روزشمار جنگ ایران و عراق

کتاب بیست و سوم

والفجر مقدماتی

دستگیری سران حزب توده و تیرگی روابط ایران و شوروی

۱ دی تا ۳۰ بهمن ۱۳۶۱

علیرضا لطف‌الله زادگان

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

بسم الله الرحمن الرحیم

روزشمار جنگ ایران و عراق

نویسنده:

هادی نخعی

ناشر چاپی:

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

فهرست ---------- ۵
روزشمار جنگ ایران و عراق جلد ۲۳ ---------- ۹
مشخصات کتاب ---------- ۹
اشاره ---------- ۱۰
فهرست روزشمار ---------- ۱۸
فهرست راهنمای عکس ها ---------- ۲۲
پیش گفتار ---------- ۲۹
مقدمه ---------- ۳۱
روزشمار جنگ چهارشنبه ۱ دی ۱۳۶۱ ۶ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۲۲ دسامبر ۱۹۸۲ ---------- ۶۸
روزشمار جنگ پنج شنبه ۲ دی ۱۳۶۱ ۷ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۲۳ دسامبر۱۹۸۲ ---------- ۱۰۲
روزشمار جنگ جمعه ۳ دی ۱۳۶۱ ۸ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۲۴ دسامبر۱۹۸۲ ---------- ۱۲۰
روزشمار جنگ شنبه ۴ دی ۱۳۶۱ ۹ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۲۵ دسامبر ۱۹۸۲ ---------- ۱۳۱
روزشمار جنگ یک شنبه ۵ دی ۱۳۶۱ ۱۰ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۲۶ دسامبر ۱۹۸۲ ---------- ۱۴۳
روزشمار جنگ دوشنبه ۶ دی ۱۳۶۱ ۱۱ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۲۷ دسامبر۱۹۸۲ ---------- ۱۵۳
روزشمار جنگ سه شنبه ۷ دی ۱۳۶۱ ۱۲ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۲۸ دسامبر ۱۹۸۲ ---------- ۱۶۸
روزشمار جنگ چهارشنبه ۸ دی ۱۳۶۱ ۱۳ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۲۹ دسامبر ۱۹۸۲ ---------- ۱۹۱
روزشمار جنگ پنج شنبه ۹ دی ۱۳۶۱ ۱۴ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۳۰ دسامبر ۱۹۸۲ ---------- ۲۰۲
روزشمار جنگ جمعه ۱۰ دی ۱۳۶۱ ۱۵ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۳۱ دسامبر ۱۹۸۲ ---------- ۲۲۳
روزشمار جنگ شنبه ۱۱ دی ۱۳۶۱ ۱۶ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۱ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۲۳۱
روزشمار جنگ یک شنبه ۱۲ دی ۱۳۶۱ ۱۷ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۲ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۲۴۱
روزشمار جنگ دوشنبه ۱۳ دی ۱۳۶۱ ۱۸ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۳ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۲۵۶
روزشمار جنگ سه شنبه ۱۴ دی ۱۳۶۱ ۱۹ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۴ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۲۶۸
روزشمار جنگ چهارشنبه ۱۵ دی ۱۳۶۱ ۲۰ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۵ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۲۹۲
روزشمار جنگ پنج شنبه ۱۶ دی ۱۳۶۱ ۲۱ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۶ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۳۱۰

روزشمار جنگ جمعه ۱۷ دی ۱۳۶۱ ۲۲ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۷ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۳۲۳
روزشمار جنگ شنبه ۱۸ دی ۱۳۶۱ ۲۳ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۸ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۳۳۸
روزشمار جنگ یک شنبه ۱۹ دی ۱۳۶۱ ۲۴ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۹ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۳۵۷
روزشمار جنگ دوشنبه ۲۰ دی ۱۳۶۱ ۲۵ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۱۰ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۳۸۶
روزشمار جنگ سه شنبه ۲۱ دی ۱۳۶۱ ۲۶ بیع الاول ۱۴۰۳ ۱۱ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۴۰۶
روزشمار جنگ چهارشنبه ۲۲ دی ۱۳۶۱ ۲۷ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۱۲ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۴۴۰
روزشمارجنگ پنج شنبه ۲۳ دی ۱۳۶۱ ۲۸ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۱۳ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۴۷۲
روزشمار جنگ جمعه ۲۴ دی ۱۳۶۱ ۲۹ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۱۴ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۴۸۹
روزشمار جنگ شنبه ۲۵ دی ۱۳۶۱ ۳۰ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۱۵ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۵۰۰
روزشمار جنگ یک شنبه ۲۶ دی ۱۳۶۱ ۱ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۱۶ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۵۱۰
روزشمار جنگ دوشنبه ۲۷ دی ۱۳۶۱ ۲ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۱۷ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۵۲۶
روزشمار جنگ سه شنبه ۲۸ دی ۱۳۶۱ ۳ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۱۸ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۵۴۵
روزشمار جنگ چهار شنبه ۲۹ دی ۱۳۶۱ ۴ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۱۹ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۵۵۷
روزشمار جنگ پنج شنبه ۳۰ دی ۱۳۶۱ ۵ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۲۰ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۵۶۹
روزشمار جنگ جمعه ۱ بهمن ۱۳۶۱ ۶ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۲۱ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۵۷۹
روزشمار جنگ شنبه ۲ بهمن ۱۳۶۱ ۷ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۲۲ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۵۹۵
روزشمار جنگ یکشنبه ۳ بهمن ۱۳۶۱ ۸ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۲۳ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۶۱۳
روزشمار جنگ دوشنبه ۴ بهمن ۱۳۶۱ ۹ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۲۴ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۶۳۴
روزشمار جنگ سه شنبه ۵ بهمن ۱۳۶۱ ۱۰ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۲۵ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۶۵۲
روزشمار جنگ چهار شنبه ۶ بهمن ۱۳۶۱ ۱۱ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۲۶ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۶۸۴
روزشمار جنگ پنج شنبه ۷ بهمن ۱۳۶۱ ۲ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۲۷ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۷۰۵
روزشمار جنگ جمعه ۸ بهمن ۱۳۶۱ ۱۳ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۲۸ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۷۲۳
روزشمار جنگ شنبه ۹ بهمن ۱۳۶۱ ۱۴ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۲۹ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۷۳۵
روزشمار جنگ یکشنبه ۱۰ بهمن ۱۳۶۱ ۱۵ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۳۰ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۷۷۶
روزشمار جنگ دوشنبه ۱۱ بهمن ۱۳۶۱ ۱۶ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۳۱ ژانویه ۱۹۸۳ ---------- ۷۸۹
روزشمار جنگ سه شنبه ۱۲ بهمن ۱۳۶۱ ۱۷ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۱ فوریه ۱۹۸۳ ---------- ۸۱۵

روزشمار جنگ چهارشنبه ۱۳ بهمن ۱۳۶۱ ۱۸ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۲ فوریه ۱۹۸۳ ---------- ۸۴۰

روزشمار جنگ پنج شنبه ۱۴ بهمن ۱۳۶۱ ۱۹ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۳ فوریه ۱۹۸۳ ---------- ۸۵۶

روزشمار جنگ جمعه ۱۵ بهمن ۱۳۶۱ ۲۰ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۴ فوریه ۱۹۸۳ ---------- ۸۷۲

روزشمار جنگ شنبه ۱۶ بهمن ۱۳۶۱ ۲۱ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۵ فوریه ۱۹۸۳ ---------- ۸۸۷

روزشمار جنگ یکشنبه ۱۷ بهمن ۱۳۶۱ ۲۲ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۶ فوریه ۱۹۸۳ ---------- ۹۲۳

روزشمار جنگ دوشنبه ۱۸ بهمن ۱۳۶۱ ۲۳ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۷ فوریه ۱۹۸۳ ---------- ۹۴۴

روزشمار جنگ سه شنبه ۱۹ بهمن ۱۳۶۱ ۲۴ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۸ فوریه ۱۹۸۳ ---------- ۹۷۴

روزشمار جنگ چهارشنبه ۲۰ بهمن ۱۳۶۱ ۲۵ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۹ فوریه ۱۹۸۳ ---------- ۱۰۰۱

روزشمار جنگ پنج شنبه ۲۱ بهمن ۱۳۶۱ ۲۶ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۱۰ فوریه ۱۹۸۳ ---------- ۱۰۳۳

روزشمار جنگ جمعه ۲۲ بهمن ۱۳۶۱ ۲۷ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۱۱ فوریه ۱۹۸۳ ---------- ۱۰۵۹

روزشمار جنگ شنبه ۲۳ بهمن ۱۳۶۱ ۲۸ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۱۲ فوریه ۱۹۸۳ ---------- ۱۰۷۵

روزشمارجنگ یکشنبه ۲۴ بهمن ۱۳۶۱ ۲۹ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۱۳ فوریه ۱۹۸۳ ---------- ۱۰۹۱

روزشمار جنگ دوشنبه ۲۵ بهمن ۱۳۶۱ ۳۰ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۱۴ فوریه ۱۹۸۳ ---------- ۱۱۱۳

روزشمار جنگ سه شنبه ۲۶ بهمن ۱۳۶۱ ۱ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱۵ فوریه ۱۹۸۳ ---------- ۱۱۳۱

روزشمار جنگ چهارشنبه ۲۷ بهمن ۱۳۶۱ ۲ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱۶ فوریه ۱۹۸۳ ---------- ۱۱۴۳

روزشمار جنگ پنج شنبه ۲۸ بهمن ۱۳۶۱ ۳ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱۷ فوریه ۱۹۸۳ ---------- ۱۱۶۹

روزشمار جنگ جمعه ۲۹ بهمن ۱۳۶۱ ۴ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱۸ فوریه ۱۹۸۳ ---------- ۱۱۸۰

روزشمار جنگ شنبه ۳۰ بهمن ۱۳۶۱ ۵ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱۹ فوریه ۱۹۸۳ ---------- ۱۱۸۸

گزارش روزشمار فشرده اهم مطالب ---------- ۱۲۰۲

نمایه فهرست راهنمای موضوعی (اعلام) ---------- ۱۳۳۴

اشاره ---------- ۱۳۳۴

اشخاص ---------- ۱۳۳۵

مکان ها و سازمان ها ---------- ۱۳۶۲

نیروهای نظامی ایران ---------- ۱۴۵۷

نیروهای نظامی مشترک (ارتش، سپاه) ---------- ۱۴۶۷

نیروهای مسلح عراق ---------- ۱۴۶۹

سایر ---------- ۱۴۶۹
درباره مرکز ---------- ۱۴۸۵

روزشمار جنگ ایران و عراق جلد ۲۳

مشخصات کتاب

سرشناسه : سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. مرکز اسناد دفاع مقدس

عنوان و نام پدیدآور : والفجر مقدماتی: دستگیری سران حزب توده و تیرگی روابط ایران و شوروی / علیرضا لطف الله زادگان؛ ویرایش ادبی زهرا گل محمدی، هانیه مرشدی؛ مجری مدیریت بررسی های تاریخی مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس.

مشخصات نشر : تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مرکز اسناد دفاع مقدس، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری : ۹۰۶ص. ،[۵]ص.تصویر(رنگی): مصور، نقشه،جدول، عکس.

فروست : روزشمار جنگ ایران و عراق؛ کتاب بیست و سوم.

شابک : ۲۱۰۰۰۰ ریال ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۴۳-۴۳-۱ :

وضعیت فهرست نویسی : فاپا

یادداشت : کتابنامه.

یادداشت : نمایه.

موضوع : جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- گاهشماری

موضوع : جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷ -- عملیات والفجر مقدماتی

موضوع : ایران -- تاریخ -- جمهوری اسلامی، ۱۳۵۸- -- گاهشماری

شناسه افزوده : گل محمدی، زهرا، ۱۳۴۴ -، ویراستار

شناسه افزوده : لطف الله زادگان، علیرضا، ۱۳۳۶ - ، ویراستار

شناسه افزوده : مرشدی، هانیه، ویراستار

شناسه افزوده : روزشمار جنگ ایران و عراق؛ [ج.] ۲۳.

رده بندی کنگره : DSR۱۶۰۲/س۲۵ر۹ ۲۳.ج ۱۳۹۲

رده بندی دیویی : ۹۵۵/۰۸۴۳۰۲

شماره کتابشناسی ملی : ۳۱۵۰۰۵۹

ص:۱

اشاره

روزشمار جنگ ایران و عراق

۱ دی تا ۳۰ بهمن ۱۳۶۱

کتاب بیست و سوم

والفجرمقدماتی

دستگیری سران حزب توده و تیر گی روابط ایران و شوروی

علیرضا لطف الله زادگان

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

ص:۴

عکس

ص:۵

عکس

روزشمار جنگ ایران و عراق

تهیه و نشر: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

زیر نظر شورای تدوین و انتشار روزشمار جنگ:

حسین اردستانی، مهدی انصاری، منصور کشاورز،

حمیدرضا فراهانی، علی رضا لطف الله زادگان، هادی نخعی

ص:۶

عکس

ص:۷

عکس

فهرست روزشمار

عنوان صفحه عنوان صفحه

پیش گفتار.. ۱۳

مقدمه.. ۱۵

۱ دی ۱۳۶۱................................ ۴۷

۲ دی ۱۳۶۱................................ ۶۸

۳ دی ۱۳۶۱................................ ۷۹

۴ دی ۱۳۶۱................................ ۸۶

۵ دی ۱۳۶۱................................ ۹۴

۶ دی ۱۳۶۱........................... ۱۰۲

۷ دی ۱۳۶۱........................... ۱۱۳

۸ دی ۱۳۶۱........................... ۱۳۱

۹ دی ۱۳۶۱........................... ۱۳۹

۱۰ دی ۱۳۶۱....................... ۱۵۴

۱۱ دی ۱۳۶۱....................... ۱۵۹

۱۲ دی ۱۳۶۱....................... ۱۶۷

۱۳ دی ۱۳۶۱....................... ۱۷۸

۱۴ دی ۱۳۶۱....................... ۱۸۶

۱۵ دی ۱۳۶۱....................... ۲۰۱

۱۶ دی ۱۳۶۱........................ ۲۱۲

۱۷ دی ۱۳۶۱........................ ۲۲۲

۱۸ دی ۱۳۶۱........................ ۲۳۴

۱۹ دی ۱۳۶۱........................ ۲۴۵

۲۰ دی ۱۳۶۱........................ ۲۶۳

۲۱ دی ۱۳۶۱........................ ۲۷۵

۲۲ دی ۱۳۶۱........................ ۲۹۷

۲۳ دی ۱۳۶۱........................ ۳۱۵

۲۴ دی ۱۳۶۱........................ ۳۲۶

۲۵ دی ۱۳۶۱........................ ۳۳۲

۲۶ دی ۱۳۶۱........................ ۳۳۸

۲۷ دی ۱۳۶۱........................ ۳۴۷

۲۸ دی ۱۳۶۱........................ ۳۵۹

۲۹ دی ۱۳۶۱........................ ۳۶۶

۳۰ دی ۱۳۶۱.............. ۳۷۳

۱ بهمن ۱۳۶۱............................. ۳۸۱

۲ بهمن ۱۳۶۱............................. ۳۹۱

۳ بهمن ۱۳۶۱............................. ۴۰۳

۴ بهمن ۱۳۶۱............................. ۴۱۸

۵ بهمن ۱۳۶۱............................. ۴۳۲

۶ بهمن ۱۳۶۱............................. ۴۵۲

۷ بهمن ۱۳۶۱............................. ۴۶۵

۸ بهمن ۱۳۶۱............................. ۴۷۸

۹ بهمن ۱۳۶۱............................. ۴۸۷

۱۰ بهمن ۱۳۶۸.......................... ۵۱۲

۱۱ بهمن ۱۳۶۱.......................... ۵۲۳

۱۲ بهمن ۱۳۶۱.......................... ۵۴۲

۱۳ بهمن ۱۳۶۱.......................... ۵۵۷

۱۴ بهمن ۱۳۶۱.......................... ۵۶۸

۱۵ بهمن ۱۳۶۱.......................... ۵۷۹

۱۶ بهمن ۱۳۶۱.......................... ۵۸۹

۱۷ بهمن ۱۳۶۱.......................... ۶۱۳

۱۸ بهمن ۱۳۶۱.......................... ۶۲۷

۱۹ بهمن ۱۳۶۱.......................... ۶۴۸

۲۰ بهمن ۱۳۶۱.......................... ۶۶۶

۲۱ بهمن ۱۳۶۱.......................... ۶۸۵

۲۲ بهمن ۱۳۶۱.......................... ۷۰۶

۲۳ بهمن ۱۳۶۱.......................... ۷۱۸

۲۴ بهمن ۱۳۶۱.......................... ۷۲۹

۲۵ بهمن ۱۳۶۱.......................... ۷۴۲

۲۶ بهمن ۱۳۶۱.......................... ۷۵۳

۲۷ بهمن ۱۳۶۱.......................... ۷۶۲

۲۸ بهمن ۱۳۶۱.......................... ۷۸۱

۲۹ بهمن ۱۳۶۱.......................... ۷۸۹

۳۰ بهمن ۱۳۶۱.......................... ۷۹۴

گزارش روزشمار (فشرده اهم مطالب).. ۸۰۳

فهرست راهنما (نمایه).. ۸۷۱

فهرست راهنمای عکس ها

ارسال کمک های مردمی به جبهه ها............................... ۴۸

امضای تفاهم نامه هم کاری بین ایران و آلمان شرقی ۵۷

طارق عزیز.. ۵۹

تششیع شهدای حمله هوایی به دزفول........................ ۸۲

رجایی خراسانی نماینده ایران در سازمان ملل..... ۱۰۸

کمک های مردمی به جبهه ها.. ۱۱۳

بازسازی مناطق جنگ زده... ۱۱۴

مصاحبه مطبوعاتی فرمانده سپاه............................. ۱۱۸

حبیب شطی دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی....... ۱۳۳

محمدابراهیم همت فرمانده لشکر۲۷........................ ۱۳۹

احمد کاظمی فرمانده لشکر۸ نجف............................ ۱۳۹

غلامعلی رشید... ۱۳۹

حسن باقری.. ۱۴۱

آیت الله شریعتمداری... ۱۶۱

دیدار وزیر خارجه الجزایر با وزیر خارجه ایران.. ۱۷۲

دیدار وزیر خارجه الجزایر با رئیس مجلس........... ۱۸۰

دیدار طارق عزیز با شسون وزیر خارجه ی فرانسه ۱۹۱

شیخ صباح الاحمدوزیر خارجه کویت....................... ۱۹۴

مصاحبه مطبوعاتی نخست وزیر............................ ۲۰۵

احمد غلامپور.. ۲۱۲

علی زاهدی... ۲۱۲

نورعلی شوشتری.. ۲۱۲

حسین خرازی.. ۲۱۲

ناخدا افضلی.. ۲۱۷

محسن رضایی فرمانده کل سپاه و رحیم صفوی.... ۲۲۲

دادگاه متهمان حوادث آمل...................................... ۲۳۶

حجت الاسلام محمدی گیلانی رئیس دادگاه.............. ۲۳۹

علی شمخانی... ۲۴۵

عزیز جعفری... ۲۴۵

سرهنگ صیاد شیرازی.. ۲۴۵

سرهنگ حسنی سعدی... ۲۴۷

دیدار شورای عالی قضایی با امام........................... ۲۵۱

دیدار

طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق با رجوی در پاریس ۲۵۳

سیدمحمد غرضی وزیر نفت...................................... ۲۸۱

سعدون حمادی.. ۲۸۵

حبیب الله عسگراولادی وزیر بازرگانی...................... ۳۱۹

محسن نوربخش رئیس بانک مرکزی......................... ۳۲۰

اولاف پالمه.. ۳۲۳

رجایی خراسانی.. ۳۳۵

عبدالله ولی عهد عربستان... ۳۴۴

ملک حسین پادشاه اردن... ۳۴۴

احمد عزیزی معاون وزیر خارجه.............................. ۳۶۹

بنی صدر و رجوی در پاریس...................................... ۳۷۷

دیدار وزیر خارجه ی ایران با وزیر خارجه ی سوریه ۳۸۶

عبدالرحمن قاسملو دبیرکل حزب دمکرات................ ۳۹۳

مصاحبه مطبوعاتی وزیر خارجه................................ ۴۰۷

دیدار نمایندگان مجلس با امام.................................... ۴۲۱

احمد زکی یمانی وزیر نفت عربستان......................... ۴۲۴

طه یاسین رمضان.. ۴۳۰

دیدار هیئت وزارت خارجه ی هند با رئیس جمهور... ۴۵۷

ناطق نوری وزیر کشور.. ۴۵۸

نماینده ایران در سازمان ملل....................................... ۴۷۲

مجید بقایی... ۴۸۷

حسن باقری.. ۴۸۷

آیت الله منتظری.. ۴۹۲

آیت الله العضمی گلپایگانی... ۴۹۲

آیت الله العضمی مرعشی نجفی.................................. ۴۹۲

حجت الاسلام محلاتی نماینده امام در سپاه............... ۵۱۹

سرهنگ صیاد شیرازی.. ۵۲۹

معمر قذافی... ۵۳۷

دیدار وزیر اطلاعات سوریه با رئیس مجلس........... ۵۵۰

اکبر ترکان استاندار ایلام.. ۵۵۲

محسن رفیق دوست وزیر سپاه.................................. ۵۶۳

غلامعلی رشید، احمد غلامپور، محسن رضایی، محمود اشجع، داود رنجبر، سیدرحیم صفوی، آیت الله طاهری اصفهانی، آیت الله یثربی و حجت الاسلام فاکر ۵۸۹

حسین شیخ الاسلام معاون وزیر خارجه.................... ۶۰۴

حرکت رزمندگان برای آغاز عملیات........................ ۶۱۳

نخست وزیر در جمع فرماندهان ارشد عملیات.......... ۶۱۴

جمع آوری شهدا و مجروحین عملیات....................... ۶۲۸

نورالدین کیانوری دبیرکل حزب توده........................ ۶۴۰

سید محمدباقر حکیم.. ۶۴۴

عزیمت رزمندگان به خط مقدم جبهه........................ ۶۶۶

سفر پادشاه اردن به عراق... ۷۰۱

کلود شسون وزیر خارجه فرانسه.............................. ۷۱۶

سیدحسین موسوی تبریزی دادستان کل انقلاب....... ۷۲۰

دکتر منافی وزیر بهداری... ۷۲۳

عزالدین حسینی... ۷۳۱

دیدار شولتز وزیر خارجه ی امریکا با سعدون حمادی ۷۵۰

آیت الله واعظ طبسی.. ۷۹۱

احمد طالب ابراهیمی وزیر خارجه ی الجزایر........... ۷۹۸

شارل هرنو وزیر دفاع فرانسه.................................... ۷۹۹

پیش گفتار

مقدمه

پیش گفتار

پس از چند سال تلاش و پشت سر گذاشتن مراحل مختلف طراحی، تحقیق، تدوین، ارزیابی، ویرایش، آماده سازی و تهیه عکس های کتاب بیست ویکم از مجموعه بزرگ روزشمار جنگ ایران و عراق به پایان رسید و با عنوان "عملیات مسلم بن عقیل، آزادی ارتفاعات سومار و تهدید مندلی - تصویب قطعنامه ۵۲۲" آماده انتشار شد.

کتاب حاضر ۶۱ روز از دوران جنگ ایران و عراق را در بر می گیرد و در مجموع شامل ۹۹۱ گزارش درباره جنگ و موضوعات مربوط به آن در دوره ی زمانی

۱/۶/۱۳۶۱ تا ۳۰/۷/۱۳۶۱ است.

برای بهره گیری شایسته از کتاب توجه به چند نکته ضروری است:

۱- مقدمه کتاب شامل جمع بندی مهم ترین موضوعاتی است که در گزارش های مختلف در سراسر کتاب بدان ها پرداخت شده است.

۲- هر روز از روزشمار به من-زله یک فصل و شامل چندین گزارش و تفسیر و تحلیل از وقایع آن روز است که در پایان آن فهرست منابع و مآخذ مطالب آن روز درج شده است. همچنین برخی از توضیحات ضروری درباره بعضی گزارش ها که در قالب روزشمار نمی گنجید، در پاورقی یا در ضمیمه پایان همان روزشمار آمده است.

۳- پس از متن اصلی کتاب، چکیده ای از مطالب کتاب با عنوان "گزارش روزشمار" درج شده است که دارای شماره هایی نظیر شماره گزارش های متن کتاب می باشد و دست یابی به مطالب مورد نظر را آسان می کند. در پایان کتاب نیز فهرست راهنمای موضوعی (اعلام) آمده است. همچنین عکس هایی از صحنه های وقایع و اشخاص ذکر شده در گزارش ها، در کتاب چاپ شده است.

۴- برای آگاهی بیش تر از سیر و شیوه تحقیق و تدوین مجموعه ی روزشمار، مطالعه ی مقدمه کتاب اول (پیدایش نظام جدید) و ضمیمه کتاب دهم (هجوم سراسری) ضروری است.

* * *

در تهیه ی این کتاب در بخش مربوط به عملیات والفجر مقدماتی از نتایج تحقیقات میدانی و گزارش های تدوین شده ی راویان مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ که در سطوح مختلف تصمیم گیری و اجرا در قرارگاه مرکزی و قرارگاه های تابعه و یگان های عمل کننده در کنار فرماندهان حضور داشتند، بهره گرفته شده است که اصلی ترین منابع استفاده شده در این بخش ها، گزارش ها، دفترچه ها و نوارهای ضبط شده ی داود رنجبر روای قرارگاه خاتم سپاه و شهید تقی رضوانی(۱) می باشد.

همچنین در مراحل مختلف تحقیق، تدوین و آماده سازی، عزیزانی نویسنده و مرکز را یاری کرده اند از جمله: خانم لیلا ساعی منش و رضا بالا ـ میرزایی (تحقیق و فیش نویسی)، آقای مجیدی و خانم ها معصومه رحیمی و زینب سادات موسوی (حروف چینی و نمونه خوانی)، خانم ها زهرا سادات صبح گل و گوهرتاج اینانلو (بانک اطلاعات و بانک عکس) و خانم مریم سادات نجفی و آقای سیدهادی خاوشی (صفحه بندی و گرافیک) که بدینوسیله از هم کاری صمیمانه ی آنان سپاس گزاری می شود.

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

۱۳۹۲

۱- شهید تقی رضوانی راوی قرارگاه مرکزی سپاه در عملیات والفجر مقدماتی بود که هنگام شناسایی ارتفاعات فوقی در تاریخ نهم بهمن ۱۳۶۱، به همراه جمعی از فرماندهان از جمله حسن باقری و مجید بقایی بر اثر اصابت گلوله ی توپ به شهادت رسید و پس از شهید رضوانی، داود رنجبر دیگر راوی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، جانشین وی شد.

مقدمه

کتاب بیست و سوم روزشمار شامل وقایع نظامی و سیاسی عمده ی ۶۰ روز از جنگ ایران و عراق است که دوره ی زمانی ۱/۱۰/۱۳۶۱ تا ۳۰/۱۱/۱۳۶۱ را در بر می گیرد و به صورت گزارش های موضوعی در قالب روزشمار تدوین و تنظیم شده است.

در کتاب حاضر به تبیین ابعاد مختلف جنگ یعنی مسائل نظامی (عملیات ها، اجرای آتش سلاح های دوربرد، پاک سازی مناطق ناآرام، اقدامات گروه های هم پیمان عراق در داخل و...) و آن دسته مسائل غیر نظامی (اعم از سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و...) که بر حوزه ی نظامی و توان رزمی طرفین درگیر تأثیرگذار بوده، پرداخته شده است.

از میان موضوعات گوناگونی که محتوای گزارش های روزانه ی کتاب را تشکیل داده اند، برخی دارای اهمیت ویژه یی بوده و در کل دوره تأثیر قابل توجهی داشته اند؛ از این رو در زمره ی موضوعات اساسی و محوری کتاب ۲۳ به حساب می آیند و نظر به این که حجم اخبار و گزارش های مربوط به آن ها بیش از سایر موضوعات است در این جا مورد واکاوی و تشریح قرار گرفته اند. در مجموع اهم مطالبی که در مقدمه ی کتاب ۲۳ روزشمار به آن پرداخته شده چنین است:

- روند مباحث مربوط به طراحی مانور و اجرای عملیات والفجر مقدماتی؛ مراحل و سازمان رزم عملیات؛ یگان های عملیاتی اعم از نیروهای سپاه و ارتش و سرانجام اجرا و هدایت عملیات.

- گسترش سازمان رزم و تغییرات سازمانی سپاه برای توسعه ی کمی و کیفی توانایی های خود.

- اقدامات گروه های مسلح غیر قانونی خصوصاً حزب دمکرات، در مناطق کردنشین علیه نیروهای خودی و آسیب های وارده به نیروهای خودی و مهاجمان؛ بررسی تطبیقی عملکرد گروه های مسلح غیر قانونی در این دوره و دوره ی پیشین؛ عملیات نیروهای گروه کومه له در پایگاه "درمان" و تصرف بی سابقه ی (حدود دو ماه) این پایگاه.

- گسترش روابط و پیوند سازمان مجاهدین خلق با حکومت عراق که در پی سفر طارق عزیز به فرانسه و دیدار وی با مسعود رجوی صورت گرفت و انعقاد پیمانی میان آن دو و بررسی اجمالی علل و سوابق این اقدام سازمان.

· نگـاه کلی به روابـط جمهوری اسـلامی ایران و شوروی که در پی گرمی روابط عراق و شوروی، تحلیل یافت؛ افزایش ارسال اسـلحه از شوروی به عراق؛ دست گیری سـران حزب کمونیست توده به عنوان عوامـل داخلی و جـاسوس کشور اتحاد جماهیر شوروی در ایران.

· دست گیری عده یی از چریک های فدایی خلق موسوم به گروه "اشـرف دهقان" در استان هایی که فعالیت آن ها بیش تر و سازمان یافته تر بود.

· محـاکمه ی سـران اتحـادیه ی کمونیست هـای ایران مشـهور به "سـربداران" یا "سـیاه جامگان" به جرم حمله به شـهر آمل و کشتار ۴۰ تن از مردم و نیروهـای نظـامی و امنیتی این شـهر در ۶ بهمن ۱۳۶۰ و اجرای حکم اعـدام ۲۲ تن از آنـان و نیز مرور اجمالی عملیات این گروه برای تصرف شهر آمل و نحوه ی مقابله ی مردم و نیروهای انتظامی و سپاه با آنان.

از شـاخص تریـن وقـایع غیر نظـامی ایـن دوره ی ۶۰ روزه کـه در ادامـه مـورد بحـث و بررسـی قرار گرفتـه است می تـوان به موضوعات زیر اشاره کرد:

· روند مذاکرات مقامات مسـئول جمهوری اسـلامی ایران و ژاپن درباره ی تکمیل پروژه ی پتروشیمی و اظهارات و مواضع دو طرف و علل تعلل طرف ژاپنی در تکمیل این پروژه.

· بررسـی اجلاـس سه جانبه ی جمهوری اسـلامی ایران، لیبی و سوریه و بیانیه ی مشترک صادر شـده در آن؛ نقش این اجلاس در شـکست کوشـش هـای عربسـتان برای نزدیـک کردن عراق و سوریه و همچنین شـکست ایـده ی جنـگ عرب و فارس که کشورهایی چون عراق و عربستان آن را دنبال می کردند.

· ادامه ی میانجی گری دولت الجزایر؛ سـفر وزیر خارجه ی این کشور به ایران و عراق و پیامـدهای این سـفر؛ تأثیرات اقدامات سازمان کنفرانس اسلامی که در دوره ی قبل صورت گرفته و در کتاب ۲۲ روزشمار به آن اشاره شده است؛ مباحث مربوط به انتشار اخبار پرداخت غرامت به ایران و بازتاب آن در محافل خبری کشورهای عرب منطقه.

· روابط فرانسه و عراق و سـفر "طارق عزیز" نماینده ی ویژه ی عراق به فرانسه؛ توافقات دو کشور در پی این سـفر و تسهیلاتی که دولت فرانسه برای خروج عراق از بحران اقتصادی در نظر گرفت؛ بررسی علل هم گرایی دو کشور و گسترش آن.

· بررسـی روابـط متشـنج عراق و کـویت؛ تلاـش نافرجـام کویت برای جلب رضـایت عراق و افزون خواهی عراق برای تصـرف جزیره ی "بوبیـان" کـویت؛ پادرمیـانی عربسـتان برای چشم پوشـی کـویت از بخشـی از حـاکمیت خـود در جزیره ی بوبیـان و فعالیت نظامی عراق در این جزیره.

· تشـکیل جلسه ی فوق العـاده ی اوپـک در ۵ بهمن ۱۳۶۱ و مـذاکرات انجام شـده در این نشـست؛ تحقق نیافتن خواسـته های عربستان سعودی و کشورهای هم سو با آن و اقدام کشورهای حاشیه ی خلیج فارس بر کاهش قیمت نفت صادراتی خود.

۱. عملیات والفجر مقدماتی

الف) موقعیت کلی منطقه ی عملیاتی

پس از اجرای دو عملیات پیروز "مسلم بن عقیل" در منطقه ی غرب سومار (۹ مهر ۱۳۶۱) و عملیات "محرم" در جنوب شرقی دهلران در عین خوش، تصرف شهر "العماره" مورد توافق و در دستور کار فرماندهان ارتش و سپاه پاسداران قرار گرفت(۱) و برگزاری جلسات طرح ریزی برای تصرف این شهر آغاز شد.(۲)

منطقه ی عملیاتی والفجر مقدماتی در حقیقت یک خشکی کاسه یی شکل در خاک عراق است که از شمال غربی تا جنوب غربی در هورالهویزه و شعبات آن محصور بوده و در منطقه ی مرزی ایران و عراق بین فکه تا چزابه قرار دارد. پل غزیله(۳) در نزدیکی شهر حلفائیه، بهترین راه ارتباطی این منطقه و عقبه ی حداقل ۲ لشکر عراق بود.

بر اساس این توافق و مذاکرات فشرده یی که در چندین جلسه بین فرماندهان ارتش و سپاه انجام شد، سرانجام مقرر شد دو قرارگاه نجف و کربلا در منطقه یی مرزی در حد فاصل فکه و هورالعظیم با هدف آزادسازی العماره عملیات آفندی را در دو مرحله اجرا کنند.

ب) مراحل عملیات

در مرحله ی اول قرارگاه نجف در شمال و قرارگاه کربلا در جنوب مأموریت یافتند با ایجاد شکاف در مواضع عراقی ها نفوذ و پس از پیشروی در عمق منطقه و عبور از پل غزیله شهر حلفائیه را تصرف کنند که در این مرحله قرارگاه کربلا عهده دار تلاش اصلی بود.

در مرحله ی دوم، مجدداً قرارگاه کربلاـ مأموریت داشت تک را ادامه داده، شهر العماره را با اجرای یک مانور احاطه یی، تصرف و تأمین کند. تثبیت و تحکیم مواضع تصرف شده و پدافند آن نیز بر عهده ی قرارگاه نجف قرار گرفت. (روزشمار ۱/۱۰/۱۳۶۱)

پ) سازمان رزم

سازمان پیش بینی شده در این عملیات شامل یگان های زیر بود:

سپاه پاسداران(۴)

قرارگاه کربلا شامل:

۱- عملیات محدود هم زمان در ارتفاعات "چیلات" در شرق شهر علی غربی هم به عنوان تلاش فرعی مورد توافق بود.

۲- از جمله مزیت هـای نیروهـای خودی برای اجرای عملیات در این منطقه، موقعیت دشـمن در منطقه عمومی العماره و متکی بودن به پـل غزیله و از طرف دیگر موفقیت هـای به دست آمـده در شـمال منطقه ی عملیاتی در عملیات محرم بود که طی آن بخشی از زمین های منطقه ی مرزی در سلسله جبال حمرین تصرف شده بود.

۳- پل غزیله با ۲۰۰ متر طول و ۱۵۰۰ متر عرض روی بـاریکه ی اتصال هورالسـناف و هورالعظیم قرار داشت و به دلیل این که عقبه ی حداقل ۲ لشکر عراق به شمار می رفت از موفقیت نظامی ویژه ای برخوردار بود.

۴- سپاه پاسداران با قسمتی از این سازمان رزم که شامل ۱۳ یگان اعم از لشکر و تیپ بود وارد عملیات شد. (محمد درودیان، سیری در جنگ ایران و عراق (خرمشهر تا فاو)، جلد ۲، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ۱۳۷۸، ص ۵۰.

ص:۱۸

سپاه هفتم حدید:

• قرارگاه تاکتیکی لشکر۱۹ فجر (تیپ۱۳۳ المهدی، تیپ ۳۵ امام سجاد(ع) و تیپ۱۶۳ فاطمه الزهرا(س)).

• لشکر ۴۱ ثارالله(ع) (۳تیپ).

• لشکر۸ نجف (۳ تیپ).

• لشکر۱ قدس (لشکر۷ ولی عصر(عج) (یک تیپ زرهی و ۲ تیپ پیاده) و تیپ مستقل۳۵ امام حسن(ع)).

سپاه سوم صاحب الزمان(عج):

• لشکر ۱۴ امام حسین(ع) (۳ تیپ).

• لشکر۱۷ علی بن ابی طالب(ع) (۲ تیپ).

• لشکر۲۵ کربلا (۳ تیپ).

• تیپ مستقل قمر بنی هاشم(ع).

۲. قرارگاه نجف شامل:

سپاه ۱۱ قدر:

• لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) (۳ تیپ).

• لشکر ۳۱ عاشورا (۳ تیپ).

• تیپ مستقل ۱۰ سیدالشهدا(ع).

• لشکر مستقل ۵ نصر (تیپ ۱۸ جوادالائمه(ع)، تیپ امام رضا(ع) و تیپ۳ امام صادق(ع)).

• تیپ زرهی ۵ رمضان.

ارتش جمهوری اسلامی ایران:

• لشکر۱۶ زرهی قزوین به استعداد ۳ تیپ، تیپ۱ و ۳ تحت امر قرارگاه نجف و تیپ۲ تحت امر قرارگاه کربلا.

- لشکر ۲۱ حمزه به استعداد ۳ تیپ پیاده و ۱تیپ زرهی تحت امر قرارگاه فرماندهی مشترک سپاه و ارتش خاتم(ص).
- تیپ۵۸ ذوالفقار تحت امر فرماندهی قرارگاه نجف.
- تیپ۳۷ زرهی تحت امر قرارگاه فرماندهی مشترک سپاه و ارتش خاتم(ص).
- تیپ۸۴ خرم آباد تحت امر فرماندهی قرارگاه کربلا. (ضمیمه ی ۲ گزارش ۱ روزشمار ۱/۱۰/۱۳۶۱)

ت) طرح ریزی مانور و مشکلات موجود

با وجود گـذشت سه هفته از تصویب کلیات طرح عملیات و برگزاری جلسات متعـدد(۱) در سـطح قرارگاه خاتم الانبیا(ص) و قرارگاه های تابعه ی سپاه پاسداران، مانور عملیات هنوز شـکل مشخص و روشنی پیدا نکرده بود و جزئیات آن کاملاً مُبهم به نظر می رسید.

مشکلاتی همچون کمبود امکانـات زرهی، نیـاز مبرم به نفربر به علت عمق زیاد منطقه ی عملیات، یک مرحله یی یا دو مرحله یی اجرا کردن طرح و طراحی مانور در سطح گردان ها از جمله مسائلی بود که فرماندهان یگان ها و قرارگاه های فرعی سپاه با آن مواجه بودند.

این در حالی بود که اخبار واصله حاکی از تقویت و افزایش هوشـیاری دشمن بود. عراق به طور مستمر مشغول تقویت مواضع دفاعی خود از طریق احداث موانع جدید، تقویت توپ خانه های منطقه و آوردن یگان های جدید به این منطقه بود.

در دومیـن جلسه ی مشـترک فرمانـدهان سپاه و ارتش در ۱۹ دی ۱۳۶۱، فرمانـدهان ارتش طرحی جدیـد را با هدف تضـمین عملیات اصلی (حمله به غزیله، حلفائیه و العماره) پیشنهاد کردند که بر اساس آن هم زمان با این اقدام، تلاش دیگری از شمال منطقه ی اصـلی عملیات از محور پیـچ انگیزه و ارتفاعات فوقی انجام شود. فرمانـدهان ارتش معتقد بودند عملیات هم زمان در ارتفاعات فوقی تا رودخانه ی دویرج دارای محاسن زیر است:

- بسته شدن راه پاتک های دشمن پس از آغاز عملیات.

- سهولت در رسیدن به عقبه ی دشمن در غزیله.

- انهدام بخش قابل توجهی از نیروهای عراقی در منطقه.

- کوتاه شدن خط پدافند بعد از عملیات اصلی (العماره) و تأمین شدن جناح راست (شمال) عملیات از تهدید عراق.

البته آنان به این نکته نیز اذعان داشـتند که "کمبود نیرو برای دو عملیات هم زمان" و "ضـعف نیرو در رسـیدن به هدف اصلی (العماره)" از معایب طرح پیشنهادی است.

پیشـنهاد باز کردن جبهه ی جدید در ارتفاعات فوقی با مخالفت فرماندهان سـپاه رو به رو شد. مهم ترین دلایل فرماندهان سپاه برای مخالفت با طرح جدید ارتش عبارت بود از:

- آسیب دیدن نیروها به دلیل هجوم جبهه یی برای تصرف منطقه ی پیشنهادی و تحمل تلفات فراوان.

- امکان پذیر نبودن تثبیت عملیات در یک روز در شمال دویرج (عملیات در این منطقه حداقل به سه روز زمان نیاز داشت.).

۱- ۳ هفته پس از ابلاغ طرح، حداقل ۸ جلسه ی فشرده در رده ی لشکرها، ۴ جلسه در سطح قرارگاه خاتم(ص) سپاه و یک جلسه ی مشترک با حضور فرماندهان ارتش و سپاه برگزار شد.

• رعایت نشدن تمرکز قوا و دو تکه شدن نیروها.

• وجود موانع طبیعی و مصنوعی فراوان در منطقه.

• محدودیت نیرو برای اجرای دو عملیات هم زمان (روزشمار ۱۹/۱۰/۱۳۶۱).

• هر چند این پیشنهاد مورد موافقت قرار نگرفت، اما باعث شکل گیری مباحثی شد که بدون دست یافتن به نتیجه ی مشخص وقت زیادی را به خود اختصاص داد. (روزشمار ۱۹/۱۰/۱۳۶۱)

پس از بحث و گفت و گوهای متعدد، ۳ روز بعد (۲۲/۱۰/۱۳۶۱) ارتش موافقت خود را با طرح توافق شده ی قبلی اعلام و از پیشنهاد خود چشم پوشی کرد، اما بر عملیات فریب روی ارتفاعات "چیلات" تأکید کرد.

با گذشت زمان و تکمیل شناسایی ها و جلو رفتن مباحث مانور مشکلات پیش روی عملیات آشکارتر شد. "چگونگی اجرای مانور" عمده ترین مسئله یی بود که مانع رسیدن به یک جمع بندی قاطع درباره ی اجرای عملیات می شد.

به رغم جلساتی که تقریباً هر روز برگزار و در آن به مقوله ی مانور پرداخته می شد، تردید در مورد رسیدن یا نرسیدن نیروهای عمل کننده به اهداف مورد نظر، همچنان بر فضای مباحث سایه افکنده بود و موضوعاتی مانند "عمق زیاد هدف"؛ "یک یا دو مرحله یی شدن عملیات"؛ "پذیرفتن یا نپذیرفتن پیشروی در یک مرحله تا (پل) غزیله" و "بالا رفتن هوشیاری عراق و تقویت هرچه بیش تر منطقه توسط دشمن و تا حدی از بین رفتن اصل غافل گیری" به این تردیدها دامن می زد و در عین حال سایر اقدامات مربوط به پشتیبانی، تدارکات و آماده سازی ها روند معمول خود را طی می کرد (روزشمار ۲۷/۱۰/۶۱).

پس از دو هفته که این مباحث کماکان ادامه یافت، در ۱۶ بهمن ۱۳۶۱، در جلسه ی مشترک فرماندهان سپاه و ارتش مسئله ی عملیات هم زمان از "ارتفاعات فوقی" از سوی ارتش مجدداً مطرح شد و فرماندهان ارتش در این جلسه بر نظرهای قبلی خود تأکید کردند. در ادامه هرچند جلسه از دست یابی به یک نتیجه ی روشن در موضوع مانور بازماند، اما نقطه ی مشترک در دیدگاه های فرماندهان ارتش و سپاه تردید جدی در رسیدن به العماره بود، لذا خود به خود اظهار نظرها بیش تر معطوف به چگونگی رسیدن به پل غزیله شد. (روزشمار ۶/۱۱/۶۱)

با گذشت یک ماه و نیم از ابلاغ طرح مانور و در حالی که مباحث فشرده ی فرماندهان در مورد مانور به نتیجه ی قطعی نرسیده بود، نهایتاً موضوع با حضور محسن رضایی فرمانده کل سپاه و سرهنگ علی صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش در

جلسه ی شورای عالی دفاع در تهران مطرح شد و شورا بنا به ملاحظاتی(۱) با تعویق زمان عملیات به منظور دادن فرصت برای انجام مقدمات عملیات در فوقی مخالفت کرد؛ در آستانه ی عملیات تعدادی از فرماندهان ارتش و سپاه با امام دیدار کردند. بدین ترتیب، پس از طی یک دوره ی ۴۵ روزه، با ابلاغ شورای عالی دفاع تصمیم در مورد اجرای عملیات از محور فکه - چزابه قطعی شد و در مباحث انجام شده در روزهای بعد شکل نهایی یافت. بر اساس این مذاکرات، مانور چنین طراحی شد:

در مرحله ی اول مقرر شد قرارگاه کربلا با استفاده از ۳ تیپ سپاه سوم صاحب الزمان(عج) از ۳ محور خط نیروهای عراقی را شکسته و تا جاده ی آسفالت غرب مرز بین المللی پیشروی کند و پس از احداث خاکریز در حد فاصل پاسگاه رشیده تا پاسگاه طاوسیه، به سمت شمال و غرب پدافند کند.

لشکر۷ ولی عصر (عج) و لشکر۸ نجف نیز با بهره گیری از ۲ تیپ (۱۲ گردان) با پیشروی در عمق منطقه ی دشمن از پاسگاه صفریه زمین های شمال جاده ی چزابه را پاک سازی کنند.

در مرحله ی دوم نیز قرار بر این شد که لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) به استعداد یک تیپ با استفاده از جاپای شب اول در منطقه یی به عرض ۲

کیلومتر اجرای عملیات کند و تا جاده ی آسفالت شرقی "هورالسناف" پیشروی و ۵

کیلومتر از جاده را تأمین کند؛ لشکر۱۷ نیز با بهره گیری از ۷ گردان چپ (جنوب) آن یگان عهده دار تأمین قسمت دیگری از این جاده شد. در قسمت جنوبی تر خط حد لشکر۱۷ علی بن ابی طالب(ع)، نیز سپاه هفتم حدید با بهره گیری از ۳ یگان (لشکر۴۱ ثارالله با ۱۱ گردان، لشکر۸ نجف با ۱۳ گردان و لشکر۷ ولی عصر(عج) با ۱۲ گردان - جمعاً ۳۶ گردان) با پیشروی در عمق منطقه و پاک سازی با این خط حد مستقر می شدند و بدین ترتیب، لشکر۴۱ ثارالله تا ۵ کیلومتری شمال غزیله، لشکر۸ نجف تا پل غزیله، لشکر۷ ولی عصر(عج) از جنوب پل غزیله تا ۳ کیلومتری جنوب آن را تأمین می کردند.

همچنین در آخرین هماهنگی ها به قرارگاه نجف مأموریت داده شد تا در جناح راست عملیات با عبور از رودخانه ی دویرج به ارتفاعات شمالی آن حمله کند. در ادامه ی عملیات نیز مأموریت عبور از پل غزیله، پاک سازی شمال جاده ی غزیله به العماره و تأمین شهر حلفائیه (المشرح) به لشکر۸ نجف واگذار شد و برای سهولت

۱- به نظر می رسد ملاحظات شورا برای مخالفت با تعویق عملیات به این دو جنبه مربوط باشد: اول آن که از نظر سیاسی این ایام با دهه ی فجر انقلاب اسلامی و برگزاری کنفرانس غیر متعهدها در هند هم زمان بود. از نظر نظامی نیز دلایلی از جمله طولانی شدن دوره ی مباحث مانور عملیات؛ آمادگی؛ اتمام مأموریت بخش زیادی از نیروهای بسیجی و مشکل نگه داری و تمدید مأموریت آنان - از سپاه ۱۱ قدر حداقل ۱۸ گردان اتمام مأموریت داشتند -؛ افزایش بیش از اندازه ی حساسیت عراق به تحرکات نیروهای خودی و بمب باران مداوم عقبه های خودی و نیاز به حداقل ۲۰ روز برای کسب آمادگی برای عملیات

در فوقی مطرح بود.

دسترسی به اهداف در عمق این لشکر بر واگذاری حداقل ۷۰ دستگاه نفربر و هلی برن ۲ گردان نیروی زبده برای انتقال سریع به پل غزیله تأکید شد. در اجرای این مأموریت تأمین جناح راست (شمال) این لشکر یعنی شمال المشرح تا هورالسناف به لشکر ۴۱ ثارالله(ع) و تأمین جناح چپ آن نیز به لشکر۷ ولی عصر(عج) واگذار شد.

پس از این تصمیم، زمان اجرای عملیات ۱۶ بهمن ۱۳۶۱ تعیین شد و با توجه به تقارن آن با دهه ی فجر نام "والفجر" برای عملیات انتخاب شد. هماهنگی بین یگان ها در حین اجرای عملیات؛ اجرای طرح تقسیم ۱۰۰۰ کمپرسی؛ اعلام آماده باش صددرصد از صبح روز ۱۶ بهمن؛ هماهنگی با نیروی هوایی و هوانیروز؛ دعوت از برخی مسئولان برای حضور در اتاق فرماندهی عملیات، مهم ترین تصمیمات در آستانه ی عملیات بود.

گفتنی است که محدودیت در انتقال لودر و بولدوزر به منطقه، باعث شد عملیات با ۲۴ ساعت تعویق در ۱۷ بهمن ۱۳۶۱ اجرا شود.

ث) شرح عملیات

شب اول

با اعلام رمز عملیات در ساعت ۲۱:۳۰، پنج تیپ (تیپ۱ لشکر۸ نجف و تیپ۳۵ امام حسن(ع) در جنوب پاسگاه صفریه و تیپ۱ لشکر۳۱ عاشورا، تیپ عمار لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) و تیپ جوادالائمه از لشکر۵ نصر) در حد فاصل پاسگاه های رشیده تا طاوسیه عملیات را آغاز کردند و نیم ساعت بعد درگیری ها با کمین های فراوان عراقی آغاز شد.

پس از عبور از کمین ها که نسبتاً با دشواری انجام شد، تا ساعت ۲۴ نیروهای خط شکن بدون مواجهه ی جدی با نیروهای دشمن از اولین کانال(۱) پدافندی عراق عبور کردند. رده های متعدد موانع، انواع سیم خاردار و میدان های مین در غرب کانال اول باعث کندی حرکت شد، طوری که تلاش برای عبور از این موانع که تا ۲۲ ردیف را شامل می شد و رسیدن نه چندان منظم به کانال دوم تا ساعت ۳ صبح طول کشید.

عراق که از این پس از مسیر اصلی تک آگاه شده بود، از درگیر کردن نیروهای خط

۱- عراق در منطقه ی عملیاتی والفجر مقدماتی، ۳ کانال سراسری و موازی موسوم به کانال اول، کانال دوم و کانال کشاورزی احداث کرده بود. کانال اول و دوم به فاصله ی یک کیلومتر از یک دیگر و دارای عرض حدود ۵ متر و عمق بیش از ۲ متر بودند و از جاده ی چزابه به غزیله آغاز شده و تا شهرک طیب ادامه داشت. عراق درون این کانال را با سیم خاردار و مین های نامنظم مسلح کرده بود. کانال کشاورزی که کانال قدیمی و در دو طرف آن خاکریز احداث شده بود از شمال منطقه ی کمیت در عراق (از رودخانه ی دجله) آغاز شده و پس از ۲۰ کیلومتر به هورالهویزه وصل می شد. عرض کانال ۱۰ متر و عمق آن ۵ متر بود. پس کانال ها به هم راه میادین مین و رده های مختلف سیم خاردار اصلی رده ی پدافندی ارتش عراق در مقابل

نیروهای ایرانی بود.

اول خود پرهیز کرده و بر اساس یک تاکتیک مشخص دستور عقب نشینی این نیروها را به عقب صادر کرد. کندی پیشروی یگان ها، دست یابی به هدف این مرحله (کانال کشاورزی) - که در جناح راست و میانی از جاده ی آسفالت غرب خط مرزی حدود ۶

کیلومتر فاصله داشت - را با تردید مواجه ساخت، لذا تدبیر فرماندهی بر این شد که مواضع تصرف شده تا جاده ی آسفالت غرب مرز بین المللی با احداث خاکریز تثبیت شود که تا ساعت ۶ صبح بخش هایی از این مأموریت اجرا شد و در حالی که هنوز خط منسجمی تشکیل نشده بود و الحاق بین یگان ها مشکل داشت، عراق پاتک های خود را آغاز کرد. فشار عراق باعث عقب نشینی نیروهایی که تا کانال دوم پیشروی کردند شد، اما در عمل گردان هایی از لشکر۸ نجف و ۲۷ حضرت رسول(ص) در دو قسمت از کانال دوم مانده و سعی در حفظ سرپل غرب این کانال داشتند به نوعی در محاصره قرار گرفتند و حماسه ی پرشوری از مقاومت و شهادت را آفریدند.

بدین ترتیب در شب اول، تنها بخش هایی از اهداف تعریف شده ی عملیات تصرف شد و تقریباً هیچ یک از یگان ها موفق به تأمین هدف های مرحله ی اول عملیات نشدند و با روشن شدن هوا حفظ مناطق تصرف شده و اصلاح و تقویت خطوط پدافندی برای مقابله با پاتک های بعدی دشمن وجهه ی همت یگان ها قرار گرفت.

طرح ریزی جدید برای ادامه ی عملیات

در مذاکرات فرماندهان سپاه و ارتش و بر اساس درک جدید و روشن تری که از زمین منطقه به دست آمده بود با رفتن تا عمق ۶ کیلومتری غرب جاده ی آسفالت مرزی عراق (کانال کشاورزی) که هدف مرحله ی اول عملیات بود موافقت شد. اما به دلیل ضرورت کسب آمادگی برای این اقدام، عملیات به شب بعد (۱۹/۱۱/۱۳۶۱) موکول شد و در طول روز اول و شب دوم نیروها به تثبیت و تقویت مواضع و تکمیل خاکریزها پرداختند.

در بررسی مجدد وضعیت در روز دوم به دلیل پاره یی ملاحظات به ویژه محدودیت معابر وصولی، عملیات یک شب دیگر به تأخیر افتاد، لکن تصمیم بر آن شد که در شب (۱۹/۱۱/۱۳۶۱) یگان ها به باز کردن معبر محورهای خود اقدام کنند.

در گفت و گو های انجام گرفته به دلایلی از جمله هوشیار شدن دشمن به محورهای هجوم، مانور نیز دستخوش تغییراتی شد.

استفاده از ۲۰۰ نیروی زبده ی موتورسیکلت سوار برای رسیدن سریع به پل غزیله؛ هلی برن ۲ گردان به محدوده ی غزیله و عبور دادن ۵ گردان از طریق هورالعظیم در جنوب منطقه ی عملیات به عنوان یک راه کار برای دور زدن دشمن در محور چزابه در مجموعه تدابیر فرماندهان جایگاه جدی تری یافت و در جلسات مستقلی جزئیات آن

بررسی شد و مأموریت این اقدام به لشکر۱۴ امام حسین(ع) واگذار شد.

در پی اقدام یگان ها و باز کردن معابر مستقل برای عبور و حل شدن مشکل محدودیت معبر و مرور نهایی مانور(۱) با حضور فرماندهان سپاه و ارتش در بعد از ظهر روز ۲۰ بهمن ۱۳۶۱، با اعلام رمز عملیات در ساعت ۲۱، بر اساس طرح مانور، قرارگاه کربلا با ۴ یگان شامل لشکر۷ ولی عصر(عج) (۹ گردان)، لشکر۸ نجف (۶ گردان که تیپ۲ لشکر۱۶ زرهی قزوین با حدود ۵۰ دستگاه تانک و نفربر به این یگان مأمور شد)، تیپ امام حسن(ع) و لشکر۱۷ علی بن ابی طالب(ع) عملیات را آغاز کرد. هم زمان با این یگان ها تیپ۲ لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) در جناح راست و تیپ۳۵ امام حسن(ع) در جناح چپ عملیات با وارد کردن نیروهای خود تأمین جناح های عملیات را بر عهده داشتند.

مرحله ی دوم عملیات

بـا آغاز درگیری ها، فرمانـدهی نیروهای عراقی هماننـد عملیات سه شب قبل با پرهیز از درگیری دستور عقب نشینی نیروهای خط اول را صادر کرد؛ لشکر۸ نجف موفق ترین مانور را تا ساعت ۲۴ اجرا کرد و منتظر یگان های دست راست (شمال) خود شد.

مقارن نیمه شب، سه یگان محور میانی عملیات (لشکرهای ۱۷، ۷ و ۸) به جاده ی آسفالت غرب مرز رسیدند. مقاومت شدید عراقی ها در غرب این جاده و وجود موانع متعدد پیشروی نیروها را کند کرد. هم زمان دشمن با استفاده از نیروهای احتیاط نزدیک خود خط محکمی را در غرب کانال کشاورزی ایجاد کرد. کندی و بعضاً توقف پیشروی در برخی محورها فرماندهان را در خصوص رسیدن نیروهـا تـا قبل از روشنایی هوا به این کانال دچار تردیـد کرد. تا ساعت ۴:۳۰ صبح، لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) با عبور از جاده ی آسفالت غرب مرز و احداث خاکریز جناح راست عملیات را تأمین کرد. نیروهای پراکنده یی از لشکر۱۷ به کانال کشاورزی رسیدند و عده یی نیز مسیر خود را گم کردند؛ نیروهای لشکر۷ ولی عصر(عج) نیز پس از عبور از جاده ی مرزی عراق متوقف شده بودند. در این میان نیروهای لشکر۸ نجف که از آغاز عملیات پس از برداشتن یک گام موفق تـا غرب جاده ی مرزی پیشروی کرده بودنـد حـدود ۳ سـاعت منتظر ماندنـد تـا یگـان هم جوار جناح چپ (تیپ۳۵ امام حسن(ع)) نیز به آن ها برسد، اما این امر محقق نشد.

۱- بر اساس شرایط به وجود آمـده، در مانور پیش بینی شده اصلاحاتی صورت گرفت؛ بدین ترتیب که حدود ۱۰ کیلومتر از عرض جبهه ی عملیات از شمال (حدفاصل پاسگاه دویرج تا پاسگاه رشیده) کاسته شد تا مانور به چپ (جنوب) میل کرده و با تصرف بخشی از جاده ی آسفالت چزابه امکان بهره گیری نیرو از طریق هورالعظیم فراهم شود. پیش بینی فرماندهان آن بود که در صورت دست یابی به اهداف، دست رسی به پل غزیله محتمل خواهد بود. هرچند که عملیات در شب اول، دشمن را به طور کامل متوجه هدف نیروهای ایرانی از عملیات در این منطقه (پل غزیله) کرده بود.

پس از نتیجه ندادن تدابیر،(۱) ۳ گردان از نیروهای خودی با بهره گیری از ۳۰ دستگاه زرهی مکانیزه ی تیپ۲ لشکر۱۶ زرهی قزوین، خود را به سرعت به کانال کشاورزی رسانده و با چرخش به سمت جنوب در امتداد شرق کانال به سمت جاده ی چزابه پیشروی کرد و با یک خیز توأم با سرعت مناسب در نهایت موفق شدند به بخشی از جاده ی چزابه دست یابند. (به رغم این حرکت موفق خبری از این اقدام به قرارگاه نرسید.)

پیشروی محدود و پراکنده ی نیروها (به جز لشکر۸) نیز عمدتاً به صورت ستونی و بدون الحاق با یک دیگر بود، لذا با توجه به از دست رفتن زمان و بعید بودن رسیدن همه ی یگان ها به کانال کشاورزی، تشکیل خط پدافندی در پشت جاده ی آسفالت مرزی عراق پیشنهاد شد، اما "وقت گیر بودن انتقال دستگاه های مهندسی برای احداث خاکریز"، "پراکنده بودن نیروها" و "درهم ریختن سازمان آن ها هنگام عقب آمدن تا پشت جاده"، امکان چنین تصمیمی را عملاً سلب کرد، لذا ساعت ۵ صبح، دستور عقب نشینی نیروها تا مواضع قبلی صادر شد که در این میان نیروهای لشکر۸ نجف که حدود ۷

کیلومتر در عمق منطقه پیشروی کرده بودند متحمل تلفاتی شدند و نیروها تا مواضعی که حاصل شب اول عملیات بود عقب آمدند و در بررسی های انجام شده با توجه به نتایج حاصله و به نتیجه نرسیدن تلاش ها از ادامه ی عملیات در این منطقه صرف نظر شد و پدافند منطقه به لشکر۱۶ زرهی قزوین از ارتش و تیپ۳۵ امام حسن(ع) از سپاه پاسداران واگذار شد.

۲. تغییرات تشکیلاتی سپاه

با توجه به نقش روزافزون سپاه در جنگ و محدودیت های موجود در سازمان رزم آن، مباحث مربوط به گسترش سپاه در این دوره نیز پی گیری شد. در دوره ی پیشین، (روزشمار ۲۲) فرماندهی سپاه با توجه به سوابق و وسعت برخی تیپ ها ارتقای آن ها به رده ی لشکری را ابلاغ کرده بود، ولی در این دوره این مورد شکل قانونمندی به خود گرفت و تمامی تیپ های سپاه که بیش از ۹ گردان نیرو داشتند تبدیل به لشکر شدند و هر لشکر نیز ملزم شد تا به طور سازمانی ۳ تیپ را تشکیل و تحت امر قرار دهد.

در این دوره همچنین تشکیل قوای زمینی سپاه پاسداران که بعداً نیروی زمینی خوانده شد، در دستور کار فرماندهی و سپاه قرار گرفت. تفکر تشکیل قوای زمینی بر

۱- از جمله تدابیر فرماندهان رده های بالاتر وارد کردن تیپ ۴۶ قمر (احتیاط سپاه سوم) برای اجرای مأموریت تیپ ۳۵ امام حسن(ع) بود که انجام آن وقت زیادی را گرفت و در نهایت به دلیل موانع، قاطی شدن با نیروهای تیپ۳۵ و تراکم و تجمع بیش از حد در معابر، ضعف در هدایت نیروها و سردرگمی، این اقدام به نتیجه ی مورد نظر نرسید.

این اساس بود که این قوا همچون ارتش های موجود در سایر کشورها، یک نیروی مستقل به حساب آید و به صورت یک نیروی مستقل از فرماندهی کل سپاه، هدایت و رهبری شود؛ در راستای اجرای این برنامه بود که فرماندهی سپاه تصمیم به انحلال دو قرارگاه عملیاتی سپاه و جای گزینی قوای زمینی به جای آن دو گرفت و ستاد مشترک سپاه نیز عهده دار امور ستادی نیروهای سه گانه ی سپاه شد و غلامعلی رشید به عنوان فرمانده قوای زمینی و حسن باقری به سمت جانشین فرماندهی این قوا منسوب شدند، ولی نزدیک بودن زمان اجرای عملیات آتی (والفجر مقدماتی) و احتمال بروز برخی مشکلات از جمله تعیین رده ی جدید در سپاه و نیز پیامدهای احتمالی حاصل از قطع یک باره ی شخص فرماندهی سپاه (محسن رضایی) و جانشین وی (رحیم صفوی) با سرهنگ صیاد شیرازی و جای گزین شدن فرمانده جدید قوای زمینی سپاه با وی، موجب شد اجرای این تغییرات در تشکیلات سپاه به بعد از عملیات موکول شود، با این حال برای عملیات آینده، سپاه، ۱۱ لشکر هر کدام با ۳ تیپ سازمانی و ۳ تیپ مستقل عملیاتی را به عنوان سازمان رزم آماده ی اجرای مأموریت کرد.

هم زمان با این تغییرات که در گستره ی تشکیلات زمینی سپاه ایجاد می شد، راه اندازی نیروی دریایی سپاه نیز که از مدت ها پیش شروع شده بود به طور فزاینده یی پیش می رفت و از طرف سپاه پی گیری می شد. در دوره های پیشین بخش هایی از نیروهای سپاه در پایگاه های آموزشی نیروی دریایی ارتش دوره های آموزش عمومی را فراگرفته بودند و رفته رفته این دوره های آموزش عمومی جنبه های تخصصی تری پیدا کرد و اجرای عملیات های مشترک نیروی دریایی ارتش و نیروهای آموزش دیده ی سپاه در قالب سازمان عملیاتی نیروی دریایی ارتش صورت گرفت و نیروهای سپاه به هم راه شماری از افراد نیروی دریایی ارتش به اجرای عملیات پرداختند. در اواخر این دوره سپاه به دنبال تعریف جدید تشکیلات خود تحت عنوان قرارگاه مشترک دریایی بود. این امر به قدری در نظر تصمیم گیران سپاه ضروری بود که حتی در صدد برآمدند با تعدیل نیرو در نیروی زمینی سپاه امکان گسترش و توسعه ی نیروی عملیاتی دریایی سپاه را فراهم آورند و برای تحقق این امر فرماندهی سپاه در یک سفر برنامه ریزی شده به بوشهر در پایگاه دریایی با فرمانده نیروی دریایی ارتش درباره ی برنامه ریزی های آینده برای ارتقای کمی و کیفی نیروهای عملیات دریایی سپاه گفت و گو کرد. فرمانده نیروی دریایی ارتش درباره ی نتایج این دیدار و برنامه های پیش رو، به مسائلی اشاره کرد که حاکی از جدی شدن شکل گیری نیروهای جدیدی در سپاه پاسداران بود. وی گفت ما از سپاه دعوت می کنیم که با استفاده از نیروهای عظیم بسیج راه رهایی را باز کنند که این کار با تشکیل قرارگاه مشترک "نوح" در یکی از پایگاه های دریایی سپاه فراهم شده است. در این باره بررسی های مقدماتی انجام شده و هماهنگی های لازم به عمل آمده و قرار شد که

در یکی از پایگاه های نیروی دریایی، قرارگاه مشترک میان سپاه و نیروی دریایی ایجاد شود. برای این کار تعدادی از فرماندهان سپاه و تعدادی از افسران نیروی دریایی به اتفاق مدیر اداره ی سیاسی - ایدئولوژیکی نیروی دریایی به این پایگاه آمدند تا ضمن بازدید از محل، مقدمات کار برای اجرای این امر مهم را فراهم کنند.

۳. اقدامات گروه های مسلح غیر قانونی در مناطق کردنشین

کردستان در این مقطع زمانی (از اول دی تا ۳۰ بهمن ۱۳۶۱) نسبت به دوره های مشابه شاهد حوادث بسیاری بود؛ در این دوره بیش از ۲۵۰ برخورد نظامی از انواع مختلف بین نیروهای خودی و نیروهای مسلح غیر قانونی رخ داد (روزانه بیش از ۴ مورد) که از این تعداد حدود ۲۰۰ مورد مربوط به اقدامات گروه های مسلح غیر قانونی بود - که ۷۶ مورد آن حمله ی مستقیم به نیروها یا پایگاه های خودی و ۲۳ مورد هم اجرای کمین بود - در نتیجه ی این حملات و درگیری ها ۵۱۹ تن از نیروهای خودی(۱) شهید، ۳۵۸ تن زخمی و ۱۷۰ نفر به گروگان(۲) گرفته شدند و از گروه های مسلح غیر قانونی نیز ۳۱۶ نفر کشته، ۲۵۲ نفر زخمی و ۱۶۸ نفر دست گیر شدند. با توجه به آمارِ تقریباً مشابه دو ماهِ قبل (دوره ی ۵۸ روزه ی ۴ آبان ۱۳۶۱ تا ۲ دی ۱۳۶۱) که قرارگاه حمزه(ع) اعلام کرده بود، میزان شهدای خودی بیش از ۹۰ درصد (۲۴۹ نفر) و مجروحان بیش از ۲۷ درصد (۷۷ نفر) افزایش داشته است. این افزایش تلفات در نیروهای مسلح غیر قانونی نیز دیده می شود، طوری که افراد کشته شده ی آنان حدود ۱۰ درصد (۲۸ نفر) و زخمیان نیز حدود ۱۶۸ درصد (۱۵۸ نفر) افزایش داشته است.

از دیگر موضوعات مهم این دوره حمله ی نیروهای کومه له در ۱۵ بهمن ۱۳۶۱ به نیروهای مستقر در پاسگاه "درمان" در محور مهاباد - بوکان و تصرف این پایگاه و ناکامی نیروهای خودی در بازپس گیری آن و تحمل تلفات سنگین و تداوم اشغال آن تا فروردین ماه سال آینده بود. اقدام برای سقوط این پایگاه با هم کاری برخی عناصر مسئول پایگاه درمان با نیروهای حزب دمکرات کردستان برنامه ریزی شده بود، اما در یک حادثه ی غیر مترقبه همه ی اطلاعات و آخرین هماهنگی ها با حزب دمکرات برای تصرف پاسگاه به دست نیروهای کومه له افتاد و نیروهای این گروه با تسلط کامل اطلاعاتی و

۱- آن عده از مردم نیز که بر اثر حملات، بمب گذاری ها و دیگر اقدامات گروه های مسلح غیر قانونی شهید یا زخمی شده یا به گروگان گرفته شده اند، جزء نیروهای خودی محاسبه شده اند.

۲- برخی گروگان ها را در دوره های بعدی به شهادت رسانده و برخی را آزاد و برخی را نیز همچنان در بازداشتگاه های خود نگه داری می کردند.

هم کاری برخی عناصر در داخل پاسگاه به آن جا حمله کرده و در مرحله ی اول ۹۳ تن از نیروهای خودی را قتل عام کردند. در روزهای بعد نیز که برای بازپس گیری آن پاسگاه، عملیاتی اجرا شد ۲۴ تن دیگر از افراد خودی به شهادت رسیدند.

حملات غافل گیرانه ی نیروهای مسلح غیر قانونی به گروه های تأمین جاده نیز از جمله موضوعاتی بود که با وجود محدود بودن تعداد حملات به دلیل به کارگیری روش های ابتکاری و شناسایی های کامل قبل از اقدام، به شهادت بیش از ۴۰ تن از افراد خودی انجامید.

از دیگر موضوعات مهم این دوره افزایش نسبی فعالیت نیروهای سازمان مجاهدین خلق در مناطق کردنشین بود. این گروه از قبل نیز فعالیت هایی در این مناطق داشت، ولی در این دوره گزارش فعالیت و هم کاری آنان در اجرای عملیات های مشترک با حزب دمکرات افزایش یافته بود که به این موضوع در بررسی عملکرد سازمان مجاهدین خلق پرداخته خواهد شد.

از جمله دیگر تحولات رخ داده در منطقه ی کردستان دست گیری افراد رده بالای تشکیلات شهری گروه کومه له در اواخر دی ماه در سنندج بود. در این اقدام که به نظر می رسید در ادامه ی دست گیری های گسترده ی اعضای این سازمان در آذرماه باشد، تقریباً همه ی مسئولان تشکیلات این سازمان دست گیر شدند، طوری که سپاه ناحیه ی کردستان ضمن اعلام اسامی و عناوین سازمانی افراد دست گیرشده، از فروپاشی کامل این سازمان در سنندج خبر داد.

در این دوره به علت فرارسیدن فصل سرما و وضعیت نامناسب جوی عملیات های پاک سازی که اغلب به همت نیروهای تابع قرارگاه حمزه اجرا می شد دچار رکود شده بود و نیروهای خودی به نحوی در وضعیت پدافند فعال قرار داشتند تا با پایان فصل سرما و فراهم شدن شرایط جوی مناسب بار دیگر پاک سازی ها را ادامه دهند. البته، نباید از نظر دور داشت که با توجه به روند پاک سازی های انجام شده، نیروهای مسلح غیر قانونی تقریباً از همه ی محورهای مواصلاتی عقب رانده شده بودند و محور عمده یی که در تصرف آنان باقی مانده باشد وجود نداشت و حضور نیروهای مسلح غیر قانونی بیش تر در عمق محورهای مواصلاتی و دور از محورهای اصلی مواصلاتی مناطق کردنشین بود و از همان مناطق بود که عملیات خود را سازمان دهی و اجرا می کردند.

۴. کاهش فعالیت های سازمان مجاهدین خلق

فعالیت های سازمان مجاهدین خلق در این دوره به طور چشمگیری کاهش یافته بود به گونه یی که در حوادث مربوط به عملکرد سازمان در طول این دوره (۱ دی تا ۳۰ بهمن ۱۳۶۱) ۴۲ عملیات گزارش شده است که بر اثر آن ۱۷ تن از افراد خودی به شهادت

رسیدند که این تعداد در مقایسه با دوره های قبلی بسیار اندک بود.

از دیگر نکات مهم در عملکرد نیروهای سازمان این که در طول این ۶۰ روز، از ۴۲ مورد اقدامات آنان تنها ۱۰ مورد آن در تهران اتفاق افتاد که ۳ مورد آن سرقت مسلحانه ی خودرو؛ ۳ مورد اقدام به بمب گذاری ناموفق؛ ۳ مورد درگیری با نیروهای دادستانی و سپاه یا تیراندازی به طرف آن ها و یک مورد آن نیز ترور بود و در نتیجه ی اقدامات آنان یک تن شهید و ۵ تن زخمی شدند.

البته در اواخر بهمن ماه سازمان اعلام کرد که مرحله ی اوّل (بی آینده کردن نظام جمهوری اسلامی ایران) در تهران و شهرستان ها به پایان رسیده و مرحله ی دوم استراتژی سازمان، یعنی ضربه زدن به سرانگشتان حکومت (افراد حزب اللهی و پاسداران) فرارسیده است، ولی ابتکار عمل نیروهای خودی برای مقابله با اقدامات سازمان که از ماه های پیش شروع شده بود از یک سو و توصیه ی سازمان به خروج نیروهای عملیاتی از شهرهای بزرگ و به خصوص تهران از سوی دیگر، توانی را برای اجرای این استراتژی برای سازمان باقی نگذاشته بود.

در این دوره همچنین روابط عمومی کمیته ی انقلاب اسلامی نتایج اقدامات این نهاد را در طرح مالک و مستأجر که از اواخر شهریورماه سال جاری شروع شده بود اعلام کرد. دست گیری ۱۲۰ تن از افراد این سازمان با سابقه ی فعالیت مسلحانه؛ کشف ۲۳ خانه ی تیمی و کشته شدن ۳۰ تن از افراد این سازمان از جمله مواردی است که این روابط عمومی اعلام کرده است. همچنین کشف طرح ترور بسیاری از وزیران، نمایندگان مجلس، مسئولان و کشف طرح حمله به نیروهای گشت سپاه نیز از جمله دستاوردهای فعالیت های کمیته های انقلاب در طرح مالک و مستأجر بیان شده است.

با توجه به محدودیت هایی که سازمان مجاهدین خلق در فعالیت های خود با آن مواجه شده بود، روی آوردن به مناطق کم خطرتر برای تداوم فعالیت ها از یک سو و گرایش ذاتی این سازمان برای هم کاری با حزب دمکرات کردستان ایران و وسوسه ی دست یابی به کمک های دولت عراق، زمینه های تشدید حضور نیروهای سازمان در مناطق کردنشین را فراهم کرد و بخش هایی از نیروهای باقی مانده ی این سازمان به آن مناطق انتقال یافتند و در فاز جدید عملیات نظامی یعنی جنگ های پارتیزانی و کوهستانی وارد شدند و در برخی از عملیات هایی که حزب دمکرات علیه نیروهای خودی انجام می داد نیروهای این حزب را هم راهی کردند.

حضور نیروهای سازمان در عملیات های مناطق کردنشین و تأثیر آن با توجه به قلّت نیرو، سابقه ی اندک و کیفیت نازل عملیاتی هر چند ناچیز بود ولی دستاویز مناسبی برای اقدامات تبلیغاتی سازمان فراهم کرد تا در قالب گزارش های عملیاتی آمار و

ارقـامی را ارائه دهـد که مبنای واقعی نـداشت، طوری که در طول این دوره سازمان حـداقل ۴ مورد اجرای عملیـات در اطراف مرودشت گزارش کرد و مـدعی شد که در آن عملیات ها ۸۲ نفر از پاسـداران را به قتل رسانده است، ولی در واقع هیچ کدام از عملیات های مورد اشاره ی سازمان انجام نشده بود و ارائه ی این گزارش ها صرفاً جنبه های تبلیغاتی و روانی داشت.

۵. پیوند سازمان مجاهدین خلق با عراق

در این دوره بالاـخره تمایلات تاریخی و ذاتی سازمان مجاهـدین خلق از یک سو و نوع فعالیت های آن و لزوم برخورداری از حمـایت یک کشور خارجی به بار نشـست و این سازمان با انتخاب بـدترین گزینه، حکومت عراق را به عنوان کشور پشتیبان و حزب بعث را به عنوان پدرخوانـده ی خود برگزیـد. این اقـدام بعـد از انتخـاب مشـی مبـارزه ی مسـلحانه با جمهوری اسـلامی اثرگذارترین حرکت سیاسی سازمان بود.

هرچنـد نشـانه های روشـنی از اشتراک منافع سازمان مجاهـدین خلق و حکومت عراق به خصوص پس از ورود این سازمان به فـاز مبـارزه ی مسـلحانه علیه جمهوری اسـلامی وجود داشت و رسـانه هـای عراقی به خصوص رادیو بغـداد بخشـی از نیازهای تبلیغـاتی این سازمـان را برآورده می کردنـد، ولی کتـاب سازمـان مجاهـدین خلق – پیـدایی تا فرجام زمینه های هم کاری این سازمـان با عراق را به سال ۱۳۵۷ ارجاع می دهـد. زمانی که سازمان مزبور ساختمانی را در همسایگی سـفارت عراق در تهران تصـرف و دفتر مرکزی خود را در آن جـا مسـتقر کرد نوعی هم کـاری میـان این سازمان با حکومت عراق شـکل گرفت، ولی پیونـد ارگانیکی سازمان با عراق در ۱۹ دی ۱۳۶۱ روی داد. در این روز طـارق میخائیـل یوحنا عزیز معاون نخست وزیر عراق، در پایـان دیـدار سه روزه ی خـود از فرانسه به محـل سـکونت مسـعود رجوی در منطقه ی "اوورزسواواز" فرانسه رفت و بـا وی گفت و گو کرد. در پایـان این گفت و گوهای ۴ ساعته که هانی الحسن از کادرهای رهبری سازمان آزادی بخش فلسـطین و مشاور یاسر عرفات نیز در آن حضور داشت، بیانیه ی مشترکی انتشار یافت.

دربـاره ی نقش هـانی الحسن بایـد گفت که طبق بیـانیه ی دفتر سیاسـی سازمان، وی شخصـی بوده که به رجوی توصـیه کرده است با طارق عزیز ملاقات کند. هانی الحسن در طیف های مختلف سازمان آزادی بخش فلسـطین از جمله طیف هایی بود که به کادر رهبری عراق و به ویژه صدام حسـین بسـیار نزدیک بود. وی پس از پیروزی انقلاب اسلامی و تأسیس سفارت فلسطین عهده دار ریاست دفتر سازمان آزادی بخش فلسـطین در ایران شد. هانی الحسن از جمله کسانی بود که با مسعود رجوی رابطه ی دوستانه

داشت، طوری که پس از ۳۰ خرداد ۱۳۶۰ و وقوع حوادث خونین ایران و متعاقب آن فرار رجوی به پاریس در شهریورماه ۱۳۶۰، در فرانسه با رجوی ملاقات کرد؛ با این حال، سازمان آزادی بخش فلسطین خبر این ملاقات را تکذیب کرد، ولی انتشار عکس ها و دیگر شواهدی که حاکی از ملاقات آن دو بود، این سازمان را بر آن داشت تا ناچار اعلام کند این دیدار یک اقدام شخصی از طرف هانی الحسن بوده است.

در بیانیه ی مشترکی که پس از دیدار طارق عزیز با مسعود رجوی انتشار یافت به علاقه مندی دو طرف برای دست یابی به صلح، دعوت طارق عزیز (به نمایندگی از صدام حسین رهبر عراق) از مسعود رجوی برای سفر به آن کشور و حمایت رجوی از اقدامات صلح طلبانه ی حکومت عراق و درخواست وی از رهبران عراق برای رعایت امنیت مردم شهرها و روستاها و افراد غیر نظامی و عدم کمک مادی عراق به سازمان مجاهدین خلق اشاره شده است.

در بیانیه یی که سازمان مجاهدین خلق در توجیه این دیدار و در همان روز منتشر کرد این ملاقات اقدامی انقلابی و فوق العاده شجاعت بار خوانده شده و همچنین مواردی چون تغییر موازنه ی قوای سیاسی در جنگ؛ فعال کردن نیروهای میهن پرست ارتش ایران علیه جنگ؛ ارتقای کیفی آلترناتیو شورای ملی مقاومت در سطح داخلی و بین المللی، از جمله دستاوردهای پیوند سازمان مجاهدین خلق و حکومت عراق عنوان شده است. در این بیانیه همچنین به این موضوع اشاره شده است که پیچیده ترین و مشکل ترین بخش مذاکرات بین رجوی و طارق عزیز مصونیت شهرها و افراد بلادفاع بوده است.

سه روز پس از این دیدار نیز دفتر سیاسی و کمیته ی مرکزی سازمان مجاهدین خلق در بیانیه یی دست یابی به بیانیه ی مشترک طارق عزیز و رجوی را یک پیروزی بزرگ سیاسی اعلام کرد و چند روز بعد از آن نیز شخص مسعود رجوی در دیدار با گروهی از روزنامه نگاران عرب در یک ارزیابی بسیار خوش بینانه، پیوند سازمان مجاهدین خلق با حکومت عراق را آغاز دگرگونی در موازنه ی قوا بین دو کشور اعلام کرد.

در کتاب سازمان مجاهدین خلق، پیدایی تا فرجام درباره ی چگونگی نگرش عراق به سازمان مجاهدین خلق از یک سو و نگرش این سازمان در اعلام هم بستگی با عراق آمده است: در واقع، مجاهدین خلق در دامی افتادند که خود برای عراقی ها تدارک دیده بودند؛ چراکه این ها مدعی بودند که یک سازمان سراسری اند که وظیفه ی حفاظت از جان رئیس جمهور عزل شده ی ایران را به عهده گرفته اند. واحدهای عملیاتی شان نیز در درون شهرها مشغول آماده کردن قیام مسلحانه ی توده یی می باشند. دولت جمهوری اسلامی نیز به زودی – با دست همین مجاهدین – سرنگون خواهد شد. عراقی ها چنین ادعاهایی را – در واقع – قبول نداشتند و وقعی هم بدان نمی نهادند. آنچه برای آنان اهمیت

داشت، عَلَم کردن آن ها در مقابل مجلس اعلا(۱) بود.

دام اصلی را دستگاه اطلاعاتی عراق پهن کرد. این دستگاه، از طریق واسطه های آشنا – از جمله همان مسئول اطلاعاتی فرانسه – وارد چانه زنی جدیدی با سازمان شدند. موضوع این بود: اکنون که عراق در جنگ علیه ایران، مورد حمایت امریکا و اروپاست، قرار گرفتن در کنار آن نه تنها به ضرر رجوی و گروه وی نخواهد بود، بلکه پذیرش مجاهدین خلق به عنوان آلترناتیو و جای گزین نظام جمهوری اسلامی، توسط عراق (یعنی یک دولت شناخته شده) راه را برای این پذیرش توسط متحدان اروپایی عراق و امریکایی ها نیز خواهد گشود.

از جمله استدلال های درون تشکیلاتی مجاهدین خلق برای قبول چنین اتحادی با عراق، این بود که می گفتند: «اگر بتوانیم – در بالاترین سطح – از عراقی ها امتیاز بگیریم. از همین ابتدا توانسته ایم خود را به عنوان یک وزنه ی سنگین مطرح کنیم.»

گروه رجوی، با شیوه های تبلیغاتی و شانتاژهای خاص خود، با پیامی، به عراقی ها فهماندند که وقت چندانی ندارند و چه بسا ملاقات بعدی در تهران باشد و در آن موقع، مجاهدین دیگر در رأس قدرت هستند. صدام حسین معنای چنین پیامی را گرفت و با توجه به شرایط ویژه ی جنگ در آن زمان (زمستان ۶۱) – که عراق در موضع ضعف قرار داشت و اغلب متصرفات را هم از دست داده بود – هیچ مانعی در مسیر ملاقات مقامات ارشد خود با سران سازمان احساس نکرد. سرانجام قرار شد مسائل فی مابین در سطوح بالا حل و فصل شود. این توافق، برای صدام، به معنی گامی به جلو جهت کنترل و در اختیار گرفتن این گروه بود. گروهی که می توانست در آینده نقشه های عراق را در ایران بهتر محقق سازد. البته، در ابتدا تصور این بود که حمایت و به رسمیت شناخته شدن سازمان توسط دولت عراق، موجب خواهد شد که سایر دولت ها نیز چنان کنند، اما دیگر کشورها به چنین دامی فرو نیفتادند.

حدود ۳ هفته بعد از این دیدار بود که بنا به اعلام یک منبع موثق، اولین پروژه ی هم کاری مشترک بین سازمان مجاهدین خلق و منابع اطلاعاتی عراق رقم خورد و تیم هایی از این سازمان با ورود به عراق به منظور تغییر نگرش اسرای ایرانی در اردوگاه های عراق، کارهای آموزشی و تبلیغاتی را شروع کردند.

این منبع در ادامه افزوده است که مسئولان عراقی اعلام کرده اند که اگر افراد سازمان

۱– مجلس انقلاب اسلامی عراق تشکیلاتی بود که معاودین مسلمان عراقی در آذرماه ۱۳۶۰ به رهبری حجت الاسلام محمدباقر حکیم و به کمک جمهوری اسلامی ایران با هدف مبارزه علیه دولت بعثی عراق و سرنگونی آن راه اندازی کردند.

بتوانند اسرای ایرانی را از نظر روانی آماده کنند آن ها حاضر هستند این اسرا را به سازمان تحویل دهند.

۶. محاکمه ی سران گروه اتحادیه ی کمونیست های ایران

در این دوره، محاکمه ی ۲۸ تن از وابستگان اتحادیه ی کمونیست های ایران (سیاه جامگان) که در حمله ی مسلحانه به شهر آمل و به شهادت رساندن ۴۰ تن از اهالی این شهر و نیروهای سپاه و بسیج شرکت داشتند، از ۱۸ دی ماه در دادسرای انقلاب اسلامی مرکز آغاز شد و پس از برگزاری جلسه در ۲۲ دی ماه، به پایان رسید و ۲۲ تن از این افراد به اعدام محکوم شدند که در پنجم بهمن ماه (روز قبل از سال گرد حمله ی سیاه جامگان به آمل) در همان شهر حکم اجرا شد.

مسئول کل تشکیلات سربداران جنگل، ۵ تن از اعضای مرکزیت اتحادیه ی کمونیست ها، یک تن عضو دائمی رهبری، ۳ تن از اعضای تشکیلات کمیته ی تهران، ۳ تن مسئول کل اتحادیه در شهرستان ها، طراح و فرمانده عملیات حمله به شهر آمل و مسئول تشکیلات تهران از جمله افرادی بودند که مشمول حکم اعدام شده بودند.

خلاصه یی از روند حمله ی این اتحادیه به شهر آمل و وقایع مربوط به آن چنین است:

۱۰۰ نفر از اعضای اتحادیه ی کمونیست ها با قصد تصرف آمل و ایجاد پایگاه اصلی در این شهر و توسعه ی آن به تمام نقاط ایران در ۱۸ آبان ۱۳۶۰ از طریق جنگل قصد حمله به این شهر را داشتند که در حین عزیمت به سمت شهر به طور ناخواسته به یک گروه گشتی از نیروهای بسیج برمی خوردند و با توجه به درگیری محدودی که پیش می آید نیروهای این اتحادیه از ادامه ی برنامه ی خود منصرف شده و به جنگل بازمی گردند.

در ۲۲ آبان ۱۳۶۰، نیروهای خودی با آگاهی از فعالیت این گروه در جنگل به عمق منطقه ی تحت تسلط آن ها نفوذ کردند و در درگیری شدیدی که رخ داد ۱۱ تن از نیروهای خودی شهید و نیروهای اتحادیه ی کمونیست ها نیز با تحمل تلفاتی ناچار به ترک منطقه شدند.

پس از این واقعه اتحادیه ی کمونیست ها برای بازیابی روحیه، چندین بار به نیروهای خودی حمله کردند و در اواخر دی ماه، تصمیم گرفتند آخرین اقدام نظامی خود را انجام دهند و آمل را به تصرف درآورند، به این منظور در اولین ساعات بامداد ۶ بهمن ۱۳۶۰ از چهار سمت وارد شهر شده و به مراکز سپاه، بسیج و ادارات دولتی حمله کردند، اما با ورود نیروهای مردمی و اقدام به موقع نیروهای سپاه و بسیج، افراد اتحادیه ی کمونیست ها ناچار به فرار شدند. در این حادثه ۴۰ تن از نیروهای بسیج، سپاه و مردم شهر آمل به شهادت رسیدند - برخی شهدا از افرادی بودند که در همان لحظات اول درگیری، به دست نیروهای مهاجم دست گیر شده بودند و آنان به هنگام عقب نشینی این افراد را

تیرباران کردند - از مهاجمان نیز حدود ۵۰ تن کشته یا دست گیر شدند.

باقی مانده ی مهاجمان پس از فرار به جنگل در بهمن ۱۳۶۰ و خرداد ۱۳۶۱، دو عملیات دیگر علیه نیروهای خودی اجرا کردند که طی آن ۴ تن از افراد بسیج و سپاه شهید و تعدادی از افراد اتحادیه نیز کشته یا دست گیر شدند.

۷. فروپاشی بخش بزرگی از سازمان چریک های فدایی خلق (اشرف دهقان)

در این مقطع زمانی همچنین سپاه پاسداران در عملیاتی سراسری یک تشکیلات مارکسیستی به نام "چریک های فدایی خلق" (گروه موسوم به اشرف دهقان) را در استان های هرمزگان، کرمان، سیستان و بلوچستان و آذربایجان غربی (که اهم فعالیت این تشکیلات در این استان ها انجام می شد) متلاشی کرد.

در این عملیات ۴۸ خانه ی تیمی چریک های فدایی خلق کشف شد و ۱۴ تن از افراد اصلی این گروه دست گیر شدند. مسئول کل تشکیلات ۵ استان و معاون وی و ۲ عضو اصلی هسته ی نظامی کردستان، ارومیه، هرمزگان، تهران، کردستان و آذربایجان غربی از جمله افراد دست گیرشده بودند (روزشمار ۲۲/۱۰/۱۳۶۱).

۸. دست گیری سران حزب کمونیست توده

در حالی که روابط ایران و شوروی به دلیل سفر طارق عزیز به مسکو و ارسال سلاح های جدید از شوروی به عراق رو به سردی گذاشته بود و تظاهرات افغان های مقیم ایران در مقابل سفارت شوروی (در سال گرد اشغال افغانستان در ششم دی ماه) و اعتراض وزارت خارجه ی شوروی هم بر این سردی دامن زده بود، در ۱۶ بهمن ۱۳۶۱، سپاه پاسداران با انتشار اطلاعیه یی اعلام کرد که افراد وابسته به یک تشکیلات سازمانی که در ارتباط با سازمان جاسوسی "کا. گ. ب" (سازمان اطلاعات و امنیت اتحادیه ی جماهیر شوروی) بوده اند، دست گیر شده اند.

در این اطلاعیه همچنین اشاره شده است که کیانوری دبیرکل حزب توده و سایر افراد مرکزیت آن در جمع دست گیرشدگان می باشند و اسناد و مدارک جعلی فراوانی از این افراد به دست آمده است. اطلاعات بعدی روشن ساخت که تقریباً تمام افراد مرکزیت این حزب از جمله "احسان طبری" ایدئولوگ این حزب نیز دست گیر شده اند.

موسوی تبریزی دادستان کل انقلاب نیز در ۲۱ بهمن تعداد دست گیرشدگان را ۳۰ تن اعلام کرد. وی همچنین گفت که اغلب این افراد از کمیته ی مرکزی حزب توده می باشند. نکته ی قابل توجه آن که مقامات شوروی در مقابل این اقدام ایران سکوت اختیار کردند و تنها روزنامه ی پراودا ارگان رسمی حزب کمونیست شوروی بدون انکار وابستگی

این حزب به آن کشور به سابقه ی فعالیت این حزب و خصوصاً نورالدین کیانوری دبیر اول کمیته ی مرکزی آن و مبارزات ضد امپریالیستی آن ها اشاره و یادآوری کرد که شوروی هیچ گونه ادعای ارضی نسبت به ایران ندارد(!) این روزنامه در ادامه ی مقاله اعلام کرد که تعقیب و پی گرد رهبران حزب توده و سیاست های ضد شوروی زمانی روی می دهد که ایران با مشکلات جدی اقتصادی دست به گریبان است و در یک تهدید تلویحاً نوشت: تیره شدن روابط ایران با شوروی به منافع ایران لطمه می زند.

۹. پیدایش امیدهایی برای تکمیل پروژه ی پتروشیمی بندر امام خمینی

قرارداد ساخت پروژه ی پتروشیمی بندر امام خمینی با ۵/۳ میلیارد دلار با شرکت های ژاپنی منعقد شده بود، اما پس از حمله ی عراق و شروع جنگ با وجود پیشرفت ۸۵ درصدی کار، طرف های ژاپنی از ادامه ی کار سر باز زدند و به بهانه ی نبود امنیت، ایران را ترک کردند؛ پس از برقراری امنیت در منطقه ی بوشهر و ارائه ی تضمین های لازم برای امنیت جانی پیمان کاران ژاپنی، آنان همچنان از اجرای تعهدات خود سر باز زدند و به صراحت اعلام کردند که تا پایان جنگ برای تکمیل پروژه اقدامی نخواهند کرد.

در این دوره، مسئولان ایرانی برای راه اندازی مجدد و تکمیل ساختمان این پروژه فعالیت خود را افزایش دادند، از این رو هیئت عالی رتبه ی کارشناسی از ایران نخستین بار بعد از شروع جنگ، جهت گفت و گو با طرف های ژاپنی به توکیو رفت. هم زمان با سفر این هیئت به توکیو، معاون وزیر نفت در امور پتروشیمی در مصاحبه یی اولتیماتوم گونه، اعلام کرد که چون طرف های ژاپنی برای ادامه ی کار اعلام آمادگی نمی کنند، ایران برای تکمیل پروژه با شرکت هایی از کشورهای کره ی جنوبی، هند و چند کشور دیگر تماس گرفته است.

وی همچنین اعلام کرد که در صورت عدم هم راهی ژاپنی ها برای پایان دادن به کار، جمهوری اسلامی ایران خود را محق می داند که هر اقدامی را که به صلاح خود می داند انجام دهد. مسئول هیئت ایرانی بعد از یک هفته گفت و گو با طرف های ژاپنی از روند مذاکرات ابراز خوش بینی کرد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، طبق توافقات به عمل آمده مقرر شده است در صورت توافق طرف های ژاپنی برای ادامه ی کار، بخشی از درخواست های مالی آنان پرداخت شود؛ با این حال ۲۳ دی ماه ضرب العجل نهایی برای اعلام آمادگی شرکت های ژاپنی اعلام شده است. معاون وزیر نفت نیز با اشاره به تعهدات شرکت های ژاپنی برای ادامه ی کار، متذکر شد که آن ها به کار ادامه خواهند داد؛ البته اگر علیه آن ها اعمال نفوذ نشود. از سوی دیگر، مقامات صنعتی ژاپنی تعیین ضرب العجل ایران را جدی نگرفته و اعلام کردند که بعید است تعیین ۲۳ دی ماه آخرین حرف ایرانی ها باشد. آساهی و یومیوری دو روزنامه ی معتبر

ژاپنی نیز که به نظر می رسید از منابع موثق نقل قول می کنند، نوشتند که تا قبل از پایان جنگ، شروع تکمیل ساختمان پتروشیمی امکان پذیر نیست.

همان طور که انتظار می رفت پیمان کاران ژاپنی در روز موعود اعلام آمادگی نکردند. با توجه به روند مذاکرات با طرف های ژاپنی و برداشتی که مقامات ایرانی از چشم انداز آینده ی پروژه داشتند، معاون وزیر نفت این بار احتمال هم کاری با شرکت های ترکیه برای تکمیل پروژه را مطرح کرد. وی گفت: «هر چند تخصص شرکت های کره یی در این زمینه بیش تر است، ولی هم کاری با ترک ها امیدوارکننده تر است.» وی انعقاد قرارداد با شرکت های ترکیه را به اعلام عدم هم کاری ژاپنی ها منوط کرد.

چند روز بعد روزنامه ی ژاپنی ینهون کیزایی اعلام کرد که طبق توافقات دو طرف، مبلغ درخواستی ژاپنی ها در ۳ قسط پرداخت خواهد شد و در مقابل ژاپنی ها برای بررسی ادامه ی پروژه به تهران می روند. (به جای رفتن به محل اصلی پروژه در بندر امام خمینی). رویتر این حرکت را اولین قدم برای ادامه ی فعالیت شرکت های ژاپنی در پروژه خواند، ولی ادامه یافتن شروع فعالیت های تکمیلی را در عمل "بعید" اعلام کرد.

در آخرین اظهار نظر مقامات ایرانی نیز معاون وزیر نفت گفت که همه ی شرکت های ژاپنی طرف قرارداد برای ادامه، اعلام آمادگی کرده و مشتاق سفر به ایران و تکمیل ساختمان پتروشیمی هستند، وی بار دیگر تکرار کرد این در حالی است که فشارهایی از طرف منابع خارج از شرکت ایران و ژاپن جهت انصراف آن ها اعمال نشود.

خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران با نگاهی تردیدآمیز و شاید واقع بینانه، دلیل هم راهی نکردن برای تکمیل این پروژه را در چند بند اعلام کرده است:

۱. اطمینان خاطر ژاپنی ها از ناتوانی توانایی سایر کشورها برای تکمیل پروژه و قصد آن ها برای کسب امتیاز.

۲. تمایل نداشتن امریکا و غرب برای پا گرفتن صنایع مادر و خودکفا در ایران و تبعیت ژاپن از این سیاست.

۳. راه افتادن این پروژه به معنای وجود ثبات سیاسی انقلاب اسلامی است و این خلاف خواسته ی امریکا و کشورهای غربی است.

۴. احتمال اعمال فشار سیاسی ژاپن به ایران با بهره گیری از امتیاز تکمیل پتروشیمی، برای صلح با عراق.

۱۰. اقدامات میانجی گری برای متارکه ی جنگ ایران و عراق و تأیید پرداخت غرامت به ایران

در دوره ی پیش، هیئت منتخب حسن نیت سازمان کنفرانس اسلامی - که گفته می شد طرح جدیدی برای متارکه ی جنگ دارد - به ریاست احمد سکوتوره رئیس جمهور گینه

به هم راه وزیر خارجه ی این کشور، معاون دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی و عضو کمیته ی مرکزی سازمان آزادی بخش فلسطین به تهران سفر کردند و به هم راه سفرای گینه، عربستان، ترکیه، پاکستان و کاردار مالزی با مقامات ایران به مذاکره پرداختند. در این دیدار مقامات ایرانی بار دیگر بر خروج عراق از سرزمین های اشغال شده و پرداخت غرامت به طرف آسیب دیده از تجاوز و تنبیه متجاوز تأکید کردند.

این هیئت روز بعد به بغداد رفت و با صدام حسین دیدار و گفت و گو کرد و پس از این دیدار، احمد سکوتوره به نحوی مأموریت هیئت حسن نیت را پایان یافته خواند. پس از آن بود که هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس و نماینده ی امام در شورای عالی دفاع، برای بازداشتن حامیان دولت عراق و برخی سازمان ها و هیئت ها از اقداماتی که صرفاً کاربرد تبلیغاتی به سود عراق داشت، در مقابل درخواست حبیب شطی دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی که خواهان سفر به ایران برای میانجی گری شده بود، گفت: «از این که آقایان به ایران بیایند و حرف تازه یی نداشته باشند و بروند و مصاحبه کنند، خسته شده ایم. اخطار کردیم که اگر حرف جدیدی نداشته باشند نیایند.» در پی سفر ملک فهد پادشاه عربستان به الجزایر، رسانه ها و منابع خبری هدف سفر وی را تشویق دولت الجزایر برای ازسرگیری اقدامات میانجی گرانه ی سابقه دار این کشور دانستند.

شاذلی بن جدید نیز در آستانه ی سفر وزیر خارجه ی الجزایر به ایران در مراسمی از کوشش جدید این کشور خبر داد و گفت: «نوعی خوش بینی محتاطانه موجب تجدید عزم الجزایر برای ادامه ی کوشش ها در جهت هم کاری برای استقرار یک جو تفاهم و صلح شده است.»

در دوازدهم دی ماه ۱۳۶۱، احمد طالب ابراهیمی وارد ایران شد، ولی به رغم تمام تعابیر و تفسیرها، دکتر ولایتی در مراسم بدرقه ی وزیر خارجه ی الجزایر محور مذاکرات را در خصوص مناسبات دو کشور و تلاش برای توسعه ی آن و مسائل بین المللی از جمله کنفرانس وحدت افریقا، تجاوزات اسرائیل به جنوب لبنان و... اعلام کرد.

خبرگزاری رویتر هدف سفر احمد طالب ابراهیمی به تهران را پایان جنگ خواند و اعلام کرد که وی در این سفر موفقیتی به دست نیاورده است. بی بی سی هم در بررسی دلیل بی نتیجه بودن سفر وزیر امور خارجه ی الجزایر به ایران به آخرین سخنان رئیس مجلس شورای اسلامی پس از جلسه ی شورای عالی دفاع اشاره کرد که ۳ شرط ایران برای صلح را خروج نیروهای عراقی از سرزمین های اشغالی؛ دریافت غرامت برای ویرانی های بر جای مانده از جنگ و مجازات متجاوز اعلام کرده بود.

بی بی سی افزود: «چنین پیداست که اصرار ایران در متجاوز شناختن عراق و مجازات آن کشور سد راه مذاکرات شده است.»

موضوع قابل توجهی که بی بی سی به گونه یی سعی در بیان آن داشت این بود که گویا

عراق و کشورهای عرب حامی آن درباره ی عقب نشینی از سرزمین های اشغال شده ی ایران و پرداخت غرامت اعلام آمادگی کرده اند. اخباری که در روزهای بعد منتشر شد نیز حاکی از آن بود که گویا موضوع چگونگی و میزان پرداخت غرامت به ایران در گفت و گو های اخیر میانجی گران به خصوص وزیر خارجه ی الجزایر با مقامات دو کشور، مطرح شده است. در مجموع، اخباری که در این باره منتشر شد نشان داد که پرداخت غرامت می توانست زمینه ی بسیار مساعدی را برای به راه انداختن انواع بازی های سیاسی فراهم آورد.

روزنامه ی کویتی الانباء که از رسانه های نزدیک به دولت عراق است و به نظر می رسد اطلاعات موثقی در این مورد داشته باشد، اعلام کرد: «هرچند ایران مبلغ درخواستی غرامت را از ۲۰۰ میلیارد دلار به ۱۰۰ میلیارد دلار تقلیل داده است، ولی کشورهای عرب به علت این که خود را طرف درگیر نمی دانند از پرداخت آن سر باز می زنند.» این روزنامه سپس با یادآوری تلاش های عربستان برای نزدیک کردن سوریه به عراق نوشته است: «چنانچه اقدامات عربستان سعودی به نتیجه برسد سوریه ایران را قانع خواهد کرد که جنگ را متوقف و با عراق مذاکره کند و در آن حال صندوق عمران جهانی غرامت جنگی را تأمین و خرابی ها را بازسازی خواهد کرد.»

دو روزنامه ی کویتی هوادار عراق در مقاله یی از باب خیرخواهی به ایران توصیه کردند که دوستی با اعراب ارزشمندتر از دریافت پول است.

عرب تایمز نوشت: «عراق علاقه مند به خاتمه ی جنگ است و پرداخت غرامت درخواست شده توسط کشورهای منطقه تأثیری بر آن ها نخواهد داشت، لکن آیا پرداخت یک چنین غرامتی با برقراری روابط دوستانه و هم کاری که بسیار پرثمرتر خواهد شد قابل مقایسه است(!)»

السیاسیه نیز با زبان و مضمونی مشابه این موضوع را به ایران گوشزد کرد که «ایران باید به این مسئله بیندیشد که ادامه ی جنگ به نفع او نیست و اهمیت مسئله بیش از دریافت غرامت است. هرچند عراق آماده ی صلح است و کشورهای خلیج [فارس] آماده ی پرداخت خسارت جنگی هستند، ولی آیا این پول به اندازه ی دوستی با کشورهای عربی هم جوار ارزش دارد.»

در سوم بهمن نیز روزنامه ی الخلیج چاپ امارات متحده ی عربی موضوع پرداخت غرامت را پایان یافته تلقی کرد. این روزنامه نوشت: «پس از آن که ایران درخواست ۱۰۰ میلیارد دلار غرامت به وزیر خارجه ی الجزایر را ارائه داد و او نیز این موضوع را به اطلاع کشورهای عربی منطقه ی خلیج [فارس] رساند این کشورها از قبول پرداخت آن خودداری کرده اند.» روزنامه ی الخلیج به نقل از منابع موثق عربی، مطالبی را بیان کرد که به خوبی نشان دهنده ی عدم انعطاف عراق و دولت های حامی این کشور حتی در بدیهی ترین موضوع متارکه ی جنگ یعنی متجاوز شناخته شدن عراق در حمله به مرزهای ایران است، الخلیج افزود: ایران می تواند با عراق سر میز مذاکره بنشیند و مسئله ی غرامت و دیگر موضوعات

خود را مطرح و حل کنند یا از سازمان ملل متحد بخواهند که صندوقی برای تعمیر صدمات دو کشور تأسیس کند و تمام کشورهای جهان به این صندوق کمک کنند و در آن صورت است که کشورهای خلیج (فارس) می توانند کمک به این صندوق را بررسی کنند.

در آخرین روز این دوره، وزیر خارجه ی الجزایر به مطلبی اشاره کرد که حاکی از نرمش موضع ایران در پایان دادن به جنگ و سرسختی حکومت عراق و کشورهای عربی حامی صدام حسین در به رسمیت شناختن بدیهی ترین حقوق ایران یعنی تضمین پرداخت غرامت بود. احمد طالب ابراهیمی گفت: «پیشرفت قابل ملاحظه یی در تلاش میانجی گرانه به وجود آمده، ولی درباره ی نحوه ی پرداخت خسارت اختلافات شدید وجود دارد.» وی افزود: «در حال حاضر ایران اصراری بر حذف صدام ندارد.»

۱۱. کنفرانس سه جانبه ی ایران، سوریه و لیبی؛ صدور بیانیه و ناکامی عربستان در نزدیک کردن سوریه به عراق

در این دوره عربستان سعودی همانند ادوار گذشته در صدد برآمد تا در جهت هم گرایی اعراب علیه جمهوری اسلامی ایران؛ فراهم ساختن راه های فشار سیاسی به ایران و باز شدن مجدد راه انتقال نفت عراق از طریق بندر "بانیاس" سوریه، به نوعی روابط عراق و سوریه را بهبود بخشد. فهد پادشاه عربستان، در این راه شخصاً ابتکار عمل را در دست گرفته بود، حتی روزنامه ی المدینه عربستان از تشکیل یک کنفرانس عالی و دیدار حافظ اسد و صدام حسین در ریاض و میانجی گری ملک فهد خبر داد.

پس از رایزنی های پشت پرده در ۲۷ دی، عبدالحلیم خدام وزیر امور خارجه ی سوریه به عربستان سعودی رفت و در ریاض با شاه فهد دیدار کرد و در پی آن شاهزاده عبدالله بن عبد العزیز نایب رئیس اول شورای وزیران عربستان برای دیدار با صدام حسین به بغداد رفت و پس از یک دوره گفت و گو با صدام به هم راه او به عربستان بازگشت.

صدام حسین که برای اولین بار پس از شروع جنگ، به عربستان رفته بود در ریاض با ملک فهد دیدار و گفت و گو کرد. رویتر تلاش های اخیر عربستان را در جهت رفع اختلاف بین عراق و سوریه اعلام کرد. این خبرگزاری همچنین به نقل از خبرگزاری قطر، یادآور شد که کوشش های سعودی ها برای برطرف کردن اختلافات سوریه و عراق به نتیجه ی مثبتی رسیده است و به زودی اعلام خواهد شد.

در اوج این نوع اقداماتِ عربستان سعودی و انتشارِ خبرهای مربوط به این موضوع بود که علی اکبر ولایتی برای گفت و گو با مقامات سوریه به دمشق رفت.

رادیو اسرائیل سفر ولایتی را ناگهانی و علت آن را نگرانی دولت ایران از بهبود مناسبات سوریه و عراق و تلاش های ملک فهد در نزدیک کردن مقامات بغداد و دمشق اعلام کرد، ولی در واقع دیدار ولایتی از دمشق برای شرکت در یک اجلاس سه جانبه با شرکت دولت های سوریه، ایران و لیبی بود. در روز اولِ دیدارها، مقامات سه کشور به طور

جداگانه با هم دیدار و گفت و گو کردند که خبرگزاری جمهوری اسلامی موضوع این دیدارها را تفاهم در زمینه های بین المللی و منطقه یی و هماهنگی دیدگاه های هیئت های سیاسی کشورها قبل از گردهم آیی سه جانبه اعلام کرد.

در روز دوم اقامت ولایتی در دمشق (۲ بهمن ۱۳۶۱) نیز وی در مصاحبه یی به تلاش سه کشور برای جلوگیری از به سازش کشاندن موضوع فلسطین و تلاش کشورهای لیبی و سوریه برای دفاع از حقوق مشروع جمهوری اسلامی ایران در مقابل دولت عراق اشاره و اعلام کرد که به زودی در بیانیه یی که منتشر خواهد شد سه کشور از مبارزات مردم عراق در سرنگونی دولت این کشور حمایت خواهند کرد.

محمد الزاوی وزیر دادگستری لیبی نیز که به نمایندگی از کشور خود در این نشست سه جانبه شرکت کرده بود، تنها راه ایجاد یک موازنه ی استراتژیک توسط ملت های مبارز جمهوری اسلامی ایران، سوریه، لیبی و گروه های انقلابی فلسطین برای متلاشی کردن پایگاه های امریکا و اسرائیل در منطقه را سرنگونی رژیم صهیونیستی اعلام کرد. در روز بعد، بیانیه ی مشترک به طور هم زمان در پایتخت سه کشور منتشر شد که بندهایی از آن بر حقانیت مواضع جمهوری اسلامی در جنگ با عراق، حمایت از مبارزات مردم عراق برای رهایی از بند رژیم حاکم؛ فعال کردن جبهه ی پایداری و مشارکت ایران در فعالیت های این جبهه در مقابل توطئه های امپریالیستی و صهیونیستی و... اشاره شده بود.

پس از انتشار این بیانیه، دولت عراق در این باره واکنش نشان داد و هم کاری دولت های سوریه و لیبی با ایران و تنظیم بیانیه ی مشترک را خلاف قوانین اساس هم بستگی اعراب و پیمان مشترک دفاعی اعراب خواند و اظهار امیدواری کرد که جامعه ی عرب این بیانیه را تصحیح کرده و اقدامات مقتضی علیه دولت های سوریه و لیبی را به مورد اجرا بگذارد.

طه یاسین رمضان معاون نخست وزیر عراق، حافظ اسد و قذافی را سرسپرده ی امپریالیسم خواند. نعیم حداد عضو رهبری حزب بعث عراق نیز در جلسه یی که در واکنش و به منظور بررسی پیامدهای این بیانیه تشکیل شد، از آن به عنوان تجاوز آشکار به مبانی هم بستگی عربی و منشور دفاع مشترک نام برد. وی تأکید کرد که عراق با وجود همه ی توطئه ها و پیمان های مزدوران همواره سربلند و نیرومند باقی خواهد ماند.

مطبوعات کویتی هوادار عراق نیز به شدت در این باره موضع گرفتند.

القبس این اقدام دولت های سوریه و لیبی را نه تنها علیه عراق، بلکه علیه تمامی کشورهای عربی منطقه ی خلیج فارس تفسیر کرد و با متهم کردن سوریه به باج خواهی، پایه گذاری هر نوع پیمان خارج از چارچوب ملی اعراب را موجب اضمحلال ملت عرب اعلام کرد.

الانباء دیگر روزنامه ی کویتی نیز اقدام دولت های سوریه و لیبی را موجب جریحه دار شدن قلب اعراب خواند و با شیطنت به آن دو کشور یادآور شد که فراموش نکنند

سرزمین عربی در اهواز بیش از ۵۵ سال در اشغال ایرانی ها قرار دارد.

رادیو بی بی سی نیز انتشار بیانیه ی سه جانبه توسط سه کشور خصوصاً سوریه را عقب راندن تلاش های عربستان سعودی برای از بین بردن اختلافات سوریه و عراق خواند. این رادیو به نقل از روزنامه ی بیروتی النهار اعلام کرد: این در حالی است که مذاکرات ولی عهد عربستان برای پادرمیانی بین عراق و سوریه در هفته ی گذشته پیشرفت قابل ملاحظه یی داشته است.

۱۲. تشنج در روابط عراق و کویت و چشم پوشی کویت از بخشی از حاکمیت خود در جزیره ی بوبیان

در این دوره نیز همانند سایر دوره ها روابط عراق و کویت دوره یی پرتنش را سپری کرد و شاید بتوان گفت مناسبات دو کشور در این مقطع بحرانی تر از دوره های دیگر بود.

کویت به سان یک کشور متحد کمک های بلاعوض مادی (بالغ بر ده میلیارد دلار) به عراق اعطا می کرد و بعد از عربستان اصلی ترین کشوری بود که وام های کلان در اختیار عراق قرار می داد. بنادر آن کشور نیز محل پهلو گرفتن و تخلیه ی کالاهایی بود که از طریق جاده های کویتی و مرز "نویسیب" و "العبدلی" به داخل عراق حمل می شد. علاوه بر آن ها، دستگاه های تبلیغاتی کویت بیش ترین حمایت های تبلیغاتی را از عراق انجام می دادند. به خصوص آن که برخی روزنامه های کویتی ماهیتی کاملاً ـ عراقی داشتند؛ حتی این کشور برای رضایت خاطر عراق بخشی از ایرانیان را از آن کشور اخراج کرد.

بخش عمده یی از کمک های کویت مربوط به امکانات و تسهیلاتی بود که این کشور در جزیره ی بوبیان در اختیار عراق قرار داده بود تا عراق با بهره گیری از این جزیره عملیات های بال گردها و هواپیماهای خود را علیه جزیره ی خارک، بندر ماهشهر و مناطق جنوبی ایران سامان دهد، ولی دولت عراق به این حد کارگزاری کویت قانع نبود. در ۱۶ دی ماه صدام حسین نامه یی به امیر کویت نوشت و سفیر عراق در آن کشور نامه را به وزیر امور خارجه ی کویت تسلیم کرد. هر چند در آن موقع از محتوای نامه مطلبی انتشار نیافت، بعداً مشخص شد که صدام حسین در نامه ی خود چندین خواسته طرح کرده است که واگذاری جزیره ی بوبیان به مدت ۹۹ سال به عراق؛ اتحاد مواضع صریح و روشن آن کشور در برابر جنگ عراق با ایران و قطع رابطه با ایران؛ اعزام نیروهای نظامی برای کمک به عراق و اخراج ایرانیان ساکن در کویت از جمله ی این خواسته ها بوده است.

متعاقب این نامه و با توجه به ادعاهای تاریخی مقامات عراقی که کویت را استان شانزدهم خود می خواندند، مرضی الاُذینه و محمد بدر دو تن از نمایندگان مجلس کویت که به نحوی نظرهای دولت آن کشور را منعکس می کنند، خواستار تعیین تکلیف اختلاف مرزی کویت و عراق شدند.

مرضی الاذینه در تکمیل درخواست خود گفت: «ملت کویت روی آتش نشسته و

دولت بایـد تعیین مرز بـا عراق را در اولویت قرار دهـد. خصوصاً که اردن و عربسـتان سـعودی به این مسـئله فیصـله داده انـد و مرزهای خود را با عراق تعیین کرده اند.»

محمد بدر نیز در این باره گفت: «ما از عراق می خواهیم همان گونه که ما به آن کشور کمک کرده ایم او نیز در این زمینه به ما کمک کند و مرزهای میان دو کشور را تعیین کند.»

امروز پس از سـخنان این نمایندگان، هواپیماهای عراقی در یک اقدام تهدیدآمیز به آسـمان سه شـهر کویتی تجاوز کردند که نشـان دهنـده ی نارضـایتی عمیق عراق از این گونه اظهـارات بود. این وقـایع هم زمان با انتشار اخباری بود که طبق آن وزارت دفاع کویت به شدت در پی تقویت پایگاه های هوایی خود در نزدیکی مرزهای عراق و تقویت سیستم دفاع هوایی خود بود.

سرانجام این کشـمکش ها با فعالیت میانجی گرانه ی عربسـتان سـعودی و واگـذاری بخشـی از جزیره ی بوبیان (و شاید برخی وعـده هـای دیگر کویت به عراق) به نحوی فروکش کرد. یـک خبر منابع داخلی نیز این موضوع را تأییـد می کرد که طبق آن یک یدک کش عراقی مسلح و ملبس به لباس های نظامی کویت در اطراف بوبیان و خور عبدالله گشت زنی می کنند.

البته، باید در نظر داشت که درخواست عراق از کویت برای واگذاری جزیره ی بوبیان به عراق، صـرف نظر از تأثیرات حقوقی و منطقه ی آن، بـا تـوجه به جنـگ آن کشـور بـا ایران و حساسـیت سوق الجیشـی بوبیـان نوعی اتحـاد نظـامی کویت بـا عراق محسوب می شد و حتی می توانست از نظر ایران اعلام جنگ غیر رسـمی کویت به ایران باشد، ولی با توجه به خصـلت دولت مردان عراق کاهش این بحران موقتی بود و عراق خواهان اقدام کویت در واگذاری کل جزیره ی بوبیان به آن کشور بود.

در هفته ی دوم بهمن ماه مرزهای مشترک عراق و کویت متشـنج شد و ارتش کویت حدود ۵۰۰۰ نفر را با تسلیحات کامل در مرزهـای عراق مسـتقر کرد که این اقـدام جـدی از کشور محتاطی چون کویت حاکی از براورد آن ها در عزم عراق برای یک اقدام نظامی عاجل در مرزهای کویت بود.

فرمانده نیروهای مسـلح کویت نیز در جمع نظامیان کویتی بر آمادگی برای مقابله با نیروهای عراقی در صورت تجاوز به خاک آن کشور تأکیـد کرد و در پی آن اخباری مبنی بر میانجی گری عربسـتان و موافقت کشور کویت با ورود ۵۰۰۰ نیروی عراقی به بوبیـان منتشـر شـد، ولی این بحران همچنـان بـا زیـاده خـواهی حکـومت عراق حـل نشـده بـاقی مانـد، طوری که در آخرین روزهای این دوره (۲۷ بهمن ۱۳۶۱) منابع خبری اعلام کردنـد که هواپیماهای عراقی با تجاوز به خاک کویت دیوار صوتی را در حریم هوایی کویت شکستند.

۱۳. هم گرایی بیش تر عراق و فرانسه با سفر طارق عزیز به فرانسه

فرانسه که در طول جنگ، هیچ گاه پشتیبانی خود را از دولت عراق کتمان نکرده و در ردیف فعال ترین کشورهایی بود که انواع سلاح های مهم از جمله هواپیماهای میراژ، انواع رادارهای حساس، موشک های اگزوست و... را در اختیار عراق قرار می داد، در این دوره هم به این سیاست خود ادامه داد، ولی در این مقطع حمایت های سیاسی فرانسه به قدری یک جانبه و آشکار بود که به نظر می رسید در صحنه ی بین المللی رفتارها و مواضع سیاسی دولت فرانسه در برابر دولت عراق از حد متعارف سیاسی فراتر رفته و ابعاد سمپاتیک به خود گرفته است. سیاست دولت سوسیالیست میتران در هم گرایی بیش تر با کشورهای سوسیالیستی بخشی از رفتارهای این دولت را در ارتباط با دولت قومی سوسیالیستی عراق توجیه می کرد، ولی تعریف منافع ملی کشور فرانسه در هم گرایی با دولت های عرب به ویژه دولت های میانه رو عرب از یک سو و انباشت بدهی های کلان عراق به فرانسه و وابستگی شرکت های فرانسوی به بازار داخلی عراق به خصوص در بخش تسلیحات تا حدی این رفتار فرانسوی ها را معنا می بخشد.

در این دوره که عراق به دلایل متعدد از جمله کاهش ذخایر ارزی؛ افت قیمت نفت و تأثیر مستقیم آن بر درآمد حاصل از فروش اندک نفت؛ کاهش درآمد ارزی کشورهای عربی حامی عراق و سر باززدن آن ها از بذل و بخشش های سابق و... در وضعیت مناسبی به سر نمی برد، شاید بتوان گفت فرانسه کشوری بود که بدون تأثیر پذیرفتن از مؤلفه های بازدارنده یی چون امکان اسقاط حکومت عراق و پیروزی قابل پیش بینی ایران در جبهه های جنگ، همچنان قوی ترین حامی عراق در میان کشورهای اروپایی بود.

در نیمه ی اول دی ماه، طارق عزیز مرد قدرتمند عراق به فرانسه رفت. برنامه ی اقامت پنج روزه ی وی در پاریس خود نشان دهنده ی ابعاد وسیع گفت و گوها و توافقات وی با مقامات فرانسوی بود.

خبرگزاری فرانسه درباره ی وضعیت کلی اقتصاد عراق و موضوع سفر طارق عزیز به فرانسه اعلام کرد:

«عراق اولین مشتری جنگ افزارهای فرانسوی، اکنون در مواجهه با شکست در جنگ با ایران برای پاریس مشکلات بسیار سختی را به وجود آورده است. بدین مناسبت کارشناسان مختلف قبل از دیدار طارق عزیز از پاریس چندین بار برای بررسی پرونده ی نظامی - مالی عراق تشکیل جلسه داده اند. به گزارش مؤسسه ی بین المللی مطالعات استراتژیک در میان سلاح های فرانسوی مورد استفاده ی عراق حدود ۳۰ میراژ F۱؛ ۱۰۰ دستگاه تانک MX؛ ۳۰ موشک هوا به دریا اگزوست؛ موشک های ضد تانک و هلی کوپتر به چشم می خورد.»

طارق عزیز در این ۵ روز بـا فرانسوا میتران رئیس جمهور، پیر موری نخست وزیر، کلود شـسون وزیر امور خارجه، شارل هرنو وزیر دفاع، ریمی شولزور وزیر تجارت خارجی و برخی رؤسای شرکت های تسلیحاتی دیدار و گفت و گو کرد.

مـأموریت اصـلی طـارق عزیز در این سـفر مهلت خواسـتن برای بـازپرداخت بـدهی های عقب افتاده ی دولت عراق به دولت و شرکت های فرانسوی؛ سـفارش جدید تسـلیحات جدید همچون هواپیماهای سوپر اتاندارد؛ تسـریع در تحویل گرفتن ۳۰ فروند دیگر از هواپیماهای میراژ F۱، موشک های هوا به دریای اگزوست و... بود.

وی همچنین در این سـفر خواهان گشایش اعتبارات مورد نیاز توسط دولت فرانسه برای درخواست های جدید تسلیحاتی بود و همگی این درخواست های عراق مورد موافقت فرانسه قرار گرفت.

وزیر تجارت خارجی فرانسه پس از ملاقات با طارق عزیز اعلام کرد که به رغم محدودیت های موجود، دولت فرانسه کوشش خواهـد کرد تسـهیلات اعتباری لازم درخواستی عراق را در اختیار آن کشور قرار دهـد و بی بی سـی توافق فرانسه برای تعویق ۱۲ میلیارد دلار از بدهی های عراق به فرانسه را از جمله نتایج این دیدارها اعلام کرد.

در این میان بی بی سـی کوشـید فقط به موضوع مالی بین دو کشور اشاره کند، ولی طارق عزیز به رفع تمامی مشـکلات عراق اشاره کرد و گفت: «توانستیم با دولت فرانسه راه حل جدی برای تنگناهایی که عراق با آن رو به روست پیدا کنیم.»

ریمی شولزور وزیر تجـارت خـارجی فرانسه، همچنین به افزایش خریـد نفت فرانسه از عراق اشـاره کرده بود و منـابع خبری نیز این مقدار را ۳ برابر میزان قبلی اعلام کرده بودنـد و این امر با توجه به محـدودیت عراق در صدور نفت امکان پذیر نبود، ولی طارق عزیز به نقش عربستان سعودی در این باره اشاره کرد و گفت که مقدار افزایش فروش نفت عراق به فرانسه توسط دولت عربستان سعودی تأمین خواهد شد.

در آسـتانه ی عملیـات والفجر مقـدماتی، شـارل هرنو وزیر دفـاع فرانسه، در یک موضع گیری سیاسـی مطلبی را اعلام کرد که عمق روابط استراتژیک دو کشور عراق و فرانسه را بیان می کرد. وی گفت: «پیروزی ایران در جنگ ثبات خلیـج [فارس] را به خطر می انـدازد.» وی همچنین بـا اعلام این که عراق از فرانسه درخواست هواپیماهـای بسـیار پیشـرفته ی سوپر اتانـدارد کرده است، افزود که وزارت دفـاع فرانسه هنوز بـا این درخواست موافقت نکرده است؛ یعنی دولت فرانسه با این درخواست مخالفت جدی ندارد و موقعیت مناسبی را برای تحویل این هواپیماها جست و جو می کند.

در اواخر بهمن ماه و حـدود یک ماه پس از بازگشت طارق عزیز از فرانسه، هم زمان با مشـخص شدن وضـعیت نسبی عملیات والفجر مقدماتی و دست نیافتن ایران به یک

پیروزی قاطع در این عملیات، کلود شسون وزیر خارجه ی فرانسه به عراق رفت. در این سفر بیش از جنبه ی اقتصادی، پیام ها جنبه های حمایت سیاسی از حکومت عراق را در بر داشت. وزیر خارجه ی فرانسه ضمن اعلام نگرانی پاریس از حمله ی ایران و بیان این که فرانسه از نظر اقتصادی با مخاطراتی رو به رو است، اعلام کرد که شرکت های فرانسوی آماده اند تا طرح های مورد توافق با عراق را ادامه دهند.

شسون بعد از عراق به سوریه رفت. اغلب منابع خبری هدف نهایی این سفر را راضی کردن سوریه برای بازگشایی خط لوله ی صادراتی نفت عراق از خاک سوریه اعلام کردند؛ خط لوله یی که قادر است روزانه ۳۰۰ هزار بشکه نفت خام منطقه ی کرکوک عراق را به بندر بانیاس سوریه در مدیترانه انتقال دهد، ولی دولت سوریه با این درخواست فرانسه موافقت نکرد. حزب بعث سوریه هم زمان با سفر شسون به سوریه، در یک اعلام موضع صریح و قاطع راه هرگونه امیدواری برای دست یابی مجدد عراق به صدور نفت از طریق خاک سوریه را بست.

در بخشی از بیانیه ی این حزب که به همین دلیل منتشر شد، آمده است: «اتحاد جدید مصر، اردن و عراق در جهت منافع امریکاست و سوریه از هیچ تلاشی برای از بین بردن آنچه اعراب را از پیشروی در رسیدن به حقوق حقه ی خود بازمی دارد خودداری نخواهد کرد.» این خط لوله که از سی ام بهمن ماه ۱۳۶۰ و در پی ادعای عراق مبنی بر اقدام سوریه به دادن اجازه به افراد ضد حکومت عراق برای عبور از مرز آن کشور، توسط دولت سوریه بسته شده بود، همچنان بسته ماند.

۱۴. برگزاری جلسه ی فوق العاده ی اوپک و پیامدهای آن

در دوره ی پیش، نشست وزیران نفت کشورهای عضو اوپک در شهر وین اتریش تشکیل شد. در آن نشست ایران با رایزنی های مقدماتی که با کشورهای صاحب نفوذی همچون ونزوئلا ـ انجام داده بود بر اجرایی شدن سه محور اساسی به عنوان دستور کار اوپک اصرار داشت. این سه محور عبارت بودند از: کاهش فروش نفت عربستان از ۷ میلیون بشکه در روز به ۵ میلیون بشکه در روز؛ تثبیت قیمت نفت؛ کاهش سطح تولید کلی اوپک و افزایش سهمیه ی فروش نفت از یک میلیون و سیصد هزار بشکه به میزان ۳ میلیون بشکه در روز. طی دو روز گفت و گو و مجادله و مخالفت برخی کشورها به ویژه عربستان سعودی، توافقات اولیه ی کشورهای عضو تنها در دو مورد یعنی تثبیت تولید نفت کشورهای عضو در سطح ۵/۱۷ میلیون بشکه و تعیین ۳۴ دلار به عنوان قیمت نفت به دست آمد که البته این توافقات علی رغم میل دولت ریاض و با موضع گیری وزیر نفت آن کشور علیه ایران و برخی کشورها و حتی تهدید به فروپاشی سازمان اوپک هم راه بود.

کشورهای عضو در این نشست همچنین موافقت کرده بودند که در بهمن ماه جلسه فوق العاده ی اوپک برگزار شود و تصمیمات نهایی در آن جلسه گرفته شود، ولی آنچه در آن کنفرانس کاملاً مشهود بود تأثیر ایران بر تصمیم گیری کشورهای عضو و نزول قدرت بلامنازع عربستان و نشانه هایی از رهایی اوپک از سلطه ی این کشور بود.

در سوم بهمن، اجلاس فوق العاده ی اوپک در وین تشکیل شد. اخباری که پس از اولین دوره ی نشست وزیران نفت کشورهای عضو اوپک منتشر شد حاکی از توافق شرکت کنندگان برای کاهش میزان تولید نفت کشورهای عضو اوپک از ۵/۱۸ میلیون بشکه به ۵/۱۷ میلیون بشکه در روز بود. این تعیین سهمیه خود به نوعی یک پیروزی سیاسی - اقتصادی برای ایران به شمار می رفت، زیرا از یک سو از میزان سهمیه ی فروش نفت عربستان حدود ۵/۲ میلیون بشکه کاسته شده بود و از طرف دیگر میزان سهمیه ی فروش نفت ایران از ۵/۱ میلیون بشکه به ۳۰۰/۲ میلیون بشکه افزایش یافته بود، ولی در روز دوم نشست که موضوع آن بررسی و تصمیم گیری درباره ی قیمت نفت بود، نمایندگان کشورها به نتیجه یی نرسیدند. با وجود این، دو عضو قدرتمند اوپک، یعنی ایران و عربستان از قیمت پایه ی ۳۴ دلار برای هر بشکه دفاع کردند. سیدمحمد غرضی وزیر نفت ایران گفت: «ما برای کم کردن قیمت نفت به این جا نیامده ایم و به کسی هم اجازه نمی دهیم درباره ی کم کردن قیمت نفت صحبت کند، قیمت باید ۳۴ دلار باقی بماند. من مطمئن هستم که هیچ کس نمی تواند علیه ۳۴ دلار کودتا کند.»

احمد زکی یمانی وزیر نفت عربستان نیز قاطعانه از بهای فعلی نفت دفاع کرد و گفت: «ما خواهان بروز یک جنگ قدرت نیستیم و عربستان از هیچ تلاشی برای دفاع از قیمت کنونی نفت، یعنی ۳۴ دلار در هر بشکه کوتاهی نخواهد کرد.»

عربستان و کویت بحث تفاوت افزایش قیمت نفت مرغوب از ۵/۱ دلار به ۵/۲ دلار را مطرح کردند که این موضوع گذشته از آن که در دستور کار اجلاس فوق العاده نبود، مورد مخالفت کشورهایی همچون لیبی، الجزایر و نیجریه قرار گرفت، زیرا آنان با افزایش یافتن تفاوت قیمت ها از ۵/۱ دلار به ۵/۲ دلار مشتریان خود را از دست می دادند. همین امر بهانه یی شد که موضوع "قیمت جدید پایه ی نفت" به سرانجام نرسد و بلاتکلیف رها شود. ده روز بعد از پایان این نشست، احمد زکی یمانی وزیر نفت عربستان، برخلاف گفته های پیشین خود در مصاحبه یی اعلام کرد که عربستان خود را ملزم به رعایت بهای نفت اوپک نمی داند. هم زمان با این سخنان خبرگزاری کویت از اقدام هماهنگ شش کشور عضو شورای هم کاری خلیج فارس (عربستان سعودی، کویت، بحرین، قطر، امارات متحده ی عربی، عمان) برای کاستن ۴ دلار از قیمت موجود در بازارهای نفت خبر داد.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۱ دی ۱۳۶۱ ۶ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۲۲ دسامبر ۱۹۸۲

۱

در پی ابلاغ طرح عملیاتی شماره ۱ "کربلای ۱۱"(۱) از سوی قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، با هدف تصرف شهر العماره ی عراق در ۲۴ آذر ۱۳۶۱ به قرارگاه های کربلا و نجف، این دو قرارگاه پس از تهیه ی "طرح عملیاتی" محدوده ی مأموریت خود، امروز آن را به یگان های عمل کننده ی تحت امر خود ابلاغ کردند(۲) تا یگان ها ضمن آگاهی از کلیات طرح عملیاتی قرارگاه ها، آمادگی لازم را برای مباحث طرح مانور، اهداف عملیات و خط حد خود با یگان های مجاور... به دست آورند تا با سرعت دادن به امور جاری، شناسایی ها را شروع و طرح های عملیاتی شان را نیز به قرارگاه ها ارائه کنند.(۳)

بر اساس طرح عملیاتی قرارگاه خاتم(ص)، دو قرارگاه کربلا و نجف با سازمان رزم(۴) تعیین شده مأموریت یافته بودند که در منطقه یی مرزی در حد فاصل فکه و هورالعظیم با هدف آزادسازی العماره عملیات آفندی را بدین ترتیب در دو مرحله هدایت و اجرا کنند. در مرحله ی اول، قرارگاه نجف در شمال و قرارگاه کربلا در جنوب مناطق تعیین شده مأموریت یافتند با ایجاد شکاف در مواضع نیروهای عراقی، به اجرای تک بپردازند و پس از عبور از پل غُزیله شهر حلفائیه را تصرف و تأمین کنند. در این مرحله قرارگاه کربلا عهده دار تلاش اصلی بود.

۱- از این عنوان در "طرح عملیات" قبل از انتخاب نام عملیات استفاده شد و پس از قطعی شدن زمان اجرای آن در منطقه ی العماره (استان میسان) به دلیل تقارن با دهه ی فجر انقلاب اسلامی، نام "والفجر" بر آن نهاده شد و سپس با توجه به نتایج عملیات به "والفجر مقدماتی" تغییر یافت.

۲- این طرح به استناد طرح عملیاتی کربلای۱۱ از سوی قرارگاه خاتم الانبیا(ص) با امضای مشترک سرهنگ علی صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران و محسن رضایی فرمانده کل سپاه پاسداران - که در ۲۴ آذر ۱۳۶۱ صادر شده بود - تهیه و به یگان های عملیاتی ابلاغ شد.

۳- دلایل انتخاب منطقه ی العماره برای عملیات در ضمیمه ی ۱ گزارش ۱ شرح داده شده است.

۴- در خصوص سازمان رزم پیش بینی شده برای این عملیات در ضمیمه ۲ گزارش ۱ توضیحاتی داده شده است.

در مرحله ی دوم پس از تأمین اهداف مرحله ی اول، قرارگاه کربلا مأموریت ادامه ی تک و تصرف و تأمین شهر العماره را عهده دار شد و قرارگاه نجف نیز تثبیت و تحکیم مواضع به دست آمده در این مرحله و پدافند از آن را بر عهده داشت.(۱)-(۲)

۲

در ادامه ی گلوله باران شهرهای خرمشهر و آبادان، امروز این شهر هدف حملات توپ خانه یی عراق قرار گرفت که بر اثر آن یک نفر در آبادان مجروح و ۳ منزل و ۲ مغازه تخریب شد.در خرمشهر نیز یک نفر شهید و ۴ نفر مجروح شدند.(۳)

۳

گروهی از نیروهای داوطلب شهرستان کاشان امروز در دومین اعزام خود با بدرقه ی گرم مردم این شهر عازم جبهه های جنگ شدند.(۴)

مردم برخی شهرها نیز کمک های نقدی و جنسی شان را به محل های در نظر گرفته شده تحویل دادند که کمک های نقدی عبارت بود از: یک میلیون ریال کمک نقدی دانش آموزان روستاهای بابل در طول آذرماه؛ ۴۰۰,۹۳۰,۴ ریال کمک نقدی کارکنان و فرهنگیان آموزش و پرورش بابل؛ ۰۰۰,۳۵ ریال از طرف آمارگیران سازمان برنامه و بودجه؛ مبلغ ۳۰۰,۱۸۸ ریال وجه نقد از طرف انجمن اسلامی کارکنان بیمارستان امام سجاد(ع) رامسر.(۵)

مردم روستاهای مجاور قائم شهر نیز اقلام متنوعی را به این شرح برای کمک به رزمندگان به جبهه های جنگ تقدیم کردند:

روستای باغدشت: ۳۴ جعبه پرتقال؛ ۱۰ کیسه برنج؛ ۰۰۰,۱۴۰ ریال وجه نقد.

روستای قرافیل: ۱۴ نایلون پرتقال؛ ۱۰ دست پوشاک گرمکن.

روستای خطیرکلا: یک جفت گوشواره ی طلا؛ یک عدد گوشواره ی حلقه یی، یک عدد گوشواره؛ ۲ کارتن دارو؛ ۱۳ نایلون پرتقال؛ ۲ کیسه کدو؛ ۷ کیسه سیر و پیاز؛ یک کیسه پوشاک؛ یک چراغ والر؛ یک گاز کوچک؛ ۲۴ کیسه برنج و یک کارتن مواد پاک کننده.

۱- در ضمیمه ی ۳ گزارش ۱ وضعیت جغرافیایی و نظامی منطقه ی عملیاتی، موانع، آبادی ها و ... شرح داده شده است.
۲- سند شماره ۲۸۵۰۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: طرح عملیاتی والفجر مقدماتی، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴؛ و - سند شماره ۳۰۸۱۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: طرح عملیاتی شماره ۱ کربلا ۱۱، از قرارگاه مشترک نجف، ۱/۱۰/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴؛ و - سند شماره ۲۵۲۵۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از نزاجا به قرارگاه خاتم الانبیا(ص)،

۲۴/۹/۱۳۶۱، صص ۷ - ۱.

۳- سند شماره ۴۴۳۴۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۷۷، ۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳؛ و - روزنامه ی اطلاعات، ۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳، به گزارش خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۴- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴.

۵- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴؛ و - مأخذ ۳، سمنان؛ و - روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۵/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴.

روستای قادی کلا: ۶۰ کیسه برنج.

کارخانه ی نساجی شماره۳، ۱۱ دست لباس گرمکن و ۱۲۵ دست بلوز و شلوار.

تالاپشت لویا: ۳۰۰,۵۱ ریال وجه نقد.

روستای دیو کلاسفلی: مبلغ ۵۰۰,۳۶ ریال.

کلاـگرمحله ی جویبار: ۳ تخته پتو؛ ۲۴ جفت جوراب و ۱۰۲۰۰ ریال وجه نقد جمع آوری و برای یاری رزمندگان اسلام تحویل جهاد سازندگی مستقر در میدان طالقانی شد.(۱)

۲۷۳۶ تن از مردم شهر مشهد نیز در طول یک ماهه ی گذشته با مراجعه به پایگاه انتقال خون در این شهر، ۱۶۳۰ واحد خون کامل و ۹۰۷ واحد فراورده های خونی در اختیار مراکز درمانی این شهر قرار دادند.(۲)

۴

وزارت دفاع عراق امروز در اطلاعیه یی از همه ی نیروهای ارتش عراق درخواست کرد که در مقابل حمله ی قریب الوقوع ارتش ایران که در منطقه ی عماره انجام خواهد شد، آمادگی و هوشیاری کامل داشته باشند و بدانند که اگر این حمله را دفع کنند ارتش ایران دیگر نمی تواند حمله ی گسترده یی را آغاز کند و در صورت تمایل به اجرای حملات گسترده و ادامه ی جنگ، فقط می تواند به حملات کوچک پراکنده بپردازد.(۳)

امروز ۱۴ تن از مردم و ۳ تن از نیروهای نظامی عراق از طریق مرزهای غربی و جنوبی به ایران آمدند و درخواست پناهندگی کردند.

پناهندگان غیر نظامی بیش تر از شهرهای کرکوک، سلیمانیه، هولبر و طوس خرمان بودند که در میان آنان ۲ دانشجو؛ چند کارمند دولتی و یک دبیر و خانواده ی وی دیده می شد.(۴)

۵

شمال غرب کشور امروز شاهد دست گیری و کشته شدن شماری از اعضای حزب دمکرات در ارومیه؛ حمله ی افراد مسلح به خودرو ژاندارمری در بوکان؛ کشف و خنثی سازی مین در سردشت و تسلیم شدن افرادی از حزب دمکرات بود.

۱. در عملیات کمین نیروهای خودی در منطقه ی سرو در شمال ارومیه، ۸ تن از اعضای حزب دمکرات کشته شدند و یک نفر دست گیر شد. در این عملیات یک تن از نیروهای خودی نیز زخمی شد.(۵)

۲. نیروهای مسلح ضد انقلاب در جنوب بوکان به یک خودرو ژاندارمری حمله کردند که یکی از سرنشیان آن مجروح شد(۶)

۳. در منطقه ی سردشت یک مین دست ساز که در یکی از محورها کار گذاشته شده بود،

۱- مأخذ ۳.

۲- مأخذ ۴، بخش اول.

۳- سند شماره ۱۸۹۵۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: قرارگاه نزاجا (رکن۲)، ۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

۴- روزنامه ی کیهان، ۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۸؛ و - روزنامه ی اطلاعات، ۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، ارومیه.

۵- سند شماره ۳۴۹۶۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد عملیات به فرمانده محترم سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ارومیه، ۲/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۳۴۱۱۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به مقام استانداری استان کردستان، ۲/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۲، بخش اول، ص ۲.

کشف و خنثی شد.(۱)

۴. سه تن از افراد وابسته به حزب دمکرات بـا تحویل ۵ اسـلحه و تعداد زیادی فشـنگ خود را به نیروهای خودی تسلیم کرده، درخواست امان نامه کردند.(۲)

۶

نشـریه ی گزارش های ویژه ی خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره ی تلاش های انجام شده برای مهار آتش سوزی و آخرین وضـعیت کشتی یونانی اسـکای مون که ۲۷ آذر هـدف حمله ی هواپیماهـای عراقی قرار گرفت، گزارش داد: «تلاـش ۳ یدک کش مجهز به سیسـتم آتش نشانی صـنعت نفت جزیره ی خارک که برای اطفای حریق کشتی نفت کش ۳۰ هزار تنی اسکای مون به منطقه ی آتش سوزی در نزدیکی دهـانه ی خور موسـی فرسـتاده شـده بودنـد، به نـتیجه یی نرسـید و حـدود ۲۰ تن از پرسنل این یدک کش ها در حین خاموش کردن حریق بر اثر انفجار مخازن نفت کش اسکای مون مجروح شدند.»

خبرنگـار خبرگزاری جمهوری اسـلامی مرکز اهواز به نقل از یک مقام آگاه اعلام کرد: «این ۳ یدک کش ساعت ۱۴ دیروز، از جزیره ی خارک برای اطفای حریق کشتی اسکای مون به سمت محل آتش سوزی حرکت کردند و پس از ورود در ساعت یک بامـداد امروز، در حین خاموش کردن حریق بر اثر انفجار مخازن نفت این کشتی حـدود ۲۰ تن از پرسنل این یدک کش ها مجروح شدنـد که بلافاصله ۲ تن از آنـان که حـال شـان نسبت به دیگران وخیم تر بـود به بوشـهر انتقـال یافتنـد و بقیه که جراحات مختصری برداشته بودند، به جزیره ی خارک منتقل شدند.»

این مقام افزود: «دو یدک کش به استثنای یک یدک کش که در منطقه ی آتش سوزی باقی مانده و به فعالیت خود ادامه می دهد، ساعت ۱۲:۳۰ دقیقه ی امروز با حمل مجروحین وارد جزیره ی خارک شدند.(۳)

رادیو بی بی سی نیز به نقل از مقامات بیمه ی لویدز در خصوص این حادثه و وضعیت بازماندگان کشتی اعلام کرده است:

«مقامات شـرکت بیمه ی لویدز لندن گزارش می دهند که یک کشتی یونانی روز شنبه ی گذشته در تنگه ی خور موسی واقع در منتهی الیه خلیـج فارس در جریان حمله ی موشـکی عراق، هـدف موشک قرار گرفته است. کشتی ۲۵ هزار تنی مذکور که اسکای مون نام دارد، حامل نفت بود و بر اثر اصابت موشک پس از انفجار دچار آتش سوزی گردید.

مقامات بیمه ی لویـدز می گوینـد که ناخـدا و یکی از کارکنان کشتی در این حمله جان سپرده اند و ۳۱ تن از کارکنان دیگر کشتی که ۵ نفر از آن هـا زخمی شـده بودنـد، کشتی اسـکای مون را در حال آتش سوزی رها کردنـد و آن عـده توسط یک قایق گشتی ایران نجات یافتند.

۱- سند شماره ۳۰۰۹۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشـکر۲۸ (رکن۲) به اسـتانداری استان کردستان (مشاور سیاسی

نظامی)، ۲/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- مأخذ ۲، بخش دوم، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از سنندج؛ و - سند شماره ۳۰۰۹۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان (مشاور سیاسی نظامی)، ۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۸۲، ۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۸، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۵/۱۰/۱۳۶۱.

به گزارش بیمه ی لویدز، این بازماندگان کارکنان کشتی یونانی هم اکنون در تهران در انتظار بازگشت به کشورشان هستند. خبر هدف قرار گرفتن نفت کش یونانی به دلایل نظامی توسط مقامات ایران پخش نشده بود و کشتی مذکور اینک به گل نشسته و گفته می شود که هنوز در حال سوختن است.»(۱)

۷

در منطقه ی تهران پارس یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق، یک خودرو بی.ام.و. را به زور اسلحه از مالکش ربود و متواری شد.(۲)

همچنین یک نشریه ی داخلی سپاه درباره ی دستاوردهای طرح امنیتی مالک و مستأجر و نتایج به دست آمده از این طرح که برای کنترل اقدامات سازمان مجاهدین خلق انجام شده، نوشته است:

«به دنبال اجرای طرح مشترک دادستانی تهران، سپاه و کمیته و دیگر ارگان های انتظامی نظیر شهربانی در مورد تأمین امنیت در تهران و نیز کشف و شناسایی مراکز و خانه های تیمی و پوششی گروه های محارب، همان گونه که در بولتن های قبل به آن اشاره شد، با موفقیت چشمگیری، عمده ترین لانه های فساد و تشکیلات گروه ها در تهران ازهم پاشیده شد. در اواخر آذرماه نیز با دست گیری تعدادی از عوامل کومه له و اتحاد مبارزان کمونیست در یکی از خانه های تیمی بیش از ۵۰ خانه ی تیمی دیگر این گروهک در سراسر کشور من جمله شهرهای شمال، تبریز، اصفهان و اهواز کشف و طی عملیاتی ۲۴۶ تن از محاربین که عمدتاً از اعضا و هواداران فعال کومه له بودند، دست گیر شدند.

در بین دست گیرشدگان یکی از اعضای کمیته ی مرکزی کومه له وجود دارد. لازم به یادآوری است، با ضربه ی اخیر به مراکز کومه له در شهرستان های فوق الذکر، این گروهک تا حد زیادی انرژی و توانایی خود را از دست داده و از آن جا که در کردستان نیز فاقد کثرت نیروی انسانی و توان جنگی است، تنها با پیوند با حزب دمکرات و حکومت بعث عراق است که کومه له می تواند به حیات ننگینش ادامه دهد. همان طور که کومه له طی بیانیه ی مشترکی با حزب دمکرات اعلام کرد که به خصومت دیرینه ی خود با حزب دمکرات پایان داده(!) و با توجه به توجیهات مسخره، بر سیاستی که از پاریس و بغداد سر درآورد صحه گذاشت، امروز نیز که بیش از هر زمان دیگر نیاز به کمک و مساعدت دارد، بی گمان وابستگی بیش تری پیدا خواهد کرد و پیوستن کومه له به شورای ملی مقاومت دور از انتظار نخواهد بود.

هم اکنون در تهران بیش از دو ماه است که به جز تعداد انگشت شمار از ترور خبری نیست و منافقین با دادن دستور فرار به کادرها و اعضای خود برای جلوگیری از ضربه های

۱- واحد مرکزی صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۴، رادیو بی بی سی به نقل از شرکت بیمه لویدز لندن.

۲- سند شماره ۰۸۹۲۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبرنامه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۳۶، ۱۳۶۱/۱۰/۷، ص ۸، به نقل از گزارش ستاد منطقه۱۰.

کوبنده ی نیروی انتظامی نشان دادند که با تصمیمات جدیی که مسئولین برابر برقراری امنیت در تهران گرفتند، قادر به حفظ تشکیلات نیمه جان خود حتی برای چند روز نیستند.

در طول ماه گذشته، اقدامات منافقین شامل چندین سرقت مسلحانه ی منزل و خودرو و نیز تعدادی تیراندازی هوایی در نقاط خلوت شهر و یک مورد هم تیراندازی به سمت ماشین گشت سپاه بوده است.»(۱)

۸

ستاد مرکزی سپاه درباره ی عملیات های اخیر و نتایج اقدامات قرارگاه حمزه ی سیدالشهدا(ع) و سایر نیروهای انتظامی و امنیتی که به دست گیری تعداد فراوانی از اعضای حزب کومه له و اتحادیه ی مبارزان کمونیست و کشف و ضبط اسلحه و مهمات از این دو گروه انجامید، اطلاعیه یی صادر کرد. در این اطلاعیه آمده است:

«هم زمان با پیروزی های شگرف انقلاب اسلامی در مقابله با کفر جهانی و ایادی داخلی آن، مدافعان انقلاب اسلامی موفق شدند ضربات کوبنده یی را بر پیکره ی گروه های وابسته به شرق و غرب وارد آورند.

با عنایت ایزد منان و در پی تلاش های شبانه روزی مدافعان انقلاب اسلامی و با هم یاری بی دریغ سازمان اطلاعاتی ۳۶ میلیونی و به دنبال عملیات موفقیت آمیز پاک سازی در کردستان از لوث وجود اشرار توسط دلاوران رزمنده ی قرارگاه حمزه ی سیدالشهدا(ع)، عملیات نابودی تشکیلات کومه له و اتحاد مبارزان کمونیست در شهرهای تهران، تبریز، اهواز، اصفهان و شمال، هماهنگ با قرارگاه حمزه با موفقیت کامل انجام پذیرفت که متعاقب آن اکثریت قریب به اتفاق این دو گروهک جنایت کار در خارج از کردستان دست گیر شدند و کلیه ی امکانات تدارکاتی و مکان های پوششی آنان کشف و ضبط گردید که جزئیات آن بدین شرح است:

۱. کشف بیش از ۵۰ خانه ی تیمی.

۲. دست گیری ۲۴۶ تن از اعضا و هواداران فعال تشکیلاتی دو گروه از جمله یک تن از اعضای کمیته ی مرکزی و کلیه ی کادرها و اعضای مرکزیت تشکیلات کومله در تهران.

۳. کشف و ضبط یکی از انبارهای اسلحه ی گروهک کومه له و دو مرکز چاپ و انتشاراتی این گروهک امریکایی.

۴. کشف ۶ مغازه ی پوششی که از آن ها به عنوان مکانی برای ایجاد ارتباط و چاپ و تکثیر اسناد درون گروهی استفاده می شد.

۵. کشف و ضبط تعداد زیادی وسیله ی نقلیه شامل یک دستگاه کامیون ۱۰ تنی و چندین دستگاه اتومبیل سواری که در یکی از آن ها حدود ۳۰ قبضه اسلحه و

۱- دفتر سیاسی سپاه، نشریه ی رویدادها و تحلیل، شماره ۴۸، ۱۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۳.

نارنجک و مهمات دیگر جاسازی شده بود و همچنین چند دستگاه موتورسیکلت.

۶. کشف مقدار زیادی امکانات و وسایل جعل اسناد شامل مهرهای جعلی شناسنامه، گواهی نامه و برگ پایان خدمت و نیز وسایلی برای جعل پاسپورت که گروهک مزدور کومه له با استفاده از آن، سرمایه داران و ضد انقلابیون را به طور غیر قانونی از مرزهای کشور خارج کرده و در ازای خروج هر فرد، یک صد هزارتومان دریافت می داشته است.

۷. کشف مقادیر زیادی اسلحه و مهمات شامل تعداد زیادی مسلسل های یوزی کلاشینکف و ژ۳؛ تعدادی کلت و مقدار زیادی فشنگ به هم راه نارنجک، تی.ان.تی. و چاشنی های انفجاری.

۸. مقدار زیادی پول نقد.

۹. کشف و ضبط تعدادی وسایل چاپ و تکثیر شامل دستگاه های تایپ استنسیل، فتواستنسیل و فتوکپی.

به دنبال این عملیات، رابطه ی تشکیلات کومه له با چند تن از عناصر کودتای ننگین و نافرجام نقاب کشف شد که این موضوع هم راه با دریافت کمک های مالی و تسلیحاتی و دارویی این گروه از کشورهایی چون فرانسه و عراق، نشان دهنده ی رابطه ی نزدیک امپریالیزم غرب با گروه های چپ نمایی است که علیه اسلام و انقلاب اسلامی توطئه می کنند.

در خاتمه، بار دیگر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بنا بر تکلیف و وظیفه ی اسلامی خود به کلیه ی اعضای این گونه گروهک های ضد انقلابی و محارب هشدار می دهد که با شکستن حصارهای تشکیلاتی و بازکردن چشمان خود بر روی حقایق، به دامان اسلام و جمهوری اسلامی بازگردند و به آغوش اسلام عزیز پناه آورند، زیرا در این برهه انقلاب اسلامی برای آنان راهی نیست جز این که یا در برابر آرمان های اسلامی و خواست های امت مسلمانان و انقلابی سر فرود آورند و یا در دامان استکبار جهانی بیش از پیش غوطه ور شوند.»(۱)

۹

در دیدار وزیر کشور، معاونانش و استانداران سراسر کشور با امام خمینی، رهبر انقلاب اسلامی سخنانی ایراد فرمودند و نکاتی را متذکر شدند، از جمله: اهتمام مردم برای حفظ استقلال و حل مشکلات کشور؛ لزوم تواضع کارگزاران حکومتی در مقابل مردم و تأکید بر حل گرفتاری آنان؛ ظهور قدرت بازدارندگی در هم کاری و هم یاری متقابل مردم و مسئولان حکومتی؛ تأکید بر برقراری وضعیت عادی و ترویج اطمینان و اعتماد در جامعه.

امام خمینی در بخشی از سخنان شان فرمودند:

۱- روزنامه ی کیهان، ۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۰، اطلاعیه یی از ستاد مرکزی سپاه پاسداران.

«از جمله مسائلی که باید به آن توجه کنیم و شکر خدای تبارک و تعالی را به جای بیاوریم، اینکه ببینیم ملت ما چه کرده است. شما اگر در تمام ادوار و دنیا بگردید، ملتی را همانند مردم ایران نمی توانید پیدا کنید که در رفع همه مشکلات پیشقدم باشد و همیشه میزان، نوع ملت و توده ها هستند. مردم ما قبل از انقلاب و بعد از آن، چنان در صحنه هستند که انسان متحیر می شود. شما ببینید که در همین انتخابات مجلس خبرگان، چون مردم آن را می خواستند، بیش از هجده میلیون رأی دادند و ملت می داند که فشاری در کار نبود.

حتی یک مورد هم مأموران دولتی به کسی نگفتند که برو رأی بده.

این قدرت اسلام است که از یک طرف مردم را این طور در صحنه نگه دارد و از طرف دیگر قوای مسلح از سپاه پاسداران گرفته تا ارتش و ژاندارمری و شهربانی و بسیج و عشایر، همه و همه بیشتر از دو سال با تحمل آن همه فشارها و سختی ها ایستاده و از این کشور دفاع می کنند و شهید می دهند.

در مورد خانه های تیمی هم که در سراسر کشور گروهی از مفسدین در آن ها مشغول به توطئه بوده و هستند می بینند که شهربانی و کمیته ها و پاسداران و مأموران دادستانی و سایرین چه اقدام های مؤثری انجام می دهند که همین دیشب اعلام کردند پنجاه خانه تیمی به هم راه عده زیادی از این مفسدین را گرفته اند اگر در رژیم سابق یک خانه تیمی کشف می شد، می دانید که چه هیاهویی راه می انداختند. امروز چه؟

من این را یک ظلم می دانم که فرزندان عزیز ما این گونه شبانه روز کار کنند و در رادیو و تلویزیون و روزنامه ها فقط چند کلمه بگویند و رد بشوند. همین فقط گفته شود که چه شد، بدون تشکر از مردم ما که با مأمورین همکاری داشتند و بدون تشکر از تمام دست اندرکاران.

امروز پاسداران عزیز ما برای کشف خانه های تیمی آن همه کشته می دهند تا خانه ای کشف شود و محل فسادی از بین برود. من از آنها تشکر می کنم.

این شکر نعمت است، نعمتی که خداوند به ما داده است. شکر نعمت این است که ما به جای صحبت عمل کنیم آن هم طبق ضوابط اسلام، نه تجاوز کنیم و نه تقصیر.

همان طور که عرض کردم، رفتن و جاسوسی کردن و تجسس نمودن خلاف اسلام است. از طرفی تجاهر به فسق و خلاف شرع هم خلاف شرع است. البته توده های مردم هیچ گاه عمل خلافی انجام نمی دهند، ولی ممکن است دسته ای پیدا شوند و بخواهند سوء استفاده کنند. نه، سوء استفاده هم نباید بشود.

احکام اسلام در تمام ابعادش باید عمل بشود، یعنی نه جاسوسی شود و تفتیش عقاید و نه کسی متجاهر به فسق شود. ما نباید ظلم کنیم، یعنی تفتیش نمائیم که در داخل خانه های مردم چه می گذرد، کسی هم حق ندارد عشرتکده درست کند و یا قمارخانه. در حکومت اسلامی با این گونه امور مبارزه می شود. ما می خواهیم احکام خدا جاری شود. آن طرفش هست، این طرفش هم هست. آن طرف که نباید با مردم بدرفتاری کرد، نباید داخل منازل مردم ریخت، مردم باید در خانه های شان مطمئن باشند، در زندگی شان، کسب و تجارتشان اطمینان داشته باشند. دولت اسلامی موظف است مردم را مطمئن نماید در همه چیز، در سرمایه هایشان، در کسب و کارشان. دولت حق ندارد به آنها تعدی نماید و اگر کسی تعدی کرد تأدیب خواهد شد. و از آن طرف هم اگر کسانی که مخالف اسلام هستند بخواهند تجاهر به فسق نمایند، آنها هم تأدیب خواهند شد. خلاصه ما باید تمام جوانب را ملاحظه کنیم و باید در مقابل ملت بزرگ ایران متواضع باشیم و به آنها خدمت کنیم.

یک خدمت این است که بگوییم متشکریم و دعا کنیم ولی شکرگزاری حقیقی از ملت عبارت است از این که نعمتی را که آن ها به ما دادند جبران کنیم. در مقابل گرفتاری های آن ها خاضع باشیم و سعی کنیم تا تمام گرفتاری های آنها را رفع نماییم.

همه می دانیم که کشور ما هیچ گونه تزلزلی ندارد و این که با تمام گرفتاری ها به چنین استقراری رسیده ایم، از عنایات خداوند است که مردم توجیه شدند تا در مقابل تمامی سختی ها بایستند.

امروز اکثر قدرت ها با ما مخالف هستند، ولی ما با اتحاد خود در مقابل تمام آنها ایستاده است. ملت اگر اتحادش را حفظ کند، مطمئن باشد شکست نمی خورد. مردم باید پشتیبان دولت باشند. دولت و استانداران و فرماندارها در هر جایی هستند باید به مردم خدمت کنند.

وقتی ما خدمت گزار ملت شدیم، ملت هم پشتیبان ما خواهد شد و در این صورت است که طمع خارجی ها قطع خواهد شد. چراکه همیشه اجانب بنایشان بر این است که از داخل، کارها را خراب کنند و اتحاد مردم را از بین ببرند، اختلاف ایجاد کنند و بعد به ایادی داخلی شان دستور دهند تا مقاصد پلید آنها را پیاده نمایند.

پس ملت باید اتحاد خودش را حفظ نماید و تنها در سایه این اتحاد است که ما تحت هیچ بیرقی نیستیم. ما تنها زیر پرچم اسلام زندگی می کنیم و هیچ کس بر ما نفوذ ندارد.

تنها نسبت به احکام اسلام خاضعیم و تا قدرت داریم دنبال تحکیم پایه های اسلامی باشیم و از اسلام تبعیت می نماییم. در این صورت است که خدای تبارک و تعالی به ما کمک خواهد کرد.

عمده این است که ما به اسلام خدمت کنیم. خدمت به ملت، خدمت به اسلام است.

هر خدمتی که مردم به آن احتیاج داشته باشند، خدمت به اسلام است. وقتی قرار گذاشتیم که به اسلام خدمت کنیم. خدای تبارک و تعالی هم ما را تنها نمی گذارد و نمی گذارد گرفتار شویم.

برای این که گرفتاری از خود انسان است، از خارج نیست. تا در داخل ملت یک کرم زدگی پیدا نشود خارجی ها نمی توانند کاری انجام دهند و بحمدالله امروز ما از داخل اطمینان داریم و با این اطمینان باید به مردم خدمت کنیم و دیگر نباید بگوییم حال انقلاب است، نه، دیگر حال آرامش است، حال خدمت به مردم و جامعه است، حال خدمت به اسلام است.»(۱)

۱۰

آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی، در جمع استانداران کشور وضعیت کلی انقلاب را از اولین روزهای پیروزی تا امروز تشریح کرد. محورهای اصلی سخنان آقای رفسنجانی در این دیدار عبارت بود از: جایگاه و نقش مردم و روحانیت در انقلاب و نادیده گرفته شدن این جایگاه در تحلیل لیبرال های مذهبی و غیر مذهبی؛ تحلیل نادرست امریکا و دشمنان انقلاب در تحمیل جنگ به ایران و نتیجه ی به دست آمده از تحمیل این جنگ به رغم برداشت و میل قدرت های بزرگ؛ سیر امیدوارکننده ی بهبود اوضاع اجتماعی و اقتصادی کشور و لزوم خدمت بیش تر به توده های مردم.(۲) (۳)

۱۱

آقای میرحسین موسوی نخست وزیر، در دیدار با گونتر ویشوفسکی وزیر صنایع شیمیایی جمهوری دمکراتیک آلمان (آلمان شرقی) با اشاره به اقدامات امریکا در تضعیف انقلاب اسلامی از یک سو و تقویت انگیزه های مردم ایران در مقابله با این اقدامات ضمن اظهار نارضایتی از عملکرد شوروی در جنگ ایران و عراق گفت:

«آن چیزی که برای ما تعجب آور است، ادعای شوروی در مبارزه علیه امپریالیسم می باشد. آن هم در شرایطی که عراق توسط کشورهای وابسته به امریکا در منطقه در جنگ علیه ایران تدارک می شود و با وجود وابستگی رژیم عراق به این کشورها باز هم شوروی به عراق اسلحه می دهد به طوری که به گفته ی کارشناسان نظامی، موشک هایی که اخیراً شهر دزفول ما را درهم کوبید و عده ی زیادی از مردم بی دفاع و غیر نظامی را به خاک و خون کشید، ساخت شوروی بوده است.»

۱- سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه ی نور (مجموعه رهنمودهای امام خمینی)، جلد ۱۷، تهران: انتشارات شرکت سهامی چاپ خانه ی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۶۱، صص ۱۱۹ - ۱۱۷.

۲- مأخذ ۸، بخش دوم، ص ۱۰ مکرر.

۳- مشروح این سخن رانی به نقل از روزنامه ی کیهان در ضمیمه آمده است.

ویشوفسکی نیز ضمن ابلاغ پیام نخست وزیر کشورش به آقای میرحسین موسوی درباره ی نگاه آلمان شرقی به ایران و محدودیت های اعمال شده از جانب امریکا علیه ایران گفت: «دولت ما به دقت مواضع سیاسی و ضد امپریالیستی شما را دنبال می کند و ارزش فراوانی برای مقاومت ملت و دولت شما قائل است.» وی افزود: «کشور ما مانند ایران که تحت تأثیر محاصره ی اقتصادی امپریالیسم است به وسیله ی موشک های ام.ایکس امریکا در اروپای غربی در محاصره قرار گرفته است.»(۱)

در این روز همچنین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری دمکراتیک آلمان یک پروتکل هم کاری فنی و اقتصادی امضا کردند.

بر اساس این پروتکل که مهندس مصطفی هاشمی وزیر صنایع کشورمان و گونتر ویشوفسکی وزیر صنایع شیمیایی آلمان دمکراتیک آن را امضا کردند، طرفین آمادگی شان را برای افزایش مبادلات کالا بین دو کشور در زمینه های الکترونیک، تولید گیرنده های رادیویی و تجهیزات تکنولوژیکی این صنعت اعلام داشتند. ساخت کارخانجات تولید کابل های ارتباطی ماشین آلات نساجی، صنایع سیمان و نیز تأمین مواد اولیه ی شیمیایی مورد نیاز کشورمان از سوی آلمان دمکراتیک و تبادل کارشناس بین دو کشور نیز در این پروتکل پیش بینی و قرار شد به همین منظور تماس های مستقیم و بدون دخالت واسطه بین دو کشور برقرار شود. بر اساس این گزارش، در این پروتکل گشایش یک حساب دو طرفه در نظر گرفته شده است که دو طرف در مقابل فروش و خرید خود از آن حساب برداشت یا به آن پرداخت کنند که در این صورت حجم مبادلات دو طرف تقریباً یک سان می شود.

در این موافقت نامه پیش بینی شده است جمهوری دمکراتیک آلمان علاوه بر خرید نفت حدود ۷۵ میلیون دلار کالای غیر نفتی نیز از کشورمان خریداری کند.(۲)

۱- مأخذ ۸، بخش اول، ص ۲۰.

۲- مأخذ ۸، بخش اول، ص ۴.

۱۲

قدرتمندی ایران در اوپک و تأثیر این قدرت در تصمیم گیری های آینده ی این سازمان و گفته های دبیرکل اوپک برای ادامه ی کار کمیته ی کارشناسی به منظور حفظ قیمت نفت موضوع خبر زیر است.

وزیر نفت در جلسه ی استان داران ضمن ارائه ی گزارش از تحولات اخیر اوپک گفت: «قدرت سیاسی جمهوری اسلامی ایران با تکیه بر خون شهدا در مقامی است که امروز می تواند معترض قدرت های سیاسی تحمیلی بر اوپک به خصوص عربستان سعودی باشد و از حقوق مستضعفین اوپک دفاع کند.» غرضی افزود: «به طور یقین دیگر عربستان سعودی و امریکا تصمیم گیرنده و تغییردهنده ی قیمت نفت در اوپک نخواهند بود.(۱)

به گزارش واحد مرکزی خبر به نقل از خبرگزاری اوپک از وین، مارک نان نگوئما دبیرکل اوپک امروز اعلام کرده است: «کمیته ی وزیران اوپک که مرکب از چهار عضو می باشد، به بررسی وضع بازار نفت ادامه خواهد داد و تدابیر لازم را به کنفرانس توصیه می نماید.» وی به خبرنگار خبرگزاری اوپک گفت: این کمیته هنوز هم می تواند در مورد اجلاس فوق العاده ی کنفرانس، اتخاذ تصمیم نماید.» نان نگوئما تأکید کرد: «هر چند در بیانیه یی که در پایان شصت و ششمین کنفرانس اوپک انتشار یافت، اشاره یی به این کمیته نشده است، لیکن کمیته ی بررسی همچنان وجود دارد و به کار خود ادامه می دهد.» دبیر کل اوپک بار دیگر به تصمیم این سازمان برای حفظ بهای ۳۰ دلار برای هر بشکه نفت خام اشاره کرد.(۲)

رادیو بی بی سی در بررسی مواضع ایران در اجلاس اخیر اوپک به ایران حق داد تا برای افزایش سهمیه ی خود در سیر تولیدی اوپک چانه زنی کند در گزارش بی بی سی آمده است: «از یک سال پیش تقاضای جهانی نفت که از قبل سیر نزولی را آغاز کرده بود، اوضاع را تغییر داده [است]. در سال میلادی گذشته، ایران گفت که قصد دارد، صادرات نفت خود را افزایش داده و به روزی ۵/۲ میلیون بشکه برساند. علت این امر عمدتاً هزینه ی جنگ ایران و عراق و صدمات جنگ در اقتصاد ایران بود. این دو عامل دست به دست داده، و ایران را به صورت یکی از اعضای تندرو اوپک درآورده و به یکی از اعضا بدل ساخته اند که اکنون نفت را به بهایی ارزان تر از بهای اوپک می فروشد تا صادرات نفت خود را افزایش دهد. باید در نظر داشت که ایران برای افزایش سهمیه ی تولید خود از یک میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه در روز به ۳ میلیون بشکه در روز دلایل قانع کننده یی دارد، از دیدگاه تاریخ اخیر، ایران پیش از انقلاب یکی از صادرکنندگان عمده ی نفت جهان بود، ایران به علاوه جمعیتی بسیار بیش تر از جمعیت اغلب کشورهای دیگر عضو اوپک دارد و درآمد سرانه اش بسیار کم تر است، مع هذا موضوع کنونی ایران، یعنی کوشش در جهت افزایش نفت در خور توجه است.(۳)

۱- روزنامه ی کیهان، ۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۰.

۲- مأخذ ۸، بخش اول، ص ۱۷.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۷۸ ، ۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲۸، رادیو بی بی سی، ۱/۱۰/۱۳۶۱.

۱۳

طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق، در مصاحبه با روزنامه ی فرانسوی فیگارو به صراحت از خرید رسمی اسلحه از فرانسه و انعقاد یک قرارداد ۲ میلیارد دلاری با یک شرکت فرانسوی سخن گفت و متقابلاً به اقدام ایران در خرید اسلحه از بازارهای غیر رسمی اعتراض کرد. خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از طارق عزیز آورده است: «عراق نه اکنون و نه هیچ وقت دچار کمبود اسلحه نبوده است، حتی زمانی که شوروی ارسال اسلحه به این کشور را قطع کرد.» وی افزوده است: «امروز عراق یک ذخیره ی چندین میلیارد دلاری جهت تأمین و انبار کردن اسلحه ی کافی در اختیار دارد. چندی پیش نیز با یک شرکت فرانسوی قراردادی به مبلغ ۲ میلیارد دلار جهت تحویل گرفتن اسلحه های بسیار مدرن به امضا رسانده است.» وی همچنین ادعا کرده است: «قسمت عمده ی ماشین جنگ ایران از اسلحه های امریکایی می باشد. اگر بعد از ۲ سال مبارزه ی سخت، این ماشین همچنان فعالیت دارد، بدین جهت است که قطعات یدکی و تسلیحات همچنان به او می رسد و [مقامات ایران] ادعا می کنند که [آن ها را] از طریق بازار سیاه تهیه می کنند، اما دو نوع بازار سیاه وجود دارد: یکی از این بازارهای سیاه، اسلحه های سبک در اختیار دارد که بعضی از نهضت های انقلابی از این طریق تغذیه می شوند. بازار دیگر در سطح دیگری است و در آن می توان قطعات یدکی تانک، توپ خانه ی سنگین و هواپیما را یافت. این بازار بدون شک بدون هم یاری کشورهایی که آن را تغذیه می کنند نمی تواند وجود خارجی داشته باشد.(۱)

۱۴

روزنامه ی فایننشال تایمز چاپ لندن، در مقاله یی به قلم پاتریک هورن مشکلات عراق را در اجرای برنامه های عمرانی این کشور بررسی کرده است.

گزارش رادیو بی بی سی از این مقاله به این شرح است:

«بازار مقاطعه کاران خارجی در عراق از رونق افتاده است. سال گذشته عراق به خصوص در بخش ساختمانی عمده ترین بازار در منطقه ی خاورمیانه بود، امّا در حال حاضر دولت عراق در تأمین هزینه ی برنامه های عمرانی به علاوه مخارج جنگ با ایران با مشکلاتی رو به رو شده است. گفته می شود که ذخایر ارز خارجی عراق از میزان ۳۰ میلیارد دلار در ابتدای جنگ ایران و عراق به ۶ الی ۸ میلیارد دلار کاهش یافته است، پاتریک هورن اضافه می کند که هم اکنون مقاطعات چندان زیادی در دست ارجاع نیست و مخارج برخی از وزارت خانه ها حتی از بودجه ی آن ها برای سال ۱۹۸۲ نیز بیش تر شده است.»(۲)

۱- همان، صص ۹ و ۱۰، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۱۰/۱۳۶۱؛ و - روزنامه ی اطلاعات، ۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۶، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۲- مأخذ ۱۴، ص ۱۱، رادیو بی بی سی، ۱/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه ی فایننشال تایمز.

۱۵

امروز سه خبرگزاری مهم جهان، خبری را درباره ی یک محموله ی توقیف شده ی اسلحه از نوع تسلیحات سبک و یا انفرادی همچون مسلسل، سلاح کمری و گلوله های توپ ضد هوایی در فرودگاه مادرید اسپانیا منتشر کردند. هر چند جا به جایی چنین تسلیحاتی از فرودگاه های گوناگون دنیا امری عادی است، ولی وجود نام ایران در لیست به عنوان خریداران این محموله موقعیتی را برای منابع خبری فراهم ساخته است تا به رغم اطلاعات متناقض و ناقص خود در این باره به نشر اخبار و اظهار نظر بپردازند. منبع ارسال؛ مقدار و مقصد نهایی این تسلیحات، از جمله مهم ترین عناصر خبری است که هر سه خبرگزاری به نوعی در این باره اظهار نظر کرده اند.

آسوشتیدپرس به نقل از روزنامه ی اسپانیایی ال پائیس امروز گزارش داده است که مأموران گمرک اسپانیا یازده تُن اسلحه را که بیش تر شامل مسلسل و هفت تیر بوده و به طور قاچاق از بوینس آیرس به تهران حمل می شده است ضبط کرده اند.

این محموله روز سه شنبه به وسیله ی یک شرکت هواپیمایی آرژانتینی به فرودگاه مادرید وارد شد و قرار بود به یک هواپیمای ایرانی که در فرودگاه منتظر بوده است منتقل شود. مأموران گمرک مادرید این محموله را چند ساعت بعد از رسیدن به فرودگاه دلیل اجازه نگرفتن از اسپانیا توقیف کردند.

خبرگزاری آلمان نیز با اعلام این خبر افزود که از مقامات آرژانتین در اسپانیا در این باره توضیح خواسته شده است. این خبرگزاری افزوده است که اسلحه ها به طور موقت توقیف شده اند. فرانس پرس نیز ضمن گزارش این خبر مقدار اسلحه را ۱۳ تن ذکر کرده است.(۱)

خبرگزاری فرانسه نیز از قول منابع رسمی در مادرید اعلام کرده است:

«یک محموله ی عجیب حاوی ۱۳ تن اسلحه از یک ماه قبل در فرودگاه باراخاس مادرید توقیف شده است. سخن گوی وزارت امور خارجه ی اسپانیا (چهارشنبه) اعلام کرد که این محموله به ایران تعلق دارد و از مبدأ ایتالیا برای سودان ارسال می شده است.

سخن گوی مذکور ضمن امتناع از دادن هرگونه توضیحی افزود که محموله ی فوق در انتظار انجام تشریفات لازم از سوی مقامات ایرانی توقیف شده است.

به عقیده ی ناظران، بعید به نظر می رسد که یک محموله از مبدأ ایتالیا به مقصد خاورمیانه یا افریقا از طریق مادرید عبور کند. علاوه بر این، بسیار بعید به نظر می رسد که ایران به سودان اسلحه بفروشد. به هر حال، وزارت امور خارجه ی اسپانیا به سؤالات بسیاری که در این باره مطرح شده پاسخ نداده است.»(۲)

یونایتدپرس نیز در این باره گزارش داد: «وزارت خارجه ی اسپانیا اعلام کرده ۲۷ تُن

۱- مأخذ ۲۴، ص ۴، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از آسوشیتدپرس از مادرید، ۱/۱۰/۱۳۶۱، روزنامه ی اسپانیولی ال پائیس.

۲- مأخذ ۲۴، ص ۱۱، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری فرانسه از مادرید، ۱/۱۰/۱۳۶۱.

اسلحه به مقصد ایران به علت عدم دارا بودن مدارک کافی در فرودگاه مادرید توسط مقامات اسپانیا توقیف شده است.» یونایتدپرس به نقل از مادرید مقامات رسمی اسپانیا از مادرید اعلام کرده است: «افراد حامل این تسلیحات ظاهراً قصد داشتند آن را از دید مأمورین بازرسی مخفی نگاه دارند.»

به گفته ی همین مقامات، این تسلیحات که در دو محموله ی جداگانه حمل می شده، شامل اسلحه ی کمری، تفنگ و توپ های ضد هوایی است.

این گزارش حاکی از آن است که مأموران گمرک آخرین محموله ی اسلحه را که بالغ بر ۱۳ تن بوده است، دوشنبه ی گذشته هنگامی که به وسیله ی یک هواپیمای ۷۴۷ خطوط هوایی آرژانتین وارد مادرید شد و اقدامات لازم برای انتقال آن به یک جت خطوط هوایی ایران به مقصد تهران فراهم می شد، کشف کردند(۱)

ضمیمه ی ۱ گزارش ۱ (دلایل انتخاب منطقه ی العماره)

پس از مدت ها بحث و گفت و گو بین فرماندهان سپاه پاسداران و ارتش جمهوری اسلامی درباره ی انتخاب منطقه یی برای اجرای عملیات پس از عملیات موفق محرم و بررسی چند پیشنهاد، به تدریج، آنان به اتفاق نظر رسیدند و در نهایت تصرف العماره را هدف قطعی عملیات اعلام کردند.

دلیل انتخاب العماره بیش تر معطوف به تحلیل هایی بود که در این دوره در خصوص وضعیت جنگ بین مسئولان سیاسی و نظامی کشور وجود داشت.

راوی قرارگاه خاتم الانبیا(ص) در یک جمع بندی از شرایط این دوره که به نظر می رسد برگرفته از مباحث انجام شده بین فرماندهان در جلسات متعدد این قرارگاه باشد، در مورد چرایی انتخاب زمین و شیوه ی اجرای عملیات نوشته است: «قبل از عملیات محرم تحلیل در مورد جنگ این بود که رژیم صدام با از دست دادن یک یا دو شهر و یا قسمتی از عراق ساقط نخواهد شد و تنها راه حل مسئله رسیدن به بغداد است و برای تحقق این امر باید چند عملیات واسطه یی انجام شود.

این تفکر به ویژه پس از عملیات محرم قوت گرفت و بعد از تصرف ارتفاعات حمرین در عملیات محرم قوت یافت و بر این اساس، با توجه به شکل زمین و امکان اجرای عملیات، تصرف شهرهای حلفائیه، العماره و علی غربی به عنوان بخشی از هدف های واسطه یی مورد توجه قرار گرفت و پس از مباحثی نسبتاً طولانی به دلایل متعددی از جمله محدودیت اجرای دو عملیات هم زمان، با توجه به مزیت نسبی العماره به علی غربی، رسیدن به العماره به عنوان هدف عملیات مورد توافق کلیه ی فرماندهان سپاه و ارتش قرار گرفت و عملیات در علی غربی به تصرف ارتفاعات قبل از آن به نام چیلات محدود شد و مقرر گردید کلیه ی طرح های پیشنهادی ارتش و سپاه در مورد چگونگی رسیدن به پل غزیله، حلفائیه و نهایتاً العماره باشد.

لازم به یادآوری است که نهایی شدن مباحث در این مرحله در جلسه ی مشترک فرماندهان سپاه و ارتش در تاریخ ۱۶ آذر

۱۳۶۱ به دست آمد که حاصل مباحث، [برگزاری] چند جلسه ی فشرده در طی چند روز قبل از آن بود که در نهایت حاضرین پس از مطالعه و بررسی متن پیشنهادی طرح عملیاتی، نظرات خود را اعلام نمودند و پس از آن سرهنگ صیاد شیرازی نتیجه ی بحث ها را به صورت جمع بندی ارائه نمود و سرهنگ قویدل مسئول طرح و عملیات نیروی زمینی ارتش نیز این جمع بندی را به صورت مکتوب درآورده و سپس آن را برای حاضرین بدین ترتیب قرائت نمود:

یک قرارگاه مأموریت عملیات از چیلات تا فکه را بر عهده دارد (شامل سپاه قدس).

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۷۹، ۳/۱۰/۱۳۶۱، صص ۱۱ و ۱۲، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۱۰/۱۳۶۱، به گزارش یونایتدپرس از مادرید.

"یک قرارگاه مأموریت عملیات در محور فکه به طرف حلفائیه را بر عهده دارد (شامل قرارگاه نجف) و یک قرارگاه مأموریت عملیات در محور فکه به طرف چزابه را بر عهده دارد که قرارگاه کربلا است."

پس از ارائه ی نظرات اصلاحی ارائه شده توسط تعدادی از فرماندهان، در نهایت رحیم صفوی شکل اصلاح شده ی سازمان رزم و یگان های تحت امر قرارگاه ها را قرائت نمود که مورد توافق حاضرین قرار گرفت.»(۱)

ضمیمه ی ۲ گزارش ۱

درباره ی سازمان رزم سپاه در ضمیمه ی ۱ گزارش ۱ روزشماره ۱۱ بهمن ۱۳۶۱، توضیحاتی داده شده است.

در این عملیات علاوه بر یگان های سپاه، یگان هایی از ارتش جمهوری اسلامی ایران به این شرح در سازمان رزم عملیات پیش بینی شده بودند:

۱. لشکر۱۶ زرهی قزوین به استعداد ۳ تیپ شامل تیپ۱ و تیپ۳ تحت امر فرماندهی قرارگاه نجف و تیپ۲ تحت امر قرارگاه کربلا.

۲. لشکر پیاده ی ۲۱ حمزه(ع) به استعداد ۳ تیپ پیاده و یک تیپ زرهی تحت امر قرارگاه فرماندهی مشترک سپاه و ارتش خاتم(ص).

۳. تیپ۵۸ ذوالفقار تحت امر فرماندهی قرارگاه نجف.

۴. تیپ۳۷ زرهی تحت امر قرارگاه فرماندهی مشترک سپاه و ارتش خاتم(ص).

۵. تیپ۸۴ خرم آباد تحت امر فرماندهی قرارگاه کربلا.(۲)

ضمیمه ی ۳ گزارش ۱

منطقه ی عملیاتی والفجر مقدماتی شامل محدوده یی در جنوب غربی ایران می شود که از جنوب بین چزابه (شمال بستان) در استان خوزستان تا چیلات (ارتفاعات شمال غربی دهلران) در استان ایلام واقع شده است. این منطقه در مقابل منطقه یی در شمال شرقی استان میسان (العماره) عراق قرار دارد.

ارتفاعات مرزی به نام سلسله جبال حمرین در این منطقه واقع شده است که از جنوب شرقی دهلران شروع می شود و انتهای آن به سمت جنوب تا شمال فکه ادامه دارد. این ارتفاعات قله هایی با ارتفاع ۴۰۰

متر دارد که به تدریج و به طرف شمال غرب، ارتفاع قله ها به ۵۰۰

متر و بیش تر می رسد.

علاوه بر این ارتفاعات، تپه های متعددی در منطقه وجود دارد. ارتفاعات فوقی شامل مجموعه ی کوچک تری از قله هایی است که در جنوب غربی حمرین قرار دارد (تقریباً زیر حمرین) که حداکثر ارتفاعات آن ۸۰ تا ۹۰ متر از سطح دریاست.

در پشت خطوط نیروهای خودی در حد فاصل چزابه تا فکه، ارتفاعات رملی کوتاهی در خاک خودی وجود دارد که شامل تپه های رملی ۱۸۲ (در غرب رقابیه) و ۸۵ (در شرق پاسگاه دویرج) است. این منطقه ی رملی از جنوب غربی میشداغ شروع می شود و تا نوار مرزی ادامه دارد. امتداد آن از طرف شمال نیز تا حوالی جاده ی فکه و از جنوب تا جنوب چزابه و شمال شهرک بستان است.

اراضی منطقه ی عملیاتی (محور فکه - چزابه) در غرب نوار مرزی مسطح است و هیچ گونه ارتفاعی در منطقه وجود ندارد.

رودخانه های منطقه

رود دویرج

رودخانه ی مرزی دویرج از کوه های شمال جاده ی عین خوش به دهلران شروع و در منطقه ی فکه متمایل به غرب وارد خاک عراق می شود و در نهایت به هورالسناف می رسد. مسیر این رودخانه قبلاً از فکه به سمت چزابه بود و در نقطه یی مرزی به هورالعظیم می ریخت، اما در سال ۱۹۷۵، بر اساس قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر، مسیر این رود به سمت هورالسناف در داخل خاک عراق برگردانده شد.

۱- سند شماره ۷۹/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: عملیات والفجر مقدماتی، گزارش راوی قرارگاه خاتم الانبیا(ص) در عملیات والفجر مقدماتی، داود رنجبر، صص ۲۰، ۲۴ و ۲۶؛ و - سند شماره ۱۶۴/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر (تقی رضوانی)، ۱۴/۹/۱۳۶۱ تا ۱۱/۱۰/۱۳۶۱، صص ۴۱ و ۴۲.
۲- سند شماره ۲۵۲۵۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از نزاجا به قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، صص ۱۰ - ۸؛ و - مأخذ ۱، بخش دوم، ص ۷.

عرض این رودخانه که در شـمال منطقه ی عملیاتی قرار داشت، بین ۳۰ تا ۸۰ متر و عمق آن از ۷۵ سانتی متر تا ۳ متر متفاوت است.

این رودخانه حالت وحشـی دارد و در فصل پاییز و زمستان طغیان می کند و عرض آن در زمان پرآبی حتی به ۲۰۰ متر هم می رسد.

پل سیمانی خالقانی؛ پل تپک در نزدیکی موسیان (۸۷–۳۹)؛ ۲ پل در چم هندی و ۲ پل در شـمال و غرب فکه، مهم ترین پل های روی این رودخانه هستند.

رودخانه ی میمه

این رودخانه از ارتفاعات ایلام سرچشـمه می گیرد و پس از عبور از کنار پاسگاه و تنگه ی بیات و از شمال شهرک طیب وارد کشور عراق می شود و از آن جـا رود طیب نامیـده شـده، به هور بن عمران (جنوب هورالسـناف) می ریزد. عرض رود بین ۳۰ الی ۵۰ متر متغیر می باشد و عمق آن نیم تا یک متر است.

رود مشرح از انشعابات رود دجله است که در ۲ کیلومتری شرق شهر العماره از دجله جدا شده، به

سمت شرق ادامه می یابد و پس از عبور از شهر مشرح (حلفائیه)، در نهایت در ۱۵ کیلومتری این شهر به هورالهویزه می ریزد.

هورهای منطقه

الف) هورالهویزه: در منطقه ی جنوبی عملیات قرار داشته، دارای ۳ حوضچه است.

۱. هورالعظیم (جنوب پاسگاه حلفائیه).

۲. هور ام السوده (غرب هورالعظیم).

۳. هور ام النعاج (در جنوب هور ام السوده).

بقیه ی هور به جز این ۳ حوضچه نیزار است و عمق آن به ۲

متر می رسد.

ب) هورالسناف: در غرب فکه قرار دارد (شمال هور بن عمران). طول این هور ۸

کیلومـتر و عرض آن ۳ کیلومـتر است. آب این هـور از رودخـانه ی دویرج تـأمین می شود. عمق آن ۵/۱ متر است و به سـمت

غرب از عمق آن کم شده، در نهایت خشک می شود. روی هورالسناف ۲ پل است:

۱. پل غزیله به صورت اتوبانی به طول ۲۰۰ متر و عرض ۲۰

متر است. عرض آب زیر پل ۱۵۰ متر است که آب هورالسناف را به هورالعظیم متصل می کند و اهمیت نظامی آن (که در واقع عقبه ی حداقل ۲ لشکر محسوب می شد) در زمان جنگ بسیار زیاد بوده است.

۲. پل نظامی در یک کیلومتری پل غزیله قرار دارد.

جاده های منطقه

- جاده ی آسفالته ی بستان - چزابه با عرض ۶

متر و ارتفاع نیم متر.

- جاده ی آسفالته ی فکه - بزرگان (عراق) با عرض ۸

متر و ارتفاع ۲ متر.

- جاده ی آسفالته ی فکه - چزابه (عراق) با عرض ۸

متر و ارتفاع ۲ متر.

- جاده ی آسفالته ی چزابه - غزیله (عراق) با عرض ۸

متر و ارتفاع ۲ متر.

- جاده ی مشرح - عماره با عرض ۸ متر و ارتفاع ۱

متر.

- اتوبان غزیله - بزرگان با عرض ۲۰ متر و ارتفاع ۲ تا ۵/۲ متر.

- جاده ی عماره - کحلا با عرض ۸ متر.

- جاده ی شنی بستان - چزابه - فکه.

کانال ها

از کانـال های موجود در منطقه به دلیل آرایش نظامی نیروهای عراقی به عنوان رده های پدافنـدی اسـتفاده می شـد و به همین دلیل این کانال ها اهمیت بسـیاری داشتند، ضمن آن که عراق بر اساس وضعیت این کانال ها سایر موانعش را در مقابل و میان آن ها با آرایش تعریف شده یی سامان داده بود.

یکی از این کانال ها از شـمال کمیت شـروع (از دجله) و به هور بن عمران وصل می شود. این کانال به منظور اسـتفاده از آب دجله برای امور کشاورزی منطقه احداث شده است. عرض کانال ۱۰ متر و

عمق آن ۵ متر می باشد.

دو کانال سر تا سری نیز به فاصله ی ۱۰ کیلومتری غرب و جنوب نوار مرزی، وجود دارد. این دو کانال به طور موازی با فاصله ی یک کیلومتر از یک دیگر، از جاده ی چزابه - غزیله شروع می شود و تا شهرک طیب عراق امتداد دارد. عرض کانال ها بیش از ۵ متر و عمق آن ها بیش تر از ۲ متر است.

یک کانال آب موسوم به کشاورزی که در دو طرف آن دو خاکریز بلند و عریض نیز احداث شده است، در غرب آن دو کانال وجود دارد. طول این کانال که از شمال جاده ی چزابه به غزیله امتداد دارد حدود ۲۰ کیلومتر است.

دو کانال دیگر نیز نزدیک و به موازات خط مرزی وجود دارد که تازه احداث شده بود. این دو کانال از چزابه شروع و تا شمال فکه ادامه دارد. در محور وصولی به چزابه و فکه تعداد کانال ها به دلیل حساسیت محور بیش تر است.

مناطق مسکونی و مناطق و تأسیسات حیاتی

- شهر عماره مرکز استان میسان با جمعیت ۰۰۰,۲۵۰ نفر.
- شهر علی الغربی با جمعیت ۰۰۰,۲۵ نفر.
- شهر المشرح (حلفائیه) با جمعیت ۰۰۰,۲۰ نفر.
- شهر کحلاء با جمعیت ۰۰۰,۱۵ نفر
- شهر قلعه صالح با جمعیت ۰۰۰,۱۵ نفر و...

درصد بالایی از مردم استان میسان شیعه و موافق انقلاب اسلامی هستند و مواردی از تظاهرات و آشوب علیه حکومت عراق در این منطقه گزارش شده است.

مناطق نفتی بزرگان در مختصات (۵۳ - ۲۹) شامل تلمبه خانه ها و چاه های نفت.

چاه نفت شمال هورالعظیم

چاه های نفت مابین مشرح - کحلاء.

مناطق نفتی زبیدات - بیات.

مناطق نظامی شامل

الف) پاسگاه های مرزی ایران و عراق شامل ۹ پاسگاه مرزی ایرانی به نام های: سوبله، صفریه، رشیده، طاوسیه، دویرج، فکه، پیچ انگیزه، بجلیه، شرهانی و ۹ پاسگاه مرزی عراق به نام های: شیب (۲۰-۳۰)، کرامه (۱۴ – ۶۵)، وهب (۲۶-۶۱)، رشیده (۳۴-۵۸)، تحریر (۳۹-۵۷)، دویرج (۴۴- ۵۵)، فکه (۴۹-۴۷)، صدام، سمیده.

ب) پادگان میمونه واقع در ۱۰ کیلومتری جنوب غربی عماره محل مقر سپاه چهارم ارتش عراق.

ج) پایگاه شکاری الحلاء واقع در ۴ کیلومتری غرب شهر کحلاء.

د) باند اضطراری عماره واقع در ۶ کیلومتری جنوب غربی عماره.

ه) دکل بلند تلویزیون عماره واقع در ۶ کیلومتری شمال این شهر.

نقاط استراتژیک

۱. شهر العماره به دلیل مرکزیت بودن برای سپاه چهارم که در منطقه گسترش داشتند.

۲. پل غزیله که عقبه ی لشکر۱ و بخشی از لشکر۱۴ و تنها گلوگاه راه (در جنوب منطقه ی عملیاتی) برای رسیدن به العماره بود.

۳. ارتفاعات حمرین، فوقی و...

۴. ستادهای فرماندهی و اداری لشکرها بیش تر در غرب جاده ی اتوبان غزیله - بزرگان قرار داشتند.

۵. هورالهویزه، هورالسناف و هور بن عمران.

۶. تأسیسات عظیم نفتی شامل: تأسیسات بزرگان و چاه های مربوط و لوله های نفت موجود در این منطقه. این تأسیسات بسیار گسترده هستند.[۱]

۱- مأخذ ۳۰، صص ۱۹ - ۱۳.

ضمیمه ی گزارش ۱۰

مشروح سخنان حجت الاسلام و المسلمین هاشمی رفسنجانی بدین شرح است:

«دشمنان ما و لیبرال های مذهبی و غیر مذهبی (جبهه ی ملی و عواملی مانند نزیه و...) روی دو عامل اصلی فکر نکرده بودند و آن مردم و روحانیت بود. این ها تمام محاسبات شان این بود که توده ی مردم عواملی هستند که با یک اشاره به هر طرف می شود آن ها را برد و از روحانیت هم برداشت شان این بود که یک گروه ساده، مخلص و زحمت کش هستند که در یک مرحله از آن ها استفاده می کنیم و بعد برمی گردند و به قم می روند و گاهی در گورستان ها و بعضی تشریفات دیگر از آنان استفاده می شود و بقیه ی کارها را هم روشن فکران انجام می دهند و خلاصه مملکت را روشن فکران غرب زده و آن هایی که پایی در غرب داشته اند اداره خواهند کرد. عده یی هم وقتی مردم آن ها را بیرون کردند، هنوز فکر می کنند که می توانند

برگردند و زندگی پابرجایی برای خودشان درست نکرده اند. واقعاً این ها برنامه ریزی می کردند و ما برای این گونه مسائل برنامه ریزی نداشتیم.

این مردم و روحانیونی که در صحنه بودند و خود شما که جزء همین مردم بودید به چیزی جز انقلاب و اسلام فکر نمی کردید و آرزو هم داشتند تمام کسانی که آن جور فکر می کردند بمانند و خدمت بکنند و با هم باشیم.

طرز تفکر ما از روز اول اصلاً این نبود که چپی ها، لیبرال ها، غیر اسلامی ها را حذف کنیم؛ ذهن ما این بود که انقلاب اسلامی است؛ مردم مسلمان هستند و کشور اسلامی است و قرآن حاکم است و کسانی که در گذشته خطوط انحرافی داشته اند بیایند با هم کار بکنیم و از آن برخوردهای اول ما در انقلاب شما می توانید مطمئن باشید که ما چیزی غیر از این فکر نمی کردیم، ولی آن ها از اول به حذف می اندیشیدند، فکر می کردند که اگر مسائل قدری جا افتاد، ماها باید برویم. وقتی امام یک کمی دیر به قم رفتند - که البته دیر هم نبود - می گفتند که چرا امام در تهران مانده اند. وقتی امام قم بودند فکر می کردند اگر هفته یی یا ماه و سالی یک بار هیئت دولت می روند خدمت امام، این برای امام کافی است.

در مورد مردم اصلاً برای شان قابل قبول نبود که مردم بیایند و شعار بدهند و چیزی را از دولت یا مجریان بخواهند و مسئولین تحت فشار مردم قرار بگیرند. حتی وقتی حزب الله دخالت کرد در بعضی کارها، به ماها می گفتند چرا شما این ها را سرکوب نمی کنید و چرا به این ها نمی گویید به خانه های شان برگردند.»

حجت الاسلام رفسنجانی ادامه داد:

«آن ها روی مردم نمی خواستند حساب کنند و به مردم می گفتند شما نقش تان را انجام داده اید. شاه وقتی رفت و حکومت مال ایرانی ها شد و به اسم هم اسلامی شد، دیگر کار تمام شده. به روحانیت و امام هم همین را با صراحت می گفتند و هنوز هم می گویند و تعجب می کردند اگر روحانیت بخواهد مسئولیت رسمی بگیرد و حزب الله در صحنه باشد. البته شاید در این

زمینه حساب شـده عمل می کردنـد. البته، این دو عامل که مایه و پایه انقلاب بوده انـد و هسـتند و محورشان هم اسـلام است، چون بودنـد و هسـتند انقلاب راه خودش را به صورت تکاملی طی کرده و به خوبی پیش می رود. به نظر من اوضاع و حرکت انقلاب با توجه به دو عاملی که اشاره کردم به جایی رسیده است که ما موفق شده ایم تمام امیدهای آن خطوط انحرافی را که اشـاره کردم از بین ببریم و پابرجاتر از روز اول جریان دارد کار خودش را می کنـد. نه تنها این ها بلکه ارباب های بزرگ این ها و جریانات بین المللی که این ها سایه ها و عروسک های آن ها هسـتند هم دارنـد به همین نتیجه می رسـند که این جا جاده ها کوبیده شده و خطوط و

موانع روشن شده و هر چیزی دارد صاحب و مسئول پیدا می کند. کارها دارد روال خودش را می گیرد و آن جریاناتی که فکر می کردند نمی گذارند کارها در جریان بیفتد، دارند به بن بست می رسند، حتی امریکا و دیگران. [...]

ارتش عراق که برای چند طرف مجهز و تهیه شده بود، همه را فعلا متمرکز کردند برای یک طرف که آن را از بین ببرد و آن هم طرفی که به خاطر انقلاب شرایط عادی نداشت. آمدند و به این وضعی که می بینید مبتلا شدند. حالا با این وضعی که به سر عراق آمد و ما هم نیرومندتر از روزهای اول جنگ حضور داریم، سرمایه گذاری دوم چه می تواند باشد و از عراق با آن همه سرمایه گذاری چه نتیجه یی گرفتند.»

حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی با اشاره به توطئه های امریکا و دشمنان انقلاب در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران افزود: «آن ها فکر می کردند کشور ایران را بیندازیم در جنگ تا امکاناتش را صرف جنگ بکند و از نظر نظامی هم اگر قوی شد در درازمدت چون مسائل اقتصادی و رفاه مردم باقی می ماند و مردم خسته می شوند، از درون منفجر می شوند، اما این هم بر عکس شد؛ یعنی ما در جنگ هم قوی شدیم و هم گرفتار این که بودجه را آن طور که آن ها فکر می کردند صرف مسلح شدن بکنیم، نکردیم. امروز ما کشور نیرومندی هستیم، ولی کشور پرخرج نظامی نیستیم و اگر آن ها بفهمند که ما

چه قدر بودجه صرف جنگ می کنیم یقیناً دق می کنند.»

حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی در ادامه افزود: «همه ی ریشه ی اشتباه این ها این بود که آن ها روی چیزهایی حساب نمی کردند که ما حساب کردیم. ما روی مردم، دین و روحانیت حساب کردیم، ولی آن ها این عوامل را کنار گذاشتند. دشمنان ما روی طرف داری امریکا، شوروی و این طور چیزها حساب کردند، در حالی که طرف داری این ها هم جز بلا چیز دیگری نیست.»

حجت الاسلام رفسنجانی در ادامه ی صحبت هایش به عواملی که دشمنان برای به سقوط کشاندن نظام روی آن ها حساب می کردند، از جمله نیروی لیبرال ها؛ بستن دانشگاه ها و فشار روی منحرفان و رفاه طلبان اشاره کرد و گفت: «دوران طولانی بسته بودن دانشگاه ها که ما هم نمی خواستیم طولانی شود، گذشت و آن ها حالا می بینند که دانشگاه ها دارند باز می شوند و یقیناً فردا که کلاس های دانشکده باز شد بچه ها بیش تر درس می خوانند و به جای این که دانشگاه مزاحم مردم و نظام باشد پشتوانه ی نظام می شود و یکی از پایگاه های انقلاب و نظام همان دانشگاه خواهد بود.» وی افزود: «روی کارخانه ها و نابودی آن ها و بی کاری کارگران خیلی حساب کرده بودند، ولی الحمدالله هر روز شاهد بهتر شدن وضع کارخانه ها و راه اندازی آن ها هستیم و آن هم به شکلی کاملاً متین و این مسیر حرکت ماست.»

حجت الاسلام رفسنجانی افزود: «تروریستی که ما از سر گذرانیده ایم از کارهای کم نظیر و شاید بی نظیر در دنیا باشد. این مقداری هم که باقی مانده در همه جای دنیا هست. وقتی دشمن در حال از بین رفتن باشد، چنگی هم می اندازد. وی در ادامه گفت: «شما الآن جریانات سیاسی مزاحم ندارید. آن روزهای اول با عناوین متفاوت جریانات شومی راه می انداختند و

استاندار را گروگان می گرفتند و... حالا دیگر این جریانات نیست.

مزاحمت هایی که در مجلس بود و هر روز بتواند اعصاب مسئولین اجرایی را خرد بکند دیگر نیست.»

وی با برشمردن زمینه های مناسب و گوناگون برای انجام کار و خدمت، زمان را برای خدمت رسانی به مردم بسیار مناسب دانست و گفت: «الآن توده ی مردم نسبت به امور مملکت دلسوز هستند و اگر ببینند کارخانه یی خوابیده و یا یک کشتی معطل است و یا کامیون دولتی جایی مانده، غصه می خورند و واقعاً مردم دلسوز هستند به جریانات کشور و این همه امکانات و زمینه ی کار و جریان سالم در محیط کار امتیازاتی است که همیشه برای آدم فراهم نیست و گیر نمی آید و این همه نعمتی است که شما دارید؛ رهبری آنچنان که انسان راحت بتواند حرف رهبری را به حساب خدا، امام، قرآن بگذارد و بین خودش و خدا حجت باشد، این زمینه ی محکم روحی است که برای شما فراهم است.»(۱)

۱- مأخذ ۸، بخش دوم، ص ۱۰ مکرر

روزشمار جنگ پنج شنبه ۲ دی ۱۳۶۱ ۷ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۲۳ دسامبر ۱۹۸۲

۱۶

در گلوله باران شهر آبادان ۲ منزل مسکونی تخریب و ۴ نفر از اهالی شهر مجروح شدند(۱)در این روز، ۵ تریلر نظامی حامل وسایل و قطعات یدکی از کویت به عراق وارد شد.(۲)

۱۷

شماری از نیروهای گروه های مسلح مخالف در مهاباد گرفتار کمین نیروهای سپاه شدند. همچنین در پاک سازی روستاهای اطراف تکاب عده یی از افراد ضد انقلاب کشته و مجروح شدند. در سلماس چند تن از وابستگان حزب دمکرات و در سنندج یکی از وابسته به کومه له خود را معرفی و درخواست امان نامه کردند.

۱. نیروهای سپاه با اجرای کمینی به سر راه نیروهای مسلح ضد انقلاب در مهاباد، ۵ تن از آن ها را دست گیر کردند. یکی از دست گیرشدگان سرلق هیز پیشوا بود.(۳)

۲. در ادامه ی عملیات پاک سازی روستاهای اطراف تکاب، نیروهای سپاه ۹ روستا از جمله روستاهای قره عمر، بلوز، ایامقی، خوش قشلاق، باشلاق و... را در جنوب شرقی شاهین دژ پاک سازی کردند. در این عملیات، ۲۵ نفر از نیروهای مسلح گروه های مخالف نظام کشته و مجروح شدند(۴)

۳. در سلماس ۳ تن از وابستگان حزب دمکرات کردستان که از ۱ آبان ۱۳۶۱ به تشکیلات این حزب در سلماس پیوسته بودند، خود را به نیروهای سپاه این شهر معرفی و درخواست امان نامه کردند.(۵)

۴. در غرب سنندج یکی از افراد وابسته به گروه کومه له با یک اسلحه ی کلاشینکف؛ ۱۴۰ فشنگ و مقداری ادوات نظامی خود را به پایگاه شوشیه در غرب سنندج معرفی و درخواست امان نامه کرد.(۶)

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- سند شماره ۱۷۸۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی اطلاعاتی، شماره ۲۸۱ - ۲۶۳، ۵/۱۰/۱۳۶۱، ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، اداره دوم.

۳- سند شماره ۴۰۰۲۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (فرماندهی) به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، شماره ۲۰۱، ۸/۱۰/۱۳۶۱ سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۹۶۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه مهاباد (فرماندهی) به فرماندهی قرارگاه بعثت، ۳/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۳۴۹۶۶۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد ناحیه ی کردستان به قرارگاه حمزه، ۲/۱۰/۱۳۶۱، سند تک

برگی.

۵- سـند شماره ۳۴۹۶۹۷ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از قرارگـاه بعثت به قرارگاه حمزه(ع)، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۵۵۲۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۱۸

واحد طرح و برنامه ی عملیات قرارگاه حمزه آمار شهدا و مجروحان؛ آسیب های وارد شده به نیروهای خودی (ارتش، سپاه، بسیج و ژاندارمری) و تلفات نیروهای مسلح ضد انقلاب در ۵۸ روز گذشته (۴ آبان ۱۳۶۱ تا ۲ دی ۱۳۶۱) به این شرح اعلام کرد:

شهید: ۲۷۰ نفر؛ مجروح: ۲۸۱ نفر؛ گروگان و مفقودالاثر: ۱۰۳ نفر.

خسارت های وارد شده به خودرو هایی که بر اثر مین گذاری آسیب دیدند نیز عبارت است از: ۳۰ خودرو؛ ۲ بلدوزر؛ یک آمبولانس؛ یک تراکتور و انهدام ۱۲ خودرو.

همچنین یک دستگاه کالیبر ۵۰ و ۱۱ قبضه سلاح سبک به دست نیروهای مسلح ضد انقلاب افتاد و ۲۱ تُن قند و شکر نیز به سرقت رفت.

در این مدت نیروهای مسلح گروه های مخالف نیز تلفات و آسیب هایی را بدین ترتیب متحمل شدند:

تلفات انسانی: ۲۸۸ نفر؛ زخمی: ۹۴ نفر؛ اسیر: ۲۶ نفر؛ تسلیمی: ۳۰ نفر با اسلحه و مهمات. همچنین، ۲۵ مین کشف و خنثی شد و ۵۱ سلاح سبک و آر.پی.جی.؛ یک خمپاره ی ۸۱؛ یک خمپاره ی ۶۰؛ یک توپ ۱۰۶؛ یک توپ ۱۰۵؛ ۸ بی سیم و مقداری وسایل و ادوات نظامی به دست نیروهای خودی افتاد.(۱)

۱۹

نیروهای داوطلب مردمی از شهرهای گوناگون استان های اصفهان، فارس، کردستان، کهکیلویه و بویراحمد برای پیوستن به نیروهای در خط، به جبهه های جنگ اعزام شدند.

گزارش روزنامه ی اطلاعات از آمار اعزام ها و اسامی شهرها و بخش های اعزام کننده به این شرح است:

«اصفهان: حدود ۹۰۰ نفر دیگر از برادران سپاه و بسیج سپاه پاسداران منطقه ی ۲ کشور در میان بدرقه ی پرشور مردم و خانواده های شان عازم جبهه ها شدند. در طول عملیات محرم حدود ۵۰ گردان از این منطقه به جبهه ها رفته اند. خمینی شهر: ۳۰۰ تن از اعضای بسیج و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خمینی شهر در ۱۵۹ گروه اعزامی رهسپار جبهه های جنوب کشور شدند.

شیراز: صدها تن از پویندگان راه حسین(ع) با بدرقه ی گرم و پرشور خانواده های شان از شیراز به سوی جبهه ها روانه شدند.

یاسوج: ۶۰ تن از برادران عضو بسیج سپاه پاسداران یاسوج در میان شعارهای مرگ بر امریکای بدرقه کنندگان به سوی جبهه

ها شتافتند.

همچنین، گروهی از برادران بسیج سپاه پاسداران ارسنجان؛ گروهی از دانش آموزان

۱- سند شماره **۴۴۳۳۱** مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (طرح و برنامه عملیات) به ستاد مرکزی (طرح و برنامه عملیات)، ۲/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

دبیرستان شهید اسکندری؛ ده ها تن از برادران بسیجی از بخش خفر، منطقه ی قادرآباد و مرغاب فارس؛ ۱۵۸ گروه از رزمندگان سپاه و بسیج خمینی شهر؛ گروهی از رزمندگان سپاه و بسیج قمشه؛ یک گروه از برادران پاسدار و بسیجی لنجان سفلی؛ یک گروه از برادران پاسدار خرامه؛ گروهی از رزمندگان واحد بسیج سپاه پاسداران برازجان؛ یک گردان از برادران بسیج سپاه پاسداران قزوین؛ گروهی از برادران بسیج سپاه پاسداران شهرکرد؛ عده یی از جان بر کفان بسیج سپاه پاسداران روستای بادوله از توابع شهرستان دشتی؛ هفدهمین گروه از افراد بسیج سپاه پاسداران زرین شهر؛ گروه کثیری از برادران جان بر کف بسیج ساری و سپاه پاسداران سواد کوه و آمل؛ گروه دیگری از رزمندگان عضو بسیج سپاه پاسداران پارس آباد مغان، اصلاندوز و مشکین شهر و جمعی از برادران بسیج سپاه پاسداران شاهین شهر اصفهان به یاری رزمندگان اسلام شتافتند.» همچنین، گروه های گوناگون فنی و مهندسی و امدادگران پزشکی از شهرها و بخش های گوناگون برای کمک به رزمندگان و بازسازی مناطق جنگ زده اعزام شدند.

گزارش روزنامه ی اطلاعات در این باره حاکیست:

«از سوی ستاد پشتیبانی مناطق جنگ مستقر در یاسوج یک گروه ۱۳ نفره ی فنی شامل راننده ی لودر و بولدوزر جهت یاری دادن به رزمندگان به جبهه ها رفتند.

از سوی جهاد سازندگی بهشهر، ۳ اکیپ ۵۳ نفری فنی شامل مکانیک، جوشکار، صافکار، راننده، بنا، نجار و کارگر ساده به هم راه یک کامیون حامل مرکبات و یک کامیون خاور حامل لوازم مورد نیاز رزمندگان به منطقه ی جنگی گیلان غرب روانه شدند.

سومین گروه اعزامی از هنرجویان سال های سوم و چهارم رشته های برق، ساختمان و استادکاران و هنر آموزان هنرستان فنی همدان به رزمندگان اسلام پیوستند.

۲۵ تن از برادران ایثارگر جهاد سازندگی شهرستان بیجار عازم جبهه های جنگ شدند. یک گروه فنی ۸۵ نفره نیز هم راه این گروه برای شرکت در بازسازی مناطق جنگی، راهی جنوب کشور شد.

ششمین گروه از برادران عضو شوراهای اسلامی روستاهای استان فارس برای شرکت در اردوهای جهاد سازندگی در آبادان، راهی این شهر شدند، تا کنون ۵۰۰ تن از اعضای این شوراها به این اردو رفته اند.

یک گروه از برادران امدادگر از ابرقو راهی جبهه ها شدند تا به فرزندان رشید اسلام یاری رسانند. گروهی از امدادگران شهرستان فیروز آباد نیز به جبهه های نبرد حق علیه باطل اعزام شدند.(۱)همچنین به گزارش ستاد پشتیبانی جهاد سازندگی خمینی شهر، کمک های مردمی این شهر شامل یک کامیون نان خشک، ماست، مربا و مقداری پوشاک به جبهه های جنگ ارسال شد.»(۲)

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴.

۲- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۵/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴.

۲۰

مراسم ختم شهیدان اخیر دزفول با حضور هزاران نفر از اهالی شهر و با شرکت نماینده ی امام در بنیاد شهید و عده یی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی؛ وزیر مشاور و سرپرست سازمان بهزیستی؛ چند تن از مقامات مملکتی و ائمه ی جمعه ی استان خوزستان برگزار شد. در این مراسم، آقای کروبی نماینده ی امام در بنیاد شهید، پیام رئیس جمهور و نخست وزیر را در جمع خانواده های عزادار و مردم دزفول قرائت کرد.

پس از پایان مراسم، آقای کروبی و هیئت اعزامی مجلس شورای اسلامی و ائمه ی جمعه ی استان خوزستان از ویرانه های ایجاد شده بر اثر حمله ی موشکی اخیر صدام دیدن کردند.(۱)

۲۱

هنگام کاوش برای یافتن مین در حوالی یک پایگاه گردان۱۵۵ لشکر ارومیه در منطقه ی سردشت، ۲ نفر از نیروهای خودی زخمی شدند. یکی از این نیروها که سرباز بود، پایش قطع شد.(۲) سازمان مجاهدین خلق در اطلاعیه یی مدعی شد که این اقدام را در محوطه ی سنگرهای پاسداران انجام داده است و تلفات خودی را نیز ۱۰ پاسدار اعلام کرد. رادیو بغداد در این باره اعلام کرد: «اطلاعیه ی سازمان مجاهدین خلق ایران مرکز کردستان درباره ی به هلاکت رساندن ۱۰ نفر پاسدار به شرح زیر است:

به نام خدا و به نام خلق قهرمان ایران

هم میهنان مبارز و آماده و مردم دلیر کردستان، پیش مرگان قهرمان مجاهد خلق در دوم دی ماه با نفوذ در محوطه ی سنگرهای پاسداران در منطقه ی ربط سردشت اقدام به کاشتن مین ضد نفر نمودند [که] هنگام تردد پاسداران مین ها منفجر و بیش از ۱۰ نفر از آن ها در دم به هلاکت می رسند."(۳)

خبرگزاری کویت هم از حمایت اتحادیه های تجاری انگلیس از سازمان مجاهدین خلق خبر داد. بنا بر اعلام این خبرگزاری، بر اساس بیانیه ی انجمن دانشجویان مسلمان ایرانی شعبه ی انگلستان که امروز در لندن انتشار یافت، اتحادیه های تجاری انگلستان که نماینده ی حدود ۳ میلیون کارگر هستند، حمایت شان را از شورای ملی مقاومت در ایران در مقابل حکومت آیت الله خمینی اعلام کرده اند. این گروه دانشجویی که از سازمان مجاهدین خلق ایران حمایت می کند، مدعی است که جمعاً ۱۲ اتحادیه ی تجاری ملی و حدود ۶۰ اتحادیه ی منطقه یی و ناحیه یی از شورای ملی مقاومت پشتیبانی می کنند. این اتحادیه ها برخی از قدرتمندترین اتحادیه های انگلستان از قبیل اتحادیه ی کارگران عادی و شهرداری انجمن متحده ی مهندسین لوکوموتیو و آتش نشانان و دیگر اتحادیه ها را شامل می شود. از سازمان سراسری اتحادیه های

۱- روزنامه ی کیهان، ۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۷، اهواز.

۲- سند شماره ۳۶۷۷۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، شماره ۲۸۱، ۲/۱۰/۱۳۶۱ تا ۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

۳- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴، رادیو بغداد، ۸/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از سازمان مجاهدین خلق ایران.

کارگری، موسوم به شورای متحده ی تجارت خواسته شده است تا موضوع ایران در سازمان بین المللی کار مطرح شود.(۱)

۲۲

ستاد منطقه ی ۱۰ سپاه پاسداران در اطلاعیه یی اعلام کرد که در عملیاتی سراسری – که با نام آیت الله شهید اشرفی اصفهانی انجام شد – نیروهای سپاه و کمیته ی انقلاب اسلامی، ۲۰ خانه ی تیمی سازمان مجاهدین خلق را کشف کردند که در طول آن بیش از ۸۰ نفر از افراد این سازمان دست گیر یا معدوم شده اند.

مسئولیت و رده های سازمانی برخی افراد دست گیر یا کشته شده به این شرح است:

مسئول کل تشکیلات جنوب و مسئول مستقیم شهر اراک که عملیات به شهادت رساندن آیت الله صدوقی را طراحی کرده بود؛ مسئول تدارکات و تشکیلات جنگل با رده ی عضو؛ مسئول تشکیلات سابق شهرهای تنکابن و رامسر و مسئول حفاظت تشکیلات سازمان در گیلان با رده ی عضو؛ مسئول بخش نظامی اراک و عامل ترورهای این شهر با رده ی عضو؛ معاون اجرایی تشکیلات جنوب؛ ۲ نفر از مسئولان بخش نفوذ با رده ی عضو؛ سرپرست آسیب های ویژه ی عملیات سازمان با رده ی عضو؛ ۲ نفر از افراد وابسته با رده ی عضو و...

در این اقدام، ۱۸ سلاح ژ۳؛ ۲۲ کلت؛ ۳۰ عدد نارنجک؛ و تعدادی مین ضد نفر و ضد تانک و مقادیر فراوانی فشنگ و بی سیم نیز کشف و ضبط شد.(۲)

در این روز همچنین یکی از افراد رده بالای تشکیلات مشهد در شهر زاهدان دست گیر شد.(۳)در شوشتر نیز ۴ نفر از افراد وابسته به سازمان ضمن معرفی خود به سپاه و اظهار ندامت با قید تعهد هم کاری نکردن دوباره با سازمان آزاد شدند.(۴)

۲۳

روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران درباره ی عملیات کشف و انهدام چریک های فدایی خلق (شاخه ی مشهور به اشرف دهقان) و دست گیری افراد این سازمان اطلاعیه یی صادر کرد. در این اطلاعیه آمده است:

«به دنبال عملیات مدافعان انقلاب اسلامی علیه تروریست های جنایت کار در شهر بندرعباس، کرمان، زاهدان و ارومیه، بیش از ۴۷ تن از اعضای کادر مرکزی و هوادار گروهک امریکایی چریک های فدایی خلق (اقلیت) و اشرف دهقان دست گیر شدند.

با تلاش پی گیر سپاه پاسداران بندرعباس و استان های کرمان و سیستان و بلوچستان، تشکیلات این گروهک در کرمان و زاهدان به کلی متلاشی شد و در بندرعباس تعدادی

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۷۹ ، ۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۱۰/۱۳۶۱، خبرگزاری کویت از لندن.

۲- سند شماره ۰۸۹۳۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبرنامه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۳۷، ۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۲، به نقل از گزارش ستاد منطقه۱۰ سپاه پاسداران.

۳- سند شماره ۴۴۳۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از ستاد منطقه۶ (مرکز فرماندهی) به ستاد مرکزی سپاه (مرکز فرماندهی)، ۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۲۲۷۳۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن رویدادهای منطقه۸، فرماندهی منطقه۸ سپاه پاسداران، شماره ۲۱، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۸.

از اعضـا و هواداران شـان دست گیر شدنـد و از لانـه هـای تیمی شان ۲ قبضه اسـلحه ی برنو، مقـادیر زیـادی مهمات و وسایل تدارکاتی کشف گردید.

همچنین، با هماهنگی برادران سپاه بندرعباس ستاد مرکزی و سپاه ارومیه، در یک عملیات هماهنگ، ۳ لانه ی تیمی گروهک اشرف دهقـان در ارومیـه به محاصـره ی کامـل درآمـد که پس از یـک درگیری، ۵ تـن از اعضـای مرکزی این گروهـک به هلاکت رسیده و یک تن دیگر دست گیر شد.

در جریان کشف لانه های تیمی تعداد زیادی اسـلحه ی کلاشینکف، یوزی، کلت، نارنجک هم راه با مهمات و مواد منفجره و بمب های دست ساز و مقادیر زیادی مدارک درون گروهی و اسناد جعلی و بیش از ۳۰۰ هزار تومان پول نقد که از بیت المال مسلمین به سرقت رفته بود به دست برادران پاسدار افتاد. اسامی معدومین گروهک ها به این شرح می باشد:

۱. حسن کرده با نام مستعار محمدحسن، مسئول تشکیلات گروهک اشرف دهقان.

۲. ناصر اسکندری با نام مستعار حامد، معاون تشکیلاتی گروه.»(۱)

۲۴

محمدحسـین لواسانی مدیرکل اسیا و افریقای وزارت امور خارجه، در اکرا پایتخت غنا با وزیر امور خارجه ی این کشور دیدار و گفت و گو کرد. لواسـانی در این دیـدار گفت: «مـا پس از این که بر مشـکلات اقتصـادی خویش فـائق آمـدیم و در میـدان جنـگ تحمیلی به پیروزی های چشـمگیری دست یافتیم و توانستیم دشـمن بعثی را از سـرزمین های اشـغالی خود بیرون برانیم، قـادریم دست کمک و هم کاری کشورهای مستضـعف افریقایی را بفشاریم.» مـدیرکل سیاسـی اسـیا و افریقا در این دیـدار به تشـریح دیـدگاه هـای نظرات جمهوری اسـلامی ایران در خصوص جنـگ تحمیلی؛ جنـگ لبنـان؛ و زمینه های توسـعه ی نفوذ صهیـونیسم در افریقـا و تجـاوزات رژیم نژادپرست افریقـای جنوبی؛ موضوع اشـغال افغانسـتان به دست نیروهـای شوروی و هم کاری های بین دو کشور و کشورهای جهان سوم پرداخت. در این دیـدار وزیر امور خارجه ی غنا ضـمن خوش آمد گویی به هیئت ایرانی، افتتـاح سـفارت جمهوری اسـلامی ایران را در آن کشور گـامی مثبت در توسـعه ی روابـط دو کشور دانست. در پایـان این ملاقـات قرار شـد هیئتی مرکب از مقامـات وزارت خـانه های نیرو و انرژی و تجارت خارجی غنا در اواخر ژانویه ی ۱۹۸۳ برای مـذاکره بـا مقامـات جمهـوری اسـلامی ایران به منظـور هم کـاری هـای مشـترک اقتصـادی بین دو کشور و تـأمین احتیاجات نفتی، اقتصادی و انسانی غنا به ایران مسافرت کند.(۲)

۱- مأخذ ۱۴، ۱۳۶۱، ص ۶.

۲- مأخذ ۱۰، ص ۱۷.

۲۵

مصطفی تهرانی سرپرست ستاد انتخابات کل کشور، در مصاحبه یی مطبوعاتی در خصوص انتخابات و نتایج به دست آمده توضیحاتی داد. مهم ترین محورهای سخنان تهرانی عبارت بود از: تعداد کاندیداهای مجلس خبرگان و انتخابات میان دوره یی مجلس؛ میزان شرکت کنندگان در انتخابات خبرگان و درصد افزایش شرکت کنندگان در این دوره نسبت به دوره ی پیش خبرگان؛ تعداد راه یافتگان به مجلس خبرگان و شورای اسلامی و... سرپرست ستاد انتخابات کشور گفت: «در تاریخ ۴ آبان ۱۳۶۱، بنا به دستور جناب وزیر کشور، ستاد انتخابات کشور با حضور عده یی از کارکنان وزارت کشور و نمایندگان بعضی از ادارات و ارگان ها از جمله مخابرات، ژاندارمری، ستاد مشترک ارتش و ثبت احوال تشکیل شد. این ستاد وظیفه اش این بود که با کلیه ی استان ها، شهرستان ها و بخش ها ارتباط [داشته باشد] و پیام ها را دریافت و رهنمود های لازم را ارائه کند و در این انتخابات ۱۶۸ نفر کاندیدای مجلس خبرگان و ۲۳۰ نفر برای میاندوره یی مجلس شورای اسلامی از ۳۱ حوزه ی انتخابیه کاندیدا بودند.» وی افزود: «از ۱۶۸ نفر کاندیدای مجلس خبرگان، ۱۲ نفر به علت نقص پرونده و یا انصراف، صلاحیت آنان تأیید نشد و همچنین ۶۸ نفر از داوطلبین مجلس شورای اسلامی توسط هیئت های اجرایی شهرستان ها در حوزه های انتخابی تأیید نشدند. ۱۰ نفر هم پس از مهلت قانونی استعفا کردند و لذا در تاریخ ۱۸ آذر ۱۳۶۱،تعداد کاندیداهای مجلس خبرگان ۱۴۶نفر بودند و ۳۷ نفر از کاندیداهای مجلس شورای اسلامی هم تا قبل از پایان وقت قانونی استعفا کردند و نهایتاً ۱۲۰ نفر باقی ماندند تا انتخابات انجام گیرد.»

سرپرست ستاد انتخابات در مورد نتایج مجلس خبرگان گفت: «در این انتخابات، ۷۶ نماینده تعیین شده اند و در ۶ حوزه ی انتخابیه جریان انتخابات برای تعیین ۷ نماینده به دور دوم کشیده شده است. یکی از حوزه های انتخابیه، تهران بود که از مجموع ۵۳۰,۱۸۹,۳ برگ کل آرا مأخوذه، ۱۳ نفر از حضرات آیات عظام و حجج اسلام دارای اکثریت مطلق شدند و برای انتخاب نفر چهاردهم، جریان انتخابات به دور دوم کشیده شد.» وی در ادامه به نتایج انتخابات هر یک از استان ها اشاره کرد و گفت: «آخرین سرشماری کشور در سال ۱۳۵۵ در کشور ملاک عمل ما در انتخابات خبرگان برای تعداد واقعی جمعیت و تعداد واقعی خبرگان بود. بنابراین، استعلامی از مرکز آمار ایران شد که آخرین نتایج را در رابطه با افزایش واقعی جمعیت، با توجه به ضرایب افزایش و نرخ افزایش جمعیت حساب کنند و اعلام نمایند که این کار صورت گرفت و در نتیجه تغییرات خاص در افزایش تعداد نمایندگان هر یک از ۲۴ استان کشور پدید آمد. آنچه را که مرکز آمار به ما داد، جمعیت استان تهران را ۴۲۶,۸۸۹,۶ نفر اعلام کرد. انتخابات خبرگان در استان تهران ۵۳۰,۱۸۹,۳

برگ رأی داشته و بنابراین ۲۹/۴۶ درصد جمعیت جزء رأی دهندگان بودند یا به عبارت دیگر اگر افرادی که بالاتر از ۱۵ سال سن دارند، حدود ۶۰ الی ۶۲ درصد جمعیت را به خود اختصاص دهند، رقمی حدود بیش از ۵۰ درصد جمعیت واجد شرایط رأی دهندگان در تهران به صندوق ها رفته اند و رأی داده اند.» وی افزود: «بالاترین رقمی که در استان ها داشتیم استان ایلام است که به نسبت جمعیت استان که ۰۴۴,۲۶۳ نفر اعلام شده، تعداد آرا مأخوذه ۵۸۸,۱۵۸ بوده که بنابراین، ۲۸/۶۰ درصد جمعیت در انتخابات شرکت کرده اند یا به عبارت دیگر حدود ۹۰ درصد جمعیت واجد شرایط در انتخابات شرکت کرده اند.»

وی در ادامه گفت: «در مجموع، در استان ها، ۴۵/۴۵ درصد کل جمعیت در انتخابات شرکت کرده اند که در مقایسه با انتخابات خبرگان اول (خبرگان قانون اساسی) در سراسر کشور افزایش رأی دهنده بوده، به نحوی که در استان خراسان ۴۰۰,۷۲۱ برگ رأی نسبت به خبرگان مورخ ۱۲ مرداد ۱۳۵۸،افزایش داشتیم و یا در تهران، ۷۷۰,۶۵۰ برگ رأی و در فارس هم ۷۷۶,۵۶۷ برگ رأی افزایش داشتیم و در کل کشور رقم ۶۴۵,۴۰۵,۷ برگ رأی افزایش رأی دهنده بوده است. با توجه به آمار فشرده از آمار و انفورماتیک کشور، اگر جمعیت کل کشور را ۶۱۶,۹۰۶,۳۹ نفر با توجه به رشد و نرخ جمعیت محاسبه کنیم، به نظر می رسد ۶۰ درصد از افراد بالاتر از ۱۵ سال که جمعیتی حدود ۹۷۰,۹۴۳,۲۳ نفر خواهند بود، در انتخابات شرکت کرده اند که از این تعداد ۹۸۵,۱۴۰,۱۸ برگ آرا مأخوذه بوده که نسبت به کل جمعیت، حدود ۷۶ درصد می شود. در مقایسه ی مجلس خبرگان با انتخابات سومین دوره ی ریاست جمهوری در کل کشور، افزایش جمعیت رأی دهنده داشتیم و در بعضی جاها کاهش هم نسبت به ریاست جمهوری داریم که این کاهش ناشی از جنگ تحمیلی و مهاجرت در بعضی از استان ها بوده است. مثلاً در خراسان برای سومین دور انتخابات ریاست جمهوری، ۱۶۸,۶۶۸,۱ رأی بوده، ولی انتخابات خبرگان اخیر ۴۴۴,۸۸۳,۱ رأی بوده که افزایشی برابر ۲۷۶,۱۱۵، یعنی ۹/۶ درصد افزایش داشته ایم.» سرپرست ستاد انتخابات افزود: «در ۶ استان برای انتخاب ۷ نماینده جریان انتخابات به دور دوم کشیده شد. این استان ها عبارت اند از: بوشهر برای انتخاب یک نماینده؛ کردستان برای انتخاب یک نماینده؛ اصفهان برای انتخاب یک نماینده؛ گیلان برای انتخاب ۲ نماینده؛ آذربایجان شرقی برای انتخاب یک نماینده؛ تهران برای انتخاب یک نماینده. انتخابات مجلس شورای اسلامی هم در اردکان یزد، لنجان، باختران، رشت، پیرانشهر و سردشت به دور دوم کشیده شد. همچنین، نتیجه ی انتخابات بندرعباس و سمیرم به علت مشکلات انتخاباتی که بازرسین شورای نگهبان رفته اند، مشخص نیست و بعداً اعلام خواهد شد.» وی در مورد انتخابات دور دوم گفت: «انتخابات دور دوم، چه در مورد خبرگان و چه در مورد میان دوره یی مجلس شورای اسلامی به تصمیمات هیئت

نظارت مرکزی منتخب شورای نگهبان و شخص وزیر کشور مربوط است و تصمیم آن ها روشن گر انجام این دو انتخابات در آینده خواهد بود.(۱)

۲۶

مهدی هاشمی نماینده ی آیت الله منتظری مأمور تشکیل نهادی مستقل و هماهنگ با نظام جمهوری اسلامی ایران، برای برقراری ارتباطات داخلی و خارجی با ملت های محروم و نهضت های اصیل و مستقل و اسلامی شد. به نوشته ی روزنامه ی کیهان بر این اساس، مهدی هاشمی در بیانیه یی خطاب به برادران متعهد و مبارز جنبش ها و نمایندگان نهضت های رهایی بخش اسلامی که برای کسب رهنمودهای امام امت به ایران آمده اند، توصیه کرد با اطاعت کامل از مقررات جمهوری اسلامی، از معنویت این نهضت عظیم، برای پیروزی بر استکبار جهانی بهره گیری کنند(۲)

۲۷

در ادامه ی اخبار جنجالی روز گذشته درباره ی سلاح های توقیف شده در پایتخت اسپانیا، یونایتدپرس اعلام کرد: «وزارت امور خارجه ی اسپانیا اعلام کرد این کشور اجازه خواهد داد که یکی از دو محموله به مقصد ایران که در فرودگاه مادرید توقیف شده است، به ایران ارسال شود. به گزارش یونایتدپرس، سخن گوی وزارت امور خارجه ی اسپانیا از توضیح درباره ی علت صدور اجازه برای محموله ی ۱۲ تنی سلاح های کمری و آتشبارهای ضد هوایی که روز دوشنبه توقیف شده، خودداری ورزید.»(۳)

در این حال، پلیس اسپانیا نیز فرضیه یی جدی را درباره ی مقصد سلاح ها طرح کرد. به گزارش خبرگزاری رویتر، پلیس اسپانیا در ادامه ی تحقیقاتش در مورد محموله ی اسلحه یی که روز دوشنبه در فرودگاه مادرید توقیف شد، احتمال ارسال این سلاح ها را برای مخالفان ایرانی بررسی کرده است. یک مقام رسمی وزارت خارجه ی اسپانیا گفت: «این یکی از احتمالات است که در [خلال] تحقیقات در مورد محموله ی ۳/۱۱ تنی، سلاح های ساخت آرژانتین پیرامون آن پی گیری شده است. به گفته ی پلیس اسپانیا این سلاح ها که شامل ۵۰۰۰ قبضه تپانچه ی ساخته شده با اجازه ی ساخت در روماریو و ۶۰ قبضه مسلسل سنگین بدون مارک می باشد، در ۳۲۶ جعبه جای داده شده و به مقصد یک آدرس شخصی در تهران ارسال شده بود.

منابع پلیس اسپانیا گفتند وضعیت غیر قانونی ارسال این محموله این احتمال را مطرح می کند که محموله ی مذکور برای گروه های مخالف آیت الله روح الله خمینی رهبر ایران فرستاده شده باشد.»(۴)

۱- روزنامه ی کیهان، ۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- همان.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۸۰، ۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، خبرگزاری جمهوری اسلامی

به نقل از یونایتدپرس از مادرید، ۳/۱۰/۱۳۶۱، به گزارش وزارت امور خارجه اسپانیا.
۴- مأخذ ۱۳، ص ۱۴، خبرگزاری رویتر از مادرید.

۲۸

طه محی الـدین معروف عضو شورای فرمانـدهی انقلاب و معـاون رئیس جمهور عراق، با رئیس شورای شـهر بلگراد دیـدار و درباره ی هم کاری میان بغداد و بلگراد گفت و گو کرد.(۱)

خبرگزاری کویت هم از امضـای یـک موافقت نـامه هم کـاری بین دو کشور یوگسـلاوی و بغـداد خـبر داد، بنـا به اعلام این خبرگزاری، این موافقت نامه شامل تبادل کارشناس در زمینه ی فنی می باشد.

بر پایه ی این گزارش، این پروتکل را عبدالحسین الشیخ شهردار بغداد، از یک طرف و رئیس شورای شهرداری یوگسلاوی از طرف دیگر امضا کرده اند.(۲)

۲۹

واحد مرکزی خبر به نقل از یک روزنامه ی انگلیسی از اقدام صدام حسین برای از بین بردن رقیبان خود خبر داده است.

به گزارش واحد مرکزی خبر از لندن، حسن الجاسم وزیر سابق صنایع و عضو برجسته ی حزب بعث و حسین سید جبور رئیس سابق انجمن فدرال زائران - که از اشـخاص مهم دولتی عراق محسوب می شوند - به تازه گی به دسـتور صدام در عراق کشته شدند. نشـریه ی انگلیسـی زبان میدل ایسترن کارنتس(۳) (تحولات خاورمیـانه) ضـمن فاش کردن این خبر در شـماره ی اخیر خود آورده است: «جسد حسـین سیدجبور در رودخانه ی دجله در نزدیکی بغداد پیدا شده است، لکن از محل جسد الجاسم - که در سال ۱۹۷۸ از کار برکنار شده - اطلاع دقیقی در دست نیست.(۴)

۳۰

حزب بعث سوریه در پایان جلسات سالانه ی خود که به مدت ۶ روز و با ریاست حافظ اسد رئیس جمهور این کشور در شهر دمشـق برگزار شـد، بیـانیه یی صـادر کرد. در بخشـی از این بیـانیه آمـده است که جنـگ عراق علیه جمهوری اسـلامی جنگی ظالمانه است که با توطئه ی امپریالیسم و صـهیونیزم به دست صدام برای بی اثر کردن نقش دو ملت ایران و عراق در مواجهه با صهیونیزم برپا شده است.(۵)

۱- مأخذ ۱۳، ص ۳، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۱۰/۱۳۶۱، به گزارش خبرگزاری عراق از بغداد.

۲- مأخذ ۱۳، ص ۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از خبرگزاری کویت از بغداد.

۳- نشریه یی به این نام وجود ندارد، اما مجله یی میدل ایست کارنت اونتس (تحولات جاری در خاورمیانه) در لندن چاپ می شود. و احتمالاً خبرگزاری در درج نام، دچار اشتباه شده است.

۴- مأخذ ۸، ص ۱، به گزارش واحد مرکزی خبر از لندن به نقل از نشریه ی انگلیسی زبان میدل ایسترن کارنتس.

۵- مأخذ ۱۰، ص ۲۰، دمشق، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی.

روزشمار جنگ جمعه ۳ دی ۱۳۶۱ ۸ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۲۴ دسامبر ۱۹۸۲

۳۱

در گلوله باران امروز شهرهای آبادان و خرمشهر چند منزل مسکونی ویران و نقاطی از شهر دچار آتش سوزی شد. در این حوادث ۵ تن زخمی شدند(۱)

۳۲

در ادامه ی عزیمت نبردهای داوطلب مردمی به جبهه های جنگ، امروز چند یگان از نیروهای بسیج باختران با نام کاروان شهید اشرفی اصفهانی عازم جبهه های جنگ شدند.(۲)

همچنین چند گروه از نیروهای داوطلب مردمی (بسیج) یاسوج و گچساران با بدرقه ی پرشور مردم این دو شهر راهی جبهه های جنگ شدند.(۳)

امروز همچنین مردم نظرآباد و ساوجبلاغ؛ کارگران و کارمندان کارخانجات مقدم؛ اهالی روستاهای تابعه ی بیرجند و قوچان؛ اعضای تعاونی صنف جوشکاران ایلام، روستاهای مریم آباد و نصرت آباد ابرقو و اهالی نکا و روستاهای اطراف، کمک های نقدی و غیر نقدی شان را برای کمک به رزمندگان یا بازسازی مناطق آسیب دیده ی کشور تقدیم کردند.(۴)-(۵)

۳۳

در ادامه ی کمک های کشور عربستان به عراق، امروز ۶۷ تریلر حامل لوازم نظامی از کشور عربستان سعودی به عراق ارسال شد.(۶)روزنامه ی فرانکفورترالگمانیه درباره ی نقش شوروی و فرانسه در تأمین مایحتاج نظامی عراق و واگذاری برخی اقلام تسلیحاتی

۱- روزنامه ی کیهان، ۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۹، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از اطلاعیه ی ستاد مشترک ارتش؛ و - سند شماره ۴۴۳۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۷۹، ۵/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۵/۱۰/۱۳۶۱، ص۴.

۳- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴.

۴- همان.

۵- برای درک ملموس تر بضاعت مردم یاری دهنده؛ نوع کمک ها و ترسیم واقعی مشارکت مردم در جبهه های جنگ، شرح کامل کمک های اهالی روستاهای بیرجند و حومه ی نکا که گوشه یی واقعیت های جنگ تحمیلی است، در ضمیمه ی این

خبر درج شده است.

۶- سند شماره ۱۷۸۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی اطلاعاتی، ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، اداره ی دوم، شماره ۲۸۱- ۲۶۳، ۵/۱۰/۱۳۶۱، ص ۹.

و نقش عربستان که یکی از منابع مالی خرید این تسلیحات می باشد، نوشته است که اتحاد جماهیر شوروی یکی از مهم ترین تحویل دهندگان اسلحه به عراق می باشد. بر اساس گزارش این نشریه که به اطلاعات سازمان های جاسوسی و خبرگیری غربی استناد می کند، شوروی در ماه های اخیر هواپیماهای جنگنده و تانک به عراق تحویل داده است.

طبق این اطلاعات، نیروهای مسلح عراقی در حدود ۳۰۰ تا ۴۰۰ تانک مدرن تی۷۲ و ۲۵ هواپیمای جنگنده ی میگ ۲۱ و ۲۳ و هواپیماهای اکتشافی میگ۲۵ از شوروی دریافت کرده اند. فرانسه نیز در حدود ۶۰ هواپیماهای میراژ به عراق تحویل داده است. بهای این جنگ افزارها را عربستان سعودی و کشورهای عربی کرانه ی خلیج پرداخت کرده اند.(۱)

خبرگزاری جمهوری اسلامی نیز به نقل از منابع موثق اعلام کرد که دولت فرانسه نیز به تازگی موشک های ضد تانک مارتل و موشک های هوا به دریای اگزوسه به عراق فرستاده است.(۲)

۳۴

فرمانداری پیرانشهر به نقل از منابع موثق اعلام کرده است که یک گروهان از سربازان ارتش عراق که برای رویارویی با سربازان ایران قصد حرکت به سوی منطقه ی مندلی را داشته اند در منطقه یی میان شهرهای چومان و دوربند به کمین مبارزان مسلمان کرد عراقی افتاده و بسیاری از آنان به هلاکت رسیده اند.

در این نبرد بخش عمده یی از وسایل و ادوات جنگی ارتش عراق نابود شد و ۴۰ اسلحه ی کلاشینکف به دست رزمندگان مسلمان کرد عراقی افتاد.(۳)

۳۵

افراد کومه له و نیروهای حزب دمکرات با حمله به خودروها و گروگان گرفتن افراد، محورهای ارومیه - سلماس، سنندج - سقز و شهرهای سردشت و روستای انجیران را ناامن کردند و عده یی را به شهادت رساندند. قرارگاه حمزه نیز عملیات امام حسن(ع) را با هدف حمله به مواضع نیروهای مخالف در اطراف بانه از ۴ محور آغاز کرد.

۱. در محور ارومیه - سلماس در گردنه ی قوشچی، ۱۵ نفر نیروهای گروه کومه له اقدام به کمین گذاری کردند و با به رگبار بستن یک اتومبیل پیکان، یک نفر از سرنشینان آن را به شهادت رساندند. مهاجمان سپس یک پیکان و یک اتوبوس مسافربری را متوقف کردند و سرنشینان پیکان را که ۲ نفر از نیروهای سپاه بودند، به شهادت رساندند و ۴ نفر از سرنشینان اتوبوس را که از نیروهای جهاد سازندگی سلماس و مردم عادی بودند، به گروگان بردند(۴)

۱- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۵، آلمان فدرال - کلن، ۳/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه ی آلمانی فرانکفورتر الگمانیه.

۲- روزنامه ی اطلاعات، ۵/۱۰/۱۳۶۱، ص آخر، تهران، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۳- مأخذ ۱، ارومیه.

۴- سند شماره ۷۳۴۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: رادیو صدای انقلاب ایران، از ستاد منطقه۵ (اطلاعات و عملیات) به ستاد مرکزی اطلاعات، ۷/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۱۰۴۷۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، مرکز فرماندهی سپاه پاسداران، شماره ۲۱۱، ۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۵؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۸۲، ۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۰، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۵/۱۰/۱۳۶۱؛ و - سند شماره ۷۹۸۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۸۴، ۱۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

رادیو صدای انقلاب ارگان تبلیغاتی گروه کومه له، با ادعای کنترل ۳ کیلومتر از جاده ی سلماس - ارومیه، ضمن اعلام به قتل رساندن تعدادی از نیروهای جمهوری اسلامی، آمار افرادی را که نیروهای گروه کومه له به اسارت گرفته اند، ۱۵ نفر اعلام کرد(۱)

در همین منطقه، نیروهای حزب دمکرات ۳ تن از افراد محلی را به جرم هم کاری با جمهوری اسلامی ربوده، به روستای بردوک در بخش صومای واقع در شمال ارومیه بردند و تحویل نیروهای سازمان مجاهدین خلق دادند که نیروهای سازمان ۲ تن از آنان را با ضربات سنگ به قتل رساندند و نفر سوم را زندانی کردند.(۲)

۲. در محور سنندج - سقز نیروهای مسلح ضد انقلاب یک تریلر حامل یک دستگاه گریدر و یک دستگاه بولدوزر وزارت راه را هدف قرار دادند. مهاجمان پس از تیراندازی و آسیب وارد کردن به تریلر و بولدوزر ۴ راننده و کمک راننده را به گروگان گرفتند(۳)

۳. نیروهای مسلح گروه های مخالف با حمله به ۲ تن از نیروهای ژاندارمری در حوالی پایگاه شهدا از توابع سردشت - که در حال بازگشت به پایگاه خود بودند - آنان را به شدت زخمی کردند.(۴)

۴. افراد حزب دمکرات شب هنگام به روستای انجیران از توابع مریوان حمله کردند و به ضرب و شتم چند تن از روستاییان پرداختند. مهاجمان پس از دریافت وجه از برخی روستاییان محل را ترک کردند.(۵)

۵. نیروهای تحت امر قرارگاه حمزه، عملیاتی با نام امام حسن(ع) را از ۴ محور علیه مواضع نیروهای مسلح مخالف و بیش تر علیه گروه کومه له در اطراف بانه اجرا کردند این عملیات که در ۴ محور و از ساعت ۶ صبح شروع شد، در برخی محورها تا ساعت ۱۲ شب نیز ادامه یافت. ۴ محور عملیاتی به این شرح بود:

۱. ارتفاعات عمره شال و رشه قلعه در محور بانه - سقز.

۲. ارتفاعات شونیزه و لمرشان در محور بانه - سردشت.

۳. محور بانه - دشت آبادی کندوچه.

۴. آبادی کندور در اطراف بانه. در طول این عملیات ۲۰ تن از افراد نیروهای مسلح مخالف که اغلب از افراد وابسته به گروه کومه له بودند کشته و ۴ نفر زخمی شدند.(۶)

۳۶

امروز یکی از نیروهای سازمان مجاهدین خلق در تهران دست گیر شد. از وی مقادیری اسناد و مدارک و آخرین اعلامیه های

سازمانی به دست آمد.[(۷)]

خبرگزاری یونایتدپرس با توجه به آخرین اعلامیه ی سازمان مجاهدین به بیان ادعاهای این سازمان در خصوص اقدامات مسلحانه اش پرداخت و اعلام کرد: «گروه چپ گرای مجاهدین

۱- مأخذ ۹، بخش اول.

۲- سند شماره ۳۴۹۸۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری، از واحد اطلاعات و بررسی های سیاسی تأمینی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، شماره ۱۵ و ۱۷، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

۳- سند شماره ۷۳۴۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، شماره ۲۸۰، ۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۴۰۴۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره راهداری شهرستان سقز به اداره کل راه و ترابری استان کردستان، شماره ۴۰۶۵، ۴/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۶۷۷۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳)، به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، شماره ۲۸۱، ۲/۱۰/۱۳۶۱ تا ۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

۴- سند شماره ۴۴۰۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ص ۱؛ و - مأخذ ۱۲، بخش سوم.

۵- سند شماره ۱۳۲۶۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از وابست - پ - مریوان به وابست - ن - کردستان، شماره ۲۵۳۱، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۰۸۸۹۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات هفتگی، از ستاد مرکزی سپاه پاسداران (طرح و برنامه عملیات) اطلاعات عملیات به قائم مقام کل سپاه، شماره ۵۲، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳؛ و - سند شماره ۳۹۶۰۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی)، شماره ۲۲۶، ۱۲/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۹۶۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه کردستان به فرماندهی قرارگاه حمزه (ارومیه)، شماره ۲۵۶۸، ۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۷۹۸۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی)، شماره ۲۶۶، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۹۸۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (طرح و برنامه) به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، شماره ۱۷۸، ۷/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۷- سند شماره ۰۸۹۲۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی خبرنامه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۳۶، ۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۸، به نقل از گزارش ستاد منطقه ۱۰ سپاه پاسداران.

که در ایران غیر قانونی اعلام شده، ادعا کرد در جریان عملیات دو هفته ی گذشته، چریک هایش بیش از ۲۰ سرباز ایرانی را به قتل رسانیده اند. این گروه در اعلامیه یی که در لندن انتشار یافت، می گوید تیم های عملیاتی اش با کار گذاشتن مین هایی در اردوگاه های نظامی منطقه ی ربط سردشت در تاریخ ۱۶ دسامبر [۲۵/آذر/۱۳۶۱]، تعداد قابل ملاحظه یی [از سربازان ایرانی] را کشته اند(۱) و سیزدهم دسامبر نیز در یک درگیری یک روزه در ملادره، ۲۰ سرباز را کشته و ۲۰ تن دیگر را زخمی کرده اند. این گروه همچنین ادعا کرد در شانزدهم دسامبر با حمله به سربازان در نزدیک دشبند و به دست گرفتن کنترل یک شاه راه توانستند به مدت ۳ ساعت با مسافران درباره ی سازمان صحبت کنند.»(۲)

۳۷

آقای هاشمی رفسنجانی در خطبه های امروز نمازجمعه با اشاره به موشک باران هفته ی گذشته دزفول با دعوت مردم به آرامش این گونه اقدامات عراق را اتمام حجتی خواند که ایران را به ترک حالت دفاعی و مقابله با منبع آتش افروزی فرامی خواند. وی گفت:

«هفته ی گذشته عراقی ها و صدامی ها به دزفول حمله کرده اند که از جنایات بسیار زشت این ها است که از اول جنگ تا به حال تکرار می کردند و این آخرین بار فجیع تر از بارهای قبل. البته، این بار بلندگوهای استعماری سعی کردند که مظلومیت ایران را لوث بکنند و حق به جانبی به صدام بدهند و قضیه را مربوط کردند به انفجاری که در عراق شده بود و مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق هم مسئولیت را به عهده گرفته بود. آن را بهانه کردند به این که این حمایت را خواستند توجیه بکنند که شما خودتان می فهمید چه حمایتی است.

اگر صدام راست می گوید، همدان را چرا قبلاً آن طور در تظاهرات مردم، روز راهپیمایی زد، در دزفول این اولین [حملات] موشکی که نیست؛ این چندمین بار است جاهای زیادی از دزفول را همین طور خراب کرده اند. اهواز، آبادان، گیلان غرب، باختران، ایلام، همدان، خرم آباد و روستاها همه همین طور. حالا شما این یکی را بهانه کرده اید و توجیه می کنید،

۱- این سازمان روز گذشته نیز مدعی اجرای چنین عملیاتی شده بود (به روزشمار ۲ دی۱۳۶۱ مراجعه کنید).

۲- مأخذ ۹، بخش سوم، ص ۲۳ و ۲۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۴/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از یونایتدپرس از لندن.

یعنی مردم قبول می کنند؟

امروز دریای نیروهای بسیجی ما بیش از ۵ هزار نفر در این بخش از نمازجمعه شرکت کرده اند و این ها عازم جبهه هستند. ما همین جا از قول این مسلمانان به شما عرض می کنیم، شما عزیزانی که لباس رزم پوشیده اید و امروز در محراب و نمازجمعه که مقدمه ی رزم های اساسی است، شرکت کرده اید و ساعاتی بعد به طرف میدان ها حرکت می کنید، صدای این مردم را می شنوید. مردم از شما می خواهند که به سرعت انتقام مردم دزفول و سایر شهدا را از صدامیان بگیرید.

من این حرف ها را در بخش عربی صحبتم برای دنیا توضیح داده ام و اتمام حجت کرده ام و به شما عرض می کنم، برادران رزمنده عازم جبهه، ما با صدام اتمام حجت کرده ایم با همه ی طرق ممکن و دیگر مطمئن شدیم که حرف حق نه به گوش صدام می رود و نه به گوش اطرفیان صدام و نه حامیان صدام حاضرند، تسلیم حق بشوند. این بار جنگ شما و عملیات شما با دفعات گذشته باید تفاوت بکند؛ این بار باید حرکت به گونه یی باشد که منبع آتش و آتش افروزی و مرکز این موشک ها و مرکز این بمب ها همه ی این ها باید تصرف شود و در اختیار مسلمانان قرار بگیرد و جلو آتش افروزی را برای همیشه باید بگیرد.

ان شاء الله این شعار شما برای تحققش زمان زیادی دیگر لازم نیست. ما حرکت های مان را کرده ایم، دفاع های مان را کرده ایم، ارتش و سپاه و بسیج و عشایر و شهربانی و ژاندارمری و سایر نیروهای متفرقی که در میدان ها می جنگند می بینند دیگر قابل قبول نیست که وضع جنگ این جوری ادامه پیدا کند که صدام این جرئت را داشته باشد که شهری مثل دزفول را هر وقت که شهوتش اقتضا کرد زیر باران موشک بگیرد و از این به بعد ان شاءالله باید حرکت های نظامی در میدان ها از حالات دفاعی بیرون بیاید و به حالت احقاق حق و گرفتن حق و اصلاح جامعه ی عراق و باز کردن راه برای این که مردم عراق بتوانند حق شان را از ستمگرها بگیرند، بیرون بیاید.»(۱)

۱- مأخذ ۱، ص ۲.

ضمیمه ی گزارش ۳۲

به نوشته ی روزنامه ی جمهوری اسلامی کمک های نقدی و جنسی مردم شهیدپرور منطقه ی نکا و حومه که به جهاد سازندگی تحویل داده شده، بدین شرح است:

اهالی روستای اوکرلا: ۱۲,۰۰۰ ریال.

خواهران قلعه سر: تعداد ۱۶ عدد کلاه؛ ۲ عدد دستکش؛ ۳ عدد شال گردن.

روستای ابچین: وجه نقد ۵۸,۲۰۰ ریال.

مدرسه ی راهنمایی طلیعه ی آزادی نکا: تعداد ۴۳ عدد کلاه پشمی؛ ۱۰ عدد شال گردن؛ ۴ عدد بلوز.

روستای پوروا: وجه نقد ۲۸,۱۰۰ ریال.

روستای شیرکلا: وجه نقد ۵۲۰۰ ریال؛ گندم ۲ کیسه؛ سیب زمینی ۳ کیسه؛ قاشق ۴۴ عدد؛ کیسه ی خالی ۱۴ عدد.

روستای پجت: وجه نقد ۲۰۰۰۰ ریال.

خواهران روستای گلبستان: ۵۷۰۰ ریال.

روستای کلت: ۲۲ کیلو برنج؛ یک جعبه پرتقال.

و کمک های متقرفه شامل: ۵۰ کیلو برنج؛ ۲۸ جبعه پرتقال؛ کلاه پشمی ۱۱ عدد؛ شال گردن ۴ عدد؛ آرد ۸۰ کیلو و کیسه ی خالی ۸۳ عدد که این کمک ها به جبهه های نبرد حق علیه باطل ارسال شد.(۱)

همچنین به نوشته ی این روزنامه، کمک های نقدی و جنسی اهالی روستاهای تابعه ی بیرجند که ستاد پشتیبانی جبهه ها ارسال آن ها را به عهده گرفت، عبارت بود از:

اهالی روستای کوچ: مبلغ ۲۴۰۰۰ ریال؛ عناب یک کیسه؛ گردو ۳۱۰۰ دانه و زعفران ۴ مثقال.

اهالی روستای علی آباد اورآباد: گندم ۷ کیسه.

اهالی روستای اوجاد: زرشک ۷۵ کیلو؛ آلو ۳۵ کیلو؛ بادام ۲۰ کیلو.

اهالی روستای کلاته ملا: ۱۸۸۰۰ ریال؛ سیب زمینی ۳۶۰ کیلو؛ بادام ۴۰ کیلو.

اهالی روستای برکه: ۱۶۰۵۰ ریال؛ توسط پایگاه حزب الله ۵۵۹۰۰ ریال.

اهالی روستای برک: ۲۶۵۰۰ ریال؛ صابون ۵۶ عدد، [پودر لباس شویی] برف ۵۲ بسته.

اهالی روستای خوان: ۲۳۵۰۰ ریال؛ گردو ۲۱۵۵ عدد؛ یک حلقه طلا؛ سیب زمینی ۵۶۰ کیلو.

و اهالی روستای فورخاص: مبلغ ۱۶۵۵۰ ریال.(۲)

۱- مأخذ ۳.

۲- همان.

روزشمار جنگ شنبه ۴ دی ۱۳۶۱ ۹ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۲۵ دسامبر ۱۹۸۲

۳۸

بر اثر اصابت توپ های عراقی به شهرهای آبادان و خرمشهر ۳ منزل مسکونی و قسمتی از بیمارستان شرکت نفت تخریب شد، یک نفر به شهادت رسید و ۸ نفر زخمی شدند(۱)

۳۹

گروهی از نیروهـای داوطلب مردمی (بسیجی) شهرستان قـائم شـهر بـا بـدرقه ی گرم مردم این شـهر راهی جبهه هـای جنگ شدند.(۲)

همچنین، ۶۰ نفر از نیروهای فنی استان مازندران شامل راننده ی پایه ۱؛ مکانیک ماشین آلات سبک و سنگین؛ راننده ی لودر و بلدوزر و آشپز به هم راه ۳ کمپرسی از طریق ستاد پشتیبانی مناطق جنگی جهاد سازندگی این استان راهی جبهه های جنگ شدند(۳)

دفتر امـام جمعه ی فریـدون کنار نیز هـدایای مردمی از قبیل ۴ تن برنج؛ ۱۰۸ کارتن خرما؛ ۱۰ سطل انواع مربا و... را به جبهه های جنگ ارسال کرد.(۴)

صنـدوق قرض الحسـنه ی حضـرت ولی عصـر(عج) بابل هم اعلام کرد از آغاز سال جاری تا کنون ۲۴۶ میلیون و ۷۶۷ هزار و ۴۱۹ ریال کمک های نقدی مردمی بابل را به منظور بازسازی سوسنگرد به مبادی ذی ربط ارسال کرده است(۵)

شورای مرکزی سینماهای ایران نیز اعلام کرد هم جهت بـا سـایر صـفوف برای کمک به جبهه های جنگ، سینماهای بخش خصوصـی عضو این شورا هزینه ی یـک روز فروش بلیـط خود را که مبلغ ۵۶۳,۸۹۷,۱ ریال می باشـد، به منظور کمک به هم وطنان جنگ زده ی خرمشهر به حساب نخست وزیری بانک صادرات واریز کرده اند.(۶)

۴۰

اقـدامات نیروهـای مسلح مخالف در شـمال ارومیه با کمک تسلیحاتی عراق به گروه های غیر قانونی و تسلیم شـدن ۲ نفر از گروه کومه له موضوع گزارش زیر است.

۱- روزنامه ی جمهوری اسـلامی، ۵/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، به گزارش واحد مرکزی خبر از آبادان؛ و - سـند شـماره ۷۳۴۴۲ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: گزارش وضـعیت روزانه، از سـماجا۳ (مرکز فرمانـدهی) به نزاجـا (معـاونت اطلاعات و عملیات)، شماره ۲۸۰، ۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳؛ و - سند شماره ۳۰۰۲۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری روزانه، از شـهربانی

استان خوزستان (اطلاعات) به استانداری استان خوزستان، شماره ۲۲۰، ۵/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

۲- مأخذ ۱، بخش اول، ص ۴.

۳- مأخذ ۱، بخش اول، ص ۴، ساری.

۴- مأخذ ۱، بخش اول، ص ۴.

۵- مأخذ ۱، بخش اول، ص ۴.

۶- روزنامه ی اطلاعات، ۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳.

در منطقه ی ارومیه، نیروهای مسلح غیر قانونی به یک خودرو پایگاه ژاندارمری در جلقران در شمال ارومیه حمله کردند که در نتیجه ۴ نفر از نیروهای ژاندارمری شهید و ۲ تن نیز به گروگان برده شدند.(۱)

در منطقه ی سرو در شمال ارومیه نیز نیروهای مهاجم به ۲ بلدوزر وزارت راه که مشغول برف روبی بودند حمله کردند و ضمن از بین بردن این ۲ بلدوزر راننده و کمک راننده ی آن ها را گروگان گرفتند.(۲)

دولت عراق مقدار ۹ تن مهمات و اسلحه شامل انواع خمپاره ی آر.پی.جی؛ کالیبر ۵۰ و انواع مین را در آبادی بِلِکه در جنوب غربی بانه به نیروهای حزب دمکرات تحویل داد. عراق این اقلام را از طریق منطقه ی ناسپاریز و گرمک به این منطقه وارد کرده بود.(۳)

امروز یک نفر از افراد وابسته به گروه کومه له نیز خود را تسلیم نیروهای خودی در بانه کرد و یک اسلحه ی کلاشینکف تحویل داد(۴)

۴۱

چهار خانه ی تیمی سازمان مجاهدین خلق در شهرهای رامسر، کلاچای رودسر، هشتپر طوالش و بندرانزلی کشف شد و در درگیری های به عمل آمده، ۱۰ تن از افراد سازمان کشته و ۶ تن نیز دست گیر شدند.(۵)

سه تن از افراد دست گیرشده اقدام به خوردن قرص سیانور کرده بودند که با اقدام به موقع نیروهای خودی از مرگ نجات یافتند. از این خانه ها تعداد زیادی اسلحه و مقادیر فراوانی مهمات و اسناد و مدارک درون گروهی به دست آمد. یکی از مسئولان سپاه گیلان اعلام کرد که یکی از کادرهای مهم تشکیلاتی استان گیلان از جمله افراد دست گیرشده در این روز است.(۶)

۴۲

وزیر دفاع، مسئولان دایره های سیاسی ایدئولوژیک و نیروهای گروه تحقیقات صنعتی و دفاعی وزارت دفاع امروز با امام خمینی دیدار کردند.

امام خمینی در این دیدار اقدام در جهت افزایش توان دفاعی کشور را عبادتی بزرگ نامید. محورهای اصلی سخنان امام تأکید بر ارزش استقلال؛ مقابله با ستم گران به تأسی از پیامبر اسلام و ائمه ی معصومین؛ یادآوری ارزش های انسانی و انفاق در این مبارزه ی استقلال طلبانه بود.

ایشان فرمودند:

۱- سند شماره ۴۴۴۴۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت اطلاعات و عملیات) مد عملیات، شماره ۲۸۱، ۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - مأخذ ۱، بخش دوم، ص ۱.
۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۸۲، ۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۹، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۵/۱۰/۱۳۶۱.
۳- سند شماره ۳۰۲۰۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان (مشاور سیاسی نظامی)، شماره ۲۹۱، ۹/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.
۴- سند شماره ۵۵۲۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۴۹۶۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، شماره ۱۲۰، ۸/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.
۵- آماری درباره ی تلفات نیروهای خودی اعلام نشده است.
۶- سند شماره ۴۴۰۱۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از فرماندهی منطقه۳ به فرماندهی ستاد مرکزی، شماره ۹۲۲، ۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۴۴۳۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری، از ستاد منطقه۳ (فرماندهی) به ستاد مرکزی (فرماندهی)، ۵/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲ و صفحه ی آخر؛ و - سند شماره ۴۴۳۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۸۹، ۵/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴؛ و - مأخذ ۸، ص ۱۰، رشت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۵/۱۰/۱۳۶۱.

«بزرگ ترین خیانتی که کردند همین بود که نگذاشتند جوان ها و ارتش ما رشد کنند. اگر از اول ارتش ما یک ارتش اسلامی بود و آن تعهدات اسلامی را داشت و به آن عمل می کرد، حالا وضع ما غیر از این بود. معذلک خداوند تبارک و تعالی سایه عنایتش را بر سر این ملت انداخت که در بین راه جلوی مفاسد را بگیریم، البته باز هم در بین راه هستیم و من امیدوارم که آقایان با دلگرمی به کار خود ادامه دهند و توجه داشته باشند به این که خداوند به آنها اجر خواهد داد و همین کارهای شما هم از عبادات بزرگ است و علاوه بر اینکه در دنیا و در همه جا ثبت می شود، در نامه عمل شما هم ثبت خواهد شد.

ما در عین حال که در این جنگ عزیزانی را از دست داده ایم و آن همه جنایت بر این کشور وارد شده است و اخیراً جنایت بزرگ دزفول را متحمل شده ایم که من در این جا به خانواده های مصیبت دیدگان این حادثه تسلیت گفته و برای مصدومین آنها نیز از خداوند شفا می خواهم، اما چیزی که کشور ما دریافت کرده است بسیار ارزشمندتر و عزیزتر از اینهاست. البته ما صدمات به افراد را نمی توانیم جبران کنیم، لکن امید است که بعدها اشخاص دیگری بیایند جبران کنند. آن هایی که بدبین هستند و در گوشه ای نشسته اند و روی نقطه ضعف ها انگشت می گذارند که چرا ما کشته دادیم، چرا وضع فلان است و از این چراها و چراها، هیچ گاه آن طرفش را در نظر نمی گیرند که ما چه دریافت کرده ایم. و البته این را ما و همه می دانیم که چقدر از ما کشته و معلول و مصدوم شدند ولی ما ابتدا به جنگ نکردیم. اگر آقایان می گویند که چرا شما با آمریکا درافتادید که این جنگ واقع شود، که ما هم از اول می دانستیم که درافتادن با آمریکا و همه قدرت ها این توابع را دارد، ولی این اشکالی است که این آقایان باید به خود پیغمبر بکنند که چرا با ابوسفیان ها در افتادید تا عمویت و افراد بزرگی از اسلام کشته شوند و می بایست تسلیم می شدی و در گوشه خانه ات می نشستی. و در این صورت به امیرالمؤمنین هم این اشکال وارد است که همه گفتند بگذار معاویه و اشعث در حکومت شام باقی باشد و همین مطلب اسباب این شد که اشخاصی مثل عمار و چندین هزار جمعیت کشته شوند و با این تفکر، اشکال به حضرت سیدالشهدا هم وارد است که چرا از مدینه آرام برخاست و با یک جمعیت کم به راه افتاد و در مقابل یک حکومت جبار ایستاد. پس اگر بنا باشد همه اینها و همه انبیا در تاریخ اشتباه کرده باشند و می بایست با منطق این آقایان با قلدرها بسازند، ما هم اشتباه کرده ایم و به آن اعتراف می کنیم و اگر مسأله این نیست، بلکه مسأله، مسأله انسانیت و ارزش های انسانی است. مسأله جلوگیری از این جنایاتی است که قلدرها به بشریت و انسانیت می کنند، مسأله تباهی افراد ارزشمند است، پس ما نمی توانستیم داخل خانه نشسته باشیم و آمریکا هم بیاید در داخل این کشور حکمفرمائی کند و همه دست به سینه در برابر آمریکا بایستند و چاپلوسی کنند تا این که نان و اسلحه به آنها بدهد و یا این که مهماتی را در اینجا انبار کند که هر وقت جنگی واقع شد برای خودش استفاده کند و برای

خودش پایگاه بسازد که خداوند مرحمت فرمود و آن پایگاه هایی که آمریکا برای خودش درست کرده بود، به دست ما افتاد که همه اش غنیمت است، غنیمت جنگی.

در هر صورت ما باید فکر کنیم و این دو مطلب را در ترازو بگذاریم که چه از دست داده ایم و چه به دست آورده ایم. آنچه ما به دست آورده ایم این است که اسلام را زنده کردیم. در حالی که از اسلام اسمی بیش نمانده بود و با ادعای اسلام می خواستند اسلام زدائی کنند.»(۱)

امام خمینی همچنین در جمع وزیر، معاونان، مدیران کل وزارت امور خارجه و گروهی از سفیران و کارداران جمهوری اسلامی سخن رانی کردند محورهای سخنان امام خمینی در این عبارت بود از: کارکرد مهم وزارت امور خارجه در استقلال کشور و توصیه به اصلاح این وزارت خانه برای حفظ حیثیت ایران؛ یادآوری عزم مردم برای اصلاح امور کشور و به دست آمدن پیروزی بزرگ انقلاب اسلامی و یاری خداوند به ملت برای پایداری بیش تر؛ توصیه ی اکید به حفظ استقلال کشور و فاصله گرفتن از مناسبات سلطه پذیری و توجه به وابسته نشدن در روابط خارجی و خودکفایی در اقتصاد.

ایشان فرمودند:

«شما می دانید که وزارت خارجه تنها وزارت خانه ای است که با اسلامی شدنش بیشتر از سایر وزارت خانه ها می تواند موجودیت اسلامی ما را به خارج نشان دهد و به عکس، صدماتی که بر این کشور ممکن است وارد آید و در سابق از ناحیه سفارتخانه های خارجی در اینجا و سفارتخانه های ما در خارج، بر کشور وارد شده، بیشتر از دیگران است. چون وزارت خارجه با همه دنیا و با افکار و ایده های مختلف و برنامه های گوناگون روابط دارد و من می دانم که برای اصلاح آن و سایر وزارتخانه ها و همه ارگان های دولتی و امثال آن، وقت لازم است لکن وقتی بنا بر این شد که ما باید خودمان باشیم و وابسته به غیر نباشیم وخودمان حیثیت خودمان را حفظ کنیم و این احساس در ما پیدا شد، همین امر ان شاء الله منتهی می شود که همه چیز ما اصلاح بشود. در همین قضیه پیروزی ملت بر رژیم منحط سابق، تصور این معنا که ملتی که هیچ چیزی در دستش نیست و رژیم همه چیز دارد. چگونه پیروز می شود، مشکل بود. آنهایی که این تصور در آنها قوی بوده سفارش می کردند که وارد نشوید، لکن وقتی که ملت بنا گذاشت که کاری بکند و در میدان وارد بشود، به آخر رسید و کاری کرد که ما نمی توانیم درست حجمش را توجه کنیم. و هر قدمی که ما و شما برداشتیم، خداوند به یک قدم دیگر ما را هدایت فرمود. چراغ را خود خدای تبارك و تعالی جلو گرفته و تاریک ها را روشن کرد و هیچ وقت نگذاشت که ملت سست شود.

این برای آن بود که ملت راهش را پیدا کرد و به صراط مستقیم رسید. سعی شود که سفارتخانه ها تحت سلطه دیگران نباشند و تصرفاتی در آنها از ناحیه دیگران نباشد. هر

۱- سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه ی نور (مجموعه رهنمودهای امام خمینی)، جلد ۱۷، تهران: انتشارات شرکت سهامی چاپ خانه ی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهمن ۱۳۶۴، صص ۱۲۱ و ۱۲۰.

قدمی که برمی دارند به فکر این باشند که آیا رو به وابستگی می رویم، یا به طرف رهایی و آزادی. و رابطه با کشورهای خارجی که نمی خواهند ما را ببلعند باید باشد. به آنها که می خواهند از طریق روابط ما را وابسته بکنند، هیچ لزومی ندارد و باید با احتیاط با آنها برخورد شود. ما باید به سمتی حرکت کنیم که می خواهیم با کفایت خودمان خودکفا باشیم. نه گندم از خارج بیاوریم و نه خوردنی و پوشاک و سایر وسایل دیگر که بعضی از این امور، درازمدت و بعضی در کوتاه مدت باید انجام بگیرد.»(۱)

۴۳

معاون سیاسی اجتماعی وزارت کشور در مصاحبه ی رادیو تلویزیونی با توجه به نتایج مجلس خبرگان در مناطق کردنشین بر لزوم اقدامات عمرانی و فرهنگی بیش تر در این مناطق تأکید کرد.

عباس آخوندی گفت: «[در] انتخابات خبرگان در مناطق کردنشین جمع کل شرکت کنندگان ۵۷۹,۳۲۶ نفر در آذربایجان غربی جمع کل آرا ۵۰۴,۶۹۱ نفر بودند. این انتخابات تسلط دولت را بر آن مناطق و علاقه ی مردم آن جا را نسبت به جمهوری اسلامی نشان می دهد. دولت در این مناطق به ثبات لازم رسیده است. اکنون که گروهک های ضد انقلاب در آنجا نابود شده اند، باید اقدامات عمرانی و فرهنگی بیش تری در آن جا صورت گیرد.»(۲)

۴۴

سعدون حمادی وزیر خارجه ی عراق در مصاحبه با مجله ی الحوادث چاپ لندن، درباره ی قرارداد الجزایر؛ رابطه ی عراق و امریکا و کشورهای عرب و کمک های مصر به عراق مطالبی ایراد کرد.

خبرنگار الحوادث به پای بندی ایران به قطع نامه ی ۱۹۷۵ الجزایر اشاره کرد و گفت: «ایران یک سال قبل اعلام کرد که قرارداد الجزایر همچنان به قوت خود باقی است و عراق در آن موقع قرارداد را ملغی اعلام کرد، آیا موافقت نامه ی الجزایر به قوت خود باقی است یا خیر؟»

حمادی به دروغ ادعا کرد: «ایران در بدو روی کارآمدن رژیم کنونی به طور یک طرفه قرارداد الجزایر را ملغی اعلام کرد و به رسمیت نشناخت و ما نیز به نوبه ی خود مجبور شدیم آن را لغو نماییم، بنابراین، این قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر در حال حاضر از لحاظ قانونی مردود است، چراکه این موافقت نامه هم از نظر ایران و هم از نظر عراق ملغی اعلام شده است. بعد از بروز جنگ بود که ایران شروع به تشبث به موافقت نامه ی ۱۹۷۵ الجزایر کرد.»(۳)

۱- سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه ی نور (مجموعه رهنمودهای امام خمینی)، جلد ۱۷، تهران: انتشارات شرکت سهامی چاپ خانه ی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۶۱، صص ۱۲۳ و ۱۲۴.

۲- مأخذ ۱، بخش اول.

۳- مأخذ ۸، ص ۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۵/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از الحوادث چاپ لندن.

وی درباره ی ملاقاتش با مقامات امریکایی گفت:

«در ملاقات با مقامات امریکا موضوع تجدید روابط دیپلماسی، مورد بحث و تبادل نظر قرار نگرفت.» وی در عین حال خاطرنشان کرد: «چنانچه وزیر خارجه ی امریکا درخواست ملاقات و گفت و گو با من را بنماید من به تقاضای او پاسخ خواهم داد، اما روابط دیپلماتیک بین دو کشور در همان سطحی که هست باقی خواهد بود.»

حمادی در پاسخ به سؤال خبرنگار مجله ی الحوادث در مورد درخواست عراق از کشورهای عربی مبنی بر مسئولیت دفاع مشترک و واکنش کشورهای عربی در مقابل این درخواست ها، آن را همچنان پابرجا دانست و ادعا کرد که در زمان مناسب و هنگامی که ضرورت پیش آید برای اجرای این تصمیم با کشورهای عربی به گفت و گو و مشورت خواهد پرداخت.

حمادی بدون اشاره به این واقعیت که هیچ کدام از کشورهای عربی به درخواست عراق در این باره پاسخ مثبت نداده اند،

در پاسخ به این سؤال که منظورتان از اقتضای ضرورت چیست، گفت: «این چیزی است که به خود ما به عنوان کشور طرف موضوع بستگی دارد و این ما هستیم که تصمیم می گیریم که این تصمیم چه وقت به مرحله ی عمل درآید.

این تصمیم وجود دارد و در هر موقع که ما اراده کنیم به مرحله ی اجرا درخواهد آمد.» وی تأکید کرد که پشتیبانی از عراق و مقاومت در برابر تجاوز بیگانه ممکن است نظامی، اقتصادی، سیاسی یا دیپلماسی باشد. همچنین ممکن است همه ی این موارد را شامل شود.

وزیر خارجه ی عراق در مورد موضع مصر و کمک های این کشور به عراق گفت: «موضع مصر در مورد جنگ عراق با ایران تا به حال موضعی در پشتیبانی و حمایت از عراق بوده است، اما در مورد کمک های نقدی مصر باید بگویم مصر در وضعی نیست که بتواند کمکی بنماید. ما سلاح ها و تجهیزات نظامی را از کشور مصر خریداری کردیم و در مقابل آن پول نقد پرداخت کرده ایم.»(۱)

۴۵

در پی سفر یک هیئت عالی رتبه ی نظامی عراقی به مصر برای تأمین تسلیحات مورد نیاز ارتش عراق به سرپرستی عدنان خیرالله وزیر دفاع این کشور، امروز یک هیئت نظامی مصری وارد عراق شد. منابع نظامی داخلی نقل کرده اند، این هیئت تسلیحات فراوانی از جمله ۱۶ هواپیمای جنگنده ی چینی لیوشا با خود به عراق آورده است.(۲)

۱- مأخذ ۸، صص ۶ و ۷، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۵/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از الحوادث چاپ لندن.

۲- سند شماره ۱۲۵۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی اطلاعاتی، دفتر فرماندهی (اطلاعات عملیات)، شماره ۳۸۰، ۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

هفته نـامه ی عربی الجهـاد از نابسامـانی اوضـاع ارتش عراق و تلاـش مسـئولان ارتش برای کنترل اوضاع خبر داد. به نوشـته ی الجهاد، حکومت بغداد به تازگی حکمی صادر کرده

است که طبق آن همه ی فراریان ارتش به اعدام و مصادره ی اموال محکوم می شوند.

طبق این حکم کسی که بیش از ۵ روز در ارتش بعثی عراق غیبت کند، فراری شناخته شده، محکوم به اعدام می شود. در این حکم از فرماندهان خواسته شده است چنانچه غیبت افراد فراری موجه است تا ۱۵ روز غیبت آنان نادیده گرفته شود.

از سوی دیگر، حاضر نشدن نیروهای ارتش در محل های خدمت به دلایل پزشکی شدت یافته و مقامات بعثی دریافته اند بیش تر افرادی که به دلایل پزشکی از خدمت کنار رفته اند، مجوز پزشکی را با دادن رشوه دریافت کرده اند. این امر سبب شد تا مقامات بعثی در نامه یی محرمانه از همه ی مسئولان نظام وظیفه بخواهند اسامی همه ی کسانی را که در طول ۱۰ سال اخیر از ارتش خارج شده اند در اختیار آنان قرار دهند.

پس از گذشت ۴۸ ساعت از صدور این نامه، ۷ تن از افسران پزشک ارتش به اتهام فراری دادن عده ی بی شماری از ارتشیان اعدام شدند. این هفته نامه همچنین نوشته است:

«صـدام برای موجه جلوه دادن شـکست هـای فـاحش پی در پی ارتش در برابر حملاـت ایران اعلاـم کرد که وزیر دفـاع دچار دیسک کمر شده و به این ترتیب می خواهد دلیل این شـکست ها را دیسک کمر وزیر دفاع اعلام کند(!) صدام در مصاحبه با نشـریه ی المجله گفتـه اسـت، عـدنان خیرالله وزیر دفـاع و پسـردایی وی، دچـار بیمـاری دیسـک کمر شـده و برای درمـان او پزشکانی از امریکا، انگلیس، فرانسه، شوروی، آلمان غربی، آلمان شرقی، چکسلواکی و کوبا به عراق فراخوانده شده اند(!)»

هفته نامه ی الجهاد در گزارش دیگری آورده است:

«سـعدی عیاش عریم وزیر حکومت مجلس محلی صدام، اخیراً از سـمت خویش بر کنار گردید و طبق معمول مأموران رژیم به تعقیب و دست گیری نزدیکان و خویشاوندان وی پرداختند.

گفته می شود علت برکنـاری این وزیر محلی شورش و نـاآرامی در شـهرهای شـمالی عراق و عـدم توانایی فرد مزبور در جمع کردن افراد داوطلب برای جنگ با ایران بوده است.(۱)

روزنامه ی جمهوری اسـلامی نیز در این باره نوشته است: «۲۶ نفر از افراد جیش الشـعبی که از جور و ستم رژیم بعثی به تنگ آمده بودند در منطقه ی کلار در استان سلیمانیه و خانقین با اسلحه و مهمات به مجاهدین مسلمان عراقی پیوستند.»(۲)

۱- مأخذ ۶، ص ۲، به نقل از هفته نامه ی عربی الجهاد.

۲- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، سنندج.

روزشمار جنگ یک شنبه ۵ دی ۱۳۶۱ ۱۰ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۲۶ دسامبر ۱۹۸۲

۴۷

هواپیماهـای عراقی امروز رادار آبادان، پایگاه های پدافنـد هوایی اهواز و دزفول و سایت هوایی سـربندر در نزدیکی بنـدر امام خمینی را هـدف قرار دادنـد. در این حمله، رادار آبادان که بخش وسـیعی از مناطق نفوذ هواپیماهای عراقی در شـمال اروند را پوشـش می داد منهـدم شـد. پایگاه های پدافنـد هوایی اهواز و دزفول نیز از حالت عملیاتی خارج شدنـد، ولی به سایت هوایی سربندر امام خمینی آسیبی وارد نشد.(۱)

رادیو بغـداد در این بـاره گزارش داد: «در چـارچوب یـک طرح هماهنگ و شـجاعانه، هواپیماهای نیروی هوایی توانمنـد ما از صبـح امروز دست به حملات شدیدی علیه دشـمن زده اند و توانسـتند مراکز فرماندهی و کنترل سیسـتم دفاع هوایی دشـمن را مورد حمله قرار داده و فلج سازند و هدف های مهم نظامی دشمن را در مناطق اهواز و دزفول و عین خوش منهدم کنند.»(۲)

توپ خـانه های عراقی شـهر آبادان را نیز هـدف حملات خود قرار دادنـد که در طول آن ۳ منزل مسـکونی ویران شد و ۵ نفر مجروح شدند.(۳)

۴۸

در اقـدامات افراد وابسـته به گروه هـا در مناطق کردنشـین عـده یی شـهید؛ تعـدادی مجروح و چنـد تن گروگان گرفته شدنـد. نیروهای حزب دمکرات در محور پیرانشـهر – نقده به افرادی از گردان۱۶۴ تیپ پیرانشـهر که مأمور تأمین جاده بودند، در حال مراجعت به پایگـاه شـان حمله کردنـد ۸ تـن از آنـان را به شـهادت رساندنـد؛ ۶ تـن را زخمی کردنـد ۱۰ نفر را نیز گروگـان گرفتند.(۴) گفتنی است که ۲ تن از شهیدان جزء کسانی بودند که به گروگان گرفته شده بودند، ولی نیروهای حزب دمکرات آنان را به شهادت رساندند و

۱– خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۸۴، ۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، اهواز – خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۷/۱۰/۱۳۶۱؛ و – سـند شـماره ۳۰۰۳۴۳ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: بولتن خبـری روزانه، از شـهربانی اسـتان خوزسـتان (اطلاعات) به استانداری استان خوزستان، شماره ۲۲۱، ۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲؛ و – سند شماره ۴۳۷۰۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (عملیات)، ۳۰/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲– خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۸۲، ۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱، تهران – خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، ۵/۱۰/۱۳۶۱.

۳– مأخذ ۱، بخش دوم، ص ۱.

۴– برخی منابع تعداد گروگان ها را ۱۹ نفر نیز اعلام کرده اند.

بعد از سه روز از طریق برخی واسطه ها مکان این شهیدان را اعلام کردند و نیروهای خودی برای انتقال آنان به پیرانشهر اقدام کردند.(۱)

نیروهای حزب دمکرات همچنین در اقدامی گسترده از سه محور به پایگاه روستای سراب در جنوب میاندوآب (۵/۴ کیلومتری شرق جاده ی میاندوآب به بوکان) حمله کردند که نیروهای خودی به رغم تحمل تلفاتی مقاومت کردند و مانع سقوط پایگاه شدند. نیروهای مهاجم تا آخرین ساعات امروز پایگاه را در محاصره داشتند و مانع کمک رسانی به افراد محاصره شده در پایگاه شدند.(۲)

در نزدیکی روستای خوره از توابع دیواندره نیز ۲ تن از نیروهای سپاه روی مین رفتند و به شهادت رسیدند.(۳)

در همین منطقه، نیروهای مهاجم با کمین گذاری، یک خودرو باری غیر نظامی را متوقف کردند و پس از آتش زدن خودرو راننده ی آن را با خود به قریه ی آق بلاغ در جنوب دیواندره بردند. نیروهای مهاجم قصد داشتند وی را به شهادت برسانند که با واکنش مردم روستا رو به رو شده، از این کار منصرف شدند.(۴)

در جاده ی سنندج به مریوان نیز نیروهای مسلح ضد انقلاب با تیراندازی به طرف یک خودرو، سرنشین آن را که سرپرست آموزش و پرورش بخش نگل بود به شهادت رساندند.(۵)

یکی از افراد گروه کومه له با تحویل یک ژ۳ و ۱۷۰ تیر خود را به نیروهای گردان ۲۰۳ سوار زرهی لشکر۲۸ کردستان تسلیم کرد(۶)

۴۹

امروز ۶ تن از مردم عراق از طریق مرزهای غربی وارد ایران شدند و درخواست پناهندگی کردند. ۵ تن از این افراد از اهالی موصل، بصره، سلیمانیه، کرکوک و بغداد هستند که مدرک کارشناسی (مهندسی) دارند و یک نفر نیز کارگر می باشد.(۷)

۵۰

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، مجاهدین مسلمان عراقی با حمله به یک ستون نظامی دشمن که از منطقه ی اربیل در شمال عراق عازم منطقه ی زاخو در مرز ترکیه و عراق بود، ۵۰ نفر از سربازان بعثی را به هلاکت رساندند و ۸ نفر از آنان را به اسارت گرفتند.

در این عملیات ۳۰ اسلحه ی کلاشینکف نیز به غنیمت مجاهدین مسلمان عراقی درآمد. مجاهدین مسلمان عراق با حمله به نگهبانان سد دربندیخان واقع در استان سلیمانیه ی عراق نیز ۶ تن از آنان را هلاک و ۲ نفر را اسیر کردند.(۸)

۱- سند شماره ۷۳۴۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، شماره ۲۸۰، ۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۴۴۲۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفنگرام، از اداره ی اطلاعات شاجا به نخست وزیری اطلاعات و تحقیقات، ۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۶۹۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرمانده تیپ۱ سردشت (رکن۲)، شماره ۶۳۷، ۱۰/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۹۸۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (طرح و برنامه) به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، شماره ۱۷۸، ۷/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۷۹۸۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۸۴، ۱۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۰۸۹۲۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبرنامه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۳۶، ۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳، به نقل از گزارش ستاد منطقه۵ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۲- مأخذ ۴، بخش چهارم؛ و - سند شماره ۴۴۴۴۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۸۱، ۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۴۹۶۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه میاندوآب (فرماندهی) به قرارگاه بعثت (فرماندهی)، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۴۴۳۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفنگرام، از فرماندهی منطقه۷ به فرماندهی کل، ۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۱۰۴۷۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، مرکز فرماندهی سپاه پاسداران، شماره ۲۱۱، ۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۵.

۴- سند شماره ۳۴۶۸۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری محترم کردستان (معاونت سیاسی)، شماره ۲۸، ۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴.

۵- سند شماره ۳۴۶۸۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش های ویژه خبری، از شهربانی استان کردستان به استاندار محترم استان کردستان، ۱۱/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۸۰۴۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۸۲، از ۷/۱۰/۱۳۶۱ تا ۸/۱۰/۱۳۶۱، ص

۶- سند شماره ۳۰۰۹۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: وقایع منطقه ی استحفاظی لشکر، از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان (معاونت سیاسی نظامی)، شماره ۲۸۷، ۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۷- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، سنندج، به گزارش واحد مرکزی خبر.

۸- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، سنندج، به گزارش خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۵۱

اقـدامات نیروهای سازمان مجاهـدین خلق در ربودن یک خودرو و بمب گـذاری در تهران بی نتیجه ماند. همچنین، تعدادی از افراد وابسته به گروه های برانداز در شهرهای شمالی کشور دست گیر شدند.

در ادامه ی فعـالیت هـای سازمـان مجاهـدین خلق، امروز در تهران ۲ نفر از وابسـتگان این سازمـان، یـک خودرو پیکـان را در خیابـان ولی عصـر(عـج) به زور اسـلحه از صاحبش اخـذ کرده، متواری شدنـد. مأموران کلانتری ناحیه ی ۵ این خـودرو را در خیابـان شـهید بهشتی شـناسایی و متوقف کردنـد که یکی از آن دو گریخت و نفر دیگر دست گیر شـد، ولی بـا خوردن قرص سیانور اقدام به خودکشی کرد که بی درنگ به بیمارستان شهربانی منتقل شد و تحت مداوا قرار گرفت.(۱)

نیروهای سازمان مجاهدین همچنین یک بمب قوی متشـکل از ۲۱ عدد بمب دست ساز را که حاوی ۲۵ کیلو مواد منفجره بود در خیابان ۱۷ شهریور، چهارراه دروازه دولاب، کار گذاشته بودند که با اطلاع به موقع یکی از افراد توبه کرده ی این سازمان، بمب کشف و خنثی شد.(۲)

در رودسر نیز ۴ نفر از افراد سازمان مجاهدین که به سـرقت های مسلحانه دست می زدند، دست گیر شدند و از آنان خودرو و اسناد و مدارک سازمان به دست آمد.(۳)

در بندرانزلی، چند سارق مسـلح که یک اسـلحه هم راه داشـتند، دست گیر شدند. در جنگل های لاکان در اطراف شهر رشت هم تعدادی سلاح و مقادیری مهمات و مواد منفجره کشف شد.(۴)

در شـهر بابـل نیز یکی از افراد حزب کمونیستی طوفـان که مشـی مسـلحانه دارد، دست گیر شـد. بـا هم کاری وی مسـئول این حزب در بابـل و قـائم شـهر و چنـد نفر دیگر از وابسـتگان ایـن حزب دست گیر شدنـد و از منزل یکی از آنـان مقـادیری مـواد منفجره؛ ۳ اسلحه ی ژ۳؛ یک قبضه رولور؛ مقادیری فشـنگ؛ ۴۳ بمب دست ساز؛ تعدادی دسـتگاه تایپ و تکثیر و... به دست آمد.(۵)

۵۲

امـام خمینی در پیام مهمی و با قلمی شـیوا و مانـدگار ضـمن برشـمردن اهمیت و ارزش جهاد و جهادگران و جایگاه رفیع آنان نزد پروردگار از نیروهای رزمنده تقدیر کردند. بخش از پیام ایشان بدین ترتیب است:

«انَّ الجهادَ بابٌ مِنْ اَبْوابِ الجنه فَتَحَه الله لِخاصه اولیائه» (عن امیر المؤمنین(ع))

این فضیلت بزرگ در بین فضایل بیشماری که برای مجاهدین فی سبیل الله نقل شده

۱- سند شماره ۷۳۴۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت اطلاعات و عملیات)، شماره ۲۸۰، ۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۵.

۲- سند شماره ۰۸۹۳۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، دفتر فرماندهی منطقه۹، شماره ۱۲، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲۰.

۳- سند شماره ۴۴۳۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از فرماندهی منطقه۳ به فرماندهی ستاد مرکز، تلفنگرام شماره ۹۲۳، ۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۱۰۴۷۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، مرکز فرماندهی سپاه پاسداران، شماره ۲۱۱، ۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳.

۴- مأخذ ۱۴، بخش دوم.

۵- سند شماره ۴۳۵۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری، از ستاد منطقه۳ فرماندهی به ستاد مرکزی فرماندهی، شماره ۱۲۱۳، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۱۰۴۷۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، مرکز فرماندهی سپاه پاسداران، شماره ۲۱۳، ۱۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

بیشتر جلب توجه می کند. این واژه ها با همان معنای عرفی خود، نه اسرار الهی و عرفانی که دست ما از آنها کوتاه است، بی شک گفتار و نوشتار بشر عادی از بیان آنها عاجز است. این مدال الهی بر بازوان مجاهدان، چون خورشید در نزد صاحبان اسرار غیبی و ملکوتی می درخشد. مگر این جلوه همان خلقت نیست که ابراهیم خلیل الرحمن را مفتخر کرد؟ و بارقه ای از مقام حبیب اللهی نیست که در تارک افضل موجودات می درخشد؟ و مگر نازله مقام ولی اللهی نیست از امیرالمؤمنین تا خاتم الاولیا که به آن اولیاءالله مشرف شده؟ اگر هست (که هست) با چه بیان می توان حول آن گردید و با کدام چشم بشری می شود این جلوه را دید؟ پس بهتر اینکه من قاصر با تقدیم السلام علیکم یا خاصه اولیاءالله دم فرو بندم. و این کرامت بزرگ برای مجاهدان فی سبیل الله است، چه شهید یا پیروز شوند یا نشوند. و برای شهیدان، فضایل زایدالوصف دیگر است و برای پیروزمندان عزیز فضلی جداگانه، پیروزمندانی چون این عزیزان شورانگیز، از فرماندهان عزیز سپاه و ارتش تا سایر مجاهدان تا سایر مبارزان و مجاهدان میدان دفاع و پیشتازان بسیجی و کمیته و ژاندارمری و شهربانی، نیروهای مردمی و عشایری شجاع دلیر که در شکستن حصر آبادان تا شکستن دژ محکم خرمشهر تا فتح بزرگ محرم، نقش اساسی داشتند و به صورت حریف ستمگر که تا بن دندان به سلاح های امریکا و شوروی و دیگر قدرت ها و از پشتیبانی مالی و نظامی مرتجعان منطقه مجهز و برخوردار بوده است، آنچنان سیلی زدند که داغ رسوائی آن بر جبهه صدامیان در تاریخ خواهد ماند. قدرت های بزرگ و حامیان صدام تا کنون باید فهمیده باشند که قدرت نظامی و سلاح های مدرن هرگز نمی تواند با خشم انقلابی و مقدس ملت ها مقابله کند.»(۱)

۵۳

آیت الله خامنه ای در گردهمایی سراسری مسئولان حزب جمهوری اسلامی سخن رانی و به این موارد اشاره کردند: لزوم پیوند و سازمان دهی برای به ثمر رساندن انقلاب؛ کارکردهای تشکیلاتی حزب در سطح جامعه؛ نقش استثنایی امام خمینی در ایجاد وحدت بین نیروهای سیاسی؛ ضرورت اقدامات تشکیلاتی برای تداوم و حفظ وحدت به وجود آمده و بیان تنگناهایی که مخالفان حزب جمهوری اسلامی هنگام شکل گیری و همچنین ادامه ی کار برای این حزب ایجاد کرده اند.

گزارش خلاصه شده ی روزنامه ی جمهوری اسلامی از این گردهمایی به این شرح است:

«پیش از ظهر دیروز گردهمایی سراسری مسئولان حزب جمهوری اسلامی سراسر کشور با تلاوت آیاتی چند از کلام الله مجید کار خود را آغاز کرد. در شروع جلسه ی شب گذشته، حجت الاسلام و المسلمین خامنه ای دبیرکل حزب جمهوری اسلامی، پس

۱- سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه ی نور (مجموعه رهنمودهای امام خمینی)، جلد ۱۷، تهران: انتشارات شرکت سهامی چاپ خانه ی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهمن ۱۳۶۴، صص ۱۲۵ و ۱۲۶.

از ابراز تشکر از شرکت کننده گان در جلسه، سخنان مهمی را در رابطه با نقش تشکیلات در انقلاب و رسالت های حزب جمهوری اسلامی ایراد نمود.

حجت الاسلام خامنه ای سپس به مسائلی که حزب در طول این ۴ سال با آن رو به رو بوده است پرداخت و با اشاره به این نکته که حزب اکنون در دوران یک تجدید حیات و حرکت جدید است اظهار داشت که در چند مدت پس از انقلاب حزب به اندازه سی چهل سال تجربه دیده است و اکنون می خواهد از آن تجربه ها استفاده کند. او گفت:

"اولین تجربه این بود که دانستیم که حزب یک ضرورت است، البته قبلاً می دانستیم ولی در طول این مدت آن را لمس کردیم.

در هیچ حرکت سیاسی بدون پیوند و سازمان دهی نمی توان کار را به پیش برد و اگر بناست برای به ثمر رساندن انقلاب حرکتی ۲۰، ۳۰ ساله صورت بگیرد، چنین کاری به تشکیلات نیاز دارد.

ما نمی گوییم تشکیلاتی که ما در آن باشیم، بلکه تشکیلات و کسانی که اکنون به تشکیلات حمله می کنند بعضی های شان خود درصددند تشکیلاتی به جای این تشکیلات به وجود آورند که در ادامه خواهیم گفت تشکیلات می تواند نیروهای غیر متحرک و بطیء را شتاب لازم ببخشد و نیروهای منحرف را در خط قرار دهد و کسانی که در خط صحیح هستند با تغذیه ی فکری سالم در این خط نگه دارد.

تحزب را ما به شکل یک سازمان دهی جسمی - سازمان دهی عصبی، در بدن آدمی به حساب می آوریم، یعنی یک ضرورت برای تغذیه ی تمام اعضا و جوارح. اگر تشکلی که در جسم وجود دارد نباشد خون و غذا و هوای لازم به همه ی بدن نخواهد رسید، فلج خواهد شد.

هست امّا فلج است. ما اگر مرکزیت حزب را از اندیشه ی بالایی تشکیل دهیم، این اندیشه با سازمان دهی درست می تواند به تمام نقاط کشور برسد و این چه قدر آسایش برای مردم ایجاد می کند.

آن ها می دانند که اندیشه ی درست مکتوم نخواهد ماند و همچنین اگر فکر بکر برای آن ها دست داد، مرجع مناسبی برای استفاده و جمع بندی و رساندن آن به مسئولان وجود دارد. همین طور است اگر مردم بدانند که حرکت آن ها را هزاران واحد دیگر در سراسر کشور می فهمند. آن وقت احساس تنهایی و جدایی از مابقی جمعیت نمی کنند. این خدمت را یک تشکل انجام می دهد.

البته، وقتی می گوییم یک تشکل نه این که فقط یک تشکل باید باشد، آن هم حزب

جمهوری اسلامی، بلکه چند حزب باشد و رقابت سالم میان آن ها خود سازنده است. همان طوری که قرآن هم می گوید فاستبقوا الخیرات. ما نمی گوییم تنها یک حزب باشد، بلکه می گوییم برای به هم پیوستگی جامعه تشکل یک ضرورت است.

البته، یک وقت مثل امروز محوری چون امام پیدا می شود که وحدت جامعه را حفظ کند. ان شاءالله خداوند امام را برای ما حفظ بفرماید، ولیکن ما بر اساس این چیز استثنایی نمی توانیم کارکنیم.

ما به ۲۰، ۳۰ سال حرکت انقلابی نیاز داریم، برای این که وحدت لازم است. امام اکنون وحدت در جامعه به وجود آورده اند.

نیروهایی که در حالت عادی نمی توانستند با یک دیگر کار کنند را امام دور هم جمع کردند، والّا حتی مساجد با هم قبل از آمدن امام با هم اتحاد نداشتند. در سال ۱۳۴۲ هم که امام بودند، وحدت بود و بعداً که ایشان تبعید شدند باز وحدت از بین رفت. دوباره وقتی در سال ۵۶ فریاد امام به صحنه آمد، دوباره هم وحدت آمد، لیکن وجود امام استثنا است.

قاعده غیر از این است، باید برای وحدت جامعه، اساسی ساخت؛ وظیفه ی حزب این است.

بنابراین، وجود یک حزب سالم برای وحدت جامعه ضروریست. ما این را در طول چند سال بعد از انقلاب دیده ایم؛ این واقعیت را ما دانسته ایم. دشمن هم دانسته است. هرچه قدر ما برای استحکام این تشکل کار می کنیم دشمن ده برابر آن برای کارشکنی فعالیت می کند؛ اول حزبی دیگر وابسته به خود در موازات حزب جمهوری اسلامی ایجاد کرد، بعد تمام رسانه های گروهی به حذف حزب پرداختند. آن قدر حزب را مطبوعات و رادیو و تلویزیون بایکوت کردند و به آن بی اعتنایی کردند که ما مجبور شدیم روزنامه را تأسیس کنیم و خدا را شکر که مجبور شدیم و روزنامه در طول انقلاب خدمات بسیار ارزنده یی داشته است.

اول، بایکوت کردند و بعد حمله را شروع نمودند ما باور نمی کردیم که کسی دیگر به شهید بهشتی چهره ی منور انقلاب، تعرض کند، ولی کردند. آن هم به آن صورت مبتذل و شدید و گسترده.

به نظر من بزرگ ترین علت برای حمله به آن شهید انتساب شان به حزب جمهوری اسلامی بود. امام هم این حزب را به کرات در آغاز تأیید کرده بودند. دشمن دید حزبی با این پشتوانه و با این دبیرکل و... خطرناک است برای او، پس حمله های زهرآگین را آغاز کرد.

این حملات هنوز هم ادامه دارد. البته، به آن وقاحت نیست، ولی ادامه دارد. من در آنها دو خطر می بینم: اول سرگرم کردن مردم به این اختلافات که عده یی انتقاد از حزب کنند و عده یی پاسخ بدهند و ما در این دوران سازندگی به این کارها مشغول شویم و خطر دیگر این که به خاطر کوبیدن حزب جمهوری اسلامی تحّزُب را می کوبند.

البته، بعضی هستند که هدف شان همان کوبیدن اصل تحزب است و بعضی هم تنگ نظری شان اجازه ی دیدن حزب جمهوری اسلامی را نمی دهد و در صحبت های شان اصل تحزب را می کوبند."»(۱)

۵۴

روزنامه کیهان درباره ی دعوت نخست وزیر هند از رئیس جمهور ایران برای شرکت در کنفرانس غیر متعهدها نوشته است:

«نخست وزیر هند رسماً از رئیس جمهوری اسلامی ایران برای شرکت در هفتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد که اواخر سال جاری در دهلی نو برپا می شود، دعوت به عمل آورد. این دعوت مورد قبول حجت الاسلام و المسلمین سیدعلی خامنه ای قرار گرفت. دکتر خلیلی سفیر هند در جمهوری اسلامی ایران، پیش از ظهر دیروز به حضور حجت الاسلام سیدعلی خامنه ای رئیس جمهور کشورمان رسید و پیام کتبی خانم ایندیرا گاندی نخست وزیر هند را تقدیم وی کرد. در این دیدار، ریاست جمهور با پذیرش این دعوت و اظهار امیدواری برای موفقیت این کنفرانس گفت: "همگی اعضای این نهضت باید تلاش کنند تا این کنفرانس تحت تأثیر القائات ابرقدرت ها قرارنگیرد و مستقلاً برای تحقق اصول عدم تعهد فعالیت نمایند."»(۲)

۱- مأخذ ۱۰، ص ۱۱.

۲- روزنامه ی کیهان، ۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

روزشمار جنگ دوشنبه ۶ دی ۱۳۶۱ ۱۱ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۲۷ دسامبر ۱۹۸۲

۵۵

شهرهای آبادان و خرمشهر امروز نیز هدف حملات توپ خانه یی عراق قرار گرفتند که بر اثر آن ۲ منزل مسکونی در آبادان و قسمتی از یک بیمارستان تخریب شد و در خرمشهر نیز به ساختمان راه آهن این شهر خسارت هایی وارد شد. در این دو شهر ۳ نفر شهید و ۴ نفر مجروح شدند.(۱)

۵۶

با شدت یافتن فعالیت نیروی هوایی عراق در چند روز اخیر، امروز بیش تر مطبوعات پاریس از قول خبرگزاری عراق به انتشار خبری با عنوان "ایران، عراق: شدت جنگ" پرداختند.

روزنامه ی لوماتن در این باره نوشته است: «بر اساس گزارشی از خبرگزاری عراق، حدود ۷۴ حمله به مناطق پراهمیت ایرانی در منطقه ی جنوب توسط نیروی هوایی عراق صورت گرفته است. عراقی ها اظهار می دارند که مراکز فرماندهی دفاعی داخلی در ایران را منهدم کرده و مناطق مهم نظامی نیز در اهواز، آبادان، عین خوش و دزفول توسط راکت های عراقی در هفته ی گذشته به شدت صدمه دیده اند.»(۲)

بیمه ی لویدز نیز خبری را پخش کرد که به نظر می رسد مربوط به عملیات عراق در حمله به چند کشتی از جمله کشتی یونانی اسکای مون در ۲۷ آذرماه باشد.

لویدز نوشته است: «گفته می شود هلی کوپترهای عراقی مجهز به موشک های اگزوست در جزایر خورالامیا و ترمینال نفتی البکر مستقر می باشند. جزایر مذکور

۱- سند شماره ۳۱۸۴۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری خوزستان به دفتر سیاسی و انتظامی استانداری خوزستان، ۶ و ۷/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۸۰۴۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۸۲، ۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳؛ و - روزنامه ی کیهان، ۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳، ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۸۳، ۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۳، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۶/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه ی لوماتن به نقل از خبرگزاری عراق.

مشرف به راه های آبی منتهی به بندر ایرانی امام خمینی هستند. خلبانان هلی کوپترهای عراقی گفته اند که موشک های خود را از فاصله ی چندصد فوتی به سوی نفت کش مذکور شلیک کرده اند و به سرعت به پایگاه خودبازگشته اند.»(۱)

۵۷

امروز ستاد پشتیبانی جهاد سازندگی کازرون، ۱۰ کامیون حامل کمک های مردمی این شهرستان را به جبهه های جنگ ارسال کرد. ۲۶ نفر از مردم کازرون نیز به منظور بازسازی شهر آبادان به این شهر اعزام شدند.(۲)

۵۸

حمله ی نیروهای حزب دمکرات و افراد مسلح گروه های مخالف پایگاه های نظامی در شهرهای غربی و شمال غربی کشور تعدادی شهید و زخمی برجای گذاشت. افراد مسلح شماری از نیروهای خودی را نیز گروگان گرفتند. در مقابله ی نیروهای خودی با معارضان، شماری از افراد این گروه ها کشته و تعدادی زخمی شدند.

۱. در ادامه ی حمله ی روز گذشته ی نیروهای حزب دمکرات کردستان ایران به پایگاه روستای سراب در جنوب میاندوآب، امروز نیروهای خودی موفق شدند نیروهای حزب دمکرات را عقب بزنند و محاصره ی پایگاه را بشکنند. در طول دو روز درگیری، ۹ تن از نیروهای نظامی و مردم روستا شهید و ۹ تن نیز زخمی شدند. از نیروهای مهاجم نیز ۲۹ نفر کشته و ۶۰ نفر مجروح شدند.(۳)

تعداد نیروهای مهاجم در این عملیات ۱۹۰ نفر تخمین زده شده است.(۴)

فرمانده سپاه میاندوآب در نامه یی به فرماندهی قرارگاه بعثت جزئیات حوادث ۲ روز اخیر را بدین ترتیب گزارش کرد:

«۴ دی ۱۳۶۱ دشمن در گروه های ۴ الی ۵ نفری به شناسایی منطقه ی سراب می پردازد که نیروهای خودی ساعت ۵ بعد از ظهر همان روز متوجه کار شناسایی دشمن شدند و بلافاصله به جمع آوری اطلاعات می پردازند و معلوم شد دشمن در ۳ گروه متشکل از ۳ محور قصد حمله به پایگاه را دارد. دشمن از ساعت ۹ شب شروع به نزدیک شدن به پایگاه کرد و در ساعت ۴ صبح روز ۵ دی، حمله به پایگاه را آغاز کرد. در ضمن، از ۳ گروه، ۲ گروه به پایگاه حمله نمودند و گروه سوم به قصد کمین در ارتفاعات مشرف به

۱- همان، ص ۱۰، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از تلکس کمپانی بیمه لویدز، ۶/۱۰/۱۳۶۱.

۲- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴.

۳- یکی از افراد زخمی شده در این عملیات حسن جمشیدی فرمانده هیز (گردان - تیپ) افشار بود، که در تاریخ ۱۶ دی ۱۳۶۱ بر اثر شدت جراحات به هلاکت رسید و به همین مناسبت عبدالرحمان قاسملو رهبر حزب دمکرات کردستان ۳ روز

عزای عمومی اعلام کرد.

۴- سند شماره ۳۴۹۷۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفنگرام، از قرارگاه بعثت به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، شماره ۱۰۹، ۶/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۱۰۴۷۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، مرکز فرماندهی سپاه پاسداران، شماره ۲۱۲، ۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۳۴۹۸۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (طرح و برنامه) به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، شماره ۱۷۸، ۷/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۴۴۴۴۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۸۱، ۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۴۹۶۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه میاندوآب (فرماندهی) به قرارگاه بعثت (فرماندهی)، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۹۶۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، ارومیه، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

ارزن قشلاق مستقر شدند تا صبح که نیروی کمکی به سراب می رود، حمله نماید. نیرویی که قصد کمک داشت نتوانست و به کمین افتاد که الحمدلله صدمه یی وارد نشد، ولی به هیچ وجه نتوانستیم کمک برسانیم. شب ساعت ۷ دوشنبه، دشمن تمام نیروهای خود را جمع نموده و حمله ی سختی دوباره به پایگاه نمود. این بار یک قبضه خمپاره ی ۱۲۰ در منطقه ی کشاورز مستقر نمودیم که با اجرای آتش روی نقاط تجمع دشمن، دشمن تار و مار شد که طبق آخرین آمار به دست رسیده، ۶۰ نفر مجروح و ۲۹ نفر کشته به جا گذاشته و فرار می کند. از نیروهای خودی ۹ نفر شهید و ۹ نفر مجروح سطحی شدند. دشمن در این حمله ۲۴ ساعت پایگاه را در محاصره نگه می دارد.»(۱)

۲. در ساعت ۸:۳۰ ، ۱۵ نفر از نیروهای مسلح برانداز، ۲ مینی بوس را در جاده ی پسوه - پیرانشهر با توسل به زور در اختیار گرفتند و سپس در پوشش این ۲ خودرو به نیروهای تأمین جاده حمله کردند و ۸ تن از سربازان را به شهادت رساندند. مهاجمان همچنین ۲ سرباز را که از مسافران مینی بوس ها بودند به گروگان بردند.(۲)

۳. در حمله ی نیروهای مسلح غیر قانونی به نیروهای نظامی مستقر در سقز ۳ نفر شهید و ۴ غیر نظامی و یک پیش مرگ کرد مسلمان زخمی شدند.(۳)

۴. پایگاه احمدآباد در شمال محور بوکان - سقز به محاصره ی ۱۵۰ تن از نیروهای مسلح غیر قانونی درآمد که با اعزام نیروی کمکی و تلاش نیروهای ژاندارمری محاصره شکسته شد. در این حادثه یک نفر شهید؛ ۳ نفر زخمی و یک نفر به گروگان گرفته شد. از تلفات نیروهای مهاجم اطلاعاتی در دست نیست(۴)

۵. در مهاباد نیروهای مسلح غیر قانونی به مقر نیروهای خودی در میدان حیوانات حمله کردند که با هوشیاری و اقدام به موقع نیروهای خودی مهاجمان با تحمل ۴ کشته مجبور به خروج از شهر شدند.

۶. در منطقه ی واوان سردشت مهاجمان به نیروهای خودی حمله کردند که در این حمله ۳ سرباز شهید و ۲ سرباز دیگر زخمی شدند.(۵)

۷. در نزدیکی روستای کاشتر در شمال کامیاران، نیروهای مهاجم با اجرای عملیات کمین و حمله به مقرّ نیروهای خودی ۴ نفر از نیروهای سپاه را به شهادت رساندند و یک خودرو تدارکاتی را به آتش کشیدند.(۶) همچنین بنا به اعلام منابع مطلع، جنازه ی یک سرباز امروز در اطراف قریه ی بیساران مریوان کشف شد. این سرباز در عملیات پاک سازی این روستا که در اول آذرماه انجام شد، به گروگان نیروهای مسلح ضد انقلاب درآمده بود.(۷)

۱- مأخذ ۵، بخش پنجم.

۲- مأخذ ۵، بخش چهارم؛ و - سند شماره ۳۴۹۵۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی پیرانشهر به فرماندهی قرارگاه بعثت، ۷/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۴۰۰۲۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه

سیدالشهدا(ع) (فرماندهی) به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، شماره ۲۰۱، ۸/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۰۸۹۲۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبرنامه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۳۶، ۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳، به نقل از گزارش ستاد منطقه۵ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۳- مأخذ ۵، بخش چهارم، صص ۱ و ۲؛ و - سند شماره ۳۴۱۱۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به مقام استانداری کردستان، ۷/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- مأخذ ۵، بخش چهارم، ص ۲.

۵- سند شماره ۳۴۹۸۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری، از واحد اطلاعات و بررسی های سیاسی تأمینی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، شماره ۱۵ و ۱۷، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۶؛ و - مأخذ ۱، بخش دوم، از ۷/۱۰/۱۳۶۱ تا ۸/۱۰/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲.

۶- سند شماره ۳۴۶۹۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرمانده ناحیه ۴ (رکن۲) استانداری کردستان (معاونت سیاسی)، شماره ۶۶۹، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۴۹۶۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه کردستان به فرماندهی قرارگاه حمزه (ارومیه)، شماره ۲۵۶۸، ۶/۱۰/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲.

۷- سند شماره ۱۷۸۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن سوم) مرکز فرماندهی به مقام وزارت کشور، شماره ۳۹، ۶/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۵، بخش چهارم، ص ۲.

۵۹

علاوه بر اقدامات نظامی نیروهای مسلح غیر قانونی معارض در مقابله با نیروهای نظامی و انتظامی، برخی اقدامات آنان مستقیماً علیه مردم بومی مناطق کردنشین انجام شد.

۱. شش تن از افراد حزب دمکرات از طریق مرز شیخان – نیسانه به روستای نروی در شمال غربی پاوه وارد شدند و با مراجعه به منزل یکی از افرادی که قبلاًـ با حزب دمکرات هم کاری داشته و اکنون قطع رابطه کرده بود، با تهدید اسلحه از وی درخواست ۴۵ هزار تومان وجه نقد کردند. در منزل این شخص فقط ۱۰ هزار تومان موجود بود و آنان پس از اخذ این مقدار پول و شکنجه ی وی، او را با شلیک گلوله به قتل رساندند. این افراد سپس در مسیر روستا ۲ مین کار گذاشتند که خودرو یکی از اهالی روستا روی مین رفت و ۲ تن شهید و ۳ نفر مجروح شدند.(۱)

۲. نیروهای مسلح مخالف در روستای کانی سفید در شمال غربی سقز، ملامحمد ماموستای (۲) روحانی این ده را به جرم هم کاری با سپاه در حالی که در منزل خود مشغول خواندن نماز بود به گلوله بستند و به شهادت رساندند.(۳)

۳. در آبادی همدان پیرانشهر نیروهای مسلح ضد انقلاب ۱۲ تن را به جرم هم کاری با دولت دست گیر کردند و با خود بردند(۴)

۴. در روستای کانی کبود در جنوب دیواندره، ۶۰ تن از نیروهای گروه کومه له به زور اسلحه ۴۰ رأس از گوسفندان اهالی این روستا را ربودند.(۵)

۵. به گزارش ژاندارمری، نیروهای مسلح معارض در محور ارومیه – سلماس در منطقه ی قوشچی با ایجاد راه بندان اقدام به غارت اموال مسافران کردندکه با سررسیدن نیروهای انتظامی از منطقه گریختند.(۶)

در یک بولتن داخلی قرارگاه حمزه گزارش این حادثه بدین ترتیب آمده است:

«اشرار مسلح ساعت ۵:۳۰ دقیقه ی بعد از ظهر روز ۶/دی/۱۳۶۱ – که حدوداً ۴ نفر ملبس به لباس پاسداری بوده اند – در جاده ی ارومیه – سلماس، اقدام به راه زنی نموده و اشیا و وسایل مسافرین را غارت کرده اند که در این میان نفربر گشتی ژاندارمری به نزدیکی محل حادثه می رسد و متوجه موضوع می شود که با رگبار بستن اطراف خود بدون این که به تعقیب مهاجمین بپردازد برگشته و فرار می کند. افراد مسلح با خیال راحت ماشین ها را نگه داشته و بعد از اخاذی بر می گردند. چند نفر از مسافرین به پایگاه مربوط به ژاندارمری مراجعه و چگونگی جریان را می گویند. افراد نفربر اظهار می دارند که ما خیال کردیم آن ها مسلح به آر.پی.جی۷ می باشند.(۷)

۱– سند شماره ۱۷۸۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از بخشداری نودسود مستقر در نودشه به استانداری باختران،

۱۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۴۱۶۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری باختران (رکن۲) به ژاجا (رکن۲)، ۲۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- روحانی سنی

۳- سند شماره ۳۹۵۹۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (فرماندهی) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی)، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۹۶۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به قرارگاه حمزه، شماره ۲۶۲۸، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۷۹۸۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۸۷، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

۵- سند شماره ۳۹۶۰۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی)، شماره ۲۲۶، ۱۲/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- مأخذ ۱، بخش دوم، ص ۱؛ مأخذ ۱۰، بخش اول، ص ۱.

۷- مأخذ ۱۰، بخش اول، ص ۱.

۶۰

به حکم دادگاه انقلاب شیراز، امروز ۲ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق اعدام شدند. این ۲ تن مسئول اطلاعات سازمان در شهر آبادان؛ عضو تیم محلات آبادان؛ مسئول تیم تدارکات و طراح حمله به یک پاسگاه انتظامی بودند(۱)

در خوی نیز یک پایگاه گروه مارکسیستی طوفان در داخل شهر و یک پایگاه در خارج از این شهر با استفاده از اطلاعات مردمی کشف شد. از این پایگاه ۶ اسلحه و مقداری مهمات به دست آمد.(۲)

۶۱

نخست وزیر، رئیس مجلس شورای اسلامی، اعضای شورای مرکزی و مسئولان دفاتر حزب جمهوری اسلامی سراسر کشور با امام خمینی دیدار کردند. رهبر انقلاب در جمع مسئولان کشور سخنانی ایراد کردند که گزیده یی از سخنان ایشان بدین شرح است:

«این هم از برکات انقلاب و نهضت اسلام است که با آقایانی که در اطراف هستند ملاقات می کنم و امیدوارم این اجتماعات و ملاقات ها مفید باشد. از اول عالم تا حال دو حزب بوده است: یکی حزب الهی و یکی حزب غیر الهی و شیطانی. و آثار هر یک هم جدا بوده است و آنی که مال الله بوده چون مقصد خدای تبارک و تعالی است، به سوی او و در راه مستقیم است و آن که برخلاف این راه بوده که اکثریت هم با اینهاست، حزب های شیطانی هستند. از صدر عالم تا حالا، زمان رسول الله هم بوده است و در زمان خودمان هم حزب رستاخیز را دیدید که مقصدشان معلوم بود. حزب های الهی، آثارش این است که روح خداست، یعنی کوشش آن این است که دعوت به خود نکند و دعوت به خدا بکند، دعوت به طبیعت نکند و دعوت به الوهیت و ملکوت بکند و این علامتی است که انسان خودش می تواند بفهمد که کجا می رود آن چیزی که لازم است برای همه ی افراد بشر، این است که توجه کنند که خودشان را در حزب خدا وارد کنند. انبیا هم برای همین آمدند، یعنی اگر چنانچه جنگ می کردند برای خدا و اگر صلح می کردند، برای خدا و اگر دعوت می کردند برای خدا. و هیچ یک از انبیا را سراغ نداریم که گوشه گیری کرده باشد. چوپان است، عصایش را بر می دارد و راه می افتد برای نجات مردم و فرعون، ولی فرعون نتوانست نجات پیدا کند. و اسلام است که راه افتاد با همین فقیرها و با همین مردم که در نظر اشخاص دیگر مردم پایین بودند و

۱- مأخذ ۲، صص ۶ و ۷، شیراز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۶/۱۰/۱۳۶۱.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۸۸ ، ۱۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۱/۱۰/۱۳۶۱.

ص:۱۰۷

اشکال به پیغمبر می کردند که با تو یک دسته اراذل و مردم پست هستند. و امروز تمام خوبی هایی که در دنیا هست و تمام آثار خیر، اثر دعوت انبیاست. یعنی مردمی که دعوت انبیا را قبول کردند، آثار خیر گذاشتند و یک دسته هم که اعوجاج داشتند و آثار خیر گذاشتند، باز هم اینها از آثار انبیاست برای اینکه آثار انبیا اسباب این شد تا آنها از خوف ملت ها یک همچو کارهایی را انجام دهند و خودشان را به این راه بزنند و وارد بشوند که مقاصدشان را پیش ببرند، لکن این انحراف است و انسان باید از این انحراف ها نجات پیدا کند. بدترین انحراف این است که انسان در ظاهر یک جوری نمایش دهد که واقعش برخلاف اوست. این نفاق است و نفاق از بدترین خبرهایی است که در قرآن مجید آمده.

در هر صورت باید جامعه ما، روحانیون ما، روشنفکران ما و دانشمندان ما در فکر این باشند که این نعمت و فرصتی که خدا به ما داده است، طوری نشود که آن را شکر نکنیم. آقایان در هر جا که هستند، در حزب یا در خارج حزب باید کاری کنند که مردم را در صحنه نگه دارند. وقتی مردم با هم مجتمع شدند، آن وقت است که می توانند کاری انجام دهند و وقتی قطرات جمع شد سیل هم درست می شود. بنابراین ما باید دعوت بکنیم و دنیا هم الهی شد، می شود آخرت و می شود ملکوت دنیا و فرقی ندارد مابین اینجا و ملکوت و جبروت، همه اش جلوه ای است از خدا. آن چیزی که دنیا را بد می کند این است که انسان توجه کند به عالم پایین، در مقابل خدای تبارک و تعالی.

این طور نیست که حزب بد باشد یا هر حزبی خوب باشد. میزان، ایده حزب است و اگر ایده چیز دیگری باشد این حزب شیطان است، هر اسمی هم داشته باشد. بنابراین ما باید کوشش کنیم که حزبمان را حزب الله کنیم، خودمان را جزء حزب الله قرار دهیم.»(۱)

۶۲

رئیس جمهور در دیدار امروز استاندار کردستان (اصغرنیا) و نمایندگان شهرهای مریوان، سقز، بانه، سنندج، بیجار، بوکان و مهاباد با ایشان در مجلس شورای اسلامی، حمایت مردم کردزبان را از نظام جمهوری اسلامی عامل شکست امریکا اعلام کرد. آیت الله خامنه ای در این دیدار گفت: «وقتی در شهرهای کردستان روحانیت، مسئولین و مردم استان از اسلام و جمهوری اسلامی دفاع می کنند و فریب ضد انقلاب را نمی خورند، این حمایت باعث شکست سیاست امریکا در آن جا می شود.» آقای خامنه ای با تأکید بر حرکت نظام جمهوری اسلامی به سمت ثبات و استحکام بیش تر گفت: «به اهمیت وحدت بین شیعه و سنی باید بسیار تأکید شود، زیر از اول دست استعمار و دشمن سعی کرد که بین اهل تسنن و تشیع اختلاف بیندازد و از هر وسیله یی برای این هدف پلید خود استفاده کرده و می کند، ولی ما باید با هوشیاری توطئه های آن ها را خنثی کنیم.»(۲)

۱- سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه ی نور (مجموعه رهنمودهای امام خمینی)، جلد ۱۷، تهران: انتشارات شرکت سهامی چاپ خانه ی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهمن ۱۳۶۴، صص ۱۳۲ و ۱۳۳.

۲- روزنامه ی اطلاعات، ۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، به گزارش واحد مرکزی خبر.

۶۳

سعید رجایی خراسانی نماینده ی دائمی ایران در سازمان ملل متحد، در یادداشت اعتراض آمیز به خاویر پرزدکوئیار دبیر کل سازمان ملل، حمله ی موشکی عراق به شهر دزفول را که به شهادت و مجروح شدن صدها تن انجامید، محکوم کرد.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، دکتر رجایی از دبیرکل سازمان ملل خواست که متن یادداشت اعتراض آمیز نمایندگی جمهوری اسلامی ایران را به صورت یک سند رسمی شورای امنیت منتشر و در اختیار همه ی اعضای این سازمان قرار دهد(۱)

۶۴

معاون بازرگانی خارجی وزارت بازرگانی پیامد سفر اخیر هیئت اقتصادی آلمان شرقی به ایران را لغو معاملات تهاتری و افزایش میزان داد و ستد بین دو کشور اعلام کرد.

حجت الله غنیمی فرد معاون بازرگانی خارجی وزارت بازرگانی، در مصاحبه یی ضمن اعلام خبر لغو معاملات تهاتری بین ایران و جمهوری دمکراتیک آلمان در مورد معاملات تهاتری بین ایران و دیگر کشورها گفت:

«در گذشته در اکثر موارد، کشورهایی که با ایران روابط تهاتری داشتند در مقابل خرید کالاهای غیر نفتی و نفت، کالاهای صد در صد مرغوب خود را به ایران ارائه نمی کردند و به این ترتیب اقتصاد کشور ما از دو جنبه متضرر می شد: یکی از طریق فروش نفت که در بعضی مواقع در بازارهای دیگر به مصرف می رسید و دیگر آن که هنگام تصفیه ی حساب تهاتری، کالاهای ارائه شده با مرغوبیت کامل هم راه نبود.»

معاون بازرگانی خارجی گفت:

«در پی سفر هیئت آلمانی به ایران که در هفته ی گذشته صورت گرفت، مقامات وزارت خانه های صنایع بازرگانی، نفت و بانک مرکزی ایران ضمن ارائه ی نکات مثبت و منفی سیستم موجود تهاتر، هیئت آلمانی را متقاعد کردند که جهت افزایش مبادلات بین دو کشور با یک دیگر سیستم جدیدی ایجاد کنند [و] به این ترتیب، بعد از انقلاب اسلامی ایران و برای اولین بار از تاریخ ۱۲ بهمن ماه جاری، قرارداد تهاتر بین ایران و جمهوری دمکراتیک آلمان لغو و حساب مخصوصی جهت مبادلات بازرگانی و خدماتی بین دو کشور ایجاد شود.»

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴، تهران، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی.

غنیمی فرد سپس در مورد میزان مبادلات دو کشور اظهار داشت: «تا قبل از انقلاب، میزان مبادلات کالا بین دو کشور بسیار ناچیز بود، به طوری که طی سال ۱۳۵۵، ایران حدود ۴۷۸ میلیون ریال کالا از جمهوری دمکراتیک آلمان وارد و حدود ۲۵۰ میلیون ریال کالا به آن کشور صادر کرد.

این واردات طی سال ۱۳۵۹ به ۸۸۳,۲ میلیون ریال و در سال ۱۳۶۰ به حدود ۶ میلیارد ریال بالغ شد. از سوی دیگر، جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۵۹ بالغ بر ۵/۴ میلیارد ریال و در سال ۱۳۶۰ حدود ۴ میلیارد ریال به جمهوری دمکراتیک آلمان صادرات داشته است.»(۱)

۶۵

نبود ساختار صحیح اقتصادی، ناگزیر نمودهایی را در تولید در پی خواهد داشت. کمبود گوشت برای مصرف داخلی از آن جمله است که علاوه بر میزان ارز پرداختی برای آن، رفتار کشور فروشنده نیز (نیوزلند) - که ایران از خریداران اصلی گوشت در طول ۹ سال گذشته از آن بوده است - در نوع خود جالب است. گزارش بی بی سی از شیوه ی تعاملات ایران و نیوزلند به این شرح است:

«گزارش رسیده است که ایران از زلاند جدید گوشت وارد می کند و صادرات گوشت زلاند جدید به ایران که به علت عدم پرداخت بهای محموله های گوشت تقریباً متوقف شده بود، بار دیگر از سر گرفته می شود.

به گزارشی که از شهر ولینگتون در زلاند جدید فرستاده شده گوش می دهیم. نیوزلند فقط ۳ میلیون نفر جمعیت دارد، ولی صاحب ۷۰ میلیون گوسفند است. این ملت کوچک بزرگ ترین صادرکننده ی گوشت گوسفند در جهان است، یعنی در حدود ۴۰۰ هزار تن در سال. ایران در یک سال آینده مشتری ۱۰۰ هزار تن از این گوشت خواهد بود و اولین بارگیری گوشت برای ایران در ماه آینده (ژانویه) شروع خواهد شد. بر طبق کنتراتی که اداره ی صادرات گوشت نیوزیلند با دولت ایران بسته، این گوشت فقط در مقابل پول نقد به ایران فروخته خواهد شد. قبلاً نیوزیلند نفت از آن کشور دریافت می داشت، اما آن نفت به اروپا فرستاده می شد تا در آن جا توسط تعدادی بانک برای نیوزیلند فروخته شود و قیمتش تحویل دولت نیوزیلند گردد. آن گونه معاملات در نیوزیلند مورد انتقاد شدید قرار گرفت، مخصوصاً به این دلیل که مدت درازی طول می کشید که بانک های اروپایی بتوانند نفت متعلق به نیوزیلند را در اروپا بفروشند و پول آن را تحویل صادرکنندگان گوشت بدهند. ضمناً، در آن زمان، ایران کمبود ارز خارجی داشت، به طوری که حتی یک بار اداره ی صادرات گوشت نیوزیلند از حرکت ۵ کشتی

۱- روزنامه ی کیهان، ۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

بـارگیری شـده به طرف ایران جلوگیری کرد تـا ایران ابتـدا مقادیری از ۵۰ میلیون دلاـری را که به نیوزیلنـد مقروض شـده بود بپردازد. ایران بالاـخره تمـام آن پول را پرداخت. در سـال گذشـته، نیوزیلنـد راضـی بود به آن گونه مبادلات (گوشت با نفت) ادامه بدهـد، زیراکه صادرات گوشت به ایران تقریباً متوقف شده بود و سـردخانه هایش تقریباً همگی پر از گوشت بی مشتری شـده بودنـد. گوشت نیوزیلنـد در جهان معروف است. با این وصف، فقط بعـد از سال ۱۹۷۳ و چنـد برابر شدن ناگهانی قیمت نفت و چند برابر شدن ناگهانی درآمد ایران بود که صادرات گوشت نیوزیلند به ایران به سـرعت بالا رفت. سـپس، در عوض، چنـد سال تا قبل از انقلاب ایران، صادرات گوشت نیوزیلنـد به ایران چنـد برابر گشت و دو سال پیش، مقـدار آن به ۱۰۷ هزار تن در سال رسید.»(۱)

۶۶

به مناسبت فرارسیدن سال گرد اشغال افغانستان از سوی ارتش روسیه، امروز تظاهراتی علیه اشغال گری این کشور در شهرهای تهران، مشهد، کرمان، زاهدان، شیراز، یاسوج، یزد و... برگزار شد(۲)

به گزارش روزنـامه ی اطلاعـات، هزاران نفر از افغـانی هـای مقیم تهران، صـبح امروز در یـک راه پیمـایی باشـکوه، سال گرد اشغال افغانستان و اعمال زور و فشار از جانب دولت مارکسیستی را بر مسلمانان حق طلب آن کشور محکوم کردند.

راه پیمایـان که به تدریـج از سـحرگاه امروز در میـدان بهارسـتان اجتماع کرده بودنـد، تصاویری از آیت الله العظمی منتظری و شهیدان مسـلمان افغانستان را که در مبارزه ی مسلحانه علیه حکومت دست نشانده ی ببرک کارامل و قوای اشغال گر شوروی به شهادت رسیده بودند، در دست داشتند.

در پلاکاردهـایی که راه پیمایـان در دست داشـتند، نوشـته شـده بود از کشور مسـلمان افغانسـتان خـارج شویـد. در تعـدادی از پلاکاردها نیز تجاوز ددمنشانه ی اشـغال گرانه و اسـتفاده از بمب های شـیمیایی و آتش زا در شـهرها و روستاهای افغانستان به شدت محکوم شده بود(۳)

رسـانه هـا از وقوع درگیری در این راه پیمـایی گزارشـی مخابره نکرده انـد، اما یک نشـریه ی داخلی سـپاه درباره ی اقـدامات خشونت آمیز در این تظاهرات و مقابله ی نیروهای انتظامی خبری بدین ترتیب منتشر کرد:

«به مناسـبت سـال گرد اشـغال افغانسـتان به وسیله ی متجـاوزین روسـی، تجمعی به وسـیله ی افغانی های مقیم ایران در میـدان فردوسـی صورت گرفت که پس از اجتمـاع، به طرف سـفارت شوروی در خیابـان نوفل لوشاتو راه پیمایی کردنـد و در ساعت ۱۰، بر اثر تحریک گروهی

۱- مأخذ ۲، صص ۱۹ و ۲۰، رادیو بی بی سی.

۲- مأخذ ۱، بخش آخر، ص ۲، مشهد.

٣- مأخذ ٢٣، ص آخر.

قصـد حمله به سـفارت را داشـتند که نیروهـای انتظـامی از این اقـدام جلـوگیری کردنـد، ولی چـون هجـوم جمعیت زیـاد بود، مـأمورین مجبور به پرتـاب گـاز اشـک آور شدنـد که در نتیجه جمعیت متفرق [شدنـد] و به طرف میـدان فردوسـی به حرکت درآمدنـد. ضـمناً توده یی هـا قصـد برهم زدن تظاهرات را داشـتند که در این رابطه ۷ نفر دست گیر و به مقامـات ذی صـلاح تحویل داده شدند.»(۱)

۶۷

حزب الـدعوه اسـلامی عراق با ارسال تلگرافی به حضور امام خمینی، ضـمن برشـمردن گوشه هایی از اقدامات دولت عراق در شکنجه و اعـدام انقلابیون عراق، درخواست کرد تـا نیروهای ایرانی هر چه سـریع تر با ورود به خاک عراق به پاک سازی این کشور اقـدام کنند. در قسـمتی از این تلگرام آمده است: «آخرین اخبار رسـیده از عراق در بندمان حکایت دارد که صدام کافر طی چنـد ماه گذشـته صـدها تن از فرزنـدان مسـلمان و مبارز عراق را به هم راه خویشاوندان شان پس از وارد کردن وحشـیانه ترین شـکنجه ها به شـهادت رسانیده و در یکی از باتلاق های عراق مدفون ساخته است. گستاخی این جنایت کار طاغوت گر به آن جا رسـیده که حتی بدون تحویل دادن پیکرهای پاک شهیدان به خانواده ی آن ها برای شهدا گواهی مرگ صادر کرده و آن ها را به خانواده ی مبارزان مسلمان تسلیم می کند.»(۲)

در این روز همچنین شـماری از کردزبانـان مخـالف دولت بعثی عراق در نزدیکی پایگـاه گلالـه، به یکی از واحـدهای ارتش عراق حمله کردنـد و پس از چنـدین سـاعت درگیری، فرمانـده واحـد مـذکور به نـام طاهر با تعـدادی از افرادش به کوه گلاله متواری شدند که بر اثر سرمای شدید به هلاکت رسیدند.(۳)

۱- سـند شـماره ۰۸۹۳۴۳ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: بـولتن هفتگی، از دفتر فرمانـدهی کـل سـپاه پاسـداران (مرکز فرماندهی) به فرمانده منطقه۹، شماره ۱۲، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲۲.

۲- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، به نقل از حزب دعوه اسلامی عراق.

۳- سند شماره ۲۷۰۱۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز قرارگاه مرکزی نزاجا غرب (رکن۲) به ناحیه ی ژاندارمری باختران (رکن۲)، ۲۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

روزشمار جنگ سه شنبه ۷ دی ۱۳۶۱ ۱۲ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۲۸ دسامبر ۱۹۸۲

۶۸

در گلوله باران شهر آبادان ۷ منزل مسکونی تخریب یا خسارت هایی به آنان وارد شد. خرمشهر نیز همچنان هدف گلوله های خمپاره و توپ های عراق بود. در این دو شهر ۴ نفر بر اثر ترکش گلوله ها زخمی شدند.(۱)

۶۹

رزمندگان، شماری از نیروهای داوطلب بسیجی عازم جبهه های جنگ شدند. همچنین، کمک های نقدی و غیر نقدی مردم برای کمک به روستاییان مناطق کردنشین و رزمندگان به این مناطق ارسال شد.

۱. امروز نیز نیروهای داوطلب بسیجی از شهرهای قم و تربت حیدریه با بدرقه ی مردم این شهرها عازم جبهه های جنگ شدند.(۲)

۲. ارسال کمک های مردمی به جبهه های جنگ و مناطق جنگ زده امروز هم ادامه یافت و ده ها کامیون حامل مواد غذایی، پوشاک، دام و وسایل مورد نیاز روستاییان مناطق کردنشین از شهر همدان به این مناطق ارسال شد.(۳) جهاد سازندگی دامغان نیز اعلام کرد ۲۰ تن نان و ۱۰ تن سیب زمینی اهدایی مردم این شهر برای مصرف نیروهای رزمنده به جبهه های جنگ ارسال شده است.(۴)

۱- سند شماره ۳۱۸۴۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری خوزستان به دفتر سیاسی و انتظامی استانداری خوزستان، ۶/۷/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۰۰۳۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری روزانه، از شهربانی استان خوزستان (اطلاعات) به استانداری محترم استان خوزستان، شماره ۲۲۴، ۹ و ۱۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴، قم.

۳- همان.

۴- همان.

۳. مردم فیروزکوه، یک کامیون حاوی میوه، مواد غذایی، لباس گرم و گونی به مناطق جنگی ارسال کردند.(۱) در اصفهان نیز یک خانم بازنشسته ی کارگر همه ی پس اندازش را که یک میلیون و پانصد هزار ریال بود برای کمک به جبهه های جنگ به امام جمعه ی این شهر تقدیم کرد.(۲)

۷۰

هم زمان با آغاز بازسازی و نوسازی ۵۰ روستای جنگ زده ی آبادان که بنیاد مسکن استان فارس با هزینه ی کمک های مردمی این استان مسئولیت آن را بر عهده گرفته است، رحیم زارع مسئول بازسازی این روستاها درباره ی چگونگی بازسازی و نوسازی روستاها گفت:

«۵۰ روستا زیر آتش دشمن قرار داشت و هنوز هم روستاهای کنار اروندرود زیر آتش دشمن هستند و غیر از روستای سادات که با خاک یک سان شده، بیش ترین آسیب به روستاهای سلج، آلبوعبادی، خرخره، شُطیط و روستاهای کناره ی اروندرود وارد شده است و گروه ما مشغول بازسازی و تعمیر منازل روستاهایی که اهالی آن بازگشته اند، هستند و تا کنون به طور کلی در ۱۲ روستا منازل آسیب دیده تعمیر و مرمت شده و برای بقیه ی روستاها فرم و شناسنامه تهیه شده است.» وی افزود: «قرار است ۱۷۰ منزل مسکونی در روستای سادات و تعداد زیادی در دیگر روستاها ساخته شود.» زارع همچنین درباره ی مشخصات و میزان آسیب دیدگی یکی از روستاهای در دست بازسازی گفت: «سادات یکی از روستاهای آبادان است که در ۱۵ کیلومتری جاده ی آبادان - ماهشهر واقع شده است و تا مرکز آبادان ۲۰ کیلومتر فاصله دارد. این روستا دارای ۱۵۵ خانوار با ۱۳۵۰ نفر جمعیت بود که در آغاز جنگ تحمیلی به وسیله ی نیروهای عراقی با خاک یک سان شد و عده یی از مردم آن شهید و عده یی نیز به مناطق دیگر کوچ کردند.» وی افزود: «این روستا در محل خودش نوسازی می شود و کلیه ی مصالح آن آماده شده است؛ بناها و استادکارها از استان فارس به این روستا آمده اند و عده یی از اهالی نیز که در نزدیکی منطقه بودند با حقوق به کار گرفته شده اند.»(۳)

۱- همان.

۲- روزنامه ی اطلاعات، ۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴.

۳- همان.

۷۱

مقر حزب دمکرات در شمال شرقی کامیاران و افراد مسلح در بانه به تصرف نیروهای سپاه درآمد. اقدامات خراب کارانه ی نیروهای ضد انقلاب در شمال غرب کشور نیز تلفات و خسارت هایی در پی داشت.

نیروهای سپاه عملیاتی را علیه مقر حزب دمکرات و گروه کومه له در بان سعید و محمدآباد پرتاله در شمال شرقی کامیاران اجرا کردند که در ساعت های اولیه به دلیل هماهنگ نبودن با سایر نیروها و اطلاع نداشتن سپاه منطقه ی ۷ (استان های باختران، کردستان و ایلام)، نیروهای عمل کننده به محاصره درآمدند، اما با رسیدن نیروهای کمکی محاصره شکسته شد و افراد حزب دمکرات و کومه له با تحمل تلفاتی مجبور به عقب نشینی شدند. در این عملیات ۵ تن از نیروهای سپاه شهید و ۲ تن مجروح شدند.

منابع محلی تلفات نیروهای مسلح ضد انقلاب را ۱۲ تن ذکر کرده اند. در این عملیات ۲ تن از افراد این گروه ها نیز به اسارت نیروهای سپاه درآمدند.(۱)

در بانه نیز در اوضاع بد جوی و در حالی که بارش برف به شدت ادامه داشت، نیروهای سپاه، روستای اوغل در ۲۴ کیلومتری غرب این شهر را که از ۳ سال پیش یکی از مقرهای مهم نیروهای مسلح ضد انقلاب بود، تصرف کردند و با استقبال مردم روستا مواجه شدند.(۲)

بر اثر تیراندازی نیروهای مسلح گروه های مخالف در روستای قلچه در اطراف سردشت، یک پیرمرد روستایی شهید و ۲ نفر زخمی شدند(۳)

در همین منطقه در حوالی پایگاه ربط، یک خودرو حامل افراد مین یاب به مین برخورد کرد و خسارت دید. در محور جلدیان – پسوه نیز یک بمب کار گذاشته شده در جاده کشف و خنثی شد(۴)

۷۲

نخستین کنگره ی جهانی ائمه ی جمعه و جماعات، امروز با شرکت ائمه ی جمعه و جماعات ایران و ۱۵۰ تن از امامان جمعه و جماعات کشورهای(۵) مالزی، قطر، تونس، امارات متحده و... با حضور رئیس جمهور ایران؛ چند تن از نمایندگان مجلس شورای اسلامی؛ وزیران بهداری، ارشاد، دفاع، برنامه و بودجه، دادگستری و... در هتل آزادی

۱- سند شماره ۷۹۸۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفنگرام، از ستاد منطقه۷ به فرماندهی کل سپاه، شماره ۴۲۴، ۸/۱۰/۱۳۶۱ سند تک برگی؛ و – خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۸۶، ۱۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۶، باختران – خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۹/۱۰/۱۳۶۱؛ و – سند شماره ۱۰۳۸۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن

گزارش روزانه، مرکز فرماندهی سپاه پاسداران، شماره ۲۱۴، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۳۴۶۹۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرمانده ناحیه ۴ (رکن۲) استانداری کردستان (معاونت سیاسی)، شماره ۶۶۹، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- سند شماره ۱۰۴۷۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، مرکز فرماندهی سپاه پاسداران، شماره ۲۱۳، ۱۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۷۹۸۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی)، شماره ۲۲۶، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۹۶۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از روابط عمومی ناحیه کردستان به روابط عمومی قرارگاه حمزه، شماره ۱۲۸، ۷/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- مأخذ ۸، بخش سوم.

۴- سند شماره ۷۹۸۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۸۴، ۱۰/۱۰/۶۱، صص ۱ و ۲.

۵- روزنامه ی جمهوری اسلامی کشورهایی را که ائمه ی جمعه و جماعات آن ها در این کنگره شرکت کرده بودند به این شرح اعلام کرد: مالزی، ژاپن، قطر، تونس، پاکستان، امارات متحده ی عربی، اندونزی، امریکا، تانزانیا، بنگلادش، انگلیس، لبنان، عراق، سوریه، گلاسکو، آلمان غربی، اردن، افغانستان، منامه، افریقای جنوبی، سوئیس، سوئد، ترکیه، سریلانکا، تایلند، سنگال، هند و کویت و کانادا.

تهران گشایش یافت.

در ابتدای مراسم، حجت الاسلام امینی پیام آیت الله منتظری را قرائت کرد. در بخشی از این پیام آمده است:

«جمهوری اسلامی ایران انتظار دارد ائمه ی محترم جمعه و جماعات بلاد اسلامی، ملت های مسلمان خود را از آنچه که در این سرزمین اسلامی پس از پیروزی انقلاب و به پادداشتن یک نظام مردمی و اسلامی می گذرد، آگاه سازند و وعده ی حتمی الهی که "ان تنصروا الله ینصرکم و یثبت اقدامکم" را نوید دهند و توطئه های دشمنان اسلام را در جهت متفرق ساختن کشورهای اسلامی به ملت های خود گوشزد نمایند و جوانان متعهد اسلام را که برای مبارزه و نجات مسلمانان عشق می ورزند از سقوط در دام جریان های به ظاهر انقلابی و وابسته به شرق و غرب حفظ نمایند. از خداوند بزرگ نصرت و عظمت اسلام و مسلمین و نابودی دشمنان اسلام به خصوص صهیونیسم جهانی و پیروزی نهایی رزمندگان مسلمان در جبهه های گوناگون را مسئلت دارم.»

پس از آن، آیت الله خامنه ای رئیس جمهور و امام جمعه ی تهران سخنانی ایراد کردند. مهم ترین محورهای سخنان ایشان عبارت بود از: نقش اساسی مردم در سیاست اسلامی؛ انحصاری نبودن حکومت دینی؛ به حاکمیت روحانیان؛ توصیه به کشورهای اسلامی برای پذیرفتن نظریه ی وحدت دین و دولت؛ نفی شایعه ی صدور انقلاب با استفاده از قوه ی قهریه و نقش نماز جمعه و ائمه ی جمعه و جماعات در گرایش مردم به دین و بیداری ملت ها.

ایشان در سخنان شان متذکر شدند:

«در سیاست اسلامی، مردم در دایره ی حکم خدا اصلی ترین عنصر تصمیم گیرنده و دخالت کننده اند. اگر در سیاست مستبدان و خودکامگان مردم حق دخالت در هیچ یک از شئون زندگی را ندارند، در سیاست الهی و اسلامی مردم مرجع نظرخواهی و تصمیم گیری اند. باری همه ی این ها موجب آنست که آمیزش دین با سیاست، از این در چشم حاکمان بیگانه از دین چیزی، ناپسند و نامطلوب باشد.

نغمه ی جدایی دین از سیاست بر این پایه است. مقصود از دولت برخاسته از دین، حکومت روحانیون نیست که اروپا در بخشی از قرون وسطی آن را آزموده است. مقصود حکومت دین است، یعنی قوانین اداره ی جامعه [را] از دین خدا خواستن و اداره ی کشور را به بندگان صالح خدا سپردن.

حکومت روحانیون همیشه چنین نیست و بندگان شایسته ی خدا در غیر روحانیون همان اندازه اند که در روحانیون. امروز اگر رجال دین در کشورهای اسلامی به حکومت دین دعوت کنند، این را نباید مبارزه یی سیاسی برای تصرف قدرت از سوی یک قشر معین دانست و آن را با این نام از میدان خارج ساخت.

بحث بر سر منشأ حکومت است و نیز بر سر معیارهای حاکم.

خوب است آن ها که در کشورهای اسلامی از اسلام دم می زنند نظریه ی وحدت دین و دولت را بپذیرند و حاکمیت قرآن و احکام اسلامی و معیارهای کارگزاران حکومت بر اساس اسلام را قبول کنند.

آن گاه تشخیص مصداق ها را به عهده ی بصیرت و دقت مردم بگذارند. اگر بدین گونه منصفانه با این مسئله برخورد شود می توان امیدوار بود که جوامع مسلمین به تحقق اسلام یک گام نزدیک شده اند.

ما هرگز نخواسته ایم که با قوای قهریه، اسلام را به هیچ کجای دنیا صادر کنیم، دنیای متصل و پیوسته ی امروز، خود عطر دلاویز این گل زیبا را استشمام خواهند کرد و بدان خواهند گرایید. تکیه ی ما بر ملت ها و دل حق پذیر آن هاست.

شما رهبران دینی و خطیبان، مجمع باشکوه جمعه و زبان گویای ملت انقلابی و مسلمان ما می توانید بود. نمازجمعه مظهر دین و دولت است و علامت زیبایی بر سینه ی جمهوری اسلامی.

نمازجمعه مجمع کتاب و میزان و حدید است و خطیب جمعه سخن گوی خدا و نماینده ی خلق. این واجب گرامی و این تریبون الهی و مردمی باید در خدمت حق قرار گیرد و ملت های مسلمان را در جهت تحقق اسلام به پیش براند. امید است این کنگره ی جهانی و عظیم، تجربه ی نیکی از تبادل نظرات سازنده و آموزنده درباره ی این واجب بزرگ به همه ی ما ببخشد.»(۱)

۷۳

محسن رضایی فرمانده کل سپاه پاسداران در مصاحبه یی مطبوعاتی شرکت کرد و درباره ی موضوعات زیر مطالبی را بیان کرد:

وضعیت فعلی سازمان مجاهدین خلق؛ چگونگی شکل گیری و انهدام گروه مسلحانه ی سهند و عملیات نیروهای خودی علیه گروه کومه له؛ چگونگی ارتباط این سازمان با عراق و شیوه ی پشتیبانی عراق از گروه مارکسیستی طوفان؛ تأثیر فعالیت های قرارگاه حمزه در مناطق کردنشین و شرکت مردم مناطق کردنشین در انتخابات اخیر مجلس خبرگان.

روزنامه ی اطلاعات گزیده یی از سخنان رضایی را منتشر کرده که در آن بر این موضوعات تأکید شده است:

چگونگی هجوم ارتش عراق به خاک ایران؛ اهداف عراق از تجاوز در محورهای گوناگون تأثیر ورود نیروهای متعهد در طراحی عملیات های بزرگ کربلا۱ تا ۱۵ در جریان آزادسازی مناطق اشغال شده؛ کمک دولت امریکا، فرانسه، شوروی و عربستان به

۱- مأخذ ۲، سرویس خبری.

عراق؛ توسعه ی تشکیلات سازمان رزم سپاه؛ مأموریت نیروهای سپاه در بعلبک لبنان و تأثیر فتوای امام در حضور مردم به منظور شرکت در جبهه های جنگ.

محسن رضایی گفت:

امروز می خواهم سه مسئله را بازگو کنم: یکی امنیت است، چه در ارتباط با مقابله با ضد انقلاب در کردستان و چه در سراسر کشور. دومین محور، مسئله ی جنگ و برنامه هایی است که برای تداوم جنگ داریم و سومین محور، پیام مهم امام امت و تأثیرات آن است و فعالیت هایی که سپاه در اجرای فرمان امام کرده است.

اولین مسئله یی که مطرح است، عملیات شهید اشرفی اصفهانی است که از یک ماه پیش به این طرف علیه ۴ گروه ضد انقلاب داخلی در داخل کشور شروع شده است. این چهار گروه، عبارت اند از: منافقین، طوفان، کومه له و سهند. عملیات منافقین چون همچنان ادامه دارد، فعلاً به صورت کلی مطرح می شود. در یک هفته ی گذشته ضربات مهم و اساسی بر پیکر منافقین در شهرستان ها زده شد که قریب ۱۰۰ نفر از آن ها تا کنون دست گیر و یا معدوم شده اند که از کادرهای بسیار مهم منافقین بوده اند.

منافقین بعد از تدابیر امنیتی که در تهران به وجود آمد، فرار را بر قرار ترجیح دادند و یا به کردستان و یا خارج از کشور و یا شهرهای دیگر پناه بردند.

به دنبال همین خطی که آن ها در پیش گرفتند، سپاه پاسداران با برنامه هایی که از آن ها داشت، اطلاعات خودش را دنبال کرد و به دستاوردهای بسیار خوبی رسید.»

فرمانده سپاه افزود:

گروه بعدی، سهند است. چند نفر از دانشجویان خارج از کشور زیر نظر شخصی به نام دیوید یافی اقتصاددان صهیونیسم که از اساتید دانشگاه انگلستان است، تربیت شده بودند. این ها وقتی به ایران آمدند از همان دوران انقلاب شروع به عضوگیری کردند [و] تعدادی را در تهران، شمال و در بعضی از نقاط کشور جمع آوری کردند. در ۲۶ شهریور ۱۳۶۱، نزدیک به ۹۰ نفر از اعضای سهند در خانه های تیمی دست گیر شدند،

با امکانات چاپ، تعدادی استنسیل، وسایل دیگر و خودرو [که] از آن ها گرفته می شود. در ادامه ی عملیات، ضربات اساسی به گروه سهند زده شد که اکثر آن ها از اعضای مرکزیت بودند و تقریباً ۷۰ درصد نفرات و امکانات آن ها از بین رفت.

گروه بعدی که در یک ماه اخیر مورد حمله ی رزمندگان اسلام قرار گرفت، گروه کومه له بود.» وی در ادامه گفت: «این گروه یکی از گروه هایی است که با حزب دمکرات در کردستان علیه رزمندگان ما می جنگید. این گروه نیز افراد خود را در تهران و شمال از دست داد. کومه له نزدیک ۷۰ نفر از کادرهایی که روی شان حساب می کرد (کادرهای بالا) را در تهران از دست داد و افراد رده های پایین تر گروه فعلاً در کردستان هستند. از این افراد سعید یزدیان عضو کمیته ی مرکزی و مسئول کل تشکیلات خارج از کردستان، محمد امین رنجبر و تعداد زیادی دیگر بودند (بعد از اطلاعیه ی سپاه مطرح خواهیم کرد) مسئول تشکیلات تبریز، مسئول تشکیلات اهواز، مسئول تشکیلات باختران [که] همه ی این ها دست گیر هستند.

تعداد زیادی وسیله ی نقلیه، منازل مسکونی که خریداری شده بود؛ انبار اسلحه؛ آرشیو؛ ۵۰ قبضه اسلحه ی ژ۳؛ یوزی،کلاشینکف،کلت کمری؛ مقدار زیادی تی.ان.تی؛ نارنجک دستی و مقداری پول از خانه های تیمی این گروه به دست آمد.

در ارتباط با گروهک کومه له، اسنادی به دست آمده که آن ها در اسفند سال ۱۳۶۰ با حزب بعث عراق تماس گرفته اند و درخواست اسلحه، پول و مبالغی ارز کرده اند. مسائلی که آن ها خواسته بودند از جمله ملاقات با صدام حسین بوده که صدام حسین خودش حاضر نشده با آن ها ملاقات کند، اما چند نفر از شخصیت های عراقی را فرستاده تا با آن ها تماس بگیرند که از جمله ی آن ها یکی از مشاورین صدام بوده است.

قرار بوده که مبلغ ۱۰۰ میلیون تومان پول نقد؛ موشک تاو؛ اسلحه ی سنگین شامل خمپاره ی ۱۲۰؛ تیربار ضد هوایی آر.پی.جی؛ مواد غذایی و دارویی؛ اسلحه ی سبک و مهمات مربوطه به میزان زیاد در اختیار دمکرات ها قرار بدهند. منتهی صدام تمام این ها را در یک جا قبول نمی کند و به مرور تحویل می دهد و در اولین رقم، دو و نیم میلیون تومان پول؛ ۶۰۰ الی ۷۰۰ کلاشینکف؛ ۳ الی ۴ تیربار ضد هوایی با مهمات مربوطه؛ بیش از ۲۰ تن مواد غذایی و ۵ تن دارو به آن ها می دهد.»

رضایی افزود: «صدام سعی می کند درخواست کومه له را روی یک طرح زمان بندی شده انجام دهد. یکی از درخواست ها خرید یک فرستنده ی یک کیلو واتی از فرانسه بوده که آمده بودند در کردستان وصل کرده بودند که حالا هم در دست شان است.

ضربه ی دیگری هم در سنندج به کومه له خورد و در حقیقت تشکیلات کومه له علاوه بر این که بخش مهمی از مرکزیتش را از دست داده، تعداد زیادی از کادرهای

پایین را نیز از دست داده است.»

فرمانده سپاه گفت: «گروه طوفان هم در سراسر کشور ضرباتی خورده که چون هنوز در دست عمل است، از جزئیات آن پرهیز می کنم. در مجموع، عملیات شهید اشرفی اصفهانی که رسماً اعلام می کنیم، از یک ماه پیش شروع شده و همچنان ادامه دارد و در پایان عملیات، آمار دقیق خدمت امت عزیزمان اعلام خواهد شد.» رضایی افزود: «اشاره ی امام که فرمودند بچه های مردم، این قدر زحمت می کشند و تلاش می کنند و این قدر گروه ها را می زنند، به خاطر همین گزارشات بود که خدمت امام امت عرض شد و ایشان اصرار داشتند که این مطلب به سمع مردم رسانده شود تا مردم ببینند واقعاً چه قدر نیروهای حزب الله در صحنه ی عمل و میدان عمل خوب کار می کنند و ضد انقلاب را اجازه ی نفس کشیدن نمی دهند.

به دنبال ایجاد قرارگاه حمزه، جاده های مهم کردستان که در دست ضد انقلاب بود، از جمله جاده ی پیرانشهر – سردشت باز شد و عملیات همچنان در کردستان ادامه دارد.»

محسن رضایی سپس افزود: «در عملیاتی که تا کنون قرارگاه حمزه ی سیدالشهدا(ع) انجام داده، هزار و ۳۲۴ نفر از ضد انقلابیون کشته شده اند؛ ۴۱ نفر مجروح و ۲۱۲ نفر دست گیر شده اند. ضمناً مقدار زیادی از انواع سلاح و مهمات و وسایل رزمی نیز به غنیمت گرفته شد.»

محسن رضایی آن گاه ریز آمار مهمات و وسایل به دست آمده را اعلام کرد و افزود:

«نتیجه ی عملیات قرارگاه حمزه بحمدالله بسیار پربرکت بود و باعث شد که مردم ما در کردستان در انتخابات شرکت کنند و الآن قرارگاه حمزه را به عنوان لشکر حمزه و حمزه را به عنوان مظهر قهرمانی اسلامی می شناسند و عشق و علاقه خاصی مردم کردستان به حمزه دارند که بسیار خوب جا افتاده و در انتخابات خبرگان و میان دوره یی مجلس علاقه و اشتیاق در کردستان آن قدر بالا بود که در آن جا انتخابات را تمدید کردند و مردم در هوای سرد و برف، صف های طولانی و زیاد کشیده بودند و رأی می دادند.»

محسن رضایی در ادامه ی همین مطلب افزود: «ما تا به حال بیش از ۱۰ هزار نفر از مردم کردستان را مسلح کرده ایم و از آن ها در جبهه ها استفاده می کنیم و به زودی مردم کردستان خواهند دید که قرارگاه حمزه با تمام قوت و قدرت، عملیات خودش را برای پاک سازی مناطق کردستان شروع خواهد کرد و مردم کردستان ان شاءالله مثل سایر مردم کشورمان در انتخابات و در سرنوشت سیاسی خود سهیم و شریک خواهند بود.»

سؤال شد: «به دنبال عملیات ها ی سپاه اسلام، انتخابات مجلس خبرگان، به طور بی سابقه یی در کردستان انجام شده است. جناب عالی چه عواملی را سبب این پیروزی ها می دانید؟»

محسن رضایی پاسخ داد:

«با ایجاد امنیتی که در کردستان پیدا شده، مردم احساس آزادی کاملی می کنند و راه و

روش شان به صحنه ی انقلاب باز شده و لذا، با تمام قوت مردم کردستان در انتخابات شرکت کردند و احساس کردند که رژیم جمهوری اسلامی می تواند بر روی پای خود بایستد.»

فرمانده کل سپاه پاسداران سپس به نقش جنگ پرداخت و گفت: «همان طور که مردم ما می دانند، صدام در ۳ جبهه با ۱۵ لشکر سازمان یافته و بین ۸۰ الی ۹۰ تیپ به مملکت ما حمله کرد: یکی جبهه ی شمالی قصرشیرین؛ یکی جبهه ی میانی فکه و دزفول و یکی جبهه ی جنوبی، یعنی شلمچه، خرمشهر و آبادان. عراق با ۳ سپاه در این منطقه و نزدیک به ۱۱ لشکر در یک منطقه و ۴ لشکر هم که در شمال عراق داشت و بعداً این ۴ لشکر را به کمک ۳ سپاه آورد، به ما حمله کرد. هر کدام از این سپاه ها که از چند لشکر تشکیل می شود، هدف هایی داشتند. هدف هایی که آن ها در غرب داشتند این بود که ارتفاعات غرب را بگیرند و از ورود ما به سمت بغداد جلوگیری کنند. در وسط، یعنی از فکه به سمت دزفول، قصد آن ها این بود که جاده ی دزفول را بگیرند و بتوانند ارتباط شمال خوزستان با جنوب را قطع بکنند.

حرکتی که از سمت شلمچه بود، این بود که قسمت غربی اهواز و خرمشهر و آبادان را کاملاً تصرف کنند، یعنی در حقیقت خوزستان را کاملاً در دست خودشان نگه دارند.

عملیات رزمندگان اسلام که با راه حل های کلاسیک و تئوری های لیبرالیسم که در نیروهای مسلح ما و در جامعه ی ما رخنه کرده بودند عملی نشد و زمانی که نیروهای حزب الله وارد صحنه شدند، استراتژی جنگ را تدوین کردند و بر اساس آن بیش از ۱۵ طرح به نام کربلا۱ تا کربلا۱۵ را تدوین کردند و به شورای عالی دفاع ارائه دادند و شورای عالی دفاع هم این طرح ها را تصویب کرد.

این عملیات[ها] ، یکی پس از دیگری با سرعت انجام گرفت تا زمانی که خرمشهر آزاد شد. به محض این که خرمشهر آزاد شد، دشمن فهمید که روی جمهوری اسلامی اشتباه زیادی کرده است و حساب شان دقیق از آب درنیامده است. بعد از خرمشهر، امریکا و شوروی و مخصوصاً فرانسه به صورت مستقیم وارد مسئله ی جنگ شدند و هر چه توان داشته و دارند به صدام کمک می کنند (از نظر مالی و نظامی). ضمناً، از نظر مالی عربستان و دیگران را نیز تشویق می کنند که همچنان به کمک های اقتصادی خودشان به عراق ادامه بدهند.

از نظر نظامی، موشک های بسیار مدرن در اختیار صدام قرار می دهند که فاصله های بسیار دور، چه از دریا و چه از زمین و چه از هوا، تجهیزات و وسایل نظامی ما را هدف قرار می دهند.»

محسن رضایی افزود: «از عملیات خرمشهر به این طرف، جنگ صدام با ما تبدیل شد به یک حرکت های سیاسی.»

فرمانده کل سپاه افزود: «ما روی دو خط در جنگ کار می کردیم: یکی خط ایجاد

سازمان رزمی؛ تشکیل تیپ؛ تشکیل لشکر؛ تشکیل زرهی هایی که از عراق گرفتیم؛ تشکیل گردان های توپ خانه و ایجاد سازمان رزمی و خط دوم، عملیات های گسترده و وسیع بود، به طوری که صدام و امریکا را غافل گیر کند.»

پرسیده شد: «وضع نیروهای نظامی ما در لبنان چگونه است و نظر شما در مورد وقایع اخیر در شهرک بعلبک لبنان چیست؟»

رضایی پاسخ داد: «نیروهای رزمنده ی اسلام در اکثر مناطق شمالی لبنان در حال آموزش و تبلیغ هستند و هیچ دخالتی در امور کشور لبنان ندارند و مبارزه با اسرائیل و امریکا هدف اساسی انقلاب ما و هدف اساسی نیروهای ما در شمال لبنان است. لذا، کلیه ی مسائلی که علیه ارتش لبنان و یا مسائلی که در ارتباط با ملت لبنان است، هیچ گاه از طرف ما نبوده و ما شرکت در این رابطه نداشتیم. اسنادی که خود خارجی ها پخش کردند و در مجلات معروف انگلستان و امریکا پخش شده، آن ها را جمع آوری کرده ایم و تحویل وزارت خارجه داده ایم. مسئول ژاندارمری بعلبک و ارتش بعلبک و فرمانداری بعلبک نامه یی نوشته اند و در آن نامه صریحاً گفته اند که نیروهای جمهوری اسلامی هیچ گونه دخالتی در محاصره ی پادگان بعلبک نداشته اند و حملات از طرف خود لبنان صورت گرفته است. با ارائه ی این مدارک الحمدلله آن ها هیچ گونه دستاویزی ندارند. آن ها می خواهند با این اتهامات، نیروهای ما را از لبنان خارج کنند، ولی نیروهای ما همچنان در امر آموزش و تبلیغات، کار خود را ادامه می دهند.»

سؤال شد: «در رابطه با فتوای حضرت امام در مورد شرکت تمامی اقشار ملت حزب الله در جبهه های نبرد، سپاه تا کنون چه فعالیت هایی داشته است؟

فرمانده سپاه در پاسخ گفت: «پس از روشن شدن خطوط شرعی که امام امت در مورد دفاع از جمهوری اسلامی فرمودند، مردم استقبال بسیار خوب و فوق العاده یی کردند و احساس کردیم که قادر به جذب همه ی داوطلبان نیستیم. البته، ما شاید به همین اندازه هم احتیاج داشتیم و الآن هم احتیاج داریم، اما توان آموزشی ما در حدی بود که ما مجبور شدیم که ثبت نام بکنیم و به داوطلب وقت بدهیم که بعداً مراجعه کنند.»(۱)

۷۴

هنردوست معاون امور بین الملل و بازرگانی وزارت نفت در مصاحبه یی مطبوعاتی نتایج آخرین اجلاس اوپک را که در روزهای ۲۸ و ۲۹ آذرماه در وین تشکیل شده بود، تشریح کرد. مهم ترین محورهای سخنان وی در این مصاحبه عبارت بود از: درخواست ایران برای افزایش سهمیه ی صدور نفت خام به میزان حتی کم تر از صدور نفت در سال ۱۳۵۶؛ اقدام کشور عربستان سعودی و کویت در جلب خریداران نفتی ایران حتّی

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۹/۱۰/۱۳۶۱، صص ۲ و ۱۴.

به قیمت ارزان فروختن آن؛ نقش انقلاب اسلامی در افزایش قیمت نفت از ۱۲ به ۳۴ دلار؛ حق ایران برای استفاده از این فرصت به دست آمده؛ اقدام ایران برای متوقف کردن یکه تازی در اوپک و به دست آوردن حقوق مسلم ایران در اجلاس وین؛ اعلام حمایت ایران از اوپک به هر صورت ممکن و تلاش برای تصدی دبیرکلی این سازمان در آینده. به نوشته ی روزنامه اطلاعات، هنردوست در مورد پیشنهاد ایران برای سهمیه بندی تولید نفت گفت:

«ایران در سال ۱۹۷۸(۱۳۵۶)، حدود ۱۹ درصد تولید اوپک را به خود اختصاص داده بود و با این معیار، سهمیه ی ما در حدود ۴/۳ الی ۵/۳ میلیون بشکه در روز می شود که ما پیشنهاد تولید ۲/۳ میلیون بشکه در روز را کردیم و این حق ماست که بایستی اعمال شود و رسماً اعلام کردیم که ایران حتی یک بشکه نیز از این مقدار کم تر تولید نخواهد کرد که از این میزان در حدود ۷۰۰ هزار بشکه برای مصارف داخلی و ۵/۲ میلیون بشکه نیز جهت صدور اختصاص داده ایم.» دکتر هنردوست افزود: «پس از انقلاب اسلامی ایران، اکثر مشتری های نفتی ما را پادشاهی سعودی به طرف خود جذب کرد و برای این گفته مدارک فراوانی موجود است و این کشور به اتفاق کویت و سایر اعضا در اولین کنفرانس پس از پیروزی انقلاب قول دادند که سهم ایران در بازار را تأمین کنند. با این همه، بایستی گفته شود، حتی یکی از این کشورها هم زمانی که ایران در آذرماه سال گذشته فقط ۳۰۰ هزار بشکه نفت صادر می کرد، به قول خود وفا نکردند و با فروش ارزان نفت خود عملاً مشتری های ایران را بیش از پیش به طرف خود جذب کردند، ولی این مسئله را از نظر دور داشتند که این انقلاب اسلامی ایران بود که قیمت نفت را از ۱۲ دلار به ۳۴ دلار رساند و اکنون [که] به علت موقعیت جنگی، نیاز فراوانی به صدور و تولید بیش تر داریم، می باید سهم تولید ۲/۳ میلیون بشکه در روز برای ما را قبول کنند.» وی در مورد دستاورد های جمهوری اسلامی در کنفرانس وین اظهار داشت:

«اولین پیروزی ما در این کنفرانس این بود که نگذاشتیم پادشاهی سعودی خوش رقصی های خود برای اربابان امریکایی و اروپایی اش را همچنان ادامه دهد و در کنفرانس ماه می تا کنون، ایران تنها کشوری است که مانع یکه تازی سعودی ها شده است. در نهایت، سعودی ها در سطح اوپک به طور فاحشی با شکست مواجه شدند که این وجه مشخص کنفرانس اخیر اوپک در وین بود. ثانیاً، توانستیم قسمتی از حقوق از دست رفته ی خود را [که] همان تولید ۲/۳ میلیون بشکه در روز است، به دست بیاوریم.»

وی در مورد حمایت از اوپک گفت:

«ایران از بنیان گذاران اوپک بوده و با وجود ذخایر اثبات شده یی که فعلاً در دست داریم از کسانی خواهیم بود که تا صد سال دیگر عضو ثابت اوپک باقی خواهیم ماند و

از آن جا اکثراً که ملت های اعضای اوپک اکثراً مستضعف هستند، تا سر حد توان از این سازمان حمایت کرده و من بعد نیز پشتیبان آن خواهیم بود و اگر احیاناً زمانی اوپک با شکست مواجه شود، این شکست فقط در نتیجه ی اضافه تولید کشورهایی مثل پادشاهی سعودی خواهد بود.» دکتر هنردوست در زمینه ی مسئله ی دوم جمهوری اسلامی ایران در وین گفت:

«انتخاب دبیرکل جدید اوپک مسئله ی خاص ایران بود و از آن جا که تا کنون کلیه ی اعضا، به نوبت دبیرکل خود را انتخاب کرده اند و این بار نوبت ما بود، ما نیز حاضر شدیم تا نماینده ی خود را معرفی کنیم، ولی با توجه به این که غیر از دور اول اجلاس اوپک که نماینده ی ایران دبیرکل شد، معمولاً انتخاب دبیرکل به اتفاق آرا صورت نگرفته و این بار با همین مسئله مواجه شدیم و تصمیم گیری به دور دوم و به کنفرانس آتی موکول شد که ان شاءالله نماینده ی مورد نظر جمهوری اسلامی ایران در این خصوص در آن کنفرانس معرفی خواهد شد.»(۱)

۷۵

در پی راه پیمایی افغانی های مقیم ایران و به خصوص شهر تهران به مناسبت سال گرد اشغال این کشور به دست نیروهای شوروی، وزارت خارجه ی شوروی اعتراض نامه یی را در این باره برای وزارت خارجه ی ایران ارسال کرد و بنابر اعلام بی بی سی متن اعتراضیه را هم در اختیار رسانه هایش قرار داد تا برای انتشار آن اقدام کنند.(۲) وزارت امور خارجه ی جمهوری اسلامی ایران نیز بی درنگ به این اعتراض پاسخ داد.

در جوابیه ی ایران به این موضوعات توجه شده است: اشغال خاک افغانستان و آواره شدن مردم آن کشور؛ کمک دولت شوروی به حکومت عراق؛ لزوم هم دردی با ملت افغانستان و کوشش نیروهای انتظامی ایران برای آرام برگزار شدن تظاهرات،(۳) متن کامل پاسخ وزارت خارجه ی ایران به این شرح است:

«وزارت خارجه ی جمهوری اسلامی ایران در پاسخ یادداشت مورخ ۲۷ دسامبر ۱۹۸۲ وزارت امور خارجه ی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی لازم می داند مراتب زیر را متذکر گردد:

از سه سال پیش که سرزمین اسلامی افغانستان توسط قوای بیگانه اشغال گردید، میلیون ها نفر از برادران افغانی ما در جمهوری اسلامی ایران پناه جسته اند. ملت مسلمان

۱- . روزنامه ی اطلاعات، ۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۹۱ ، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳۱، رادیو بی بی سی، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱.

۳- متن جوابیه ی ایران ۶ روز پس از ارسال آن به وزارت خارجه ی شوروی در اختیار رسانه ها قرار گرفت (روزنامه اطلاعات، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲).

ایران علی رغم مشکلات اقتصادی و مسائل سیاسی ناشی از رویارویی با امپریالیسم تجاوزگر، نیز دست نشانده ی آن رژیم صدام – که با کمک های بی دریغ سیاسی – نظامی دولت اتحاد جماهیر شوروی هنوز بخش های مهمی از سرزمین ایران را در تصرف داشته و شهرهای بسیاری را زیر آتش توپ خانه ی خود دارد و نیز با پشتیبانی قدرت های بزرگ، هیچ یک از قوانین بین المللی را مراعات نمی نماید – مقدم این آوارگان بی خانمان را به حکم عواطف انسانی و اخلاقی اسلامی پذیرا گردید.

بدیهی است ملت ایران اندوه و انتظار این گروه عظیم را که از خانه و کاشانه ی خود رانده شده اند، به خوبی می شناسد و با آنان احساس هم دردی دارد.

به حکم این هم دردی، راه پیمایی مسالمت جویانه ی آورگان مسلمان افغانی در هفتم دی ماه ۱۳۶۱ سال روز اشغال افغانستان مورد مخالفت قرار نگرفت.

به هنگام راه پیمایی نیز مقامات انتظامی کوشش خود را برای کنترل جمعیتی که شرکت آن قابل پیش بینی نبود، به کاربردند. وزارت خارجه ی جمهوری اسلامی ایران امیدوار است حضور قوای خارجی در افغانستان که محرک و انگیزه ی خشم ملت افغان در داخل و خارج آن کشور است هر چه زودتر پایان یابد.»(۱)

رادیو امریکا با نگاهی به راه پیمایی اخیر افغانی ها در تهران و واکنش شوروی در این باره، مواضع کلی ایران درباره ی اشغال افغانستان و تحولات انجام شده در روابط دو کشور ایران و شوروی را بررسی کرده است.

به نظر تحلیل گران غربی به رغم تلاش های شوروی برای برقراری روابطی صمیمی تر با ایران، روابط مسکو و تهران همچنان به وخامت می گراید. یکی از موانع اصلی بهبود روابط دو کشور، حضور شوروی در افغانستان است.

خبرنگار صدای امریکا با بررسی پیشینه ی این امر چنین گزارش می دهد: «در سومین سال روز مداخله ی مسکو در افغانستان، گروه کثیری تظاهرکننده در برابر سفارت شوروی در تهران به تظاهرات پرداختند. بنا به گزارش تاس خبرگزاری رسمی شوروی، تظاهرکنندگان در حالی که فریاد سرداده بودند و شعارهای ضد شوروی می دادند، سعی کردند به زور راه خود را به محوطه ی سفارت شوروی بگشایند و پرچم شوروی را ببرند و پاره کنند. تاس در گزارش خود می گوید: "از پیش به مقام های ایرانی هشدار داده شده بود که ممکن است در سفارت شوروی دردسرهای احتمالی روی دهد، اما تظاهرات با چشم پوشی آشکار و اجازه ی ضمنی مقام های رژیم ایران برگزار شد."

تاس گزارش داد که اعتراض شدیداللحنی در این زمینه به وزارت امور خارجه ی ایران تسلیم شده است. دو سال پیش در نخستین سالروز مداخله ی مسکو در افغانستان نیز سفارت شوروی در تهران شاهد رویداد مشابهی بود و گروهی به محل سفارت

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، به نقل از وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران.

حمله کردنـد، امـا در تفسیر دیروز تلویزیون مسـکو گفته شـد که داوری دربـاره ی دلیـل تظـاهرات اخیر، کـاری دشوار است. تلویزیون مسـکو در تفسیر خود گفت: "دوایر معین و محافل خاصی در ایران تلاش می کردند در رابطه با جنگ ایران و عراق احساسـات ضـد روسـی را دامن زننـد: "در تفسـیر تلویزیون مسـکو ضـمن تکیه ی دیگر باره بر اشتیاق شوروی به حل و فصـل مسالمت آمیز اختلاف ایران و عراق گفته شـد که جنگ و اقدامات ضد روسـی در تهران به دست کسانی که تلویزیون مسـکو آنان را نیروهای امپریالیستی می خوانـد به راه انـداخته شـد. تلویزیون مسـکو در تفسـیر خود گفت: "این نیروها می خواهنـد با حفظ تشنج منطقه را زیر سـلطه ی خود درآورند. اوایل سال جاری نیز رادیو مسـکو در این باره که پاره یی از شخصـیت ها و مفسـران مطبوعات ایران آشـکارا، رنگ ضد روسی به خود گرفته اند، زبان به اعتراض گشود."رادیو مسکو در آن زمان گفته بود که شوروی همپیمـان طـبیعی ایران است و نمی توانـد درک کنـد که چرا بایـد کسـی در ایران سیاست شوروی را یکی از عوامل ایجاد تشـنج در منطقه بداند. تحلیل گران غربی می گویند رهبران مذهبی رژیم ایران اساساً از سیستم رسمی ملحدانه ی شوروی دل خوشـی ندارند و از آن بیزارند. گفته می شود که آنان در یک خط مشـخص تر دلایلی برای شک کردن در مورد ادعای بی طرفی شوروی در جنگ ایران و عراق نیز در دست دارند، چراکه مفسـران رسانه های گروهی شوروی شیوه ی رفتار و مقاصـد نیـات ایران را در جنگ با عراق مورد انتقاد قرار داده انـد و از سوی دیگر مسکو هم واره روابطی صـمیمانه با عراق داشته است، اما مانع اصلی در راه بهبود روابط ایران با شوروی هنوز مسئله ی افغانستان است.

تهران از همان آغاز، مـداخله ی مسـکو را در افغانسـتان به صـراحت مورد انتقاد قرار داد. برای نمونه گزارش شـد که این هفته وزارت امور خارجه ی رژیم اسـلامی بار دیگر خواسـتار خروج نیروهای شوروی از افغانسـتان شده است. بیانیه ی وزارت امور خـارجه ی رژیم اسـلامی، مسـکو را به شدیـدترین لحن به عنوان یـک سـرکوب گر جهـانی محکوم کرده و آنچه را که رفتار وحشیانه ی سربازان شوروی در افغانستان خوانده، مورد انتقاد قرار داده است.»(۱)

۷۶

صدام حسین رئیس جمهور عراق در گفت و گو با بنیاد تحقیقات سیاسی و امور خارجی برولینگز واشنگتن دربار ی ارتباط دو کشـور عراق و امریکـا و رعـایت تـدابیر رایـج در ارتش عراق ولو آن که به اعـدام افسـران ارتش عراق بینجامـد سـخن گفت. گزارش رادیو کویت از این گفت و گو به این شرح است:

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۸۴، ۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۰، رادیو امریکا، ۷/۱۰/۱۳۶۱.

«صدام حسین رئیس جمهوری عراق ابراز امیدواری کرد که کشورهای اروپایی غربی

در رویدادهای جهان نقش مهم و فزاینده یی ایفا کنند.

وی اضافه کرد: "بسیاری از کشورهای مستقل جهان در اروپا که می توانند به دور از تأثیر ابرقدرت ها تصمیماتی را اتخاذ کنند، برای ایفای چنین نقش آمادگی دارند."

صدام حسین در گفت و گو با "انستیتو برولینگز" که یک مؤسسه تحقیقاتی سیاسی و مسائل خارجی در واشنگتن است ابراز عقیده کرد که ایالات متحده در روزی از روزها متقاعد خواهد شد که اهمیت عراق در سطحی است که نمی تواند نقش آن را نادیده بگیرد.

وی اضافه کرد: "واشنگتن پی خواهد برد که برقراری روابط عادی با عراق در صورتی که مبتنی بر اصل برابری و عدم دخالت در امور داخلی باشد، یک مسئله ی ضروری است و عراق هنگامی که پی ببرد منافع ملی و قومی خود اقتضا می کند روابط عادی با ایالات متحده برقرار شود، بدون تردید در این جهت کوشش خواهد کرد.

صدام حسین در خلال گفت و گوی خود با نویسنده ی امریکایی انستیتو مطالعات سیاسی و مسائل خارجی برولینگز در پاسخ به پرسش نویسنده ی امریکایی درباره ی خبر اعدام ۳ ژنرال عراقی که طه یاسین رمضان آن را اعلام داشته، گفت: "شما می دانید که جنگ به هنگامی که طولانی شود در آن قصورها و شکاف هایی و در عین حال پیروزی هایی حاصل می شود و در هر پیشرفت افرادی هستند که مسئولیت را بدون خستگی دنبال می کنند و شجاعان و توانمندان بیش از حد معمول نیز وجود دارند و شاید عده یی باشند که در راه ضعیف شوند؛ چه در برابر دشمن و چه در برابر اغوا گری ها. و ضعف و نقض بزرگ در ارتش را در شرایط جنگ عموماً قوانین نظامی با تدابیر مشخصی حل می کند و شاید برخی از این تدابیر منجر به مرگ شود.

قانون عراق که ما آن را به ارث برده ایم هنوز در نیروهای مسلح اجرا می شود. برخی از فرماندهان نظامی در نبرد غرب کارون که عده یی از آن ها اعدام شده اند، مرتکب قصور شده بودند، ولی تعداد آن ها در حقیقت ۲ فرمانده و یک افسر بوده است"»(۱)

۷۷

صدام حسین امروز با فرستاده ی ویژه رئیس جمهور یوگسلاوی نیز دیدار کرد. رادیو صوت الجماهیر در این باره گزارش داد: «امروز صدام حسین رهبر و رئیس جمهور عراق، با فرستاده ی رئیس جمهوری یوگسلاوی و معاون وزیر خارجه ی این کشور دیدار کرد، در این دیدار فرستاده ی رئیس جمهور یوگسلاوی نامه ی رئیس جمهوری کشورش را به صدام حسین تسلیم کرد. این نامه در خصوص روابط پیشرفته ی عراق و

۱- خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشـریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۸۵، ۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳۰، رادیو کویت، ۷/۱۰/۱۳۶۱، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری عراق.

یوگسلاوی و مستحکم کردن مبانی جنبش غیر متعهد و فعالیت آن در سطح جهان بوده است. در این دیدار عزت ابراهیم معاون شورای فرماندهی انقلاب عراق؛ رئیس دفتر ریاست جمهوری؛ حامد علوان وزیر مشاور در امور خارجه ی عراق و سفیر یوگسلاوی در این کشور، حضور داشتند. درباره ی مفاد نامه یا موضوعات مورد گفت و گو در این دیدار مطلبی بیان نشده است(۱)

۷۸

محی الدین معروف معاون رئیس جمهور عراق، اعلام کرد که سازمان کنفرانس اسلامی طول هفته ی جاری تلاش تازه یی را برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق آغاز خواهد کرد. وی در گفت و گو با روزنامه ی عربستانی الجزیر، بدون اشاره به شرایط ایران برای پایان دادن به جنگ گفت: «بندهایی از پیشنهاد مرا که کمیته ی حسن نیت اسلامی در این زمینه ارائه کرده بود، در رابطه با برقراری آتش بس و عقب نشینی نیروهای طرفین به پشت مرزهای بین المللی و تعیین هیئت نظارت است.» معروف خاطرنشان کرد که این پیشنهاد، دو طرف را پس از اجرای بندهای فوق به آغاز مذاکرات دعوت کرده است.(۲)

معاون رئیس جمهور عراق بدون یادآوری لشکرکشی عراق به ایران در سال ۱۳۵۹، اعلام کرد که هیچ گونه چشم طمعی به خاک ایران نداریم. وی ضمن اعلام توافق دو کشور امریکا و شوروی برای پایان دادن به جنگ، از فعالیت میانجی گرانه ی سازمان کنفرانس اسلامی در هفته ی آینده خبر داد. به گزارش رادیو ریاض، طه محی الدین معروف معاون رئیس جمهوری عراق، اعلام کرده است که کشورش هیچ گونه طمعی به زمین های ایران ندارد و نمی خواهد به ارتش ایران اهانتی کرده باشد و یا این که در امور داخلی کشورهای دیگر دخالت کند. وی در مصاحبه با روزنامه ی الجزیره که امروز منتشر شده است، تأکید کرد که عراق از میانجی گری آینده مانند گذشته استقبال خواهد کرد. وی اضافه کرد که سیاست کشورش از بدو تجاوز ایران به عراق با تلاش های واسطه گرانه هم سو بوده، ولی ایران این تلاش ها را رد کرده است و در حال حاضر عراق راهی جز جنگ و دفع تجاوز ندارد. معروف در ادامه تأکید کرد که در چنین شرایطی که امت عرب و اسلامی در آن به سر می برند نیاز مبرمی به هم بستگی احساس می شود. وی همچنین درباره ی نقش دو ابرقدرت برای پایان دادن به جنگ عراق و ایران گفت: «در دیداری که اخیراً با وزاری خارجه ی امریکا و شوروی در نیویورک داشتیم، اختلاف نظر طرفین در همه ی زمینه ها و همچنین اتفاق نظر آن ها در ضرورت پایان یافتن این جنگ برای وی آشکار شده است، ولی در پی آن هیچ اقدام جدی در این زمینه نشده است، چون دو ابرقدرت استراتژی و منافع خود را در نظر می گیرند.» طه محی الدین معروف اضافه کرد که در اجلاس سازمان

۱- مأخذ ۱۷، رادیو صوت الجماهیر، ۷/۱۰/۱۳۶۱.

۲- مأخذ ۱۸، صص ۳۱ و ۳۲، به نقل از رادیو مسقط، ۸/۱۰/۱۳۶۱.

کنفرانس اسـلامی که هفته ی جـاری بر گزار می شود، دست به تلاـش تـازه یی برای پایان دادن به جنگ عراق و ایران خواهد زد.(۱)

۷۹

اعدام ۱۷ افسـر اطلاعاتی ارتش عراق و بررسـی وضعیت اقتصادی عراق محور موضوعاتی است که روزنامه ی دی ولت آلمان و روزنامه ی پاکستانی جسارت در باره ی آن مطلب نوشته اند.

دی ولت نوشته است:

«هفته ی گذشته ۱۷ افسـر ضد اطلاعاتی عراق در یک دادگاه سری نظامی این کشور به مرگ محکوم و فوراً اعدام شدند. این افراد متهم بودنـد که ثبات سیاسـی در کشور همسایه ی خود، یعنی ایران را که عراق با آن در جنگ است و نیز قـدرت ارتش ایران را بسیار دست کم گرفته بودند و این مهم ترین دلیل برای شکست نیروهای عراقی در تابستان گذشته بوده است.»(۲)

روزنامه ی جسارت نیز در گزارشـی درباره ی وضـعیت اقتصادی عراق نوشته است: «رژیم عراق از آذرماه، حقوق کارمندان و کارگران را ۱۰ درصـد کـاهش داده است.» این روزنامه ی اردوزبان چاپ کراچی، در شـماره ی دیروز خود ضـمن اعلام این خبر همچنین نوشـته است: «خارجیانی که در عراق به کار اشـتغال داشته اند از سال گذشته به این طرف مجاز بوده اند فقط ۵۰ درصد از حقوق خالص خود را به کشورهای شان بفرستند. اعمال این محدودیت رژیم عراق بیان گر این واقعیت می باشد که تـا چه حـد برای تـأمین مخارج هنگفت جنگی که خود آتش افروز آن بوده با کمبود ارز مواجه است و ناگزیر شـده برای رفع قسمتی از کمبود، محدودیت هایی این چنین وضع نماید.

عراق که خود را در برابر مشکلات اقتصادی ناتوان می بیند اخیراً دست به دامان کشور یو گسلاوی شده است.»(۳)

۸۰

رادیو اسرائیل از نامه ی ۴ سـناتور امریکا به ریگان رئیس جمهور این کشور، مبنی بر مغایرت فروش ۶۰ هلی کوپتر این کشور با وجود بی طرفی اعلام شـده از جانب دولت امریکا در جنگ ایران و عراق خبر داد. به گزارش این رادیو، ۴ سناتور امریکایی با ارسال نامه ی مشترکی برای پرزیدنت ریگان از وی خواستند از فروش هلی کوپتر به ارتش عراق خودداری کند.

در این نامه که سناتور چارلز پرسی رئیس کمیسیون روابط خارجی سنا و سناتور آلن

۱- مأخذ ۱۷، ص ۲۹.

۲- روزنامه ی کیهان، ۷/۱۰/۱۳۶۱، ص آخر، تهران.

۳- همان، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از روزنامه ی اردو زبان جسارت چاپ پاکستان چاپ کراچی.

ریکسون، از جمله امضاکننـدگان آن می باشـند، تأکیـد شده است که فروش هلی کوپتر به عراق با منابع ایالات متحده مبانیت دارد و بی طرفی امریکا را در جنگ ایران و عراق نقض می کند.

قرار است تعـدادی از این هلی کوپترهـا تا چنـد روز دیگر به عراق تحویل داده شود. عراق جمعاً ۶۰ هلی کوپتر به کارخانه ی امریکـایی سـفارش داده که تا کنون ۱۲ فرونـد از آن هـا ارسال شـده است. سـناتورهای امریکایی در نامه ی خود نوشـته انـد: «تردیدی نیست که ارتش عراق این تعداد زیاد هلی کوپتر را در جنگ علیه ایران به کار خواهد گرفت.»(۱)

۱- مأخذ ۱۷، ص ۱۳، رادیو اسرائیل، ۷/۱۰/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۸ دی ۱۳۶۱ ۱۳ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۲۹ دسامبر ۱۹۸۲

۸۱

در ادامه ی درگیری روز گذشته در حوالی کامیاران، نیروهای حزب دمکرات به نیروهای خودی حمله کردند که به شهادت ۲ نفر از نیروهای خودی و به هلاکت رسیدن یک تن از افراد دمکرات انجامید.(۱) نیروهای مهاجم همچنین در آبادی کوله در شمال کامیاران با اجرای کمین برسر راه ۲ خودرو، بار این خودروها را که قند و شکر بود به سرقت بردند(۲)

۸۲

تعدادی از افراد سازمان مجاهدین در تهران و سنندج با نیروهای دادستانی و مردم درگیر شدند. مسئول نظامی سازمان نیز مدعی شد شمار فراوانی از نیروهای نظامی جمهوری اسلامی به دست افراد سازمان کشته شده اند.

در درگیری بین افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق و نیروهای دادستانی در خیابان رودکی تهران، یک نفر از افراد این سازمان زخمی و دست گیر شد.(۳)

در سنندج نیز ۵ نفر از افراد سازمان مجاهدین به طور مخفیانه از شیار حاجی آباد وارد منطقه ی پست ده کیلوواتی شدند و با مراجعه به ۳ منزل و تهدید و ضرب و شتم صاحب خانه ها، مبلغ ۸ هزار تومان از آنان اخذ کردند و گریختند.(۴)

مسئول نظامی سازمان مجاهدین خلق از عملیات های این سازمان و کشته شدن افراد فراوانی از نیروهای نظامی جمهوری اسلامی خبر داد. به گزارش آسوشیتدپرس از لندن، علی زرکش از رهبران مقاومت ایران، دیروز ادعا کرد که نیروهای ضد دولتی در طول پاییز و تابستان، بیش از یک هزار تن از عوامل آیت الله روح الله خمینی رهبر ایران را کشته اند.

۸۳

در بیانیه یی که سازمان مجاهدین خلق در لندن منتشر کرد، از قول زرکش گفته شده است که فقط در تهران بیش از ۶۰۰ تن از عوامل حکومت ایران کشته شده اند.

۱- سند شماره ۳۴۹۶۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به قرارگاه حمزه، شماره ۲۶۲۷، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۰۴۳۴۷۸۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (فرماندهی) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی)، شماره ۲۲۴، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۰۸۹۳۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به فرمانده منطقه۹، شماره ۱۲، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۲.

۲- سند شماره ۳۴۶۹۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرمانده ناحیه ۴ (رکن۲) استانداری

کردستان (معاونت سیاسی)، شماره ۶۶۹، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۳- سند شماره ۴۴۲۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۸۳، ۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۵.

۴- سند شماره ۳۴۶۸۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری محترم کردستان (معاونت سیاسی)، شماره ۲۸، ۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳.

ص:۱۳۲

وی مدعی شد ۲۸ تن از کشته شدگان، فرماندهان دولتی و عوامل مهم شکنجه و اعدام بوده اند. زرکش رهبر نهضت مقاومت در ایران و معاون مسعود رجوی رئیس سازمان مجاهدین خلق است. در این بیانیه همچنین ادعا شده است که نیروهای مقاومت ضمن حمله به ده ها پایگاه وابسته به حکومت آن ها را منهدم کرده اند.(۱)-(۲)

۸۴

محسن رضایی فرمانـده سپاه پاسداران در مراسم اعزام به جبهه ی هزاران نفر از نیروهای داوطلب بسیجی در پادگان۲۱ حمزه ی تهران دربـاره ی عوامـل سه گـانه ی "فرهنگ، ترس و نیـاز" که ابزارهـای سـلطه ی امریکـا بر مردم سایر کشورهای جهان است، سـخن رانی کرد، به گزارش روزنـامه ی کیهـان، وی پس از تشـریح هر یـک از این عوامـل، به ضـربه هـایی که انقلاب اسلامی ایران بر امریکا وارد کرده و بدین ترتیب حلقه های زنجیر وابستگی را گسسته است اشاره کرد و گفت:

«با آزاد شدن ایران از قید تسلط امریکا نه تنها منافع این کشور در ایران از بین رفت، بلکه هم اکنون امریکا در مقابل خود یک مهاجم را می بیند و به همین جهت دست به توطئه های زیادی از جمله حمله ی نافرجام طبس؛ کودتای نظامی و ایجاد حرکت های سیاسی توسط عوامل وابسته ی داخلی می زند که توفیقی حاصل نمی کند و مرحله ی بعدی، استفاده از صدام، این عامل سرسپرده است که به وسـیله ی او خوزسـتان را از میهن اسـلامی مـا جـدا کنـد، ولی بـا گـذشت یـک سـال از جنـگ تحمیلی، خرمشهر توسط رزمندگان ما آزاد می شود و توجه دنیا به ایران جلب می گردد.»

رضایی در ادامه بار دیگر به سه عامل استثماری امریکا اشاره کرد و گفت:

«اکنون این سه عامل به نفع ما تغییر کرده است. فرهنگ ما، فرهنگ آزادی و غیر وابسته شد که مراحل تکاملی خود را طی می کنـد. عامـل ترس که نیروهـای رزمی عراق بود، توسط رزمنـدگان ما به صورت نیروهای زبون و خوار درآمـد و عامل نیاز در عملیات ما به کلی از بین رفت و این در دنیا یک مسئله است که ما تسلیحات خود را از کجا تأمین می کنیم.

ما تسـلیحات خود را از غنائمی که از مزدوران عراقی می گیریم تأمین می کنیم و از حـدود ۵ هزار و ۵۰۰ تانک و نفربر که تا کنون به غنیمت گرفته ایم، تعداد ۲ هزار دستگاه سالم و آماده به کار هستند.(۳)

۱- خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۸۶، ۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۷، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از آسوشیتدپرس از لندن، ۹/۱۰/۱۳۶۱.

۲- این بیـانیه، جمع بنـدی مسئول سیاسـی - نظـامی سازمـان مجاهـدین خلق (علی زرکش) از اقـدامات نظامی این سازمان در تابسـتان و پاییز است و سازمان نیز تاریخ آن را ۳۰ آذر ۱۳۶۱ اعلام کرده است، ولی منابع خبری ۷ تا ۱۰ روز بعد به انعکاس مـوارد این بیـانیه پرداختنـد. رادیو بغـداد نیز در ۱۲ دی ۱۳۶۱، این بیـانیه را به طـور کامـل قرائت کرد. (خـبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره۲۹۱ (۱۵ دی ۱۳۶۱)، ص ۴۰ و ۴۱؛ رادیو بغداد، ۱۲ دی ۱۳۶۱.)

۳- روزنامه ی کیهان، ۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳.

۸۵

به نوشته ی روزنامه ی اطلاعات، احمد طالب ابراهیمی وزیر امور خارجه ی جمهوری دمکراتیک الجزایر، بنا به دعوت علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه ی کشورمان برای یک دیدار رسمی و دوستانه به تهران سفر خواهد کرد. وزارت امور خارجه ی جمهوری اسلامی ایران با اعلام این خبر، سفر وزیر خارجه ی الجزایر را به ایران، نشانه ی آشکار دوستانه بودن روابط برادرانه ی موجود میان دو کشور و فرصتی دیگر برای گفت و گو و تبادل نظر متقابل درباره ی موضوعات مورد علاقه ی طرفین و اوضاع بین المللی دانست(۱)

در این حال، دبیرکل کنفرانس اسلامی در گفت و گویی با خبرگزاری فرانسه، اقدامات میانجی گرانه را در وضعیت فعلی دشوار خواند. حبیب شطی گفت: «به علت این که هر دو دولت حاضر به هیچ نوع توافقی نیستند، لذا دست یابی به یک ابتکار جدید صلح آسان نیست.» وی گفت که، به تماس خود با کشورهای عضو "کمیته ی صلح" سازمان کنفرانس اسلامی ادامه خواهد داد، گرچه هیچ دورنمایی از تماس تازه و مستقیم بین تهران و بغداد بر اساس پیشنهادهای جدید نمی بیند. شطی تأکید کرد که پیروزی نظامی برای هیچ یک از دو کشور ممکن به نظر نمی رسد و اظهار تأسف کرد که هر چه قدر جنگ طولانی شود، همان قدر صلح به تأخیر خواهد افتاد.(۲)

علی ناصر محمد رئیس جمهور یمن جنوبی نیز که در بلوک بندی ها از جمله کشورهای چپ گراست، در مصاحبه با روزنامه ی کویتی السیاسیه بدون هر گونه اشاره به چگونگی آغاز جنگ بین ایران و عراق خواستار خاتمه ی فوری این جنگ خانمان برانداز و آغاز مذاکرات مسالمت آمیز برای حل اختلافات مرزی و سایر اختلافات این دو کشور مسلمان همسایه شد. وی گفت که ادامه ی این جنگ فقط منافع امریکا و صهیونیست ها را تأمین خواهد کرد، چراکه هر دو این ها می خواهند توجه ایران و عراق را به مبارزات پیش روی کشورهای اسلامی و عربی منحرف کنند. رئیس جمهوری یمن جنوبی تأکید کرد که این جنگ دسیسه های امپریالیست ها را برای ایجاد مراکز تشنج در منطقه به پیش می برد و به آن ها بهانه می دهد تا برای کنترل ثروت منابع و مردم این منطقه مداخله ی مسلحانه کنند.(۳)

۸۶

با توجه به اقدامات خصمانه ی دولت فرانسه، واحد مرکزی خبر از جلوگیری فعالیت

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- . مأخذ ۵، ص ۳، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری فرانسه از اسلام آباد، ۹/۱۰/۱۳۶۱.

۳- مأخذ ۵، ص ۴، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری کویت از کویت، ۹/۱۰/۱۳۶۱.

خبرنگار صدا و سیمای جمهوری اسلامی در این کشور خبر داد. به گزارش واحد مرکزی خبر: «این اقدام مغرضانه و مخالف اصول آزادی در سرزمین مدعیان محافظ آزادی، در شرایطی صورت می گیرد که دفتر خبرگزاری فرانسه در تهران به فعالیت عادی خود ادامه می دهد و روزانه ده ها خبر مغرضانه از جمهوری اسلامی ایران به سراسر جهان مخابره می کند.»

واحد مرکزی خبر ضمن اعلام این خبر، افزود:

«کارت خبرنگار صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران در فرانسه که قصد مراجعت به محل مأموریت خود در پاریس را داشت، توسط مسئول امور کنسولی سفارت فرانسه در تهران ضبط شد و مسئول نام برده پس از بیست روز سر دواندن، از صدور ویزای مراجعت جهت خبرنگار ایرانی خودداری کرد و بدین ترتیب علی رغم موازین بین المللی موجود در امر جریان آزاد اخبار و اطلاعات، نمایندگی سیاسی دولت فرانسه در ایران با این اقدام که در جهت سیاست های ضد ایرانی دولت سوسیالیست فرانسه بوده است، گامی تازه در مسیر ضدیت و مخالفت با انقلاب اسلامی ایران برداشت.»(۱)

۸۷

در پی اظهار تمایل مقامات ایرانی به هم کاری با شرکت های کره ی جنوبی برای پایان دادن به پروژه ی پتروشیمی بندر امام خمینی به دلیل تمایل نداشتن شرکت های ژاپنی به تکمیل پروژه، کمپانی ژاپنی طرف قرارداد ایران به این اقدام ایران اعتراض کرد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران از توکیو: «کازاکو یاماگوشی رئیس کمپانی توسعه ی شیمیایی ایران، در این باره گفت: نمایندگان ایران در ماه ژوئیه ی سال ۱۹۸۳ برای مذاکره با ۲۸ کمپانی طرف قرارداد ژاپنی بر سر پرداخت ۱۳ میلیون ین سهم پرداخت نشده توسط ایران به توکیو سفر خواهند کرد."

از سوی دیگر، ۴ روزنامه ی عمده ی صبح امروز توکیو در گزارش های مشابهی به نقل از رئیس کمپانی توسعه ی شیمیایی ایران (مجموعه کمپانی های ژاپنی که در پروژه ی بندر امام خمینی سرمایه گذاری کرده اند) نوشتند که ایران طرف ژاپنی را از دخالت دادن کره یی ها در پروژه مطلع نکرده است.

به نوشته ی این روزنامه ها، هیئت کره یی که گفته می شود شامل ۹ نفر می باشند، قرار است نتیجه ی بررسی خود را تا ۲۸ دسامبر سال جاری (۷ دی ۱۳۶۱؛ همان روزی که یاماگوشی خبر اعتراض رسمی را در اختیار روزنامه ها قرار داد) پایان دهد و طرف ژاپنی نیز در نظر دارد چگونگی برخورد با مسئله را تا زمان دریافت گزارشی که کره یی ها به دولت ایران تسلیم خواهند کرد به تعویق اندازد.

۱- روزنامه ی کیهان، ۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۸، گزارش واحد مرکزی خبر.

"یاماگوشی" در این رابطه گفته است: "حرکت اخیر ایرانیان نشان می دهد که آن ها

شدیداً مایل به پایان دادن کار پروژه هستند."

به نوشته ی روزنامه ها، گفته می شود، ایران از ژاپنی ها می خواهد تحقیق در مورد خسارت وارده به پروژه را هرچه زودتر و در محل پروژه انجام دهند، در حالی که طرف ژاپنی کار بررسی را به دلیل نگرانی از احتمال در مخاطره قرار دادن جان کارکنانش در تهران انجام می دهد.

به گفته ی رئیس کمپانی توسعه ی شیمیایی ایران، اعتراض ژاپنی ها به اقدام ایران، شامل سه قسمت است:

۱. کارهای، مقدماتی برای ازسرگیری ساختمان پروژه که اخیراً آغاز شده است.

۲. دخالت کره یی ها، برخلاف قرارداد به طرف ژاپنی اطلاع داده نشده است.

۳. این اقدام مخالف با تعهد برای حفظ اسرار پروژه می باشد.

این روزنامه[ها] همچنین نوشته اند: " بر اساس گزارشات رسیده، همچنین شرکت پتروشیمی ایران گفته است که دولت ایران برای پرداخت سرمایه ی مورد نیاز پروژه خواستار تحقیق و کار در پروژه است و ژاپنی ها علی رغم درخواست وی حاضر نبوده اند به محل پروژه بروند."

در این حال، روزنامه ی مانیچی به نقل از یاماگوشی می نویسد: "انجام ادامه ی طرح که ۸۵ درصد کار آن تا کنون به پایان رسیده برای کره یی ها ممکن نیست.

آساهی به نقل از منابعی در کمپانی میتسوئی اضافه می کند: "ورود یک طرف سوم برای خاتمه ی پروژه شاید یکی از راه های پایان دادن به بن بست بوده و میتسوئی با دقت این تحولات را دنبال می کند."

از سوی دیگر روزنامه ی یومیوری معتقد است که با توجه به رشد عدم اعتماد میان طرفین، احتمالاً موفقیت پروژه بیش از پیش پیچیده تر می شود.»(۱)

۸۸

دو تن از کارکنان سفارت استرالیا در تهران به دلیل توهین و اهانت به شعائر اسلامی افرادی نامطلوب و هنجارشکن شناخته شده، از ایران اخراج شدند.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی:

«سـخن گوی وزارت امور خـارجه ی کشورمـان اعلام کرد: "چنـدی قبـل هنگامی که ۲ تـن از خـواهران مسـلمان جهت اخذ روادیـد به سـفارت استرالیـا در تهران مراجعه کرده بودنـد، دو تن از کارکنـان این سـفارت خـانه ضـمن دشـنام و اهانت به این خواهران خواستار عکس بدون حجاب اسلامی از آنان شدند که این امر با مخالفت خواهران مسلمان رو به رو

۱- خـبرگزاری جمهـوری اســلامی، نشــریه ی گزارش هـای ویژه، شـماره ۲۵۸ ، ۱۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۹، توکیـو - خـبرگزاری جمهوری اسلامی، ۸/۱۰/۱۳۶۱، صص ۹ و ۱۰.

شـد." وی افزود: "از آن جا که وزارت امور خارجه به هیـچ وجه تحمل توهین به شـعائر اسـلامی را ندارد، به دنبال این اعمال ناشایست، دو کارمند سفارت استرالیا را عنصر نامطلوب شناخته و از جمهوری اسلامی ایران اخراج کرد."»(۱)

۸۹

روزنـامه ی فانیشـنال تـایمز (تایمز مالی) در بررسـی روابط اقتصادی ایران و کشورهای اروپای شـرقی به کاهش صادرات نفت شوروی به کشورهای بلوک شـرق و روی آوردن این کشورها به نفت ایران اشاره کرده و سـپس به سـفر وزیر صنایع شیمیایی آلمـان شـرقی بـه ایران و نتایـج سـفر وی پرداخته و نوشـته است: «به رغم انتظـارات کشورهـای اروپـای شـرقی مبنی بر افزایش صـادرات نفـتی ایران به این کشورهـا، به نظر می رسـد که در میزان نفت خریـداری شـده ی این کشورهـا از ایران به صـورت تهاتری تغییری حاصل نشده است.

این روزنامه افزوده است:

«فقط چنـد کشور اروپای شـرقی چون مجارسـتان و بلغارسـتان قادر بوده انـد حجم صادرات خود را به ایران افزایش دهنـد، در حالی که کشورهای دیگر این بلوک نتوانسـته انـد کالاهای خود را با نفت ایران که شدیـداً به آن نیاز دارنـد مبادله کنند. مهم ترین منبع تـأمین کننـده ی نفت کشورهـای عضو کومکون شوروی اخیراً از میزان نفتی که به این کشورهـا تحویل می داد، ۱۰ درصد کاسته است و کشورهای اروپای شرقی اغلب در پی تأمین مابقی نیازهای نفتی خود از منابع دیگر می باشد.

این کشورها سـعی دارنـد بـدون پرداخت ارزهای معتبر که به میزان کمی در دست رس دارند نفت مورد نیاز خود را به دست آوردند.

اخیراً در دیدار گونتر ویشوفسـکی وزیر صـنایع شـیمیایی آلمان شرقی نیز از تهران، قراردادی مبنی بر افزایش روابط اقتصادی و تکنیکی بین دو کشور به امضـا رسـید. ایران در این قرارداد مـاده یی را گنجانـده است که بر اسـاس آن آلمان شـرقی بایـد ۷۵ میلیون دلار کالاهای غیر نفتی از ایران خریـداری کنـد، ولی مـدتی برای خرید این مقدار کالا از ایران در قرارداد مذکور ذکر نشده است.

بعـد از آن که آمریکـا ایران را تحریم نفتی کرد، وزرای نفت، صـنایع و بازرگـانی تهران طی دیـدارهایی از کشورهـای عضـو کومکون تمایـل ایران را مبنی بر هم کاری های صـنعتی با این کشورها اعلام کردنـد و متعاقب آن، هیئت های تجاری اروپای شرقی دیـدارهایی از ایران و عراق به عمـل آوردنـد. پیامـد این تحولـات این بـوده است که شـرکت هـای غربی و ژاپنی تقریباً اغلب قراردادهـای اجرای پروژه ها را در عراق به خود اختصاص دادنـد و ایران نیز نفت خود را به مشتریان غیر عضو کومکون فروخته است.

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱، گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی.

تهران کالاهایی چون لوازم الکترونیکی، سیمان، کارخانه ی سازنده ی قطعات پیش ساخته ی ساختمانی، ماشین آلات سازنده ی کابل و ماشین آلات کود شیمیایی از آلمان شرقی خریداری خواهد کرد.

ویشوفسکی در تهران با نخست وزیر و چند تن از وزرای ایران و وزیر نیرو دیدارهایی داشته است. از سوی دیگر، بر اساس گزارشات واصله از تهران، حجت الله غنیمی فرد معاون بازرگانی ایران اعلام کرده است که آقای ویشوفسکی به جنبه های منفی روابط تجاری تهاتری آگاه شده و قانع شده است که روابط تجاری دو کشور باید به صورت یک حساب مشترک صورت گیرد، لذا روابط تجاری دو کشور بر اساس تهاتر در اول فوریه (۱۹۸۳)، کان لم یکن تلقی خواهد شد.»(۱)

۹۰

با آن که هنوز حضور بیش از یک گردان نیروهای سودانی که قرار است با آموزش یک ماهه به خدمت ارتش عراق در آیند، گزارش شده است، امروز طه یاسین رمضان فرمانده کل ارتش خلق عراق، این امر را رشد و آگاهی توده های عرب سودان در وضعیت کنونی جنگ خواند. وی اضافه کرد: «نیروهای ایرانی مذبوحانه می کوشند از مرزهای شرقی میهن عربی عبور کنند.» فرمانده کل ارتش خلقی در ادامه گفت: «نیروهای خلاق و جوان سودان که برای شرکت در نبرد قومی و مقدس وارد عراق شده اند، عامل مؤثری در روشن گری مبارزات قومی و مشترک علیه تهدیدها و نقشه هایی که دشمنان امت عربی سعی دارند مزدوران عرب زبان نظیر قذافی و اسد در منطقه به اجرا در آورند، خواهند بود.» وی بار دیگر با تأکید بر تأثیر نیروهای سودانی در جنگ گفت: «رشد و گسترش شرکت توده های مردمی در جنگ همان طوری که در کشور برادر سودان حاصل شد، با تسهیلاتی که حکام عرب فراهم می آورند میسر خواهد بود.»(۲)

در این حال، طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق، برای برقراری روابط سیاسی کشورش با مصر اعلام آمادگی کرد. رادیو امریکا مصاحبه ی وی را با روزنامه ی الاهرام که در روزنامه ی واشنگتن پست چاپ شده بدین ترتیب آورده است: «عراق آشکارا خاطرنشان ساخته است که آماده است روابط سیاسی خود را با مصر در پی وقفه ی چهار ساله، بار دیگر از سر گیرد.

طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق، در مصاحبه یی با الاهرام روزنامه ی نیمه رسمی قاهره اظهار داشت: "ما با برقراری دوباره ی روابط سیاسی با مصر مخالفتی نداریم." وی همچنین پیشنهاد کرد به منظور گفت و گو پیرامون این مسئله با کمال حسنعلی وزیر خارجه ی مصر دیدار کند.

در پی انتشار متن این مصاحبه در شماره ی دیروز روزنامه ی الاهرام، تحلیل گران

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۸۸، ۱۲/۱۰/۱۳۶۱، صص ۷ و ۸، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۱/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از نشریه ی فایننشال تایمز.

۲- مأخذ ۱۱، ص ۳۲، رادیو صوت الجماهیر، ۸/۱۰/۱۳۶۱.

سیاسی در قاهره گفتند که پیشنهاد عراق می تواند سرآغاز پیدایش دگرگونی باشد که مصر مدت هاست به منظور آشتی با دیگر کشورهای جهان عرب در جست و جو و انتظار آن بوده است.

این تحلیل گران، عراق را یکی از آغازکنندگان چنین روندی به شمار می آورند، چراکه آن کشور مدتی است برای تأمین بخشی از نیازهایش در جنگ با جمهوری اسلامی ایران به مقدار بسیار، جنگ افزار و مهمات از مصر خریداری می کند. طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق در مصاحبه اش با روزنامه ی الاهرام گفت: "من به عنوان یک فرد عرب اعلام می دارم که لازم است این گام هم اکنون برداشته شود. من شخصاً آماده ام با کمال حسنعلی یا پطروس غالی معاون نخست وزیر مصر در روابط خارجی در قاهره یا بغداد یا هر مکان دیگری به منظور آغاز مذاکراتی مستقیم درباره ی این مسئله دیدار کنم."» خبرنگار روزنامه ی واشنگتن پست در قاهره در ادامه ی گزارش خود آورده است: «در پی مصاحبه ی طارق عزیز، یک سخن گوی وزارت خارجه ی مصر اظهار داشت: "سخنان معاون نخست وزیر عراق جدی تلقی شده و تحت بررسی قرار دارد."»(۱)

۱- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۰/۱۰/۱۳۶۱، صص ۱۰ و ۱۱، صدای امریکا، ۹/۱۰/۱۳۶۱، روابط عمومی بغداد، روزنامه ی واشنگتن پست به نقل از الاهرام.

روزشمار جنگ پنج شنبه ۹ دی ۱۳۶۱ ۱۴ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۳۰ دسامبر ۱۹۸۲

۹۱

با گـذشت حـدود یک هفته از ابلاغ طرح عملیاتی کربلا۱۱، قرارگـاه هـای کربلا و نجف به یگان های تابعه در اسـتان میسان عراق با هدف تصـرف العماره و در پی آن برگزاری جلسات متعدد در مورد چگونگی اجرای مانور، امروز جلسه یی به منظور نهایی کردن طرح مانور با حضور فرماندهان سـپاه در محل قرارگاه سپاه۷ در تنگه ی ذلیجان برگزار شد. فرماندهان حاضـر در این جلسه عبـارت بودنـد از: غلامعلی رشـید؛ (جانشـین طرح و عملیات سـتاد مرکز) حسن باقری؛ (مسـئول اطلاعات و عملیات قرارگاه مرکزی خاتم(ص)) مجید بقایی؛ (فرمانده قرارگاه کربلا)، احمد غلامپور (معاون قرارگاه کربلا)، بشـردوست (مسـئول طرح و عملیات قرارگاه نجف)، محمدابراهیم همت (فرمانده سـپاه ۱۱ قدر)، مرتضی قربانی (معاونت سپاه۷ و فرمانده لشکر ۲۵ کربلا) و مرتضی صفاری (مسئول طرح و برنامه قرارگاه کربلا).(۱)

در ابتدای جلسه، غلامعلی رشید جمع بندی نظرهای فرماندهان سپاه را تا این مقطع چنین بیان کرد:

۱- در روزشـمارهای پیش رو، اسامی و عناوین سازمانی افراد مسـئول در عملیات والفجر مقـدماتی تکرار خواهـد شد؛ بنابراین برای پرهیز از تکرار، در ضمیمه ی این گزارش پست سازمانی و مسئولیت این افراد به ترتیب الفبا درج شده است.

«بعد از عملیات بیت المقدس ما برخورد کردیم به عمق هدف و نیروی پیاده ی ما بیش تر از ۲۰ الی ۲۵ کیلومتر بیش تر نمی تواند پیشروی کند و این مقدار هم به شرطی است که بعد از طی این مسافت به مواضع پدافندی خوبی برسند وگرنه مشکل خواهند داشت. مسئله ی دیگر این است که فاصله ی خط ما با دشمن در این منطقه حدود ۱۰

کیلومتر است و ضمناً عمق این جبهه بسیار زیاد است (حدود ۷۰

کیلومتر) و امکانات ما از نظر مکانیزه بسیار ضعیف است، در حالی که در این زمین، حداقل ۲ تیپ مکانیزه (برای سرعت دادن به پیشروی) مورد نیاز است. لذا، برادران ۲ تلاش عمده را در نظر بگیرند:

۱. پل غزیله و تأمین حلفائیه (به عنوان عمق هدف)

۲. غرب جاده ی آسفالت در قسمت شمالی هورالسناف و رودخانه ی دویرج (به عنوان تأمین جناح راست عملیات).»

با این مقدمه فرماندهان به بررسی نقاط قوت و ضعف اجرای یک مرحله یی یا دو مرحله یی مانور عملیات پرداختند، تعدادی از فرماندهان از جمله مرتضی قربانی؛ مجید بقایی؛ حبیب اللهی (مسئول طرح و برنامه ی سپاه سوم) و حسین خرازی (فرمانده سپاه سوم) با صراحت از اجرای دو مرحله یی عملیات دفاع کردند و دلایلی را برای آن برشمردند.

استدلال این فرماندهان در دفاع از اجرای انجام عملیات در دو مرحله چنین بود:

۱. به دلیل محدودیت توان نیروهای خودی در پیشروی به عمق منطقه ی دشمن، احتمال موفقیت در عملیات بیش تر خواهد بود.

۲. بعد از اجرای عملیات در مرحله ی اول، امکان بهره برداری از جاده های متعدد، به منزله ی عقبه ی نزدیک عملیات فراهم خواهد شد.

۳. در عملیات دو مرحله یی امکان بهره برداری از فرماندهی متمرکز، نیروها و امکانات بیش تر خواهد بود.

ضمن آن که به دلیل وجود موانع متعدد، عملاً امکان حرکت سریع در عمق منطقه ی عملیات و اجرای عملیات در یک مرحله چندان فراهم نیست.

البته، تعدادی از این فرماندهان برای عملیات یک مرحله یی نیز برتری هایی قائل بودند، اما به دلیل مشکلاتی از جمله عمق زیاد منطقه ی عملیات؛ محدودیت نیرو و وجود موانع بسیار، اجرای آن را عملی نمی دانستند.

شماری از فرماندهان از جمله غلامعلی رشید، حسن باقری، و مرتضی صفاری با بیان دلایلی از اجرای عملیات در یک مرحله دفاع کردند که مهم ترین آن ها عبارت بود از:

۱. دست یابی سریع نیروهای خودی به عقبه و قرارگاه های تیپ و توپ خانه های دشمن.

۲. استفاده از اصل غافل گیری.

۳. تضمین بیش تر برای گرفتن سرپل غزیله (چون عراق به محض آگاه شدن از مسیر

عملیات، پل غزیله را مستحکم و یا منفجر خواهد کرد).

۴. به هم خوردن تمرکز دشمن در هدایت نیروهای خود.

۵. کاهش تلفات خودی به دلیل بر هم خوردن سیستم فرماندهی دشمن.

علاوه بر ذکر محاسن هر کدام از طرح ها (یک مرحله یی و دو مرحله یی) فرماندهان به معایب آن ها نیز توجه داشتند و تعدادی از فرماندهان در کنار دفاع از طرح مانور مورد نظر خود، ایرادها و محدودیت های آن را نیز بیان کردند.

از جمله غلامعلی رشید پیشنهاد خود را برای جبران ضعف توان نیروهای خودی برای حرکت در عمق دشمن مطرح کرد و گفت: «ما می خواهیم در این عملیات با رعایت اصل غافل گیری عمل کنیم و در [عملیات] دو مرحله[یی] غافل گیری نیست.» وی این اقدامات را برای حل مشکل پیشنهاد داد:

«۱. استفاده از تک ورهای موتورسوار برای رسیدن (سریع) به قرارگاه های لشکری و مقر توپ خانه ی دشمن.

۲. استفاه از نیروی مکانیزه به شکل تمرکزی برای رسیدن سریع به عمق منطقه.

۳. استفاده از نیروی مخصوص و شهادت طلب.

۴. استفاده از هور (که می توان حدود ۶۰۰ نفر را به صورت تعجیلی از آن عبور داد).

۵. انجام اقدامات توجیهی بیش تر با گردان ها و توسط فرماندهان رده های بالا.»

حسن باقری نیز در دفاع از اجرای انجام عملیات در یک مرحله گفت:

«اگر حمله ی اول را قوی انجام بدهیم، دشمن گیج شده و خیلی از نواقص جزیی ما پوشانده می شود و اگر حمله ی اول را ضعیف گرفتیم عراق بهتر از ما می تواند واحدهایش را هدایت کند. ما باید سعی کنیم فرماندهی دشمن را مختل کنیم. دشمن در عمق (منطقه) به خصوص در کنار غزیله سنگرهایی دارد که دفاعی نیست. اگر ما عقبه ی دشمن را تهدید کنیم، دیگر امکان حرکت عمده یی را ندارد. احتیاط های دشمن بین جاده های غزیله - فکه و غزیله - چزابه است و آن هایی که در غرب جاده (عمق منطقه) است، واحدهای اداری است و ما می توانیم با استفاده از زرهی به سرعت به عمق منطقه برویم.»

همت (فرمانده سپاه۱۱ قدر نیز محاسن طرح یک مرحله یی را این گونه برشمرد:

«۱. عمل، توأم با غافل گیری است.

۲. تلفات خودی کم است.

۳. در طرح یک مرحله یی دو مرحله نهفته است.

۴. در یک پیشروی سریع سیستم فرماندهی دشمن به هم می خورد.

۵. اگر به جاده ی آسفالت غزیله – هورالسناف برسیم دشمن دیگر توان مقابله نخواهد داشت.»

وی در انتها تأکید کرد برای تضمین چنین اقدامی باید به نیروی مکانیزه متکی بود. با ادامه یافتن جلسه، اظهار نظر فرماندهان یگان ها از حمایت یک جانبه از عملیات یک یا دو مرحله یی به سمت بررسی و مقایسه ی این دو نوع عملیات سوق پیدا کرد. بنابراین، حاضران در ادامه بیش تر به مقایسه ی معایب و محاسن عملیات در یک یا دو مرحله پرداختند، چنان که مرتضی قربانی و مجید بقایی نیز مقایسه را مبنای سخن خود قرار دادند، اما این صف بندی همچنان در جلسه وجود داشت و تا حدی مانع دست یافتن جمع به یک نتیجه ی مشخص و واحد می شد. مثلاً احمد کاظمی صرفاً از اجرای عملیات یک مرحله یی دفاع می کرد. وی برتری های عملیات یک مرحله یی را چنین برشمرد:

«درست است که ما فاصله ی زیادی با خط دشمن داریم؛ زمان زیادی نیز نیاز داریم، اما برای انجام این کار [باید] تعداد خودرو (زرهی و...) در اختیار یک واحد مشخص قرار دهیم و این واحد پس از شروع عملیات برای حرکت (در عمق) آماه باشد. لذا، غیر ممکن است که ما دو مرحله یی عمل کنیم و بتوانیم از غزیله عبور کنیم. ما اگر شب اول تا هر جا که رفتیم، رفتیم والّا دیگر نمی توانیم.»

اما طرف داران عملیات دو مرحله یی، با تأکید بر برتری داشتن عملیات یک مرحله یی نسبت به عملیات دو مرحله یی، به دلیل ضعف توان و نیرو، اجرای عملیات در یک مرحله را بعید می دانستند.

در نهایت با توجه به تکرار صحبت ها، محمدابراهیم همت غلامعلی رشید را که فرمانده ارشد حاضر در جلسه بود خطاب قرار داد و به جمع بندی نظرهای فرماندهان یگان ها پرداخت و گفت:

«کل بحث این است که ما به علت این که امکان عملیات را در دو مرحله نداریم، باید برنامه یی ریخته شود که اگر عملیات در یک مرحله موفق نشد جایی را به عنوان هدف تعیین کنیم که در آن جا بمانیم و در مرحله ی بعد عملیات را از آن جا ادامه دهیم.»

حسین خرازی و تعدادی دیگر از فرماندهان جمع بندی همت را تأیید کردند. که نوعی توافق ضمنی حاضران در جلسه را نشان می داد.

پس از آن، غلامعلی رشید در مقام مسئول جلسه، در جمع بندی جلسه گفت:

«جلسات (امروز)(۱) مفید بود و اگر ادامه پیدا کند به یک راه حل می رسیم. کل برادرانی که می گویند یک مرحله عمل کنیم یا دو مرحله یی عمل کنیم هر دو یک چیز را می گویند.

۱– این جلسه که از ساعت ۱۱:۳۰ صبح آغاز شده بود، با رعایت دو نوبت تنفس برای اقامه ی نماز ظهر و عصر و صرف نهار

و اقامه ی نماز مغرب تا ساعت ۱۹:۴۰ ادامه یافت.

در عملیات دو مرحله یی وقتی می گویند (در شب اول) تا یک جا برسیم و فردا شب (عملیات را) ادامه دهیم این خود یک مرحله است.

مرحله خیلی عظیم تر از این حرف ها است، به طوری که صدام با یک مرحله کل جنگ را انجام داد. ما در صحبت های مان باید به اصول جنگ معتقد باشیم و (از آن) تخطی نکنیم و گرنه خطا کرده ایم.»

وی در ادامه بر این موارد تأکید کرد:

«۱. اصل غافل گیری را رعایت کنیم.

۲. [از] اصل سرعت عمل باید استفاده کنیم و رمز پیروزی ما در بیت المقدس رعایت همین اصل بود.

۳. اصل تمرکز قوا را در نظر بگیریم.

۴. برای قطع عقبه ی دشمن (خط لجستیک و...) طرح داشته باشیم.

۵. در طرح ریزی، اصل سادگی را رعایت کنیم تا یگان ها در حد تیپ دچار سردرگمی نشوند.

۶. در کنار ۵ اصل بالا از اصل پوشش فریب استفاده کنیم (اگر این اصل را داشته باشیم از اصل غافل گیری بیش تر استفاده کرده ایم.) و دشمن تلاش اصلی ما را متوجه نشود.

ضعف ما این است که راه را باز می کنیم و بعد می ایستیم که اگر این طور باشد که بایستیم و بعد حرکت کنیم این حداقل یک هفته طول می کشد.»

وی که می کوشید نظرهای مدافعان اجرای عملیات در یک و دو مرحله را به یک دیگر نزدیک کند، در پایان افزود: «چون فاصله ی بین مرحله ی اول و دوم زیاد نیست، مرحله حساب نمی شود و اگر کسی تضمین کند که ما بعد از گرفتن "جاپا" حداکثر با فاصله ی ۱۱ ساعت حرکت را ادامه دهیم، احتمالاً این کار را انجام می دهیم.»

راوی قرارگاه خاتم(ص) (تقی رضوانی) درباره ی نتیجه ی این گفت و گوها نوشته است.

«آنچه که از جلسه ی امروز برداشت شد، ولی به صراحت بیان نشد آن بود که عملیات در یک مرحله انجام خواهد شد. در جناح چپ، سپاه هفتم و در جناح راست، سپاه ۱۱ قدر به اجرای مأموریت خواهد پرداخت و سپاه سوم در احتیاط خواهد بود.(۱)

در اقدامات نیروهای غیر قانونی در مناطق کردنشین شمال غرب و غرب کشور، عده یی شهید یا مجروح شدند و چند تن نیز به گروگان برده شدند. شماری از افراد حزب دمکرات نیز در درگیری با نیروهای خودی به هلاکت رسیدند.

۱. ساعت ۶ صبح، نیروهای حزب دمکرات با نفوذ به پیرانشهر به سمت مقر نیروهای

۱- سند شماره ۱۶۴/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه کربلاـ در عملیات والفجر مقدماتی (داود رنجبر و تقی رضوانی)، ۱۴/۹/۱۳۶۱ تا ۱۱/۱۰/۱۳۶۱، صص ۱۶۴ تا ۱۹۵.

سپاه تیرانـدازی کردند که با پاسخ متقابل نیروهای سـپاه، مهاجمان مجبور به ترک شـهر شدند. در این حادثه ۲ تن از نیروهای سپاه و یک کودک شهید شدند.(۱)

۲. در روسـتای ارمرده در جنوب غربی بـانه، نیروهـای مسـلح ضـد انقلاب به پایگـاه ژانـدارمری حمله کردنـد و یک تن را به شهادت رساندند.(۲)

۳. در روستای جعفرآباد مهاباد، بر اثر انفجار مین یک نفر از نیروهای خودی شهید و یک تن زخمی شد(۳)

۴. در محور نقـده - پسوه در حوالی روسـتای کلوان، نیروهـای خودی که متوجه عبور نیروهـای حزب دمکرات شـده بودنـد با آنان درگیر شدند و در نتیجه ۲ تن از افراد حزب به هلاکت رسیدند و بقیه گریختند.(۴)

۵. در روسـتای ابراهیم آباد از توابع سنندج، افراد مسلح کومه له بر سر راه عده یی از مردم کمین گذاشته بودند که به غیر از ۲ نفر که گروگان گرفته شدند، بقیه موفق به فرار شدند. یکی از گروگان ها دانش آموز و دیگری عضو شورای ده بود.(۵)

۶. در حوالی روسـتای کوله در جنوب دیواندره، نیروهای مسلح ضد انقلاب با بستن جاده و متوقف کردن خودروها، شناسنامه ی مسافران را اخذ کردند و از هر کسـی که در انتخابات مجلس خبرگان شرکت کرده بود مبالغی را به عنوان جریمه گرفتند و سپس گریختند.(۶)

۷. افراد حزب دمکرات جاده ی بوکان - میانـدوآب را مسـدود کردنـد و یک خاور را به هم راه راننـده و کمک راننـده(۷) با خود بردند.(۸)

طبق اطلاعات لشکر۲۸ کردسـتان، در آبادی بِلِکِه در ۲۵ کیلومتری جنوب شـرقی مهاباد، ۲ زندان حزب دمکرات کردسـتان و گروه کومه له وجود دارد که در هر کدام از زندان ها ۲۰ نفر از نیروهای خودی نگه داری می شوند(۹)

۸. دو نفر از اعضای نیروهای مسلح ضد انقلاب شامگاه امروز یک نارنجک را به مقر سپاه پاسداران سنندج پرتاب کردند که تلفات و خساراتی در پی نداشت.(۱۰)

۹۳

رادیو بی بی سـی در یک مقاله ی رادیویی با استناد به بیانیه ی حزب دمکرات و اطلاعاتی که از آنان به دست آورده تحولات اخیر در منـاطق درگیری بیـن نیروهـای نظـامی جمهـوری اسـلامی و مخالفـان تجزیه طلب را بررسـی کرده است. در این مقـاله گزارش به گونه یی به برتری رو به افزایش نیروهای ایرانی در مناطق درگیری اشاره شده و چنین

۱- خبرگزاری جمهـوری اسـلامی، نشـریه ی گزارش هـای ویژه، شـماره ۲۸۶ ، ۱۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۶، ارومیـه - خبرگزاری

جمهوری اسلامی، ۱۹/۱۰/۱۳۶۱؛ و - سند شماره ۳۴۹۷۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه بعثت (فرماندهی) به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (فرماندهی)، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، صص ۳ - ۱.

۲- سند شماره ۷۹۸۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۸۶، ۱۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

۳- سند شماره ۷۹۸۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۸۴، ۱۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

۴- سند شماره ۳۴۹۷۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه بعثت به قرارگاه حمزه، شماره ۱۴۹، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۹۵۹۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (فرماندهی) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی)، ۱۹/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۰۸۸۹۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی هفتگی، از ستاد مرکزی سپاه پاسداران (طرح و برنامه عملیات) اطلاعات عملیات به قائم مقام کل سپاه، شماره ۵۲، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳.

۵- سند شماره ۱۸۸۳۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری کردستان به فرمانداری سنندج، ۲۱/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۳۴۶۹۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرمانده ناحیه ۴ (رکن۲) فرمانده سپاه پاسداران کردستان (اطلاعات)، شماره ۶۶۶، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۷- راننده و کمک راننده ی خودرو پس از ۲۴ ساعت آزاد شدند.

۸- مأخذ ۵، بخش دوم.

۹- سند شماره ۳۰۲۰۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان (مشاور سیاسی نظامی)، شماره ۲۸۳، ۹/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۱۰- سند شماره ۳۴۶۸۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی کردستان به استاندار استان کردستان، شماره ۵۸۷۹، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

آمده است: «چنین به نظر می رسد که علی رغم شرایط سخت زمستان در کردستان ایران، میان نیروهای دولتی و چریک های کرد درگیری ادامه دارد. بر مبنای گزارش های ضد و نقیضی که از این منطقه رسیده است. گزارش ذیل تهیه شده است:

بنا به گزارش های رادیو ایران و منابع کرد، طی چند هفته ی اخیر زدوخورد در کردستان ایران همچنان ادامه داشته است، اما کسب اطلاعات موثق از وضع این منطقه هنوز هم دشوار است. با آغاز فصل زمستان و ریزش برف سنگینی که کلیه ی ارتفاعات غرب ایران را پوشانده است، چریک های کرد نیز ظاهراً عملیات خود را تشدید کرده اند تا از موقعیت دشوار سربازان دولتی در استفاده از هلی کوپتر و اعزام نیروهای تقویتی بهره برداری کنند. دو روز پیش یکی از سخن گویان دفتر حزب دمکرات کردستان ایران در پاریس گفت که هم اکنون ابتکار عمل در دست کردهاست. به گفته ی وی طی هفته ی گذشته، نیروهای دولتی و چریک های کرد ۳ بار با یک دیگر زدوخورد کردند و طی این نبردها ۱۵۰ سرباز از جمله فرمانده سپاه پاسداران انقلاب شهر سنندج کشته شده اند.

سخن گوی حزب دمکرات کردستان همچنین گفت که نیروهای دولتی با استفاده از تانک، توپ خانه ی سنگین و هلی کوپتر های مجهز به توپ در چند ناحیه پیشروی کردند. از طرف دیگر، دولت ایران نیز به عملیات پاک سازی در دهکده های کردستان و به خصوص در امتداد محور بین شهرهای سنندج و کامیاران اشاره کرده است. در عین حال، طرف داران کومه له (گروه چپ گرای کرد) در بعضی شهرهای استان کردستان بازداشت شده اند. سپاه پاسداران اعلام کرده است که کلیه ی اعضای کادر سازمان مرکزی کومه له در تهران دست گیر شده و مقادیری اسلحه، مهمات و وسایل دستگاه های چاپ نیز توقیف شده است، اما کمیته ی مرکزی گروه کومه له می گوید که فقط برخی از اعضای کومه له دست گیر شده اند و به دولت پیشنهاد کرده است که در مقابل رهایی زندانیان این سازمان اسرای خود را آزاد نماید. از نبردهای چند هفته ی اخیر در کردستان چنین برمی آید که عملیات نیروهای دولتی علیه چریک های کرد که ۴ ماه پیش آغاز شد، در فصل زمستان کاملاً از شدت نیفتاده است. چنین به نظر می رسد که اخیراً هیچ یک از طرفین موفقیت قابل ملاحظه یی به دست نیاورده اند. نیروهای، دولتی در شهرهای بزرگ و بسیاری از شهرهای کوچک و عمده مستقرند، اما از شواهد چنین برمی آید که کنترل دهکده ها گاه در دست چریک ها و گاه در دست نیروهای دولتی است.

دکتر عبدالرحمان قاسملو رهبر دمکرات کردستان ایران، ۳ هفته ی پیش اعلام کرد که طی حمله ی نیروهای دولتی، بیش از ۶ هزار نفر از سربازان دولتی کشته و ۸ هزار تن نیز زخمی شده اند، اما نشانه هایی در دست است حاکی از آن که احتمالاً تعداد تلفات نیروهای دولتی از چریک ها بیش تر بوده است، اما در عین حال، طی این عملیات ها

چریک ها اجباراً در موقعیت دفاعی قرار گرفته اند. همچنین، بر اساس برخی گزارش ها، نیروهای دولتی در حملات خود از کردهایی استفاده می کنند که این ناحیه را به خوبی می شناسند و همین امر چریک های ضد دولتی را دچار مشکلاتی ساخته است.»(۱)

۹۴

در آبادان، یک خانه ی تیمی متعلق به یکی از هواداران فعال سازمان مجاهدین خلق کشف شد و ۲ نفر دست گیر شدند. از این خانه مقادیری نارنجک، فشنگ، موشک انداز آر.پی.جی۷ و اسناد و مدارک سازمانی به دست آمد.(۲)

در هشتپر طواش نیز نیروهای سپاه در عملیاتی موفق به کشف یک خانه ی تیمی دیگر سازمان مجاهدین خلق شدند. از نتایج عملیات گزارشی مخابره نشده است.(۳)

۹۵

در جلسه ی امروز مجلس شورای اسلامی کلیات طرح "حمایت از حرکت های اسلامی و نهضت های آزادی بخش" که در کمیسیون های امور خارجه، ارشاد و امور دفاعی به تصویب رسیده بود، در صحن علنی مجلس به رأی گذاشته شد و نمایندگان با اکثریت قاطع به آن رأی مثبت دادند.

شاه چراغی نماینده ی سمنان و مخبر کمیسیون امور خارجه، درباره ی سابقه و ابعاد گوناگون این طرح گفت: «پس از پیروزی انقلاب، یک هیجانی در میان مردم ما و مسئولین به وجود آمده بود برای حمایت از نهضت های آزادی بخش که در گوشه و کنار دنیا مبارزه می کنند، به خصوص برای حمایت از حرکت های اسلامی که در منطقه و در سرزمین های اسلامی وجود داشت. این عشق و علاقه باعث شده بود که نهادهای مختلف، ارگان های مختلف و حتی گاهی بعضی از شخصیت های روحانی و غیر روحانی به این فکر بیفتند که در این زمینه اقداماتی را انجام بدهند و عمل بکنند. در نتیجه، باعث شده بود که یک ناهماهنگی در کلیه ی این کارها به وجود بیاید و احیاناً گاهی اختلالاتی در وضع سیاست خارجی ما به وجود بیاید. اعمالی صورت بگیرد، کارهایی صورت بگیرد که با سیاست کلی دولت جمهوری اسلامی در تضاد بود.

کمیسیون خارجه ی مجلس شورای اسلامی با توجه به اطلاعاتی که در این زمینه به دستش می رسید و همچنین کمیسیون امور دفاعی، یعنی اعضای این دو کمیسیون، به این فکر افتادند که جلسه یی را مشترکاً تشکیل بدهند و در این جلسه با دعوت از مسئولینی که دست اندرکار این امور هستند، این مسئله را بررسی کنند. نتیجه ی این جلسه ی مشترک کمیسیون امور دفاعی و امور خارجه طرحی شد که این طرح در

۱- مأخذ ۲، بخش اول، ص ۱۶، رادیو بی بی سی، ۹/۱۰/۱۳۶۱.

۲- سند شماره ۱۰۳۸۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، مرکز فرماندهی سپاه پاسداران، شماره ۲۲۲،

۲۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

۳- سند شماره ۱۰۴۷۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، مرکز فرماندهی سپاه پاسداران، شماره ۲۱۳، ۱۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

خدمت برادران هست. در این پیش نویس، شورایی پیش بینی شده بود از وزیر امور

خارجه؛ وزیر ارشاد؛ فرمانده کل سپاه پاسداران؛ مسئول امنیت، یعنی مسئول آن سازمان و تشکیلات امنیتی که در کشور به وجود می آید و هنوز به وجود نیامده است و مدیرعامل صدا و سیمای جمهوری اسلامی. علت این که این چند نفر و این نهادها را در تصمیم گیری در این باره سهیم دانسته بودند، یکی ارتباط کار نهضت های آزادی بخش با سیاست خارجی بود و یکی ارتباطی که این بار، امور تبلیغاتی داشت و رابطه یی که با رسانه های گروهی داشت و آموزش هایی که در این زمینه باید داده می شد و احیاناً آموزش های نظامی که لازم بود. مدتی از ارائه ی این پیش نویس گذشت تا این طرح به کمیسیون امور خارجه به عنوان کمیسیون اصلی آمد و کمیسیون امور دفاعی و کمیسیون ارشاد اسلامی. پیش نویسی که تهیه شده بود در کمیسیون امور دفاعی مورد بحث قرار گرفته بود و با اصلاحات جزئی همان تصویب شد.

به نظر اعضای کمیسیون امور خارجه ی مجلس شورای اسلامی نهضت های آزادی بخش و حرکت های اسلامی از دو بُعد اصلی و اساسی برخوردارند: بُعد سیاسی؛ بُعد تبلیغاتی. به همین خاطر، چون بُعد سیاسی مهمی در این کار وجود داشت، مجلس مسئول را وزیر امور خارجه دانست و دخالت مستقیم دولت در این کار و به لحاظ ارتباطش با کار تبلیغاتی، وزارت ارشاد را از طرف دولت در این جریان سهیم دانست. منتها برای این که از جهت شرعی و دینی و به لحاظ نفوذی که شخص امام و رهبری انقلاب در میان امت های مختلف و محرومین و مستضعفان دارد، نماینده ی امام را هم جزء شورا دانست و به این نتیجه رسید که کافی است یک شورایی متشکل از وزیرخارجه، وزیر ارشاد، و نماینده ی مقام رهبری تشکیل بشود. منتها، چون این ها احتیاج به بودجه دارند، صرف بودجه می کنند و به طور کلی کار یک کار سیاسی است و مربوط به امور سیاسی می شود، این شورا زیر نظر نخست وزیر باشد و نخست وزیر در برابر مجلس مسئول باشد. فکر اساسی که من در این جا باید عرض بکنم این است که فلسفه و اساس کار در کمیسیون خارجه این بود که باید مسئله ی نهضت های آزادی بخش که به اشکال مختلف و گوناگونی در طول سه چهار سال گذشته عمل می شد و روی آن کار می شده است و در گوشه و کنار دنیا هم انعکاساتی داشته است، به یک سامانی برسد.»

بعد از سخنان موافقان و مخالفان، آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس، در حمایت از این طرح و لزوم اجرایی شدن و حساسیت های سیاسی آن توضیحاتی داد. وی گفت: «کل مطلب را آقایان قبول دارند. صحبت بر سر یک چیزهایی بود که حالا من اشاره می کنم. اگر قانون اساسی هم نبود، ما به عنوان یک وظیفه ی اسلامی نمی توانستیم در

مسائلی مثل فلسطین، لبنان - که اگر بنا باشد اسرائیلی ها اشغال شان را در آن جا ادامه بدهند؛ افغانستان که حالا کفر بر آن حاکم است - کشوری که اکثریت نزدیک به تمام آن مسلمان اند و حالا در دست کفار است، [بی تفاوت باشیم] عراق که این طور مسلمان ها را آواره کرده است و این وضع را می بینید، دارد. این ها از لحاظ اسلامی، از لحاظ انسانی جاهایی مثل افریقای جنوبی [تسلط دارند] که حتی ابرقدرت ها هم شرم دارند که از دولت شان حمایت کنند که چند میلیون سفیدپوست بر بیش از بیست میلیون سیاه پوست آن طور دارند ظالمانه حکومت می کنند. ما که نمی توانیم در مقابل این گونه مسائل از لحاظ اسلامی بی تفاوت باشیم. پس اگر قانون اساسی هم نبود، قانون اساسی برای ما اسلام است که به همین دلیل روی قانون اساسی رفته است. تا این جا هم من فکر نمی کنم دوستان ما بحثی داشته باشند. می رویم سر این که حالا موقعش هست یا نه؛ یا این طرح کامل است یا نیست؟ آقایان بیش تر بحث های شان این است. اگر این را قبول داریم، آیا ببینیم بدون قانون می توانیم این کار را بکنیم یا نه؟ خوب، شما در مجلس هستید، می دانید هیچ کاری در کشور بدون قانون نباید بشود. باید پول داد؛ باید نیرو خرج کرد؛ باید مسافرت کرد؛ باید گذرنامه داد؛ باید منزل داد؛ باید مأوا داد؛ همه ی این ها قانون لازم دارد. بعد از انقلاب در همان ماه های اول، ما حمایت مان را از فلسطینی ها اعلام کردیم؛ از مسلمان های داخل عراق که تحت فشارند اعلام کردیم؛ از حرکت های اسلامی خالص افغانستان اعلام کردیم و می دانید همین حالا هم کمک می کنیم. بنابراین، این دارد بی قانون انجام می شود، ما راضی نباشیم که کاری که داریم می کنیم و پول بیت المال را بابت آن خرج می کنیم، بدون قانون کاری انجام بدهیم. این شش ماهی که می فرمایید تأخیر نیفتد یا آقای نوروزی که می فرمایند فصلش حالا نیست، شما می توانید به فلسطین کمک نکنید؟ اصلاً ما اجازه داریم شرعاً کمک نکنیم؟ این مردم، یک میلیون و نیم افغانی که این جا آمده اند، با این وضعی که گرفتار شده اند، ما می توانیم به آن ها کمک نکنیم؟ خوب یک قانونی بگذارنیم مسئول این کمک را معین کنیم؛ بودجه اش را معین کنیم؛ روالش را معین کنیم؛ خط مشی اش را معین کنیم؛ بدانیم چه کسی دارد کار می کند و چرا دارد کار می کند؟ یک بحث دیگر آقایان داشتند که چرا اصلاً این در مجلس مطرح بشود؟ دنیا خیال می کند ما در امور داخلی اش می خواهیم دخالت کنیم، اتفاقاً همین مسئله ی مبهم ضرورتی بود که ما این را در مجلس مطرح کنیم. ما مسئله ی صدور انقلاب را مطرح کردیم. مسئله ی حمایت از نهضت ها در قانون مان هست و همه ی کشورها می دانند، (حمایت از مستضعفان) یک چیز مبهمی درست کردند در دنیا که دولت جمهوری اسلامی ایران می خواهد تروریست صادر بکند؛ می خواهد در کار دیگران دخالت بکند و حتی بعضی از آقایان می گفتند جلسه ی

سری داشته باشیم. اگر سرّی همین حرف هایی را که حالا داریم می زنیم، می زدیم. فردا بلندگوهای دنیا می گفتند، نشستند، چه برنامه هایی ریختند که دنیا را خراب کنند و از این حرف ها. حالا بگذارید همه بفهمند ما داریم چه می گوییم. در قانون اساسی ما با صراحت آمده است در امور داخلی آن ها دخالت نمی کنیم. حمایت هم این جا مشخص نشده است، حمایت مسلحانه، حمایت مالی یا حمایت تبلیغی، هیچ چیزی مشخص نشده است. این بسته بر شرایط است. اگر در اسرائیل آدم بخواهد دخالت بکند، البته به مسلمان های داخلی اسرائیل باید اسلحه داد. یک جایی هست باید رادیو کمک شان کند؛ یک جایی فقط باید پول بدهیم؛ یک جایی باید برای فراری های شان مأوی بدهیم؛ یک جا باید به روزنامه مان اجازه بدهیم از آن ها تبلیغ بکنند. شیوه های شان فرق می کند و آن شورا نشسته است آن جا شیوه ها را تعیین می کند و با حساب مشخص می کند ما را از این مخمصه ی موجود درمی آورد. الآن شرایطی است که هر کس را می خواهند با ما بد کنند، می گویند این ها می خواهند تروریست صادر بکنند، این ها می خواهند پاسدار تربیت کنند برای شما بفرستند و قانون اساسی شان این را می گوید. این قانونی که شما می گذارید، هم حدود را مشخص می کند و هم زبان ما را روشن می کند و هم دشمن را خلع سلاح می کند. یکی از کارهای لازم بود که بیاید در این مجلس، از تریبون هم بحث بشود و همه بفهمند که ما می خواهیم چه بکنیم و چون ما نمی خواهیم کاری به عنوان دخالت در امور دیگران بکنیم. البته عرض کردم مثل اسرائیل و این ها، آن ها حساب دیگری دارند که وضع شان روشن است.»(۱)

۹۶

نمایندگی کمیته ی بین المللی صلیب سرخ ضمن تأیید اسارت مردم غیر نظامی ایران به دست نیروهای عراقی، به عراق پیشنهاد داده است تا اسرای غیر نظامی ایرانی بازگردانده شوند.

به گزارش روزنامه ی کیهان، نمایندگی کمیته ی بین المللی صلیب سرخ در تهران ضمن ارسال یادداشتی به وزارت خارجه اعلام کرد: «تعداد ۷۴ نفر ایرانی که اسارت شان قبلاً توسط عراق به اطلاع مقامات دولت ایران رسیده است همگی از نظر کمیته ی بین المللی صلیب سرخ غیر نظامی به حساب می آیند. نمایندگی صلیب سرخ در تهران ضمن ابراز هم دردی با مقامات ایرانی، در مورد سرنوشت آن دسته از غیر نظامیان که در سنین کهولت هستند اعلام کرده که نظر به اهمیت بشردوستانه ی این مسئله، نمایندگی صلیب سرخ در بغداد در این مورد با مقامات عراقی مذاکره و پیشنهاد کرده است که اسرای غیر نظامی ایران به وطن بازگردانده شوند.»(۲)

۱- اداره کل تندنویسی مجلس شورای اسلامی، روزنامه ی رسمی، مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، جلسه ۳۹۹، ۹/۱۰/۱۳۶۱، صص ۲۰ و ۲۵.

۲- روزنامه ی کیهان، ۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۹۷

با انتشار خبر سفر احمد طالب ابراهیمی وزیر امور خارجه ی الجزایر به ایران، محافل خبری درباره ی علت و اهداف این سفر به رایزنی پرداختند. خبرگزاری جمهوری اسلامی در نگاهی گذرا به ۴ منبع خبری، اعلام کرد:

«یونایتدپرس به نقل از مقامات رسمی در الجزایر گزارش داد: "احمد طالب ابراهیمی وزیر امور خارجه ی الجزایر یک شنبه ی هفته ی آینده (۱۲ دی ماه) به منظور میانجی گری در جنگ عراق و ایران برای دومین بار به تهران سفر می کند. فهد در دیدار اخیرش از الجزایر مقامات این کشور را ترغیب کرد تا طرفین درگیر در جنگ را به پای میز مذاکره بکشانند. وزیر خارجه ی الجزایر مردادماه گذشته به ایران و سپس به عراق سفر کرد، لیکن هیچ گونه نتیجه یی از این سفر نیاورد." خبرگزاری کویت گزارش داد: "طالب ابراهیمی وزیر امور خارجی الجزایر روز یک شنبه ی آینده در جریان یک اقدام جدید برای پایان بخشیدن به جنگ ۲۸ ماهه ی خلیج به ایران سفر خواهد کرد." همچنین خبرگزاری آلمان غربی به نقل از مقامات الجزایر در منامه گزارش داد: "ابراهیمی در این سفر پیشنهاد توافق ایران و عراق بر سر آتش بس پیش از مذاکرات مشترک با نظارت یک کشور ثالث را به هم راه دارد." رویتر نیز در گزارشی به نقل از یک دیپلمات الجزایر در تونس خاطرنشان ساخت که این دیدار ظاهراً به تقاضای کشورهای عرب مایل به خاتمه ی جنگ بین ایران و عراق صورت می پذیرد. این خبرگزاری نیز سفر ماه گذشته ی فهد شاه عربستان به الجزایر را مرتبط با این اقدام تلقی کرده است و می نویسد: "کشورهای حوزه ی خلیج نیز که از عراق حمایت کرده اند نگران گسترش جنگ در این منطقه هستند" به گزارش خبرگزاری آلمان غربی، وزیر امور خارجه ی الجزایر، پس از دیدار با ایران به عراق خواهد رفت. از سوی دیگر به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از الجزایر، خبرگزاری رسمی الجزایر هدف از این سفر را گفت و گوی وزرای خارجه ی دو کشور در مورد روابط فی ما بین و مسائل مورد علاقه ی دو طرف و اوضاع بین المللی گزارش کرده است.»(۱)

۹۸

محمد اسحاق امام جمعه و یکی از اعضای انجمن حمایت از انقلاب اسلامی در سریلانکا که به هم راه چند تن از مبارزان این کشور برای شرکت در کنگره ی جهانی ائمه ی جمعه و جماعات به تهران سفر کرده است، در مصاحبه با خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره ی تأثیرات پیروزی ایران در عملیات بیت المقدس (آزادسازی خرمشهر) در نگاه مسئولان سریلانکا به انجمن حمایت از انقلاب اسلامی و چگونگی نفوذ عراق در ساختار

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۸۷ ، ۱۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۰/۱۰/۱۳۶۱.

سیاسی این کشور مطالبی را بیان کرد. وی با اشاره به بازتاب پیروزی های رزمندگان اسلام در جبهه های نبرد حق علیه باطل و اثر آن بر روی مقامات مسئول این کشور گفت: «تا قبل از آزادی خرمشهر، مسئولین سریلانکا با انجمن حمایت از انقلاب اسلامی ایران روابط خوبی نداشتند، ولی بعد از پیروزی های چشمگیر ایران در جنگ، مسئولین کشور سعی می کنند با این انجمن هم کاری نزدیک داشته باشند. همچنین، مطبوعات این کشور که تا قبل از پیروزی های ایران اخبار خود را به نفع رژیم صدام می نوشتند، بعد از هر پیروزی که نصیب ایران می شود حقایق را بیش تر می نویسند.» وی سپس با اشاره به تبلیغات حکومت عراق در سریلانکا گفت: «رژیم بعثی عراق در این کشور شهرکی به نام شهرک صدام تأسیس کرده و در آن مسجد و مدرسه درست کرده است. همچنین، رؤسای شرکت ها، مؤسسات و احزاب هرگونه احتیاجی داشته باشند از طرف عراق تأمین می شود و کسانی که از این کمک ها بهره مند می شوند، در قبال، پیروزی های ایران یا عکس العمل نشان نمی دهند یا این که در مقابل ایران جبهه می گیرند.»

وی افزود: «عراقی ها در سریلانکا آن قدر نفوذ کرده اند که حتی رئیس پارلمان این کشور، رئیس انجمن دوستی عراق و سریلانکا است. در این کشور عربستان نیز فعالیت زیادی دارد و انجمن مسلمانان زیر نظر این کشور اداره می شود و طبعاً تمایل زیادی به امریکا دارد.»(۱)

ضمیمه ی گزارش ۹۱

۱- همان، ص ۳، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۰/۱۰/۱۳۶۱.

ص:۱۵۲

جدول

روزشمار جنگ جمعه ۱۰ دی ۱۳۶۱ ۱۵ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۳۱ دسامبر ۱۹۸۲

۹۹

اقدام نیروهای عراقی در نفوذ به خاکریزهای خودی ناکام ماند. عراقی ها امروز همچنین شهرهای دهلران، آبادان و خرمشهر را هدف حملات خود قرار دادند.

یک گروه از نیروهای گشتی رزمی عراقی در بین نهر طیب و زبیدات در شمال فکه تا چند متری خاکریزهای خودی نفوذ کردند که به دلیل هوشیاری و واکنش به موقع نیروهای خودی متوقف شدند و در درگیری ایجاد شده که حدود نیم ساعت طول کشید، تعدادی از مهاجمان با تحمل چندین کشته و زخمی مجبور به عقب نشینی شدند.(۱)

هواپیماهای عراقی نیز امروز اطراف شهر دهلران را بمب باران کردند که بر اثر آن ۵ تن از عشایر کشته و ۶ تن دیگر زخمی شدند. در این اقدامات ۲۰۰ گوسفند نیز تلف شد و خسارت هایی به عشایر چادرنشین وارد آمد.(۲)

شهرهای آبادان و خرمشهر نیز به طور متناوب زیر آتش سلاح های دوربرد دشمن قرار داشتند که در طول آن در آبادان ۴ منزل مسکونی تخریب شد(۳)

۱۰۰

اقدام افراد مسلح برای ورود به روستای نیره ناکام ماند؛ یکی از اعضای رده بالای گروه کومه له زخمی شد و دولت عراق به حزب دمکرات کردستان کمک مالی کرد.

نیروهای مسلح گروه های مخالف قصد ورود به روستای نیره از توابع بانه را داشتند که با کمین نیروهای خودی مواجه شدند و در درگیری به وجود آمده تعدادی از آنان کشته یا زخمی و شماری نیز مجبور به عقب نشینی شدند. در این عملیات یک تن از نیروهای خودی نیز شهید شد.(۴)

به گفته ی رادیو کومه له، یکی از اعضای رده بالای این سازمان به نام دکتر هوشنگ

۱- سند شماره ۱۸۹۶۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از اطلاعات عملیات قرارگاه کربلا به ستاد قرارگاه کربلا، ۱۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

۲- روزنامه ی اطلاعات، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، ایلام، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۳- سند شماره ۷۹۸۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۸۷، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳.

۴- سند شماره ۰۸۹۳۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز

فرماندهی) به فرمانده منطقه۹، شماره ۱۲، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۱؛ و - سند شماره ۳۴۹۶۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به قرارگاه حمزه، شماره ۲۶۲۸، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

مجاوری که در حال ساختن بمب بود با انفجار مواد محترقه زخمی شد.(۱) رادیو کومه له محل این حادثه را ذکر نکرد.(۲)

طبق اخباری که به قرارگاه حمزه رسیده است دولت عراق به تازگی مبلغ ۱۰ میلیون ریال در اختیار حزب دمکرات کردستان عراق قرار داده است(۳)

۱۰۱

یکی از نیروهای سازمان مجاهدین خلق در خیابان بشیر تهران در درگیری با نیروهای سپاه کشته شد. در این درگیری که با تیراندازی متقابل طرفین هم راه بود، رخ داد یک عابر نیز زخمی شد(۴)

در خیابان شکوفه نیز ۴ فرد مسلح سازمان وارد خانه ی شخص متمولی شدند و با تهدید شب را در آن خانه به سر بردند و صبح روز بعد در حالی که ۳ تن از افراد سازمان، همسر و فرزندان صاحب خانه را به گروگان گرفته بودند یکی از افراد سازمان و صاحب خانه با مراجعه به بانک مبلغ ۴ میلیون ریال از حساب وی برداشت کردند. افراد سازمان پس از این اقدام با برداشتن طلا و جواهرات موجود در منزل و یک دستگاه ویدئو متواری شدند.

گفتنی است که صاحب خانه برای کتمان موضوع از طرف نیروهای سازمان به شدت تحت فشار قرار گرفته، ولی یکی از همسایه های وی که به خوبی از ماجرا باخبر شده بود نیروهای سپاه را در جریان این امر قرار داد.(۵)

۱۰۲

میرحسین موسوی نخست وزیر، در سمینار فرماندهان سپاه با اشاره به نقش نهادهای انقلاب اسلامی گفت: «هویت انقلاب توسط نهادهای انقلاب اسلامی نگه داری می شود و ارزش هایی که در طول انقلاب توسط ملت به وجود می آید به وسیله ی نهادهای انقلابی تثبیت می گردد.» نخست وزیر سپس در مورد فرمان هشت ماده یی امام توضیحاتی داد و گفت: «فرمان امام امت مسئله ی هوشیاری انقلابی را نقض نمی کند، بلکه بر آن تأکید نیز می نماید.» وی افزود: «جامعه یی که ما در پی ساختن آن هستیم جامعه یی است که همه چیز آن یک رشد متناسب داشته باشد.»(۶)

وی همچنین در دیدار با جمعی از جانبازان استان خراسان با اشاره به تاثیرات

۱- وی در ۲۹ دی ۱۳۶۱ بر اثر صدمات واردشده به هلاکت رسید. (منبع: سند شماره ۱۱۲۵۷۰، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، بولتن ویژه ی مناطق کردنشین غرب کشور، نشریه ی شماره ۸۱، ۱۷ بهمن ۱۳۶۱، ص ۳، به نقل از رادیو کومه له)

۲- سند شماره ۱۱۲۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر نخست وزیری، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳.

۳- سند شماره ۳۴۹۶۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی به قرارگاه حمزه و منطقه۷، شماره ۴۹۶۹،

۱۴/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۷۹۸۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۸۶، ۱۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴.

۵- همان؛ و - سند شماره ۱۰۳۸۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، مرکز فرماندهی سپاه پاسداران، شماره ۲۱۶، ۱۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۶- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۱۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۱.

انقلاب اسلامی در جهان گفت: «انقلاب ما عملاً تصوری را در ذهنیت مستضعفان جهان به وجود آورده است که مخالف منابع قدرت های استکباری می باشد.»

نخست وزیر در بخش دیگری از سخنانش، پس از اشاره به توطئه هایی که دشمنان برای از میان بردن انقلاب انجام داده اند گفت:

«با وجود تمام این توطئه ها، نظام ما محکم و استوار بر پای خود ایستاده است و این ایستادگی جز با اتکا بر شعارهای اصیل، تحقق نمی یافت. یکی از مهم ترین شعارهای ما در طول انقلاب، اصالت خون شهدا در مقابل ابزار بوده است. تنوع سلاح هایی که عراق در حال حاضر در اختیار دارد از جمله موشک های ساخت شوروی و فرانسه که هم پیمان امریکا می باشد، نشان دهنده ی عمق توطئه علیه انقلاب اسلامی در سراسر جهان است.

اما وجود شما عزیزان و برادران تان در جبهه های نبرد تمام توطئه ها را نقش بر آب خواهد ساخت. دشمنان انقلاب برای شکست، آن جنگ را بر ما تحمیل کردند و با گذشت زمان توطئه ی آنان به خودشان بازگشته است.»

وی افزود: «ما هیچ گاه جنگ را دوست نداشته و نداریم، ولی هنگامی که انقلاب و حیثیت ما مورد تجاوز و تعارض قرار گرفت، چاره یی جز دفاع نداشتیم. آن کسانی که آتش این جنگ را افروختند خود نیز عواقب و اثرات آن را خواهند پذیرفت.

این اثرات مطمئناً برای مردم مسلمان منطقه مبارک است، ولی برای ابرقدرت ها هلاک کننده می باشد. آن ها اشتباه کردند که جنگ را با انقلابی آغاز کردند که راهی جز پیروزی ندارد، چراکه انقلاب، انقلابی است الهی و با حضور ملتی بزرگ و مقاوم در تمامی جبهه ها هیچ گاه شکست نخواهد خورد.»(۱)

۱۰۳

هیئت سیاسی وزارت امور خارجه به سرپرستی محمدحسین لواسانی مدیرکل سیاسی آسیا و افریقا که سرگرم دیدار از چند کشور افریقایی است، وارد موریتانی شد و در دیدارهایی با مقامات این کشور در خصوص گسترش روابط جمهوری اسلامی ایران و موریتانی با آنان گفت و گو و تبادل نظر کرد. به نوشته ی روزنامه ی کیهان: «در دیدار هیئت مذکور با وزیر امور خارجه ی این کشور، لواسانی در مورد جنگ تحمیلی عراق به ایران گفت: "دشمن قبل از تجاوز تلاش وسیعی را برای تطمیع بسیاری از کشورها آغاز کرده بود و تا حدی نیز به این هدف شیطانی خود دست یافت." وی ضمن تأکید بر این که جمهوری اسلامی بر مشکلات اقتصادی ناشی از جنگ تحمیلی و فشار مستکبرین غلبه کرده و در جبهه های جنگ تحمیلی نیز پیروزی های چشمگیری به

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۱۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

دست آورده است گفت: "اقدامات جمهوری اسلامی ایران برای توسعه ی روابط و هم کاری با کشورهای جهان سوم از روی احساسات اسلامی و برادرانه صورت می گیرد و ناشی از احتیاج نیست." [...]

[...] در ملاقات این هیئت با وزیر بازرگانی و معاونت وزارت خارجه ی موریتانی، در زمینه ی سفر قریب الوقوع هیئت نفتی بازرگانی موریتانی به ایران که قرار است در سطح عالی رتبه یی صورت گیرد، تبادل نظر شد.

در این ملاقات، وزیر بازرگانی موریتانی ضمن تمجید از انقلاب اسلامی ایران آن را پشتیبانی [برای] جهان اسلام دانست. وی با تأکید بر این که زمینه های تحکیم روابط بین دو ملت در سطح وسیعی وجود دارد اظهار امیدواری کرد که افتتاح سفارت جمهوری اسلامی ایران در موریتانی زمینه های تقویت روابط دو کشور را فراهم آورد.»(۱)

۱۰۴

رئیس جمهور الجزایر از تلاش مجدد این کشور برای میانجی گری خبر داد. خبرگزاری فرانسه در این باره گزارش داده است: «شاذلی بن جدید رئیس جمهور الجزایر، روز جمعه هنگام مراسم اختتام هشتمین اجلاس کمیته ی مرکزی جبهه ی آزادی بخش ملی الجزایر، ضمن توضیح مواضع این کشور پیرامون اوضاع جهان، در مورد مسائل خاورمیانه با اشاره به جنگ عراق با ایران و کوشش های الجزایر از یک سال قبل برای کمک به عراقی ها و ایرانی ها به منظور یافتن راه حلی برای جنگ خود گفت: "نوعی خوش بینی محتاطانه موجب تجدید عزم الجزایر برای ادامه ی کوشش هایی در جهت هم کاری برای استقرار یک جو تفاهم و صلح شده است."»(۲)

۱۰۵

در پی اخراج ۲ تن از کارمندان سفارت استرالیا به دلیل توهین به ۲ نفر از خانم های مراجعه کننده به سفارت آن کشور، خبرگزاری یونایتدپرس از اقدام متقابل این کشور خبر داد. به گزارش این خبرگزاری از کانبرا:

«تونی استریت وزیر امور خارجه ی استرالیا، از ۲ تن از مقامات رسمی سفارت ایران در این کشور خواست که خاک استرالیا را ترک کنند.

در بیانیه یی که به همین منظور انتشار یافت، استریت گفته است: "این تقاضا در جواب تصمیم دولت ایران مبنی بر پایان دادن به کار دو تن از اعضای رسمی سفارت این کشور در تهران صورت می گیرد."»(۳)

۱- روزنامه ی کیهان، ۱۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۸.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۸۸، ۱۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری فرانسه از الجزایر.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۸۷، ۱۱/۱۰/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از گزارش یونایتدپرس از کانبرا.

روزشمار جنگ شنبه ۱۱ دی ۱۳۶۱ ۱۶ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۱ ژانویه ۱۹۸۳

۱۰۶

در عملیات نفوذی نیروهای خودی به مواضع عراقی ها در منطقه ی شورشیرین در شمال مهران، حدود ۱۰۰ نفر از نیروهای دشمن کشته یا مجروح شدند و تعدادی از سنگرها ی آنان نیز منهدم شد.(۱)

۱۰۷

در درگیری میان افراد مسلح گروه های مخالف و نیروهای خودی در مناطق کردنشین شمال غرب کشور عده یی شهید؛ چند تن اسیر و شماری نیز مفقودالاثر شدند. شماری از مهاجمان نیز کشته یا زخمی شدند و تعدادی سلاح و مقداری مهمات از آنان به دست آمد.

۱. حدود ۲۵۰ نفر از افراد مسلح غیر قانونی به نیروهای تأمین ۲۰۳ امداد ژاندارمری در پایگاه کشاورزی در محور میاندوآب - مهاباد حمله کردند که به رغم برتری اولیه ی مهاجمان، نیروهای ژاندارمری که نیروهای سپاه نیز به آنان اضافه شده بودند، توانستند خود را بازیابند و با آنان مقابله کنند و در ادامه، ۸ تن از نیروهای ژاندارمری که به دست مهاجمان اسیر شده بودند، آزاد شدند و ۴ تن دیگر همچنان نزد آنان باقی ماندند. در این عملیات ۲ اسلحه و ۲ خودرو نیز بازپس گرفته شد.

منابع گوناگون آمار تلفات مهاجمان را ۵۰ کشته و زخمی اعلام کردند و به گزارش فرمانده سپاه میاندوآب تلفات نیروهای ضد انقلاب ۹ تن بوده است.

در این عملیات، ۵ تن از نیروهای خودی شهید؛ ۳ نفر زخمی و ۴ تن اسیر شدند.(۲)

۲. در منطقه ی شرق مهاباد ۱۲ نفر از نیروهای سپاه به کمین نیروهای مسلح مخالف برخورد کردند که ۷ تن از آنان شهید و ۵ تن مفقودالاثر شدند. هوای طوفانی و سرمای شدید، عوامل اصلی غافل گیری نیروهای خودی ذکر شده است.(۳)

۳. در محور بانه - سردشت، سرهنگ غلامرضا مخبری معاون تیپ۱ سردشت از

۱- سند شماره ۰۶۱۱۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به فرمانده کل، شماره ۱۳، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۸.

۲- سند شماره ۳۴۷۹۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه بعثت به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، شماره ۶۲ - ۷۰۰، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۷۹۸۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۸۷، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۴۰۲۰۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفنگرام، از قرارگاه بعثت به فرماندهی قرارگاه حمزه، شماره ۶۲۶ - ۷۰۰،

۱۱/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۹۶۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه میاندوآب به قرارگاه بعثت، شماره ۶۶۲، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۴۳۷۱۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از دبیرخانه ی شورای امنیت کشور به فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۳- سند شماره ۱۰۳۸۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، مرکز فرماندهی سپاه پاسداران، شماره ۲۲۲، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳؛ و - مأخذ ۲، بخش دوم.

ص:۱۶۰

لشکر۲۸ کردستان و ۱۰ تن از نیروهای این تیپ در گردنه ی پیچ دارساوین بین روستای بنارین و دارساوین در کمین نیروهای مسلح ضد انقلاب افتادند و همگی به شهادت رسیدند. حادثه زمانی رخ داد که سرهنگ مخبری پس از بازدید از بانه قصد بازگشت به سردشت را داشت.(۱)

۴. نیروهای حزب دمکرات ۲ تن از افراد روستای قوجه در شمال تکاب را به جرم هم کاری با جمهوری اسلامی به قتل رساندند. قرارگاه حمزه ی سیدالشهدا(ع) ضمن اعلام این خبر افزوده است که در یک ماه اخیر حزب منحله ی دمکرات به قریه هایی که پاک سازی شده اند مراجعه و کسانی را که با سپاه هم کاری کرده اند دست گیر و با جریمه ی چندین هزارتومان آنان را آزاد یا در برخی مواقع آنان را اعدام کرده اند. نمونه هایی از این اقدامات در کانی سفید، قلدره و دهات های دیگر دیده شده است.(۲)

۵. در ۲ درگیری بین نیروهای خودی و افراد حزب دمکرات در حوالی سقز و جلقران در شمال ارومیه، ۴ تن از افراد حزب کشته و ۳ تن نیز زخمی شدند.(۳)

۶. بنا به اعلام سپاه اشنویه، ۴ نفر از اعضای کمیته ی مرکزی حزب دمکرات کردستان به منطقه ی سلدوز در جنوب شرقی ارومیه آمده و با تشکیل جلساتی اعلام کرده اند که همه ی روستاهای کردنشین منطقه ی اشنویه باید برای اسکان؛ تأمین مواد غذایی و سایر نیازمندی های ۲۰ الی ۳۰ نفر از چته های حزب دمکرات آماده شوند.(۴)

۱۰۸

نیروهای سازمان مجاهدین خلق در تهران، خواف و رودسر عده یی را ترور کردند. ۲ تن از افراد سازمان نیز در شهرضا و بندر ترکمن دست گیر شدند.

در یک درگیری که بین نیروهای دادستانی و ۲ نفر از افراد سازمان مجاهدین خلق در خیابان شوش رخ داد، یک نفر از افراد سازمان کشته شد و دیگری گریخت. یک نفر از مردم عادی نیز که به کمک نیروهای دادستانی آمده بود زخمی شد.(۵)

در خیابان تیسفون نیز ۳ نفر از افراد سازمان یک خودرو پیکان را با تهدید اسلحه از صاحب آن اخذ کردند و گریختند.(۶)

همچنین، ۲ نفر از افراد سازمان، بخشدار خواف را با ضربات چاقو زخمی کردند و با به جا گذاشتن یک کلت و یک نارنجک از محل حادثه گریختند.(۷)

در رودسر نیز پیکر مثله شده ی پیرزنی که چندی پیش نیروهای سازمان مجاهدین خلق وی را ربوده بودند، در حاشیه ی شهر پیدا شد(۸)

در مرودشت، یک تن از افراد سازمان که در ترور چند تن از پاسداران شهرضا شرکت داشت دست گیر شد.(۹)

۱- سند شماره ۳۰۱۰۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرمانده ناحیه ۴ (رکن۲)، شماره ۲۹۷، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۰۴۳۴۷۸۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (فرماندهی) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی)، شماره ۲۲۴، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۷۹۸۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۸۶، ۱۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- سند شماره ۳۹۵۹۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (فرماندهی) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی)، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۳۴۹۶۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد عملیات پایگاه ارومیه به واحد طرح و برنامه عملیات قرارگاه بعثت، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۹۶۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به قرارگاه حمزه، شماره ۲۶۲۸، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۴، بخش دوم.

۴- سند شماره ۳۴۹۶۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه اشنویه به اطلاعات قرارگاه بعثت، شماره ۱۳۹، ۱۲/۱۰/۱۳۶۱.

۵- سند شماره ۰۸۹۳۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبرنامه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۳۷، ۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۰، به نقل از گزارش ستاد منطقه۱۰ سپاه پاسداران.

۶- سند شماره ۱۰۳۸۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، مرکز فرماندهی سپاه پاسداران، شماره ۲۱۹، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳.

۷- سند شماره ۷۹۸۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفنگرام، از اداره ی اطلاعات شاجا به نخست وزیری (اطلاعات و تحقیقات)، شماره ۶/۶۴۲، ۱۲/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۸۹، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴، مشهد - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۲/۱۰/۱۳۶۱.

۸- سند شماره ۴۳۵۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری، از ستاد منطقه۳ فرماندهی به ستاد مرکزی فرماندهی، شماره ۱۲۱۳، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۹- سند شماره ۴۳۴۷۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه منطقه۹ به سپاه منطقه۲، شماره ۲۸۱۴، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

ص:۱۶۱

در این روز در بندر ترکمن نیز یکی از افراد چریک های فدایی خلق (شاخه ی اشرف دهقان) دست گیر شد و از وی ۴ قبضه کلت؛ یک عدد نارنجک و ۱۶۰ عدد تیر به دست آمد.(۱)

۱۰۹

یک بولتن داخلی سپاه درباره ی بازتاب نامه ی آقای شریعتمداری به دادستانی ارتش در محافل سیاسی خارج به خصوص سازمان مجاهدین خلق گزارشی بدین ترتیب منتشر کرده است:

«به دنبال منتشر شدن نامه یی از آقای سیدکاظم شریعتمداری که در آن خطاب به دادستان انقلاب ارتش که از کرده های گذشته ی خود اظهار ندامت کرده بود و با اظهار بیزاری از سران گروهک ها، من جمله منافقین و خائن خواندن آن ها درخواست کرده بود که دامادش مورد عفو قرار بگیرد، سازمان مجاهدین خلق با انتشار اعلامیه یی که با ادبیات خاص این سازمان تنظیم شده است به نوعی به جواب گویی برخاست. در بخش هایی از این بیانیه آمده است:

"آن روزها شنیدیم [که شریعتمداری] زبان توبه و ندامت گشود، اما جز با اشارتی کوتاه، سخنی در این باره نگفتیم و یا سکوت کردیم (اما) آقا این بار برای استخلاص دامادشان و مزید طول عمر شخص خودشان [...] آن چنان به سراشیب درغلطید که من جمله مجاهدین و سمبل و نماینده ی مقاومت دوران ساز و خونین خلق برادر مجاهد مسعود رجوی را نیز وثیقه ی آزاد کردن دامادش قرار داده و آن ها را خائن و وابسته نامیده است.

البته، بدیهی است که اهانت شریعتمداری [...] بر شأن و مرتبت [...] مسئول بزرگ ترین مقاومت انقلابی تاریخ [...] بسی می افزاید [...]، اما دیگر چرا باید حقارت و زبونی را به جایی برساند که بنیان گذاران و برخی از اعضای شورای ملی مقاومت را وجه المصالحه ی امتیاز گرفتن قرار دهد؟!"»

این بولتن افزوده است:

«شریعتمداری در قسمتی از نامه یی که در آن استخلاص دامادش را از دادستان ارتش تقاضا کرده بود در رابطه با گروهک ها چنین نوشته بود: "این جانب [...] اشخاصی از قبیل مسعود رجوی، رضا پهلوی، بنی صدر، حسن نزیه، مقدم مراغه ای و گروهک ها و سازمان هایی امثال منافقین خلق، کومه له، فدائیان خلق، توده یی ها، سلطنت طلبان، دمکرات ها، جبهه ی ملی و حزب

۱- مأخذ ۱۱، ص ۱؛ و - ۰۸۹۳۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به فرمانده منطقه۹، شماره ۱۲، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴.

منحله ی خلق مسلمان را محکوم نموده و خائن می دانم و وابسته به شرق و غرب می دانم و از جناب عالی تقاضا می کنم که داماد این جانب آقای احمد عباسی [...] چنانچه گول افراد خائن بی وطنی از مربوطین قطب زاده ی معدوم را خورده، مورد عفو قرار دهید."»

در ادامه ی این مطلب آمده است:

«بسیاری از کسانی که در نامه ی شریعتمداری به آن[ها] اشاره شده است از جمله کسانی بودند که به دنبال افشا شدن جریان کودتا و هم دستی شریعتمداری با آن ها هیاهوی زیادی را تحت عنوان این که به مرجع تقلید شیعیان جهان توهین گشته است به راه انداخته اند و هر کدام در نشریات شان به تفصیل در این زمینه به قلم زنی پرداختند.

و در همین رابطه علیه خبرگزاری های امپریالیستی به تصور این که واقعاً دارد خبری می شود(!) با تمام توان خود به یاری آن شتافتند و با اشاره به این که انقلاب اسلامی هم با توهین به امام شروع شد(!) ایران را در انظار جهانیان در آستانه ی یک تحول عظیم نمایش دادند! از این رو، انتشار این نامه توسط جمهوری اسلامی ایران با توجه به سرمایه ی هنگفتی که محافل امپریالیستی در این رابطه خرج کرده بود، ضربه ی سنگینی بر پیکر آنان وارد کرد و همه ی جریانات ضد انقلابی را که گویا همگی مقلد وی بودند به شدت به خشم آورد و هر کدام (که تا چندی پیش به صورت مدیحه سرای وی درآمده بودند) را به موضع گیری نظیر آنچه در فوق آمد، وادار ساخت.»(۱)

۱۱۰

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور، در جمع علمای اهل تسنن و تشیع شهرهای گرگان و گنبد نکاتی را متذکر شدند از جمله: یادآوری وحدت شیعه و سنی که یکی از برکات انقلاب اسلامی است و دردناک بودن اختلاف بین این دو مذهب؛ توقع امریکا برای زانو زدن انقلاب اسلامی در پیشگاه قدرت او؛ تمام نشدن کینه ورزی های استکبار به نظام جمهوری اسلامی و توصیه به هوشیاری در برابر اقدامات گوناگون دشمن. به نوشته ی روزنامه ی اطلاعات:

«در این ملاقات ابتدا ۲ تن از علمای اهل تشیع و تسنن ضمن اشاره به هفته ی وحدت و اتحاد هر چه بیش تر بین مسلمین مطالبی بیان کردند. آن گاه رئیس جمهوری ضمن تأکید بر این که یکی از برکات بزرگ انقلاب اسلامی ایران ایجاد وحدت بین دو فرقه ی مسلمان و برادر بوده است، گفت: "از دیرباز دست های تفرقه افکن درصدد شکاف و جدایی بین مسلمانان بوده است و این بدین طریق بود که دو فرقه ی بزرگ اسلامی، یعنی برادران اهل سنت و جماعت و اهل تشیع را وادار می کردند که اختلاف نظر در اصول و فروعی که بین آن ها وجود دارد را عمده کنند و آن را موجب عدم هم زیستی و عدم امکان محبت جلوه گر نمایند. در حالی که هرگز اختلاف عقیده چه در اصول و چه در فروع بین دو فرقه ی مسلمان

۱- دفتر سیاسی سپاه، نشریه ی رویدادها و تحلیل، شماره ۴۸، ۱۱/۱۰/۱۳۶۱، صص ۱۸ و ۱۹.

که بر اساسی ترین مسائل فکری و عقیدتی با یک دیگر هم فکرند نبایستی موجب بغض و کینه شود." آقای خامنه ای افزود: "وقتی اسلام با وسعت دیدی که دارد و اعلام می دارد: ای مسلمین اگر شما فقط در توحید با کسی وحدت عقیده دارید می توانید در کنار او باشید و توصیه می کند که کینه و مکر را کنار بگذارید و با هم زندگی کنید، آن وقت وجود اختلاف بین شیعه و سنی یک امر دردناکی است." رئیس جمهور با اشاره به این که وقتی اختلاف عقیده موجب بغض و کینه نشود، دست استعمارگر کوتاه خواهد شد، گفت: "انقلاب اسلامی داغ بزرگی بر دل استعمارگران و استکبار جهانی که همیشه درصدد تفرقه بوده اند، گذاشت و این داغ خوب شدنی هم نیست و ممکن نیست که استکبار جهانی از امریکا و روسیه گرفته تا رژیم اشغال گر قدس از ما خشنود شوند مگر این که ما پیش روی آنان زانو بزنیم و چون این کار را نمی کنیم پس بغض آن ها نسبت به ما تمام نشدنی است." آقای خامنه ای با اشاره به این که وقتی ضربه یی به دشمن می زنید باید آمادگی دفع ضربه ی متقابل آن ها را نیز داشته باشید گفت: "امروز تجمع شما برادران اهل تسنن و تشیع در هفته ی وحدت ضربه یی به دشمن وارد کرده که باید منتظر ضد ضربه به او نیز باشید. او از طریق مختلف از جمله سیاسی و اقتصادی سعی خواهد کرد ضربه یی بزند که طبیعی ترین حالت آن از طریق دولت های مرتجعی [می باشد] که نام شان مسلمان است، ولی حقیقت وجود و عمل شان فرسنگ ها از مسلمانی دور است و تنها به شکل اختلاف در بین مسلمانان بروز می کنند." رئیس جمهوری در ادامه ی سخنان خود افزود: " امروز جامعه ی تسنن باید مشت محکمی به دهان رهبران دولت های مرتجع منطقه که مدعی تسنن هستند بکوبد. زیرا آن ها تنها سنی نیستند، بلکه از مسلمانی نیز بویی نبرده اند و استکباری و امریکایی هستند و همه باید بدانند ادعاهای این ها دروغ و بی اساس است. این ها مایل بودند که در این کشور آرامش وجود نداشته باشد. بحمدالله این آرامش به برکت شما مردم و شما روحانیت شیعه و سنی آگاه وجود دارد. اگر شما بی توجهی و ساده لوحی به خرج می دادید در منطقه ی شما آرامش وجود نداشت.(۱)

۱۱۱

آقای هاشمی رفسنجانی نماینده ی امام در شورای عالی دفاع و سخن گوی این شورا در پایان جلسه ی امروز شورای عالی دفاع(۲) درباره ی موضوعات مطرح شده در این جلسه گفت: «در این جلسه پس از ارائه ی اخبار جبهه های جنگ و بررسی برنامه های آینده ی

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- در این جلسه که در بیت امام خمینی برگزار شد، آیت الله خامنه ای رئیس شورای عالی دفاع؛ سیداحمد خمینی؛ تیمسار ظهیرنژاد رئیس ستاد مشترک ارتش؛ سرهنگ سلیمی وزیر دفاع؛ محسن رضایی فرمانده کل سپاه؛ محسن رفیق دوست وزیر سپاه؛ علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه؛ حسن روحانی رئیس کمیسیون دفاع مجلس شورای اسلامی؛ کمال خرازی سرپرست ستاد تبلیغات جنگ و نظران دبیر شورای عالی دفاع، شرکت داشتند.

رزمندگان اسلام در نبرد با کفار بعثی [درباره ی] مسائل جاری جنگ بحث و تبادل نظر شد و تصمیماتی اتخاذ گردید.» وی سپس با یادآوری این نکته که در این جلسه درباره ی وضع کنونی لبنان نیز گفت و گو و بررسی هایی شده است، گفت:

«تداوم حضور اشغال گرانه ی رژیم اشغال گر قدس در این کشور و ازدیاد روزافزون نیروهای خارجی در آن جا و نزدیک شدن لبنان و اسرائیل به خاطر مذاکراتی که آغاز کرده اند، ما را ناچار ساخت تا توجه بیش تری نسبت به مسائل لبنان و وظایفی که در این رابطه به عهده ی جمهوری اسلامی ایران است نشان دهیم.»

آقای هاشمی رفسنجانی درباره ی نقش فرانسه در تسلیح عراق و اقدامات ایران در این باره گفت: «مسئله ی دیگر نقش موذیانه و استعماری کشور فرانسه است که با کمال پررویی عراق را به اسلحه های پیشرفته مسلح می کند و تلاش های زیادی می کند که از سرنگونی رژیم متزلزل صدام جلوگیری کند.»

وی سپس با یادآوری این مطلب که ما در رسیدگی خود به این نتیجه رسیدیم که این گونه اقدامات فرانسه نباید بدون جواب بماند، افزود: «آینده ی منطقه متعلق به اسلام است و جمهوری اسلامی ایران این قدرت را دارد که برنامه ها و امید های فرانسه را در این مورد نقش بر آب سازد.»(۱)

۱۱۲

یک هیئت عالی رتبه ی تجاری - اقتصادی جمهوری خلق چین به ریاست آقای چیاشی معاون وزیر روابط اقتصادی خارجی و بازرگانی این کشور، وارد تهران شد و مورد استقبال غنیمی فرد معاون بازرگانی خارجی وزارت بازرگانی قرار گرفت. غنیمی فرد در گفت و گویی با خبرگزاری جمهوری اسلامی هدف این هیئت را از سفر به ایران گسترش مبادلات اقتصادی بین دو کشور ذکر و اظهار امیدواری کرد که در زمینه های کشاورزی و صنایع کوچک نیز هم کاری هایی انجام شود. آقای چیاشی در پاسخ به پرسشی که هدف سفر وی به ایران را جویا شده بود، گفت: «در این بازدید ما امیدواریم در ملاقات با مقامات ایرانی ضمن بررسی زمینه های هم کاری اقتصادی، صورت کالا ـ های مورد نیاز دو کشور را نیز جهت مبادله ی کالا تهیه کنیم.» وی هم چنین اظهار امیدواری کرد که این ملاقات ها نقش سازنده یی در گسترش روابط دو کشور ایفا کند. هیئت چینی را مدیرکل روابط اقتصادی خارجی و بازرگانی و تنی چند از معاونان بازرگانی و بانکی چین هم راهی می کنند(۲)

۱۱۳

امروز نیروی جدید نظامی امریکا تحت عنوان "فرماندهی مرکزی ایالات متحده" شروع

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- روزنامه ی اطلاعات، ۱۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

به کار کرد. بی بی سی درباره ی اهداف تشکیل و مناطق مأموریت این نیرو گفت:

«امروز، یعنی نخستین روز سال ۱۹۸۳ میلادی، نیرویی که به "نیروی واکنش سریع

ایالات متحده معروف شده بود" رسماً تغییر نام داد و فرماندهی مرکزی ایالات متحده نام گرفت. این نیرو یا فرماندهی یا اسمش را هر چه می خواهید بگذارید به ویژه با خاورمیانه و آسیای جنوب غربی مرتبط خواهد بود. ببینیم اهمیت قضیه تا چه اندازه است. این فرماندهی مرکزی به صورت یک دستگاه یک پارچه و واحد برآورد شده است و بنابراین بزرگ ترین چارچوب نظامی در واحدی است که از هنگام پایان جنگ جهانی دوم به این طرف در عرصه ی گیتی پدید آمده است. از نظر تعداد نفرات وابسته به آن، این چارچوب بعد از نیروهای ایالات متحده در اروپا رتبه ی دوم را داراست. از نظر دامنه ی عمل باید در نظر داشت که منطقه ی عمل این نیرو تقریباً ۲۰ کشور را در بر می گیرد. از جمله این کشورها عبارت اند از:

مصر، اردن، عراق، همه ی کشورهای شبه جزیره ی عربستان و منطقه ی دریای سرخ و منطقه ی خلیج فارس، ایران، پاکستان، افغانستان، سودان، اتیوپی، سومالی و کنیا. کوشش هایی که معرف پیدایش این نیرو شده است، نشان دهنده ی اهمیت سوق الجیشی آسیای جنوب غربی و خاورمیانه و به ویژه منطقه ی خلیج فارس است. این حمایت عمدتاً ناشی از وجود ذخایر کلان نفت است که کشورهای صنعتی جهان غرب سخت بدان متکی و نیازمندند.

انقلاب ایران؛گرفتاری گروگان های امریکایی در تهران و مداخله ی نظامی شوروی در افغانستان، یکی پس از دیگری ناتوانی ایالات متحده را در آن منطقه نشان دادند. برای رفع این کمبود بود که ابتدا جیمی کارتر رئیس جمهور سابق ایالات متحده، ۳ سال پیش دست به تأسیس نیروی گسترش سریع زد(۱)

۱۱۴

یاسر عرفات رهبر سازمان آزادی بخش فلسطین، در مصاحبه یی با روزنامه ی الانباء گفت: «صدای فلسطین هم اکنون در عراق پخش می شود.»

وی همچنین ضمن اظهار تمایل برای دیدار از مصر درباره ی انتخاب امین جمیل به ریاست جمهوری لبنان گفت: «او از جانب کلیه ی نیروهای سیاسی انتخاب شده و صحیح نیست که ما به انتخاب وی اعتراض کنیم.»(۲)

۱- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۱، رادیو بی بی سی، ۱۱/۱۰/۱۳۶۱.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۸۸، ۱۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۰، کویت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۱/۱۰/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ یک شنبه ۱۲ دی ۱۳۶۱ ۱۷ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۲ ژانویه ۱۹۸۳

۱۱۵

ساعت ۱۱:۳۰ امروز در حالی که یک کاروان متشکل از ۸ کشتی تجاری از بوشهر عازم بندر امام خمینی بود، در دهانه ی خور موسی هدف حمله ی موشک ها و هلی کوپترهای عراقی قرار گرفت که تنها یک موشک به کشتی سنگاپوری "ایسترن هانتر" اصابت کرد و این کشتی از قسمت دماغه دچار آتش سوزی شد که پس از مدتی آتش آن خاموش شد. در این حادثه ۵ نفر از خدمه ی کشتی که ۲ نفر از آنان ایرانی و ۳ نفر دیگر پاکستانی بودند، کشته؛ ۴ نفر زخمی و ۵ نفر نیز مفقود شدند. ۳۶ خدمه ی دیگر کشتی تخلیه شدند. موتور و محموله ی کشتی نیز سالم است و امکان انتقال آن به مناطق امن تر وجود دارد.

یک ساعت بعد، موشک دیگری به طرف این کاروان شلیک شد که به کشتی لیبریایی "ارتیت هورایزن" اصابت کرد، ولی خسارت چندانی به آن وارد نکرد و سرنشینان آن نیز آسیبی ندیدند. این کشتی در حال بازگشت به بندر بوشهر است.

برخی منابع نوع موشک را سطح به سطح و از نوع اگزوست فرانسوی ذکر کرده اند.(۱)

رادیو بغداد در اقدامی تبلیغاتی دفعات حمله را ۴ بار و به ۴ کشتی اعلام و میزان خسارت های وارد شده را نیز انهدام کامل کشتی ها بیان کرد، در خبر این رادیو آمده است: «در منطقه ی خور موسی چند فروند کشتی متجاوز که پیش از ظهر امروز قصد ورود به بندر امام خمینی را داشتند کشف و مورد هجوم برق آسای نیروهای دریایی ما قرار گرفتند که در اثر آن ۴ فروند کشتی در اوقات زیر منهدم گردیدند:

نخستین کشتی در ساعت ۱۲:۰۴ دقیقه و دومین کشتی در ساعت ۱۲:۵۰ دقیقه و سومین کشتی در ساعت ۱۳:۵۲ دقیقه؛ چهارمین کشتی در ساعت ۱۴:۵۶ دقیقه. سپس، تمام واحدهای دریایی پرتوان ما پس از، انجام مأموریت های موفقیت آمیز خود به پایگاه های خود سالم و پیروزمند بازگشتند(۲)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۸۹، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۲/۱۰/۱۳۶۱؛ و - سند شماره ۰۸۹۳۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به فرمانده منطقه۹، شماره ۱۲، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۸؛ و - سند شماره ۴۳۴۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۸ (مرکز فرماندهی) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی، شماره ۴۸۷۷، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۷۹۸۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۸۷، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴؛ و - سند شماره ۴۳۶۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۸ ر ا ط به ستاد مرکزی ر ا ط، ۱۹/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱، رادیو بغداد،

.۱۲/۱۰/۱۳۶۱

همچنین، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، آتش سوزی نفت کش ۳۰ هزار تنی اسکای مون که ۲۷ آذرماه در نزدیکی خور موسی هدف موشک های عراقی قرار گرفته بود، همچنان ادامه دارد(۱)

۱۱۶

افراد مسلح گروه های مخالف نظام، شماری از مردم مناطق کردنشین شمال غرب و غرب کشور را گروگان گرفتند و یک تن را نیز به شهادت رساندند. تعدادی از این افراد نیز به محاصره ی نیروهای خودی درآمدند و تعدادی از آنان کشته شدند. عده یی از افراد وابسته به حزب دمکرات و کومه له هم تسلیم نیروهای سپاه مریوان شدند.

نیروهای حزب دمکرات کردستان، ۱۶ نفر از جوان مردان (هم کاران بومی ژاندارمری) را که برای مرخصی به روستاهای چمان، دربند، خوشاکو و انبی (در جنوب غربی ارومیه) رفته بودند به گروگان گرفتند.(۲)

نیروهای کومه له نیز در محور سقز - بوکان کمین کردند و ۲ دانش آموز غیر بومی را به گروگان بردند.(۳)

در محور سنندج مریوان در نزدیکی آبادی شویشه نیز نیروهای مسلح ضد انقلاب ۲ تن از سرنشینان بومی یک دستگاه وانت بار را دست گیر کردند و با خود بردند.(۴)

در سنندج هم افرادی که در خیابان گلشن این شهر کمین کرده بودند، فردی به نام سیف الله اویسی را ترور کردند و به قتل رساندند.

افراد کومه له چندی پیش این فرد را گروگان گرفته بودند که پس از مدتی از زندان این سازمان فرار کرده بود.(۵)

در محور پسوه - جلدیان نیز نیروهای مسلح ضد انقلاب قصد داشتند عملیات کمین اجرا کنند که با اطلاع به موقع افراد بومی در آگاه کردن نیروهای خودی و اقدام سریع آنان، این افراد به محاصره افتادند و در طول یک درگیری تعدادی از آنان کشته شدند(۶) و تعدادی سلاح و مقادیری مهمات به دست نیروهای خودی افتاد.(۷)

شش تن از افراد وابسته به حزب دمکرات و کومه له با تسلیم خود به سپاه مریوان درخواست امان نامه کردند. این افراد ۶ قبضه سلاح فردی خود را نیز تحویل سپاه مریوان دادند.(۸)

۱۱۷

به مناسبت ولادت حضرت رسول(ص) و امام صادق(ع)، سران سه قوه؛ عده یی از

۱- مأخذ ۱، بخش اول، ص ۴.

۲- سند شماره ۱۰۳۸۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، مرکز فرماندهی سپاه پاسداران، شماره ۲۲۲، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۵؛ و - سند شماره ۳۴۹۸۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری روزانه، قرارگاه مرکزی حمزه سیدالشهدا(ع) (اطلاعات)، ۱۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۷.

۳- سند شماره ۳۴۹۶۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه، شماره ۱۶۵، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۵، بخش دوم.

۴- سند شماره ۴۳۵۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۸۸، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۰۱۰۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان (مشاور سیاسی نظامی)، شماره ۲۹۵، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۶۴۵۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره ی اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- درباره ی میزان تلفات نیروهای مسلح برانداز آمار دقیقی ذکر نشده است.

۷- مأخذ ۴، بخش دوم؛ و - مأخذ ۶، بخش اول.

۸- سند شماره ۳۴۹۶۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به قرارگاه حمزه، شماره ۲۶۲۷، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - روزنامه ی اطلاعات، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱، سنندج.

نمایندگان مجلس شورای اسلامی؛ اعضای هیئت دولت و شرکت کنندگان در کنگره ی جهانی ائمه ی جمعه با امام خمینی دیدار کردند.

اصلی ترین محور سخنان امام خمینی در این دیدار عبارت بود از: معطوف کردن توجه مسلمانان به سرچشمه ی گرفتاری های جهان اسلام؛ نقش برخی شخصیت های کشورهای اسلامی در ترویج اسلام بی محتوا و هموار کردن راه سلطه ی بیگانگان بر کشورهای اسلامی؛ تأکید بر آمیختگی دین و سیاست و اشاره به الگوی رفتاری حضرت رسول(ص) در تشکیل حکومت اسلامی و ادامه ی آن در زمان خلفای صدر اسلام؛ محکومیت دخالت امریکا در کشورهای اسلامی و زیر سؤال بردن منافع امریکا در مناطق مسلمان نشین؛ تشویق مخاطبان به ریشه یابی ضعف مسلمانان و دلیل تسلط قدرت های شرق و غرب بر منابع و سرزمین های اسلامی.

امام خمینی فرمودند:

«مبارک وقتی است که تبریک عظیم در وقتی است که مسلمین توجه بکنند به گرفتاری هایی که دارند و توجه بکنند به اینکه از کجا این گرفتاری ها آمده است و علل آمدن این گرفتاری ها چیست و راه نجات از آن چیست. ائمه جمعه که در این هفته در این کشور ستمدیده و انقلابی آمدند و ان شاءالله در فرصت های دیگر هم این نحو اجتماعات خواهد بود. باید بررسی بکنند از علل انحطاط افکار مسلمین و بررسی بکنند از اینکه آن چیزی که استعمار را بر مسلمین استیلا داد و آن عللی که باعث شد که استعمار بر همه مقدرات کشورهای اسلامی و همه مستضعفین جهان حکم فرما باشد، آن ارزیابی را کنند در این سمینارها و مجالس مهم شان و راه را، علل را، کیفیت سلطه آنها را بیابند. و راه علاج را، چه باید کرد، چه شده است و چه باید کرد. البته بسیاری از آقایان می دانند که استکبار جهانی از چه راهی وارد شد در این کشورها، به دست خود اشخاصی که از این ملت ها بودند، با طرح های خود دولت ها عقب مانده و دولت های بی توجه به مصالح مسلمین و آنهایی که متعلق به این دولت ها بودند، از نویسندگان و گویندگان و خطبا و احیاناً ائمه جمعه و جماعات، آنها با تبلیغاتی که الهام می گرفتند به حسب ظاهر از قدرت های خارجی، درصدد این برآمدند که آن چیزی که از همه قدرت ها بالاتر می تواند در مقابل اجانب و قدرت های اجنبی بایستد اسلام است و این با بررسی های دانشمندان کشورهای خارجی بررسی دقیق شده است و تنها راه نجات خودشان را این می دانند که اسلام در این کشورها یا نباشد یا محتوا نداشته باشد یا نباشد را خیلی می دانند، موفقیت پیدا نمی کنند، لکن محتوا نداشتن را موفق شده اند و امید توفیق هم دارند و اگر مسلمین بیدار نشوند و توجه نکنند، این امر و این برنامه دنبال می شود.

یکی از امور مهمی که همه، بسیاری از آقایان می دانند، قضیه (که برای سلطه آنهاست) انزوای روحانیت از جامعه هاست و برای این امر نقشه های مختلف است از آن جمله

جدایی سیاست از دیانت که مع الاسف این نقشه بسیار مؤثر بوده است و گرفته است و گرفتاری های مسلمین اکثراً، بلکه همه از این راه بیشتر بوده است تا راه های دیگر. الان هم بوق های استعماری و آنهایی که سرسپرده استعمار هستند این فریاد را می زننـد و اسـلام را از سـیاست جـدا می دانند و برای مسـلمان جایز نمی دانند که در سـیاست دخالت کند و دامن می زند به این حرف، به این مطلب، روحانیونی که وابسـته به دولت ها هسـتند و درباری هستند آنها دامن می زنند به این مطلب، خصوصاً در این عصـر و آقایان ائمه جمعه و جماعات و همه خطبای کشورهای اسـلامی بایـد این مطلب را به مردم برساننـد که بنا بر منطق این طایفه که می گویند «باید مسـلمان در سیاست دخالت نکند» و او را طرد می کنند و لعن شاید بکنند باید رسول الله را طرد کنند.

رسول الله پایه سیاست را در دیانت گذاشـته است. رسول الله صـلی الله علیه و آله و سـلم تشـکیل حکومت داده است، تشـکیل مراکز سـیاست داده است و سایر خلفای اسلام تا آنجایی که به انحراف کشیده نشده بود در صدر اسلام، باید همه آنها را نفی کننـد، بایـد آنها را این آخوندهای درباری و این سـلاطین و نوکرمآب باید پیغمبر اکرم و خلفای اسـلام را طرد کنند و بگویند که آنها مسلم نبودند، برای اینکه آنها دخالت در سیاست می کردند. سیاستی که در صدر اسلام بود، یک سیاست جهانی بود. پیغمبر اسـلام دسـتش را دراز کرده بود در اطراف عالم و عالم را داشت دعوت می کرد به اسـلام و دعوت می کرد به سیاست اسـلامی و حکومت تشـکیل داد و خلفـای بعـد حکومت تشـکیل دادنـد. در صـدر اسـلام از زمـان رسول خـدا تا آن وقتی که انحراف در کار نبود، سیاست و دیانت توأم بودند، این آخوندهای درباری و این به اصـطلاح سـلاطین امریکایی یا شوروی یا بایـد پیغمبر و پیغمبران را و خلفای پیغمبر و پیغمبران را تخطئه کننـد یا بایـد خود و حکومت های خود را تخطئه کنند. امر دایر بیـن ایـن دو اسـت و از ایـن خـارج نیست. نمی شـود منطقی که در مکه از سـیاست مـا را تخطئه می کنـد. ای ائمه جمعه بلاـد اسـلامی و کشورهـای اسـلامی! بایـد چـه کرد؟ چرا مـا بـه این روز نشانـده شـدیم که امریکـا از آن ور دنیـا بیایـد و مقـدرات کشورهای ما را تعیین کند و مقدرات علمای اسـلام را تعیین کند ولو با دست دیگران و به صراحت بگوید که من منفعت دارم در منطقه و دخالت آشکار در منطقه بکند و مسلمین نشسته باشند و ناظر باشند؟ ای ائمه جمعه همه بلاد اسلامی! مردم را آگاه کنید، این چرا را بین مردم بگویید، این چرا هم به غرب وارد است و هم به شرق وارد است. و چرا شوروی در ممالک اسلامی دخـالت می کنـد، دخـالت نظـامی. امریکـا هم همه جور دخالت می کنـد در همه کشورهایی که تحت سـلطه او هسـتند یا می خواهد تحت سـلطه ببرد، هم دخالت نظامی می کند، هم دخالت سیاسی می کند و همه جور دخالت. خوب، این چرا ندارد در دنیا؟ این یک میلیارد جمعیت نباید بگویند چرا؟ از این یک میلیارد جمعیت اگر نصف شان فریاد

بزنند که چرا، امریکا کنار می رود. امریکا با دست خود دولت های وابسته، با دست خود نویسندگان خبیث و گویندگان فاسد مقاصد خودش را پیش می برد و مسلمین نشسته اند و این نویسندگان می نویسند و این گویندگان می گویند و این درباری ها و روحانیون درباری کمک می کنند به این قدرت های بزرگ و مردم نشسته اند و گوش می دهند و می بینند. تکلیف نیست؟ مسلمین دیگر در این اصل تکلیفی ندارند؟مسلمین تنها هستند؟ما نباید از تاریخ رسول الله(ص) عبرت بگیریم؟یک نفر آدم پا شد و همچو کارهایی کرد، ما نباید از تاریخ عالم عبرت بگیریم که یک نفر موسی پا شد و با فرعون چه کرد، ما باید عبرت بگیریم. آقا آن روز پیغمبر اکرم عده ای هم راهش نبود، خودش بود و خودش با همه دشمن ها، حتی عشیره خودش دشمنش بودند، لکن اتکال به خدا، توجه به او، فنای در او کار را پیش برد. نمی شود که انسان هم خودپرست باشد و هم خداپرست، نمی شود که انسان هم منافع خودش را ملاحظه کند و هم منافع اسلام. باید یکی از این دو تا باشد، یا باید الهی باشد یا شیطانی، این دو راه است. شما علاج بکنید مردم را به اینکه از این هوا های نفسانی بیرون بروند. اگر حکومت هایی که در اسلام به طور غیر قانونی دارند حکومت می کنند، از این هواهای نفسانی بیرون بروند و توجه بکنند به عزت اسلام، به ارزش های اسلام و برای یک پارک و یک - نمی دانم - باغ و یک ملک و یک چه، اسلام را زیر پا نگذارند، مسائل اسلام حل است.

شما الآن غریب هستید اینجا ولو منزل خودتان هست، لکن تازه در این مجلس تشریف آوردید و نمی دانید در ایران چه بود و چه شد و چه گذشت. ایران چه حالی بود، خیابان های ایران به چه حالی بود. میکده ها از کتابخانه ها بسیار بیشتر بود و عشرتکده ها هم و مراکز فساد هم و روزنامه و مجلات و سینماها و تئاتر ها و دانشمندان و همه شان، همه شان با هم مخلوط شده بودند و یک کشور شیطانی درست کرده بودند، طاغوتی درست کرده بودند و اسلام عنایتش را، لطفش را به این ملت مظلوم، در طول تاریخ عنایتش را، پرتو عنایتش را افکند بر اینها و اینها متحول شدند، انسان عشرتکده ای متحول شد به انسان مجاهد اسلامی، انسان شهوت ران متحول شد به انسان عاشق موت و این عشق به موت است که تمام مسائل اسلام را دارد حل می کند. اگر نبود[ند] این جوان ها و این رزمنده هایی که همه عشق به موت دارند، از همه قشرهایی که هستند، از ارتش و سپاه و بسیج و سایرین و عشایر و سایر مردم که همه با هم هستند، اگر این تحول نبود، ما باز در زندان های شاهنشاهی باید باشیم. مردم را متحول کنید. علاج این است که مردم را آگاه کنید و متحول کنید، دعوت کنید به تقوا، دعوت کنید به ارزش های انسانی.»(۱)

۱- سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه ی نور (مجموعه رهنمودهای امام خمینی)، جلد ۱۷، تهران: انتشارات شرکت سهامی چاپخانه ی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهمن ۱۳۶۴، صص ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۴۲ و ۱۴۳.

در پی سخنان وزیرخارجه ی الجزایر مبنی بر تلاش مجدد برای میانجی گری، امروز احمد طالب ابراهیمی به منظور دیدار رسمی دوستانه یی با مقامات ایران که ۳ روز طول خواهد کشید، وارد ایران شد و اولین دور مذاکراتش را با آقای ولایتی وزیر امور خارجه ی ایران آغاز کرد. روزنامه ی کیهان در این باره نوشته است:

«وزیر امور خارجه ی کشورمان و وزیر امور خارجه ی الجزایر پیرامون روابط دو جانبه؛ اوضاع کنونی کشورهای اسلامی و جهان سوم و اوضاع بین المللی به بحث و گفت و گو پرداختند.

در زمینه ی روابط دو جانبه، طرفین با توجه به ضرورت توسعه ی این روابط در تمام زمینه ها توافق کردند تا کمیته یی جهت گسترش روابط اقتصادی دو کشور تشکیل گردد تا زمینه های عملی هم کاری های مشترک دو کشور را گسترش دهد. دکتر ولایتی در این ملاقات با تشریح اوضاع کنونی جهان، گسترش روابط بین کشورهای اسلامی و جهان سوم را زمینه ساز جلوگیری از توطئه های استکبار جهانی دانسته و ضرورت آن را یادآور شد. مسائل مربوط به جنبش عدم تعهد و تقویت مبانی این جنبش و قاره ی افریقا و شکست کنفرانس سازمان وحدت افریقا از دیگر موضوعاتی بود که در دیدار دیروز ولایتی و احمد طالب ابراهیمی مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت.»(۱)

خبرگزاری فرانسه نیز ضمن اعلام سفر احمد طالب ابراهیمی به تهران، درباره ی پیشنیه ی اقدام دولت الجزایر برای میانجی گری بین ایران و عراق گزارش داد:

«اقدامات دولت الجزایر برای پایان دادن جنگ ایران و عراق توسط محمد بن یحیی وزیر امور خارجه ی پیشین الجزایر که در جریان یک سانحه ی هوایی در مرز ایران و عراق جان خود را از دست داد، آغاز شده بود، چگونگی سقوط هواپیمای نام برده همچنین اسرارآمیز باقی مانده است.»(۲)

روزنامه ی الریاض چاپ عربستان نیز از تلاش های هیئت صلح کنفرانس اسلامی - هر چند که به نظر می رسد مقامات عربستانی بیش تر بر جنبه ی سیاسی و تبلیغاتی آن نظر دارند - خبر داد:

۱- روزنامه ی کیهان، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- مأخذ ۱، بخش اول، ص ۲، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۲/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از خبرگزاری فرانسه از الجزایر.

«به گزارش رویتر: "هیئت صلح اسلامی که درصدد پایان دادن به جنگ ایران و عراق است، با اعضای خود پیرامون پیشنهاد تازه یی برای پایان دادن به این جنگ ۲۸ ماهه در حال شور است." به گزارش رویتر از بحرین: "حبیب شطی دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی به روزنامه ی الریاض چاپ پادشاهی سعودی، گفته است که کمیته ی صلح بدون در نظر گرفتن نتایج آن به تلاش های خود ادامه خواهد داد."

رویتر همچنین درباره ی اقدامات قبلی کنفرانس اسلامی یادآور شد: "آخرین تلاش سازمان کنفرانس اسلامی در مهرماه گذشته هم زمان با تهاجم جدید با شکست رو به رو شد. عراق پیشنهادهای سازمان کنفرانس اسلامی را که در آن ها عقب نشینی به مرزهای تعیین شده در قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر تصریح شده، پذیرفته است، ولی ایران تلاش های صلح این سازمان را الهام گرفته از امریکا دانست، ایران سال گذشته به کنفرانس صلح اسلامی گفت [که] هیچ هیئتی به ایران نفرستید مگر این که حامل پیشنهادهای تازه و قابل قبول باشد."»(۱)

۱۱۹

صدام حسین سوم شهریورماه گذشته در دیدار با استفان سولارز به موضوعاتی اشاره کرد که دولت عراق بنا به مصالحی انتشار آن را در این زمان مفید تشخیص داد، از جمله: لزوم امنیت برای اسرائیل؛ ایجاد رابطه ی سیاسی با امریکا؛ فایده ی حضور امریکا در منطقه ی خلیج فارس برای عراق و ادعای فروش اسلحه از جانب چند کشور عضو ناتو به ایران.

گزارش رویتر از این ملاقات به این شرح است:

«عراق متن گفت و گوهای بین صدام حسین و یک نماینده ی کنگره ی امریکا را که در آن رئیس جمهور عراق به طوری که نقل شده است ظاهراً برای اولین بار نیاز رژیم صهیونیستی به امنیت را پذیرفته است، منتشر کرد.

گفت و گو بین صدام و استفان سولارز که بیش از ۴ ماه [پیش]، یعنی سوم شهریور ماه انجام شد، اکنون منتشر شده است. هنگام گفت و گو صدام حسین گفت [که] معتقد به وجود یک کشور مستقل فلسطینی مورد قبول فلسطینی ها است و اضافه کرد همچنین امنیت برای رژیم اشغال گر قدس ضروری است.

وی به سولارز گفت: "اکنون هیچ مقام عرب در خط مشی خود اصطلاح نابودی اسرائیل یا محو کردن آن از صفحه ی روزگار را به کار نمی برد، اما یک عرب هم پیدا نمی شود که

۱- مأخذ ۱، بخش اول، ص ۳، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۲/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از رویتر از بحرین به نقل از روزنامه ی الریاض چاپ عربستان.

معتقـد به هم زیستی مسالمت آمیز با یک کشور متجاوز و توسـعه طلب باشـد." عراق مدت ها یکی از کینه توز ترین دشـمنان رژیم صـهیونیستی بوده و دیپلمـات هـا نمی توانسـتند تصور کننـد که رهبران آن چنین اظهـاراتی که امروز انتشـار یافت، کرده باشند.(۱)

صـدام فـاش سـاخت که قبل از آغاز جنگ عراق و ایران، رهبران عراق آغاز روابط دیپلماتیک با امریکا را مورد بحث و تبادل نظر قرار داده بودنـد (روابط دو کشور در سال ۱۹۶۷ هم زمـان با جنگ خاورمیانه قطع شـده بود). وی اضافه کرد به خاطر این که مـا نمی خواهیم مردم تصور کننـد ایجـاد روابـط به دلیـل احتیاج به امریکاست، این ایـده را معوق گـذاردیم. صـدام افزود: "عراق درباره ی خط مشـی امریکا در منطقه احساس ناامنی می کرد، اما هم زمان ما دریافتیم اگر یک قـدرت بزرگ خارجی دیگر در منطقه وجود داشته باشـد بهتر است و به نفع مـاست که امریکا هم حضور داشته باشـد."رئیس جمهور عراق به آقای سولارز گفت: "شـما باید آنچه را که سـبب شد فکر کنید ما تا سه یا چهار سال قبل قسـمتی از استراتژی شوروی بودیم دوباره مورد مطالعه قرار دهید. شـما می گویید رژیم عراق تغییر کرده، اما من پانزده سال قسمتی از این رژیم بوده ام و از یک شخص طرف دار شوروی به یک فرد عراقی تغییر نکرده ام."

صـدام چنـدین کشور متحـد امریکـا از جمله اعضـای ناتو را متهم کرد به ایران سـلاح و تجهیزات می دهنـد. آن ها نه ایران را دوست دارنـد و نه مخـالف اعراب هسـتند، امـا تجزیه و تحلیـل این است که آن ها از امریکا چراغ سبز گرفته انـد تا این کشور (امریکا) روابط خود را با ایران حفظ کند.

صـدام افزود: "بـدون توصـیه ی مسـتقیم به اعراب مبنی بر اعـاده ی روابط با مصـر - که در سال ۱۹۷۹ به دنبـال قرارداد کمپ دیویـد تیره شـد - اعراب و هم زمان مصـر می تواننـد در جهت روابط اقتصادی و تجاری بهره بگیرنـد." صدام در پایان اضافه کرد: "مصـر بـدون اعراب، کمونیست خواهـد شـد، زیرا شـما (امریکایی ها) نمی توانید غربی ها را تغذیه کنید و کمپانی های شما به هر حال دنبال منافع و سود خود هستند."»(۲)

۱۲۰

صدام حسین رئیس جمهور عراق در پایان بازدید سه روزه از منطقه ی العماره برای شماری از افسران و سربازان مأمور در آن منطقه سخن رانی کرد.

سخنان وی بیش تر تبلیغاتی بود و جنبه ی روحیه بخشـی داشت و بخش نظامی آن نیز به توصـیه های یک فرمانده گردان شبیه بود تا فرمانده کل قوای یک کشور.

وی در سخنانش گفت:

«الآن که سه سال از جنگ می گذرد روحیه ی ملت عراق نسبت به اوایل بیش تر شده

۱- . خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۹۰، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۸، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از رویتر از بغداد، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱.

۲- همان، ص ۹.

است. حالا اگر کسی در آرژانتین یا در سنگاپور هم باشد از روحیه ی بسیار عالی شما آگاه است، مثلاً [طبق] اطلاعاتی که من صدام حسین دارم، خواهند گفت مردم عراق در این جنگ صلابتی قوی تر از آهن از خودشان دارند، زیرا اگر آهن بود تا کنون ۴۰٪ از مقاومت خود را از دست داده بود، اما مردم عراق که من آن ها را می شناسم نه تنها ۵٪ از مقاومت شان را از دست ندادند، بلکه بیش تر هم شده است.

من حالا از شما می پرسم که آیا قدرت جنگی شما اکنون بیش تر است یا سال قبل؟ من از جانب شما جواب می دهم که الآن بیش تر است و شما نیز پاسخ تان همین است. در قسمتی از سخنان خودم به فرماندهان گفتم که همیشه آماده باشید تا هیچ وقت غافل گیر نشوید و میدان مین کم نداشته باشید. بنا به گزارش مخابرات، در دو سال در هیچ زمینه یی غافل گیر نشدیم، حتی در تمرکز دشمن [نیروهای اسلام]. ما همه چیز را درباره ی دشمن می دانیم و اطلاع داریم از کدام منطقه و چه وقت می خواهد حمله کند.

بنابراین، دقت کافی برای منتقل کردن دیگر نیروهای مان به آن منطقه داریم، حتی موقعی که نقشه ی دشمن عوض می شود و می خواهد در منطقه ی دیگر مانور بدهد ما نیز نیروهای مان را در آن منطقه جمع و در مقابل دشمن مانور می دهیم.

وقتی چگونگی حمله را می دانیم و قبل از ۲۴ ساعت یا حداکثر ۷۰ ساعت و حداقل ۱۲ ساعت قبل از حمله اطلاعات آن را می دانیم، در آن فرصت همه چیز در جای خود قرار می گیرد و نگهبانان باید با دقت انجام وظیفه بنمایند تا دیگر نیروها بتوانند استراحت کنند تا موقع حمله سر حال باشند و با دشمن با شجاعت رو به رو شوند و باید فرمانده از سیم خاردارها و مواضع مین و دیگر استحکامات مطمئن باشد و گشت در آماده باش باید باشد. این یعنی آماده باش. فرماندهان باید حالات حمله ی دشمن را بدانند که دشمن ممکن است در شب حمله کند نه در روز. در نیمه ی دوم شب حمله کند نه نیمه ی اول شب.

پس باید توازن دلخواه میان دو نکته ایجاد شود و بیداری مطلوب و فراهم شدنش در حالات عملی انجام گیرد تا غافل گیر نشوید. میان این نکته، این وظیفه ی فرماندهان است که نگذارند جنگ جویان یک شب، دو شب... شش شب بی خوابی بکشند و [اگر] دشمن هم شب هفتم حمله نماید، آن موقع جنگ جویان خسته و بی رمق می باشند و نظر من این است که به این نکته بیش تر اهمیت بدهید.»(۱)

۱۲۱

بنابر اطلاعاتی که به ژاندارمری خوزستان رسیده است، سران ارتش عراق به واحدهای خود که در غرب استان عماره مستقر هستند تأکید نموده اند ایران در چند روز آینده

۱- سند شماره ۱۹۷۹۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش رسیده از شنود سپاه سوم، ۱۲/۱۰/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲.

قصد حمله به مناطق فکه و چزابه را دارد و دستور داده اند، سرنوشت ممکلت و ملت عراق بستگی به حمله ی ایران دارد و با تمام تجهیزات و سلاح هایی که در اختیار دارند در مقابل نیروهای ایران ایستادگی کنند.(۱)

۱۲۲

در حالی که منابع متعددی از اعزام افراد اندکی از سودان به عراق خبر داده اند، رادیو بی بی سی از قول خبرگزاری سودان یک خبر تبلیغاتی را که حاکی از استقبال گسترده ی مردم سودان برای اعزام به عراق به منظور شرکت در جنگ علیه ایران، است پخش کرد. هر چند که بی بی سی در قسمتی از خبر اعتراف می کند که تعداد سربازان اعزام شده ی سودانی مشخص نیست، به گفته ی بی بی سی، خبرگزاری سودان خبر می دهد که یک گروه از سربازان این کشور هفته ی گذشته برای کمک به عراق در جنگ با ایران وارد عراق شدند. در این گزارش تعداد سربازان سودانی قید نشده است، اما گفته می شود واحدهای سربازان سودانی بی درنگ پس از ورود به یک پایگاه عراقی وظایف خود را آغاز کرده اند.

گفتنی است که دولت سودان در ماه اکتبر گذشته اعلام کرده بود که به عراق سرباز اعزام خواهد کرد و چندی بعد گزارش شد که هزاران نفر از مردم سودان داوطلب رفتن به عراق شده اند.(۲)

خبرگزاری رسمی سنگال نیز اعلام کرد که این کشور واحدهای جنگ جو ی ارتش خود را به عراق اعزام کرده است. این خبرگزاری از تعداد نیروهای اعزام شده آماری منتشر نکرده است(۳)

۱۲۳

در طول ۲ روز اخیر، نیروهای معارض عراق ۲ عملیات در مناطق کردنشین این کشور انجام دادند. در عملیات "گامیش تپه" در جاده ی حلبچه - سلیمانیه، نیروهای معارض یک جاده ی نظامی را مین گذاری کردند که با عبور یک ستون از این جاده، ۴ نفر از نیروهای عراقی کشته شدند. هم زمان با انفجار مین ها، نیروهای معارض با نظامیان عراق درگیر شدند که چند نفر از نظامیان عراقی کشته و شماری از آنان اسیر شدند و اسلحه و مهمات فراوانی نیز به دست نیروهای معارض کرد افتاد.(۴) در منطقه ی سیدصادق نیز نیروهای مجاهد عراقی به یک پایگاه نظامیان عراقی حمله کردند که در طول آن، ۴ تن از سربازان عراقی کشته شدند و ۴ اسلحه نیز به غنیمت نیروهای مجاهد درآمد.(۵)

۱۲۴

امروز ۹ تن دیگر از مردم عراق با عبور از مرزهای غربی به جمهوری اسلامی پناهنده شدند.(۶)

۱- سند شماره ۱۷۸۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی اطلاعاتی، شماره ۲۶۷، ۱۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- مأخذ ۲، ص ۷، رادیو بی بی سی، لندن، ۱۲/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از خبرگزاری سودان.

۳- مأخذ ۱۴، ص ۲۶، رادیو کلن (عربی)، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از خبرگزاری رسمی سنگال.

۴- سند شماره ۳۵۰۰۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۲) به فرماندهی نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (شعبه طرح و عملیات) غیر نظامیان، شماره ۱۹۶، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱.

۵- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، سنندج.

۶- مأخذ ۹.

روزشمار جنگ دوشنبه ۱۳ دی ۱۳۶۱ ۱۸ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۳ ژانویه ۱۹۸۳

۱۲۵

بر اثر اصابت توپ های عراقی به شهر آبادان ۳ باب منزل مسکونی آسیب دید.(۱)

پیرانشهر نیز هدف حملات توپ خانه یی ارتش عراق قرار گرفت که اغلب توپ ها به اطراف شهر اصابت کرد، ولی برخورد یک گلوله به داخل شهر به چند منزل مسکونی آسیب رساند. این حملات تلفات جانی نداشت.(۲)

۱۲۶

امروز عوامل گروه های مخالف در شمال غرب کشور عده یی را به شهادت رساندند؛ چند تن را زخمی کردند و تعدادی را به گروگان بردند؛ نیروهای سپاه روستای کانی مرد را از وجود افراد مسلح غیر قانونی پاک سازی کردند و شماری از افراد حزب دمکرات تسلیم نیروهای خودی شدند.

نیروهای گروه کومه له در اولین ساعات روشنایی هوا، با استتار کامل در منطقه ی قوشچی جاده ی ارومیه - سلماس اقدام به کمین گذاری کردند و سرنشینان چند خودرو شخصی و مینی بوس را که در حال عبور از جاده بودند به گروگان گرفتند.

آمار افراد گروگان گرفته شده بین ۲۰ تا ۳۰ نفر ذکر شده است که ۷ تن از آنان عضو جهاد سازندگی؛ ۲ نفر سرباز و یک نفر پاسدار می باشد.(۳)-(۴)

در شمال ارومیه نیز بین نیروهای خودی و عوامل مسلح گروه های مخالف در پایگاه گنبد به منطقه ی سرو درگیری رخ داد که ۲ نفر از نیروهای ارتش شهید و ۳ نفر زخمی شدند.(۵)

در شمال سردشت نیز نیروهای مسلح غیر قانونی به چند پایگاه حمله کردند که یک مورد به زخمی شدن یکی از نیروهای بسیجی انجامید.(۶)

در بانه، نیروهای سپاه روستای کانی مرد را پاک سازی و ۲ نفر از نیروهای مسلح غیر

۱- سند شماره ۱۷۸۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی اطلاعاتی، قرارگاه مرکزی نزاجا در جنوب (عین خوش ر آ)، شماره ۷۱۱، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۹۱ ، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱.

۳- برخی منابع افراد حزب دمکرات کردستان را نیز عاملان این حمله دانسته اند.

۴- سند شماره ۱۰۳۸۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، مرکز فرماندهی کل سپاه پاسداران، شماره ۲۲۲ ، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴؛ و - سند شماره ۴۰۲۰۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، شماره ۶۲۵، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۹۰ ، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱؛ و - سند شماره ۴۳۵۹۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۵ ا.ط به ستاد مرکزی ا.ط، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۴۳۷۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه۵ به اطلاعات ستاد مرکزی، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۴۳۵۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات شاجا به دفتر اطلاعات نخست وزیری، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۴۳۴۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۹۰، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

۶- سند شماره ۳۴۱۱۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به مقام استانداری استان کردستان، شماره ۱۱۹، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳؛ و - سند شماره ۴۳۸۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

قانونی را دست گیر کردند.(۱)

در این روز، ۳ نفر از افراد وابسته به حزب دمکرات خود را به نیروهای قرارگاه حمزه معرفی کردند و خواستار امان نامه شدند.(۲)

۱۲۷

شماری از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق در تهران دست گیر و در رامسر تعدادی از افراد سازمان به اعدام محکوم شدند. در گرگان نیز تعدادی از زندانیان سیاسی با سپردن تعهد آزاد شدند.

در میدان انقلاب، تهران، واحد گشت سپاه موفق به شناسایی ۲ تن از افراد وابسته به سازمان شد. این افراد قصد فرار داشتند که با هم کاری مردم دست گیر شدند.(۳)

همچنین، به دنبال دست گیری یکی از افراد هسته ی عملیات این سازمان و هم کاری وی با نیروهای سپاه، ۱۰ نفر از افراد سازمان مجاهدین خلق دست گیر شدند.

شناسایی گشتی های سپاه و عضویت در تیم ترور یکی از همافران نیروی هوایی از جمله اقدامات این افراد بود. از این افراد تعدادی سلاح و مقادیری مهمات نیز به دست آمد(۴)

در رامسر نیز ۶ تن از افراد سازمان مجاهدین به جرم شرکت در سرقت مسلحانه؛ عضویت در گروه جنگل و... به اعدام محکوم شدند(۵)

در شهرستان گرگان، در مراسمی که با حضور جمعی از روحانیان و برادران ترکمن برگزار شد، ۵۶ تن از زندانیان نادم که سابقه ی فعالیت در گروه های مسلحانه را داشتند با سپردن تعهدی مبنی بر فعالیت نکردن در این سازمان ها و گروه ها آزاد شدند(۶)

۱۲۸

در دومین روز سفر آقای احمد طالب ابراهیمی وزیر خارجه ی الجزایر به ایران، وی امروز با آیت الله خامنه ای رئیس جمهور و رئیس شورای عالی دفاع دیدار کرد.(۷) به گزارش روزنامه ی اطلاعات در این دیدار ابتدا وزیر امور خارجه ی الجزایر پیام شفاهی آقای شاذلی بن جدید رئیس جمهور الجزایر را به اطلاع رئیس جمهور کشورمان رساند. سپس، آقای خامنه ای ضمن ابراز امیدواری به گسترش هر چه بیش تر روابط دو کشور در زمینه های اقتصادی، سیاسی و بازرگانی، به اهمیت امور و اوضاع بین المللی و خاورمیانه در این مقطع از تاریخ اشاره کرد و گفت:

«ما برای کنفرانس غیر متعهدها اهمیت قائل هستیم و معتقدیم کشورهایی که دارای

۱- سند شماره ۴۳۴۵۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۷ به فرماندهی کل سپاه، شماره ۲۸۳۸، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۹۶۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از روابط عمومی کردستان به روابط عمومی قرارگاه حمزه، ۱۹/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- مأخذ ۴، بخش دوم.

۳- سند شماره ۰۸۹۳۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبرنامه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۳۷، ۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۱، به گزارش ستاد منطقه۱۰ سپاه پاسداران.

۴- سند شماره ۱۰۳۸۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، مرکز فرماندهی سپاه پاسداران، شماره ۲۱۵، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۵- مأخذ ۳، بخش سوم، ص ۳، رامسر - خبرگزاری جمهوری اسلامی، دفتر تنکابن، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱.

۶- روزنامه ی اطلاعات، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۳.

۷- در این دیدار آقای علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه؛ مدیرکل امور بین الملل وزارت امور خارجه؛ سفیر ایران در الجزایر و مشاور رئیس جمهور حضور داشتند.

اهداف بلند مدت و مشترکی هستند، باید در این زمینه کمال هم کاری و هم فکری را داشته باشند و به عبارت دیگر از نظر ما کنفرانس غیر متعهدها و جنبش عدم تعهد همواره بایستی غیر متعهد بمانند.»

رئیس جمهور سپس به خطر نفوذ امریکا و اسرائیل در منطقه اشاره کرد و ضمن تأکید بر لزوم اتحاد سیاسی واقعی دولت های مترقی منطقه در برابر فشارهای امریکا و اسرائیل گفت: «این اتحاد مانع از آن می شود که امریکا و اسرائیل بتوانند دولت های مترقی منطقه را از مشی و روشی که در پیش دارند منحرف کنند. ما فکر می کنیم کشورهای مترقی منطقه بایستی در مورد نفوذ امریکا اقدامات اساسی انجام دهند.»(۱)

آقای هاشمی رفسنجانی نیز در دیدار با وزیر خارجه ی الجزایر با توجه به وضعیت کشورهای اسلامی در جهان کنونی خواستار اتحاد مسلمانان در برابر امریکا و اسرائیل شد و گفت:

«اکنون که جمهوری اسلامی ایران ضربه ی کاری را به امپریالیسم امریکا در منطقه وارد آورده است، این ظلم به مسلمانان است که دنیای عرب در مقابل امپریالیسم امریکا از خود ضعف نشان دهد.

ما در شرایطی هستیم که باید از امریکا امتیاز بگیریم، نه این که به او و اسرائیل امتیاز بدهیم. ما سؤال می کنیم چرا دنیای اسلام و عرب این جنایت کاری ها و بی شرمی های اسرائیل را در

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳.

لبنان به این آسانی تحمل کرد؟ ما نمی توانیم در قبال مذاکراتی که قصد دارد لبنان را به دنبال مصر بکشد، بی تفاوت باشیم و یا کم حرف بزنیم. ما اکنون صریحاً اعلام می کنیم برای یک هم کاری جدی در همه ی ابعاد آمادگی کامل داریم تا نگذاریم اسرائیل در این مرحله از زمان با استفاده از جنگ عراق با ایران، امتیاز کسب کند.»

هاشمی رفسنجانی سپس خطاب به وزیر امور خارجه ی الجزایر تأکید کرد:

«در عین حالی که ما مورد تجاوز صدام سرسپرده واقع شده ایم و عمده نیروهای رزمنده ی ما درگیر جنگ هستند، باز معتقدیم که نباید به امریکا فرصت عمل بدهیم. امریکا خیال می کند که با تحمیل جنگ بر جمهوری اسلامی ایران، مانع دفاع رزمندگان مسلمان ما از برادران مسلمان فلسطینی خواهد شد و من اکنون به طور صریح و قاطع پیشنهاد می کنم که ما برای مقابله با هجوم امریکا در منطقه و پیش گیری از وقوع یک فاجعه ی جدید می توانیم یک حرکت مشترک را آغاز کنیم و در این رابطه الجزایر باید جبهه ی پایداری را فعال کند و ما نیز هر چه لازم باشد کمک خواهیم کرد تا نگذاریم فلسطینی ها به سازش کشانده شوند و دنیای عرب به دنبال عربستان سعودی که در عامل بودنش تردیدی نداریم برود...»

در پایان این دیدار، احمد طالب ابراهیمی وزیر امور خارجه ی الجزایر از هم کاری صمیمانه ی جمهوری اسلامی ایران با هیئت تحقیقاتی الجزایر درباره ی سقوط هواپیمای الجزایری که به شهادت بن یحیی وزیر امور خارجه ی پیشین این کشور انجامید، تقدیر و تشکر و تأکید کرد که ایران تنها کشوری است که در این زمینه همه ی تسهیلات را برای هیئت تحقیقاتی فراهم آورده و به سؤالات این هیئت پاسخ صریح داده است.

وی اظهار امیدواری کرد که نتایج این تحقیقات در آینده ی نزدیک به اطلاع مقامات جمهوری اسلامی ایران برسد.(۱)

۱۲۹

اکبر ترکان استاندار ایلام، با اشاره به منافع مردم عراق و جایگاه مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق در نظر مردم عراق و مسئولان جمهوری اسلامی اعلام کرد: «تلمبه خانه های نفتی آزادشده در عملیات محرم سرمایه ی ملت عراق است و به همین علت به منظور جلوگیری از اجرای آتش توپ خانه ی دوربرد بعثی ها روی آن ها ما اقدام امنیتی انجام داده ایم و در محافظت از آن ها می کوشیم.» وی همچنین گفت: «ما هر قسمتی را که آزاد شود تحویل مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق می دهیم و امکانات لازم را برای اسکان تدریجی رانده شدگان عراق در این محورها فراهم می کنیم.» وی بار دیگر با تأکید بر این موضوع که حکومت صدام یک جریان نامشروع است، گفت: «ما تنها مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق را که مشروعیت قانونی دارد به رسمیت می شناسیم و اگر زیر نظارت یک

۱- روزنامه ی کیهان، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۷.

سازمان بین المللی همه پرسی آزاد انجام گیرد، صدام خواهد دید که مردم مستضعف عراق چگونه بر علیه او رأی خواهند داد و نابودیش حتمی است.»(۱)

۱۳۰

رحیمی فرمانـدار سـنندج، در گفت و گو با روزنامه ی کیهان درباره ی آخرین وضـعیت امنیتی مناطق کردنشـین؛ علاقه مندی مردم این سازمـان به جمهوری اسـلامی و شـرکت گسترده ی مردم منـاطق کردنشـین در انتخابات اخیر مجلس خبرگان مطالبی بیان کرد.(۲) گزیده یی از سخنان وی به این شرح است:

«الآن هیچ شـهر یا مقر اصلی در کردستان نداریم که در دست ضد انقلاب باشد. ضد انقلاب را در هر نقطه ی حساس به یاری خـدا سـرکوب کردیم و با تلاشـی که رزمنـدگان ما بی دریغ کردند، اثری از ضد انقلاب در قسـمت های اصـلی باقی نمانده، بلکه آن ها در کوه ها و روستاهای دوردست متواری و سرافکنده اند. نمونه های جالبی در این چند وقت مشاهده کردیم؛ مثلاً منطقه ی بیساران (بخش رزآب سنندج) که ده هزار نفر جمعیت دارد، ۴ سال در سلطه ی گروه های ضد انقلاب بود. در تمام این مدت آن ها موفق شدند که تنها فقط در حدود ۵۰ نفر را از داخل مردم مسلح و جذب خودشان بکنند. اخیراً که این منطقه در دامان جمهوری اسـلامی قرار گرفت، در اندک مدتی شاید کم تر از ۱۰ روز، نزدیک به ۹۷۰ نفر آمدند و اسلحه برداشتند که علیه گروه هـای ضـد انقلاب و محارب بجنگنـد. خوب، این آمار جالبی است که در عرض ۱۰ روز، ۹۷۰ نفر بیایند مسلح بشونـد. یقینـاً خود گروه هـا می داننـد که مردم روی به جمهوری اسـلامی گذاشته انـد و با توجه به این مقـدمه یی که عرض کردم، این ها از سال گذشـته شـروع کردند به ایجاد رعب و وحشت و کشت و کشتار و سوزاندن منازل و اماکنی که مردم در آن زندگی می کنند تا بلکه با ایجاد رعب و وحشت نگذارند که مردم روی به جمهوری اسلامی بیاورند و این طرح باعث شد عده یی از مردم تقریباً بترسـند، ولی در جبهه ی قدرت و اقتدار جمهوری اسـلامی، چه در جبهه های جنوب و چه در صحنه ی سیاست جهان پی بردند و فهمیدند که گروه ها دیگر محلی از اعراب ندارند.»

رحیمی اضافه کرد:

«در انتخابـات مجلس خبرگـان عمومـاً در کردسـتان نزدیـک به ۴۰۰ هزار نفر بـه پـای صـندوق هـای رأی رفتنـد که نسـبت به انتخابات دوره ی قبل، یعنی انتخابات ریاست جمهوری تقریباً دو برابر افزایش داشـته با توجه به این که ۳۷ روز تمام رادیوهای بیگانه و رادیوهای

۱- روزنامه ی کیهان، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۴.

۲- انتخابات مجلس خبرگان در تاریخ ۱۹ آذر ۱۳۶۱ برگزار شد.

گروه های امریکایی در کردستان و خارج کردستان مردم را تهدید کردند و آن ها را با گلوله های به اصطلاح گرم خودشان تهدید کردند، با همه ی این مسائل، مردم به گرمی در انتخابات شرکت کردند و این توفیقی بی نظیر و یک آمار بسیار جالبی بود که به هر حال این گروه های مدعی خلق و مردم بدانند که مسلمان های کردستان با آن ها نیستند و بهتر است که دست از شرارت و شیطنت خود بردارند و به کناری بنشینند و بگذارند مردم زندگی عادی و طبیعی خودشان را در امان جمهوری اسلامی سپری کنند.»(۱)

۱۳۱

طارق میخائیل یوحنا عزیز معاون نخست وزیر عراق، برای دیدار ۵ روزه از فرانسه و گفت و گو با سران آن کشور وارد پاریس شد. خبرگزاری فرانسه و مؤسسه ی بین المللی مطالعات استراتژیک، اهداف اصلی سفر طارق عزیز را به فرانسه خرید تسلیحات و تأمین اعتبار برای خرید این تسلیحات اعلام کردند.

خبرگزاری فرانسه در این باره گزارش داد: «منابع موثق خاطرنشان کردند که عزیز در این سفر سعی خواهد کرد تا برای خرید جنگ افزار از فرانسه اعتبار مالی دریافت کند، زیرا عراق در حال حاضر با مشکلات مالی رو به رو است که کمک کشورهای عربی از جمله عربستان و کویت قادر به جبران آن نیست. علاوه بر این، به عقیده ی کارشناسان فرانسوی به نظر می رسد که بعضی از دولت های حوزه ی خلیج فارس از جمله قطر چندان قادر به حمایت از رژیم بعثی نیستند.

عراق در سال گذشته ی میلادی (۱۹۸۲)، بالغ بر ۱۳ میلیارد فرانک اسلحه به فرانسه سفارش داده است و این مقدار، کمی کم تر از سال قبل (۱۹۸۱) بود.

در این حال، محافل آگاه فرانسوی خاطرنشان می کنند که عراق اولین مشتری جنگ افزارهای فرانسوی، اکنون در مواجهه با شکست در جنگ با ایران، برای پاریس مشکلات بسیار سختی را به وجود آورده است.

بدین مناسبت، کارشناسان مختلف قبل از دیدار عزیز از پاریس چندین بار برای بررسی پرونده ی نظامی - مالی عراق تشکیل جلسه داده اند.»

خبرگزاری فرانسه از پاریس می افزاید:

«به گزارش مؤسسه ی بین المللی مطالعات استراتژیک، در میان سلاح های فرانسوی مورد استفاده ی عراق در حدود ۳۰ فروند میراژ اف۱؛ در حدود ۱۰۰ دستگاه تانک ام ایکس؛ ۳۰ موشک هوا به دریا اگزوست؛ موشک های ضد تانک و هلی کوپتر به چشم می خورد.

علاوه بر این، طی چند ماه گذشته، عراق یک قرارداد ۴ میلیارد فرانکی برای خرید توپ های ۱۵۵ میلی متری دوربرد با فرانسه امضا کرده است.

۱- همان، ص ۹.

با این وجود، رژیم صدام به علت مشکلات شدید اقتصادی قادر به تأمین هزینه ی این خریدهای هنگفت نظامی نیست. بنابراین، طارق عزیز در این سفر علاوه بر ملاقات با فرانسوا میتران، کلود شسون و شارل هرنو وزیر دفاع فرانسه، سعی خواهد کرد تا ضمن تماس با بانک داران بین المللی و کسب اعتبارات مالی در ازای قراردادهای استعماری، پول مورد نیاز برای جنگ افزارهای فرانسوی سفارش داده شده را تأمین کند.»(۱)

۱۳۲

انتشار سخنان صدام در دیدار با استفان سولارز سناتور امریکایی، بازتاب گسترده یی در مطبوعات جهان داشت که اغلب به تغییر مشی سیاسی عراق در برابر مسائل خاورمیانه به خصوص اسرائیل توجه داشتند. در ادامه بخش هایی از گفتار بی بی سی که به طور خلاصه و جامع سخنان صدام حسین را تجزیه و تحلیل کرده است، ذکر می شود:

«نشانه هایی در دست است که عراق سابقاً یکی از کشورهای بسیار تندرو جهان عرب محسوب می شد، [اما] اینک نسبت به مسائل مربوط به خاورمیانه روش ملایم تری در پیش گرفته است و نیز می خواهد که به غرب نزدیک تر شود. این تغییر روش عراق را می توان از گفت و گوهایی که در ماه اوت (مرداد - شهریور) بین صدام حسین و استفان سولارز نماینده ی مجلس نمایندگان امریکا انجام گرفت و متن آن اخیراً انتشار یافته، دریافت. معلوم نیست که چرا متن گفت و گوهایی که در ماه اوت صورت گرفته اکنون منتشر شده است. در متن گفت و گوها از قول پرزیدنت صدام حسین آمده است که وی معتقد است کشور مستقلی برای فلسطینی ها باید تشکیل شود، اما افزوده است که علاوه بر آن لازم است که امنیت اسرائیل تأمین گردد. صدام حسین گفته است که اکنون هیچ یک از مقامات کشورهای عربی در سیاست های خود انهدام اسرائیل و یا از بین بردن موجودیت این کشور را منظور نمی کنند. ملایمت این سخنان از زبان رهبر رژیم بعثی عراق که از هنگام روی کار آمدن جزء کشورهای تندرو عرب محسوب می شد و حتی قطع نامه ی ۲۴۲ شورای امنیت را هم قبول نداشت و نیز پذیرفتن نوعی موجودیت برای اسرائیل بی سابقه است. گفت و گوهای صدام حسین با نماینده ی کنگره امریکا، ۲ هفته قبل از تشکیل کنفرانس عالی اعراب در فاس صورت گرفت.(۲)

خبرگزاری جمهوری اسلامی نیز در این باره گزارش داده است:

«روزنامه ی واشنگتن پست به نقل از رویتر به متن گفت و گوهای صدام با نماینده ی کنگره امریکا - که دیروز در بغداد منتشر شد - اشاره کرده و می نویسد: "صدام حسین در این مذاکره می گوید که وی به ایجاد یک سرزمین مستقل برای فلسطینی ها که مورد قبول آن ها باشد معتقد است، ولی ایجاد امنیت برای اسرائیل را نیز لازم می داند." وی افزود که امروز هیچ رهبر عرب خواستار نابودی اسرائیل نمی باشد. سولارز نماینده ی

۱- مأخذ ۱۲، ص آخر، تهران، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی به گزارش خبرگزاری فرانسه از پاریس به گزارش مؤسسه ی بین المللی مطالعات استراتژیک.

۲- مأخذ ۳، بخش سوم، ص ۱۱، رادیو بی بی سی، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱.

امریکا در یک مصاحبه ی مطبوعاتی تلفنی به واشـنگتن پست گفت: "اظهارات صـدام بسـیار امیـدوار کننـده بوده است." وی افزود که این اولین بار است که یک رهبر عراق از سیاست ضد اسرائیلی و درخواست نابودی اسرائیل چشم پوشی کرده...»(۱)

۱- مأخذ ۲، ص ۱۶، واشنگتن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ سه شنبه ۱۴ دی ۱۳۶۱ ۱۹ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۴ ژانویه ۱۹۸۳

۱۳۳

در ادامه ی حملات عراق به شهرهای غربی و جنوبی کشور عده یی شهید یا زخمی شدند و خسارت هایی به بار آمد. هواپیماهای عراقی نیز دو یدک کش را در بندر امام خمینی هدف قرار دادند.

۱. امروز با ادامه ی تبادل آتش بین نیروهای خودی و دشمن در دو سوی نوار مرزی خرمشهر که در مناطق پل نو، شلمچه، گمرک و اطراف کارخانه ی روغن نباتی در منطقه ی خرمشهر شدت بیش تری داشت، بر اثر اصابت گلوله ی سلاح سنگین دشمن خسارت هایی به ساختمان راه آهن خرمشهر وارد شد و ۱۲ تن مجروح شدند(۱)

در تهاجمات دشمن به آبادان نیز یک نفر شهید و ۸ نفر مجروح شدند و یک منزل مسکونی نیز تخریب شد.(۲)

۲. در ساعت ۱۱ امروز، یک هواپیمای دشمن، منطقه ی چم سری را بمب باران کرد که تلفاتی در بر نداشت.(۳)

۳. در مناطق قصرشیرین، گیلان غرب، اسلام آباد، کرند، مهران، دهلران، خرمشهر و جزیره ی مینو هواپیماهای عراقی ۱۹ بار به حریم هوایی ایران تجاوز کردند که با اقدامات تاکتیکی به موقع پدافند هوایی مجبور به ترک منطقه شدند.(۴)

۴. در عملیات کمک رسانی و نجات کشتی سنگاپوری ایسترن هانتر (Eastern Hanter) که در ۱۲ دی ۱۳۶۱ در دهانه ی خور موسی به وسیله ی موشک های عراقی آسیب دیده بود،(۵) ۲ فروند از یدک کش های بندر امام خمینی به نام های کاوه و پولاد در ساعت ۱۲:۳۰ و ۱۳:۲۴ هدف حملات موشکی عراق واقع شدند که این موشک ها به هدف

۱- سند شماره ۴۳۴۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا (مرکز فرماندهی) به نزاجا (مد عملیات)، شماره ۲۹۰، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۴۳۴۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا (مرکز عملیات) به نزاجا (مد عملیات)، شماره ۲۸۹، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳؛ و - سند شماره ۳۱۸۴۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر سیاسی و انتظامی استانداری خوزستان، شماره ۴۴۳، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- مأخذ ۱، بخش اول.

۳- سند شماره ۱۷۸۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی اطلاعاتی، ف م نزاجا در جنوب، شماره ۷۱۱، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۵.

۴- مأخذ ۱، بخش اول، ص ۳.

۵- در ۱۲ دی ۱۳۶۱، یک کاروان متشکل از ۸ فروند کشتی تجاری که از بوشهر عازم بندر امام خمینی بود، هدف حمله ی موشکی قرار گرفت و یک موشک به کشتی سنگاپوری اصابت کرد که از قسمت جلو دچار آتش سوزی شد و پس از مدتی آتش آن خاموش شد.

اصابت نکردند و در آب منفجر شدند. بر اثر ترکش موشک ها یک نفر از کارکنان یدک کش پولاد شهید شد و کار کمک رسانی به طور موقت تعطیل و به یدک کش ها دستور داده شد که منطقه را ترک کنند.

ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران ضمن اعلام این خبر افزود: «عملیات جا به جایی کشتی ایسترن هانتر در دستور کار است و کشتی مزبور به طرف خارک یا بوشهر یدک خواهد شد.» در این حال، عراق در اطلاعیه ی نظامی شماره ۹۵۵ مدعی شد که نیروی دریایی این کشور در آب های خور موسی، ۲ هدف دریایی مزبور را منهدم نموده است.»(۱)

۱۳۴

نیروهای سازمان مجاهدین در آستانه ی اشرفیه و بجنورد دست به اقدامات خراب کارانه زدند و شماری از افراد سازمان به حکم دادگاه انقلاب تربت حیدریه به حبس محکوم شدند. در جنگل های لاکان نیز سلاح و ادوات نظامی کشف شد.

در آستانه ی اشرفیه، اکبر شکرگزار عضو سپاه پاسداران این شهر، ساعت ۱۹ در خیابان ابوذر، با شلیک ۴ گلوله ی افراد سازمان مجاهدین خلق ترور شد و به دلیل شدت جراحات در بیمارستان لاهیجان به شهادت رسید.(۲)

در بجنورد نیز نیروهای سازمان مجاهدین خلق بمبی را در خیابان شریعتی جنوبی این شهر کار گذاشتند که این بمب در ساعت ۱۷:۳۰ منفجر شد، ولی خسارتی در پی نداشت.(۳)

به حکم دادگاه انقلاب اسلامی تربت حیدریه، ۳ تن از اعضای سازمان مجاهدین خلق به دلیل فعالیت های نظامی و سیاسی، به حبس از ۱۸ ماه تا ۱۰ سال محکوم شدند.(۴)

در رودسر، فردی از اهالی حسن سرا به جرم فروختن اسلحه ی کلت به منافقین دستگیر شد.(۵)

در جنگل های لاکان، ۶ قبضه اسلحه و مقداری مواد منفجره و ادوات نظامی کشف شد.(۶)

۱۳۵

آیت الله خامنه ای در جمع روحانیون و طلاب اهل تسنن و تشیع استان های آذربایجان غربی، کردستان، گیلان غرب و مازندران که برای شرکت در سمینار هفته ی وحدت به تهران آمده اند، سخن رانی کرد.

محورهای اصلی سخنان ایشان در این دیدار عبارت بود از: توطئه ی اختلاف بین شیعه و سنی؛ قطع دست های فسادانگیز به وسیله ی دولت؛ حفظ وحدت و یک پارچگی مردم و تأکید بر هوشیاری و آگاهی دولت و ملت.

رئیس جمهور در این دیدار با اشاره به توطئه هایی که علیه انقلاب اسلامی ایران در

۱- مأخذ ۱، بخش دوم، ص ۵؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۹۱، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از بخش عربی ساعت ۲۰:۳۰ رادیو صوت الجماهیر، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، اطلاعیه ی نظامی شماره ۹۵۵ حکومت عراق.

۲- سند شماره ۴۳۵۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، ستاد هماهنگی تبلیغات فرهنگی جبهه لبنان، شماره ۲۹۰، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۴۳۵۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شاجا (اطلاعات) به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۰۸۹۳۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی خبرنامه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۳۷، ۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳، به نقل از گزارش ستاد منطقه۳ سپاه پاسداران؛ و - سند شماره ۰۶۱۱۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به فرماندهی کل، شماره ۱۳، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۸.

۳- سند شماره ۴۳۴۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اداره ی اطلاعات شاجا، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- مأخذ ۵، بخش دوم، ص ۱۰، مشهد - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱.

۵- سند شماره ۴۳۴۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، ستاد منطقه۳، شماره ۲۹۲، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۱۰۳۸۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، مرکز فرماندهی سپاه پاسداران، شماره ۲۱۵، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

حال شکل گیری است، گفت: «کسانی که سرمایه های شان متعلق به دشمنان اسلام است و برای جلب رضایت خاطر امریکا همواره در فکر چگونه ضربه زدن به انقلاب اسلامی هستند، امروز برای اختلاف بین شیعه و سنی تلاش می کنند که بحمدالله این توطئه تا کنون با هوشیاری مردم و به فضل الهی با شکست رو به رو شده و تیر آن ها به سنگ خورده است.» رئیس جمهور گفت: «کسانی که مستمسک های شیطانی را وسیله یی برای تاختن به انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی قرار می دهند و سعی دارند ذهن ما را مشوش کنند و به معنای واقعی مفسد هستند، دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است دست فسادانگیز را قطع کند و اگر دولت بر مفسد ترحم کند، در حقیقت به وظیفه ی خود که حمایت از انقلاب و توده های عظیم ملت می باشد بی توجهی کرده است.»

وی در پایان با اشاره به این که امروز برادران کرد، ترکمن و بلوچ ما از مرزهای کشور به خوبی صیانت می کنند گفت: «امروز رشد و آگاهی وجود دارد و دولت جمهوری اسلامی ایران برای این که وحدت محفوظ بماند قاطعانه از آن حمایت می کند. شما باید بدانید که دشمنان ما علیه انقلاب اسلامی کمین کرده اند و درصدد هستند که به نحوی، بر اسلام و مسلمین و بر این انقلاب ضربه وارد کنند. هوشیاری و آگاهی و دقت دولت و ملت ما است که می تواند توطئه های خائنانه ی آن ها را خنثی کند.»(۱)

۱۳۶

ولگانگ کنشل سفیر جمهوری دمکراتیک آلمان (آلمان شرقی) در جمهوری اسلامی ایران، با آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی دیدار و گفت و گو کرد. در این دیدار شیوه ی روابط موجود بین دو کشور بررسی شد. کنشل پیام دعوت رئیس مجلس کشور متبوعش را برای دیدار آقای هاشمی رفسنجانی از جمهوری دمکراتیک آلمان تسلیم ایشان کرد که رئیس مجلس این دعوت را پذیرفت.(۲)

۱۳۷

اعضای هیئت ورزشی جمهوری اسلامی ایران اعزامی به نهمین دوره ی بازی های آسیایی دهلی نو به اتفاق مربیان و سرپرست تیم ها و داودی سرپرست سازمان تربیت بدنی با مهندس میرحسین موسوی نخست وزیر، دیدار و گفت و گو کردند.

در این دیدار مهندس موسوی با تأکید بر جدا نبودن موضوع ورزش از مکتب و سیاست در کشورمان به تشریح نقش مردم در پیروزی انقلاب و سپس ایستادگی آنان در مقابل ابرقدرت ها و حفظ استقلال و دستاوردهای انقلاب در همه ی زمینه ها پرداخت

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- روزنامه ی کیهان، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

و گفت: «خوش بختانه محیط ورزشی ما محیطی است که عمیقاً به مردم پیوسته و از مردم الهام می گیرد و نمونه ی آن را شما در هند دیدید که چگونه دانشجویان عضو انجمن اسلامی با شما عجین و یکی شدند. البته، این نشان دهنده ی پیوند عمیقی است که ما در داخل کشور به صورت بسیار گسترده یی تقریباً روزمره با آن مواجه می شدیم.» نخست وزیر در بخش دیگری از سخنانش ضمن اظهار تأسف از شیوه ی انعکاس خبرهای مربوط به فعالیت ورزشکاران و اعضای انجمن اسلامی دانشجویان در هند و جوسازی رسانه ها در خصوص ورزش کشور گفت:

«فعالیت های شما و برادرانی که در محیط فرهنگی غریب برای شناساندن ارزش ها و اصالت های انقلاب اسلامی تلاش می کنید بسیار ارزنده بود و به همین دلیل مردم با ورزش کاران احساس یگانگی و هم سویی می کنند و اگر شما ورزش کاران عنوان هم کسب کنید و مدال بیاورید به علت زمینه های طرح اصالت های انقلاب در این گونه مجامع بین المللی مردم نیز احساس شعف و رضایت خواهند کرد، اما نباید صرفاً به مدال اندیشید، زیرا آن چیزی که در نظر مردم اصالت دارد ارزش های اعتقادی و وفاداری به آرمان های مردم می باشد.»

نخست وزیر در بخش دیگری از سخنانش پس از اشاره به فرمان ۸ ماده یی امام و اجرای مفاد آن در محیط ورزشی گفت:

«در محیط ورزشی متأسفانه سم پاشی هایی وجود دارد که جای اختلاف سلیقه را گرفته است. افراد در جامعه باید به آن حد از رشد برسند که اگر در روش اشکالی می بینند با برخورد سالم و بررسی منصفانه آن روش را به نقد بکشند، بدون آن که حیثیت افراد را با جوسازی و بدگویی لکه دار کنند. مطمئناً ادامه ی روش های آن چنانی، ورزش را از محیط پاک و پر از ایثار مردم جدا می کند و مانع رشد ورزش می شود. و البته در حال حاضر همگی ما آینده ی بسیار درخشانی برای ورزش احساس می کنیم، چون بین محیط ورزشی و فرهنگی و مساجد ما جدایی و دوگانگی وجود ندارد و چنین پیوندی به دلیل وجود هم سویی آرمان های ورزشی در جامعه ی اسلامی و آرمان ها و اصالت ها در مساجد و دیگر محیط ها می باشد. طبیعتاً در این محیط، ورزش نیز رشدی مطلوب خواهد داشت.»(۱)

۱۳۸

احمد طالب ابراهیمی وزیر امور خارجه ی الجزایر که برای دیدار ۳ روزه به تهران سفر کرده بود، امروز در پایان دیدار خود با مقامات ایرانی، با بدرقه ی دکتر ولایتی وزیر امور خارجه ی جمهوری اسلامی ایران، تهران را ترک کرد.

ابراهیمی در مراسم بدرقه، در گفت و گویی کوتاه نتایج دیدارش از کشورمان را

۱- همان، ص ۱۳.

بسیار سودمند خواند.(۱)دکتر ولایتی نیز با اشاره به سفر وزیر خارجه ی الجزایر به ایران یادآور شد که مذاکرات دو کشور بیش تر حول سه محور دور می زد: ابتدا، درباره ی

مناسبات دو کشور و تلاش برای توسعه ی آن بود و قرار شد در سه ماه اول سال جدید میلادی هیئت هایی به منظور گسترش روابط دو جانبه ی اقتصادی، تجاری و فرهنگی به دو کشور سفر کنند.

وزیر خارجه افزود: «مسئله ی دیگری که در این دیدار مورد بحث و مذاکره قرار گرفت مسائل بین المللی بود. از جمله درباره ی کنفرانس وحدت افریقا؛ مسئله ی نامیبیا و تجاوزات رژیم صهیونیستی به جنوب لبنان گفت و گو و تبادل نظر شد.»

وزیر امور خارجه ی کشورمان گفت: «مسئله ی سوم درباره ی کنفرانس غیر متعهدها و اجلاس آتی آن در دهلی نو که پیرامون آن مذاکراتی به عمل آمد و چون ایران و الجزایر از وزنه های مهم نهضت عدم تعهد هستند، قرار است تا قبل از برپایی اجلاس آینده ی کنفرانس غیر متعهدها این دیدارها تکرار شود.»(۲)

خبرگزاری رویتر هدف سفر احمد طالب ابراهیمی را تلاش برای خاتمه ی جنگ دانست و اعلام کرد که وی در این سفر موفقیتی به دست نیاورده است. رویتر چنین گزارش داد:

«احمد طالب ابراهیمی وزیر امور خارجه ی الجزایر پس از ظاهراً شکست در ترغیب رهبران روحانی ایران به نرم کردن موضع شان نسبت به پایان جنگ، امروز تهران را ترک کرد. گرچه مطبوعات خلیج فارس نوشته اند که دیدار ابراهیمی از ایران با هدف میانجی گری برای پایان جنگ ۲۸ ماهه صورت گرفته، ولی وسایل ارتباط جمعی رسمی ایران در مورد این جنبه از ماموریت وی همچنان سکوت اختیار کرده اند.

رادیو تهران گفت: "وزیر خارجه ی الجزایر در جریان سفرش تنها درباره ی مسائل اقتصادی و نیز اوضاع خاورمیانه با رهبران ایران بحث و تبادل نظر کرد."(۳)

جفری لبن از مفسران بی بی سی خروج نیروهای عراقی از خاک ایران؛ تنبیه متجاوز و دریافت غرامت که از شرایط ایران برای صلح با عراق است را موانع عمده ی رسیدن به صلح برشمرد. وی گفت: "وزیر خارجه ی الجزایر به دیدار خود از ایران خاتمه داد و هنوز معلوم نیست که نتیجه یی از این سفر عاید شده باشد یا نه". مقامات الجزایر اظهار می دارند که ایران و عراق هر دو آماده ی پایان دادن به جنگ اند و با میانجی گری الجزایر موافقت کرده اند. شنیدن این نکته نشان از امید را به هم راه دارد.

روز شنبه پس از جلسه ی شورای عالی دفاع ایران، حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس، شرایط ایران را برای صلح بار دیگر تکرار کرد که عبارت اند از: خروج نیروهای عراق؛ دریافت غرامت برای ویرانی های ناشی از جنگ و مجازات متجاوز.

۱- روزنامه ی کیهان، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - روزنامه ی اطلاعات، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱، ص آخر.

۲- مأخذ ۱۴، بخش دوم.

۳- مأخذ ۵، بخش دوم، ص ۱۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از خبرگزاری رویتر از لندن.

چنین پیداست که اصرار ایران در متجاوز شناختن عراق و مجازات رهبران این کشور سد راه مذاکرات شده است، چه این خواسته روز به روز تداخل بیش تری با آرمان رهبران ایران جهت انجام انقلابی به گونه ی انقلاب ایران در عراق به کمک اکثریت شیعی مذهب جمعیت این کشور پیدا می کند. آیت الله منتظری هفته ی گذشته گفت: "چنانچه صدام و رژیم بعث عراق مردم مسلمان این کشور را به حال خود بگذارند تا دولت محبوب خویش را انتخاب کنند، ایران هم از غرامت صرف نظر خواهد کرد(۱)

۱۳۹

طارق میخائیل یوحنا عزیز معاون نخست وزیر عراق که برای یک دیدار رسمی پنج روزه وارد فرانسه شده است با کلود شسون وزیر خارجه ی فرانسه دیدار و گفت و گو کرد. به گزارش خبرگزاری آسوشتیدپرس:

«طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق، به مدت ۲ ساعت با کلود شسون وزیر خارجه ی فرانسه ملاقات کرد. وی پس از این ملاقات گفت: "در این ملاقات تمامی زمینه های هم کاری دو جانبه از جمله روابط نظامی مورد بحث قرار گرفته است."عزیز در گفت و گویی با خبرنگاران گفت: "در همه ی مسائل مورد علاقه ی دو کشور تفاهم متقابل و عمیق میان فرانسه و عراق وجود دارد."وی گفت و گوهای خود را با شسون بسیار دوستانه، جدی و سازنده توصیف کرد.

قرار است طارق عزیز با شارل هرنو وزیر دفاع فرانسه ملاقات کند. وی روز پنج شنبه نیز با فرانسوا میتران رئیس جمهوری فرانسه دیدار خواهد کرد.

از سوی دیگر، منابع آگاه در پاریس گفتند: "در سال ۱۹۸۲، رژیم بغداد معادل ۱۳ میلیارد فرانک سفارش اسلحه به فرانسه داده است.»(۲)

روزنامه ی لیبراسیون چاپ فرانسه نیز در خبری تحت عنوان "یک وزیر عراقی در جست و جوی اسلحه و اعتبار" نوشته است: «طارق عزیز برای دیداری از پاریس که از دوشنبه شروع شد و تا شنبه ی آینده ادامه خواهد داشت، وارد این شهر شده است. وی در این سفر سعی خواهد کرد که از فرانسه یکی از صادرکنندگان اصلی اسلحه به عراق، تسهیلات مالی برای خرید تسلیحات نظامی کسب نماید(۳)

۱- . خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۹۲، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، صص ۱۷ و ۱۸، رادیو بی بی سی، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱.

۲- مأخذ ۱۴، بخش دوم، واحد مرکزی خبر - خبرگزاری آسوشیتدپرس؛ و - سند شماره ۴۳۷۰۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: به موجب اطلاع واصل از سفارت جمهوری اسلامی ایران (دمشق) به فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۷۲۰، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- مأخذ ۱۴، بخش دوم، به نقل از لیبراسیون.

بغـداد برای اولین بـار از شـروع درگیری بـا تهران بـا دشواری های مالی جـدی رو به رو شـده است، به طوری که حتی کمک کشورهای عرب دوست قادر به جبران آن نمی باشد.

عراق اولین مشتری صـنایع تسـلیحاتی فرانسه می باشد، اما از آن جایی که شـکست این کشور در جنگ با ایران رژیم صدام را تهدیـد می کنـد، برای پاریس، عراق در حال حاضـر به صورت "مشـکلی" درآمـده که محافل مطلع فرانسوی آن را "مشـکلی دردآور" تلقی می کنند.»(۱)

روزنامه ی لوموند چاپ فرانسه نیز درباره ی دیدار طارق عزیز از پاریس با اشاره به سفر طارق عزیز به پاریس درباره ی فروش اسـلحه ی فرانسوی به عراق نوشت: «عراق در سـال ۱۹۸۱ (۱۳۶۰)، ۵/۱۴ میلیـارد فرانک و در سال ۱۹۸۲ (۱۳۶۱)، ۱۳ میلیارد فرانك از فرانسه اسلحه خریداری نموده است.»(۲)

۱۴۰

خبرگزاری جمهوری اسـلامی در مقاله یی ضمن اعلام خبر انتشار نتایج گفت و گوهای صدام و استفان سولارز به تشریح علل و دلایلی پرداخته که سبب شده است بغداد این خبر را منتشر کند.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسـلامی: «صدام که در ۲۵ اوت (۳ شـهریور)، با استفان سولارز به مدتی طولانی دیدار کرده، تمایل خود را نسبت به شـناسایی رژیم صهیونیستی به وسیله ی فلسطینی ها انکار نکرده، اما آن را موکول به شناسایی دو طرفه ی اسرائیل و فلسطینی ها کرده است. خبرگزاری جمهوری اسلامی افزوده است:

گو این که در کنـار اعلاـم موضع بغـداد شـعارهایی نظیر ایجاد یک کشور مسـتقل برای فلسـطینی ها تکرار شـده است، اما این نخستین بار است که رسـماً پـذیرش موجودیت رژیم اشـغال گر قدس به وسـیله ی مقامات رژیم بعثی و شـخص صدام تکریتی اعلام می شود. به اعتقاد ناظران سیاسـی، افشای مطالب مطروحه در دیدار شـهریورماه صدام با استفان سولارز که پس از چهار ماه از وقوع این دیدار انجام گرفته، معانی خاصی دارد و باید آن را با توجه به نکات و مسائل زیر بررسی کرد.

۱. اظهار علاقه ی بغـداد به برقراری روابط آشـکار سیاسـی با واشـنگتن که چند روز قبل صورت گرفت و حکومت بعث ناچار ماسك تظاهر به ضد امریکایی بودن را کنار گذاشت و ادعای چند ساله را به فراموشی سپرد.

۲. موافقت امریکـا با فروش ۶۰ تا ۹۰ فرونـد هلی کوپـتر جهت مصـارف مختلف به بغـداد و دادن وامی برابر ۲۳۰ میلیون دلار جهت تأمین غله ی مورد نیاز این کشور و ناگزیری واشـنگتن از نادیده گرفته شدن ادعای بی طرفی واشنگتن در جریان جنگ عراق علیه ایران و اعلام فروش تسلیحات نظامی به حکومت بعث.

۱- مأخذ ۱۴، بخش دوم، واحد مرکزی خبر، خبرگزاری آسوشیتدپرس.

۲- مأخذ ۱۷، صص ۲ و ۳، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از لوموند، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱.

۳. اجرای نقشه ی امپریالیزم برای پایان دادن به انزوای سیاسی حکومت مصر و نقش فعالانه ی بغداد که در این زمینه متعهد به انجام تلاش جدیدی شده و وزیر خارجه ی این رژیم آن را

با پذیرش خفت ناشی از پس گرفتن ادعای گذشته رسماً اعلام داشته است، چراکه بغداد با تظاهر به مخالفت با قرارداد کمپ دیوید و برپایی کنفرانس بغداد در انزوای سیاسی قاهره ظاهراً توانسته بود به میزان قابل توجهی اعتبار کسب کند.

۴. اعلام واماندگی اقتصادی بغداد در پرداخت دیون خود و بالا رفتن میزان فشار در داخل عراق و بروز علائم تزلزل رو به گسترش حکومت بعث نسبت به حکومت صدام و بعث.

۵. کسب موفقیت مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق در نقش جدی ترین مخالف داخلی حکومت بعث و بروز توانایی مجاهدین عراقی و طرف داران مجلس در ضربه زدن به نقاط حساس حکومت.

۶. قریب الوقوع بودن حمله ی رزمندگان اسلام به نظامیان بی روحیه ی رژیم عراق و تأکید بر تغییرناپذیری شرایط جمهوری اسلامی ایران بر پایان جنگ و تصمیم به ادامه ی جنگ تا شکست صدام.

بنابراین، هم زمانی اعلام نتایج ملاقات صدام با عضو کمیته ی امور خارجه ی کنگره ی امریکا و موافقت ضمنی صدام با شناسایی اسرائیل تحت عنوان تأمین امنیت رژیم اسرائیل با تزلزل بیش از پیش حکومت بعث و پیروزی های فعلی و آتی رزمندگان اسلام رابطه یی مستقیم دارد.

بی آبرویی ناشی از شکست های نظامی صدام در تحقق جاه طلبی ها، او را به هم نوایی با مبارک کشانیده است و بعید نیست حال که دیوار حائل فروریخته است، صدام در چهره ی نوکر امپریالیزم و دشمن اسلام ناچار از برداشتن نقاب مخالفت با امریکا شده است و در صورتی که عمرش باقی باشد برای فرار از سقوط به عنوان سومین طرف مذاکره صهیونیست ها به اتفاق شاه اردن در کرانه ی شرقی رود اردن پذیرای مقدم بگین و ناظران امریکایی و مصری شود...»(۱)

اسحاق شامیر وزیرخارجه ی اسرائیل در بخش شامگاهی رادیو اسرائیل با موضع گیری بدبینانه در برابر سخنان صدام حسین گفت:

«... دولت عراق می کوشد با بهبود مناسباتش با ایالات متحده از آن کشور اسلحه ی زیاد خریداری کند تا ارتش عراق را در ادامه ی جنگ با ایران تقویت نماید. اخیراً فاش شده که ایالات متحده فروش ۶۰ فروند هلی کوپتر را به عراق تسریع کرده که گرچه جنبه ی غیر نظامی دارد، ولی در عملیات جنگی کاملاً قابل استفاده می باشد. فروش این

۱- مأخذ ۱۴، بخش دوم، ص ۱۲، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

هلی کوپترها با مخالفت کنگره ی امریکا رو به رو شده و اکنون صدام حسین می کوشد با انتشار اظهارات به اصطلاح معتدل، این مخالفت را خنثی کند.»(۱)

آسوشتیدپرس نیز علت انتشار متن صحبت های صدام و سولارز را از دید ناظران سیاسی چنین عنوان کرده است: «اگر چه امریکا آنچه را که وی یک سیاست مقتدر در خاورمیانه می داند تعقیب کند، او هم میانه روی و آمادگی خود را برای از سرگیری روابط با امریکا به نمایش گذاشته باشد. این ناظران همچنین بر این باورند که سخنان اخیر چارلز پرسی رئیس و سه تن دیگر از اعضای کمیته ی روابط خارجی سنای امریکا علت دیگری برای انتشار متن سخنان صدام حسین می باشد. (پرسی و سه تن دیگر از اعضای کمیته ی روابط خارجی خواهان جلوگیری از فروش ۶۰ هلی کوپتر "هیوز" به عراق شدند و این کشور را حامی تروریسم معرفی کردند.)»(۲)

روزنامه ی داور ارگان سندیکای کل کارگران اسرائیل (کشو هسیتدروت) درباره ی "حس" جدید صدام حسین به اسرائیل چنین نوشته است: «عراق نه تنها دشمن قاطع اسرائیل به شمار می رفت، بلکه کانون خطر جدی برای این کشور در صورت بروز جنگ در جبهه ی شرقی به حساب می آید. از این رو، موافقت رهبران آن کشور را برای قبول موجودیت و درک امنیت اسرائیل باید قبل از هر چیز یک پیروزی برای ملک حسین به حساب آورد تا او دل گرم تر به گفت و گوهای صلح بپیوندد.»(۳)

حبیب شطی دبیر کل سازمان کنفرانس اسلامی در گفت و گو با روزنامه ی سعودی عکاظ اقدامات کمیته ی اسلامی حسن نیت را چنین تشریح کرد: «کمیته ی اسلامی حسن نیت در نظر ندارد در آینده ی نزدیک برای بررسی جنگ ایران و عراق جلسه یی تشکیل دهد.» وی گفت: «اعضای این کمیته برای ارائه ی پیشنهادهای جدید همچنان در مرحله ی مشورت و تبادل نظر با برخی از رهبران کشورها به سر می برند.» حبیب شطی افزود: «جنگ ایران و عراق مسئله ی بسیار دقیقی است و علی رغم این که پیشنهادهای مختلفی جهت پایان دادن به جنگ ارائه دادیم، اما این پیشنهادها هنوز نتایج مطلوب را به دست نیاورده است.»(۴)

شیخ صباح الاحمد معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه ی کویت نیز در جدیدترین موضع گیری اش درباره ی موضوع جنگ و روابط کشور متبوعش با ایران، در مصاحبه با

۱- مأخذ ۱۷، ص ۱۹، رادیو اسرائیل، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱.

۲- مأخذ ۵، بخش دوم، ص ۱۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از آسوشیتدپرس از نیکوزیا.

۳- مأخذ ۵، بخش دوم، ص ۳۳، رادیو اسرائیل، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱.

۴- مأخذ ۵، بخش دوم، صص ۳ و ۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از خبرگزاری قطر از جده.

مجله ی کل العرب چاپ پاریس، گفت: «اگر جنگ ایران و عراق نبود، اسرائیل جرئت اشغال لبنان را نداشت و اعراب این چنین از هم نمی پاشیدند.» وی افزود: «ما روابط خود را با ایران حفظ

کرده ایم و کلیه ی کشورهای حوزه ی خلیج فارس نیز در ایران سفارت خانه دارند، ولی این به معنای تأیید مواضع ایران نیست و من از کسانی هستم که برای توقف این جنگ پافشاری می کنم، زیرا ادامه ی جنگ در خارج از خاک ایران معنی ندارد.»(۱)

۱۴۲

هیئت عالی رتبه ی اقتصادی چین در پایان سفر ۵ روزه اش به ایران، پس از انجام مذاکرات، تهران را ترک کرد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، از نتایج سفر این هیئت اقتصادی امضای یک یادداشت تفاهم در زمینه ی اقتصادی و یک یادداشت بازرگانی بین دو کشور بود.

به موجب این یادداشت تفاهم اقتصادی، هدف مبادلاتی در طول یک سال آینده ۴۲ میلیارد ریال تعیین شد که تا ۲۵ میلیارد ریال آن به طور تهاتری و به ریال و مازاد آن آزاد خواهد بود.(۲)

۱۴۳

به دنبال خروج پیمان کاران و متخصصان ژاپنی طرح پتروشیمی بوشهر، امروز یک هیئت عالی رتبه از سوی شرکت سهامی پتروشیمی ایران - ژاپن، برای مذاکره با پیمان کاران ژاپنی و رسیدگی به ادعای آنان عازم توکیو شد.

جمهوری اسلامی ایران امیدوار است که این تماس و مذاکره به نتیجه ی مطلوب برسد. در غیر این صورت، برای اجابت خواسته ی دولت و ملت ایران که شروع هر چه زودتر فعالیت ساختمانی پروژه است از هرگونه امکانات نظیر استفاده از متخصصان کشورهای دیگر از جمله کره ی جنوبی استفاده خواهد کرد.

مهندس مصطفی طاهری نجف آبادی معاون وزیر نفت در امور پتروشیمی، در مصاحبه ی مطبوعاتی با خبرنگاران داخلی و خارجی در این باره گفت:

«مقامات مسئول ایران پس از خروج پیمان کاران و متخصصین ژاپنی طرح از ایران، مذاکرات خود را با شرکای ژاپنی برای تعیین آینده ی پروژه و انجام برنامه ریزی های لازم آغاز کردند.

در دور پنجم مذاکرات با توجه به این که هنوز اختلاف نظر بین دو شریک وجود داشت، تصمیم گرفته شد که مسائل مشارکت حتی الامکان از مسائل اجرایی پروژه تفکیک شده و ضمن این که در یک برنامه ی ۶ ماهه، مقدمات شروع مجدد عملیات

۱- مأخذ ۵، بخش دوم، ص ۴، کویت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از مجله ی کل العرب چاپ پاریس.

۲- مأخذ ۱۲؛ و - مأخذ ۱۴، بخش دوم.

ساختمانی مجتمع انجام می شود، مذاکرات برای حل مسائل مالی ادامه پیدا کند.

در برنـامه ی فعالیت های مربوط به این دوره ی ۶ مـاهه، کارهایی وجود دارد که بایستی در محل مجتمع در بنـدر امام خمینی اجرا شود و با توجه به این که شریک ژاپنی حاضر

نیست کارشـناسان و پرسنل خود را تا پایان جنگ تحمیلی به منطقه بفرستد، لذا طرف ایرانی برای کسب هم کاری های فنی با کشورهای دیگر نظیر کره ی جنوبی و هند و چند کشور دیگر تماس گرفته تا اقداماتی در این زمینه به عمل آورد.»

وی در ادامه ی سخنانش افزود:

«یکی از عوامـل مهم اجرای پروژه ی ایران - ژاپن، پیمـان کـاران ژاپنی این پروژه می باشـند، چون تـا کنون ۸۰٪ از واحدهای مجتمع را تکمیـل کرده انـد، لازم است برای تکمیل بقیه ی پروژه هم کاری های لازم را به عمل آورنـد. به این منظور، امروز یک هیئت عالی رتبه ی ایرانی عازم توکیو شد تا در صورت به نتیجه رسیدن مذاکرات، تسهیلاتی در امر تأمین مشکلات مالی ژاپنی ها در این طرح قائل شویم. در غیر این صورت، به هر اقدامی که به صلاح مان باشد دست خواهیم زد(۱).»(۲)

۱۴۴

جیره بندی بنزین از ساعت ۲۴ امروز پایان یافت."این خبر، مهم ترین قسـمت از مطالب دکتر شهاب، معاون پارلمانی و حقوقی وزارت نفت بود. وی گفت: «با توجه به گشایشـی که در تولید بنزین به وجود آمده، از رأس ساعت ۲۴ امشب توزیع بنزین در سراسر کشور آزاد اعلام می شود و کلیه ی جایگـاه هـا موظف انـد این اعلام را یک بخش نامه ی کتبی تلقی کننـد و توجه داشته باشند که تا ساعت ۲۴ (۱۲ امشب) بنزین کماکان با کوپن توزیع می شود.»(۳)

۱۴۵

رادیو بی بی سـی در تفسـیری به تحلیل مناسبات اخیر ایران و اتحاد جماهیر شوروی پرداخت و با اشاره به وجود تعارضات بین دو کشور گفت:

«اتحاد شوروی از نزدیک به چهار سال پیش که رژیم شاه در ایران سـرنگون شـد همواره سـعی بر آن داشـته است تا علی رغم اختلافات عقیدتی، روابط خود با رژیم جمهوری اسلامی آیت الله خمینی را حسنه و دوستانه نگاه دارد. با این حال، هفته ی

۱- یک بولتن داخلی سپاه در مقاله یی ضـمن درج تاریخچه یی از پروژه ی پتروشـیمی بنـدر امام خمینی، به جریان مذاکرات اخیر درباره ی تکمیل این پروژه اشاره کرده و به دلایل اقتصادی و سیاسـی و امتناع طرف ژاپنی در پایان دادن به ساختمان این مجتمع پرداخته است. مشروح این مقاله در ضمیمه درج شده است.

۲- روزنامه ی اطلاعات، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۳- روزنامه ی اطلاعات، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

پیش، اتحاد جماهیر شوروی اعتراض نامه ی رسمی پیرامون تظاهرات ضد شوروی در تهران به دولت ایران تسلیم کرد و آن را در رسانه های گروهی خود منعکس ساخت.

تلاش شوروی برای حفظ روابط مسالمت آمیز مسکو با دولت ایران، با دو مانع اصلی که از اختلاف نظر تهران و مسکو پیرامون روابط خارجی شان ناشی می گردد، رو به رو است. اول، مداخله ی شوروی در افغانستان و دیگری جنگ ایران و عراق است. لااقل تا چندی پیش این طور به نظر می رسید که دولت شوروی در جهت حفظ روابط با تهران حاضر بود این مسائل را در درجه ی دوم اهمیت قرار دهد، ولی اعتراض شدیداللحن هفته ی پیش به ایران پیرامون تظاهرات ضد شوروی در تهران، احتمالاً نشانه یی از پایان این بردباری سیاسی رهبران مسکو است. تظاهرات تهران از طرف پناهندگان افغانی مقیم ایران و به مناسبت سومین سال مداخله ی شوروی در افغانستان در مقابل سفارت اتحاد شوروی در تهران صورت گرفت.

[...] یکی دیگر از علل ناخشنودی رهبران شوروی از ایران، یک سان شمردن سیاست های ایالات متحده ی امریکا و اتحاد جماهیر شوروی از طرف رهبران ایران است.

روی هم رفته، انتقادات و حملات اخیر شوروی علیه دولت ایران را می توان سیاست جدید شوروی در قبال ایران، تحت رهبری آقای آندروپف خواند که ظاهراً رژیم آیت الله خمینی را رژیمی قدرناشناس در مقابل کمک های شوروی می شناسد.

یکی دیگر از علل بروز کدورت در روابط ایران و شوروی، احتمالاً ادامه ی جنگ ایران و عراق [می باشد] و به ویژه با روابط شوروی و بغداد مرتبط است.

اخیراً گزارش هایی حاکی از نارضایتی عراق از کاهش میزان کمک های نظامی و همچنین حمایت سیاسی شوروی از این کشور در جنگ با ایران انتشار یافته است.

شوروی در طول این جنگ تلاش کرده است تا موضعی بی طرف اختیار کند، ولی ظرف ۲ هفته ی گذشته، گزارش منابع ایرانی حاکی از افزایش حجم کمک های نظامی شوروی به عراق از جمله ارسال یک نوع موشک پیشرفته به این کشور بوده است.

اگر این گزارشات صحت داشته باشد، افزایش سطح انتقادات شوروی از ایران را می توان اقدامی از طرف رهبران شوروی برای کسب مجدد دوستی رهبران عراق خواند.(۱)

ضمیمه ی گزارش ۱۴۳

پروژه ی پتروشیمی که طبق قرارداد بین ایران و ژاپن و شرکت مساوی دو طرف قبل از پیروزی انقلاب اسلامی آغاز شد و به دنبال جنگ تحمیلی عراق به ایران متوقف گشت، تا کنون حدود ۸۵٪ آن به پایان رسیده که البته در اوایل جنگ خساراتی به آن وارد شده است. پس از برقراری امنیت منطقه توسط رزمندگان اسلام، ایران از شرکت های ژاپنی خواست که کار پروژه را

دنبال کننـد که آن ها به بهانه های مختلف از جمله عـدم تأمین جانی کارشـناسان ژاپنی در اثر جنگ، از پی گیری آن سـر باز زده و پس از

۱- همان، ص ۴؛ و – مأخذ ۱۴، بخش اول.

دادن اطمینـان توسـط ایران از لحاظ امنیتی، علاوه بر پـذیرفتن آن، بهانه ی دیگری آورده که حتی در صورت خاتمه ی جنگ به دلیـل غیر اقتصادی بودن پروژه حاضـر به ادامه ی سـرمایه گـذاری در این مجتمع نیسـتند و آوردن بهانه ی اختلافات مالی و غیره...

خلاصه با سفر مسئولان پتروشیمی ایران به ژاپن و سفر شرکای ژاپن به ایران در دوره پنجم

مـذاکرات، با توجه به این که هنوز اختلافات نظری بین دو شـریک وجود داشت، تصـمیم گرفته شـد که مسائل مشارکـت حتی الامکـان از مسائـل اجرایی پروژه تفکیـک شـده و ضـمن ایـن کـه طی یـک برنـامه ی ۶ ماهه مقـدمات شـروع مجـدد عملیات ساختمانی مجتمع انجام می گیرد، مـذاکرات برای مسائل مالی ادامه داشـته باشـد تا با توجه به نقطه نظرهای طرفین، این مسائل نیز به نفع پروژه حـل شود، ولی بـا توجه به این که در برنامه ی فعالیت های مربوط به این دوره ی ۶ ماهه کارهایی وجود دارد که بایستی در محل مجتمع به مرحله ی اجرا در آیند، شـریک ژاپنی حاضـر نیست کارشـناسان و پرسـنل خود را تا پایان جنگ تحمیلی به منطقه بفرسـتد. بـا توجه به این مسـئله ایران برای کسب هم کـاری های فنی با کشورهای دیگر نظیر کره ی جنوبی، هند و چند کشور دیگر تماس گرفته تا اقداماتی در این زمینه به عمل آورد و گرچه قبلاً در این مورد توافق شـریک ژاپنی کتباً اخـذ گردیـده بود، لیکن شـریک ژاپنی با اعلام این که یک هیئت ۹ نفره از کره ی جنـوبی از این پروژه بـدون اجـازه ی ژاپن دیـدن کرده انـد سر و صدا راه انداخته و به ایران اعتراض کرده است که ایران طی نامه یی اعتراض آن ها را بی مورد خوانده است.

به هر حـال، بـا تـوجه به این که یکی از عوامـل مهم اجرای پروژه ی پتروشـیمی، پیمـان کـاران ژاپنی این پروژه می باشـند و تا کنون ۸۵٪ آن را تکمیـل نموده انـد، لازم است با هم کاری آن ها پروژه پایان یابـد. از این رو، اخیراً یک هیئت عالی رتبه ی ایرانی به توکیو رفته تـا آخرین تصـمیمات در این مورد اتخاذ گردد. مـدیر کل پروژه ی ایران و ژاپن که در رأس این هیئت به ژاپن رفته، گفت که ایران به طور رسـمی از کلیه ی شـرکت هـای ژاپنی مقاطعه کار این پروژه خواسـته است که تا ۲۳ دی ماه جاری تصـمیم نهایی خود را برای ادامه و یا متوقف کردن پروژه ی مذکور اعلام نمایند. وی اضافه کرد که ادامه ی توقف این طرح خود بزرگ ترین ضرر است و ایران بیش از این نمی تواند منتظر طرف ژاپنی بماند.

در پی مـذاکرات اخیر خوش بینی هـایی به وجود آمـده است و به گفته ی طرف ایران، کـل ادعاهـای شـرکای ژاپنی مبلغ ۶۰ میلیون دلار است که با توجه به ۵/۳ میلیارد دلار سرمایه ی پروژه یی که ۸۵٪ کار آن تمام شده، نباید باعث توقف طرح باشد. بر اساس اظهارات هیئت ایرانی، توافق شده که حتی در صورت اعلام موافقت رسـمی از طرف ژاپن، ۲۵٪ از مجموع ادعاهایی را که در مورد آن ها توافق شـده، ایران پرداخت نماید و پرداخت ۲۵٪ دیگر موکول به تعیین طرح عملی و برنامه ی کار شـده و ۵۰٪ باقی مانـده نیز در طول اجرای پروژه پرداخت خواهـد شد. رئیس هیئت ایرانی گفته: "چنانچه جواب ژاپنی ها تا ۲۳ دی مـاه مثبت باشـد، مقامات ایرانی برای حل هر مشکلی آماده انـد و در صورت منفی بودن پاسـخ ژاپنی ها، ایران تصـمیم نـدارد پروژه را رها کند و با یافتن راه حل های دیگر به هر حال آن را خاتمه خواهد داد."

در رابطه بـا اخطـار ایران به شـرکای ژاپنی، روزنامه های ژاپنی در روز ۲۴ دی ماه از قول منابع وابسـته به پروژه ی پتروشـیمی نوشـتند: "آن ها انتظار ندارند نظرات اعلام شده ی مقامات ایران در مذاکرات اخیر دو کشور پیرامون ادامه ی اجرای پروژه ی مـذکور، آخرین عقیـده ی مقامـات ایرانی باشـد." همچنین، دو روزنـامه ی دیگر به نقل از منابع ژاپنی نوشـتند: "کمپانی های ژاپنی قادر نیسـتند قبل از پایان جنگ عراق و ایران، ادامه ی اجرای پروژه ی مذکور را از سر بگیرند." این منابع می افزایند که در پیشــنهادات هیئـت ایرانی راه هـای دیگر خـاتمه ی پروژه ی پتروشــیمی تعییـن نشـده اسـت، ولی اتمـام ایـن پروژه توســط کارشناسان کره ی جنوبی نیز غیر ممکن است.

در پایـان، به علت طفره رفتن ژاپن از اتمـام این پروژه می پردازیم. بـا وجودی که ایران امتیازهـایی برای ادامه ی کـار آن قائل شـده، چرا ژاپن از این کار سـرباز می زنـد؟ آیا با توجه به این مسـئله که ژاپن فکر می کنـد از کشورهایی که با ایران رابطه ی نزدیک دارند قادر به اتمام این پروژه نیستند، به این وسیله

می خواهـد امتیـازات بیشتری کسب کنـد یا مهم تر از همه ی این ها با توجه به هماهنگی سیاست ژاپن با غرب و امریکا و این که ژاپن نمی تواند سیاست مهمی خلاف سیاست امریکا اتخاذ نماید از انجام این کار خودداری می کند؟ و در ادامه ی همین مسئله، آیا با توجه به آگاهی ژاپن از نقشه های آینـده ی امریکا در رابطه با ایران نیست که از اتمام پروژه ی پتروشیمی طفره می رود؟

در جواب باید گفت که اصلی ترین علت این مسئله که سایر علل هم از آن نشئت می گیرند، پیوند ژاپن با غرب و امریکا می باشد و با توجه به این مسئله که ژاپن یکی از هم پیمان های امپریالیسم امریکا می باشد و به دلیل این که امریکا شدیداً مخالف رشـد صـنایع مـادر و خودکفـایی ایران است، با این کار مخالفت می ورزد. از طرف دیگر، با قبول ادامه ی کار توسط ژاپن در واقع غرب ثبات سیاسی انقلاب اسلامی را پـذیرفته و این سرشکسـتگی سـختی برای امریکا و غرب است که دائم دم از عـدم ثبات در ایران می زنند. همچنین، با توجه به تأکید ژاپن بر این مسئله که تا قبل از پایان جنگ حاضر به ادامه ی کار نیست، می خواهـد از این طریق هم ایران را برای پـذیرش صـلح تحمیلی تحت فشار قرار دهد و علاوه بر آن، چون عراق بازار خوبی برای مصنوعات ژاپن می باشد، ژاپن با عدم پذیرش اتمام پروژه ی ایران امتیازاتی از عراق کسب می کند.

مسئله ی دیگر بـا توجه به شـکست عراق در جنـگ بـا ایران و این که بـا شـکست نهایی عراق توسط ایران و گسترش انقلاب اسـلامی امریکـا در منطقه آینـده ی شـومی را برای خـود پیش بینی می کنـد، از این جهت، برای جلوگیری از شـکست نهـایی صدام و گسترش انقلاب اسـلامی، امریکا ممکن است در آینده نقشه هایی داشته باشد که با توجه به آگاهی سران ژاپن از این نقشه ها، ادامه ی مشارکت در این پروژه را به نفع خود نمی بیند مخصوصاً این که ژاپن بارها اعلام کرده که حاضـر به سرمایه گذاری بیش تری در این مجتمع پتروشیمی نمی باشد.

و آخرین دلیـل را این طور می توان گفت که چون ژاپن فکر می کنـد از کشورهـایی که رابطه ی نزدیـک با ایران دارنـد هیچ کـدام قـادر به تکمیـل این پروژه نیسـتند، به این دلیـل بـا طفره رفتن از اتمـام مجتمـع پتروشـیمی بنـدر امـام خمینی می خـواهد امتیازات بیش تری به دست آورد.(۱)

۱- مأخذ ۵، بخش دوم، صص ۳۱ و ۳۲، رادیو بی بی سی، ۱۴/۱۰/۱۳۶۱.

ص:٢٠٠

روزشمار جنگ چهارشنبه ۱۵ دی ۱۳۶۱ ۲۰ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۵ ژانویه ۱۹۸۳

۱۴۶

در ۲۴ ساعت گذشته، شهر آبادان هدف گلوله های خمپاره ی دشمن قرار گرفت که بر اثر آن، ۵ منزل مسکونی ویران شد. در منطقه ی عملیاتی محرم نیز اجرای آتش دشمن به طور متناوب ادامه داشت و شدت آن در منطقه ی فکه و زبیدات بیش تر بود. در جبهه های مرزی ایلام، قصرشیرین و باختران نیز تبادل آتش جریان داشت.(۱)

۱۴۷

در ادامه ی اعزام نیروهای داوطلب مردمی به جبهه های جنگ، امروز نیز یک هزار نفر از نیروهای بسیجی شهرهای خوی، ماکو، مرند، سلماس و جلفا؛(۲) ۲۵۰ تن از بسیجیان شهرستان خرامه و استان فارس (۳)؛ یک گروه ۸۰ نفری از نیروهای سپاه و بسیج نجف آباد و یک گروه از نیروهای آموزش دیده ی بسیج قم (۴)عازم جبهه های جنگ شدند.

همچنین به گزارش روزنامه ی اطلاعات، یک گروه از رزمندگان اعزام مجدد بسیج شهرهای نوشهر، چالوس، مرزن آباد و کلاردشت؛ یک صد و پنجاه و هشتمین گروه رزمندگان از لنجان سفلی؛ صدها تن از اعضای بسیج گنبد و خان ببین رامیان؛ گروهی از جان بر کفان بسیج سپاه پاسداران نور؛ گروهی از رزمندگان بسیج سپاه پاسداران یاسوج؛ یک گروه از رزمندگان بسیج مبارکه؛ یک گروه از بسیج منطقه ی داران؛ یک گروه از رزمندگان اعزام مجدد بسیج سپیدان؛ گروهی از دلاوران بسیج منطقه۳ استان های گیلان و مازندران؛ جمع کثیری از ایثارگران شهرستان ابهر؛ گروه هایی از جان بر کفان بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خراسان؛ ۳ گروه از اعضای بسیج شهرهای یاسوج، گچساران و دهدشت؛ گروهی از رزمندگان بسیج خرم آباد؛ گروهی از رزمندگان شاخه ی دانش آموزی بسیج سپاه پاسداران سیستان و بلوچستان؛ یک صد و پنجاه و هفتمین گروه از برادران بسیج سپاه پاسداران خمینی شهر و گروهی از کارکنان

۱- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی؛ و - روزنامه ی کیهان، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۸.

۲- روزنامه ی اطلاعات، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴، تبریز.

۳- همان، شیراز.

۴- همان، اصفهان و قم.

متعهد ژاندارمری همدان راهی جبهه های نبرد حق علیه باطل شدند.(۱)

همچنین به منظور کمک رسانی فنی و مهندسی به نیروهای رزمنده، از شهرستان بهشهر یک اکیپ فنی ۵۴ نفری متشکل از مکانیک و راننده ی ماشین آلات سنگین و سبک، بنا، کارگر ساده و جوش کار از سوی جهاد سازندگی این شهر به جبهه ها شتافتند.

یک کامیون ۱۰ چرخ حامل مرکبات نیز به گیلان غرب ارسال شد.(۲)

از شهرستان های ساری نیز یک اکیپ ۱۷ نفری متشکل از جوشکار، معمار و کارگر ساده برای بازسازی شهر سوسنگرد به این شهر رفتند و ۲۰ تن از برادران جهاد سازندگی گرگان نیز برای یاری دادن به رزمندگان، رهسپار مناطق جنگی کشور شدند.(۳)

همچنین از مشهد، یک گروه از ایثارگران جهاد سازندگی خراسان که در رشته های مکانیکی، رانندگی ماشین های سنگین و سبک، ماشین آلات راه سازی و امور فرهنگی و تدارکات مهارت دارند، پس از زیارت مرقد مطهر حضرت رضا(ع)، در میان بدرقه ی پرشور مردم مشهد عازم جنوب و غرب کشور شدند.(۴)

از کازرون نیز پنجمین کاروان کمپرسی شهرستان کازرون عازم مناطق جنگی شد. هم راه این کاروان، یک گروه ۲۰ نفری مهندسی و یک گروه ۱۶ نفره ی بنا، برای شرکت در بازسازی شهر آبادان راهی این منطقه شدند.(۵)

یک گروه ۷ نفری از کارکنان بنیاد مسکن انقلاب اسلامی زنجان نیز شامل مهندس، تکنیسین و راننده برای کمک به بازسازی مناطق جنگی به مهران اعزام شدند.(۶)

۱۴۸

در حمله ی افراد مسلح گروه های مخالف به خودروها در محور ارومیه - سلماس؛ نیروهای ژاندارمری سلماس و افراد تأمین پایگاه مهاباد، عده یی شهید و مجروح شدند. در پاک سازی روستاهای سقز نیز نیروهای ضد انقلاب متحمل تلفاتی شدند و شماری از نیروهای سپاه زخمی شدند.

به دنبال حمله ی دو روز پیش نیروهای کومه له به نیروهای خودی و بستن جاده در محور ارومیه و سلماس، امروز نیز نیروهای مسلح غیر قانونی که تعدادشان بیش از ۳۰ نفر براورد شده است، در حد فاصل امام کندی و کریم آباد در محور ارومیه - سلماس (۳۰ کیلومتری شمال ارومیه)، اقدام به بستن جاده و تیراندازی به سمت خودروهای در حال آمد و شد کردند.

نیروهای سپاه به محض اطلاع از موضوع، خود را به محل درگیری رساندند که در لحظات اول به محاصره ی نیروهای مهاجم درآمدند که در نهایت، با مقاومت توانستند از محاصره خارج شوند.

۱- همان.

۲- همان.

۳- همان.

۴- همان.

۵- همان.

۶- همان.

در این درگیری که بیش از یک ساعت طول کشید، نیروهای مهاجم ۴ تن از سرنشینان خودروها را به گروگان بردند و با تیراندازی به سمت سایر خودروها ۶ نفر را زخمی کردند.(۱)

در سلماس نیز افراد ژاندارمری با یک خودرو گاز(۲) در حال حمل خوار و بار و وسایل مورد احتیاج پایگاه سنجی در جنوب غربی این شهر بودند که در نزدیکی های شهر هدف حمله ی نیروهای مسلح ضد انقلاب قرار گرفتند که خودرو آنان به کلی در آتش سوخت و راننده ی آن نیز که یک استوار ژاندارمری بود، در میان شعله ها گرفتار شد و به شهادت رسید.

از ۲ تن از سرنشینان دیگر خودرو خبری در دست نیست.(۳)

در حمله ی دیگر نیروهای مسلح مخالف به افراد تأمین پایگاه گرگ تپه در شمال مهاباد یک درجه دار شهید و ۴ سرباز زخمی شدند.(۴)

نیروهای سپاه، روستاهای سرچشمه، مندیل بسر؛ عرب لنگ و گوره قلعه را در جنوب غربی سقز پاک سازی کردند که در روستای عرب لنگ بیش از ۱۰ نفر از نیروهای مسلح ضد انقلاب کشته یا مجروح شدند. در این عملیات، ۴ تن از نیروهای سپاه به طور سطحی زخمی شدند.(۵)

۱۴۹

انفجار یک بمب و اقدام برای سرقت از یک طلافروشی در تهران از جمله اقدامات نیروهای مسلح برانداز بود و در مقابل، یک خانه ی تیمی سازمان مجاهدین در تهران کشف و یکی از اعضای سازمان فداییان خلق در چالوس دست گیر شد. ۲ تن از فعالان چریک های فدایی خلق در استان هرمزگان نیز اعدام شدند.

بر اثر انفجار یک بمب کار گذاشته شده در منزل نامه رسان دادستانی در خیابان کمال وجودی تهران، قسمتی از منزل وی تخریب شد و همسر و فرزند وی به طور سطحی زخمی شدند.(۶)

همچنین، ۲ نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق در خیابان بعثت با زور اسلحه یک موتورسیکلت را از صاحبش ربودند. این دو تن در خیابان به یک واحد گشتی در خیابان سیدجمال تیراندازی کرده، متواری شدند. سپس، در ساعت ۱۷ در خیابان شیخ هادی منشعب از خیابان جمهوری قصد سرقت از یک طلافروشی را داشتند که با حضور مردم موفق به این کار نشدند و با به جا گذاشتن موتور سیکلت گریختند.(۷)

۱- سند شماره ۴۳۷۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه۵ به اطلاعات ستاد مرکزی، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۴۳۷۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی)، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۱۸۰۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات

جنگ: بولتن اطلاعاتی هفتگی، از ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (طرح و برنامه عملیات) اطلاعات عملیات به مسئول دفتر سیاسی (ستاد مرکزی)، شماره ۵۳، ۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳؛ و – سند شماره ۳۴۹۷۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه بعثت به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲؛ و – سند شماره ۰۸۸۲۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به قائم مقام فرماندهی، شماره ۱۴، ۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۶.

۲- گاز نام نوعی کامیون نظامی است.

۳- سند شماره ۳۴۹۵۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه سلماس به فرماندهی قرارگاه بعثت و ناحیه ی خوی، شماره ۱۳۶، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲؛ و – سند شماره ۳۴۹۷۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه بعثت به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، شماره ۱۵۸، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۴۳۴۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد علمیات، شماره ۲۹۱، ۱۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

۵- سند شماره ۰۸۸۹۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی هفتگی، از ستاد مرکزی سپاه پاسداران (طرح و برنامه عملیات) اطلاعات عملیات به قائم مقام کل سپاه، شماره ۵۲، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳؛ و – سند شماره ۳۴۹۵۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سقز به فرماندهی و فرمانده عملیات (قرارگاه حمزه) ق ح، شماره ۱۶۸، ۱۷/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۲۲۸۹۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، مرکز فرماندهی سپاه پاسداران، شماره ۲۲۱، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۷- سند شماره ۱۰۳۸۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، مرکز فرماندهی سپاه پاسداران، شماره ۲۱۹، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳.

ص:۲۰۴

در خیابان مطهری نیز یک خانه ی تیمی این سازمان کشف شد. از این خانه مقادیری

بمب، نارنجک و اسلحه به دست آمد(۱)

در چالوس هم شخصی که رابط مسئول تشکیلات سازمان کمونیستی چریک های فدایی خلق (اقلیت) در نوشهر و چالوس بود، دست گیر شد از وی یک اسلحه ی ژ۳ و مقداری تیر به دست آمد.(۲)

به حکم دادگاه انقلاب اسلامی استان هرمزگان و تأیید شورای عالی قضایی، ۲ تن از وابستگان و فعالان چریک های فدایی خلق (گروه اشرف دهقان) به جرم طراحی و اقدام اولیه برای ترور مقامات استان هرمزگان و وابستگی به این گروه به اعدام محکوم شدند و حکم درباره ی آنان به اجرا درآمد.(۳)

۱۵۰

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور، در دیدار با دبیرکل شورای عالی دفاع و عده یی از نیروهای تحقیقات صنعتی و دفاعی وزارت دفاع با تقدیر از زحمات کارکنان این وزارت خانه درباره ی اهمیت زیر بخش های نظام جمهوری اسلامی و تعهد نیروها برای رشد خلاقیت ها و ارتقای علمی در زمینه های گوناگون گفت: «چون جمهوری اسلامی مظهر خلاقیت های بزرگ و بی نظیر انسان ها ست، لذا حق این است که عناصر مبتکر، عالم و خلاق داشته باشد.» وی افزود: «این جمهوری را که یکی از بزرگ ترین میوه های تاریخ بشر است انسان هایی با همت، با بینش، با پشتکار و دل گرم به آینده ساخته و تحویل جامعه داده اند. بنابراین، در سایه ی این نظام که مظهر خلاقیت های انسانی است، حتماً بایستی این خلاقیت ها رشد کرده و بیش از همیشه در همه جا بروز کند.[...]

رئیس جمهور در بخش دیگری از سخنانش بر سرعت عمل، در کارها برای رسیدن به هدف های علمی و اقتصادی تأکید کرد و گفت: «امروز به عکس سابق از ذره ذره ی ابتکارها و استعدادها تشویق و استقبال خواهد شد و سعی می شود مخترعین را در میان جامعه سربلند کنند. روح خلاقیت و پی گیری و تحقیق علمی سرمایه یی است که اگر از آن به طرز صحیح و به جا استفاده شود، ما از وابستگی نجات پیدا خواهیم کرد.» وی افزود: «ما برای رسیدن به هدف های علمی و اقتصادی ضمن این که تنبلی را جایز نمی دانیم، عجله هم نداریم و معتقدیم کار باید به روال صحیح پیش برود و کاملاً پخته، منطقی و حساب شده انجام شود.»

پیش از سخنان رئیس جمهور، نظران دبیر شورای عالی دفاع، ضمن ارائه ی گزارشی در مورد ابتکارات این متخصصان در سیستم های پیچیده ی الکترونیکی و بازسازی و تعمیرات وسایلی که در گذشته منحصراً در اختیار بیگانگان بود و همچنین ساختن

۱- همان، ص ۲.

۲- سند شماره ۰۸۹۳۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به فرمانده منطقه۹، شماره ۱۲، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۵؛ و - سند شماره ۴۳۴۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، از فرماندهی ستاد منطقه۳ به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، شماره ۹۳۳، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۵۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۲ به فرماندهی مرکز.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۹۳، ۱۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۳، بندرعباس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱.

مهمـات و جنگ افزارهایی که در جنگ تحمیلی اثر مهمی داشـته است، اظهار امیـدواری کرد که در آینـده یی نه چنـدان دور ملت شهیدپرور و قهرمان ایران شاهد ساخت وسایل دقیق و پیچیده ی الکترونیک در داخل کشور خواهد بود.(۱)

۱۵۱

میرحسین موسوی نخست وزیر، در پایان جلسه ی هیئت دولت در گفت و گو با خبرنگاران درباره ی گزارش سازمان عفو بین المللی؛ توجه نکردن رسانه های بین المللی به برگزاری کنگره ی ائمه ی جمعه و جماعات در تهران و توسعه و روابط تجاری عراق و امریکا مطالبی بیان کرد.

وی درباره ی گزارش منفی سازمان عفو بین الملل درباره ی ایران گفت:

«سازمان عفو بین المللی همان طور که مشتش برای ملت ما باز شده، سازمانی وابسته به قدرت های استکباری است و ابزاری برای تبلیغ قدرت ها و سرکوب ملت های مستضعف است.

ما از این سازمان های عفو بین المللی تا به حال نشنیده ایم که جنایات اسرائیل، فالانژ ها و یا جنایات امریکا در السالوادور را منتشر کنند.

هدف و جهت گیری تمام این سازمان ها، کشورهایی بوده اند که روی پای خود ایستاده اند و برای این که به عملی که انجام می دهنـد چهره ی موجهی بدهنـد، گـاهی از اوقات، بعضـی از کشورهای متعلق به شـرق و غرب را در ردیف لیست خود قرار می دهند.

سازمان عفو بین المللی در این زمینه برای حقوق از دسته رفته ی امریکا می نالد و ما این را طبیعی می دانیم. سازمانی که برای پدر و پدربزرگش دل سوزی نکند، برای چه کسی دل سوزی بکند.»

وی افزود: «مسئله ی ائمه ی جمعه اگر در سطح انعکاس پیدا کند، می تواند یک میلیارد مسلمان را منقلب کرده و به حرکت درآورد. ما باید یقین داشته باشیم که گردهمایی ائمه ی جمعه مورد بغض و خشم قدرت های استکبار است و آن ها توسط رسانه های گروهی خودشان سعی می کنند این مسئله را سرکوب و خدشه دار نمایند.

۱- مأخذ ۱، بخش دوم.

با اهمیت و موفقیتی که این کنفرانس داشت، باید از مسئولین تشکیل آن تشکر نمود.

ما باید منتظر سم پاشی هایی علیه کشورمان باشیم، اما مسئله بسیار فراتر از این هاست.

این ائمه ی جمعه یی که به کشور ما آمدند، باید دید که تا چه حد تحت تأثیر جو انقلابی کشور ما قرار گرفته اند. آن ها اذعان می کردند که کشور ما یک برگشتی به صدر اسلام کرده و این مسئله بیش ترین تأثیر را بر آنان گذاشته است.»

آقای موسوی در مورد نزدیک تر شدن بیش تر صدام به امریکا و به رسمیت شناختن رژیم صهیونیستی گفت:

«صدام و اسرائیل از قبل یک ارتباط عمیق درونی با هم داشته اند. صدام جز با سازش با ابرقدرت ها نمی تواند روی پای خود بایستد. کویت، عربستان، اردن، مراکش و مصر به عراق کمک می کنند. این کشورها به کجا وابسته اند؟

اگر تا ده سال دیگر عراق با امریکا رابطه برقرار نکند، ما مطمئن هستیم که این ارتباط وجود دارد.»

نخست وزیر گفت:

همان طور که ما اوایل جنگ پیش بینی می کردیم که رژیم صدام بیش تر امریکایی است، این پیش بینی جنبه ی عینی هم پیدا کرده است.

اظهار نظرهای جدید صدام؛ مسافرت های شخصیت های امریکایی به بغداد، همه ی این ها نشانه ی صحت یافتن این پیش بینی است. در رابطه با اسرائیل، ما می دانیم که سیاست های این کشور در طول چند سال اخیر به نحوی بوده که رژیم صدام را تقویت کند.

رژیم صهیونیستی بسیار ظریف عمل می کند و صهیونیست ها یک تجربه ی صد ساله در تبلیغات دارند و بر اکثر رسانه های گروهی غرب امریکا و اروپا تسلط دارند و ۸۰ تا ۹۰ درصد رسانه های غربی در دست صهیونیست ها است. این دستگاه ها با این وسعت، علیه هر نظامی که دل خواه شان نباشد وارد کار می شوند، من جمله انقلاب اسلامی ایران. واقعیت های انقلاب آن قدر درخشان است که هیچ یک از این تبلیغات نتوانسته است مانع نشر حقایق انقلاب شود.»(۱)

میرحسین موسوی همچنین در سمینار "حفاظت در برابر اشعه" که در محل سازمان انرژی اتمی ایران تشکیل شد، درباره ی جایگاه انرژی اتمی در ایران؛ حساسیت این انرژی در دنیای امروز و استفاده از آن برای بهبود زندگی محرومان گفت: «انرژی اتمی در ایران رشته ی جوانی است و برای کشور ما جنبه ی حیاتی دارد و ما به منظور رسیدن به خودکفایی در این زمینه راهی طولانی در پیش داریم. ملتی که در برابر سیستم های پیچیده ی غربی و ابرقدرت ها احساس حقارت نمی کند، باید از تمام دستاوردهای بشری استفاده کند.» نخست وزیر در ادامه ی سخنانش افزود: «در زمینه ی انرژی اتمی و کاربرد

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳.

آن، با وجود داشتن افراد زبده و علاقه مند، با کمبود نیروی متخصص رو به رو هستیم، ولی جمهوری اسلامی ایران این اجازه را می دهد از پیشرفت های علوم که مربوط به ذهن های خلاق بشری است در هر نقطه از جهان استفاده کنیم.» موسوی با اشاره به این که انرژی اتمی در دست قدرت های استکباری به ابزار سرکوب و سلطه بر ملت های ضعیف تبدیل شده است گفت: «وقتی دانش انرژی اتمی در خدمت محرومان و مستضعفان و متخصصین متعهد قرار بگیرد، به کارگیری آن با معیارهای قدرت های استکباری تفاوت دارد.(۱) »(۲)

۱۵۲

به دنبال دیدار روز گذشته ی طارق عزیز با کلود شسون وزیر امور خارجه ی فرانسه، وی امروز درباره ی ادامه ی برنامه ی دیدارهای طارق عزیز در فرانسه گفت: «مذاکرات با طارق عزیز از نظر سیاسی شرایط را فراهم ساخته تا وی با سایر مقامات دولت فرانسه از جمله شارل هرنو وزیر دفاع، دارایی و وزیر تجارت خارجی و فرانسوا میتران رئیس جمهور فرانسه دیدار کند.» وی افزود: «قسمتی از مذاکرات مقامات فرانسوی با طارق عزیز به مسائل مربوط به جنگ ایران و عراق و مشکلات مالی دولت عراق اختصاص خواهد یافت.»(۳)

رادیو بی بی سی تفسیری در خصوص روابط سیاسی و نظامی فرانسه و عراق و پشتیبانی های این کشور در طول جنگ از عراق، اعلام کرد:

دولت فرانسه خواستار آن است که پیروزی ایران در جنگ موجب بر هم خوردن تعادل روابط ایران و کشورهای عرب نشود. در عین حال، سیاست دولت فرانسه مبنی بر آن است که موفقیت های نظامی عراق به حدی باشد که بتواند ایران را به قبول راه حل سیاسی برای خاتمه ی جنگ وادار سازد. طی سال ۱۹۸۱، دولت فرانسه مقادیر زیادی تجهیزات نظامی به ارزش ۱۴ هزار و ۵۰۰ میلیون فرانک مطابق با بیش از ۲ میلیارد دلار در اختیار عراق قرار داد. تجهیزات نظامی فروخته شده به عراق در سال بعد نیز کم تر از مقدار آن در سال ۱۹۸۱ نبود.

عراق علاوه بر جت های جنگنده ی میراژ اف۱ و موشک های هوا به دریای اگزوست، تانک و هلی کوپترهای ساخت فرانسه را نیز مورد استفاده قرار داده است.

اخیراً نیز قراردادی میان دولت عراق و فرانسه به امضا رسید که بر اساس آن فرانسه

۱- گفتنی است: «اولین سمینار حفاظت در برابر اشعه با شرکت ۶۸۰ نفر از کارشناسان و متخصصان سازمان انرژی اتمی ایران، اساتید و دانشگاه ها، پزشکان، رادیولوژیست ها و متخصصان مراکز صنعتی از تاریخ ۱۳ الی ۱۵ دی ماه جاری در محل سازمان انرژی اتمی ایران تشکیل شد (روزنامه اطلاعات، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، ص۳).

۲- همان.

۳- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱، صص ۸ و ۹، رادیو بی بی سی.

تعدادی توپ های ۱۵۵ میلی متری به ارزش در حدود ۶۰۰ میلیون دلار در اختیار عراق قرار خواهد داد. قرار است آقای طارق عزیز قبل از خاتمه ی سفرش به فرانسه در روز جمعه، یک بار دیگر با آقای شسون وزیر خارجه ی فرانسه گفت و گو و همچنین با پیر موری نخست وزیر فرانسه نیز ملاقات نماید.»(۱)

هم زمان با سفر طارق عزیز به فرانسه، یکی از مقامات نظامی عراق از دست یابی این کشور به سلاح های جدید خبر داد.

فرمانده نیروی هوایی عراق گفت: «نیروی هوایی عراق به جنگ افزارهای مدرنی مجهز شده که می تواند در مقابل کمک های کشورهای خارجی به نیروی هوایی ایران موازنه ی قدرت را به نفع عراق تغییر دهد.»

همچنین فرمانده نیروی دریایی این کشور ادعا کرد: «با دریافت مدرن ترین جنگ افزارهای دریایی، عراق نه تنها قادر به حفظ آب های ساحلی خود خواهد بود، بلکه در تمام منطقه ی خلیج فارس می تواند قدرت نمایی نماید و به کاروان های دریایی ایران که در منطقه تردد می نمایند آسیب های بیش تری وارد سازد.»(۲)

۱۵۳

در پی سخت گیری های مقامات کویتی علیه ایرانیان مقیم آن کشور، حدود ۱۰۰۰ نفر از ایرانیان مقیم کویت در پروازهای متعدد از روز گذشته تا صبح امروز از کویت اخراج و وارد شیراز شدند. به گزارش خبرنگار کیهان: «آخرین هواپیما حامل ۶۰۰ تَن از ایرانیان رانده شده از کویت، مقارن ساعت ۵ بامداد امروز در فرودگاه شیراز به زمین نشست و این عده بلافاصله توسط مقامات محلی در نزدیک تخت جمشید اسکان یافتند.»(۳)

خبرگزاری جمهوری اسلامی نیز درباره ی کمک های مالی و تدارکاتی دولت کویت به عراق و همچنین هم سویی تبلیغاتی و سیاسی مقامات و رسانه های این کشور و اقدامات سوء آنان علیه جمهوری اسلامی در گزارشی اعلام کرد:

«کمک های نظامی، سیاسی و اقتصادی رژیم کویت به رژیم عراق همچنان ادامه دارد و مقامات این رژیم کوچک ترین تجدید نظری در سیاست احمقانه ی خود نکرده اند. از جمله مسائل مهم و قابل توجه در این زمینه، ادامه ی کمک های ترانزیتی به عراق و تخلیه ی حداقل ۳ کشتی حامل تجهیزات مختلف در بندرگاه شعیبیه و حمل آن توسط صدها کامیون به عراق است. اوایل ماه جاری، حداقل ۱۸۰ کامیون حامل قیرهای مایع مخصوص پاشیدن روی زمین برای ایجاد چسبندگی و بیش از ۴۰۰ کامیون حامل تجهیزات مهم، با استتار و در شب به سوی عراق، حمل شده است. به گفته ی منابع آگاه و موثق، اسلحه و تجهیزات مختلف نظامی از قبیل موشک، تانک و هلی کوپترهای آماده

۱- همان، ص ۹، رادیو بی بی سی.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۹۲، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، به نقل از خبرگزاری عراق از بغداد - ۱۵/۱۰/۱۳۶۱؛ مأخذ ۱۳، ص ۵.

۳- روزنامه ی کیهان، ۱۳۶۱/۱۰/۱۵، ص ۲.

و کامپیوترهای هدایت و تجهیزات بسیار حساس و همچنین کانتینرهایی که سربسته از کشتی پیاده و در کامیون های بزرگ حمل می شده، جزء این وسایل ترانزیتی بوده است.

از سوی دیگر، در شب ۲۹ آذر ۱۳۶۱، حدود ۲۰۰ کامیون بعثی با شماره های عراق و بعضی دیگر بدون شماره که از عراق وارد کویت شده بودند، مشاهده شد و اضافه بر آن، تعدادی واگن های قطار بر روی تریلرهای پلاک کویت، به سوی عراق در حرکت بود. کلیه ی این کامیون ها توسط پلیس کویت اسکورت می شد و حتی بعضی شب ها به علت عدم آشنایی رانندگان با راه، به سوی شهر سرازیر شده که نماینده ی خبرگزاری جمهوری اسلامی در کویت، شخصاً ۲ مورد را مشاهده کرده است که توسط مأموران کویتی متوقف و سیل کامیون ها را به خارج از شهر راهنمایی کردند.

رژیم عراق فعالیت های سیاسی خود را در کویت توسعه داده و با آوردن روحانی نماهای مانند شیخ علی کاشف الغطاء، سعی در انحراف افکار عمومی مردم دارد.

در همین حال، روزنامه های کویت نیز وقیحانه به تبلیغات سوء خود ادامه داده و هم راه با منابع تبلیغاتی امپریالیسم و صهیونیسم، کلیه ی ادعاهای رژیم بغداد را منتشر می کنند. در این زمینه، در حالی که خبر انفجار خبرگزاری عراق را با محتوایی کم منتشر کردند، بمب باران وحشیانه ی شهر قهرمان پرور دزفول را به عنوان اقدام شجاعانه ی رژیم عراق، در صدر صفحات اول خود منتشر نمودند و آن را به تلافی انفجار خبرگزاری عراق اعلام کردند. هم زمان با این مسئله، روزنامه های کویت در کنار این اخبار، خبر پیش گویی های بی محتوای غربی ها مبنی بر این که امام خمینی در سال ۱۹۸۲ رحلت خواهند کرد را در کنار خبر پیش گویی سقوط دولت بیکن و اختلاف ولی عهد انگلیس با همسرش با تیترهای بزرگ در صفحات اول روزنامه های خود منتشر نمودند. هر چند طبق قوانین مطبوعاتی کویت، در این باره سفارت جمهوری اسلامی ایران می تواند به دولت این کشور اعتراض کند، ولی هیچ گونه عکس العملی از سوی سفارت نشان داده نشد و لذا این روزنامه ها با انتشار مقالات اهانت آمیز به نظام جمهوری اسلامی به توطئه ی خود ادامه می دهند.

این روزنامه ها در بدو امر، کم تر خبری از انتخابات مجلس خبرگان را منتشر نموده و پس از شرکت وسیع مردم در انتخابات، طی خبر کوتاهی آن را به عنوان انتخابات مجلس جانشینی (امام خمینی) منعکس کردند.

در همین زمان، کلیه ی روزنامه های کویت شیخ علی کاشف الغطاء روحانی نمای مزدور را به عنوان امام و مرجع در نجف اشرف معرفی نموده و به نقل از وی، به ستایش صدام و اهانت به جمهوری اسلامی ایران پرداختند.

رادیو تلویزیون و خبرگزاری کویت نیز مرتب بیانیه های رژیم بغداد را یک طرفه منتشر

کرده و حتی از پخش گفتارهای بی محتوای عوامل رژیم در بغداد نیز خودداری نمی کنند.

کلیه ی این برنامه ها در حالی صورت می گیرد که رسانه های گروهی مزبور در کویت سازش شاه حسن و شاه حسین و عوامل امریکا با اسرائیل را توجیه و زمینه را برای طبیعی جلوه دادن مذاکره با اسرائیل آماده می کنند.»(۱)

۱۵۴

به مناسبت میلاد حضرت مسیح(ع)، مراسم ویژه یی در اردوگاه های اسرای عراق در پادگان حشمتیه ی تهران و اردوگاه اسرای عراق در بندرانزلی برگزار شد. روزنامه های کیهان و اطلاعات در این باره گزارش هایی را تهیه کرده اند. به گزارش روزنامه ی کیهان:

«به مناسبت میلاد حضرت مسیح علیه السلام، مراسم ویژه یی با شرکت اسرای مسیحی ارمنی عراقی در اردوگاه حشمتیه برگزار شد. در این مراسم که گروه زیادی از اسرای مسیحی آشوری نیز شرکت داشتند، برنامه ی مذهبی به وسیله ی کشیش سرکیس ماسلیان از کلیسای خلیفه گری ارامنه ی نادری ویلا؛ ارتین ارتنیان سرپرست کلیسای ارامنه ی نادری و طرفات راویدیان عضو هیئت کلیسای سرکیس مقدس انجام شد. بنا بر همین گزارش، در این مراسم که عده یی از مقامات ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران نیز حضور داشتند، به هر یک از اسرای عراقی هدایایی داده شد. لازم به یادآوری است، از شروع جنگ تحمیلی تا کنون همه ساله چندین مراسم مذهبی برای اسرای مسیحی عراقی برگزار شده و با استقبال آن ها رو به رو شده است.»(۲)

روزنامه ی اطلاعات نیز به نقل از واحد مرکزی خبر نوشته است:

«مراسم ویژه ی سال نو مسیحی بزرگ داشت میلاد حضرت مسیح علیه السلام با شرکت اسرای عراقی مسیحی مستقر در پایگاه دریایی انزلی و با شرکت برخی از اعضای شورای خلیفه گری ارامنه ی انزلی؛ فرمانده پایگاه و جمعی از مسئولان، در سالن ورزشی پایگاه دریایی شمال در انزلی برگزار شد. در این مراسم، پس از انجام آیین ویژه ی سال نو مسیحی، یکی از اعضای شورای خلیفه گری بندرانزلی، پیام سال نو مسیحی را قرائت کرد. در قسمتی از این پیام آمده است: "ما اقلیت ارامنه ی ایران با الهام از رهبری داهیانه ی امام خمینی رهبر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران و به گواهی خون پاک شهیدان، شرق و غرب را محکوم کرده و اعلام می داریم که علی رغم تلاش های مذبوحانه شان، پیروزی نهایی از آن رزمندگان میهن اسلامی مان خواهد بود. به گزارش واحد مرکزی خبر، در پایان مراسم هدایایی که از طرف شورای خلیفه گری ارامنه ی بندرانزلی تهیه شده بود به اسرای عراقی مسیحی اهدا شد.»(۳)

۱- مأخذ ۲۵، بخش اول، صص ۱۵ - ۱۳، کویت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۵/۱۰/۱۳۶۱.

۲- مأخذ ۱، بخش دوم، ص ۱۹.

۳- مأخذ ۲۱، ص ۴.

روزشمار جنگ پنج شنبه ۱۶ دی ۱۳۶۱ ۲۱ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۶ ژانویه ۱۹۸۳

۱۵۵

به رغم گذشت بیش از سه هفته از ابلاغ مأموریت عملیات آفندی در استان میسان عراق و برگزاری جلسات متعدد در سطح فرماندهان قرارگاه خاتم الانبیا(ص) و قرارگاه های تابعه، هنوز چگونگی مانور در سطوح پایین تر واحدهای عملیاتی مشخص نشده و مباحث همچنان ادامه دارد.

در جلسه یی که ساعت ۸:۵۵ صبح امروز در محل قرارگاه کربلا و با حضور تعدادی از فرماندهان سپاه پاسداران شامل: غلامعلی رشید؛ حبیب اللهی مسئول عملیات سپاه یازدهم؛ احمد غلامپور معاون قرارگاه کربلا؛ علی زاهدی؛ احمد کاظمی فرمانده سپاه هفتم؛ شوشتری مسئول تدارکات کربلا؛ مرتضی قربانی؛ نبی رودکی فرمانده لشکر۱۹ فجر؛ حسین خرازی فرمانده سپاه سوم؛ مهدی بزرگی زاده؛ جوادی مسئول مهندسی کربلا و حمزه حمیدی نیا (احتمالاً) فرمانده لشکر نصر تشکیل شد.

ابتدا غلامپور با اعلام این که شناسایی در محور قرارگاه کربلا تمام شده است، نیروهای در اختیار لشکرهای ۸ نجف، ۷ ولی عصر، ۴۱ ثارالله و تیپ ۳۵ امام حسن(ع) را ۲۸ گردان آماده اعلام کرد و گفت که برای تضمین رسیدن نیروهای

این قرارگاه به غزیله حدود ۱۰۰ نفربر نیاز دارند.

حسین خرازی (فرمانده سپاه۳) نیز ادامه داد: «لشکرهای۱۴ امام حسین(ع) و ۲۵ کربلا و ۱۷ علی بن ابی طالب(ع) و تیپ۱۴ قمر بنی هاشم(ع) در حال حاضر ۱۲ گردان نیرو در اختیار دارند که تا زمان عملیات حدود ۳۰ گردان به آن اضافه خواهد شد.» وی افزود: «روی طرح مانور هنوز به طرح مشخص نرسیده ایم، ولی در صورتی که سرپل در مرحله ی اول عملیات کامل گرفته شود، ۲ راه کار [برای تصرف العماره] داریم.»

احمد کاظمی (فرمانده سپاه هفتم) هم در ادامه با اعلام این که ۴ هلی کوپتر عراق برای شناسایی در آسمان منطقه پرواز کرده اند گفت: «با ۳ گردان (لشکر) نجف می خواهیم خط را بشکنیم و با ۷ یا ۸ گردان سرپل را تأمین کنیم و ۵ گردان [لشکر] ثارالله احتیاط ما هستند.»

مرتضی قربانی (معاونت سپاه هفتم) نیز نظراتش را در مورد چگونگی عبور از پل غزیله مطرح کرد. پس از اعلام این نظرها، حسین خرازی در ادامه ی صحبت های قبلی اش در مورد مانور پس از عبور از پل غزیله گفت: «بهتر است ادامه ی عملیات را همان یگانی که عملیات را انجام می دهد، انجام دهد. ما می توانیم تلاشی نیز از میان هورالسناف(۱) داشته باشیم و از شمال به طرف العماره بیاییم. ما الآن آماده ایم، اما فقط نیروهای مان کم است.»

راوی قرارگاه خاتم(ص) برداشت خود را از سخنان فرمانده سپاه سوم این گونه نوشته است: «از این اظهارات برمی آید که سپاه سوم روی (مانور) عماره کار نکرده و با این صحبت ها تمایل دارد که در مرحله ی اول (عملیات) شرکت کند.»

پس از پایان یافتن سخنان فرماندهان، غلامعلی رشید ضمن جمع بندی آخرین وقایع منطقه، نارضایتی اش را از وضعیت موجود بیان کرد و گفت: «مانور سپاه ها [قرارگاه] ضعیف و نپخته است. شما در رده ی لشکر مانور ارائه ندهید، بلکه در حد گردان، مانور خود را طرح ریزی و ارائه کنید.» وی افزود: «اتفاقات مهمی در منطقه ی قرارگاه نجف افتاده: دشمن در منطقه خود را تقویت کرده (است) و در شمال عماره، قرارگاه لشکر احداث می کند و در شمال هورالسناف، حدود ۸ تیپ پیاده دارد. در عماره، تقریباً حکومت نظامی است. در اطراف پل رُمیله، ۸ گردان توپ خانه و ۱۸ قبضه کاتیوشا آورده است.» وی در ادامه برای ایجاد حساسیت بیش تر در فرماندهان قرارگاه ها در خصوص عملیات افزود: «حرکت ما در این جا باید تضمین داشته باشد والّا نباید اصلاً

۱- هورالسناف آب گرفتگی شمال العماره بود که این هور و هورالعظیم به وسیله ی مسیری که از زیر پل غزیله عبور می کرد، به هم مربوط می شدند.

حرکتی بکنیم. چون خطر شکست در این جا بیش تر از [عملیات] رمضان است و شما اثرات شکست را در بین مردم، خودمان و مسئولین می دانید. اگر احتمال [این که] شکست بخوریم [هست]، بهتر است [عملیات] انجام ندهیم و تضمین عملیات این است که روی مانور زیاد کار کنیم. علاوه بر این، اصول جنگ را فراموش نکنیم و روی نفرات مان زیاد کار کنیم و کیفیت آن ها را بالا ببریم. ما از لحاظ امکانات کمبود داریم و با همین امکانات مجبوریم بجنگیم. با وضعیت نیروی دشمن، ما نیرو کم نداریم ولی از نظر مکانیزه در مضیقه هستیم.»

حبیب اللهی نیز تأکید کرد: «ما نباید تا [قبل از رسیدن به] العماره بایستیم، بلکه باید عماره را کاملاً محاصره کنیم. ما ولو نیروی خود را حتی از جاهای دیگر برداریم، باید روی عماره کار کنیم.» غلامپور نیز در پایان گفت: «روی طرح مانور کار نشده و نفرستادن [نیامدن] نیروهای سپاه سوم مسئله ی مهمی است که باید سریعاً انجام شود.»

بنابراین، مقرر شد سپاه ها به ویژه در مورد مانور اقدامات مشخص تری انجام دهند و مانور را در سطوح پایین تر (در حد گردان) طراحی و ارائه کنند.(۱)

۱۵۶

در گلوله باران شهر آبادان، ۴ منزل مسکونی تخریب شد و ۲ نفر مجروح شدند.(۲)شد.(۳)

در یک عملیات محدود در مهران، نیروهای سپاه با نفوذ به مواضع دشمن یک قبضه توپ ۱۰۶ را منهدم کردند و ۲ تن از نیروهای دشمن را به اسارت درآوردند.(۴)

۱۵۷

با هوشیاری نیروهای خودی، اقدامات گروه های مخالف در مناطق غربی و شمال غرب کشور بی نتیجه ماند. افراد مسلح ۲ نفر را نیز در محور مریوان - چناره به شهادت رساندند و دولت عراق به این گروه ها کمک مالی کرد.

در ساعت ۱۲:۴۵ نیروهای کومه له در جاده ی سنندج - مریوان، جاده را در حوالی روستای رشنش مسدود کردند و به سمت خودروهای در حال گذر تیراندازی کردند که با اصابت گلوله، مخزن یک تانکر سوراخ شد و گازوئیل های خودرو روی جاده ریخت و آتش گرفت و در پی آن خودروها متوقف شدند و نیروهای کومه له با متوقف کردن یک مینی بوس، ۷ تن از سرنشینان آن را گروگان گرفتند. هم زمان با این اقدام و رسیدن نیروهای سپاه و ژاندارمری، درگیری بین طرفین آغاز شد و در طول آن ۵ تن از نیروهای کومه له کشته؛ و ۵ تن مجروح و بقیه مجبور به فرار شدند. در این حادثه ۵ تن

۱- سند شماره ۱۶۵/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه کربلا در عملیات والفجر مقدماتی، (تقی رضوانی)،

۲- سند شماره ۴۳۵۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۹۲، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳.

۳- همان.

۴- سند شماره ۰۸۹۳۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی)، به فرمانده منطقه۹، شماره ۱۲، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۵؛ و - سند شماره ۰۸۸۹۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی هفتگی، از ستاد مرکزی سپاه پاسداران طرح و برنامه عملیات (اطلاعات عملیات) به قائم مقام کل سپاه، شماره ۵۲، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

از نیروهای خودی نیز زخمی شدند.(۱)

در همین منطقه، نیروهـای مهاجم به پایگاه تیژتیژ حمله کردنـد که با هوشـیاری نیروهای خودی و دست گیری ۶ تن از آنان و فرار بقیه ی مهاجمان، درگیری خاتمه یافت.(۲)

در محور مریوان – چنـاره نیز نیروهای مسـلح غیر قانونی ۲ تن از افراد بومی را به شـهادت رساندنـد و بدن آنان را مثله کردند. روی بدن این قربانیان نوشته شده بود "سزای جاسوسی برای جمهوری اسلامی(۳)

در ادامه ی عملیات روز گذشـته ی نیروهای خودی در جنوب شهر سقز، امروز نیز نیروهای خودی روستاهای سرقلعه، گاوشله، گـل تپه، هیجـان تـازه آبـاد، قره دره، قـالوجه، بـاش قشـلاق، کـانی چابـک و کی نزان را پـاک سازی کردنـد، نیروهای حزب دمکرات نیز با تحمل تلفاتی مجبور به ترک منطقه شدند.(۴)

در مهاباد نیز نیروهای سپاه در ۳ نقطه بر سـر راه نیروهای مسـلح غیر قانونی عملیات کمین اجرا کردند که در طول آن ۲ تن از آنان کشته و تعدادی زخمی شدند.(۵)

در این روز، دولت عراق مبلغ ۱۰ میلیون ریـال و مقـداری اسـلحه از شـهر قلعه دیزه ی عراق برای تحویل به حزب دمکرات به روستای آلادان ارسال کرد.(۶)

۱۵۸

نیروهای سازمان مجاهـدین خلق یک پاسـدار را در تبریز به شـهادت رساندنـد. شـماری از افراد سازمان نیز در شـمال و شـمال غرب کشور دست گیر شدند و از یک خانه ی تیمی تعدادی سلاح و مقداری مهمات به دست آمد

هنگام دست گیری ۲ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق در شهر تبریز، یکی از پاسداران هدف گلوله قرار گرفت و به شهادت رسید. یکی از افراد سازمان نیز اقدام به خوردن قرص سیانور کرد که به مرکز درمانی منتقل شد.(۷)

در شهرسـتان خوی نیز در بازرسـی خـانه یی خـانه هـایی که افراد سازمـان مجاهـدین خلق از آن اسـتفاده می کردنـد، ۳ قبضه اسـلحه، نارنجـک، مهمـات و تعـداد فراوانی قرص سـیانور کشف شـد، یادآوری می شود که ساکنان خانه قبلاً آن جا را ترک کرده بودند.(۸)

در رودسـر هم افراد سازمان مجاهدین خلق به ضـرب و شـتم همسر یکی از پاسداران پرداختند. آنان قصد داشتند او را وادار به خوردن قرص سیانور بکنند که با مقاومت و سر و صدای وی، مجبور به ترک محل شدند.(۹)

در شهرسـتان نور نیز یکی از افراد فعال چریک های فدایی خلق (شاخه ی اشرف دهقان) که ۵ اسلحه و ۸۰ نارنجک به هم راه

داشت، دست گیر شد.(۱۰)

۱- سند شماره ۴۳۴۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد علمیات، شماره ۲۹۱، ۱۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۳۴۱۱۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به مقام استانداری استان کردستان، شماره ۱۲۲، ۱۷/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۶۹۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه ۴ ژاندارمری کردستان (رکن۲)، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۴۳۷۱۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از دبیرخانه ی شورای امنیت کشور به فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۴۶۷۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه ۴ (رکن۲)، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۴۳۵۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۹۰، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۳- سند شماره ۳۰۱۰۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرماندهی ناحیه ۴ (رکن۲)، شماره ۲۹۹، ۱۷/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۶۸۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار محترم استان کردستان، شماره ۶۰۳۴، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۳۴۹۶۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه، ۱۹/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۴۳۷۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به ستاد مرکزی سپاه مرکز فرماندهی، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۳۴۹۶۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه مهاباد به فرماندهی قرارگاه بعثت، شماره ۱۲۷، ۱۷/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۳۰۱۰۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: به فرماندهی ناحیه ۴ (رکن۲) از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲)، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۷- سند شماره ۴۳۵۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۵ (اطلاعات عملیات) به ستاد مرکزی (اطلاعات و عملیات)، شماره ۳۴۱۲، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۲۲۸۹۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، مرکز فرماندهی سپاه پاسداران، شماره ۲۱۸، ۲۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۸- سند شماره ۰۸۹۳۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبرنامه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۳۷، ۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۵، به نقل از گزارش ستاد منطقه۵ سپاه پاسداران.

۹- سند شماره ۴۳۴۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، از منطقه۳ (فرماندهی) به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، شماره ۹۳۴، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

۱۰- همان؛ و - سند شماره ۳۴۵۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری گزارش هفتگی، از ستاد منطقه۲ به ستاد مرکزی.

۱۵۹

امام خمینی در جمع تعدادی از فرماندهان نظامی سپاه و ارتش مستقر در قرارگاه های کربلا و نجف سخن رانی کردند. مهم ترین محور سخنان ایشان عبارت بود از:

اتکال به خداوند رمز پیروزی رزمندگان؛ تداوم پیروزی در صورت حفظ وحدت و کار کردن برای خدا.

شرح کامل سخنان امام امت بدین ترتیب است:

«از شما برادرها و جوان های عزیزی که در جبهه اسلام در مقابل کفر مشغول خدمت هستید تشکر می کنم. رمز پیروزی شما برادران و جوانان عزیز اتکال به خدای تبارک و تعالی و اعتماد به رحمت اوست که این در رأس همه امور است و دیگری پیروی از دستورات خدای تبارک و تعالی در این که همه با هم یکی باشید و در روایت حضرت رسول هم آمده است که مؤمنین یک دست هستند و حتی تعبیر دو دست نفرمودند و باید شما اجتماع و وحدتتان را به جائی برسانید که بین خودتان جدایی نبینید و این دستور اسلامی است که با یکدیگر برادر باشید و این وحدت و برادری که اسباب این می شود که هیچ قدرتی نتواند بر شما چیره شود و تا این توکل و توجه به خدا هست هر قدرتی در مقابل شما هیچ و نابود است. شما بحمدالله با دلی روشن و چشمی باز برای خدا و برای اسلام و برای کشوری که از خود شماست فداکاری می کنید و این فداکاری پیش خدای تبارک و تعالی و ملائکهالله و انبیا ثبت است. هرگز از دشمن هراسی نداشته باشید. کسی که خدا با اوست از هیچ قدرتی جز قدرت او هراسی ندارد و از آنجا که ما همه چیزمان از اوست و باید در راه او باشیم، خودمان، جانمان، مالمان، اولاد و فرزندانمان همه و همه از اوست. شما این را می دانید که هر چه بشود، پیروزی با ماست و مادامی که شما این ایده را دارید که برای خدا خدمت کنید، در عبادت هستید و پیروز و دشمن شما انشاءالله شکست خورده است و نابود خواهد شد. امیدوارم که

خداوند قدرت روحی و بازوئی به شما عنایت کند که در راه او جهاد کنید و شما اجر شهدا را دارید، چه شهید بشوید و چه شهید نشوید. بروید به طرف نبرد با دشمن، با دلی محکم و قلب هایی مملو از محبت خدا، قلب هائی که از هیچ قدرتی ترس ندارد. و خداوند همه شما را حفظ کند.»(۱)

۱۶۰

برای ایجاد یک قرارگاه مشترک بین سپاه پاسداران و نیروی دریایی جمهوری اسلامی ایران (قرارگاه دریایی نوح)، هیئتی مرکب از ناخدا افضلی فرمانده نیروی دریایی ارتش؛ محسن رضایی فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ رحیم صفوی عضو شورای فرماندهی سپاه و حجت الاسلام الهی مدیر اداره ی سیاسی ایدئولوژی نیروی دریایی، وارد بوشهر شدند و در فرودگاه این شهر مورد استقبال مسئولان استان و گروهی از روحانیون و مقامات نظامی و انتظامی بوشهر قرار گرفتند.

ناخدا افضلی فرمانده نیروی دریایی جمهوری اسلامی در گفت و گویی هدف از این سفر را چنین شرح داد: «رزمندگان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و بسیج مستضعفین نظام جمهوری اسلامی ایران، در صحنه های نبرد زمینی، از همان اوایل شروع جنگ به نحو بارز و چشمگیری وارد عمل شدند و نتایج درخشانی از هم کاری همه جانبه ی سپاه و نیروی زمینی در جبهه های زمینی به دست آمد.

ضرورت ایجاب می کرد به نحوی برادران سپاه و بسیج در نیروی دریایی شرکت و نقشی را به عهده بگیرند تا به تدریج بتوانند اثرات مثبت خود را در روند جنگ برای آینده جهت دفاع از مرزهای آبی جمهوری اسلامی ایران ایفا بکنند.»

وی افزود: «بایستی برای ادامه ی پیروزمندانه ی جنگ در دریا راهی نو و روشی جدید در پیش گرفت و بر این اساس الزامی است که ما از برادران سپاه پاسداران که سازمان دهنده ی نیروهای لایزال مردمی است، دعوت کنیم بیایند و با استفاده از این نیروهای عظیم راه هایی را باز کنند که مقدمات این کار با تشکیل قرارگاه مشترک نوح در یکی از پایگاه های دریایی کشورمان فراهم شده است.(۲)

در این زمینه بررسی های مقدماتی انجام شده و هماهنگی لازم را به عمل آورده اند و قرار شده است که در یکی از پایگاه های نیروی دریایی، قرارگاه مشترکی میان سپاه و نیروی دریایی ایجاد شود و

۱- سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه ی نور (مجموعه رهنمودهای امام خمینی)، جلد ۱۷، تهران: انتشارات شرکت سهامی چاپ خانه ی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهمن ۱۳۶۴، ص ۱۴۶.

۲- روزنامه ی اطلاعات، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴، بوشهر، به گزارش واحد مرکزی خبر.

برای این موضوع تعدادی از فرماندهان سپاه پاسداران و تعدادی از افسران نیروی دریایی به اتفاق مدیر اداره ی سیاسی ایدئولوژی نیروی دریایی به این پایگاه آمده ایم تا ضمن بازدیدی از محل، مقدمات کار [را] برای اجرای این مهم فراهم بکنیم که برای این امر نقش هماهنگ کننده را دایره ی سیاسی ایدئولوژی نیروی دریایی به عهده دارد و ما سعی می کنیم که با آموزش تاکتیک لازم [را] به برادران سپاهی بیاموزیم که ان شاءالله در آینده از ثمرات مثبت این امر مهم نیروی دریایی و مملکت جمهوری اسلامی و برادران سپاهی برخوردار شوند.»(۱)

پس از آن، محسن رضایی فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در سخنانی ضمن تشریح توطئه های استکبار جهانی علیه جمهوری اسلامی ایران بر لزوم وحدت هر چه بیش تر همه ی نیروهای مسلح تأکید کرد و گفت: «تمامیت ارضی و استقلال میهن اسلامی و آینده ی انقلاب و همچنین شکست نهایی شیطان بزرگ شاید در دریا تعیین شود.»

وی به نزدیکی و هم کاری بیش از پیش نیروهای دریایی و سپاه پاسداران اشاره کرد و گفت: «برای شروع این حرکت، در حال برنامه ریزی هستیم و این در گرو میزان توانایی های ما در استفاده از نیروهای مردمی و تلاش ما از این حرکت و رفتن به سوی آینده است که در مقابل انقلاب و مردم قرار دارد.»(۲)

۱۶۱

در ادامه ی سفر طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق به پاریس، وی امروز با ریمی شولزور وزیر بازرگانی خارجه ی فرانسه دیدار کرد. بی بی سی در این باره گزارش داد: «شولزور، پس از دیدار با طارق عزیز اظهار داشته است که فرانسه با توجه به محدودیت اقدامات قابل انجام، کوشش خواهد کرد تسهیلات اعتباری مورد درخواست عراق را در اختیار این کشور قرار دهد و آمده است که خرید نفت از عراق را افزایش دهد.»

در ادامه ی گزارش بی بی سی آمده است:

«در پاریس به طور غیر رسمی گفته می شود که واردات نفت فرانسه از عراق سه برابر خواهد شد و به ۸ درصد کل واردات کشور خواهد رسید.

بدین ترتیب، عراق بار دیگر پس از عربستان سعودی به صورت دومین صادرکننده ی مهم نفت به فرانسه درخواهد آمد.

از نظر مالی، دولت عراق در سال ۱۹۸۱، مقادیری لوازم نظامی به ارزش در حدود ۲ میلیارد دلار از فرانسه خریداری کرده بود و در سال ۱۹۸۲ نیز میزان واردات نظامی

۱- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، بوشهر.
۲- مأخذ ۱۶.

عراق از فرانسه اندکی کم تر از این مبلغ بود.

عراق بایستی در حدود یک میلیارد دلار از این بدهی های خود را در سال جاری، یعنی ۱۹۸۳ به فرانسه بپردازد و در این سال مبلغی در همین حدود بایستی در ازای واردات غیر نظامی به فرانسه پرداخت کند. گفته می شود که مقامات عراق از فرانسه درخواست امتیازی برابر مبالغ فوق کرده اند، یعنی حدود ۲ میلیارد دلار که مدت بازپرداخت آن طولانی تر تعیین شده است.»(۱)

طارق عزیز در مصاحبه با کانال یک تلویزیون فرانسه درباره ی اهداف سفر خود به فرانسه سخن گفت:

خبرنگار تلویزیون فرانسه از وی پرسید: «شما می گویید که در جست و جوی دوستی آمده اید، اما شما همچنین برای فراهم کردن اسلحه نیز آمده اید. بعضی ها ادعا می کنند که شما قراردادی را به مبلغ ۱۳ میلیارد فرانک با فرانسه امضا کرده اید.»

وی گفت: «سال هاست که در حقیقت ما قراردادهای بسیار مهمی داریم و این قراردادها در حال اجرا می باشد و من نیامده ام تا چیزهای جدیدی در این زمینه جست و جو کنم، بلکه برای صحبت در رابطه با روابط دو جانبه در همه ی زمینه ها آمده ام.» خبرنگار پرسید: «فرانسه به شما کمک مالی و نظامی می کند. آیا در این رابطه تسهیلاتی فراهم شده و شما جوابی در این زمینه دریافت کرده اید؟»

وی پاسخ داد: «مذاکرات من دوستانه و سازنده بوده اند و من به خصوص منتظر دیدار فردای خود با آقای میتران رئیس جمهور می باشم.»(۲)

۱۶۲

خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران از بروز نوعی حالت تخاصم سیاسی که منشأ آن زیاده خواهی صدام حسین و توقعات وی از دولت کویت است خبر داد.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران: «طی ۴۸ ساعت گذشته، سفیر عراق در کویت، دو بار با وزیرخارجه ی این کشور دیدار و گفت و گو کرده است. یک منبع موثق گفت: "روز گذشته، صدام در یک تلگراف فوری و شدیداللحن از امیر کویت خواسته است موضع خود را به ویژه در مورد جنگ تحمیلی مشخص سازد.»(۳)

۱۶۳

مضر بدران نخست وزیر اردن، از امکان ایجاد یک پروژه ی راه اندازی خط لوله ی انتقال نفت از طریق بندر عقبه خبر داد و گفت: «تماس هایی بین دو رژیم عراق و اردن در مورد پروژه ی ایجاد یک خط لوله ی نفت برای صدور نفت عراق از طریق بندر اردنی

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۹۳، ۱۷/۱۰/۱۳۶۱، صص ۳۲ و ۳۳، رادیو بی بی سی، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۹۴، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱، صص ۱۴ - ۱۳، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۱۰/۱۳۶۱.

۳- مأخذ ۱۹، ص ۹، کویت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱.

"العقبه" در ساحل دریای سرخ برقرار است.»

بـدران افزود: «کمیته هـای فنی مشترک در این زمینه پیشـرفت هـایی به دست آوردنـد و این پروژه در آینـده ی نزدیک جهت صـادر کردن نفت عراق از طریق اردن، به مرحله ی اجرا درخواهـد آمـد.» وی افزود: «در صورت ایجـاد این خـط لوله ی نفت یک خط لوله ی فرعی از آن به پالایشگاه نفت ایران کشیده خواهد شد.»(۱)

نشریه ی لیست لویدز لندن نیز از خرید برنج امریکایی از سوی مقامات عراق خبر داد:

به گزارش این نشریه: «سفارش ۱۶۳ میلیون دلاری عراق به بازار بی رونق برنج امریکا و اوضاع کساد کشاورزان غلات و بندر هوسـتون رونـق بخشـیده است.» به نوشـته ی این نشـریه: «عراقی هـا ۱۴۷ میلیـون تن برنـج اعلا- از پنـج تولیدکننـده ی تگزاس خریداری نموده اند که در ماه های ژانویه تا مه (دی - خرداد) تحویل خواهد شد. این معامله ی خرید برنج به دنبال سـفر یک هیئت عراقی به امریکا صورت گرفته است. این سفر از سوی شورای بازاریابی برنج ایالات متحده ترتیب داده شده بود.

هیئت عراقی همچنین ۷۵,۰۰۰ تن غله سفارش داده است.»(۲)

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، ص آخر، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، خبرگزاری قطر.
۲- مأخذ ۱۹، ص ۱۰، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱، لنـدن - خبرگزاری کویت به نقـل از نشـریه ی کشتی رانی انگلیس.

روزشمار جنگ جمعه ۱۷ دی ۱۳۶۱ ۲۲ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۷ ژانویه ۱۹۸۳

۱۶۴

در ادامه ی جلسات روز گذشته، ساعت ۱۶:۳۰ امروز، جلسه یی با حضور تعدادی از فرماندهان ارشد سپاه شامل: محسن رضایی، غلامعلی رشید، رحیم صفوی، مجید بقایی، حسن باقری و مهدی بزرگ زاده، در محل قرارگاه کربلا تشکیل شد.

در این جلسه که بلافاصله پس از حضور فرمانده کل سپاه در منطقه تشکیل شد،(۱) غلامعلی رشید اخبار و حوادث منطقه ی عملیاتی را به اطلاع وی رساند.

رشید در بخشی از سخنانش گفت:

«حدود ۸ جلسه در رده ی لشکر تشکیل دادیم و در یکی از این جلسات همه متقاعد شدند که در منطقه ی ۲، سپاه عمل کند و سپاه سوم در احتیاط بماند. ضمناً، برای شروع عملیات، همه ی فرماندهان عمل کننده حدود ۱۲ تا ۱۳ روز دیگر زمان می خواهند و هنوز نیروهای یگان ها نیامده اند.

(قرارگاه) کربلا حدود ۷۰ دستگاه و قرارگاه نجف ۳۰ دستگاه خودرو مکانیزه دارند. زرهی (سپاه) ۹۵۰ دستگاه تانک و حدود ۴۰۰ دستگاه نفربر دارد، ولی اکثراً خراب است و با محدودیت در تعمیر و نگه داری رو به رو هستیم، لذا فرماندهان می گویند با استفاده از نفربرهای ارتش، نیروها را جلو ببریم.

فعلاً مشکلات مهندسی بسیار زیاد است و عقبه های ما بسیار نامناسب اند. در حال

۱- محسن رضایی که به اتفاق رحیم صفوی و حسن باقری برای بررسی برخی امور مربوط به تشکیلات سپاه (بررسی تشکیل ستاد مشترک سپاه) به تهران رفته بودند، ساعت ۱۵:۴۵ با هلی کوپتر به قرارگاه کربلا وارد شدند.

حاضر، به حدود ۴۰۰ دستگاه کمپرسی نیاز داریم.»

وی همچنین در گزارشی از حوادثی که هنگام اجرای عملیات های شناسایی رخ داده - که حاکی از حساسیت بسیار دشمن به تحرکات رزمندگان و کنترل مواضع دفاعی اش بوده است - گفت:

«نزدیک نهر شاخه (در ارتفاعات فوقی)، ۵ سرباز از تیپ۵۸ ذوالفقار که برای شناسایی جلو رفته بودند، با کمین دشمن درگیر شدند و ۲ نفر [از آنان] شهید و ۲ نفر مجروح شدند.

در چهارراه بیت راشد، ۲ نفر از نیروهای خودی که با خودرو لندکروز جلومی رفتند، با گشتی دشمن برخورد کرده و خودرو را رها کرده و فرار می کنند و دشمن خودرو را با هلی کوپتر برد.

و در اتفاق سوم، در شرق تپه ی۸۵ در شمال منطقه ی عملیات، ۲ گروه از لشکر نصر [که] جداگانه به شناسایی رفته بودند، موقع برگشت (به اشتباه) با هم درگیر شدند و در چزابه نیز پای یکی از نیروهای خودی به مین منور گیر کرد، ولی دشمن متوجه نشد. ضمناً، دشمن نیروهای خود را در غرب رودخانه ی میمه که حدود ۸ تیپ پیاده و ۲۰ گردان توپ خانه است، با ۱۸ قبضه کاتیوشا تقویت کرده است.

و همچنین در عماره شایع شده است که ایران قصد دارد در این شهر "هلی برن" کند.»(۱)

۱۶۵

شهر آبادان امروز نیز به طور متناوب زیرآتش توپ های سنگین ارتش عراق قرار داشت که در طول آن، ۴ منزل مسکونی تخریب شد.(۲)

۱۶۶

افراد وابسته به حزب دمکرات کردستان، کمینی را در منطقه ی حسین آباد دیواندره علیه نیروهای خودی اجرا کردند که در طول آن، ۹ تن از نیروهای ژاندارمری شهید و ۲ تن زخمی شدند. در این اقدام، حداقل ۴ تن از نیروهای مهاجم نیز کشته شدند.(۳)

۱۶۷

حکم اعدام ۵ تن از محکومان دادگاه انقلاب اسلامی اسلام آباد غرب پس از تأیید دادگاه عالی انقلاب اسلامی قم اجرا شد.

جرم ۳ تن از این افراد جاسوسی و هم کاری با نیروهای عراق و شرکت در درگیری هایی بود که شهادت ۱۹ تن از افراد سپاه و جهاد سازندگی را در پی داشته است. جرم ۲ تن دیگر نیز - که عضو سازمان چریک های فدایی خلق و سازمان

۱- سند شماره ۱۵۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (تقی رضوانی)، ۱۷/۱۰/۱۳۶۱ تا ۴/۱۱/۱۳۶۱، صص ۲ تا ۴.

۲- سند شماره ۴۳۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۹۱، ۱۷/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۱۰۳۸۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، مرکز فرماندهی سپاه پاسداران، شماره ۲۱۷، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۳۴۱۱۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به استانداری کردستان، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۴۳۵۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

ص:۲۲۴

مجاهدین خلق بودند - شرکت در درگیری های مسلحانه و... بود.(۱)

امروز، در رودسر نیز یکی از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق در محل قرار دست گیر شد و با دست گیری وی، ۲ نفر از وابستگان این سازمان شناسایی و دست گیر شدند.(۲)

۱۶۸

آقای هاشمی رفسنجانی در نمازجمعه ی این هفته ی تهران درباره ی زمینه ها و کارکردهای پیام اخیر ۸ ماده یی امام خمینی و امکان سوء استفاده از این پیام و تأسیس فرماندهی مرکزی نیروهای امریکا در منطقه ی خاورمیانه مطالبی بدین ترتیب بیان کرد:

«بیانیه یی که دو سه روز پیش صادر شد در مورد گزینش ها، من شخصاً وقتی که برای اولین بار صبح از رادیو شنیدم در اتاق راه می رفتم و آن گوینده ی رادیو با آهنگ بسیار مناسب و دل نشین این را می خواند. من از این کلماتی که از امام به گوش می رسید، اشک در چشمانم جمع شده بود و می ریخت و این قدر این امام و این رهبر عزیز به موقع و بجا و مناسب این دردهای بزرگ جامعه را معالجه می کنند. حالا این احتیاج به یک مقدار توضیح دارد، ممکن است حالا کسانی پیدا شوند مانند همان لیبرال ها که یک نامه ی سرگشاده بنویسند و بگویند دیدید که ما گفتیم همان هایی را که می گفتیم، اگر شما کرده بودید، امام چنین نمی گفت، ولی من همین الآن به آن ها بگویم این آن نیست که شما می گویید، این چیز دیگری است که من عرض می کنم. آن چیزی که شما می گفتید این بود که این حکومت را بدهید به دست به اصطلاح روشن فکران لیبرال که بتوانند با الگوی سوئد و سوئیس یک مملکتی این جا بسازند؛ این حرف شما بود. مثلاً- شما یک کسی را می گذاشتید در بزرگ ترین مرکز اقتصادی ما که در شورای عالی اقتصاد رسماً و علناً جلو همه گفت که اسلام نه مفید است و نه لازم برای این جامعه و نه کارساز؛ شما این جوری هستید. استانداران امکانات این مردم را می داد به این منافقین که همه ی این ها بمب شد و ترکید و همه ی مردم را به زحمت انداخت؛ این چیزی که شما می گفتید آن بود و آن چیزی که شما می خواستید که حالا رفته اند آن جا و اسلام را منکرند و فقط لیبرالیسم برای شان مطرح است آن هم به اسم ملیت که ملت هم دروغ می گوید، این آن نیست، بلکه همان کارهای آن روزها عکس العملی داد که آن روز امام فرمودند ما باید استغفار کنیم که انقلاب را به آن راه انداختیم. روزنامه های مان آن طوری بودند که یا چپی ها حاکم بودند یا لیبرال ها و کسی که آن جا نبود، مسلمان ها بودند. صدا و سیمای مان، ادارات آن طوری بودند و حاضر نبودند یک قدم به این طرف بردارند و وقتی که امام گفت بی حجابی را بر دارید، گفتند که ما به زور نمی توانیم بگوییم چادرسرشان کنند؛ باید این ها را قانع شان کنیم. حالا خودتان مگر قانع نبودید که آن ها را قانع کنید؟ عکس العمل آن حرکت بد به طور طبیعی

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۹۶، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴، باختران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۹/۱۰/۱۳۶۱.

۲- سند شماره ۴۳۴۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، از فرماندهی منطقه۳ به فرماندهی ستاد

مرکزی، شماره ۲۹۵، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱، ص۱.

این بود که حزب الله جریانات کشور را قبضه کند؛ آن عناصر نامناسب را از محیط بیندازد بیرون و این کار را کرد.

طبعاً برای این عمل گزینش درست شد و به عنوان یک ضرورت، در این فاصله مثل همه ی چیزهای دیگر امام همیشه نصیحت کردند و ما هم به گزینش ها و سایر نهادها گفتیم که افراط نکنید. افراط مناسب نیست، منتها آن عکس العمل شدید و آن خشمی که نیروهای انقلابی شهیدپرور از حکومت لیبرالیسم پیدا کرده بود و از نفوذ ضد اسلام و از خطر چپ احساس می کرد وادارش کرد یک مقدار افراطی عمل کند. امام به عنوان یک رهبر و یک خبیر و آگاه و مسلط بر اوضاع کشور همه ی آن جریانات را می دیدند، ولی زمان مناسب لازم بود که یک حرکت تند آغاز شود برای اصلاح آن ها. بارها دیده اید که امام می فرمودند که خیلی سخت گیری نکنید، آدم هایی که در گذشته فاسد بودند و حالا خوب شده اند، بگذارید باشند و ما هم می گفتیم و از همین تریبون نصیحت هایی شد. متأسفانه بچه های خوب ما که گاهی هم اشتباه می کنند، همان هایی که ما گفتیم، دوستان ناآگاه و نادان یا دشمنان دانایی که در این ها نفوذ کرده اند، گاهی این نهادها را از این اعتدال بیرون کردند. مسئله ی دیگر ما در این روز، فرماندهی مرکزی نیروهای امریکا در منطقه است. به این ترتیب که آن نیروهای تجاوز سریع (با نام واکنش سریع) اول امسال اسمش عوض شد و تبدیل شد به فرماندهی مرکزی در منطقه ی خلیج فارس، دریای عمان، بحر احمر، کانال سوئز و مدیترانه که بیست کشور را زیر پوشش این نیروهای متجاوز امریکا قرار می دهد و به قول خودشان دومین قدرت خارجی امریکا است؛ یعنی اول نیروهای امریکا در اروپاست، به خاطر مسائل شوروی و دوم نیروهای امریکا در این منطقه است. حالا امریکا چه کار می خواهد بکند و این عمل خود را چگونه توجیه خواهد کرد که این همه نیرو را آورده است. آیا از عربستان یا کویت یا بحرین یا قطر یا عراق و مصر و یمن شمالی و اردن و سومالی و پاکستان و بنگلادش و اسرائیل می ترسد؟ این ها این همه نیرو را برای چه آورده اند؟ یک منطق دارند و آن این که این جا مرکز منافع حیاتی امریکا است، اما چه قدر زیبا فرموده اند، یک نفر در دنیا پیدا بشود و از بوق های خودشان بپرسد. آخر منافع امریکا از این همه مسافت تا این جا چه کار دارد؟ پس منافع حیاتی ما هم در کنار پاناما و سواحل امریکا و چاه های نفت و کارخانه های امریکا هست، منافع حیاتی یک ارتباطی هم باید داشته باشد. بگذارید کشورها به حال خودشان باشند؛ بگذارید مردم با خودشان باشند؛ نفت های ما منافع حیاتی شماست؟ شما بیایید انسانی رفتار کنید؛ نفت را طبق موازین بخرید و جنس را همین طور بفروشید. ما هم همین طور معامله خواهیم کرد. این چه حرفی است که امریکا این منطق زور و حیوانی را مطرح می کند و به نام منافع امریکا

ظالمانه ترین و وقیح ترین تحصیلات را بر کشورهای ضعیف وارد می آورند و این ها ساکت نشسته اند و همه دارند گوش می دهند. مطلب آشکار است و جز جنگ با جمهوری اسلامی چیزی نیست؛ مبارزه با جمهوری اسلامی و تهدید این نمازجمعه ها و این ارتش و سپاه و نیروهای اسلامی است؛ صدام در معرض سقوط قرار گرفته، باید چیز دیگری درست بشود؛ ژاندارمی از دست رفته ژاندارم دیگری نمی شود به جای آن گذارد؛ نیروهای امریکا باید بیایند و این جنایت را ما افشا خواهیم کرد. مسئله ی شوروی هم نیست، برای آن که مسئله ی شوروی پارسال و ده سال پیش هم بود. مسئله، مسئله ی جمهوری اسلامی است و پوشش دادن به دولت های مرتجع و حمایت از آن هاست و می خواهد دل آن ها را گرم کند، اما آن ها دل شان گرم نشود. امریکا در ویتنام ۴۰۰ هزار نیرو برد، هیچ غلطی نکرد و هیچ جای دیگر هم نخواهد توانست این کار را بکند. شما خودتان با مردم خودتان بسازید، نیاز به هواپیما و تفنگدار امریکایی نخواهید داشت. آخرین مسئله که در خطبه ی عربی مشروح آن را آورده ام، مسئله ی رسوایی صدام است. صدام در مصاحبه یی که ۴ ماه پیش با یک عضو کنگره ی امریکا کرده بود، گفته بود که امنیت، اسرائیل نیاز به امنیت دارد. این حرف را اگر تا دو سال پیش هر کشور عربی می گفت، مطرود می شد از دنیای عرب. مصر به خاطر همین حرف ها مطرود شد و اردن هم جرئت نمی کرد این حرف را بزند، اما حرکت اخیر عربستان سعودی و فاس و این کارهای کثیفی که کردند و خطری از عنوان جمهوری اسلامی به رخ این ها کشیدند، این ها را این قدر پررو کرده [که] تا این حد پیش بروند.

صدامی که همه ی عمرش شعارهای چپ گرایانه علیه اسرائیل داده بود، بگوید امنیت اسرائیل یک ضرورت است؛ یعنی موجودیت اسرائیل را قبول دارد. این کار خیلی کار بزرگی است و من گفته ام که حالا ـ معلوم شد این مدتی که این ها می گفتند ایران از اسرائیل اسلحه می خرد، می خواستند قبح قضیه ی رابطه با اسرائیل را با آبروی ایران ببرند. این ها فکر می کردند اگر به مردم بگویند ایران از اسرائیل اسلحه می خرد، مردم خواهند گفت این که ایران اسلامی و انقلابی این کار را کرد، بقیه هم همین کار را بکنند! زمینه سازی می کردند که هم ما را بدنام کنند و هم شرایطی را فراهم کنند که امروز صدام اعلام کند، و لابد امریکا و فرانسه گفته اند اگر اعلام نکنید ما دیگر اسلحه نمی دهیم و لابد عربستان سعودی گفته اگر قبول نکنی، ما پول نخواهیم داد. بدبخت را وارد کردند به یک بن بستی و

حالا۔ این حرف را اظهـار می کنـد برای آن که جنـایتش را قوی تر بکنـد و با جمهوری اسـلامی بیش تر بتوانـد بجنگـد که ان شاءالله ما نخواهیم گذاشت.»(۱)

۱۶۹

آقای ولایتی که برای شـرکت در اجلاس خـدماتی وزیران خارجه ی کشورهای غیر متعهد عازم نیکاراگوئه بود، در توقفی که در اتریش داشـت، در بین کارکنـان سـفارت ایران در شـهر وین سـخن رانی کرد. وی در تشـریح رابطه ی ایران بـا کشورهـای جهان سوم گفت: «ما از هر کجا که لازم بـدانیم احتیاجات خود را تأمین خواهیم کرد، امّا ترجیـح می دهیم که این کشور یک کشور جهان سوم باشد که در صورت اسـلامی بودن از اولویت نیز برخوردار است.» وی افزود: «قبل از انقلاب، میزان مبادلات تجاری ما با کشورهای جهان سوم ۹ درصد کل مبادلات تجاری بود که در حال حاضر نزدیک به ۳ برابر، یعنی ۲۵ درصد کل مبادلات تجاری رسیده است. وی در مورد پیشـرفت های وزارت خارجه در بیان هر چه بهتر نظرهای جمهوری اسلامی گفت: «مـا تـا کنون تلاـش های زیادی را انجام داده ایم و گشایش ۱۱ سـفارت خانه ی جدیـد در کشورهای افریقایی خود گواه این مطلب است.»(۲)

۱۷۰

در مراسم بزرگداشت شـهیدان ارمنی، عالی جانب آرداک مانوکیان اسـقف اعظم ارامنه؛ حجت الاسـلام نوری رئیس دایره ی سیاسـی - ایـدئولوژیک سـتاد مشـترک ارتش؛ فضـل الله حسـینی نماینـده ی مجلس، به نماینـدگی از حجت الاسـلام هاشـمی رفسـنجانی و مقامات ارتش و سـپاه پاسداران و هزاران نفر از ارامنه شـرکت داشـتند. روزنامه ی کیهان با اعلام این خبر افزوده است: «در این مراسم، اسـقف اعظم ارامنه در قطعه ی شهدا برای شادی روح شهدای ارمنی تشریفات مذهبی انجام داد و سپس برای حاضرین سخنان مشروحی در رابطه با اهمیت شهادت و ایثار ایراد کرد.[...]

هرایير خالاتیـان نماینـده ی ارامنـه ی تهران و شـمال در مجلس شـورای اسـلامی؛ فضـل الله حسـینی؛ حجـت الاسـلام نـوری و سرهنگ مالوس برغوسیان از دیگر سخن رانان این مراسم بودند(۳)

۱۷۱

به دنبال سفر فرمانده سپاه پاسداران به بوشهر و دیدار وی با فرمانده نیروی دریایی

۱- روزنامه ی کیهان، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۱ مکرر.

۲- روزنامه ی کیهان، ۱۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۹.

۳- همان.

ارتش جمهوری اسلامی برای ایجاد یک پایگاه مشترک عملیات دریایی، رادیو اسرائیل این اقدام را بخشی از برنامه ی انحلال ارتش جمهوری اسلامی اعلام کرد. در گزارش این رادیو آمده است:

«در تهران اعلام شد که حکومت تصمیم دارد برای نیروی دریایی ارتش ایران و سپاه پاسداران یک قرارگاه دریایی مشترک برپا سازد. برای اجرای آن برنامه هم اکنون ناخدا افضلی فرمانده نیروی دریایی و آقای محسن رضایی فرمانده سپاه پاسداران در بوشهر به سر می برند و بررسی هایی را آغاز کردند. به دنبال تأسیس وزارت سپاه پاسداران در تهران اعلام شد که سپاه قصد دارد یک نیروی دریایی نیز برپا سازد.» رادیو اسرائیل در ادامه اعلام کرد: «مخالفان رژیم می گویند این اقدامات سرآغاز برنامه ی گسترده یی به منظور انحلال ارتش ملی و انتقال و تألیف آن به سپاه پاسداران می باشد.»(۱)

۱۷۲

صدام حسین رئیس جمهور عراق، در یک سخن رانی طولانی که به مناسبت شصت و دومین سال تأسیس ارتش عراق ایراد کرد، از قدرت ارتش عراق و نقش تاریخی اش تجلیل کرد و ارتش عراق را حافظ بزرگ امت عربی خواند. وی در بخشی از سخنانش دیگر کشورهای عربی را به یاری طلبید. صدام حسین با کتمان پیشروی ارتش عراق تا آستانه ی شهر اهواز، اقدامات ارتش عراق را درون مرزی قلمداد کرد و با یادآوری تجاوز اسرائیل به لبنان که خود عراق زمینه های این تجاوز را فراهم کرده بود، ایران و اسرائیل را به هم دستی متهم کرد. صدام حسین شروع جنگ را جاهلانه و کوته فکرانه خواند، ولی آن را به ایران نسبت داد(!) بخش هایی از سخنان وی به این شرح است:

«ای ملت عظیم، ای امت جاویدان عربی، ای جنگ جویان قهرمان، ای مردانی که در مرز عراق مستقر هستید، در این روز جاویدان، شصت و دومین سال گرد تأسیس ارتش قهرمان را جشن می گیریم. برای سومین بار تأسیس ارتشی را که سرگرم نبرد شرافتمندانه برای دفاع از وطن و ملت، آزادی و کرامت می باشد، جشن می گیریم و بدین ترتیب عظمت ارتش عراق نمایان می گردد؛ ارتشی که بالاتر از هرگونه پیش بینی بوده و یک پرچم افراشته یی نه فقط در تاریخ عراق، بلکه در تاریخ و زندگی امت عربی می باشد. سال گرد تأسیس ارتش عراق همیشه یک مناسبت ملی عزیزی بوده است، ولی در سه مرحله ی اخیر از سال ۱۹۸۱ و ۱۹۸۲ و در سال جاری، این مناسبت دارای ارزش گران بهایی شده است، زیرا که امروز این جشن برای ارتشی برپا می گردد که دست به نبرد زد و ثابت ساخت که خود دفاع کننده ی واقعی از میهن است. ارتش رزمنده ی ما این نبرد را دو سال و چهار ماه است که پشت سر گذارده و اینک پس از

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۹۴ ، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲۲، رادیو اسرائیل، ۱۷/۱۰/۱۳۶۱.

این مدت طولانی – که بزرگ ترین جنگ نظامی پس از جنگ جهانی دوم به شمار می رود – به طور قدرتمندانه از مرز عراق دفاع کرده و با داشتن قدرت زیادی معنوی و قدرت رزمی، ضربه های محکمی به دشمن کینه توز و طمع کار وارد ساخته و خواب های خیال پردازانه اش را از بین می برد و با دستاوردهای عظیم ارتش عراق و ملت عراق، امروز بی مبالغه در عصر جدید، نه فقط در تاریخ عراق، بلکه در تاریخ امت عربی عالی قدر، دستاوردهای بزرگی به دست آورده است.

ارتش عظیم عراق در همه ی شرایط در سرزمین عراق جنگید و هنگامی که رژیم ایران در چهارم سپتامبر ۱۹۸۰ به عراق تجاوز کرد، جنگید و در داخل سرزمین دشمن نیز هنگامی که مجبور به دفاع از مرز نظامی خود بود، در پاسخ به این تجاوز جنگید؛ برای این که تجاوز توطئه گرانه ی ایران را سرکوب کند جنگید و هنوز هم دارد در مرز میهن می جنگد. در همه ی این اوضاع، این ارتش عالی قدر پیروزمندانه جنگید و دست به هر گونه تجربه ی نظامی زد و اینک پس از این مدت به ایستادگی قهرمانانه ی خود ادامه می دهد چه دستاوردی بالاتر از این است؟ این یک دستاورد نظامی برای ارتش است و یک دستاورد مهمی برای ارتش و ملت و میهن و انقلاب اسلامی و یک دستاورد تاریخی برای آینده و حال است. عراق امروز مقاومت مهمی را در تاریخ خود به جا گذاشته. این جنگ باید صفت ناسیونالیستی خود را حفظ کند. کشورهای عربی از طریق شرکت در این جنگ بایستی هم کاری خود را نشان دهند، چون این جنگ به مثابه دفاع از حال و آینده ی امت عرب در قبال خطرناک ترین توطئه های طرح ریزی شده بر علیه اعراب است. ضمناً، ما از برادران عرب که در جنگ دفاع از امت عرب شرکت کردند، تشکر می کنیم. همه ی این حقایق و نشانه ها گواهی است مبنی بر این که جنگ چگونه آغاز شد و چرا ادامه می یابد. غرض ورزان و کوته بینان تحلیل ها و تفسیر و نظرهای پوچ و بی اساس را درباره ی جنگ ارائه دادند؛ [برای] شروع جنگ چه به طرز اشتباه و چه مغرضانه، عراق را ملامت کردند و جنگ را تنها خطری برای پیشرفت و آزادی و استقلال عراق دانستند؛ تنها نظاره گر جنگ و یا اندوهگین از ادامه ی جنگ بودند و یا این که با دشمن از در هم کاری و سازش وارد شدند. برخی از آن ها جنگ را درک کردند. برخی دیگر درک نکردند. چون آن ها با برافراشتن شعارهای پوچ و بی اساس، منطقه را به سوی نابودی می کشاندند. حقیقت این جنگ همان استفاده ی قدرت های بین الملل از ادامه ی جنگ است؛ جنگی که در منطقه ی مهم نفتی جهان که اغلب ذخایر نفت جهان را در بر دارد، رخ داده است. این جنگ مدت ۲۸ ماه در این منطقه ی استراتژیک ادامه دارد و هنوز برخی که با قدرت های بین المللی هم کاری دارند، کاری انجام نمی دهند و نظاره گر جنگ هستند، تنها سخن گفته و جمله های دور از واقعیت ایراد می کنند. نبرد عادلانه ی ما با

دشمنی کینه توز، خیلی از واقعیت ها را چه در سطح منطقه و چه در سطح بین المللی فاش ساخت؛ واقعیتی که امروز ثابت شده است. ابرقدرت ها که از شروع جنگ های آزادی بخش فراگیر، هراس به خود راه می دهند، غالباً از شروع جنگ های محلی جلوگیری نمی کنند و از طریق این جنگ سعی در تضمین منافع خویش دارند. واقعیت ایجاد بنیاد صهیونیستی نیز به همین اساس پی ریزی شده. در زمانی که امت عرب بدترین وضعیت را می گذارند و زندگانی خود را زیر سلطه ی قدرت های بیگانه سپری می کرد، بنیاد صهیونیستی در آن زمان از برتری صنعتی و علمی در زمینه های نظامی و غیر نظامی برخوردار بود و از کشورهای عربی به مراتب پیشرفته تر بود. در ضمن، از حمایت کشورهای غربی نیز برخوردار بود. جنگ رژیم ایران علیه عراق نه تنها یک جنگ مرزی، بلکه یک جنگ و خطر علیه تمام امت عربی است، لذا ادامه جنگ با عراق به معنی ادامه ی توطئه علیه اعراب است، چون توطئه ی ایران و صهیونیسم علیه اعراب یکی است. عراق این توطئه را آغاز کار دریافت و با تمام نیرو در برابر آن ایستاد. عراق با دادن قربانی های بسیار توانست از گسترش خطر در منطقه جلوگیری کند و اکنون نبرد خویش را به طور موفقیت آمیز علیه این خطر دنبال می کند.

جاهلان و کوته فکران تهران با آغاز جنگ علیه عراق در این اندیشه بودند که می توانند اراده ی مردم عراق را تسخیر هوی و هوس خویش کنند، ولی مردم دلیر عراق این خیال پوچ را نیز نابود کردند. در این جا لازم است کمی درباره ی اقدام رژیم سوریه مبنی بر بستن لوله های نفت عراق اشاره کنم. حکام دمشق با این کار فکر می کردند که می توانند بر اوضاع اقتصادی عراق تأثیر بگذارند و به خیال هم فکران خویش در تهران می توانند بر مردم عراق چیره شوند. اقدام ناشیانه ی حکام دمشق علی رغم ایجاد فشار علیه عراق نتوانست بر اراده ی ما خللی وارد آورد. در آینده آن ها خواهند فهمید که این اقدامات چه تأثیر بدی بر خود آن ها خواهد داشت. ای هم وطنان، ای مردم سربلند و گرامی عراق، جنگ وارد سال سوم خود شده است، در حالی که طرح های عمرانی و پروژه های صنعتی، در داخل کشور روز به روز افزایش می یابد، من از موضع یک فرد مسئول در کشور اعلام می نمایم که در سال جدید هیچ مشکل اقتصادی نخواهیم داشت و هیچ جای نگرانی نیست، چون مردم عراق وظیفه ی سنگین خویش را در جهت حفاظت از فراورده های اقتصادی داخلی درک می کنند، بایستی جلو مصرف های زیادی و غیر ضروری طی سال جدید را بگیریم. برای حمایت از اقتصاد ملی خویش بایستی مصرف های لوکس را کنار بگذاریم. تمام مردم عراق در قبال صرفه جویی بودجه های کشور و افزایش تولید مسئول هستند. کشاورزان در قبال بالا بردن میزان تولیدات کشاورزی و حیوانی مسئول هستند تا بتوانیم حجم واردات خود را در این زمینه کاهش

دهیم. کارگران و صنعت گران خاص و عام نیز همین مسئولیت را بر عهده دارند تا از طریق افزایش تولیدات صنعتی داخلی بتوانیم از خارج شدن ارز جلوگیری کنیم و به توانایی اقتصادی و نظامی خویش کمک بنماییم. کارمندان دولت نیز می باید خرج های غیر ضروری را کنار بگذارند و سیاست صرفه جویی را در پیش گیرند. من اطمینان کامل دارم که مردم عراق بدون شک همانند گذشته این کار را خواهند کرد و امسال شاهد بالارفتن سطح تولیدات داخلی و کاهش میزان واردات خارجی خواهیم بود. من امید دارم که بالاخره شما ای مردم عراق بر دشمنان پیروز خواهید شد. شما ای پرسنل نیروهای مسلح، مردان هوا و دریا و زمین، گرچه در گذشته رشادت های زیادی به خرج دادید و برای همه ی مردم عراق گواه زنده بودید، ولی راه درازی در پیش داریم، بایستی صحنه های شجاعت و پیروزی شما در گذشته هم چنان گسترش و ادامه یابد. شما با غافل گیر ساختن دشمن پیروزی های درخشانی به دست آوردید، امیدوارم که این پیروزی ها ادامه داشته باشد. اکنون شما به عنوان یک نیروی دلیر و شجاع و قدرتمند در طول تاریخ عراق و جهان معرفی شده اید، این نیرو را حفظ کنید.»(۱)

۱۷۳

در ادامه ی سفر طارق عزیز به فرانسه و گفت و گو با مقامات بلندپایه ی این کشور، امروز وی با پیر موروا نخست وزیر این کشور ملاقات و گفت و گو کرد. روزنامه ی اطلاعات به نقل از خبرگزاری فرانسه اعلام کرده است: « از گفت و گوهای وی با موروا گزارشی مخابره نشده است، لیکن گفته می شود محور مذاکرات آن ها تأمین تسلیحاتی رژیم بغداد از سوی فرانسه و پرداخت هزینه ی سنگین این تجهیزات از سوی یک کشور ثالث - که به احتمال زیاد پادشاهی سعودی می باشد - بوده است.

وی همچنین در مصاحبه با روزنامه ی لوموند به هم کاری عراق با مخالفان جمهوری اسلامی ایران اشاره کرد و گفت: "عراق با گروه های مخالف رژیم ایران از جمله "مجاهدین خلق" روابط بسیار حسنه یی دارد." وی در این مورد افزود: "ترجیح می دهد تصریح نکند که آیا عراق به آن ها کمک مادی نیز می نماید یا نه(!)»(۲)

رادیو بی بی سی درباره ی نتایج سفر اخیر طارق عزیز به فرانسه و رابطه ی تسلیحاتی فرانسه و عراق و تأثیر این اقدام فرانسه در روابط سیاسی این کشور با ایران گفت:

«فرانسوا میتران رئیس جمهور فرانسه در ماه نوامبر اخیر هنگام دیدار از مصر، علناً از ناکامی های عراق در جنگ با ایران اظهار نگرانی کرد. وی در آن هنگام اظهار امیدواری کرد که موازنه ی کهن بین ایران و جهان عرب محفوظ بماند. می توان فرض کرد که با امید حفظ این موازنه است که دولت فرانسه اکنون وعده ی افزایش کمک نظامی به عراق داده است.

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۹۳، ۱۷/۱۰/۱۳۶۱، صص ۲ تا ۷، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۶/۱۰/۱۳۶۱.

۲- روزنامه ی اطلاعات، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، خبرگزاری فرانسه از پاریس.

مأموران مربوط در فرانسه می گوینـد هیـچ توافق تازه یی در خصوص فروش اسلحه امضا نشده است ولی آقای ریمی شولزور وزیر بازرگانی خارجی فرانسه گفت: "در چارچوب امکانات فرانسه خواهـد کوشـید درخواست عراق برای دریافت تسـهیلات اعتباری را اجابت کند." » بی بی سی می افزاید:

«طـارق عزیز ظـاهراً در پـاریس بـا اسـتقبال گرمی رو بـه رو شـده است و فرانسه مقـادیر کلانـی از اسـلحه و وسایـل من جمله، هواپیماهـای جنگنـده و بمـب افکـن میراژ از هنگـام آغـاز جنـگ ایران و عراق بـه ایـن طرف در اختیـار عراق قرار داده اسـت. مـذاکرات اخیر در پـاریس به علاـوه به تغییر شـرایط بـازپرداخت وام هـای کنونی عراق به فرانسه هم در موارد نظامی و هم در موارد غیر نظامی مربوط بوده است.

[بـا] ایـن تـازه تریـن نمـود پشتیبـانی فرانسـه از عراق، بی شـک روابـط فرانسـه و ایران بیش از پیش رو بـه وخـامت خـواهد گذاشت.»(۱)

۱۷۴

طـارق عزیز در مصاحبه یی مطبوعاتی در پاریس، درباره ی احتمال اجرای یک عملیات جدیـد به دست نیروهای ایرانی گفت: «عراق تصـمیم گرفته است با قـدرت هر چه تمام با تجاوز نیروهای ایرانی مقابله کنـد.» وی افزود: «ارتش عراق با دلاوری های خود توانست تجـاوز ایرانیان را دفع کنـد و به آن ها تلفات بسیار زیادی وارد نمایـد.» طارق عزیز در ادامه ی سـخنانش گفت: «عراق امکانـات زیـادی جهت ادامه ی جنـگ بـا رژیم ایران دارد.» معـاون نخست وزیر عراق درباره ی تصـمیم اخیر کنفرانس فاس به منظور اجرا کردن قرارداد دفاع مشترک عربی در برابر تجاوز بیگانه اعلام کرد: «برخی از کشورها از طریق سیاسی مفاد این قرارداد را اجرا کردند و برخی به ویژه سوریه مفاد این قرار را طور دیگری انجام دادند.»(۲)

سرلشـکر صـلاح فخری فرمانده سپاه چهارم عراق نیز در این باره گفت: «دشمن مقدمات یک حمله ی احتمالی را آماده کرده است و مـا کلیه ی تـدابیر لاـزم و ضـروری جهت مقابله با این حمله و جـذب تمام احتمالات ناشـی از این حمله را اتخاذ کرده ایم.» وی افزود: «ما سـلاح های کافی برای تمام جنگ ها را داریم و این سـلاح ها را که می تواند دشـمن و امواج بشـری او را نابود سازد به کار خواهیم گرفت.»(۳)

۱۷۵

به دنبال نامه ی روز گذشـته ی صدام حسین به امیر کویت، وی پاسخ نامه را توسط عبدالعزیز حسین فرستاده ی خویش ارسال کرد. روزنامه ی الوطن که این خبر را چاپ

۱- واحـد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسـلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۷/۱۰/۱۳۶۱، صص ۱۳ و ۱۴، بی بی سی، جام جهان نما به نقل از دولت فرانسه.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۹۵، ۱۹/۱۰/۱۳۶۱، صص ۳۳ و ۳۴، رادیو صوت الجماهیر، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱.

۳- همان، ص ۲، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از خبرگزاری خلیج از بغداد.

کرده، چیزی از محتوای نامه ی صدام حسین و پاسخ امیر کویت درج نکرده است، ولی خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از برخی منابع اعلام کرد که قطع رابطه ی سیاسی کویت با ایران و ارائه ی کمک های مالی و سیاسی از جمله درخواست های صدام حسین بوده است. از سوی دیگر، روزنامه ی کویتی الرأی العام که از طرف داران حکومت عراق است، نشانه هایی ارائه کرده که علائق صدام حسین در آن ها دیده می شود.

این روزنامه پیشنهاد کرد که کویت جزیره ی بوبیان را به یک پایگاه نظامی تبدیل کند و در اختیار شورای هم کاری خلیج فارس قرار دهد.(۱)

۱۷۶

خبرگزاری کویت از احداث یک پایگاه هوایی به ارزش ۶/۱ میلیارد دلار به هزینه ی کشورهای حاشیه ی خلیج فارس خبر داد. به گزارش این خبرگزاری، این پروژه شامل احداث یک پایگاه هوایی در نزدیکی بغداد در ساختن تجهیزات مهم دفاع هوایی است که میان شرکت کنندگان انگلیسی، ایتالیایی و فرانسوی به مزایده گذاشته شده است.(۲)

۱- همان، ص ۵، کویت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه ی کویتی الوطن.

۲- همان، کویت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱، گزارشی از خبرگزاری کویت.

روزشمار جنگ شنبه ۱۸ دی ۱۳۶۱ ۲۳ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۸ ژانویه ۱۹۸۳

۱۷۷

امروز نیز آبادان هدف حملات توپ خانه یی ارتش عراق قرار گرفت که در طول آن ۳ منزل مسکونی تخریب شد و ۳ نفر مجروح شدند.(۱)

۲ نفر از اتباع عراقی ساکن بغداد با عبور از مرزهای غربی وارد ایران شدند و با تسلیم کردن خود به نیروهای نظامی درخواست پناهندگی کردند.(۲)

۱۷۸

در حمله ی نیروهای مسلح غیر قانونی به نیروهای تأمین جاده در پایگاه ایرانخواه سقز، ۴ تن از افراد ژاندارمری شهید و ۴ تن مجروح شدند و تعدادی از مهاجمان نیز کشته شدند.(۳)

در شمال غربی ارومیه نیز افراد گروه های مسلح مدرسه ی نازلو را در روستای نازلو به آتش کشیدند(۴).

۱۷۹

با نفوذ نیروهای حزب دمکرات به منطقه ی دیواندره و اجرای عملیات کمین علیه نیروهای خودی در روز گذشته که به شهادت ۴ تن از نیروهای خودی انجامید، نیروهای سپاه و ژاندارمری عملیاتی را در ۵ محور علیه نیروهای حزب دمکرات برای پاک سازی منطقه ی تکاب، جنوب و شرق دیواندره و غرب و جنوب بیجار از امروز آغاز کردند.(۵)

امروز یک تن از افراد عضو حزب دمکرات کردستان با تحویل یک قبضه سلاح کمری، خود را به سپاه دیواندره معرفی کرد و خواستار امان نامه شد.(۶)

۱۸۰

با بهره گیری از اطلاعات مردمی در شهر اردبیل، نیروهای سپاه، ۲ خانه ی تیمی سازمان مجاهدین خلق را کشف کردند. در درگیری به وجود آمده، ۲ تن از افراد سازمان کشته و ۳ تن دست گیر شدند.(۷)

۱- سند شماره ۴۳۶۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۹۲، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۱۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، کردستان.

۳- سند شماره ۴۳۵۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا

(معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۹۲، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱؛ و - مأخذ ۱؛ و - سند شماره ۳۴۱۱۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان به استانداری کردستان، ۱۹/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۴۳۵۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره ی اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، شماره ۲۵۲۴، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۳۴۰۴۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن۳) به مقام استانداری استان کردستان، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۹۶۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی کردستان به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۳۴۹۶۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه، ۱۹/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۷- سند شماره ۰۸۹۳۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبرنامه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۳۷، ۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۵، به نقل از گزارش ستاد منطقه۵ سپاه پاسداران.

در منطقه ی ۷ نیز ۲ نفر از اعضای سازمان مجاهدین قصد ترور یک آرایشگر را داشتند و با وجود آن که از فاصله ی چهارمتری اقدام به شلیک چندین گلوله کردند، ولی با هوشیاری و واکنش به موقع این شخص، تنها ساعد وی زخمی شد. مهاجمان با استفاده از موتورسیکلت موفق به فرار شدند(۱)

۱۸۱

خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران از برگزاری دادگاه عده یی از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق که متهمان حادثه ی حمله به سفارت ایران در آلمان هستند، خبر داد. به گزارش این خبرگزاری:

«یک دادگاه آلمان فدرال، تنها ۷ تن از ۱۰۵ منافقی را که مردادماه سال گذشته به سفارت جمهوری اسلامی ایران در بن حمله کرده بودند، فقط به پرداخت ۳۰۰ تا ۱۲۰۰ مارک محکوم کرد.

این در حالیست که دانشجویان مسلمان ایرانی به جرم دفاع از انقلاب اسلامی و تلاش در رساندن فریاد حق طلبانه و مظلومیت مردم مسلمان میهن مان توسط پلیس آلمان فدرال زندانی و به بدترین وجهی شکنجه و حتی در مواردی از آن کشور اخراج می شوند.»

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از بن: «مضحک تر از محکومیت این منافقین جرم اعلام شده ی آن ها از سوی دادگاه است؛ دادگاه علی رغم این که جرم این افراد را ایراد ضرب و جرح و مقاومت علیه قوانین امنیتی و دولت آلمان نیز ذکر کرده، این محکومیت را برای آن ها در نظر گرفته است.»(۲)

علاوه بر این گونه اقدامات حمایت گرانه ی دولت های غربی از سازمان مجاهدین، رسانه های جمعی غربی نیز رفتارهای مشابهی را انجام می دهند و گاهی تا حد تحریف رویدادها به نفع سازمان مجاهدین خلق پیش می روند. خبرگزاری جمهوری اسلامی در این باره اعلام کرد:

«رسانه های گروهی اروپا در ادامه ی فعالیت های مذبوحانه ی خود از ضد انقلاب فراری، اخیراً دست به ترفند تازه یی زده و با پخش یک رشته فیلم های مونتاژشده، درصدد دگرگون جلوه دادن حرکات ضد انقلاب در داخل کشور هستند. از جمله به هنگام مصاحبه ی مسعود رجوی رهبر سازمان مجاهدین با شبکه ی اول تلویزیون اسپانیا، در حالی که وی درباره ی وجود شکنجه در ایران سخن می گفت، کارگردان برنامه هم زمان با سخنان وی عکس های ۳ برادر پاسدار کمیته را که به دست منافقین شکنجه

۱- سند شماره ۴۳۶۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه۷ اطلاعات به اداره ی مرکزی اطلاعات، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- مأخذ ۲، ص ۳، بن، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

و به شهادت رسیده بودند نشان می داد(۱) و درصدد بود تا این نکته را القا کند که این افراد گویا به دست نیروهای جمهوری اسلامی شکنجه شده اند.»

خبرگزاری جمهوری اسلامی می افزاید: «تلویزیون اتریش نیز در یکی از برنامه های چند شب پیش خود گزارش مشابهی را پخش کرد.»(۲)

۱۸۲

در پی سخنان صریح طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق درباره ی ارتباط سازمان مجاهدین خلق با دولت عراق و کمک های این دولت به این سازمان، امروز سازمان مجاهدین خلق گفته های طارق عزیز را تکذیب کرد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران از پاریس: «روزنامه ی لوموند در ستون خبرهای کوتاه خود با اشاره به مصاحبه ی اخیرش با طارق عزیز و اظهارات وی مبنی بر دادن کمک های مادی به منافقین، دفتر این سازمان در پاریس، در تماسی این خبر را تکذیب کرد و اضافه کرد که هدف از این خبر ایجاد ابهام و تردید نسبت به سازمانی است که فقط بر نیرو و امکانات مادی خلق ایران تکیه دارد.»(۳)

۱۸۳

امروز اولین و دومین جلسه ی دادگاه ۲۸ تن از افراد کادر مرکزی و اعضای "سازمان اتحادیه کمونیست ایران" موسوم به "سربداران جنگل" که عامل حمله به شهرستان آمل در ۶ بهمن سال ۱۳۶۰ و به شهادت رساندن ۴۰ تن از مردم و نیروهای نظامی و انتظامی این شهر بودند، با حضور خانواده ی شهیدان برگزار شد.

در ۳ جلسه ی این دادگاه که صبح و بعد از ظهر در دادگاه انقلاب اسلامی مرکز برگزار شد، کیفرخواست ۴ تن از متهمان قرائت شد؛ سپس، متهمان به دفاع از خود پرداختند.

۱- برای آگاهی از این واقعه به کتاب روزشمار بیستم (عبور از مرز) روزشمار ۱۰/۵/۱۳۶۱، ۲۱/۵/۱۳۶۱ و ۲۲/۵/۱۳۶۱ مراجعه کنید.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۹۶، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۶، مادرید - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۹/۱۰/۱۳۶۱.

۳- همان، ص ۲، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱.

برخی جرایم قرائت شده در کیفر خواست متهمان عبارت است از:

عضویت در مرکزیت سازمان اتحادیه ی کمونیست ها؛ مسئولیت طرح ریزی و حمله به شهر آمل؛ تهیه ی اسلحه و مهمات برای اجرای عملیات سرقت مسلحانه از بانک؛ شرکت مستقیم در حمله و به شهادت رساندن نیروهای نظامی؛ حمله ی مسلحانه به نیروهای نظامی و مردم بعد از غائله ی ۶ بهمن ماه؛ تلاش برای بازسازی مجدد سازمان اتحادیه ی کمونیست ها بعد از شکست عملیات ۶ بهمن ۱۳۶۰.

در این دو جلسه ی دادگاه، متهمان پس از اطلاع از متن کیفرخواست، همگی ضمن اظهار ندامت به تشریح برخی اقدامات خود در ارتباط با این سازمان و حمله به شهر آمل پرداختند.(۱)-(۲)

۱۸۴

دکتر علی اکبر ولایتی پیش از سفر به نیکاراگوئه (پس از اتریش) به اسپانیا رفت، به گزارش خبرگزاری فرانسه، وی قرار است با فرناندو موران وزیرخارجه ی اسپانیا در مورد روابط متقابل و اوضاع بین المللی گفت و گو کند. خبرگزاری فرانسه اعلام کرد که وی هنگام ورود به مادرید در مصاحبه یی، برخی کشورها را متهم کرده که درصدد تیره کردن روابط اسپانیا و ایران هستند و از ذکر نام این کشورها خودداری کرده است.

ولایتی در پاسخ به سؤالی درباره ی ۵/۱۱ تن اسلحه یی که از آرژانتین به مقصد ایران حمل می شد، گفت: «دولت ایران برای کسب اجازه ی حمل این محموله به ایران اوراق لازم را به دولت اسپانیا ارائه خواهد داد.»

وزارت خارجه ی اسپانیا در تاریخ ۲۳ دسامبر (۲ دی ماه)، دستور رفع توقیف این محموله را در فرودگاه مادرید صادر کرد، اما تاریخ ارسال این محموله را مشخص نکرده است.(۳)

۱۸۵

طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق، در ادامه ی دیدارهای خود با مقامات فرانسوی، امروز با دبیرکل حزب سوسیالیست فرانسه گفت و گو کرد(۴)

وی در پایان دیدار ۴ روزه اش از پاریس، درباره ی اهداف سفر و موضوعات مطرح شده با مقامات فرانسه گفت: «فرانسه به طور اصولی متعهد شده است در آینده ی نزدیک به عراق تسهیلات مالی داده و نفت بیش تری از عراق خریداری کند.» طارق عزیز در مصاحبه یی مطبوعاتی خاطرنشان کرد که توانسته است با دولت فرانسه

۱- روزنامه ی کیهان، ۱۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۷.

۲- شرح کامل این دادگاه در ضمیمه ی گزارش درج شده است.

۳- مأخذ ۱۰، ص ۹، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری فرانسه از مادرید، ۱۹/۱۰/۱۳۶۱.

۴- مأخذ ۱۲، ص آخر، به گزارش رادیو رژیم صهیونیستی بغداد، خبرگزاری عراق، نشریه ی تایمز مالی چاپ لندن، خبرگزاری کویت.

"راه حل های جدی" برای مشکلاتی که عراق با آن ها رو به روست پیدا کند.

معاون اول نخست وزیر عراق تصریح کرد که در جریان مذاکراتی که با چند وزیر دولت فرانسه و همچنین با فرانسوا میتران انجام داده از "دوستان فرانسوی اش" درخواست تسهیلات مالی کرده است.

روزنامه ی اطلاعات ضمن اعلام این خبر از قول خبرگزاری فرانسه افزوده است:

«وی از ذکر جزئیات درخواست های عراق از فرانسوی ها خودداری کرد و گفت: "دو کشور درباره ی افزایش خریدهای نفتی فرانسه از عراق به توافق اصولی رسیده اند. میزان افزایش خریدهای فرانسه و بهای آن بعداً تعیین خواهد شد. در سال ۱۹۸۲، عراق که تولید نفتش از ۳ میلیون بشکه در روز به ۷۰۰ هزار بشکه کاهش یافته، بیش از یک میلیون و هفتصد هزار تن نفت به فرانسه تحویل نداده است."

طارق عزیز به طور تلویحی اعتراف کرد، نفت اضافی که به فرانسه داده می شود ممکن است از محل نفتی که عربستان سعودی به عنوان کمک به عراق در جنگ با ایران تحویل می دهد، تأمین شود.»(۱)

روزنامه ی تایمز مالی (فایننشال تایمز) درباره ی نتایج سفر طارق عزیز به فرانسه نوشته است: «انتظار می رود فرانسه در مقابل فروش تسلیحات بیش تر به عراق، مقادیر بسیار زیادتری نفت خریداری نماید.»

به گزارش خبرگزاری کویت: «وزیر تجارت خارجی فرانسه دیروز در جریان ملاقات با طارق عزیز معاون نخست وزیر رژیم عراق در پاریس این مطلب را مورد گفت و گو قرار داده است: "عزیز در جست و جوی کمک های مالی فرانسه برای خرید سلاح های جدید است".»

به نوشته ی تایمز مالی: «تصور می شود عراق پیشنهادی در رابطه با تغییر برنامه ی بازپرداخت ۱۳ میلیارد فرانک ارز که به خاطر خریدهای نظامی و غیر نظامی در سال جاری به فرانسه بدهکار است، ارائه داده باشد. فرانسه سال گذشته ۸/۱ میلیون تن نفت از عراق خریداری کرد.»(۲)

۱۸۶

کلود شسون وزیر امور خارجه ی فرانسه که کشورش از حامیان اصلی دولت عراق به شمار می رود و به گونه یی یکی از طرف های غیر مستقیم ایران در جنگ تحمیلی است، در پایان دیدار خود با مقامات بحرینی از ایران خواست تا به جنگ خود با عراق پایان دهد. به گزارش خبرگزاری فرانسه: «کلود شسون وزیر امور خارجه ی فرانسه در پایان مذاکرات خود با مقامات بحرینی طی یک کنفرانس مطبوعاتی از ایران خواست تا به

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱، ص آخر، پاریس، خبرگزاری فرانسه.

٢- مأخذ ١۴.

جنگ خود با عراق پایان داد و اظهار داشت [که] دولت فرانسه آماده است تا در جهت استقرار صلح در این منطقه نقشی بر عهده گیرد.» به گزارش این خبرگزاری از بحرین: «وزیر امور خارجه ی فرانسه همچنین اظهار داشته [است که] فرانسه نیز مانند بحرین از جنگ ایران و عراق که تا کنون خسارات جانی فراوان در برداشته و تهدیدی برای تمامی منطقه به شمار می آید، به شدت نگران است.» بر اساس این گزارش، کلود شسون سپس اعلام کرده است که دولت فرانسه آماده است به منظور استقرار صلح و پایان دادن به جنگ ایران و عراق در چارچوب مرزهای شناخته شده در سال ۱۹۷۵ در الجزایر تلاش کند.(۱)

ضمیمه ی گزارش ۱۸۳

گزارش کامل روزنامه ی کیهان از برگزاری دادگاه ۲۸ تن از اعضای کادر مرکزی سازمان اتحادیه ی کمونیست های ایران.

«ساعت ۱۰:۳۰ صبح دیروز اولین جلسه ی دادگاه ۲۸ تن از کادرهای مرکزی و اعضای گروهک "اتحادیه ی کمونیست ایران" موسوم به "سربداران جنگل" که عامل شهادت ۴۰ تن از فرزندان اسلام در فاجعه ی ۶ بهمن ماه سال ۱۳۶۰ در آمل می باشند، در شعبه ی اول دادگاه انقلاب اسلامی مرکز به ریاست آیت الله محمدی گیلانی و با حضور گروه کثیری از خانواده های شهدای فاجعه آمل آغاز شد.

به گزارش خبرنگار کیهان، قبل از شروع دادگاه، خانواده های شهدای آمل با دادن شمارهایی از قبیل: این جانیان آمل اعدام باید گردند؛ منافق جنگلی مرگ به نیرنگ تو، خون شهیدان ما می چکد از چنگ تو؛ حاکم شرع قرآن، القصاص القصاص؛ به اصطلاح سربدار، سرت به دار باید؛ ای شهدای آمل، قسم به خون پاک تان، گیریم انتقام تان، ضمن تأکید بر تداوم راه خون بار شهیدان گلگون کفن، خواستار قاطعیت هر چه بیش تر دادگاه انقلاب اسلامی در برابر عاملین فاجعه ی خونین ششم بهمن ماه سال ۱۳۶۰ آمل شدند.

سپس دادگاه با اعلام رسمیت از سوی آیت الله محمدی گیلانی و تلاوت آیاتی از کلام الله مجید رسمیت یافت. آن گاه سرپرست دادگاه های انقلاب اسلامی مرکز طی سخنان کوتاهی در رابطه با آیات قرائت شده و هدف از آفرینش و سیر تکاملی انسان تا به ملکوت، توضیحاتی داد. سپس، آقای اسدالله لاجوردی دادستان انقلاب اسلامی مرکز، مقدمه ی کیفرخواست صادره برای متهمین را قرائت کرد.

وی در این مقدمه که حاوی چهار بخش بود، ضمن تشریح تاریخچه ی تشکیل و نحوه ی شکل گیری این گروهک، در رابطه با سیر موضع گیری های سازمان از ابتدای تشکیل تا هنگام دست گیری اعضای آن توضیحات مفصلی داد.

سپس، متن کیفرخواست متهم ردیف اول قرائت گردید. در متن کیفرخواست مشخصات کامل و اتهامات متهم به شرح زیر آمده:

حسین تاجمیر ریاحی فرزند مصطفی با نام مستعار «ناصر بزرگ»، به شماره شناسنامه ی ۱۳۱۹، متولد

۱- مأخذ ۱۰، به نقل از خبرگزاری فرانسه از بحرین، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱.

۱۳۲۰، اهل اصفهان مقیم تهران (نارمک) و از اعضای مرکزیت سازمان اتحادیه ی کمونیست های ایران ملقب به "سربداران جنگل" تاریخ دست گیری ۲۴/تیر/۱۳۶۱، موارد اتهام به شرح زیر می باشند:

۱. عضو مرکزیت تشکیلات اتحادیه ی کمونیست های ایران معروف به سربداران و نیز مسئول کل تشکیلات مذکور در زمان دست گیری.

۲. مسئول تشکیلاتی در سربداران عاملین جنایت خونین ۶ بهمن سال ۱۳۶۰ آمل.

۳. هدایت کننده و یکی از طراحان اصلی حمله به شهر شهیدپرور آمل.

۴. شرکت مستقیم در یورش ناجوانمردانه ی ششم بهمن سال ۱۳۶۰ که منجر به شهادت ده ها تن و مجروح شدن قریب ۴۰ تن از بهترین و مظلوم ترین افراد امت حزب الله گردید.

۵. جمع آوری و اعزام نیرو به جنگل جهت مبارزه ی مسلحانه بر علیه رژیم جمهوری اسلامی ایران.

۶. تحویل اسلحه و مهمات به مسئول نظامی جنگل به نام کاک اسماعیل.

۷. مسئول یکی از کمپ های داخل جنگل و مسئول سیاسی یک گروه از به اصطلاح سربداران.

متهم فوق الذکر از کادرهای قدیمی سازمان محارب "اتحادیه ی کمونیست ها" و از عناصر تشکیل دهنده ی جریان جنگل بوده که با سرقت سلاح و مهمات از جبهه های جنگ ابتدا قصد داشتند غائله یی را که در آمل ایجاد نمودند، در تهران به وجود بیاورند که در این رابطه از خانه ی امن متهم به هنگام دست گیری چندین قبضه اسلحه ی ژ۳، کلاشینکف، یوزی، کلت، نارنجک و مهمات متعلقه و همچنین یک شبکه ی کامل بی سیم کشف و ضبط گردید.

بنا بر همین گزارش، بعد از قرائت کیفرخواست، متهم ردیف اول ضمن دفاع از خود در برابر کیفر خواست صادره به سؤالات رئیس دادگاه پاسخ گفت.

وی در قسمتی از دفاعیات خود عضویت مرکزیت اتحادیه ی کمونیست های ایران را پذیرفت و اعتراف کرد که یکی از افراد تصمیم گیرنده و طراح عملیات حمله به شهر آمل بوده است. وی گفت: من در جریان یورش اعضای اتحادیه در ششم بهمن کمونیست ها به شهر آمل به طور مسلح شرکت داشتم و از جمله افرادی بودم که قصد ترور فکری مردم را داشتم که موفق نشدم."

متهم بندهای ۵ و ۶ مندرج در کیفرخواست دائر بر جمع آوری و اعزام نیرو به جنگل را در مورد اعزام چند نفر از شیراز به جنگل و تحویل اسلحه و مهمات در چند مورد به مسئول نظامی جنگل به نام کاک اسماعیل معدوم را پذیرفت. حسین تاجمیر

ریاحی متهم ردیف یک در ادامه ی دفاعیات خود در مورد جنایت کمونیست ها علیه امت مسلمان ایران توضیحاتی داد و گفت: "از ۳۰ خرداد به بعد، ما در زمینه ی سیاست به انحراف کشیده شدیم و همه ی جنایاتی را که مرتکب شدیم ناشی از ذهن گرایی هایی بود که از واقعیات جامعه داشتیم. و در حالی که تصور می کردیم انقلاب اسلامی از مسیر اصلی خود منحرف شده است، این خودمان بودیم که به انحراف کشیده می شدیم." وی با اشاره به جنایات دو ابرقدرت شرق و غرب گفت: "از پیروزی انقلاب اسلامی به بعد، همه ی گروهک ها از جمله حزب توده که به انقلاب اسلامی اتهام ارتجاع می زدند و به ظاهر ادعای حمایت از انقلاب اسلامی و مردم مسلمان را داشتند، در حقیقت علیه انقلاب اسلامی فعالیت می کردند.

پس از نخستین دفاعیات متهم، دادستان سؤالاتی مطرح کرد که متهم توضیحاتی در مورد آن ها بیان داشت. سپس، به شرح چگونگی حادثه ی آمل پرداخت و گفت: "ما با این ادعا که مردم باید انقلاب را به وجود بیاورند، با ۷۰ قبضه اسلحه و ۱۰۰ نفر نیرو به جنگل پناه بردیم و در مدت پنج ماهی که تا اوایل اسفندماه در جنگل بودیم، چندین بار با نیروهای سپاه درگیر و توسط آنها محاصره شدیم."

وی افزود: "به علت طولانی شدن مدت اقامت ما در جنگل، آذوقه های تهیه شده تمام شد و مجبور شدیم مقداری از تدارکات غذایی مان را از گالش های ساکن در جنگل بخریم."وی اضافه کرد: "اواخر دی ماه تصمیم گرفتیم به شهر حمله کنیم و مراکز انتظامی آمل خصوصاً دو مرکز محل استقرار نیروهای سپاه و بسیج را به محاصره ی خود درآوریم و با استفاده از نیروهای مردم که در آن موقع بر اساس

تحلیل های مان اطمینان داشتیم به ما می پیوندند، قیام خود را از شهر آمل آغاز کنیم."

متهم گفت: "درگیری ساعت ۱۱ شب، ابتدا از مرکز محل استقرار نیروهای بسیج شهر آمل آغاز شد که صبح همان روز با هماهنگی نیروهای انتظامی شهر و مردم، با کشته شدن بسیاری از نیروهایمان ما مجبور به فرار مجدد به جنگل شدیم."

حسین تاجمیر ریاحی متهم ردیف یک دادگاه که ادعای شرکتش در جنگ تحمیلی به خاطر حمایت از استقلال کشور مورد اعتراض خانواده های شهدا قرار گرفت، در ادامه ی دفاعیات خود، بند ۲ موارد کیفرخواست دائر بر مسئول تشکیلاتی به اصطلاح سربداران عامل جنایت خونین ۶ بهمن ماه ۱۳۶۰ آمل را به عنوان مسئول کل تشکیلات اتحادیه ی کمونیست های ایران در زمان دست گیری پذیرفت.

متهم در پاسخ این سؤال دادستان که سلاح های خود را از چه منابعی تأمین می کردید گفت: "قسمتی از سلاح های ما از خارج کشور؛ بخشی از آن در زمان انقلاب از پادگان ها؛ قسمتی از منطقه ی کردستان و مقادیری را از منطقه ی جنگی جنوب تأمین می کردیم.

بنا بر همین گزارش، اغلب متهمین افرادی هستند که چندین سال از عمر خود را در کشورهای غربی در دامان امپریالیست ها گذرانده اند و پس از پیروزی انقلاب اسلامی به ایران آمده اند.

بنابه گزارش خبرنگار کیهان، پس از سخنان متهم ردیف اول، دادگاه در ساعت ۱۳ جهت تنفس تعطیل اعلام شد و ادامه ی دادگاه به بعد از ظهر دیروز موکول شد.

دومین جلسه ی محاکمه ی ۲۸ تن از اعضای کادر مرکزی اتحادیه کمونیست های ایران موسوم به سربداران که پس از جنایات این گروه در آمل دست گیر شده اند، بعد از ظهر دیروز در شعبه ی یک دادسرای انقلاب اسلامی به ریاست آیت الله گیلانی به کار خود ادامه داد. در این جلسه، ابتدا پدر دو تن از شهدای آمل پرده از جنایات اتحادیه ی کمونیست ها برداشته و اعمال زشت این گروهک محارب را توضیح دادند. سپس، سیداسدالله لاجوردی دادستان انقلاب اسلامی مرکز ضمن قرائت متن کیفرخواست متهم ردیف دوم فرامرز طلوعی سمنانی، موارد اتهام نام برده را به این شرح اعلام کرد: ۱. عضو مرکزیت و رهبری تشکیلات محارب و الحادی اتحادیه ی کمونیست های ایران. ۲. شرکت در کنگره های سازمانی اتحادیه جهت تدوین خط مشی کلی تشکیلات در رابطه با ارائه ی روش مبارزه بر علیه نظام جمهوری اسلامی ایران. ۳. عضویت در کمیته ی تهران سازمان و ارتباط با کارخانه های تولیددارو، کفش ملی و مینو. ۴. عضویت در کمیته ی دائم سازمان و مسئول ارتباطات داخلی تشکیلات که به معنی تماس با مسئول پیک و از این طریق تماس با شهرستان های تابعه ی سازمان در سراسر کشور. [بوده است] ۵. ارتباط با مسئول مالی سازمان که از اقدامات عملی این بخش تحویل مبلغ قریب ۸ میلیون ریال وجه نقد از تشکیلات جنوب و تحویل آن به مسئول مالی سازمان [بوده است]. قابل توضیح این که مبلغ مذکور از بانک کشاورزی استان خوزستان جهت در اختیار گذاشتن وام برای کشاورزان محروم این استان تهیه شده بوده و توسط مزدوران این گروهک به سرقت رفته

است. ۶. نماینده ی سازمان جهت شرکت در "کنفرانس وحدت" که هدف از برگزاری و تشکیل این کنفرانس ایجاد هماهنگی بین گروهک های موسوم به خط ۳ جهت تشکیل (حزب واحد کمونیست) برای مبارزه با نظام جمهوری اسلامی بوده است.

توضیح: متهم فرامرز طلوعی سمنانی از کادرهای قدیمی و مجرب مارکسیست ها است که طی اقامت ۱۵ ساله ی خود در امریکا نقش ویژه یی در به انحراف کشاندن جوانان مرز و بوم داشته و حتی یک دوره دبیرکل کنفدراسیون احیا بوده است و پس از پیروزی انقلاب خون بار امت حزب الله به کشور بازگشته و طی سال های بعد از انقلاب تا زمان دست گیری، مسئولیت های فوق العاده یی در ارتباط با گروهک الحادی و محارب اتحادیه ی کمونیست های ایران (سربداران جنگل) داشته است. با توجه به مراتب فوق و نقش بسیار فعال و حساس نام برده در تشکیلات مذکور، مجرمیت وی از نظر دادسرای انقلاب اسلامی مرکز محرز و مسلم [است و] از محضر محترم دادگاه انقلاب اسلامی مرکز تقاضای

اشد مجازات را دارد.

بعد از قرائت کیفرخواست، فرامرز طلوعی سمنانی با پذیرفتن مواردی از اتهامات مندرج در کیفرخواست گفت: "همان طوریکه در کیفرخواست آمده است، من عضو کمیته ی دائم سازمان و مسئول ارتباطات داخلی تشکیلات بودم، ولی در اعتراض به قیام مسلحانه که اول قرار بود در تهران انجام شود و بعد در آمل اجرا شد، از کمیته ی دائم سازمان اخراج شدم." وی سپس با اشاره به خط مشی سازمان گفت: "اتحادیه ی کمونیست ها رهبری امام را قبول داشت، ولی انقلاب اسلامی را قبول نداشت که در این رابطه دادستان انقلاب اسلامی مرکز با ارائه ی بریده های روزنامه ی حقیقت ارگان اتحادیه ی کمونیست های ایران، این ادعا را برای فرار از مجازات اعلام کرد و گفت: "وی دروغ می گوید."

در همین رابطه آیت الله گیلانی رئیس دادگاه گفت: "مبارزات شما علیه ارتجاع نبود، بلکه ارتجاع زندگی شما بود که به جنگل رجعت کردید و مانند حیوانات جنگل به مردم حمله کردید."

در ادامه ی محاکمه ی اعضای مرکزی اتحادیه ی کمونیست های ایران موسوم به سربداران، اسدالله لاجوردی متن کیفرخواست جهانگیر احمدی گل تپه متهم ردیف ۳ را قرائت کرد. اتهامات نام برده به این شرح است:

۱. عضویت در گروهک سربداران جنگل وابسته به اتحادیه ی کمونیست های ایران و اقامت قریب ۶ ماه در جنگل های آمل جهت مبارزه ی مسلحانه علیه نظام الهی جمهوری اسلامی.

۲. شرکت مستقیم در درگیری مسلحانه ی ۲۲ آبان در داخل جنگل که در این درگیری یک برادر پاسدار به شهادت می رسد.

۳. شرکت مستقیم در درگیری های مسلحانه ی "رزکه" که هدف نهایی این درگیری تصرف منطقه و سپس نزدیک شدن به شهر آمل و ایجاد غائله و کشتار در شهر بوده که مسئولیت نام برده در این درگیری های خونین ایجاد خط آتش پشتیبانی جهت عقب نشینی افراد خط مقدم بوده است.

۴. شرکت مستقیم در حمله به شهر آمل و کشتار ده ها تن از امت حزب الله در ششم بهمن سال ۱۳۶۰. نام برده در این درگیری مسلح به سلاح ژ۳ و سرتیم بوده و طی یک روز درگیری در شهر دست به هر جنایت هولناکی زده، از جمله زخمی نمودن چندین نفر برادران پاسدار و برادران ژاندارمری و همچنین مردم عادی و غیر مسلح که بعضاً به شهادت آنان منتهی گردیده است. ۵. بعد از پایان درگیری حمله به آمل، غروب روز ششم بهمن به جنگل فرار کرده و به اصطلاح از شهر عقب نشینی می نمایند و پس از آن شرکت مستقیم در درگیری تاریخ ۲۰ بهمن ۱۳۶۰ در منطقه یی به نام "گزناسرا" که در این درگیری نام برده از ناحیه ی سر زخمی می گردد.

گردشکار پرونده: متهم فوق الذکر شروع فعالیت های سازمانی خود را از سال ۱۳۵۸ توسط گروهک های ضد انقلاب ادامه

داد. تا اواخر شهریور ۱۳۶۰ کماکان در این مسیر از خود مایه گذاشته است تا این که در این تاریخ جهت یک مبارزه ی مسلحانه تحت عنوان به اصطلاح "قیام فوری" به اتفاق دیگر افراد ملحد و محارب راهی جنگل های شمال می شود و طی اقامت ۶ ماهه ی خود در جنگل، از هیچ حرکتی در جهت پیشبرد اهداف شوم سربداران مضایقه نداشته است و در اکثر درگیری های خونینی که طی این مدت به وقوع پیوسته، وی نقش فعال و ویژه یی داشته است و به دست خود همان طور که فوقاً آمد، جنایت های هولناکی را به وجود آورده است.

جهانگیر احمدی گل تپه با پذیرفتن کلیه ی موارد اتهام، به دادگاه گفت: "من از خودم هیچ دفاعی ندارم و سپس ضمن برشمردن چگونگی جنایات گروهک اتحادیه ی کمونیست های ایران در آمل گفت مدتی که ما در جنگل بودیم مواد غذایی خود را از طریق دزدیدن اموال مردم گزناسرا تهیه می کردیم. وی همچنین به جنایات این گروهک اشاره کرد و گفت: "من به سوی پاسداری که در جریان درگیری مجروح شده بود تیرخلاص شلیک کردم و یک پزشک را نیز زخمی نمودم.

وی در پاسخ به سؤال رئیس دادگاه که آیا کس دیگری را هم کشته یا زخمی کرده است گفت: "یک اتومبیل که احتمالاً متعلق به شهربانی بود و همچنین یک وانت که تعدادی در آن بودند [را] به رگبار بستم. جهانگیر احمدی گل تپه در ادامه اظهارات خود گفت: "جنایاتی که ما کردیم خنجر زدن از پشت به امت حزب الله بود و از این جنایات نمی شود دفاع کرد. تصوری که من از تهران و از زندان اوین داشتم با آن چیزی که واقعاً وجود دارد تفاوت داشت. من فکر می کردم در زندان شکنجه می دهند و پوست از سر ما می کنند، ولی بعد از ورود به زندان، اسم زندان را دانشگاه اوین گذاشتیم و این ها به خاطر دروغ هایی بود که رهبران ما می گفتند. مثلاً موقعی که در جنگل بودیم به ما می گفتند اعلامیه های سربداران را در آمل تا ۳۰۰ تومان خرید و فروش می کنند و مردم منتظرند تا ما به شهر حمله کنیم." آن گاه آیت الله گیلانی گفت: "این دروغ ها مختص اتحادیه ی کمونیست ها نیست، بلکه مرکزیت آن ها، یعنی سازمان سیا این روش را دارد. سپس، دادستان انقلاب اسلامی مرکز، متن کیفرخواست متهم ردیف چهارم حمیدرضا امامی را قرائت و موارد اتهام وی را به این شرح اعلام کرد:

۱. ارتباط با سازمان محارب و الحادی اتحادیه ی کمونیست های ایران از سال ۱۳۵۹.

۲. هم کاری با عناصر ملحد و محارب سازمان اتحادیه در ارتباط با اختفای ماشین چاپ و اسلحه در کارگاه سازمانی تحت پوشش تابلوسازی و سپس از بین بردن ماشین چاپ به دستور مسئول بالاتر.

۳. عزیمت به جنگل های آمل در تاریخ ۲۱/اردیبهشت/۱۳۶۰ و قیام مسلحانه علیه نظام جمهوری اسلامی تحت عنوان سربداران جنگل که در این رابطه با گروه های نظامی داخل جنگل به نام های گروه اسماعیل، منوچهر و محمد در ارتباط بوده است.

۴. مشارکت در درگیری ۱۸ آبان در داخل جنگل و داشتن مسئولیت در قسمت تدارکات سازمان برای حمل فشنگ ها و آذوقه و استقرار در گروه پزشکی جنگل.

۵. مشارکت در درگیری مسلحانه ی ۲۲ آبان در داخل جنگل که در این درگیری ده ها تن از برادران سپاه و ارتش به شهادت می رسند. نام برده در این جریانات مسلح به سلاح گرم بوده است.

۶. بازگشت از جنگل پس از قریب ۳ ماه اقامت در جنگل و سپس مخفی شدن در خانه ی یکی از افراد جنگل با نام مستعار «سامان» و سپس ایجاد ارتباط مجدد با تشکیلات از طریق اجرای یک قرار تشکیلاتی با یکی از افراد سازمان با نام مستعار «بهزاد» و اشتغال در یک کارگاه سازمانی تحت پوشش تابلوسازی و سکونت در این محل تا لحظه ی دست گیری.

۷. کمک مالی به سازمان محارب اتحادیه ی کمونیست ها و همچنین پخش اعلامیه های گروهک اتحادیه.

سپس، دادستان انقلاب اسلامی مرکز با توجه به مجرمیت نام برده تقاضای اشد مجازات را برای وی نمود.

حمیـدرضا امامی در دفاع از خود گفت: "من در قبال این جنایات از خود دفاعی نـدارم و از امت شـهیدپرور ایران به خصوص خانواده های شـهدای آمل شرمنده هستم و تمام موارد ذکرشده در کیفرخواست را می پذیرم. وی اظهار داشت: "تا قبل از این که من به جنگل بروم از جریان قیام مسـلحانه اطلاع نداشتم و بعد هم ۷۰ روز در جنگل در قسمت تدارکات فعالیت می کردم و گرچه در درگیری ها مسلح بودم، ولی از سلاح خود استفاده نکردم."

در این جلسه، محـاکمه ی ۲۸ تن از اعضـای مرکزی اتحادیه ی کمونیست ها موسوم به سـربداران ساعت ۱۸ و ۲۰ دقیقه پایان یافت و جلسه ی بعدی ساعت ۸ صبح امروز یک شنبه تشکیل می شود.»(۱)

۱- مأخذ ۱۲.

روزشمار جنگ یک شنبه ۱۹ دی ۱۳۶۱ ۲۴ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۹ ژانویه ۱۹۸۳

۱۸۷

در ادامه ی مباحث مربوط به بررسی طرح مانور (طرح عملیاتی شماره ۱ کربلا) و در پی گفت و گوهایی که در چند روز گذشته به طور مستمر و در حداقل ۸ جلسه ی فشرده در رده ی لشکرها؛ ۴ جلسه در سطح قرارگاه خاتم(ص) سپاه پاسداران(۱) و یک جلسه ی مشترک فرماندهان سپاه و ارتش انجام شد، ساعت ۱۰:۳۰ صبح امروز جلسه یی با

۱- چهار جلسه ی قرارگاه خاتم الانبیا سپاه (شامل جلسه ی ساعت ۴:۳۰ بعد از ظهر روز ۱۷ دی ۱۳۶۱در قرارگاه خاتم؛ ۲۰:۱۵ تا ۳۰ دقیقه ی بامداد در قرارگاه کربلا- با حضور همه ی فرماندهان قرارگاه ها و یگان های جنوب سپاه؛ جلسه ی ساعت ۸:۴۵ صبح روز ۱۸ دی ۱۳۶۱ در قرارگاه کربلا و جلسه ی ساعت ۸:۳۰ صبح روز ۱۹ دی ۱۳۶۱ با حضور فرمانده کل سپاه و فرماندهان قرارگاه های سپاه پاسداران در محل قرارگاه کربلا و یک جلسه ی مشترک با حضور فرماندهان ارتش و سپاه در ساعت ۹ صبح تا ۵ بعد از ظهر روز ۱۸ دی ۱۳۶۱ در محل قرارگاه کربلا تشکیل شد. همچنین، غلامعلی رشید هنگامی که فرمانده کل سپاه به اتفاق برادران رحیم صفوی و حسن باقری برای پی گیری برخی امور مربوط به تشکیلات سپاه به تهران رفته بودند، ۸ جلسه در رده ی لشکرها در طول چند روز برگزار کرد که نوعاً بررسی طرح مانور و میزان آمادگی یگان ها بود.

حضور: محسن رضایی فرمانده کل سپاه پاسداران؛ مرتضی صفار؛ رحیم صفوی؛ علی شمخانی قائم مقام فرمانده سپاه؛ محمد باقری؛ غلامعلی رشید؛ مهدی بزرگ زاده؛ حسن باقری مسئول اطلاعات عملیات سپاه و عضو تیم طرح ریزی عملیات؛ مرتضی قربانی فرمانده لشکر۲۵ کربلا؛ حمیدی نیا فرمانده لشکر۵ نصر؛ مجید بقایی فرمانده قرارگاه کربلا؛ غلامحسین بشردوست طرح و عملیات قرارگاه نجف؛ محمدابراهیم همت فرمانده سپاه ۱۱ قدر و فرمانده لشکر۲۷ حضرت رسول(ص)؛ امین شریعتی؛ عزیز جعفری فرمانده قرارگاه نجف؛ نبی رودکی فرمانده تیپ ۱۹ فجر؛ احمد غلامپور معاون قرارگاه کربلا؛ جوادی؛ ملک زاده؛ علی آبادی مهندسی قرارگاه نجف، از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و سرهنگ علی صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش؛ سرهنگ حسنی سعدی فرمانده قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب؛ سرهنگ موسوی قویدل، سرهنگ دولت آبادی؛ سرهنگ دژکام فرمانده قرارگاه نجف؛ سرهنگ محمدی؛ سرهنگ شاهان عضو تیم طرح ریزی عملیات؛ سرگرد جانگداز، از ارتش جمهوری اسلامی ایران در محل قرارگاه کربلا تشکیل شد.(۱)

در ابتدای جلسه سرهنگ قویدل نظر فرماندهان ارتش مبنی بر اجرای عملیات در ارتفاعات حمرین را توضیح داد.

وی در این توضیحات به کلیات طرح مورد نظر ارتش اشاره کرد که بر اساس آن؛ یگان هایی از سپاه۱۱ قدر و ۲ تیپ زرهی ارتش باید از محور پیچ انگیزه، ارتفاعات فوقی را تا دویرج تصرف کنند.

یک روز بعد، بخش دیگر سپاه قدر باید در شمال فکه حد فاصل مرز تا هورالسناف وارد عمل شود و با نابود کردن استعداد دشمن در این منطقه آن جا را پاک سازی و به سمت جنوب پدافند کند. هم زمان، در عملیات دیگری، سپاه۷ حدید با استفاده از یک لشکر، حد فاصل مرز تا کانال کشاورزی را تصرف کند و یک لشکر دیگر نیز پل غزیله را تصرف کرده، و یک لشکر نیز منطقه را پاک سازی کند. بر اساس طرح ارتش، سپاه سوم صاحب الزمان (که در براورد نیرویی سپاه برای این عملیات در نظر گرفته نشده بود) برای عملیات پس از غزیله و تصرف العماره باید وارد منطقه شود. بر اساس توضیحات سرهنگ قویدل، هدف از اجرای این عملیات تضمین عملیات اصلی (حمله به غزیله - حلفائیه و العماره) بود و محاسن آن عبارت بودند از: بسته شدن راه پاتک دشمن؛ سهولت در رسیدن به عقبه ی دشمن (در غزیله)؛ انهدام بخش عمده یی از نیروهای دشمن؛ محروم کردن دشمن از تسلط بر نقاط سرکوب منطقه؛ کوتاه شدن خط پدافند بعد از عملیات اصلی (العماره).

سرهنگ قویدل "کمبود نیرو" برای دو عملیات هم زمان؛ "رعایت نشدن اصل تمرکز

۱- سند شماره ۱۰۰۸گ/ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.

قوا" و ضعف نیرو در رسیدن به هدف اصلی (العماره) را از جمله معایب طرح برشمرد.

سرهنگ حسنی سعدی نیز در توضیح بیش تر محاسن طرح با فرض اجرا نشدن عملیات در فوقی، گفت: «وقتی نیروهای ما به عماره برسند، خطر از جناح راست (شمال) است و دشمن از این منطقه می آید و آنان را تهدید می کند، ولی اگر روی فوقی عمل کنیم، راحت تر می توانیم جناح راست عملیات (غزیله و العماره) را تامین کنیم.»

در ادامه، غلامعلی رشید نکاتی را در رد پیشنهاد فرماندهان ارتش مطرح کرد از جمله این که:

سپاه ۱۱ قدر به دلیل محدودیت در نیرو قادر نخواهد بود تا شمال رودخانه ی دویرج را تصرف کند.

· تلفات نیروهای خودی به دلیل هجوم جبهه یی برای تصرف منطقه ی پیشنهادی ارتش زیاد خواهد بود.

· امکان پذیر نبودن تثبیت شدن عملیات در طول یک روز در شمال دویرج (عملیات در این منطقه حداقل به ۳ روز زمان نیاز دارد).

· رعایت نشدن تمرکز قوا و دوتکه شدن نیروها.

· وجود موانع طبیعی و مصنوعی بسیار در منطقه.

پس از وی، محسن رضایی فرمانده کل سپاه پاسداران گفت:

«مانور برادران ارتش، هدف دیگری را به هدف قبلی اضافه کرده تا مانور قبلی با ضمانت بیش تری اجرا شود که البته اضافه شدن این مانور حُسن است برای این که انهدام بیش تری از دشمن انجام می شود، ولی وقتی امکانات خود را در نظر می گیریم عیب های این طرح ظاهر می شود. لذا، بایستی درگیری قطعی خود را روی هدف (اصلی) متمرکز کنیم، چون اگر تمام (قرارگاه) نجف را هم به کار بگیریم، حداکثر تا پشت دویرج می توانیم بیاییم.»(۱)

در ادامه، غلامعلی رشید برای تأمین نظر فرماندهان ارتش و سپاه به جمع بندی طرح های ارائه شده برای تصرف العماره پرداخت و گفت: «سه راه کار عملیاتی وجود دارد:

۱. رودخانه ی طیب تا چزابه به غزیله.

۱- در عملیات اصلی، تصرف جاپای غزیله برای حرکت به سمت العماره بر عهده ی قرارگاه نجف بود.

ص:۲۴۸

۲. (ارتفاعات) فوقی و محور فکه - چزابه.

۳. فکه و چزابه.

وی در ادامه، پیشنهاد کرد در طیب به طور محدود عمل شود و تلاش اصلی در چزابه با هدف تصرف سرپل غزیله انجام شود و پس از تثبیت غزیله، نیروها پس از تجدید قوا از غزیله به سمت العماره حرکت کنند و البته اذعان کرد که تضمینی برای حرکت از غزیله به العماره وجود نخواهد داشت.

با اصرار فرماندهان ارتش مبنی بر اجرای عملیات روی فوقی، تعدادی از فرماندهان سپاه از جمله محمدابراهیم همت و حسین خرازی با تأکید بر رعایت اصل تمرکز قوا؛ هجوم برای تصرف مرکز فرماندهی دشمن (در غزیله) و گسترش ندادن عرض منطقه ی عملیات، بر اجرای عملیات در محور "فکه - چزابه" تأکید کردند.

مباحث انجام شده در این جلسه نشان می داد که فرماندهان ارتش همچنان بر اجرای عملیات از دو محور تمایل دارند، اما به رغم مباحثی که انجام شد، طرفین نتوانستند یک دیگر را قانع کنند.

راوی قرارگاه درباره ی نتیجه ی این جلسه نوشته است: «نهایتاً پس از پایان یافتن جلسه در ساعت ۱۳:۰۰و رفتن فرماندهان ارتش از جلسه، بنا بر این شد که کلیه ی طرح ها به قوت خود باقی بماند، ولی برادران تا ۴۸ ساعت بر شناسایی های خود ادامه بدهند و روی طرح فکر کنند و بعد از مدت تعیین شده درباره ی طرح مانور نظر بدهند تا تصمیم قطعی گرفته شود.»

گفتنی است که به رغم پیشنهاد ارتش مبنی بر بازکردن یک جبهه ی دیگر در شمال (فوقی) علاوه بر اجرای عملیات اصلی در محور فکه - چزابه، فرماندهان سپاه با این کار موافق نبودند و بیش تر به دلیل محدود بودن نیرو به تمرکز دادن به قوا برای اجرای عملیات در یک محور اصرار می ورزیدند.(۱)

۱۸۸

در گلوله باران امروز آبادان، ۵ منزل مسکونی آسیب دید و ۲ منزل طعمه ی حریق شد. در این اقدام دشمن، ۳ تن از اهالی شهر نیز زخمی شدند.(۲)

۱۸۹

در اقدامات امروز افراد مسلح گروه های مخالف چند نفر زخمی شدند. یک نفر از افراد این گروها نیز در سنندج تسلیم نیروهای خودی شد.

۱. امروز، نیروهای مسلح غیر قانونی به نیروهای تأمین جاده ی سنندج - دیواندره در

۱- سند شماره ۱۵۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (تقی رضوانی)، ۱۷/۱۰/۱۳۶۱ تا ۴/۱۱/۱۳۶۱، صص ۶۴ - ۵۷.

۲- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، آبادان.

تونل شماره ۲ حمله کردند که در طول آن یک سرباز ژاندارمری زخمی شد.(۱)

۲. در نزدیکی روستای سیلاب در شمال سلماس، نیروهای مسلح مخالف، به ۲ خودرو در حال عبور تیراندازی کردند که ۲ نفر زخمی شدند. یکی از این افراد معلم و دیگری درجه دار ژاندارمری بود.(۲)

۳. در جاده ی مهاباد به میاندوآب، افراد حزب دمکرات ۲ تن از افراد ژاندارمری را به گروگان گرفتند.(۳)

امروز همچنین یک تن از اعضای گروه های مسلح غیر قانونی در کردستان، با تحویل یک قبضه اسلحه، خود را به نیروهای سپاه پاسداران سنندج معرفی و درخواست امان نامه کرد.(۴)

۱۹۰

شماری از اعضای سازمان مجاهدین خلق در چند شهر کشور دست گیر شدند و حکم اعدام یکی از آنان پس از تأیید شورای عالی قضایی اجرا شد.

۱. یک گروه ۶ نفره از اعضای سازمان مجاهدین خلق در شهرستان نور - که با نام مستعار "معراج" فعالیت می کردند - به همت نیروهای سپاه شناسایی و دست گیر شدند. مأموریت این گروه ترور و تهدید نیروهای سپاه و افراد متعهد این شهر بود.(۵)

۲. در رودسر، یکی از افراد این سازمان به جرم فعالیت مسلحانه و حمل غیر مجاز اسلحه و... به اعدام محکوم شده بود که پس از تأیید شورای عالی قضایی حکم وی اجرا شد.(۶)

۳. در ازنا، یکی از اعضای سازمان که در بمب گذاری یک مغازه نقش داشت، دست گیر و تحویل دادسرا شد. در این حادثه که در ۲۴/شهریور/۱۳۶۱ اتفاق افتاد، یک بمب در مغازه ی یک فرد متعهد مذهبی منفجر شد که بر اثر آن ۲ نفر شهید و ۶ تن مجروح شدند.(۷)

۱۹۱

دفتر سازمان مجاهدین خلق مستقر در پاریس گفته های اخیر محسن رضایی مبنی بر بازداشت یا کشته شدن ۸۰ نفر از اعضای این سازمان را رد کرد. به گزارش رادیو صدای آزاد ایران:

«در این اعلامیه گفته شد در حالی که سپاه پاسداران از ۸۰ نفر سخن گفته است، فقط ۱۴ نام اعلام شده که آن نیز مربوط به ۴ ماه گذشته است.

۱- سند شماره ۴۳۳۶۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۲۹۲، ۱۹/۱۰/۱۳۶۱؛ و - سند شماره ۳۴۱۱۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به استانداری، ۱۹/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۴۳۷۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۵ (اطلاعات) به ستاد مرکزی اطلاعات، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۴۳۶۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۰۸۸۲۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به قائم مقام فرماندهی، شماره ۱۴، ۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۹.

۳- سند شماره ۵۵۳۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱، صص ۲ و ۱.

۴- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۲۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۵- سند شماره ۱۰۳۸۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، مرکز فرماندهی سپاه پاسداران، شماره ۲۲۳، ۳۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۶- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۹۸، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، صص ۵ و ۶، رشت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۱۰/۱۳۶۱، به گزارش سپاه پاسداران لنگرود.

۷- سند شماره ۰۲۲۷۳۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن رویدادهای منطقه۸، فرماندهی منطقه۸ سپاه پاسداران، شماره ۲۱، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۶، ازنا.

به نقـل از علی زرکش (۱) فرمانـده مجاهـدین در داخل ایران، در این اعلامیه گفته شد از روزی که موسـی خیابانی و اشـرف ربیعی کشـته شـده انـد، تا امروز هیـچ گونه ضـربه ی سـختی بر مجاهدین وارد نیامده است، در حالی که در همین مدت قریب یک هزار نفر از کارگزاران حکومت به وسیله ی مجاهدین از پای درآمده اند.»(۲)

۱۹۲

در ادامـه ی رسـیدگی بـه پرونـده ی ۶ تـن دیگر از ۲۸ تن کادرهـای مرکزی و اعضـای "سازمـان مارکسـیستی و اتحـادیه ی کمونیست های ایران" موسوم به "سربداران جنگل" که عاملان حمله در ششم بهمن ۱۳۶۰ در آمل و کشتار ۴۰ نفر از مردم و نیروهای نظامی و انتظامی این شـهر هستند، امروز سومین و چهارمین جلسه ی این دادگاه صبح و بعد از ظهر در شعبه ی اول با حضور خـانواده ی شـهیدان این حـادثه در دادگـاه انقلاب اسـلامی مرکزی تشـکیل شـد. در این جلسه، دادسـتان انقلاب ابتـدا کیفرخواست متهمـان را قرائت کرد. و سـپس متهمان به دفاع از خود پرداختنـد. در کیفرخواست دادسـتان کل، اتهاماتی از این قبیـل عنوان شـد: عضویت در کـادر مرکزی سازمـان اتحـادیه ی کمونیست هـای ایران؛ فعالیت در امور اقتصادی سازمان برای تأمین منابع مالی؛ نفوذ در ارگان های انقلابی؛ نگه داری اسـلحه و مهمات؛ داشـتن مسـئولیت سازمان دهی تشـکیلات سازمان؛ مسـئولیت انتقال اسلحه و مهمات به جنگل های آمل به منظور آماده شدن برای حمله به آمل؛ ارتباط با سازمان بعد از واقعه ی ۶ بهمن؛ شـرکت مستقیم در درگیری های ۶ بهمن آمل، شـرکت در درگیری های "رزکه" در آذرماه ۱۳۶۰؛ داشتن مسئولیت گروه شناسایی تهیه ی خانه ی امن برای اسکان شرکت کنندگان در فاجعه ی ۶ بهمن؛ عضویت در هیئت تحریریه ی انتشارات سازمان و...

متهمان که هر کـدام پس از قرائت کیفرخواست به دفاع از خود پرداختند، ضـمن اظهار ندامت اتهامات واردشده را پذیرفتند و بر شرکت مستقیم و فعال یا شرکت در زمینه سازی های فاجعه ی ۶ بهمن سال ۱۳۶۰ اعتراف کردند.

اغلـب متهمـان بر ایـن نکتـه اذعـان کردنـد کـه برداشـت آن هـا از واکنش مردم برای هـم کـاری بـا آنـان غیر واقعی بـوده است.(۳)-(۴)

۱۹۳

امام خمینی در دیدار رئیس و قضات دیوان عالی کشور و سایر شعب با ایشان، سخنانی

۱- وی عضو مرکزیت و مسئول نظامی سازمان است.

۲- خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشـریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۹۶، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲۳، رادیو صـدای آزاد ایران، ۱۹/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از دفتر سازمان مجاهدین خلق در فرانسه.

۳- روزنـامه ی کیهـان، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴، از دادگـاه انقلاـب اسـلامی؛ و - همـان، ص ۱۳؛ و - روزنـامه ی کیهـان،

۲۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۷.

۴- مشروح جریان دادگاه سوم و چهارم متهمان این پرونده، به نقل از روزنامه ی کیهان در ضمیمه ی گزارش درج شده است.

ایراد فرمودند. مهم ترین محور سخنان ایشان عبارت بود از: توصیه به قضات و دادستان ها برای رسیدگی به وضعیت مستمندان؛ کارکردن برای رضای خدا و نه پست و

مقام و یادآوری رسالت پیامبر اسلام برای تربیت مردم و نجات مظلومان از دست ظالمان. ایشان در بخشی از سخنانشان فرمودند:

«من امیدوارم که همه قضات و دادستان ها و کسانی که امور دادگستری سراسر کشور را به عهده دارند، برای خاطر خدا و برای خاطر اسلام در فکر مستمندانی باشند که در طول تاریخ تحت فشارهای سلاطین و یا خان ها و یا سرمایه دارها و امثال اینها بودند و آنها را نجات دهند. و ان شاءالله کشور ما کشوری باشد که هر چه بیشتر به افق اسلام نزدیک شود که این آرزوی ماست و بسته به این است که هر دسته ای در هر جائی که خدمت می کند این مسأله در نظرش باشد که برای خدا و برای اسلام خدمت کند، نه برای مقام. در هر صورت مقام یک مسأله نیست که انسان ارزش انسانی خود را صرف آن کند، چراکه بالاترین چیز ارزش انسانی هر فرد می باشد و باید ارزش انسانی را هر چه بیشتر تقویت کنید و این امر با کناره گیری درست نمی شود و انسان ارزشش به این است که در جامعه ببیند که چه خدمتی به این بندگان خدا می تواند انجام دهد. و شما می دانید که هر چه پیغمبر اکرم(ص) رنج کشید، که از همه هم بیشتر رنج کشید، برای تربیت مردم و برای نجات مظلومین از دست ظالم ها بود.»(۱)

۱۹۴

علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه، انتشار خبرهایی درباره ی تمایل عراق برای پرداخت غرامت جنگی به ایران را یک خبر مطبوعاتی دانست. وی که برای شرکت در کنفرانس وزیران خارجه ی کشورهای غیر متعهد در نیکاراگوئه در راه سفر به این کشور است، در توقف کوتاهی در مادرید، در دو دیدار و گفت و گوی جداگانه، مواضع جمهوری اسلامی ایران را برای وزیر خارجه ی اسپانیا و مطبوعات آن کشور تشریح کرد. به نوشته ی روزنامه ی کیهان:

۱- مرکز مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی وزارت ارشاد اسلامی، صحیفه ی نور (مجموعه رهنمودهای امام خمینی)، جلد ۱۷، تهران: وزارت ارشاد اسلامی، ۱۳۶۸، صص ۱۷۲ و ۱۷۵.

«در دیـدار ولایتی و وزیر خارجه ی اسپانیا، طرفین تمایل خود را به گسترش همه جانبه ی روابط سیاسـی، اقتصادی و فرهنگی میان دو کشور ابراز داشتند و فرناندو موران وزیر امور خارجه ی اسپانیا خواستار تشکیل نمایشگاهی از آثار فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در کشور خود شد. همچنین مقرر شد یک هیئت اقتصادی به سرپرستی وزیر صنایع اسپانیا جهت توسعه ی روابط اقتصادی - صـنعتی - تجاری بین دو کشور و در پاسخ به دیدار آقای هاشـمی وزیر صـنایع کشورمان، از اسـپانیا به تهران سـفر کنـد. در این دیـدار که یـک سـاعت طول کشـید، وزیر امور خارجه ی جمهوری اسـلامی ایران و وزیر امور خارجه ی اسـپانیا مسائل و مشکلات متعدد جهانی از جمله خطر برخورد بین دو ابرقدرت در زمینه ی سلاح های هسته یی و اجلاس آتی وزرای امور خارجه ی کشورهای عضو جنبش عدم تعهد در ماناگوا و همچنین مسـئله ی افغانستان را مورد بحث و بررسی قرار دادند. ولایتی در این ملاقات بر ضرورت گسترش روابط میان یک اسپانیای مستقل در غرب مدیترانه و جنوب غربی اروپا و جمهوری اسـلامی ایران به عنوان یک کشور خاورمیانه تأکید کرد. در این ملاقات، از وزیر امور خارجه ی اسپانیا برای سفر به جمهوری اسـلامی ایران نیز دعوت شد. دکتر ولایتی در این مصاحبه ضمن تأکید بر شرایط جمهوری اسلامی ایران برای خاتمه ی جنگ تحمیلی و عدم تغییر این شرایط گفت: "این که می گویند عراق حاضر است غرامت ما را بپردازد تنها در مطبوعات عنوان شده و در این مورد به هیچ وجه پیشـنهاد رسـمی از جانب عراق ارائه نشده است و این یک جنگ تبلیغاتی علیه ما است تا تصویری مبنی بر صلح طلبی عراق و جنگ طلبی ما ترسیم کنند."وزیر خارجه ی کشورمان در مورد دیدارش با فرناندو موران به همتای اسـپانیایی خود گفت: "در این دیدار عمدتاً روابط دو جانبه ی کشور مطرح شد و از آن جا که اسـپانیا در ازای کالای صـنعتی از ما نفت می خرد، طرفین علاقه ی خود را نسبت به گسترش روابط اقتصادی ابراز داشتند(۱)

ما تا کنون قسمت وسیعی از اراضی خود را که توسط عراق اشغال شده بود، آزاد کرده ایم، ولی تا بازپس گیری کامل اراضی به جنگ ادامه خواهیم داد."(۲)

وی همچنین درباره ی امکان مذاکره با عراق گفت: "در صورتی که عراق شـرایط ما را به طور اصولی بپذیرد این که با آن ها بر سـر یک میز مذاکره بنشـینیم اهمیتی ندارد. "وی اضافه کرد که سرنگونی رژیم صدام هیچ وقت از جمله شرط های ما برای خاتمه ی جنگ نبوده است.(۳)-(۴)

به گزارش خبرگزاری فرانسه وی اعلام کرد: "جنگ عراق و ایران پس از برآورده

۱- مأخذ ۱۲، بخش اول، ص ۲.

۲- خبرگزاری جمهـوری اسـلامی، نشـریه ی گزارش هـای ویژه، شـماره ۲۹۷ ، ۲۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳، تهران - خـبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، به گزارش خبرگزاری فرانسه از مادرید.

۳- همان، مادرید - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱.

۴- این قسمت از مصاحبه ی آقای ولایتی در روزنامه های داخلی و خبرگزاری فرانسه انعکاس نیافته است.

ص:۲۵۳

شدن سه شرط ایران توسط عراق، یعنی استرداد تمام اراضی اشغالی؛ پرداخت غرامت و تعیین مسئول جنگ در یک دادگاه بین المللی، خاتمه می یابد."آقای ولایتی افزود:

"شرکت ما در جنگ تحمیلی حالت دفاعی دارد نه تهاجمی."»(۱)

۱۹۵

جمهوری اسلامی ایران در یادداشتی به سازمان ملل رسماً خواستار رسیدگی به وضع نیروهایی شد که در جریان جنگ تحمیلی مفقودالاثر شده اند.

به نوشته ی روزنامه ی کیهان:

«نمایندگی دائمی جمهوری اسلامی ایران در دفتر سازمان ملل متحد در ژنو ضمن ارسال فهرست اسامی مفقودشدگان ایرانی در جنگ تحمیلی برای گروه کار مفقودشدگان سازمان ملل، خواستار پی گیری موضوع و اقدام در جهت آگاهی از سرنوشت این افراد شد. بر اساس اطلاعات واصله، رئیس گروه کار مفقودشدگان این سازمان نیز رسماً از کمیسیون حقوق بشر وابسته به سازمان ملل درخواست کرده است ضمن اعتراض رسمی به حکومت بغداد خواستار اجرای کنوانسیون های موجود در این زمینه گردد. این تقاضا هم چنین متضمن ایجاد تسهیلات لازم برای صلیب سرخ جهت بازدید می شود.»(۲)

۱۹۶

در آخرین روز سفر طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق به فرانسه، وی امروز در حومه ی پاریس (اووزسواواز) در خانه ی مسعود رجوی به مدت ۴ ساعت با وی گفت و گو کرد. بر اساس بیانیه ی مشترکی که پس از این دیدار پخش شد، طارق عزیز از مسعود رجوی درخواست کرده است تا وی به عراق سفر کند.(۳)-(۴)

سازمان مجاهدین خلق در بیانیه یی به جای اعلام موضوع مذاکرات انجام شده بین طارق عزیز و مسعود رجوی در توجیه این

۱- مأخذ ۱۵، ص ۳، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از وزیر امور خارجه ی ایران به گزارش خبرگزاری فرانسه از مادرید.

۲- روزنامه ی کیهان، ۱۹/۱۰/۱۳۶۱، ص آخر.

۳- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۷، رادیو بی بی سی؛ و - همان، ص ۵، رادیو صدا امریکا.

۴- دیدار رجوی و طارق عزیز آن قدر برای رسانه های غربی اهمیت داشت که تقریباً همه ی خبرگزاری ها، رادیوها و روزنامه های غربی این خبر را انعکاس دادند.

ملاقات بدون اشاره به ارتباط موارد اعلام شده و دیدار رجوی با طارق عزیز، اعلام کرد:

«اگرچه هنوز زود است که به ارزیابی آثار همه جانبه ی داخلی و بین المللی این اقدام انقلابی و فوق العاده شجاعت بار(!) بپردازیم، اما هم اکنون نیز می توان مختصراً موارد زیرین را از دستاوردهای آن شمارد:

• تغییر معادله ی قوای سیاسی در رابطه با سیاست جنگ طلبانه ی ایران.

• افزایش کیفی تضادهای درونی رژیم بر سر مسئله ی جنگ.

• افشای کامل سیاست جنگ افروزانه و جنگ طلبانه ی ایران در میان وسیع ترین اقشار اجتماعی ایران و به طور منطقه یی و بین المللی.

• فعال نمودن پرسنل میهن پرست ارتش بر علیه جنگ طلبی ایران؛ جنگی که مدت هاست مانند هر خصیصه ی ملی و مردمی است.

• ارتقا ی کیفی الترناتیو شورای ملی مقاومت در سطح داخلی و بین المللی.

• ایجاد یک سنت صلح طلبانه ی پایدار حتی برای نسل های آینده ی ملتین برادر.»

در این بیانیه همچنین به موردی اشاره شده که به نظر می رسد سازمان بیش تر به دنبال توجیه اعمال و فریب دادن هواداران خود است از جمله: «برحسب اطلاع دفتر مجاهدین در پاریس، شما نیز آگاه باشید که پیچیده ترین و مشکل ترین قسمت مذاکرات فی ما بین برادر مجاهد مسعود رجوی و نایب نخست وزیر عراق به مسئله ی مصونیت و امنیت شهرها و روستاها و افراد نظامی و مردم بلادفاع مربوط بوده است.»

جبهه ی ملی در مخالفت با این اقدام رهبران شورای ملی مقاومت اعلام کرد: «آیا این اقدامات (ملاقات رجوی با طارق عزیز) منتهی به انزوای بیش تر مجاهدین نمی شود و موجبات تثبیت رژیم را فراهم نمی گرداند. این ها سؤالاتی است که رهبری مجاهدین خلق باید دقیقاً به آن جواب بدهند و متوجه باشند که مبادا اعمال انجام شده در یک ساله ی اخیر همه ی آن از نوع ازدواج سیاسی رجوی و یا دیدارهای سیاسی با طارق عزیز است.[...]

[...] ملیّون ایران ارتباط با دشمن ایران از ناحیه ی هر گروه و هر کسی را شدیداً محکوم می کند و از نظر ملت ایران این تفاهمات را فاقد پشتوانه ی ملی اعلام می دارند.»

یک نشریه ی داخلی وزارت کشور نیز به نقل از یک گروه سلطنت طلب، از اختلاف نظر شدید بین مسعود رجوی و ابوالحسن بنی صدر در این باره خبر داد:

«بنی صدر از این که طارق عزیز، رجوی را رئیس جمهور آینده ی ایران خوانده عصبانی است[...] به گفته ی یکی از نزدیکان بنی صدر، وی یک روز پیش از ملاقات طارق عزیز و رجوی با همه ی تلاش های رجوی و دوستانش جهت قانع کردن او برای شرکت در مذاکرات، از ویلای محل اقامتش خارج شده و تمام روز هشتم و نهم ژانویه

را در شهر پاریس گذرانده است.»(۱)

بی بی سی نیز در مقاله یی درباره ی این ملاقات گفت:

«سازمان مجاهدین خلق ایران از سایر گروه های مخالفی که در ایران با رژیم آیت الله خمینی مبارزه می کنند نیرومندتر است.

آقای مسعود رجوی طی بیانیه ی مشترکی با آقای طارق عزیز گفت که به اعتقاد او از طریق مذاکرات مستقیم میان ایران و عراق می توان راهی برای خاتمه ی جنگ میان دو کشور یافت.

آقای رجوی گفت: "از تابستان گذشته هنگامی که عراق اعلام کرد که نیروهایش از خاک ایران خارج شده اند جنگ فقط برای طولانی کردن دوران حکومت آیت الله خمینی ادامه یافته است."

آقای رجوی گفت که ملاقاتش با معاون نخست وزیر عراق اولین تماس رسمی میان سازمان مجاهدین خلق ایران و دولت عراق بوده است. آقای طارق عزیز و مسعود رجوی هر دو تأکید کردند که عراق هیچ گونه کمک مادی در اختیار سازمان مجاهدین قرار نمی دهد.

باید گفت در حالی که جنگ ایران و عراق ادامه دارد، مسئله یی که برای مخالفین رژیم ایران مشکل ایجاد می کند آنست که تا چه حد می توانند علناً با دولت عراق هم کاری کنند. در بیانیه ی مشترک مسعود رجوی و آقای طارق عزیز آمده است که در مورد دعوت از آقای رجوی برای دیدار از عراق مطالعه خواهد شد.

و همچنین، معاون نخست وزیر عراق از مسعود رجوی خواسته است که فرستاده یی به عراق اعزام دارد تا با اسرای جنگی ایران ملاقات کند، اما طرز متن بیانیه روشن نبود که آقای رجوی این پیشنهاد را خواهد پذیرفت یا نه؟ آقای مسعود رجوی ملاقات خود با طارق عزیز را یک نقطه ی عطف سیاسی مهم در اختلافات ایران و عراق خواند.»(۲)

ضمیمه ی گزارش ۱۹۲

در ادامه ی رسیدگی به پرونده ی ۲۰ تن از کادرهای مرکزی و اعضای گروهک های الحادی "اتحادیه ی کمونیست های ایران" موسوم به "سربداران جنگل" که متهم به ایجاد درگیری در ششم بهمن ماه سال ۱۳۶۰ در آمل و کشتار امت حزب الله این شهر می باشند، دیروز شعبه ی اول دادگاه انقلاب اسلامی مرکز تشکیل جلسه داد.

این جلسه با حضور گروه کثیری از خانواده های شهدای آمل و گروهی از زندانیان اوین و به ریاست آیت الله محمدی گیلانی سرپرست دادگاه های انقلاب اسلامی مرکز و با تلاوت آیاتی از کلام الله مجید رسمیت یافت.

سپس کیفرخواست کامران صمیمی بهبهانی فرزند حبیب الله با نام مستعار سعید عضو فعال و مسئول نشریه ی توزیع تشکیلات

اتحادیه ی کمونیست های ایران در تهران به عنوان متهم ردیف پنجم دادگاه

۱- سند شماره ۲۳۰۰۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی سیاسی، وزارت کشور، شماره ۵، ۲۸/۱۱۱/۱۳۶۱، صص ۵۴ - ۵۳.

۲- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، صص ۹ و ۱۰، رادیو بی بی سی.

توسط برادر لاجوردی دادستان انقلاب اسلامی مرکز، قرائت شد که موارد اتهام آن بدین شرح است.

۱. از نیروهای فعال سازمان در سطح عضو تشکیلات اتحادیه ی کمونیست های ایران که تحت مسئولیت

۲ تن از اعضای مرکزیت سازمان با نام های مستعار مصطفی و داریوش فعالیت می نموده است.

۲. مسئول چند (پروژه ی مالی) جهت سازمان که ذیلاً تشریح می گردد.

الف) یک هسته ی ۳ نفری از افراد سازمان، کاغذهایی (به صورت رول) می خریده اند و پس از تبدیل آن در اندازه های مختلف کوچک و بزرگ به فروش می رسانده اند و سود حاصله از این خرید و فروش را به سازمان تحویل می داده اند. مسئولیت این طرح و پروژه ی مالی به عهده ی متهم بوده است.

ب) در رابطه با پروژه ی دوم، متهم ناظر مسئول و رابط یک واحد تولیدی پوشاک با تشکیلات بوده؛ بدین ترتیب که نام برده مبلغ پانصد هزار ریال وجه نقد سازمانی به یک عضو تشکیلاتی گماشته از طرف سازمان با نام مستعار (دردانه) پرداخته که سود حاصله از این واحد تولید در جهت تقویت بنیه ی مالی استفاده شود.

۳. شرکت در کنگره ی سوم سازمان که در این کنگره مجموعه ی افراد مرکزیت؛ اعضای فعال و مهره های کلیدی سازمان حضور داشته اند.

توضیح این که: این کنگره به مدت یک هفته در یک مهدکودک که از اماکن پوششی سازمان بوده، با رعایت مسائل امنیتی تشکیل شده است.

۴. مسئول جمع آوری کمک های مالی اعضا و هواداران سازمان که شامل حق عضویت ماهانه ی اعضا و کمک های نقدی هواداران تشکیلاتی تحت مسئولیت مستقیم بوده است.

۵. در اختیار گذاردن منزل مسکونی خود جهت نشست های سازمانی اعضا و هواداران تشکیلات.

۶. نفوذ در بنیاد شهید از طریق سازمان تحت عنوان (مترجم انگلیسی) با نام مستعار طاهر موسوی.

توضیح این که: نام برده با سوء استفاده از این امر اقدام به استخدام چند نفر از افراد سازمان در کارخانه های کفش ملی و پارس مینو می نماید.

۷. اختفا و نگه داری چندین کارتن مهمات متعلق به سازمان در منزل شخصی خود که این مهمات ذیلاً تشریح می گردد.

الف) ۱۱ عدد گلوله ی آر.پی. جی۷ هم راه با خرج انفجاری آن.

ب) قریب ده کیلو گرم باروت سیاه.

ج) ۱۱ عدد جلیقه ی (ضدگلوله) امریکایی.

و) ۷۳ لول دینامیت؛ یک صد عدد چاشنی؛ ۶۳ فتیله ی دینامیت۲۵ و همچنین حفظ و نگه داری یک چمدان دیگر محتوی اسلحه ی متعلق به سازمان و نهایتاً انتقال آن به عضوی به نام سهراب.

۸. متهم مسئولیت تشکیلاتی چند تن از اعضای سازمان را بر عهده داشته است، از جمله اعضایی به نام های مستعار مسعود، منصور و معصوم (همسر) متهم و مسئول کارخانه ی مینو.

۹. مسئول توزیع نشریه ی برای افراد تشکیلات تهران.

گردشکار پرونده: متهم فوق الذکر که به مواردی از اتهامات وی اشاره گردید از اعضای فعال این تشکیلات الحادی می باشد و طی چندین سال فعالیت در حوزه های مختلف سازمانی نقش مؤثری در تحکیم و تثبیت این سازمان داشته و در امریکا در کنفدراسیون احیای وابسته به اتحادیه ی کمونیست ها بوده و در آن جا نیز فعالیت هایی داشته است. نام برده از جریان انتقال نیروهای سازمان به جنگل های آمل [و] قیام مسلحانه علیه جمهوری اسلامی اطلاع داشته و ناجوانمردانه هیچ گونه اطلاعی نداده است. وی در جهت پیشبرد اهداف شوم تشکیلات سازمان کمال سعی و کوشش خود را نموده و هیچ گونه مضایقه یی در این راه نداشته است.

آن گاه متهم در پاسخ به اتهامات وارده و سئوالات رئیس دادگاه توضیحاتی داد.

متهم ضمن ابراز انزجار از تشکیلات الحادی اتحادیه ی کمونیست ها گفت: "من به عنوان دفاع از

خود در محضر دادگاه حاضر نشدم، زیرا به اتهامات خود واقف هستم و خود را در کشتار مردم آمل به عنوان کسی که در تهیه ی مقدمات آن نقش داشت مجرم می دانم."

وی اعتراف کرد بر خلاف عنوان فریبنده ی اتحادیه ی کمونیست های ایران، اعضای فعال و هواداران این گروهک حتی به ۲۰۰ نفر نمی رسیدند که در بین این تعداد نیز انشعاباتی به وجود آمد و پس از آن کارایی در اجرای برنامه های الحادیش نداشت. متهم در اعترافاتش با اشاره به دروغ های به اصطلاح متحدین اتحادیه به یک دیگر و اظهار ندامت از اعمال جنایت بار خود، کلیه ی اتهامات مندرج در کیفر خواست دادستان را دریافت و درباره ی هر یک توضیحاتی داد.

کامران صمیمی متهم ردیف پنجم دادگاه، در پایان دفاعیات و اعترافاتش از خانواده ی معظم شهدا و محضر مقدس دادگاه تقاضای تخفیف در مجازاتش را کرد.

در ادامه ی جلسه ی صبح دادگاه، عبدالرحمن آزمایش فرزند جعفر با نام مستعار داریوش متهم ردیف ۶ دادگاه به جایگاه متهمین احضار شد و در برابر اتهامات وارده که موارد آن بدین شرح است به دفاع از خود پرداخت.

۱. عضو کادر مرکزی تشکیلات الحادی و محارب اتحادیه ی کمونیست های ایران.

۲. گرداننده و مسئول سازماندهی کل تشکیلات (کمیته ی تهران).

توضیح این که: کلیه ی نیروهای فعال در شاخه های محلات، ارتباطات، کارگری، تدارکات زیر پوشش (کمیته ی تهران)، تحت مسئولیت وی قرار داشته است.

۳. مسئول بخش کارگری سازمان.

توضیح این که: یکی از مسئولیت های عمده ی این بخش نفوذ در کارخانه ها و به انحراف کشیدن و جذب کارگران به تشکیلات مذکور [بوده است که] از جمله می توان از کارگران کارخانه های چیت بری، تولیددارو، کفش ملی، شرکت مینو و ایران ناسیونال را نام برد.

۴. شرکت در کنگره ی سوم سازمان و انتخاب وی به مسئولیت کارگری سازمان در همین شورا.

۵. نام برده چون یکی از اعضای کنفدراسیون در امریکا بوده و همچنین فردی بسیار فعال و مجرب می باشد، از همان ابتدای عضویت در این سازمان ضد الهی کراراً ارتقای رده گرفته تا جایی که طی مدت کوتاهی به کنگره ی سازمان راه یافته و مسئولیت های عملی بسیاری به او واگذار شده است و تا زمان دست گیری همچنان در حوزه ی بالای سازمانی خود به فعالیت های تشکیلاتی ادامه می داده است. همان طوری که قبلاً توضیح داده شد، یکی از مسئولیت های نام برده در ارتباط با سازمان متبوعش، مسئولیت کارگری سازمان بوده که چندین کارخانه ی یادشده را وی سرپرستی می نموده و هدایت کننده ی کلیه

ی اعتصابات و حرکت های ضد انقلابی که توسط افراد گروهک مزبور در حوزه ی آن کارخانه ها صورت می گرفته بوده است و همچنین در زمانی که مسئولیت تشکیلات تهران را به عهده داشته، کلیه ی فعالیت هایی که در تهران توسط این سازمان انجام می گرفته زیر پوشش سازمانی و مسئولیت متهم بوده است و به عنوان نمونه به چند مورد اشاره می شود: از جمله حرکت مسلحانه ی به اصطلاح (سربداران) ابتدا قرار بود در تهران صورت بگیرد و لذا بایستی مقدمات تدارکاتی این حرکت آماده شود، ولی به دلایلی منتفی و به جنگل های آمل کشیده شده و متهم در نقل و انتقال سلاح های سازمانی که در چندین چمدان جاسازی بوده است توسط اعضای تحت مسئولیتش نقش داشته است. مورد دیگر مشارکت مؤثر در انتقال مسئول تشکیلات سربداران (حسین ریاحی) به جنگل داشته و ده ها نمونه ی عملی دیگر که می توان به راحتی تشخیص داد که مسئول (کمیته ی تهران) در استخوان بندی یک سازمان الحادی و محارب یعنی چه.

متهم در دفاعیاتش با توضیحات بیش تری، کلیه ی اتهامات وارده ی مندرج در کیفرخواست دادستان را پذیرفت و در پایان، ضمن اظهار پشیمانی از اعمال جنایت بار خود از درگاه خداوند منان درخواست استغفار کرد.

آن گاه، احمـد تیموری گرگانی با نام مسـتعار حجت، عضو تشـکیلات به اصـطلاح سـربداران جنگل، به عنوان متهم ردیف ۷ دادگاه در دفاع از اتهامات وارده در جایگاه متهمین حضور یافت. متن

کیفرخواست صادره ی نام برده به این شرح است:

۱. عضو تشکیلات سربداران جنگل وابسته به اتحادیه ی کمونیست های ایران.

۲. عضو گروه شناسایی مناطق جهت استقرار کمپ های تشکیلات سربداران ایران.

۳. مشارکت در درگیری هیجدهم آبان که متهم در این درگیری مسلح به سلاح گرم بوده است.

۴. مشارکت در درگیری ۲۲ آبـان که در این درگیری نقش وی کمین و حفـاظت در حـد فاصل بین کمپ های وسط و پایین تشکیلات سربداران در جنگل بوده است.

۵. شرکت در کارهای تدارکاتی جنگل در انتقال وسایل و مواد غذایی از جاده به خارج جنگل.

۶. شـرکت در قرارهای سازمانی پس از آمـدن از جنگل به تهران (توضـیح این که نام برده بیش از سه ماه در جنگل های آمل هم راه دیگر عناصر سازمان به سر می برده است).

۷. ارتباط تشکیلاتی با افراد جنگل و هم چنین دیگر عناصر سازمان تا تیرماه ۱۳۶۱.

۸. ارسـال عکس و فتوکپی شناسـنامه ی خود به اعضـای بالاـی سازمـان جهت جعـل کارت پایان خـدمت که پس از کشف و انهدام گروهک مزبور، عکس و فتوکپی شناسنامه ی متهم هم راه مدارک درون سازمانی تشکیلات به دست آمده است.

۹. فعالیت در بخش تبلیغات سازمان به صورت پخش اعلامیه؛ چسباندن تراکت شعارنویسی و تحویل گرفتن نشریه ی حقیقت و توزیع آن.

متهم در دفاعیات خود ضـمن قبول کلیه ی اتهامات مندرج در کیفرخواست، عامل ارتکاب به چنین جنایاتی را بی سوادی، بی تجربگی و جوانی خود دانست و ضمن اظهار ندامت از اعمال کریه خود از امت مسلمان ایران و محضر مقدس دادگاه تقاضای بخشش کرد.

این گزارش حـاکی است، ساعت ۱۲ ظهر دیروز، شـعبه ی۱ دادگاه انقلاب اسـلامی پس از ۴ ساعت اسـتماع دفاعیات متهمین ردیف ۵، ۶ و ۷ دادگاه به عنوان تنفس تعطیل اعلام شد.

در ایـن جلسه پس از تلاـوت آیـاتی از کلاـم الله مجیـد سیداسدالله لاـجوردی دادسـتان انقلاـب اسـلامی مرکز، کیفرخواسـت

محمدرضا سپرغمی متهم ردیف ۸ را قرائت و اتهامات وی را به این شرح اعلام کرد:

۱. عضو فعال سازمان و مسئول سابق کمیته ی تهران در تشکیلات اتحادیه.

۲. عضویت در شورای تصمیم گیری سربداران تا تاریخ ۲۶ بهمن ۱۳۶۰ در جنگل. توضیح این که هر حرکت و مسئله یی که در جنگل به وقوع می پیوسته، توسط تصمیم گیری های اعضای این شورا بوده است.

۳. مسئول سیاسی یک گروه در جنگل (گروه مصطفی رهبر).

۴. شرکت مستقیم در درگیری های ۲۲ آبان در داخل جنگل با برادران سپاه و ارتش که در این درگیری ها ده ها تن از این عزیزان به درجه ی رفیع شهادت نائل می آیند.

۵. شرکت مستقیم در درگیری "رزکه" در آذرماه ۱۳۶۰ که هدف عمده ی این درگیری گسترش هر چه بیش تر منطقه ی امن جهت جنگلی ها بوده است.

۶. شرکت مستقیم در فاجعه ی معروف "ششم بهمن"؛ حمله به شهر شهیدپرور آمل که نام برده در این روز با اسلحه ی ژ۳ و سه راهی مستقیماً با برادران سپاه درگیر بوده و بعد، بنا بر مصالحی به محله ی رضوانیه می رود.

۷. مسئول شناسایی حواشی جنگل؛ جاده ی هراز و دهنه ی رودخانه ی هراز به دستور تشکیلات جنگل.

۸. در اختیار گذاشتن منزل مسکونی پدر و مادرش در آمل جهت استقرار قریب یک صد تن از جنایت کاران جنگلی تا زمان شروع حمله که آنان یک روز و شب را در آن جا به سر می برند.

گردش کار پرونده

متهم فوق الذکر که یکی از مهره های فعال و حساس گروهک الحادی اتحادیه ی کمونیست های ایران

می باشد، فعالیت سازمانی خود را از سال ۱۳۵۸ با این گروهک شروع می کند و طی مدت کوتاهی آن چنان فعالیتی می نماید که ابتدا به مسئولیت کارگری سازمان و پس از آن به مسئولیت کل تهران ارتقا رده پیدا می کند و پس از آن در فروردین سال ۱۳۵۹ به عضویت شورای سازمان نائل آمده و در کنگره ی سوم سازمان به عنوان یکی از مهره های اصلی شرکت می نماید.

وی در جریان قیام مسلحانه علیه نظام الهی جمهوری اسلامی نقش بسیار مؤثری داشته است، به طوری که طی مدت چهار ماه که در جنگل به سر می برده، کراراً جهت گزارش وضعیت نظامی نیروهای جمهوری اسلامی به مسئولین جنگل به شهر آمل می آمد و در خانه ی پدر و مادریش تماس های مکرر جهت جذب و انتقال افراد جدید به جنگل داشته است.

با توجه به این که متهم از افراد محلی بوده، کمک شایانی در این به اصطلاح قیام فوری سربداران جنگل داشته است و به همین دلیل است که یک روز قبل از حمله به شهر شهیدپرور آمل، به شهر آمده و مناطق مشخص را شناسایی می نماید و در جریان این حمله ی مظلوم ترین اقشار امت حزب الله به دست این جانیان به درجه ی رفیع شهادت [می رسند] و ده ها تن نیز زخمی و معلول می گردند.

با توجه به مراتب فوق که مستند به اقاریر متهم می باشد، مجرمیت نام برده از نظر دادسرای انقلاب مرکز محرز و از محضر محترم دادگاه تقاضای صدور اشد مجازات شرعی را دارم.

محمدرضا سپرغمی پس از قرائت کیفرخواست ضمن پذیرفتن اتهامات در مورد چگونگی جنایاتی که این گروهک محارب مرتکب شده است گفت: "ما سلاح هایی که باید سینه ی عراقی ها را سوراخ کند را از جبهه های جنوب دزدیده بودیم و با آن برادران حزب الهی خود را می کشتیم و این ها همه به خاطر تبلیغات مسمومی بود که رهبران گروه می کردند، مثلا به ما می گفتند اگر جرقه زده شود، و فقط یک گلوله شلیک شود، مردم آمل و دیگر شهرها که منتظر قیام ما هستند ما را با آغوش باز خواهند پذیرفت و از ما پشتیبانی خواهند کرد ولی وقتی که به وسیله ی ماشین هایی که توسط اعضای سربداران دزدیده شده بود به آمل وارد شدیم، پس از یک ساعت درگیری با مردم به شکست خودمان پی بردیم."

وی با ارائه ی نقشه های عملیات، چگونگی اجرای طرح حمله به شهر را توضیح داد و گفت: "قرار بود عده یی جاده را ببندند؛ عده یی سپاه و بسیج را اشغال کنند؛ عده یی پلیس راه آمل را خلع سلاح کنند و عده یی برای محافظت اموال در جنگل باقی بمانند."وی افزود: "در این عملیات که شخص من در آن شرکت داشتم، حدود ۱۲ نفر به شهادت رسیدند." متهم سپس به ارتباط گروهک سربداران با دیگر گروهک ها اشاره کرد و گفت: "عده یی از منافقین، حزب طوفان، پیکار و چریک های فدایی خلق اکثریت و اقلیت، با رهبران این گروه ارتباط داشتند و مرتب با آنان مذاکراتی می کردند."

کیفرخواست متهم ردیف ۹

بنا به همین گزارش، سپس دادستان انقلاب اسلامی مرکز، کیفرخواست فریدون پرتوی متهم ردیف ۹ را قرائت و موارد اتهام نام برده را به این شرح اعلام کرد:

۱. عضویت در هیئت تحریریه ی انتشارات سازمان و مسئول کمیته ی اخبار تشکیلات اتحادیه ی کمونیست های ایران.

۲. عضویت در کمیته ی تبلیغات سازمان و در این رابطه تهیه و تنظیم جزوات درون گروهی و نشریات و اعلامیه های سازمان.

۳. در اختیار گذاشتن منزل خود جهت تشکیل اعضای کمیته ی تبلیغات اتحادیه.

۴. خبرنگار اعزامی بخش انتشارات سازمان به آبادان جهت تهیه ی خبر برای نشریه و هیئت تحریریه.

۵. از اعضـای مؤثر کمیته ی انتشـارات سازمان که تحت مسـئولیت مسـتقیم یکی از اعضای مرکزیت اتحادیه (مسـئول کمیته ی انتشارات) فعالیت می نموده است.

۶. از بین بردن اسناد درون گروهی سازمان که در یک خانه ی پوششی تشکیلات توسط متهم صورت گرفته است.

۷. شرکت در کنگره ی سوم.

گردش کار پرونده

متهم فوق الذکر از اعضای قدیمی سازمان در خارج کشور (امریکا) بوده است و فعالیت های وی در ایران عمدتاً همان طوری که فوق اشاره شد، در بخش های انتشارات، تبلیغات و هیئت تحریریه بوده و نقش ویژه یی در به انحراف کشاندن جوانان این مرز و بوم داشته است. علی هذا با عنایت به مراتب فوق مجرمیت نام برده از نظر این دادسرا محرز و مسلم و از محضر محترم دادگاه انقلاب اسلامی مرکز تقاضای صدور اشد مجازات را دارم.

دادستان انقلاب اسلامی مرکز پس از قرائت کیفرخواست گفت: "این آقایان در امریکا با تحلیل های پوچ خود و تظاهرات ساده یی که برگزار می کردند، جوانان ما را فریب می دادند و خودشان را به صورت افرادی انقلابی جلوه می دادند. فریدون پرتوی عضو هیئت تحریریه ی نشریه ی حقیقت ارگان اتحادیه ی کمونیست های ایران، ضمن پذیرفتن اتهامات وارده گفت: "بعد از شروع جنگ به آبادان رفتم و گزارش هایی از مقاومت مردم در مقابل عراقی ها تهیه کردم و در نشریه ی حقیقت نیز منعکس شد."وی افزود: "من در امریکا عضو کنفدراسیون احیا بودم و این کنفدراسیون وابسته به اتحادیه ی کمونیست ها بود و رفتن من به راهی که به این جا منتهی شده است بر اثر نداشتن تعالیم اسلامی بود. وقتی که به خارج می رفتم به دنبال فلسفه یی می گشتم و متأسفانه جذب این مکتب الحادی شدم."وی افزود: "من گناهکارم و فعالیت هایم ناشی از حب دنیا بود و این مسئله در روح من شکل گرفته است."متهم ضمن اظهار ندامت گفت: "خدا را شکر می کنم که مستقیماً دستم به خون کسی آلوده نیست، اگرچه کاری که می کردم تغذیه ی فکری کسانی بود که مستقیماً دست به جنایت زده اند."

کیفرخواست متهم ردیف دهم

سپس کیفرخواست نسرین جزایری متهم ردیف ۱۰ توسط سیداسدالله لاجوردی قرائت و اتهامات وی به این شرح اعلام شد:

۱. عضو و مسئول "کمیته ی پیک" تشکیلات الحادی و محارب اتحادیه ی کمونیست های ایران.

۲. ارتباط با پیک تهران و مبادله ی محموله ی سازمانی در سر قرارها و ارتباط با پیک شهرستان های خوزستان، شیراز، اصفهان، تبریز، شمال، کردستان، مشهد، قزوین، اراک، کرمانشاه و زنجان.

در این رابطه به مختصری از شرح وظایف پیک سازمان اشاره می گردد:

توسط متهم با نمایندگان شهرستان هایی که به آن ها اشاره شد ارتباط برقرار می شده است و در این ارتباطات محموله هایی از طرف سازمان به پیک شهرستان مربوطه توسط متهم داده می شده است که شامل:

الف) تهیه ی دست نویس که توسط مسئولین سازمان و اعضای مرکزیت در آن ها رهنمودها و دستورالعمل های تشکیلاتی نوشته می شده است.

ب) نشریات داخلی سازمان که حاوی مواضع و نظریات مدون سازمانی بوده و به این طریق شهرستان مربوطه در جریان مسایل درونی تشکیلات قرار می گرفته است.

ج) توزیع نشریه ی سازمان با نام حقیقت ارگان علنی اتحادیه ی کمونیست ها و از طرف دیگر هر محموله یی که در آن نارسایی ها و نیازها و همچنین کمک های مالی جمع آوری شده از اعضا و هواداران شهرستان مربوط را به ضمیمه داشته، توسط متهم تحویل و به مسئول کل تشکیلات داده می شده است.

۳. در اختیار گذاشتن شرکت بی.اچ.ام متعلق به پدرش به سازمان جهت پیشبرد امور تشکیلات.

۴. اقدام جهت اجاره ی یک شرکت "پوششی" برای سازمان که این شرکت تا جریان حمله ی

وحشیانه ی عوامل سازمان به آمل در اختیار تشکیلات اتحادیه بوده است.

۵. مسئول تایپ نشریات درون گروهی سازمان و همچنین بسته بندی و جاسازی آن جهت انتقال به

پیک های کل ایران که مشروحاً بیان شد.

۶. مخفی نمودن مسئول کل تشکیلات جنگل حسین ریاحی با نام مستعار ناصر بزرگ، در منزل مسکونی اش پس از واقعه ی خونین ششم بهمن آمل.

توضیح این که: شخص مذکور در حمله به شهر آمل از ناحیه ی پا زخمی شده و از این منزل به عنوان محل امنی تا بهبود وضع جسمی خود استفاده می کرده است.

۷. در اختیار گذاشتن اتومبیل خود جهت فعالیت های تشکیلاتی.

۸. اختفای اسناد درون گروهی سازمان در باغچه ی منزل مسکونی اش. قابل توضیح این که این اسناد شامل دست نویس ها و جزوات سازمانی و رهنمودهای تشکیلات در رابطه با جریانات کردستان، میکروفیلم، عکس ها و تصاویر اعضای سربداران در جنگل و همچنین کارت های شناسایی، مدارک و حکم های سپاه پاسداران و بسیج و غیره که از طریق به شهادت رساندن افراد این ارگان ها در درگیری ۲۲ آبان به دست آورده بودند، می باشد.

۹. نگه داری یک میلیون ریال وجه نقد سازمانی و عودت تدریجی آن به تشکیلات و همچنین نگه داری ۱۰۰۰ دلار وجه سازمانی که این مبلغ نیز به دستور مسئول تشکیلات به یکی از اعضا داده شده است.

۱۰. وی در ارتباط با مسئله ی جنگل و قیام مسلحانه علیه جمهوری اسلامی به عنوان یکی از مهره های مهم تشکیلاتی در سازمان به این نظریه رأی مثبت داده است.

گردش کار پرونده

متهم طی بیش از ۳ سال فعالیت سازمانی با تشکیلات محارب و الحادی اتحادیه ی کمونیست های ایران، نقش ویژه یی در پیشبرد اهداف ضد الهی و ضد مردمی سازمان داشته و علاوه بر نیروی انسانی خود که مدت های مدیدی وقف خدمت به سازمان نموده، امکانات بسیاری در این رابطه در اختیار سازمان گذاشته و هیچ گونه مضایقه یی در این راه ننموده است. در این رابطه، تایپ کتاب ها و جزوات سازمانی من جمله کتاب های مسئله ی ارضی، انقلاب مشروطه از خدمات به اصطلاح فرهنگی نام برده به سازمان می باشد و طی این فعالیت ها ارتباط مستقیم با مرکزیت تشکیلات داشته است.

لازم به تذکر است، وی پس از دست گیری نیز به هیچ وجه روحیه ی هم کاری و معاضدت نداشته و مسائل خود را کتمان

نموده است و نیز متهم تـا قبـل از ابلاغ کیفرخواست حاضـر به مصاحبه ی تلویزیونی و افشا و محکوم نمودن مواضع و عملکرد تشـکیلات الحـادی اتحـادیه ی کمونیست هـا نبوده و پس از ابلاـغ کیفرخواست مزورانه جهت گریز از مجـازات دادگاه عـدل اسلامی به نوعی انجام مصاحبه را می پذیرد.

موارد ابهامی ذکرشده مسـتند به گزارشات و اقاریر متهم در مراحل متعدد بازجویی بوده و مجرمیت و سرسپردگی متهم از نظر دادسـرای انقلاب اسـلامی مرکز محرز و مسـلم است؛ [بنابراین]، از حضور ریاست محترم دادگاه تقاضای اشد مجازات را برای متهم دارم.

بر اسـاس این گزارش، آن گاه متهم اتهامات منـدرج در کیفرخواست را تأییـد کرد و ضـمن شـرح چگونگی ملحق شـدنش به گروهک اتحادیه ی کمونیست های ایران گفت: "من دو سال و نیم در امریکا بودم و بعد از شـش ماه اقامت در امریکا جذب اتحـادیه شـدم. پس از بازگشت، اعلامیه ها و نت ها و روزنامه های گروه را به پیک های شهرسـتان ها می دادم و یک سال و نیم در قسمت تایپ روزنامه و کتاب های اتحادیه هم کاری می کردم.

روزی که رهبر گروه از جنگل به تهران برگشت، در حالی که زخمی شـده بود، مـدت ۱۵ روز وی را در خـانه ی خود مخفی کردم و در همان مدت اسناد مربوط به اتحادیه و عکس ها و کارت های شناسایی

برادران سپاه و بسیج که در درگیری ها شهید شده بودند را در باغچه ی خانه مخفی کردم."وی افزود: "ما همه جزء یک گروه بودیم و اگر کاری صورت گرفته است همه با هم انجام داده ایم و همه ی ما مقصر هستیم، اگرچه هدف من - دیگران را نمی دانم - خدمت به مردم بود، ولی چون راه را اشتباه انتخاب کرده و مردم را نشناخته بودیم، نه تنها خدمتی نکردیم بلکه به مردم ضربه هم زدیم و همه ی کسانی که در مقابل مردم جبهه گیری کنند عاقبتی چون ما خواهند داشت. بر اساس همین گزارش، پس از اظهارات نسرین جزایری، جلسه ی دادگاه ساعت ۱۸ به عنوان تنفس تعطیل شد و دنباله ی محاکمه به ساعت ۸ صبح روز بعد (دوشنبه) موکول شد.(۱)

۱- مأخذ ۱۲.

روزشمار جنگ دوشنبه ۲۰ دی ۱۳۶۱ ۲۵ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۱۰ ژانویه ۱۹۸۳

۱۹۷

در ادامه ی گلوله باران شهر آبادان، امروز ۲ منزل مسکونی هدف حملات توپ خانه یی عراق قرار گرفت و تخریب شد.(۱)

در دزفول نیز رادار پایگاه چهارم شکاری نیروی هوایی هدف اصابت یک موشک هوا به زمین جنگنده های شکاری عراقی قرار گرفت که فقط به قطع برق این رادار انجامید که بی درنگ تعمیر شد. به گفته ی کارشناسان، این بمب، فرانسوی و از نوع سوپرمانزا بود.(۲)

۱۹۸

در درگیری میان نیروهای سپاه با افرادی از حزب دمکرات، کومه له و سایر گروه های مسلح مخالف نظام شماری از این افراد کشته و عده یی نیز اسیر شدند و همچنین ۱۲ روستا پاک سازی شد. ۲۰ نفر از افراد وابسته به گروه ها نیز تسلیم نیروهای سپاه شدند.

۱. در ادامه ی عملیات پاک سازی اطراف تکاب، امروز نیروهای خودی پس از ۳ روز تعقیب در شرایط سخت و برف و یخبندان، نیروهای حزب دمکرات را در روستای قزقاپان در شمال غربی تکاب محاصره کردند که در یک درگیری دشوار، ۷ تن از چته های حزب دمکرات به هلاکت رسیدند و ۵ تن از آنان اسیر شدند.

در این عملیات، ۱۲ روستا از جمله روستاهای حمزه قاسم، قلعه قوره، قورینه، اطاقلو، خشنای، لولانگی، اوجعده و... پاک سازی شدند و ۴ قبضه اسلحه به دست نیروهای خودی افتاد. بنا به اعلام برخی منابع، ۱۵ نفر از نیروهای حزب دمکرات در این تعقیب و گریز بر اثر سرمازدگی به هلاکت رسیدند. در این عملیات یک نفر از نیروهای خودی شهید و یک نفر زخمی شد.(۳)

۲. در جنوب جاده ی سنندج - مریوان در منطقه ی رزآب در حوالی روستای نگل، نیروهای ژاندارمری با نیروهای مسلح ضد انقلاب درگیر شدند که در این درگیری

۱- سند شماره ۲۹۳۰۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری روزانه، از شهربانی استان خوزستان (اطلاعات) به استانداری استان خوزستان (دفتر سیاسی شهربانی استان خوزستان)، ۲۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۴۳۷۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴.
۲- سند شماره ۴۳۶۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۸ به ستاد مرکزی سپاه ۱۱، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۴۳۷۰۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: سماجا۳ (عملیات)، ۳۰/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و -

سند شـماره ۱۰۳۸۱۵ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، مرکز فرمانـدهی سپاه پاسـداران، شـماره ۲۱۹، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

۳- سند شماره ۴۳۸۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مـد عملیات، ۲۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲؛ و – سـند شـماره ۳۴۹۷۶۸ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از سـتاد قرارگـاه حمزه سیدالشهدا(ع) به قرارگاه قدس، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و – سند شماره ۳۰۱۰۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرماندهی ناحیه ۴ (رکن۲)، ۲۰/۱۰/۶۱، سند تک برگی؛ و – سند شماره ۰۸۸۲۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقـات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسـداران (مرکز فرمانـدهی) به قائم مقام فرمانـدهی، شـماره ۱۴، ۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۷؛ و – سند شماره ۳۴۰۴۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن۳) به مقام استانداری استان کردستان، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و – سند شماره ۴۳۹۶۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح عملیات کردستان به منطقه۷ و قرارگاه حمزه، سند تک برگی؛ و – سند شماره ۴۳۷۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانـدهی قرارگاه حمزه سیدالشـهدا(ع) به ستاد مرکزی سپاه (مرکز فرماندهی)، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، سـند تک برگی؛ و – سـند شماره ۳۴۹۶۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به قرارگاه حمزه، ۲۱/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳ نفر از افراد گروه ها کشته و ۳ تن از آنان زخمی شدند. از نیروهای ژاندارمری نیز ۳ نفر شهید و ۳ نفر زخمی شدند.(۱)

۳. در بوکان ۳ تن از نیروهای سپاه پس از دست گیری ۲ نفر از اعضای گروه کومه له در راه بازگشت به پایگاه شان در داخل شهر به کمین نیروهای کومه له افتادند که ۲ نفر از آنان شهید شدند و یک نفر نیز مجروح و گروگان گرفته شد(۲)

امروز همچنین در نزدیکی روستای پیچون در محور مریوان - سنندج، نیروهای مسلح مخالف نظام ۲ تانکر سوخت را به آتش کشیدند.(۳)

در این روز سعید افشار مسئول تشکیلات هیز دیوان دره از حزب دمکرات کردستان، خود را به یکی از ستادهای قرارگاه حمزه تسلیم و درخواست امان نامه کرد.(۴)

در سنندج نیز یکی از افراد وابسته به گروه های مسلح ضد انقلاب با تحویل یک کلت کمری، خود را به سپاه سنندج معرفی و درخواست امان نامه کرد.(۵)

۱۹۹

در اقدامات امروز نیروهای سازمان مجاهدین خلق یک پاسدار به شهادت رسید. شماری از اعضای سازمان مجاهدین و پیکار نیز در تهران، استان فارس و کرج شناسایی و دست گیر شدند و حکم اعدام ۲ تن از اعضای سازمان در همدان اجرا شد.

نیروهای سازمان مجاهدین خلق در ساعت ۷:۴۵، یکی از اعضای سپاه پاسداران را در سه راه طالقانی - شریعتی تهران ترور کردند و به شهادت رساندند.

نیروهای سپاه نیز ۲ نفر از اعضای این سازمان را در محل قرار شناسایی کردند که هنگام دست گیری یکی از آنان اقدام به خوردن قرص سیانور کرد و دیگری گریخت که با تیراندازی نیروهای سپاه فرد متواری زخمی و سپس دست گیر شد(۶)

به حکم دادگاه انقلاب همدان و تأیید شورای عالی قضایی، ۲ تن از وابستگان سازمان مجاهدین خلق به جرم شرکت در عملیات های نظامی؛ فعالیت در خانه ی تیمی؛ پشتیبانی مالی؛ فعالیت در بخش تبلیغاتی و حمل و نگه داری انواع اسلحه و مهمات به اعدام محکوم و حکم آنان اجرا شد.(۷)

در فیروزآباد استان فارس نیز ۱۷ نفر از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق و سازمان کمونیستی پیکار دست گیر شدند. از این افراد تعدادی اسلحه و مهمات به دست آمد.(۸)

روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته ی انقلاب اسلامی در اطلاعیه یی اعلام کرد در عملیاتی دامنه دار که از ۲۷ آذر ۱۳۶۱ در رجایی شهر کرج انجام شد، ۶۰ تن از افراد تشکیلاتی سازمان کمونیستی چریک های فدایی خلق و سازمان مجاهدین خلق

۱- سند شماره ۳۴۶۸۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار محترم استان کردستان، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۴۳۶۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- مأخذ ۳، بخش چهارم، ص ۱۵؛ و - سند شماره ۰۸۹۳۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش ویژه اطلاعاتی، ستاد مرکزی سپاه پاسداران (اطلاعات)، ۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۴۹۷۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (اطلاعات) قرارگاه قدس به ستاد مرکزی سپاه پاسداران (اطلاعات)، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۳۴۶۹۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه ۴ ژاندارمری کردستان (رکن۲)، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۵۵۲۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (اطلاعات) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران (اطلاعات)، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۷۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه (اطلاعات) به قرارگاه قدس (اطلاعات)، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۱۰۳۸۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۲۵، ۴/۱۱/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴.

۵- روزنامه ی اطلاعات، ۲۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۶- مأخذ ۲، بخش آخر.

۷- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۹۷، ۲۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۵، همدان - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱.

۸- همان، ص ۵، شیراز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱.

دست گیر شدند. در این اطلاعیه توضیح داده شده است که به دنبال دست گیری عده یی از وابستگان به این گروه ها که در چندین مورد سرقت مسلحانه ی اتومبیل و سرقت مسلحانه از بانک و اماکن عمومی دست داشته اند، از اعضای کادر سازمان چریک های فدایی خلق نیز که به مشهد گریخته بودند دست گیر شدند و به دنبال این دست گیری چندین طرح سرقت مسلحانه و طرح ترور مقامات مملکتی کشف و خنثی شد و مقادیر فراوانی اسلحه و اسناد و مدارک درون گروهی نیز به دست نیروهای کمیته ی انقلاب اسلامی افتاد. در این اعلامیه بیان شده که ۴ تن از افراد دست گیر شده در بسیاری از عملیات های نظامی در کردستان علیه نیروهای خودی شرکت داشته اند.(۱)

۲۰۰

رادیو بی بی سی در تحلیل اوضاع سیاسی ایران و امکان اجرای عملیات از سوی نیروهای سازمان مجاهدین خلق به منظور تهدید امنیت داخلی و بدون اظهار نظر درباره ی ماهیت این نوع اقدامات اعلام کرد:

«مقامات ایران می گویند که در عملیات اخیر خود نزدیک به ۲۰۰ تن از مخالفان رژیم را کشته یا دست گیر کرده اند(۲) همچنین، محاکمه ی کسانی که متهم به راه انداختن زد و خوردهای خونین در آمل هستند، در زندان اوین آغاز شده است.»

جف ریلین از بخش شرقی بی بی سی در گزارش خود آورده است:

«در تعطیلات آخر هفته ی گذشته، رادیو ایران دو اعلامیه ی جداگانه در مورد اقداماتی که علیه گروه های مخالف رژیم صورت گرفته است، منتشر کرد. روی هم رفته، می توان گفت که اعلامیه ها این تصور را ایجاد می کند که مقامات در کوشش های خود برای از بین بردن مجاهدین و سایر گروه های مبارز و مخالف موفقیت هایی به دست آورده اند.

بدون شک، ایجاد این تصور آگاهانه بوده است، اما برای ناظران خارجی ممکن نیست که اندازه ی صحت و سقم اعلامیه ها را ارزیابی کنند.

اعلام این اقدامات در زمانی انجام می گیرد که مقامات ایران سرگرم اجرای دستورات اخیر آیت الله خمینی در برانداختن بی عدالتی و سوءاستفاده های شغلی هستند. در تعطیلات آخر هفته ی مسیحی، آیت الله خمینی بار دیگر یادآوری کرد که به استثنای گروه هایی که می خواهند به اسلام و مسلمین زیان آورند احدی نباید در جمهوری

۱- روزنامه ی کیهان، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۵.

۲- بخشی از این خبر در تاریخ ۲ دی ۱۳۶۱ در بولتن های داخلی سپاه درج شده بود که در روزشمار همان روز ذکر شده است، ولی اعلام رسانه یی این بیانیه در تاریخ ۱۸ دی ۱۳۶۱ (روزنامه ی کیهان ۱۸ دی ۱۳۶۱، ص ۲) انجام شده است.

اسلامی مورد ایذا و آزار واقع شود.

اگر از روی سیل اعلامیه های ناگهانی اخیر بخواهیم قضاوت کنیم، پیام مقامات ایران آن است که گروه های مخالف توسط هواداران متعصب رژیم تعقیب خواهند شد، اگرچه در داخل ایران، سازمان مجاهدین آسیب فراوان دیده است و رژیم ظاهراً خود را بیش تر در امن و امان احساس می کند، اما هنوز با ادامه ی تهدیدهایی از قبیل حملات پراکنده، بمب گذاری ها و کوشش برای سوء قصد به جان مقامات روبه رو است.»(۱)

۲۰۱

در ادامه ی رسیدگی به اتهامات ۳۰ تن از اعضای اتحادیه ی کمونیست های ایران که از ۳ روز پیش در شعبه ی اول دادگاه انقلاب تشکیل شده بود، به اتهامات ۶ تن دیگر از وابستگان به این سازمان رسیدگی شد.

در این دادرسی که صبح و بعد از ظهر انجام شد، متهمان همه ی موارد مندرج در کیفرخواست دادستانی را پذیرفتند. تحلیل غلط اوضاع سیاسی کشور؛ اشتباه در شناخت مردم و علائق آنان و اعتراف به نادرستی مشی سازمان برای دست زدن به اقدامات مسلحانه از جمله مطالبی بود که تقریباً همه ی متهمان به آن اقرار کردند و به دلیل ارتکاب آن ها از خانواده ی شهیدان و ملت ایران عذرخواهی کردند. ادامه ی رسیدگی به جرایم سایر متهمان به روز بعد موکول شد.(۲)-(۳)

۲۰۲

به دنبال توافقات انجام شده درباره ی تشکیل واحد یگان دریایی سپاه و سفر چند روز پیش محسن رضایی فرمانده سپاه به بوشهر و گفت و گوی حضوری با ناخدا افضلی فرمانده نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، امروز اولین دوره ی آموزشی دو ماهه ی گردان دریایی سپاه با حضور ۱۰۷ تن از نیروهای سپاه در مرکز آموزش پادگان یگان دریایی ارتش جمهوری اسلامی با سخن رانی و بیان خیر مقدم ناخدا رزمجو فرمانده ناوگان دریایی، برگزار شد.(۴)

۲۰۳

روزنامه ی کیهان در پایان سفر طارق میخائیل یوحنا عزیز معاون نخست وزیر عراق به فرانسه، در مقاله یی با استناد به برخی منابع غربی به جنبه های گوناگون این سفر از قبیل

۱- مأخذ ۱۰، ص ۱۱، رادیو بی بی سی، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، به گزارش بخش شرقی بی بی سی.
۲- روزنامه ی کیهان، ۲۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۷، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی.
۳- متن کامل گزارش روزنامه ی کیهان از برگزاری جلسه ی پنجم و ششم متهمان این دادگاه در ضمیمه ی گزارش درج شده است.

۴- سند شماره ۰۶۱۱۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به فرمانده کل، شماره ۱۳، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۶.

ملاقات با مقامات دولت فرانسه و نتایج این سفر؛ دیدار وی با سرکرده ی سازمان مجاهدین خلق و سخنان وی درباره ی اسرائیل پرداخته است. در این مقاله آمده است:

«طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق، بعد از ظهر دیروز فرودگاه اورلی پاریس را به مقصد بغداد ترک کرد.

وی سوم ژانویه وارد پاریس شد و طی این دیدار با رهبران سیاسی فرانسه چندین بار مذاکره و گفت و گو کرد. از سوی دیگر، روزنامه ی امریکایی نیویورک تایمز در شماره ی اخیر خود طی مقاله یی با اشاره به فروش بیش از ۴ میلیارد دلار تسلیحات نظامی از سوی فرانسه به رژیم عراق طی دو سال گذشته نوشت: "مقامات فرانسه به طور خصوصی متذکر شده اند که هدف از کمک نظامی آن ها به عراق جلوگیری از شکست نظامی این کشور است." به گزارش نماینده ی خبرگزاری جمهوری اسلامی در واشنگتن، روزنامه ی نیویورک تایمز طی این مقاله که تحت عنوان "فرانسه نفت بیش تری از عراق می خرد، به کمک های خود به این کشور ادامه می دهد"، به چاپ رسیده است، ضمن نقل قسمتی از مصاحبه ی طارق عزیز با روزنامه ی فرانسوی لوموند می افزاید: "به گفته ی منابع نظامی فرانسه، دولت این کشور هم زمان با سه برابر کردن میزان دریافت نفت خود از عراق، در فکر فراهم آوردن اعتبار لازم برای حکومت بغداد جهت ادامه ی خرید تسلیحات فرانسوی است."

لازم به تذکر است که طارق عزیز و مسعود رجوی رهبر مجاهدین خلق نیز بالغ بر ۴ ساعت در مورد جنگ بین دو کشور در اوور - سور - اواز که محل زندگی در تبعید رجوی است، گفت و گو کردند.

این ملاقات تنها چند روز پس از اعلام به رسمیت شناختن امنیت اسرائیل از سوی صدام حسین صورت گرفته است.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، طارق میخائیل حنا عزیز که از پنج روز پیش برای تدارک سیاسی - نظامی جنگ علیه انقلاب اسلامی ایران در فرانسه به سر می برد، بعد از مذاکرات مفصل با مقامات سوسیالیست فرانسه و گرفتن قول ادامه و گسترش کمک های تسلیحاتی و سیاسی، دیروز با هماهنگی کامل حکومت میتران به مدت ۴ ساعت در خانه ی رجوی در حومه ی شمال غربی پاریس با وی دیدار و گفت و گو کرد.

در پایان اولین دیدار اعلام شده ی معاون صدام و رهبر تروریست های ایرانی، خبرگزاری ها و رادیوهای غربی که مأموریت دارند از رجوی مرتباً صحبت و از وی در افکار عمومی جهان تصویر یک رهبر را ترسیم کنند، با به کار بردن کلمات و عبارات معموله ی یک بیانیه ی سیاسی، اعلامیه ی پایانی این دیدار را که در آن به موارد گفت و

گو اشاره نشده بود، به صورتی کاملاً گسترده انتشار دادند.

به گزارش یونایتدپرس، میخائیل حنا عزیز در پایان دیدار، رؤیای حکومت بغداد را برای دیدن رجوی در نقش رئیس جمهوری یا نخست وزیر آینده ی ایران بازگو کرد و وی را دوست عزیز خود خواند و سپس در حالی که وانمود می کرد رجوی تا کنون به عراق سفر نکرده است و این اولین دیدار آن هاست، رئیس منافقین را برای دیدار و گفت و گو با صدام به بغداد دعوت کرد.

میخائیل حنا عزیز که روز جمعه در مصاحبه یی به لوموند گفته بود بغداد به سازمان مجاهدین خلق برای ضربه زدن به انقلاب اسلامی کمک های اقتصادی و نظامی قابل توجهی کرده است، دیروز در پایان این دیدار به روال دیپلماتیک، برای انکار سیاست بغداد در دخالت امور داخلی ایران گفته های دو روز قبل خود را پس گرفت. آنچه که خبرگزاری های غربی به آن اشاره نکرده اند ناتوانی کامل رژیم صدام در ضربه زدن به انقلاب اسلامی است تا حدی که این رژیم مجبور شده است برای مهم جلوه داده رجوی در ازای جذب کمک های بیش تر منافقین، این گونه دیدارها را علنی نماید.

از سوی دیگر، رادیوی رژیم صهیونیستی به نقل از طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق اظهار داشته که عراق مصّراً از سازمان آزادی بخش فلسطین می خواهد تا با رژیم صهیونیستی وارد مذاکره شود.

به گزارش رادیو اسرائیل، رئیس فراکسیون پارلمانی رژیم اشغال گر فلسطین موشه شه خال، اظهارات معاون نخست وزیر عراق را بسیار پراهمیت خواند و آن را نوعی شناسایی اسرائیل به وسیله ی عراق نامید و گفت این امر تحولی عظیم محسوب می گردد، زیرا دولت های عرب تا کنون معمولاً از آشکار نمودن علاقه ی خود به برقراری روابط نزدیک با اسرائیل خودداری می نمودند.»(۱)

۲۰۴

وزیر دفاع فرانسه ضمن اعلام مجدد حمایت از عراق خواهان پایان جنگ شد. شارل هرنو وزیر دفاع فرانسه بر ضرورت پایان یافتن جنگ ایران و عراق و دور نگه داشتن منطقه از نیروهای بین المللی تأکید کرد. به گفته ی رادیو ابوظبی: «وزیر دفاع فرانسه در ادامه ی سخنانش با روزنامه ی عمان چاپ مسقط، اضافه نمود که موضع فرانسه در قبال این جنگ در عدم شکست نظامی عراق و ایجاد راه حل مسالمت آمیز در منطقه خلاصه می شود.»(۲)

۱- مأخذ ۱۴، ص آخر، پاریس - خبرگزاری فرانسه، به نقل از روزنامه ی امریکایی نیویورک تایمز، به گزارش رادیو اسرائیل.
۲- مأخذ ۱۰، ص ۲۵، رادیو ابوظبی، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، گزارش از روزنامه ی عمان چاپ مسقط.

۲۰۵

رادیو اسرائیل در مقاله یی رادیویی مواضع اخیر دولت مردان عراق را در به رسمیت شناختن اسرائیل و موافقت با ادامه ی گفت و گوهای اعراب متأثر از وضعیت سیاسی عراق در جنگ اعلام کرد. به گفته ی این رادیو:

«پاره یی منابع سیاسی اظهار داشتند علت تغییر روش عراق در مورد مسئله ی صلح با اسرائیل، ادامه ی جنگ با ایران می باشد. این منابع گفتند که هنوز دو سال از حمله ی اسرائیل به کوره های اتمی عراق نگذشته است که مقامات آن کشور اعلام می کنند با تماس های بین اسرائیل و سازمان به اصطلاح آزادی فلسطین برای حصول صلح مخالف نیستند.

منابع سیاسی مزبور اضافه می کنند علائمی که حاکی از پایان سریع جنگ بین ایران و عراق باشد به چشم نمی خورد و حتی اگر جنگ پایان یابد خصومت بین دو کشور ادامه خواهد یافت. عراق در صورتی می تواند به پیروزی در جنگ با ایران امیدوار باشد که کشورهای نفت خیز عربی طرف دار غرب به آن کشور کمک کنند.

از این رو، عربستان سعودی و کشورهای خلیج فارس میلیاردها دلار به عراق کمک کرده اند و مصر نیز اخیراً مقادیری مهمات برای آن کشور ارسال داشته است.

پیرو این کمک ها، بغداد به کشورهای غرب به خصوص فرانسه نزدیک می شود. منابع سیاسی ارزیابی می کنند که تغییر روش بغداد علت مهم تری نیز دارد. این که دولت بغداد مایل است حل مسئله ی فلسطین هر چه بیش تر تسریع گردد تا کشورهای عرب طرف دار غرب بتوانند برای اعطای کمک به آن کشور در جنگ با ایران متحد شوند، زیرا وجود اسرائیل خطری برای حکومت بغداد در برندارد.(۱)

ضمیمه ی گزارش ۲۰۱

صبح دیروز محاکمه ی ۲۸ تن از عناصر مرکزیت و اعضای گروهک "اتحادیه ی کمونیست های ایران" موسوم به "سربداران جنگل" که متهم به شرکت در عملیات تروریستی و کشتار مردم آمل در ششم بهمن ماه سال ۱۳۶۰ می باشند، در شعبه ی اول دادگاه انقلاب اسلامی مرکز، به ریاست آیت الله محمدی گیلانی ادامه یافت.

به گزارش خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی، در جلسه ی دیروز این دادگاه که ساعت ۹ صبح با حضور خانواده ی معظم شهدای آمل و گروهی از زندانیان زندان اوین با تلاوت آیاتی چند از کلام الله مجید رسمیت یافت، ابتدا کیفرخواست متهم ردیف۱۱ دادگاه، به نام رحام ضرغامی فرزند بیژن با نام مستعار داود عضو گروهک اتحادیه ی کمونیست های ایران موسوم به سربداران جنگل توسط سیداسدالله لاجوردی دادستان انقلاب اسلامی مرکز قرائت شد.

سپس متهم در دفاع از اتهامات وارده توضیحاتی داد. متهم در دفاعیات خود اعتراف کرد: "رهبران این گروهک با جوسازی های شان در میان اعضا، این طور وانمود کرده بودند که مردم آمل منتظر پیوستن به ما هستند و تمام تدارکات و امکانات ما از

سوی اقشار مختلف مردم شهر تأمین

۱- مأخذ ۱۰، ص ۱۳، رادیو اسرائیل، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از منابع سیاسی.

می شود."وی اضافه کرد: "بر این اساس، ما فکر می کردیم طبقه ی کارگر و دهقان و گروهی از قشر بازار شهر آمل همه با ما هستند و پس از ورود به آمل ما را یاری خواهند کرد. آن ها می گفتند اگر کسی با تشکیلات هم کاری نکند بزرگ ترین خیانت را به انقلاب و مردم کرده است."

وی اعتراف کرد: "من که خود زمانی از ولایت فقیه به عنوان دیکتاتوری یاد می کردم حالا متوجه

شده ام که تشکیلات اتحادیه ی کمونیست ها و دیگر گروهک ها خود بزرگ ترین دیکتاتوری است، چراکه تصمیم گیرنده ی این گونه تشکیلات چند نفر خاص بودند که سرنوشت همه ی هواداران حتی اعضا را تعیین می کردند."متهم ضمن قبول کلیه ی اتهامات وارده در کیفرخواست دادستان افزود: "ما تزهای مختلف از جمله ایجاد شایعه و ترور شخصیت های بزرگ مملکتی و توطئه های گوناگون برای سرنگونی جمهوری اسلامی را به کار بردیم، ولی همه ی آن ها شکست خورد و امروز در محضر دادگاه حداقل خدمتی که می توانیم بکنیم این است که با شجاعت اعتراف بکنیم ما برحق نبودیم و به مردم خودمان خیانت کردیم."

متهم با تأکید بر حقانیت جمهوری اسلامی ایران خطاب به باقی مانده ی اعضا و هواداران گروهک های ضد انقلاب در داخل و خارج از کشور گفت: "حرکتی را که ما انجام دادیم در خط امریکا بود و امروز شما باید از این حرکت جنایت بار ما عبرت بگیرید و خود را به جمهوری اسلامی معرفی کنید تا بیش از این در جریان توطئه های ابرجنایت کاران قرار نگیرید."

رحام ضرغامی در پایان دفاعیاتش که بیش از یک ساعت و ۳۰ دقیقه به طول انجامید، از خداوند متعال طلب استغفار کرد.

بر اساس موارد اتهام مندرج در کیفرخواست، رحام ضرغامی یکی از اعضای فعال و چهره های مؤثر تشکیلات الحادی اتحادیه ی کمونیست های ایران می باشد که از سال ۱۳۵۵ فعالیت خود را با این گروهک آغاز کرده و در دوران های مختلف سازمانی و مراحل تشکیلاتی چهره یی موفق برای سازمان بوده است. وی پس از طرح مسئله ی به اصطلاح قیام مسلحانه علیه جمهوری اسلامی ایران، علاوه بر شرکت در درگیری ها در تدارک و تقسیم نیرو در کمپ های مختلف مستقر در جنگل نیز فعالیت داشته است.

در ادامه ی جلسه ی صبح دادگاه، مسعود مدی فرزند خسرو متهم ردیف ۱ دادگاه نیز پس از استماع اتهامات وارده، در دفاع از خود توضیحاتی داد.

وی اعتراف کرد: "هدف اتحادیه ی کمونیست ها از اعزام تعدادی از نیروهایش به جبهه و یا حمایت از شخص امام تنها به خاطر کسب وجهه و خود مطرح کردن بود نه به خاطر استقلال مملکت و یا به خاطر نقش ارزنده ی امام در پیشبرد انقلاب اسلامی."

وی در قسمتی دیگر از اعترافات خود گفت: "از آن جا که بنی صدر چراغ سبز به رهبران اتحادیه ی کمونیست ها نشان می

داد، رهبران ما نیز به حمایت از او مصمم بودند و روی حرکات وی به عنوان آخرین امیدشان حساب می کردند."

متهم در پایان دفاعیاتش ضمن اظهار ندامت از کرده های گذشته ی خود از امت مسلمان ایران تقاضای بخشش کرد.

قسمتی از موارد اتهام مسعود مدی متهم ردیف ۱۳ دادگاه در کیفرخواست دادستان عبارت است از: عضو تشکیلات یک گروه از اعضای اتحادیه ی کمونیست ها؛ فعالیت سازمانی در خانه ی کارگر و کمیته ی به اصطلاح بی کاران سازمان؛ تلاش در جهت جذب نیرو؛ اقدام جهت خرید وسیله ی نقلیه و دستگاه تکثیر و تهیه ی سلاح برای تشکیلات.

بر اساس این گزارش، آن گاه بیژن فتاحی فرزند میرابوالفضل مسئول چاپ مخفی اتحادیه ی کمونیست های ایران، در جایگاه متهمین قرار گرفت و پس از استماع متن کیفرخواست قرائت شده در پاسخ سؤالات رئیس دادگاه به دفاع از خود پرداخت.

وی در دفاعیات خود ضمن قبول کلیه ی اتهامات وارده گفت: "من به سهم خود در جنایاتی که اتحادیه ی کمونیست های ایران علیه ملت مسلمان مرتکب شده است، نقش داشته ام و خود را خطاکار و مستحق مجازات می دانم و دفاعی در پوشش خطاهایم نمی توانم بکنم، چون عملی است که به آن واقف هستم.

در کیفرخواست دادستان، عضویت فعال و مسئولیت چاپ [مطالب] سازمان الحادی و محارب اتحادیه ی کمونیست ها؛ رهبری یک گروه ۹ نفره از اعضاء و هواداران گروهک در بخش چاپ؛ تهیه ی دستگاه های چاپی و تدارک وسایل موردنیاز؛ مسئولیت یک حوزه ی سیاسی سازمان؛ تهیه ی خانه و خرید دکه ی فروش نشریه برای سازمان و پرداخت کمک های مالی به سازمان، به عنوان قسمتی از موارد اتهام بیژن فتاحی عنوان شده است.

به گزارش خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی، مقارن ظهر دیروز با پایان یافتن وقت محاکمات، دادگاه به عنوان تنفس تا ساعت ۱۴ بعد از ظهر تعطیل اعلام شد.

جلسه بعد از ظهر دادگاه

بعد از ظهر دیروز نیز محاکمه ی ۲۸ تن از اعضای اتحادیه ی کمونیست های ایران موسوم به سربداران، در شعبه ی ۱ دادگاه انقلاب اسلامی واقع در اوین به ریاست آیت الله محمدی گیلانی ادامه یافت.

این جلسه ساعت ۱۵ دیروز با تلاوت آیاتی از کلام الله مجید آغاز شد و کیفرخواست محمدحسین علی آبادی متهم ردیف۱۴ توسط دادستان انقلاب مرکز قرائت شد. موارد اتهام مندرج در کیفرخواست به این شرح است:

۱. عضو مرکزیت تشکیلات الحادی کمونیست های ایران تحت عنوان "هیئت مسئولین".

۲. مسئول سابق کمیته ی انتشارات که در عین حال مسئولیت قسمت "جامعه ی" کمیته ی مزبور را نیز به عهده داشته است.

۳. مسئول موقت ارتباط با دیگر گروه های محارب نظیر پیکار، نبرد و غیره.

۴. مسئول یکی از بخش های کمیته ی انتشارات تحت عنوان "بخش تحقیق در امور روستایی و کشاورزی و اصلاحات ارضی" که در این رابطه کتاب مسئله ی ارضی شامل نظرات اقتصادی و دهقانی تشکیلات را تألیف نموده است.

۵. مسئول کل هیئت تحریریه در حساس ترین مقطع زمانی این ارگان، یعنی در دوره ی جنگل (ابتدای زمستان سال ۱۳۶۰)

توضیح این که: در این دوره مسئولیت مستقیم درج اعلامیه های نظامی سربداران و نیز شایعه پراکنی ها و توهین و افترا به امام و مقدسات مذهبی در نشریه ی حقیقت بر عهده ی متهم بوده است.

لازم به توضیح است که متهم پس از دست گیری، از افشای اطلاعات جهت معرفی دیگر افراد محارب و مرتد خودداری

نموده که به همین دلیل همسرش با نام مستعار لیلا (یکی از اعضای کمیته ی انتشارات) از چنگال عدالت اسلامی گریخته و متواری می گردد. با توجه به مراتب فوق، مجرمیت نام برده از نظر دادسرای انقلاب اسلامی مرکز محرز و مسلم [است؛ بنابراین،] از محضر محترم دادگاه تقاضای صدور اشد مجازات برای مشارالیه را دارم.

سپس، محمدحسین علی آبادی ضمن این که تمامی اتهامات مندرج در کیفرخواست را پذیرفت، گفت: "از خود دفاعی ندارم، ولی برای روشن شدن حقایق اطلاعات خود را در اختیار دادگاه می دهم".

وی سپس با یادآوری این مطلب که با این که من مخالف عملیات جنگل بودم و اگرچه در جنگل نبودم و غیر مستقیم آن ها را پشتیبانی می کردم، خود را مجرم می دانم، در مورد علت جدا نشدنش از اتحادیه گفت: علت مخالفت و جدا نشدن من از اتحادیه این بود که اعتقاد مارکسیستی داشتم و به همین دلیل موقتاً با آن ها هم راه بودم و یا باید عقیده ی خود را کنار می گذاردم یا به جنگ برمی خاستم

من به مسئله ی به بن بست رسیدن گروهک ها در ایران و افغانستان و کامبوج اعتقاد پیدا کرده بودم، ولی در همین موقع دست گیر شدم و این ایدئولوژی را ترک کردم. هیچ یک از گروهک ها به انقلاب اسلامی که حقانیتش برای ما ثابت شده است، کمک نکرده اند و اگر بخواهند از این به بعد کمکی بنمایند باید ایدئولوژی غیر اسلامی را کنار بگذارند.

در همین موقع، آیت الله گیلانی رئیس دادگاه گفت: اصل اول منحرفین دروغ است و ما متأسفیم از این که شما منحرف شده اید، ولی شما می توانید با گفتن حقایق به ملت خدمت کنید (اگر قصد خدمت داشته باشید).

سپس سیداسدالله لاجوردی متن کیفرخواست ضیاءالدین عبد منافی عضو به اصطلاح سربداران جنگل را قرائت کرد و اتهامات وی را به این شرح بر شمرد:

۱. عضو سازمان و مسئول کارگری شاخه ی جنوب در آبادان و مسئول تشکیلات شهرستان آغاجاری.

۲. شرکت مستقیم در درگیری های مسلحانه ی ۲۲ آبان که نام برده در جریان این درگیری که منجر به شهادت و مجروح شدن ده ها تن از برادران سپاه و ارتش گردید به اسلحه ی ژ۳ مسلح بوده و مسئولیت آرایش دادن نظامی افراد جنگل در این درگیری ها را داشته است.

۳. داشتن مسئولیت درگیری مسلحانه ی ۲۰ آذر در داخل جنگل. متهم در این درگیری به هم راه ۸ تن از دیگر نیروهای جنگل جهت مقابله با افراد سپاه و ژاندارمری منطقه به کمین می روند و پس از شروع درگیری و مجروح نمودن سرهنگ روحی رئیس پاسگاه، جهت تقویت نیرو عقب نشینی می نمایند.

۴. ارتباط با جریانات سرقت اسلحه توسط اعضای سازمان از جبهه های جنگ جنوب و خرید و فروش سلاح های مختلف توسط واسطه های فروش و همچنین اطلاع از جریان حمله ی نیروهای سربداران جنگل به شهر شهیدپرور آمل.

۵. شرکت مستقیم در درگیری ۱۸ آبان که نقش متهم در گروه کاک اسماعیل (مسئول نظامی جنگل) حفاظت از کمپ وسط و نقل و انتقال کشته ها و مجروحین بوده است.

۶. قریب سه ماهی که متهم در جنگل اقامت داشته، مسئولیت های وی به ترتیب: فرماندهی یک گروه نظامی ۸ نفره؛ معاون فرماندهی یک جمع نظامی ۱۶ نفره و از مسئولین تدارکاتی نیروهای جنگل بوده است.

لهذا، اتهاماتی که ذکر شد، مستند به گزارشات و اقاریر صریح متهم در مراحل متعدد بازجویی بوده و لذا مجرمیت وی از نظر دادسرای انقلاب اسلامی مرکز محرز و مسلم و از حضور محترم دادگاه تقاضای صدور اشد مجازات برای نام برده دارم.

ضیاءالدین عبد منافی متهم ردیف۱۶، در حالی که تشنج اعصاب داشت گفت: "کلیه ی اتهامات را می پذیرم و از خود دفاعی ندارم و از خداوند و خانواده ی شهدا شرمنده هستم." وی رهبران گروه را که شب گذشته اعتراف نموده بودند که در

ایدئولوژی شان به بن بست رسیده اند، دروغ گو خواند و با اشاره به این نکته که چرا قبل از این که مردم را دچار این مصائب کننـد اعتراف ننمودنـد، گفت: "رهبران گروه به ما می گفتند که برای پیروز شدن فقط یک جرقه کافی است و مردم انتظار ما را می کشـند و کـافی است مـا یـک تیر شـلیک کنیم." وی در مورد جنایات گروه گفت: " یک روز صـبح از بالای جاده یی نزدیک جاده ی معـدن هم راه یک عـده از افراد گروه بر روی تعـدادی از برادران سـپاه آتش گشودیم که بعـد دیـدیم آن ها یک نفر ارتشی؛ یک سرباز ژاندارمری؛ یک نفر از بسیج و یک نفر از اعضای سربداران بودند. هنوز خون آن ها خشک نشده بود که افراد ما اسلحه، پوتین و هر چه در جیب آن ها بود را برداشتند.

وی سـپس بـا یـادآوری این مطلب که من از گفتن این حرف هـا شـرم دارم تأکیـد کرد: "جنایاتی که این گروه مرتکب شـده است هیچ حیوان وحشی و حتی سازمان سیا انجام نمی دهند.

سپس دادسـتان انقلاب اسـلامی مرکز، کیفرخواست ایرج شـیرعلی عضو کمیته ی تهران را قرائت کرد و اتهامات وی را به این شرح اعلام نمود:

۱. عضویت در کمیته ی تهران و مسئول تحویل نشریات و ارتباطات داخلی سازمان. همچنین، مسئول ارتباط با پیک توزیع و پیک نشریات و عضویت در کمیته ی تبلیغات.

۲. نام برده در تشکیلات مسئولیت های بخش دانش آموزی را در شهرستان آغاجاری و بخش دانش آموزی شرق تهران و همچنین مسئولیت تشکیلاتی تیم های تبلیغاتی سازمان را به عهده داشته.

۳. کمک تسلیحاتی به تشکیلات که شامل ۳ قبضه اسلحه ی ژ۳؛ یک قبضه کلت؛ تعداد زیادی فشنگ و ۲ دستگاه بی سیم بوده است.

۴. اجاره نمودن یک شرکت پوششی در خیابان بهار شیراز تهران جهت برگزاری جلسات نشست اعضای کمیته ی تهران.

۵. استفاده از منزل مسکونی خود جهت نگاه داری سلاح ها و مهمات سازمان که به شرح زیر می باشد:

۱۰ قبضه اسلحه ی ژ۳؛ ۱۰ قبضه اسلحه ی کلاشینکف؛ ۶ قبضه موشک انداز آر.پپی.چی۷؛ یک دستگاه بی سیم ارتشی هم راه با قطعات آن؛ ۱۱ عدد گلوله ی آر.پی.جی۷؛ چندین عدد نارنجک تفنگی، حدود ۸۰ خشاب پر فشنگ های ژ۳ و کلاشینکف؛ تعداد زیادی فشنگ ژ۳ و کلاهخود و تسمه ی تفنگ که این سازمان توسط اعضای سازمان از جبهه های جنوب کشور به سرقت برده و تحت پوشش به وسیله ی یک کامیون به منزل متهم منتقل [کردند] تا پس از ارسال آن ها به جنگل بر علیه نظام جمهوری اسلامی ایران مورد استفاده قرار گیرد.

۶. مشارکت مستقیم در ارسال سلاح ها و مهمات ذکرشده به جنگل.

۷. اعزام نیرو جهت تقویت تشکیلات سربداران که در این رابطه افرادی به نام های علی، مهدی، تورج و جعفر را از بخش های توزیع و تبلیغات اعزام داشته و همچنین یک بار ناصر بزرگ (حسین ریاحی) مسئول کل تشکیلات اتحادیه، به هم راه ۲ تن دیگر از مسئولین توسط متهم تا مدخل جنگل برده شده اند که در این موارد، متهم از همسر و فرزند خود به عنوان محمل استفاده می نموده است.

۸. تهیه ی احتیاجات غذایی مانند حبوبات، خرما و بنشن و ارسال آن ها به جنگل.

۹. استفاده از منزل خود جهت اختفای اعضا و هواداران و افراد متواری سازمان و آموزش نظامی به افراد خانواده ی خود (همسر، خواهر، برادر و...) که هر کدام به نحوی در رابطه با تشکیلات گروهک های ضد انقلاب فعالیت داشته اند.

قابل توجه است که نام برده در ارتباط با فعالیت های سازمانیش در مقاطع مختلف و مسئولیت های متعدد (ده ها) نفر را زیر رابطه ی خود داشته و نقش ویژه یی در به انحراف کشاندن قریب یک صد نفر دختر و پسر جوان در تهران و خوزستان و... داشته است. وی سالیانی چند در امریکا بوده و در آن جا نیز با این به اصطلاح جنبش هم کاری می نموده است.

همچنین، تا لحظه ی دست گیری در ارتباط مستقیم با تشکیلات بوده است.

با توجه به موارد اتهامی فوق، مجرمیت نام برده از نظر این دادسرا محرز و از محضر محترم دادگاه انقلاب اسلامی مرکز تقاضای صدور اشد مجازات را بر علیه مشارالیه می نمایم.

ایرج شیرعلی نیز چون بقیه ی متهمین، اتهامات مندرج در کیفرخواست را پذیرفت و با اعتراف به این که تمام اسلحه های ذکرشده در کیفرخواست به مدت ۱۵ روز در منزل وی بوده، گفت: "قبل از حمله به آمل، حسین ریاحی (رهبر گروه) از من خواست تا تعدادی اسلحه را در ماشین جاسازی کنم و برای این که در جاده به ما مشکوک نشوند، خانواده ی خود را هم راه بردم و پس از پیاده کردن وی در بیست کیلومتری بابل، به تهران بازگشتم. "وی افزود: "چون اتحادیه ی کمونیست های ایران پیش بینی می کرد که یک کودتا در حال تکوین است، به اعضا دستور داده بود که به خانواده ی خود که هر کدام به نحوی به یکی از گروه ها وابسته بودند، آموزش نظامی بدهند." دادگاه ساعت ۱۸ به عنوان تنفس تعطیل شد و ادامه ی محاکمه به صبح امروز موکول گردید.(۱)

۱- مأخذ ۱۴.

روزشمار جنگ سه شنبه ۲۱ دی ۱۳۶۱ ۲۶ بیع الاول ۱۴۰۳ ۱۱ ژانویه ۱۹۸۳

۲۰۶

امروز نیز شهر آبادان زیر آتش توپ های عراقی قرار داشت که نتیجه ی آن تخریب ۴ منزل مسکونی بود(۱)

همچنین در خرمشهر بر اثر اصابت گلوله های نیروهای عراقی ۶ تن مجروح و ۱۰ منزل و ۵ مغازه که در تیررس گلوله های دشمن بودند تخلیه شدند(۲)

۲۰۷

به منظور کمک رسانی به جبهه های جنگ شماری از نیروهای مردمی، افراد فنی، اعضای جهاد سازندگی و پزشک و امدادگر راهی مناطق جنگی شدند.

۱. امروز نیروهای داوطلب مردمی از شهرهای نکاء، قائم شهر، بابلسر، امیرکلا، نوشهر، چالوس، مرزن آباد، کلاردشت، سیف آباد، باغان و خنج لارستان راهی جبهه های جنگ شدند. همچنین، چهل و یکمین گروه از نیروهای داوطلب مردمی زنجان از طریق بسیج مستضعفان سپاه پاسداران این شهر به جبهه های جنگ اعزام شدند.

۲. گروه هایی از نیروهای سپاه خلخال، بسیجیان داوطلب شاهین شهر، مشکین شهر، میبد، بشرویه، بجستان، بجنورد، چناران، کاشمر، نیشابور، فردوس، شیروان و تربت جام راهی جبهه های جنگ شدند.(۳)

۳. از شهر قم ۲۵ نفر از طلاب حوزه های علمیه به جبهه های جنوب و غرب کشور اعزام شدن(۴)

۴. به منظور پشتیبانی فنی مهندسی از نیروهای رزمنده، ۱۹۲ تن از اعضای جهاد سازندگی شهرستان های هشترود، اهر و بخش های قره آقاج، کلیبر، نبات و هوراند، شامل متخصصان فنی و راننده ی ماشین آلات سنگین، به جبهه ها اعزام شدند.

۵. هفده نفر از هنرجویان نهاوند و ۲۵ نفر از هنرجویان هنرستان ملایر در رشته های ساختمان،

۱- سند شماره ۴۳۷۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات مد عملیات، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- سند شماره ۲۶۳۰۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری روزانه، از شهربانی استان خوزستان (اطلاعات) به استانداری استان خوزستان (دفتر سیاسی)، ۲۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

۳- روزنامه ی اطلاعات، ۲۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴، ساری.

۴- همان.

برق و اتومکانیـک برای جـاده سـازی و سـنگرسازی و کمک به بازسازی روسـتاهای سـرپل ذهاب که به مردم اسـتان همـدان واگذار شده است، به قصرشیرین و سرپل ذهاب رفتند.

۶. ششمین کاروان کمپرسی داران کازرون راهی مناطق جنگی شدند. در این کاروان ۴۷ بنا، کارگر، نجار، جوشکار، راننده و پیرایش کننده ی نخل حضور دارند که از سوی جهاد سازندگی کازرون و بخش خشت به مناطق جنگی فرستاده شده اند.

۷. از اصـفهان ۴۰ نفر امـدادگر، پزشـکیار و بهیـار از طریـق جمعیـت هلاـل احمر این شـهر به جبهه هـای نـبرد حق علیه بـاطل شتافتند.(۱)

همچنین در طول یک سال و نیم گذشـته، حـدود ۱۲ هزار امدادگر پزشـکی، مکانیک و تکنیسـین از سوی ستاد مرکزی امداد جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران به جبهه های نبرد حق علیه باطل در مناطق جنوب و غرب کشور اعزام شده اند.

دکتر محمـد فرهادی قائم مقام دبیرکل جمعیت هلال احمر ایران در گفت و گوی اختصاصـی با خبرگزاری جمهوری اسـلامی ضمـن اعلاـم ایـن مطلب افزود: «از این شـمار، بیش از ۱۳۵ نفر آنـان در انجـام این وظیفه ی انسـانی شـهید و یـا مجروح شـده اند.»(۲)

۲۰۸

به منظور پاک سازی شـهرهای کشور از افراد ضد انقلاب، امروز عملیات هایی در جنوب جاده ی دیواندره - بیجار و شهرهای تکاب و پیرانشـهر انجام شـد که در طول آن ها چند تن از افراد حزب دمکرات به هلاکت رسـیدند؛ عده یی از آنان مجروح و شماری نیز دست گیر شدند.

۱. امروز نیز در ادامه ی پـاک سـازی دیوانـدره و بیجار، نیروهای سـپاه و ژانـدارمری به جنوب جاده ی دیوانـدره - بیجار وارد شدنـد و در منطقه ی یونس آباد ۷۰ تن از افراد حزب دمکرات را محاصـره کردنـد. در ادامه ی عملیات، ۱۰ تن از افراد حزب کشته؛ ۵ نفر زخمی و ۱۵ نفر دست گیر شدند.

بقیه ی نیروهای حزب دمکرات با اسـتفاده از تاریکی و مه آلود بودن هوا توانسـتند فرار کنند. در این عملیات که با تعقیب سـه روزه ی دشمن در وضعیت بد جوی انجام شد، ۲ تن از نیروهای خودی شهید و ۶ تن مجروح شدند.(۳)

روابط عمومی قرارگاه حمزه در جمع بندی عملکرد نیروهای خودی در این عملیات اعلام کرد:

«طی عملیاتی که رزمنـدگان اسـلام از ۵ محور: ۱. خرکه، تـازه آباد، صادق آباد، کیله سـفید و سیاسـران علیا؛ ۲. حسین آباد، سیاسـران سفلی و کژی کران؛ ۳. قشـلاق نوروز، خانـدانقلی، شـیرکش سـفلی، کانی کن، مبارک آباد و پشت تنگ؛ ۴. نجف آباد، ابراهیم آباد،

۱- همان، تبریز و کاشان.

۲- همان، اهواز، گزارشی از خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۳- سند شماره ۳۴۹۶۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی کردستان به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۴۰۱۹۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اطلاعیه، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۴۳۹۶۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و عملیات کردستان به منطقه۷ و قرارگاه حمزه، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۰۸۸۲۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به قائم مقام فرماندهی، شماره ۱۴، ۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۶؛ و - سند شماره ۳۴۹۶۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به قرارگاه حمزه، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

علی آباد گوندک، زینل خان، ابراهیم آباد و خراسان؛ ۵. برگشاد و شیرکش علیا با برنامه ی پشتیبانی شده اجرا کردند، در روستای یونس آباد تعداد ۷۰ نفر دمکرات به سرپرستی منصور باباشیخ به محاصره درآمدند که بعد از یک ساعت درگیری، دشمن با متحمل شدن ۱۲ کشته از تاریکی هوا استفاده نمود و [گریخت و برای این کار] از مردم به عنوان سپر استفاده کرد که [در طول آن] یکی از روستاییان به شهادت رسید. [...] در طول عملیات، مردم از رزمندگان اسلام شدیداً استقبال نمودند.»(۱)

۲. در عملیاتی که در منطقه ی تکاب هم زمان با عملیات پیشین انجام شد، یکی دیگر از افراد حزب دمکرات به هلاکت رسید؛ یک نفر دست گیر و یکی از نیروهای این حزب تسلیم نیروهای خودی شد که به گفته ی این فرد، تعداد فراوانی از افراد این حزب که در منطقه ی تکاب در محاصره قرار گرفته بودند بر اثر سرما جان شان را از دست داده و اسلحه های شان در کوهستان به جا مانده است.(۲)

۳. در پیرانشهر، در عملیات مشترکی، نیروهای جند الله قرارگاه حمزه و یک تیم از نیروهای تیپ نوهد به مقر نیروهای حزب دمکرات کردستان در روستای کاسه گران در شمال شرقی این شهر حمله کردند. در این اقدام ۶ تن از افراد حزب دمکرات که در محاصره قرار گرفته بودند به دلیل انفجار مهماتی که در مقرشان وجود داشت، به هلاکت رسیدند؛ یک نفر از این افراد نیز دست گیر شد و تعدادی اسلحه و مقداری مهمات به دست آمد. از نیروهای خودی نیز یک نفر در این عملیات به شهادت رسید(۳)

امروز همچنین ۳ نفر از اکراد منطقه ی سلماس که از ۳ ماه پیش به چته های حزب دمکرات پیوسته بودند خود را به سپاه سلماس تسلیم کرده، درخواست امان نامه کردند.(۴)

۲۰۹

شماری از نیروهای سازمان مجاهدین خلق در شهرهای شاهرود، بهبهان و مشهد دست گیر شدند. در سنندج نیز نیروهای سازمان در ترور یکی از معتمدان بازار ناکام ماندند.

۱. در شاهرود، نیروهای سپاه پاسداران موفق به کشف یک خانه ی تیمی سازمان مجاهدین خلق شدند. در جریان تصرف این خانه ۲ نفر دست گیر شدند و یک نفر نیز با خوردن قرص سیانور خودکشی کرد. از این خانه تعداد فراوانی شناسنامه ی جعلی؛ اسناد و مدارک سازمانی؛ مدارک جعلی؛ وسایل جعل اسناد و اسلحه و مهمات به دست آمد(۵)

۲. در بهبهان، یک فرد نظامی که با سازمان مجاهدین ارتباط داشت و مقادیری سلاح و مهمات به آنان تحویل داده بود، دست گیر شد.(۶)

۳. در مشهد، ۵ تن از فعالان چریک های فدایی خلق (شاخه ی اشرف دهقان) شناسایی و دست گیر شدند.(۷)

۱- سند شماره ۳۴۹۶۶۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از روابط عمومی کردستان به روابط عمومی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۴۳۶۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۱/۱۰/۱۳۶۱؛ و - مأخذ ۱، ص ۱.

۳- مأخذ ۷، بخش پنجم، ص ۱۵؛ و - مأخذ ۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۴۳۷۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به ستاد مرکزی سپاه مرکز فرماندهی، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، کردستان.

۴- سند شماره ۶۴۲۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، شماره ۳۴۰، ۲/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۰۸۸۰۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به دادستان محترم سپاه، شماره ۱۴، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۷؛ و - سند شماره ۵۵۲۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه۵ (اطلاعات) به ستاد مرکزی (اطلاعات)، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۰۸۹۳۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبرنامه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۳۸، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱، به نقل از گزارش ستاد منطقه یک سپاه پاسداران، شاهرود.

۶- سند شماره ۰۸۹۳۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش ویژه اطلاعاتی، ستاد مرکزی سپاه پاسداران (اطلاعات)، ۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳.

۷- سند شماره ۴۳۶۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی ۴ فرماندهی به فرماندهی کل، ۲۱/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

ساعت ۱۸ امروز نیز نیروهای سازمان مجاهـدین قصد ترور سـرپرست شورای اصـناف این شـهر را که از معتمدان بازار سـنندج بود، داشتند که با وجود شلیک ۶ تیر به وی، این شخص جان سالم به در برد.(۱)

پس از گذشت ۳ روز از دیـدار مسـعود رجوی و میخائیل طارق یوحنا عزیز معاون نخست وزیر عراق، دفتر سیاسـی و کمیته ی مرکزی سازمـان مجاهـدین خلق در توجیه این اقـدام، بیانیه یی منتشـر کرد و در پیوست آن، بیانیه ی مشترک مسـعود رجوی و طارق عزیز را نیز درج کرد. در این بیانیه آمده است:

«به نام خـدا و به نام خلق قهرمان ایران و به نام همه ی پرچم داران و شـهدای آزادی. هم وطنان عزیز، مردم آگاه و مبارز، دفتر سیاسـی و کمیته ی مرکزی سازمان مجاهدین خلق ایران با خوش وقتی انقلابی متن کامل بیانیه ی مشترک مسـئول اول سازمان مجاهدین خلق ایران و مسـئول شورای ملی مقاومت، برادر مجاهد مسـعود رجوی با معاون نخست وزیر عراق آقای طارق عزیز را ملاحظه و مورد بررسی دقیق قرار داده و اکنون آن را برای اطلاع عموم هم وطنان در سراسر کشور به ضمیمه منتشر و توزیع می کنـد. بیانیه ی مزبور به دنبال دیـدار آقای طارق عزیز با برادر مجاهد ما که در پاریس در اقامتگاه او صورت گرفت، صادر شده است. یکی از رهبران سازمان آزادی بخش فلسطین،(۲) از پیش در جریان این دیدار قرار داشت و خود نیز قبول آن را به برادر ما توصیـه کرده بود. دفتر سیاسـی و کمیته ی مرکزی سازمان مجاهـدین خلق ایران قبل از هر چیز وظیفه ی خود می داند که دست یـابی به بیـانیه ی حاضـر [را که] به مثابه ی یک پیروزی سیاسـی مهم در رونـد سـرنگونی محتوم رژیم [امام] خمینی [است]، به تمـام ایران و همه ی آن هـایی که از جنـگ و کشـتار و آوارگی (امام) خمینی خسـته شـده و به ایران دمکراتیک و آباد و مسـتقل چشم دوخته اند؛ به شورای ملی مقاومت؛ به همه ی خواهران و برادران مجاهد و به ویژه به برادر مجاهد مسعود رجوی فرمانده عالی مجاهدین خلق ایران تبریک و تهنیت گوید. بخش های مهم بیانیه ی مشترک طارق عزیز و مسعود رجوی نیز به شرح زیر است:

آقـای طـارق عزیز معـاون نخست وزیر عراق و آقـای مسـعود رجوی مسـئول شورای ملی مقـاومت ایران و مسـئول اول سازمان مجاهـدین خلق ایران، در ۹ ژانویه ۱۹۸۲ در محـل اقـامت وی در اورسواراز، دیـدار و پیرامون جنگ ایران و عراق و ضـرورت پایان آن تبادل نظر نمودند.

در پایـان ملاقـات، مواضع طرفین به شـرح زیر برای اطلاـع ملـتین ایران و عراق و همه ی طرف داران صـلح در منطقه و جهـان اعلام می گردد:

۱- . سـند شـماره ۲۲۸۹۷۴ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، مرکز فرمانـدهی سپاه پاسـداران، شـماره ۲۲۰، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۴۳۷۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضـعیت روزانه، از سماجا۳ به نزاجـا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳؛ و - سـند شماره ۰۶۱۱۱۰ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: بولتن

هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به فرماندهی کل، شماره ۱۳، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۸.
۲- منظور هانی الحسن از کارگزاران سابق سفارت فلسطین در تهران است.

آقای طارق عزیز موضع عراق مبنی بر علاقه ی صادقانه برای برقراری صلح بین عراق و ایران بر اساس استقلال کامل و تمامیت ارضی؛ احترام به اراده ی آزاد مردم ایران؛ عدم دخالت در امور داخلی و ایجاد روابط مشترک بین مردم عراق و ایران بر اساس احترام متقابل و هم کاری دو جانبه به نحوی که در خدمت منافع متقابل و آرزوهای آن ها برای آزادی، ترقی و صلح در خدمت صلح و ثبات در منطقه باشد را برای آقای رجوی توضیح داد.

آقای طارق عزیز همچنین مواضع و ابتکاراتی را که توسط عراق در این مورد انجام گرفته است، توضیح داده و در این رابطه ی خاص، خود در جهت جلب اطمینان مردم ایران و نیروهای مبارز، آن را که به صلح میان دو خلق معتقدند برای آقای رجوی تشریح نمود.

آقای طارق عزیز دعوتی از جانب رهبری عراق به آقای رجوی برای دیدار از عراق به منظور ایجاد روابط برادرانه بین خلق های همجوار بر اساس احترام متقابل و تمایل صادقانه برای استقرار صلح تقدیم نمود. آقای طارق عزیز برای رفع هرگونه سوء تفاهمی که به وسیله ی گزارشات مطبوعات درباره ی ماهیت روابط بین دو طرف ایجاد شده است، این حقیقت را مورد تأکید قرار داد و این روابط بر مبنای تفاهم متقابل سیاسی هر دو طرف برای آرمان های مشروع مردم شان و نه بر مبنای حمایت های نوع دیگر استوار است. آقای رجوی نقطه نظرهای مقاومت عادلانه ی مردم ایران درباره ی حل و فصل صلح آمیز اختلافات بین دو کشور را که می تواند از طریق مذاکرات مستقیم بین طرفین در چارچوب حاکمیت و تمامیت ارضی هر دو کشور و روابط حسن هم جواری قابل حصول باشد، تشریح نمود.

آقای رجوی اعلام نمود که از ژوئن گذشته تنها ایران خواستار ادامه ی جنگ با عراق است؛ جنگی [که] به دنبال تخلیه ی ارضی ایران از قوای عراقی و اعلام آمادگی این دولت برای عقب نشینی کامل نیروهایش فاقد هر خصیصه ی ملی بود. آقای رجوی ضمن تاکید بر محکومیت هرگونه آزار غیر نظامیان و حملات به افراد و آبادی ها و مردم بی دفاع شهرهای عراق، از دولت عراق خواستار گردید که مسئولیت شهرها، دهکده ها و مردم بی دفاع ایران را مورد توجه قرار دهد.»(۱)

رادیو صدای ایران اعلام کرد که مسعود رجوی پس از دیدار با طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق در نظر دارد ستاد تبلیغاتی خود را از پاریس به بغداد منتقل کند. این رادیو همچنین اعلام کرد که رهبر سازمان مجاهدین خلق در دیداری با طارق عزیز خواستار افزایش کمک های مالی عراق به این سازمان شده است. در گزارش رادیو صدای ایران آمده است: «در آبان ماه سال ۱۳۶۰، دولت عراق با پرداخت مبلغ ۱۰ میلیون دلار به مسعود رجوی موافقت کرد و قرار شد این مبلغ دو سه نوبت به رهبر سازمان مجاهدین خلق تحویل داده شود.(۲)

۱- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۱/۱۰/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳، رادیو بغداد؛ و - سند شماره ۲۳۲۱۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار داخلی، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، ۷/۱۱/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۹۸، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲۴، رادیو صدای ایران،

.۲۱/۱۰/۱۳۶۱

۲۱۱

امروز نیز به اتهامات ۴ تن دیگر از اعضای اتحادیه ی کمونیست های ایران در شعبه ی ۱ دادگاه انقلاب اسلامی رسیدگی شد. در کیفرخواست قرائت شده به این موارد اشاره شده است: شکنجه و آزار مردم؛ شرکت مسلحانه در چندین درگیری که به شهادت پاسداران و نیروهای داوطلب مردمی انجامیده است؛ فعالیت مسلحانه در کردستان؛ اهدای کمک های مالی و تسلیحاتی به اتحادیه ی کمونیست ها و...

در این جلسه ی دادگاه که صبح و بعد از ظهر ادامه داشت، متهمان ضمن قبول اتهامات واردشده به مطالبی در خصوص فعالیت های شان به خصوص در کردستان اشاره کردند. بخش هایی از اعترافات برخی متهمان به این شرح است:

«... بزرگ ترین خدمت کمونیست ها در سه سال گذشته به مردم محروم کردستان این بود که با تلاش خود مانع از بین بردن محرومیت مردم کرد و بهره بری سریع آنان از مواهب جمهوری اسلامی ایران شد.

... بدون این که از کسی فریب بخورم مسئول رهبری کلیه ی عملیات های نظامی اتحادیه در کردستان بودم و خود را در همه ی جنایات آن جا سهیم می دانم.

... فقدان انسانیت مارکسیست ها به حدی بود که با حکم دادگاه های شان یک پیرمرد روستایی را به اتهام هم راه داشتن عکس امام محکوم به اعدام کردند و بدون هیچ سؤال و پرسش وی را به شهادت رساندند و وانت باری را که به وسیله ی آن حاصل دست رنجش را برای فروش به سنندج می برد، تحت عنوان مصادره ی خلقی به سرقت بردند.

... بخشی از اسلحه و تدارکات مهمی را که ما در کردستان به دست می آوریم مسلماً از عراق تأمین می شد و در حالی که ما ظاهراً مخالف حرکت های رژیم بعث عراق و حزب منحله ی دمکرات بودیم.

... یکی از مشاغل و منابع مالی سران حزب منحله ی دمکرات وارد کردن اجناس قاچاق از طریق جاده هایی بود که حکومت بعث در نوار مرزی برای آن ها احداث کرده بود.

... در مدت یک ماهی که در جبهه بودم ۳ بار به خرمشهر رفتیم و در یکی از این سفرها یک اتومبیل را که حامل مقدار زیادی اسلحه و مهمات بود به سرقت بردیم و مسئولان اتحادیه علی رغم آن که در خرمشهر احتیاج زیادی به آن اسلحه ها بود، تحت عنوان حمل اسلحه به آبادان اسلحه ها را خارج کردند و بعداً متوجه شدیم که اسلحه هایی که در آمل استفاده کردند، همان اسلحه هایی بوده است که از جبهه های جنوب دزدیده شده بود.»(۱)-(۲)

۱- روزنامه ی کیهان، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- گزارش کامل روزنامه ی کیهان از این دادگاه در ضمیمه ی گزارش درج شده است.

۲۱۲

آقای هاشمی رفسنجانی در جمع مربیان آموزشی سپاه پاسداران اصفهان در تجلیل از فداکاری نیروهای سپاه گفت:

«روحیه یی که شما دارید جز از طریق تربیت اسلامی حاصل نمی شود و شوق شما برای عزیمت به جبهه معرفی شخصیت اسلامی پاسداران و بسیجی ها است و اگر ائمه ی ما هم از وجود نیروهایی مانند شما برخوردار بودند دنیا به طریق دیگری ساخته می شد.»

رئیس مجلس در قسمت دیگری از سخنانش ضمن تقدیر از مردم شهید پرور اصفهان گفت: «اصفهان به عنوان شهری که نیروهای زیادی در خدمت انقلاب قرار داده است، اعجاب همه را برانگیخته است و امیدواریم زحمات نیروهای مؤمن به انقلاب با خطوط برجسته در تاریخ ثبت شود تا در آینده همه بدانند چگونه جوانانی کم تجربه حماسه ساز بوده اند.»

رئیس مجلس بسیج را یک نیروی ارزنده ی انقلابی نامید و افزود: «بسیج مجموعه یی از افراد مخلص و مؤمن به انقلاب است که در آن امتیاز و درجات مطرح نیست و امیدوارم بسیج مستضعفین به عنوان الگوی سرباز اسلامی در تاریخ انقلاب های اسلامی جهان باقی بماند.»(۱)

۲۱۳

سیدمحمد غرضی وزیر نفت، در جلسه ی امروز مجلس شورای اسلامی گزارشی از فعالیت های وزارت نفت در طول جنگ و آسیب ها و خسارت های وارده به مراکز نفتی و پالایشگاه ها ارائه کرد. وی همچنین به سیاست های کلی ایران در فروش نفت و مبارزه با حکومت های پشتیبان عراق در اوپک به خصوص عربستان سعودی اشاره کرد و گفت: «از آغاز جنگ تا کنون وزارت نفت هم گام با دیگر ارگان های کشور در جنگ تحمیلی شرکت داشته است و ۶۰۰ شهید و مجروح داده و تمامی امکانات خود را در زمینه های کارگری و بهداشتی و فنی در رابطه با جنگ به کارگرفته است.»

وزیر نفت آن گاه ضمن تقدیر و تشکر از خدمات پژوهش گران وزارت نفت گفت: «پژوهش گران ما با برادران ارتشی هم کاری صمیمانه یی داشته اند و بیش از ۱۶ مورد در زمان جنگ، روغن سازی برای صیقل کاری در اسلحه سازی و افزار جنگی انجام داده اند.»

۱- مأخذ ۱۰، بخش چهارم، ص ۱۲.

وزیر نفت سپس به بیان آمار میزان تولیدات پالایشگاه های کشور در قبل از انقلاب و رشد

فزاینده ی آن ها در مدت جنگ تحمیلی پرداخت و گفت: «ما تا قبل از جنگ روزانه کم تر از یک میلیون بشکه تصفیه می کردیم و از این مقدار حدود ۶۲۰ هزار بشکه تنها توسط پالایشگاه آبادان و حدود ۴۰۰ هزار بشکه ی باقی مانده این مقدار به وسیله ی پالایشگاه های دیگر تصفیه می شد، ولی در جریان جنگ تحمیلی و با کوشش متخصصین و کارگران و کارکنان متعهد پالایشگاه ها، این رقم به ۶۷۰ هزار بشکه افزایش پیدا کرده است.

پالایشگاه تهران دارای ۲ واحد ۱۰۰ هزار بشکه یی تصفیه است که امروز ۲۲۰ هزار بشکه، یعنی حدود ۱۶ درصد افزایش داشته است و پالایشگاه اصفهان نیز با ظرفیتی نظیر پالایشگاه تهران، ولی با ۲۷۰ هزار بشکه، یعنی ۱۵ درصد بیش تر از ظرفیت اسمی تصفیه می کند و به همین صورت پالایشگاه تبریز با ظرفیت ۷۵ هزار بشکه به ۹۲ هزار بشکه افزایش یافته است.»

وی افزود: «اولین پالایشگاهی که مورد حمله ی دشمن بعثی صهیونیستی قرار گرفت، پالایشگاه تبریز بود و به سیستم فرمان پالایشگاه خسارت فراوانی وارد شد که با کوشش متخصصین و کارگران داخلی بدون صرف حتی یک دلار خرید خدمات از خارج، تعمیر و مورد استفاده قرار گرفت.»

وی همچنین گفت: «پالایشگاه آبادان به عنوان پالایشگاه مادر، قسمت عمده یی از فراورده های نفتی را تولید می کرد که با همت متخصصین ایرانی فراورده هایی که قبل از جنگ از این پالایشگاه به دست می آمد، اکنون به همان میزان از پالایشگاه های دیگر کشور به دست می آید و همین بالا رفتن ظرفیت پالایش پالایشگاه های کشور، وزارت نفت را قادر کرده که ابتدا گازوییل، سپس روغن و هم اکنون بنزین را آزاد اعلام کند.»

وزیر نفت در ادامه ی گزارش خود میزان تولید گاز مایع کشور را ۲ هزار تن در روز اعلام کرد و گفت: «قبل از جنگ، میزان تولید پالایشگاه ها ۱۷۰۰ تن در روز بود که حدود ۶۰۰ تن آن تنها توسط پالایشگاه آبادان تولید می شد.»(۱)

غرضی اضافه کرد: «به یمن بالا رفتن ظرفیت پالایشگاه ها از ۴۰۰ هزار بشکه قبل از جنگ به ۶۷۰ هزار بشکه، امروز وزارت نفت موفق بوده است که در وهله ی اول گازوییل به عنوان نیاز عمومی و صنایع آزاد اعلام شود که ۴ ماه پیش این کار صورت گرفت. بعداً موفق شدیم که روغن را هم آزاد کنیم و امروز در همین شرایط با بالا رفتن تولید و تصفیه ی پالایشگاه ها، بنزین آزاد می شود.

غرضی همچنین درباره ی سیاست های کلی ایران در اوپک و اقدامات انجام شده برای به دست آوردن بازارهای فروش نفت و مقابله با سیاست های ضد ایرانی عربستان سعودی در بازارهای نفتی گفت:

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۱.

سال گذشته مجموعاً فروش نفت خام ما در روز بین ۳۰۰ تا ۵۰۰ هزار بشکه بیش تر

نبود. مشکلی که در این رابطه بود، مشکل عربستان سعودی بود که ما قوانین اوپک را رعایت می کردیم. وقتی که قرار بود قیمت نفت همان ۳۴ دلار باشد، ما قیمت را پایین نمی آوریم و مشتری ها از دست ما خارج می شود و عربستان سعودی به قیمت بسیار پایین تر حتی تا ۱۰ دلار و فروش بیش از ۱۱ میلیون بشکه نفت، بازار را از دست جمهوری اسلامی درآورده بود.

مسئله ی اصلی برای وزارت نفت [این بود] که چگونه بایستی این تهدید عربستان سعودی و همپالکی هایش را شکست بدون این که به منافع جمهوری اسلامی ضربه بخورد. نگرانی هم این بود که اگر ما یک مقداری قیمت را روی عقاید خاص خودمان پایین بیاوریم، از آن طرف عربستان سعودی هم پایین می آورد، اما تحلیل وزارت نفت این بود که نفت یک قیمت واقعی در سطح جهان دارد که اگر ما به آن قیمت برسیم هیچ کس نمی تواند آن قیمت را بشکند و اگر کسی آن را بشکند موضعی خواهد بود.

و کل جمع بندی - که یک سال و اندی از جلسات اوپک می گذرد - در این کنفرانس اخیر به نتیجه رسید. در آن موقع که سهمیه برای ما ۲/۱ [میلیون بشکه] گذاشته بودند و قبول نکرده بودیم، ما قیمت را پایین آوردیم و ما توانستیم در بازار نفت بفروشیم و در همان ۶ ماهه ی اول سال گذشته، از ۴۰۰ هزار بشکه در روز توانستیم به سطح ۲/۱ میلیون بشکه برسیم.

در همان جا ما متوجه شدیم که بازار یک تثبیت وضعی دارد و این باعث شد که دیگران حساب خودشان را بکنند که جمهوری اسلامی همان طور که در میدان نبرد می جنگند در رابطه با فروش نفت هم علیه عربستان سعودی خواهد جنگید.

جمع بندی اخیر کنفرانس اوپک به این صورت انجام شد که قبل از این که ما به کنفرانس برویم، عربستان سعودی روزی ۲ میلیون بشکه اضافه وارد بازار کرد و قیمت نفت نزدیک به ۳۴ دلار رسیده بود که این کار وضع بازار را راکد نمود.»

وزیر نفت در پایان گزارش خود گفت:

«در عرض یک سال گذشته با همه ی مشکلاتی که وجود داشت، وزارت نفت در سطح بین المللی و اوپک و جنگیدن با این و آن موقعیت خودش را به لحاظ قیمت و مقدار تولید تثبیت کرد و توانست به دیگران بگوید که شما نمی توانید برای ما سهمیه تعیین کنید. ما سهمیه یی که می خواهیم خودمان تعیین می کنیم و خودمان بازار به دست خواهیم آورد و اجازه نخواهیم داد که دیگران برای ما تعیین کنند.

ما بایستی در روز ۲/۳ میلیون بشکه تولید کنیم و ۷۰۰ هزار بشکه مصرف داخلی است و ۵/۲ میلیون بشکه هم بفروشیم.»(۱)

۱- مأخذ ۱۸، صص ۳ و ۱۴، جلسه ی علنی مجلس شورای اسلامی.

مدیرکل پروژه ی پتروشیمی ایران ۲۳ دی ماه را آخرین مهلت برای ۴۰ شرکت ژاپنی مقاطعه کار ساختمان پتروشیمی بندر امام خمینی اعلام کرد.

مهندس احمد احمدی که رأس هیئت مذاکره کننده ی ایرانی قرار دارد در گفت و گویی با خبرگزاری جمهوری اسلامی گفت: «این آخرین حرف هایی است که ما می زنیم.» وی اضافه کرد که ادامه ی توقف این طرح خود بزرگ ترین ضرر آن است و ایران بیش از این نمی تواند منتظر طرف ژاپنی بماند. با وجود این، هیئت ایرانی در مجموع به مذاکرات رسمی که به دنبال چندین روز جلسات جانبی در توکیو و ماه ها مذاکرات طولانی طرفین در تهران انجام می شود خوش بین می باشد و امیدوار است که پاسخ کمپانی های مقاطعه کار ژاپنی به آخرین درخواست ایران مثبت باشد. این خوش بینی با توجه به تعهد شرکای ژاپنی سرمایه گذار در پروژه که قول دادند همه ی تلاش شان را در این راه به کاربرند بیش تر تقویت می شود، زیرا کمپانی های شریک ژاپنی امکانات بسیاری دارند که با بهره گیری از آن ها مذاکرات می تواند موفقیت آمیز باشد.

خبرگزاری جمهوری اسلامی می افزاید: «به گفته ی طرف ایرانی، کل ادعاهای طرف های ژاپنی حدود ۶۰ میلیون دلار است که با توجه به ۵/۳ میلیارد دلار سرمایه ی پروژه یی که ۸۵ درصد کار آن تمام شده نباید باعث توقف طرح باشد.

بر اساس اظهارات هیئت ایرانی توافق شده است که حتی در صورت اعلام موافقت رسمی ژاپنی ها ۳۵ درصد از مجموع ادعاهایی را که در مورد آنها توافق شده پرداخت نمایند. به علاوه، پرداخت ۳۵ درصد دیگر موکول به تعیین طرح عملی و برنامه ی کار شده و ۵۰ درصد باقی مانده در طول اجرای پروژه به صورت یک یا دو قسط پرداخت خواهد شد.

هیئت ایرانی در این مذاکرات بار دیگر علاقه ی شدید و آمادگی کامل خود را برای خاتمه ی پروژه مطرح نمود. بنا به گفته ی رئیس هیئت ایرانی چنانچه جواب ۲۳ دی ماه ژاپنی ها مثبت باشد، برای حل هر مشکلی بیش از آنچه که قول داده ایم عمل می کنیم.»(۱)

رادیو امریکا در این باره اعلام کرد: «مقامات ایرانی چندین بار با ژاپن تماس گرفتند و خواهان تکمیل پتروشیمی بندر امام خمینی شدند، اما به علت اختلاف نظرهایی که از نظر مالی بین دو کشور وجود داشت ژاپنی ها از تکمیل این پروژه خودداری کردند. اینک دولت ایران رسماً به ژاپن اولتیماتوم داده است که تا روز پنج شنبه ی آینده فرصت خواهد داشت تصمیم خود را در مورد تکمیل پتروشیمی ایران - ژاپن اعلام کند، در غیر این صورت، رژیم ایران راه حل دیگری برای تکمیل آن پیدا خواهد کرد. احمد احمدی مدیر مجتمع پتروشیمی ایران - ژاپن امروز گفت: "دولت ایران نظر خود را به آگاهی تمام شرکت های ژاپنی که در ساختن و تکمیل پتروشیمی شرکت دارند رسانیده است و این آخرین حرف ما با ژاپنی ها است." وی در عین حال گفت: "در دیداری که مقامات ایرانی با هیئت ژاپنی

۱- مأخذ ۱۸، ص ۱، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی.

امروز داشتند، توافق هایی به عمل آمده است و انتظار می رود که شرکت های ژاپنی به درخواست ایران پاسخ مثبت دهند". دلیل خوش بینی مدیر پتروشیمی ایران - ژاپن از آن جا ناشی می شود که هیئت ژاپنی وعده داد که در تاریخ اعلام شده نظر خود را اعلام دارد. به گفته ی هیئت ایرانی جمع مطالبات شرکت های ژاپنی از ایران بالغ بر ۶۰ میلیون دلار می شود و این رقم نباید مانعی در راه تکمیل پروژه به وجود آورد، زیرا تا کنون اجرای این پروژه ۳ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار هزینه در برداشته و ۸۵ درصد آن تکمیل شده است.»(۱)

۲۱۵

در ادامه ی اقدامات میانجی گرانه ی دولت الجزایر، امروز خبرگزاری کویت اعلام کرد: «امروز در بغداد اعلام شد سعدون حمادی وزیر خارجه ی عراق پیامی از جانب احمد طالب الابراهیمی همتای الجزایری خود دریافت کرد. بر پایه ی این گزارش، این پیام امروز توسط عبدالقادر بن قاضی معاون وزیر خارجه ی الجزایر طی ملاقاتی به حمادی تسلیم شد. به گزارش خبرگزاری عراق، فرستاده ی دولت الجزایر شب گذشته برای دیداری از عراق وارد این کشور شد. از جزئیات متن این پیام اطلاعی در دست نیست، لکن گفته می شود این پیام در رابطه با دیدار اخیر وزیر خارجه ی الجزایر از تهران و اقدامات میانجی گرانه برای خاتمه دادن به جنگ بین دو کشور بوده است.

در همین حال، بر اساس گزارش مطبوعات، فرستاده ی دولت الجزایر در پایان دیدار خود از عراق به امارات عربی متحده سفر کرده و پیام مشابهی به وزیر خارجه ی امارات تسلیم خواهد کرد. به نوشته ی مطبوعات، این پیام در رابطه با نتایج کوشش اخیر الجزایر برای متوقف ساختن جنگ خلیج و نتایج مذاکرات وزیر خارجه ی الجزایر با مقامات رسمی ایران خواهد بود.(۲)

۲۱۶

خبرگزاری عراق در گزارشی مدعی شد که سخن گوی رسمی وزارت خارجه ی هند در گفت و گویی با خبرنگار این خبرگزاری گفته است: «هند از درخواست عراق برای برگزاری هشتمین کنفرانس سران غیر متعهد در بغداد حمایت خواهد کرد.»(۳)-(۴)

۱- مأخذ ۱۷، ص ۱۲، رادیو صدای امریکا، ۲۱/۱۰/۱۳۶۱.

۲- مأخذ ۱۷، ص ۲، به نقل از خبرگزاری کویت از بغداد، ۲۱/۱۰/۱۳۶۱.

۳- مأخذ ۱۷، ص ۹، بلگراد - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۱۰/۱۳۶۱.

۴- محل برگزاری هشتمین کنفرانس سران غیر متعهدها قرار است در نشست آتی سران این کنفرانس که اسفندماه در دهلی نو برگزار می شود، تعیین شود.

منابع خبری انگلیس از تغییر موضع شوروی در خصوص عراق و تحویل سلاح های جدید به آن کشور خبر دادند. به گزارش بی بی سی، گزارش هایی که در چند روز اخیر به دست آمده حاکی است که دولت شوروی به تازگی ارسال مقادیر فراوانی از پیشرفته ترین سلاح های خود را به عراق از سر گرفته است. این تغییر موضع شوروی در برابر جنگ ایران و عراق اقدامی مهم از سوی مسکو برای پایان دادن هر چه زودتر به جنگ بیان شده است.

نیکلای شبیلد از مفسران بی بی سی این تغییر جهت سیاسی شوروی را بررسی کرده است و می گوید: «بر اساس مقاله ی امروز جان بولاک در روزنامه ی دیلی تلگراف، در چند روز گذشته اتحاد شوروی برنامه ی ارسال سلاح های نظامی به عراق را از سر گرفته است.

بولاک می افزاید: "این محموله ی تازه علاوه بر سلاح هایی است که بر اساس موافقت نامه ی قبلی که پیش از آغاز جنگ ایران و عراق بین بغداد و مسکو برقرار شده بود، به این کشور ارسال می شود. گفته می شود در میان سلاح های ارسالی جدید، موشک های زمین به زمین، زمین به هوا و همچنین تانک های تی۷۲ که پیشرفته ترین تانک های شوروی است به عراق ارسال می شود."

بولاک می نویسد: "محموله ی تازه اولین نمونه ی آن از نزدیک به یک سال پیش است"، اگرچه گزارش این خبرنگار با خبرهایی که از سایر منابع دریافت شده بود مغایرت دارد و حاکی از دریافت مقادیر معتنابهی سلاح ساخت شوروی از سوی عراق بوده است.

در ماه سپتامبر گذشته، پرزیدنت صدام حسین رئیس جمهوری عراق، با قاطعیت تمام اعلام کرد که شوروی به برنامه ی ارسال سلاح های پیشرفته ی خود به عراق همچنان ادامه می دهد و از این بابت عراق با هیچ مشکلی رو به رو نیست.»(۱)

مفسر بی بی سی همچنین در بررسی عملکرد جدید شوروی در جنگ ایران و عراق گفت:

«یوری اندروپوف رهبر شوروی که ظاهراً از رکود سیاست کرملین و عدم نفوذ آن بر حوادث خاورمیانه ناشکیباست، دستور اقدام و مداخله ی تازه یی در جهان عرب را صادر نموده است. هدف از این اقدام مقابله با برتری امریکاست. زمینه یی که برای این اقدام انتخاب گردیده جنگ خلیج فارس بین ایران و عراق است.

جان بولاک از روزنامه ی دیلی تلگراف با بررسی شواهد موجود معتقد است که تغییر عمده یی در سیاست شوروی رخ داده است. وی گفت: "اولین و بهترین شاهد آن است که آقای طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق اظهار داشته که شوروی تحویل اسلحه را مجدداً آغاز نموده و گزارشات مستقلی از منابع غربی و منابع دیپلماتیک غربی موجود است که حاکی از آغاز پرواز مستقیم توسط روس ها به بغداد است و تجهیزات سنگین مانند تانک از طریق دریا به بندر عقبه و سپس به بغداد

ارسال می شود.»(۲)

۱- مأخذ ۱۶، بخش اول، صص ۱۰ و ۱۱، رادیو بی بی سی، جام جهان نما.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۹۹، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۸، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از رادیو بی بی سی.

سیاست های جدید فرانسوا میتران رئیس جمهور فرانسه توجه بی بی سی را به خود جلب کرده است. در این مقاله ی رادیویی موضوعات زیر بررسی شده است:

علاقه منـدی به تحکیم روابط فرانسه با اعراب به خصوص با عراق؛ در پیش گرفتن سیاستی بر خلاف انتظار؛ دوری جستن از روابط صمیمانه با اسرائیل؛ انتخاب عربستان برای داشتن نقش محوری در خاورمیانه و پشتیبانی از طرح صلح خاورمیانه یی این کشور؛ بهبود روابط سیاسی با لیبی؛ نارضایتی این کشور از عقب نشینی عراق از برخی سرزمین های اشغال شده ی ایران؛ پشتیبانی مالی و تسلیحاتی از عراق برای افزایش قدرت این کشور در مقابل ایران؛ ایجاد تغییراتی در نگاه سنتی عراق به امور خاورمیانه به خصوص گرایش به مصر و مخالفت نکردن این کشور با گفت و گوهای صلح بین اعراب و اسرائیل.(۱)

«در چهارم ماه مه ۱۹۸۱ که فرانسوا میتران رهبر حزب سوسیالیست فرانسه به ریاست جمهوری انتخاب شد، انتظار می رفت که در سیاست های خارجی فرانسه به خصوص با توجه به خاورمیانه تغییرات عمده یی پیدا شود. رئیس جمهور سوسیالیست فرانسه از مدت ها پیش به دوستی با اسرائیل و مخالفت با سیاست های طرف دار اعراب فرانسه شناخته شده بود. آقای میتران بر خلاف سلف خود آقای ژیسکار دستن فعالانه از پیمان صلح کمپ دیوید بین اسرائیل و مصر پشتیبانی می کرد و نسبت به سازمان آزادی بخش فلسطین به عنوان تنها نماینده ی مردم فلسطین نظر خوشی نداشت. آقای میتران همچنین از دوستان نزدیک آقای شیمون پرز رهبر حزب کارگر اسرائیل بوده و بارها به اسرائیل رفته بود. در دوره ی مبارزات انتخاباتی در فرانسه، مسئله ی خاورمیانه مکرراً مطرح شده که از آن جمله انتقادات کاندیدای حزب سوسیالیست از سیاست دولت ژیستکار دستن مبنی بر فروش اسلحه به اعراب؛ هم کاری های فرانسه با عراق در زمینه ی برنامه های اتمی و تیرگی روابط دیپلماتیک با اسرائیل و به طور کلی علاقه ی دولت فرانسه به توسعه ی روابط با کشورهای عربی بود. انتقادات میتران از سیاست های ژیسکار دستن در مورد خاورمیانه و سایر زمینه ها نه مبنی بر واقع بینی، بلکه به طور عمده مبنی بر عوامل اخلاقی و افراطی و منعکس کننده ی این واقعیت بود که سیوسیالیست های فرانسه مدت ۲۳ سال سیاست های خود را در خلأ و در مخالفت با اقدامات محافظه کارها شکل داده بودند، ولی این نتیجه گیری که احساسات شخصی و طرف دار اسرائیل آقای میتران باعث خواهد شد که دولت جدید فرانسه سیاست های طرف دار اسرائیل اتخاذ کند، اشتباه درباره ی یک استاد مبهم گویی بود که بقایش در سیاست مدیون احساساتش نبوده است.

فروش اسلحه ی فرانسه به کشورهای عربی همان طورکه در مبارزات انتخاباتی وعده داده شده بود مورد بررسی قرار گرفت، ولی صدور اسلحه به هیچ یک از این کشورها کاهش پیدا

۱- مأخذ ۱۶، صص ۱۹ – ۱۱.

نکرد و تلاش های دیپلماتیک وسیعی به منظور رفع شک و شبهه ی باقی مانده ی اعراب آغاز شد و نمایندگان ویژه یی به پایتخت های عربی اعزام شدند. پنج رهبر عمده ی عرب، کلی بعد از پیروزی انتخاباتی سوسیالیست ها به پاریس رفتند و در شش ماهه ی اول، کلود شسون و میشل ژوبر و خود میتران روانه ی کشورهای عربی شدند. پرزیدنت میتران به صراحت و اغلب در حمایت از ایجاد یک کشور مستقل فلسطینی سخن گفت. توجه دولت سوسیالست فرانسه به خصوص متمرکز در مناسبات دوستانه با عربستان سعودی بوده است که در سال های آخر ریاست جمهوری ژیسکار دستن شکوفا شده بود. عربستان سعودی به دنبال جنگ عراق و ایران و مختل شدن صدور نفت این دو کشور، بیش از ۵۵ درصد واردات نفتی فرانسه را تأمین کرده است. به علاوه، صدور اسلحه ی فرانسوی به عربستان سعودی و سفارش خرید تجهیزات نیروی دریایی به ارزش ۱۴ میلیارد فرانک که در پایان دوره ی ریاست جمهوری ژیسکار دستن انجام گرفت، خود مبدأیی برای حرکت در جهت روابط دو کشور بود. میتران همچنین با پشتیبانی از طرح ملک فهد برای صلح در خاورمیانه دست خود را در اردوگاه سعودی ها قوی تر ساخت. دولت میتران همچنین موفق شده است که روابط خود را با تعداد ی دیگر از کشورهای عربی بهبود بخشد. تحت حکومت ژیسکار دستن روابط فرانسه با مصر به علت مخالفت رئیس جمهور فرانسه با پیمان کمپ دیوید رو به تیرگی گذاشته بود، ولی نظر مساعدتر میتران نسبت به این پیمان زمینه را برای تجدید مناسبات گرم گذشته آماده ساخت و با این که مرگ انور سادات همه را مدتی دچار تأمل ساخت، ولی سال گذشته، آقای شسون در قاهره قرارداد فروش جنگنده های میراژ ۲۰۰۰ به مصر را اعلام کرده و دولت جدید مصر را مورد تحسین قرار داد. روابط فرانسه با لیبی نیز که در سال های آخر ژیسکار دستن به علت مداخله ی نظامی قذافی در چاد تیره شده بود، در اوایل حکومت میتران، خروج سربازان لیبی از چاد، راه را برای تجدید روابط هموار ساخت و با این که میتران در لغو تحریم صدور اسلحه به لیبی تأمل کرد، ولی از تلاش های امریکا بر علیه رهبر لیبی فاصله گرفت و گزارش ها حاکی از فعالیت های پشت صحنه بین دیپلمات های دو کشور به منظور تعمیم روابط بوده است و بالاخره در مورد عراق پرزیدنت میتران همان خط مشی دولت پیشین را در تحکیم روابط اقتصادی و نظامی بین دو کشور دنبال کرده است. رئیس جمهور فرانسه بر خلاف وعده های انتخاباتی خود نه تنها به صدور اسلحه و تجهیزات نظامی برای ماشین جنگی صدام حسین ادامه داده، بلکه آن را افزایش نیز داده است. بعد از آن که آقای طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق در ماه اوت سال ۱۹۸۱ از پاریس دیدن کرد، آقای ژوبر در ماه اکتبر برای یک مأموریت تجاری ره سپار بغداد شد. آقای میتران همچنین علی رغم لفاظی های انتخاباتی خود مبنی بر محکوم کردن هم کاری های اتمی فرانسه با عراق، سه هفته بعد از بمب باران نیروگاه هسته یی عراق توسط اسرائیلی ها در تموز، موافقت کرد که

یـک رآکتور جدیـد در اختیـار عراقی هـا بگـذارد. همچنین، موقعی که میتران در مـاه نوامبر از مصـر دیـدن می کرد، از عقب نشینی های عراق در جنگ با ایران علناً ابراز نگرانی کرد. در آن زمان، او گفت امیداور است که موازنه ی سنتی هزارساله بین ایرانی ها و جهان عرب حفظ شود و شایـد در تأمین این موازنه است که دولت فرانسه اکنون قول کمک های نظامی بیش تر به عراق داده است، گو این که دولت فرانسه و آقای طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق – که هفته ی گذشـته برای یک دیـدار رسـمی در پـاریس بـود – از دادن جزئیـات مـوافقت بین دو کشور خودداری کردنـد. فرانسه از زمـان جنـگ عراق بـا ایران نیز مقـادیر زیادی اسـلحه از جمله جنگنـده های بمب افکن میراژ در اختیار عراقی ها گذاشته است. کمک های اعتباری فرانسه به خصوص مورد نیاز شدیـد عراقی ها است که درآمـد آن از نفت در اثر جنگ ۵/۲ ساله با ایران به شـدت کاهش یافته است. تا کنون سـعودی ها و سایر کشورهای عربی خلیـج فارس عراق را در جنگ بر علیه ایران از نظر مالی یاری داده اند، ولی با توجه بـه ایـن که عراق برای رفع مشـکلات مـالی خـود به فرانسه روی آورده است، به نظر می رسـد که جریـان کمـک هـای مـالی کشورهـای خلیـج فارس کنـدتر شـده است. اریک رولو مفسـر روزنامه ی لومونـد در امور خاورمیانه، در این مورد می گویـد: «بغداد دچار مشکلات مالی بسیار بزرگی است و یکی از دلایل آن کاهش شدید درآمدهای نفتی است که ناشی از مشکلات انتقـال نفت به خـارج از عراق و نیز جنـگ با ایران است. دلیل دوم که خود آقای طارق عزیز در پاریس به آن اشاره کرد، این است که کشورهـای عربی صـاحب نفت در یـک سال گذشـته دادن کمک های مالی و وام به عراق را متوقف کرده انـد. طبق گزارش هـا، عراق از کشورهـای خلیـج فارس مبلغی بین ۳۰ تا ۵۰ میلیـارد دلـار کمک مالی دریافت داشـته است، گو این که آقای طارق عزیز می گوید که عراق فقط حدود ۲۰ میلیارد دلار دریافت کرده است، ولی آقای طارق عزیز چه دلیلی ارائه می دهـد که کشورهای خلیـج فارس و به خصوص عربسـتان سعودی بر مبنای آن کمک خود به عراق را قطع کرده اند. عربسـتان سعـودی و دیگر کشورهـای خلیـج فـارس به عراق گفته انـد که به علت وجـود نفت اضـافی در بازارهـای جهـان خود گرفتـار مشـکلات مالی هسـتند و بنابراین در موقعیتی نیستند که به عراق حداقل به سخاوت قبلی کمک کنند؛ گویا این دلیلی است که به عراق ارائه شده بود، ولی احتمالاً با این اقدام، سعودی ها عوامل سیاسی را نیز تا حدودی در نظر داشتند. البته، معاون نخست وزیر عراق به آن اشاره یی نکرد، ولی به عقیـده ی من عوامل سیاسـی نیز مؤثر بوده است، زیرا اخیراً در مسافرتی به کشورهای خلیـج فارس، چنـدین مقام منطقه به من گفتنـد که مایل نیسـتند خیلی طرف دار عراق دیـده شونـد، زیرا نگران اقدامات تلافی جویانه ی ایران هسـتند. بنابراین، احتمال این که اقدام این کشورها نسـبت به عراق دارای بعد سیاسی نیز بوده بسیار قوی است. آیـا این تحولاـت در سـیاست های بغـداد از نظر منطقه یی و بین المللی و نیز اقتصادی تغییراتی ایجاد خواهـد کرد؟ البته، بنا به گفته ی آقای طارق عزیز

هیچ تغییری در روابط عراق با کشورهای عربی پیش نخواهد آمد، ولی معاون نخست وزیر عراق این نکته را ذکر کرد که عراق مایل است روابط نزدیک تری با مصر داشته باشد و این می تواند یکی از نتایجی باشد که در آن دوستی مصر و عراق وزنه ی متقابلی در منطقه ایجاد کند. در همین حال، به نظر می رسد که عراقی ها برای شناسایی اسرائیل اظهار آمادگی می کنند! البته، این تحول در سیاست های عراق عامل تازه یی است. آقای طارق عزیز در روزنامه ی لوموند اظهار کرد که با مذاکره ی مستقیم اسرائیل و سازمان آزادی بخش فلسطین برای رسیدن به راه حلی صلح آمیز مخالفت نخواهد کرد. او همچنین اضافه کرد که عراق آگاه است که یک کشور فلسطینی کوچک در ساحل غربی رود اردن و نوار غزه می تواند با اسرائیل هم زیستی مسالمت آمیزی داشته باشد و این در مقایسه با موضع چند سال پیش عراق یک تغییر واقعاً شدید است. اکنون که مسئله ی سازمان آزادی بخش فلسطینی روابط بریتانیا را با کشورهای خلیج فارس دست خوش برودت کرده است، آیا دولت فرانسه در پی بهره برداری از این وضع و تأمین امتیازهای تجاری در منطقه نیست؟ به نظر من چنین سیاستی از زمان جنگ دوم جهانی سیاست مرسوم دولت فرانسه بوده است و شکی نیست که دولت میتران و شرکت های فرانسوی، طالب سهمی از این خوان یغما هستند و این نه تنها رقابت فرانسه با بریتانیا، بلکه رقابت این کشور با امریکا در منطقه نیز محسوب می شود. فرانسه از سال ۱۹۶۷ سعی کرده است که یک نیروی سوم به صحنه ی سیاسی خاورمیانه اضافه کرده و خود را نیروی علاقه مند و در همان حال بی طرف و شق دیگری در مقابل نفوذ ابرقدرت ها معرفی کند. سیاست های دو جنبه یی میتران نیز با این که تأثیر چندانی در رویارویی اعراب و اسرائیل ندارد، ولی باعث ادامه ی سنت گلیست ها و تقویت حضور میتران در منطقه شده و استقلال فرانسه را از خط دیپلماتیک امریکا در منطقه مورد تأثیر قرار می دهد".»(۱)

ضمیمه ی گزارش ۲۱۱

با اعترافات تکان دهنده ی عاملین کشتار مردم آمل در ششم بهمن ماه سال گذشته، صبح دیروز هفتمین جلسه ی محاکمه ی ۳۰ تن از دژخیمان تروریست اتحادیه ی کمونیست های ایران در شعبه ی۱ دادگاه انقلاب اسلامی مرکز به ریاست آیت الله محمدی گیلانی ادامه یافت.

به گزارش خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی، در این جلسه که جمعی از خانواده های معظم شهدای جاوید آمل؛ گروهی از خبرنگاران خارجی و تعدادی از زندانیان زندان اوین نیز حضور داشتند، جلسه ی علنی دادگاه ساعت ۱۰ صبح با تلاوت آیاتی چند از کلام الله مجید رسمیت یافت، سپس برادر، اسدالله لاجوردی دادستان انقلاب اسلامی مرکز با قرائت متن کیفرخواست عیدی محمد نوذری فرزند حسنعلی با نام های مستعار عیدی و صالح، عضو به اصطلاح گروهک سربداران جنگل، خواستار صدور اشد مجازات برای وی شد. متهم پس از استماع موارد اتهامات وارده با ادای توضیحاتی موارد اتهام مندرج در کیفرخواست دایر بر عضو نظامی تشکیلات سربداران و شورای تصمیم گیری که مسئول تهیه و تنظیم امور جنگل بوده است؛ شرکت مستقیم در حمله به شهر آمل به طور مسلحانه؛ شرکت مستقیم در درگیری های منطقه ی گزناسرا و دره منگل از توابع آمل و درگیری مسلحانه ی جنگل که منجر به

۱- مأخذ ۱۶، بخش اول، صص ۱۹ - ۱۱، رادیو بی بی سی.

شهادت و مجروح شدن گروهی از برادران پاسدار شد و سایر موارد اتهام از جمله: ترویج تفکرات و توزیع اعلامیه ی گروه های اتحادیه ی کمونیست های ایران در هفتگل؛ ۹ ماه اقامت در جنگل های آمل و توطئه علیه نظام جمهوری اسلامی ایران را پذیرفت. متهم در بخشی از دفاعیات خود در جمع خبرنگاران خارجی اعتراف کرد [که] در جریان درگیری های مسلحانه در جنگل های آمل، ۴۰ تیر فشنگ ژ۳ به طرف برادران پاسدار شلیک کرده است و بر روی پیکرهای به جای مانده ی ۳ تن از شهدای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در جنگ خاک ریخته است. در همین حال، ۲ تن از بازماندگان شهدا به دعوت دادگاه با حضور در جایگاه شهود در مورد آثار شکنجه و سوزاندن پوست بدن فرزندان شان با آتش سیگار توسط متهمین دادگاه مطالبی بیان داشتند و اسنادی را به دادگاه ارائه کردند. در ادامه ی جلسه ی علنی صبح دیروز دادگاه، متهم وحید سریع القلم فرزند حبیب الله با نام های مستعار مصطفی و محمد از اعضای مرکزیت تشکیلات اتحادیه ی کمونیست های ایران برای دفاع از اتهامات وارده احضار شد و پس از قرائت کیفرخواست توسط دادستان انقلاب اسلامی مرکز به دفاع از خود پرداخت و مطالب تکان دهنده یی از جنایات هولناک مارکسیست ها علیه جمهوری اسلامی ایران و مردم تحت ستم کردستان را برای اطلاع دادگاه بیان داشت. وی اعتراف کرد: "بزرگ ترین خدمت کمونیست ها در ۳ سال گذشته به مردم محروم کردستان این بود که با تلاش خود مانع از بین بردن محرومیت مردم کرد و بهره بری سریع آنان از مواهب جمهوری اسلامی ایران شد." وی افزود: "گروهک های مخالف اسلام امکان رشد فرهنگی و اقتصادی را از مردم کردستان گرفتند و ۳ سال تمام مردم مسلمان کرد را از درک حقایق و حقانیت جمهوری اسلامی ایران دور نگه داشتند." متهم که خود را یکی از مغزهای متفکر و طراحان و مسئول رهبری اتحادیه ی کمونیست های ایران معرفی می کرد، افزود: "اهمیت اتهامات عناصر مرکزیت این گروهک از جمله خود من این است که سازنده ی تشکیلاتی بودیم که خود عواقب شوم آن را دیدیم." وی افزود: "من بدون این که از کسی فریب بخورم مسئول رهبری کلیه ی عملیات[های] نظامی اتحادیه در کردستان بودم و خود را در همه ی جنایات آن جا سهیم می دانم."

اتهامات وارده به وی بر اساس بندهای مندرج در کیفرخواست دادستان، عضو مرکزیت تشکیلات الحادی و محارب اتحادیه ی کمونیست های ایران؛ مسئول کمیته ی اجرایی سازمان؛ مسئول تشکیلات و رهبری عملیات مسلحانه علیه نظام جمهوری اسلامی در کردستان؛ دریافت ۲ میلیون ریال وجه نقد از تشکیلات مرکزی و خرید سلاح های مورد نیاز گروهک؛ نماینده ی سازمان در شوراهای مقاومت شهر سنندج؛ رابط مرکزیت با کمیته ی تدارکات نظامی و مواردی دیگر می باشد.

وحید سریع القلم فرزند حبیب الله عضو مرکزیت تشکیلات اتحادیه ی کمونیست های ایران که به اتهام کشتار مردم آمل صبح دیروز در دادگاه انقلاب اسلامی مرکز محاکمه شد، در بخشی از دفاعیات خود اعتراف کرد: "با تصرف کلیه ی مناطق استراتژیک و کلیه ی منطقه ی کردستان توسط پاسداران انقلاب اسلامی، تحلیل ها و طرح های تروریستی مارکسیست ها و سایر گروهک های ضد انقلاب به بن بست رسید."

وی که خود را مغز متفکر این گروهک معرفی می کرد و معترف بود که کلیه ی عملیات[های] نظامی اعضا و هواداران گروهک اتحادیه ی کمونیست ها را در منطقه ی کردستان رهبری می کرده است، در مورد انگیزه ی حمایت های ظاهری

اتحادیه ی کمونیست ها از جمهوری اسلامی ایران گفت: "قبل از شروع درگیری های مسلحانه، مارکسیست ها بر این عقیده بودند در مناطقی که حکومت جمهوری اسلامی ایران با قدرت بر همه ی امور تسلط دارد به طور سیاسی، از طریق چاپ نشریه و سوء استفاده از ضعف های طبیعی انقلاب مبارزه کنند و در مناطقی که می توانستند به خیال خود بر حکومت اسلامی غلبه کنند برای برپا کردن تشکیلات خویش و تضعیف انقلاب اسلامی مبارزه ی مسلحانه کنند."

متهم تصریح کرد: "در این چارچوب پشتیبانی ما از انقلاب اسلامی مشروط به قدرت و حاکمیت سیاسی دولت در مناطق مختلف کشور بود." وی در بیان علت آغاز مبارزه ی مسلحانه ی مارکسیست ها از کردستان گفت: "با توجه به وجود میراث شوم رژیم گذشته در منطقه که از آن جمله تناقض در میان

طوایف سنی و شیعی بود، از آن جا که جریان اصیلی از جمهوری اسلامی در منطقه حضور نداشت و از سویی ارگان های دولت موقت از عناصری تشکیل شده بودند که تعهد واقعی به انقلاب اسلامی نداشتند و امور منطقه به کندی پیش می رفت، زمینه ی فعالیت ضد انقلاب در منطقه به طور آشکار فراهم شد و به این ترتیب، پس از مدتی کردستان جولانگاه وسیعی برای عناصر ضد انقلاب اسلامی شد."

وحید سریع القلم در مورد نتایج کلی عملکرد ضد انقلاب در کردستان گفت: "ضد انقلاب در مدت ۳ سال گذشته پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران تنها کاری که توانست برای مردم محروم این منطقه انجام دهد این بود که مردم ستم دیده ی کردستان را از مواهب جمهوری اسلامی و امکان بازسازی جامعه و رشد اقتصادی، فرهنگی و فکری آن ها جهت از بین بردن محرومیت های به ارث برده از رژیم شاه، محروم کرد و ۳ سال مردم را از درک نتایج واقعی انقلاب اسلامی به دور نگه داشت.

متهم در ادامه ی اعترافات خود در اثبات به بن بست رسیدن مارکسیسم در کردستان به صورت عینی و عملی به استدلال پرداخت و گفت: "اگر همه ی گروهک ها ادعا کنند که ما به علت نداشتن قدرت نتوانستیم در مناطق مختلف کشور وعده های طلایی را که می گفتیم به مردم بدهیم، در کردستان با همه ی قدرتی که مارکسیست ها ۳ سال تمام در دست داشتند، باید رفت و دید که کدام یک از این روستاها آباد شد و یا سطح فرهنگ مردم آن جا بالا رفت."

متهم افزود: "در مدت حاکمیت مارکسیست ها در منطقه یی از کردستان، دمکراسی و آزادی در کدام روستا ایجاد شد و کدام حاکمیت مارکسیست ها تابع وضعی مردم منطقه بود."

متهم با مقایسه ی دادگاه های عدل جمهوری اسلامی با دادگاه های به اصطلاح خلقی مارکسیست ها در کردستان به جنایات مارکسیست ها در محاکمه های به اصطلاح خلقی مردم کرد و به یغما بردن اموال آن ها جهت عنوان مصادره ی خلقی اشاره کرد و گفت: "فقدان انسانیت مارکسیست ها به حدی بود که با حکم دادگاه های شان یک پیرمرد روستایی را به اتهام هم راه داشتن عکس امام محکوم به اعدام کردند و بدون هیچ سؤال و پرسش وی را به شهادت رساندند و وانت باری را که به وسیله ی آن حاصل دست رنجش را برای فروش به سنندج می برد تحت عنوان مصادره ی خلقی به سرقت بردند. وی تأکید کرد: "همین که من به عنوان یکی از عناصر مرکزیت اتحادیه ی کمونیست ها با توجه به جنایاتی که علیه مردم مرتکب شده ام با حضور در دادگاه از خود دفاع کرده و شما دفاعیاتم را به دقت گوش می کنید، نشان گر عدالت و حقانیت دادگاه های انقلاب اسلامی است."

متهم در مورد جنایات کمیته ی قضایی حزب دمکرات کردستان گفت: "اعضای این کمیته قبل از انجام کوچک ترین عملی برای مردم شهر بوکان که محل برپایی حکومت شان بود، به عنوان مالیات مردم را اخاذی می کردند و در شهری که تنها دو خیابان داشت از وسایط نقلیه ی مردم به عنوان اجرای قانون، بی جهت جریمه اخذ می کردند."

وی در بیان جنایات کمیته ی قضایی حزب منحله ی دمکرات توزیع مواد مخدر و سرقت بنزین و چپاول و غارت اموال مردم را یادآور شـد و گفت: "به اصـطلاح خلقی ها بنزینی را که از خود مردم غارت می کردنـد و یا به طور رایگان از عراق به آن ها کمک می شد لیتری ۳۰۰ ریال به کارگران و کشاورزان خلق کرد برای تأمین مخارج شان می فروختند."

وی بـا قبول کلیه ی موارد اتهـام منـدرج در کیفرخواست دادسـتان گفت: "فعـالیت ضـد انقلاـب در کردسـتان به طور اجتناب ناپذیری در خطی قرار گرفت که امپریالیسم امریکا پس از پیروزی انقلاب اسلامی برای سرکوبی آن در پیش گرفته بود."

متهم تصـریح کرد: "درگیری هـای کردسـتان نیز در رده یی قرار گرفت که مـورد خواست امپریـالیسم امریکـا و از سوی دیگر خواست شوروی بود." وحیـد سـریع القلم عضو مرکزی تشـکیلات گروهـک اتحادیه ی کمونیست های ایران در پاسـخ سؤال آیت الله محمـدی گیلانـی رئیس دادگـاه مبنی بر چگونگی ارتبـاط اتحـادیه ی کمونیست هـا با رژیم بعث عراق اعتراف کرد: "بخشـی از اسلحه و تدارکات مهمی را که ما در کردستان به دست می آوردیم مسلماً از عراق تأمین می شد و در حالی که ما ظاهراً مخالف حرکت های رژیم بعث عراق و

حزب منحله ی دمکرات بودیم و عملاً در کنار اعلامیه های مان در درگیری های اساسی علیه جمهوری اسلامی ایران در سنگرهای واحدی قرار می گرفتیم." وی افزود: "یکی از مشاغل و منابع مالی سران حزب منحله ی دمکرات وارد کردن اجناس قاچاق از طریق جاده هایی بود که حکومت بعث در نوار مرزی برای آن ها احداث کرده بود." متهم گفت: "در زمان انقلاب، بسیاری از تانک های ایران توسط ضد انقلابیون از پادگان مهاباد دزدیده و به حکومت بعث عراق تحویل داده شد و به جای آن اسلحه هایی گرفته شد که روی قنداق آن ها آرم "جیم" جیش حکومت عراق مشاهده می شد."

وی اعتراف کرد: "کلیه ی جریانات مخالف جمهوری اسلامی ایران در کردستان از سوی حکومت بعث عراق حمایت می شود و همه ی گروهک های ضد انقلاب خواسته یا ناخواسته در خط رژیم عراق و امپریالیسم امریکا قرار دارند."

متهم در آخرین دفاعیات خود گفت: "ما که چندین سال در منجلاب مارکسیسم غوطه ور بوده ایم صلاحیت ارائه ی تحلیل و پیامی به امت مسلمان ایران را نداریم و تنها کاری که می توانیم بکنیم این است که تمام حقایق شوم زندگی خود را برای کسانی که مسموم و آلوده ی مارکسیسم نبودند بازگو کنیم تا آن ها با اطلاع از این جریانات راه صحیح را پیدا و نقش خود را در جمهوری اسلامی بازیابند."

دادگاه ۳۰ تن از عاملین جنایات سال گذشته ی آمل وابسته به تشکیلات الحادی اتحادیه ی کمونیست های ایران بعد از ظهر دیروز به ریاست آیت الله محمدی گیلانی و با حضور خانواده ی شهدای آمل و تعدادی از زندانیان زندان اوین در شعبه ی۱ دادگاه انقلاب اسلامی مرکز به کار خود ادامه داد. ابتدا دادستان انقلاب اسلامی مرکز، کیفرخواست محمود آزادی با نام های مستعار ماریا مصطفی و نجات را قرائت کرد و با توجه به موارد اتهام برای وی تقاضای اشد مجازات را نمود. دادستان موارد اتهام محمود آزادی را به این شرح اعلام کرد:

۱. ارتباط با تشکیلات محارب و الحادی اتحادیه ی کمونیست های ایران از سال ۱۳۵۸.

۲. مشارکت در درگیری ۱۸ آبان و مسلح بودن به سلاح ژ۳ که در این روز سربداران جنگل مصمم به حمله به شهر آمل بوده اند.

۳. شرکت مستقیم در درگیری مسلحانه ی معروف ۲۲ آبان در داخل جنگل که در این درگیری خونین ده ها نفر از برادران سپاه و ارتش به شهادت رسیده و جنازه ی پاک بیش از ۱۰ تن از آنان به دست این جانیان می افتد.

توضیح این که متهم مذکور در این درگیری مسلح به اسلحه ی ژ۳ و سه راهی بوده است.

۴. مشارکت در حمله ی مسلحانه به دهکده ی معروف "رزکه" در داخل جنگل که وی در این درگیری مسلح به سلاح ژ۳ و سه راهی و در گروه "کاک محمد" بوده و هدف عمده از این درگیری گسترش هر چه بیش تر منطقه ی "امن" برای جنگلی ها و نزدیک تر شدن و در نهایت ضربه زدن به نیروهای سپاه و دیگر نیروهای نظامی و انتظامی بوده است.

۵. شرکت مستقیم در حمله ی ناجوانمردانه به شهر آمل در روز ششم بهمن سال ۱۳۶۰ که در این درگیری خونین بیش از ۴۰ تن از آحاد امت حزب الله به لقاءالله می پیوندند و نزدیک به همین رقم نیز زخمی و معلول می شوند. لازم به تذکر است که متهم در این درگیری مسلح به ژ۳ بوده است.

۶. بازگشت مجدد پس از یک ماه و اندی بعد به جنگل و شرکت در درگیری های مسلحانه ی داخل جنگل من جمله شرکت مستقیم در درگیری مسلحانه در منطقه ی معروف به منگل که متهم مسلح به سلاح ژ۳ و سه راهی بوده و در این درگیری ۳ تن از برادران سپاه به شهادت می رسند. متهم که از اعضای به اصطلاح "نظامی کار" تشکیلات محارب سربداران جنگل می باشد، در جنوب کشور قریب به دو سال فعالیت های تشکیلاتی داشته است و به محض اعلام مواضع سازمان مبنی بر قیام مسلحانه علیه نظام جمهوری اسلامی به اتفاق دو تن دیگر از اهواز به تهران آمده و طبق دستور تشکیلاتی به جنگل های آمل رفته و قریب به ۹ ماه اقامت خود در جنگل نقش ویژه یی در

درگیری ها و عملیات نظامی داشته است.

[وی همچنین] هنگام خروج از جنگل به اتفاق سایر جنگلی های که قریب ۱۰ نفر می شدند مشارکت در بسته بندی و اختفای سلاح ها و مهمات داشته و تا زمان دست گیری تاریخ ۲۰/مرداد/۱۳۶۱ ارتباط خود را با تشکیلات حفظ نموده است.

دفاعیات محمود آزادی

پس از قرائت کیفرخواست، در این هنگام محمود آزادی به دفاع از خود پرداخت و ارتکاب موارد اتهام را منکر شد، لیکن متهمین دیگر هر یک به عنوان شاهد در تأیید و چگونگی جنایاتی که نام برده مرتکب شده است توضیحاتی به دادگاه ارائه دادند. یکی از متهمین گفت: "محمود آزادی مسئول یک گروه بوده است، ولی ادعا دارد که قبل از انجام عملیات به خاطر این که یکی از اعضای گروه فرار کرده بود بقیه ی اعضا مجبور به بازگشت شدند و بیش از چند تیر شلیک نکردند." او خطاب به محمود آزادی گفت: "دروغ می گوید چراکه آن ها هر چه فشنگ داشتند به طرف برادران پاسدار در جاده ی کنار جاده ی معدن شلیک کردند و علت برگشتن او و هم راهانش تمام شدن مهمات شان بود. آن ها هر کدام حداقل ۱۰۰ تیر فشنگ هم راه داشته اند و موقع برگشتن فقط ۳ یا ۴ عدد فشنگ داشتند." یکی دیگر از متهمین نیز به عنوان شاهد گفت: "محمود آزادی وقتی به جنگل برگشت به جنگلی ها گفت ما ماشین هایی که از جاده عبور می کردند همه را به رگبار بستیم و پاسدارها وقتی گلوله می خوردند مثل کبک تیرخورده به بالا و پایین می پریدند. وی افزود: "این متهم که ادعا می کند ما فقط صدای ماشین پاسدارها را شنیده ایم و به طرف صدا تیراندازی کرده ایم دروغ می گوید، زیرا آن جا جاده ی معدن است و همیشه کامیون ها از آن جاده عبور می کنند و آن طور نیست که جاده ی متروکه یی باشد که اگر یک ماشین از آن جا عبور کند غیر عادی باشد و آن ها به طرف صدای ماشین تیراندازی کنند." بر اساس این گزارش متهم دیگری در مورد گوشه یی دیگر از موارد اتهام محمود آزادی گفت: "نام برده هم راه عده یی، مقداری مواد غذایی از جمله قند و شکر و برنج از انبار جهاد سازندگی و همچنین تعدادی مرغ از مرغداریی که نزدیک انبار جهاد است دزدیده اند. سپس، محمود آزادی که با اظهارات دیگر متهمین رو به رو شده بود، در حالی که مواردی از اتهامات را پذیرفت، گفت: "ما چون مواد غذایی کم داشتیم، تصمیم گرفتیم جاده را ببندیم و ماشین های حامل برنج را مصادره کنیم، ولی از آن جا ماشینی که حامل برنج باشد عبور نکرد. متهم در ادامه ی دفاعیات خود گفت: "قرار بود افراد حزب اللهی روستاهای اطراف را شناسایی کنیم و به قول "اتحادیه" آن ها را پاک سازی کنیم تا مردم خیال شان راحت شود که کسی نیست که گزارش بدهد و مردم که انتظار قیام سربداران را دارند با خیال راحت به اعضای سربداران کمک کنند و خودشان مراکز سپاه و بسیج را اشغال کنند." وی افزود: "رهبران گروه به ما می گفتند مردم می خواهند به ما کمک کنند، ولی کانال ندارند و اگر ما به شهر برویم مردم خودشان همه ی کارها را انجام می دهند و دسته های گل به گردن ما خواهند انداخت. آیت الله گیلانی به متهم گفت: "همه ی دوستان شما می گویند که شما دروغ می گویید و کسی نمی تواند از شما بپذیرد که راست می گویید مسلماً کسی که مسلح باشد در جایی که جان خود را در خطر می بیند تیراندازی می کند و این ثابت می کند که شما تیراندازی کرده اید و الآن دروغ می گویید و ما می توانیم همین جا در دادگاه به خاطر قسم دروغ شما به خدا و قرآن و دروغ هایی که در دادگاه گفته

اید شما را حد بزنیم و شما نباید از رأفت دادگاه سوء استفاده کنید.

کیفر خواست عبدالرضا ابراهیمی

سپس سیداسدالله لاجوردی دادستان انقلاب اسلامی مرکز، کیفرخواست عبدالرضا ابراهیمی با نام های مستعار اکبر و عبدی متهم ردیف ۲۰ را قرائت و ضمن آن که برای وی نیز تقاضای اشد مجازات را کرد موارد اتهام را به این شرح اعلام نمود:

۱. عضویت فعال در سازمان محارب و الحادی اتحادیه ی کمونیست های ایران و مسئول ستاد تبلیغاتی سازمان در مدرسه ی عالی تلویزیون.

۲. مسئول تشکیلاتی مدرسه ی کامپیوتر و شرکت فعال در جلسات "هیئت مسئولین" وابسته به ستاد.

۳. عکاس مخصوص تشکیلات الحادی اتحادیه ی کمونیست های ایران که در این رابطه به هم راه دو عضو و همسرش در زیر پوشش عکاسی به تهیه ی فیلم و زینگ نسخه ی اصلی نشریات حقیقت می پرداخته اند.

۴. طی دوره های آموزش نظامی در مهاباد توسط تشکیلات.

۵. در اختیار گذاشتن منزل مسکونی خود جهت انبار نشریه، فیلم، نوار، اسلاید، دستگاه چاپ و غیره که همگی متعلق به سازمان بوده است.

۶. اعزام به کردستان در دوران جنگ سنندج به هم راه یک اکیپ پزشکی جهت مداوای مجروحین سازمان که مسئولیت این اکیپ به عهده ی متهم بوده است و نیز ارسال داروهای مسروقه از بیمارستان های تهران به کردستان.

۷. اختفا و نگه داری مهمات، گاز اشک آور، اسلحه ی یوزی، نارنجک جنگی و تحویل آن ها به یکی از اعضای تشکیلات اتحادیه ی کمونیست ها.

۸. در اختیار گذاشتن منزل مسکونی خود جهت جلسات یا نشست های سازمانی.

۹. دادن کمک های نقدی به تشکیلات. متهم از اعضای بسیار فعال سازمان محارب و امریکایی اتحادیه ی کمونیست های ایران بوده و میزان سرسپردگی و وفاداری وی به تشکیلات به حدی است که هر دستور تشکیلاتی را بدون چون و چرا می پذیرفته و انجام می داده است. نام برده از سال ۱۳۵۴ که جهت تحصیل به امریکا رفته بوده است و فعالیت های الحادی خود را با کنفدراسیون امریکایی "احیاء" شروع کرده است و پس از چندی به عضویت این تشکیلات ضد الهی درمی آید و پس از بازگشت به ایران در مراحل مختلف مسئولیت های مختلف سازمانی را به عهده می گیرد. همسر متهم نیز از اعضای سازمان بوده و در کنار شوهرش مشترکاً به سازمان خدمت می کرده اند. متهم تا لحظه ی دست گیری ارتباط سازمانی خود را حفظ می کند و حتی در همان "عکاسی کذایی" متعلق به سازمان دست گیر گردیده است.

قبول اتهامات و اظهار شرم ساری

در این هنگام عبدالرضا ابراهیمی ضمن قبول تمام موارد اتهام مندرج در کیفرخواست با اظهارشرم ساری از خانواده ی شهدا چگونگی فعالیت های خود را در ارتباط با سازمان در مدرسه ی عالی سینما و تلویزیون شرح داد. وی در ادامه ی اظهارات خود گفت: "ما به دستور سازمان اوایل جنگ برای به اصطلاح شرکت در جنگ به جبهه های جنوب رفتیم و در مدت یک ماهی که در جبهه بودیم ۳ بار به خرمشهر رفتیم و در یکی از این سفرها یک اتومبیل را که حامل مقدار زیادی اسلحه و مهمات بود به سرقت بردیم و مسئولان اتحادیه علی رغم آن که در خرمشهر احتیاج زیادی به آن اسلحه ها بود، تحت عنوان حمل اسلحه به آبادان اسلحه ها را خارج کردند و بعداً متوجه شدیم که اسلحه هایی که در آمل استفاده کردند همان اسلحه

هـایی بـوده است که از جبهه هـای جنـوب دزدیـده شـده بـود." وی همچنین در مـورد داروهـایی که به سـنندج برای مـداوای مجروحین اتحادیه برده می شد توضیح داد که داروها به وسیله ی همسر یکی از متهمین که پرستار است و بعداً دست گیر شد، از بیمارستان های تهران دزدیده می شده است. وی در دفاعیات خود همچنین اعتراف کرد: "سازمان مقداری اسلحه ی یوزی، گاز اشک آور و نارنجک جنگی در اختیارش قرار داده بود که وی آن ها را در یک شیروانی مخفی کرده است. بر اساس این گزارش، دادگاه ساعت ۱۷:۳۰ به عنوان تنفس تعطیل شد و ادامه ی محاکمه به روز بعد موکول گردید(۱)

۱- مأخذ ۱۸.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۲۲ دی ۱۳۶۱ ۲۷ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۱۲ ژانویه ۱۹۸۳

۲۱۹

ساعت ۹:۳۰ صبح امروز جلسه یی با حضور فرماندهان سپاه و ارتش از جمله علی شمخانی، رحیم صفوی، غلامعلی رشید، حسن باقری، مجید بقایی، احمد غلامپور، حسین خرازی، احمد کاظمی، عزیز جعفری، محمدابراهیم همت، بزرگ زاده، بشردوست، جوادی (مهندسی قرارگاه کربلا) و علی آبادی (مهندسی قرارگاه نجف) از سپاه و سرهنگ علی صیاد شیرازی، سرهنگ قویدل، سرهنگ شاهان، سرهنگ دژکام، سرهنگ محمدی، سرهنگ حسنی سعدی، سرهنگ ذاکری و سرگرد جانگداز از ارتش تشکیل شد.

در این جلسه پس از بیان مشکلات مانور و کمبود امکانات در محدوده ی عملیاتی قرارگاه های نجف و کربلا،(۱) سرهنگ صیاد شیرازی نظر فرماندهان ارتش را که پیش از این بر اجرای عملیات روی ارتفاعات فوقی بود بدین ترتیب اصلاح کرد: «برای این که عملیات زودتر آغاز شود ما در بررسی به این (نتیجه) رسیدیم که حتماً از فکه تا چزابه (به العماره) تک کنیم.»

بر اساس این سخنان، در واقع فرماندهان ارتش پس از یک دوره ی نسبتاً طولانی بحث و گفت و گو و اصرار بر اجرای عملیات در فوقی، نظر فرماندهان سپاه پاسداران را که اجرای عملیات در حد فاصل فکه - چزابه (با هدف تصرف العماره) بود، پذیرفتند.

در پی اعلام نظر فرماندهان ارتش، چند تن از فرماندهان سپاه از جمله عزیز جعفری نیز تأکید کردند که در صورت داشتن نیروی بیش تر ترجیح می دادند در بخشی از ارتفاعات فوقی که مورد نظر ارتش بود عمل کنند.

۱- عمده ترین مشکلات و کمبودهایی که در این جلسه بر آن ها تأکید شد عبارت بودند از: کمبود نفربر و شیوه ی کاربرد زرهی در عملیات؛ نیاز مبرم به عکس هوایی حداکثر تا ۴۸ ساعت قبل از عملیات؛ تمام کردن جاده های عقبه؛ نیاز به پل و پیچیدگی مانور و... (دفترچه ۱۵۹، صص ۷۰ - ۶۹)

پس از این که غلامعلی رشید به برخی مشکلات قرارگاه نجف(۱) اشاره کرد، جلسه با شرکت فرماندهان عالی ارتش و سپاه (در حد قرارگاه) ادامه یافت.(۲)

سرهنگ صیاد شیرازی در توضیح بیش تر نظر فرماندهان ارتش گفت:

«مانوری که تا به حال طراحی شده تا این جا قطعی شود و بر این اساس باید:

- عکس هوایی را پی گیری کنیم.

- عملیات در محور جبل فوقی به دلیل مشکلات زیاد آن حذف شود.

- عملیات فریب در چیلات ۴۸ ساعت زودتر از عملیات اصلی انجام شود.(۳)

- آن دسته از یگان های درگیر از ارتش که مکانیزه ی خود را در اختیار قرارگاه مرکزی قرار می دهند باید خودشان در عملیات شرکت داشته باشند.

- یگان هایی (از ارتش) که خارج از منطقه ی عملیات هستند، ۵۰ درصد امکانات (نفربر و مهمات بر) خود را برای عملیات در نظر بگیرند و یگان های غیر درگیر، ۷۰ تا ۸۰ درصد امکانات خود را به یگان های عملیاتی مأمور کنند.

- باید حداقل ۱۳۰ دستگاه نفربر به قرارگاه نجف واگذار شود. البته، از کمپرسی هم می توان استفاده کرد.

- ارتش ۱۷ دستگاه مهندسی به صورت مرکزی در اختیار قرارگاه نجف قرار دهد.

- از واحدهای دیگر غیر فعال ارتش، ۲۰ دستگاه مهندسی برای عملیات اختصاص یابد.

- ارتش مهمات مورد نیاز سپاه را امروز تحویل دهد.

- ارتش در حد مقدورات، پلاک، یخچال حمل شهدا و بی سیم تحویل تدارکات سپاه بدهد.

- هماهنگی در مورد تقسیم توپ خانه و طرح آتش انجام شود.

در پایان جلسه، مقرر گردید تاریخ اعلام آمادگی سپاه و ارتش روز ۲۶ دی ۱۳۶۱ باشد و در این تاریخ جلسه یی برای آخرین هماهنگی ها در قرارگاه نجف برگزار شود.(۴)

۱- مشکلات قرارگاه نجف که در این مقطع زمانی برشمرده شد به ترتیب اولویت عبارت بود از: مهندسی؛ مکانیزه؛ نبود عکس هوایی جدید از منطقه؛ کمبود نیرو و ...

۲- علت تغییر شکل جلسه آن بود که محمدابراهیم همت فرمانده سپاه۱۱ قدر پیشنهاد داد تا با فرماندهان یگان های تحت امر سپاه۱۱ جلسه یی جداگانه برای یافتن راه حل مشکلات موجود برگزار کند تا زمینه برای تصمیم گیری در مورد مانور فراهم شود و در نهایت وی نتیجه را در پایان جلسه به طور جمع بندی شده برای تصمیم گیری نهایی اعلام کند. (با بهره برداری از مطلب ص ۷۵ دفترچه ۱۵۹).

۳- فرماندهان سپاه و ارتش قبلاً درباره ی اجرای عملیات روی ارتفاعات چیلات (غرب دهلران) به منزله ی عملیات فریب توافق کرده بودند و هدف از اجرای عملیات در آن منطقه این بود که علاوه بر تجزیه ی قوای دشمن، در صورت دست یابی و تسلط بر این ارتفاعات، امکان اجرای عملیات های بعدی در این منطقه فراهم شود.

۴- سند شماره ۱۵۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی، (تقی رضوانی)، ۱۷/۱۰/۱۳۶۱ تا ۴/۱۱/۱۳۶۱، صص ۸۰ - ۷۱.

۲۲۰

امروز نیز شهر آبادان زیر آتش متناوب سلاح های دوربرد عراقی قرار گرفت و ۲ منزل مسکونی تخریب و به ۲ منزل نیز خسارت هایی وارد شد.(۱)

۲۲۱

در اقدامات امروز گروه های مخالف در غرب و شمال غرب کشور، ۲ نفر به شهادت رسیدند؛ چند تن مجروح شدند و یک تانکر سوخت به سرقت برده شد. همچنین، افراد حزب دمکرات در ارومیه و سنندج و مشمولان خدمت سربازی اعلام کردند باید دوره ی خدمت شان را در پایگاه های حزب بگذرانند.

۱. گروه کومه له ۲ نفر از اهالی منطقه ی سرشیو مریوان به نام های فتح الله کریمی و محمد پروین را که ۶ ماه پیش به جرم هم کاری با نیروهای جمهوری اسلامی دست گیر کرده بود، امروز تیرباران کرد. افراد کومه له پیکر این ۲ تن را پس از تیرباران در جاده ی چناره رها کرده کردند.(۲)

۲. در نزدیکی شهرستان نقده، افراد مسلح غیر قانونی به سمت یک خودرو جیپ تیراندازی کردند که به زخمی شدن یکی از سرنشینان خودرو انجامید. مهاجمان پس از این اقدام گریختند.(۳)

۳. در حوالی ارومیه یک سرباز از گروه تأمین پایگاه خوشالان با مین برخورد کرد و مجروح شد.(۴)

۴. در حومه ی بوکان، نیروهای حزب دمکرات که ۲ تانکر سوخت را به سرقت برده بودند، خواستار ۵۰۰ هزار تومان در ازای برگرداندن تانکرها شدند.(۵)

۵. حزب دمکرات با پخش اطلاعیه یی در برخی آبادی های ارومیه و سنندج اعلام کردند که هر کس به سربازی نرفته است باید برای گذراندن دوره ی خدمت، خود را به پایگاه های حزب دمکرات معرفی کند.

در این اطلاعیه تأکید شده است که اگر افراد مشمول به این دستورالعمل توجه نکنند، حزب دمکرات به زور متوسل خواهد شد.(۶)

۲۲۲

دفتر سازمان مجاهدین خلق مستقر در پاریس اطلاعیه یی درباره ی عملیاتی که مدعی شده است نیروهای این سازمان در منطقه ی سردشت انجام داده اند منتشر کرد.

طبق این اطلاعیه، نیروهای سازمان مجاهدین در حمله به یک پایگاه سپاه، ۱۲ تن از نیروهای سپاه را به شهادت رسانده اند.

خبرگزاری یونایتدپرس، صدای امریکا و رادیو

۱- سند شماره ۲۹۸۷۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری روزانه ی شهربانی، از شهربانی استان خوزستان به استانداری خوزستان، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۴۳۸۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- سند شماره ۳۴۹۶۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه قدس به قرارگاه حمزه، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۹۸۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه حمزه(ع) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۲۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- مأخذ ۲، بخش دوم، ص ۱.

۴- سند شماره ۴۳۸۰۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

۵- سند شماره ۲۳۲۱۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اخبار مناطق کردنشین، از دفتر نخست وزیری، شماره ۷۹، ۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۶- سند شماره ۴۳۷۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ به نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

سلطنت طلب صدای آزاد ایران نیز این خبر را پخش کردند.(۱)-(۲)

سه تن از افراد وابسته به گروه کومه له نیز به هم راه ۳ اسلحه؛ ۳۶۰ فشنگ و تعدادی نارنجك خود را به پایگاه شوشیه در غرب سنندج تسلیم کردند و خواهان دریافت امان نامه شدند(۳)

۲۲۳

قرارگاه حمزه اعلام کرد که کاوه شیخ لطیف خفیه زاده نوه ی شیخ معروف ملك کرد از سادات برزنیجه ی سلیمانیه، با ۲۴ نفر از هم راهانش که قصد پناهنده شدن به ایران را داشتند چند روز قبل در گردنه خان به دلیل کولاك و برف شدید از شدت سرما کشته شدند.

این قرارگاه اعلام کرد که وی رابطه ی خوبی با سازمان دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها) داشته است.(۴)(۵)

۲۲۴

سپاه پاسداران با انتشار اطلاعیه یی از نیروهای داوطلب مردمی شهرستان کرج و حومه که قبلاً به جبهه اعزام شده اند درخواست کرد تا برای شرکت در چهارمین گردهمایی نیروهای بسیج و اعزام مجدد به جبهه های نبرد، روز ۲۳ دی ماه در مسجد جامع شهرستان کرج حضور یابند.(۶)

نیروهای داوطلب مردمی امروز نیز از نقاط گوناگون کشور عازم جبهه های جنگ شدند. بنا به اعلام مسئول اعزام نیروهای پادگان شهید برکتی رامسر، صدها تن از نیروهای بسیجی استان های گیلان و مازندران از این پادگان عازم جبهه های جنگ شدند.

از کرمان نیز حجت الاسلام شوشتری امام جمعه ی شهرستان زرند و گروهی از نیروهای داوطلب مردمی به هم راه کاروانی از هدایای مردمی این شهر در میان بدرقه ی پرشور مردم راهی جبهه های جنگ شدند.

شماری از نیروهای داوطلب بسیجی نیز از شهرهای کاشان، خمینی شهر، جیرفت، شهر بابک، ارسنجان، شیراز، جهرم، لارستان و دهبید برای مقابله با نیروهای دشمن عازم جبهه های جنگ شدند.(۷)

۲۲۵

سرهنگ خلیل اکبر رئیس شهربانی استان اصفهان، با اشاره به تحولات ایجادشده در شهربانی

۱- گفتنی است که وقوع چنین حادثه یی در هیچ یک از منابع خبری تأیید نشده است.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۰۴، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲۸، رادیو صدای آزاد ایران، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۰۰، ۲۴/۱۰/۱۳۶۱، صص ۹ و ۱۰، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از یونایتدپرس از لندن، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۰۳، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۴، رادیو صدای امریکا، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱.

۳- سند شماره ۳۰۱۰۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان (مشاور سیاسی نظامی)، ۲۴/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۸۰۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به مقام استانداری استان کردستان، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی) با نیروهای نظامی ایران هم کاری داشت و مخالف حکومت عراق بود.

۵- سند شماره ۱۳۲۶۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۲) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

۶- روزنامه ی اطلاعات، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳، به نقل از اطلاعیه ی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۷- همان، ص ۴.

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، اعلام کرد: «از آغاز جنگ تحمیلی تا کنون، ۵۲۴ تن از نیروهای آموزش دیده ی شهربانی اصفهان به جبهه های نبرد حق علیه باطل شتافتند که از این تعداد ۱۳ تن شهید و ۱۹ تن دیگر در راه دفاع از میهن اسلامی مجروح و معلول شده اند.»(۱)

۲۲۶

مدیرکل اداره ی کشاورزی عمران روستایی استان ایلام در گفت و گو با خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران درباره ی بازسازی زمین های کشاورزی مناطق آزادشده؛ تسهیلات اختصاص یافته به کشاورزان و... گفت:

«در پی آزادسازی منطقه ی دشت عباس از لوث وجود صدامیان، اداره ی کشاورزی ایلام بازسازی اراضی مزروعی دشت عباس را آغاز کرد که در این منطقه متجاوز از ۶ هزار سنگر تانک و نفرات و ۴۵ کیلومتر خاکریز مزدوران بعثی را تسطیح کرده و تعداد ۲۰۰ دستگاه تراکتور در اختیار کشاورزان مناطق جنگی استان قرار داده است و با توزیع ۱۳۰۰ تن بذر جو و گندم بین کشاورزان دشت عباس، جهادهای سازندگی مستقر در منطقه و اکیپ اعزامی کشت و صنعت شیروان، تا کنون دست کم ۱۳ هزار هکتار از اراضی منطقه ی دشت عباس زیر کشت رفته است.»

وی آن گاه بازسازی پارک جنگلی دهلران و احداث نهالستان گرمسیری در بخش صالح آباد به منظور احیای برنامه های درخت کاری در مناطق مهران و دهلران؛ کشت علوفه در منطقه ی مهران در سطح ۳۰ هکتار و احداث ایستگاه ازدیاد بذر و تولید علوفه در منطقه ی کلات مور موری از توابع دهلران به مساحت ۵۰۰

هکتار را از اقدامات سرجنگل داری کل استان ایلام در مناطق جنگلی استان ذکر کرد.(۲)

۲۲۷

آخرین جلسه ی رسیدگی به اتهامات ۳۰ تن از اعضای سازمان اتحادیه ی کمونیست های ایران (سربداران) صبح و بعد از ظهر امروز در شعبه ی اول دادگاه انقلاب اسلامی مرکز برگزار شد. جرم این افراد قیام مسلحانه و کشتار مردم آمل در سال ۱۳۶۰ بود.

در این جلسه به جرایم ۶ تن دیگر از متهمان رسیدگی شد. سپس متهمان به دفاع از خود پرداختند و در سخنان شان به این مطالب اشاره کردند: اقرار به اشتباه بودن مبارزه ی مسلحانه؛ اعتراف به ناتوانی و داشتن اطلاعات غلط از مردم و تفکرات آنان؛ افشای جزئیات اقدامات سازمانی و انفرادی در جریان حادثه ی حمله به شهر آمل و...(۳)-(۴)

۱- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴.

۲- مأخذ ۱۱، ص ۱۰، گزارشی از خبرگزاری جمهوری اسلامی، استان ایلام.

۳- مشروح گزارش روزنامه ی کیهان از آخرین جلسه ی دادگاه در ضمیمه ی این گزارش درج شده است.
۴- روزنامه ی کیهان، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۹.

۲۲۸

دادستان انقلاب اسلامی شیراز و بندرعباس در گزارشی در خصوص از عملکرد نیروهای سپاه و دادستانی در کشف ۴۷ خانه ی تیمی چریک های فدایی خلق (گروه موسوم به اشرف دهقان) در استان های هرمزگان، کرمان، سیستان و بلوچستان و آذربایجان غربی توضیحاتی داد.

به گفته ی حجت الاسلام سیدضیاء میرعماد، در اقدامات هماهنگی که با نام "عملیات شهید قلم بُر" انجام شد، با دست گیری یکی از اعضای تشکیلاتی گروهک اشرف دهقان (چریک های فدایی خلق) در بندرعباس و لو رفتن خطوط ارتباطی آنان عملیات آغاز شد و سپس با تلاش برادران سپاه بندرعباس و کرمان تشکیلات این گروهک در کرمان و زاهدان به کلی متلاشی شد و در بندرعباس تعدادی از اعضا و هواداران این گروهک دست گیر شدند و از خانه های تیمی آنان ۲ اسلحه ی برنو و مقادیر فراوانی مهمات و وسایل تدارکاتی به دست آمد.

در ادامه، نیروهای سپاه ارومیه و بندرعباس با هماهنگی کامل در یک عملیات، ۲ لانه ی تیمی گروهک اشرف دهقان را در ارومیه به محاصره ی کامل خود درآوردند و پس از به هلاکت رساندن ۵ تن از اعضای مرکزیت این گروهک، یک تن را دست گیر کردند.

در جریان کشف این خانه های تیمی تعداد زیادی اسلحه ی کلاشینکف، یوزی و کلت؛ تعدادی نارنجک؛ مقادیری مهمات و مواد منفجره؛ بمب های دست ساز؛ مدارک درون گروهی؛ اسناد جعلی و بیش از ۳ میلیون ریال وجه نقد از بیت المال مسلمانان که به سرقت رفته بود، به دست آمد.

میرعمادی اسامی تعدادی از افرادی را که در این عملیات به هلاکت رسیدند به این شرح اعلام کرد:

«۱. معدوم حسن کرده معروف به داش حسن با نام مستعار محمدحسین، مسئول کل تشکیلات هرمزگان، سیستان و بلوچستان، تهران، کردستان، ارومیه و کرمان که تمام حرکت های کور این گروهک امریکایی علیه نظام جمهوری اسلامی به وسیله ی این معدوم طراحی می شده است.

۲. معدوم ناصر اسکندری با نام مستعار حامد، مسئول تشکیلات ارومیه و معاون حسن کرده.

۳. معدوم حسین هاشمی با نام مستعار مناف و کرامت، مسئول انتشارات هرمزگان عضو هسته های نظامی کردستان و ارومیه.

۴. معدوم غلامعلی علمشاه، عضو هسته های نظامی هرمزگان، تهران، کردستان، ارومیه.

۵. معدوم زن جوانی با نام مستعار فاطمه همسر تشکیلاتی حسن کرده.»

دادستان انقلاب اسلامی شیراز و بندرعباس سپس اسامی تعدادی از دست گیرشدگان

را به این شرح اعلام کرد:

«۱. عبدالله حسینی با نام های مستعار صلاح و منصور.

۲. محمد رمضان پور با نام مستعار پرویز و پاشا.

۳. علی احمد، معروف به علی کوچکه با نام مستعار محمدتقی.

۴. حسین روحانی با نام مستعار محمد.

۵. یدالله سالاری با نام مستعار عبدالله.

۶. کوروش یوسفی با نام مستعار مسعود.

۷. موسی پیشداد با نام مستعار علی.

۸. راج احمد شاهی با نام مستعار نصرالله.

۹. رضا ریگی با نام مستعار صمد.

۱۰. عباس برخوردارزاد با نام مستعار مهرداد.

۱۱. عبدالغفور ریگی با نام مستعار سلیم.

۱۲. محمود فولادخانی با نام مستعار مراد.

۱۳. منصور دستغیب با نام مستعار ابراهیم.

۱۴. جهان آقا (خالد) اهل افغانستان.»(۱)

۲۲۹

روابط عمومی کمیته ی انقلاب اسلامی نیز در اطلاعیه یی از نتایج اقدامات انجام شده در طرح مالک و مستأجر این نهاد را به این شرح اعلام کرد:

«الف) دست گیری بیش از ۱۲۰ نفر از تروریست های مسلح وابسته به گروهک امریکایی منافقین که در ترور افراد بی دفاع حزب اللهی و پاسدار نقش اساسی داشته اند. از این دست گیرشدگان مدارک مهم و اسلحه و مهمات قابل توجهی به دست

آمده است.

ب) در جریان ۷ مورد درگیری متقابل خیابانی بین برادران پاسدار کمیته و منافقین، ۷ نفر از این مزدوران به هلاکت رسیدند و چندین نفر نیز دست گیر گردیدند که از آنان مقادیری اسلحه، مهمات و اسناد درون سازمانی به دست آمد.

ج) کشف و انهدام ۲۳ لانه ی فساد تیمی که در طی انهدام این لانه های فساد ۳۰ تن از مزدوران کشته و یا دست گیر گردیدند که تعدادی از دست گیرشدگان از اعضای حزب منحله ی دمکرات و کومه له می باشند. در جریان فتح خانه های تیمی که بعضاً در ارتباط با شهرستان های مختلف بودند، یک شبکه ی نظامی مهم منافقین کشف و متلاشی شد که ۴ نفر از اعضای مهم این شبکه ی نظامی که جزء مرکزیت سازمان و شورای نظامی نهاد بوده اند، از دست گیرشدگان فوق می باشند.

۱- روزنامه ی کیهان، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

لازم به یادآوری است که مدارک دست نویس گروهک ها و اسناد شناسایی به دست آمده از این خانه های فساد تیمی نشان گر توطئه ی عظیمی بوده است که بحمدالله با دست گیری و هلاکت مزدوران در نطفه خفه شده است. این توطئه های نقش برآب شده عبارت اند از:

۱. طرح ترور بسیاری از وزیران، نمایندگان مجلس شورای اسلامی و مسئولین روحانی و غیر روحانی کمیته های انقلاب اسلامی.

۲. طرح حمله و انهدام واحدهای گشتی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

در این جا اسامی تعدادی از این منافقین که بعضاً به هلاکت رسیده اند را به اطلاع می رسانیم:

۱. مصطفی معدن پیشه با نام مستعار رحمان عامل شکنجه ی ۳ پاسدار قهرمان و مقاوم کمیته و فرمانده واحدهای عملیاتی.

۲. نبی ضیایی نژاد با نام مستعار حسن عامل ربودن ۳ پاسدار قهرمان کمیته ی انقلاب اسلامی.

۳. ابوطالب قنبری عضو سازمان و از مسئولین تهیه و انبار سلاح.

۴. علی سلیمانی با نام مستعار عباس؛ سیدمحسن کاظمی با نام مستعار مالک؛ سیدمحمد کلانتری با نام مستعار منوچهر؛ محمدرضا نادری با نام مستعار حسین، فرمانده ها ی واحدهای عملیاتی سازمان.

۵. مهران عسگری با نام مستعار جواد و محمدرضا ادریسی با نام مستعار حسن، عامل ترور بیش از ۱۰ نفر حزب اللهی. ضمناً در این خانه های تیمی مقادیر فراوانی اسلحه و مهمات شامل: ژ۳، کلاشینکف، یوزی، ام.پی.فایو، انواع مختلف کلت کمری و صدها فشنگ مربوطه، نارنجک های جنگی و دست ساز، انواع شکم بندها و... به دست آمده است.»(۱)

۲۳۰

رادیو بی بی سی از برگزاری دادگاهی به منظور محاکمه ی اعضای سازمان مجاهدین خلق در ترکیه خبر داد. اتهام افراد دست گیر شده حمله به کنسول گری ایران بود. این دادگاه از نظر چگونگی تشریفات دادرسی بی سابقه و به قول خبرنگار این رادیو عجیب بود.(۲)

به گزارش بی بی سی:

«نام متهمین مذکور که در دادگاه نظامی استانبول حاضر شدند اعلام نشده و عجیب تر آن که به متهمین اجازه داده شد با صورت های پوشیده در دادگاه حاضر شده و به طور دسته جمعی معرفی شوند.

اتهـام کلی علیه اعضـای مجاهـدین خلق ایران تشـکیل غیر قانونی سازمان زیر زمینی در ترکیه است و ظاهراً اتهام دقیق تری که علیه این گروه اقامه شده است، حمله به

۱- مأخذ ۱۱، ص ۲، اطلاعیه یی از طرف روابط عمومی کمیته های انقلاب اسلامی مرکز.

۲- تشکیل مشابه چنین دادگاهی در آلمان، در روزشمار هجدهم آبان درج شده است.

کنسول گری ایران در استانبول در سال ۱۹۸۱ است. دیوید بارچاد در این باره می گوید:

"در سال های اخیر گروه های متعددی از اعضای مجاهدین خلق ایران در ترکیه بازداشت شده اند و یکی دیگر از این موارد دست گیری بیش از ۲۰ تن از اعضای این سازمان در تابستان سال ۱۹۸۱ در هنگام برگزاری انتخابات ریاست جمهوری در ایران بود که برای مدتی کوتاه کنسول گری ایران در آنکارا را اشغال کردند.

گروه مذکور ظاهراً بدون آن که اتهامی علیه شان وارد شود آزاد شدند و در آن هنگام واضح بود که رفتار پلیس آنکارا با مجاهدین خلق ایران خیلی ملایم تر از مقابله شان با مخالفین آنان بود که گروهی افراطی از طرف داران آیت الله خمینی بودند."

به هر حال، جلسه ی امروز محاکمه ی اعضای سازمان مجاهدین خلق ایران در استانبول به علت عدم حضور مترجم رسمی تا اطلاع ثانوی به تعویق افتاد، اگرچه مقامات رسمی در استانبول می گویند احتمال نمی رود احکام صادره از سوی این دادگاه شدید باشد.»(۱)

۲۳۱

سیدمحمد غرضی وزیر نفت، در جمع مردم دامغان در مسجد جامع این شهر، با اشاره به دستاوردهای ارزشمند معنوی انقلاب اسلامی و نقش آن ها در جنگ تحمیلی گفت:

«بر اثر آیات قرآن کریم صنایع و تولیدات کافر نمی تواند برای همیشه سلطه داشته باشد. هر چه کفار درست کنند علیه خودشان به کارگرفته می شود. تمام سلاح های جنگی طاغوتیان مستقر در عربستان سعودی، مصر، عراق و دولت های وابسته در زمانی کوتاه علیه خودشان به کارگرفته خواهد شد و وعده ی خداوند خلاف نیست و انقلابیون مسلمان در دنیا اعم از افغانستان، روسیه، ترکیه، سوریه، لبنان، مصر و برادران شیعه در قفقاز باید بدانند که همه ی این چیز هایی که غرب ساخته که با آن ها حکومت کند به دست مسلمانان خواهد افتاد و [مسلمانان این سلاح ها را] علیه آن ها به کارخواهند برد و مستضعفین و مسلمانان جهان را نجات خواهند داد و برای نمونه باید بگویم سه ماه بعد از حمله ی متجاوزانه ی عراق به ایران، روزی بنی صدر، فلاحی و شهید مظلوم بهشتی در دزفول نشسته بودند. منِ کم ترین هم حضور داشتم. فلاحی که با شهادتش عاقبت به خیر شد، صورتی ارائه داد و گفت: "اگر ما می خواهیم بجنگیم ۴۰۰ هواپیما؛ ۲ هزار هلی کوپتر و ۲ هزار تانک که ۴۸ میلیارد دلار ارزش دارد، احتیاج داریم."

بنی صدر معلون هم با استدلال تأیید می کرد و می گفت ۴۸ میلیارد دلار، یعنی ۲ سال فروش نفت. حالا این مبلغ کلان را داشته باشیم چه کسی در دنیا به ما می فروشد و تحویل می دهد؟ یا باید باج سیاسی به شرق بدهیم و یا نوکر غرب بشویم"

۱- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، ص ۵، رادیو بی بی سی – جام

جهان نمای اول؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۹۹، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، صص ۲۰ و ۲۱، رادیو بی بی سی، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱.

اما امام بر اساس منبع فکر خودش ارتش می سازد، نه زیر بار ۴۸ میلیارد دلار برای خرید جنس می رود و نه زیر بار شرق و غرب، بلکه همه ی تجهیزات آن ها را نابود می کند و یا به غنیمت می گیرد.

بنابراین، آن که می تواند در دنیا آن قدر قدرت سربازگیری داشته باشد که ۴۵۰ هزار نفر را به جبهه اعزام کرده و ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر را تعلیم داده به میدان جنگ بفرستد و از ۵ هزار دستگاه تانک صدام، ۲ هزار دستگاهش را از بین ببرند و ۱۳۰۰ تانک به غنیمت می گیرند، شوخی نیست. این ها مبانی فکری و عقلی دارد؛ تکیه گاه های بزرگ عقیدتی دارد؛ این راه جدید بشرهای غیر مادی است.»

وی همچنین درباره ی تأثیر پیروزی های نظامی در حل مشکلات اقتصادی به خصوص تحول به وجود آمده در اوپک و جایگاه جدید ایران در این سازمان گفت:

«بیش از یک سال است که مسئولیت این وزارت خانه را به عهده دارم، چند بار به اوپک رفتم؛ سال گذشته از ما نفت نمی خریدند؛ محاصره بودیم؛ وضع نابسامانی داشتیم و روزی کم تر از ۳۰۰ هزار بشکه فروش داشتیم. همین که می رفتیم در اوپک، همه که اطراف زکی یمانی بودند، کسی با وزیر نفت ایران کاری نداشت؛ برای این که در بازار نفت، ما موقعیت سفت و سختی را نداشتیم. همین طور که قدم به قدم این جبهه ها شکافته شد، صدام در این مراحل مجبور به عقب نشینی شد، موقعیت ما هم در سازمان اوپک جلو رفت: فروش بهتر شد و این ها جمع شدند و سهمیه ی ایران را گذشته یک میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه تعیین کردند، در حالی که سهمیه مان در گذشته به مراتب از این بیش تر بود.

تقاضای ما آن موقع ۲/۳ میلیون دلار بود که بایستی از سهمیه ی عربستان کم می شد. عربستان که قبلاً، یعنی قبل از انقلاب ما روزی ۵ میلیون بشکه تولید می کرد، بعد از انقلاب، تولید خود را به ۱۱ میلیون بشکه رسانید و سهم بازار ایران را گرفت.»
وی افزود:

«اوایل اسفند، فروش نفت ما به ۵/۱ میلیون بشکه رسید. در ۲۹ اسفند سال گذشته در کنفرانس اوپک، به وزیر نفت عربستان گفته شد که شما دو تا جنگ را بر علیه ایران راه انداختید: یکی جنگ مرزی که به صدام پول می دهید؛ یکی جنگ نفت که مانع فروش نفت هستید.

با تفضل الهی در جنگ مرز بازنده شدند و در جنگ نفت هم که زمان زیادی از آن کنفرانس نمی گذرد، در روزنامه های اروپا نوشتند که تا ایران چیزی را توافق نکند امکان ندارد که در اوپک شکل بگیرد. توافق ایران است که می تواند سازمان اوپک را به صورت خودش نگه دارد، تقاضای ما هم ۲/۳ میلیون بشکه بود. به شرط این که سهمیه ی

ص:۳۰۷

عربستان که الآن ۷ میلیون بشکه هست کسر شود.

دلیل ما هم ساده بود؛ ما می گفتیم که این عربستان نفت را می فروشد پولش را می دهد به عراق اسلحه می خرد.

البته، ما از زکی یمانی تشکر کردیم که پول های نفت را برای خرید اسلحه به صدام می دهد و حزب الله ما می روند اسلحه ها را برمی دارند، چون ما نه می توانیم نفت بفروشیم، نه کسی در دنیا به ما اسلحه می فروشد. ما در شرایط فعلی دچار گرفتاری های وسیعی به عنوان مشکلات ناشی از تحمیل قدرت ها و ابرقدرت ها هستیم. مشکلات جنگ داریم، مشکلات سازمان دهی ارتش داریم.

فعلاً ۵/۲ میلیون بشکه نفت می فروشیم، خرج حزب الله و نان و پنیرش درمی آید، به امید روزی که این منابع حیاتی بزرگی که در زیر سرزمین ها به خصوص شیخ نشین ها در شمال عربستان سعودی، در عراق، در کویت و در دیگر جاهاست ولایتش ان شاءالله به دست امام بیفتد تا بتوانیم با این ابزار بزرگ مسلمانان را نجات بدهیم.»(۱)

۲۳۲

به رغم تلاش برخی کشورها از جمله مصر، زئیر و سنگاپور برای حذف قسمت هایی از قطع نامه ی نهایی پیشنهادشده به اجلاس فوق العاده ی وزیران امور خارجه ی کشورهای عضو عدم تعهد در ماناگوا پایتخت نیکاراگوئه که در آن برخی اقدامات امریکا محکوم شده بود، هیئت نمایندگی جمهوری اسلامی ایران ضمن شرکت فعال در بررسی پیش نویس این قطع نامه، به افشای اقدامات مداخله جویانه در امریکای جنوبی پرداخت.

به گزارش کیهان: «هیئت ایرانی یادآور شد که مایه ی تأسف است که برخی هیئت های نمایندگی به اصطلاح غیر متعهد در قبال کشتار مردم امریکای لاتین به خصوص نیکاراگوئه ی انقلابی تا این حد بی تفاوت اند که حتی حاضر نیستند در بحث سیاسی، اعمال امریکا با صراحت مورد مخالفت قرار گیرد.

هیئت ایرانی سؤال کرد که چرا بعضی از اعضا در دفاع از مواضع عدم تعهد آن چنان ناصواب عمل می کنند که موجب تضعیف مبانی عدم تعهد می شوند؟

بنا بر همین گزارش، نماینده ی سنگاپور مصرانه درخواست اجتناب از محکومیت صریح امریکا را داشت، ولی نماینده ی ایران ضمن مخالفت شدید با وی اظهار داشت اگر سازمان ملل متحد کارایی داشت، احتیاجی به تشکیل جنبش عدم تعهد نبود و لزومی ندارد که سنن نادرست سازمان ملل را به جنبش عدم تعهد منتقل کنیم.»(۲)

۱- مأخذ ۱۶، ص ۷.

۲- مأخذ ۱۵، ص ۱۸.

۲۳۳

در پی خبر روز گذشته ی رادیو بی بی سی درباره ی ارسال اسلحه از شوروی به عراق،

این رادیو امروز درصدد تعدیل برآمد و آن خبر را در حد یک نقل قول از منابع مستقل عربی اعلام کرد، اما این موضوع را نیز مطرح کرد که ممکن است این اقدام شوروی سیاست جدید این کشور برای نفوذ در ایران و عراق باشد. در گزارش بی بی سی آمده است:

«مقامات بریتانیا قادر به تأیید گزارشات مربوط به تجدید ارسال اسلحه ی روسی به عراق نشدند. این گزارشات از منابع عربی و منابع مستقل غربی به دست رسیده است.

به نظر مقامات بریتانیا، چنانچه این گزارشات واقعیت داشته باشد، نشانی از تغییر [رویه ی] شوروی است که حاضر به اعطای اعتبار به عوض دریافت وجوه اسلحه شده است.

از سوی دیگر، مبین آمادگی شوروی در پیش گرفتن سیاستی است که دیگر توازن معمولی را در جنگ ایران و عراق نداشته باشد. با این حال، مقامات بریتانیا اظهار می دارند که امکان دارد شوروی در برابر حمل اسلحه به عراق خواهان خروج این کشور از مواضعی از سر حد ایران شود.

چنین تعهدی باعث تقویت موقعیت شوروی در ایران خواهد شد، چون به استناد آن، ادعا می شود شوروی قادر به حصول امتیازاتی برای ایران شده است.»(۱)

روزنامه ی انگلیسی دیلی تلگراف نیز در همین خصوص نوشته است: «مسکو تسلیحات و موشک به عراق ارسال داشته است. دولت اندروپف در ازای این تسلیحات که بعد از ۱۲ ماه دوباره از سر گرفته شده است، تصمیم دارد تا پیشنهادات صلحی را برای پایان بخشیدن به این جنگ که ۲ سال به طول انجامیده است تسلیم نماید.»(۲)

۲۳۴

در هشتمین اجلاس کمیسیون مشترک عراق و هند، وزیر انرژی این کشور از احمد تقی وزیر نفت عراق و رئیس هیئت عراقی خواست تا با حل و فصل دعاوی شرکت های هندی فعال در عراق از وخیم شدن اوضاع مالی آن شرکت ها جلوگیری کنند.

وی تأکید کرد که همه ی شرکت های هندی به رغم جریان داشتن جنگ در عراق باقی مانده اند. خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران نیز در این باره گزارش داد: «دولت هند ضمن ابراز نگرانی از عدم پرداخت بدهی های رژیم عراق به شرکت های هندی که در آن کشور فعالیت می کنند از رژیم حاکم بر بغداد خواست علی رغم اوضاع بد مالی و عدم توانایی در صدور نفت، به دلیل جنگ با ایران، نسبت به تسریع پرداخت بدهی های

۱- مأخذ ۱۸، بخش دوم، صص ۵ - ۳، خبرگزاری جمهوری اسلامی، رادیو بی بی سی، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از مطبوعات انگلیسی.

۲- مأخذ ۱۸، صص ۲ و ۳، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از روزنامه ی فرانسوی لوکوتیدین، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه ی دیلی تلگراف.

خود اقدام کند.»

این خبرگزاری می افزاید: «به گزارش خبرگزاری هندی پی.تی.آی، وزیر انرژی هند،

شیوشانکار، ضمن تذکر این مطلب به وزیر نفت رژیم بغداد در کمیسیون مشترک دو کشور در دهلی گفت: "در حالی که هندوستان به این نکته واقف است که عراق در نتیجه ی ادامه ی جنگ دو سال و نیمه ی خود با ایران و بسته شدن خط نفتی صادراتی خود از سوریه در وضع مالی بدی به سر می برد، اما عدم پرداخت بدهی های دولت عراق خسارات مالی به شرکت های هندی وارد کرده و آن ها را در وضعیت نامطلوبی قرار داده است."

وی افزود: "چندین شرکت ساختمانی هند که در عراق فعالیت می کنند در چند ماه گذشته اجرت خود را از دولت عراق دریافت نکرده اند." وزیر انرژی هند افزود: "کارهای اجرایی بخش صنعتی شرکت های هندی در عراق به علت ادامه ی جنگ متوقف شده است." [وی] یادآور می شود که در حال حاضر، ۶۰ شرکت با در حدود ۶۰,۰۰۰ کارگر و متخصص هندی در عراق مشغول به کار هستند.»(۱)

خبرگزاری آلمان نیز درباره ی نوع و حجم معادلات دو کشور هند و عراق اعلام کرد: «هند سهم قابل ملاحظه یی از نفت وارداتی خود را از عراق تأمین می کند و حجم تجارت دو کشور حدود ۷۰۰۰ میلیون روپیه (حدود ۷۲ میلیون دلار) اعلام شده است.»(۲)

ضمیمه ی گزارش ۲۲۷

دادگاه انقلاب اسلامی مرکز صبح و بعد از ظهر دیروز برای رسیدگی به اتهامات ۳۰ تن از متهمین کشتار مردم آمل تشکیل جلسه داد و پس از استماع آخرین دفاعیات بقیه ی متهمین، وارد شور شد.

در نهمین جلسه ی محاکمه ی عناصر مرکزیت و اعضای گروهک اتحادیه ی کمونیست های ایران، آیت الله محمدی گیلانی ریاست دادگاه، ۴ تن دیگر از متهمین را برای دفاع از اتهامات وارده به جایگاه متهمین احضار کرد.

در این جلسه که خانواده ی معظم شهدا و گروهی از زندانیان زندان اوین و جمعی از خانواده های متهمین نیز حضور داشتند، ساعت ۸:۳۰ دقیقه ی بامداد با تلاوت آیاتی از کلام الله مجید جلسه ی علنی دادگاه رسمیت یافت. سپس، فرج الله لسانی فرزند خلیل با نام مستعار میرزا عضو فعال و سخن گوی تشکیلات الحادی اتحادیه ی کمونیست ها در جایگاه متهمین قرار گرفت و در برابر موارد اتهامات مندرج در متن کیفرخواست دادستان به دفاع از خود پرداخت. وی در دفاعیات خود ضمن ادای توضیحاتی در تشریح جنایاتی که مرتکب شده است، در پاسخ سؤالات ریاست دادگاه، اتهامات وارده ی خود را مطابق کیفرخواست قرائت شده بدین شرح پذیرفت:

- عضو فعال تشکیلات الحادی اتحادیه ی کمونیست های ایران.

• از اعضای اصلی کمیته ی انتشارات و تحت مسئولیت مستقیم یکی از اعضای مرکزیت با نام مستعار احسان.

• سخن گوی تشکیلات الحادی اتحادیه ی کمونیست ها که از سوی سازمان مسئول انجام بیش از

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، ص آخر، واحد مرکزی خبر به نقل از یونایتدپرس.

۲- مأخذ ۱۸، بخش دوم، ص ۱۱، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبر آلمان از دهلی نو، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱.

۱۰۰ سخن رانی در دانشگاه ها و نقاط مختلف تهران، اصفهان، تبریز، ساری، آمل، سنندج، بوکان و مهاباد بوده است.

مسئول قسمت (تحقیق روی شوروی) کمیته ی انتشارات که در این قسمت مسئولیت چند عضو

· هوادار را به عهده داشته است.

· یکی از اعضای فعال جمع (دانشجویان مبارز) مجمع گروهک های محارب که در این قسمت نقش عمده و تلاش وسیعی جهت جذب نیرو به سازمان داشته است.

· یکی از اعضای مؤثر و تصمیم گیرنده در کنگره های دوم و سوم سازمان.

· کتمان حقایق و اطلاعات سازمانی تا مدت ها پس از دست گیری.

· توضیح این که: وی نزدیک به سه ماه قبل از حمله به آمل دست گیر شده که از مسائل جنگل و تز (قیام فوری) مطلع بوده و با عدم هم کاری خود نقش مؤثری در به وقوع پیوستن فجایع جنگل و آمل داشته است.

در پایان دفاعیات فرج الله لسانی، متهم دیگر دادگاه فرید سریع القلم فرزند حبیب الله با نام مستعار احسان، احضار شد و پس از استماع موارد اتهام قرائت شده توسط دادستان انقلاب اسلامی مرکز به دفاع از خود پرداخت.

وی در قسمتی از دفاعیاتش ضمن پذیرفتن کلیه ی موارد اتهامات وارده اعتراف کرد: "اتحادیه ی کمونیست ها از نظر ظاهری با خط مشی سازمان منافقین مخالف بود، ولی باطناً با یک دیگر هم کاری و هماهنگی داشتند و مذبوحانه تلاش می کردند که با هم کاری یک دیگر علیه نظام جمهوری اسلامی ایران کودتا کنند." متهم افزود: "در ابتدای هم کاری اعضای اتحادیه با عناصر گروهک منافقین، اعضای اتحادیه ی کمونیست های ایران در مقابل مخالفت منافقین معتقد بودند که برای سرنگونی نظام جمهوری اسلامی ایران باید یک اقدام فوری انجام داد."

بر اساس این گزارش، سپس سهیلا مبارکه سنگ همسر وحید سریع القلم و مهین خالص همسر فرید سریع القلم، ۲ تن از متهمین دادگاه به عنوان شاهد برای ادای توضیحات لازم جهت اثبات موارد اتهامات همسران شان به دادگاه احضار شدند و در افشای ماهیت امریکایی حرکت گروهک اتحادیه ی کمونیست های ایران مطالبی بیان داشتند.

سهیلا مبارکه سنگ همسر وحید سریع القلم، اعتراف کرد: "رهبران مرکزیت این گروهک در خارج از کشور تحت عنوان مبارزه ی ایدئولوژیک پرتاب چند گوجه فرنگی به سوی جایگاه ساواکی های محافظ شاه [را] - که در آن موقع به امریکا رفته بود - در [زمره ی] افتخارات مبارزاتی خود در خارج از کشور به حساب می آوردند، در حالی که سال ها در امریکا بودند و هیچ کاری برای مردم تحت ستم ایران در زمانی که جنایات شاه در ایران بیداد می کرد، نکردند."

فرید سریع القلم در پایان دفاعیات خود عضویت در مرکزیت اتحادیه ی کمونیست ها؛ مسئول کمیته ی انتشارات؛ نگارش مقالات ضد انقلابی در نشریه ی به اصطلاح حقیقت؛ مسئول سازمان دهی تیم های تبلیغاتی اتحادیه و سایر موارد اتهامات مندرج در کیفر خواست را پذیرفت.

به گزارش خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی، در ادامه ی جلسه ی صبح دیروز دادگاه، کیفرخواست محمدرضا وثوقی فرزند نجم الدین با نام مستعار محمود گیلان قرائت شد که در قسمتی از دادخواست درباره ی اتهامات نام برده آمده است:

- عضو مرکزیت تشکیلات الحادی و کفرآمیز اتحادیه ی کمونیست های ایران تحت مسئولیت مستقیم (مرکزیت)؛ مسئول مستقیم "چاپ" مرکزیت سازمان و رفع نیازهای مالی و تدارکاتی بخش مربوطه.

- ارتباط مستقیم با بخش "جعل" سازمان که جعلیات این بخش شامل مهر شناسنامه ی معافی پایان خدمت و... بوده است.

مسئول تشکیلات (گیلان) که شامل شهرهای رشت و بندرانزلی بوده است. اقدامات عملی این

منطقه که توسط متهم انجام می شد به شرح زیر می باشد: الف) ایجاد ارتباط مداوم بین تهران و گیلان؛ ب) تشکیل جلسات نشست سازمانی در منزل یکی از اعضای سازمان در رشت؛ ج) چاپ و توزیع اعلامیه های اتحادیه در رابطه با مسئله ی تبلیغات سازمان در استان گیلان [را بر عهده

• داشته است].

• گرفتن یک قبضه اسلحه ی یوزی از یکی از اعضای سازمان به نام عبدی و انتقال آن به یک مغازه ی پوشش سازمانی.

• شرکت در کنگره ی موسوم اتحادیه به عنوان مسئول تشکیلات گیلان.

• هم کاری و مشاورت در خرید چاپ خانه ی علنی سازمان.

• توضیح این که: از این چاپ خانه جهت تقویت بنیه ی مالی تشکیلات استفاده می شده است.

• مسئول و رابط یک مغازه ی سازمانی و تحت پوشش تابلو سازی.

• دریافت یک محموله (مهمات) از سازمان و نگه داری آن در مغازه ی تابلوسازی و سپس انتقال این محموله به یک عضو تشکیلات به نام کامران.

وی در دفاعیات خود اعتراف کرد که اغلب رده های بالای تشکیلات اتحادیه ی کمونیست ها در مقابل مسئولین تشکیلاتی بالاتر خود نسبت به خط مشی سازمان با انتقاد و عکس العمل های مختلف، اظهار عدم تمایل به ادامه ی فعالیت می کردند، ولی در برخورد با رده های پایین تر از همان انتقادها دفاع می کردند و سعی داشتند آن ها را توجیه کنند تا مخالفت های اعضا که هر روز بیش تر می شد، باعث انهدام تشکیلات اتحادیه نشود.

محمد نوروزی فرزند خداداد با نام های مستعار مالک و فتح الله، متهم ردیف۲۵ دادگاه نیز در جلسه ی صبح امروز در دفاع از موارد اتهامات مندرج در کیفرخواست، در حضور خانواده ی شهدا مجدداً به بازگو کردن چگونگی حمله ی عناصر مرکزی و اعضای اتحادیه ی کمونیست های ایران به شهر آمل و کشتار مردم حزب اللهی شهر پرداخت و بخشی از جنایاتی را که عناصر مسلح اتحادیه مرتکب شده بودند اعتراف کرد.

وی در دفاعیات خود ضمن پذیرفتن اتهامات عضو تشکیلات اتحادیه ی کمونیست های ایران؛ شرکت مستقیم در درگیری های خونین روز ۱۸ و ۲۲ آبان ماه سال ۱۳۶۰؛ مسدود کردن جاده ی تهران - آمل با انفجار بمب و پرتاب کوکتل مولوتف در وسط جاده؛ تیراندازی های مکرر و پخش بیانیه ی شماره یک گروهک در جاده؛ شرکت در درگیری "دزکه" و "گزناسرا" و شرکت مستقیم و مسلحانه در فاجعه ی ۶ بهمن سال ۱۳۶۰ در حمله به شهر آمل؛ شرکت مستقیم در آخرین درگیری جنگل و سایر فعالیت های ضد انقلابی خود از جمله ترویج و اشاعه ی خط و موضع اتحادیه ی کمونیست ها به طور

فعالانه در شـهر آغاجاری؛ فعالیت در بخش انتشارات و پخش نشـریه ی این گروهک؛ در اختیار گذاشـتن قسـمتی از خانه اش برای امـور چـاپ و نشـر نشـریات اتحـادیه ی کمونیست هـا، [به] ۹ مـاه اقـامت در جنگـل هـای آمـل و شـرکت در بیش از ۷۰ درگیری مسـلحانه [نیز اعـتراف کرد]. بر اسـاس ایـن گزارش، متهـم به بیـان آخرین دفاعیـات خـود [پرداخت و] گفت: "تمـام دفاعیاتی را که در دادگاه از خود کردم به هیچ وجه جبران کننده ی جنایاتی را که مرتکب شده ام نمی دانم."

وی در همین رابطه به خـاطر جنایـاتی که علیه امت مسـلمان ایران مرتکب شـده است از حضور خانواده ی معظم شـهدای آمل تقاضای بخشش کرد.

در جریان جلسه ی صـبح دیروز دادگاه، سـیداسدالله لاجوردی دادستان انقلاب اسلامی مرکز، با اشاره به ترفندهای متهمین در پوشش جنایات خود، دست گیری عناصر مرکزیت و اعضای اتحادیه ی کمونیست های ایران را از نتایج ثمربخش طرح مالک و مستأجر دانست و به خاطر مشکلاتی که مردم مسلمان و انقلابی تهران در این رابطه متحمل شده اند از آنان قدردانی کرد.

بر اسـاس این گزارش، مقـارن ظهر دیروز با پایان یافتن وقت دادرسـی، نهمین جلسه ی محاکمه ی عاملین کشـتار مردم آمل به عنوان تنفس تعطیل اعلام شد. تشکیل جلسه ی بعدی به ساعت ۱۴ موکول

شد.

در جلسه ی پایانی این دادگاه که به ریاست آیت الله محمدی گیلانی حاکم شرع دادگاه انقلاب اسلامی مرکز تشکیل شد، علاوه بر خانواده ی شهدای آمل، تعدادی از زندانیان زندان اوین و خانواده ی

متهمین، آقای موسوی تبریزی دادستان کل انقلاب اسلامی نیز حضور داشت.

در این جلسه ابتدا اسدالله لاجوردی دادستان انقلاب اسلامی مرکز، متن کیفرخواست فروهر فرجاد با نام مستعار فرخ متهم ردیف۲۷ را قرائت کرد که به موجب آن عضویت در تشکیلات الحادی اتحادیه ی کمونیست ها و کاندیداتوری اتحادیه؛ در اختیار گذاشتن دفتر محل کار و منزل مسکونی خود تحت پیشبرد اهداف اتحادیه؛ حفظ و نگه داری دستگاه های پلی کپی و فتواستنسیل جهت چاپ اعلامیه؛ مشارکت در چاپ نشریه ی حقیقت؛ تشکیل هسته های مطالعاتی؛ پرداخت مبلغ ۱۲۰ هزار ریال وجه نقد برای خرید اسلحه؛ ارتباط تشکیلاتی با مسئول سیاسی جنگل؛ مخفی کردن یکی از اعضای مرکزیت اتحادیه در منزل خود؛ عضویت در تشکیلات سربداران و شرکت در درگیری ۲۲ آبان در داخل جنگل که در این درگیری مسلح به کلت۴۵ بود و عضویت در گروه تدارکات و تهیه ی آذوقه در جنگل از اتهامات وی است. پس از قرائت کیفرخواست، متهم در دفاع از خود کلیه ی موارد اتهام مندرج در کیفرخواست را پذیرفت و گفت: "من فردی بودم که اتحادیه هر چه می گفت انجام می دادم و اتحادیه با تحریک احساسات من که سرسپردگی زیادی داشتم، همه گونه سوء استفاده را از من کرد."

وی افزود: "من برای درگیری به جنگل رفته بودم، ولی موردی پیش نیامد که تیراندازی کنم این را برای تبرئه ی خود نمی گویم، چون همین قدر که قصد این کار را داشته ام خود را مجرم می دانم."

وی از مادرش که در دادگاه حضور داشت خواست که سرنوشتش را برای فرزندش بازگو کند و به فرزندش بگوید که همیشه برای پشیمان شدن فرصت نیست.

سپس دادستان انقلاب اسلامی مرکز، کیفرخواست مسعود اسدی با نام مستعار بابک، متهم ردیف ۲۸ را قرائت کرد و وی را به عضویت در تشکیلات الحادی اتحادیه ی کمونیست ها؛ مسئولیت چاپ خانه ی علنی تشکیلات؛ مسئولیت چاپ و توزیع نشریات و اعلامیه های اتحادیه برای شهرستان ها و عضویت فعال در بخش چاپ کمیته ی تهران متهم کرد.

سپس، متهم طی سخنانی به عنوان دفاعیه ضمن قبول کلیه ی اتهامات گفت: "چون قبل از جریانات آمل تصادف کرده بودم و در خارج به سر می بردم، موقعی که از امریکا برگشتم از جریان آمل اطلاعی نداشتم و نسبت به موضوع حالت بی تفاوتی پیدا کرده بودم و به خاطر ضعف جسمی مسئولیت هایی در جهت انتشار نشریه به عهده داشته ام." متهم گفت: " من به خاطر نداشتن اطلاعات کافی در مورد مردم در حالی که قصد خدمت به آن ها را داشتم، راه را اشتباه انتخاب کردم و در مقابل مردم قرار گرفتم و از روشن فکران جامعه می خواهم از سرنوشت من عبرت بگیرند و راهی را انتخاب کنند که در مقابل مردم قرار نگیرند. [پس از] اظهارات متهم ردیف۲۸، کیفرخواست کامبیز روح شهباز متهم ردیف ۲۹ توسط دادستانی قرائت شد. به

موجب این کیفرخواست اتهامات نام برده عضویت در تشکیلات اتحادیه ی کمونیست ها؛ مسئولیت بخش چاپ تهران؛ مسئولیت یک جمع دانشجویی؛ مسئولیت یک جمع ۱۰ نفره در بخش تبلیغاتی؛ فروش کتب و نشریات اتحادیه؛ ارتباط مستقیم با مسئول کمیته پیک جهت تحویل نشریات؛ مسئولیت حفظ و نگه داری ۲ دستگاه فتوکپی، یک دستگاه فتواستنسیل، ۴ دستگاه پلی کپی، یک دستگاه تایپ، ای.بی.ام؛ حفظ و نگه داری و انتقال جعبه های کتاب و نشریه در منزل خواهرش که در یکی از جعبه ها چندین قبضه اسلحه ی کلت، تفنگ ژ۳ و مقادیری مهمات وجود داشته؛ جمع آوری کمک های مالی وسیع چاپ نشریات حقیقت؛ دریافت ۵/۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال وجه نقد از یکی از اعضای مرکزیت اتحادیه و پرداخت آن به یکی از هواداران به عنوان رشوه جهت فراری دادن متهمین از زندان؛ تشکیل و تنظیم جلسات اعضای اتحادیه و فرار از کمیته ی انقلاب است.

کامبیز روح شهباز ی نیز اتهامات وارده را پذیرفت و ضمن بیان چگونگی انجام جنایات گفت: "یکی

از اعضای سازمان چند جعبه کتاب را که داخل بعضی از جعبه ها مقداری اسلحه بود، به منزل خواهرم آورد و من آن ها را در خانه ی وی پنهان کردم، ولی تمام کتاب ها و سلاح ها در یک آتش سوزی که ناشی از احتکار بنزین بود از بین رفت." وی افزود: "مرکزیت اتحادیه به من گفته بود که یکی از هواداران در کمیته ی مرکز با بعضی افراد تماس دارد و می تواند زندانیان را فراری دهد و در این رابطه ۱۵۰ هزار تومان پول از سازمان دریافت کردم و به شخص مذکور دادم، ولی او نتوانست زندانیان را فراری دهد. البته، این موضوع مربوط به قبل از دست گیری من است." وی همچنین چگونگی سوء استفاده از صداقت پاسداران کمیته و فرار از کمیته را توضیح داد و از کار خود اظهار پشیمانی کرد.

پس از دفاعیات متهم، دادستان کیفرخواست علی علیزاده با نام مستعار علی ام - یک، متهم ردیف ۲۶ عضو به اصطلاح سربداران را قرائت و اتهامات وی را بدین شرح اعلام کرد: ارتباط با تشکیلات محارب و الحادی اتحادیه ی کمونیست های ایران؛ مشارکت در درگیری هیجده آبان و مسلح بودن متهم در حین درگیری (وی کمک تیربارچی بوده است)؛ مشارکت در درگیری خونین ۲۲ آبان در داخل جنگل که در این درگیری ده ها تن از برادران ارتشی و پاسدار شهید شدند؛ شرکت مستقیم در حمله ی معروف ششم بهمن سال ۱۳۶۰ به شهر آمل و مشارکت در درگیری مسلحانه ی منطقه یی معروف به گزناسرا (این درگیری ۲۰ روز بعد از حمله به شهر آمل صورت گرفت).

علی علیزاده چون دیگر متهمین همه ی اتهامات را قبول کرد و در دفاع از خود سعی داشت علی رغم شرکتش در درگیری ها خود را از داشتن مسئولیت مستقیم در جنایات آمل تبرئه کند، ولی یکی از اعضای خانواده ی شهدا در جایگاه شهود حاضر شد و ضمن نشان دادن عکس برادر شهیدش گفت که برادرش در باغ رضوانیه به دست متهم به شهادت رسیده است. متهم در قسمتی از اظهارات خود گفت: "همه ی کسانی که در جنگل حضور داشتند قصد درگیری داشته اند و این که کسی تیراندازی کرده باشد یا نه در شدت جرم تأثیری نخواهد داشت." سپس، چند تن از اعضای خانواده ی شهدا ضمن نشان دادن عکس های شهدا به رئیس دادگاه نحوه ی شهادت هر کدام را توضیح دادند. آن گاه اسدالله لاجوردی خطاب به حسین ریاحی و فرامرز طلوعی سمنانی رهبران گروه، گفت: " همه ی کمونیست ها از هر دسته یی که باشند در امریکا عضو اتحادیه ی کمونیست ها هستند و بین آن ها اتحاد وجود دارد." وی سپس این سؤال را مطرح کرد که چرا تا شاه در ایران بود برای مبارزه با شاه به ایران نیامدند؟

دادستان انقلاب اسلامی مرکز سپس در تشریح ماهیت کنفدراسیون، رابطه ی کنفدراسیون با ساواک، حزب طوفان، جبهه ی ملی، شوروی و گروهک های وابسته را افشا کرد.

در پایان محاکمه، مادر یکی از متهمین به نمایندگی از سوی خانواده های آن ها از دادگاه تقاضای تخفیف کرد، ولی یکی از متهمین با کسب اجازه از دادگاه خطاب به خانواده های متهمین گفت: " ما جسارت آن را نداریم که از خانواده های شهدا طلب عفو کنیم. شما که این جا نشسته اید و فرزندان خود را این گونه خوار و زبون می بینید به جای این که به فکر عفو ما باشید باید از همان روز های اول ما را به راه اسلام هدایت می کردید. شما ما را از وجود خانواده های پرمحبت و مؤمنی مثل خانواده های شهدایی که این جا حضور دارند محروم کردید و از این به بعد باید به فکر این باشید که اهداف اسلام اجرا شود

و از زاویه ی پدر و مادر بودن به مسئله نگاه نکنید." وی افزود: "قبل از این که نگران آینده و سرنوشت ما باشید باید به فکر این باشید که چگونه اسلام می تواند پیشرفت کند و افرادی مثل ما کم تر رشد کنند و باید دید چه نوع کیفری برای ما به نفع اسلام خواهد بود."

متهم همچنین گفت: "من از حضور خانواده های متهمین در دادگاه از این نظر نگران بودم که یک وقت بین خانواده های شهدا و خانواده ی متهمین برخوردی پیش می آید، ولی خوش بختانه خانواده های شهدا با آن چنان نجابتی با شما برخورد کردند که من تصور آن را نمی کردم. ما نمی خواهیم در روزهای آخر عمر منشأ تحریک برای خانواده های مان باشیم و این تحریک داغ بیش تری برای مردم ستم دیده به جا بگذارد."(۱)

۱- مأخذ ۱۵.

روزشمارجنگ پنج شنبه ۲۳ دی ۱۳۶۱ ۲۸ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۱۳ ژانویه ۱۹۸۳

۲۳۵

در گلوله باران سنگین امروز شهر آبادان ۵ منزل مسکونی تخریب شد و ۲ مسافرخانه و قسمتی از یک بیمارستان نیز خسارت هایی دیدند. همچنین انبار گمرک این شهر آتش گرفت که حریق به دست نیروهای آتش نشانی مهار شد.(۱)

۲۳۶

امروز نیز عده یی از نیروهای داوطلب بسیجی از شهرهای ارومیه، بندرعباس، خمینی شهر، یاسوج، قزوین، استان هرمزگان، سپیدان، سمنان، مهدی شهر، سرخه و شهمیرزاد، راهی جبهه های جنگ شدند.

همچنین نود و ششمین گروه از نیروهای داوطلب مردمی از شهر مبارکه برای پیوستن به رزمندگان عازم جبهه های جنگ شدند.(۲)

۲۳۷

بنا به اعلام سرپرست بنیاد امور مهاجران جنگ تحمیلی استان لرستان، ۱۷ هزار و ۱۶۰ تن از ساکنان مناطق جنگی کشور که به دلیل وقوع جنگ تحمیلی به استان لرستان مهاجرت کرده بودند، به دنبال آزادسازی مناطق اشغالی به شهرهای شان بازگشتند.

سرپرست بنیاد امور مهاجران جنگ تحمیلی استان لرستان ضمن اعلام این مطلب افزود: «طی نیمه ی دوم فروردین ماه سال جاری، ۸ هزار و ۱۸۱ خانوار مهاجر با جمعیتی بالغ بر ۴۳ هزار و ۹۲۲ نفر زیر پوشش خدماتی این بنیاد قرار داشتند که با آزادسازی مناطق جنگی توسط رزمندگان تعداد ذکرشده به محل های مسکونی خود بازگشتند.»

۱- سند شماره ۳۰۰۲۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: شهربانی جمهوری اسلامی ایران، شهربانی استان خوزستان (اهواز)، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

۲- روزنامه ی اطلاعات، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴.

وی سپس با اشاره به فعالیت های اجتماعی، فرهنگی و آموزشی ۶ واحد این بنیاد در شهرهای بروجرد، اشترنیان، پل دختر، دوکوهدشت، رود و الیگودرز گفت:

«از سوی بنیاد امور مهاجرین جنگ تحمیلی استان لرستان در نیمه ی اول سال جاری به منظور تأمین رفاه و آسایش مهاجرین بالغ بر ۴۴ میلیون و ۱۲ هزار و ۶۵۸ ریال هزینه شده است و از سوی این بنیاد در شهرهای خرم آباد، بروجرد، پل دختر، اردوگاه اباذر، اردوگاه ازنا، ۶۸۴ نفر از خواهران و برادران مهاجر زیر نظر استادیاران در رشته های مختلف آموزش دیده اند.»(۱)

۲۳۸

امروز افراد مسلح ضد انقلاب در حوالی سنندج چند تن را گروگان گرفتند و شماری از افراد وابسته به کومه له تسلیم نیروهای سپاه شدند.

نیروهای حزب دمکرات در حوالی روستای نگل در جنوب غربی سنندج با بستن جاده در حد فاصل توشه و نگل، کامیون حامل سوخت را متوقف کرده، ضمن خالی کردن مواد سوختی در جاده هر سه راننده را گروگان گرفتند. این افراد اموال و مسافران یک مینی بوس را نیز که همگی از اهالی بومی منطقه بودند غارت کردند. با رسیدن نیروهای گشتی ژاندارمری و سپاه درگیری آغاز شد که به زخمی شدن ۳ تن از نیروهای خودی انجامید. از تلفات نیروهای مهاجم اطلاعاتی به دست نیامده است(۲)

در محور کامیاران - سنندج نیز نیروهای مسلح ضد انقلاب ۲ تن از افراد جهاد سازندگی را که در منطقه ی دهکلان برای برق رسانی به منطقه فعالیت می کردند، با خود بردند.(۳)

در نزدیکی سرو در شمال ارومیه نیز یک سرباز به روی مین رفت و مجروح شد.(۴)

دو تن از نیروهای گروه کومه له ساکن بیساران (منطقه ی رزآب سنندج) با تحویل دادن اسلحه های شان، خود را به نیروهای سپاه معرفی و درخواست امان نامه کردند. همچنین، ۳ تن از افراد این گروه ساکن روستای هشمیز در جنوب غربی سنندج، خود را به نیروهای سپاه معرفی کردند و ۳ قبضه اسلحه یی را که در اختیار داشتند تحویل دادند.

این افراد همچنین یک نفر از اهالی روستای نگل (منطقه رزآب سنندج) را که از وابستگان کومه له بود دست گیر کرده، هم راه خود به نیروهای سپاه تسلیم کردند.(۵)

همچنین ۲ تن از آموزگاران که در روز رأی گیری انتخابات مجلس خبرگان (۱۹ آذر ۱۳۶۱) در منطقه ی مریوان به اسارت نیروهای کومه له درآمده بودند، با فرار از زندان این گروه، خود را به نیروهای سپاه معرفی کردند(۶)

۱- روزنامه ی کیهان، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳.
۲- سند شماره ۳۴۹۸۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه حمزه(ع) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۲۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۰۸۸۲۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به قائم مقام فرماندهی، شماره ۱۴، ۴/۱۱/۱۳۶۱، صص ۱۶ و ۱۷.
۳- سند شماره ۴۳۸۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۴۳۷۶۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به ستاد منطقه۷ فرماندهی، ۲۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۱۱۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به مقام استانداری استان کردستان، ۲۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.
۴- مأخذ ۴، بخش اول.
۵- سند شماره ۰۸۸۰۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به دادستانی محترم سپاه، شماره ۱۴، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۷؛ و - سند شماره ۱۹۷۴۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران ناحیه ی کردستان (اطلاعات) به سپاه پاسداران ناحیه ی کردستان (تبلیغات).
۶- سند شماره ۶۴۲۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، شماره ۳۴۰، ۲/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲۳۹

علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه ی جمهوری اسلامی ایران که برای شرکت در اجلاس

فوق العاده ی وزیران خارجه ی کشورهای عضو جنبش عدم تعهد به ماناگوا مرکز نیکاراگوئه سفر کرده است، در سخنان خود به این موارد اشاره کرد:

پیروزی انقلاب اسلامی؛ اقدامات امریکا برای شکست انقلاب؛ حمله ی عراق به ایران در جهت سیاست های امریکا؛ تخریب شهرها و روستاهای ایران بر اثر این تجاوز؛ دعوت از اعضای جنبش غیر متعهدها برای بازدید از آثار تجاوزات نظامی عراق؛

تکذیب ادعاهای صلح خواهانه ی عراق؛ ادامه ی اشغال بخش هایی از سرزمین عراق به دست نظامیان عراق و...

بخش هایی از سخنان آقای ولایتی به این شرح است:

«یک پارچگی مردم مسلمان کشور ما موجب شد بزرگ ترین عامل امپریالیسم در منطقه که همان رژیم گذشته باشد سقوط کند، لیکن ملت از بند رسته ی ایران هرگز به دور از دسیسه های امریکا نماند که مشخص ترین این توطئه ها تجاوز آشکار رژیم عراق به ایران بود.

ملت مسلمان ایران، اینک ۲۸ ماه است در مبارزه و تلاش پی گیر برای دفع تجاوز دست نشانده ی امپریالیسم در منطقه می باشد.

اعمال غیر انسانی و جنایاتی که این عامل استکبار ظرف ۲ سال گذشته علیه کشور ما مرتکب شده، قابل توصیف نمی باشد و تازه ترین نمایش جنایت بار صدام حسین، کشتار اخیر مردم بی دفاع و غیر نظامی دزفول به وسیله ی موشک های زمین به زمین بود.

این جنایات مستمر در شرایطی صورت می گیرد که رژیم متجاوز عراق، صلح طلبی و مظلو م گرایی خود را به معرض نمایش مشتاقان خود قرار داده است.

یک ماه قبل در گردهمایی وزرای خارجه ی دفتر هماهنگی جنبش عدم تعهد، از تمامی کشورهای غیر متعهد دعوت نمودیم تا برای بازدید از جنایات رژیم حاکم بر عراق و ویرانی هایی که نیروهای متجاوز ایجاد کرده اند، به ویژه خرابی های شهرهایی چون خرمشهر، هویزه، قصرشیرین و غیره که ملت ما برای آزادسازی هر وجب آن ها شهدای بسیار داده و حماسه ها آفریده، هیئت هایی به ایران اعزام دارند.

اینک با استفاده از فرصت، یک بار دیگر این دعوت را تکرار نموده و از اعضای جنبش درخواست می کنیم برای دیدار از

جنایات رژیم متجاوز عراق نمایندگانی به ایران گسیل دارند تا برای جهانیان روشن شود که ادعای واهی صلح طلبی رژیم عراق تا چه حد با واقعیت فاصله دارد.

با آن که حدود یک سال از ادعای عراق مبنی بر آتش بس یک جانبه و بیرون بردن نیروهایش از خاک ایران می گذرد، همچنان قسمت هایی از خاک کشور عزیز ما مانند

نفت شهر و مخازن نفتی خسروی در اشغال نیروهای متجاوز عراق قرار دارد.

رژیم مزدور عراق در ارتکاب جنایات و ادامه ی تجاوز خود از کمک برخی کشورهای

مرتجع منطقه و حمایت مالی - تسلیحاتی امپریالیسم و وابستگان آن برخوردار بوده و هست و نتیجتاً این کشورها مسئول و شریک جنایات صدام حسین می باشند.(۱)

احساس مسئولیت و روشن بینی منطقی کشورهای عضو جنبش عدم تعهد نسبت به سرنوشت و آینده ی جنبش، به خصوص در تغییر محل برگزاری هفتمین اجلاس سران از بغداد به دهلی نو، مؤید نیازی است که کشورهای عضو برای حفظ یک پارچگی و تقویت جنبش احساس کردند و [این موضوع] ملت های محروم و تحت ستم جهان را به آینده ی این جنبش امیدوار ساخت.

ما معتقدیم که این تحول تاریخی، جنبش را از یک آزمایش حساس و سرنوشت ساز، موفق بیرون آورد و آن را برای انجام مسئولیت های خطیرش در آینده آماده تر ساخت.

اینک که ما در آستانه ی برگزاری هفتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد در دهلی نو قرار داریم، مایلم بر اهمیت این نکته تأکید نمایم که در اجلاس بسیار مهم سران، شایسته است تصمیماتی در جهت حفظ و یک پارچگی جنبش اخذ گردد.»(۲)

۲۴۰

روزنامه ی کیهان درباره ی دیدارهای علی اکبر ولایتی با برخی مقامات کشورهای شرکت کننده در اجلاس فوق العاده ی وزیران خارجه ی کشورهای عضو عدم تعهد گزارش داد. در این گزارش آمده است:

«به منظور هماهنگی و تبادل نظر پیرامون کنفرانس جاری و گسترش روابط دو جانبه و همچنین نشست آینده ی سران جنبش عدم تعهد در دهلی نو، دکتر ولایتی با وزرای امور خارجه ی هند، بنگلادش گرانادا، ماداگاسکار و کره ی شمالی در محل کنفرانس وزرای امور خارجه در ماناگوا به طور جداگانه گفت و گو و تبادل نظر نمود. وی از وزیر امور خارجه ی هند دعوت نمود تا از ایران دیدن کند و وزیر امور خارجه ی بنگلادش از دکتر ولایتی جهت دیدار از بنگلادش دعوت به عمل آورده و در ملاقات با وزیر امور خارجه ی گرانادا، سفیر جمهوری اسلامی ایران در کوبا به عنوان سفیر اکردتیه، معرفی و جهت گسترش روابط و گشایش سفارت در این کشور در آینده ی نزدیک، اظهار امیدواری شد. دکتر ولایتی از وی جهت بازدید از تهران دعوت به عمل آورد و وزیر خارجه ی گرانادا نیز خواستار اعزام یک هیئت اقتصادی از سوی ایران به کشورش شد. وزیر امور خارجه ی ماداگاسکار نیز در ملاقاتش با دکتر ولایتی ضمن ابراز تمایل کشور متبوعش به گسترش روابط با جمهوری اسلامی ایران خواستار اعزام یک هیئت اقتصادی از سوی ایران به ماداگاسکار شد. دکتر

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۲۵/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۲- روزنامه ی کیهان، ۲۵/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۸.

ص:۳۱۹

ولایتی همچنین با نمایندگان جبهه ی آزادی بخش فارابوند و مارتی دیدار و گفت و گو کرد. نمایندگان این جبهه از جمهوری اسلامی ایران به خاطر حمایت از انقلاب و ملت السالوادور

تشکر و قدردانی کردند. دکتر ولایتی اظهار امیدواری کرد که نهضت السالوادور به پشتیبانی مردم و با کمک خداوند به پیروزی دست یابد. دکتر ولایتی ضمن ملاقات با نماینده ی جنبش آزادی بخش افریقای جنوبی برای آنان نیز آرزوی موفقیت کرد. نماینده ی این جنبش حمایت و هم بستگی خود را با جمهوری اسلامی ایران اعلام کرد. در ملاقات دکتر ولایتی با وزیر کره ی شمالی نیز مسائل کلی مورد علاقه ی دو کشور مورد بحث و بررسی قرار گرفت.»(۱)

حبیب الله عسگراولادی وزیر بازرگانی، در پایان دیدار دو روزه اش از سوریه امروز با حافظ اسد رئیس جمهور این کشور دیدار کرد و پیام شفاهی رئیس جمهور کشورمان را به اطلاع وی رساند و تسلیم وی کرد.

حافظ اسد در این دیدار گفت:

«ما مواضع جمهوری اسلامی ایران و تحکیم دولت انقلابی را به طور مرتب پی گیری کرده و ناظر پیشرفت و استحکام بیش تر جمهوری اسلامی ایران هستیم.» وی افزود: «موضع جمهوری اسلامی ایران در برابر امپریالیسم و صهیونیسم در جهان قابل ستایش است و ما در مبارزات مان در برابر دو عامل مزبور خود را تنها حس نمی کنیم و می دانیم که جمهوری اسلامی ایران در کنار ما قرار دارد.»(۲)

خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران درباره ی نتایج سفر آقای عسگراولادی به سوریه به نقل از وی اعلام کرد: «طی چند روز اقامت در سوریه با رئیس جمهور، نخست وزیر، وزرای اقتصاد و بازرگانی خارجی، دارایی و معاون نخست وزیر در امور اقتصادی سوریه ملاقات و گفت و گو صورت گرفت.»

وی نتیجه ی این گفت و گوها را بسیار مفید و ثمربخش توصیف نمود و اظهار داشت: «در امور مربوط به روابط بازرگانی؛ در مورد مسائل بانکی؛ حمل و نقل و کشتی رانی؛ کمیت و کیفیت و همچنین قیمت کالاها بررسی هایی به عمل آمد و توافق هایی حاصل شد.»

عسگراولادی افزود: «برای پی گیری بیش تر مسائل بانکی قرار شد یک هیئت سوری در اولین فرصت عازم ایران شود. در مورد ارز، خدمات و ارز زائران ایرانی نیز توافق شد که در چارچوب قراردادهای دو جانبه ی ارزی، محاسبه شود تا برای این کار احتیاج

۱- همان، ص ۱۹.

۲- همان، ص ۲.

به پرداخت نقدی ارز از سوی جمهوری اسلامی ایران نباشد و در همان حساب دو جانبه منظور گردد.» وزیر بازرگانی کشورمان همچنین گفت: «کمیسیون مشترکی در امور بازرگانی و اقتصادی تشکیل شد که هر ۶ ماه یک بار در دمشق یا در تهران با حضور وزرا یا معاونان وزرای مربوطه جهت بررسی جزئیات مسائل و رفع مشکلات، اقدامات لازم به عمل آورند.»(۱)

رادیو صوت الجماهیر بغداد در واکنش به این دیدار اعلام کرد: «رژیم های دمشق و تهران به هماهنگی و توسعه ی روابط فیمابین در زمینه های تجاوز و لطمه زدن به کشورهای عربی ادامه می دهند.» این رادیو همچنین به نقل از خبرگزاری آسوشیتدپرس مدعی شد: «تهران یک وام درازمدت ۶۰۰ میلیون دلاری در اختیار رژیم اسد قرار داده و این وام برای خرید نفت ایران اختصاص خواهد یافت.»(۲)

۲۴۲

محسن نوربخش رئیس کل بانک مرکزی ایران، تحولات ایجادشده در سیستم بانک داری ایران پس از انقلاب را تشریح کرد و وضعیت ارزی کشور را اطمینان بخش خواند و گفت:

«سیستم بانکی در بعد از انقلاب در فراز و نشیب بسیار زیادی قرار گرفته است، مخصوصاً از دو نقطه نظر ملی شدن و ادغام بانک ها و مسدود شدن دفاتر بانکی در کشورهای خارجی به علاوه ی تبلیغات ضد انقلاب علی الخصوص سیستم تبلیغاتی جهان غرب که بحمدالله بحران ارزی امروز با استفاده از سیاست های صرفه جویی پشت سر گذاشته شده است.»

وی همچنین با اشاره به این مطلب که با هم تراز کردن هزینه ها و درآمدها در هر دوره ی کوتاه دو ماهه ی مالی در سال ۱۳۶۰، نسبت سفارش ها ۳۰ درصد نسبت به سال ۱۳۵۹ کاهش داشته است، افزود:«سطح ذخایر ما امروز در حد بسیار اطمینان بخش است و کاملاً بر هزینه ها فزونی دارد؛ بدهی های کشور از ۱۵ میلیارد دلار به کم تر از ۲ میلیارد دلار کاهش یافته است و در کنار این مسائل، نمایندگان بانک های جدیدالتأسیس ایران به سیستم بانکی دنیا معرفی و در اجلاس صندوق بین المللی پول شرکت نمودند.»(۳)

۱- مأخذ ۹.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۰۰، ۲۴/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳۷، رادیو صوت الجماهیر، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، خبرگزاری سوریه به گزارش از آسوشیتدپرس.

۳- مأخذ ۹، ص ۴، مشهد، گزارشی از واحد مرکزی خبر.

۲۴۳

به دنبال سخن رانی دکتر ولایتی در همایش وزیران خارجه ی کشورهای غیر متعهد در ماناگوا پایتخت نیکاراگوئه که در آن ادامه ی اشغال بخش هایی از اراضی ایران از جمله نفت شهر را

سندی دال بر غیر واقعی بودن ادعاهای عراق در خصوص عقب نشینی از خاک ایران عنوان کرده است، یک سخن گوی وزارت خارجه ی عراق بدون اشاره به مناطق تحت اشغال عراق که آقای ولایتی از آن ها نام برده بود، اعلام کرد که نیروهای عراقی از ژوئن ۱۹۸۳ از سرزمین ایران عقب نشینی کرده اند. این سخن گو همچنین درباره ی تخریب مناطق مسکونی ایران که در سخنان آقای ولایتی به آن اشاره شده بود گفت: «سخنان پیاپی مقامات تهران درباره ی خسارت ها یک نوع هوچی گری است که سعی دارند به وسیله ی آن ایرانیان آسیب دیده از جنگ را فریب دهند و بگویند که می توانند با ادامه ی جنگ برخی منافع مادی را کسب کنند و بالاخره ایرانیان را به سوی گورهای دسته جمعی در جنگ تجاوزکارانه ی آن ها علیه عراق سوق دهند و این سخنان در حقیقت چیزی جز فریب و تحریکات مبتذل حکومت متزلزل ایران نیست که عراق توانمند و عزیز نمی تواند به هیچ وجه من الوجوه با آن وارد معامله شود.

این سخن گو حمله ی نظامی عراق به ایران را روشی کاملاً صحیح خواند، ولی خواستار چشم پوشی از ورود به بحث در این باره شد و ایران را به ادامه ی جنگ محکوم کرد. وی گفت: «با چشم پوشی از ورود در مناقشه ی مربوط به این که این طرف جنگ را آغاز کرده که عراق با اطمینان مطلق به صحت روش خود و این که رژیم تهران آغاز[گر] تجاوز و جنگ بوده، حکمیت بین المللی درباره ی آن را خواستار شده، با چشم پوشی از این موضوع می گوییم مسئله ی قطعی که قابل مناقشه و بحث نیست آن است که حکام تهران مسئول ادامه ی جنگ می باشند و عراق از ۲۲ سپتامبر ۱۹۸۰، متوقف شدن جنگ و ورود در مذاکرات مستقیم و یا غیر مستقیم برای رسیدن به راه حل مسالمت آمیز برای درگیری بر اساس حاکمیت کامل هر یک از دو کشور بر سرزمین خود و عدم مداخله در امور داخلی و عدم ایجاد حقوق نامشروع در اثر قدرت در هر حال از احوال را خواستار شده است.»(۱)

۲۴۴

دیوید ورکینز(۲) رئیس کمیته ی خاورمیانه ی حزب کارگر انگلستان که به دعوت دولت عراق به آن کشور سفر کرده و با برخی مقامات عراق از جمله صدام حسین ملاقات کرده بود، در گفت و گویی خبری با بی بی سی شرکت کرد. گزارش بی بی سی از گفته های کینز در این مصاحبه که جنبه های هوشیارانه ی تبلیغاتی در آن وجود داشت، به این شرح است:

«آقای ورکینز امروز با دیوید برادشو یکی از اعضای بی بی سی گفت و گوی تلفنی به

۱- مأخذ ۱۴، صص ۳۵ و ۳۶، رادیو صوت الجماهیر، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱.

۲- برخی منابع نام او را دیوید وات کینگ اعلام کرده اند.

عمل آورد که ماحصل آن را برادشو این طور گزارش می کند:

دیوید ورکینز در دیدار ۴ روزه ی خود از عراق به این نکته واقف شد که عراق

حاضر نیست به هر شرطی که آیت الله خمینی در مورد صلح اعلام کند تن دردهد. گفت و گوی نماینده ی پارلمان بریتانیا با پرزیدنت صدام حسین و چند وزیر عراقی این امر را روشن کرد که عراق تنها در صورتی حاضر به خاتمه دادن به جنگ است که شرایط صلح، قابل قبول آن باشد.

جنگ خلیج فارس رفته رفته به مرحله ی رکود و سکون رسیده است. ایران توانای وارد آوردن ضربه یی درهم شکننده بر ارتش عراق نیست و عراق نیز به انتظار وسیله یی برای خاتمه دادن به جنگ نشسته است، اما تا هنگامی که راه حلی منطقی ارائه نشود از ادامه ی جنگ ابایی ندارد.

آقای ورکینز می گوید: "این عزم و اراده را در همه جای عراق می توان دید، هر چند عامه ی مردم لاجرم به خاطر تلفاتی سنگین که نتیجه ی جنگ بوده است، شور و شوق چندانی به ادامه ی آن از خودشان نشان نمی دهند." آقای ورکینز به عنوان رئیس کمیته ی خاورمیانه ی حزب کارگر از طرف دولت عراق به آن کشور دعوت شده بود و طی گفت و گوهای خود پاره یی نیز با مقامات عراقی درباره ی آشتی آن کشور با مصر گفت و گو کرده بود، هر چند برای گفت و گو در این باره با پرزیدنت صدام فرصتی حاصل نگردید. مقامات ذی نفوذ دیگر به آقای ورکینز این استنباط را القا کردند که کشورشان با پیوستن مجدد مصر به جرگه ی اعراب نه تنها مخالفتی ندارد، در جهت آن نیز می کوشد و چه بسا که تلاش آن از سعی بسیاری از کشورهای دیگر عرب جدی تر و وسیع تر نیز هست.

آقای ورکینز می گوید از آنچه در عراق شنیده است هیچ کجا این استنباط به دست نمی آید که سیاست آن کشور در مورد فلسطین جز آن باشد که اعلام شده است، یعنی ایجاد کشور مستقلی برای فلسطینیان. اما در عین حال عراق معتقد است که اسرائیل نیز در این میان باید حق حیات داشته باشد و در امنیت به سر برد.

این سیاست که در مورد عراق و سیاست های پیشین آن نقطه ی عطفی به حساب می آید، چند ماه پیش از سوی پرزیدنت صدام حسین عنوان و اعلام شد، اما تا کنون جایی از آن سخنی چندان نرفته است. آقای ورکینز در اشاره به روابط عراق با غرب می گوید: "طی سفر خود به وضوح دریافته است که عراق مدتی است که در بهتر کردن این روابط می کوشد." به گفته ی او اگر هنوز سدهایی بر سر این راه وجود دارد، بیش تر به آن خاطر است که کشورهای غربی هنوز در عراق به دیده ی ظن و تردید می نگرند، اما رژیم عراق آنچه در غرب معرفی شده است نیست.

آقای ورکینز معتقد است که عراق هدف یک جنگ تبلیغاتی مخالف بوده است.»(۱)

۱- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۴/۱۰/۱۳۶۱، صص ۱۸ و ۱۹، رادیو بی بی

سی، جام جهان نما.

۲۴۵

اولاف پالمه وزیر امور خارجه ی سوئد که نماینده ی ویژه ی دبیرکل سازمان ملل در خصوص جنگ ایران و عراق است، درباره ی ادامه ی اقدامات خود بدون اعلام راه حلی تازه گفت: «به تلاش های میانجی گرانه ی خود ادامه خواهد داد.» خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران به نقل از وی اعلام کرد: «این جنگ هزینه ی سنگینی چه از نظر اقتصادی و چه از نظر انسانی به جهان سوم وارد ساخته که اسرائیل به ویژه از امتیازات آن بهره می برد.» وی افزود: «به رغم مسئولیت ها و تعهدات شخصی برای پایان دادن این جنگ، میانجی گری خود را ادامه خواهیم داد و مهم این است که جهان سوم کوشش خود را برای پایان دادن به این جنگ به کارگیرد.»(۱)

۲۴۶

روزنامه ی امریکایی واشنگتن پست در مقاله یی نقش چین در جنگ ایران و عراق و روابط این کشور را با طرف های درگیر این جنگ بررسی کرده و نوشته است:

«به گفته ی دیپلمات ها در پکن، چین هر دو طرف جنگ ایران و عراق را به عنوان یک استراتژی گسترده به منظور رقابت در نفوذ اقتصادی و سیاسی در خلیج نفت خیز فارس یاری می کند. به عقیده ی دیپلمات ها، اتخاذ این سیاست که پکن را به تجارت و معامله ی فعال و احتمالاً فروش تسلیحات نظامی به هر دو طرف مخاصمه وارد کرده، به دلیل رقابت با روس ها در منطقه می باشد، زیرا از یک سو چین ادعای رهبریت جهان سوم را دارد و از سوی دیگر با حفظ این استراتژی در موقعیتی مناسب برای کسب یک سهم پرمنفعت از حرفه ی اجتناب ناپذیر بازسازی بعد از جنگ قرار خواهد گرفت.

هفته ی پیش، چین و ایران برای افزایش مبادلات تجاری امسال خود به میزان ۱۵۰ درصد که بالغ بر ۵۰۰ میلیون دلار می گردد توافق کردند. این قرارداد به طور غیر منتظره یی تهران را به مقام اول در میان شرکای تجاری خاورمیانه یی به چین سوق داد. از سوی دیگر، ۲۰ هزار کارگر قراردادی چینی هم اکنون در حال ساختن کارخانه های عراقی و تعمیر لوله های نفتی در عراق هستند که حاصل بخش عظیمی از ۲ میلیارد دلاری را که چین سالانه از اعزام نیروی انسانی خود به کشورهای خلیج [فارس] کسب می کند، تشکیل می دهد و این در حالی است که خروج این مقدار ارز برای عراق بسیار دشوار می باشد.

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۰۱، ۲۵/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴، الجزیره - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱.

با وجود تکذیب چینی ها، اعتقاد محکمی میان تحلیل گران آگاه خارجی در چین وجود

دارد مبنی بر این که پکن فروش تجهیزات نظامی به دو کشور در حال جنگ را چاشنی معاملات خلیج (فارس) کرده است و علی رغم آن که یک سخن گوی وزارت خارجه ی چین هفته ی پیش گفت: "چین هرگز نه هیچ نوع سلاحی به طرفین جنگ ایران و عراق داده است نه این که از طریق کشور دیگری به این دو کشور اسلحه انتقال داده است"، دیپلمات ها در چین به این نکته اشاره می کنند که در پشت دیوار تکذیب های این کشور اظهارات منابع جاسوسی غربی حاکی از معاملات تجاری و غیر عادی میان پکن و دو کشور ایران و عراق می باشد. از هنگامی که عراق خروج از بلوک شوروی و نزدیک شدن به اعراب میانه رو را شروع کرد، پکن به صورت یک منبع اصلی تدارکات نظامی این کشور درآمده است و اغلب تسلیحات چینی بر اساس مدل های روسی ساخته شده اند که عراق به راحتی بتواند آن ها را با زرادخانه ی متشکل از تجهیزات روسی خود انطباق دهد. دیپلمات ها در پکن در حالی که هیچ گونه تخمینی از حجم تجهیزات نظامی صادره از چین به عراق ارائه نمی دهند، معتقدند که چین تسلیحات سبک، مهمات و قطعات یدکی را برای عراق تدارک می بیند.»

واشنگتن پست با اشاره به معاملات مشکوک بین چین و عراق نوشته است:

«شک و تردید در مورد یک معامله ی نفتی زمانی به وجود آمد که پکن به طور خصوصی به چند مقام ترکیه که از چین بازدید می کردند پیشنهاد فروش مقادیر زیادی از نفت عراق را داد و این در حالی است که خلیج [فارس] تمام راه های عادی صدور نفت عراق را بسته است، به جز یک لوله ی نفت. از ترکیه به دریای مدیترانه راهی برای بغداد باقی نمانده است. در این میان، چین وانمود می کند که به سهمی از استخراج نفت عراق دست رسی پیدا کرده و سعی می کرده که این نفت ها را به ترک ها بفروشد. یک دیپلمات غربی گفت: "اگر شما این دو را در کنار هم بگذارید به معامله ی مخفیانه ی تسلیحات چینی در برابر نفت عراق پی خواهید برد. از سوی دیگر، دیپلمات ها معتقدند پکن توازن کفه ی ترازو را از طریق معاملات علنی با ایران برقرار می کند. چین به هواپیماهای کره ی شمالی انباشته از تسلیحات برای ایران، اجازه می دهد که برای سوخت گیری در فرودگاه های غرب چین توقف کنند و هنگامی که مقامات عراق از وزارت خارجه ی چین درباره ی این گزارشات مداوم سؤال می کنند، موضع بی طرفی پکن به آن ها یادآوری می شود. افزایش تجارت چین با ایران به میزان ۳۰۰ میلیون دلار، آن قدر وسیع بود که دیپلمات ها به این نتیجه رسیده اند که این معامله شامل تدارکات نظامی چین یا تجهیزات غیر نظامی مانند جیپ و کامیون که می تواند کاربرد نظامی داشته باشد می شود و این در حالی است که یک دیپلمات بسیار آگاه خاورمیانه اعتقاد دارد هر چه که چین امروز به ایران و عراق می فروشد کاربرد نظامی دارد.»(۱)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۰۲، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، صص ۲، ۳ و ۴، واشنگتن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴/۱۰/۱۳۶۱، روزنامه ی امریکایی واشنگتن پست.

به دنبال درج برخی اخبار به خصوص در رسانه های انگلیسی درباره ی اقدام شوروی در ازسرگیری فرستادن اسلحه به عراق، روزنامه ی مسلم چاپ اسلام آباد به انتقاد از این سیاست پرداخته و نوشته است: «ارسال تجهیزات نظامی به عراق در حالی انجام می گیرد که شوروی از لزوم برقراری صلح و پایان یافتن جنگ صحبت می کند و سران کشورهای عضو پیمان ورشو در کنفرانس اخیر خود در پراگ نیز خواستار خاتمه یافتن جنگ تحمیلی عراق علیه ایران شده اند.»

در ادامه ی مطلب این روزنامه آمده است: «شوروی معتقد است که با چنین اقدامی می تواند به ایران فشار آورده و این کشور را به سوی خود بکشاند، اما این یک خیال باطل است و حاکی از عدم درک روحیه ی انقلاب اسلامی از طرف رهبران شوروی است.»(۱)

۱- مأخذ ۱۴، ص ۲، اسلام آباد - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه ی مسلم چاپ اسلام آباد.

روزشمار جنگ جمعه ۲۴ دی ۱۳۶۱ ۲۹ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۱۴ ژانویه ۱۹۸۳

۲۴۸

در گلوله باران شهرهای خرمشهر و آبادان تعدادی خانه و مغازه تخریب شد.(۱)

۲۴۹

در حمله ی افراد مسلح به نیروهای سپاه و ژاندارمری در شمال غرب کشور چند تن شهید و تعدادی مجروح شدند. در درگیری ها، مهاجمان نیز متحمل تلفاتی شدند. نیروهای ژاندارمری هم در سلماس توانستند ۲ مین را کشف و خنثی کنند.

ساعت ۸ صبح هنگام استقرار نیروهای تأمین جاده ی ارومیه - مهاباد در منطقه ی جعفرآباد، نیروهای مسلح ضد انقلاب به آنان حمله کردند که یک تن از افراد ژاندارمری به شهادت رسید و ۲ تن از آنان مجروح شدند. با رسیدن نیروهای گشت جندالله و ادامه ی درگیری، افراد مهاجم با تحمل ۸ کشته و زخمی عقب نشینی کردند و جنازه ی یکی از مهاجمان به هم راه ۲ اسلحه ی ژ۳ و ۲ گلوله ی آر.پی.جی۷، در منطقه ی عملیاتی باقی ماند. اسناد به دست آمده از فرد به هلاکت رسیده حاکی است که وی از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق بوده است.(۲)

همچنین یک خودرو سپاه در ساعت ۹ که از باغان در ۲۰ کیلومتری شرق مریوان عازم این شهر بود هدف حمله قرار گرفت و ۶ نفر از سرنشینان آن شهید شدند.(۳)

در سلماس نیز یک خودرو ایفای ژاندارمری حامل سوخت در محور جاندار و خناوین به روی مین رفت و منهدم شد. در این حادثه به کسی آسیب وارد نشد.

نیروهای ژاندارمری در جست و جوهای بعدی موفق به کشف و خنثی سازی ۲ مین دیگر شدند.(۴)

۱- سند شماره ۴۳۸۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳؛ و - روزنامه ی اطلاعات، ۲۵/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی مرکز اهواز.

۲ - ۳۴۹۸۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه حمزه(ع) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۲۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۵۵۲۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۳۴۹۵۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مهاباد به قرارگاه بعثت، ۲۴/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۳۰۱۰۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان (مشاور سیاسی

نظامی)، ۲۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۱۷۹۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاندارمری (رکن۳) مرکز فرماندهی به مقام وزارت کشور، ۲۴/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- مأخذ ۲، بخش اول؛ و - سند شماره ۳۴۹۶۹۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه بعثت به قرارگاه حمزه(ع)، ۲۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲۵۰

امروز نیز سازمان مجاهدین خلق در ادامه ی ادعاهای خود درباره ی اجرای عملیات در کردستان اعلام کرد که نیروهای این سازمان با اجرای عملیاتی در حوالی سردشت موفق به کشتن ۲۵ نفر از نیروهای پاسدار شده اند. در اطلاعیه یی که به همین منظور صادر شده، آمده است:

«ساعت ۶:۲۵ بعد از ظهر روز ۲۴ دی ماه، سکوت منطقه ی پربرف و مه گرفته ی سردشت با آتش بی امان پیش مرگان مجاهد خلق درهم شکست؛ پایگاه مرغان با موشک های آر.پی.جی و با رگبار مسلسل ها درهم کوبیده شد.

این پایگاه که در عمق منطقه ی تحت کنترل دشمن قرار دارد و توسط چند پایگاه دیگر محافظت می شد، مرکز تجمع پاسداران بود. علاوه بر آن، مرکز مخابرات پایگاه های اطراف دشمن در سردشت نیز در همان پایگاه متمرکز بود.

عملیات موقعی شروع می شود که حدود ۵۰ تن از پاسداران... در ساختمان مرکزی جمع شده بودند. در این عملیات که با انهدام کامل ساختمان مرکز اصلی هم راه بود، ۲۵ تن از پاسداران... به هلاکت رسیده و تعداد زیادی نیز زخمی شده و دستگاه های مخابرات دشمن نیز به کلی از بین رفت.»(۱)-(۲)

۲۵۱

آقای عسگراولادی وزیر بازرگانی، پس از ترک سوریه امروز وارد یوگسلاوی شد و با مقامات اقتصادی این کشور دیدار و گفت و گو کرد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از بلگراد، در پایان اولین دور مذاکرات رسمی، آقای عسگراولادی وزیر بازرگانی کشورمان و وزیر تجارت خارجی یوگسلاوی در شهر بندری بولا در شمال این کشور در خصوص توسعه و افزایش روابط تجاری دو کشور در آینده ابراز خشنودی کردند.

طبق قراردادی که در آبان ماه گذشته در تهران به امضای مقامات دو کشور رسید، پیش بینی شده است که حجم مبادلات تجاری ایران و یوگسلاوی در سال جاری مسیحی تا ۶۰۰ میلیون دلار افزایش یابد. در صورت تحقق اهداف پیش بینی شده، میزان مبادلات بازرگانی دو کشور در طول سال جاری به ۳ برابر سال گذشته افزایش خواهد یافت.

بر اساس این قرارداد، ایران ضمن فروش یک میلیون تن نفت به یوگسلاوی بیش از ۵۰ میلیون دلار کالاهای غیر نفتی مورد نیاز این کشور را تأمین خواهد کرد.

یوگسلاوی نیز کالاهای صنعتی و غذایی مورد نیاز ایران را در سال جاری به مقدار پیش بینی شده تأمین خواهد کرد. مهم ترین اقلام صادراتی یوگسلاوی به ایران را

۱- بولتن های اطلاعاتی و منابع خبری درباره ی این ادعا مطلبی منتشر نکرده اند.

۲- سند شماره ۲۲۷۴۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی سپاه در رسانه های بیگانه، تبلیغات و انتشارات ستاد مرکزی سپاه پاسداران - ارتباطات، شماره ۱۳، بهمن ۱۳۶۱، ص ۱۴، سپاه در نشریات ضد انقلابیون، از نشریه ی مجاهد سازمان مجاهدین خلق - چاپ پاریس، ۷/۱۱/۱۳۶۱.

گوشت، لاستیک، آهن، فولاد و محصولات شیمیایی و دارویی تشکیل می دهد.

یوگسلاوی همچنین در اجرای چندین طرح صنعتی به ویژه در زمینه ی تولید و توزیع برق و نیز صنایع مس با متخصصان ایرانی هم کاری می کند.

در این روز همچنین کشتی ایرانی باهنر که به تازگی از یوگسلاوی خریداری شده است با ۱۷۶

متر طول؛ ۳۲ متر عرض؛ ۱۵ متر ارتفاع و ظرفیتی بالغ بر ۴۰ هزار تن، به آب انداخته شد.(۱)

۲۵۲

منابع صنعتی ژاپنی مهلت اعلام شده از سوی مقامات ایرانی را به منظور تکمیل پروژه ی بندر امام خمینی چندان جدی نپنداشتند. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، روزنامه های امروز ژاپن به نقل از منابع صنعتی وابسته به پروژه ی پتروشیمی ایران و ژاپن نوشتند که آنان انتظار ندارند نظرهای اعلام شده ی مقامات ایران در مذاکرات اخیر دو کشور درباره ی ادامه ی اجرای این پروژه آخرین عقیده ی مقامات ایرانی باشد.

روزنامه های آساهی و یومیوری به دنبال پخش خبر خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره ی آخرین اخطار ایران به ژاپن، به نقل از منابع ژاپنی در توکیو نوشتند کمپانی های ژاپنی نمی توانند قبل از پایان جنگ عراق و ایران ادامه ی اجرای این پروژه را از سر بگیرند.

طبق این گزارش، روزنامه ی یومیوری نوشته است: «منابع ژاپنی ضمن تأیید این خبر می گویند که در پیشنهادات هیئت ایرانی راه های دیگر خاتمه ی پروژه ی پتروشیمی بندر امام خمینی تعیین نشده است، ولی اتمام این پروژه توسط کارشناسان کره ی جنوبی نیز غیر ممکن است.»(۲)

۲۵۳

روزنامه ی الشرق الاوسط چاپ لندن، از ادامه ی تلاش الجزایر برای میانجی گری در جنگ ایران و عراق خبر داد. به گزارش خبرگزاری فرانسه از لندن:

روزنامه ی الشرق الاوسط که در لندن منتشر می شود، در شماره ی امروز خود نوشت: "به دنبال پیشرفت های مهمی که اخیراً توسط احمد طالب ابراهیمی وزیر امور خارجه ی الجزایر در مورد رفع اختلافات ایران و عراق صورت گرفته، طی روزهای آینده باید منتظر تحریکات تازه یی بر پایه هایی جدید از جانب الجزایر در مورد اختلافات ایران و عراق بود." این روزنامه که این مطلب را از قول بعضی از مقامات عالی رتبه ی عرب خلیج فارس منتشر ساخته، اضافه می کند: "وزیر خارجه ی الجزایر که اخیراً یک دیدار تقریباً مخفیانه از ایران انجام داد، باید مجدداً سفری میان بغداد و تهران را آغاز کند.

۱- روزنامه ی کیهان، ۲۵/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۹، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از بلگراد.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۰۱، ۲۵/۱۰/۱۳۶۱، ص ۹، توکیو - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴/۱۰/۱۳۶۱.

هدف از این رفت و آمدهای مکرر میان پایتخت های ایران و عراق این است که دو

کشور بر سر گفت و گوهای مستقیم به توافق برسند تا به جنگی که وارد سومین سال خود شده پایان دهند."»(۱)

۲۵۴

در پی اعلام نارضایتی مقامات اقتصادی هند از پرداخت نشدن بدهی های شرکت های هندی فعال در عراق، وزیر نفت عراق از افزایش ۵۰ درصدی صادرات نفت و پرداخت خسارت دیرکرد بازپرداخت بدهی های این کشور خبر داد.

به گزارش خبرگزاری آلمان از دهلی نو، قاسم تقی وزیر نفت عراق، امروز در دهلی نو گفت: «عراق انتظار دارد در سال جاری صادرات نفتش را به میزان کمی کم تر از ۵۰ درصد افزایش دهد.»

قاسم تقی در پایان مذاکراتش به طور ضمنی به هم کاری متقابل اقتصادی با هند اشاره کرد و گفت: «عملیات افزایش ظرفیت خط لوله یی که از ترکیه می گذرد بسیار پیشرفت نموده و تا پایان سال (مسیحی) تکمیل خواهد شد.» وزیر نفت عراق حین مذاکراتش در دهلی نو اقداماتی انجام داد که عراق بتواند در طول سال جاری ۵/۳ میلیون تن نفت خام در اختیار هند بگذارد.

قاسم تقی اطمینان داد که دولت وی خسارت آنان را که ادعای خسارت شان را به شیوه ی معقولی بیان کنند به طور مناسب و عادلانه خواهد پرداخت.

شصت شرکت هندی در ۹۰ پروژه ی عمرانی در عراق شرکت دارند و برخی از آنان بر اثر جنگ خلیج آسیب دیده اند.(۲)

رادیو بی بی سی نیز در خصوص مشکلات اقتصادی عراق و کم تر شدن میزان کمک کشورهای حامی عراق چنین گزارش داد:

«در یکی دو ماه گذشته این مطلب نیز روشن شده است که فشار جنگ بر اقتصاد عراق خیلی سنگین تر از پیش بینی های قبلی بوده است. اینک شعار اصلی دولت عراق "جنگ و توسعه ی اقتصادی در یک زمان" است.

از ابتدای امر تصور بر این بود که [هزینه] توانایی عراق به تحمل هزینه ی ادامه ی جنگ بدون کاهش بودجه ی برنامه های اقتصادی تنها با کمک قابل توجه مالی سایر کشورهای عرب ممکن بوده است، ولی هفته ی گذشته آقای طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق گفت:

"کمک های خارجی خیلی کم تر از میزان پیش بینی شده بود و به هر حال اینک قطع شده است." هفته ی گذشته پرزیدنت صدام نیز در سخن رانی اش به مناسبت روز نیروهای مسلح،

۱- همان، ص ۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴/۱۰/۱۳۶۱.
۲- همان، ص ۷، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴/۱۰/۱۳۶۱.

ص: ۳۳۰

از مردم عراق خواست تا در هزینه ها صرفه جویی کرده و تولید را افزایش دهند.

برای رهبران عراق که می گویند از طرف تمامی کشورهای عربی با یک دشمن خارجی می جنگند، تحمل هزینه ی جنگ آن هم به تنهایی موجب نارضایتی شدیدشان است و این مایه ی ایجاد نوعی کدورت بین عراق و همسایگان عربی اش در حوزه ی خلیج فارس شده است.

کشورهای نفت خیز حوزه ی خلیج فارس نیز که به علت فراوانی نفت با مشکلات اقتصادی خودشان دست به گریبان اند، از یک سو از طرف دولت عراق تحت فشار قرار گرفته اند و از سوی دیگر مایل نیستند دست به اقدامی بزنند که موجب ناخشنودی شدید رهبران ایران شود.

مشکل دیگر این کشورهای کوچک تعیین میزان اتکای شان به کشورهای غربی برای تضمین امنیت داخلی شان است.

همین مسائل و مشکلات بود که تلاش های سال گذشته ی ۶ کشور عضو شورای هم کاری خلیج فارس برای تنظیم یک برنامه ی دفاعی و امنیتی مشترک را با شکست رو به رو کرد.(۱)

۲۵۵

آسوشیتدپرس از احداث یک خط لوله ی جدید نفتی صدور نفت عراق از طریق ترکیه خبر داد. به گزارش این خبرگزاری، مقامات شرکت ملی نفت ترکیه گزارش دادند که شرکت تکدن هولدینگ ترکیه قراردادی به منظور احداث یک خط لوله ی ۴۵۰ کیلومتری منعقد کرده اند که نفت خام را از جنوب شرقی ترکیه به یک ترمینال در نزدیکی آنکارا حمل خواهد کرد.

این خط لوله به قطر ۲۴ اینچ، نفت خام عراق را از ترمینال یومورتالیک در سواحل مدیترانه یی ترکیه به پالایشگاهی که در گمیریکاله واقع در یک صد کیلومتری شرق آنکارا در دست احداث است، انتقال خواهد داد.

این خط لوله ی نفت داخلی امتداد خط لوله ی یک هزار کیلومتری مشترک ترکیه و عراق خواهد بود که نفت خام را از حوزه ی نفتی کرکوک واقع در شمال عراق پمپاژ می کند.

این خط لوله ی مشترک از سال ۱۹۷۷ مورد بهره برداری قرار داشته است و در حال حاضر این خط تنها مجرای عراق برای صادرات نفتش می باشد. ترکیه سالانه ۷ تا ۸ تن نفت خام از ۳۵ میلیون تن ظرفیت این خط لوله ی مشترک را خریداری می کند.(۲)

۲۵۶

در پی انتشار اخباری درباره ی افزایش صدور اسلحه از شوروی به عراق، روزنامه ی

۱- همان، صص ۱۴ و ۱۵، رادیو بی بی سی، ساعت ۱۹:۴۸، ۲۴/۱۰/۱۳۶۱.
۲- همان، ص ۱۲، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴/۱۰/۱۳۶۱.

آلمانی دی ولت مقاله یی درج کرده است که صحت اخبار منتشرشده را تقویت می کند. رادیو آلمان به نقل از این روزنامه اعلام کرد:

«روزنامه ی دی ولت در مورد مناسبات بغداد و مسکو می نویسد:

"پس از سفر طه یاسین رمضان مرد شماره ۲ سیاسی عراق به شوروی، رهبران کرملین به وی وعده و اطمینان دادند که اتحاد جماهیر، تسلیحات فراوانی در اختیار دولت عراق قرار خواهد داد تا از طریق این تسلیحات، امنیت حوزه های نفتی در سواحل خلیج فارس فراهم گردد و ضمناً کشور ایران نیز تحت فشار قرار گیرد.» رادیو کلن می افزاید: «به نظر روزنامه ی دی ولت، تظاهرات ضد شوروی به خاطر افغانستان در جمهوری اسلامی ایران گویا مسکو را به ترس و وحشت انداخته است. البته، کمک های نظامی و تسلیحاتی شوروی به عراق برای سوریه نیز که از ایران در جنگ حمایت می کند چندان خوشایند نیست. از سوی دیگر، سوریه از شوروی ناراضی است، زیرا مسکو در جنگ با اسرائیل دمشق را تنها گذاشته است(۱)

۱- همان، ص ۲۰، رادیو کلن، ۲۴/۱۰/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ شنبه ۲۵ دی ۱۳۶۱ ۳۰ ربیع الاول ۱۴۰۳ ۱۵ ژانویه ۱۹۸۳

۲۵۷

امروز آبادان هدف اصابت گلوله های خمپاره ی نیروهای عراقی قرار گرفت و در نتیجه ۲ منزل مسکونی و ۲ ساختمان عمومی تخریب شد.

قسمتی از انبار گمرک نیز دچار آتش سوزی شد. در این حوادث یک نفر شهید و ۴ نفر مجروح شدند.(۱)

۲۵۸

گروگان گرفته شدن ۲ نفر از نیروهای بسیج در غرب سنندج؛ پاک سازی چند روستا در شمال بانه؛ ارسال اسلحه از عراق برای کمک به نیروهای معارض و تسلیم شدن شماری از افراد وابسته به حزب دمکرات و کومه له در سلماس و سنندج حوادث امروز مناطق کردنشین را تشکیل می دهند.

نیروهای مسلح غیر قانونی ۲ نفر از نیروهای بسیج را در حوالی روستای تیژتیژ در غرب سنندج گروگان گرفتند.(۲)

نیروهای قرارگاه حمزه نیز در وضعیت بد جوی ۴ روستا را در شمال بانه پاک سازی کردند، از جمله: شوی، سرقول، میرآباد علیا و میرآباد سفلی.(۳)

طبق اعلام منابع اطلاعاتی، امروز ارتش عراق اسلحه و مهمات فراوانی به گروه کومه له، حزب دمکرات کردستان و سازمان مجاهدین خلق تحویل داد. این اقلام از شهر طویله ی عراق - اورامانات و منطقه ی آوپینک وارد کشور شدند. سلاح های تحویل داده شده به سازمان مجاهدین خلق شامل ۴ قبضه توپ۱۰۶ و ۱۶۰۰ گلوله ی آن بود.(۴)

امروز همچنین ۳ نفر از وابستگان به حزب دمکرات از شاخه ی هیزحاتم و یک نفر از افراد وابسته به گروه کومه له در سلماس(۵) و پایگاه شوشیه در غرب سنندج خود را

۱- روزنامه ی کیهان، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳، اطلاعیه ی ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی؛ و - سند شماره ۵۵۲۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴.

۲- سند شماره ۳۴۶۹۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن ۲) به فرماندهی ناحیه ۴ (رکن۲)، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۳۴۹۶۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از روابط عمومی کردستان به قرارگاه حمزه(ع)، ۲۵/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۱۳۲۶۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی نظامی)، شماره ۳۱۵، ۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۴۶۸۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی نظامی)، سند تک برگی.

۵- وی فرهنگ شریفی نام داشت و برخی منابع از وی به عنوان یکی از سران منطقه یی نام برده اند.

به نیروهـای خودی تسلیم کرده، خواهـان دریـافت امـان نـامه شدنـد. این افراد ۴ قبضـه اسـلحه و مقـداری مهمـات و تجهیزات انفرادی نیز تحویل دادند.(۱)

۲۵۹

نیروهای سازمان مجاهـدین، روحانی روسـتای بی بالان رودسـر را به شـهادت رساندنـد. همچنین، شـماری از وابسـتگان به این سازمان در بابل و افراد وابسته به اتحادیه ی کمونیست های ایران در شیراز به اعدام محکوم شدند.

سه تن از نیروهـای سازمـان مجاهـدین خلق، روحـانی روسـتای بی بالاـن رودسـر را در راه منزلش به گلوله بسـته، به شـهادت رساندند.(۲)

خبرگزاری آلمـان غربی در پـاریس دربـاره ی این ترور اعلاـم کرد: «یـک سـخن گوی دفتر سازمـان مجاهـدین خلق ایران در پـاریس امروز گفت: "یکی از نزدیـک ترین یـاران آیت الله خمینی رهبر انقلاـب ایران به وسیله ی افراد این گروه چپ گرای ضد رژیم کشته شده است."»(۳) همچنین به گزارش رادیو بغـداد، فرماندهی مقاومت داخلی این سازمان اعلام کرده است که نیروهای این واحد یکی از فعال ترین کارگزاران رژیم را در اسـتان گیلان به قتل رسانده و ضـربه ی مهم دیگری به نظام وارد کردند.(۴)

این سازمان با پخش اعلامیه درباره ی این اقـدام، به دانش آموزان روسـتاهای اطراف نیز درباره ی هم کاری کردن با نیروهای سپاه هشدار داده است.(۵)

در بابل هم یکی از افراد وابسـته به سازمان مجاهـدین به جرم فعالیت مسـلحانه به اعـدام محکوم شـد. وی قبلاً به ۳ سال زندان محکوم شـده بود که پس از مـدتی بـا اخـذ مرخصـی به طور موقت از زنـدان آزاد شـد و در همین مـدت دوباره به تشـکیلات سازمان پیوست و به فعالیت های مسلحانه پرداخت.(۶)

در شـیراز نیز یکی از افراد وابسـته به سازمـان اتحادیه ی کمونیست های ایران به جرم مبارزه ی مسـلحانه؛ شـرکت در درگیری های مسلحانه و... به اعدام محکوم شد.(۷)

۲۶۰

فرمانـده نیروی دریـایی جمهوری اسـلامی، فرمانـدهان پایگاه های این نیرو، سرپرسـتان دوایر سیاسـی ایـدئولوژیک و همچنین جمعی از نیروهای سپاه پاسداران با آیت الله خامنه ای رئیس جمهور، دیدار کردند. به گزارش کیهان:

«در این دیـدار رئیس جمهور ضـمن تشـریح توطئه هـای ابرقـدرت هـا و بـازگویی هـدف از ایجاد پایگاه های نظامی در خلیج فـارس و اقیـانوس هنـد توسـط آن هـا افزود: "این پایگـاه هـا تنهـا به ناوگـان هـای عظیم نظامی محـدود نمی شود، بلکه شامل

۱- سند شماره ۳۴۱۱۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به مقام استانداری کردستان، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۲۷۴۰۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبرنامه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه، شماره ۳۸، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۱؛ و - سند شماره ۳۴۹۶۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه بعثت به قرارگاه حمزه(ع)، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۱۰۳۸۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی گزارش روزانه، واحد معاونت اطلاعات سپاه، شماره ۲۲۵، ۴/۱۱/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴.

۲- سند شماره ۵۵۳۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۲ (فرماندهی) به ستاد مرکزی فرماندهی، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - مأخذ ۵، بخش دوم، ص ۴.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۱۰، ۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۸، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری آلمان غربی از پاریس، ۳/۱۱/۱۳۶۱.

۴- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۵، رادیو بغداد.

۵- سند شماره ۰۸۸۲۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به قائم مقام فرماندهی، شماره ۱۴، ۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۶.

۶- سند شماره ۴۳۷۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ستاد منطقه۳ به فرماندهی ستاد مرکز، ۲۴/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۹، ص ۴.

۷- روزنامه ی کیهان، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۵، حکم دادگاه انقلاب شیراز.

کشورهایی نیز می شود که به خیال خام احراز یک سلطه ی نظامی، پول های نفت را مرتباً برای خرید تجهیزات به جیب های سلطه های جهانی می ریزند.

این ها همگی جای پای آشکار ابرقدرت ها و سلطه هاست. هفته یی نیست که خلیج فارس از رفت و آمد یکی از این شیطان ها و پیام آوردن شیطنت ها آسوده باشد." آیت الله خامنه ای افزود: "اگرچه ابرقدرت ها با هم در تضاد منافع می باشند، اما همه ی آن ها متفق و متحد در تهدید منافع ملت های منطقه هستند. آن ها به خصوص در تهدید منافع ملت انقلابی ایران و انقلاب اسلامی شکوهمند و موفق و پیروزمند ما همگی شریک اند و ما با نیروی یک ملت انقلابی در مقابل این نفوذها و عوامل آن ها در منطقه مقاومت خواهیم کرد و از این که احساس کنند می توانند آزادانه و راحت منافع خودشان را حتی به قیمت نابود کردن یا تهدید کردن منافع ملت های منطقه و ملت بزرگ ایران تأمین کنند، پوچی این تصور را عملاً ـ ثابت خواهیم کرد."

رئیس جمهور افزود: "ما با اتکا به دل های مؤمن و مغزهای اسلامی اندیش و علاقه مند به منافع میهن، از نیروی دریایی این تخصص ها را بین مردم خود خواهیم کشید و نیروی دریایی می تواند در نقش پیکان درنده ی ارتش جمهوری اسلامی و ارتش عظیم این ملت در مقابله با بزرگ ترین تهدیدها که از سوی دریا به ما می شود نقش های بزرگی را ایفا نماید.(۱)

۲۶۱

دکتر علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه که به منظور شرکت در اجلاس وزیران خارجه ی کشورهای عضو جنبش عدم تعهد به نیکاراگوئه رفته بود، به تهران بازگشت. وی هنگام ورود به تهران در گفت و گویی درباره ی نتایج اجلاس ماناگوا و تأثیر هیئت سیاسی ایران در تنظیم این بیانیه گفت: «از ابتدا قرار بود که در بیانیه ی پایانی اجلاس، موضع محکم و قاطعی علیه امریکا اتخاذ شود و در حقیقت به کنفرانس سران غیر متعهد در دهلی نو خط مشخصی بدهد که البته تلاش هایی از سوی بعضی از کشورها صورت گرفت تا لحن ضد امریکایی این بیانیه را تعدیل کنند و متقابلاً کشورهای انقلابی تلاش کردند که این موضع حفظ شود و ما فکر می کنیم که در این زمینه تا حدود زیادی موفق بودیم.» وی با اشاره به تأکید هیئت ایرانی بر مواضع صریح ضد امریکایی بیانیه گفت: «اصلاحیه هایی که هیئت نمایندگی ایران در جریان اجلاس نیکاراگوئه داد قابل توجه بود.»(۲)

۲۶۲

رجایی خراسانی نماینده ی دائمی جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل متحد در پنجمین اجلاس دفتر هماهنگی نمایندگان کشورهای عضو جنبش عدم تعهد شرکت و سخن رانی کرد.

۱- همان، ص ۱۴.

۲- همان.

مهم ترین محورهای سخنان رجایی عبارت بود از: تناقض رفتار سیاسی عراق در تجاوز به ایران و ادعاهای صلح خواهی مقامات این کشور؛ موافقت با صلح در صورت تحقق شرایط ایران؛ تجربیات تلخ آتش بس در خاورمیانه و بی علاقگی ایران به آزمودن مجدد آن؛ تحمیل جنگ به کشورهای انقلابی و آزادی بخش که عملکرد سنتی امریکا است و ادامه ی مقاومت تا پیروزی بر امپریالیسم.

رجایی خراسانی سخنانش را با نام خدا و خطاب به رئیس و شرکت کنندگان در این اجلاس، چنین آغاز کرد:

«نماینده ی محترم عراق(!) ادعا کرد که خواهان صلح است، اما ما نمی دانیم که این ها مگر مجبور بودند جنگ را شروع کنند و بعد بگویند ما صلح طلب هستیم.» وی افزود:

«این ها یک اشتباه کوچک فلسفی دارند. عراق می تواند به تنهایی جنگ را شروع کند و می دانید که جناب صدام حسین اصولاً به تصمیمات و اقدامات یک جانبه بسیار علاقه مند است، اما نمی تواند به طور یک جانبه صلح برقرار کند.

آن ها شرایط جنگ را خودشان تعیین کردند و این کاملاً منصفانه است که ما که طالب صلح هستیم شرایط صلح را تعیین کنیم. اگر شرایط صلحی را که ما از اول اعلام کرده ایم بپذیرند، بلافاصله صلح را تقدیم شان خواهیم کرد.»

رجایی افزود: «آن ها آتش بس هم می خواستند، اما در حال حاضر ما اهل آتش بس نیستیم؛ یا صلح شرافتمندانه و یا پایداری و جنگ. ما معتقدیم که فلسطینی ها به قدر کافی در ۳۵ سال گذشته ضرر آتش بس را دیده اند. ما در خاورمیانه از این آتش بس ها خسارت زیادی دیده ایم و این تجربه ی آتش بس با رژیم اشغال گر قدس، برای همیشه کافی است.

عملکرد امپریالیسم در جهان سوم اصولاً ـ یک الگوی مشخصی دارد، در همه جا عوامل امپریالیسم علیه جنبش های آزادی بخش و رژیم های انقلابی توطئه و تلاش می کنند.

نمایندگان محترم، آیا شما هرگز ملاحظه کرده اید یک رژیم انقلابی یا جنبش آزادی بخش از شر مزاحمت های امپریالیستی فارغ باشد؟

اگر چنین چیزی امکان داشت، لزومی نداشت ما در این جا اجتماع کنیم، فلسفه ی اجتماع ما در این جا اصولاً به این خاطر است که رژیم هندوراس آسایش رژیم و مردم انقلابی نیکاراگوئه را سلب کرده است. نکته ی جالب این است که آشتی با امپریالیسم امکان پذیر نیست.

مردم نیکاراگوئه نه می توانستند با نماینده ی داخلی امپریالیسم (سوموزا) آشتی کنند و نه با نماینده ی خارجی امپریالیسم، یعنی هندوراس. این که نماینده ی عراق می گوید ما

ص:۳۳۶

صلح نمی کنیم شاید راست می گوید.

من امیدوارم که مردم جهان سوم هم به فکر آشتی با امپریالیسم نباشند. باید با هم دعا کنیم که مبارزه ادامه یابد [تا] بر عوامل امپریالیسم پیروز شویم.»(۱)

۲۶۳

وزیران امور خارجه و نمایندگان جنبش غیر متعهدها، در پایان نشست پنجم اجلاس دفتر هماهنگی نمایندگان این جنبش، با صدور بیانیه یی مبنی بر محکوم کردن سیاست امریکا در امریکای لاتین و دخالت رژیم صهیونیستی در این منطقه به کار خود پایان دادند.

روزنامه ی کیهان به نقل از خبرگزاری ها در این باره نوشته است: «در این بیانیه تهدیدها و اقدام های تجاوزکارانه از جمله تأمین هزینه ی مالی عملیات پنهانی و استفاده از خاک امریکا و متحدانش برای آموزش نیروهای ضد انقلاب در تلاش جهت سرنگون کردن دولت انقلابی نیکاراگوا محکوم شده است.

بیانیه همچنین اقدامات اسرائیل در اجرای سیاست های مداخله گرانه ی ایالات متحده در امریکای لاتین؛ سفرهای مقام های اسرائیل به کشورهای این منطقه؛ فروش های تسلیحاتی اسرائیل به برخی کشورهای امریکای لاتین و سرانجام گسترش مداخله ی اسرائیل و امریکا در این منطقه را محکوم کرده است.

بیانیه فشارها و مجازات های اقتصادی علیه نیکاراگوئه، کوبا، آرژانتین، گرانادا و سورینام را نکوهش کرده و از امریکا خواسته است موضع سازنده یی به نفع صلح و گفت و شنود با نیکاراگوا اتخاذ کند.

بیانیه همچنین خواستار پایان دادن فوری به مداخله و سیاست سرکوب امپریالیسم در السالوادور شده و از امریکا خواستار است موضع سازنده یی برای حل بحران السالوادور از راه های مسالمت آمیز اتخاذ کند.

بیانیه همچنین خواستار لغو تحریم اقتصادی علیه کوبا و بازگرداندن پایگاه دریایی گوانتا نامو - که در اشغال امریکاست - به کوبا شده است و از تمام کشورها خواسته است روابط دیپلماتیک خود را با افریقای جنوبی قطع کنند.

بیانیه ضمن حمایت از آرژانتین در مناقشه ای آن کشور با انگلیس بر سر جزایر فالکلند (مالویناس)، مذاکره ی سریع برای حل این مناقشه را خواستار شده است و شیلی را به خاطر گسترش روابط با نژادپرستان افریقای جنوبی و رژیم صهیونیستی اسرائیل محکوم کرده است.

و بالاخره بیانیه با یادآوری جنایات سی و پنج ساله ی اسرائیل در خاورمیانه حمایت خود را از آرمان فلسطینی ها اعلام داشته است.»(۲)

۱- مأخذ ۱، بخش اول، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۲- مأخذ ۱، بخش اول، ص آخر، ماناگوا، به گزارش خبرگزاری ها.

۲۶۴

بنا به اعلام واحد مرکزی خبر به نقل از دانشجویان عراقی مقیم لندن، در پی سخنان اخیر مقامات عراقی درباره ی به رسمیت شناختن رژیم اسرائیل، مردم چند شهر عراق از جمله حومه ی بغداد در اعتراض به این سخنان در طول روزهای اخیر چندین بار

تظاهرات اعتراض آمیز انجام داده اند.(۱)

۲۶۵

مجاهدین عراقی در جاده ی نال پاریز کردستان عراق به یک خودرو ارتشی حامل سربازان ارتش عراق حمله کردند. در این اقدام ۱۲ سرباز عراقی کشته و شماری از آنان مجروح شدند.(۲)

۱- روزنامه ی کیهان، ۲۵/۱۰/۱۳۶۱، ص آخر، به گزارش واحد مرکزی خبر از لندن.

۲- سند شماره ۱۳۲۶۹۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات مریوان به اطلاعات کردستان، ۶/۱۱/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ یک شنبه ۲۶ دی ۱۳۶۱ ۱ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۱۶ ژانویه ۱۹۸۳

۲۶۶

هواپیماهای عراقی در دو نوبت به استان ایلام حمله کردند که در طول آن رادار "آبدانان" آسیب فراوانی دید و چند منزل مسکونی در شهر دهلران ویران شد.

در حمله به رادار، ۶ سرباز مجروح شدند، ولی حمله به مناطق مسکونی تلفاتی در پی نداشت. گفتنی است که این حملات به وسیله ی بمب های خوشه یی راکت انجام شده است.(۱)

در همین حال، ستاد مشترک ارتش اعلام کرد که ۳ هواپیمای عراقی در منطقه ی جنوب هدف پدافند زمینی یا جنگنده های خودی قرار گرفته، در خاک عراق سرنگون شده اند.(۲)

در گلوله باران شهر آبادان نیز ۲ منزل مسکونی و یک مغازه تخریب شد(۳)

۲۶۷

افرادی مسلح در منطقه ی کاشتر در شمال غربی کامیاران، در یک عملیات کمین. ۲ تن از نیروهای خودی را به شهادت رساندند و خودرو آنان را نیز به آتش کشیدند.(۴)

در محور مهاباد به ارومیه نیز نیروهای مسلح غیر قانونی به یک کامیون اداره ی پست که حاوی محموله ی بانکی و مبالغ فراوانی پول بود، در نزدیکی پایگاه محمدیار (خاور نقده) حمله کردند و ۲محافظ آن را که از نیروهای ژاندارمری بودند به گروگان گرفتند، اما نتوانستند محموله را با خود ببرند.

درباره ی چگونگی نجات یافتن محموله ی کامیون در گزارش های موجود مطلبی درج نشده است و فقط فرمانده سپاه نقده در گزارش کوتاهی به فرماندهی قرارگاه بعثت (از قرارگاه های تابعه ی قرارگاه حمزه) نوشت: «به حول و قوه ی الهی و با توجهات حضرت مهدی(عج) محموله به طور معجزه آسایی نجات یافت.»(۵)

روابط عمومی سپاه پاسداران ناحیه ی کردستان در اطلاعیه یی از دست گیری افراد

۱- سند شماره ۵۵۲۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۱۲، ۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، ایلام - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۵/۱۱/۱۳۶۱.

۲- مأخذ ۱، بخش اول؛ و - روزنامه ی کیهان، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۹، اطلاعیه ی ستاد مشترک ارتش؛ و - مأخذ ۱، بخش

دوم، ص ۵.

۳- سند شماره ۵۵۳۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۴- سند شماره ۰۸۸۹۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی هفتگی، از ستاد مرکزی سپاه پاسداران - طرح و برنامه عملیات (اطلاعات عملیات) به قائم مقام کل سپاه، شماره ۵۲، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳.

۵- سند شماره ۱۸۱۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی هفتگی، ستاد مرکزی سپاه (طرح و برنامه عملیات)، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴؛ و - سند شماره ۶۴۲۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، شماره ۳۴۰، ۲/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۹۵۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی نقده به فرماندهی قرارگاه بعثت، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

رده بالای گروه کومه له و ضبط امکانات تدارکاتی و تسلیحات این سازمان خبر داد. در این اطلاعیه آمده است:

«افراد فریب خورده ی گروهک ضد انقلاب کومه له به دنبال ضرباتی که در مناطق کوهستانی متحمل شدند، در آستانه ی انتخابات مجلس خبرگان و مجلس شورای اسلامی به دلیل رو به رو شدن با روستاییان عزیز که دیگر تاب تحمل حاکمیت ضد انقلاب بر خطه شان به سر آمده بود، جهت توطئه چینی و ایجاد آشوب به شهر گسیل شدند و عده یی از سران این گروهک نیز به پاریس گریختند.

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ناحیه ی کردستان تحت فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) در راه اجرای وظیفه ی شرعی خود با هم کاری بی شائبه ی سازمان اطلاعات ۳۶ میلیونی، پس از مدت ها تلاش خستگی ناپذیر موفق به سرکوبی، کشف و ضبط کلیه ی امکانات تسلیحاتی، تدارکاتی و انتشاراتی گروهک ملحد کومه له در شهرستان سنندج شده و تعداد قابل توجهی از عناصر و اعضای اصلی این سازمان را دست گیر نموده و به دست قانون سپردند.

طی این عملیات مهم نام بردگان زیر دست گیر شدند:

۱. معروف گیلاسی با نام مستعار رئوف، مسئول تشکیلات شهر سنندج این سازمان.

۲. مهندس ناصر بزرگی با نام مستعار ناصر، عضو تئوریسین تشکیلات شهر سنندج.

۳. خانم باباحاجیانی با نام مستعار قاله، مسئول ارگان های کارگری محلات و تشکیلات محلی شهر سنندج.

۴. فخرالدین حکیمی، مسئول کمیته ی کارمندی.

۵. جواد اسدی، پیک بین شهر و کوه.

۶. احمد اسدی اردکان، مسئول کمیته ی پخش نشریات.

۷. نادر یوسفی، رابط کمیته ی شهر با تشکیلات محلات.

۸. محمد حسینی، مسئول کمیته ی محلات شهری.

علاوه بر افراد فوق، بیش از ۵۰ تن از عناصر تشکیلاتی گروهک ضد انقلاب کومه له دست گیر شدند. در همین رابطه، مقدار بسیار زیادی از انواع اسلحه و مهمات و ماشین های تایپ و تکثیر به دست رزمندگان اسلام افتاد.»(۱)

خبرگزاری جمهوری اسلامی نیز ضمن تأیید این خبر درباره ی اقلام کشف شده از این سازمان اعلام کرد:

«در این عملیات، ۱۱ قبضه کلت کمری و ۵۲ عدد نارنجک؛ مقادیر زیادی دینامیت و باروت؛ یک گیرنده و فرستنده ی

مخفی؛ تعداد زیادی فشنگ و خشاب و مقادیر زیادی وسایل چاپ و تکثیر به دست پاسداران افتاد.»(۲)

۱- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۰۷، ۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، سنندج - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۰/۱۰/۱۳۶۱.

۲۶۸

کـار بازسـازی و نوسـازی روسـتاهای حسـین ملهه و کول آباد بوکان امروز پایان یافت و منازل روسـتاییان به آنان تحویل داده شد. در روستاهای حسین ملهه و کول آباد که در ۳۲ کیلومتری بوکان قرار دارند، ۷۰ خانه وار زندگی می کنند که خانه های آنان به دست گروه های مسلح غیر قانونی تخریب شده یا آسیب دیده اند.

بازسـازی این خـانه ها به وسـیله ی بنیاد امور مهاجران جنگی و با هم کاری بخش داری و سایر ارگان ها و نهادهای انقلابی و اداری بوکان انجام شده است(۱)

۲۶۹

پس از دیـدار مسـعود رجوی رهبر سازمان مجاهـدین خلق با طارق عزیز معاون نخست وزیر و عضو شورای فرمانـدهی انقلاب عراق، امروز رجوی با تعـدادی از روزنامه نگاران عرب در محل اقامت خود در "اوتیل تیرواژ" پاریس دیدار کرد. رادیو بغداد در این باره گزارش داد:

«وی از نتایـج دیدار خود با طارق عزیز و بیانیه ی مشترکی که پس از این دیدار صادر شد، به عنوان آغاز دگرگونی موازنه ی قوا بین دو کشور ایران و عراق نام برد.

وی همچنین اعلام کرد که: "واکنش مردم ایران کاملاً مثبت بوده و من بنا به گزارشی که از تشکیلات خودمان داخل ایران به دست مان رسیده این امر را برای شما بیان می دارم.

چه، گزارشـی که از داخـل ایران ارسـال شـده است کاملاًـ می رسانـد که ملت ما از این اعلامیه که از طرف من و آقای طارق عزیز صادر گردید با موجی از شادی و شور و شعف و خوش بینی استقبال کرده است." او همچنین درباره ی تأثیر این اعلامیه اعلام کرد که اطمینـان دارد سـرانجام باعث وخیم تر شـدن اوضاع حکومت ایران خواهـد شـد و تضادهای داخلی حکومت را شدیدتر خواهد کرد.

او (هماننـد یک عضو متعصب حزب بعث) از ایران به عنوان آغازگر جنگ نام برد و خسارت ها و صدمات وارده به دو کشور را ناشی از اقدام ایران در شروع جنگ خواند.»

به گزارش رادیو بغداد:

«وی گفت: "خلق های ایران حق دارنـد تا به این اقـدامات پیشـگامانه افتخار کننـد و روزهای آینده نشان خواهند داد که ما در اتخاذ چنین تصمیم هایی برحق بوده ایم.

آقای رجوی اشاره به این کرده است که آتش جنگی که ایران علیه عراق برافروخته است در حدود ۳۰۰ هزار کشته و ۵۰۰ هزار زخمی و معلول و بیش از ۲ میلیون آواره و ۲۰۰ میلیارد دلار خسارت مالی، یعنی برابر ده سال درآمد نفت ایران به بار آورده است.»(۲)

۱- روزنامه ی کیهان، ۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۸، ارومیه.

۲- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱، صص ۲، ۳ و ۴، رادیو بغداد.

۲۷۰

یک خانه ی تیمی که مرکز فعالیت سازمان کمونیستی طوفان (حزب کار) در بابل بود، کشف شد و ۶ نفر از فعالان این سازمان دست گیر شدند. از این خانه ی تیمی ۴ قبضه سلاح؛ ۶ دستگاه ماشین تکثیر؛ مقادیر فراوانی فشنگ و اسناد درون گروهی به دست آمد.(۱)

۲۷۱

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ی ۱۰ کشوری در اطلاعیه یی از نیروهای رزمنده و فنی همچون راننده و مکانیک و... برای حضور در جبهه های جنگ دعوت کرد.

در این اطلاعیه آمده است:

«سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ی ۱۰ با توجه به رسالت سنگین نیروهای مردمی بسیج در تأمین نیازهای جبهه ها که تعیین کننده ی سرنوشت نهایی جنگ تحمیلی؛ نفع انقلاب جهانی اسلام و نابودی تمام ابرجنایت کاران و کفر پیشگان خواهد بود، از کلیه ی برادران رزمنده یی که قبلاً- در جبهه های نبرد حق علیه باطل حضور داشته اند و همچنین برادرهایی که تخصص هایی از قبیل رانندگی پایه ی یک لودر، بلدوزر، مکانیک ماشین آلات سنگین را دارند، دعوت می نماید جهت اعزام به جبهه های نبرد حق علیه باطل در تهران به مناطق شش گانه ی بسیج و در شهرستان های کرج، شهری، شمیرانات، ورامین، دماوند و فیروزکوه به پایگاه های سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مراجعه نمایند.»(۲)

۲۷۲

محسن رضایی فرمانده سپاه پاسداران از استقرار یک واحد دریایی سپاه در شیراز خبر داد. وی گفت: «سفر اخیر به شیراز در رابطه با برنامه های آینده ی سپاه از جمله یگان دریایی سپاه پاسداران است که یکی از مراکز مهم آن در شیراز خواهد بود.»(۳)

۲۷۳

امام خمینی در جمع کارکنان صنایع دفاع ملی، نیروهای دایره ی سیاسی - ایدئولوژیک ارتش و عده یی از کارکنان سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران سخنانی ایراد فرمودند. مهم ترین محورهای سخنان ایشان عبارت بود از: تأکید بر استقلال و اداره ی امور کشور به دست نیروهای ایرانی؛ تشبیه ایران به میدان نبرد و نبود هیچ عذر و بهانه یی برای خدمت در جامعه؛ تأکید بر رسیدگی به حال مستضعفان؛ تبلیغات گسترده ی رسانه های غربی علیه نظام جمهوری اسلامی؛ از بین رفتن منافع امریکا و اسرائیل در ایران و به تبع آن تبلیغات گسترده ی رسانه های غربی علیه نظام جمهوری اسلامی و تأکید بر وحدت نهادها و ارگان ها و انجام دادن اقداماتی برای مقابله با موج تبلیغات غربی.

۱- روزنامه ی کیهان، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۵.
۲- روزنامه ی اطلاعات، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.
۳- روزنامه ی کیهان، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

امام خمینی فرمودند:

«من قبلاً ـ از آقایان و عزیزان حاضر در اینجا تشکر می کنم که در اینجا تشریف آوردید و از نزدیک ما شاهد چهره های نورانی شما هستیم. امروز که بحمدالله ایران به دست ایران و ایرانی اداره می شود و همه شئون کشور در دست خود ایرانیان و خود دلبستگان به اسلام رهبری می شود، امروز روزی است که همه قشرهائی که در این کشور هستند مسئول هستند. هیچ فردی از افراد این کشور، چه از نویسنده و روشنفکر و چه روحانی و دانشگاهی و چه ارتش و سپاهی و بسیج و عشایر و چه مردم بازار و مردم خیابان ها نمی توانند عذری پیدا بکنند به این که ما برای فلان عذر نتوانستیم به این کشور اسلامی خدمت کنیم. تمام عذرها را خدای تبارک و تعالی راهش را بسته و حجت را بر همه ما تمام کرده است و امروز ایران میدان کار است، میدان نبرد است با شیاطین و میدان سازندگی جوانان است و میدان خدمت به اسلام و خدمت به مسلمین و خدمت به مستضعفان جهان.[...]

[...] رسیدگی به حال مستضعفان، رسیدگی به حال اینهائی که در طول مدت سلطنت و خصوصاً این رژیم اخیر از هر چیز محروم بودند، این هم یکی از اموری است که آنهایی که قدرت دارند به این که برای آنها خدمت کنند، خدمت یک امر لازمی است برای آنها و باید خدمت کنند. و مسئله تبلیغ که یکی از امور بسیار مهم است و اکثر شما که در اینجا تشریف دارید مورد عملتان هست.

تمام اشخاصی که هستند و هستیم و هستید شما، تمام ما مسئول هستیم. باید فکری بکنیم که خدمتی که از ما می آید امروز بکنیم، خصوصاً در یک عصری که همه تبلیغات دنیا تقریباً بر ضد ماست. شما هر رادیویی را که باز بکنید و هر مطبوعاتی را که از خارج اگر آمد ببینید، می بینید که مشحون است از این که به دولت ایران حمله می کنند، آن وقت هر چه دروغ هم دل شان می خواهد می گویند، هر چه هم، البته ملت ایران هم، دولت ایران هم به آنها خیلی صدمه وارد کرده است، شیرهای نفت را بسته است به روی آمریکا و به روی اسرائیل. راه برای آنها نیست در اینجا تا اینکه جاهائی را که آنها می خواهند، داشته باشند و مخالفت با دشمن هایشان بکنند، دیگر در اینجا راهی ندارند. افراد ایران دیگر وابسته به آنها نیستند تا برای آنها کار بکنند. البته آنها دشمن هستند و دشمنی شان تا آخر هست لکن باید شما آقایان همه با هم باشید، اختلاف نباشد در کار، اتحاد باشد، همبستگی با هم داشته باشید، دانشگاه ها با هم دوست و رفیق باشند و دانشگاه با فیضیه پیوند دائمی داشته باشند.»(۱)

۱- سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه ی نور (مجموعه رهنمودهای امام خمینی)، جلد ۱۷، تهران: انتشارات شرکت سهامی چاپ خانه ی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهمن ۱۳۶۴، صص ۱۵۱، ۱۵۲ و ۱۵۴.

۲۷۴

آقای میرحسین موسوی نخست وزیر، در پایان جلسه ی امروز هیئت دولت درباره ی بودجه ی سال آینده و جهت گیری های کلی آن گفت:

«من میل دارم که در رابطه با بودجه فقط از یک مشکل صحبت کنم که تقریباً با بیان این مشکل سیاست دولت نیز تبیین می شود.

آن مشکل این است که دستگاه های اجرایی ما توان و کارایی بیش تری یافته اند و طبیعتاً مایل هستند که مقدار بودجه ی بیش تری را جذب بکنند و عملکرد سال جاری نشان دهنده ی صداقت همه ی دستگاه های اجرایی است، ولی از طرف دیگر درآمدها محدود است و بزرگ ترین مشکل ما این است که یک بودجه ی ضد تورمی تدوین کنیم که کسری بودجه نداشته باشد یا مقدار کمی کسری در آن باشد که بتوانیم در سال آینده به طور جدی با مسئله ی تورم مقابله کنیم. البته، اولویت هایی که در سال گذشته وجود داشته امسال نیز مطرح است و ما به سمت سرمایه گذاری در نقاط محروم در کشاورزی و صنعت روی آورده ایم و این مسئله نشان دهنده ی ادامه ی سیاست گذشته ی دولت می باشد و در بودجه ی امسال این خط کاملاً مشخص است.»

نخست وزیر افزود:

«همان طوری که در برنامه ی پنج ساله بارها گفته شده که محور اقتصاد کشور کشاورزی است، در بودجه ی امسال نیز تکیه روی کشاورزی است و گرایش عمده یی نیز که در بخش صنعتی وجود خواهد داشت، چرخشی آرام به سمت کشاورزی خواهد بود که حتی صنایع ما هم در آینده به تدریج به این سمت روبیاورند تا در خدمت کشاورزی قرار بگیرند.»(۱)

۲۷۵

وزیر انرژی و تکنولوژی ترکیه امروز برای دیدار رسمی با مقامات ایرانی وارد تهران شد. وی قبل از ترک آنکارا در فرودگاه این شهر درباره ی نوع و میزان هم کاری دو کشور و اهداف سفر خود به ایران گفت: «ترکیه امسال ۵ میلیون تن نفت خام از ایران خریداری خواهد کرد.» وی تأکید کرد که در طول ملاقات هایش با مقامات ایرانی موافقت نامه یی را برای پرداخت یک میلیارد و صد میلیون دلار بابت خرید نفت خام از ایران به امضا خواهد رساند. رادیو اسرائیل با اعلام این خبر اضافه کرد: «توقع می رود که موافقت نامه ی دیگری درباره ی صدور گاز طبیعی ایران توسط خط لوله ی گاز به ترکیه به امضا برساند.»(۲)

این رادیو درباره ی سطح هم کاری های اقتصادی بین دو کشور ترکیه و ایران نیز اعلام کرد:

۱- مأخذ ۱۲، ص ۱۳.

۲- واحد مرکزی صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۴، رادیو اسرائیل.

«ایران یکی از بزرگ ترین کشورهای وارد کننده ی محصولات ترکیه می باشد. میزان

صادرات کالای ترکیه به ایران در ۱۰ ماه اول سال گذشته بالغ بر ۵۷۴ میلیون دلار است.

کالای صادراتی ترکیه به ایران شامل گندم، شکر، چهارپایان اهلی، پنیر، موتورهای ماشین، تراکتور و وسایل پزشکی و فراورده های آهن می باشد.

به گزارش آسوشتیدپرس، واردات ترکیه از ایران به طور کلی نفت خام می باشد و ترکیه در ۱۰ ماه اول سال ۱۹۸۲، مبلغ ۵۲۹ میلیون دلار بابت نفت به ایران پرداخت نمود.

امکان دارد ترکیه در سال جاری ۷ میلیون تن نفت خام از ۱۴ میلیون تن نفت وارداتی خود را از ایران خریداری کند.»(۱)

۲۷۶

شاهزاده عبدالله ولی عهد و نایب اول رئیس شورای هیئت وزیران عربستان سعودی، امروز وارد بغداد شد. رادیو بغداد در این باره گزارش داد:

«این دیدار دوم شاهزاده عبدالله از کشور ماست. ایشان پس از دیدار اول راهی دمشق شدند و با حافظ اسد رئیس رژیم سوریه، ملاقات کردند و امروز بار دیگر از دمشق به بغداد تشریف آوردند.»(۲)

همچنین، ملک حسین پادشاه اردن؛ مضر بدران نخست وزیر و زید بن شاکر رئیس ستاد مشترک این کشور، وارد بغداد شدند.

رادیو کلن درباره ی موضوع سفر هیئت اردن گزارش داد: «هیئت اردنی با ریاست جمهوری عراق صدام حسین، پیرامون جنگ میان عراق و ایران و همچنین موقعیت کنونی؛ مساعی مربوط به استقرار صلح و مشکلات و درگیری های میان اعراب و اسرائیل مذاکره خواهند کرد.»(۳)

خبرگزاری فرانسه نیز در همین خصوص اعلام کرد:

«صدام حسین در این مذاکرات که با حضور مقامات عمده ی عراقی صورت گرفت، موضع نظامی در جبهه ی عملیات با ایران را مطرح کرد و خاطرنشان ساخت که عراق مصمم است با دشمن مقابله کند.

از سوی دیگر، شاه حسین مجدداً بر حمایت اردن از عراق در مقابله با تهاجم ایران که خطری برای امت عرب محسوب می شود، تاکید کرد.»(۴)

۱- واحد مرکزی صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۱/۱۰/۱۳۶۱، صص ۷ و ۸، رادیو اسرائیل به گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس.

۲- مأخذ ۹، ص ۴، رادیو بغداد.

۳- مأخذ ۱۵، ص ۱۷، رادیو کلن.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۰۳، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری فرانسه از منامه، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱.

لازم به ذکر است که یاسر عرفات رئیس سازمان آزادی بخش فلسطین نیز امروز وارد بغداد شد.

۲۷۷

به دنبال سفر سه روز پیش اولاف پالمه نخست وزیر سوئد به الجزایر و گفت و گو با مقامات آن کشور، وزارت خارجه ی سوئد اعلام کرد: «در دیدار نخست وزیر آن کشور با وزیر خارجه ی الجزایر، جنگ ایران و عراق نیز به تفصیل مورد بحث قرار گرفته است.» رادیو اسرائیل با اعلام این خبر افزود:

«آقای اولاف پالمه نخست وزیر کنونی سوئد در دو سال گذشته چندین بار به عنوان میانجی سازمان ملل از ایران و عراق دیدن کرد. آقای احمد طالب ابراهیمی وزیر خارجه ی الجزایر نیز چندی پیش در تلاش تازه یی برای پایان بخشیدن به جنگ از تهران دیدن کرد.

وزیر خارجه ی الجزایر در چارچوب تلاش خود و به منظور تهیه ی پیشنهادهای تازه یی که بتواند مورد قبول ایران قرار گیرد نماینده ی ویژه یی به کشورهای عرب حوزه ی خلیج فارس اعزام داشته است.

این نماینده که عبدالقادر بن قاسم نام دارد، امروز وارد قطر شد. وی دیروز با مقامات کویت در همین مورد گفت و گو کرد.»(۱)

۲۷۸

مجلس کویت به پیشنهاد عده یی از نمایندگان، بحث درباره ی طرح لزوم تعیین حدود مرزی این کشور را با عراق، آغاز کرد.

خبرگزاری جمهوری اسلامی ضمن اعلام این خبر به مناقشات مرزی دو کشور که از توسعه طلبی حکومت عراق نشئت گرفته، اشاره کرده و در این باره به نقل از ناظران سیاسی منطقه نوشته است:

«این مباحثه زمانی انجام می گیرد که به اظهار منابع مطلع، رژیم بغداد اخیراً ۵

کیلومتر در خاک کویت پیشروی کرده و خواستار ۲۰

کیلومتر دیگر از خاک این شیخ نشین شده است.

ناظران سیاسی در منطقه معتقدند: به دنبال رفت و آمدهای پی در پی مقامات سعودی، عراق و کویت به پایتخت های یک دیگر، به توصیه ی امریکا و پادرمیانی سعودی، احتمال می رود کویت از بخشی از خاک خود به سود عراق برای ایجاد پایگاه نظامی بگذرد و کویت از حد کنونی باز هم کوچک تر شود و بخش هایی از خاک خود را به علاوه ی ۳ جزیره ی وربه،

بوبیان و فیلکه که مورد اختلاف شدیدش با عراق است، از دست بدهد.

۱- مأخذ ۱۵، ص ۱۵، رادیو اسرائیل.

عراق برای ایجاد پایگاه نظامی در نظر دارد ظاهراً جزیره ی بوبیان را ۹۹ ساله از کویت اجاره کند.»(۱)

۲۷۹

به گزارش سپاه پاسداران بانه، گروهی از مخالفان دولت عراق به یکی از پاسگاه های ارتش این کشور در چوارتا حمله کرده و ۸ نفر از افراد پاسگاه را کشته و تعدادی را زخمی کرده اند.(۲)

۱- مأخذ ۱۱، ص آخر، تهران - به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۲- سند شماره ۱۳۲۶۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران بانه (اطلاعات) به سپاه پاسداران بانه (فرماندهی)، ۲۶/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی

روزشمار جنگ دوشنبه ۲۷ دی ۱۳۶۱ ۲ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۱۷ ژانویه ۱۹۸۳

۲۸۰

پس از گذشت ۵ روز از اعلام موافقت فرماندهان ارتش با اجرای عملیات از محور فکه - چزابه برای تصرف سرپل غزیله و حرکت به سوی العماره، "چگونگی اجرای مانور" مهم ترین مشکل در رسیدن به یک جمع بندی قاطع در خصوص اجرای عملیات بود. به رغم برگزاری جلسات متعدد هر روزه و پرداختن به موضوع "مانور"، تردید در مورد رسیدن یا نرسیدن نیروهای عمل کننده به هدف، بر فضای مباحث سایه افکنده بود و همچنان موضوعاتی مانند: عمق زیاد هدف؛ یک یا دو مرحله یی شدن عملیات و پذیرش یا مخالفت با رفتن یک باره به غزیله؛ بالا رفتن هشیاری عراق؛ تقویت منطقه از جانب دشمن و تا حدی از بین رفتن اصل غافل گیری و... به این تردیدها دامن می زد.

سخنان امروز فرمانده کل سپاه در جمع فرماندهان ارشد سپاه (رحیم صفوی، غلامعلی رشید، حسن باقری و مجید بقایی) تا حدی از این تردید حکایت می کند. وی در این جمع گفت: «ما هدف هایی در این منطقه مانند "علی غربی" داشتیم که صرف نظر کردیم. تازه! تا ما به بغداد نرویم صدام ساقط نمی شود. و بعد هدف را محدود کردیم تا رسیدیم به حلفائیه و مجدداً منطقه ی عملیات را محدودتر می کنیم. [بنابراین] ما در این منطقه به جایی نمی رسیم.»

غلامعلی رشید نیز دلیل کاهش تدریجی وسعت منطقه ی عملیات را که در دوره ی نسبتاً طولانی مباحث طرح مانور اتفاق افتاده است، نداشتن شناخت کافی از زمین منطقه دانست و گفت: «اشکال این است که در زمین هایی که [قصد] عملیات داریم، قبل از آن که زمین را بشناسیم، برای آن طرح مانور می چینیم، در حالی که باید قبل از این که تصمیم داشتیه باشیم در جایی عملیات کنیم، مناطق را شناسایی کنیم.»

وی حتی تلویحاً پیشنهاد ترجیح عملیات در چیلات و فاو را بر عملیات در العماره مطرح کرد و افزود: «ما اگر چیلات و فاو را عمل کنیم مقداری فرصت پیدا می کنیم روی مانور عماره کار کنیم.»

البته، به جز طرح مانور، هماهنگی های مربوط به پشتیبانی و تدارکات سیر معمول خود را طی می کرد. از جمله در جلسه یی که ساعت ۲۳:۲۰ امروز با حضور علی شمخانی، رحیم صفوی، مجید بقایی، حسن باقری، احمد غلامپور و عزیز جعفری از سپاه پاسداران و سرهنگ صیاد شیرازی، سرهنگ قویدل، سرهنگ جمشیدی، سرهنگ دژکام و سرهنگ آذرین در محل قرارگاه نجف در ارتفاعات برغازه تشکیل شد، درباره ی واگذاری برخی امکانات زرهی، مخابرات، مهمات و موضوع پشتیبانی گفت و گو شد و در نهایت توافقاتی انجام و تصمیماتی اتخاذ شد.

در این جلسه سرهنگ صیاد شیرازی اعلام کرد: «از لشکر زاهدان ۲۰ نفربر زرهی؛ از لشکر۸۱، ۴۰ تانک پی.ام.پی و ۲۰ دستگاه نفربر زرهی خشایار و از لشکر۹۲ زرهی، ۵۰ دستگاه پی.ام.پی برای عملیات اختصاص یافته، لکن انتقال این دستگاه ها به منطقه حداقل یک هفته طول خواهد کشید.»

وی همچنین افزود: « ۲۰ هزار گلوله ی مهمات که خریده ایم دیروز رسید و در حال تخلیه است و کشتی سلاح آر.پی.جی برای سپاه نیز (به ایران) رسید و کمبود آن حل شده است و حدود ۲۵۰ دستگاه بی سیم نیز از سوی ارتش در اختیار سپاه قرار گرفته است.» ضمناً در این جلسه مقرر شد:

در تقسیم امکانات ترابری و مهندسی با توجه به نوع مأموریت قرارگاه ها به نسبت دو به یک (۲ به قرارگاه نجف و یک به قرارگاه کربلا) اقدام شود. علاوه بر این، در انتهای جلسه توافق شد آخرین هماهنگی ها برای تعیین تکلیف نهایی موارد زیر تا ۴۸ ساعت بعد انجام شود:

۱. عکس هوایی.(۱)

۲. وسایل مکانیزه.

۳. وسایل مهندسی و کمپرسی.

۴. بیمارستان.

۵. پل ها.

۶. برطرف کردن کمبود بی سیم ها (که مقرر شد به وسیله ی هواپیما به خوزستان منتقل شود).(۲)

۱- یکی از مشکلاتی که فرماندهان همواره بر آن تأکید می کردند، نداشتن. عکس هوایی جدید از عمق منطقه ی دشمن بود. آگاه نبودن و نداشتن شناخت کافی از وضعیت موانع عمق، امکان طراحی مانور را در حد کلیات محدود کرده بود. از سویی، به گفته ی رابط نیروی هوایی، محدودیت هایی از نظر دوربین و هواپیماهای حامل دوربین مانع از اجرای عکس برداری از مواضع نیروهای عراقی می شد. این مشکل تا چند روز قبل از آغاز عملیات همچنان وجود داشت.

۲- سند شماره ۱۵۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی، (تقی رضوانی)، ۱۳۶۱/۱۰/۱۷ تا ۱۳۶۱/۱۱/۴، صص ۸۹ - ۸۷ و ۱۰۲.

۲۸۱

عراقی ها امروز شـهرهای اهواز، آبادان، سوسـنگرد و جزیره ی خارک را هـدف قرار دادنـد و به مین گذاری منطقه ی عمومی البحار پرداختند.

۱. هواپیماهای عراقی ساعت ۱۰:۳۰ امروز چند راکت به سوی نیروگاه رامین اهواز پرتاب کردند که سبب وارد آمدن خسارت هایی به تجهیزات آماده ی نصب این نیروگاه شد، اما اشکالی در تولید برق این نیروگاه ایجاد نکرد. این اقدام عراق تلفاتی در پی نداشت(۱)

۲. در گلوله باران شهر آبادان ۴ منزل مسکونی تخریب شد.(۲)

۳. هواپیماهای عراقی ساعت ۱۵:۳۰، ۱۰ بمب به روستای دهیمی در غرب سوسـنگرد پرتاب کردند که تعدادی از آن ها عمل نکرد. در این اقدام به کسی آسیب نرسید.(۳)

۴. هواپیمای عراقی ساعت ۱۰:۳۰ جزیره ی خارک را بمب باران کردند، اما در پرتاب بمب ها دقت کافی نداشتند و این اقدام آنان تلفات مالی و جانی به هم راه نداشت.(۴)

فرمانده کل نیروهای مسلح عراق در اطلاعیه یی در این باره مدعی شد: «هواپیماهای جنگنده ی شجاع ما در ساعت ۱۰ صبح روز جاری به تأسیسات نفتی جزیره ی خارک و کارخانه ی تولیـد گاز در شـمال اهواز حمله [کرده] و آن ها را به دقت و به طور مؤثر مورد اصابت قرار داده اند.»(۵)

۵. به گزارش منـابع اطلاعـاتی، نیروهـای عراقی در منطقه ی عمومی البحار (فاو) اقـدام به مین گـذاری کردنـد. به گزارش این منـابع، کارشـناسان فرانسوی در منطقـه ی ام القصـر اقـدام بـه نصب موشـک هـای زمین به زمین کرده انـد. همچنین، تعـدادی موشک به این پایگاه تحویل داده شده است.(۶)

۲۸۲

در اقدامات امروز افراد مسلح غیر قانونی در شمال غرب کشور چند نفر به شهادت رسیدند؛ عده یی زخمی و چند تن گروگان گرفته شدنـد. همچنین خودروهـای مصـادره شـده به دست افراد مسـلح مخالف آزاد شـد و یک نفر از افراد حزب دمکرات به هلاکت رسید.

۱. نیروهـای مسـلح غیر قـانونی بـا اجرای عملیـات کمیـن در محـور سـنجی به تـازه آبـاد در غرب سـلماس، ۲ نفر از نیروهـای ژاندارمری را به شهادت رساندند؛ یک نفر را زخمی کردند و یک نفر را گروگان گرفتند(۷)

۲. در روستای یازی بلاغی در شمال سقز، افراد مسلح غیر قانونی وارد منزل ملاکریم، روحانی این روستا شده، او را سر بریدند. منابع اطلاعاتی دلیل این اقدام را جو مناسب این روستا و هم کاری وی با جمهوری اسلامی اعلام کردند(۸)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۰۵، ۲۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۵، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۰۴، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱؛ و - سند شماره ۷۹۰۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره ی اطلاعات شاجا به نخست وزیری (اطلاعات و تحقیقات)، ۳۰/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۵۵۴۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴.

۳- سند شماره ۳۸۱۸۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از هنگ ژاندارمری اهواز (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (رکن۳) دایره امنیت، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- مأخذ ۲، بخش دوم، ص ۵، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱.

۵- مأخذ ۲، بخش دوم، ص ۱، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از رادیو صوت الجماهیر، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱، اطلاعیه ی نظامی شماره ۹۶۸

۶- سند شماره ۱۲۵۵۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی اطلاعاتی، ستاد ناحیه ی ژاندارمری خوزستان، شماره ۲۰۱، ۱۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۷- سند شماره ۳۴۹۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه سلماس به فرماندهی ناحیه ی خوی و قرارگاه بعثت، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۵۵۲۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره ی اطلاعات شاجا به نخست وزیری اداره ی اطلاعات و تحقیقات، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۸- سند شماره ۳۴۶۹۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پ (رکن۲) به فرماندهی تیپ ۲ سقز (رکن۲)، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳. در شرق نقده، نیروهای حزب دمکرات در حوالی پاسگاه محمدیار با اجرای عملیات

کمین به چند خودرو از جمله خودرو اداره ی راه و ترابری نقده و آمبولانس جهاد نقده حمله کردند و ۲ سرنشین آن را گروگان گرفتند. مهاجمان سپس آمبولانس را آتش زدند و با رسیدن نیروهای سپاه متواری شدند.(۱)

در این حادثه یک سرباز زخمی شد.

۴. در جاده ی اشنویه، نیروهای مسلح غیر قانونی با ایجاد راه بندان، ۶ خودرو را مصادره کرده و به روستای قلات برده بودند که با رسیدن نیروهای سپاه و ایجاد درگیری، مهاجمان گریختند و ۶ خودرو مصادره شده آزاد شد.(۲)

نیروهای خودی نیز بین دو روستای حاملار و کهریز در شمال ارومیه کمین گذاشتند که در طول آن یک نفر از نیروهای حزب دمکرات کردستان به هلاکت رسید و یک اسلحه ی ژ۳ و مقداری مهمات که هم راه وی بود، به دست نیروهای خودی افتاد.(۳)

۲۸۳

نیروهای سازمان مجاهدین خلق در هشتپر طوالش، ۲ نفر از اهالی پره سر طوالش به نام محمدعلی و علی بهرامیان را ترور کردند که نفر اول در محل حادثه به شهادت رسید و نفر دوم در راه بیمارستان شهید شد. این دو نفر با هم نسبت عمو و برادرزاده را داشتند.(۴)

همچنین به حکم دادگاه انقلاب اسلامی شیراز ۳ تن از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق به اعدام محکوم شدند و حکم آنان اجرا شد.

جرایم این افراد عبارت بود از: شناسایی افراد متعهد برای ترور؛ شرکت در درگیری های مسلحانه؛ آتش زدن یک اتوبوس شرکت واحد؛ مسئولیت در واحدهای گوناگون صنفی و تبلیغاتی سازمان؛ داشتن اسلحه و مهمات؛ کمک مالی به سازمان؛ حضور در خانه های تیمی و...(۵)

۲۸۴

امروز نیروهای داوطلب بسیاری از شهرهای گوناگون کشور عازم جبهه های جنگ و عده یی نیز برای بازسازی آبادان رهسپار این شهر شدند.

اولین گروه از نیروهای گردان احتیاط قدس لشکر ۲۱ حمزه متشکل از اقشار گوناگون مردم از جمله مهندس مکانیک، مهندس راه و ساختمان، کارگر و کشاورز و... در سنین ۲۲ تا ۶۰ سال از پادگان لویزان، عازم جبهه های جنگ شدند.

سرهنگ نظری در گفت و گویی در مورد شیوه ی آموزش این افراد گفت: «برای این که سطح آموزش پرسنل احتیاط گردان های قدس بالا باشد تصمیم بر این است که در مناطق

۱- سند شماره ۵۵۳۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۴۹۶۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت به فرماندهی قرارگاه حمزه، ۲۹/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۰۸۸۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی هفتگی، از ستاد مرکزی سپاه پاسداران (طرح و برنامه عملیات) اطلاعات - عملیات به قائم مقام کل سپاه، شماره ۵۴، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴؛ و - سند شماره ۰۸۸۰۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به دادستانی محترم سپاه برادر قمی، شماره ۱۴، ۱۱/ ۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۷.

۳- سند شماره ۳۵۳۴۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفنگرام، از قرارگاه بعثت به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، شماره ۲۹۲، ۲/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۹۶۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه ی قرارگاه بعثت به فرماندهی قرارگاه بعثت، ۲۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱.

۴- سند شماره ۰۸۹۳۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبرنامه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۳۹، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳، به نقل از گزارش ستاد منطقه۳ سپاه پاسداران.

۵- روزنامه ی کیهان، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، حکم دادگاه انقلاب شیراز.

جنگی به آن ها آموزش های نظامی داده شود و با توجه به این که این عده قبلاً خدمت سربازی را گذرانده اند، قطعاً میزان کارایی آن ها در جبهه های جنگ بسیار مفید خواهد بود.»

وی افزود: «مدت اقامت این افراد در جبهه و همچنین شرکت آن ها در حمله ها به نظر خود آن ها بستگی خواهد داشت و این گردان ها مانند گروه های بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نوعی نیروی ذخیره با کارایی مثبت خواهند بود.»(۱)

همچنین ۱۰۰ نفر از هنرجویان شهید باهنر تهران؛ ۲۵ نفر از جوانان شهر اسکو از توابع تبریز؛ یک صد و شصت و دومین گروه از نیروهای داوطلب مردمی از خمینی شهر و ۱۵۰ نفر از نیروهای عضو پایگاه های مقاومت آباده راهی جبهه های جنگ شدند.(۲)

به گزارش روزنامه ی اطلاعات، صدها تن از جوانان دلیر آذربایجان شرقی؛ شماری از جان بر کفان سپاه پاسداران سبزوار، کمیته ی انقلاب اسلامی بجنورد و امدادگران بیرجند؛ گروهی از هنرجویان هنرستان صنعتی دیباج همدان؛ عده یی از برادران بسیج سپاه پاسداران شهرستان های جیرفت و کهنوج و گروهی از رزمندگان بسیج شهرکرد؛ گروه هایی از برادران جان بر کف بسیج سپاه پاسداران شهرهای بیرجند، قوچان و شیروان؛ عده یی از جان بر کفان سپاه پاسداران کاشان؛ گروهی از برادران بسیج مستضعفین سپاه پاسداران شهرهای اردبیل، مشکین شهر، خلخال و بیله سوار؛ شماری از نیروهای ژاندارمری اردبیل؛ عده یی از برادران عضو بسیج سپاه پاسداران شهرهای جیرفت و کهنوج و گروهی از جان بر کفان بسیج سپاه و اعضای انجمن اسلامی دبیرستان هفده شهریور درچه ی اصفهان به جبهه های نبرد حق علیه باطل عزیمت کردند.(۳)

۵۰ تن از طلاب و روحانیون مدرسه ی آیت الله گلپایگانی و مدرسه ی رسالت قم نیز به منظور تبلیغات راهی جبهه های جنگ شدند.(۴)

از ساری نیز ۴۵ تن از نیروهای فنی به هم راه ۳ کامیون کالاهای اهدایی مردم به جبهه ها اعزام شدند.

همچنین، برای بازسازی شهر آبادان ۴۰ نفر از اهالی روستاهای قشلاق، قلعه میرزا، دلونظر، مشکان، دهبید و خرمی و ۲۲ تن از هنرجویان رشته ی ساختمان هنرستان مرشدی اصطهبانات از استان فارس به این شهر اعزام شدند.

از یاسوج، آمل و مشکین شهر نیز اکیپ های فنی مهندسی و خدمات درمانی به مناطق جنگی اعزام شدند.(۵)

۲۸۵

استاندار باختران درباره ی میزان اعتبارات تخصیص یافته و میزان اعتبارات جذب شده برای بازسازی مناطق آسیب دیده ی این استان گفت:

۱- همان.

۲- روزنامه ی اطلاعات، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۳- همان، ص ۴.

۴- همان، ص ۲.

۵- همان، ص ۴.

«از سه میلیارد و ششصد و سی و پنج میلیون ریال اعتبار اختصاص یافته در سال ۱۳۶۱، تا کنون دو میلیارد و هفتصد و سی و سه میلیون و ششصد هزار و دویست و شصت و چهار ریال آن جهت بازسازی و نوسازی مناطق جنگی استان هزینه شده است و با برنامه ریزی هایی که شده، برای سال آتی سیزده میلیارد و سیصد و پنجاه میلیون ریال اعتبار پیشنهاد شده است.(۱)

۲۸۶

در پی اعلام مسئولان آموزش و پرورش درباره ی شروع به کار مجتمع های آموزشی در جبهه های جنگ برای ارتقای علمی دانش آموزان، امروز نخستین دبیرستان جبهه های جنگ با ثبت نام ۷۴۰ دانش آموز رزمنده در محل استقرار تیپ المهدی آغاز به کار کرد.

مدیرکل آموزش و پرورش فارس در این باره گفت:

«دانش آموزان ما در جبهه های نبرد، ضمن مقابله با دشمنان بعثی، صهیونیستی، در این دبیرستان اشتغال به تحصیل دارند و تا نیمه ی دی ماه جاری، تعداد ۷۴۰ نفر از دانش آموزان رزمنده در این دبیرستان ثبت نام کرده اند که ۴۸۰ تن از آنان قبل از آغاز درس، به خط مقدم جبهه اعزام شدند و بقیه مشغول تحصیل می باشند.» وی افزود:

«افراد اعزامی به خط مقدم جبهه، به زودی به محل اردوگاه آموزشی بازخواهند گشت و فعالیت های درسی را آغاز می کنند.» وی همچنین افزود: «۵ تن از دبیران دبیرستان مذکور از شهرهای شیراز و جهرم، داوطلبانه کار تدریس دانش آموزان رزمنده را دنبال می کنند و دروس ریاضیات، زبان، ادبیات، اقتصاد، آمار، بینش دینی، فیزیک و شیمی جزء برنامه های درسی کلاس ها است.»

مدیرکل آموزش و پرورش استان فارس گفت: «همچنین برنامه یی جهت کلاس تقویتی و آمادگی کنکور دانش آموزان کلاس چهارم دبیرستان مذکور در تیپ دایر شده است.»(۲)

۲۸۷

مدیرکل منطقه ی ۱۰ تأمین اجتماعی در گفت و گو با خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران درباره ی اقدامات تأمینی و رفاهی این سازمان برای مهاجران جنگ تحمیلی ساکن در اصفهان گفت: «۵۴۰۰ تن از مهاجرین جنگ تحمیلی ساکن در اصفهان تحت پوشش همه جانبه ی سازمان تأمین اجتماعی منطقه قرار گرفتند و طی ۱۰ ماهه گذشته ۶۰۰ میلیون ریال به ۲۶۰۰ تن از آن ها بابت حقوق مستمری و یا بازنشستگی پرداخت شد.» وی افزود:

«۱۹ هزار کارگاه و کارخانه ی کوچک و بزرگ و ۷۰۰ هزار تن کارگر و خانواده های تحت پوشش در استان های اصفهان، یزد، چهارمحال و بختیاری زیر پوشش تأمین

۱- روزنامه ی کیهان، ۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۸.

۲- مأخذ ۱۶، ص ۴.

اجتماعی قرار دارند که از مزایای سازمان تأمین اجتماعی استفاده می کنند و ماهیانه معادل ۷۰۰ میلیون ریال به ۲۴۵۰۰ تن مستمری بگیر تحت پوشش منطقه ۱۰ تأمین اجتماعی پرداخت می شود.»(۱)

۲۸۸

آقای هاشمی رفسنجانی امروز با ناخدا بهرام افضلی فرمانده نیروی دریایی؛ حجت الاسلام محمدعلی الهی مدیر و مسئولان دوایر سیاسی - ایدئولوژیک این نیرو؛ جمعی از افسران نیروی دریایی و شماری از پاسداران انقلاب اسلامی در قرارگاه مشترک دریایی نوح دیدار کرد. مهم ترین محورهای سخنان رفسنجانی در این دیدار عبارت بود از: یادآوری رسالت مهم نیروی دریایی در حفظ امنیت خلیج فارس و اهمیت خلیج فارس و امنیت آن برای دنیای عرب؛ تصمیم بر اجرای سیاست مقابله به مثل در صورت محروم شدن ایران از آبراه خلیج فارس؛ انتقاد از حمایت های همه جانبه ی فرانسه از عراق و عملکرد دولت سوسیالست فرانسه در پناه دادن به نیروهای مخالف دولت ایران؛ غیر منتظره خواندن سیاست های این کشور به نفع دنیای سرمایه داری و صهیونیست ها و...

آقای هاشمی رفسنجانی در این دیدار با یادآوری مسئولیت مهم نیروی دریایی در حفظ امنیت خلیج فارس و راه های آبی گفت:

«شما در این دو سال ثابت کردید که تصورات بعضی از مردم و القای دشمنان مبنی بر این که ممکن است ایران حالت ویران گری داشته باشد و امنیت آب های خلیج فارس را به هم بزنند و دنیا را به بحران بکشد، خلاف واقع است و ما می دانیم که جهان با ناامنی خلیج فارس دچار دردسر بسیار بزرگی خواهد شد، چرا که شیشه ی عمر بسیاری از مؤسسات عظیم اقتصادی دنیا در منطقه است و اگر یک بحران و ناامنی ۵ ماهه در این منطقه پیدا شود، ما نمی دانیم که از لحاظ اقتصادی دنیا با چه عواقبی رو به رو خواهد شد و به سر غرب چه خواهد آمد. ما اصولاً مردمی نیستیم که طالب ناامنی و بحران و هرج و مرج باشیم و اساس و پایه ی کار ما بر این است که در محیط تعاون حرف مان را بزنیم و فکرمان را عرضه کنیم، زیرا نفوذ فکر ما در شرایط عادی بسیار بیش تر است. البته، ما خود را آماده کرده ایم که اگر آن ها ناامنی را بر ما تحمیل کردند و علائمی نشان دادند که می خواهند ما را از راه های آبی محروم کنند، ما هم بی کار ننشستیم و سیاست جمهوری اسلامی در درجه ی اول حفظ امنیت خلیج فارس است، زیرا هم ما و هم مسلمانان منطقه و هم دنیا به این امنیت نیاز دارند. اگر آن ها بخواهند روزی شیطنت کنند و ما را محروم نمایند، آن روز اتفاقی خواهد افتاد که ما هم نمی خواهیم بیفتد.

۱- مأخذ ۱۴، ص ۷.

ما به خاطر حفظ امنیت خلیج فارس تا کنون ابزار پیشرفته و امکانات خاص خود را به کار نگرفته ایم، ولی متأسفانه بعضی از همان نیروهای بزرگ غربی که شیشه ی عمرشان در این منطقه است، دارند به دست خودشان مقدمات چنین انفجاری را فراهم می کنند.

مثلاً فرانسوی ها که ابزار جنگی پیشرفته یی را در اختیار عراقی ها می گذارند و در کارها

هم بی دخالت نیستند، خیال می کنند با ایجاد ناامنی برای بعضی از کشتی ها و بندرهای ما قضیه به این جا تمام می شود و این اشتباه بسیار بزرگی است که آن ها مرتکب می شوند و من امیدوارم معنای حرف امروز من برای دنیا روشن باشد و به نظر می رسد که فرانسه بدترین سیاست های ممکن را از لحاظ عقلی و استدلالی اتخاذ کرده است.

سوسیالیست های فرانسه به عنوان یک حزب مکتب دار که ده ها سال با جریان های مقابل خودشان مبارزه کرده بودند، در سایه ی پیروزی های جمهوری اسلامی ایران که ضربه یی سنگینی به دنیای سرمایه داری زد، توانستند یک قدم جلو بیایند و به قدرت برسند، اما آن ها در عمل سیاستی را اتخاذ کردند که بی مکتبی و بی اصولی را نشان می دهد.

آن ها در عمل از ژنرال های فراری ایران - که با سوسیالیسم و افکار چپ بسیار فاصله دارند - و از چپ نماها به صورت مجموعه حمایت می کنند.

آن ها برای چاپیدن چند دلار بیش تر از نفت های عربستان و کویت و امارات و این قبیل کشورها در منطقه به دریوزگی افتاده اند و برای جلب نظر آن ها سیاست شان را تابع تمایلات این کشورها قرار داده اند و در واقع حزب سوسیالیست فرانسه به عنوان یک اهرم در دست سرمایه داران امریکا عمل می کند و آینده در این مورد قضاوت خواهد کرد.

کاری که اکنون ریگان و صهیونیست ها باید بکنند، دقیقاً به سوسیالیست ها محول شده است، به طوری که مرکزیت تروریسم منطقه را سوسیالیست های فرانسوی به عهده گرفته اند.

امریکا و فرانسه و این قبیل کشورها طی بیست سال گذشته، دولت عراق را به خاطر این که یک دولت تروریست است از خیلی چیزها محروم کرده اند.

فرانسه اسلحه هایی را که فقط به صورت وسیله ی ترور عمل می کنند به عراق می دهد و موشک های اگزوست را برای حمله به کشتی های تجاری در خلیج فارس در اختیار عراقی ها می گذارد و ما معتقدیم فرانسه از این طریق است که تروریست می شود. آن ها برای تروریست های فراری ایران ملاقات ترتیب می دهند و روزنامه ها و رادیوها را و تلویزیون های شان را در اختیار آن ها می گذارند و این بهترین نشانه ی ضعف آن هاست.

آن ها فکر می کنند که این نمایش ها برای دل سرد کردن جمهوری اسلامی ایران کافی است. این حرکت دولت فرانسه سرنوشت مردم و اقتصاد فرانسه را کاملاً به ماندن شخصی مثل صدام که آفتابش بر لب بام است و ماندنی نیست بستگی داده

است.»

ناخدا بهرام افضلی نیز درباره ی هم کاری نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی

ایران با سپاه پاسداران و اولویت های آموزشی نیروی دریایی ارتش گفت:

«هم کاری بین مسئولین سپاه پاسداران و نیروی دریایی در سطح صمیمانه یی است و بیش از یک سال است که نیروی دریایی در امر آموزش و سازمان دهی واحدهای سپاه پاسداران فعالیت می کند و اولین گروه آموزش دیدگان هم اکنون در بندرعباس دوره های

کارآموزی عملی را طی می کنند و گروه دیگری نیز در مراکز آموزشی رشت و بندرانزلی و منجیل در حال گذراندن دوره های لازم هستند.» وی در مورد اهداف نیروی دریایی گفت: «مسئله ی انسان سازی از مهم ترین اهداف نیروی دریایی در دوران پس از انقلاب بوده است و در این رابطه دانشکده ی نیروی دریایی در نوشهر و مراکز آموزشی در شمال مشغول به کار شده اند.»(۱)

۲۸۹

به نوشته ی روزنامه ی اطلاعات، حبیب الله عسگراولادی وزیر بازرگانی جمهوری اسلامی ایران، دومین دور از گفت و گوهای رسمی خود با وزیر تجارت خارجی یوگسلاوی را در بلگراد آغاز کرد. به دنبال این گفت و گو کارشناسان اقتصادی و تجاری دو کشور، در ۳ کمیته ی مشترک به بررسی امکانات توسعه ی روابط بازرگانی موجود بین ایران و یوگسلاوی پرداختند. سرپرستی کمیته های سه گانه ی ایران در مذاکرات را - که هنوز ادامه دارد - مدیرعامل شرکت کشتی رانی جمهوری اسلامی ایران و معاونان وزارت بازرگانی بر عهده دارند.

وزیر بازرگانی ایران در این مصاحبه، گفت و گوهای خود با مقامات یوگسلاوی را رضایت بخش خواند و اظهار امیدواری کرد که سطح معاملات تجاری بین دو کشور از حد پیش بینی شده فراتر رود. عسگراولادی و هیئت هم راه بعد از ظهر دیروز به دنبال شرکت در میهمانی که از سوی وزیر تجارت خارجی یوگسلاوی به مناسبت ورود وی ترتیب یافته بود، با معاون نخست وزیر یوگسلاوی آقای ندلیکو مانديچ ملاقات و درباره ی موضوعات مورد علاقه ی دو کشور گفت و گو کرد.»(۲)

۲۹۰

قائم مقام وزارت بازرگانی در بازگشت از سفر به دو کشور مالزی و بنگلادش دستاوردهای سفر خود را به این دو کشور گسترش روابط بازرگانی با کشورهای جهان سوم به ویژه کشورهای غیر متعهد؛ خرید مستقیم کالا از تولیدکنندگان و حذف واسطه ها و همچنین تشکیل بازار مشترک اسلامی برای مسئولان این کشورها عنوان کرد.

۱- مأخذ ۱۴، ص ۱۸.

۲- روزنامه ی اطلاعات، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱، ص آخر.

آقای مجید هدایت زاده گفت: «در این سفر یادداشت تفاهمی بین جمهوری اسلامی ایران و کشورهای بنگلادش و مالزی امضا شد که بر اساس این یادداشت، زمینه های مختلف مبادلات کالا؛ سفر هیئت های بازرگانی و تجاری بین این کشورها؛ هم کاری اقتصادی و بازرگانی و نیز تسهیلات بانکی به منظور توسعه ی روابط تجاری فراهم خواهد شد.» وی گفت: «در یادداشت تفاهم بین طرفین، به خرید ۱۰۰ هزار تن نفت از جمهوری اسلامی ایران اشاره شده است.» وی افزود: «در زمینه ی تسهیلات بانکی و هم کاری کشتی رانی و خرید کنف و محصولات کنفی مذاکراتی شد که بنگلادش متقبل شد تمام کنف مورد مصرف ایران را بدهد. و نیز دو مورد اعزام دانشجو به این کشور نیز گفت و گوهایی انجام گرفت.»(۱)

۲۹۱

در پی تصمیم مجلس کویت برای تعیین حدود مرزهای این کشور با عراق، امروز یک هواپیمای عراقی به منطقه ی هوایی کویت تجاوز کرد و دیوار صوتی را شکست.(۲)-(۳)

به نوشته ی دو روزنامه ی تایمز زامبیا و زامبیادیلی، کنت کائوندا رئیس جمهوری زامبیا پیام ویژه یی از صدام حسین رئیس جمهوری عراق در مورد هفتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد که قرار است در دهلی نو برگزار شود دریافت کرده است و این پیام دیروز توسط محمد سعید الصحاف رئیس بخش بین المللی وزارت خارجه ی عراق به کائوندا تسلیم شد. این روزنامه ها به نقل از الصحاف نوشتند که صدام حسین خواستار حمایت زامبیا از تصمیماتی است که در این مجلس اتخاذ خواهد شد.(۴)

۲۹۲

در پی سفر برخی مقامات کشورهای عرب به عراق و فعالیت های سیاسی که در سطح رهبران کشورهای عرب در منطقه انجام می شود، روزنامه ی کیهان به نقل از خبرگزاری ها در گزارشی درباره ی این فعالیت ها نوشت:

«عبدالحلیم خدام وزیر خارجه ی سوریه، روز گذشته در چارچوب سفر به ۵ کشور خلیج فارس از جمله عربستان سعودی، کویت، بحرین، قطر و امارات عربی متحده، وارد ریاض پایتخت عربستان سعودی شد.

فهد شاه عربستان سعودی، روز گذشته عبدالحلیم خدام وزیر خارجه ی سوریه را که

۱- مأخذ ۱۴، ص ۱۷.

۲- به نظر می رسد تجاوز امروز هواپیماهای عراقی به آسمان کویت در اعتراض به اقدام روز گذشته ی مجلس کویت بوده است، زیرا حکومت عراق تعیین مرزهای دو کشور را به رسمیت نمی شناسد و سران حزب بعث، کویت را بخش جداشده یی از خاک عراق می دانند و معتقدند که کویت استان شانزدهم عراق است.

۳- سند شماره ۲۱۳۶۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و نظرها (اطلاعاتی - سیاسی - خارجی)، دفتر مطالعات و

پژوهش ها، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴.

۴- مأخذ ۲، بخش دوم، ص ۱۲، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری کویت از لوزاکا - ۲۷/۱۰/۱۳۶۱.

حامل پیامی از حافظ اسد رئیس جمهوری این کشور بود، به حضور پذیرفت.»

به نوشته ی کیهان:

«خبرگزاری عربستان ضمن اعلام این دیدار جزئیات مذاکره را فاش نکرد. به دنبال دیدارهای عبدالله بن عبدالعزیز ولی عهد عربستان از عراق و سوریه در هفته ی جاری در جهت بهبود روابط بین دو کشور، پس از حمایت سوریه از ایران در جنگ بیست و

هشت ماهه ی خلیج فارس و بستن مرزهایش با عراق و قطع جریان نفت خام عراق از طریق خطوط لوله که وارد خاک عراق می شود، روابط بین عربستان و سوریه تیره شد.

خدام، آخرین رهبر عرب است که در مشورت های شتاب زده ی کشورهای عربی پیرامون مسائلی از قبیل جنگ ایران و عراق و مشکل خاورمیانه از کشورهای خلیج فارس دیدن می کند.

حسین شاه اردن نیز دیروز از بغداد وارد ریاض شد. همچنین، وزیر خارجه ی تونس قرار است پس از دیدار از عمان، عربستان سعودی، بحرین و قطر وارد کویت شود.

یاسر عرفات رهبر فلسطینی ها که دیروز از عراق وارد قطر شد، پس از این که درباره ی دیدار اخیرش از مسکو و سایر مسائل عرب با شیخ خلیفه بن حامد آل ثانی حاکم قطر مذاکراتی انجام داد، راهی دمشق شد. در این حال، عبدالقادر بن قاسم معاون وزیر خارجه ی الجزایر که حامل پیامی از سوی احمد طالب ابراهیمی وزیر خارجه ی این کشور برای همتای بحرینی اش است، امروز به بحرین پرواز کرد.

عربستان سعودی و چند کشور دیگر خلیج فارس برای پایان دادن هر چه زودتر به جنگ خلیج فارس به الجزایر که با ایران دوست است، امید بسته است.»(۱)

۲۹۳

شش تن از مردم عراق با عبور از مرزهای غربی کشور به جمهوری اسلامی پناهنده شدند. این افراد از اهالی شهرک هولیر عراق هستند.(۲)

۱- روزنامه ی کیهان، ۲۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- روزنامه ی اطلاعات، ۲۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳، گزارشی از خبرگزاری جمهوری اسلامی.

روزشمار جنگ سه شنبه ۲۸ دی ۱۳۶۱ ۳ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۱۸ ژانویه ۱۹۸۳

۲۹۴

حملات امروز عراقی ها به آبادان و منطقه ی عملیاتی محرم، تخریب یک منزل و چند مغازه را در پی داشت و اقدام جنگنده های نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران انهدام پایگاه کلاله را.

امروز نیز شهر آبادان زیر آتش سلاح های سنگین دشمن قرار گرفت و یک منزل و ۴ مغازه تخریب شد. در این اقدام دشمن کسی آسیب ندید.(۱)

هواپیماهای عراقی نیز چندین بار منطقه ی عملیاتی محرم را با بمب های خوشه یی بمب باران کردند که به دلیل هدف گیری های نادرست، بمب ها در مناطق غیر حساس فرود آمد و تلفات و خساراتی به بار نیاورد.(۲)

از سوی دیگر، ۴ فروند از جنگنده های نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران به پایگاه های نظامی عراق در کلاله حمله کردند و موفق شدند ۷۵ درصداین پایگاه ها را منهدم کنند.(۳)

امروز نیز ۷ تن از مردم عراق از طریق مرزهای غربی وارد ایران شده، درخواست پناهندگی کردند. ۴ تن از این پناهندگان زن هستند.(۴)

۲۹۵

در درگیری نیروهای خودی با افراد وابسته به گروه های مخالف در شهرهای مهاباد، نقده و سنندج، شماری از مهاجمان کشته و عده یی از آنان زخمی شدند. از نیروهای خودی نیز چند تن به شهادت رسیدند. در سلماس، افراد حزب دمکرات به زورگیری پرداختند و یک نفر از این افراد در سنندج تسلیم نیروهای خودی شد.

نیروهای خودی بر سر راه چند تیم عملیاتی گروه های مسلح غیر قانونی که قصد وارد شدن به مهاباد را داشتند کمین گذاری کردند و در یک عملیات چریکی توانستند

۱- سند شماره ۷۹۰۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۳۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۰۵، ۲۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱.

۳- سند شماره ۳۴۸۲۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه خاتم الانبیا(ص) (طرح و عملیات) به قرارگاه های کربلا و نجف، ۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۴- سند شماره ۳۵۳۳۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه، شماره ۳۰۳، ۲/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۲۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، کردستان.

۱۲ تن از آنان را به هلاکت برسانند و ۱۰ تن را زخمی کنند. این افراد عضو سازمان های چریک های فدایی خلق و مجاهدین خلق بودند و بیش تر آنان از شهرهای شمال کشور به منطقه آمده بودند. در این عملیات، ۳ تن از نیروهای خودی شهید و ۹ تن زخمی شدند.(۱)

در پی اقدام روز گذشته ی نیروهای مسلح غیر قانونی در نزدیکی پاسگاه محمدیار نقده، امروز نیروهای سپاه و ژاندارمری به تعقیب این افراد پرداختند و توانستند آنان را در روستای گل در شرق نقده محاصره کنند. در درگیری به وجود آمده یک نفر از مهاجمان به هلاکت رسید و خودرو و داروهایی که آنان ربوده بودند، بازپس گرفته شد.(۲)

در پایگاه خور حوزه ی سنندج نیز نیروهای خودی با نیروهای مسلح درگیر شدند که یکی از نیروهای خودی زخمی شد(۳)

نیروهای وابسته به حزب دمکرات همچنین به روستاهای سیلاب، هودر و شوریک از توابع سلماس وارد شدند و با تهدید مردم مبلغ ۸۵ هزار تومان از اهالی این روستاها زورگیری کردند و متواری شدند.(۴)

یک نفر از وابستگان حزب دمکرات با یک قبضه اسلحه و تعدادی فشنگ خود را به پایگاه شوشیه ی سنندج معرفی کرد و خواستار دریافت امان نامه شد.(۵)

۲۹۶

در پی اطلاعیه ی قبلی واحد خبری سپاه پاسداران ناحیه ی کردستان درباره ی دست گیری افراد رده بالای کومه له و کشف تسلیحات و امکانات تبلیغاتی این گروه،(۶) واحد خبری از اجرای عملیات دیگری برای فروپاشی کامل تشکیلات کومه له در سنندج خبر داد. در گزارش واحد خبری آمده است:

«در ادامه ی متلاشی کردن کامل تشکیلات گروهک منحله و ملحد کومه له در سنندج، برادران رزمنده و شجاع موفق شدند، تعداد ۱۰ نفر دیگر از فریب خوردگان را که از رده های بالای تشکیلاتی این سازمان بودند، به دست قانون بسپارند.

اسامی ۶ تن دیگر از فریب خوردگان که دست گیر شده اند، عبارت اند از:

۱. رضا مقبلی با نام مستعار رشید، پیش عضو و عضو کمیته ی کارگری.

۲. محمدصدیق ظریف، پیش عضو و مسئول هسته های کارگری در سنندج.

۳. حسن کمان گر پیش عضو و عضو کمیته ی کارگری.

۴. محمداعلا باباحاجیانی با نام مستعار محمد، مسئول بخش دانش آموزی.

۱- سند شماره ۰۸۸۰۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به دادستانی محترم سپاه برادر قمی، شماره ۱۴، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۸؛ و - سند شماره ۱۸۱۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی هفتگی، ستاد مرکزی سپاه (طرح و برنامه ی عملیات)، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- سند شماره ۳۴۹۶۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت به فرماندهی قرارگاه حمزه، ۲۹/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۹۶۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز فرماندهی ستاد مرکزی به فرماندهی منطقه۱۱، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۱.

۳- مأخذ ۱.

۴- سند شماره ۵۵۴۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره ی اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۹/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۲۳۲۱۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اخبار مناطق کردنشین، از دفتر نخست وزیری، شماره ۷۹، ۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۵- مأخذ ۱.

۶- به روز شمار ۲۶ دی ۱۳۶۱ مراجعه شود.

۵. امجد قطبی با نام مستعار جمال عضو بخش دانش آموزی تشکیلات تهران.

۶. رحمت الله مفاضری مسئول هسته های محلات سنندج.»(۱)

۲۹۷

نیروهای سپاه، مسئول پیک سازمان مجاهدین خلق سربند اراک و عضو شاخه ی عملیات این سازمان را که از مدت ها پیش فراری بود، دست گیر کردند. نیروهای سپاه کرج نیز عضو مرکزیت سازمان کمونیستی راه کارگر شهرستان کرج را دست گیر کردند(۲)

۲۹۸

کمال مقهور وزیر نفت لیبی که در رأس یک هیئت اقتصادی به تهران آمده است، امروز با آیت الله خامنه ای رئیس جمهور دیدار کرد و پیام شفاهی معمر قذافی رئیس جمهوری لیبی را به اطلاع ایشان رساند.

گزارش روزنامه ی اطلاعات از این ملاقات و دیدار وی با میرحسین موسوی نخست وزیر، به این شرح است:

«در این دیدار که آقای شیخ الاسلام معاون سیاسی وزارت امور خارجه و سفیر لیبی در جمهوری اسلامی ایران نیز حضور داشتند، رئیس جمهوری با اشاره به نفوذ روزافزون امریکا در منطقه و وابستگی هر چه بیش تر دولت های مرتجع منطقه به امریکا گفت: "کشورهای مترقی باید در جهت ایجاد یک جبهه ی ضد امریکایی و صهیونیستی تلاش کنند که در این خصوص تقویت جبهه ی پایداری یکی از تلاش های عمده می تواند باشد.

دولت های مترقی بایستی نقش اساسی در جلوگیری از نفوذ امریکا در منطقه داشته باشند و در مقابل فشارهای سیاسی و تبلیغاتی آن مقاومت نمایند."

آقای خامنه ای با اشاره به وضع بین المللی نفت گفت: "مسئله ی مهمی که اکنون برای دنیای اسلام و عرب وجود دارد، این است که دولت های مرتجع به چه حقی این سرمایه ی عظیم را در خدمت مطامع امریکا قرار می دهند و می خواهند با درآمد حاصله از فروش نفت وسیله یی برای مقابله با ایده های انقلابی و اسلامی در منطقه به دست آورند؟ این مسئله یی است که باید در مقابل آن مقاومت شود."

آقای کمال حسن مقهور وزیر نفت لیبی، با آقای میرحسین موسوی نخست وزیر نیز دیدار و گفت و گو کرد.

در این ملاقات که آقای سعد مجیر دبیر دفتر کمیته ی مردمی خلق لیبی در کشورمان و

۱- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۳۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، کردستان.

۲- سند شماره ۰۲۲۷۳۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن رویدادهای منطقه۸، فرماندهی منطقه۸ سپاه پاسداران، شماره ۲۲، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، صص ۴ و ۸.

آقای هنردوست معاون امور بین المللی وزارت نفت نیز حضور داشتند، ابتدا وزیر نفت لیبی ضمن اشاره به لزوم یک پارچگی در سازمان کشورهای صادرکننده ی نفت (اوپک)، سیاست های استعماری را در اشباع بازار جهانی نفت به منظور کاهش قیمت و ممانعت از فروش عادلانه ی این ماده ی حیاتی به وسیله ی سایر کشورها، محکوم نمود. آن گاه، آقای موسوی پس از تأکید بر حفظ قیمت ها در صادرات و فروش نفت به وسیله ی کشورهای عضو اوپک، به تلاش پادشاهی سعودی برای حفاظت منافع کشورهای غرب در جهت تاراج منابع نفتی کشورهای اسلامی و جهان سوم، اشاره کرده و گفت: "موضوع مشترک کشورهای پیشرو و به ویژه دو کشور برادر ایران و لیبی می توانند در این مجمع مؤثر واقع شده و کوشش های عربستان را با شکست مواجه سازد.»(۱)

۲۹۹

محسن رضایی فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اعلام کرد که در صورت ادامه ی ارسال موشک های استراتژیک فرانسوی به عراق ما بی کار نخواهیم نشست. وی که در شیراز به سر می برد، درباره ی لزوم راه اندازی یگان دریایی سپاه و اقدامات انجام شده در این باره نیز گفت: «با توجه به تجارب و موفقیت هایی که در نبرد زمینی با حکومت غاصب عراق به دست آمده و به دلیل احتمالات آینده و نیز جوشش بیش تر نیروی دریایی با امت حزب الله، برای این که وحدت بین نیروی دریایی و یگان دریایی جوان سپاه برگزار گردد، قرارگاه های لازم در این رابطه تشکیل شده است.» وی همچنین ابراز امیدواری کرد که همه ی امکانات جمهوری اسلامی در دریا نیز در صورت تجاوز و حمله علیه دشمنان اسلام و انقلاب اسلامی به کار گرفته شود و در دریا هم منافع انقلاب اسلامی و کشورهای اسلامی و ملت های مسلمان حفظ شود تا شیطان بزرگ آن قدر به خود جرئت ندهد که هزاران کیلومتر راه بیاید و در ۶۰ تا ۷۰ کیلومتری چا بهار بگوید آمده ام منافع کشورهای اسلامی را حفظ کنم.

رضایی با قدردانی از حضور همیشگی امت مبارز و ایثارگر استان های فارس، بوشهر و کهگیلویه و بویراحمد تأکید کرد که این استان ها در آینده نقش مؤثری در یاری کردن یگان دریایی خواهند داشت و به همین سبب مسئولیت اصلی این یگان را منطقه ی ۹ برعهده خواهد گرفت.(۲)

۳۰۰

حبیب الله عسگراولادی وزیر بازرگانی، در پایان سفر ۵ روزه ی خود به یوگسلاوی، درباره ی روابط متقابل اقتصادی بین دو کشور و نتایج این سفر گفت:

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۲۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- روزنامه ی کیهان، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۸، شیراز.

«در مـذاکرات و گفت و گوهای متعدد مقامات بازرگانی یوگسلاوی و ایرانی، دو طرف نیاز به افزایش هر چه بیش تر روابط همـه جـانبه ی دو کشـور بـه ویژه در زمینه هـای تجـاری و صـنعتی را نیز مـورد تأکیـد قرار دادنـد و در سه کمیته ی مشـترک، مذاکراتی

پیرامون تأمین متقابل کالاهای مورد نیاز دو کشور از قبیل منسوجات نخ، کاغذ، مواد معدنی، ماشین آلات صنعتی، نفت و مواد غذایی انجام شد.

در این زمینه، موافقت نامه یی تهیه شد که پس از تصویب نهایی در آینده یی نزدیک در تهران و بلگراد به امضا خواهد رسید.

خرید بیش از ۱۰ میلیون دلار منسوجات و نـخ از یوگسلاوی مورد موافقت نهایی دو کشور قرار گرفت و قرارداد آن به امضـا رسید.

یوگسلاوی به ویژه علاقه مند به فعالیت در تولید مشترک بعضـی کالاهای صـنعتی با ایران و نیز شـرکت در طرح ساختمانی و تولید نیروگاه های برق در ایران می باشد.

این کشور همچنین آمادگی خود جهت استفاده از پالایشگاه های نفتی یوگسلاوی برای تصـفیه ی نفت ایران و سپس فروش مشترک آن در بازارهای جهانی را اعلام داشته است.

یوگسلاوی در حـال حاضـر حـدود یـک میلیون تن از نفت مورد نیـاز سالانـه ی خود را از ایران خریـداری می کنـد. گفت و گوهایی پیرامون افزایش این مقدار به سطح ۵/۱ میلیون تن صورت خواهد گرفت. توسعه ی روابط در زمینه ی حمل و نقل به ویژه برقراری خطـوط هـوایی بیـن بلگراد و تهران نیز از دیگر موضوعـات مـورد گفـت و گـوی دو کشـور در ایـن مـذاکرات بود.»(۱)

همچنین، هیئت اقتصـادی ترکیه به سـرپرستی فهیر ایکـل وزیر انرژی و منـابع طبیعی این کشور، با قائم مقام وزارت بازرگانی و رئیس سازمان برنامه و بودجه دیدار و گفت و گو کرد:

در این دیـدار، فهیر ایکـل وزیر انرژی و صـنایع ترکیه، در سـخنانی هم کـاری هـای اقتصادی میان دو کشور را بسـیار خوب و حسنه توصیف کرد و پیشنهاد داد که با توجه به وفور منابع انرژی در ایران، دولت جمهوری اسلامی در استان آذربایجان غربی برق تولیـد کنـد و به ترکیه بفروشـد. وی همچنین اظهـار امیـدواری کرد که دو کشـور در زمینه ی ذوب فلزات و به خصـوص ذوب آلومینیوم و روی مشارکت کنند و به تبادل نیروی انسانی ماهر و کارشناس مبادرت ورزند(۲)

۳۰۱

در پی سفر شاهزاده عبدالله بن عبدالعزیز نایب اول رئیس شورای وزیران عربستان به

۱- مأخذ ۱۲، ص ۲، مذاکراتی بین هیئت ایرانی و مقامات بازرگانی یوگسلاوی.

۲- مأخذ ۱۲، ص ۲.

عراق و گفت و گو با صدام حسین، امروز صدام حسین به هم راه عبدالعزیز به عربستان سعودی سفر کرد و در پشت درهای بسته مذاکرات خود را با فهد پادشاه عربستان آغاز کرد. خبرگزاری سعودی از ریاض در این باره گزارش داد که جنگ ایران و عراق و

روابط دو کشور از محورهای این مذاکرات بوده است.(۱)

آسوشیتدپرس نیز در این باره گزارش داد:

«صدام حسین برای اولین بار پس از آغاز جنگ ایران - عراق، وارد ریاض پایتخت عربستان شد. به گزارش خبرگزاری رسمی سعودی، صدام که توسط شاهزاده عبدالله ولی عهد سعودی هم راهی می شد، مورد استقبال شاه فهد قرار گرفت. یادآور می شود که عبدالله اخیراً برای میانجی گری بین عراق و سوریه به این دو کشور سفر کرده بود. صدام پس از ورودش به ریاض فوراً با فهد و عبدالله به مذاکره نشست و به گزارش خبرگزاری سعودی، در این مذاکرات اوضاع جاری جهان عرب و به خصوص مسئله ی جنگ ایران و عراق و روابط میان دو کشور عربستان و عراق مورد بررسی قرار گرفت. طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق، هفته ی گذشته در پاریس گفته بود این کشور طی ۱۲ ماه اخیر کمکی از کشورهای عرب خلیج فارس دریافت نکرده است. وی علی رغم گزارش های مطبوعات که این کمک را ۴۰ میلیارد دلار عنوان کرده اند، [گفت که] حجم این اعتبار ۲۰ میلیارد دلار است. رئیس جمهور عراق معمولاً ـ از آنچه که وی ناتوانی اعراب در کمک به عراق می خواند شکایت دارد و جنگ را آغاز سلطه ی ایران بر تمام منطقه ی خلیج فارس می داند(۲)

هر چند از جزئیات گفت و گوهای طرفین گزارشی ارسال نشده است، ولی برخی منابع سیاسی، اطلاعاتی را در این باره گزارش کرده اند. طبق این گزارش، صدام حسین به فهد گفته است، برای پایان دادن به جنگ زیاد به سوریه تکیه نباید کرد، بلکه باید سراغ امریکا و شوروی رفت، چون اگر آن ها تصمیم به پایان جنگ بگیرند سوریه جبراً موافقت خواهد کرد.

صدام حسین تأکید کرد که آماده است دو سال دیگر به جنگ ادامه دهد، به شرطی که کمک های کشورهای عربی به خصوص کشورهای خلیج فارس افزایش یابد و ۳ لشکر از ارتش مصر به کمک وی بشتابند.

این گزارش حاکیست، صدام گفته است که سفر اخیر شاه حسین به شوروی از طرف وی بوده است و در گفت و گوهای صورت گرفته بین شاه حسین و مقامات روسی، روس ها برای فعالیت جهت پایان دادن به جنگ شرط هایی را تعیین کرده اند که اجازه ی فعالیت بیش تر سیاسی شوروی در منطقه ی خلیج فارس؛ کم شدن وابستگی اعراب به امریکا و نقش فعال تر روس ها در خاورمیانه از جمله ی آن ها بوده است.

۱- روزنامه ی کیهان، ۲۹/۱۰/۱۳۶۱، ص آخر، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از گزارش آسوشیتدپرس به نقل از گزارش خبرگزاری سعودی از ریاض به گزارش خبرگزاری فرانسه از منامه؛ و - واحد مرکزی خبر صدا و سیمای

جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴، رادیو کویت به گزارش خبرگزاری عراق.

۲- مأخذ ۲، ص ۳، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از آسوشیتدپرس از ریاض، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱.

طبق این گزارش، همچنین صدام حسین درباره ی ملاقات طارق عزیز و رجوی به فهد گفته است که در این دیدار یک پیمان محرمانه میان طارق عزیز و مسعود رجوی بسته شده است که در درازمدت نتیجه ی آن آشکار خواهد شد و چون بنی صدر از مفاد پیمان اطلاعی ندارد ناراحت است. وی گفته است، تأسیس یک رژیم سوسیالیستی با چهره ی اسلامی از جمله [مفاد] این پیمان است و این حکومت سوسیالیستی قادر خواهد بود با شعار نجات و یاوری مستضعفان مردم را جذب کند.

بنا بر اطلاعات این گزارش، فهد در این دیدار گفته است که در گفت و گو با مقامات سوریه پیشنهاد کردیم که در قبال قطع حمایت سوریه از ایران [و] مصالحه با عراق، ۵ میلیارد دلار به این کشور بپردازیم، ولی مقامات سوریه این پیشنهاد را رد کردند.(۱)

۱- سند شماره ۲۱۳۶۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی خبرها و نظرها (اطلاعاتی - سیاسی - خارجی)، دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت امور خارجه، شماره ۳۶۰، ۵/۱۱/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲.

روزشمار جنگ چهار شنبه ۲۹ دی ۱۳۶۱ ۴ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۱۹ ژانویه ۱۹۸۳

۳۰۲

شهر آبادان و خرمشهر امروز نیز زیر آتش سلاح های سنگین دشمن قرار داشت که در نتیجه ی آن ۴ منزل مسکونی تخریب شد و یک بیمارستان خسارت دید.(۱)

۳۰۳

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، امروز هزاران تن از نیروهای داوطلب مردمی عضو بسیج سپاه پاسداران عازم جبهه های جنگ شدند. این نیروها که از استان های زنجان، سمنان و مرکزی بودند، از پادگان امام حسن تهران به جبهه های جنگ اعزام شدند.

بر اساس این گزارش، تعدادی از این برادران دوره ی آموزش های نظامی را در پادگان حمزه گذرانده اند و تعدادی نیز برای چندمین بار به جبهه اعزام می شوند. بر اساس همین گزارش، صبح دیروز نیز هزاران نفر از برادران بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی عازم جبهه های غرب شدند.

به گفته ی یکی از مسئولان سپاه پاسداران، مدت اقامت این افراد در جبهه به نظر خودشان بستگی خواهد داشت.(۲)

نیروهای داوطلب مردمی استان خراسان از شهرهای اسفراین، قوچان، تایباد، تربت حیدریه و شیروان و همچنین گروه هایی از یاسوج، عشایر بویراحمد و بوشهر به جبهه ها اعزام شدند.

همچنین از بندرعباس، فردوس، بهشهر و ارومیه، گروه های امدادگر و فنی مهندسی برای یاری رساندن به رزمندگان به مناطق غرب و جنوب اعزام شدند.(۳)

۳۰۴

افراد وابسته به حزب دمکرات و گروه کومه له در غرب و شمال غرب کشور دست به اقدامات خراب کارانه و ترور افراد زدند که در درگیری ها خود نیز متحمل تلفاتی شدند

۱- روزنامه ی کیهان، ۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۸، اطلاعیه ی ستاد مشترک ارتش؛ و - سند شماره ۶۴۱۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۳۰۵، ۱/۱۱/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴.

۲- روزنامه ی اطلاعات، ۳۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲، گزارشی از خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۳- روزنامه ی اطلاعات، ۲۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴.

و نیروهای خودی توانستند چند تن از آنان را دست گیر کنند. مهم ترین حوادث امروز مناطق کردنشین بدین شرح است:

۱. در پی اقدام ۲ روز گذشته ی نیروهای کومه له در به شهادت رساندن روحانی روستای یازی بلاغی در شمال غربی سقز، امروز نیز افراد این گروه به پایگاه تازه تأسیس شده ی این روستا حمله کردند و با کشتن نگهبان بسیجی این پایگاه در اقدامی غافل گیرانه، ۱۲ تن از افراد مسلح این پایگاه را که از اهالی بومی روستا بودند با خود به گروگان بردند و پایگاه را نیز به آتش کشیدند(۱)

۲. در غرب سنندج، نیروهای مسلح غیر قانونی در منطقه ی رزآب به نیروهای تأمین جاده ی پایگاه نگل حمله کردند. طبق گزارش ژاندارمری، در این حادثه ۶ نفر از مهاجمان کشته یا مجروح شدند.(۲)

۳. چهار نفر از وابستگان حزب دمکرات به منظور ترور یا ربودن ۳ تن از افراد محلی که با سپاه سنندج هم کاری می کردند، به منازل آنان مراجعه کردند که هیچ کدام از آنان در منزل حضور نداشتند. این افراد سپس با نیروهای سپاه در محله ی عباس آباد این شهر درگیر شدند که یکی از آنان زخمی و دست گیر شد.(۳)

۴. در مهاباد، نیروهای حزب دمکرات با منفجر کردن یک دکل مخابراتی، ارتباط تلفنی بخشی از این شهر را دچار اختلال کردند(۴)

نیروهای سپاه نیز در روستای موسی آلان در شمال سردشت، یکی از افراد وابسته به گروه کومه له را دست گیر کردند.(۵)

همچنین بنا به اعلام رادیو صدای انقلاب وابسته به گروه کومه له، معالجات دکتر هوشنگ مجاوری از اعضای فعال کومه له - که در روز ۱۰ دی ۱۳۶۱ به هنگام ساختن بمب آسیب دیده و از آن تاریخ تا به امروز تحت درمان بود - مؤثر واقع نشد و وی به هلاکت رسید.(۶)

۳۰۵

اقدام نیروهای سازمان مجاهدین در ترور امام جمعه ی آبدانان و تیراندازی به خودرو دادسرای انقلاب در جاده ی بهشر - گلوگاه ناکام ماند و نیروهای سپاه تعدادی از افراد سازمان را در شاهرود دست گیر کردند.

سه نفر از نیروهای مسلح سازمان مجاهدین خلق در آبدانان از شهرهای استان ایلام قصد داشتند امام جمعه ی این شهر را ترور کنند که با هوشیاری نگهبانان موفق به این کار نشدند. مهاجمان هنگام فرار به یک گروه گشتی نیروهای سپاه تیراندازی کردند که زخمی شدن ۲ تن از افراد سپاه را در پی داشت.(۷)

۱- سند شماره ۳۴۶۷۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از وزارت کشور استانداری کردستان معاونت سیاسی اجتماعی وزارت کشور، شماره ۲۵۸۷، ۴/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۵۳۳۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ:

گزارش روزانه، از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه، شماره ۳۰۳، ۲/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- مأخذ ۱، بخش دوم، صص ۱ و ۲؛ و - سند شماره ۳۴۱۱۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به مقام استانداری استان کردستان، ۳۰/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۳۴۶۴۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به ریاست شهربانی کردستان (اطلاعات)، شماره ۷۲۲، ۴/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۳۵۳۲۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۲) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۱۴۸، ۱/۱۱/۱۳۶۱ تا ۲/۱۱/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲.

۵- همان، ص ۲.

۶- سند شماره ۱۱۲۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۸۱، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳، به نقل از رادیو کومه له.

۷- سند شماره ۲۷۵۰۹۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۷ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (یگان حفاظت) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (حفاظت)، شماره ۲۵۹۲۴، ۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۰۸، ۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴، ایلام - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۱۱/۱۳۶۱.

در شاهرود نیز نیروهای سپاه یک خانه ی تیمی سازمان مجاهدین خلق را شناسایی کردند که در تلاش برای دست گیری اعضای این سازمان، ۳ نفر از آنان دست گیر شدند. ۲ نفر از این افراد که زن بودند با خوردن قرص سیانور قصد خودکشی داشتند که بی درنگ به بیمارستان منتقل شدند و یکی از آنان از مرگ نجات یافت و دیگری به هلاکت رسید.(۱)

پس از این حادثه، نیروهای سپاه در این خانه به کمین نشستند که یکی از افراد مرتبط با این خانه ی تیمی هنگام مراجعت به منزل دست گیر شد. وی اسلحه ی کلت، نارنجک و قرص سیانور به هم راه داشت.(۲)

در جاده ی بهشهر به گلوگاه نیز نیروهای سازمان مجاهدین به یک خودرو دادسرای انقلاب اسلامی تیراندازی کردند که به خودرو خساراتی وارد شد، ولی کسی آسیب ندید.(۳)

۳۰۶

در پایان جلسه ی امروز هیئت دولت، میرحسین موسوی نخست وزیر، درباره ی بودجه ی مصوبه ی هیئت دولت که قرار است برای تصویب به مجلس شورای اسلامی ارائه شود، توضیحاتی داد. وی گفت: «در این جلسه آخرین بخش های مربوط به تبصره های بودجه و هزینه ها و درآمدها به تصویب رسید و در آینده ی نزدیک پس از آماده شدن به مجلس شورای اسلامی تقدیم خواهد شد. در این بودجه نزدیک به یک میلیارد و دویست میلیون تومان تا یک میلیارد و هشتصد میلیون تومان بر اساس ضرورت ها در اختیار استاندارها قرار خواهد گرفت تا در موقع ضروری مورد استفاده قرار گیرد.»

نخست وزیر سپس جدول تعیین شده ی بودجه را بدین شرح ارائه کرد:

«بودجه ی جاری، ۱۹۷ میلیارد تومان؛ بودجه ی عمرانی، ۱۲۰ میلیارد تومان؛ بودجه ی جنگ، ۳۵ میلیارد تومان که نشان دهنده ی اراده ی ملت برای جنگ و اهمیتی است که دولت در این زمینه قائل است؛ جمع بودجه ی جاری و جنگ، ۲۳۲ میلیارد تومان؛ درآمدها، ۳۸۵ میلیارد تومان و کسر بودجه یی که هم اکنون مطرح است، ۲۵ میلیارد تومان است که در چند روزه ی آینده ممکن است کمی تغییر کند.»

وی افزود: «کسری بودجه در سال ۱۳۶۲ به صورت قابل ملاحظه یی نسبت به کسری بودجه ی سال ۱۳۶۱ کاهش یافته است.» نخست وزیر اضافه کرد: «دولت به دلیل اهمیتی که برای مهاجرین جنگی و بازسازی مناطق جنگ زده قائل است، مبلغ ۱۰ میلیارد تومان را به آن اختصاص داده است. در بودجه ی سال آینده به مسئله ی کشاورزی اهمیت خاصی داده شده و کسانی که در رابطه با مسائل کشاورزی گام بر می دارند، قدرت خود را در اجرای این مسائل بیش از این ها می بینند.»(۴)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۰۶، ۳۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۷، سمنان - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۹/۱۰/۱۳۶۱.

۲- سند شماره ۴۳۶۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت امنیتی منطقه یک، از فرماندهی سپاه پاسداران

انقلاب اسلامی منطقه یک به فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۲۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۴.
۳- سند شماره ۵۵۳۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از بهشهر به مرکز فرماندهی، ۲۸/۱۰/۱۳۶۱، سند تک برگی.
۴- مأخذ ۲، ص ۳.

۳۰۷

احمـد عزیزی قـائم مقـام وزارت امـور خـارجه دربـاره ی تحرکـات اخیر دیپلماتیـک منطقه و نقش سـوریه در زمره ی یکی از بـازیگران این عرصه ی سیاسـی گفت: «هـدف عمـده ی این سـفرها تقلیـل حمـایت های دولت های مترقی منطقه از جمهوری اسـلامی ایران و همچنین هماهنـگ و متحـد کردن نیروهای رو به زوال ارتجاع منطقه علیه جمهوری اسـلامی ایران است.» قائم مقام وزارت امور خارجه در مورد علل شرکت مقامات سوریه در رفت و آمدهای سیاسی نیز گفت: «با توجه به مذاکرات لبنان و اسـرائیل و خطراتی که این مـذاکرات برای آرمـان فلسـطین و به طور کلی کشورهای عربی و اسـلامی دارد و همچنین تلاش هـایی که برای متواری قرار دادن نیروهـای سوری و اسـرائیل به عمل می آیـد، عمـدتاً به نظر می رسـد که تماس های مقامات دولت سوریه با کشورهای منطقه در رابطه با این مسئله است.»(۱)

۳۰۸

برخی منابع سیاسـی اعلام کردند که دفتر خبرگزاری اتحاد جماهیر شوروی (تاس) در تهران بسته شده است. رادیو کلن نیز که از جمله ی این منابع خبری است، ضمن اعلام تعطیلی این بنگاه خبری اعلام کرد:

«وزارت ارشـاد اسـلامی که مسئول امور روابـط عمومی دولت است، قبلاًـ بـا تمدیـد مـدت اقامت خبرنگار آژانس خبرگزاری شوروی (تاس) در تهران مخالفت کرده بود.

علت بسـتن دفتر آژانس خبرگزاری شوروی (تاس) انتشار تفسیری از این خبرگزاری بوده است که طی آن مقامات ایرانی متهم شـده بودنـد به این که در رابطه بـا حوادثی که در برابر سـفارت اتحـاد جمـاهیر شوروی در تهران در تاریـخ بیست و هفتم مـاه دسامبر سال گذشته روی داده است، سکوت کرده اند و از خود صبر و شکیبایی نشان داده اند.»(۲)

خبرگزاری فرانسه نیز این اقـدام را تحولی در روابط دو کشور نامیـد و اعلام کرد که دو کشور قصـد تـداوم و توسـعه ی آن را ندارند. در گزارش این خبرگزاری آمده است:

«بسـته شدن دفتر خبرگزاری تاس در تهران نشان گر جو بحرانی تازه یی است که در آن مناسبات میان شوروی و ایران از زمان به ثمر رسیدن انقلاب اسلامی تحول می پذیرد.

ناظران ضمن ابراز این مطلب می افزایند: "مخفی نگاه داشته شدن این خبر از جانب دو

۱- روزنامه ی کیهان، ۲۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۱۸، رادیو کلن.

طرف نشان می دهد که آن ها نمی خواهند مناسبات میان دو کشور به حالت بحرانی درآید. تا این لحظه، مطبوعات ایران از اشاره به بسته شدن دفتر خبرگزاری تاس خودداری کرده اند."»

این خبرگزاری در بررسی اجمالی روابط دو کشور از زمان پیروزی انقلاب تا کنون اعلام کرد: «از زمان برقراری جمهوری اسلامی در ایران، مناسبات تهران و مسکو به دلیل حوادث متعددی به تیرگی گراییده که مهم ترین رویداد این حوادث قطع گاز صادراتی ایران به شوروی به علت عدم توافق در مورد بهای آن بود.

یکی دیگر از این عوامل، بمب باران یک روستای ایرانی در ۲۵ کیلومتری مرزهای افغانستان در آوریل گذشته توسط هواپیماهای روسی می باشد. مع هذا هرگز لحن ایران با وجود این که سیاستش بر پایه ی نه شرقی و نه غربی بوده، بر اساس قطع روابط یا بستن دفتر خبرگزاری شوروی نبوده است.

از سوی دیگر، اتحاد شوروی یک طرف اقتصادی مهم و یک راه ترانزیتی کالاهای اروپایی برای ایران است. شوروی همچنین به طور مستقیم یا غیر مستقیم از طریق کشور ثالثی مثل کره ی شمالی و ویتنام، اسلحه ی مورد نیاز ایران در جنگش با عراق را تأمین می کند.

از طرف دیگر، ایران با توجه به این که عراق شهرهای مرزی ایران را با موشک های زمین به زمین روسی بمب باران می کند، تأمین اسلحه ی عراق توسط شوروی را تقبیح می کند.»(۱)

۳۰۹

خبرگزاری رویتر، سفر شاهزاده عبدالله به عراق و سفر صدام حسین به عربستان و دیدار وی با فهد پادشاه عربستان را از جمله تلاش های عربستان سعودی برای حل اختلاف عراق و سوریه اعلام کرد.

به گزارش رویتر: «در این گفت و گوها جنگ عراق - ایران و اوضاع منطقه مورد بحث قرار گرفته است. همچنین، عبدالله بن عبدالعزیز ولی عهد رژیم سعودی که در طول هفته ی گذشته از بغداد و دمشق دیدار کرد و با صدام و حافظ اسد مذاکراتی به انجام رساند، بار دیگر هم راه صدام به بغداد رفته است.»

رویتر به نقل از خبرگزاری قطر می افزاید: «چنین استنباط می شود که کوشش های سعودی ها برای برطرف ساختن اختلافات دولت های سوریه و عراق نتایج مثبتی به بار آورده و به زودی اعلام شود.»(۲)

رادیو اسرائیل نیز در همین خصوص به نقل از خبرگزاری قطر اعلام کرد: «در رابطه با دیدار کوتاه رئیس جمهوری عراق از عربستان سعودی، خبرگزاری قطر گزارش داد که یکی از موضوع های مورد بحث، جنگ ایران و عراق و تلاش دولت عربستان برای دور ساختن سوریه از حکومت اسلامی ایران بوده است.»(۳)

۱- مأخذ ۱۱، ص ۲۰، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری فرانسه از تهران، ۲۹/۱۰/۱۳۶۱.
۲- مأخذ ۲، ص آخر، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی گزارشی از خبرگزاری رویتر به نقل از خبرگزاری قطر.
۳- مأخذ ۱۶، ص ۱۶، رادیو اسرائیل خبرگزاری قطر.

خبرگزاری عربستان سعودی نیز با احتیاط با موضوع سفر صدام حسین به ریاض برخورد و اعلام کرد: «در جریان این ملاقات، اوضاع کنونی جهان عرب و به ویژه جنگ ایران و عراق مورد بررسی قرار گرفته است. همچنین، عبدالله بن عبدالعزیز که در طول هفته ی گذشته از بغداد و دمشق دیدار و با صدام حسین و حافظ اسد مذاکراتی به انجام رسانده، بار دیگر هم راه صدام به بغداد رفته است.»(۱)

خبرگزاری جمهوری اسلامی نیز به نقل از منابع رسمی منطقه، درباره ی تلاش عربستان سعودی در خصوص موضوعات یادشده چنین گزارش داد:

«سفر چند روز گذشته ی ولی عهد سعودی به سوریه و گفت و گوهایش با رئیس جمهوری سوریه - که پس از ملاقات وی با صدام در عراق انجام شد - نه تنها در زمینه ی جنگ عراق علیه ایران بوده، بلکه وی از طرف شاه فهد مأمور برقراری روابط دوستانه بین حافظ اسد و صدام بوده است. و از آن جمله عبور محدود نفت عراق از خاک سوریه به خاطر نجات رژیم بغداد از بحران مالی را نیز می توان نام برد.(۲)

۳۱۰

مجله ی امریکایی تایم درباره ی تحولات سیاسی جنگ ایران و عراق به خصوص دیدار مسعود رجوی با طارق عزیز و دیدار وزیر خارجه ی مصر با مقامات فرانسوی و همچنین کمک های تسلیحاتی فرانسه به عراق نوشته است:

«رژیم عراق در پیش بینی و انتظار یک تهاجم جدید ایرانی ها پس از تمام شدن فصل باران در ماه آینده، دست به اقدامات وسیع دیپلماتیک جهت بهبود بخشیدن به روابط بغداد با غرب و نیز مستحکم کردن موقعیت خود در جهان عرب زده است. هفته ی پیش، معاون نخست وزیر عراق، طارق عزیز، برای انجام چند مأموریت به پاریس پرواز کرد. وی با مسعود رجوی رهبر مجاهدین خلق (سازمان چریکی چپ گرای ایرانی که به دنبال سرنگون کردن آیت الله روح الله خمینی و دولت تهران است) ملاقات کرد. بعد از این ملاقات، عزیز و رجوی با انتشار یک بیانیه ی مشترک خواهان پایان دشمنی ها میان ایران و عراق با یک صلح مسالمت آمیز شدند. با این که معامله ی عزیز با رجوی بسیار غیر عادی بود، تهران دلیل بیش تری برای نگران شدن از ملاقات عزیز با پطروس غالی وزیر مشاور در روابط خارجه ی مصر و مقامات فرانسوی داشت. مصر برای عراق مهمات و قطعات یدکی فراهم آورده است. در مقابل، رژیم عراق یک دولت سخت گیر عرب که زمانی پس از امضای قرارداد صلح با اسرائیل حامی طرد مصر بود، طرف دار گمنام بازگشت مصر به جمع اعراب شده است.»

تایم در ادامه نوشته است: «عزیز پس از ملاقات با غالی گفت که: "بغداد نسبت به بازگشت کامل مصر به سازمان عرب متعهد است." فرانسه در تلاش خود جهت حفظ

۱- روزنامه ی کیهان، ۳۰/۱۰/۱۳۶۱، ص آخر، منامه، ریاض، داکار، خبرگزاری ها (خبرگزاری عربستان سعودی).

۲- مأخذ ۱۱، ص ۲

توازن قدرت در منطقه از هنگام شروع جنگ بیش از ۴ میلیارد دلار تسلیحات به عراق فروخته است. هر چند هیچ گونه ارقامی در مورد فروش تسلیحات جدید به عراق فاش نشده، ولی مقامات فرانسوی با ۳ برابر کردن واردات نفت خام از عراق جهت کمک به این کشور برای پرداخت هزینه ی خرید تسلیحات جدید موافقت کردند. هنگام ترک فرانسه، طارق عزیز به گرمی از دوستان فرانسوی خود تشکر کرد.»(۱)

۱- مأخذ ۱۱، صص ۳ و ۴، مجله ی تایم چاپ امریکا، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۹/۱۰/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ پنج شنبه ۳۰ دی ۱۳۶۱ ۵ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۲۰ ژانویه ۱۹۸۳

۳۱۱

در گلوله باران امروز شهر آبادان چند نقطه از شهر تخریب یا دچار آتش سوزی شد.(۱)

۳۱۲

به دنبال حمله ی روز گذشته ی نیروهای گروه کمونیستی کومه له به پایگاه روستای یازی بلاغی سقز، در اولین ساعات امروز، عده یی از نیروهای خودی بدون هماهنگی های لازم به تعقیب آنان پرداختند و در بارش شدید برف و در حالی که مه غلیظی منطقه را فراگرفته بود، در نزدیکی روستای آخ کند در شرق روستای یازی بلاغی به کمین نیروهای کومه له افتادند و چند نفر از جمله بی سیم چی گروه به شهادت رسید. وی قبل از شهادت برای آن که رمز مکالمات بی سیم به دست نیروهای کومه له نیفتد، کاغذ کد رمز بی سیم را بلعیده بود، ولی نیروهای کومه له شکم بی سیم چی را شکافته و کد رمز را بیرون آوردند و با فریب دادن افراد خودی خواستار نیروهای کمکی شدند و برای بار دوم، نیروهای خودی در کمین آنان گرفتار شدند، ولی این بار با پی بردن به نیرنگ نیروهای کومه له با هوشیاری و با تحمل کم ترین تلفات خود را از مهلکه نجات دادند. با فرارسیدن نیروهای کمکی، مهاجمان منطقه ی عملیات را ترک کرده، به کوه های اطراف عقب نشینی کردند. در این درگیری ها در مجموع، ۳۹ نفر شهید شدند که ۱۲ نفر از سربازان ژاندارمری؛ ۱۰ نفر از نیروهای ارتش؛ ۲ نفر از سپاه؛ ۱۰ نفر از پیش مرگان کرد مسلمان و ۵ نفر از نیروهای بومی روستای یازی بلاغی بودند. از تلفات واردشده بر نیروهای کومه له گزارشی ارسال نشده است.

فرمانده سپاه ناحیه ی کردستان در نامه یی به فرماندهی قرارگاه حمزه، کمبود شدید نیروی بسیجی در گروه های جندالله که به منظور تعقیب مهاجمان اعزام شده بودند و نبود پشتیبانی هوایی در مرحله ی بعدی عملیات را از جمله ضعف های عمده ی نیروهای خودی عنوان کرده است.(۲)

۱- روزنامه ی کیهان، ۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۸، اطلاعیه ی ارتش ستاد مشترک.

۲- سند شماره ۰۶۴۲۶۰۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه؛ شماره ۳۰۵، ۲/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۲۰۶۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری کردستان به ارگان های نظامی و انتظامی، ۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۴۱۰۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به مقام استانداری استان کردستان، شماره ۱۳۷، ۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۵۳۵۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی کردستان به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، شماره ۲۸۴۷، ۲/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

اقدامات افراد وابسته به حزب دمکرات و گروه کومه له در غرب و شمال کشور، شهادت روحانی روستای آبگرم سلماس را در پی داشت و مقابله ی نیروهای خودی با افراد مسلح غیر قانونی در این بخش ها، اسارت چند تن از افراد حزب دمکرات؛ آزادی گروگان ها و به دست آمدن تعدادی سلاح و مقداری مهمات را.

۱. نیروهای حزب دمکرات کردستان با نفوذ به روستای آبگرم در ۲۰ کیلومتری جنوب سلماس، روحانی روستا به نام ملا عزیز جنگلی را از منزلش ربودند و پس از شکنجه، با شلیک ۳ گلوله به سرش به شهادت رساندند.

ملا عزیز جنگلی از روحانیان سنی و متعهد سلماس بود و در مسابقات حفظ و قرائت قرآن در سطح استان و سطح کشور مقام های اول و سوم را کسب کرده بود.(۱)

۲. در سنندج، نیروهای حزب دمکرات به قصد ترور یکی از روحانیان این شهر به منزل وی مراجعه کردند که وی در منزل حضور نداشت.

افراد حزب هم با به رگبار بستن منزل این روحانی - که از سال ۱۳۳۲ دارای سوابق مبارزاتی بود - آن جا را ترک کردند.

این افراد همچنین به سمت یک خودرو گشت شهربانی تیراندازی کردند که زخمی شدن یکی از اهالی شهر را در پی داشت.(۲)

۳. در شمال دیواندره، نیروهای کومه له با نفوذ به روستای زرینه اقدام به بمب گذاری در محل تجمع خودروهای وزارت راه کردند که یکی از بمب ها در ساعت ۸ عمل کرد و به یک بولدوزر آسیب رساند، ولی بقیه ی بمب ها قبل از انفجار به دست نیروهای سپاه خنثی شد.(۳)

نیروهای خودی نیز برای مقابله با نیروهای مسلح غیر قانونی اقداماتی را انجام دادند:

۱. در شهر مهاباد، نیروهای سپاه موفق شدند ۵ نفر از اعضای رده بالای کادر شهری حزب دمکرات را دست گیر کنند. این افراد به طور مخفیانه در شهر فعالیت می کردند.(۴)

۲. در شمال شرقی سنندج نیروهای سپاه در یک عملیات گشت زنی وارد روستای دول بندی شده، با چته های حزب دمکرات درگیر شدند. در این درگیری یک تن از افراد حزب اسیر شد و ۴ تن از نیروهای جهاد سازندگی که در اسارت نیروهای حزب دمکرات بودند، آزاد شدند.

در این عملیات همچنین ۲ دستگاه بی سیم پی.آر.سی۷۷؛ یک قبضه سلاح؛ ۳ هزار فشنگ؛ ۵۰ نارنجک؛ یک گونی دینامیت،

فتیله و چاشنی و... به دست آمد.(۵)

۳. در محور سنندج - کامیاران نیروهای خودی به منظور پاک سازی روستای نران وارد این روستا شده، ضمن فراری دادن نیروهای حزب دمکرات موفق شدند ۲ تن از افراد بومی را که به دست افراد حزب دمکرات اسیر شده بودند، آزاد کنند.(۶)

۱- روزنامه ی کیهان، ۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲۳، ارومیه؛ و - مأخذ ۲، بخش اول.

۲- سند شماره ۶۴۲۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۳۰۶، ۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۲۳۲۱۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اخبار مناطق کردنشین، از دفتر نخست وزیری، شماره ۷۹، ۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۳- سند شماره ۶۴۲۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۳۰۷، ۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۰۸۸۰۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به دادستانی محترم سپاه برادر قمی، شماره ۱۴، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۹.

۴- مأخذ ۲، بخش اول؛ و - سند شماره ۰۸۸۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی هفتگی، از ستاد مرکزی سپاه پاسداران (طرح و برنامه عملیات) اطلاعات و عملیات به قائم مقام کل سپاه، شماره ۵۴، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴؛ و - سند شماره ۳۵۳۲۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۲) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات شعبه طرح و عملیات (نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات شعبه غیر نظامیان، ۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۵- مأخذ ۲، بخش اول؛ و - سند شماره ۳۵۳۳۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی کردستان به فرماندهی قرارگاه حمزه، شماره ۲۸۴۴، ۱/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۵۳۵۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از روابط عمومی ناحیه ی کردستان به روابط عمومی قرارگاه حمزه، شماره ۲۸۴۸، ۲/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- مأخذ ۷، بخش دوم.

همچنین به نوشته ی خبرنامه ی روابط عمومی ستاد مرکزی، با استناد به گزارش قرارگاه حمزه، نیروهای این قرارگاه در چند مرحله عملیات که آخرین مرحله ی آن امروز اجرا شد، ۱۰ روستا از توابع تکاب را پاک سازی کردند. در این عملیات ها، ۲۵ تن از نیروهای مسلح غیر قانونی کشته یا زخمی شدند(۱)

۳۱۴

حجت الاسلام ناصری حاکم شرع و رئیس دادگاه انقلاب اسلامی استان یزد، درباره ی اقدامات امنیتی انجام شده برای انهدام گروه های مسلح غیر قانونی به خصوص گروه کمونیستی سهند در این استان گفت:

«بعد از شهادت سومین شهید محراب حضرت آیت الله صدوقی قدس سره در سراسر کشور، مشخصاً فعالیت در جهت دست گیری و خنثی نمودن توطئه های گروهک محارب بوده است و در استان یزد هم ما موفق بوده ایم تا حدود زیادی این ماده ی فساد را ریشه کن کنیم. بعد از شهادت آیت الله صدوقی ما یک ریشه ها و شاخه هایی را در اطراف یزد کشف نموده و با تلاش پی گیر برادران، اعضای این شاخه ها دست گیر شده اند و بعضی که کم تر مجرم بوده اند پس از مدتی با تضمین آزاد شده اند و بعضی هم جهت تکمیل پرونده و محاکمه در حبس مانده اند. اخیراً گروه اتحادیه ی مبارزه ی کمونیستی معروف به "سهند" که در مرحله ی تدارک و تبلیغات و نیز در تلاش برای جمع آوری اسلحه و مهمات بوده اند و شاخه ی مفصلی در یزد و اصفهان داشته اند، شاخه ی آن ها در یزد به کلی متلاشی و ریشه کن شده و افراد آن در حال حاضر تحت محاکمه و بازداشت به سر می برند. در اصفهان هم بحمدالله اعضای آن دست گیر شده اند و در حال حاضر از نظر گروهک ها با هوشیاری برادران سپاه و یاری سازمان اطلاعاتی ۳۶ میلیونی که بیدار و مراقب قضایا هستند [مشکلی وجود ندارد].(۲)

۳۱۵

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور در دیدار با گروهی از نیروهای بسیج درباره ی اقداماتی که به تازگی برای بازگرداندن مجدد مصر به جمع کشورهای عربی انجام می شود، گفت:

«بیش تر کسانی که این تلاش را می کنند دلشان به حال مصر نسوخته، بلکه می خواهند راه مذاکره ی خود با صهیونیست ها را هموار کنند و چون رژیم مصر اولین خائن انجام دهنده ی مذاکرات کمپ دیوید است و دور ماندن او از دنیای عرب سازگار با این موضوع نیست، لذا سعی در بازگشت مصر به جهان عرب دارند که مسلماً موفق

۱- سند شماره ۰۸۹۲۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبرنامه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۳۶، ۷/۱۰/۱۳۶۱، ص ۶، به نقل از گزارش از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع).

۲- روزنامه ی کیهان، ۳۰/۱۰/۱۳۶۱، ص ۷.

نخواهند بود، زیرا آن ها سعی می کنند به رژیمی در جهان عرب حیثیت دهند که در داخل کشور خود حیثیت ندارد.

آن ها سعی دارند که دشمنی ملت ها و دولت های مترقی با رژیم خائن مصر را کاهش دهند، غافل از این که دشمنی های انقلابی ملت مصر با آن رژیم روزافزون است و آن ها باید بدانند هر رژیمی که در جهان عرب با صهیونیست ها سازش کند، پایان عمرش نزدیک شده و محکوم به نابودی است.»

رئیس جمهور همچنین درباره ی پرهیز از وابستگی و اتکا به خواست الهی در پیروزی مردم فلسطین گفت:

«اگر مدعیان دفاع از فلسطین به خداوند متعال متکی شوند، مطمئناً فلسطین آزاد خواهد شد. کسانی که نام فلسطین را یدک می کشیدند، برای روز مبادا به شرق و غرب متوسل شدند و بالاخره ابرقدرت ها همان کاری را با آنان کردند که فلسطین هرگز چنین آزمایشی به خود ندیده بود.

تنها به شرط مقاومت در برابر فشارهای جهانی است که خواهند توانست همه ی این ضعف ها، غربت ها و تنهایی ها را به قدرت بدل کنند.»(۱)

۳۱۶

میرحسین موسوی نخست وزیر، درباره ی تحرکات سیاسی اخیر در سطح منطقه با اشاره به توان نظامی ایران گفت: «تنها چیزی که تمام این توطئه ها را می تواند خنثی کند اراده ی منسجم و آهنین ملت ماست که دشمنان را دچار خسران و یأس کرده است.» نخست وزیر افزود:

«همان طور که ریاست محترم مجلس اعلام کرده اند، خلیج فارس شیشه ی عمر بسیاری از قدرت هاست و این شیشه در دست نظام ما قرار دارد و خود این مسئله به صورت یک عامل بازدارنده مطرح است، اما ما فکر نمی کنیم که آن قدر این رژیم های ارتجاعی دچار کم عقلی بشوند که دست از پا خطا کنند. ما به این کشورها توصیه می کنیم به جای این مسافرت های بیهوده و تبلیغات علیه انقلاب اسلامی در منطقه گوش های خود را بازکنند و به مطالبی که به صورت منطقی برای همه ی وجدان های بشری قابل درک و پذیرش است، توجه نمایند.»(۲)

۱- مأخذ ۱.

۲- مأخذ ۱۰، ص ۲.

رادیو بی بی سی همچنان به انعکاس دیدار مسعود رجوی با طارق عزیز می پردازد.

گزارش رادیو بی بی سی که به نظر می رسد تلاشی برای عادی جلوه دادن این گونه داد و ستدهای سیاسی باشد در این محورها تنظیم شده است: حمایت سابقه دار دو کشور ایران و عراق از تشکل ها و گروه های مخالف یک دیگر؛ آلوده بودن مخالفان ملاقات رجوی و طارق عزیز به رابطه با عراق و دریافت کمک های مالی از آن کشور؛ اعتراض تلویحی بنی صدر به این دیدار و...

دیدار دو هفته ی پیش طارق عزیز نخست وزیر عراق با مسعود رجوی رهبر سازمان مجاهدین خلق و مسئول شورای ملی مقاومت، در میان گروه ها و شخصیت های سیاسی ایرانی در خارج واکنش های شدیدی را در پی داشته است.

باقر معین درباره ی روابط عراق با مخالفان دولت ایران چنین می گوید:

«دو کشور ایران و عراق لزوماً نسبت به مخالفان داخلی طرف دیگر توجه خاصی مبذول می داشتند. کمک به کردها از سوی ایران و عدم کمک و شکست ملامصطفی پس از انعقاد قرارداد الجزیره در سال ۱۹۷۵ میان دو کشور، نمونه ی فاجعه بار این روابط است.

نمونه های دیگر آن پس از انقلاب به ویژه که آیت الله خمینی سال های درازی در عراق در تبعید به سر برد، بسیار است. مثل حمایت ایران از کردهای عراقی و به خصوص حمایت ایران از شیعیان عراقی که در اکثریت اند و فاقد قدرت سیاسی. یا حمایت عراق از کردهای ایرانی و برخی از گروه های خوزستانی و مخصوصاً دادن کمک مالی و ایستگاه های رادیو به مخالفان رژیم ایران. با توجه به این سوابق است که باید دیدار طارق عزیز و مسعود رجوی را در نظر گرفت. کردها و مجاهدین که هر دو عضو شورای ملی مقاومت اند، علی رغم عقب نشینی های فراوان، هنوز در داخل ایران دارای سازمان هستند و مسلحانه با حکومت ایران می جنگند. از این رو، طارق عزیز به دیدن مسعود رجوی رفت که مسئول شورای ملی مقاومت است، اما پیش از این دیدار، طارق عزیز در مصاحبه یی به لوموند از اهمیتی که عراق برای کردها و مجاهدین قائل است سخن گفت و افزود که با دیگر جناح های مخالف نیز دارای روابط عالی است.

وی افزود: "ترجیح می دهم که در این موضوع وارد جزئیات این که ما به آن ها کمک مادی می دهیم یا نه، نشوم؛ چه این امر مایه ی ناراحتی و یا شرم ساری آن ها را فراهم خواهد

آورد" و در واقع، آقای طارق عزیز با این سخنان همین کار را هم کرد، چون بسیاری از گروه ها بلافاصله تکذیب نامه صادر کردند و برخی گفتند نه از عراق کمکی گرفته اند و نه با عراق متجاوز به تفاهمی رسیده اند و آن گاه به دیدار مسعود رجوی با طارق عزیز حمله کردند. البته، برخی از این حملات خالی از حس رقابت و حسادت نیست، اما آنچه که شاید نشان دهنده ی نگرانی از تأثیر سوء این ملاقات بر مردم ایران باشد، بیانیه ی آقای بنی صدر رئیس شورا است که لزوم صدور بیانیه یی را در این مورد حس کرد.

آقای بنی صدر گفت که آمدن طارق عزیز را باید به منزله ی اعتراف به شکست از سوی یک متجاوز به نمایندگان مقاومت ملت ایران تلقی کرد.

البته، هم کاران آقای بنی صدر در روزنامه ی انقلاب اسلامی که در پاریس منتشر می شود، از این هم فراتر رفته و نوشتند: "گروه هایی که در مصاحبه ی طارق عزیز با لوموند آمده که از عراق کمک های مالی و غیر مالی دریافت می کنند، باید وضعیت خود را هر چه زودتر روشن بگردانند."

گرچه در بیانیه ی مشترک طارق عزیز و مسعود رجوی آمده که این روابط بر مبنای تفاهم متقابل سیاسی است و نه بر مبنای حمایت های نوع دیگر، با این حال، یکی از ناظران ایرانی که برای دفاع از آزادی و عدالت با رژیم گذشته و کنونی ایران مبارزه کرده، درباره ی این دیدار چنین گفت: "تجاوز عراق به خاک ایران، مایه ی خسارات جانی و مالی فراوان در ایران شد. از این گذشته، رژیم عراق هیچ گونه بنیاد اخلاقی ندارد و لذا مذاکره با یک چنین رژیمی نه تنها خطای سیاسی بزرگی است، بلکه گناهی است نابخشودنی.

در هر حال، مجاهدین و رهبرشان مسعود رجوی نظر دیگری دارند. آن ها معتقدند که این دیدار گامی است در راه صلح و آزادی ایران. از رژیم کنونی و از این گذشته شاید با توجه به عقب نشینی هایی که در داخل ایران مجاهدین گذاشته اند، رهبری مجاهدین در پاریس احساس می کند که باید وانمود کند که مشغول فعالیت است.»(۱)

۳۱۸

خبرگزاری جمهوری اسلامی در یک جمع بندی از مواضع رسانه های کویت از تغییر لحن مطبوعات و رسانه های کویت در برابر ایران خبر داد.

خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران با یادآوری نامه ی صدام حسین به امیر کویت و جواب وی به صدام به گونه یی درصدد ارتباط این نامه نگاری ها و تحولات اخیر در

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۰۷، ۱/۱۱/۱۳۶۱، صص ۱۶ و ۱۷، رادیو بی بی سی، ۳۰/۱۰/۱۳۶۱؛ و - واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱/۱۱/۱۳۶۱، صص ۱۴ و ۱۵، رادیو بی بی سی، جام جهان نمای اول.

رسانه های کویتی است. در گزارش این خبرگزاری آمده است:

«هر چند متن نامه هایی که طی هفته ی گذشته میان امیر کویت و صدام تبادل شد فاش

نشده است، ولی طی هفته ی جاری، ارگان های رسمی کویت و رسانه های گروهی این کشور با تغییر نسبی در موضع خود نسبت به جمهوری اسلامی ایران لحن ملایم تری در پیش گرفته اند. روزنامه های الوطن، الانباء و الرأی العام، طی هفته ی گذشته با احتیاط عمل کرده و کم تر به مقاله های توهین آمیز و یا انتشار اخبار منفی پرداخته اند. همچنین، روزنامه های الانباء و الوطن در شماره ی امروز خود خبر مربوط به بودجه ی ۴ میلیارد دلاری جنگ را چاپ کرده اند. روزنامه های عرب تایمز و کویت تایمز که به زبان انگلیسی منتشر می شوند، بیش از روزنامه های عرب زبان این کشور تغییر موضع داده اند و حتی برای اولین بار خبر بودجه ی ۴ میلیارد دلاری جنگ با عراق را با تیترهای بزرگ در صفحه ی اول خود چاپ کرده اند. این روزنامه ها، روز گذشته نیز خبری تحت عنوان "خشم ایران از ائتلاف نفت جهان اسلام توسط رژیم طرف دار غرب سعودی به نفع غرب" منتشر کرده بودند.

روزنامه ی القبس نیز برای اولین بار در شماره ی پریروز خود متن قطع نامه ی پنج سازمان فلسطینی در لیبی را که در آن ماده یی مربوط به لزوم پشتیبانی از انقلاب اسلامی ایران و قطع مناسبات با رژیم عراق وجود داشت، منتشر کرده و دیروز نیز با تیتر بزرگ در صفحه ی اول خود طرحی به منظور نظرخواهی شامل ۱۹ سؤال مطرح کرده و از اعراب و فلسطینی های مقیم کویت خواسته بود با جواب به این سؤال ها نظر خود را در مورد عرفات، ۵ سازمان مخالف عرفات و طرح فاس به دفتر روزنامه ارسال کنند.

جالب این است که در یکی از این ۱۹ سؤال، روزنامه از خوانندگان خود خواسته بود تا به این مسئله که (آیا در حال حاضر پشتیبانی از ایران بر علیه عراق به نفع مسئله ی فلسطین است)، پاسخ دهند.

روزنامه ی السیاسه نیز طی هفته ی گذشته این خط را دنبال کرده و به دنبال سرمقاله ی ۳ روز قبل خود مبنی بر لزوم گذشت از اشتباه عراق و احتیاج به هم کاری کشورهای منطقه من جمله ایران، امروز نیز [در] سرمقاله یی به قلم احمد جارالله سردبیر این روزنامه تحت عنوان "پرداخت غرامت برای پایان دادن بلامانع است"، می نویسد: "ایران یک کشور پراهمیت در منطقه است و با داشتن مناسبات صمیمانه با کشورهای هم جوار خود می تواند بسیاری از فواید حسن هم جواری را کسب کند." وی می افزاید: "ما اکنون دریافته ایم که جنگ های میان ما جز به نفع ابرقدرت ها نیست و اکنون نیز با احترام به قبول شرایط ایران از جانب عراق می گوییم پرداخت این پول به ایران بهتر از تبدیل آن به اسلحه و کشتار ملت دو کشور است، ولی آیا این غرامت می تواند برای ایران ارزشی به اندازه ی دوستی و محبت و هم کاری و حسن هم جواری با عراق و کلیه ی همسایگان آن در منطقه داشته باشد. از

طرف دیگر، دولت کـویت نیز طی یـادداشتی که امروز تسـلیم سـفارت جمهـوری اسـلامی ایران در کویت کرد، ضـمن اظهـار تمایل به لزوم توسعه ی مناسبات دوستانه میان دو کشور، در

مورد اهانت جراید کویت به جمهوری اسـلامی ایران نوشته است: "این مطلب به جراید کویتی تذکر داده شده، ولی مطبوعات جمهوری اسلامی ایران نیز از هیچ گونه جوسازی بر علیه کویت دریغ نکرده و حسن هم جواری را رعایت ننموده اند.(۱)

۱- مأخذ ۱۳، بخش اول، صص ۴ و ۵، کویت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۰/۱۰/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ جمعه ۱ بهمن ۱۳۶۱ ۶ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۲۱ ژانویه ۱۹۸۳

۳۱۹

شهر آبادان امروز هدف حملات توپ خانه یی ارتش عراق قرار گرفت. همچنین به حریم هوایی ایلام و خوزستان تجاوز شد.

شهر آبادان به طور پراکنده هدف گلوله های توپ های عراق قرار گرفت که بر اثر آن ۴ نفر مجروح شدند و ۳ منزل مسکونی تخریب شد.(۱)

هواپیماهای عراقی نیز با تجاوز به حریم هوایی استان ایلام و خوزستان، بخش هایی از شهر دهلران را بمب باران کردند که خساراتی به شهر وارد شد، اما تلفات جانی به بار نیامد.

در این باره ستاد مشترک ارتش با صدور اطلاعیه یی اعلام کرد که در ساعت ۱۱:۲۰ و ۱۱:۴۰ امروز، دو هواپیمای عراقی در غرب دزفول هدف آتش جنگنده های نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران قرار گرفتند و در خاک عراق سرنگون شدند.(۲)

۳۲۰

یک تیپ از نیروهای عراقی در منطقه ی گره شیر حد فاصل رودخانه ی چنگوله و سرخه در منطقه ی عمومی ایلام، به قصد تصرف ارتفاع استراتژیک چنگوله وارد عمل شدند.

ساعت ۳:۳۰ بامداد نیروهای عراقی با بهره گیری از آتش پشتیبانی توپ خانه ی ارتش عراق، به این منطقه حمله کردند، اما نیروهای خودی با اقدامات تدافعی به موقع، توانستند مانع پیشروی دشمن شوند و در نهایت با ورود نیروهای عشایر و محاصره ی مهاجمان، فرمانده نیروهای عمل کننده ی عراق و حدود ۴۰ نفر دیگر از مهاجمان کشته یا زخمی شده و نیروهای عراقی مجبور به عقب نشینی شدند.(۳)

فرماندهی منطقه ی ۷ سپاه کشوری در گزارشی به فرماندهی کل سپاه درباره ی نتایج این عملیات چنین گزارش داد: «دشمن با متحمل شدن تلفات سنگین و با به جای گذاشتن تعداد زیادی کشته و مجروح و تعداد قابل ملاحظه یی اسلحه و تجهیزات

۱- سند شماره ۶۴۲۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۳۰۷، ۳/۱۱/۱۳۶، ص ۵.

۲- روزنامه ی کیهان، ۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۸، اطلاعیه ی ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی؛ و - سند شماره ۶۴۲۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۳۰۶، ۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - روزنامه ی کیهان، ۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳.

۳- سند شماره ۰۸۸۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی هفتگی، از ستاد مرکزی سپاه پاسداران (طرح و برنامه عملیات) اطلاعات عملیات به قائم مقام کل سپاه، شماره ۵۴، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۰۸۸۲۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به قائم مقام فرماندهی، شماره ۱۴، ۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۳.

مجبور به فرار شد که در میان کشته شدگان چندین افسر و درجه دار دیده می شود.»

در ادامه ی این گزارش آمده است: «جنازه ی تعداد زیادی از مزدوران هم اکنون در منطقه ی عملیات پراکنده می باشد. در ضمن، ۴ نفر از برادران به درجه ی رفیع شهادت نایل آمدند.»(۱)

اکبر ترکان استاندار ایلام، در خصوص نقش نیروهای مردمی و به ویژه عشایر ایل شوهان در دفع این تجاوز گفت: «چادرنشینان عشایر اهل شوهان به محض مشاهده ی حمله ی پیاپی دو گردان عراقی، با سلاح های سبک خود به کمک نیروهای جمهوری اسلامی شتافتند.»

استاندار ایلام همچنین افزود: «اهالی ایل شوهان با رشادت بی نظیری به طور همه جانبه گردان های عراقی را که از پشتیبانی هوایی برخوردار بودند مورد حمله قرار دادند و به کمک رزمندگان دلیر ما حملات بعثیون را دفع کردند.»(۲)

۳۲۱

در منطقه ی سومار یک گروه از نیروهای گشتی - رزمی خودی در عملیاتی ایذائی به مواضع نیروهای عراق حمله کردند و پس از وارد کردن خسارات و تلفاتی به نیروهای عراقی و بر هم زدن آرایش دفاعی دشمن، به مواضع خویش بازگشتند. در این حمله تعدادی از نیروهای عراقی کشته شدند و ۳۰ اسلحه ی کلاشینکف، ۷ قبضه آر.پی.جی۷ و یک دستگاه بی سیم به غنیمت نیروهای خودی درآمد.(۳)

۳۲۲

در عملیات پاک سازی منطقه ی شمال بانه، ۲۸ تن از نیروهای خودی به شهادت رسیدند و ۶ تن از افراد حزب دمکرات نیز کشته شدند. حمله به یک پاسگاه مرزی و به گروگان گرفتن یک روستایی، از دیگر اقدامات خراب کارانه ی افراد مسلح غیر قانونی در مناطق غرب و شمال غرب کشور بود.

۱. نیروهای سپاه و بسیج با اجرای عملیاتی به پاک سازی روستاهای شمال بانه پرداختند. در مرحله ی اول این عملیات در اطراف روستاهای سفید دره و خیاوین، ۶ تن از نیروهای حزب دمکرات کردستان به هلاکت رسیدند.

در ادامه ی عملیات، نیروهای عمل کننده درخواست نیروی کمکی کردند، اما به دلیل برخی ناهماهنگی ها و نبود تجربه ی کافی، به محاصره ی چته های حزب دمکرات درآمدند و ۲۸ تن از آنان به شهادت رسیدند(۴)

رادیو صدای کردستان ارگان خبری حزب دمکرات کردستان ایران، تعداد تلفات نیروهای خودی را ۴۳ تن اعلام کرد.(۵)

۲. در نوسود نیز نیروهای مسلح غیر قانونی به پاسگاه مرکزی این شهر حمله کردند. در

۱- سند شماره ۶۴۲۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۷ به فرماندهی کل سپاه، شماره ۳۱۴۸، ۳/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- روزنامه ی کیهان، ۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۸، باختران.

۳- مأخذ ۲، بخش اول.

۴- سند شماره ۳۵۳۹۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی کردستان به فرماندهی قرارگاه حمزه، شماره ۳۱۷، ۳/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۶۴۳۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه فرماندهی حمزه سیدالشهدا(ع) به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، ۹/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۶۴۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۳۰۸، ۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۵- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳، رادیو بغداد، بغداد، گزارشی از رادیو صدای کردستان ایران.

این حمله یکی از سربازان پاسگاه براثر اصابت گلوله به شهادت رسید.(۱)

۳. در محور سلماس به ارومیه، افراد مهاجم یکی از اهالی روستای خان تختی را به گروگان

بردند و پس از اعمال شکنجه و کندن قسمتی از پوست صورت، وی را آزاد کردند.(۲)

۳۲۳

فرماندهی کل سپاه اعلام کرد که به تازگی تعدادی از پزشکان فرانسوی از طریق بازرگان واقع در ۴۶ کیلومتری جنوب غربی مهاباد، وارد ایران شده و در روستاهای اطراف مهاباد، مجروحان گروه کومه له را مداوا می کنند.(۳)

امروز ۳ نفر از اعضای کادرهای بالای حزب دمکرات با معرفی خود به نیروهای انتظامی مهاباد درخواست امان نامه کردند. یکی از این افراد در حکومت گذشته فرماندار پیرانشهر بوده است.(۴)

دو نفر از وابستگان به گروه کومه له و حزب دمکرات کردستان پس از محاکمه به جرم هم کاری مسلحانه با این سازمان ها، خرید و فروش اسلحه و جاسوسی به نفع عراق، اعدام شدند.(۵)

۳۲۴

امروز تعدادی از مسئولان استان باختران در جلسه یی به بررسی روند بازسازی مناطق جنگی غرب کشور پرداختند. سرپرست بنیاد امور مهاجرین جنگی استان مازندران نیز از وضعیت مهاجران جنگی این استان گزارش داد.

جلسه یی به منظور بازسازی و نوسازی مناطق جنگی غرب کشور، با حضور نماینده ی امام جمعه ی باختران، استاندار و معاون استاندار در امر بازسازی و نوسازی مناطق جنگی و مسئولان اجرایی ستاد بازسازی مناطق جنگی استان باختران در محل استانداری تشکیل شد.

استاندار باختران در این جلسه ضمن تشکر از فعالیت ها و عملکرد ادارات و دستگاه های اجرایی، خواستار سرعت بخشیدن به اجرای کارهای محول شده به ادارات و دستگاه های اجرایی شد.

در این جلسه همچنین در خصوص بودجه ی اختصاص یافته به امر بازسازی مناطق جنگی، اعلام شد که این بودجه در سال ۱۳۶۱ سه میلیارد و ۶۳۵ میلیون ریال بوده که از این مقدار ۲ میلیارد و ۷۳۳ میلیون و ۶۶۰ هزار و ۶۲۴ ریال آن تا تاریخ ۲۷ دی ۱۳۶۱ هزینه شده است و بودجه ی درخواستی برای سال ۱۳۶۲ معادل ۱۳ میلیارد و ۳۵۰ میلیون ریال است.(۶)

تا کنون ۴ هزار و ۲۰۰ تن از مهاجران مناطق جنگی مستقر در استان مازندران به

۱- سند شماره ۶۷۷۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۷ فرماندهی به فرماندهی کردستان، ۷/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۰۸۸۰۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به دادستان محترم سپاه برادر قمی، شماره ۱۴، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۷؛ و - سند شماره ۶۷۶۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۳۰۹، ۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۶۴۲۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره ی اطلاعات (شاجا) به نخست وزیر (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، شماره ۴۳، ۴/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۶۴۱۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفنگرام، از فرماندهی کل به فرماندهی منطقه۱۱، شماره ۵۲۹۴، ۱/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۶۴۲۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۳۰۷، ۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۵- سند شماره ۳۵۳۳۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه، شماره ۳۴۷، ۵/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- روزنامه ی اطلاعات، ۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۸، باختران.

شهرهای خود بازگشته اند.

سرپرست بنیاد امور مهاجرین جنگی استان مازندران در جلسه یی که به منظور بررسی وضعیت مهاجران جنگی مستقر در این استان تشکیل شد، ضمن اعلام این

مطلب افزود: «این بنیاد در حال حاضر ۱۲ هزار نفر از برادران و خواهران جنگ زده را تحت پوشش دارد.» وی در مورد اشتغال مهاجران مناطق جنگی گفت: «واحد اشتغال بنیاد امور مهاجرین مناطق جنگی استان، با ساختن ۴۸ دستگاه بلوک زنی، ۱۲ دستگاه قالی بافی و ۱۲۰ چرخ خیاطی و تأسیس ۱۴ کارگاه در و پنجره سازی فلزی، یک کارگاه قایق سازی و یک کارگاه درودگری، تشکیل ۱۲ شرکت تعاونی و دادن وام اشتغال در جهت بهبود وضع اشتغال مهاجرین خدمات فراوانی ارائه کرده است.»(۱)

۳۲۵

میزان صدور نفت از جزیره ی خارک؛ بارگیری تعداد کشتی های حامل از این جزیره و وضعیت فعلی تأسیسات صدور نفت، محورهای اصلی گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی است.

یک مقام آگاه در جزیره ی خارک در گفت و گو با خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی (مرکز اهواز) اعلام کرد: «روزانه ۲ میلیون بشکه نفت از جزیره خارک به خارج صادر می شود.» وی افزود: «به طور متوسط در ماه، ۵۰ کشتی نفت کش از ملیت های مختلف از این جزیره بارگیری می کنند.» این مقام افزود: «خوش بختانه کلیه ی تأسیسات و خطوط لوله ی انتقال نفت جزیره ی خارک که بر اثر بمب باران های موشکی دشمن بعثی - صهیونیستی عراق آسیب دیده بود، بازسازی شده است، همچنین چهار خط لوله ی ۴۸ اینچی انتقال نفت از محل مخازن نفت اسکله ی "تی" به طول ۴۳

کیلومتر بازسازی شده و اشکالات آن برطرف گردیده است.»

این اسکله که از ده اسکله تشکیل شده، در حال حاضر فعال و کشتی های نفت کش بزرگ کار بارگیری نفت از این اسکله و اسکله ی بزرگ آذرباد - که از چهار اسکله تشکیل شده است - را انجام می دهند(۲)

۳۲۶

اتمام حجت و دادن فرصت دیگری به حامیان حکومت عراق و به مجامع سیاسی و حقوقی جهان و یادآوری سیاست ایران مبنی بر عدم اشغال خاک عراق و پافشاری بر احقاق حق ایران به منزله ی یک کشور مورد هجوم قرار گرفته، از نکات مهم سخنان آقای هاشمی رفسنجانی در خطبه های عربی نمازجمعه ی امروز تهران بود.

خلاصه یی از ترجمه ی سخنان ایشان چنین است:

۱- همان، ص ۴، ساری، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۰۸، ۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۱۱/۱۳۶۱.

«آنچه در خطبه ی عربی آورده ام که روح مطلب این است، من به دنیا گفته ام اتمام حجت کرده ام و اعلام فرصت، ما بعد از عملیات محرم با همه ی قدرتی که داشتیم بیش از دو ماه است که صبر کرده ایم و با همه امکانات مان هم به دنیا اعلان کرده ایم که ما قصد اشغال عراق را نداریم، ما حق مان را می خواهیم و مهم ترین حق مان این است که حق همه ی دنیای اسلام است و آن این است که متجاوزی که این همه خسارت به دنیای اسلام وارد کرده است و این همه جنایت کرده است، باید محاکمه شود که دیگر کسی به فکر تجاوز به کشورهای دیگر نیفتد.

و ما دنبال این بودیم، بیش از دو ماه صبر کردیم، در تمام این دو ماه که صبر کردیم و همیشه آماده هستیم برای حرکت، این ها نه تنها به حرف های ما توجه نکردند، بلکه باز هم سریع رفتند دنبال اسلحه با سفرها، ملاقات ها، تحریک ها و همین چیزهایی که امروز دارید می بینید و خیال کردند که از این فرصت استفاده کنند و پای صدام را محکم تر کنند و جنگ طولانی تر شود.

ما صبر زیاد کردیم و برای آخرین بار، باز یک مهلت به حامیان صدام و خود صدام داریم می دهیم و این مهلت را آن ها استفاده بکنند، اگر استفاده نکنند دنیای اسلام و مسلمین را من در این نمازجمعه و این تریبون مقدس به شهادت می طلبم و آن ها را شاهد می گیرم که دو سه ماه صبر برای یک نیروی مردمی شهیدداده ی پیروز و نیرومند، با نشاط، شهادت طلب دیگر کافی است و ما همه ی صبرهای مان را کرده ایم و همه ی اتمام حجت های مان را کرده ایم و همه ی حرف های مان را زده ایم و باز یک مهلت دیگر، از همین جا عرض می کنم در اختیار اربابان صدام و خود صدام می گذاریم که توجه بکنند و با این اتمام حجت حرف های مان را زده ایم.»(۱)

۳۲۷

علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه ی ایران به منظور شرکت در گفت و گوهای سه جانبه با کشورهای لیبی و سوریه وارد دمشق شد.

خبرگزاری جمهوری اسلامی در گزارشی از اولین روز این سفر اعلام کرد: «[وزیر امور خارجه ی کشورمان] به منظور انجام یک دیدار رسمی سه روزه از سوریه، صبح وارد دمشق شد و مورد استقبال عبدالحلیم خدام معاون نخست وزیر و وزیر امور

۱- مأخذ ۲، بخش اول، ص ۱۰ مکرر.

خارجه ی سوریه قرار گرفت.

آقای ولایتی را در این سفر، معاون سیاسی و مدیرکل سیاسی آسیا - افریقایی وزارت امور خارجه هم راهی می کنند. وزیرخارجه ی کشورمان دیشب در دمشق با عبدالحلیم خدام معاون نخست وزیر و وزیر خارجه ی سوریه ملاقات و گفت و گو کرد.» این خبرگزاری در ادامه افزود: «در این ملاقات که ناصر مدوره معاون وزارت خارجه ی سوریه، شیخ الاسلام معاون سیاسی و لواسانی مدیرکل آسیا - افریقایی وزارت خارجه ی کشورمان و سفیر جمهوری اسلامی ایران در دمشق نیز حضور داشتند، پیرامون اوضاع جاری بین المللی و مخصوصاً تحولات اخیر و اوضاع جاری منطقه و همچنین گسترش روابط بین دو کشور بحث و تبادل نظر شد.»

خبرنگار اعزامی صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران نیز از سوریه گزارش داد: «به نظر ناظران و هیئت های مطلع سیاسی، [در] ملاقات های سه جانبه یی که بین مقامات عالی رتبه ی کشورهای ایران، سوریه و لیبی در دمشق برقرار شده است، مسائل مهم منطقه مورد بحث و بررسی قرار گرفته و [این دیدارها] از اهمیت فوق العاده یی برخوردار است.»

این گفت و گوها ۳ ساعت طول کشید، که این امر نشان دهنده ی اهمیت آن و موارد متعددی است که بین طرفین مطرح و بررسی شده است.

بر اساس همین گزارش، جلسه ی هیئت عالی رتبه ی ایران و هیئت لیبیایی به سرپرستی محمد الزاوی وزیر دادگستری آن کشور، که ساعت ۲۲:۳۰دقیقه به وقت محلی و ساعت ۲۴ به وقت تهران آغاز شد، ۷۵ دقیقه به طول انجامید.

در این جلسه بر گفت و گو در مورد روابط دو کشور و تفاهم در زمینه های بین المللی و منطقه یی تأکید شد. همچنین دو طرف اذعان داشتند که وضع حاکم بر منطقه موجب تثبیت هر چه بیش تر نفوذ امریکا و اسرائیل در منطقه می باشد و متأسفانه بعضی کشورهای به ظاهر اسلامی در این راه قدم برمی دارند.

این ملاقات های دوجانبه بین هیئت های عالی رتبه ی سیاسی قبل از گردهمایی سه گانه، می تواند به منزله ی هماهنگی نظرها بین این کشورها در زمینه ی مسائل مطرح شده قلمداد شود.

به گزارش خبرنگار اعزامی صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران به سوریه، در

گردهمـایی هیئت هـای عـالی رتبه ی سیاسـی ایران، سوریه و لیبی در خصوص موضوعـات مختلف منطقه از قبیل تهاجم رژیم صهیونیستی به لبنـان، توطئه هـای امپریـالیست هـا و صـهیونیست هـا و همچنین تجاوز حکومت صـهیونیستی عراق به جمهوری اسـلامی ایران بحث و تبـادل نظر شـده است. در این جلسه همچنین هم کاری های سه جانبه ی کشورهای ایران، سوریه و لیبی به منظور مقابله با این توطئه ها بررسی شد.(۱)

۳۲۸

رادیو اسـرائیل که حساسیت فراوانی به روابط ایران بـا اعراب و به ویژه سوریه و لیبی دارد، دربـاره ی سـفر ولایتی به دمشق و دیـدار وی بـا مسـئولان سوریه و لیبی گفت: وزیران خـارجه ی ایران، سوریه و لیبی در دمشق بـا یک دیگر ملاقات کردنـد، به عقیده ی ناظران سیاسـی دلیل مسافرت ناگهانی آقای ولایتی به دمشق، نگرانی دولت ایران از بهبود مناسـبات سوریه با عراق و رفع اختلافات بین دو جناح حزب بعث در دمشق و بغداد می باشد.

رادیو اسـرائیل دربـاره ی دلیـل سـفر آقـای ولا‌یتی به سوریه گفت: «منابع خبری کشورهای عرب عقیـده دارنـد که علت ورود ناگهانی آقای ولایتی به دمشق کوشش هایی است که ولی عهد عربستان سعودی هم اکنون برای رفع اختلافات سوریه و عراق به عمل می آورد.»

این رادیو به نقل از روزنامه ی کویتی الانباء افزود: «مقامات عربسـتان سـعودی نسبت به رفع اختلافات بین سوریه و عراق بسیار خوش بین هستند و عقیده دارند به مجرد آن که این اختلافات حل شود، جنگ ایران و عراق نیز پایان خواهد یافت.»

رادیو اسـرائیل همچنین با نقل مطالبی از روزنامه ی النهار چاپ بیروت، گفت: «عربستان سعودی در چهارچوب تلاش خود می کوشـد عبور نفت صادراتی عراق را از طریق سوریه تجدید کند. با تجدید عبور نفت نه تنها عراق خواهد توانست ارز خارجی بیش تری به دست آورد، بلکه سوریه نیز مقـادیر زیادی حق العبور دریافت خواهـد کرد. با تلاش های عربسـتان احتمال زیادی [وجود] دارد صدام حسین و حافظ اسد رهبران و جناح متنازع احزاب بعث عراق و سوریه با یک دیگر دیدار کنند.

این روزنـامه نـوشت: رئیس جمهـور عراق ابراز آمـادگی کرد در صورت بازگشـایی لوله ی نفت هشـتصد کیلومـتری، همه ی اختلافات سیاسی خود را با سوریه حل کند.»

رادیو اسـرائیل در بررسی تاریخچه ی روابط سوریه و عراق در خصوص این خط لوله ی نفتی، گفت: «جریان نفت در این لوله بعد از سالیان دراز، ده ماه پیش تجدید شد، ولی دو روز پس از آن، سوریه قراردادی برای دریافت پنجاه میلیون بشـکه نفت از ایران امضا کرد و لوله ی نفت عراق را دوباره بست.»

روزنامه ی المدینه چاپ عربستان نوشت: «به دنبال تلاش های کنونی دولت ریاض،

۱- مأخذ ۲، بخش اول، ص ۱۷؛ و - مأخذ ۱۴، ص ۲، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، دمشق.

به زودی صدام حسین و حافظ اسد یک کنفرانس عالی با شرکت ملک فهد در ریاض ترتیب خواهند داد.»(۱)

در این حال، روزنامه ی الخلیج آخرین مواضع سوریه را چنین منعکس کرد: «احمد اسکندر وزیر اطلاعات سوریه، گفت: «مطلب جدیدی درباره ی روابط سوریه و عراق وجود ندارد.» الخلیج افزود: «این اظهارات ظاهراً اشاره به گزارش های مطبوعات راجع به طرح مصالحه میان عراق و سوریه توسط عربستان می باشد. ولی عهد عربستان هفته ی گذشته به بغداد و دمشق سفر کرد. وزیر اطلاعات سوریه گفت: «آن ها که در نظر دارند نسبت به سوریه موضع دوستانه داشته باشند باید نسبت به آرمان ملی آزادسازی فلسطین و اعاده ی حقوق ملی اعراب متعهد باشند.»(۲)

۳۲۹

فاخر ایکل وزیر انرژی و معاون طبیعی ترکیه که در راس یک هیئت اقتصادی - بازرگانی به منظور انجام پاره یی مذاکرات نفتی و بازرگانی به ایران آمده بود، تهران را به قصد ترکیه ترک کرد. وزیر انرژی و معادن طبیعی ترکیه قبل از ترک تهران در فرودگاه مهرآباد در مصاحبه یی اختصاصی با خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی ضمن اظهار خوش وقتی از ملاقات با مقامات نفتی و بازرگانی جمهوری اسلامی ایران، این سفر را کاملاً رضایت بخش و مفید توصیف کرد و گفت: «در خلال ۵ روز اقامت هیئت ترکیه در ایران، این شانس را داشتیم که نتایج قراردادهای ده ماه گذشته با جمهوری اسلامی ایران را مورد مطالعه ی مجدد قرار دهیم و از این که مشاهده کردیم ارتباطات همه جانبه ی دو کشور پیوسته رشد فزاینده یی داشته رضایت داریم.»(۳)

وزیر انرژی و معادن طبیعی ترکیه افزود: «ایران یک منبع تولیدکننده ی انرژی برای ترکیه است و در طول ملاقات های متعدد با مقامات نفت جمهوری اسلامی ایران، قرارداد فروش ۵ میلیون تن نفت خام به ترکیه در سال آینده به امضا رسید.»(۴)

۳۳۰

روزنامه ی نیویورک تایمز در مقاله یی با عنوان "ایران ۴ میلیارد دلار برای جنگ در نظر گرفته است" نوشته است: «ایران دیروز بودجه ی جنگی خود برای سال آینده را ۴ میلیارد دلار اعلام کرد که این بودجه نمایان گر مصمم بودن ایران برای شکست دادن عراق است.»

رادیو ایران ضمن نقل این خبر از روزنامه ی نیویورک تایمز، افزود که این مطلب را نخست وزیر در مصاحبه یی مطبوعاتی اعلام کرده و گفته است که بیش از یک میلیارد دلار تنها برای بازسازی مناطق نابودشده به وسیله ی نیروهای متجاوز عراقی در نظر گرفته شده است.(۵)

۱- مأخذ ۱۶، صص ۱۲ و ۱۳، رادیو اسرائیل، ۱/۱۱/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه ی الانباء چاپ کویت به نقل از روزنامه ی النهار چاپ بیروت روزنامه ی المدینه چاپ عربستان.

۲- مأخذ ۱۶، ص ۹، ابوظبی، خبرگزاری کویت، ۱/۱۱/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه ی الخلیج.

۳- مأخذ ۱۴، ص ۳.

۴- مأخذ ۲، بخش اول، ص ۲، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۵- مأخذ ۱۶، ص ۲، واشنگتن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۱۱/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه ی نیویورک تایمز به نقل از رادیو ایران.

۳۳۱

طارق یوحنا میخائیل عزیز معاون نخست وزیر عراق، با جورج براون وزیر امور خارجه ی پیشین انگلیس در بغداد ملاقات کرد.

براون و عزیز در خصوص مسائل مورد علاقه ی دو طرف و اوضاع خاورمیانه گفت و گو و تبادل نظر کردند. گفتنی است براون چهارشنبه ی گذشته نیز، گفت و گوهای مشابهی با حسن علی وزیر تجارت عراق، انجام داده بود.(۱)

۳۳۲

در حالی که شایعه ی پرداخت غرامت از طرف کشورهای حاشیه ی خلیج فارس در صورت توافق ایران با درخواست های صلح همچنان در برخی محافل سیاسی در جریان است، روزنامه ی کویتی الانباء - که ظاهراً با توجه به موقعیتش و نزدیکی به منابع سیاسی عربی اطلاعات موثقی در اختیار دارد - در این باره اطلاعاتی را منتشر کرد که به خوبی نحوه ی برخورد کشورهای حاشیه ی خلیج فارس را با موضوع پرداخت غرامت نشان می دهد.

این روزنامه آورده است: «هر چند ایران مبلغ درخواستی خود به عنوان غرامت جنگی را از ۲۰۰ میلیارد دلار به ۱۰۰ میلیارد دلار تقلیل داد، ولی کشورهای عرب خلیج [فارس] به علت این که خود را طرف درگیر نمی دانند از پرداخت آن سر باز زده اند.» الانباء سپس به اقدامات اخیر سعودی اشاره کرده و نوشته است: «در پس سخت گیری های شدید ایران، سعودی در صدد مصالحه ی عراق و سوریه برآمد. چنانچه این اقدام به نتیجه برسد، سوریه ایران را قانع خواهد کرد که جنگ را متوقف و با عراق به مذاکره بپردازد و در آن حال صندوق عمران جهانی غرامت جنگی را تأمین و خرابی ها را بازسازی خواهد کرد.»

این روزنامه ادامه داد: «منابع آگاه عرب معتقدند اگر ایران به سیاست فعلی خود ادامه دهد موفقیتی برای میانجی گری الجزایر وجود ندارد.»(۲)

۱- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۲/۱۱/۱۳۶۱، ص آخر، به نقل از گزارش رسیده از بیروت؛ و - مأخذ ۲، بخش اول، ص آخر، به گزارش یونایتدپرس از بیروت.
۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۰۹، ۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴، کویت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۱۱/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه ی کویتی الانباء.

روزشمار جنگ شنبه ۲ بهمن ۱۳۶۱ ۷ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۲۲ ژانویه ۱۹۸۳

۳۳۳

نیروهای خودی در عملیاتی نفوذی توانستند یک خودرو عراقی ار منهدم کنند. حمله ی هوایی در ایلام ناکام ماند. همچنین ارتش عراق مدعی شد ۳ کشتی ایرانی را هدف قرار داده است.

نیروهای سپاه در منطقه ی هلاله میمک به مواضع دشمن نفوذ کرده و با کار گذاشتن مین در جاده ی تدارکاتی عراق، یک جیپ فرماندهی دشمن را منهدم کردند. در این عملیات همه ی سرنشینان خودرو به هلاکت رسیدند.(۱)

امروز نیز ۱۰ هواپیمای عراقی به حریم هوایی استان و شهر ایلام تجاوز کردند، اما بر اثر آتش سلاح های پدافند خودی موفق به اجرای عملیات نشده، منطقه را ترک کردند.(۲)

ارتش عراق در بیانیه یی مدعی شد که ۳ کشتی ایرانی را که سعی داشتند وارد آب های خور موسی شوند شناسایی کرده و هدف قرار داده است، خبرگزاری های آسوشیتدپرس و رویتر نیز این خبر را به نقل از رادیو بغداد انعکاس دادند(۳)

۳۳۴

اقدامات خراب کارانه ی افراد مُسلح در مناطق مختلف غرب و شمال کشور، تلفات و خساراتی در پی داشت.

۱. نیروهای مسلح غیر قانونی در گردنه ی کانی سفید در جاده ی ابراهیم آباد در شمال غربی دیواندره، عملیات کمین اجرا کردند که بر اثر آن ۲ سرباز ژاندارمری و یکی از نیروهای سپاه شهید و ۵ نفر از نیروهای سپاه، بسیج و پیش مرگان کرد مسلمان زخمی شدند، از تلفات مهاجمان اطلاعی در دست نیست.(۴)

۱- سند شماره ۰۸۸۰۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به دادستانی محترم سپاه، شماره ۱۴، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۵.

۲- روزنامه ی کیهان، ۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۸.

۳- سند شماره ۲۱۸۰۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی، واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۳، ۸/۱۲/۱۳۶۱، ص ۳۲.

۴- سند شماره ۳۵۳۳۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه، شماره ۳۴۷، ۵/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۶۷۶۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۳۰۹، ۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۲. در اطراف مهاباد، افراد مسلح به یک پایگاه خودی حمله کردند. در این حمله ۴ سرباز زخمی شدند.(۱)

۳. در شمال شرقی سردشت، یک سرباز جمعی نیروهای ژاندارمری به یک تله ی انفجاری برخورد کرد که یک پای وی از مچ قطع شد.(۲)

۴. یک خودرو ژاندارمری در محور ارومیه به سرو، روی مین رفت که بر اثر انفجار آن یک سرباز زخمی شد و خودرو نیز آسیب دید.(۳)

۵. ژاندارمری کردستان گزارش داد: نیروهای مسلح غیر قانونی با اجرای کمین یک خودرو سازمانی ستاد جنگ زدگان سنندج را در محور سنندج - مریوان ربوده و ۳ سرنشین آن را به گروگان گرفتند، ۲ نفر از سرنشینان از افراد عادی و نفر دیگر از نیروهای درجه دار ژاندارمری بودند(۴)

۶. مهاجمان در اطراف دیواندره، یک دستگاه تراکتور را که به یکی از اهالی روستای علی آباد تعلق داشت منهدم کردند.(۵)

۳۳۵

در پی اجرای عملیات مشترک سپاه و ارتش، شماری از افراد گروه های مسلح غیر قانونی در شمال مهاباد، کشته و تعدادی نیز دست گیر شدند. همچنین چند تن از افراد حزب دمکرات خود را تسلیم نیروهای سپاه کردند.

در یک عملیات مشترک که نیروهای سپاه و ارتش در روستای قم قلعه واقع در شمال مهاباد و اطراف آن اجرا کردند و پس از چندین ساعت درگیری، ۱۶ تن از افراد مسلح وابسته به سازمان مجاهدین خلق و چریک های فدایی خلق به هلاکت رسیده و ۴ تن نیز دست گیر شدند. در این عملیات ۱۰ تن از نیروهای مسلح غیر قانونی نیز زخمی شدند و اسناد و مدارک سازمانی فراوانی به دست نیروهای خودی افتاد. از افراد خودی نیز ۴ تن شهید و ۷ تن زخمی شدند. بر اساس گزارش منابع نظامی، اغلب افرادی که در این عملیات کشته یا دست گیر شدند از اهالی مناطق شمالی کشور بودند که در این منطقه فعالیت مسلحانه انجام می دادند.(۶)

امروز همچنین ۴ تن از وابستگان به حزب دمکرات کردستان خود را به نیروهای سپاه معرفی کردند. یکی از این افراد قادر عبدی از افراد با نفوذ حزب دمکرات و از اعضای سابق کمیته ی مرکزی این حزب بود.(۷)

۱- سند شماره ۶۴۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۳۰۸، ۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۲- سند شماره ۳۴۶۵۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (معاونت سیاسی)، شماره ۳۱۷، ۳/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۵، ص ۲.

۳- سند شماره ۶۴۲۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۳۰۷، ۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۵۳۴۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه بعثت به قرارگاه حمزه (ع)، شماره ۳۰۹، ۳/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.
۴- سند شماره ۳۴۱۰۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به مقام استانداری کردستان، شماره ۱۳۹، ۴/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۶۷۷۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.
۵- مأخذ ۴، بخش اول.
۶- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۱۰، ۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۵، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳/۱۱/۱۳۶۱؛ و - سند شماره ۰۸۹۳۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبرنامه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۳۹، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، صص ۸ و ۹، به نقل از گزارش ستاد منطقه۱۱ سپاه پاسداران؛ و - سند شماره ۳۵۳۴۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه مهاباد به فرماندهی قرارگاه بعثت، شماره ۳۴۶، ۲/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۷، بخش اول؛ و - سند شماره ۰۶۴۲۶۰۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، شماره ۳۰۵، ۲/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.
۷- سند شماره ۶۴۲۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه به ستاد مرکزی سپاه، شماره ۶۰۹، ۲/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۶۴۳۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (مرکز فرماندهی) به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، ۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۱۰۳۸۷۶ بولتن گزارش روزانه، واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۲۵، ۴/۱۱/۱۳۶۱، صص ۴ - ۳.

۳۳۶

عبدالرحمن قاسملو رهبر حزب دمکرات کردستان ایران، ادعا کرد که افراد مسلح این حزب ۱۴ هزار نفر از نیروهای دولتی را در کردستان به هلاکت رسانده یا زخمی کرده اند.

رادیو بغداد با اعلام این خبر افزود: «خبرگزاری اتریش به نقل از عبدالرحمن قاسملو دبیرکل حزب دمکرات کردستان ایران، گزارش داد که طی سه ماه اخیر، ۶ هزار و ۱۹۷ تن از نیروهای دولتی کشته و ۸ هزار و ۲۷۲ نفر زخمی شدند. همچنین ۴۸۰ خودرو نظامی منهدم گردید.»(۱)

۳۳۷

بی بی سی رادیوی دولتی انگلیس، در برنامه یی - که متن آن سرشار از جنبه های قوی سیاسی و تبلیغاتی بود - از تهیه ی یک فیلم تلویزیونی از در مناطق تحت اشغال نیروهای مسلح غیر قانونی در کردستان ایران به وسیله ی یک گروه انگلیسی خبر داد.

برخورد یک طرفه و سمپاتی قوی به نیروهایی که علیه حاکمیت فعلی کشور در حال جنگ هستند از مشخصات بارز گزارش بی بی سی در توصیف این فیلم است.

در این فیلم که به گفته ی این رادیو قرار است در چند روز آینده از شبکه ۴ تلویزیون انگلیس پخش شود، سعی شده به هر اقدامی علیه حاکمیت جمهوری اسلامی ایران حتی مبارزه ی مسلحانه مشروعیت داده شود.

در گزارش بی بی سی که با توجه به روند کلی فیلم تهیه شده است، به اقدامات سازنده و رفاهی جمهوری اسلامی در مناطق کردنشین هیچ اشاره یی نمی شود و درباره ی اقدامات گروه های مسلح غیر قانونی در ممانعت از آبادانی مناطق کردنشین و این که چرا این نیروهای معارض افراد جهاد سازندگی را - که از نقاط گوناگون کشور برای سازندگی این مناطق عازم شده اند - به شهادت می رسانند یا به اسارت می گیرند، مطلبی وجود ندارد.

علاوه بر این ها مطالب ناروایی همچون اجبار کردن نیروهای بسیجی برای هم کاری با نیروهای نظامی و... از جمله مطالب قابل ذکر این گزارش است در بخشی از گزاش بی بی سی آمده است:

«یک گروه انگلیسی مرکب از خبرنگاران و فیلم برداران تلویزیون، اخیراً از قسمتی از کردستان ایران که تحت کنترل نیروهای حزب دمکرات کردستان ایران است، بازدید

۱- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، رادیو بغداد، ۲/۱۱/۱۳۶۱،

گزارش از خبرگزاری اتریش. ۱۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۰۹، ۳/۱۱/۱۳۶۱، صص ۲۱ و ۲۲، رادیو بی بی سی، ۲/۱۱/۱۳۶۱.

کرده انـد. فیلمی کـه ایـن گروه تهیـه کرده انـد قرار است روز چهارشـنبه ی این هفته در کانـال ۴ تلویزیون به معرض نمـایش گذاشـته شود. اما "جف ریلین" از بخش شـرقی بی بی سی این فیلم را - که قبلاً برای خبرنگاران نشان داده شده است - دیده است و این گزارش را دربـاره ی آن تهیه کرده است که می شـنوید: گروهی از فیلم برداران تلویزیون، یک خبرنگار زن، یک عکاس و یک متخصـص ضـبط صدا از طریق عراق با کاروان قاطر، خود را به کردستان ایران رسانده اند، با وجود سختی های ناشی از صعب العبور بودن راه ها و آغاز زمستان، این گروه توانسته اند یک حلقه فیلم ۶ ساعته با خود به هم راه بیاورند که از آن یک برنامه ی نیم ساعته ی تلویزیونی تهیه شـده است، این فیلم بیش تر بر جنبه های بشـری، مشـکلات چنـدین میلیون کرد ایرانی تأکیـد دارد. به دلیـل جنـگ بین چریـک های کرد با پیش مرگان که خواهان خودمختاری هسـتند و نیروهای جمهوری اسـلامی که می کوشـند با زور رژیم آیت الله خمینی را بر منطقه مسـلط کنند، رابطه ی این چند میلیون نفر با جهان خارج قطع شـده است. آن طور که فیلم به روشـنی نشان می دهـد این جنگ یک جنگ فراموش شده است؛ جنگی است که کم تر توجه مردم جهـان را به خود جلب می کنـد و در نتیجه، هیـچ گونه کمـک خـارجی نمی رسـد نه کمـک نظـامی به چریـک ها و نه کمک های بشردوستانه به مردم. این فیلم نیم ساعته فعالیت تنها گروهی را که به کمک کردها آمده اند، نشان می دهند.

این هـا پزشـکان برجسـته ی سازمـانی موسوم به کمـک پزشـکی بین المللی هسـتند. پزشـکان این سازمـان فرانسوی داوطلبـانه خدمت می کنند و در بسیاری از جنگ هایی که در جهان اتفاق می افتد به مداوای مجروحان جنگ می پردازند. قسمت هایی از فیلم که به وسـیله ی یک پزشک فرانسوی که در کار فیلمبرداری تجربه نـدارد برداشـته شده که در این برنامه گنجانده شده است. این فیلم یـک مورد تخلیه ی بیمارسـتان را نشـان می دهـد و چنـد مجروح را از جمله دختـر کوچکی را که در نـتیجه ی اصـابت موشـک جراحت مهلکی برداشته است. این برنامه همچنین صـحنه هایی از زنـدگی در روسـتا را نشان می دهـد؛ یک مـدرسه را و یـک ایسـتگاه رادیویی را که هر دو توسـط حزب دمکرات کردسـتان ایران اداره می شود و نیز چریـک های پیش مرگ را با عـده یی از مجاهدین خلق که متحد آن ها هسـتند در حال تمرین نظامی نشان می دهد. در این فیلم تلویزیونی اثری از صـحنه هـای جنگ نیست، اما فیلم مصاحبه یی را با یک پسـر سـیزده ساله ی کُرد از منطقه ی سـردشت کردسـتان نشان می دهـد که جزء اسـرای چریک هاست. در این مصاحبه این پسـر سـیزده ساله ی کرد شـرح می دهد که چگونه پاسداران انقلاب وی را به زور وادار کردنـد که به بسـیج بپیونـدد. این فیلم به زمینه ی تاریخی مبارزه ی کردها نمی پردازد، اما در فیلم مصاحبه یی با دکتر عبدالرحمن قاسملو رهبر حزب دمکرات کردستان ایران

در خود کردستان انجام داده شده است.

در این مصاحبه، دکتر قاسملو بیش تر درباره ی این که رابطه ی کردها با جهان خارج قطع شده است و نیز درباره ی احتیاج مردم کردستان به پزشک، دارو و محمولات امدادی صحبت می کند. این فیلم همچنین رنج و مرارت ۲۵ هزار نفری را نشان می دهد که مجبور به ترک خانه و کاشانه ی خود شده اند و مجبورند سخت ترین زمستان ها را در چادر و خانه های موقتی به سر بیاورند. فیلم بیانگر این قضیه است که ادامه ی زندگی این ۲۵ هزار نفر به کمک هایی که از آن سوی کوهستان ها به آن ها می رسد بستگی دارد. اما فیلم چنین اظهار نظر می کند که اگر جنگ ایران و عراق پایان پذیرد کردهای ایرانی ممکن است با خطر بیش تری از طرف رژیم ایران رو به رو شوند.»(۱)

۳۳۸

کمیته ی انقلاب اسلامی استان مازندران درباره ی اقدامات بازدارنده ی این نهاد علیه نیروهای سازمان مجاهدین خلق اطلاعیه یی را بدین شرح منتشر کرد:

«به اطلاع مردم شهیدپرور استان مازندران می رساند که کمیته ی انقلاب اسلامی بابل طی ماه های گذشته، موفق شد چندین خانه ی تیمی و لانه ی فساد منافقین را کشف نموده و تعداد ۶۷ نفر از گروهک متلاشی شده ی منافقین را که در حمله های مسلحانه علیه نظام جمهوری اسلامی و امت حزب الهی شرکت داشته اند، دست گیر نموده و از آنان مقادیر زیادی اسلحه ی کمری و ژ۳ و غیره و همچنین تعداد زیادی فشنگ کشف گردید. تمامی دست گیرشدگان با تکمیل پرونده تحویل دادستانی بابل شده اند.»(۲)

به گزارش ستاد منطقه ی ۲ کشوری سپاه، سرنشینان یک موتورسیکلت به طرف نیروهای بسیج که در حال عبور از خیابان جی اصفهان بودند، تیراندازی کرده و سپس نارنجک دست سازی را به طرف آن ها پرتاب کردند که با هوشیاری و واکنش به موقع نیروهای بسیجی آسیبی به آن ها نرسید.(۳)

۳۳۹

علی اکبر ولایتی که در رأس هیئتی برای شرکت در اجلاس مشترک ایران، سوریه و لیبی به دمشق رفته بود امروز به تهران بازگشت.

وی در مصاحبه با خبرگزاری جمهوری اسلامی در فرودگاه تهران، ضمن ابراز خرسندی از نتایج این نشست درباره ی اهداف و دستاوردهای این سفر گفت: در حقیقت این سفر که برای شرکت در اجلاس سه کشور سوریه، لیبی و ایران انجام گرفت، مقدمه یی است بر تحرک جدید کشورهای مسلمان و تلاشی است برای جلوگیری از به سازش کشانده شدن

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۰۹، ۳/۱۱/۱۳۶۱، صص ۲۱ و ۲۲، رادیو بی بی سی، ۲/۱۱/۱۳۶۱.

۲- مأخذ ۲، ص ۱۹، ساری، به نقل از اطلاعیه ی کمیته ی انقلاب اسلامی استان مازندران.

۳- سند شماره ۶۴۴۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۲ (مرکز فرماندهی) به ستاد مرکز فرماندهی کل سپاه، ۱۰/۱۱/۱۳۶۱؛ و - سند شماره ۶۷۲۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش هفتگی از ستاد منطقه۲ (مرکز فرماندهی) به ستاد مرکزی (فرماندهی کل)، شماره ۶۵۷، ۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۲۳۲۱۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار داخلی مربوط به ضد انقلاب، شماره ۱۷۴ - ۱۱ - ۲، ۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

قضیه ی فلسطین و همچنین مقابله با اشغال لبنان به دست رژیم اشغال گر قدس و توطئه هایی که برای سرپا نگه داشتن حکومت متزلزل صدام به عمل می آید.

ولایتی در ادامه ی این گفت و گو با یادآوری این مطلب که این اجلاس نقطه ی عطفی در تاریخ مبارزات ملت های مسلمان و عرب به شمار می آید، گفت: سه کشور سوریه، لیبی و ایران درباره ی مسائل مربوط به لبنان و فلسطین، جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و از سرگیری فعالیت های جبهه ی پایداری با شرکت جمهوری اسلامی ایران، آرای مشابهی داشتند، از جمله این که ارتش متجاوز رژیم اشغال گر قدس باید بدون قید و شرط لبنان را به طور کامل ترک کند.

وزیر امور خارجه افزود:

سه کشور معتقدند که باید تلاش های لازم برای جلوگیری از به سازش کشاندن قضیه ی فلسطین به عمل آید و هرگونه توطئه ی سازش کارانه در جهت تحقق یافتن توطئه ی کمپ دیوید باید خنثی شود.

وی همچنین خاطرنشان کرد که سوریه و لیبی از تلاش های جمهوری اسلامی ایران برای دفاع از حقوق مشروع خود در مقابل حکومت صهیونیستی صدام و ادامه ی مبارزه تا تحقق شرایط ایران پشتیبانی کردند.

دکتر ولایتی سپس با تأکید بر حمایت ایران، سوریه و لیبی از مبارزات ملت عراق به منظور نابودی حکومت مزدور صدام، گفت که بیانیه ی مشترک این اجلاس در مورد نتایج آن، به زودی در مراکز هر سه کشور منتشر خواهد شد.(۱)

محمد الزاوی وزیر دادگستری لیبی نیز که به نمایندگی از کشورش در این نشست سه جانبه شرکت داشت در گفت و گوی اختصاصی با خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره ی ایجاد موازنه در جبهه ی مترقی و مرتجع منطقه و لزوم اسقاط حکومت فعلی عراق گفت: تنها راه ایجاد موازنه ی استراتژیک میان کشورهای مترقی و مرتجع در منطقه، برچیده شدن حکومت بغداد است. وی همچنین خاطرنشان کرد: صدام این مهره ی امریکا و اسرائیل که سد راه رزمندگان اسلام جهت پیکار در صف مقدم جبهه علیه اسرائیل است دیر یا زود سرنگون خواهد شد.

الزاوی افزود: برای ایجاد یک موازنه ی استراتژیک با تلاش ملت های مبارزِ جمهوری اسلامی ایران، سوریه و لیبی و گروه های انقلابی فلسطینی و لبنانی جهت متلاشی کردن همه ی پایگاه های امریکایی و اسرائیلی در منطقه و به ویژه در اراضی اشغالی، راهی جز سرنگونی حکومت صهیونیستی - امپریالیستی صدام و پیوستن ملت عراق به این ملت های مبارز وجود ندارد.

وی اضافه کرد که به راه انداختن جنگ علیه جمهوری اسلامی ایران به دستور امریکا

۱- روزنامه ی کیهان، ۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲۱، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی.

و توسط صدام، کاملاً در جهت متوقف کردن جریان مزبور است(۱)

روزنامه ی اطلاعات درباره ی نزدیک ساختن روابط دو کشور سوریه و بغداد ضمن نقل

سخنان روز گذشته ی احمد اسکندر وزیر اطلاعات سوریه، مبنی بر این که هیچ گونه تغییری در روابط بین دمشق و بغداد روی نداده است، درباره ی فعالیت های اخیر عربستان سعودی در نزدیک کردن دو کشور سوریه و عراق نوشته است: «در پی فعالیت های سیاسی عربستان سعودی در هفته ی گذشته، دیدار ناگهانی صدام از ریاض و سفر عبدالحلیم خدام به پایتخت عربستان سعودی در محافل سیاسی خلیج فارس، اظهار نظر می شد که میانجی گری رهبران سعودی نتیجه ی مثبت به بار آورده و دمشق و بغداد در آینده ی نزدیک با یک دیگر آشتی خواهند کرد(!) قبلاً ـ اعلام شده بود دیدارهای ولی عهد عربستان سعودی از بغداد و دمشق جزئی از تلاش مرتجعین عربستان سعودی برای نزدیک ساختن عراق و سوریه در ادامه ی تلاش های امریکا برای محاصره ی انقلاب اسلامی ایران در منطقه است.»(۲)

۳۴۰

سیدمحمد غرضی وزیر نفت جمهوری اسلامی ایران، به اتفاق چند تن از معاونان این وزارت خانه و دو نفر از اعضای کمیسیون نفت مجلس شورای اسلامی به منظور شرکت در اجلاس فوق العاده ی اوپک عازم ژنو شد.(۳)وی قبل از سفر در سخنانی به تبیین مواضع ایران در این اجلاس، نقش عربستان سعودی در ایجاد اخلال در بازار نفت و راه کارهای مناسب برای عبور از بحران جاری در تصمیم گیری های آتی اوپک پرداخت.

سیدمحمد غرضی گفت: «ملت ایران شاهد آن است که در چند هفته ی اخیر، وزرای نفت کشورهای عربی سه جلسه در عمان، کویت و بحرین داشته اند و وزرای نفت لیبی و نیجریه نیز به ایران آمدند که این موضوع در رابطه با قدرت سیاسی ایران مطرح می شود.»

وزیر نفت افزود: «کنفرانس قبلی اوپک نتیجه یی مشخص نگرفت، این کنفرانس ۵/۱۸ میلیون بشکه برای تولید مجموع اوپک تعیین کرد، اما سهم هر کشور از این تولید تعیین نشد و پس از آن روزنامه های اروپایی نوشتند تا ایران در این باره توافق نکند، مسئله حل نمی شود. این دو جنبه دارد: یکی جنبه ی مثبت است که قدرت سیاسی ایران را می رساند و دیگری این که آن ها می خواهند سوء استفاده کنند و بگویند ایران مانع از به نتیجه رسیدن کنفرانس بوده است.»

وی با اشاره به تولیدات فراوان عربستان سعودی بعد از انقلاب ایران گفت: «به تدریج در ظرف یک سال و نیم گذشته، ایران سهمیه ی خودش را در بازار نفت به دست آورده است و الآن وضع به طوری است که اگر عربستان سعودی برای تولید خودش سهمیه ی ۴ تا ۵/۴ میلیون بشکه را قبول نکند، نه سقف ۵/۱۸ میلیون بشکه قابل قبول است و نه قیمت ۳۴ دلار برای هر بشکه تثبیت می شود.»

۱- همان، ص ۲۲، دمشق.

۲- روزنـامه ی اطلاعات، ۲/۱۱/۱۳۶۱، ص آخر، خبرگزاری فرانسه از ابوظبی به گزارش از روزنـامه ی الخلیـج چـاپ امـارات عربی متحده.

۳- مأخذ ۱۶، ص ۳.

وزیر نفت افزود:

«با ازدیاد تولید نفت عربستان وضع بازار باز بدتر از این هم خواهد شد و این

وضعی است که خود عربستان به وجود آورده و اکنون باید جبران کند. ما انتظار داریم که وزرای نفت شرکت کننده در اجلاس های عمان و کویت و بحرین به این نتیجه رسیده باشند که باید از قیمت دفاع بشود و سهمیه ی نفت عربستان به شدت تعدیل شود و حداقل برای مدت یک سال تولید عربستان ۴ تا ۵/۴ میلیون بشکه نفت تثبیت بشود تا وضع قیمت در بازار روال اصلی خود را پیدا کند. سیاست ایران همیشه این بوده است که از اوپک دفاع شود و سیاست مستقل کشورهای تولیدکننده ی نفت بتواند خارج از فشارهای استعماری که از خارج و داخل اوپک وارد می شود تصمیم بگیرد.»

مهندس غرضی ادامه داد: «فرمول تعیین سهمیه بر اساس میزان جمعیت، نیاز اقتصادی، ذخایر نفتی و سابقه ی تولید، شرایط اصلی تعیین سهمیه بندی است، اما ممکن است بعضی از کشورها آن را نپذیرند. ما برای جا افتادن این شرایط وقت صرف خواهیم کرد.» وی گفت: «توفیق اوپک بستگی به این دارد که عربستان سعودی چه رقمی را برای تولید خودش بپذیرد و چه تضمینی در این مورد بدهد.» وزیر نفت افزود: «ایران از اوپک دفاع خواهد کرد همچنان که از منافع خودش دفاع خواهد کرد، ما در اجلاس قبلی رقم ۲/۳ میلیون بشکه یی را برای تولید نفت خودمان عنوان کرده ایم، اما اگر عربستان رقم ۴ تا ۵/۴ میلیون بشکه را برای تولید نفت خودش و دفاع از قیمت ۳۴ دلار برای هر بشکه نفت خام عربستان را قبول کند و این قیمت در بازار تثبیت بشود ما در نظریات خودمان تا حدودی که بتوانیم تجدیدنظر خواهیم کرد.»

وزیر نفت افزود:

«پیشنهاد ما این است که سقف کل تولید ۱۷ میلیون بشکه تعیین شود و اگر مجموع تولید از این بیش تر شود، هر تغییری وضع بازار را به همین صورت نگه خواهد داشت. با قبول سقف تولید ۱۷ میلیون بشکه یی برای اوپک و با توجه به این که بسیاری از تولیدکنندگان اوپک بدهکار بانک های اروپایی و امریکایی هستند. عربستان سعودی اگر بخواهد حسن تفاهم نشان دهد این نظر را خواهد پذیرفت، اگر بخواهند قیمت را تثبیت بکنند و نگذارند این قیمت شکست بخورد باید برای مدت یک سال سقف تولیدشان را بر اساس این پیشنهاد پایین بیاورند.»(۱)

خبرگزاری یونایتدپرس در بازتاب سخنان آقای غرضی اعلام کرد: «ایران عربستان سعودی را به خاطر ایجاد بحران در زمینه ی قیمت گذاری و تولید نفت در سازمان کشورهای تولیدکننده ی نفت (اوپک) مورد نکوهش قرار داد. محمد غرضی وزیر نفت ایران، قبل از عزیمت جهت شرکت در اجلاس فوق العاده ی اوپک گفت: "عربستان سعودی مسئول ایجاد مازاد عرضه ی نفت در جهان است."»(۲)

۱- مأخذ ۱۶، ص ۳.

۲- مأخذ ۱۶، ص ۲۳، واحد مرکزی خبر به نقل از خبرگزاری یونایتدپرس از بیروت.

۳۴۱

نشریه ی انگلیسی بررسی اقتصادی خاورمیانه (میدل ایست اکونومیک سروی) با اشاره به اجلاس فوق العاده ی وزیران نفت اوپک در روزهای آینده، جنگ اصلی را میان ایران و عربستان دانست و ضمن اشاره به نقش ایران در موفقیت این اجلاس به انتظاراتی که از عربستان می رود، نیز اشاره کرد. به نوشته ی میدل ایست، دست یابی به هدف اعلام شده ی این اجلاس برای توافق بر سر تعیین سهمیه های تولید نفت برای سیزده کشور عضو اوپک، به یک شبه معجزه نیاز دارد.

روزنامه ی کیهان به نقل از این نشریه آورده است: در پی دیدار وزیر نفت لیبی از تهران در هفته ی گذشته، اکنون گزارش ها حاکیست که ایران آماده است میزان تولید خود را از سه میلیون و دویست هزار بشکه در روز به دو میلیون و نیم بشکه در روز کاهش دهد. اما این به شرطی است که عربستان حاضر شود تولید روزانه ی خود را به چهار و نیم میلیون بشکه برساند.(۱)

۳۴۲

اگر ژاپنی ها از ادامه ی اجرای تعهدات خود در مورد طرح پتروشیمی ایران - ژاپن شانه خالی کنند، احتمالاً از کارشناسان ترکیه در این خصوص استفاده خواهد شد.

مهندس طاهری نجف آبادی معاون وزیر نفت در امر پتروشیمی، در مصاحبه یی اختصاصی با خبرگزاری جمهوری اسلامی با اعلام این مطلب، گفت: «در مدت اقامت هیئت اقتصادی ترکیه در ایران، به اتفاق تعدادی از مسئولین این هیئت به مدت سه روز از مجتمع پتروشیمی در بندر امام خمینی بازدید به عمل آمد و از آن جا که آن ها نیز در حال احداث مجتمعی نظیر پتروشیمی بندر امام خمینی در ازمیر ترکیه هستند، طی گفت و گوهای مکرری که به عمل آمد، قرار شد در صورت عدم اعلام هم کاری ژاپنی ها از وجود کره یی ها و به ویژه از ترک ها جهت ارائه ی طرح کمک بگیریم. همچنین این هیئت از مجتمع پتروشیمی شیراز نیز دیدار کردند که در صورت لزوم از آن ها دعوت به عمل خواهد آمد.»

وی افزود: «با وجودی که تخصص کره یی ها از ترک ها بیش تر است، ولی هم کاری با ترک ها امیدوارکننده تر از کره یی ها است.»(۲)

۳۴۳

هیئت نمایندگی چین به منظور دیدار از عراق وارد بغداد شد. همچنین عراق و ژاپن قرارداد هم کاری امضا کردند.

به گزارش رادیو بغداد، سحرگاه امروز هیئت نمایندگی حزب کمونیست چین به

۱- مأخذ ۱۶، ص ۲۳، به نقل از نشریه ی بررسی اقتصادی خاورمیانه.

۲- مأخذ ۱۳، ص ۶، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۱۱/۱۳۶۱.

ریاست آقای چانگ شیان فنگ مشاور هیئت ارتباطات بین المللی وابسته به کمیته ی مرکزی حزب کمونیست چین برای دیدار از عراق، به دعوت رهبری ملی حزب سوسیالیست بعث وارد بغداد شد.

آقای شیان فنگ ضمن ابراز خشنودی از سفرش به عراق گفت:

این هیئت در این دیدار با حزب سوسیالیست بعث در مورد افزایش هم کاری و تحکیم دوستی میان دو خلق عراق و چین مذاکراتی به عمل خواهد آورد.(۱)

عراق و ژاپن امروز یک قرارداد هم کاری مشترک امضا کردند که در آن بر ضرورت گسترش هر چه بیش تر روابط اقتصادی و بازرگانی میان دو کشور در چارچوب قرارداد هم کاری ۱۹۷۴ تأکید شده است. حسن علی وزیر بازرگانی عراق به نمایندگی از این کشور و سفیر ژاپن در بغداد به نمایندگی از دولت ژاپن این قرارداد را امضا کردند.(۲)

۳۴۴

پس از روزنامه ی کویتی الانباء که روز گذشته با انتشار مقاله یی امکان پرداخت غرامت جنگی از جانب کشورهای عربی و به خصوص عربستان سعودی به ایران را رد کرده بود، امروز هم دو روزنامه ی کویتی عرب تایمز و السیاسه به این موضوع پرداختند. مطالب این دو روزنامه که مسئله ی پرداخت غرامت جنگی به ایران در محافل سیاسی کشورهای عربی موضوعی جدی نیست و مطرح کردن آن در زمان های خاصی تنها جنبه های تبلیغاتی دارد. عرب تایمز در این باره نوشته است:

«باید راه دوستانه یی وجود داشته باشد تا بتوان ایران را متقاعد کرد که اختلافاتش با عراق در درازمدت به نفع این کشور همچنین به نفع عراق تمام نخواهد شد و مسئله بیش تر [بزرگ تر] از پرداخت غرامت مالی که ایران بر آن مصر است، می باشد."

این روزنامه در ادامه افزوده است: «عراق به خاتمه دادن به جنگ علاقه مند است و پرداخت غرامت درخواست شده توسط کشورهای منطقه تأثیری برای آن ها نخواهد داشت، لکن آیا پرداخت یک چنین غرامتی با برقراری روابط دوستانه و هم کاری که بسیار پرثمرتر خواهد بود، قابل مقایسه است [؟] غرامت تحت فشارهای غیر قانونی پرداخت خواهد شد. بعد از آن شک و تیرگی بر روابط حاکم خواهد شد. ایران از یک چنین روابطی که در زمان صلح بیش از زمان جنگ به آن احتیاج خواهد داشت، سودی نخواهد برد.»

السیاسیه نیز نوشته است: «ایران باید به این مسئله بیندیشد که ادامه ی جنگ به نفع او نیست و اهمیت مسئله بیش از دریافت مبلغی به عنوان غرامت است. هر چند عراق آماده ی صلح است و کشورهای خلیج [فارس] آماده ی پرداخت خسارات جنگی هستند، ولی آیا این پول به اندازه ی دوستی با کشورهای هم جوار ارزش دارد؟»(۳)

۱- مأخذ ۱۲.

۲- مأخذ ۱۳، ص ۳۱، رادیو صوت الجماهیر، ۲/۱۱/۱۳۶۱.

۳- مأخذ ۱۳، صص ۲ و ۳، کویت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۱۱/۱۳۶۱.

۳۴۵

عبـدو یمـانی وزیر اطلاعـات عربسـتان سـعودی، ضـمن سـتایش از کمـک های مصـر به عراق در جنگ با ایران، مصـر را جزء جدانشدنی از دنیای عرب خواند.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، یمانی در مصاحبه یی با روزنامه ی الجزیره که روز گذشته منتشر شد، با این ادعا که مصـر گام های دل گرم کننده یی تحت حاکمیت حسنی مبارک برداشته، گفته است: «تأکید ما باید روی ذات و اساس باشد و نه فرم، اسـاس این است که نزدیکی مصـر به اعراب یـک عامـل مثبت به نفع مصـر و دیگر اعراب است و این امر بایـد تقویت شده، مورد استقبال قرار بگیرد تا مصر بتواند به عنوان یک عضو فعال و مؤثر از خانواده ی واحد عرب به آن بازگردد.»(۱)

۳۴۶

روزنامه ی کیهان در گزارشی به سیر بازسازی روستاهای آسیب دیده ی استان خوزستان پرداخته است.

این روزنـامه در گزارش خود آورده است: «کار بازسازی و نوسازی ۲۳۰ روسـتای شهرستان [دشت] آزادگان بر عهده ی ستاد بازسازی و نوسازی روسـتاهای مناطق جنگ زده ی اسـتان های خراسان، کرمان و اراک می باشـد. که از این تعـداد حدود ۷۵ درصد روستاها تخریبی و مابقی به کلی ویران شده است. بر اساس این گزارش، کار بازسازی روستاهای خوزستان به ستادهای بازسازی و نوسازی جهاد سازندگی تهران، اراک، خراسان، فارس، سمنان، بوشهر، کرمان، اصفهان و قم واگذار شده است که از ۶ مـاه پیش تا کنون، کار جمع آوری مین و تسـطیح زمین های کشاورزی، تأمین آب آشامیـدنی و کشاورزی و مرمت خانه های تخریب شده توسط جهادهای مزبور آغاز و با خودیاری روستائیان همچنان ادامه دارد.»(۲)

۱- مأخذ ۱۶، ص ۲۲، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از روزنامه ی الجزیره.

۲- مأخذ ۱۶، ص ۲، اهواز.

روزشمار جنگ یکشنبه ۳ بهمن ۱۳۶۱ ۸ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۲۳ ژانویه ۱۹۸۳

۳۴۷

امروز ارتش عراق شهرهای آبادان، سرپل ذهاب و دهلران را هدف حمله قرار داد.

در گلوله باران شهر آبادان یک نفر مجروح و ۵ منزل مسکونی تخریب شد.(۱)

شهر سرپل ذهاب نیز هدف اصابت چندین گلوله ی کاتیوشا قرار گرفت. بر اثر این حمله یک نفر شهید و ۱۵ نفر زخمی شدند و به چندین منزل نیز خساراتی وارد شد(۲)

همچنین هواپیماهای دشمن چندین بار دهلران و اطراف آن را بمب باران کردند که فقط موجب تلف شدن تعدادی گوسفند شد.(۳)

۳۴۸

در محور سقز - میاندوآب نیروهای مسلح غیر قانونی به نیروهای ژاندارمری مستقر در پایگاه باباساری حمله کرده، ۶ تن از آن ها را به اسارت بردند.(۴)

در سلماس نیز ۲ تن از نیروهای حزب دمکرات ضمن تحویل یک اسلحه و مقداری مهمات خود را به نیروهای سپاه این شهر تسلیم و تقاضای امان نامه کردند.(۵)

۳۴۹

رادیو بغداد دیدار رجوی و طارق عزیز را دارای آثار مهم و تعیین کننده در منطقه دانست. بر اساس توافق رهبران سازمان مجاهدین خلق و مسئولان عراقی، افراد این سازمان در اردوگاه های اسرای ایرانی، اقدام به برگزاری کلاس های سیاسی و ایدئولوژیکی می کنند.

رادیو بغداد درباره ی اهمیت و جایگاه دیدار اخیر رهبر سازمان مجاهدین خلق با مقامات عراقی در پاریس، گفت: «در پی ملاقات و بیانیه ی مشترک آقای مسعود رجوی و نائب نخست وزیر عراق آقای طارق عزیز که آثار مهم و تعیین کننده یی در معادلات سیاسی منطقه بر جای گذاشت و رژیم ایران را هر چه بیش تر در انزوا فروبرده، سردمداران رژیم ایران، اکنون به تکاپوی شدیدی دست زده اند تا راه گریزی از این تنگنای سیاسی پیدا کنند.»(۶)

۱- روزنامه ی کیهان، ۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۴، اطلاعیه ی ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران؛ و - سند شماره ۶۷۶۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و

اطلاعات) مد عملیات، شماره ۳۰۹، ۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴.

۲- سند شماره ۶۴۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۳۰۸، ۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۱۸۰۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: وزارت کشور ستاد بازسازی و نوسازی مناطق جنگ زده، شماره ۳۹، ۳/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی، ایلام.

۳- سند شماره ۶۴۲۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۷ به فرماندهی کل، شماره ۳۱۵۲، ۳/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- مأخذ ۱، بخش دوم، ص ۲؛ و - سند شماره ۳۴۱۰۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به مقام استانداری کردستان، شماره ۱۳۹، ۴/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۲۹۴۷۶۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (معاونت سیاسی)، شماره ۳۱۸، ۴/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- مأخذ ۲، بخش اول، ص ۱.

۶- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۱۰، ۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲۰، رادیو بغداد، ۳/۱۱/۱۳۶۱.

ص:۴۰۴

در پی توافقات اخیر سران سازمان مجاهدین خلق با طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق، این سازمان مرحله ی جدید هم کاری های خود با نیروهای عراقی را در خاک این کشور آغاز کرد. به گزارش منابع اطلاعاتی، نیروهای سازمان مجاهدین در اردوگاه های اسیران ایرانی در عراق اقدام به دایر کردن کلاس های سیاسی و ایدئولوژیکی کرده اند و اسیران ایرانی را با ترفند و شیوه های مختلف به این کلاس ها می برند.

مسئولان عراق نیز اعلام کرده اند که پس از آماده شدن اسرا از نظر روانی و کسب اطمینان از هم کاری آن ها با سازمان مجاهدین، این نیروها در اختیار آن سازمان قرار خواهند گرفت و اسامی آن ها نیز از لیست اسیران جنگی خارج خواهد شد.(۱)

۳۵۰

با تلاش نیروهای خودی شماری از افراد سازمان مجاهدین خلق در تبریز، تهران، اصفهان و خلخال دست گیر شدند و یک خانه ی تیمی کشف شد. همچنین یکی از اعضای این سازمان در شیراز با حکم دادگاه انقلاب اسلامی، اعدام شد.

۱. امروز افراد یک هسته ی عملیاتی سازمان مجاهدین خلق در تبریز، دست گیر شدند. این افراد پیش تر به یک بانک دست برد زده بودند و قصد داشتند در شهر تبریز عملیات خراب کارانه اجرا کنند(۲)

۲. در منطقه ی ۵ تهران یکی از خانه های تیمی سازمان مجاهدین کشف شد. از این خانه ی تیمی اسناد و مدارک سازمانی، چندین اسلحه و مقداری مواد منفجره به دست آمد(۳)

در این شهر همچنین ۳ نفر از افراد نفوذی این سازمان در ارتش شناسایی و دست گیر شدند(۴)

۳. در اصفهان، ۲ نفر از رابطان سازمان مجاهدین با استان های لرستان و همدان دست گیر شدند.(۵)

۴. یکی از افراد عملیاتی سازمان مجاهدین خلق در خلخال که قبلاً دست گیر و سپس متواری شده بود، دست گیر شد.(۶)

در شیراز نیز یکی از اعضای فعال سازمان که به جرم شرکت در عملیات مسلحانه؛ سرقت از بانک ملت (که موجب شهادت ۲ تن از محافظان بانک و سرقت هفت میلیون ریال شده بود)؛ طراحی ترور نافرجام حاکم شرع شعبه ی دوم دادسرای انقلاب شیراز و رئیس آموزش و پرورش ناحیه ی یک این شهر؛ تهیه ی اسلحه و مهمات؛ شناسایی افراد متعهد برای ترور و... محاکمه شده بود، اعدام شد.(۷)

۱- سند شماره ۳۴۶۴۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژ کردستان (رکن۲) به استانداری استان کردستان (مشاوره و بررسی)، شماره ۲۰۶، ۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۲- سند شماره ۰۵۵۴۱۲ بولتن گزارش روزانه، واحد معاونت اطلاعات کل سپاه پاسداران، شماره ۲۲۶، ۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۳- سند شماره ۹۳۸۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی خبرنامه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۱۵۶، ۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۴- مأخذ ۸.

۵- مأخذ ۸.

۶- . سند شماره ۰۸۹۳۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبرنامه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۳۹، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۶، به نقل از گزارش ستاد منطقه ۱۰ سپاه پاسداران.

۷- مأخذ ۶، ص ۵، شیراز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳/۱۱/۱۳۶۱، حکم دادگاه انقلاب اسلامی شیراز.

۳۵۱

امام خمینی در دیدار با مدیران، معاونان سیاسی و برون مرزی و مسئولان امور شهرستان های

صدا و سیمای جمهوری اسلامی بر نقش محوری تبلیغات در دنیای امروز و استفاده ی دشمنان انقلاب از این ابزار مؤثر با توجه به رسوخ رسانه های جمعی در میان طبقات گوناگون مردم و نیز رسالت رادیو و تلویزیون تأکید کردند. هشدار برای آمادگی دائمی جهت مقابله با بحران هایی که دولت های بزرگ برای تضعیف انقلاب تدارک می بینند و تحمل مشکلات به منزله ی بهای استقلال کشور و توصیه به برنامه ریزی و توسعه ی کارها از دیگر محورهای اساسی بیانات امام خمینی در این دیدار بود.

بخشی از سخنان امام خمینی به این شرح است:

«تبلیغات مسأله ای است پراهمیت و حساس، یعنی دنیا با تبلیغات حرکت می کند. آن قدری که دشمنان ما از حربه تبلیغات استفاده می کنند از طریق دیگری نمی کنند. و ما هم باید به مسأله تبلیغات بسیار اهمیت دهیم و از همه ی چیز هایی که هست، بیشتر به آن توجه کنیم. باید تبلیغات فرهنگی ما خصوصاً در رادیو و تلویزیون بیشتر باشد. چراکه الآن وضع طوری شده است که روستایی که در صحرا مشغول امر کشاورزی می باشد هم به رادیو گوش می کند و در بعضی نقاط تلویزیون هم هست. آن قدری که رادیو و تلویزیون می تواند به مردم خدمت کند، روزنامه ها و دستگاه های دیگر نمی توانند خدمت کنند. شما می دانید که تبلیغات خارجی علیه ما زیاد است. شما باید با تبلیغ فرهنگ اسلامی به دروغ پراکنی های صداهای خارجی پاسخ دهید. امروز ابرقدرت ها از انقلاب اسلامی ما سیلی خورده اند و می ترسند که مبادا در نقطه ای دیگر، انقلابی دیگر مانند انقلاب ما صورت گیرد. به همین دلیل این روزها شاهد رفت و آمدهای سیاسی در منطقه هستیم. آنها به دست و پا افتاده اند و هر روز توطئه ای جدید می کنند، ما هم باید در مقابل آنها مهیا باشیم. همان طور که امریکا برای توطئه آماده است، ما هم باید برای مبارزه و مقابله آماده باشیم. مادامی که بخواهیم مستقل باشیم و زیر بار وابستگی نرویم، باید تحمل این مشکلات و قدرت مبارزه با آن را پیدا کنیم. امروز ما وارث کشوری هستیم که وابسته به شرق و غرب بود، و شرق زده و غرب زده هم در رأس امور بودند. بنابراین، باید محکم بایستیم و این جمهوری را که در مقابل همه انحرافات ایستاده است حفظ کنیم. برادران و خواهران مذاهب گوناگون، همه دست در دست یکدیگر بگذارند و از حیثیت و کیان اسلام و جمهوری اسلامی دفاع کنند و از این هیاهوها نترسند، که ما شکست نمی خوریم. شما که مسئولیت بسیار سنگینی به عهده تان می باشد، مطمئن و استوار به کار خودتان ادامه دهید، هر روز برنامه هایتان را بیش تر و بهتر توسعه دهید و کوشش نمایید تا برنامه های اصولی و

منطبق بـا موازین اسـلام، ارائه نمائیـد و حیثیت ملت و مـذهب خودتـان را حفظ کنیـد. بایـد برنامه ها بر اساس بینش و فرهنگ اسـلام تنظیم شود. امیـدوارم با دلی محکم و گرم در کاری که داریـد، موفق شوید. امروز کشور مال خودتان است. امروز همه می دانند و می فهمند که برای خودشان کار می کنند برای آتیه خودشان به خدا اعتماد کنید که هر چه داریم از اوست و برای بندگان اوست، پس برای او و بندگان او خدمت کنید.»(۱)

۳۵۲

آیـت الله خـامنه ای رئیس جمهـور، در سـخنانی کـه بـه مناسـبت ولادت امـام حسـن عسـگری(ع) در صـحن حرم حضـرت معصومه(س) در شـهر قم، بیان کرد ضـمن تأکید بر ایستادگی ایران در مقابل زورگویی ها، به ترسـیم چهره ی واقعی عراق به عنوان کشور مخل امنیت در منطقه ی خاورمیانه پرداخت.

رئیس جمهور در بخشی از سخنان خود گفت:

«این هـا طوری وانمود می کننـد که مـا می خواهیم در حوزه ی خلیـج فـارس، به کشورها زورگویی کنیم. وسایل تبلیغاتی بین المللی فعالانه سعی می کنند ما را ژاندارم خلیج وانمود نمایند.

ما سیاست زور را از کسـی نمی پذیریم، زیر بار زور امریکا، شوروی، فرانسه و زیر سلطه ی قدرت های جهانی نخواهیم رفت. این ایادی کوچک که جای خود دارند، منطق ما منطق حق است.

هر چه دشمنان ما زور گویند ما در مقابل آنها به حق تکیه می کنیم.»

آیت الله خـامنه ای بـا اشاره به شـرایط و خواسـته های جمهوری اسـلامی برای پایان جنگ و میانجی گری کشورها خاطرنشان کرد: «شرایط ما همان است که از اول به آن تکیه کرده ایم.»

وی همچنین خطاب به سـران کشورهای عربی منطقه گفت: «شـما بدانیـد که رژیم کنونی عراق بد همسایه یی است. این رژیم آسایش و آرامش را برای منطقه ی خلیج فارس نمی پسـندد. امروز با ما، فردا با کویت، روز دیگر با عربستان و دیگر کشورها به زورگویی خواهد پرداخت. منطقی که بر رژیم عراق حاکم است، منطق زورمداری است و ما زیر زورگویی نمی رویم.

حـال که او شـکست خورده و بینی اش به زمین خورده، می گویـد این جنـگ توطئه ی ایران بود. آیـا این توطئه ی مـا بود که شهرها و مردم بی دفاع و غیر نظامی ما را به خاک و خون کشید و هنوز هم می کشد.

این توطئه ی ماست که شما با همه ی قدرت های بزرگ ساختید و تجهیزات آوردید که ما را شکست دهید و با آن شعارهای تندی که عراق علیه کمپ دیوید می داد و امروز خود یکی از حامیان آن است.»(۲)

۱- سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسـلامی، صحیفه ی نور (مجموعه ی رهنمودهای امام خمینی)، جلد ۱۷، تهران: انتشارات شرکت سهامی چاپ خانه ی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهمن ۱۳۶۴، ۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۵۷.

۲- مأخذ ۱، بخش اول، قم.

۳۵۳

سه کشور ایران، لیبی و سوریه در پایان نشست مشترک خود در دمشق، با صدور بیانیه یی که به طور هم زمان در تهران، دمشق و طرابلس انتشار یافت، مواضع خود را اعلام کردند. اصلی ترین محورهای این بیانیه عبارت اند از:

تأکید بر مواضع جمهوری اسلامی ایران در خصوص دفاع مشروع از حقوق خود و تقویت روابط ایران و جهان عرب؛ درخواست توقف هرگونه کمک به حکومت عراق که موجب طولانی شدن جنگ شود؛ حمایت از قیام مردم عراق به منظور رهایی از بند رژیم حاکم بر این کشور؛ تأکید بر فعال کردن جبهه ی پایداری و مشارکت ایران در فعالیت های این جبهه برای مقابله با توطئه های امپریالیستی و صهیونیستی؛ رد شروط رژیم صهیونیستی برای عقب نشینی از لبنان؛ توافق جهت ایستادگی و مبارزه در کنار مردم لبنان علیه تجاوز رژیم صهیونیستی و پشتیبانی مادی و معنوی از مردم آن کشور؛ ایستادگی قاطع در برابر تلاش هایی که به منظور تضعیف آرمان فلسطین از طریق گسترش کمپ دیوید و به دام کشیدن دیگر نیروهای منطقه یی برای ورود به آن انجام می شود؛ محکومیت فعال سازی محور بغداد - قاهره برای مقابله با نیروهای انقلابی منطقه و مخالفت با بازگرداندن مجدد مصر به دنیای عرب؛ حمایت از نقش نیروهای مسلح سوریه، لبنان و فلسطین برای دفاع از کشور لبنان و توافق با تقویت جبهه ی پایداری؛ هم بستگی با دولت لیبی در مقابل تجاوزات و تحرکات امریکا علیه آن کشور.(۱)-(۲)

۳۵۴

میرحسین موسوی نخست وزیر، پس از جلسه ی هیئت دولت در گفت و گویی با خبرنگاران درباره ی بیانیه ی اخیر سه کشور ایران، سوریه و لیبی و تحرکات اخیر در منطقه؛ شرایط ایران برای پایان جنگ؛ احتمال قبول شرایط ایران از طرف دولت عراق برای برقراری صلح بین دو کشور و همچنین تنش های موجود در اوپک و نقش عربستان در این باره، مطالبی را بیان کرد.

۱- متن کامل بیانیه ی فوق در ضمیمه ی گزارش درج شده است.

۲- روزنامه ی اطلاعات، ۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

نخست وزیر در مورد آثار بیانیه ی اجلاس مشترک ایران، لیبی و سوریه - که امروز انتشار یافت - و ارتباط آن با مسائل منطقه و جنگ ایران و عراق گفت:

«تشکیل این جلسه و بحث های صورت گرفته در آن، نشان دهنده ی حقانیت ملت ما در مبارزه ی خود می باشد. استعمار مدت ها کوشید تا به مدد ایادی خود چنین وانمود کند که بین عرب و عجم جنگ می باشد و سعی کرد تا جنگ تحمیلی را جنگ بین عرب ها و فارس ها جلوه دهد و تلاش کرد تا شعارها و شرایط تعیین شده از جانب ما را وارونه جلوه بدهد و ما را تجاوزگر معرفی کند، ولیکن گذشت زمان و پیروزی رزمندگان بسیاری از این زمینه ها را از بین برد و با توجه به اجلاسی که در دمشق صورت گرفت نشان دهنده ی حقانیت موضع ما می باشد.»

مهندس موسوی سپس با توجه به فعل و انفعالاتی که در منطقه رخ می دهد در مورد خاتمه ی جنگ گفت:

«خاتمه ی جنگ را ما از همان روزهای اول که عراق تجاوز کرد، تعیین کرده ایم و شعار جنگ تا پیروزی از روز اول تا به حال مطرح بوده است و دورنمای جلو چشم ما نیز همین پیروزی است.

جنگ با پیروزی سیاسی و نظامی توأماً پایان خواهد پذیرفت، آنچه برای ابرقدرت ها بیش از همه اهمیت دارد، پیروزی سیاسی ما می باشد. چون ممکن است ما یک عملیات نظامی داشته باشیم، ولی اثرات سیاسی نداشته باشد. ولی عملیات نظامی که با نیروی رزمندگان ما در جبهه ها صورت می گیرد، آثار سیاسی عظیمی بر آن مترتب است که این طبیعتاً نیروی سیاسی است که ابرقدرت ها را می ترساند.»

نخست وزیر در پاسخ به این سؤال که چند درصد احتمال می دهید قبل از پیروزی نظامی این جنگ از راه مذاکره پایان یابد، گفت:

«ما هیچ امیدی نداریم چون معمولاً دیکتاتورهای تاریخ عقل خوبی ندارند شبیه رژیم شاه، در حال حاضر صدام دچار چنین تنگناهایی شده است. با واقعیت هایی که در سطح منطقه وجود دارد نمی تواند ارزیابی کند. صدام فقط روی سلاح و ابزارهای امریکایی و فرانسوی حساب می کند بدون این که توجه به ایمان رزمندگان ما داشته باشد. ملت ما نه ابزارش کم تر از دو سال قبل است و نه ایمانش و تعیین کننده ی جنگ موشک های اگزوست و اس اس۱۲ نخواهد بود.»

مهندس موسوی همچنین درباره ی شروع کنفرانس اوپک در ژنو و نقش عربستان در این کنفرانس گفت:

«با فعال شدن کشور ما در صحنه های جهانی از جمله بازار نفت و استفاده از آن به عنوان یک ابزار سیاسی، نقش عربستان هر روز کم تر خواهد شد. آن ها به حدی

می توانند پیش بروند، چون سرمایه گذاری های عظیمی برای استخراج نفت در غرب صورت گرفته است، طبیعتاً عربستان هر وقت بخواهد ما را از نظر قیمت ها محدود کند، نمی تواند قیمت ها را از یک حد معین پایین بیاورد، چراکه مجبور به مقابله با کمپانی های غربی خواهد شد.»(۱)

۳۵۵

آقای ولایتی وزیر امور خارجه، پس از بازگشت از دمشق امروز در مصاحبه یی مطبوعاتی شرکت کرد. احیای جبهه ی پایداری؛ حساسیت منطقه ی خاورمیانه؛ سیاست جدید حکومت عراق مبنی بر اعلام لزوم تضمین امنیت اسرائیل؛ نزدیکی ایران به کشورهای خط مقدم و دستاوردهای آن از جمله محورهای سخنان وی در این گفت و گو بود.

وزیر امور خارجه در بخشی از این مصاحبه گفت:

«حساس ترین و مهم ترین منطقه به لحاظ سیاسی، اقتصادی و نظامی منطقه ی خاورمیانه و اطراف خلیج فارس و شمال افریقاست و باید توجه داشته باشیم که بر مبنای همین خصلت منطقه یی است که قدرت های سلطه جوی عالم به این راحتی دست از سر این مناطق برنمی دارند و اگر ملت ها و دولت های این منطقه به فکر خودشان نباشد، طبیعی است که به سمت این قدرت یا آن قدرت دیگر بلغزند و یا منافع شان مورد تهدید قرار بگیرد. با توجه به یک چنین حساسیتی است که یک رژیم متجاوز و غداری چون رژیم صهیونیستی - تقریباً می شود گفت با توافق قدرت های بزرگ عالم بعد از جنگ دوم جهانی - در منطقه به مرحله ی ظهور می رسد و تا زمان حاضر نیز این فلسفه و انگیزه برای سلطه جویان عالم در جهت تقویت این رژیم و نظام ظالم و متجاوز و غاصب ادامه دارد. در طی سال های گذشته معلوم شده که این پدیده ی بسیار خطرناکی که در این منطقه به وجود آمده، پدیده یی است که باید با آن یک مقابله ی جدی شود و در غیر این صورت هر روز چون سرطانی در منطقه رشد و گسترش پیدا می کند و حیات سیاسی و اقتصادی و نظامی کشورهای منطقه را به خطر می اندازد. ما احساس کردیم که با توجه به این که آزادسازی سرزمین قدس و فلسطین از آرمان های مهم مردم مسلمان ماست و مقابله با اسرائیل را به عنوان یک مقابله ی استراتژیک در اهداف بلندمدت جمهوری اسلامی داریم، باید در حد خودمان تحرک لازم سیاسی را نشان بدهیم. بعضی دیگر از کشورها نظیر سوریه و لیبی و یمن جنوبی نیز یک چنین تمایلاتی را نشان دادند و با توجه به این تمایل مشترک، اولین جلسه ی وزرای سه کشور در دمشق تشکیل شد. یکی از محورهای اساسی و انگیزه های اصلی گردهمایی

۱- . مأخذ ۱، بخش اول، ص ۱۳.

سه کشور لیبی، سوریه و ایران در دمشق، اتحاد راه های مقابله با صهیونیزم، رژیم اشغال گر قدس و مقابله با توطئه های استکبار جهانی در منطقه و جلوگیری از به سازش کشیده شدن مسئله ی فلسطین بوده است. یکی دیگر از این محورها جلوگیری از توسعه ی تحرکاتی [که] برای سرپا نگه داشتن رژیم صدام به عمل می آمده، می باشد چون هم ما، هم سوریه و هم لیبی معتقدیم که وجود صدام در رأس حکومت عراق و وجود یک چنین رژیم وابسته یی موجب جلوگیری از تشکیل یک جبهه ی قوی بین ایران و اعراب بر علیه رژیم اشغالگر قدس می شود، چون صدام با حرکات اخیرش نشان داده است که با اسرائیل روابط و پیوندهای محکمی دارد و حتی بیان کرده که باید اسرائیل امنیتش تضمین شود.

این کشورهای مسلمان و عرب هستند که باید فریاد بزنند که امنیت ما از طرف اسرائیل به مخاطره افتاده است، آن وقت بعد از حمله ی اسرائیل به لبنان و کشتار هزاران نفر از مردم مسلمان فلسطین و لبنان و تخریب شهرها و دهات و از بین بردن بسیاری از آثار حیات در لبنان توسط نیروهای اسرائیل، صدام می گوید که ما باید امنیت اسرائیل را حفظ کنیم. این نشان می دهد که ادعای جمهوری اسلامی ایران از سال های گذشته که این رژیم یک رژیم وابسته است، ادعای حق و درستی بوده است. یک محور دیگر پس محور مبارزه با رژیم عراق بوده که این سه کشور اتفاق [نظر] دارند و هر سه کشور در این که ایران باید تا تحقق کامل شرایط خودش باید به جنگ علیه صدام ادامه بدهد، اتفاق نظر دارند و هر سه کشور معتقدند که باید از تلاش های مردم عراق برای سرنگونی رژیم عراق و برپایی حکومتی منطبق با خواست مردم عراق حمایت کرد. هر سه کشور اتفاق نظر داشتند و دارند که جبهه ی پایداری این بار با شرکت ایران باید احیا شود. نفس نزدیکی ما به حکومت هایی نظیر سوریه و لیبی و یمن جنوبی زمینه ساز یک چنین اتفاقی است بر علیه اسرائیل و موافقین اسرائیل و کسانی که می خواهند قضیه ی فلسطین را به سازش بکشانند. هم کاری های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی بین این کشورهای ایران و سوریه و لیبی و الجزایر و یمن جنوبی مستغنی از بازگو کردن است. ما روابط مان با این کشورها رو به توسعه و گسترش است. موضع گیری های ما در مجامع بین المللی در رابطه با مسائل مربوط به فلسطین و جنگ تحمیلی عراق علیه ما و مسئله ی لبنان نوعاً موضع گیری های مشترک است و با هماهنگی کامل صورت می گیرد. در طول جنگ تحمیلی، کشورهایی نظیر سوریه و لیبی تا آن جایی که برای شان میسر بود، مساعدت های لازم را به ما کرده اند و متقابلاً هرگاه این کشورها مورد تهاجم قرار گرفتند، از طرف ایران حمایت سیاسی و حتی بعضاً نظامی شدند. اعزام نیروهای ما به سوریه و استقرار آن ها در سوریه در زمان تهاجم اسرائیل به لبنان، نشان دهنده ی

هم بستگی عمیق ما با سوریه بوده و هست و ایران در آن جنگ تنها کشوری بود که نیروهای منظم خود را به سوریه اعزام کرد. مجموعه ی این تحرکات و مساعدت های متقابل به یک دیگر در مواقع اضطراری و ضرورت را اگر کنار هم بگذاریم، می بینیم که گام های عملی هم در جهت این نزدیکی به عمل آمده است.»(۱)

۳۵۶

احمد احمدی مدیرکل پروژه ی پتروشیمی ایران و ژاپن که از طرف دو شریک جهت مذاکره با پیمانکاران پروژه در توکیو به سر می برد، مذاکرات با کمپانی های اصلی ساختمان مجتمع پتروشیمی بندر امام خمینی را موفقیت آمیز توصیف کرد.

احمدی گفت: از ۲۳ دی ماه (۱۳ ژانویه) تا کنون جلسات متعددی جهت تهیه ی شرایط و جدول مربوط به شروع کار و نحوه ی هم کاری دو طرف برای حل مشکلات موجود از جمله، پرداخت حساب های معوق بین شرکت های پتروشیمی ایران و ژاپن و پیمانکاران برگزار شده است. اکنون ۴ کمپانی اصلی مقاطعه کار آماده ی هم کاری برای شروع مجدد ساختمان پروژه هستند. جمهوری اسلامی ایران قبلاً به طور رسمی از کمپانی های مقاطعه کار ژاپنی خواسته بود که تا ۲۳ دی ماه تصمیم نهایی خود را برای ادامه یا رها کردن پروژه اعلام کنند.

وی در مورد درخواست حساب های معوقه گفت: «مطابق شرایط اعلام شده ی قبلی بدهی هایی که در مورد پرداخت آن ها توافق شده (حدود ۵ میلیارد ین) در ۴ قسط به طرف های ژاپنی پرداخت می شود، ضمن آن که به بقیه ی ادعاهای آن ها نیز همین مدت رسیدگی خواهد شد.»

مدیر کل پروژه ی پتروشیمی ایران و ژاپن افزود: «پرداخت اولین قسط در اوایل فوریه و پرداخت دومین قسط با ورود پیمان کاران به ایران اوایل مارس تا آوریل، صورت خواهد گرفت.»

در همین حال وی اعلام کرد که هم زمان با از سرگیری ساختمان مجتمع، بیش از ۵/۱ میلیون ین (حدود ۴/۶ میلیون دلار) ماشین آلات و قطعات یدکی مربوط به پروژه که در ساختمان آن نقش اساسی دارند به تدریج راهی بندر امام خمینی می شوند.

این سفارش ها از چند سال پیش به دلیل جنگ تحمیلی و مسائل دیگر در انبارهای ژاپن قرار داشتند. در همین حال روزنامه ی ماینیچی در شماره ی امروز خود به نقل از یک منبع در توکیو، خبر داد که انجینیرینگ کمپانی یکی از چهار مقاطعه کار اصلی، اعلام کرده که آماده ی هم کاری برای از سرگیری ساختمان مجتمع پتروشیمی بندر امام خمینی است که در این صورت ۲۷ کمپانی مقاطعه کار کوچک نیز از این اقدام تبعیت خواهند کرد.(۲)

۱- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۱.

۲- روزنامه ی کیهان، ۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲۲، خبرگزاری جمهوری اسلامی از توکیو به نقل از روزنامه ی ماینیچی.

نشست فوق العاده ی وزرای نفت کشورهای تولیدکننده ی نفت (اوپک) امروز در ژنو آغاز به کار کرد.

خبرگزاری یونایتـدپرس از توافق کشورهای شـرکت کننده برای کاهش تولید و تعیین سـقف فروش نفت کشورهای عضو خبر داد، به گزارش این خبرگزاری، وزیران نفت کشورهای صادرکننده ی نفت اوپک روز گذشته در مورد اصول پیرامون کاهش تولید به منظور کمک به افزایش قیمت و سـهمیه بندی انفرادی تولید برای هر یک از سـیزده کشور عضو این سازمان، به توافق رسـیده اند. البته، میان عربسـتان سـعودی از یک سو و الجزایر و لیبی از سوی دیگر در مورد اختلاف قیمت نفت بسیار مرغوب توافقی حاصل نشده است.

امبرتو کالـدرون برتی وزیر نفت ونزوئلا، شب گذشـته به خبرنگاران گفت: «توافق در اصول پیرامون حـداکثر تولیـد و سـهمیه بندی انفرادی حاصل شده است.» وی افزود: «چنانچه توافق قطعیت یابد، حداکثر تولید اوپک رقمی بین ۱۷ میلیون و ۵۰۰ هزار بشـکه در روز خواهد بود.» اوپک در دسامبر گذشـته، حداکثر تولید خود را ۱۸ میلیون و ۵۰۰ هزار بشـکه در روز تعیین کرده بود. وزیر نفت ونزوئلا گفت:

سهمیه ی تولید روزانه که در اصول آن توافق شده، بدین شرح است:

گابن ۱۷۵ هزار بشـکه؛ اندونزی یک میلیون و ۳۰۰ هزار بشکه؛ ایران ۲و میلیون و ۲۵۰ هزار بشـکه؛ عراق یک میلیون و ۲۵۰ هزار بشکه؛ کویت یک میلیون و ۱۰۰ هزار بشکه؛ لیبی یک میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه؛ نیجریه یک میلیون و ۳۰۰ هزار بشکه؛ عربستان سعودی ۴ میلیون و ۵۰۰ هزار تا ۵ میلیون بشـکه؛ ونزوئلا یک میلیون و ۷۰۰ هزار تـا یک میلیون و ۸۰۰ هزار بشکه؛ الجزایر ۷۰۰ هزار بشکه؛ قطر ۳۳۰ هزار بشکه؛ امارات عربی متحده یک میلیون و ۱۰۰ هزار بشکه، اکوادور ۲ میلیون بشکه.(۱)

رادیو بی بی سـی نیز تعیین سـقف فروش نفت کشورهـای عضو را از مـأموریت هـای اصـلی سازمان اوپک و اختلاف نظر بین کشورهای ایران و ونزوئلا با عربسـتان سـعودی را از مشکلات اصلی این نشست برشمرد. رادیو بی بی سی اعلام کرد: «وزرای کشورهای تولیدکننده ی نفت به منظور حل مسائلی که بر اثر فراوانی نفت به وجود آمده است، اجلاسـی را در ژنو آغاز کرده اند.

انتظـار می رود که تکیه ی عمـده ی این اجلاس بر حل مشـکل جاری باشـد که دلیل اصـلی اختلاف نظرهای ۱۳ عضو اوپک است؛ یعنی موضوع سـهمیه ی تولیـد کشورهای گوناگون اوپک. در این که تولیـد روزانه ی نفت نبایـد از ۵/۱۸ میلیون بشکه بیش تر باشد، قبلاً توافق شده بود اما خبرنگار اقتصادی بی بی سی می گوید این توافق مفهومی

۱- مأخذ ۱، بخش اول، ص ۲، به گزارش واحد مرکزی خبر به نقل از یونایتدپرس از ژنو.

نمی تواند داشته باشد مگر این که میزان تولید هر کشور مشخص شود.

در کنفرانس امروز در ژنو گفته شد آنچه برای حل اختلافات لازم است توافق و تفاهمی است میان عربستان سعودی از یک سو و ایران و ونزوئلا از سوی دیگر. عربستان به احتمال بسیار باید سطح تولید خود را از روزانه حدود ۵ میلیون بشکه نیز پایین تر بیاورد و این خود نیمی از تولید سال ۱۹۸۱ آن کشور بیش نیست. ایران و ونزوئلاـ هر دو از پایین آوردن میزان تولید خود سر باز زده اند.

گفته می شود عربستان سعودی و همسایگانش در منطقه ی خلیج فارس هشدار داده اند که اگر در مورد تولید کل و سهمیه ی هر کشور توافقی حاصل نشود، آماده اند قیمت پایه ی بشکه یی ۳۴ دلار را کاهش دهند.

آقای مانع سعید العتیبه وزیر نفت امارات متحده ی عربی، اشاره کرده که ممکن است [این] آخرین فرصت اوپک برای ثابت نگاه داشتن قیمت ها باشد.»(۱)

عبدالعزیز التیرکی معاون وزیر نفت عربستان در یک موضع گیری قبل از شروع مذاکرات اوپک گفته بود: «عربستان حاضر نیست به تنهایی بار کاهش تولید نفت اوپک را تحمل کند» وی گفت همه ی اعضای این سازمان باید در کاهش تولید اوپک به میزان یک تا یک و نیم میلیون بشکه در روز سهیم شوند.(۲)

۳۵۸

در پی مطرح شدن موضوع پرداخت غرامت جنگی به ایران در روزنامه های کویتی، امروز نیز روزنامه ی الخلیج چاپ امارات، به نقل از منابع عربی جزئیات بیش تری را در این باره منتشر کرد و به همه ی شایعات موجود پایان داد.

الخلیج نوشته است: کشورهای خلیج فارس شرط ایران را مبنی بر پرداخت ۱۰۰ میلیون دلار به عنوان شرطی برای پایان دادن به جنگ رد کردند.

منابع عربی آگاه به روزنامه ی الانباء چاپ کویت، گفتند که مقامات تهران این موضوع را به وزیر خارجه ی الجزایر اعلام کرده اند و او موضوع را به اطلاع کشورهای خلیج [فارس] رسانده است.

این منابع توضیح داده اند که کشورهای خلیج [فارس] هرگونه پرداختی در این خصوص به ایران را به شدت مردود دانسته و افزوده اند: که ایران می تواند با عراق سر یک میز بنشیند و مسئله ی غرامت و دیگر موضوعات خود را مطرح و حل کند یا این که از سازمان ملل بخواهد که صندوقی برای تعمیر و بازسازی صدمات دو کشور تأسیس کند که همه ی کشورهای جهان به این صندوق کمک کنند و در آن صورت است که کشورهای خلیج [فارس] کمک به این صندوق را می توانند بررسی کنند.(۳)

۱- مأخذ ۶، ص ۱۵، رادیو بی بی سی، ۳/۱۱/۱۳۶۱.

۲- روزنامه ی کیهان، ۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۷، گزارش یونایتدپرس از دوحه به نقل از روزنامه ی الریاض.

۳- سند شماره ۲۱۳۶۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی خبرها و نظرها (اطلاعاتی، سیاسی، خارجی)، دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت امور خارجه، شماره ۳۶۰، ۵/۱۱/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳.

هفته نـامه ی فرانسوی اکسـپرس در شـماره ی اخیر خود در مقـاله یی بـا عنوان "عراق - فرانسه ریسـک می کننـد." دربـاره ی میزان درگیر شـدن شـرکت هـای فرانسوی در معاملات اقتصادی با عراق، تأثیر پیروزی ایران در سـیر اقتصاد خارجی فرانسه و نوع و میزان کمک های تسلیحاتی فرانسه به عراق مطالبی را منتشر کرد.

در بخشـی از این مقـاله آمـده است: «فرانسه از نظر مالی، دیپلماتیک و نظامی مبلغ هنگفتی را در عراق به بازی گذاشـته است، چنانچه ایران پیروز شود فاکتوری را که فرانسه باید بپردازد بسیار سنگین خواهد بود و ما از خداوند می خواهیم و به درگاه او دعا می کنیم که عراق برقرار بماند.

دیپلمـات هـا، صاحبـان صـنایع و بانکـداران فرانسوی در نهـایت همه به آن جـا خواهنـد رسـید که مسـتحق کمـک و حفـاظت خداوندی باشـند، چراکه حساب خیلی سـنگین است و صـندوق های عراق بسـیار خالی و حتی سـرنوشت عراق نیز از هر زمان دیگر نامطمئن تر.

رسـماً گفته می شود که مبالغ پرداخت نشـده از سوی عراق در رابطه با قراردادهایش با فرانسه از مرز ۱۵ میلیارد فرانک تجاوز نمی کند. مع ذلک آنچه توسط شـرکت بیمه ی تجارتی خارجی فرانسه یا به عبارت دیگر توسط دولت ضـمانت شده به میزان ۳۵ میلیارد فرانک می باشد و دولت سوسـیالیست توضیح و تشریح عمومی تعهدات فرانسه - عراق را که اخیراً به او تسلیم شده است، به عنوان بزرگ ترین راز برای خود نگه داشته است.

یکی از صاحبان صـنایع فرانسه با آه و ناله می گویـد: "شـرکت های فرانسوی بایستی کوزه های شکسـته را بپردازنـد حتی اگر مشـکل خزانه در عراق گـذرا باشد. فقط تأخیر در پرداخت ۳میلیون فرانک برای شـرکت های بزرگ فاجعه می باشـد و اما در مورد شرکت های متوسط مطمئناً بعضی از آن ها مجبور به ورشکستگی خواهند شد."»(۱)

اکسپرس در قسـمت دیگری از مقـاله ی خود به نقـل از یـک مقـام عالی رتبه ی فرانسه نوشـته است: «به خاطر ما عراق بایستی خوب مقاومت بکند. عراق از هم اکنون نیروهای ایرانی مجتمع در شمال بصره را در هم می شکند.

بغداد لااقل ۵۰ میراژ و ۱۵۰ هلی کوپتر فرانسوی دارد و در بین تسلیحاتی نیز که هم اکنون در حال صدور به عراق است میراژ، موشـک های دریا به دریای اگزوست، موشک های دفاع هوایی "ریلانـد" و قطعات توپ خانه ی دوربرد وجود دارد. یکی از خبرنگـاران وزارت دفـاع فرانسـه توضـیح می دهـد کـه اسـتفاده ی مشـترک نمـودن از هلی کوپترهـای سـنگین روسـی و هلی کوپترهای فرانسوی مجهز به موشک های ضد تانک

۱- مأخذ ۶، ص ۲، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳/۱۱/۱۳۶۱، به نقل از هفته نامه ی اکسپرس.

"هات"، مؤثر بودن خود را در تابستان گذشته نشان داده اند، ما یک تاکتیک بسیار عالی را به کار برده ایم.»(۱)

ضمیمه ی گزارش ۳۵۲

پس از پایان اجلاس وزیران امور خارجه ی کشورهای لیبی، سوریه و جمهوری اسلامی ایران در دمشق، امروز بیانیه ی مشترکی هم زمان در مراکز سه کشور انتشار یافت.

متن این بیانیه ی مشترک چنین است:

بسم الله الرحمن الرحیم

ان هذه امتکم امه واحده و أنا ربکم فاعبدون

وزیر امور خارجه ی جمهوری اسلامی ایران و وزیر امور خارجه ی جمهوری عربی سوریه و دبیر کمیته ی دادگستری و کفیل کمیته ی مردمی دفتر روابط خارجی جماهیری عربی مردمی سوسیالیستی لیبی از تاریخ ۶ الی ۷ ربیع الثانی سال ۱۴۰۳ (ه. ق) – مصادف با ۳۰ دی الی اول بهمن ماه ۱۳۶۱ (ه- . ش)، طی اجلاسی در دمشق اوضاع بین المللی و اوضاع متشنج منطقه که بر اثر تلاش های امپریالیسم امریکا و صهیونیسم جهت تحمیل سلطه ی خود بر ملت های منطقه و از بین بردن استقلال ملی آنان صورت گرفته، مورد بررسی قرار دادند.

سه طرف ایرانی و سوری و لیبیایی در مورد مسائل ذیل به بحث و گفت و گو پرداختند:

- تهاجم رژیم صهیونیستی به لبنان که به هدف از بین بردن استقلال و وحدت ملی لبنان و متلاشی کردن مقاومت فلسطین و زدن ضربه به سوریه [انجام گرفته است.].

- جنگ تجاوزگرانه ی رژیم صدام علیه انقلاب اسلامی ایران که به هدف نابودی انقلاب اسلامی و از بین بردن نقش رهایی بخش آن در منطقه و متوقف کردن نقش عراق و جمهوری اسلامی ایران در رویارویی با دشمن صهیونیستی صورت گرفته است.

- تهدیداتی که بر علیه جماهیری عربی مردمی سوسیالیستی لیبی صورت می گیرد.

- روابط برادرانه ی موجود بین ایران و جهان عرب و اهمیت تقویت این روابط بر پایه ی دوستی و هم کاری و تأمین منافع ملت های عربی و ایرانی بر علیه توطئه های امپریالیسم و رژیم صهیونیستی در فلسطین.

- طرح های امپریالیسم امریکا و صهیونیسم که به منظور تصفیه ی آرمان فلسطین صورت می گیرد و با توجه به موارد فوق در نتایج ذیل توافق کردند:

۱. ایستادگی در کنار لبنان بر علیه تهاجم صهیونیستی و پشتیبانی مادی و معنوی از آن کشور برای پایان دادن به اشغال صهیونیستی و دعوت از ملت لبنان برای مقاومت و پایداری در برابر اشغال و تأکید بر رد شروطی که رژیم صهیونیستی قصد دارد بر لبنان تحمیل کند.

۲. ایستادگی قاطع در مقابل تلاش هایی که به منظور تصفیه ی آرمان فلسطین از طریق گسترش کمپ دیوید و به دام کشیدن دیگر نیروهای منطقه یی برای ورود به آن صورت می گیرد.

در رابطه با این مسئله سه طرف مخالفت خود را با تلاش هایی که به منظور بازگردانیدن مصر به جامعه ی عرب و سازمان های اسلامی بدون خروج آن کشور از موافقت نامه های خیانت بار کمپ دیوید [انجام می شود]، مورد تأکید قرار دادند.

۳. اجتماع کنندگان پای بندی خود در پشتیبانی از مبارزات ملت فلسطین برای آزادی سرزمین های غصب شده مخصوصاً قدس شریف و دفاع از حقوق ثابت ملی در حق بازگشت و تعیین سرنوشت و برپایی حکومتی مستقل در تمامی خاک میهن فلسطین و همچنین ایستادگی در مقابل کلیه ی طرح هایی که هدف آن کشاندن سازمان آزادی بخش فلسطین به شناسایی دشمن صهیونیستی و یا مذاکره با او به هدف کم بها دادن به حق ثابت ملت فلسطین باشد را اعلام می دارند و از تمامی

۱- همان، ص ۳.

مجموعه های مقاومت فلسطین خواستار تحکیم وحدت و هم بستگی در مقابل این گونه طرح ها و مبارزه ی مسلحانه برای به دست آوردن حقوق کامل ملت فلسطین می باشند.

۴. سه طرف با تأکید بر محکومیت کلیه ی تلاش هایی که به منظور فشار بر سازمان آزادی بخش فلسطین برای دادن امتیازاتی که با مبارزه ی عادلانه و اهداف مشروع این سازمان تعارض دارد، تلاش های امپریالیسم و صهیونیسم برای برپایی محور بغداد – قاهره به منظور مقابله با نیروهای انقلابی منطقه را محکوم می نمایند.

۵. اجتماع کنندگان برپایی جنگ از طرف رژیم صدام بر علیه انقلاب اسلامی ایران در حالی که این انقلاب در کنار آرمان فلسطین موضع گرفته و بر علیه امپریالیسم و صهیونیسم به مقابله برخاسته است را محکوم می نمایند.

و در همین رابطه اجتماع کنندگان بر اهمیت تحکیم روابط برادرانه بین ایران و جهان عرب برپایه ی هم کاری، دوستی، اقدام متقابل و عدم دخالت در امور داخلی یک دیگر تأکید ورزیده و جمهوری اسلامی ایران را در مواضع متخذه و دفاع از حقوق مشروع خود مورد تأکید قرار می دهند.

همچنین سه طرف خواستار توقف هرگونه کمک به رژیم صدام که باعث طولانی تر شدن جنگ و ازدیاد آلام و خسارات دو ملت آن می گردد شده و بر قیام مردم و نیروهای میهن پرست عراق به منظور رهایی از رژیم صدام و امکان به کارگیری کلیه ی امکانات ملت های عراق و ایران در کنار امت عرب و اسلام در جنگ علیه دشمن صهیونیستی تأکید می نمایند.

۶. سه طرف سیاست به کارگیری زور و تهدید و استفاده از وسایل فشار اقتصادی و نظامی که به وسیله ی امپریالیسم امریکا بر علیه ملت های مسلمان و عرب اعمال می شود و همچنین سیاست ایجاد پایگاه های نظامی امریکایی که امنیت و صلح ملت های جهان سوم و بین المللی را تهدید می کند را محکوم می نمایند.

۷. اجتماع کنندگان بر اهمیت فعال نمودن جبهه ی پایداری و مشارکت جمهوری اسلامی ایران در فعالیت های این جبهه در جهت مقابله با توطئه های امپریالیسم و صهیونیسم تأکید می نمایند.

۸. سه طرف با ستایش مواضع قهرمانانه ی مردم عرب در فلسطین و سرزمین های اشغالی و مقاومت آن ها در مقابل اشغال گران صهیونیست و روش های سرکوب گرانه یی که به منظور یهودی کردن سرزمین های فلسطین و دیگر سرزمین های اشغالی عربی صورت می گیرد، بر ادامه ی پشتیبانی مادی و معنوی از این مبارزات افتخارآمیز تأکید نمودند.

۹. سه طرف نقش افتخارآمیز نیروهای مسلح سوریه و نیروهای فلسطینی و لبنانی و فداکاری هایی که برای دفاع از لبنان برادر و تقویت پایداری آن در مقابله با نیروهای اشغال گر صهیونیستی انجام دادند را مورد ستایش قرار می دهند.

۱۰. سه طرف حملات رذیلانه یی که از جانب صهیونیزم بین الملل و هم پیمانان او در رابطه با حق مشروع سوریه در داشتن وسایل دفاع از خود صورت می گیرد را محکوم کرده و این حملات را مقدمه یی برای تجاوز طرح ریزی شده یی بر علیه

جمهوری عربی سوریه دانسته و هم بستگی خود را در مقابله با هرگونه تجاوز با کشور سوریه اعلام می دارند.

۱۱. اجتماع کنندگان هم بستگی خود را با جماهیر عربی مردمی سوسیالیستی لیبی بر علیه تجاوزات و تحریکات مداوم ایالات متحده ی امریکا در حریم فضایی و آب های ساحلی جماهیری لیبی مورد تأکید قرار داده و تحمیل فشارهای اقتصادی امریکا بر ملت لیبی که هدف آن به تعویق انداختن رشد اقتصادی و اجتماعی ممانعت از پشتیبانی آن کشور از مبارزات آزادی بخش [است] را محکوم می نمایند.

۱۲. اجتماع کنندگان طرق تقویت جبهه ی ضد امپریالیستی - صهیونستی و ابراز مقابله ی قاطع با طرح هایی که حاکمیت و استقلال ملت های منطقه را خدشه دار می کند را مورد بررسی قرار داده و

در این زمینه بر ضرورت تسریع برپایی اجلاس جبهه ی پایداری با شرکت جمهوری اسلامی ایران در جهت بسیج تمام توان های سیاسی، نظامی و اقتصادی به منظور مقابله با تهاجم امپریالیسم و صهیونیسم تأکید می نمایند.

۱۳. سه کشور موافقت خود را با ادامه ی این گونه تماس ها و به منظور انجام مشورت و هماهنگی جهت اتخاذ مواضع یک سان در مقابل نیروهای مخالف با پیشرفت و رهایی ملت ها و کشورهای منطقه اعلام داشته و توافق کردند که اجلاس آتی در تهران منعقد گردد.»(۱)

۱- مأخذ ۱۶.

روزشمار جنگ دوشنبه ۴ بهمن ۱۳۶۱ ۹ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۲۴ ژانویه ۱۹۸۳

۳۶۰

ساعت ۶:۳۰ بامداد امروز، جلسه یی به منظور بررسی طرح مانور مرحله ی اول عملیات در منطقه ی فکه - چزابه با حضور تعدادی از فرماندهان سپاه پاسداران در محل قرارگاه نجف در ارتفاعات برغازه تشکیل شد. در این جلسه محسن رضایی، رحیم صفوی، علی شمخانی، عزیز جعفری، احمد غلامپور، محمدابراهیم همت، حسین خرازی، غلامحسین بشردوست (مسئول طرح و عملیات قرارگاه نجف)، مرتضی قربانی، حسن باقری و حبیب اللهی (مسئول طرح و برنامه ی سپاه سوم) حضور داشتند.

حاضران پس از بحث و بررسی در مورد مانور قرارگاه نجف در مرحله ی اول و دوم عملیات، در مرور اولیه توافق کردند که شب اول، یک تیپ از لشکر۲۷ از محور دویرج و یک تیپ از لشکر عاشورا از محور طاوسیه خط دشمن را شکسته و پس از پیشروی تا کانال دوم در غرب خط مرزی، در پشت این کانال پدافند کنند و تیپ امام صادق(ع) از لشکر۵ نصر پدافند جناح راست عملیات (پشت رودخانه ی دویرج) را بر عهده داشته باشد.

همچنین مقرر شد در شب دوم (مرحله ی بعد) تیپ جوادالائمه(ع) و یک تیپ از لشکر علی بن ابی طالب(ع) با عبور از دویرج حد فاصل جاده ی آسفالت مرزی تا کانال دوم سرپل دویرج را تأمین کنند و تیپ امام رضا(ع) نیز مسئول تأمین شرق جاده ی مرزی تا جاده ی فکه شود. هدف از عملیات در شب دوم توسط قرارگاه نجف تأمین جاده ی فکه و جناح راست عملیات تعیین شد. در این جلسه علاوه بر مذاکره در مورد عملیات در جناح راست عملیات (محدوده ی قرارگاه نجف) درباره ی جناح چپ عملیات نحوه ی رسیدن یگان ها به پل غزیله نیز صحبت و مشورت شد.

در پی این گفت و گوهای اولیه، فرمانده کل سپاه پاسداران پس از مشورت کوتاهی با فرمانده نیروی زمینی ارتش، تصمیم خود را در مورد مانور عملیات در قالب جمع بندی به حاضران ابلاغ کرد:

«در یک مرحله، از صفریه تا جاده ی چزابه - غزیله را عمل می کنیم و ضمناً جاده ی فکه را آزاد می کنیم. از طاوسیه تا کانال ها را و در امتداد به طرف جنوب تا هور را در مرحله ی اول انجام دهیم و در قسمت صفریه تا جاده ی چزابه - غزیله در غرب کانال انهدام کنند و اگر توانستند در آن جا بمانند و ساعت ۵ بعد از ظهر همان روز با چند فروند شنوک از داخل هور روی پل غزیله پیاده شوند و در مرحله ی دوم همان شب عمل شود و اگر هلی برن موفق بود، روی بزرگان هلی برن کنند. لشکر نجف، ۲ گردان برای پل غزیله در نظر بگیرد و لشکر حضرت رسول(ص)، ۲ گردان برای هلی برن روی بزرگـــان در نظر بگیرد.»

از آن جا که این سخنان فرمانده کل سپاه پس از یک دوره ی نسبتاً طولانی - که بحث ها در مورد طرح مانور کم تر به نتیجه می رسید - به نوعی، فصل الخطاب تلقی می شد، راوی قرارگاه خاتم(ص)، در یادداشت خود آورده است: «بالاخره محسن رضایی در مورد طرح مانور تصمیم خود را گرفت.»(۱)

۳۶۱

امروز شهر آبادان زیر آتش توپ های سنگین عراق قرار گرفت که بر اثر آن ۳ نفر مجروح و یک حمام و منزل مسکونی تخریب شدند.(۲)

در گلوله باران خرمشهر و اطراف آن نیز ۴ نفر مجروح شدند(۳)

۳۶۲

امروز در درگیری هایی در شمال غرب کشور و در مین گذاری در شمال ارومیه، ۲ نفر از نیروهای خودی شهید، ۴ نفر زخمی و تعدادی از افراد مسلح غیر قانونی نیز کشته یا مجروح شدند. یکی از اعضای حزب دمکرات هم دست گیر شد.

۱. در درگیری بین نیروهای خودی و افراد مسلح غیر قانونی در چم مجیدخان میاندوآب، ۹ تن از افراد چریک های فدایی خلق که به هم راه نیروهای لق ۲ هیز پیشوا در عملیات شرکت داشتند، کشته و ۵ تن نیز زخمی شدند. از افراد خودی نیز یک تن شهید و یک تن زخمی شد.(۴)

۲. در حمله ی افراد مسلح به پایگاه دارساوین در ۱۵ کیلومتری شرق سردشت، یک تن از نیروهای خودی شهید و ۲ تن زخمی شدند.(۵)

۳. در شمال اشنویه، یک تن از افراد حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی) در درگیری با افراد مسلح برانداز کشته شد.(۶)

۴. یک سرباز نیز در منطقه ی سرو در شمال ارومیه، روی مین رفت و بر اثر انفجار آن مجروح شد(۷)

۱- سند شماره ۱۵۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (تقی رضوانی)، ۱۷/۱۰/۱۳۶۱ تا ۴/۱۱/۱۳۶۱.

۲- سند شماره ۶۷۷۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳.

۳- سند شماره ۶۷۶۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۳۰۹، ۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴.

۴- سند شماره ۳۵۳۳۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۴/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۵۳۲۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۲) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد اطلاعات شعبه طرح عملیات نزاجا (عملیات و اطلاعات) مد اطلاعات، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱، ص۱.

۵- سند شماره ۶۷۷۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۱۸۱۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی اطلاعات، نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی (معاونت عملیات و اطلاعات) مد اطلاعات، شماره ۴۶، ۱۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۶- مأخذ ۵، بخش دوم، ص ۳؛ و - مأخذ ۵، بخش اول.

۷- مأخذ ۵، بخش اول.

یک زن که از اعضای حزب دمکرات بود و در فعالیت های مسلحانه ی این حزب، مشارکت داشت، امروز در بوکان دست گیر شد. وی اطلاعات مفیدی را درباره ی فعالیت این حزب در برخی مناطق تحت نفوذ در اختیار مأموران گذاشت(۱)

۳۶۳

امروز یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق در تهران دست گیر شد. همچنین با حکم دادگاه انقلاب اسلامی ۵ تن از افراد سازمان مجاهدین محکوم به حبس شدند و یک عضو سازمان پیکار نیز اعدام شد.

یکی از نیروهای عملیاتی سازمان مجاهدین خلق نیز در تهران دست گیر شد.(۲)

دادگاه انقلاب اسلامی تربت حیدریه، ۵ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق را به ۲ تا ۱۵ سال حبس محکوم کرد.(۳)

در شیراز نیز یکی از افراد وابسته به سازمان کمونیستی پیکار در راه آزادی طبقه ی کارگر به جرم فعالیت مسلحانه علیه جمهوری اسلامی به اعدام محکوم و حکم درباره ی وی اجرا شد، گفتنی است این فرد از رابطان رده بالای سازمان پیکار با سازمان مجاهدین خلق بود.(۴)

۳۶۴

امام خمینی امروز در دیدار نمایندگان مجلس با ایشان، راه کارهای اساسی موفقیت مجلس در تنظیم قوانین را برشمرد.

برتر بودن شأن مجلس فعلی نسبت به مجالس صدر مشروطیت از آن حیث که منتخب واقعی مردم هستند و دخیل نبودن برخی افراد صاحب قدرت همچون متنفذین منطقه، خان ها و... در انتخابات مجلس؛ تأکید بر برتری مجلس نسبت به سایر ارگان ها به این دلیل که مجلس تبلور خواست مردم است؛ تذکر به نمایندگان مجلس برای رفع نواقص و تلاش برای ارائه ی مصوباتی که در شورای نگهبان رد نشود؛ یادآوری اهمیت جایگاه شورای نگهبان؛ لزوم پافشاری بر این نکته که مردم برای اسلام همه ی سختی ها را تحمل کردند و انقلاب نیز دستاورد اسلام خواهی آحاد ملت بوده است؛ تأکید بر وفق و سازگاری مصوبات با قوانین اسلامی؛ نام بُردن از احکام ثانویه به منزله ی راه کارهای قانونی مصلحت در جامعه ی اسلامی؛ دعوت به رعایت افکار عمومی و هشدار در خصوص خطر دوری مردم از نظام اسلامی؛ اولویت داشتن جنگ در مقایسه با سایر مشکلات و توصیه به تلاش بیش تر برای پیروزی در جنگ از محورهای اصلی سخنان امام خمینی در این دیدار بود. بخشی از بیانات ایشان به این شرح است:

۱- سند شماره ۶۴۳۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (مرکز فرماندهی) به ستاد مرکزی فرماندهی، ۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- سند شماره ۰۵۵۴۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، واحد معاونت اطلاعات کل سپاه پاسداران،

شماره ۲۲۶، ۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، ۳۱۱، ۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۵، مشهد - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۴/۱۱/۱۳۶۱؛ و - سند شماره ۶۶۸۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار هفتگی، از ستاد مرکزی ۴ فرماندهی به ستاد مرکزی، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۴- مأخذ ۱۰، بخش اول، شیراز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۴/۱۱/۱۳۶۱.

«من در این مسأله هیچ شکی ندارم که این مجلس بهترینِ مجالسی است که در همه دنیا هست و بهترینِ مجالسی است که از صدر مشروطیت تا حالا ـ بوده است. من از همه شما بیشتر زمان های سابق را ادراک کرده ام. من از زمان قاجار و تا حالا مجالس را دیده ام و کیفیت اینکه مردم چه جور انتخاب کردند و چقدر دخالت داشتند مردم و افرادی که در مجلس آمدند چطور بودند و این سنوات آخر را که همه آقایان می بینند و دیده اند. در تمام طول مشروطیت، این مجلس به این ترتیب که تمام افرادش تقریباً متدین و معتقد به اینکه باید اسلام حکومت کند، در تمام دوره ها نبوده است این و در انتخاباتی که من از بچگی انتخابات را در حدود خودمان و بعد هم که از جاهای دیگر هی شنیده شده است، انتخابات هیچ گاه به طور کلی در دست مردم نبوده است. یک مدت زیادی به دست متنفذین منطقه، مناطق، خان ها و مالکین بزرگ و اینها بوده است و در آنوقتی که دیگر آن بساط آنها، قدرت هایشان از بین رفت، دربست در دست حکومت وقت بوده. اگر در تهران مثلاً یکی دو نفر، چند نفر که انتخاب می شدند، انتخاب مردم بود و باقی اش نبود (برای اینکه تهران - فرض کنید - جایی بود که خیلی نمی شد فشار بیاورند) اما جاهای دیگر مسأله، مسأله مردم در کار نبود، یعنی شورای ملی ما در هیچ وقت نداشتیم. اگر چند نفر هم ملی در آنها بوده است، لکن مجلس همچو مجلسی نبود که یک شورای ملی باشد، و ما امروز داریم یک شورای اسلامی و ملی به حسب آن بُعد صحیحش مشاهده می کنیم.

من در این شک ندارم، در اینکه آقایان و کلا همه به حسب نوع (و اگر استثنا بشود یک استثنای بسیار نادر است) حسن نیت دارند، در این هم من هیچ تردیدی ندارم و در این معنا هم که مجلس در رأس همه ارگان ها واقع است و مجلس، ملت است که متبلور شده است و تحقق پیدا کرده در یک جای محدود، این هم بی اشکال است. بناءً علیه ما تا اینجایش با همه آقایان موافقیم و اعتقاد هم همان طوری که دارید، داریم. لکن هیچ کس و هیچ دستگاهی و هیچ فردی نمی تواند ادعا کند که من نقص هیچ ندارم. اگر کسی ادعا کرد این را، این بزرگ ترین نقصش همین ادعاست. کسی نیست

که بتواند بگوید که من دیگر بی عیب هستم. اگر بعضی اشخاص پیدا بشوند که خوب، بسیاری از عیوب را ندارند، لکن بی عیب ما نداریم در دنیا و ما باید همیشه توجه مان به آن عیوب خودمان باشد. عیوب احتمالی، نمی گویم عیوب دارند، عیوب احتمالی و انسان که بخواهد برای خدا کار بکند و به مقام انسانیت برسد، باید همیشه دنبال این باشد که ببیند چه عیبی دارد، دنبال این نباشد که ببیند چه حسنی دارد، برای این که دنبال این که چه عیبی دارد، می شود که انسان درصدد رفع آن برآید و دنبال اینکه چه حسنی دارد، پرده می شود در چشم انسان و نمی تواند عیوب خودش را ببیند.

من میل دارم که این مجلس، یعنی همه میل دارید که این مجلس که از همین ملت تشکیل شده است و با رأی همین ملت تشکیل شده است و همه می دانید که این ملت جز اسلام انگیزه ای نداشت، حتی مذاهبی که رسمی هستند، آنها هم دیانت را می خواهند، خدا را می خواهند، رضای خدا را می خواهند، ما باید فکر این معنا باشیم که این معنا که رضای خداست و آرمان اسلام است، این معنا را به تمام معنا درصدد باشیم که متحقق کنیم. من میل دارم که، شما هم میل دارید که این مجلس طوری باشد که اگر قانونی را گذراند وقتی که شورای نگهبان برود بی چون و چرا قبول کنند. شما می دانید که مردم اسلام را می خواهند، دیانت را می خواهند، رضای خدا را می خواهند، اینهمه مردمی که در ایران در این طول مدت مبارزه کردند و حالا- هم دارند در جبهه ها مبارزه می کنند و در پشت جبهه ها هم مبارزه می کنند، اینها همه برای اسلام است و برای خداست. اینها را ما باید فکر این باشیم که این نظری که به مجلس دارند و نظر اسلامی دارند، این نظر محفوظ بماند. این نه مخصوص مجلس است، دولت هم همین طور است. همه کسانی که مشغول یک شغلی در دولت هستند این معنا را باید توجه کنند که مردم توجه به اسلام دارند، انحراف مختصری اگر پیدا بشود در یکی از این ها، این انحراف را مردم نمی پذیرند و ما باید برای خدا درصدد رضایت این مردم باشیم، یعنی این مردمی که آن مجلس های طاغوتی را به هم زدند و یک مجلس اسلامی درست کردند، دست بسیاری را از توی حبس ها گرفتند و بیرون آوردند، از تبعیدها، تبعید شده ها را برگرداندند. اینها همه چیز هایی بود که مردم کردند، ما ادعا نمی توانیم بکنیم که من کردم، شما کردی؛ جامعه کرد منتها به توفیق خدای تبارک و تعالی. خداوند این جامعه را طوری قرار داد و عنایت به طوری شد که این جامعه با دید اسلامی جلو افتادند. جوان های شان را فدا کردند و همه چیزشان را دادند و آن رژیم را و آن کسانی که آن رژیم را تقویت می کردند رفتند و یک جمهوری اسلامی پیدا شد و از این جهت مردم دنبال اسلام هستند. خدا این طور نیست که در نظر نگرفته باشد که مصلحت چی است برای یک ملت یا برای یک جمعیت مصلحت چی است و مصلحت حالا باید این باشد، آنوقت آن باشد. آنجاهایش هم که

مصلحتی در تغییرات بوده است خدا گفته است آنها را. احکام ثانویه برای همین معناست که گاهی یک مسائلی در جامعه ها پیش می آید که باید یک احکام ثانویه ای در کار باشد، آن هم احکام الهی است، منتها احکام ثانویه الهی است. ما باید درصدد این معنا باشیم که اگر رأی به یک پیشنهادی می دهیم، توجه بکنیم که ما تحت تأثیر یک مکتبی از مکتب های دنیا واقع نشویم. ما تحت تأثیر قرآن باشیم، تحت تأثیر احادیث از ناحیه پیغمبر صلی الله علیه و آله، اگر این طور بشود کارها زودتر می گذرد و کارها بهتر می گذرد و نظر مردم به شما، همان نظری است که حالا هست.

خطر بزرگ این است که امروز – ما را آن خطر – احتمال می رود که آن خطر برای ما باشد، این است که یک وقت ملت از حکومت برگردد. ملت را دیگران نمی توانند برگردانند. آمریکا هر چه به حکومت ما فحش بدهد و به مجلس ما فحش بدهد یا به افراد فحش بدهد، پیش مردم، آنها معتبرتر می شوند و از آن طرف دیگران، منحرفین هر چه شما را بدگوئی کنند برایتان بهتر است. مصیبت آنوقت بود که از شما تعریف کنند. اگر چهار مرتبه آمریکا، من آن اوایل می گفتم این را که اینها نمی فهمند چطور اشخاص را زمین بزنند، چهار دفعه تعریف کنند از یک کسی، تعریف کنند از یک چیزی، وقتی تعریف کردند، مردم می فهمند این عیبی دارد که اینها تعریف می کنند از او، لکن خدا خواسته است که اینها نفهمند. اگر چند مرتبه مردم ببینند که در مجلس آنهایی که فرستادند در مجلس و همه را به دیانت می شناسند، اینها رأی هایی می دهند که فقهای شورای نگهبان برای خاطر مخالفتش با اسلام رد می کند، خوب، درشان شبهه پیدا می شود. شما کاری بکنید که تحت تأثیر هیچ کس، خودتان را از تمام مکاتب دنیا، خودتان را تبرئه کنید و نصب العین شما اسلام و قرآن و احادیث اسلامی باشد، منتها چه احکام اولیه، چه گاهی احکام ثانویه. من هم امیدوارم انشاءالله که این جنگ به زودی تمام بشود و به نفع شما تمام بشود، به نفع اسلام تمام بشود و اشخاص اگر چنانچه یک وقت احتیاج به آنها شد باز بروند به جبهه ها، اگر احتیاج باشد واجب است بروند، اگر احتیاج نباشد، نه، لازم نیست. گاهی وقت ها هم آنها می گویند نباید بیایند و کمک کنند و انشاءالله با دولت هم کمک کنند راجع به شاهراه سازی ها، راجع به این مسائل، باید دنبال این باشند که کمک بکنند. و الان ما کارمان آنی که در رأس امور است همه می دانید که الان جنگ است، اگر این حل شود مسائل دیگر چیزی نیستند، حل می شوند انشاءالله. خداوند همه شما را حفظ کند و موفق کند و سلامت بدارد و برای اسلام همه ما خدمت کنیم.»(۱)

۳۶۵

دومین روز نشست فوق العاده ی اوپک امروز در ژنو پایان یافت. خبرگزاری یونایتدپرس درباره ی نتایج این نشست گزارش داد: وزیر نفت قطر تأیید کرد اجلاس فوق العاده ی

۱– سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه ی نور (مجموعه رهنمودهای امام خمینی)، جلد ۱۷، تهران: انتشارات شرکت سهامی چاپ خانه ی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهمن ۱۳۶۴، صص ۱۶۰ تا ۱۶۶.

اوپک بـا شـکست رو به رو شـده است. وی گفت: مـذاکرات در همه ی زمینه هـا با شـکست هم راه بود. مقام های اوپک نیز گفتند: وزیران شـرکت کننده در اجلاس فوق العاده ی اوپک با وجود سـعی بسیار، نتوانستند در مورد قیمت پایه، سهمیه بندی تولید و قیمت های ترجیحی برای نفت مرغوب افریقا به توافق برسند.

به گزارش یونایتـدپرس، شـکست مذاکرات فوق العاده ی وزیران نفت کشورهای عضو اوپک می تواند به یک جنگ کاهش قیمت بین اعضای این سازمان و احتمالاً شکاف در داخل آن بینجامد.

منابع آگاه گفتنـد عربسـتان سـعودی و متحـدانش در منطقه ی خلیج فارس خواهان این بودند که به ویژه ایران، سـهمیه ی کم تری را قبول کند که ایران این تقاضا را رد کرد.(۱)

امبرتو کالـدرون برتی وزیر نفت ونزوئلاـ نیز در گفت و گویی با خبرنگاران گفت: «وزرای نفت کشورهای عضو بر سـر تولید ۵/۱۷ میلیون بشـکه نفت در روز به عنوان میزان کل تولیدات اوپک به توافق رسیدند، لکن در مورد قیمت نفت و سهمیه بندی هر یک از کشورها به توافقی دست نیافتیم.»(۲)بی بی سی نیز در این باره گفت: «جلسه ی دو روزه ی کشورهای عضو اوپک طبق معمول با عدم توافق پایان یافت. عدم توافق بر سـرچگونگی کاهش سـطح تولید نفت در بین کشورهای عضو بود. بعضـی از وزرای نفت کشورهای عربی پس از مذاکرات مقدماتی شان در روز یکشنبه نسبت به این جلسه خوش بین بودند، اما خوش بینی آن ها بی دلیل از کار درآمد. خبرنگار ما از ژنو گزارش می دهد که شـیخ احمد زکی یمانی وزیر نفت عربستان سعودی در حـالی که توسـط اعضـای هیئت نماینـدگی کشورش احاطه شـده بود، از سالن کنفرانس خارج شـد و نتیجه ی کنفرانس را شکست کامـل اعلاـم کرد. حاصـل کنفرانس آن طور که توسـط دیگر اعضـا نیز مورد اشـاره قرار گرفت عـدم موافقت بر سـر سیاست قیمت گـذاری بود بین دولت های عربی از یک طرف و ونزوئلا و کشورهای تولیدکننـده ی افریقایی از طرف دیگر.» این رادیو در بررسی دلایل وضع به وجود آمده در اوپک گفت:

«ظاهراً دیروز، سیزده کشور عضو این سازمان موافقت کردند که حداکثر سطح تولید برای چند ماه آینده از ۵/۱۸ میلیون بشکه به ۱۷ الی ۵/۱۷ میلیون بشـکه در روز کاهش یابـد. منظور از این اقدام کاهش مازاد نفت خام موجود در بازارهای جهان و در نتیجه

۱- روزنامه ی کیهان، ۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۷، واحد مرکزی خبر به نقل از یونایتدپرس از ژنو.

۲- همان، به گزارش خبرگزاری رویتر.

تثبیت بهـای کنونی نفت بود و به اعتقـاد نـاظران نیز این تصـمیم کشورهـای عضو سازمان اوپک نشانه ی تعهـد آن ها به حفظ بهای پایه ی نفت اوپک به میزان بشکه یی ۳۴ دلار بود، اما کشورهای تولیدکننده ی نفت سازمان اوپک در جلسه ی ملاقات امروزشـان بایـد در مورد این مسـئله تصـمیم می گرفتنـد که سـهمیه ی یک یک اعضا در عمل چگونه بایـد تقسـیم شود و آن جایی که قسـمتی از مشـکلات کنونی سازمان اوپک ناشی از آن است که برخی از کشورهای عضو بیش از سهمیه های تعیین شده نفت تولید می کنند. مسئله ی تعیین سهمیه در جلسه ی امروز مسئله یی بسیار حساس بود، با توجه به آن که ایران، لیبی و ونزوئلا کشورهای عمده ی صادرکننده ی نفت، برای حفظ منافع خود مقررات اوپک را نادیده گرفته اند. از تشـکیل جلسه ی ملاقات وزرای نفت اوپک در ژنو، می توان چنین نتیجه گرفت که قبل از تشکیل این جلسه موافقت کشورهای مزبور در مورد تعیین سهمیه ی تولید جلب شده بوده است. عده یی از ناظران حدس می زدند که تنها علت هم راهی کشورهای مزبور با سایر اعضـای سازمـان اوپک، افزایش قابل ملاحظه ی سـهمیه ی تولیـد لیبی و ایران و در مقابل کاهش فراوان حـداکثر سـطح تولید عربسـتان سـعودی بوده است، اما در عمل علی رغم آن که اعضای اوپک ظاهراً در مورد این گونه مسائل موافقت کرده بودند نتوانسـتند در مورد مسـئله ی اختلاف قیمت نفت خام کشورهای حوزه ی خلیج فارس و نفت خام بسیار مرغوب افریقا به توافق برسـند. با آن که ظاهراً انتظار می رود که سازمان اوپک بتواند بر این مشکلات غلبه کند، عدم موافقت اعضای این سازمان در جلسه ی ملاقات شان در ژنو این تصور را به وجود خواهد آورد که بر قدرت، وحدت و اعتبار سازمان اوپک ضـربه ی سختی وارد آمـده است. در نتیجه ی شـکست مـذاکرات سازمان اوپک، احتمالاً شـرایطی بحرانی به وجود خواهد آمد که در کاهش ناگهـانی بهـای نفت اوپـک مؤثر خواهـد بود و همین امر احتمالاًـ به کاهش شدیـد بهای نفت در بازارهای جهان منجر خواهد شد.»(۱)

در این حال، احمد زکی یمانی وزیر نفت عربسـتان سعودی، گفت: نتیجه ی به دست آمده به معنای پایان اوپک نیست. یمانی گفت: «همه به اوپک احتیاج دارنـد از جمله مصـرف کننـدگان و ما از هیچ تلاشـی برای حفاظت از اوپک خودداری نخواهیم کرد.» وزیر نفت عربستان سعودی افزود:

«ما خواهان بروز یک جنگ قیمت نیستیم و عربسـتان سـعودی از هیـچ تلاشـی برای دفاع از قیمت کنونی پایه ی نفت یعنی ۳۴ دلار در هر بشکه کوتاهی نخواهد کرد.»(۲)

از سوی دیگر محمـد غرضـی وزیر نفت ایران، نتایـج این نشـست را مثبت ارزیابی کرد. به گزارش واحد مرکزی خبر، مهندس غرضـی وزیر نفت جمهوری اسـلامی ایران در پایان جلسه ی وزرای نفت اوپک در جمع خبرنگاران رسانه های گروهی جهان - که در محل

۱- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیو های بیگانه، ۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۱ تا ۱۳، رادیو بی بی سی.

۲- مأخذ ۱۳.

اجلاس وزرای نفت اوپک گرد آمده بودند - حضور یافته و به سؤال های آنان پاسخ داد.

غرضـی در مورد وضـعیت فعلی اوپـک گفت: «مـا در حـال تلاـش برای قدرتمنـد کردن موقعیت اوپک هستیم.» وی درباره ی دلیل دست نیافتن به توافق نهایی در جلسه ی شب گذشته، گفت:

«دست یـابی به توافق احتیاج به زمان دارد.» غرضـی در مورد پایین آوردن سـطح فعلی تولیـد و میزان سـهمیه بنـدی نفت اظهار کرد: «موافقت خوبی حاصـل شـد. اکنون بایـد ببینیم مشـکلاتی که دیگران مطرح می کننـد چه خواهـد بود.» وی در زمینه ی تولیـد روزانه ی نفت اوپـک، گفت: «به نظر ما ۱۷ میلیون بشـکه در روز رقم خوبی است و بیش تر اعضـای اوپـک این رقم را تأیید کرده اند.»

وزیر نفت کشورمـان دربـاره ی احتمال کاهش قیمت نفت افزود: «ما برای کم کردن قیمت نفت به این جا نیامـدیم و به کسـی اجازه نمی دهیم که درباره ی کم کردن قیمت نفت صـحبت کنـد. این قیمت بایـد ۳۴ دلار باقی بماند و من مطمئن هسـتم که هیچ کس نمی تواند علیه ۳۴ دلار کودتا کند.»(۱)

خبرگزاری فرانسه نیز با اشاره به رقابت ایران و عربسـتان در این نشـست به نقل از غرضـی اعلام کرد: «غرضـی وزیر نفت ایران تأییـد کرد که پادشاهی سـعودی نقش عمـده ی خود را در داخل اوپک از دست داده است. غرضـی گفت: عربسـتان سـعودی مجبور به کاهش تولیـد خود و رساندن آن به حدود ۵/۴ میلیون بشـکه در روز گردید و این ناشی از قدرت سیاسی ایران بود، وزیر نفت ایران که در پایـان اجلاس وزرای نفت کشورهای عضو اوپک با نماینـدگان وسایل ارتباط جمعی سـخن می گفت، افزود: هر کاهشی در تولید نفت عربستان یک پیروزی برای سایر کشورهای عضو اوپک محسوب می شود.»(۲)

رادیو بی بی سی نیز در گزارشی با اشاره به رقابت دیرینه ی ایران و عربستان در اوپک گفت:

«آقای غرضـی وزیر نفت ایران، دیروز پس از پایان کار کنفرانس اوپک اشاره یی به علل و مسائل فنی شکست کنفرانس نکرد بلکه در سـخنان کوتاه که در برابر خبرنگاران بیان داشت گفت که او ترجیح می دهد راجع به سـیاست ایران و قدرت سیاسـی ایران سـخن بگویـد. وی افزود: عربسـتان فکر می کرد که همیشه در بـازاری که برپا است با قـدرت تولیـدی خودش می تواند سیاست منطقه را هدایت کند. کاهش تولید نفت عربستان که اکنون به مرز ۵/۴ میلیون بشکه نزدیک شده آن هم از حدود ۱۱ میلیون بشکه در هنگام انعقاد قرارداد کمپ دیوید، به نظر آقای غرضی نشان دهنده ی شکست عربستان است.»(۳)

۳۶۶

آقای محمـد منوچهری، مشاور نخست وزیر ایران، امروز برای دیـدار از الجزایر که دلیل و موضوع آن معلوم نشـده است، وارد این کشور شد. خبرگزاری فرانسه با اعلام این

۱- مأخذ ۱۳، گزارشی از واحد مرکزی خبر از ژنو.

۲- مأخذ ۱۳، گزارشی از واحد مرکزی خبر از ژنو.

۳- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۲، بی بی سی جام جهان نما.

خبر گفت: آقای منوچهری هنگام ورود به الجزایر مورد استقبال بوعلم باقی وزیر دادگستری و عضو دفتر سیاسی جبهه ی آزادی بخش ملی الجزایر قرار گرفت، سفر منوچهری به این کشور سه هفته پس از دیدار احمد طالب ابراهیمی وزیر امور خارجه ی الجزایر از تهران انجام می شود. کسی درباره ی ارتباط سفر آقای منوچهری با کوشش های میانجی گرانه یی که الجزایر از یک سال قبل برای پایان جنگ میان ایران و عراق شروع کرده است، چیزی نمی داند. کوشش های الجزایر بار دیگر در اوایل ماه ژانویه (اواسط دی ماه) با سفر طالب ابراهیمی به تهران از سر گرفته شد.(۱)

۳۶۷

در پی نشست سه جانبه ی دمشق که با شرکت کشورهای ایران، سوریه و لیبی برگزار شد و به صدور بیانیه یی از جانب این سه کشور انجامید، دولت عراق بیانیه یی در این باره منتشر کرد.

رادیو بی بی سی با اعلام این که دولت عراق به بیانیه ی مشترک ایران، سوریه و لیبی پاسخ داده است گفت: «در بیانیه ی مشترک که روز گذشته انتشار یافته در میان مسائل مختلف، حمله ی عراق به ایران محکوم شده است و از مردم عراق خواسته شده که علیه دولت خود شورش کنند. مقامات عراق اینک می گویند که دست داشتن دولت های سوریه و لیبی در تهیه ی بیانیه ی مشترک، قوانین اساسی هم بستگی اعراب و پیمان مشترک دفاعی اعراب را نقض می کند. مقامات عراق همچنین اظهار امیدواری کرده اند که جامعه ی عرب این بیانیه را تقبیح نماید و اقدامات مقتضی را علیه رژیم های سوریه و لیبی به مورد اجرا گذارد.»

ناکامی تلاش های عربستان برای نزدیکی دو کشور سوریه و عراق، اتحاد استراتژیک دو کشور ایران و سوریه در مقابل اتحاد عراق، مصر و عربستان با پشتیبانی امریکا، ناچار بودن شوروی برای پشتیبانی از اتحاد جدید سه کشور (ایران، سوریه، لیبی) از جمله نکاتی است که مفسر بی بی سی در تحلیل این بیانیه ی مشترک به آن ها اشاره کرده است:

«به نظر می رسد بیانیه یی که به دنبال سفر دکتر علی اکبر ولایتی وزیر خارجه ی ایران به دمشق از طرف سوریه و لیبی منتشر شد، عقب نشینی بزرگی برای کوشش های سیاسی ولی عهد عربستان سعودی است که به منظور رفع اختلافات بین حکومت های بعثی عراق و سوریه - اختلافاتی که سابقه ی طولانی دارد - به بغداد و دمشق سفر کرده بود. هفته ی گذشته، النهار روزنامه ی چاپ بیروت گزارش داد که مذاکرات ولی عهد عربستان سعودی با پیشرفت قابل ملاحظه یی هم راه بوده است و موافقت عراق برای رفع اختلافاتش با سوریه، سبب می شود که سوریه لوله ی نفت بین کرکوک و بنادر مدیترانه را که از خاک سوریه عبور می کند دوباره بگشاید. سوریه از ماه آوریل سال گذشته لوله ی نفتی کرکوک به

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۱۲، ۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، خبرگزاری جمهوری اسلامی، به نقل از خبرگزاری فرانسه از الجزیره، ۴/۱۱/۱۳۶۱.

بنـدر مدیترانه را بسته بود و به این دلیل صادرات نفت عراق به کم تر از ۵۰۰ هزار بشکه در روز رسیده بود. با وجود کوشش عربستان سعودی، سوریه موافقت نکرده است که لوله ی نفت مزبور را بگشاید. سفر دکتر علی اکبر ولایتی وزیر خارجه ی ایران به دمشق و حضور نماینده ی لیبی در دمشق، کافی بود که نشان دهد مقامات سوریه با پیشنهاد ولی عهد عربستان سعودی با سردی برخورد کرده اند. در گذشته سوریه این موضع را پنهان نمی کرد که در جنگ ایران و عراق، پشتیبان ایران است.

هم جمهوری اسلامی ایران و هم سوریه نگران اند از این که اگر اتحادی بین عراق، مصر و عربستان سعودی با پشتیبانی امریکا به وجود آید منافع آن ها به خطر خواهد افتاد. سال گذشته سوریه در کوشش هایی که عربستان سعودی به منظور پایان دادن جنگ ایران و عراق انجام می داد شرکت کرد و تجدید خصومت با عراق در این هنگام، بازتاب سرخوردگی سوریه از پیشرفت کند مذاکرات مربوط به خروج نیروهای اسرائیل از لبنان بود، کوشش عربستان سعودی برای میانجی گری بین عراق و سوریه به کوشش هایش برای جلب موافقت کشورهای عربی نسبت به پیشنهاد کنفرانس فاس و طرح ریگان برای صلح خاورمیانه مربوط می شود. به نظر می رسد که اکنون این کوشش ها با پافشاری اسرائیل به ادامه ی حضور نظامی در لبنان سخت به خطر افتاده است.

در بیانیه ی صادرشده در دمشق، علاوه بر خواست سرنگونی صدام حسین و پشتیبانی از ایران، خواست تشکیل جلسه ی جدیدی از جبهه ی مقابله و پایداری مطرح شده است و این که ایران در این جلسه شرکت نماید. بیانیه در حالی که بلندگوی جبهه ی معارض فلسطین در جلسه ی آینده ی شورای ملی فلسطین شده است، به امریکا نیز هشدار می دهد که اگر در مورد لبنان به فوریت عمل نکند، سیاستش در خاورمیانه به زودی با خطر نابودی رو به رو خواهد بود. با پشتیبانی ایران و لیبی از سوریه و ترکیب ضد غربی نیرومندی که در منطقه به وجود آمده، دستگاه رهبری جدید شوروی مشکل است که بتواند در مقابل پشتیبانی از آن مقاومت ورزد.»(۱)

رادیو اسرائیل نیز که با حساسیت خاصی این نشست را دنبال می کرد، به سیر تلاش های ناموفق دولت عربستان در هم گرایی دولت عراق و سوریه اشاره کرد. هر چند در این گفتار سعی شده است به گونه یی بی طرفی عمل شود، اما خشم تنظیم کنندگان متن در بخش های انتهایی آن به خوبی آشکار است، رادیو اسرائیل در این باره گفت:

«همین روزهایی که وزیر خارجه ی سوریه عجولانه رهسپار عربستان سعودی شد و سپس ولیعهد عربستان به دمشق آمد و به دنبال آن وزیر دفاع سوریه به ریاض رفت و به موازات این دیدارهای متقابل، صدام حسین نیز راهی عربستان شد و امیرعبدالله بن عبدالعزیز ولیعهد خاندان آل سعود، از بغداد نیز دیدن کرد، شایع شد که عربستان در

۱- مأخذ ۱۵، ص ۷ تا ۹، رادیو بی بی سی، پاسخ عراق به بیانیه ی مشترک ایران، سوریه و لیبی.

رفع اختلافات رژیم بعثی سوریه و عراق به دستاوردهایی نائل شده و به مجرد آن که دمشق و بغداد آشتی کنند تبعاً سوریه از ایران جدا خواهد شد و جنگ خلیج فارس فروکش خواهد کرد. تصور می شود که این گزارش ها چنان موجب ناراحتی سران حکومت اسلامی ایران گردید که بلافاصله وزیر خارجه ی خود را به دمشق فرستادند تا دولت سوریه را از چنین کاری بازدارند.

به موازات آن وزیر دادگستری لیبی و شاید وزیر خارجه ی آن کشور نیز به دمشق دعوت شدند و گفت و گوهای دو روزه صورت گرفت که در پایان آن یک بیانیه ی سه جانبه انتشار یافت. معلوم نیست حکومت جمهوری اسلامی چه وعده هایی به سوریه داده تا موفق شده آن کشور را از رفع اختلافات خویش با عراق باز دارد.

مسلم آن است که سوریه منزوی و رژیم حافظ اسد که روز به روز متزلزل تر می شود و به نوشته ی هفته نامه ی الوطن العربی، سقوط آن حتمی می باشد به آشتی با عراق و دوستی با عربستان بسیار نیازمند است.»(۱)

۳۶۸

شورای فرماندهی انقلاب عراق در نشست امروز خود سعدون حمادی وزیر امور خارجه ی این کشور را برکنار و طارق میخائیل یوحنا عزیز را که معاون نخست وزیر بود با حفظ سمت به جای وی منصوب کرد، مقامات عراق در این باره توضیحی نداده اند.(۲)

روزنامه ی اطلاعات درباره ی نقش طارق عزیز در حکومت عراق نوشته است:

انتصاب طارق عزیز به سمت وزارت خارجه ی عراق زمانی انجام گرفت که عراق تمایل خود را برای برقراری امنیت رژیم صهیونیستی رسماً اعلام کرده است. در عرصه ی جهانی، پیروزی جمهوری اسلامی در تفهیم و اثبات این که بغداد برای برگزاری کنفرانس سران جنبش عدم تعهد مکان مناسبی نیست و در نتیجه تغییر محل آن به دهلی نو، شکست سختی را برای حکومت عراق در عرصه ی دیپلماسی که سعدون حمادی مسئولیت خاص آن را به عهده گرفته بود، در بر داشت. از همان زمان شنیده می شد که حمادی در درون حزب بعث عفلقی و دولت مزدور عراق به شدت مورد اعتراض قرار گرفته است.

شکست بعدی حکومت عراق نیز بر ابعاد این اعتراضات افزود تا سرانجام دیروز خبرگزاری عراق گزارش داد: سعدون حمادی پس از برکناری از پست وزارت خارجه به حد وزیر مشاور دفتر صدام سقوط کرد و جای او را طارق یوحنا میخائیل عزیز گرفت.

طارق یوحنا میخائیل عزیز که حکومت بغداد برای پنهان کردن ماهیت صهیونیستی

۱- مأخذ ۱۰، بخش اول، ص ۲۲، رادیو اسرائیل، ساعت ۱۹، ۴/۱۱/۱۳۶۱.

۲- روزنـامه ی کویت، ۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳، کویت، به گزارش یونایتـدپرس به گزارش خبرگزاری کویت؛ و - مأخـذ ۱۵، ص ۱، رادیو ریاض عربی.

او با حذف میخائیل یوحنا فقط به ذکر طارق عزیز بسنده می کند، یکی از فعال ترین مهره های حکومت صدام در دهه ی اخیر می باشد که نقش عمده یی در خارج کردن حکومت مصر از انزوا و بازگرداندن آن به "دامن اعراب" به عهده گرفته و به تازگی در جلب حمایت امریکا از حکومت عراق و کمک به روند کمپ دیوید موفق بوده است.

میخائیل یوحنا در این باره گفته بود: «رژیم عراق آماده است سطح روابط سیاسی مصر و عراق را تا حد پیوندهای استراتژیک افزایش دهد.» میخائیل یوحنا به ویژه مدتی است که عمدتاً مسئولیت مذاکره با سفرا و نمایندگان خارجی به ویژه کشورهای غربی را به عهده گرفته است.

وی اخیراً در پاریس ضمن دیداری ۴ ساعته با رجوی خائن، به پیوند منافقین و حکومت عراق رسمیت سیاسی داد، و بلندگوهای صدام از این اقدام او به عنوان یک شاهکار نام می برند(۱)

۳۶۹

طه یاسین رمضان عضو شورای فرماندهی انقلاب و فرماندهی کل ارتش خلقی عراق با نیروهای سودانی اعزام شده به عراق دیدار کرد. وی در این دیدار گفت: «شرکت داوطلبان عرب در نبرد قادسیه ی صدام قومیت نبرد عادلانه ی ما را تأکید کرده است، ایمان داوطلبان عرب با صورتی که عراقی ها به خاطر آن می جنگند و آن هم دفاع از وطن عربی و حیثیت و علاقه مندی آن ها جهت مشارکت در نبرد عادلانه ی ما علی رغم وضع ویژه یی که وطن عربی با آن رو به رو است، بیان گر صادقانه ی روحیه ی اصیل عربی و پاسخ دندان شکن به خائنان امت عرب است و حالت ازهم پاشیدگی خبری به جز یک وضعیت ناتوان برای ایستادگی در برابر خواست اعراب نمی باشد.» (۲)

عضو شورای فرماندهی انقلاب عراق افزود: «جوهر قوی این مشارکت وجدانی است سرچشمه گرفته از آمادگی نامحدود توده های عرب برای اداره ی رسالت دفاع از مرز و بوم و شرافت امت عرب که موجب قدردانی و تجلیل ملت بزرگ عراق از شما است و این تجلیل باقی خواهد ماند.»

طه یاسین رمضان همچنین گفت: «ایستادگی مردم سودان در کنار عراق در جنگ قومی اش بیانگر شجاعت توده یی عرب است که مشتاقانه و فداکارانه

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۵/۱۱/۱۳۶۱، ص آخر، تهران، گزارشی از خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری عراق.
۲- مأخذ ۱۹، صص ۳ و ۴، صوت الجماهیر بغداد عربی، ۵/۱۱/۱۳۶۱.

بدون توجه به کثرت توطئه ها و نقشه ها جهت قطع پیوندهای کشورهای عربی و تبدیل آن ها به مستعمره ها، خود از سرزمین عربی دفاع می کنند.»(۱)

۱- مأخذ ۱۰، بخش اول، صص ۳۱ و ۳۰، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، ۴/۱۱/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ سه شنبه ۵ بهمن ۱۳۶۱ ۱۰ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۲۵ ژانویه ۱۹۸۳

۳۷۰

بر اثر شلیک گلوله های شیمیایی از جانب نیروهای عراقی در منطقه ی بایوه ی مریوان، ۵ تن از افراد خودی دچار مسمومیت شدند(۱)

۳۷۱

ساعت ۱۰ صبح امروز، نیروهای خودی که در حال حرکت به سمت روستای کلب رضاخان در محور میاندوآب - بوکان (واقع در ۷ کیلومتری جنوب میاندوآب) بودند در نزدیکی روستای سبزی به کمین ۲۰۰ تن از نیروهای هیز پیشوای حزب دمکرات کردستان برخوردند و ۲۶ تن از آنان در دقایق اولیه، به شهادت رسیدند و ۶ تن نیز به اسارت نیروهای حزب دمکرات درآمدند. پس از ساعاتی نیروهای این حزب اقدام به تیرباران اسیران کردندکه در نتیجه ۵ تن از آنان به شهادت رسیدند و یک تن نیز به طور معجزه آسایی زنده ماند.(۲)

مهاجمان هم زمان دست به اجرای عملیات دیگری برای تصرف پایگاه کلب رضاخان زدند که به نظر می رسید هدف آن ها از این اقدام منحرف کردن و تقسیم نیروهای خودی بود. افراد حزب دمکرات با آن که چند ساعت این پایگاه را محاصره کردند، اما به دلیل مقاومت نیروهای مستقر در پایگاه، موفقیتی به دست نیاوردند. در این عملیات علاوه بر شهادت ۳۲ تن از افراد خودی که بیش تر از بسیجیان بومی بودند، ۳ تن نیز

۱- سند شماره ۶۴۳۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- فرد نجات یافته درباره ی چگونگی این ماجرا گفته است: «ما شش نفر سالم بودیم که ما را دست گیر کردند و بردند در مسجد ده سبزی که مردم آن جا بودند و به ما فحش می دادند و تف می کردند و تا ساعت ۵ عصر آن جا بودیم و یک دختری به نام افسر حسافی آمد و با فرمانده شان صحبت کرد و یک دکتر فارسی هم آن جا بود، ساعت ۵ ما را آوردند همان جا که برادرها را شهید کرده بودند و به ما گفتند شما آزاد هستید، زمانی که آمدیم برویم ما را به رگبار بستند که پنج نفر از بچه ها شهید شدند و من فقط زنده ماندم.»

زخمی شدند و ۴ خودرو، ۲ بی سیم، یک دوشکا و یک تفنگ۱۰۶ میلی متری به دست

مهاجمان افتاد. علاوه بر این، یک مینی بوس و یک جیب نیز در آتش سوخت. گفتنی است که طبق هماهنگی های انجام شده، قرار بود ساعت ۱۰:۳۰ امروز جلسه یی با شرکت روحانیون اهل تسنن، اعضای شوراهای روستایی منطقه و مسئولان سپاه و بسیج در روستای کلب رضاخان برگزار شود و نیروهایی که هدف حمله قرار گرفتند مسئولیت حفظ امنیت روستای کلب رضاخان و جلسه ی مزبور را برعهده داشتند(۱)

۳۷۲

بر اثر اقدامات افراد مسلح غیر قانونی در محور سنندج - مریوان، بوکان و شهر سنندج تلفات و خساراتی به بار آمد. همچنین حزب دمکرات کردستان با پخش اعلامیه و وعده ی پرداخت حقوق درصدد جذب نیرو برآمد.

۱. در محور سنندج - مریوان در کیلومتر ۵۰ سنندج، افراد مسلح گروه کومه له با بستن جاده به یک کامیون ۲۰ تنی سپاه که حامل یک خودرو سیمرغ بود، حمله کرده و آن را آتش زدند و ۳ تن از سرنشینان کامیون را نیز به گروگان بردند.(۲)

۲. در بوکان نیز افراد مسلح ناشناس به سمت نیروهای خودی مستقر در این شهر تیراندازی کردند که در نتیجه ۵ تن از آنان مجروح شدند.(۳)

۳. در شهر سنندج، نیروهای ناشناس به سمت ساختمان استانداری تیراندازی کردند که بر اثر آن یکی از نگهبانان این ساختمان زخمی شد. استانداری کردستان تعدادی از افراد سازمان مجاهدین خلق را که به تازگی وارد این شهر شده اند، عاملان احتمالی این اقدام دانست.(۴)

۳۷۳

در سردشت و اطراف آن نیز حزب دمکرات کردستان با پخش اعلامیه از نیروهای هوادار این حزب دعوت کرده است تا در ازای دریافت حقوق ماهیانه ۲۰ هزار ریال به این حزب بپیوندند. به گزارش قرارگاه حمزه، تا کنون ۵۰ نفر از افرادی که در گذشته با این حزب هم کاری داشته و سپس از آن جدا شده بودند، برای دریافت وجه بار دیگر به این حزب پیوسته اند(۵)

۳۷۴

در آستانه ی اولین سال گرد حمله ی نیروهای اتحادیه ی کمونیست های ایران (سربداران) به شهر آمل که موجب کشته شدن ۴۰ تن از مردم، نیروهای بسیج، سپاه و نیروی انتظامی شد، حکم اعدام ۲۲ تن از وابستگان به این سازمان پس از جلسات محاکمه که

۱- سند شماره ۱۳۶۷۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات میاندوآب به اطلاعات قرارگاه حمزه، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۵۳۵۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفنگرام، از اطلاعات میاندوآب به قرارگاه بعثت، ۵/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۵۳۵۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفنگرام، از اطلاعات میاندوآب به قرارگاه بعثت، ۵/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۱۸۱۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی اطلاعاتی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۴۶، ۱۳/۱۱/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۱۶، ۱۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۹/۱۱/۱۳۶۱؛ و - سند شماره ۶۴۵۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به ستاد مرکزی، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۶۴۳۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (مرکز فرماندهی) به ستاد مرکزی فرماندهی، ۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - مأخذ ۱، ص ۱.

۲- مأخذ ۲ بخش چهارم، ص ۳؛ و - سند شماره ۳۵۳۳۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۹/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۳، بخش سوم، ص ۲.

۳- سند شماره ۶۷۷۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۷/۱۱/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲؛ و - سند شماره ۰۸۸۰۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به دادستانی سپاه، شماره ۱۴، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۹.

۴- سند شماره ۳۴۴۸۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استانداری کردستان، ۶/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۲۰۶۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری کردستان، به ارگان های نظامی و انتظامی، ۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳.

۵- سند شماره ۳۴۳۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (مرکز فرماندهی) به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، ۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

از ۱۸ تا ۲۲ دی ماه ۱۳۶۱ در شعبه ی اول دادسرای انقلاب اسلامی مرکز برگزار شده

بود، صادر و در حضور مردم آمل اجرا شد.(۱)-(۲)

در پی اجرای حکم اعدام این افراد، مردم این شهر در مراسمی که با حضور مسئولان استان و برخی مقامات کشوری برگزار شد شرکت و در پاسداشت شهیدان این حادثه و محکوم کردن اقدامات گروه های مسلح غیر قانونی از مسجدالرضا تا مدفن شهدا راهپیمایی کردند و در پایان فخرالدین حجازی نماینده ی مردم تهران در گلزار شهدا سخن رانی کرد.(۳)

روزنامه های اطلاعات و جمهوری اسلامی نیز با انتشار مقالاتی به شرح وقایع حمله ی اتحادیه ی کمونیست ها به آمل پرداخته اند، مطالب این دو روزنامه هر چند ناقص و در برخی موارد نارسا است، اما بازگوکننده ی بخش هایی از این حادثه است.

چگونگی تهیه ی سلاح و انتقال آن ها به جنگل های آمل؛ دلیل منتفی شدن اولین تصمیم نیروهای اتحادیه در ۱۸ آبان سال ۱۳۶۰ برای حمله به شهر؛ حمله ی پیش گیرانه ی نیروهای نظامی سپاه در ۲۲ آبان همان سال به مخفیگاه این اتحادیه در جنگل های آمل؛ حمله ی متقابل آن ها در آذر سال ۱۳۶۰ به یکی از مقرهای سپاه در محلی به نام رزکه؛ آماده شدن اتحادیه برای حمله ی نهایی و ورود مخفیانه به شهر در اوایل بهمن ماه؛ شروع درگیری در اولین ساعات ۶ بهمن؛ مقابله ی نیروهای نظامی و انتظامی با آن ها؛ نحوه ی هم کاری خودجوش مردم و نقش آن ها در شکست اتحادیه؛ فرار مهاجمان به منطقه ی گزناسرا و دست گیری باقی مانده ی نیروهای اتحادیه در آن محل، محور موضوعاتی است که این دو روزنامه در شرح حمله ی سربداران به آمل به آن ها پرداخته اند.(۴)-(۵)

۳۷۵

به مناسبت نخستین سال گرد حمله ی نیروهای اتحادیه ی کمونیست ها به شهر آمل میرحسین موسوی نخست وزیر پیامی درباره ی این حادثه صادر کرد. در بخش هایی از این پیام آمده است:

«در واپسین دقایق شامگاه روز دوشنبه ۵ بهمن ماه، افراد مسلح و سازمان یافته یی با استقرار در مواضع حساس شهر آمل به قصد تصرف قرارگاه های نیروهای انتظامی و [در] نهایت به دست گرفتن کنترل کامل شهر، تهاجم وحشیانه یی را آغاز نمودند. آنان

۱- بخش هایی از جرائم ۲۱ تن از محکومان در ضمیمه ی خبر درج شده است.

۲- روزنامه ی کیهان، ۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۴.

۳- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴.

۴- مشروح مطالب مندرج در روزنامه های اطلاعات و جمهوری اسلامی در ضمیمه آمده است.

۵- روزنامه ی اطلاعات، ۲۹/۱۰/۱۳۶۱، ص ۶؛ و - مأخذ ۸ ص ۶.

قصد داشتند آمل را به عنوان گلوگاه مازندران تسخیر و مقدمه ی اعلان منطقه ی آزادشده ی شمال کشور را فراهم سازند.

در اولین ساعات آغاز درگیری، مردم مسلمان آمل از پیر و جوان، زن و مرد، کارگر و کشاورز به یاری مدافعین شهر شتافته و بار دیگر حماسه یی از عشق و ایمان را به معرض نمایش گذاردند. عناصر فریب خورده که استقبال مردم را در ذهن خود انگاشته بودند، ناگهان با امواج امت حزب الله که با دست خالی جسورانه به سوی آنان هجوم می بردند، مواجه شدند.

چهره ی شهر دگرگون شد، وقایع روزهای سرنوشت ساز پیروزی انقلاب در تهران این بار در آمل تکرار گردید. حادثه ی خونین آمل بدون تردید در تاریخ انقلاب اسلامی به عنوان واقعه یی مهم و تعیین کننده از دید دشمنان کینه توز و دوستان و یاران انقلاب اسلامی به ثبت رسیده و خواهد رسید، چراکه ضد انقلابیون و دشمنان خالق و خلق، بر اساس تحلیل ذهنیت های مادی و کور اربابان جنایت کارشان تصور می کردند اسلام و انقلاب در شمال از آن چنان قوام و دوام و نفوذی که در سایر نقاط کشور وجود دارد، برخوردار نیست. لذا تمام امید خود را به این نقطه بسته بودند، غافل از این که امتی موحد و یک صدا در خیزشی عمومی و بی سابقه قیام کرد و امریکا و اذنابش را از کشور رسول الله(ص) به بیرون راند.»(۱)

۳۷۶

اعضای کادر آموزشی واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی، ملاقات کردند.

در این دیدار حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی با تشریح ویژگی های سازمان اطلاعات اسلامی، وجود یک سازمان اطلاعاتی در حکومت اسلامی را ضروری خواند و گفت:

«در صدر اسلام به عامل اطلاعات و کسب خبر اهمیت زیادی داده می شد، اما از آن جا که نیاز جمهوری اسلامی به سازمان اطلاعاتی تا این اواخر احساس نشده بود، عملاً وارد جزئیات و سازمان دهی اطلاعات نشدیم. هرچند که افرادی پیش قدم شدند و امروز دارای تجربیات خوبی هستند.

ما می خواهیم در همه چیز بر اساس موازین اسلامی حرکت کنیم و حکومت و نظام را هم برای تربیت انسان های مطلوب آفرینش و متناسب با اهداف ادیان، به خصوص اسلام می خواهیم و بنا نداریم برای نجات اکثریت گروهی را فاسد کنیم و این که انسان های این نظام سالم باشند، برای ما بسیار مهم است.

۱- روزنامه ی کیهان، ۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۸.

و ما معتقدیم اگر افراد سازمان اطلاعات فاسد باشند نخواهیم توانست از آن ها برای عبور به دنیای سالم و صحیح پلی بسازیم و خوش بختانه کادر آموزشی سپاه پاسداران

انقلاب اسلامی به این مسائل توجه داشته است.

اگر ما بتوانیم یک سازمان کوچک اما مؤمن، سریع العمل و عادل درست کنیم، بازدهی قابل اعتمادی خواهد داشت و چنین سازمانی ضمن استفاده از هم کاری مؤثر مردم، می تواند در همه جا حضور داشته باشد و اگر مردم بدانند که تنها به اطلاعات صحیح رسیدگی می شود، حاضرند احتمالات را هم در اختیار سازمان اطلاعات قرار دهند، زیرا می دانند که اطلاعات آن ها به ظلم ختم نمی شود و باید اساس کار بر این باشد که افراد سازمان اطلاعات افرادی عادل و راست گو باشند و با شک و تهمت با مردم برخورد نکنند و مهربان و دوستدار مردم باشند، زیرا شغل انسان در آثارش اثر می گذارد و اگر جاذبه ی شغل انسان بر ایمان او غلبه کند و وی را تحت تأثیر قرار دهد، بسیار بد است. اگر ما قدری دیرتر به مرحله ی تأسیس یک سازمان اطلاعاتی برسیم ولی نتیجه ی خوبی داشته باشیم بهتر است.

قضیه ی فرقان تجربه ی خوبی است، زیرا با برخورد خوبی که با بسیاری از آن ها شد، مسئله ریشه کن شد و ما باید در سایر جریانات هم با اصول برخورد کنیم. زیرا با اثر بیش تر در درازمدت موفق می شویم و ان شاءالله در دنیا هم نشان می دهیم که با لطف قرآن و راهنمایی های اسلام و همت افراد مسلمان توانستیم سازمان اطلاعاتی رئوف، رحیم و سازنده که در خدمت انسانیت باشد درست کنیم.»(۱)

۳۷۷

آقای میرحسین موسوی نخست وزیر، صبح امروز با حضور در جلسه ی علنی مجلس شورای اسلامی لایحه ی بودجه ی سال ۱۳۶۲ جمهوری اسلامی ایران و تبصره های آن را تقدیم مجلس کرد. نخست وزیر چارچوب کلی لایحه ی بودجه ی نقدی سال ۱۳۶۲ را این گونه تشریح کرد:

«[در] بودجه ی سال ۱۳۶۲جهت فعالیت های جاری و هزینه های جنگ تحمیلی دولت مبلغ ۵/۲۳۴۲ میلیارد ریال و برای فعالیت های عمرانی و بازسازی مناطق جنگی مبلغ ۶/۱۲۶۲ میلیارد ریال منظور گردیده است.

به این ترتیب، جمع هزینه های دولت در سال ۱۳۶۲ معادل ۱/۳۶۰۶ میلیارد ریال یعنی حدود ۱/۴۱۹ میلیارد ریال بیش از عملکرد سال ۱۳۶۱ براورد می شود.

درآمدهای دولت در سال ۱۳۶۲ از محل صادرات نفت به میزان ۱۸۳۳ میلیارد ریال و از محل مالیات ها مبلغ ۷۱۲ میلیارد ریال و از محل سایر درآمدها حدود (۵/۳۸۵)

۱- روزنامه ی کیهان، ۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

میلیـارد ریال پیش بینی شـده است. به این ترتیب، جمع درآمـدهای دولت در سال ۱۳۶۲ معادل ۵/۲۹۳۰ میلیارد ریال یعنی در حدود ۹/۳۸۳ میلیارد ریال بیش از درآمدهای سال ۱۳۶۱ پیش بینی می شود.

همچنین در سال ۱۳۶۲، درآمدهای شرکت دولتی ۱۸۳,۲ میلیارد ریال و هزینه های آن ها ۴/۲۰۵۱ میلیارد ریال پیش بینی شده است.

انجام هزینه ها نسبت به کل درآمـدهای مورد انتظار، بالغ بر ۴/۶۷۶ میلیارد ریال کسـری خواهد داشت که پیش بینی می شود مبلغ ۱۶۰ میلیارد ریال آن از محل برگشتی سنوات قبل و مبلغ ۲۵۰ میلیارد ریال نیز از محل صرفه جویی ضمن اجرای بودجه ی سال ۱۳۶۲ تأمین می شود.

به این ترتیب، کسـری بودجه ی سال ۱۳۶۲ جمعاً ۴/۲۶۶ میلیـارد ریال پیش بینی می شود که نسـبت به براورد سال ۱۳۶۱ (که ۵۶۷ میلیارد ریال بوده است) ۴/۳۰۲ میلیارد ریال کاهش یافته است.»...

وی همچنین تصویر مالی دولت در انتهای سال ۱۳۶۱ را به صورت زیر پیش بینی کرد:

«پیش بینی می شـود کـه در سـال ۱۳۶۱، درآمـدهای دولـت بـه رقم (۴/۲۲۹۶) میلیـارد ریـال و پرداخـت هـای دولـت به رقم (۰/۳۲۹۵) میلیارد ریال بالغ گردد.

در نتیجه اختلاـف بین درآمـدها و پرداخت های دولت در این سال معادل (۶/۹۹۸) میلیارد ریال خواهـد بود که ۴/۵۶۶ میلیارد ریال از محل استقراض از سیستم بانکی تأمین می شود.

بر اساس براوردهای موجود درآمـدهای دولت از محل صادرات نفت تا پایان سال ۱۳۶۱ با ۵/۱۴۶۴ میلیارد ریال و درآمدهای مالیاتی با ۷/۶۰۵ میلیارد ریال و سایر درآمدها با ۲/۲۲۶ میلیارد ریال ترکیب دریافت های دولت را تشکیل می دهد.

پرداخت های جاری دولت بالغ بر ۱۹۰۰ میلیارد ریال و سـرمایه گذاری ثابت، رقمی نزدیک به ۸۵۰ میلیارد ریال و هزینه های ناشی از جنگ تحمیلی حدود ۵۴۵ میلیارد ریال پیش بینی می شود.»(۱)

۱- روزنامه ی کیهان، ۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۳۷۸

امروز ناتورا سینگ معاون وزیر امور خارجه ی هند و دبیرکل کنفرانس سران جنبش عدم تعهد، وارد تهران شد و با علی اکبر ولایتی دیدار کرد.

روزنامه ی کیهان در این باره گزارش داد: در دیدار ناتورا سینگ با دکتر ولایتی مسائل مهم کنفرانس سران عدم تعهد که در دهلی نو برگزار می شود و مسائل دوجانبه مورد بحث و گفت و گو قرار گرفت.

دکتر ولایتی بر شرکت فعال جمهوری اسلامی ایران در هفتمین کنفرانس سران جنبش عدم تعهد تأکید و آمادگی ایران را جهت هرگونه هم کاری اعلام کرد. ناتورا سینگ نیز اظهار امیدواری کرد که روابط سیاسی، اقتصادی و فرهنگی دو کشور روز به روز گسترش و توسعه ی بیش تری یابد.

از سوی دیگر، اولین دور مذاکرات ناتورا سینگ و شیخ الاسلام معاون سیاسی وزارت خارجه ی ایران عصر دیروز آغاز شد. ناتورا سینگ در این دیدار گفت: با این که فرصت جهت تدارک برگزاری این کنفرانس مهم کوتاه بود، اما هند برای حفظ این نهضت و جلوگیری از وارد آمدن هرگونه ضربه یی به آن، میزبانی کنفرانس را پذیرفت.

شیخ الاسلام نیز تغییر محل کنفرانس را حرکتی اصولی در جهت حفظ ارزش های جنبش عدم تعهد و جلوگیری از انحراف آن توصیف کرد.»(۱)

۳۷۹

محمد فروزنده استاندار خوزستان در دیدار با معاون استاندار فارس که برای بازدید از عملیات بازسازی خوزستان به این استان سفر کرده بود، درباره ی پیشرفت عملیات نوسازی شهر و روستاهای آبادان که با همت مردم این استان اجرا می شود و همچنین طرح صدام برای هجوم به ایران و اهداف آن گفت:

«کسانی که قبلاً به این استان آمده بودند و امروز هم به این منطقه می آیند تحول و دگرگونی شگرفی را با چشم خود می بینند. حضور برادران حزب الله در جبهه ها و مشارکت آنان در امر بازسازی و نوسازی خود پیروزی عظیمی است، همین برادران اهل استان فارس که در خوزستان هستند دارند خدائی کار می کنند و در زیر آتش توپ دشمن مشغول خانه سازی هستند. آنان با اعتقاد و ایمان به جلو می روند و با هر آجری که روی هم می گذارند، احساس می کنند که ضربه یی کاری به امریکا و امپریالیسم جهانی وارد می آورند.»

وی سپس با بیان این که تا کنون روزانه ۱۲۰۰ متر از راه آهن ویران شده ی خرمشهر بازسازی شده است، گفت: «یک چنین کاری نه فقط در ایران، بلکه در دنیا بی نظیر است

١- مأخذ ١٠.

و امیـدوارم که این روش الگویی باشد برای همه ی کارها تا ما بتوانیم با هزینه ی کم، بهترین کار را ارائه دهیم و مسـئولین نیز سیستم کاغذبازی را رها کنند و به این چنین شیوه های اسلامی و انقلابی متوسل شوند.»

اسـتاندار خوزستان همچنین افزود: «در این جنگ شکست سیاسی صدام مسئله ی قابل بحثی است. او اسم حمله ی تجاوزگرانه اش را "قادسیه" گذاشـته بود و برای خوزستان خواب هایی دیده بود. البته طرح اشغال خوزستان در امریکا تهیه شده بود. این طرح که "تیرانا" نام گـذاری شـده بود، سال ها در دانشـکده های نظامی امریکا تـدریس می شد و کلیه ی جوانب آن به دقت مورد بررسـی قرار گرفته بود.» وی اضـافه کرد: «صـدام یک حساب سیاسـی دیگر هم برای خودش باز کرده بود. او تصور می کرد که به محض این که حمله را آغاز کند، اعراب منطقه به پیشواز او خواهند آمد، ولی دیدیم که با چه شـکست فاحشی در این زمینه مواجه شد و تز عربیت او چه اندازه دور از واقع بود.

برای نمونه وقتی بستان که دارای ۴۰ هزار نفر عرب است توسط نیروهای صدام صـهیونیست اشـغال شد، عرب های ساکن این منطقه بـا پـای برهنه فرار کردنـد و به نیروهـای اسـلام پنـاه آوردنـد، زیرا به خوبی می دانسـتند که راه نجـات آن ها در اسـلام است.»(۱)

۳۸۰

در پی اعلام موضع عراق در خصوص بیانیه ی مشترک ایران، سوریه - لیبی - امروز رادیو بغـداد جزئیات بیش تری را در این بـاره منتشـر کرد. رادیو بغـداد در این باره گزارش داد: «دبیرخانه ی عمومی جبهه ی ترقی خواه ملی و قومی افزایش و ادامه ی توطئه چینی دو رژیم سوریه و لیبی بـا حکـام تهران را محکوم سـاخته [است]. و در جلسه یی که دوشـنبه به ریـاست رفیق نعیم حـداد عضـو رهـبری قومی حزب بعث سوسـیالیست عرب و دبیرکـل جبهه ی ترقی خواه ملی و قومی، تشـکیل شـد، رفیق نعیم حـداد قسـمت هـایی از بیانیه ی مزدوران را که در دمشق منتشـر شـده و همچنین تجاوز آشـکاری که در این بیانیه به مبانی هم بسـتگی عربی و منشور دفاع مشترک عربی شـده را تشـریح کرد و تأکید نمود که عراق علی رغم تمامی توطئه ها و پیمان های مزدوران همواره سربلند و نیرومند باقی خواهد ماند.»(۲)

همچنین به گزارش آسوشـیتدپرس، روزنـامه هـای کویتی در شـماره های امروز خود، سوریه و لیبی را به دلیل حمایت از ایران مورد اعتراض و حمله قرار دادند.

آسوشیتدپرس با مستقل خواندن روزنامه ی الانباء درباره ی مطالب مطرح شده در این

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴، شیراز.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۱۲، ۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲۸، رادیو بغداد، ۵/۱۱/۱۳۶۱.

روزنامه گفت:

«روزنـامه ی مسـتقل الانباء در سـرمقاله ی خود در اظهار نظر پیرامون بیانیه ی اخیر سوریه، لیبی و ایران که به عراق عنوان یک متجـاوز داده اسـت، نـوشت که قلب اعراب جریحه دار شـده است، این روزنـامه نـوشت این بیـانیه برای عراق راهی جز تلاش جهت پایان دادن به این جنگ از طریق اقدام نظامی باقی نمی گذارد. از آن جایی که تلاش های صـلح با شکست مواجه شده است، جنگ فقط از طریق جنگیدن [اقدام نظامی] پایان می یابد. این روزنامه بیانیه ی فوق را به خاطر ترسـیم چهره ی عراق به عنوان یک متجاوز مورد تقبیـح قرار داد و نوشت: به نظر می رسـید که سه کشور این حقیقت را نادیـده گرفته اند که سـرزمین عرب در اهـواز برای بیش از ۵۵ سـال تحت اشـغال ایرانی ها بوده است. اهواز در منطقه ی خوزسـتان قرار دارد و اعراب آن را عربستان می خوانند.»(۱)

این خبرگزاری در ادامه افزود: «بیـانیه ی سه کشور در مورد آینـده ی توافقی که در فـاس به عمـل آمـده و آینـده ی جبهه ی پایداری سؤالاتی مطرح کرده است. الجزایر و جمهوری دمکراتیک یمن در جلسات این جبهه شرکت نداشتند.

این موضوع بر کسـی پوشـیده نیست که از زمـان جنـگ در بیروت و عزیمت سازمان آزادی بخش فلسـطین اختلافاتی در میان جنبش مقاومت فلسـطین یا بین رژیم های عربی وجود داشـته است. به دنبال توزیع نیروی نظامی فلسـطین در میان شش کشور، حل این اختلافات منطقی به نظر می رسد. در عوض بیانیه ها و اعلامیه های پی درپی که اختلافات را افزایش بدهد ما را دچار حیرت کرده است. تمام این ها ما را به کجا هدایت می کند؟ پس از رسوایی و تفرقه چه چیزی برای ما به جای می ماند؟»(۲)

القبس دیگر روزنامه ی کویتی نیز با اتخاذ مواضعی کاملاً طرف دارانه از عراق نوشته است:

«اتحاد سه جانبه ی جدید، رونوشت بیانیه ی سه جانبه یی که هفته ی گذشـته در دمشق از سوی سوریه، لیبی و ایران امضا شـد دنیای عرب را متحیر ساخته است. چگونه می توان در مورد این بیانیه (که حاوی قول حمایت از ایران علیه عراق است) توضیح داد؟ و آیا واقعاً این بیانیه علیه اسرائیل است.

این اتحـاد جدیـد نه فقـط علیه عراق، بلکه علیه کشورهای خلیـج [فارس] و از آن مهم تر علیه منافع ملی اعراب است. برخی از کشورهای عرب، دیگر نباید تحت تأثیر این عقیده که دول خلیج [فارس] چیزی بیش از صـندوق های حمایتی مالی نیستند که فقط می توانند چک امضا کنند، باقی بمانند و ادامه ی روند اینان [در تشکیل] اتحادهایی بیرون از چارچوب ملی اعراب، برای سرنوشت ملت عرب اضمحلال مخرب تری را در برخواهد داشت.

۱- همان، صص ۳ و ۴، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از آسوشیتدپرس و خبرگزاری کویت از کویت، ۵/۱۱/۱۳۶۱.

۲- مأخذ ۱۵، ص ۴، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از آسوشیتدپرس و خبرگزاری کویت از کویت، ۵/۱۱/۱۳۶۱.

پادشاهی سعودی هفته ی گذشته، مساعی جمیله ی خود را در رابطه با سوریه و عراق به کار برد تا به سازش بین این دو کشور کمک کند، ولی تقریباً ناموفق بود. اگر

پادشاهی سعودی و بقیه ی کشورهای خلیج [فارس] نتوانستند اختلافات بین برادران را برطرف کنند چه کس دیگری خواهد توانست؟

با توجه به احساس عجز و ناامیدی و نیاز به اقدام سریع، فقط اتحادیه ی عرب می تواند به منظور مقابله با اوضاع نامطلوبی که از بیانیه ی دمشق ناشی شده اقدامی انجام دهد.»(۱)

از سوی دیگر رادیو دمشق که با توجه به ساختار سیاسی کشور سوریه می توان گفته های آن را مواضع رسمی دولت این کشور به شمار آورد، بر مفاد بیانیه ی سه جانبه ی دمشق پافشاری کرد؛ روزنامه ی کیهان در این باره آورده است:

«مفسر رادیو دمشق دیروز از کشورهای ساحلی خلیج فارس دعوت کرد تا هرگونه کمک به رژیم عراق را متوقف کنند. مفسر رادیو دمشق رژیم عراق را متهم کرده است به این که کشور عراق را به یک جنگ تجاوزکارانه و غیر عادلانه علیه انقلاب اسلامی ایران کشانده است.

مفسر رادیو دمشق رژیم عراق را متهم به این کرده که می کوشد کشورهای عربی خلیج فارس را در یک جنگ با ایران گرفتار کند و برای به دست آوردن کمک مالی از این کشورها دست به شانتاژ و باج گیری بزنند. رادیو دمشق اظهار نظر کرده است که رژیم عراق باید مسئولیت کامل اوضاع کشور خود را به عهده بگیرد و عواقب جنایاتی را که مرتکب شده است، تحمل کند.

رادیو دمشق آنگاه اظهار نظر کرده است که هر اقدامی در جهت کمک به رژیم عراق یا سکوت در برابر جنایات این رژیم و دوری جستن از نبرد ملی "جنگ اعراب علیه اسرائیل" بر خلاف مسئولیت های ملی کشورهای عربی و تعهدات آن ها نسبت به اولویت های ملی است.

رادیو دمشق ضمن تأکید بر این مطلب که ایران هیچ خطری برای کشورهای عرب به شمار نمی آید، اظهار نظر کرد که خطر عمده همانا خطر کیان صهیونیستی است.»(۲)

۳۸۱

در پی انتصاب طارق میخائیل یوحنا عزیز به جای سعدون حمادی در وزارت امور خارجه ی عراق، رادیو بی بی سی در برنامه یی به بررسی این جا به جایی با توجه به خصوصیات فردی آن دو و کارآمدی آنان در حکومت عراق پرداخت و گفت:

«بنابر گزارش های جاری، دکتر حمادی در مدت دو ماه گذشته به منظور معالجه در

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۱۳، ۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۲، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۶/۱۱/۱۳۶۱، گزارشی از خبرگزاری کویت به نقل از روزنامه ی القبس.

۲- مأخذ ۱۰، ص آخر.

خارج از عراق به سر می برده است. چنان که از کیفیت پیچیده ی سیاست در عراق برمی آید، اغلب دلایل بیماری را که برای تغییرات سیاسی مهم ارائه می شود، باید با احتیاط تلقی کرد.

اما این واقعیت که دکتر حمادی همچنان عهده دار منصب وزارت خواهد بود ممکن است حاکی از این باشد که در طول دوره ی خدمتش حُسن نظر پرزیدنت صدام حسین را از دست نداده است، حقیقت امر این است که دکتر حمادی بایستی از عراق در جلب کشورهای میانه رو عرب به حمایت از عراق در جنگ بین ایران و آن کشور همچنین در مبارزه ی سیاسی بین المللی که عراق برای معرفی خود به عنوان صلح طلب دنبال کرده است و با وجود موفقیت کم، خالی از اهمیت نبود نقش بسیار مؤثری ایفا کرده است. مطمئناً دولت عراق که همچنان مبارزه ی سیاسی را به عنوان بخشی از تلاش هایش در وادار کردن ایران برای نشستن در پشت میز مذاکره ادامه می دهد، احتیاج به یک وزیر خارجه ی کاملاً مناسب و فعال دارد.

آقای طارق عزیز که به جای دکتر حمادی به وزارت خارجه منصوب شده است، هم اکنون مقام های مهم معاونت نخست وزیر و عضویت در شورای فرماندهی انقلاب عراق را برعهده دارد. وی در امور مربوط به روابط خارجی و دیپلماسی از تجربه ی لازم برخوردار است. در همین اواخر، دیداری از پاریس را با موفقیت به انجام رسانید که در نتیجه ی آن حمایت بیش تر دولت فرانسه را برای حفظ وضع موجود در بغداد در مقابل دعوت های ایران برای سرنگونی حکومت عراق تأمین کرد که در یک توافق مبادله ی اسلحه و نفت هم راه بود.»(۱)

رادیو اسرائیل نیز با توجه به سیاست جدید عراق در اعلام به رسمیت شناختن امنیت اسرائیل، نرمش بیش تر طارق عزیز درباره ی اسرائیل را دلیل اصلی این اقدام صدام حسین ذکر کرد.

این رادیو گفت: «به گفته صدای اسرائیل از علل اصلی برکناری آقای سعدون حمادی از وزارت خارجه ی عراق این است که وی با اظهارات پرزیدنت صدام حسین در مورد حق موجودیت اسرائیل مخالف بوده است، در حالی که طارق عزیز که به جای وی به وزارت خارجه برگزیده شده و قبلاً معاونت نخست وزیری آن کشور را به عهده داشته، هفته ی گذشته در پاریس از موضع رئیس جمهوری خود جانب داری نموده. در عین حال گفته می شود که طارق عزیز یکی از مخالفان سرسخت رژیم آیت الله خمینی در ایران می باشد.

وی هفته ی گذشته در پاریس طی یک ملاقات طولانی با مسعود رجوی رهبر مجاهدین خلق، از اقدامات مجاهدین در براندازی رژیم اسلامی ایران طرف داری کرد.»(۲)

۱- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۵/۱۱/۱۳۶۱، صص ۹ و ۱۰، رادیو بی بی سی.
۲- مأخذ ۱۵، ص ۱۸، رادیو اسرائیل، ۵/۱۱/۱۳۶۱.

۳۸۲

شاذلی قلیبی دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی بدون اشاره به طرح مورد نظر خود، از ادامه ی کوشش های این کنفرانس برای پایـان دادن به جنگ ایران و عراق خبر داد و گفت: نرسـیدن کمیسـیون به راه حلی جهت پایان دادن به جنگ عراق و ایران به علت کاهش فعالیت و ابتکار نبوده، بلکه به دلیل دشواری، پیچیدگی و عمق مسئله بوده است.

وی اضـافه کرد این کمیسـیون طرح صـلحی را به دو کشور عراق و ایران پیشـنهاد کرد که هیـچ یک از دو طرف به طور کامل آن را رد نکرده، ولی با احتیاط عمل کرده اند.

دبیرکـل سازمـان کنفرانس اسـلامی افزود: کمیسـیون سه بـار در این طرح تغییراتی داد و دو طرف موافقت خود را با بعضـی از مـواد آن اعلاـم کردنـد و مواد دیگری نیز بـاقی مانـده که کمیسـیون در حـال حاضـر می کوشـد تـا راه حلی برای آن هـا پیـدا کند.(۱)

۳۸۳

خبرگزاری فرانسه به نقل از یک بیانیه ی سازمان مجاهـدین خلق، اعلام کرد که یک خلبان نیروی هوایی ایران روز گذشته با اعلام هم بستگی با این سازمان از مقامات کانادایی درخواست پناهندگی کرده است.(۲)

ضمیمه ی گزارش ۳۷۴

فشرده یی از جرایم ۲۱ تن از متهمان عضو اتحادیه ی کمونیست های ایران چنین است: (گفتنی است یکی از متهمان به نام مینا تات در دادگاه انقلاب آمل محاکمه شد، به همین دلیل جریان دادرسی و حکم دادگاه وی هم راه این ۲۱ نفر منتشر نشد).

محمـدرضا سپرغمی: عضو فعـال اتحـادیه ی کمونیست هـای ایران؛ مسـئول سابق کمیته ی تهران؛ عضو شورای تصـمیم گیری سربـداران در داخـل جنگل؛ مسـئول سیاسـی گروه مهاجم به شـهر آمل؛ شـرکت فعال در درگیری های خونین ۱۸ و ۲۳ آبان ۱۳۶۰؛ تدارک امکانات در جنگل از طریق مصادره ی اموال روستاییان؛ آموزش نظامی به نیروها، میزبانی یک صد و ده نفر از افراد جنگل در خانه اش در شب پیش از حمله؛ حضور فعال در جریان کشته شدن فرمانده سربداران جنگل.

فرامرز طلـوعی سـمنانی: عضـو مرکزیت اتحـادیه ی کمونیست هـا؛ عضو کمیته ی تهران و کمیته ی دائمی و رهـبری سازمـان؛ منتقل کننـده ی ۸ میلیون ریـال وجه سـرقت شـده از بانک کشاورزی خوزسـتان به تهران؛ عضو کمیته ی دائم شورای تصـمیم گیری جنگل؛ عضویت و دبیری کنفدراسـیون احیا در امریکا؛ شـرکت در شوراهای اتحادیه متشکله در خارج از کشور و ایران (کنگره های سری)؛ منتقل کننده ی اسلحه و مهمات مسروقه از جبهه ی جنگ جنوب؛ نمایندگی سازمان در کنفرانس وحدت جهت تشکیل حزب واحـد کمونیست در ایران؛ تجهیزکننده ی سـلاح و مهمات نیروی نظامی اتحادیه به ویژه گروه سـربداران جنگل.

حسین تاجمیر ریاحی: عضو مرکزیت تشکیلات اتحادیه ی کمونیست های ایران؛ مسئول تشکیلات سربداران جنگل؛ یکی از طراحان اصلی حمله به شهر شهیدپرور آمل؛ ارسال کننده ی اسلحه و مهمات جنگی به مناطق درگیری و اعزام کننده ی نیروهای نظامی؛ مسئول یکی از کمپ ها و مقر نظامی داخل جنگل؛ نفر اول رهبری در حمله ی مسلحانه به شهر آمل و مشارکت در کشتار ۴۰ تن از مردم و افراد

۱- مأخذ ۱۸، بخش عربی رادیو مسقط، ۵/۱۱/۱۳۶۱، گزارشی از رادیو رباط.

۲- مأخذ ۱۸، ص ۱۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۶/۱۱/۱۳۶۱، گزارشی از خبرگزاری فرانسه از مونترال به نقل از سازمان مجاهدین خلق.

بسیج و سپاه پاسداران؛ مسئول کل تشکیلات اتحادیه ی کمونیست ها پس از انقلاب؛ اعتراف به ترک دین اسلام و گرایش به مارکسیسم.

عبدالرحمن آزمایش: عضو کادر مرکزی تشکیلات اتحادیه؛ مسئول سازمان دهی کل تشکیلات کمیته ی تهران؛ مسئول کل بخش کارگری سازمان؛ عضو کنفدراسیون امریکا؛ مسئول کارگری سازمان در کنگره ی سوم "شورای اتحادیه"؛ تجهیزکننده ی مهمات و سلاح سازمان؛ عضو کادر رهبری تشکیلات اتحادیه.

احمد تیموری گرکانی: عضو تشکیلات سربداران جنگل؛ عضو گروه شناسایی مناطق جنگلی جهت استقرار کمپ ها و اردوگاه های نظامی داخل جنگل؛ شرکت در کشتار ۱۸ و ۲۲ آبان؛ به شهادت رساندن ۱۱ تن از پاسداران و سوزاندن عده یی نظامی و پاسدار در یک کامیون ارتشی؛ مباشرت در انتقال تدارکات، مواد غذایی، مهمات و وسایل جنگی از جنگل به آمل و بالعکس؛ مشارکت در سرقت ناموفق ۳ مینی بوس برای حمل نیرو؛ فعالیت در بخش تبلیغات سازمان و توزیع کننده ی اعلامیه ها و نشریه ها.

کامران صمیمی: رابط تشکیلاتی اتحادیه با اعضای مرکزیت سازمان؛ مسئول تشکیلاتی چند پروژه و طرح مالی اتحادیه؛ مسئول جمع آوری کمک های مالی اعضا و هواداران و توزیع کننده ی نشریه ی حقیقت در تهران؛ نگه دارنده ی مقدار فراوانی سلاح و مهمات در منزلش؛ عامل نفوذی در بنیاد شهید با سمت مترجم زبان انگلیسی؛ شرکت در کنگره ی مخفی سازمان و اطلاع از طرح قیام فوری؛ مسئولیت یک واحد تولیدی بزرگ متعلق به یکی از سرمایه داران متحد اتحادیه.

ایرج شیرعلی: عضو تشکیلاتی اتحادیه ی کمونیست ها؛ عضو کمیته ی تهران؛ عضو کمیته ی تبلیغات؛ مسئول ارتباطات داخلی سازمان؛ مسئول تحویل گرفتن نشریات اتحادیه؛ مسئول ارتباط با پیک توزیع نشریات؛ مسئول بخش دانش آموزی شهرستان آغاجاری و شرق تهران؛ سرقت مهمات از جبهه های جنگ و تحویل به سازمان؛ انبار کردن مقدار زیادی سلاح و مهمات در منزل مسکونی خود.

محمد نوروزی: عضو تشکیلاتی اتحادیه و عضو سربداران جنگل؛ فعالیت در بخش انتشارات اتحادیه و پخش نشریه ی سازمان در تشکیلات آغاجاری؛ مسئول تشکیلاتی ۳ نفر از کارمندان شرکت نفت در خوزستان؛ ارتباط تشکیلاتی با مسئولین بخش های تبلیغات و کارگری آغاجاری؛ اختصاص بخشی از منزل شخصی اش برای چاپ نشریه ی حقیقت؛ مشارکت در همه ی درگیری های مسلحانه ی گروه جنگل؛ مشارکت در درگیری ۱۸ آبان و بستن جاده ی تهران - آمل و انفجار بمب و پرتاب کوکتل مولوتف و اقدام به پخش بیانیه ی نظامی سربداران جنگل؛ شرکت در درگیری ۲۲ آبان و به شهادت رساندن چندین تن از پاسداران انقلاب؛ هم کاری در اخفای مهمات و سلاح ها پس از واقعه ی آمل و عقب نشینی به جنگل.

ضیاءالدین عبدمنافی: عضو اتحادیه ی کمونیست ها؛ مسئول بخش کارگری سازمان در شاخه ی جنوب (آبادان)؛ مسئول تشکیلات اتحادیه در شهرستان آغاجاری؛ عضو فعال کنفدراسیون جهانی و کنفدراسیون احیا در امریکا؛ فرماندهی یک گروه

نظامی ۸ نفری؛ معاونت فرماندهی یک گروه ۱۶ نفری؛ مسئول تدارکات نیروهای جنگل؛ سرقت سلاح و مهمات از جبهه های جنوب و وجوه بیت المال از بانک ها؛ شرکت مستقیم در اکثر درگیری های مسلحانه ی جنگل؛ حفاظت از اردوگاه های نظامی و کمپ ها؛ مسئول آرایش نظامی افراد جنگل در درگیری ۲۲ آبان؛ مسئول ۸ تن از اعضای اتحادیه در درگیری مسلحانه ۲۰ آذر و زخمی کردن سرهنگ روحی فرمانده ژاندارمری.

محمود آزادی: عضو تشکیلاتی اتحادیه ی کمونیست ها؛ عضو سربداران جنگل؛ شرکت در همه ی درگیری های مسلحانه ی گروه جنگل؛ به شهادت رساندن (شهید) هدایتی در حمله به آمل؛ هم کاری

نکردن با دادگاه تا زمان دست گیری گروه جنگل و برملا شدن جنایات این گروه.

فروهر فرجاد: کاندیدای عضویت تشکیلاتی اتحادیه ی کمونیست ها؛ عضو گروه سربداران جنگل؛ عضو گروه تدارکات تهیه ی آذوقه و غذا در جنگل؛ شرکت در درگیری های مسلحانه؛ تقویت بنیه ی مالی سازمان به جهت برخورداری از تمول و رفاه مالی؛ هم کاری در چاپ قسمتی از نشریه ی حقیقت؛ عضو گروه ۱۸ نفری طرح ناموفق مصادره ی مینی بوس ها.

محمدحسین علی آبادی: عضو مرکزیت سازمان و تشکیلات اتحادیه ی کمونیست های ایران تحت عنوان هیئت مسئولین؛ مسئول عضویت مرکزی و کل هیئت تحریریه در دوره ی جنگل؛ مسئول قسمت "جامعه" در انتشارات سازمان و تحقیق روی مسائل روستایی و براورد کردن مسائل آن؛ تقویت و تسهیل عملیات نیروی نظامی و سربداران جنگل؛ رهبری حمله های مسلحانه با چاپ اعلامیه های نظامی سربداران جنگل؛ مشارکت در ترسیم و طراحی خط و مشی سازمان در جهت مقابله با نظام جمهوری اسلامی و سرنگون کردن آن و اتخاذ روش محاربه.

بیژن فتاحی: عضو فعال تشکیلات اتحادیه ی کمونیست ها؛ مسئول چاپ سازمان و یک گروه ۹ نفری سازمان در بخش چاپ؛ مسئول یک گروه ۴ نفری در حوزه ی سیاسی؛ فعالیت در کنفدراسیون احیا؛ هم کاری در انتقال سلاح و مهمات به جنگل؛ تلاش برای جذب کارگران ایران ناسیونال به اتحادیه با خرید یک دکه در پیکان شهر به عنوان قهوه خانه.

محمدرضا وثوقی: مسئول تشکیلات اتحادیه ی کمونیست ها در استان گیلان؛ عضو فعال اتحادیه و تحت مسئولیت مستقیم مرکزیت سازمان؛ تنها رابط چاپ با مرکزیت سازمان و بخش جعل که مهم ترین بخش سازمان بوده؛ ارتباط مداوم با تشکیلات مرکزی؛ هم کاری در چاپ و توزیع اعلامیه های اتحادیه؛ هم کاری با کنگره ی سری اتحادیه؛ مشاور مالی سازمان؛ مسئول یک مغازه ی سازمانی تحت پوشش تابلوسازی که در واقع محل اخفای سلاح و مهمات بوده است.

عبدالرضا ابراهیمی عکاس: مسئول ستاد تبلیغاتی سازمان در مدرسه ی عالی تلویزیون و مدرسه ی عالی کامپیوتر؛ عضو کنفدراسیون احیا در امریکا؛ عکاس مخصوص تشکیلات؛ سرقت دارو از بیمارستان ها و ارسال آن به کردستان در جریان جنگ سنندج؛ مسئول یک اکیپ پزشکی برای مداوای مجروحان از عناصر محارب؛ سرقت سلاح و مهمات از جبهه های جنوب و خرمشهر؛ هم کاری در اخفای سلاح و مهمات.

جهانگیر احمدی: عضو اتحادیه ی کمونیست های ایران؛ شرکت در درگیری های مسلحانه و درگیری ۲۲ آبان؛ شرکت مستقیم در حمله ی مسلحانه به شهر آمل (تیر خلاص زدن به یک پاسدار زخمی)؛ شرکت مستقیم در درگیری مسلحانه ی رزکه با مسئولیت ایجاد خط آتش پشتیبانی برای افراد خط مقدم جبهه ی خود؛ شرکت مستقیم در درگیری ۲۰ بهمن آمل و درگیری گزنا سرا؛ سرقت سلاح و مهمات از جبهه های جنگ و خرمشهر؛ به رگبار بستن ماشین نیروهای نظامی و بسیج و سپاه و یک وانت حامل مردم عادی شهر.

فرید سریع القلم: عضو مرکزیت اتحادیه ی کمونیست ها؛ مسئول کمیته ی انتشارات سازمان؛ مسئول تماس با گروهک های

محارب دیگر از جمله سازمان منافقین و حزب توفان به نماینده گی از طرف اتحادیه؛ شرکت در کنگره ی سوم اتحادیه و مشارکت در ترسیم و تنظیم خط و مشی سازمان علیه نظام جمهوری اسلامی؛ فعالیت به منظور قیام فوری در تهران؛ قلم فرسایی در نشریه ی حقیقت و ترور افکار؛ کمک به افراد حاضر در جنگل در خصوص انجام دادن مأموریت و تجهیز نیروی نظامی؛ تماس با منافقین و گزارش عملکرد آن ها در ترورهای خیابانی و بازگویی جزئیات عملیات تروریست ها.

رهام ضرغامی: عضو فعال تشکیلات اتحادیه ی کمونیست ها؛ عضو کمیته های کارگری و عضو کمیته ی شرق تهران؛ مسئول یگ گروه ۵ نفری سازمان؛ مسئول کارخانه های درخشان، فیلکو، هوخست و کارخانه ی سیمان و گماشتن عوامل نفوذی در کارخانه های مذکور؛ مسئول تدارکات گروه سربداران؛ عضو کنفدراسیون احیا در امریکا؛ شرکت در درگیری مسلحانه ی ۱۸ آبان و مشارکت در به شهادت رساندن ده ها پاسدار در درگیری ۲۲ آبان.

فرج الله لسانی: عضو فعال تشکیلات اتحادیه؛ عضو اصلی کمیته ی انتشارات تحت مسئولیت مستقیم مرکزیت؛ عضو فعال دانشجویان مبارز و مجمع گروهک های محارب خط۳ (اتحادیه؛ رزمندگان، پیکار، پیشگام)؛ سخن گوی تشکیلات اتحادیه ی کمونیست ها؛ مسئول قسمت "تحقیق روی شوروی" از کمیته ی تشکیلات و مسئول چند عضو و هوادار تشکیلاتی؛ شرکت در کنگره ی مخفی سوم سازمان (وی ۳ ماه پیش از درگیری در شهر آمل دست گیر شده و در جریان تز "قیام فوری" قرار داشته، اما این موضوع را تا دست گیری گروه جنگل کتمان نموده است)؛ فعالیت در کمیته ی انتشارات تحت مسئولیت کادر مرکزی؛ سخن رانی در دانشگاه های شهرهای گوناگون و تشریح مواضع اتحادیه؛ از اعضای تصمیم گیرنده در کنگره ی سوم شورای اتحادیه؛ عضو کنفدراسیون احیا و دبیر فرهنگی کنفدراسیون در شمال کالیفرنیا و دبیرکل تشکیلات اتحادیه ی کالیفرنیا؛ انتشار نشریه ی ۱۶ آذر.

علی علیزاده: عضو مسلح گروه جنگل؛ شرکت در همه ی درگیری های مسلحانه ی جنگل؛ تدارک سنگرها در حمله ی مسلحانه به شهر آمل؛ اولین فرد واردشونده به باغ رضوانیه پس از عقب نشینی نیروهای محارب و قتل چندین تن در آن جا.

عیدی محمد نوذری: عضو نظامی سربداران جنگل و عضو شورای تصمیم گیری جنگل؛ شرکت در همه ی درگیری های گروه سربداران جنگل؛ شرکت در شکنجه و به شهادت رساندن ۳ تن از برادران حزب اللهی؛ مسئول انتقال زخمی ها به شهر در درگیری گزناسرا.(۱)

ضمیمه ی ۲ گزارش ۳۷۴

روزنامه ی اطلاعات درباره ی اقدامات اتحادیه ی کمونیست های ایران که به حمله به شهر آمل انجامید، مقاله یی را به این شرح به چاپ رسانده است:

«حدود ۱۰۰ نفر از این گروهک محارب در دسته های مختلف در اواخر شهریور ۶۰، روانه ی جنگل های شمال شده در ناحیه یی در ۱۵ کیلومتری جنوب آمل مستقر می گردند. سلاح هایی که اتحادیه ی کمونیست های ایران از جبهه های جنگ به غنیمت گرفته یا به عبارت صحیح به سرقت و یغما برده بود و به تعبیری دیگر سلاح هایی که هر جوان مسلمان برای ستیز با کفار بعثی می توانسته در دست بگیرد و نیز مقداری سلاح که در کردستان خریداری کرده بود با جاسازی در کامیون به جنگل منتقل کرده و به همین ترتیب سایر لوازم آتش افروزی خود را در سه نقطه در جنگل متمرکز می نماید: بیش از ۷۵ قبضه انواع اسلحه های سبک به هم راه چندین قبضه آر.پی.جی. و مهمات لازم برای "قیام" به کار گرفته می شود. این تعداد

از اعضـا و هواداران برای مـدتی به آموزش و شـناسایی منـاطق مختلف جنگلی پرداخته و در سه اردوگاه متشـکل می گردنـد. رهبران این عده که نام خود را "سـربداران" می گذارند با این تصور واهی که در عرض چند روز آماده شده و تا آخر مهرماه می توانند در شـهر آمل جرقه ی قیام خود را زده و "ارتش خلق" خود را برای قیام سراسـری در ایران آماده گردانند به فعالیت های ضـد انقلابی خود دست می یازنـد. لیکن علی رغم تمامی کوشـش های مـذبوحانه از هر راهی که به پیش می روند با بن بست مواجه می گردند. به هر حال، بعد از دو ماه این گروه به اصطلاح آماده ی

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۹/۱۱/۱۳۶۱، صص ۱۱ و ۱۲.

حمله به شهر آمل می گردد. در تاریخ ۱۸ آبان ۱۳۶۰، تمامی گروه به قصد عزیمت به شهر آماده می گردند. برای پیش بردن این عمل جنایت کارانه و ضد انقلابی تعدادی از اینان با سرقت تعدادی مینی بوس و وانت از مردم وسایل حمل و نقل خود را آماده می سازند. رانندگان این وسایل نقلیه از طرف گروه بازداشت شده و در حواشی جنگل تحت مراقبت قرار می گیرند. اکثریت این گروه که آماده ی هجوم به شهر بود ناگاه با برخورد به یک گروه گشت برادران بسیج که به درگیری میان آن ها منجر می گردد، برنامه اش را تغییر داده و به درون جنگل بازمی گردد. در این درگیری یکی از برادران بسیج به شهادت و یک تن از افراد گروه نیز به هلاکت می رسد. در همین زمان عده ی معدودی از افراد جنگل با ایجاد راه بندان در جاده ی هراز برای مدت کوتاهی در رفت و آمد اختلال ایجاد می کنند و مسلحانه به پخش تعدادی از اوراق تبلیغاتی حاوی مشتی اکاذیب و تهمت های ناروا به نظام جمهوری اسلامی [می پردازند و] به اصطلاح از خلق می خواهند که به صفوف آنان بپیوندند، لیکن این گروه با همین برخورد کوچک و با جان فشانی برادران بسیجی مجدداً به اعماق جنگل پناه برده و به خیال واهی این که جنگل های شمال از نفوذ انقلاب و امت حاضر در صحنه مصون است به اردوگاه های خود باز می گردند. در اوایل صبح گاه ۲۲ آبان ماه ۱۳۶۰، تعدادی از برادران سپاهی و ارتشی برای خنثی ساختن این توطئه ی شوم به جنگل وارد شده و این اردوگاه ها را به محاصره درمی آورند. طی یک درگیری چند ساعته، ۱۱ نفر از برادران ارتشی و سپاهی به شهادت می رسند و تعدادی نیز مجروح می گردند. ضد انقلابیون برای حفظ خود و با استفاده از سلاح های خود مانند آر.پی.جی. و غیره موقتاً نیروهای خود را جمع کرده و از محل درگیری فرار می نمایند. با شکسته شدن اسطوره ی به اصطلاح مصونیت جنگل، گروهک اتحادیه ی کمونیست های ایران مستأصل شده و برنامه ی به اصطلاح "جرقه زدن قیام" به تعویق می افتد. حال که نیروهای اسلام ضرب شست محکمی را به ضد انقلاب نشان داده اند مجدداً تحلیل های خودساخته به فوریت تغییر یافته و تصمیم گرفته می شود که به مراکز سپاه مستقر در حواشی جنگل حمله بکنند. ضربات ناشی از حملات قهرمانانه ی برادران سپاه و ارتشی به حدی بود که عده یی از افراد ضد انقلاب را مستأصل کرده و حدود دو هفته بعد از این تاریخ جنگل را ترک می نمایند.

در آذرماه سال ۶۰، تعدادی از این ضد انقلابیون به یکی از مقرهای برادران حزب الله در رزکه هجوم برده و با به شهادت رسانیدن تعدادی از برادران حزب الله سعی می نمایند تا مقر را تسخیر نمایند، لیکن این بار هم با شکست مفتضحانه یی رو به رو شده، مجدداً عقب نشینی می نمایند. این تئوری جدید، که به جای ایجاد جرقه در آمل، هدف را ضربه زدن به نیروهای مسلح حزب اللهی در حواشی جنگل قرار می داد، مجدداً تحت بررسی قرار گرفته، تغییر می یابد. یک بار دیگر حمله به آمل و ایجاد آشوب و طغیان در دستورکار قرار می گیرد.

در اواخر دی ماه ۱۳۶۰، ضد انقلابیون مستقر در جنگل های آمل تصمیم به حمله به شهر را گرفته و مقدمات آن را فراهم می سازند. رهبران ضد انقلاب مستقر در جنگل با این خیال واهی که با ورود به آمل و تسخیر یک یا دو محله از شهر، شعله های قیام خود ساخته شان سر بر خواهد کشید، در اوایل بهمن ماه ۱۳۶۰، مخفیانه وارد شهر آمل شده و با اختفا در یک خانه ی کنار شهر خود را آماده می نمایند. در اولین ساعات بامداد ۶ بهمن، گروه صد نفره که در چهار گروه تقسیم شده بودند، در چند نقطه از شهر مستقر می گردند. مراکز سپاه و روابط عمومی سپاه، بسیج مستضعفین و سایر مراکز دولتی در اوایل صبح

غافل گیرانه مورد حمله ی ناجوانمردانه قرار می گیرد که با عکس العمل سریع و جان فشانی برادران سپاه و بسیج و مردم مواجه می شود.

مرکز بسیج با آر.پی.جی. مورد حمله قرار می گیرد که منجر به شهادت دیدبان بسیج می گردد. با آغاز

تیراندازی و استقرار بخشی از نیروهای ضد انقلابی در محلات شهر از جمله اسپی کلا و قادی محله و رضوانیه به اصطلاح جرقه زده می شود. آری جرقه زده می شود و توده ی مردم نیز به پا می خیزد، لیکن نه به طرف دارای از به اصطلاح قیام خیالی سربداران، بلکه در دفاع از انقلاب و اسلام. در طی چند ساعت، شهر مملو از جمعیت انبوه مردم آمل و روستاهای اطراف آن می گردد. مردم بدون سلاح و با عشق به انقلاب اسلامی و امام امت برابر این عده ی معدود از ضد انقلابیون قرار گرفته و با یک ضربه، تمامی آن ها را یا هلاک نموده یا از شهر بیرون شان می نمایند.

البته، امت شهیدپرور و حزب اللهی آمل که با حرکت خودجوش و هوشیارانه ی خود مشت محکمی بر پوزه ی ضد انقلاب زده و با حضور فعال خود درس پرارجی را در تاریخ مبارزات امت اسلامی به یادگار گذارد، در این درگیری یک روزه که تا پایان روز ۶ بهمن به طول می انجامد. نیز عزیزانی را از دست داد. حدود ۴۰ تن از برادران بسیجی و سپاهی و مردم حزب اللهی آمل برای حراست از کیان اسلام و انقلاب ایثارگرانه خون خود را در این راه فدا نمودند. در این میان، نکته ی برجسته در اقدامات ضد انقلابی گروهک اتحادیه ی کمونیست های ایران آنست که با خلع سلاح تعدادی از برادران سپاهی آنان را به جرم دفاع از انقلاب اسلامی و خودداری از تمکین در برابر خواسته های ضد انقلاب اعدام خیابانی کرده و به شهادت می رسانند. تعدادی از برادران حزب اللهی دست گیر شده و به نقاط تحت تسلط افراد مسلح گروهک برده شده و به اصطلاح برای تعیین تکلیف نگه داری می شوند.

ضد انقلابیون که با حضور یک پارچه ی امت اسلامی رو به رو گردیدند، در استیصال کامل و هراس از قصاص امت اسلام می کوشند تا هر چه سریع تر شهر را تخلیه کرده و پا به فرار گذارند. در این بین تقریباً نیمی از افراد مسلح ضد انقلاب یا دست گیر شده یا به هلاکت می رسند.

جرقه ی اتحادیه ی کمونیست های ایران نه تنها قیام خیالی شان را به دنبال نداشت، بلکه آتش به خرمن تحلیل های ضد اسلامی و ضد انقلابی آنان افکند. در تمام شهر آمل و همچنین سایر شهرهای ایران مردم به مدت چند روز با حضور در صحنه ی انقلاب انزجار خود را نسبت به این عمل جنایت کارانه ابراز داشته و مشت محکمی بر دهان ضد انقلاب می کوبند.

معدود باقی ماندگان گروهک سربداران، با به جا گذاشتن آثار جنایات خود در آمل، مجدداً به اعماق جنگل پناه برده و برای اخذ تصمیم - در حالی که شکستی مفتضحانه را متحمل شده بودند - مجتمع می گردند. از این تاریخ به بعد تمامی فعالیت های این گروهک به حفظ خود و فرار از عدالت اسلامی محدود می گردد، لیکن در حین این که این گروهک در نهایت استیصال و درماندگی و ازهم پاشیدگی قرار می گیرد، در دو درگیری دیگر با نیروهای اسلامی که برای اجرای عدالت اسلامی به تعقیب و پی گرد آنان پرداخته بودند شرکت می نماید. پیرو تعقیب و پی گرد نیروهای اسلام در جنگل های شمال، این گروه در منطقه ی گزناسرا در ۱۸ بهمن ماه ۶۰، در حین فرار با ایجاد درگیری با نیروهای اسلام یک تن از برادران حزب اللهی را شهید می نمایند. این گروه در درگیری دیگری در منطقه ی جنگل در اواسط خرداد ماه نیز ۳ تن از برادران حزب اللهی را به شهادت می رسانند.

در این جاست که کارنامه ی فعالیت جنایت کارانه ی این گروه ضـد انقلابی به انتها می رسد. گروهی که مدعی خلق بودن را داشت، گروهی که تحت عنوان ادامه ی انقلاب بر علیه انقلاب به پاخاسته بود.»(۱)

روزنامه ی جمهوری اسـلامی نیز با ذکر مقدمه یی درباره ی اولین دقایق حمله ی اتحادیه ی کمونیست ها به شهر آمل به درج وقایع از قول برخی شاهدان ماجرا پرداخته است:

«حدود ساعت ۲۳:۳۰ دقیقه دوشنبه شب ۵/۱۱/۱۳۶۰ یک گلوله آر.پی.جی۷ به طرف ستاد بسیج مستضعفین شهر آمل واقع در غرب پل معلق، به فاصله ی ۵۰

متر از پل شلیک می شود و به دنبال آن

۱- مأخذ ۹.

صدای رگبار سطح شهر را می پوشاند. از این لحظه به بعد مسئولین اعم از مسئولین انتظامی و امنیت شهر و سایرین متوجه می شوند که در شهر اتفاقی افتاده است و این در حالتی است که مهاجمین در اطراف کلیه ی نقاط حساس شهر نظیر پل معلق، شهربانی، بسیج، سپاه پاسداران دادگاه انقلاب، فرمانداری و بالاخص مدخل های ورود و خروج شهر و نقاطی که به نظر آن ها مهم بوده مانند سینما قدس که در دست سپاه پاسداران انقلاب است و مهاجمین فکر می کردند انبار مهمات سپاه باشد، مستقر می شوند.

البته، ناگفته نماند قبل از شروع تیراندازی چندین نفر توسط مهاجمین دست گیر می شوند و از آن جمله یکی از برادران سپاه پاسداران آمل به نام محمود غازیان که قبل از شروع تیراندازی توسط مهاجمین دست گیر شده و پس از چند ساعت توسط مردم ایثارگر آزاد می شود، ماوقع را چنین تعریف کرد:

"ساعت ۱۱ شب دوشنبه ۵ بهمن ماه بود که من و یکی دیگر از برادران پاسدار از روابط عمومی سپاه جهت نصب عکس شهدای جنگ تحمیلی بر دیوارهای شهر خارج شدیم. هوا سرد بود، عده یی جنب بانک رفاه ایستاده بودند، در آن جا دیدم نور چراغی کم و زیاد می شود. به این موضوع مشکوک شدم. حدس زدم که باید در آن جا ضد انقلاب باشد جلو رفتم و من صدا زدم کی آن جاست؟ یکی در جواب گفت: دست ها بالا، ما از بسیج تهران هستیم و بعد دور ما را گرفتند و من و برادری که هم راهم بود را خلع سلاح کردند. تعداد آن ها ۶ نفر بود ما را سریع بردند و گفتند: دراز بکشید و شروع کردند به بازرسی و ما را حسابی گشتند. بعد گفتند شما کی هستید؟ گفتم پاسدار و سؤال های دیگر از ما کردند و بعد ما را بردند کنار شن ها، یک چاله یی هم در آن جا بود. این عده هر که را از منطقه می گذشت می گرفتند و آن ها را می گشتند. در ضمن آن برادری که هم راه من بود کارت شناسایی نداشت. ما را بردند نزدیک سینما، آن ها فکر می کردند در سینما اسلحه است و آن ها به زور در سینما را باز کردند و داخل سینما شدند و شیشه های سینما و رستوران را شکستند، داخل رستوران شدند و غذاهای رستوران را خوردند، بعد از ساعت یک و نیم شب بود که مرا خواستند و بعد مقداری کتک زدند، گفتند اسلحه ها کجاست؟ من گفتم: نمی دانم برای این که روحیه ی مرا خرد کنند عکس شهدایی را که در سالن سینما بود کندند و بعد از مدتی شروع کردند به خبرهای دروغ دادن از جمله این که ما بسیج را گرفتیم و... که روحیه ی ما را خراب کنند و از ما حرف بکشند که فایده یی نداشت. ساعت حدود ۲ بود که ۲۰ نفر از بچه های بسیج را گرفته بودند و آوردند آن جا و من از آن ها برای نماز خواندن اجازه خواستم و آن ها هم برای این که ما را گول بزنند شروع کردند به صحبت که بله ما به تمام ادیان احترام می گذاریم و چه و چه... ما نماز خواندیم و یواش یواش دیدیم ساعت ۵:۳۰ شده است در همان لحظه دکتر سپاه را گرفته بودند و پیش ما آوردند.

ماجرای فرار دکتر سپاه از چنگ ضد انقلابیون

ساعت ۶:۳۰ صبح ما را به اسپی کلا حرکت دادند. در آن جا یک پل است که اسپی کلا را به محل نمازجمعه وصل می کند. نزدیک پل بود که دکتر سپاه به طور زیبایی اقدام به فرار کرد و موفق شد که از دست این ضد انقلاب ها فرار کند. آن ها ما را حرکت دادند، در راه عده یی برای نان در صف ایستاده بودند و این ها شروع کردند به تبلیغ و می گفتند که ما سربداریم و

این ها مزدوران رژیم جمهوری اسلامی هستند و ما این ها را می خواهیم اعدام کنیم. تعداد آن هایی که ما را دست گیر کرده بودند از ۱۳ نفر گـذشت. پس از طی مسافتی ما را به باغی بردند. لحظاتی بعد، پیرزنی که برای دادن دانه به مرغ هایش در باغ را باز کرد با چندین مرد غریبه رو به رو شد که ابتدا ترسید و سپس با صدای بلند پرسید شما کیستید؟ مهاجمین به

او گفتند ما فلان و بهمان و این ها پاسدار هستند که ما گرفتیم. ساعت ۹ صبح بود و من چون نماز صبح را در مکانی که شاید صاحبش راضی نبوده خوانده بودم از این مادر سؤال کردم که می توانم در باغ تو نماز بخوانم و چون او اجازه داده بود نمازم را خواندم و پس از مدتی این مادر برای ما صبحانه آورد که به همین خاطر و به خاطر آن که به ما اجازه ی نماز خواندن داده بود با اعتراض عناصر ضد انقلاب مواجه شد، ولی او با کمال رشادت اظهار داشت این ها فرزندان من هستند و باید از آن ها پذیرایی کنم. ساعت حدود ۲ بود که درگیری از اسپی کلاـ به رضوانیه کشیده شد. در این حین کم کم صدای الله اکبر برادران رزمنده به گوش می رسید و ما فهمیدیم که برادران ما نزدیک باغ شده اند. در این میان درگیری شروع شد و ما هم از فرصت استفاده کردیم و فرار کردیم و پیش برادران مان رسیدیم."

شرح حوادث آمل از زبان مردم

پس از شروع تیراندازی در نیمه شب ششم بهمن از آن جایی که روحیه ی مردم آمل برای چنین واقعه یی آماده بود، بلافاصله به خیابان ها می ریزند صدای تکبیر سطح شهر را فرامی گیرد. به طوری که پس از لحظاتی مردم شهر و روستا با هر وسیله یی که در اختیار داشتند خود را به محل های درگیری می رسانند. سیل دوچرخه سوار، موتورسوار وانت هایی که زن و مرد محلات و روستاهای اطراف آمل را به شهر می آوردند به طرف آمل سرازیر می شود. لحظاتی نمی گذرد که سطح شهر و جاده های اطراف توسط مردم ایثارگر حزب اللهی سنگربندی می شود. قلم و بیان ما برای ذکر ایثارگری مردم در دفاع از انقلاب خونبار خودشان عاجز است. لذا، ذکر سخنان شیرین خود مردم تا اندازه یی شاید بتواند ما را به آنچه این مردم خداجو انجام دادند آگاه نماید. بدین منظور در زیر نمونه هایی از زبان مردمی که از شهرشان، شرف شان، انقلاب شان، مذهب شان و حیثیت شان دفاع کردند نقل می شود.

یکی از اهالی آمل حوادث این شهر را چنین بیان کرد:

حدود ساعت ۱۱ شب دوشنبه ۵ بهمن ماه، ده ها تن مسلح در نقاط حساس شهر آمل مستقر می شوند به طوری که هر حرکتی را زیر نظر داشتند و هر کس که عبور می کرد از پشت دست گیر کرده و به محل هایی که برای این منظور در نظر گرفته شده بود، می بردند از جمله محل های حساس که این افراد مسلح در آن جا مستقر شده بودند می توان از پل معلق، سینما قدس، اطراف سپاه، بسیج و دادگاه انقلاب نام برد.

ساعت ۱۲ شب یک گلوله ی آر.پی.جی. به طرف [ساختمان] بسیج مستضعفین شلیک می کنند و به دنبال آن با تیرباری که بر روی پل معلق کار گذاشته بودند این ساختمان را به رگبار می بندند با صدای انفجار گلوله ی آر.پی.جی۷ و رگبار تیربار مردم شهر متوجه می شوند که به شهر حمله شده و بلافاصله به خیابان ها می ریزند، صدای الله اکبر از تمامی شهر به آسمان بلند می شود، مردم نیم ساعته شهر را سنگربندی می کنند به طوری که در هر بیست مترمربع، ۴ سنگر بر پا می شود مهاجمین که تصور نمی کردند با چنین برخوردی از سوی مردم مواجه شوند مردم را به رگبار می بندند.

یکی دیگر از اهـالی بابـل در این رابطه می گفت من نمی دانم این مردم را چه کسـی به این زودی مطلع کرد که پس از یک ساعت، سطح شهر با این که نقاط حساسش در دست مهاجمین بود، در اختیار مردم قرار گرفت.

مشاهدات خبرنگار از فاجعه ی خلقی ها(!) در آمل

متأسـفانه در زمان شـروع فاجعه در آمل حضور نداشتیم، ولی ظهر سه شـنبه ۶ بهمن وارد آمل شـدیم که آنچه مشاهـده شد در زیر از نظرتـان می گـذرد. پس از این که وارد شـهر آمـل شـدیم چهره ی شـهر را کاملاًـ به میـدان جنگ می توان تشبیه کرد، خیابان ها، چهارراه ها، کوچه[ها] همه سنگربندی شده و مردم با

وسایل مختلف نظیر داس، بیل، چوب، تفنگ ساچمه و ژ۳ در سنگرها حضور داشتند. از مهاجمین مسلح دیگر خبری نبود، تنها از باغ هاشـمی که در نزدیکی جاده ی هراز است صدای شـلیک به گوش می رسـید. ما بلافاصـله به سـپاه رفتیم، در بدو ورود سیل جمعیت که در خیابان مقابل سپاه ازدحام کرده بودند به حدی بود که عبور و مرور ما به سختی انجام گرفت، این مردم از نقاط مختلف آمده بودند تا با مزدوران امریکا بجنگند و از پاسداران انقلاب شان محافظت نمایند.

به هر ترتیبی که بود وارد سـپاه شـدیم. در ساختمـان سـپاه متوجه شـدیم که مهـاجمین در همـان ساعات اولیه بر اثر فشار مردم مقاومت شان را از دست داده و به اسپی کلا و باغ هاشـمی گریخته انـد از جزئیات امر سؤال کردیم نظیر آنچه در بالا که مردم برای ما نقل کردند، گفته شد.»(۱)

۱- مأخذ ۸، ص ۶.

روزشمار جنگ چهار شنبه ۶ بهمن ۱۳۶۱ ۱۱ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۲۶ ژانویه ۱۹۸۳

۳۸۴

امروز یکی از روزهای پرکار برای فرماندهان نظامی به ویژه مسئولان سپاه پاسداران بود. در اولین جلسه که ساعت ۹ صبح در محل قرارگاه خاتم الانبیا(ص) واقع در ارتفاعات برغازه تشکیل شد، محسن رضایی، رحیم صفوی، علی شمخانی، غلامعلی رشید، حسن باقری، مجید بقایی، احمد غلامپور، حسین خرازی، محمدابراهیم همت، احمد کاظمی، غلامحسین بشردوست، علیزاده (مسئول نیروی دریایی سپاه) و مجید چراغی (معاونت سپاه ۱۱ قدر) حضور داشتند. برخلاف جلسات قبل و با آن که به نظر می رسید بحث در خصوص مانور عملیات، دو روز قبل به نتیجه رسیده است، در این جلسه به جای بررسی مانور در محدوده ی "فکه - چزابه"، فرماندهان حاضر بیش تر به موضوع "چگونگی امکان تغییر مانور" پرداختند. در ابتدای جلسه فرمانده کل سپاه پاسداران گفت:

«نکاتی است که ما باید در طرح رعایت کنیم، ولو این که مانور را عوض کنیم. چون دنیا منتظر است که ما کار بزرگی انجام دهیم، ما نباید کار غیر دقیقی بکنیم و ضربه بخوریم این خیلی بد است.» وی ادامه داد:

«مسئله ی ما احتیاط های دشمن است. راه زودتر تمام کردن جنگ انهدام دشمن است. در طرح اخیر، دشمن انهدام نمی شود و ما از زدن به احتیاط های دشمن پرهیز کرده ایم. لذا پیشنهاد می شود روی تغییر کلی مانور فکر شود.»

با توجه به نظر فرماندهی کل، فرماندهان حاضر در جلسه مناطقی از جمله محور فکه - طیب، چیلات تا چزابه، چیلات - طیب - زبیدات و ارتفاعات فوقی را به عنوان محورهای مناسب برای عملیات مطرح کرده و در مورد آن توضیحات مختصری دادند. احمد کاظمی تغییر مانور و تغییر منطقه ی عملیات را نیازمند حداقل ۲۰ روز زمان دانست.

بر اساس گفت و گوهای انجام شده در این جلسه - که نتیجه ی مشخصی به هم راه نداشت و در واقع مذاکرات مقدماتی برای جلسه ی مشترک فرماندهان سپاه و ارتش در بعد از ظهر به

شمار می رفت – دومین جلسه ساعت ۱۴:۳۰ با حضور فرماندهان سپاه و ارتش در قرارگاه خاتم(ص) تشکیل شد، ابتدا رحیم صفوی دستور جلسه را این گونه بیان کرد: «به فرض این که منطقه ی عملیات از چیلات تا چزابه است و ۱۲ لشکر نیرو داریم، زمان هم برای ما مهم و هدف عماره است، می خواهیم مانور متناسب برای این عملیات را طراحی کنیم.»

با این مقدمه فرماندهان ارتش هر یک به نوعی بخشی از ویژگی هایی منطقه، نیروهای خودی و... را تشریح کردند. گزیده یی از نظرها و پیشنهادهای گفته شده ی فرماندهان ارتش چنین است:

سرهنگ مفید ابتدا آمار استعداد دشمن در منطقه را این طور ارائه داد:

فرمانده سپاه ۴ عراق حسام صدری نام دارد. در محدوده ی این سپاه، لشکر۱۴ پیاده، لشکر۱ مکانیزه، لشکر۳ و لشکر۶ در منطقه حاضرند. این واحدها ۳۰ تیپ پیاده ی تحت امر دارند، علاوه بر این، تیپ۳۸ لشکر۱۲ و تیپ۱۰ و تیپ گارد ریاست جمهوری هم هست و در مجموع استعداد دشمن شامل ۳۹ گردان تانک، ۲۸ گردان مکانیزه و ۸۱ گردان پیاده است.

سرهنگ حسن سعدی نیز ویژگی های عملیات های خودی را این گونه برشمرد:

«۱. عملیات در شب اجرا می شود.

۲. روی حرکت پیاده حساب [می]کنیم.

۳. عمق هدف؛ هدف های ما تا کنون در عمق ۱۷ تا ۲۵

کیلومتر تعیین شده است در حالی که برای نیروی پیاده عمق معمولی ۱۲ تا ۱۵ کیلومتر مناسب است.

۴. باید برای نیرو هدف در نظر بگیریم و بگوییم تا هدف پیشروی کند.

۵. باید حدود ۱۰ الی ۱۵ کیلومتر خاکریز بزنیم.

۶. باید زمان بین مراحل را حداکثر ۴۸ ساعت مد نظر بگیریم.

۷. اگر مراحل عملیات را طوری [اجرا] کنیم که دو مرحله ی موفق داشته باشیم، روحیه ی [نیروهای] ما بالا می رود و روحیه ی دشمن بالعکس [پایین می آید].

سرهنگ قویدل نیز گفت:

«۱. ما هرجا موضع قابل پدافندی داشتیم توانستیم بمانیم.

۲. در طرح ها باید عقبه ی مناسب برای خودمان در نظر بگیریم.

۳. هدف عماره است.

۴. فکر نکنیم با تعدادی کمپرسی و نفربر مکانیزه شده ایم و پیاده می جنگیم.»

وی در ادامه، مشکلات اجرای عملیات در محور "فکه - چزابه" را چنین بیان کرد:

۱. عقبه نداریم [راه ها محدود است].

۲. هدف عمق دارد. در میدان نبرد [نیروی پیاده] تقریباً هر ساعت ۳۰۰

متر راه می رود، نسبت نیروهای ما به دشمن ۳ به ۴ است و ما هیچ راهی نداریم جز این که منطقه را تصرف کنیم، بنابراین وقتی به غزیله برسیم دیگر توان ادامه ی آن را نداریم.»

سرهنگ قویدل پس از طرح این موضوع، بار دیگر با تأکید بر اجرای عملیات در محور ارتفاعات فوقی گفت:

«در [ارتفاعات] فوقی هر چند مواضع دشمن مستحکم است و [باید] تلفات بدهیم تا عبور کنیم، اما

۱. دشمن در تردید است که ما چه خواهیم کرد.

۲. اگر فوقی را تصرف کنیم دشمن قادر به بازپس گیری نیست.

۳. عمق عملیات با نیروهای ما تناسب دارد.

۴. مشکل خاکریز حل می شود.»

بدین ترتیب یک بار دیگر پس از آن که در مورد محور عملیاتی "فکه - چزابه" توافق شده بود، سرهنگ قویدل مجدداً تمایل فرماندهان ارتش مبنی بر گشودن جبهه ی دوم از ارتفاعات فوقی را مطرح کرد.

وی همچنین با اجرای عملیات در محور طیب مخالفت کرد، زیرا معتقد بود در این محور نیروهای خودی نمی توانند عقبه ی دشمن را درگیر و به آن ضربه بزنند. پس از بیان این طرح محمدابراهیم همت (فرمانده سپاه ۱۱ قدر) با تأیید امکان اجرای عملیات در فوقی - غزیله و بزرگان، مشکل اجرای آن را محدودیت نیرو دانست و گفت:

«مسئله ی ما استعداد است، اگر استعداد داشتیم هر سه قسمت را عمل می کردیم، ولی با این توان حتی قادر به انجام [دادن] عملیات در دو منطقه نیستیم. اگر توان عملیات در یک منطقه را داریم به ترتیب اول صفریه (فکه - چزابه)، دوم فوقی و سوم طیب اهمیت دارد.»

بر خلاف فرمانده سپاه۱۱ قدر، سرهنگ لطفی گفت: «به نظر من عملیات بین فکه - چزابه برای عملکرد تیپ به بالا ـ مردود است. یگان های پیاده در روز با پشتیبانی عارضه ی حساس حداکثر ۴

کیلومتر در عمق حرکت می کنند. هدف تعیین شده عماره است و واحد عمل کننده ی ما گردان است. ما باید هدفی را در نظر بگیریم که تا رسیدن به آن عوارض حساس وجود داشته باشد و عملیات هم به صورت مداوم صورت گیرد و نیروها تکه تکه به هدف نزدیک شوند و بهترین انتخاب، عملیات در جبل فوقی است و من این جا را ترجیح می دهم. با عمل کردن در فوقی معبر فکه باز می شود و وقتی آن جا باز شد کسی از دشمن در چزابه نمی ماند.»(۱)

سرهنگ محمدزاده نیز اضافه کرد: «تأمین شهر عماره از یک محور به تنهایی، قابل قبول

۱- به نظر می رسد طرح سرهنگ لطفی بر این استدلال مبتنی بود که: «در صورت پیشروی نیروهای خودی از فوقی و تهدید

شدن عقبه ی دشمن در پل غزیله، نیروهای عراقی مستقر در نوار مرزی [حد فاصل فکه تا چزابه] ناگزیر منطقه را تخلیه کرده و در نتیجه معبر چزابه گشوده خواهد شد.»

نیست. قرار نیست که ما عماره را به یک شهر سوخته تبدیل کنیم. بهتر است در شهر درگیری ایجاد نشود، لذا باید در رمیله و غزیله عمل شود، بنابراین سرنوشت کلی عملیات به سرنوشت فوقی بستگی دارد و بهترین جای پا فوقی و حمرین [در شمال فوقی] است.»

سرهنگ دژکام نیز گفت: «ما تقریباً از نظر نفرات با عراق مساوی هستیم و [برتری ما] به شرط انتخاب زمینی مناسب است. با عمل در فکه - چزابه، احتمالاً متوقف خواهیم شد و عاقلانه نیست که ما نیروی پیاده را مقابل نیروی زرهی بگذاریم.»

با تکرار پیشنهاد فرماندهان ارتش مبنی بر عملیات در دو محور که با استدلال هایی نیز هم راه بود، این جلسه بدون رسیدن به یک جمع بندی مشخص به پایان رسید.

پس از این جلسه، سه جلسه ی دیگر به این ترتیب تشکیل شد: جلسه ی اول ساعت ۱۸:۳۰ با حضور محسن رضایی، رحیم صفوی، رشید، احمد کاظمی، غلامپور، حسین خرازی و محمدابراهیم همت؛ جلسه ی دوم ساعت ۲۱:۲۰ تا ۲۳:۳۰ با حضور فرماندهان سپاه: رحیم صفوی، غلامعلی رشید، حسن باقری، مجید بقایی، غلامپور، خرازی، احمد کاظمی، عزیز جعفری، بشردوست و اصغر کاظمی و نیز فرماندهان ارتش: سرهنگ قویدل، سرهنگ دژکام، سرهنگ محمدزاده، سرهنگ شاهان، سرهنگ مفید و رابط نیروی هوایی ارتش و رابط هوانیروز برگزار شد و سومین جلسه نیز در ساعت ۲۰ دقیقه ی بامداد با حضور محسن رضایی، رضا سیف اللهی، رحیم صفوی، غلامعلی رشید، حسین خرازی، احمد کاظمی، مجید بقایی، احمد غلامپور، عزیز جعفری و بشردوست تشکیل شد.

در این جلسات موضوع محوری که درباره ی آن بحث و گفت و گو شد، "طرح مانور" بود، اما به دلیل مشکلاتی که بیش تر مربوط به "استعداد" و "زمان" می شد، این مباحث به نتیجه ی نهایی نرسید.(۱)

۳۸۵

حملات ارتش عراق به شهر آبادان خساراتی به بار آورد. امروز همچنین گروهی از نیروهای داوطلب و گردان های قدس لشکر۷۷ عازم جبهه های نبرد حق علیه باطل شدند.

در ادامه ی گلوله باران شهر آبادان ۳ مغازه تخریب و به بخشی از پالایشگاه این شهر آسیب وارد شد.(۲)

روزنامه ی کیهان از اعزام نیروهای داوطلب بسیجی و گردان های قدس لشکر۷۷ به جبهه های جنگ گزارش داد:

۱- سند شماره ۱۶۰/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (تقی رضوانی)، ۶/۱۱/۱۳۶۱ تا ۸/۱۱/۱۳۶۱، صص ۶ - ۳، ۱۹ - ۱۱ و ۳۵ - ۲۱.

۲- سند شماره ۶۴۳۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۸/۱۱/۱۳۶۱، ص

۴.

«هزاران رزمنده ی تازه نفس از شهرها، بخش ها و روستاهای کشور طی چند روز اخیر به هم راه اولین گروه گردان های قدس لشکر۷۷ خراسان، همدان و خرم آباد به منظور تقویت بیش تر دیگر سلحشوران ظفرمند جمهوری اسلامی ایران در نبرد با قوای شکست خورده ی رژیم بعثی - صهیونیستی عراق ره سپار جبهه های جنگ غرب و جنوب شدند.

هم زمان با عزیمت این رزمندگان ایثارگر اکیپ هایی متشکل از پزشک، امدادگر، متخصص فنی و راه سازی نیز جهت [انجام دادن] امور درمانی و تدارکاتی عازم مناطق جنگی کشور شدند.»(۱)

همچنین نخستین گردان تکاور قدس از تیپ تکاور مستقل ذوالفقار عازم جبهه های جنگ شد.(۲)

۳۸۶

سرهنگ کریم عبادت فرمانده تیپ۵۵ هوابرد شیراز، در جمع خبرنگاران و مسئولان اجرایی استان فارس که برای دیدار با رزمندگان تیپ۵۵ در ستاد این تیپ حضور یافته بودند، درباره ی آینده ی جنگ، هماهنگی نیروهای ارتش، سپاه و بسیج و نیز عملکرد تیپ۵۵ هوابرد شیراز در عملیات های گوناگون گفت:

«امسال نسبت به سال قبل خیلی پیروزی داشته و داریم و به تمام اهداف جمهوری اسلامی می رسیم و فکر شکست را هیچ ایرانی به خودش راه نمی دهد.

به هر حال رزمندگان این تیپ دوش به دوش شهید دکتر چمران در عملیات رقابیه، سوسنگرد و فتح المبین شرکت کرده و تنها در فتح "تنگ رقابیه"، ۷۴۵ جنازه ی عراقی جمع آوری کردیم، با توجه به شرایط تنگ رقابیه پی به معجزات الهی در این پیروزی می بریم، زیرا ما که ۲ هزار نفر بودیم، فقط ۴ هزار نفر اسیر گرفتیم و تمام سرزمین های دزفول و دشت عباس نیز آزاد شد، بعد به عملیات بیت المقدس اعزام شدیم و چون هوابرد با واحدهای سپاه و بسیج ادغام شد زود جوش خورد و فتح بزرگ ما نجات پادگان حمید بود، زیرا تیپ ما در ساعت ۱:۳۰ بعد از نیمه شب به آن جا رسید و پادگان را محاصره کرد و ساعت ۳ بامداد به مرز رسیدند. بعد نیز برای آزادی خرمشهر و جلوگیری از فرار نیروهای صدام روی جاده ی شلمچه - خرمشهر مستقر شدیم و روز بعد خرمشهر به دست رزمندگان اسلام افتاد و در این پیروزی ۱۷ هزار اسیر از خرمشهر تخلیه کردیم، سپس به دنبال یک بازسازی به فکه رفتیم و در عملیات مسلم بن عقیل شرکت کردیم.»(۳)

۱- روزنامه ی کیهان، ۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۸.

۲- روزنامه ی کیهان، ۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۸.

۳- همان، ص ۳.

۳۸۷

افراد مسلح مراکز مهم و حساس مهاباد را هدف حمله قرار دادند. همچنین در یک عملیات بازرسی تعدادی از افراد گروه های مخالف دست گیر شدند. واحد اطلاعات سپاه کردستان نیز از ارسال یک محموله ی تسلیحاتی برای کمک به گروه کومه له خبر داد.

از ساعت ۲۰ تا ۲۱:۳۰ امروز، نیروهای مسلح غیر قانونی در اقدامی هماهنگ به ساختمان های حساس شهر و محل های تجمع نیروهای نظامی و انتظامی مهاباد، تیراندازی کردند که بر اثر آن شیشه های ساختمان های شهربانی و بانک ملی شکست.(۱)

در عملیات بازرسی نیروهای ارتش و سپاه از روستای آبخوره در جنوب پیرانشهر، چند تن از افراد وابسته به گروه های مسلح غیر قانونی دست گیر شدند. در این اقدام یک اسلحه و مقداری مهمات کشف شد(۲)

به گزارش واحد اطلاعات سپاه کردستان، سازمان چریک های فدایی خلق مستقر در خاک عراق، برای کمک به گروه کومه له یک محموله ی تسلیحاتی تحویل افراد عزالدین حسینی داده تا پس از حمله به ایران در اختیار گروه کومه له قرار داده شود.

این محموله شامل ۸ خمپاره انداز، ۲ قبضه پدافند هوایی، ۱۰۸ اسلحه ی کلاشینکف، ۵۰ آر.پی.جی۷ و تعدادی تیربار است(۳)

۳۸۸

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور در دیدار امروز با ناتوار سینگ وزیر امور خارجه ی هند و دبیرکل کنفرانس کشورهای غیر متعهد، با اشاره به اهمیت اجلاس سران کشورهای غیر متعهد و تغییر محل نشست این کنفرانس از بغداد به دهلی نو، گفت: این اجلاس در کشوری که در حقیقت یکی از زادگاه های این جنبش بزرگ است تشکیل می شود و مهم ترین مسئله ی آن منزلت معنوی جنبش است که اگر این منزلت حفظ شود، در حقیقت حیثیت بنیان گذارانی که جز حسن نیت هدف دیگری نداشتند، حفظ خواهد شد.

۱- سند شماره ۶۷۶۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره ی سماجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۶/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۶۷۷۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۲- مأخذ ۲، ص ۱.

۳- سند شماره ۳۵۳۳۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه، ۷/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

رئیس جمهور تأکید کرد این جنبش نباید تحت تأثیر سلطه ها و سلطه طلب ها قرار بگیرد و باید مفهوم حقیقی عدم تعهد را احیا کند.

آیت الله خامنه ای با درست ارزیابی کردن تغییر محل برگزاری کنفرانس سران غیر متعهد از بغداد به دهلی نو، گفت:

اگر قرار بود کنفرانسی که یکی از اصول آن عدم تجاوز است، در پایتخت کشوری که نمایان ترین کارش در طول سالیان دراز تجاوز به کشور همسایه اش بوده، تشکیل شود، در حقیقت نتیجه ی آن چیزی جز پای مال کردن حیثیت جنبش نمی شد.

رئیس جمهوری در پایان با اشاره به پشتوانه ی معنوی این جنبش افزود: «چیزی که به ما شجاعت می دهد تا در مقابل امریکا و شوروی ایستاده و جنبش را زنده نگه داریم، معنویت جنبش است که باید به آن پرداخته شود.»

ناتوار سینگ با اشاره به مسئولیت سنگینی که در برگزاری کنفرانس سران کشورهای غیر متعهد به عهده ی هند قرار گرفته است، گفت: «ما فکر می کنیم تصمیم گیری هایی که در این کنفرانس می شود اثرات گسترده یی برای بشریت به هم راه خواهد داشت و ما تلاش می کنیم تا با برگزاری این کنفرانس در کشورمان به تقویت آن کمک نماییم.»(۱)

۳۸۹

آقای ناطق نوری وزیر کشور، در جمع رؤسای شهربانی مراکز استان ها انجام دادن وظایف با وجود همه ی کمبودها را خواستار شد.

آقای ناطق نوری گفت: «در این شرایط حساس جنگی هیچ سازمانی نباید به بهانه ی کمبود پرسنل و امکانات در انجام [دادن] وظایفش کوتاهی کند، چون در حال حاضر کلیه ی نهادها و سازمان های دولتی چنین کمبودی را دارند و اکثر آن ها با ایثار و فعالیت شبانه روزی همه ی این کمبودها را جبران کرده و در جهت خدمت به این مردم ایثارگر که همه ی کمبودها، گرانی ها و فشارها را به امید پیروزی کامل انقلاب اسلامی و نابودی دشمنان اسلام تحمل کرده اند، بیش از حد انتظار گام برمی دارند.

اگر ما در این جنگ بدون این که حق نبرد را بگیریم یک قدم عقب بگذاریم، بدبختی را برای کشورمان خریده ایم، لذا باید برای هزینه های جنگی کاملاً دست و دل باز بوده و در سایر موارد دندان روی جگر بگذاریم.»

وی افزود: «در این حکومت کار کردن مشکل است، ولی افتخار است و مردم نیز

۱- مأخذ ۴، ص ۳.

قدردان و هوشیارند و افرادی را که خوب کار می کنند تشویق کرده و در نظر می گیرند و از افرادی که شایستگی ندارند انتقاد کرده و آنان را کنار می گذارند.»(۱)

۳۹۰

سیدمحمد غرضی وزیر نفت، که برای شرکت در کنفرانس وزیران نفت کشورهای عضو اُپک به ژنو سفر کرده بود، پس از بازگشت از این سفر در مصاحبه یی مطبوعاتی و رادیو تلویزیونی شرکت کرد.

مجبور شدن عربستان سعودی به کاهش تولید نفت تا حد ۵/۴ میلیون بشکه در روز، تمهیدات ایران برای فراهم شدن این امر، اخلال عربستان سعودی و کویت برای به بن بست کشاندن اجلاس اوپک، دسته بندی های کشورهای صادرکننده ی نفت در سازمان اوپك و تأثیر سیاست های اعمال شده ی ایران به عربستان برای کاهش صدور نفت از ۱۱ میلیون بشکه به ۵/۴ میلیون بشکه در روز، از جمله مطالبی بود که وزیر نفت در این مصاحبه به آن ها پرداخت. وی گفت:

«ایران قبل از تشکیل کنفرانس اخیر اوپک به وزرای نفت لیبی و نیجریه اعلام کرد که در این کنفرانس به شرطی شرکت می کند که عربستان سعودی سهمیه یی بین ۴ تا ۵/۴ میلیون بشکه در روز را بپذیرد.

تا به امروز، عربستان سعودی هیچ گاه حاضر نشده است که برای خودش سهمیه قبول کند، اما با فشارهایی که به این کشور وارد آمد، مجبور شد در سطح ۱۷ میلیون بشکه تولید اعضای اوپک، سقف ۵/۴ میلیون بشکه در روز را برای خود بپذیرد و این امر پیروزی بزرگی برای ایران بود.»

غرضی درباره ی دلیل تشکیل کنفرانس اخیر اوپک - که در ژنو برگزار شد - گفت:

«چون عربستان سعودی حاضر نمی شد سهمیه یی برای خود تعیین کند به این ترتیب از یک ماه و نیم پیش کشورهای عضو شورای هم کاری خلیج فارس بدون این که بقیه ی اعضای اوپك را دعوت کنند، سه جلسه در عمان، کویت و بحرین تشکیل دادند و تصمیم گرفتند تا یك جلسه ی مشورتی با شرکت اعضای اوپك تشکیل شود.

عربستان، کویت، ابوظبی و قطر از رئیس کنفرانس که وزیر نفت نیجریه است، خواستند تا یك جلسه ی مشورتی در ژنو برگزار شود و برای این که زمینه را برای ایران آماده کنند در هفته ی گذشته وزرای نفت لیبی و نیجریه به ایران آمدند.

ایران به این دو عضو اوپك اعلام کرد که در این کنفرانس به شرطی شرکت می کند که عربستان سعودی سهمیه یی بین ۴ تا ۵/۴ میلیون بشکه در روز را بپذیرد و چنانچه

عربستان این سقف تولید را نپذیرد، وضعیت بازار بهبود پیدا نمی کند و تثبیت قیمت ۳۴

١- مأخذ ۴.

دلار سرانجام نمی گیرد.

از کلام وزیر نفت لیبی و نیجریه معلوم شد عربستان حاضر شده است تا این سقف تولید را بپذیرد. ایران اعلام کرد چنانچه عربستان سعودی این مقدار سقف تولید را بپذیرد در سهمیه بندی خود تجدید نظر خواهد کرد.

نظر ایران این بود که اگر عربستان تولید خود را پایین آورد، وضع بازار خود به خود تثبیت می شود و کشورهایی که زیر فشار تولید عربستان هستند جان تازه یی پیدا می کنند.»

وزیر نفت افزود که ایران در این کنفرانس سه پیشنهاد مطرح و همچنین اعلام کرد تنها چاره ی حل مشکل، این است که کشورهای عضو اوپک تولید ۱۷ میلیون بشکه در روز را بپذیرند. پیشنهادهای مطرح شده از جانب ایران چنین بود:

۱. سقف تولید ۱۷ میلیون بشکه در روز برای اعضای اوپک.

۲. سهمیه بندی تولید برای اعضای اوپک.

۳. تثبیت قیمت و حمایت از ۳۴ دلار برای هر بشکه از طرف اعضای اوپک.

بر اساس تثبیت سقف تولید، سهمیه ی عربستان ۵/۴ میلیون بشکه در روز تعیین شده و ایران هم پذیرفت تا در سهمیه ی خودش تجدید نظر کند. بنابراین سقف تولید و سهمیه بندی اعضای اوپک انجام شد و از این پس محور گفت و گوها قیمت نفت بود. وزیر نفت ادامه داد:

«در این جا بود که عربستان و کویت شروع به اخلال کردند و مسئله جدیدی را مطرح کردند که قرار نبود در جلسه ی مشورتی مطرح شود و آن عبارت بود از این که نفت مرغوب در حال حاضر ۵/۱ دلار از نفت معمولی گران تر به فروش می رسد.

عربستان و کویت فشار می آورند که این نفت باید ۵/۲ دلار گران تر به فروش برسد. این امر برای کشورهای تولیدکننده ی نفت مرغوب مثل لیبی، الجزایر و نیجریه مقدور نبود، چراکه آن ها با افزودن یک دلار بر قیمت نفت بیش از ۵۰ درصد از فروش خودشان را از دست می دهند.

بر این اساس، عربستان اعلام کرد چنانچه تفاوت نفت مرغوب از ۵/۱ دلار به ۵/۲ دلار تغییر پیدا نکند ما مجبوریم قیمت نفت پایه را پایین آوریم.

در این جا بود که تقریباً دست عربستان سعودی برای سایر اعضای اوپک رو شد و معلوم شد مقصود آن ها از تشکیل این کنفرانس پایین آوردن قیمت پایه بوده است تا به این ترتیب به همه ی اعضای اوپک ضربه بزنند.

در این مرحله کنفرانس ۲ قسمت شد و ۳ کشور کویت، قطر، امارات متحده و خود عربستان - که جمعاً ۴ کشور می شدند - نظر عربستان را تأیید کردند و اعضای دیگر

اوپک که ۹ کشور می شدند با نظر عربستان سعودی مخالفت و آن را رد کردند.

هیئت اعزامی ایران بعد از کنفرانس اعلام کرد که این عربستان بود که شکست خورد و اظهار شد اگر کمپ دیوید بر اساس ۱۱ میلیون بشکه ی عربستان بسته شده بود و اگر تمام قدرت ها و کلید سیاسی منطقه به دست عربستان داده شده بود که با تولید ۱۱ میلیون بشکه یی خودش سیاست امریکا را در منطقه پیاده کند، امروز می توانیم اعلام کنیم دیگر کمپ دیویدی به لحاظ قدرت تولید ۱۱ میلیون بشکه وجود ندارد.

عربستان ناچار است تولید بین ۴ تا ۵/۴ [بشکه] را بپذیرد و طبیعت کار این است که یک تولید ۴ تا ۵/۴ میلیون بشکه یی دیگر قدرت اعمال سیاست های خاصی با منافع خاص خودش را ندارد. عربستان که یکه تاز میدان اوپک بود و به صورت یک قدرت در اوپک عمل می کرد، دوستان و یاران خود را به خاطر ضربه زدن های متوالی از دست می دهد و در اوپک تنها می ماند.

البته ممکن است عربستان بازهم با تکیه بر قدرت های بیگانه به منافع اوپک ضربه بزند، اما این موضوع دوام نخواهد داشت و ما مطمئن هستیم همان طور که امت حزب الله در مرزها پیروز است، ان شاءالله خط امام و قدرت سیاسی ایران بتواند رهنمودهای خودش را در اوپک بیان کند و دیگران را برای حفظ منافع مشترک مستضعفین [فرا] بخواند، سال گذشته در چنین موقعی تولید عربستان با فشار ایران از ۱۱ میلیون بشکه به ۹ میلیون بشکه در روز رسید. در فروردین سال جاری، این مقدار به ۷ میلیون و در حال حاضر آمادگی پذیرش ۵/۴ میلیون بشکه برای عربستان سعودی فراهم شده است.»

وی افزود: «تولید نفت ایران از کم تر از ۱ میلیون بشکه به بیش تر از ۲ میلیون بشکه در روز رسیده و توانسته سهم خودش را در بازار به دست آورد.(۱)

۳۹۱

روزنامه ی سوئدی افتون بلادت در مقاله یی با اشاره به عقب نشینی عربستان سعودی از سیاست های نفتی خود و پیروزی ایران در اجلاس اخیر اوپک به بررسی دلیل پیروزی ایران در این نبرد اقتصادی - سیاسی پرداخت.

در بخشی از مطلب این روزنامه آمده است:

«ایران با وجود درگیری در یک جنگ توانسته است دومین مقام را در میان فروشندگان بزرگ نفت به خود اختصاص دهد. در این میان پادشاهی عربستان برای بالا نگه داشتن قیمت نفت مجبور به کاهش فروش (پنجاه درصد) تولیدات خود شد. این پادشاهی با این شرط عراق را در جنگ با ایران کمک می کند که این کشور به حوزه های نفتی ایران حمله نکند و این به علت تهدیدهای آیت الله خمینی مبنی بر این که اگر منابع نفتی ما مورد حمله قرار گیرد،

تمام نقاط اصلی منطقه ی نفتی عربستان و کویت را مورد حمله قرار می دهد، می باشد.»

۱- همان.

افتون بلادت افزوده است: «پادشاهی عربستان این موضوع را می داند و تأکید می کند که هیچ کس در عملی شدن گفته های آیت الله خمینی شک ندارد.»

این روزنامه در ادامه آورده است: «عربستان سعودی برخلاف سایر صادرکنندگان نفت با کاهش دادن صادرات خود (۵۰ درصد) می تواند خود را با بازارهای جهانی وفق دهد و کماکان درآمد سرشاری از این منبع داشته باشد.

خانواده ی پادشاهی عربستان و وزیر نفت این کشور این را به خوبی می دانند که قیمت نفت تنزل نخواهد کرد و اتفاق نظر در اوپک در آینده به نفع این کشور خواهد بود.»

روزنامه ی مذکور در پایان نوشته است: «باید دید ایران چگونه توانسته است نقش اول را در این کنفرانس به عهده داشته باشد. علت آن در این است که اگرچه ایران از سوی عراق مورد حمله قرار گرفته است، ولیکن توانسته است تولید نفت خود را تا ۳/۳ میلیون بشکه در روز برساند و این یک جهش است.»(۱)

۳۹۲

کمیسیون ویژه ی بررسی طرح اطلاعات و امنیت مجلس شورای اسلامی، طرح تشکیل وزارت اطلاعات کشور را تصویب کرد.

به نوشته ی روزنامه ی کیهان، این کمیسیون در آخرین جلسه ی خود ضمن بحث و بررسی در مورد مسائل گوناگون مربوط به این طرح، تصویب کرده است که وزارت اطلاعات برای کسب اطلاعات امنیتی و غیر امنیتی، سرویس دادن به همه ی نهادهای دولتی و غیر دولتی، وزارت خانه ها و سازمان ها تشکیل شود.

در این طرح پیش بینی شده است که همه ی اطلاعات به صورت متمرکز درآید، به این معنی که وزارت خانه ها، نهادها و سازمان های دولتی و غیر دولتی همه ی اطلاعات خود را در اختیار این وزارت خانه گذاشته و این وزارت خانه نیز اطلاعات را در حد لازم در اختیار آن ها قرار دهد.(۲)

۳۹۳

صدام حسین حمله ی آتی ایران در منطقه ی میسان (استان العماره) را قطعی خواند و پیش بینی کرد ایران در این عملیات شکست خورده و پس از آن مذاکرات صلح انجام خواهد شد.

خبرگزاری اسپانیا از بغداد، گزارش داد:

«صدام حسین در یک مصاحبه ی مطبوعاتی اعلام کرد که عراق منتظر حمله ی بزرگی از سوی ایران است. وی افزود:

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۱۳، ۷/۱۱/۱۳۶۱، صص ۹ و ۱۰، استکهلم - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۶/۱۱/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه ی افتون بلادت چاپ سوئد.

۲- مأخذ ۳، ص ۲.

"اطلاعات واصله به ما نشان می دهد که مقامات تهران تصمیم گرفته اند از منطقه ی میسان(۱) حمله کنند و بدین منظور افراد زیادی را به منطقه آورده و مراکز فرماندهی تشکیل داده اند." صدام اضافه کرد: "این حمله نتایج جدی به دنبال خواهد داشت که باعث خاتمه ی جنگ خواهد شد و همچنین می تواند در آینده درگیری ها را جزئی و بدون اهمیت کند." وی با اطمینان اظهار داشت: "حمله ی ایران به شکست منجر خواهد شد و این پیروزی ارتش عراق ممکن است به مذاکرات صلح بینجامد." وی افزود: "ممکن است مذاکرات صلح قبل از حمله به میسان صورت بگیرد."(۲)

صدام حسین تأکید کرد که پایداری عراقی ها در برابر نیروهای حکومت ایران، عراقی ها را به کسب درس های بزرگی در سرسختی نائل کرد به طوری که هیچ گونه امکانی را به نیروهای دشمن نخواهد داد.»(۳)

۳۹۴

به دنبال اجلاس سه جانبه ی ایران و سوریه و لیبی در دمشق و انتشار بیانیه ی مشترک در این اجلاس، خبرگزاری فرانسه از واکنش رسمی دولت عراق در این باره خبر داد.

این خبرگزاری گزارش داد: «نوری الادیس نماینده ی رژیم عراق در اتحادیه ی عرب از این اتحادیه دعوت کرد در واکنش به اجلاس سه جانبه ی اخیر سوریه، ایران و لیبی در دمشق، مسئولیت خود را بر اساس موازین منشور این اتحادیه انجام دهد. روز دوشنبه ی گذشته نیز یک درخواست مشابه به وسیله ی یک سخن گوی دولت عراق صورت گرفت و ضمن آن وی ائتلاف رژیم های سوریه و لیبی با رهبران تهران را تقبیح کرد.»(۴)

روزنامه ی انگلیسی زبان مسلم چاپ اسلام آباد نیز به نقش مهم و حیاتی سوریه در معادلات سیاسی منطقه پرداخته و با اشاره به این که رابطه ی بین جنگ خلیج فارس و اوضاع کلی خاورمیانه وقتی روشن می شود که نقش سوریه مشخص شود، نوشته است:

«سوریه به عنوان یک کشور مهم در جبهه ی برخوردها و همچنین یک متحد نزدیک ایران کشوری است که به سوی تغییر مواضع گام برمی دارد. اخیراً وزرای خارجه ی ایران، لیبی و سوریه ملاقات هایی در دمشق داشتند که موضوع آن هنوز روشن نیست. خبرهایی نیز مبنی بر میانجی گری عربستان سعودی برای حل اختلافات عراق و سوریه شنیده می شود. لازم به یادآوری است که در کنفرانس فاس در سپتامبر گذشته، سران دو کشور عراق و سوریه نیز با یک دیگر ملاقات کردند که حاصل تلاش های عبدالله ولی عهد عربستان سعودی و شاه حسین [پادشاه] اردن می باشد. بنا به همین گزارش ها، عربستان سعودی

۱- استان میسان عراق در حد فاصل هویزه (در جنوب) و مهران (در شمال) قرار دارد و العماره مرکز این استان است.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۱۵، ۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳، کاراکاس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۷/۱۱/۱۳۶۱، گزارشی از خبرگزاری اسپانیا از بغداد.

۳- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، رادیو ریاض.

۴- مأخذ ۱۲، صص ۱۱ و ۱۲، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۶/۱۱/۱۳۶۱، گزارشی از خبرگزاری فرانسه از تونس.

بخشی از پرداخت های سوریه برای خرید تسلیحات روس ها را به عهده گرفته است.»

این روزنامه افزوده است:

«غیر از دور کردن سوریه از ایران، هدف دیگری برای خنثی سازی مواضع سوریه علیه اسرائیل در جهت قبول طرح ریگان دنبال می شود و وزیر اطلاعات سوریه طی یک مصاحبه با تایمز لندن تمایل کشور متبوع خویش را در جهت شناسایی اسرائیل تحت شرایطی اعلام نمود و در حین بحران لبنان در همان روزهای نخست، سوریه اولین کشوری بود که به درخواست ریگان برای آتش بس پاسخ مثبت داد که خود چراغ سبزی بود به واشنگتن و تل آویو مبنی بر این که فلسطینی ها در مقابل تجاوز اسرائیل تنها خواهند بود. در این رابطه وزیر امور خارجه ی سوریه به اتفاق وزیرخارجه ی عربستان سعودی به امریکا نیز سفر کرد و با ریگان ملاقات نموده است.»

مسلم در پایان آورده است: «تمام این وقایع بیان گر آوردن سوریه به موضعی است با شناسایی بخشی از طرح ریگان و کشور اسرائیل، ولی هدف عمده چیزی نیست به جز منزوی نمودن ایران و لیبی در جهان اسلام.(۱)

۱- مأخذ ۱۲، صص ۸ و ۹، اسلام آباد - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۶/۱۱/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ پنج شنبه ۷ بهمن ۱۳۶۱ ۲ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۲۷ ژانویه ۱۹۸۳

۳۹۵

امروز فرمانـده کل سپاه پاسداران قبل از عزیمت به تهران(۱) برای شـرکت در جلسه ی شورای عالی دفاع، دسـتورهایی را در خصوص پی گیری امور در منطقه ی عملیاتی والفجر مقدماتی صادر کرد.

اولین دستور مبنی بر توقف همه ی اقدامات نیروهای اطلاعات عملیات برای شناسایی در صفریه (پاسگاه مرزی در شمال جاده ی چزابه) بود که به دلیل لو رفتن شناسایی در این منطقه و در نتیجه حساس شدن عراقی ها به نیروهای خودی ابلاغ شد.

محسن رضایی همچنین در گفت و گو با غلامعلی رشید، مسئولیت ادامه ی جلسات با فرماندهان ارتش را از فردا به وی محول کرد. فرمانده کل سپاه در ادامه این نکات را متذکر شد:

«[در سایر محورها] شناسایی های ضروری انجام شود. وقتی در مورد مانور صحبت می شود، نکات مثبت در نظر گرفته شود. جهت منفی نروید، ولی نقاط ضعف گفته شود. نقاط ضعف دشمن هم گفته شود.

مانور خودی و دشمن را در کنار هم قرار داده، جمع بندی و مقایسه کنید.

• منطقه ی رملی [احتمالاً مقابل جنگل امقر] تخلیه شود.

سپاه سوم [صاحب الزمان(عج)] مانور عماره و سپاه هفتم حدید عملیات مانور فریب در طیب انجام دهند.

• برادر احمد کاظمی مسئله ی هلی برن نیروهای لشکر۸ نجف به غزیله از مسیر هور)

۱- در سفر به تهران رحیم صفوی و حسن باقری فرمانده سپاه را هم راهی کردند.

را پی گیری نماید.(۱)

• در جمع برادران ارتشی حاضر باشید، به همه ی فرماندهان دستور دهید در شناسایی ها، نماز جماعات و دعاها با هم باشند.»(۲)

۳۹۶

امروز نیز در گلوله باران آبادان خسارت هایی به پالایشگاه این شهر وارد شد. همچنین بخشی از نخلستان های جزیره ی مینو دست خوش آتش سوزی شد(۳)

همچنین در یک درگیری هوایی بین هواپیماهای خودی و جنگنده های عراقی در ساعت ۱۴:۴۰ یک میگ۲۱ عراقی هدف موشک هواپیماهای خودی قرار گرفت و در منطقه ی شیب در داخل خاک عراق سقوط کرد و منهدم شد. در این حادثه خلبان هواپیما نیز کشته شد، ستاد مشترک ارتش با صدور اطلاعیه ی شماره ۱۱۹۶ خبر سقوط این هواپیما در منطقه ی عملیاتی محرم را اعلام کرد.(۴)

امروز تعداد دفعات تجاوز هوایی عراق به آسمان شهرهای کشور نسبت به روزهای قبل با افزایشی چشمگیر به میزان ۲۹۹ سورتی رسید.(۵)

همچنین یک هواپیمای خودی از نوع F۴ ساعت ۱۶:۳۰ نزدیکی فرودگاه اهواز سقوط کرد. این احتمال که هواپیمای مذکور از جانب دشمن هدف قرار گرفته باشد وجود دارد. در این حادثه خلبان دوم به موقع با چتر نجات فرود آمد، اما خلبان اول با هواپیما به زمین خورد و به شهادت رسید.(۶)

۳۹۷

در اقدامات حزب دمکرات در شمال غرب کشور، ۲ نفر از نیروهای خودی شهید و ۴ تن نیز زخمی شدند. همچنین با اجرای عملیات کمین نیروهای خودی ۲ تن از افراد این حزب کشته شدند.

نیروهای حزب دمکرات در نزدیکی پاسگاه سرو در شمال غرب ارومیه، به یک خودرو ژاندارمری حمله کردند که در نتیجه هر ۴ سرنشین خودرو زخمی شدند.

یک غیر نظامی نیز بر اثر این حمله به شهادت رسید. مهاجمان در این حادثه ۳ تن از سرنشینان زخمی خودرو ژاندارمری را به گروگان گرفتند، اما مردم، نفر چهارم را از محل حادثه بیرون آورده و تحویل نیروهای خودی دادند.(۷)

۱- برادر احمد کاظمی در خصوص دستور فرمانده کل سپاه برای هلی برن نیرو به غزیله گفت: «۲۰۰ نفر از نیروهای زبده ی

جنگ (برای شرکت در عملیات هلی برن [عملیات جا به جایی نیرو به وسیله ی هلی کوپتر] آماده شده اند.» قرار بود این نیروها به منظور تسریع حمله در عمق، در محدوده ی پل غزیله پیاده شده و این منطقه را تصرف کنند.

۲- سند شماره ۱۶۰/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (تقی رضوانی)، ۶/۱۱/۱۳۶۱ تا ۸/۱۱/۱۳۶۱، صص ۳۶ و ۳۷.

۳- سند شماره ۶۴۳۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۴- سند شماره ۱۸۰۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز فرماندهی جاس قرارگاه خاتم الانبیا(ص) به اطلاعات عملیات قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، ۱۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - روزنامه ی کیهان، ۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، اطلاعیه ی ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران.

۵- مأخذ ۲.

۶- سند شماره ۳۰۲۷۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از هنگ ژاندارمری اهواز به فرماندهی ژاندارمری جمهوری اسلامی (رکن۳) دایره امنیت، ۷/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۶۷۷۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات شاجا به نخست وزیری (اطلاعات و تحقیقات)، ۷/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۲، ص ۵.

۷- سند شماره ۳۵۳۳۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳؛ و - سند شماره ۶۴۴۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۱۸۱۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۱۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳.

نیروهـای این حزب در اقـدامی دیگر روحـانی اهـل تسـنن یکی از روسـتاهای تکـاب به نـام ملاصالـح ترابی را ترور کرده و به شهادت رساندند.(۱)

در عملیات کمینی که نیروهای خودی در اطراف روستای حماملار از توابع بخش صومای در شـمال ارومیه اجرا کردنـد نیز ۲ تن از چته های حزب دمکرات کشته شدند.(۲)

یکی از افراد حزب دمکرات کردسـتان به جرم شـرکت در درگیری های مسلحانه به اعدام محکوم و حکم درباره ی وی اجرا شد(۳)

۳۹۸

نیروهـای سازمـان مجاهـدین خلق یکی از اهـالی روسـتای رودبـار از توابع رضوانشـهر اسـتان گیلاـن را ترور کرده به شـهادت رساندند.(۴)

در اهواز نیز نیروهـای این سازمـان بمب دست سـازی را به منزل یکی از اعضای شورای مسـجد زین العابـدین این شـهر پرتاب کردند که خسارت های مالی به بار آورد.(۵)

۳۹۹

حجت الاسـلام حسینی فرمانده سپاه اصفهان در گفت و گو با خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران جمع بندی کاملی از عملیات گسترده ی سپاه اصـفهان علیه گروه هـای محـارب(۶) ارائـه کرد. وی گفـت: «در عملیـاتی کـه بـا نـام شـهید آیت الله اشـرفی اصـفهانی انجام شد، ۱۶۰ تـن از اعضـای گروهـک هـای منـافق و چریـک هـای فـدایی خلـق اقلیت دست گیر شدنـد و بخش ارتباطـات در رابطه بـا شهرسـتان های مختلفماننـد تهران و یزد، هسـته های مقاومت مـدارس و بخش های اجتماعی و نظامی سازمان مجاهدین خلق در اصفهان نابود شد.»

وی افزود: «در این عملیات که طی دو ماهه ی گذشته انجام شد، مسئول استان و شهرستان اصفهان و کلیه ی نیروهای نظامی و اجتماعی منافقین آن چنان نابود شـد که دیگر توان ایجاد تشـکیلات در اصـفهان و حومه را نـدارد، همچنین در این عملیات ۸ خـانه ی تیمی کشف شـد که در جریان کشف این خانه های تیمی، ۷ خانه تسـلیم شدنـد و در درگیری با یکی از این خانه ها که مقاومت کردنـد، ۳ نفر از منـافقین به هلاـکت رسـیدند و از خانه های تیمی کشف شـده مـدارک درون گروهی و مهمات زیادی به دست آمد.»

۱- سـند شماره ۳۵۳۳۵۶ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنگ: از اطلاعات کردسـتان به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشـهدا(ع)، ۹/۱۱/۱۳۶۱، سـند تک برگی؛ و - سند شماره ۱۹۷۴۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران تکاب (اطلاعات)

به سپاه پاسداران تکاب (فرماندهی)، ۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۲- سند شماره ۳۵۳۴۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت (سپاه پاسداران انقلاب اسلامی) به فرماندهی قرارگاه حمزه، ۱۴/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۳۵۳۳۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه، ۹/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- مأخذ ۲، ص ۵.

۵- سند شماره ۶۸۶۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۸ اطلاعات به ستاد مرکزی سپاه (اطلاعات)، ۷/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- در روزهای گذشته نیز اخباری در خصوص این عملیات درج شده است، اما گزارش فرمانده سپاه اصفهان در حکم جمع بندی این خبرهاست که در گزارش امروز آورده شده است.

فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اصفهان با تأکید بر اهمیت این عملیات، اسامی و مسئولیت های سازمانی ۲۰ نفر از اعضای رده بالای منافقین را که در این عملیات معدوم و دست گیر شدند به این شرح اعلام کرد:

«۱. محمدعلی میر به اسامی مستعار جلال و داود، مسئول تشکیلات منافقین در اصفهان که قبلاً سمت های زیر را در سازمان دارا بوده است: الف) مسئول قسمت اطلاعات سازمان در زاهدان؛ ب) مسئول تشکیلات اجتماعی و مسئول کل تشکیلات کرمان.

۲. بی بی بزرگ جهانبخش به اسامی مستعار منصوره و افسانه، مسئول کل تشکیلات اجتماعی اصفهان.

۳. منوچهر قنبری به اسامی مستعار اسماعیل، کمال و قدیر، مسئول کل ارتباطات.

۴. مریم صلواتی به اسامی مستعار مهری و الهه، مسئول امنیتی خانه ی تیمی، اجتماعی و ارتباطات. نام برده قبلاً مسئول معلمین تشکیلات کرمان بوده.

۵. ساسان یاراحمدی با نام تشکیلاتی ساسان، مسئول عملیات سازمان در اصفهان. نامبرده قبلاً مسئول شهرهای ملایر، درود و نهاوند و مسئول ارتباطات پیکی اصفهان و همدان و مرکز بوده است.

۶. احمد میرهادی با نام مستعار مهدی، معاون عملیات تشکیلات اصفهان.

۷. مسعود قنبری با نام مستعار حامد، سرتیم نظامی.

۸. محمد بیگی با اسامی مستعار علیرضا و نادر، عضو تیم نظامی قاتل شهید احمد کمال.

۹. کیومرث خواجویی با نام مستعار اردشیر، عضو تیم نظامی.

۱۰. حبیب شهرکی هم کار ابراهیم زاده در به شهادت رسانیدن آیت الله صدوقی.

۱۱. حمید گلدوست با نام مستعار مازیار، مسئول نهاد کارگری تشکیلات اصفهان.

۱۲. هوشنگ جاماسب مسئول تشکیلات ذوب آهن.

۱۳. سعید کیانی مسئول تشکیلات پالایشگاه.

۱۴. محمدامین توحیدی با نام مستعار محمود، مسئول بخش شهرستان ها.

۱۵. غلامعلی آزادی با اسامی مستعار احمد و هاشم، پیک تشکیلات اصفهان و مرکز.

۱۶. مهدی بیات سرمدی با نام مستعار قباد، معاون پیک شهرستان ها.

۱۷. سهراب رابط تشکیلاتی یزد.

۱۸. گلاب حیدری با نام مستعار امیر، رابط تشکیلاتی کرمان.

۱۹. فریده خسروی با نام مستعار حاصله، معاون اجتماعی تشکیلاتی اصفهان.

۲۰. صفیه اخوت با نام مستعار زهرا.»

حجت الاسلام حسینی افزود: «همه ی مهماتی که در این رابطه به دست آمده شامل یک دستگاه مسلسل ام.پی ۴۰، یک دستگاه مسلسل ۳۳۱، دو دستگاه مسلسل کلاشینکف؛

۶ قبضه کلت کالیبر۴۵؛ هفت عدد نارنجک؛ ۳۰ عدد چاشنی انفجار الکتریکی؛ ۳۸۴ عدد فشنگ [کلت کالیبر] ۴۵ و کلاش و مقداری دیگر فشنگ می باشد.»

فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اصفهان با اشاره به این که ۷۰ نفر از کل دست گیرشدگان از گروهک اقلیت بوده اند، گفت: «۵۵ نفر از آن ها در اصفهان و ۱۵ نفر در شهرکرد دست گیر شدند.» وی با اشاره به این که این گروهک بر اثر ضربه یی که سال گذشته به همت جان برکفان پاسدار به آنان وارد شد، توان تشکیلاتی اش را از دست داده بود، گفت: «این گروهک محارب با سازمان دهی جدیدش سعی داشت که در کارخانجات به ویژه ذوب آهن رخنه کند که با امدادهای خداوند و هم کاری امت حزب الله در این عملیات سازمان دهی آنان در اصفهان و مبارکه و شهرکرد به طور کلی منهدم شد.»(۱)

۴۰۰

به دنبال ملاقات مسعود رجوی مسئول سازمان مجاهدین خلق با طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق در پاریس، تعدادی اعضا و هواداران این سازمان که دست گیرشده و در زندان اهواز به سر می برند، با اعلام برائت از این اقدام رجوی، از اعمال گذشته ی خود توبه کردند. دادستان دادگاه انقلاب اسلامی خوزستان با اعلام این خبر افزود: «شرایط زندان و برخورد انسانی مسئولین با زندانیان و آموزش های ایدئولوژیک موجباتی را فراهم کرد که کلیه ی هواداران گروهک ها به اصالت مکتب انسان ساز اسلام پی ببرند.»

وی اضافه کرد: «یکی از مواردی که موجب گردید تا هواداران زندانی گروهک ها به سرعت مواضع خود را ترک کنند و به سوی اسلام بازگردند، ملاقات اخیر طارق میخائیل یوحنا عزیز یکی از مهره های معلوم الحال رژیم صهیونیستی عراق با مسعود رجوی بود که وابستگی سازمان منافقین با صهیونیسم و رژیم صدام را بیش از پیش آشکار نمود.»(۲)

نشریه ی میدل ایست نیز در مقاله یی با عنوان "قمار جدید مخالفان آیت الله خمینی" به بررسی ملاقات رجوی و طارق عزیز پرداخته است، در قسمتی از این مقاله آمده است:

«طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق به دنبال ملاقات خود با رهبر مخالفان

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۱۴، ۸/۱۱/۱۳۶۱، صص ۷ - ۵، اصفهان - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۷/۱۱/۱۳۶۱.

۲- همان، ص ۵، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۷/۱۱/۱۳۶۱، گزارشی از خبرگزاری جمهوری اسلامی مرکز اهواز.

حکومت ایران در اوائل ژانویه اعلام کرد: "من خوشحال خواهم شد که دوست عزیزم مسعود رجوی را به عنوان نخست وزیر یا رئیس جمهور بعدی [ایران] ببینم"

و رجوی در پاسخ او با صمیمیت مشابهی گفت و گوهای خود و معاون نخست وزیر عراق در پاریس را یک نقطه ی عطف مهم سیاسی برای خلیج فارس و دنیا توصیف کرد.

قبل از این ملاقات، طارق عزیز یادآور شد که عراق روابط نزدیکی با مجاهدین دارد، در حالی که در بیانیه ی مشترکی که پس از این گفت و گوها صادر شد تاکید شده است که عراق به مخالفان [ایران] هیچ گونه کمک نظامی یا مادی نمی دهد.

ملاقات رجوی با یکی از منحط ترین دشمنان حکومت ایران ممکن است نشان دهنده ی این باشد که او رژیم ایران را که در سال ۱۹۸۲ به تحکیم پایه های قدرت خود ادامه داده و هنوز هیچ نشانه یی از پاسخ به پیشنهادات عراق برای پایان دادن به جنگ خلیج فارس ابراز نکرده است، تحمل نمی کند. ایرانیان مخالف از این ملاقات تکان خوردند و یکی از مبارزان باتجربه اظهار نظر کرد که رجوی مانند آیت الله ها ناامید شده است. او اضافه کرد: رجوی ممکن است سرانجام از نتایج این ملاقات تأسف بخورد.»(۱)

۴۰۱

امام خمینی در دیداری که رئیس شهربانی کل کشور، نماینده ی امام در شهربانی و رؤسای شهربانی مراکز استان ها یبا ایشان داشتند، بر ضرورت از بین رفتن فاصله ها در میان طبقات مختلف مردم و از جمله هم بستگی قوای نظامی و روحانیون، نزدیکی هر چه بیش تر به مردم و تلاش برای حل مشکلات آن ها و ایجاد فضایی که مردم در آن یاور نیروهای انتظامی در حل مشکلات احتمالی باشند تأکید کردند. ایشان در بخشی از سخنان خود گفتند:

«بحمدالله انقلاب این جدایی را از میان برداشت. ایران امروز یک گروه و یک حزب الهی شده است و دولت و قوای نظامی و انتظامی و روحانیون و همه اقشار مردم در یک صف واحد و طولانی قرار گرفته و می خواهند به اسلام و مردم خدمت کنند و شما هم باید کاری بکنید که آن ذائقه تلخی که مردم در گذشته از دیگران داشته اند به ذائقه شیرینی مبدل سازید، که اگر چنانچه خدای نخواسته مشکلی برایتان پیدا شد، همین مردم کوچه و بازار بیایند و مشکل شما را رفع کنند، که الان هم بحمدالله وضع همین طور است. چون مردم احساس شان این است که همه چیز از خودشان است و هیچ چیز را غریبه نمی دانند و شما را فرزندان خودشان می شناسند. پس شما باید به وظیفه

۱- همان، گزارشی از مجله ی میدل ایست.

فرزندی خود و آنها هم به وظیفه پشتیبانی و پدری عمل کنند. و مطمئن باشید تا این نعمت هست شما قوی و قدرتمند هستید و هیچ قدرتی نمی تواند شما را از بین ببرد، خدا هم شما را تأیید می کند.

من مسائل کلی را قبلاً نوشته ام که باید ایران یک مملکت اسلامی و همه چیزش اسلامی باشد. اگر کسی در احوال شخصی اش مرتکب معصیت و فساد هم بشود و بر فرض اثبات هم، روی موازین شرعی باید امر به معروف و نهی از منکر نمود. نباید کسی از این معنا سوء استفاده کند و در خیابان ها کار خلاف شرع انجام دهد. یکی از وظایف شهربانی جلوگیری از منکرات است و ما هم شهربانی را بخاطر عمل به وظایفش می خواهیم. اگر کسی در خیابان از دستورات شهربانی و رانندگی تخلف کرد، باید تعقیب بشود و اصولاً هر چه در حفظ نظام مملکت و شهر دخالت دارد باید با جدیت عمل گردد. اگر شما مراکزی را می بینید که در آن توطئه ای بر علیه انقلاب و نظام جمهوری اسلامی در کار است برای خنثی کردن آن زود عمل کنید. و ابداً این صحبت نیست که دل شما بلرزد که مبادا مسأله ای پیش آید.»(۱)

۴۰۲

آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس و نماینده ی امام در شورای عالی دفاع امروز در دیدار با اعضای سپاه اراک و برخی مسئولان دیگر(۲) درباره ی توانایی های داخلی ایران برای برقراری و استمرار جمهوری اسلامی گفت: «نیروهایی که با نقش برجسته ی خون شان در دشت ها راه اسلام را پیاده می کنند، به دنیا نشان می دهند که در حمله، دفاع، سازندگی و آموزش نیرومند هستند.»

وی افزود: «بر خلاف میل دشمنان اسلام، ما پنجمین سال گرد پیروزی انقلاب را جشن می گیریم، مسئله یی که دشمنان انقلاب فکر آن را هم نمی کردند. آن ها به خیال خودشان می گفتند یک گروه مردم غیر متشکل و فاقد تجربه، انقلابی را پیروز کردند، ولی به خاطر پیچیدگی وضع کشور موفق به اداره ی اوضاع نخواهند شد. آن ها می گفتند لیبرال ها و تکنوکرات ها که می توانند کارها را انجام دهند با انقلاب موافق نیستند، لذا دشمنان انقلاب تصور می کردند با تحریم اقتصادی و جنگ تحمیلی می توانند برای ما مشکلاتی ایجاد کنند.»

حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی افزود: «در آستانه ی سال گرد انقلاب و در آستانه ی

۱- سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه ی نور (مجموعه رهنمودهای امام خمینی)، جلد ۱۷، تهران: انتشارات شرکت سهامی چاپ خانه ی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهمن ۱۳۶۴، ص ۱۶۷.

۲- گروهی از اعضای سپاه پاسداران، مسئولان امور تربیتی و خانواده ی شهدای اراک و سربند، مسئولان سازمان دهی بسیج کهکیلویه و بویراحمد نیز در این دیدار حضور داشتند.

شکست بعث عراق، دنیای کفر به تکاپو افتاده تا از تکرار انقلاب ایران در عراق جلوگیری کند.»

وی گفت: «رژیم بعث عراق که ریشه در شرق و غرب داشت با شعارهای

چپ گرایانه وانمود می کرد اگر زمانی شاه نباشد می تواند نقش او را بازی کند، حالا پس از ساقط شدن طاغوت ایران به دست شما، نوبت صدام، طاغوت عراق است.»

رئیس مجلس تلاش های عراق به ویژه ملاقات معاون نخست وزیر عراق با رهبر سازمان منافقین در پاریس و کمک های دیگر کشورها به حکومت عراق را چنین تشریح کرد:

«آن ها که شعارهای خلقی، چپی و ملی گرایی می دادند در پاریس با دشمن ملت ایران - فرانسه که عراق را علیه جمهوری اسلامی ایران مسلح می کند - برنامه ریزی می کنند و کشورهایی مانند عربستان، مصر، سودان و همچنین ضد انقلاب های داخلی از پیکاری ها، تروریست های فراری و ساواکی ها هر چه داشتند رو کردند تا در آستانه ی پنجمین سال گرد انقلاب و در مقطعی که اسلام در حال پیروزی است علیه جمهوری اسلامی اقدامی بکنند و مانع موفقیت ما شوند، ولی ما نباید از تلاش دست برداشته و خسته شویم.»(۱)

۴۰۳

آقای رجایی خراسانی نماینده ی دائمی دولت جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل متحد در مصاحبه با شبکه ی تلویزیونی ای.بی.سی. امریکا بر استقلال ایران و تداوم قطع ارتباط سیاسی دولت ایران با دولت امریکا تأکید کرد و گفت: هیچ کشور خارجی در ایران نفوذ ندارد و ایران یک کشور مستقل در جهان است. آقای خراسانی در پاسخ این سؤال که روابط امریکا و ایران چگونه خواهد بود، گفت:

«روابط فعلی بین ایران و امریکا دقیقاً همان چیزی است که مردم ایران می خواهند و آن کلاً عدم وجود رابطه است و در آینده نیز امیدواریم به همین شکل باشد، زیرا ما معتقدیم قوی ترین صورت امپریالیسم جهانی در امریکا وجود دارد. گرچه ما احترام زیادی برای مردم امریکا قائل ایم،

۱- مأخذ ۳، بخش دوم، ص ۱.

ولی نمی توانیم به هیچ وجه به دولت امریکا احترام بگذاریم و به آن ها اعتماد کنیم.» رجایی در ادامه ی این مصاحبه افزود: «تنها در صورت یک تغییر اساسی در سیاست خارجی امریکا، امکان نرمش در روابط موجود است، که [این تغییر] در آینده ی

نزدیک امکان پذیر نیست. امریکا باید موضع امپریالیستی خود را به یک موضع انسانی تغییر دهد که احتمال وقوع آن نیز وجود ندارد.»(۱)

۴۰۴

در پی پایان یافتن اجلاس اخیر اوپک در ژنو و گزارش روز پیش سیدمحمد غرضی وزیر نفت که در آن به پیروزی های مهم به دست آمده در اجلاس اوپک اشاره کرده بود، امروز هم نماینده ی مردم اهواز که وزیر نفت را در این سفر هم راهی کرده بود، جزئیات بیش تری را در این باره بیان کرد. وی در سخن رانی پیش از دستور خود در مجلس شورای اسلامی با محور قرار دادن شخصیت زکی یمانی وزیر نفت عربستان سعودی، بی پرده به سیر شکل گیری وقایع اخیر اوپک پرداخت و نتیجه ی اجلاس ژنو را شکستی بزرگ برای حکومت سعودی و پیروزی مهمی برای ایران و اغلب کشورهای عضو اوپک دانست.

روزنامه ی جمهوری اسلامی در این خصوص نوشته است:

«محمد کیاوش نماینده ی مردم اهواز، در سخن رانی پیش از دستور امروز خود گفت: "ما در ژنو نه فقط سقوط و نابودی زکی یمانی را به چشم دیدیم بلکه محققاً در ماوراء واقعیت ها، هبوط رژیم سلطنتی عربستان سعودی را نیز دیدیم. زکی یمانی در ژنو روشی را اتخاذ کرد که نه فقط خود را نابود کرد، بلکه اربابش فهد در امریکا و جهان سرمایه داری را و نفت خوارانی را که پس از انقلاب شکوهمند اسلامی ایران برای روز مبادا تمام مخازن نفتی خود را مملو کرده بودند و نیز همه ی سرمایه گذاری های انرژی دریای شمال و بانک های امریکا و انگلیس را که منتظر بازپرداخت اقساط وام های سنگین ملل محروم زیر سلطه بودند و نیز پوند و سرمایه های صنعتی، همه و همه را خفیف ساخت." وی افزود: "ضربه آن چنان شدید بود که تعویض زکی یمانی فقط یک درمان مقطعی است. زکی موجودی است که در طول تاریخ، اوپک را در کام تراست ها و کارتل ها فروبرده و جرئت نفس کشیدن را بدون اذن ریاض از اوپک گرفته بود و آن را از اهداف اصلی اش منحرف کرده و صاحبان طلای سیاه را تا گلو به زیر بار وام های سنگین جهان خواران فروبرده و فقیر ساخته است. چنین گرگ خون خواری که حاضر نبود حتی در یک جلسه ی اوپک با تمام اهانت ها و خوارکردن های دیگران به طور کامل بنشیند و اکثراً به اعضای اوپک

۱- روزنامه ی کیهان، ۷/۱۱/۱۳۶۱، ص آخر.

دستورات ریاض را تلفنی مخابره می کرد که فقط اجرا نمایند، چنین موجودی آن چنان در اجلاسیه ی اخیر ژنو ذلیل شده بود که مجبور شد بدواً سهمیه ی ۷/۴ میلیون بشکه [فروش نفت عربستان] در روز را با سقف ۵/۱۷ میلیون بشکه [مجموع سقف تولید

کشورهای عضو اوپک] در روز بپذیرد و به حالت نزار بگوید ما رفتیم جزء مستضعفین(!)" وی در ادامه ی سخنانش گفت: "بر خلاف شایعات دشمنان اوپک شکست نخورد، بلکه فتح بزرگی نصیب اوپک شد، چراکه حاضر نشد دیگر از ریاض دستور بگیرد. ۹ عضو آزاد از وزرای اوپک، ایران اسلامی را همچون نگینی در میان گرفته بودند و به یقین عربستان و نوکرش کویت حاضر بودند تمام هستی خود را بدهند تماشاگر این صحنه ی ملکوتی اتحاد اعضای آزاداندیش اوپک نباشند." کیاوش سپس گفت: "آنچه برای زکی یمانی مهم بود این خیال خام بود که احمقانه می کوشید به عناوین مختلف نگذارد بودجه ی دفاعی کشور اسلامی ایران با ۵/۲ میلیون بشکه در روز به قیمت هر بشکه ۳۴ دلار تأمین بشود، دیگر برایش فریاد برادر نبی وزیر محترم نفت الجزایر مهم نبود که می گفت: شیخ زکی تو با این روشت ما را هم نابود و ساقط می کنی(!)" وی افزود: "فهد یک روز قبل از اجلاس ژنو به ایران هشدار داده بود که نفت را با سیاست مخلوط نکند و وقتی که قادر به شنا نیست قایق خود را غرق نکند و الحمدلله دیدیم که چگونه خداوند قایق شان را و خودشان را غرق کرد و ابواب رحمت الهی به پاس خون های پاک شهدای اسلام به روی ما و ملت های مظلوم باز شده و انقلاب اسلامی صادر شده [و] چه ملت ها بیدار گشته اند.»(۱)

۴۰۵

در پی سخنان ۴ روز پیش احمد احمدی مدیر کل پروژه ی پتروشیمی ایران و ژاپن در توکیو، درباره ی توافق دو کشور برای ادامه ی فعالیت شرکت های ژاپنی به منظور تکمیل پروژه ی پتروشیمی، امروز نیز خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از نیهون کزای روزنامه ی معتبر ژاپنی، اعلام کرد:

«توافق مذکور بین هیئت مذاکره کننده از سوی طرح مشترک ایران و ژاپن و چهار کمپانی مقاطعه کار عمده ی ژاپن در پروژه، شامل پرداخت بدهی های شرکت و فرستادن تکنیسین های ژاپنی به ایران است. به علاوه، طرفین در ماه مارس آینده در مورد این که طرف های ژاپنی مشخصاً چه نوع هم کاری هایی می توانند انجام دهند مذاکره خواهند کرد. روزنامه ی ژاپنی می نویسد: "مطابق توافق انجام شده شرکت ایران و ژاپن قروض خود را در سه یا چهار قسط پرداخت کرده و در مقابل ژاپنی ها نیز به جای رفتن به بندر امام خمینی به تهران خواهند رفت." به نوشته ی این روزنامه، توافق ایران اگرچه

۱- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۰.

تنها با ۴ کمپانی اصلی صورت گرفته، اما انتظار می رود ۲۴ کمپانی کوچک تر نیز تصمیم مشابهی اتخاذ نمایند.» خبرگزاری جمهوری اسلامی همچنین به نقل از خبرگزاری رویتر در این باره آورده است: «به گزارش منابع مطلع در صنعت پتروشیمی ایران و

ژاپن، چهار شرکت ژاپنی موافقت کرده اند هنگامی که شرکت بدهی در حدود ۴۳ میلیون دلاری خود را بپردازد، آن ها نیز برای بررسی پروژه ی مشترک بندر امام خمینی تعدادی کارشناس را به تهران بفرستند. منابع یادشده گفتند این اولین قدمی است که برای از سرگیری فعالیت ها برداشته می شود، اما شروع عملی فعالیت همچنان بعید به نظر می رسد، به گزارش رویتر از توکیو، شرکت های مهندسی و کشتی رانی میتسویی و هیتاچی زوس یادداشت های تفاهمی با یک مقام عالی رتبه ی شرکت پتروشیمی ایران، ژاپن امضا کرده اند. وی در تهران گفته است که پرداخت دیون معوقه به چهار مقاطعه کار ژاپنی را در ماه آینده آغاز خواهد کرد. همین منابع گفتند این گامی به سوی ازسرگیری طرح مذکور مربوط به گرفتن گاز مایع از نفت در بندر امام خمینی است که در سال ۱۹۷۱ آغاز شده بود، لکن بر اثر انقلاب و جنگ تحمیلی عراق به ایران متوقف ماند. این منابع افزودند، مهندسین ژاپنی قادر خواهند بود در ماه آوریل به تهران بروند.»(۱)

۴۰۶

نعیم حداد رئیس پارلمان عراق، در مصاحبه با هفته نامه ی المصور با بیان این که کمک نظامی مصر به عراق کافی نیست از دولت مصر خواست تا به جنگ عراق علیه ایران بپیوندد و نیرو به جبهه اعزام کند. رئیس پارلمان عراق در پاسخ به خبرنگار مصری که تأکید می کرد داوطلبان مصری دوشادوش سربازان عراقی می جنگند، گفت این کافی نیست، زیرا طرح ایران در واقع بزرگ است(۲)

وی درباره ی دورنمای جنگ ایران و عراق گفت: مبادله (جنگ) در سال جاری به نفع جنگ است نه صلح. نعیم حداد در خصوص اختلافات بین بغداد و برخی کشورهای عضو جبهه ی پایداری عرب به ویژه سوریه، با بیان این که عراق در حال کوبیدن آخرین میخ بر تابوت این جبهه است، حکومت سوریه را یکی از عوامل صهیونیسم توصیف کرد که توطئه های آن (صهیونیسم) را برای انهدام سازمان آزادی بخش فلسطین دنبال می کند.(۳)

وی همچنین از دولت مصر خواست تا به منظور کمک به عراق و افزایش توان این کشور برای ادامه ی جنگ علیه جمهوری اسلامی ایران، سربازان مصری را در اختیار این کشور قرار دهد. رادیو لیبی هم در این باره به نقل از نشریه ی المصور اعلام کرد که

۱- روزنامه ی کیهان، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص آخر.

۲- سند شماره ۴۳۵۲۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی خبرها و نظرها (اطلاعاتی - سیاسی - خارجی)، دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت خارجه ی جمهوری اسلامی ایران، شماره ۲۶۲، ۱۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۳- مأخذ ۱۲، ص ۲، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری فرانسه از قاهره، ۷/۱۱/۱۳۶۱، گزارشی از مجله ی المصور چاپ قاهره.

عراق علاوه بر سلاح هایی که از مصر دریافت می کند، خواستار اعزام سربازان مصری برای مشارکت در جنگ علیه ایران می باشد.

روزنامه ی کیهان امروز ضمن اعلام این خبر نوشته است: «گفته می شود رژیم صدام

اعزام چهل هزار سرباز مصری به عراق را درخواست کرده است.»(۱)

۴۰۷

نشریه ی المجله چاپ لندن، از روابط رو به گسترش دولت های امریکا و عراق خبر داد. این مجله به نقل از یک مقام عراقی نوشته است:

«روابط موجود رو به گسترش میان بغداد و واشنگتن بهتر از هر وقت دیگر است و دو حکومت آماده اند تا با مبادله ی سفیر مجدداً رابطه ی سیاسی [آشکار] برقرار نمایند.»

این مجله در شماره ی اخیر خود آورده است:

«در ملاقاتی که اخیراً یک مقام برجسته ی دولت عراق با ریگان داشت، مسئله ی تجدید روابط دیپلماتیک میان دو کشور به شکل گسترده یی مطرح و طرف عراقی در این دیدار بر ضرورت تجدید این روابط و اتخاذ اقدامی عاجل از سوی امریکا تأکید فراوان داشته است.»(۲)

این مجله که دربار عربستان سعودی آن را از جهت مالی تأمین می کند، همچنین از کاهش صدور نفت عراق به ژاپن و اختلاف نظر بین این دو کشور خبر داد.

المجله نوشته است:

«علی رغم امضای قراردادی بین رژیم عراق و ژاپن که بر اساس آن عراق متعهد شده که از ماه ژوئن سال گذشته تا مارس سال جاری مسیحی روزانه ۱۰۰ هزار بشکه نفت به ژاپن صادر نماید، در پی بسته شدن مرزهای سوریه و جلوگیری از صدور نفت عراق از طریق بنادر بانیاس و طرابلس عملاً از ژوئن سال گذشته به این طرف نفت به ژاپن صادر نشده است.»

این نشریه در بخش دیگری از این گزارش ضمن اشاره به ناتوانی عراق برای بازپرداخت دیون خود به شرکت های ژاپنی شاغل در عراق، آورده است:

«تحولات اخیر جنگ خلیج فارس بازتاب ها و فشارهایی بر شرکت های ژاپنی شاغل در عراق وارد ساخته است. از سوی دیگر شرکت ژاپنی "اوکی" در نتیجه ی عدم توانایی اش برای جلب کادرهای جدید مورد نیاز از ژاپن به خاطر اعتراض

سندیکاهای کارگری ژاپنی در زمینه ی اعزام کارگران به عراق، دیگر قادر به تأمین کادرهای فنی جدید مورد نیاز نبوده، لذا با کمبود کارگران فنی جهت تکمیل طرح خود مواجه است.»

۱- مأخذ ۱۷، خبرگزاری جمهوری اسلامی، الجزیره به نقل از رادیو لیبی به نقل از مجله ی المصور چاپ مصر.

۲- مأخذ ۱۷، گزارشی از خبرگزاری جمهوری اسلامی نشریه ی المجله.

المجله افزوده است که مقامات عراقی نیز به نوبه ی خود از دادن اجازه ی خروج به کارگران ژاپنی در عراق تا اعزام کارگران جدید از ژاپن خودداری می کنند(۱)

۱- روزنامه ی کیهان، ۶/۱۱/۱۳۶۱، ص آخر، گزارشی از المجله چاپ لندن.

روزشمار جنگ جمعه ۸ بهمن ۱۳۶۱ ۱۳ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۲۸ ژانویه ۱۹۸۳

۴۰۸

پس از چند روز بحث فشرده بین فرماندهان سپاه و ارتش درباره ی پیشنهاد ارتش مبنی بر اجرای عملیات از محور دیگری در ارتفاعات فوقی هم زمان با عملیات اصلی، امروز شورای عالی دفاع(۱) در جلسه یی که با شرکت اعضا و حضور فرمانده کل سپاه پاسداران (محسن رضایی)، مسئول طرح و عملیات ستاد مرکزی سپاه (رحیم صفوی) و فرمانده نیروی زمینی ارتش (سرهنگ علی صیاد شیرازی) در تهران تشکیل شده بود، با تعویق زمان عملیات و دادن فرصت برای فراهم کردن مقدمات (شناسایی، جا به جایی امکانات، استقرار و...) به منظور اجرای عملیات در فوقی مخالفت کرد.

رحیم صفوی در گفت و گوی تلفنی با غلامعلی رشید ضمن اعلام خبر مخالفت شورای عالی دفاع با پیشنهاد ارتش، گفت: «شورای عالی دفاع با عقب افتادن عملیات مخالفت کرده و ما مجبوریم از همان منطقه ی فکه - چزابه عملیات را شروع کنیم. به احتمال قوی اگر دقیقاً مشخص شد که همین [را] عمل کنیم، حدود ۷۲ ساعت دیگر عملیات شروع خواهد شد.»

رحیم صفوی همچنین گفت فردا حدود ۱۵ نفر از فرماندهان جهت دیدار با امام به تهران بروند. وی افزود: «ضمناً برادران [فرماندهان] ارتش هم خواهند آمد.»(۲)

۴۰۹

ارتش عراق در ادامه ی تجاوزات خود، اقدام به گلوله باران آبادان و بمب باران شهر دهلران و مناطق اطرافش کرد. امروز همچنین یک هواپیمای عراقی منهدم شد.

۱- اعضای شورای عالی دفاع عبارت بودند از: رئیس جمهور (آیت الله خامنه ای)، نخست وزیر (میرحسین موسوی)، نماینده ی امام در شورای عالی دفاع (آقای هاشمی رفسنجانی)، وزیر دفاع (سرهنگ سلیمی)، فرمانده سپاه (محسن رضایی)، رئیس ستاد مشترک ارتش (تیمسار قاسمعلی ظهیرنژاد).

۲- سند شماره ۱۶۰/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (تقی رضوانی)، ۶/۱۱/۱۳۶۱ تا ۸/۱۱/۱۳۶۱ ص ۴۱.

امروز نیز شـهر آبادان هـدف گلوله های آتشـبارهای عراقی قرار داشت. بر اثر این حملات یکی از اهالی این شـهر مجروح و ۳ مغازه ویران شد، لوله های نفتی واقع در حفار بریم هم آتش گرفت(۱)

همچنین هواپیماهای عراقی چنـدین راکت به شـهر دهلران پرتاب کردنـد که در نتیجه ۸ تن از اهالی شـهر مجروح شدند، البته چنـد راکت که به شـهر اصـابت کرده بود عمل نکرد، که در صورت عمل کردن آن ها تلفات خودی افزایش چشـمگیری می یافت.

علاوه بر این، هواپیماهـای عراقی اطراف این شـهر را نیز بـا بمب خـوشه یی بمب بـاران کردنـد که مـوجب زخمی شـدن یک چوپان و تلف شدن چندین رأس گوسفند شد.(۲)

همچنین بر اساس اعلام قرارگاه کربلا و قرارگاه قدس، یک میراژ عراقی هدف یک فروند جنگنده ی نیروی هوایی ارتش قرار گرفت و در شـمال تپه های نبعه در داخل خاک عراق سـرنگون شـد. به گفته ی شاهـدان عینی خلبان هواپیما در این حادثه به هلاکت رسیده است(۳)

۴۱۰

کشورهای سودان و اردن به منظور کمک به عراق در جنگ، شماری از نیروهای نظامی خود را به این کشور اعزام کردند.

امروز صـدام حسـین از یک گردان پیاده از نیروهای سودانی که به تازگی وارد عراق شده است در یکی از پادگان های بغداد بازدید کرد.

صدام در مراسمی که به همین منظور ترتیب داده شده بود، خطاب به این نیروها گفت:

«شـما رزمنـدگان عرب بایـد آبروی از دست رفته ی اعراب را به دست آوریـد. امروز تمـام ملت عرب در سراسـر جهان چشـم امیدشان به شما دوخته شده است.»

نیروهای سودانی پس از تجهیز، به جبهه ی میسان در شمال استان عماره اعزام شدند.(۴)

همچنین ۲۸ اتوبوس حامل نیروهای نظامی اردنی به این کشور وارد شده و به مناطق شمالی عراق (نوسود – هانی گرمله) اعزام شدند(۵)

۴۱۱

به گزارش رادیو کلن، پیتر لینگ نماینـده ی خاور نزدیک صـلیب سـرخ، اعلام کرد: ایران حـدود ۴۰ هزار سـرباز عراقی را به اسـارت درآورده و عراق نیز ۵ هزار سـرباز ایرانی را اسـیر کرده است. وی درباره ی نقش صـلیب سـرخ بین المللی گفت: این

سازمان توانسته است تعداد فراوانی از سربازان غیر عراقی اسیر در ایران را آزاد کند.(۶)

۱- سند شماره ۶۴۳۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۱۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - روزنامه ی کیهان، ۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، اطلاعیه ی ارتش جمهوری اسلامی ایران.

۲- سند شماره ۶۴۳۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۷ به فرماندهی کل، ۹/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۰۳۳۳۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ۱۹ فجر به فرماندهی سپاه هفتم حدید، ۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۰۸۸۰۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به دادستانی محترم سپاه برادر قمی، شماره ۱۴، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۵.

۳- سند شماره ۱۸۰۶۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات قرارگاه کربلا به فرماندهی قرارگاه کربلا، ۸/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۰۳۳۳۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه قدس به اطلاعات و عملیات سپاه هفتم، ۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۴- سند شماره ۱۸۴۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی هفتگی، ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (طرح و برنامه عملیات)، شماره ۵۷، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص ۴.

۵- سند شماره ۷۲۳۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۷ ط ب ع به اطلاعات غ قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، ۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۶- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲۱، رادیو کلن، ۸/۱۱/۱۳۶۱.

۴۱۲

نماینـدگان حزب دمکرات، کومه له و رزگاری با نماینـده ی اسـتخبارات عراق دیـدار کردند. امروز همچنین دادیار دادسـرای انقلاب اسلامی بهشهر هدف سوء قصد قرار گرفت.

بر اسـاس گزارش منـابع اطلاعـاتی، به تـازگی محمـد حـاجی عرب، امین بیـک و دکتر مـادح به ترتیب به نماینـدگی از حزب دمکرات کردسـتان ایران، گروه کومه له و گروه رزگاری با نماینده ی استخبارات عراق جلسه یی تشکیل داده اند. حاصل این نشست چهارجانبه چنین است:

۱. نیروهـای عراقی پس از تخلیه ی قله ی شـنام، آن جـا را به گروه های یادشـده تحویل خواهنـد داد. ۲. گروه رزگاری شنگه دول و نیروهای گروه کومه له آبادی های هانی گرمله و کینه را تحویل خواهند گرفت.(۱)

نیروهای سازمان مجاهدین خلق دادیار دادسـرای انقلاب اسلامی بهشهر را در جاده ی بهشهر به بندر گز، هدف سوء قصد قرار دادنـد، در این حـادثه وی از نـاحیه ی پـای راست زخمی شـد. گفتنی است او قبلاً نیز مورد حمله ی نیروهای این سازمان قرار گرفته بود(۲)

۴۱۳

به حکم دادگاه انقلاب اسـلامی فیروزآباد و با تأییـد شورای عالی قضایی، منوچهر عباسـی معروف به جهان پولادخان یکی از عوامل اصلی اردوهای مسلح غیر قانونی استان فارس به اعدام محکوم و حکم درباره ی وی اجرا شد.

خبرگزاری جمهوری اسلامی با انتشار این خبر درباره ی جرائم وی اعلام کرد: «جهان پولادخان از عوامل اصلی درگیری های مسـلحانه ی منطقه ی تنکاب، هورز، فراشـبند و هرسـکیه در منطقه ی عمومی فیروزآباد بود. وی همچنین رابط اردوهای مسلح غیر قانونی با سازمان مجاهدین خلق و عامل اصلی طرح فرار خسرو قشقایی و عوامل وی بود.»(۳)

هر چنـد اخبار حاکی از ارتباط تنگاتنگ وی با سازمان مجاهـدین خلق است، اما رادیو صدای آزاد ایران وابسـته به گروه های سلطنت طلب منوچهر عباسی را چهره یی مبارز دانست و از اقدامات وی در مبارزه با جمهوری اسلامی تمجید کرد.(۴)

۴۱۴

حزب بعث عراق ۷ ماه پس از برگزاری نُهمین کنگره ی خود، بیانیه ی رسمی این کنگره را منتشر کرد.

خبرگزاری رویتر بـا نقل این خبر از روزنامه ی الثوره (ارگان رسـمی حزب بعث عراق)، بـدون اشاره به دلیل این تأخیر، آورده است: «طبق این بیانیه، حزب بعث به توسعه استقلال سیاسی و اقتصادی بر اساس سوسیالیسم عراقی و ناسیونالیسم عربی

۱- سند شماره ۲۹۴۷۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (معاونت سیاسی)، ۸/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۶۴۳۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره ی اطلاعاتی شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۹/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۱۸۲۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی هفتگی، ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (طرح و برنامه عملیات)، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۱۵، ۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، بهشهر - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۸/۱۱/۱۳۶۱.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۱۶، ۱۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴، شیراز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۹/۱۱/۱۳۶۱.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۲۱، ۱۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳۱، به نقل از صدای آزاد ایران، ۱۴/۱۱/۱۳۶۱.

ادامه می دهد، در این بیانیه تأکید شده است عراق که در ۲۸ ماه گذشته، درگیر جنگ با ایران بوده است به ادامه ی جست و جو برای خرید محموله های سلاح از نقاط دیگر ادامه خواهد داد و به این ترتیب از وابستگی خود به شوروی دور می شود.

عراق اخیراً یک استراتژی جدید را دنبال کرده و روابط نظامی خود را با کشورهایی همانند یوگسلاوی گسترش داده و از فرانسه و دیگر کشورهای اروپایی سلاح وارد کرده است. درستی این سیاست هنگامی ثابت شد که شوروی پس از آغاز جنگ خلیج [فارس]، حمل همه ی محموله های نظامی به عراق را متوقف ساخت.

در این بیانیه همچنین سیاست های داخلی صدام حسین به دلیل سازمان دهی مجدد حزب بعث پس از شکست های قبلی مورد ستایش قرار گرفته و آمده است: عراق تحت فرماندهی صدام توطئه های کمونیست های محلی و عوامل ایران را علیه حزب بعث خنثی کرد. این بیانیه ضمن حمله به حزب منحله ی کمونیست عراق و بیان این که این حزب اراده ی آزاد خود را از دست داده، آورده است: همه ی تحلیل های حزب کمونیست در مورد اوضاع عراق چیزی به غیر از یک تفسیر تحت اللفظی از دیدگاه های شوروی نیست.

همچنین در ادامه رفتار کمونیست های عراق در برابر جنگ ایران و عراق مورد انتقاد قرار گرفته و آن ها متهم شده اند که با دشمن ایرانی متحد شده اند.

این بیانیه در مورد اخراج تعداد زیادی از ایرانیان از عراق در دهه ی ۱۹۷۰ می نویسد:

"اکثریت آن ها دارای احساسات ضد عراقی و نژادپرستانه بوده و به تمایلات توسعه طلبانه ی ایرانی ها علیه عراق خدمت می کردند.»(۱)

۴۱۵

نشریه ی المجله چاپ لندن در گزارشی به سفر سه هفته ی پیش مقامات عراقی به شوروی و ملاقات با مسئولان این کشور پرداخته است. از جمله موضوعات محوری این گزارش می توان به نقش شاه حسین در برگزاری این دیدار؛ اظهار تمایل مقامات شوروی برای کمک به حکومت عراق در صورت طولانی شدن جنگ و نیز پاسخ مثبت آن ها به همه ی درخواست های تسلیحاتی طرف های عراقی اشاره کرد. خبرگزاری جمهوری اسلامی در این باره آورده است:

«المجله طی گزارشی به نقل از منابع مطلع عربی ضمن اشاره به سفر محرمانه ی هیئت عالی رتبه ی عراقی در سه هفته قبل به مسکو و دیدار با مقامات روسی و عقد قراردادهای مهم تسلیحاتی با روس ها می نویسد: شخصی که مقدمات دیدار محرمانه ی هیئت عراقی را با سران شوروی فراهم کرد، شاه حسین بود.

وی در سفر اخیر خود در رأس هیئت هفت نفره ی عربی منتخب کنفرانس فاس، به

۱- مأخذ ۹، بخش سوم، صص ۳ و ۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۸/۱۱/۱۳۶۱، گزارشی از رویتر از بغداد به نقل از روزنامه ی الثوره ارگان حزب بعث.

مسکو ضمن ملاقات با انـدروپوف از وی خواست که شوروی موضعی صریح و روشن در برابر جنگ عراق با ایران به ویژه توسعه طلبی های ایران اتخاذ نماید.

به گفته ی المجله: مقامات شوروی ضمن دادن قول مساعد به خواسته های شاه حسین خاطرنشان ساخته اند که مسکو در شرایط کنونی حاضر به پاسخ گویی به خواسته ی اعراب و نه تنها خواسته ی عراق در این زمینه می باشد.

منابع عربی می افزایند: با اعلام شدن مواضع فوق از جانب شوروی ها هیئت عراقی گفت و گوهای خود را با مسکو آغاز کرد و در این رابطه گرومیکو وزیر خارجه ی شوروی در پاسخ به اظهارات هیئت عراقی گفت: بی طرفی اتحاد شوروی در قبال جنگ خلیج [فارس] به صورت دائمی نخواهد بود و چنانچه ایران به تجاوزات خود علیه عراق ادامه دهد و همچنین عبور نیروهای ایرانی از مرزهای عراق، کلیه ی دلایل مربوط به بی طرفی دو ساله ی شوروی را پایان می دهد.

مجله ی المجله در ادامه ی گزارش خود می افزاید: مقامات شوروی به کلیه ی خواسته های هیئت عراقی و در رأس آن نیازهای تسلیحاتی عراق، پاسخ مثبت دادند و در همین رابطه یک هفته بعد از انجام ملاقات، ارسال مقادیر زیادی اسلحه و مهمات توسط هواپیماهای حمل و نقل "انتونوف" از شوروی به عراق آغاز شد و در همان وقت چندین کشتی روسی حامل مقادیر معتنابهی از سلاح روانه ی بندر عقبه در اردن شد.

مجله ی مزبور در بخش دیگری از گزارش خود با اشاره به تغییر موضع شوروی در قبال ایران و ابراز ناراحتی از سیاست کنونی ایران که به نظر آن ها موجب کشاندن نیروهای بیگانه ی توسعه طلب به منطقه خواهد شد، می نویسد:

اخیراً مجله ی روسی عصر جدید - که منعکس کننده ی نظرات رسمی کرملین است - طی مقاله یی با انتقاد از اوضاع داخلی ایران خاطرنشان ساخته است که اوضاع ایران به وضع خطرناکی رسیده که ممکن است به ازسرگیری تشنجات داخلی منتهی شود. مجله ی روسی می افزاید: انقلاب ایران بعد از گذشت ۴ سال از سرنگونی رژیم شاه، اینک بر سر دو راهی سخت و خطرناکی رسیده است.

مجله ی المجله در پایان می نویسد: در این ملاقات مقامات شوروی موضع عراق از مصر را مورد تأیید قرار دادند.(۱)

۴۱۶

سخن گوی رسمی وزارت خارجه ی الجزایر در مصاحبه یی مطبوعاتی از هر گونه موضع گیری در خصوص بیانیه ی اخیر سه کشور ایران، سوریه و لیبی خودداری کرد.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، سخن گوی رسمی وزارت امور خارجه ی الجزایر

۱- مأخذ ۱۱، صص ۴ و ۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۱۱/۱۳۶۱، به نقل از مجله ی المجله چاپ لندن.

در این مصاحبه که در مقر وزارت خارجه ی این کشور برگزار شد، در پاسخ به سؤال خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی در الجزایر مبنی بر موضع این کشور درباره ی بیانیه ی مشترکی که به دنبال اجلاس مسئولان لیبی، سوریه و جمهوری اسلامی در دمشق صادر شد، گفت:

سه کشور لیبی، سوریه و ایران کشورهای مستقلی هستند و دارای مواضع خاص خود می باشند، لذا هر تصمیمی را که می خواهند می توانند اتخاذ کنند.

وی در پاسخ به سؤال دیگر خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی در مورد این که چرا الجزایر در حالی که عضو جبهه ی پایداری است در این اجلاس شرکت نکرد، گفت: سازمان آزادی بخش فلسطین نیز که یک عضو مهم این جبهه است، در این اجلاس شرکت نکرد. بنابراین، چرا باید الجزایر مجبور به شرکت در این اجلاس باشد(۱)

۴۱۷

رادیو بی بی سی در برنامه یی به بررسی اوضاع و چشم انداز گروه های مخالف جمهوری اسلامی در خارج از کشور پرداخت. در این برنامه طیف های گوناگون مخالف جمهوری اسلامی اعم از سلطنت طلب ها، جمهوری خواهان و شورای ملی مقاومت با نگاهی گذرا مورد ارزیابی قرار گرفته است.

رادیو بی بی سی پس از گفت و گوهای متعدد با رهبران گروه های مخالف اذعان داشت که سرخوردگی و ناامیدی از به دست گیری قدرت در ایران در گفتار و رفتار همه ی مخالفان طالب قدرت به چشم می خورد. این نتیجه گیری بدیهی ترین دستاوردی بود که بدون این مقدمات نیز به راحتی قابل درک بود، هر چند یادآوری چندین باره ی وجود مخالفان جمهوری اسلامی در خارج از کشور، زنده کردن یاد آن ها و تهیه ی چند برنامه ی رادیویی در این خصوص، سودی است که نصیب گردانندگان این رادیو شده است. بخشی از این گفتار رادیویی چنین است: «نزدیک به چهار سال از انقلاب ایران می گذرد، سرکوبی مخالفان و منتقدان دولت اسلامی منجر به آن شده که پاریس به صورت کانون اصلی مخالفان حکومت ایران درآید. روحیه ی امیدی که در میان مخالفان حکومت ایران وجود داشت، اینک جای خود را به حیات و اختلاف داده است.

باقر معین که برای مصاحبه با رهبران این گروه ها به پاریس رفته بود، برداشت خود را از وضع و روحیه ی مخالفان جمهوری اسلامی چنین بیان می کند: "در میان شهرهای اروپا، پاریس، مقر اصلی شخصیت ها و رهبران سازمان ها و احزاب مخالف حکومت ایران است که به طور خلاصه می توان آن ها را به سلطنت طلب، جمهوری خواه و کسانی تقسیم کرد که هنوز تصمیم خود را نگرفته اند که به کدامین دسته بپیوندند."

در میان کسانی که اینک تلویحاً خواستار بازگشت رژیم پادشاهی اند، می توان از

۱- مأخذ ۱۰، ص ۶، الجزیره - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۸/۱۱/۱۳۶۱.

جمله، نخست وزیر پیشین دکتر علی امینی و دکتر شاپور بختیار [را] نام برد.

ولی عهد سابق رضا پهلوی - که خود را شاه می خواند و اینک در کشور مصر به دور از بستگان خویش به سر می برد - در مورد این که از کدام گروه از سلطنت طلبان حمایت می کند سخنی نگفته است.

اخیراً روزنامه ی فیگارو چاپ پاریس از قول او نقل کرد که او از رژیم سلطنتی به سبک اسپانیا و این که شاه باید جایی برای تمام تمایلات، تمام احزاب و تمام اعتقادات باز کند و شاه باید داور باشد نه بازیگر، حمایت می کُند.

و اما در میان جمهوری خواهان، سازمانِ اصلی که در واقع مهم ترین نیروی مخالف حکومت ایران در پاریس است شورای ملی مقاومت است که با هم کاری ابوالحسن بنی صدر تأسیس شده و مجاهدین خلق هسته ی اصلی آن اند و شخصیت ها و احزاب چندی نیز مثل حزب دمکرات کردستان و جبهه ی دمکراتیک ملی بدان پیوسته اند.

در میان شخصیت هایی که شخصاً معتقد به نظام جمهوری اند، ولی رسماً خود را متعهد به نظام خاصی نکرده اند دکتر احمد مدنی و حسن نزیه را می توان نام برد. البته، به دور از اهل سیاست از روشن فکرانی مانند علی اصغر حاج سیدجوادی و دکتر عبدالکریم لاهیجی و تنی چند باید ذکر کرد که پیشه ی خود را همچنان دفاع از آزادی و حمایت از حقوق افراد و آوارگان ایرانی در خارج می دانند.

بیش تر سیاستمداران کنونی مقیم پاریس بارها از قریب الوقوع بودن سرنگونی جمهوری اسلامی ایران در ظرف چند ماه آینده دم زده اند. آن ها خود بهتر از هرکس دیگر آگاه اند که چهار سال از عمر حکومت اسلامی گذشته و پیش بینی آن ها نقش بر آب شده است، آن ها اینک در پیش بینی مفرد شده اند. آن ها به طور خصوصی اعتراف می کنند که ارزیابی اولیه ی آن ها از قدرت خود و ضعف رژیم ساده لوحانه بوده است.

در خلال یک سال و چند ماه گذشته، چند تحول جدید در میان مخالفان جلب نظر می کند. در خارج از ایران امرای دست راستی ارتش سابق که صحبت از کودتا و حمله از مرزها می کردند دچار انزوای سیاسی شده اند.

در داخل ایران، نیروهای چپ افراطی همانند پیکار و فدائیان دچار تفرقه و یا اضمحلال شده اند، گذشته از اختناق، بی تجربگی سیاسی و عدم شناخت اوضاع جامعه ی ایران توسط این گروه ها نقش در خودشکنی این نیروها [را] ایفا کرد.

در میان شورای ملی مقاومت کسانی هستند که به یک چنین طرز فکری نزدیک اند، شورای ملی مقاومت دارای میثاق و ساختار حکومتی است. این شورا ابوالحسن بنی صدر یا رئیس جمهوری دارد و آقای مسعود رجوی را نخست وزیر. امید سلطنت طلبان بر پشتیبانی امریکا بود، اگر بتوانند در میان ارتش طرف داران خود را سازمان دهند.

اما به گفته ی ناظران، ارتش ایران از طرف داران سلطنت و عوامل فعال مخالف پاک سازی شده و لذا امریکاییان ممکن است برای آن ها آرزوی موفقیت کنند، اما تا وقتی که حمایت نسبی مردم را جلب نکنند عملاً امریکاییان به پشتیبانی از آن ها برنخواهند خواست.

امید شورای ملی مقاومت بر آن است که از طریق قیام عمومی و جلب حمایت مردم خود را به قدرت رساند، اما تا زمانی که شورا بتواند خود را به عنوان یک حکومت منسجم جانشین در میان مردم بقبولاند راه درازی در پیش است.

آزردگی و یأس، بسیاری از مخالفان جمهوری اسلامی را در این گفته ی حاج محمدشانه چی می توان دید، وی گفت: "علت بقای رژیم آقای خمینی آن است که مخالفان پراکنده اند و رژیم وی جانشینی ندارد." یکی دیگر از ایرانیان مقیم پاریس درباره ی مخالفان چنین گفت: "در زمان شاه همه ی مخالفان متحداً خواستار سرنگونی رژیم او بودند و اینک همه خواستار به قدرت رسیدن خویشتن اند." شاید بتوان از نظرات بسیاری از ایرانیان مقیم پاریس چنین نتیجه گیری کرد که در زمان حیات آیت الله خمینی امیدی برای به قدرت رسیدن مخالفان وجود ندارد و پس از درگذشت او در صورتی مخالفان خواهند توانست نقشی ایفا کنند که میان روحانیون حاکم چنان شکافی افتد که منجر به درگیری ارتش و سپاه شود.»(۱)

۴۱۸

فرمانده کل نیروهای نظامی بحرین از امکان تشکیل نیروی نظامی در شورای هم کاری خلیج فارس خبر داد. وی همچنین ضمن ستایش از طرح صلح فاس و طرح جدید ریگان برای خاورمیانه بدون در نظر گرفتن شرایط ایران برای متارکه ی جنگ، ساده لوحانه از علامت گذاری مرز بین دو کشور ایران و عراق سخن گفت. خبرگزاری کویت از لندن گزارش داد: شاهزاده شیخ حامد بن عیسی آل خلیفه ولیعهد و فرمانده کل نیروهای نظامی بحرین، گفت: شورای هم کاری خلیج فارس در جست و جوی ایجاد یک نیروی بازدارنده ی خلیج [فارس] برای حمایت از منافع مردم این منطقه و مقابله با هر گونه تلاش یا اقدامی علیه امنیت این منطقه است. براساس گزارش خبرگزاری کویت از لندن، شیخ حامد در گفت و گویی با مجله ی عربی زبان المجله چاپ لندن همچنین کشورهای عربی را به حفظ و رعایت مصوبات کنفرانس فاس و ادامه ی تلاش های شان در همان مسیر، به منظور کسب احترام جوامع جهانی فراخواند. شیخ حامد طرح فاس را بهترین ابتکار صلح و به منزله برآورنده ی آرزوی اعراب برای صلح دانست و طرح ریگان برای خاورمیانه را نمایان گر یک جریان جدید در سیاست خارجی امریکا تلقی کرد. وی ضمن انتقاد از دولت انگلیس به دلیل نپذیرفتن نماینده ی سازمان آزادی بخش فلسطین در سفر

۱- مأخذ ۹، بخش سوم، صص ۱۳ - ۱۱، رادیو بی بی سی، ۸/۱۱/۱۳۶۱ به نقل از فایننشال تایمز.

هیئت هفت نفره ی فاس به لندن، خواستار پایان یافتن جنگ عراق و ایران شد و گفت: عراق و جهان عرب و مسلمان تمایل خود به پایان یافتن خصومت را نشان داده اند. وی افزود: پس در حال حاضر مسئله ی صلح به ایران واگذار شده و توافق ایران با توقف جنگ و شروع مذاکرات در مورد علامت گذاری مرزها می تواند گام مبارکی باشد که خون ریزی را متوقف و منطقه را از رقابت های بین المللی دور نگه دارد.(۱)

۱- مأخذ ۹، بخش سوم، صص ۴ و ۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۸/۱۱/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ شنبه ۹ بهمن ۱۳۶۱ ۱۴ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۲۹ ژانویه ۱۹۸۳

۴۱۹

صبح امروز تعدادی از فرماندهان سپاه پاسداران که برای شناسایی ارتفاعات فوقی، به خط مقدم این منطقه رفته بودند، بر اثر اصابت ترکش های یک گلوله ی خمپاره ۱۲۰ میلی متری که در میان سنگر آنان به زمین خورد، به شهادت رسیدند.

در این حادثه، حسن باقری (مسئول اطلاعات - عملیات سپاه و جانشین فرماندهی نیروی زمینی سپاه)(۱)، مجید بقایی (فرمانده قرارگاه کربلا)، مؤمنیان (مسئول طرح و عملیات قرارگاه خاتم(ص))، تقی رضوانی (راوی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ در قرارگاه خاتم(ص)) قلاوند از مسئولین واحد اطلاعات قرارگاه کربلا به شهادت رسیده و مرتضی صفار (مسئول طرح و عملیات قرارگاه کربلا) و پالاش (مسئول اطلاعات و عملیات قرارگاه نجف) نیز مجروح شدند.

در بخش هایی از گزارش راوی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ سپاه در قرارگاه خاتم الانبیا(ص)(۲) در مورد چگونگی این حادثه آمده است:

«صبح روز شنبه ۹ بهمن ۶۱ برادران: غلامحسین افشردی (حسن باقری)، مجید بقایی، تقی رضوانی (راوی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ)، قلاوند، مؤمنیان، مرتضی صفار، پالاش و

۱- برخی ویژگی های نظامی و شخصیتی شهید حسن باقری به نقل از هم راهان و هم رزمان وی در ضمیمه درج شده است.

۲- پس از شهادت تقی رضوانی (راوی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ در قرارگاه خاتم)، داود رنجبر به جای وی ادامه ی ثبت وقایع مربوط به عملیات والفجر مقدماتی را بر عهده گرفت.

محمـد بـاقری (مسئول اطلاعـات قرارگاه کربلا) برای شناسایی ارتفاعات فوقی رفته بودنـد. در منطقه (حوالی سـمت چپ نهر شاخه در نزدیکی رودخانه ی دویرج روی تپه یی) و در سـنگری شـروع می کنند به دید بانی و توجیه نقشه با منطقه، لحظه یی محمـد بـاقری برای آوردن نقشه از درون خودرو، از سـنگر بیرون می آیـد که ناگهـان یـک گلوله ی ۱۲۰ میلی متری خمپـاره داخل سـنگر فرود می آیـد. برادر مؤمنیان سـرش از بـدن جدا می شود و در دم شـهید می شود. صورت برادر قلاوند نیز تقریباً متلاشـی می شود و در دم به شهادت می رسند. برادر تقی رضوانی که ترکش های زیادی به پاها و شکمش خورده بود نیز در همـان معرکه شـهید می شود. برادر مجیـد بقایی که ترکش های زیادی خورده بود (به نقل از برادر صـفار) در فاصـله ی حمل ایشان از سنگر تا ماشین زنده بودند و مرتب شهادتین را تکرار می کردند. برادر حسن باقری (طبق اظهار دکتر جراح) علاوه بر ترکش های زیادی که به بدن و سر و صورت شان اصابت کرده بود، ریه هایش پاره و خون ریزی زیادی کرده بود.

محمـد بـاقری - که بیرون از سـنگر و سـالم مانـده بود، وی را به هم راه چنـد نفر دیگر در ماشـین می گذارنـد - نقل کرد که "حسن" دائماً ذکر می خواند و آیات قرآن را تلاوت می کرد، ایشان را با هلی کوپتر به بهداری قرارگاه نجف در اندیمشـک منتقـل کردنـد، ولی پس از وارد شـدن به اورژانس بیش تر از دو سه نفس نکشـید و دکترها هر چه تلاش کردنـد که با تنفس مصنوعی وی را نگه دارند، ثمری نداشت و ایشان نیز شهید شد.

برادر پالاـش که در صـحنه ی حـادثه زیر یـک پلیت نشسـته بود ترکش هـایی خورد، به هم راه شـهید بـاقری بـا هلی کوپتر به بهداری منتقل شد و بلافاصـله به اتاق عمل برده شد. پاهای وی خیلی آسیب دیده بود، به صورتی که پنجه ی پای راست او را قطع کردند و دکترها احتمال می دهند به علت خورد شدن زانو، پای وی از بالای زانو قطع شود.

برادر مرتضـی صـفار نیز کـه در ابتـدای کانـال منتهی بـه سـنگر حضـور داشت از نـاحیه ی زیر قلب مـورد اصـابت ترکش قرار گرفت، تا غروب امروز تحت درمان قرار گرفت.(۱)»(۲)

محسن رفیـق دوست وزیر سـپاه پاسـداران نیز در مصـاحبه یی دربـار ه ی چگونگی شـهادت این افراد گفت: «فرمانـدهان سـپاه اسـلام اکثر اوقات برای سرکشی و بازدید از برادران رزمنده به خط مقدم جبهه می روند و این کار همیشه به طور مداوم انجام می شود. برادران بزرگوارمان حسن باقری و مجید بقایی که دو تن از افسـران بزرگ سپاه اسلام بودند، برای شناسایی به منطقه ی مشخصی از جبهه رفته بودند و به هنگام دید بانی بر اثر برخورد گلوله ی توپی که در

۱- پیکر شـهید مجیـد بقایی ۱۰ بهمن ۱۳۶۱ پس از تشـییع در اهواز، برای تشـییع و تـدفین به بهبهان منتقل شـد. پیکر شـهیدان حسن بـاقری و تقی رضوانی نیز به تهران انتقـال یـافت و در روز ۱۲ بهمن ۱۳۶۱ تشـییع شد. پیکر شهید مؤمنیان نیز به اصفهان منتقل شد.

۲- سند شماره ۱۶۱/د مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: دفترچه ی ثبت جنـگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (داود رنجبر)، ۹/۱۱/۱۳۶۱ تا ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، صص ۴ - ۱.

میان آن ها فرود آمد به اتفاق ۳ تن دیگر از برادران به شهادت رسیدند.

۲ تن دیگر نیز که به هم راه آنان بودند مجروح شدند و یکی دو نفر سالم برگشتند که برای ما واقعه را تشریح کردند. این مسئله نشان دهنده ی حضور دائمی فرماندهان سپاه در خطوط مقدم جبهه های ما می باشد.»(۱)

۴۲۰

امروز در شهر آبادان آرامش نسبی برقرار بود، اما در خرمشهر محوطه ی شهربانی و تعدادی از منازل و مغازه ها هدف گلوله های دشمن قرار گرفته و خساراتی به آن ها وارد شد. در این اقدام کسی آسیب ندید.(۲)

۴۲۱

در دو درگیری در سردشت و حوالی کامیاران ۲ نفر از افراد مسلح گروه های غیر قانونی کشته شدند و یک بسیجی هم به شهادت رسید. تعدادی از افراد گروه های مسلح غیر قانونی نیز دست گیر شدند.

در سردشت نیروهای مسلح ضد انقلاب قصد حمله به پایگاه ربط را داشتند که با هوشیاری و اقدام به موقع پیش مرگان کرد مسلمان یکی از مهاجمان کشته شد و بقیه نیز گریختند. در این حادثه یک قبضه اسلحه به دست نیروهای خودی افتاد.(۳)

در شمال باختری کامیاران ۴۰ نفر از افراد حزب دمکرات به روستای تیلکوه رفته بودند که با هم کاری افراد بومی، نیروهای سپاه از این امر مطلع شدند. با ورود پاسداران به روستا و شروع درگیری یکی از افراد حزب کشته شد و بقیه نیز فرار کردند. در این درگیری یکی از افراد بسیج به شهادت رسید(۴)

نیروهای خودی در روستای سردوش در غرب مریوان، ۴ تن از افراد گروه های مسلح غیر قانونی را دست گیر کردند که یکی از آن ها فرار کرد.

در نزدیکی روستای حماملار در شمال ارومیه نیز ۳ تن از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق دست گیر شدند، این افراد یک میلیون ریال وجه نقد به هم راه داشتند.(۵)

یکی از افراد گروه کومه له خود را به نیروهای یکی از پایگاه های سپاه کردستان تسلیم و درخواست امان نامه کرد.(۶)

۴۲۲

آقای خوئینگ مشاور عالی وزیر امور خارجه ی چین که در رأس یک هیئت سیاسی به تهران سفر کرده است، امروز در دو دیدار جداگانه با وزیر امور خارجه و نیز معاون سیاسی وزارت امور خارجه ی کشورمان گفت و گو کرد.

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۱۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴.

۲- سند شماره ۶۴۴۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳.

۳- سند شماره ۳۵۳۳۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳؛ و - سند شماره ۶۴۴۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۶۴۳۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۱۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۴- سند شماره ۶۴۳۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به فرماندهی ستاد مرکزی، ۹/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۶۸۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرماندهی ناحیه ۴ (رکن۲)، ۶/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۳۵۳۳۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۱۱۲۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نخست وزیری، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۶۴۵۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۶- . سند شماره ۳۵۳۳۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۹/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

وی در دیدار با دکتر ولایتی وزیر امور خارجه ضـمن اعلام مخالفت کشورش با اقدامات تجاوزکارانه ی ابرقدرت ها، و تجلیل از مبارزات ایران در عرصه ی جهانی، خاطرنشان کرد که چین به خوبی می داند آغازگر جنگ کدام کشور است.

در این دیـدار آقـای ولایتی نیز از حمایت قـدرت های جهانی از تجاوز عراق به خاک ایران و سـیاست ایران در نفی سـلطه در عرصه ی جهانی و خوش بینی درباره ی آینـده ی روابط دو کشور ایران و چین مطالبی بیان کرد. گزارش روزنامه ی اطلاعات از این دیدار چنین است:

«آقـای خوئینگ مشاور عالی وزیر امور خارجه ی چین که در تهران به سر می برد، با دکتر علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه ی کشورمـان دیـدار و گفت و گو کرد. در این ملاقـات آقـای خوئینـگ گفت: "مـا بـا هر دو ابرقـدرت به خـاطر انگیزه هـای تجاوزکـارانه ی آن هـا مخـالف هستیم. همچنین بـا حضور نیروهـای شوروی در افغانسـتان و عملکرد امریکـا در لبنـان در قبال مسـئله ی فلسـطین مخالفیم و معتقـدیم نیروهای جهان سوم که در حال رشد هسـتند، تنها نیرویی هسـتند که می تواننـد در برابر نفوذ ابرقدرت ها ایستادگی کنند و در حقیقت این رشد مانند خورشیدی در حال طلوع است."

وی در مورد جنـگ ایران و عراق گفت: "مـا می دانیم کـدام کشور جنـگ را آغـاز کرده و خواهـان راه حل عادلانه یی برای پایان آن بر اساس منافع هر دو طرف هستیم." وی ضـمن خشنودی از این که در ماه بهمن، ماه پیروزی انقلاب اسلامی به ایران آمده است، گفت: "از مبارزات ضد استکباری جمهوری اسلامی ایران علیه سلطه های جهانی تجلیل کرده و می کنیم."

آقای ولایتی در پاسخ اظهار داشت: "در مورد مسـئله ی جنگ، تعیین متجاوز کار مشـکلی نیست. کافی است بررسی کنیم که چه کسـی خاک دیگری را اشـغال کرده است؟ رژیم عراق با آن همه سـلاح ها و تجهیزات و با این که از حمایت قدرت های شرق و غرب و دوسـتان آنان برخوردار است، در برابر ایران اسـلامی با تمام کمبودها به لحاظ این که سرباز ایرانی هم ایمان و هم هدف دارد، شکست خورد."

وزیر امور خارجه افزود: "سـیاست خارجی ما سـلطه گری و سـلطه پـذیری را نفی می کنـد و این درست منتج از اصول اسـلام است." وی در پایان گفت: "هم ایران و هم چین از توانایی ها و قابلیت های مختلفی برخوردارند و این مسـئله زمینه ی مناسبی جهت تعاون و هم کاری و توسعه ی روابط بین دو کشور است."

در این دیدار آقای خوئینگ از وزیر امور خارجه ی کشورمان برای بازدید از چین دعوت به عمل آورد که آقای ولایتی ضمن تشکر اعلام کرد که در وقت مساعد از چین دیدن خواهد کرد.»(۱)

هیئت سیاسی جمهوری خلق چین با حسین شیخ الاسلام معاون سیاسی وزارت امور خارجه ی کشورمان نیز ملاقات کرد.

۱- مأخذ ۲، ص ۳.

در این ملاقات شیخ الاسلام با اشاره به گسترش روابط دو کشور در زمینه های فرهنگی، اقتصادی و فنی، مشکلاتی را که ابرقدرت ها بر سر راه انقلاب اسلامی ایران ایجاد کرده اند، تشریح کرد و مواضع ایران را در باره ی جنگ تحمیلی عراق برشمرد. سپس مشاور عالی وزیرخارجه ی چین ضمن اعلام پشتیبانی کشورش از انقلاب اسلامی ایران، گفت جمهوری اسلامی ایران با ثبات، غیر متعهد و در حال پیشرفت و ترقی در منطقه ی خلیج فارس بوده، برای ملت چین بسیار حائز اهمیت است و در جهت منافع جهان سوم گام برمی دارد.(۱)

۴۲۳

با نزدیک تر شدن زمان برگزاری نشست سران جنبش عدم تعهد در دهلی نو، ایران نیز فعالیت های سیاسی خود را آغاز کرد. به همین منظور احمد عزیزی قائم مقام وزارت امور خارجه ی جمهوری اسلامی ایران، برای گفت و گو با مقامات کوبائی درباره ی شرکت فعال ایران در کنفرانس سران کشورهای غیر متعهد، عازم هاوانا پایتخت کوبا شد.

عزیزی که در این سفر علاوه بر کوبا به کشورهای لیبی و الجزایر نیز سفر خواهد کرد پیش از ترک تهران اعلام کرد که حامل پیامی از آیت الله خامنه ای رئیس جمهور برای رهبران کوبا، لیبی و الجزایر است.(۲)

۴۲۴

امروز سرهنگ صمیمی رئیس شهربانی کل کشور به هم راه حجت الاسلام موحدی کرمانی نماینده ی امام در شهربانی و رؤسای شهربانی سراسر کشور با آیات عظام گلپایگانی، مرعشی نجفی و منتظری دیدار کردند.

گزارش روزنامه ی اطلاعات از این دیدار چنین است:

«در دیدار با آیت الله العظمی گلپایگانی ایشان ضمن اظهار خوش بختی از ملاقات با کلیه ی برادران و پرسنل زحمت کش شهربانی، به نقش حساس پلیس در رابطه با مسئله ی امنیت اشاره کرد و گفت: "مسئولیت شما بسیار سنگین و پست شما بسیار حساس و از اهمیت زیادی برخوردار است. به پست خود اهمیت بدهید تا این امنیتی که به دست مان آمده از دست نرود و همیشه مواظب باشید که هیچ وقت مردم احساس ناامنی نکنند و از این ناامنی مردم دشمن استفاده کند و بخواهد ضربه یی به جمهوری اسلامی بزند، همان اندازه که شما مراقب اوضاع باشید، خودِ آن عامل بزرگی است و مملکت را حفظ می کند و اگر کسانی هم باشند که بخواهند از فرصت استفاده کنند و کار خلاف یا گناهی انجام دهند همان اندازه که دیدند کسی مراقبت می کند دست از

۱- روزنامه ی کیهان، ۱۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- همان.

کـار خـود برمی دارنـد و از ترس مرتکب گنـاه و جرمی نمی شونـد و این از هر نـوع ضـرب و شـتم بـدتر است و خلاـف کـار خجالت کشیده و دیگر مرتکب گناه نمی شود."

ایشان افزودنـد: "شـما نبایـد از وظیفه و مسـئولیت خود غفلت ورزیـد و بایستی همیشه آگاه و هوشـیار باشـید و در رفع حاجت ضعفا و محرومین مواظبت نمایید و تفاوتی بین افراد در جامعه نگذارید و تا می توانید با امر به معروف کارها را اصـلاح نمایید و از روی حقیقت حکم کنید و همیشه کارتان را برای رضای خدا انجام دهید که این خود جهاد در راه اوست و خداوند ثواب مجاهد را به شما عطا می کند."

در دیـدار این گروه با آیت الله العظمی مرعشـی نجفی، ایشان ضـمن دعای خیر و آرزوی توفیق برای تمامی مسـئولین و دسـت انـدرکاران نظـام جمهوری اسـلامی به خصوص برادران شـهربانی از آنـان خواسـتند تـا در مورد امنیت و رعـایت حال طبقه ی محروم جامعه کوشا باشند و از هیچ کار و کوششی در راه این انقلاب دریغ نورزند.

در دیـدار این گروه با آیت الله منتظری ابتدا حجت الاسـلام موحدی گزارشـی از عملکرد شـهربانی را به نظر ایشان رساند. آن گاه آیت الله منتظری ضـمن تقـدیر از خـدمات پرسـنل متعهد شـهربانی جمهوری اسـلامی با اشاره به اهمیت مسـئله ی امنیت و نقشـی که تا کنون پلیس در این رابطه از خود نشان داده، اظهار داشـتند: "برادران پلیس باید در برابر مجرمین و متخلفین عادی که در حقیقت مانند مریض های جامعه هسـتند نقش پزشک را داشته باشند و سعی کنند با اخلاق و رفتار اسلامی و مهربانی با افرادی که خود را به شـکلی آلوده نموده انـد رفتار نماینـد و نبایستی با چنین افرادی خشن عمل کرد و برخورد پلیس با آن ها باید آموزنده باشد."

آیت الله منتظری همچنین در رابطه با لزوم هم کاری مردم با پلیس و حفظ مقررات دولتی گفتند: "مردم باید امروز توجه کنند که پلیسِ امروز غیر از گذشته است، امروز

پلیس همچون گذشته در خدمت یک خانواده نیست، بلکه در خدمت مردم و اسلام است. امروز مردم پلیس را از خودشان می دانند و واقعاً از آن ها هستند، پلیس امروز حافظ مقررات حکومتی است که در رأس آن ولی فقیه عادل بر جریانات اشراف دارد و به آن ها مشروعیت می بخشد، بنابراین باید مقرراتی که توسط پلیس برای اداره ی جامعه و حفظ امنیت و آسایش و رفاه مردم ابلاغ می شود، محترم شمرده شود و به آن ها عمل گردد و هر گونه تخلف از آن شرعاً حرام است.»(۱)

۴۲۵

شرکت ایرالکوی ایران در دادگاه لاهه در برابر درخواست ۷ میلیون دلار غرامت شرکت رینولوز امریکا، درخواست ۱۰۷ میلیون دلار غرامت متقابل کرد.

مهندس شهباز خمریان پور مدیرعامل کارخانه ی آلومینیوم سازی اراک (ایرالکو) که به منظور دفاع از حقوق این کارخانه به دادگاه لاهه ی هلند رفته بود پس از بازگشت، در گفت و گویی مطبوعاتی نتایج این سفر را بسیار موفقیت آمیز خواند. وی ابتدا هدف از سفرش به هلند را جواب گویی به شکایات شرکت رینولوز امریکا طبق بیانیه ی الجزایر اعلام کرد و گفت: «در دادگاه مقدماتی لاهه که ۲۳ دی ماه سال جاری تشکیل شده، شرکت رینولوز امریکا بابت حق سهم و خسارات وارده، از کارخانه ی آلومینیوم سازی اراک درخواست ۷ میلیون دلار غرامت کرد که در جوابیه ی آن ها با ارائه ی مدارک و اسناد مستند بابت خسارات مختلفی که این شرکت امریکایی از ابتدای تأسیس تا کنون به شرکت ایرالکو وارد آورده، ۱۰۷ میلیون دلار درخواست غرامت متقابل نمودیم.»(۲)

۴۲۶

انجمن اسلامی دانشجویان ایرانی در پاریس با برپایی تظاهراتی ضمن اعلام حمایت از انقلاب اسلامی، هم کاری تسلیحاتی فرانسه با دولت عراق را محکوم کردند.

به گزارش روزنامه ی کیهان، در آستانه ی بزرگداشت چهارمین سال گرد پیروزی انقلاب اسلامی، شمار فراوانی از خواهران و برادران ایرانی عضو انجمن اسلامی دانشجویان شهر پاریس به هم راه خواهران و برادران غیر ایرانی از کشورهای عراق، لبنان، تونس، الجزایر، جزایر کومور، کامبوج و تنی چند از مسلمانان فرانسوی با حمل پلاکاردها و تصاویری از رهبر انقلاب در حمایت از انقلاب اسلامی و رهبری امام خمینی در پاریس به تظاهرات پرداختند.

تظاهرکنندگان ضمن دادن شعارهایی (به زبان فرانسه) چون "مرگ بر امریکا"، "مرگ بر شوروی"، "درود بر خمینی"، "مرگ بر میتران"، "مرگ بر صدام"، "میتران،

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- روزنامه ی کیهان، ۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۹.

میتران کمک های نظامی به عراق قطع باید گردد"، "این صدام جنایت کار اعدام باید گردد"، "صدام تروریست - میتران هم کار"، هزاران اعلامیه به زبان فرانسه در مورد محکوم کردن کمک های تسلیحاتی میتران به صدام پخش کردند.

پلیس فرانسه که از دادن شعارهای ضد میتران به خشم آمده بود در حالی که با باتون های آماده، حالت حمله به خود گرفته بود مانع از ادامه ی تظاهرات شد(۱)

۴۲۷

رادیو اسرائیل به نقل از وزارت خارجه ی ترکیه، از لغو تصمیم احداث خط لوله ی اتصال نفت ایران به اروپا از طریق خاک ترکیه خبر داد.

به گفته ی این رادیو، وزارت خارجه ی ترکیه اعلام کرده است که ایران و ترکیه از اجرای پروژه ی احداث یک شاه لوله ی نفت به منظور صدور نفت ایران از طریق خاک ترکیه منصرف شده اند، این تصمیم به دنبال دیدار اخیر وزیر انرژی ترکیه از تهران اتخاد شده است.

مقامات ایرانی توضیح دادند که در وضعیت کنونی بازار نفت جهان، احداث چنین خط لوله یی مقرون به صرفه نخواهد بود(۲)

۴۲۸

نگرش دولت امریکا به ملت و دولت ایران قبل از انقلاب و نوع برخوردش با آنها، دلیل گروگان گیری کارکنان سفارت امریکا در ایران از نکاتی بود که بروس لین گن کاردار سفارت سابق امریکا در ایران و جان لیمبرت از کارکنان این سفارت و استاد فعلی دانشگاه نیروی دریایی امریکا در نشستی در بروکلین، درباره ی آن ها سخن گفتند.

لین گن گفت: «من آینده یی برای روابط امریکا با حکومت فعلی ایران نمی بینم، زیرا ایرانیان ما را نمی خواهند.». وی افزود: «پس از سقوط شاه، امریکا سفارت خود را در ایران باز نگاه داشت و کوشید ایرانیان را متقاعد کند که امریکا انقلاب ایران را پذیرفته است، ولی به این علت که رهبران مذهبی رادیکال حاکم بر سیاست های ملی ایران، امریکا را به خاطر داشتن مسئولیت در حوادث زمان شاه مقصر می دانستند، اوضاع تغییر کرد و منجر به گروگان گیری شد."

کاردار سفارت سابق امریکا ادامه داد: «دانشجویانی که سفارت را اشغال کردند به اکثر هدف های خود رسیدند، زیرا توانستند توجه جهانیان را به انقلاب خود جلب کنند.»

لیمبرت نیز گفت: «دولت امریکا، ایران قبل از انقلاب را با دیده ی یک محل خرید

۱- مأخذ ۹، ص ۱۴.

۲- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۲، رادیو اسرائیل.

اسلحه ی خود تلقی می کرد نه یک اجتماع با خصوصیات پیچیده.» وی گفت: «ما هرگز از خود نپرسیدیم که در جامعه ی ایران چه رخ می دهد. سنت های ایرانی ما را به اشتباه انداخت و امریکایی ها فکر می کردند که رژیم شاه یک رژیم باثبات است.»(۱)

۴۲۹

نشریه ی کانادایی کرسنت اینترنشنال در مقاله یی با عنوان "امریکا شاه دیگری در صدام می جوید" به بررسی روابط امریکا و عراق پرداخته است.

این مقاله ابتدا به تحول اخیر سیاست خارجی عراق و تغییر رفتار سیاسی این کشور درباره ی اسرائیل و سخنان صدام مبنی بر شناسایی اسرائیل می پردازد.

در ادامه، تغییر نگرش امریکا به عراق و منافع مشترک دو کشور پس از انقلاب اسلامی، تمایل امریکا به هم کاری با حزب بعث عراق و نقش عربستان در این نگاه جدید امریکا مورد بررسی قرار می گیرد. نویسنده ی مقاله حمله ی عراق به ایران را در جهت منافع مشترک دو کشور امریکا و عراق ارزیابی کرده و این نکته را یادآور می شود که امریکا ایران را دشمن مشترک هر دو کشور عراق و اسرائیل خوانده و بدین ترتیب، نقش مهمی در بازداشتن عراق از پی گیری شکایاتش از اسرائیل به دلیل حمله به نیروگاه هسته یی تموز ایفا کرده است.

نویسنده سپس به نرمش های امریکا در روابط بین دو کشور پرداخته و حذف نام دولت عراق از لیست کشورهای حامی تروریست و ارسال محموله های بزرگ بازرگانی و اقلام دوگانه و... را نمونه هایی از نرمش امریکا در سیاست جدید خود برای تقویت حکومت عراق دانسته است.

و در پایان نتیجه می گیرد که امریکا به دنبال ساختن شاه جدیدی در منطقه است هر چند که این شاه جدید، فرد نامتعادلی همچون صدام حسین باشد.

بخش هایی از این مقاله چنین است:

«پرزیدنت صدام حسین اجازه داد تا نتایج ملاقاتش با استفان سولارز (یکی از اعضای کنگره ی امریکا) که در سال ۱۹۸۲ صورت گرفت منتشر شود. در یک بیانیه ی روشن و صریح از قول او گزارش شده که به آقای سولارز گفته است، هیچ دولت عربی دیگر به این فکر کهنه و قدیمی یعنی نابودی کشور صهیونیستی اسرائیل معتقد نیست. آنچه که اعراب خواستار آن هستند، حق زندگی مسالمت آمیز با اسرائیل در منطقه از صلح و امنیت می باشد. این بیانات عمده و اساسی بعد از پایان یک دوره ی رو به تزاید از روابط گرم بین امریکا و حزب بعث صورت می گیرد. بلافاصله بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، امریکا با تمام آرزوها و رویاهایی که برای شاه در نظر

۱- مأخذ ۹، ص ۱۲، به گزارش واحد مرکزی خبر از واشنگتن.

گرفته بود، ناگهان منافع و علائق مشترک فزاینده یی با بعثی های عراق پیدا کرد.

امریکا خیلی سریع از اختیارات و عوامل خود در منطقه استفاده کرد و به عربستان سعودی اجازه داد تا با رژیم صدام حسین روابطش را عادی سازد. خیلی ها نزدیکی صدام حسین و پادشاهی سعودی را در ریاض با تعجب تلقی نمودند. البته با در نظر گرفتن همه ی جوانب کار، به آسانی می توان دریافت که این مسئله زمانی صورت گرفت که امریکا تصمیم گرفت تا از صدام به عنوان عامل در حمله به ایران اسلامی استفاده نماید. برای مدتی امریکا از کار با ارز سعودی ها و استفاده از نیروی انسانی بعثی ها راضی و خشنود می نمود، اما وقتی که برای اولین بار تهاجم صدام به ایران اسلامی متوقف و جنگ به نفع ایران تغییر کرد، امروز به طور روزافزونی پایش به این جنگ کشیده شده بود. بمب باران نیروگاه هسته یی عراقی در سال ۱۹۸۱، حاکی از آن بود که بعثی های عراق یکی از دشمنان بی عیب و نقص کشور صهیونیستی محسوب می شود و چون ممکن بود عراق از یک تکنیک در جهت ساختن سلاح های هسته یی (اتمی) استفاده نماید، پس نباید به وی اجازه ی استفاده از این نیروگاه داده می شد، امریکا به طور ماهرانه یی از قیل و قال که متعاقب این بمب باران به پا شد، استفاده کرد و اسرائیل و صدام را متقاعد نمود که آن ها دارای دشمن مشترکی در میان مسلمین هستند و حتی [اختلاف] بین آن دو ممکن است موضع شان را در منطقه تضعیف نماید. عراق در مورد این عمل اسرائیل شکایتی را تسلیم سازمان ملل کرد، ولی علاقه و اصراری بر تأکید بر این موضع دیگر نشان نداد. اسرائیل نیز به سهم خود به این فکر دامن زد که درگیر تأمین قطعات یدکی برای جنگنده ها و تانک های جنگی ایران می باشد. با این اقدام اسرائیل، امریکا نیز از فرصت استفاده کرد و الکساندر هیگ وزیر دفاع اسبق امریکا، اسم دولت بعثی عراق را از لیست کشورهای حمایت کننده از تروریسم بین المللی حذف کرد. این اقدام درهای ورود سلاح ها و کالاهای امریکایی را به عراق باز نموده و شرکت های امریکایی با حرص خاصی از موقعیت استفاده نموده و میزان صادرات خود را در سال ۱۹۸۱ به عراق به مبلغی معادل ۹۱۳ میلیون دلار رساندند. مبلغی که برای صادرات نظامی پس رفته ی امریکا زیاد بد نبود. اولین شرکت تجاری، شرکت جنرال الکتریک بود که برای کشتی های جنگی ساخت ایتالیا توربین به عراق صادر کرد و بعد نیز به شرکت هواپیمایی بوئینگ اجازه داده شد تا قطعات و لوازم چهار هواپیمای ۷۲۷ بوئینگ متعلق به خطوط داخلی عراق را تأمین نماید و در پی آن شرکت لاکهید یک سری هواپیماهای حمل و نقل شبیه به هرکولس سی ۱۳۰ به عراق فروخت و بالاخره در سال ۱۹۸۲ به شرکت لیت لرحت اجازه داده شد تا ۶ فروند جت به عراق تحویل نماید. از این جت ها می شود در عکس برداری های هوایی

نقشه برداری، تخلیه ی افراد از مناطق با وضع اضطراری استفاده کرد. در سپتامبر سال ۱۹۸۲، به شرکت های امریکایی اجازه داده شد تا برای اولین بار در نمایشگاه تجاری عراق در بغداد شرکت نمایند، خیلی از قراردادهای امضاشده در آن وقت هنوز به اجرا در نیامده اند، چون تمام قراردادها مربوط به تأمین ضروریات و لوازم زندگی داخلی

عراق می شود، دیگر به موافقت کنگره ی امریکا احتیاجی نیست و این قراردادها می توانند بدون بازرسی و بررسی به عمل درآیند. یکی از این قراردادها با شرکت هلی کوپترسازی میوز می باشد، شرکت مزبور می گوید که تحویل این هلی کوپترها آغاز شده و اوایل سال جاری تکمیل خواهد شد. حالا این چنین احتمال می رود که با تغییر مدار سرنوشت جنگ در میدان نبرد و ظهور علائم ناامیدی دوستان خلیجی صدام، این امریکا است که نفع برده است ممکن است. شناسایی رژیم صدام از سوی امریکا در برابر شناسایی اسرائیل از سوی عراق صورت گیرد. اولین علائم زمانی ظاهر شد که بانک رافدین عراق برای اقتصاد ورشکسته ی این کشور از بازار سورو تقاضای وام کرد. علاوه بر بانک های کشورهای عربی که به صدام متعهد می باشند، عراق از دو بانک امریکایی به نام های چیس مانهاتان و ایرونیگ تراست مبلغی معادل ۵۰۰ میلیون دلار وام گرفته است. همچنین بخش اعتبارات کشاورزی امریکا با دادن ۲۱۰ میلیون دلار اعتبار به عراق این کشور را قادر ساخته است تا مقدار زیادی از غله ی امریکا را خریداری نماید. بر اساس این حساب اعتباری، عراق تا کنون ۸۲۲۰۰۰ تن غله از امریکا خریداری کرده است. برای اولین بار است که امریکا به عراق اعتبار داده، عراق نیز با تأمین کنندگان غله ی این کشور با امریکا وارد معامله می شود. مقامات رسمی می گویند خرید غله ی امریکایی از سوی عراق در سال ۱۹۸۳ بالغ بر ۶ برابر سال ۱۹۸۲ خواهد شد. با رفتن عراق به سوی مصر، فقط زمان مطرح است که امریکا کمی به طور واضح از عراق حمایت کرده و با کشور اسلامی ایران وارد جنگ می شود. با ضمانت روشن و قاطع امریکا از عراق، شیوخ و سلاطین منطقه که سرخورده اند ممکن است دوباره به این درگیری و نبرد بین ایران و عراق ملحق شوند. جست و جوی کورکورانه ی امریکا برای اتخاذ یک سیاست زنده خاورمیانه در حال گزینش یک شاه جدید در منطقه می باشد. از ماجرای ویتنام به بعد، امریکا هنوز نشان نداده است که مایل است تا با به خطر انداختن زندگی امریکاییان، از زندگی شاهان منطقه حراست نماید، چراکه در این صورت باید خودش را برای یک طبس دیگر آماده نماید و باز در چنین صورتی از نظر عقلی، با بیماران روانی، نظیر صدام در هماهنگی کاملی قرار خواهد گرفت.»(۱)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۱۶، ۱۰/۱۱/۱۳۶۱، صص ۱۳ - ۱۱، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۹/۱۱/۱۳۶۱.

ضمیمه ی گزارش ۴۱۹ (بیان برخی ویژگی های نظامی و شخصیتی شهید حسن باقری به نقل از هم کاران و هم رزمان وی)

غلامعلی رشید(۱):

«در اوایل جنگ یک روز هم راه فرمانده عملیاتش در اهواز به جلسه یی که بافت ارتشی - سپاهی داشت وارد شد. معمولاً در ابتدای جلسات نظامی رکن دوم ارتش از آخرین وضعیت دشمن، اطلاعات ارائه می دهد. طبق معمول، افسر رکن دوم ارتش مطالبی در مورد آخرین وضعیت دشمن بدون جمع بندی و تحلیل بیان می کند و بعد مسئولین قصد ادامه ی جلسه را داشتند که فرمانده عملیات سپاه گفت: "بگذارید رکن دوم ما نیز از وضعیت دشمن برای تان مطلبی بگوید."

حسن باقری بلند شد و با آن بیان رسا و منطق گیرا نه تنها آخرین اطلاعات خام را از دشمن ارائه داد، بلکه به جمع بندی و تحلیل عملکرد عراق پرداخت و سپس حرکات احتمالی دشمن را در آینده ی نزدیک پیش بینی کرد که مورد تعجب و تحسین مسئولان در جلسه، مخصوصاً نماینده ی امام در شورای عالی دفاع (آیت الله خامنه ای) قرار گرفت.»(۲)-(۳)

فتح الله جعفری:

«در جلسه یی بعد از ارائه ی اطلاعات در مورد عملیات در غرب دزفول توسط چند تن از فرماندهان، (حسن) باقری روی نقشه توضیحات کامل تری ارائه داد. همه از اطلاعات باقری تعجب کردند همیشه این طور است، او مطلع ترین است و بیش تر از همه از وضعیت منطقه خبر داد.»

فتح الله جعفری:

«صیاد شیرازی فرماندهی متدین است. او خیلی به اطلاعات حسن باقری متکی است. البته همه ی فرماندهان جنوب متکی به اطلاعات و دانش نظامی باقری هستند. وقتی در جلسه صحبت می کند، کسی حرف نمی زند، همه مبهوت اند، همه جذب اند، به حدی اطلاعات از عراقی ها، منطقه و خودی دارد، حتی [بیش تر] از محلی ها. فرماندهی توانا و باکفایت است. [سرهنگ] صیاد [شیرازی] حسن [باقری] را خیلی دوست دارد و حرفش را حُجّت می داند.»(۴)

غلامعلی رشید:

«در همان برخوردهای اولیه احساس کردم که شخص هوشیار و زرنگی است و اصلاً مشخصه ی این عزیز هوشیاری فوق العاده و جنب و جوشَش بود. شاید در نگاه های اول که در جلساتی و یا در جمعی حضور می یافت تا لب به سخن نمی گشود و مطالبی را بیان نمی کرد با آن منطق رسا و گیرایش کسی باور نمی کرد که این مؤمن خدا این قدر فهم داشته باشد! [...] مخصوصاً در جمع برادران نظامی ارتشی که در قیافه ی آدم تازه وارد دنبال نمودهای دیگری می گردند و اتفاقاً در برادر حسن هیچ نشانی از آن ها نبود، منظور نشان های ظاهری است سخن گفتن و آن هم بعضاً بی مورد و یا نمودی از احساسات و یا احیاناً ظاهری شیک و...»(۵)

بین فرماندهان عالی جنگ، غلامحسین افشردی (حسن باقری) از نادر افرادی بود که در مدت (۵/۲ سال) حضور خود در این عرصه - آغاز جنگ تا شهادت - تأثیر عمیقی بر شیوه های متداول و مرسوم

۱- غلامعلی رشید در آن زمان معاون عملیات ستاد عملیات جنوب مستقر در پادگان گلف اهواز بود.
۲- مضامین مشابهی در این باره به نقل از رحیم صفوی و داود کریمی (شهید) در اسناد مرکز موجود است که احتمالاً مربوط به جلسات متفاوت است. رحیم صفوی درباره ی حسن باقری می گوید: «هنگامی که [حسن باقری] با آن جثه ی ظریف، قلب نورانی و سخنان توأم با حکمت الهی پای تابلو رفت، خدا می داند مقام آن جمع که جمع بزرگی از فرماندهان و برخی از نیروهای سیاسی بود، متعجب شده و وی را تحسین کردند. [او] جبهه ی خوزستان را از آبادان تا دزفول به طور دقیق صحنه و واقعیت جنگ و دشمن و نیروهای خودی را به بهترین وجه ترسیم کرد.» (مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، نگین ایران (فصل نامه مطالعات جنگ ایران و عراق)، شماره ۱۱، زمستان ۱۳۸۳، صص ۱۰۷ - ۶۲)
۳- سند شماره ۴۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دست نوشته های غلامعلی رشید فرمانده یگان زمینی سپاه درباره ی حسن باقری، بهمن ۱۳۶۱، صص ۵ - ۴.
۴- سند شماره ۱۴۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: یاداشت های فتح الله جعفری در پادگان گلف اهواز، ۱۳۶۰.
۵- مأخذ ۱۷، ص ۴.

جنگ گذارد و منشاء تحولات در سپاه پاسداران شد.

بی تردید نظرات او درباره ی "شیوه ی مقابله با دشمن" که همچون یک فرمانده عالی رتبه و دوره دیده ی نظامی مبتنی بر شناخت دقیق از نقاط ضعف و قوت ارتش عراق بود، علاوه بر دستاوردهای مهم نظامی، تأثیر عمیقی بر نوع نگاه فرماندهان ارشد سپاه و ارتش به مقوله ی جنگ

گذاشت و نتیجه ی عملی خود را در انتخاب تاکتیک های مناسب در عملیات های موفق و گسترده در دوره ی بازپس گیری سرزمین های اشغال شده؛ شکست محاصره ی آبادان؛ آزادسازی بستان و رسیدن به مرز بین المللی؛ آزادسازی زمین های شمال خوزستان و آزادسازی خرمشهر نشان داد.

اقدامات و تأثیرگذاری که وی انجام داد و در مدت کوتاهی نتایج آن بروز کرد سبب شد حسن باقری به فردی شاخص، مؤثر و قابل اعتنا و اعتماد در بین فرماندهان ارتش و سپاه و حتی مسئولان سیاسی کشور تبدیل شود، چیزی که اصلاً از ظاهر آرام او قابل درک نبود.

درباره ی حسن باقری سخنانی گفته و آثاری منتشر شده است، در این اندک نیز به جنبه هایی از شخصیت و قابلیت های او اشاره شده است. این مطالب برگرفته از دست نوشته های چند تن از فرماندهان جنگ به ویژه سردار سرلشکر غلامعلی رشید و سردار سرتیپ فتح الله جعفری می باشد.(۱)

مطالب در پنج محور شامل: سازمان رزم؛ تأسیس واحد اطلاعات - عملیات سازمان رزم؛ تربیت کادر؛ فرماندهی و جایگاه باقری در جنگ، تنظیم شده است.

بنیان گذاری واحد اطلاعات - عملیات در تشکیلات سپاه پاسداران و دادن گزارش های دقیق، منسجم و به روز از فعالیت های یگان های رزمی دشمن هم راه با پیش بینی اقدامات بعدی ارتش عراق که یکی از نقاط قوت نیروهای خودی به شمار می رود، موجب وسعت دید فرماندهان به عرصه ی نبرد شد و بدین ترتیب ضعف اطلاعات از زمین و دشمن - که تا قبل از آن به شدت خودنمایی می کرد - برطرف شد.

بازتعریف سازمان رزم در سپاه پاسداران با توجه به ویژگی های جنگ مردمی و طراحی سازمانی که نیروهای مردمی در قالب آن با کارایی بالا و مؤثر به مقابله با ارتش عراق بپردازند نیز از اقدامات شهید باقری است که بعدها در ابعاد وسیع تری در سازمان رزم سپاه در قالب تیپ ها، لشکرها و قرارگاه ها نمود پیدا کرد.

اعتقاد به تربیت کادر و تلاش عملی و مؤثر حسن باقری و واگذاری مسئولیت به افراد شایسته، سبب تربیت نیروهای مستعد شد و در مدت کوتاهی بسیاری از کادرهای جنوب به ویژه مسئولان اطلاعات - عملیات و بعدها طرح و عملیات و بعضی از فرماندهان جنگ کسانی بودند که در حقیقت شاگرد او به شمار می آمدند.

برجسته ترین توانمندی حسن باقری در قالب فرماندهی ظهور و بروز کرد، عملیات "فرمانده کل قوا" آغاز علنی شدن قدرت فرماندهی او بود که در مدت کوتاهی از باقری فرماندهی بی بدیل ساخت.

در ادامه، نقشِ باقری در چهار موضوع بنیان گذاری واحد اطلاعات - عملیات، سازمان رزم، تربیت کارد و فرماندهی به طور جداگانه مورد بررسی قرار گرفته است. او تفکر دفاعی و لیاقت و شایستگی خود را در دوره ی عقب راندن دشمن از سرزمین های اشغالی در ۴ عملیات بزرگ این دوره (ثامن الائمه(ع)، طریق القدس، بیت المقدس و فتح المبین) به منصه ی ظهور رساند.(۲)

تأسیس واحد اطلاعات - عملیات

غلامعلی رشید اقدام حسن باقری برای تأسیس این واحد مهم را این گونه روایت کرده است:

۱- یادداشت های سردار رشید مربوط به روزهای پس از شهادت حسن باقری و بعد از عملیات والفجر مقدماتی است. مطالب سردار جعفری در ماه های اولیه ی جنگ در سال ۱۳۵۹ و در زمان حیات حسن باقری نوشته شده است.

۲- مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، نگین ایران (فصلنامه مطالعات جنگ ایران و عراق)، شماره ۱۱، زمستان ۱۳۸۳، ص ۵.

«پس از تشکیل ستاد عملیات جنوب، وی در مقام معاونت اطلاعات ستاد در یکی از اطاق های پادگان با دو پاسدار تشکیلات کوچکی درست کرد و در اطاق کوچکی که با دیوار فیبری آن را نصف کرده و قسمتی اتاق کار و پشت آن محل استراحت بود، مشغول به کار شد. همیشه در دو قسمت اتاق، خود و نیروهایش سخت مشغول کار و فعالیت بودند. حسن باقری اکثراً از محورهای عملیاتی با سر و روی خاکی و اطلاعاتی ذی قیمت برمی گشت. اطلاعاتی که برای فرماندهان نظامی و طراحان عملیات بسیار ارزشمند بودند.

مبتکر عنوان اطلاعات - عملیات برای این تشکیلات نوپا فقط خود او بود که مترادف اطلاعات نظامی یا رکن ۲ در ارتش بود. پس شخصاً سراغ محورهای عملیاتی مختلف جنوب رفت و در هر محور بعد از مطالعه و بررسی کامل با تشخیص خودش، مسئولی تعیین کرد و با ارائه ی توضیحات کافی و رسا فرمانده عملیات محور را نسبت به داشتن این واحد (اطلاعات - عملیات) توجیه می کرد و آگاهی های فرمانده را درباره ی ضرورت و اهمیت داشتن اطلاعات نظامی از دشمن افزایش می داد و در عین حال ارتباط این واحد با فرمانده محور و با ستاد عملیات آن روز جنوب را روی اصولی مشخص - که مورد توافق طرفین صورت می گرفت - مشخص می کرد. با این تدبیر و تلاش وی پس از مدت کوتاهی تقریباً تمامی محورهای جنگی جنوب (دزفول، شوش، الله اکبر، شمال رودخانه ی کرخه، سوسنگرد، حمیدیه، دارخوین، آبادان و خرمشهر) صاحب این واحد ضروری و حیاتی شدند.»

بدین ترتیب حسن باقری ارتباط بسیار فعال روزانه یی بین ستاد عملیات جنوب (در گلف) و محورهای عملیاتی ایجاد کرد و از طریق اخذ همه اطلاعات دشمن - که با زحمات و از خود گذشتگی نیروهای سپاه و بسیج از راه های گوناگون و گاه بدیع و بی نظیر کسب می شد - و جمع بندی این اطلاعات زنده و به روز، تحلیلی مبتنی بر واقعیات به فرمانده ارائه می داد که در طرح ریزی های عملیاتی و ارائه ی بهترین راه کارهای حمله، نقش بسیار مهمی داشت. در پایان تحلیل های اطلاعاتی، اغلب حرکات احتمالی آینده ی دشمن را نیز توضیح می داد و به زمان و مکان این حرکت از طرف دشمن اشاره می کرد.

تحلیل و پیش بینی اقدامات بعدی دشمن، از مهم ترین نتایج اطلاعات منسجم جمع آوری شده ی او بود. یکی از مهم ترین تحلیل های باقری از حرکت های بعدی عراق، پیش بینی حرکت دشمن در غرب سوسنگرد است. غلامعلی رشید در این باره نوشته است:

«[واحدهای ارتش] عراق تا دی ماه ۱۳۵۹ [چهارماه پس از آغاز جنگ] در محورهای عملیاتی با هم الحاق نداشتند و چون الحاق بین نیروهای مهاجم در محورهای مختلف و نزدیک به هم به منظور جلوگیری از رخنه ی طرف مقابل و احیاناً قطع کردن عقبه ی نیروها و... مهم و حیاتی بود، حسن باقری بعد از حمله ی نیروهای ایرانی در ۱۵ دی ماه ۱۳۵۹ (عملیات نصر)، بر اساس اطلاعاتی که از نوع آرایش یگان های دشمن و هوش ذاتی خود، [کسب کرده بود] فکر دشمن را خواند و با جرئت مطرح کرد که "در آینده ی نزدیک نیروهای دشمن با نصب پل های نظامی روی رودخانه ی کرخه کور، نیسان و سابله بین جفیر و بستان ارتباط برقرار می کند تا هم جناحین این نیروها را از خطر حفظ کنند و هم از داخل خاک ما [شرق هورالهویزه] نیروهای خود را از بستان به جفیر و بالعکس پشتیبانی نمایند.

کم تر از یـک هفته بعـد پیش بینی او درست از آب درآمـد. دشـمن این الحـاق را انجـام داد و پـل های نظامی متعـددی روی رودخانه های کرخه کور، نیسان و سابله نصب کرد و بعـد جاده یی بسـیار عالی [موسوم به جاده ی تعاون] که یک سد خاکی در حاشیه ی شرقی این جاده به ارتفاع ۲

متر نیز بود، احـداث کرد و در عملیات طریق القـدس این جاده ی ارتباطی شـمال - جنوب یکی از عمـده ترین هـدف ها برای نیروهای خودی شد.»(۱)

غلامعلی رشید می افزاید:

«حسن باقری واحد اطلاعات - عملیات را نه تنها در قرارگاه جنوب به وجود آورد، بلکه به طور

۱- . مأخذ ۱۷، صص ۸ - ۶.

کلی بعدها در تمام سپاه این واحد نظامی را زنده کرد و بنای اصلی این واحد را خودش ایجاد کرد، آن هم در عمل و تجربه که خود بالاتر از تئوری و علم درسی بود و از هیچ منبعی استفاده نکرد و چون این گونه کتب و منابع در ابتدای جنگ با آن همه ناهماهنگی و بی توجهی به نظریات برادران سپاهی در دست رس نبود، بدون راهنمایی کسی نسبت به این امر همت گماشت. به یاد دارم که برای تأسیس واحدی به نام طرح و عملیات خیلی از برادران مسئول نظامی و غیر نظامی راهنمایی های کردند و زحمت ها کشیدند و کلاس های آموزشی تشکیل دادند تا چند نفر معدود را بعد از گذراندن دوره یی تئوری، آموزش دادند، ولی حسن باقری برای ایجاد این واحد نظامی که بسیار ضرورتش در جنگ احساس می شد شخصاً و به تنهایی اقدام کرد و از استعداد خدایی اش و ذهن باز خودش و همچنین تحرک زیادی که داشت مایه گرفت.

او با این کارش خدمت بزرگی به جنگ کرد و چشم فرماندهان و مخصوصاً مسئول طرح و عملیات منطقه ۸ آن زمان که فرمانده عملیات جنوب نیز بود و چشم یوسف کلاهدوز قائم مقام سپاه را در جنگ باز کرد و یک کلام او چشم فرماندهی سپاه در میدان جنگ بود.

تا قبل از ایجاد این واحد کوچک نظامی در جنوب و در هر کدام از محورهای عملیاتی، اطلاعات دشمن جسته و گریخته جمع بندی نشده به دست فرمانده می رسید و از این رو به درستی روی اطلاعات پراکنده و بعضاً مرده نمی شد حساب باز کرد یا تصمیمی گرفت. در طرح ریزی ها نیز همیشه یک پای جنگ می لنگید و فرماندهان اوایل جنگ نیز جداً نسبت به اطلاعات از دشمن ضعیف بودند و جمع بندی دقیقی از نیروهای در خط دشمن، احتیاط دشمن و حتی زمین خودی نداشتند و با ارائه ی راه کارهای شناخته شده روی محورهای عملیاتی مشخص (که دشمن محتمل ترین راه کار ما را بررسی می کرد) حمله می کردند و در حمله ی منظم بزرگ در جنوب بهره یی نبردیم که یک بخش عظیم از عیوب و نقایص آن طرح ها را نیز در نداشتن اطلاعات درستی از زمین و دشمن باید جست و جو کرد و باقری با این کار بزرگ توانست ضعف اطلاعات از زمین و دشمن را حل کند و یکی از ارکان مهم جنگ را (رکن دوم) در سپاه پاسداران و نیروهای بسیج مردمی پایه ریزی کند که مثل بازوی پرتوانی در خدمت فرماندهی در جنگ به کار گرفته شد و باعث شد که یکی از نقطه قوت های نیروهای خودی و رزمندگان اسلام در امر شناسایی و به طور کلی جمع آوری اطلاعات به حساب بیاید و بارها دشمن روی این مسئله انگشت گذاشت و در تحلیل و بررسیِ عللِ شکست، مخصوصاً در نبردهای بزرگ چهارگانه (ثامن الائمه(ع)، طریق القدس، فتح المبین و بیت المقدس) به این نقطه قوت ما اشاره کرد.

خطی که برادر باقری در امر شناسایی در واحدهای اطلاعات - عملیات محورهای عملیاتی و یگان ها ایجاد کرد، مشوق این شد که که بچه ها دنبال راه کارهای ابتکاری و غیر معمولی بگردند و شب و روز در جلو و جناحین خطوط دشمن و گاه به یاری خداوند و با ایثار و از جان گذشتگی در پشت خطوط دشمن، تلاش می کردند و زحمت می کشیدند و رنج های طاقت فرسایی را به خاطر پیدا کردن بهترین راه کار عملی در زمین و به دست آوردن نقطه ی ضعیف آرایشی دشمن متحمل می شدند.

در اثر این تلاش های مخلصانه بود که نور امید و فرج دمیده می شد و در طرح عملیاتی گشایش خداوندی نازل می گشت و

راه برای حمله ی نیروهای اسلام پیدا می شد و به حق پیدا شدن راه کارهای عملی در [عملیات های] ثامن الائمه(ع) و طریق القدس و فتح المبین و بیت المقدس را باید ابتدا مدیون زحمت های برادر حسن باشیم که مبتکر این راه بود (شناسایی...) و سپس مدیون بچه هایی باشیم که رنج چندین روزه را در کمال سختی و اضطراب، گرسنگی و تشنگی به جان می خریدند و با ارائه ی اطلاعات به فرمانده این امکان را می دادند که انعطاف به خرج داده و یک دگرگونی اساسی در طرح عملیاتی ایجاد کند و بهترین راه کار عملی را در دستور کار نیروهای عمل کننده بگنجاند.»(۱)

سازمان رزم

از مهم ترین کارهایی که حسن باقری در شکل گیری و توسعه ی آن نقش بسیار مؤثری داشت، سازمان دهی

۱- مأخذ ۱۷، صص ۲۰ - ۱۴.

"سازمان رزم در سپاه بود. یکی از اقدامات اولیه ی او در ستاد عملیات جنوب در کنار تأسیس واحد "اطلاعات – عملیات"، سامان دهی جبهه های نبرد بود که به طبع، موضوع "سازمان رزم" نیز در پی آن مطرح شد.

در نخستین ماه های جنگ، نیروهای مردمی که در قالب گروه های کوچک و عموماً از طریق مساجد

به جبهه ها اعزام می شدند، با تلاش سپاه پاسداران به صورت ابتدایی و با کم ترین امکانات، سازمان دهی اولیه شده و در محورهای مختلف عملیاتی به کار گرفته می شدند، اما پس از مدت کوتاهی به ویژه پس از عزل بنی صدر از فرماندهی کل قوا، سپاه پاسداران در عرصه ی جنگ مجال بیش تری یافت و به مرور و به خصوص بعد از هر عملیات موفق، اعزام نیروهای مردمی در قالب بسیج با اقبال بیش تری مواجه می شد، لذا موضوع "سازمان رزم مستقل سپاه" به موضوع جدی تری تبدیل شد.

غلامعلی رشید در این باره نوشته است: «حسن باقری در سازمان دهی و ترکیب گردان های رزمی و به تبع آن تیپ و لشکر و قرارگاه های تاکتیکی نقش بسیار فعالی داشت و مدام به دنبال تغییر و دگرگونی در جهت تکامل سازمان دهی رزمی نیروها که در عمل به نتیجه می رسید، بود و بیش تر از سایرین در این امر کوشا بود و مرتباً با قسمت برنامه ریزی و سازمان دهی نیروها در قرارگاه بحث و مشورت می کرد و نظریات خودش را از مجموع برخوردهای عملی با فرماندهان رده های پایین گرفته بود، مطرح می کرد. او را می توان یکی از پایه گذاران گردان های رزمی پیاده ی سپاه دانست که در جزئیات و ریز سازمان و ترکیب گدها(۱) از جمله تعداد سلاح انفرادی و تعداد قبضه های موشک انداز ضد تانک، در تعداد دسته ها و گروهان ها و نوع دسته ها (دسته های رزمی، پشتیبانی و...) تعداد قبضه های خمپاره انداز و... نقش داشت و تماماً نیز به دنبال این بود که در جنگ با دشمن چه سازمانی و چه ترکیبی و با چه کمیت و کیفیتی می توانند عالی تر بجنگند و مأموریت را بهتر اجرا کنند. با توجه به تمام خصلت ها و کیفیت نیروهای بسیج مردمی به عامل تحرک و سرعت عمل کاملاً توجه داشت و این دو عامل باید مشخصه ی گدهای رزمی سپاه باشد. البته در امر آموزش در بالا بردن سطح رزمی و کیفیت رزمی گدها یکی از صاحب نظران بود و هر موقع در هر شرایطی مسئولین آموزش نظامی از او درخواست می کردند تا تجربیات و نظریات خودش را در اختیار واحدهای آموزشی قرار دهد، دریغ نمی کرد و با کمال میل و حوصله یی که مخصوص خودش بود ساعت ها به بحث می نشست و تجربیات خود را در اختیار آنان قرار می داد و از این راه خدمت زیادی به سپاه پاسداران کرد.»(۲)

حسن باقری از افرادی بود که همواره به توسعه ی سازمان رزم در همه ی ابعاد آن از تربیت کادر و نیرو در همه ی قسمت ها از گردان های پیاده گرفته تا زرهی، توپ خانه و... توجه داشت.

سخنان او در زمانی که سپاه هنوز سازمان رزمی در قالب تیپ و توپ خانه و زرهی و... نداشت،(۳)* نشان دهنده ی عمق نگاه او به این امر مهم است. در یادداشت های فتح الله جعفری در این باره آمده است:

«بایـد مکـان مناسب برای نیروها پیش بینی کنیم. با توجه به حضور نیروهای مردمی که در تجربه ی [شـکست] حصـر آبادان و قبل از آن نتیجه ی مثبت داشت، سـعی کنیم سازمان مسـتقل سـپاه را در جنگ فعال تر کنیم، مهندسی رزمی باید فعال شود، ما نیاز به سـلاح سـنگین تر داریم، توپ خانه و زرهی سپاه باید فعال شود، تشکیلات یگان های رزمی را باید فعال کنیم، اما فعلاً در قالب تیپ مستقل باشند و نیروهای مردمی در آن سازمان دهی شوند.»(۴)

تربیت کادر

یکی از خصوصیات بارز حسن باقری توجه به تربیت نیرو و کادرسازی بود. غلامعلی رشید در این باره

۱- گردان ها

۲- مأخذ ۱۷، صص ۵۰ - ۴۹.

۳- * حد فاصل عملیات ثامن الائمه در ۵ مهر سال ۱۳۶۰ تا انجام عملیات طریق القدس در ۸ آذر ۱۳۶۰.

۴- مأخذ ۱۸.

نوشته است: «برادر حسن در این گونه امور نیز از دیگران سبقت می گرفت و نسبت به کادرسازی توجه زیادی داشت و مثل یک مدیر کاردان خصوصیت آموزش دهی بالایی داشت. افراد دور و بر را خیلی سریع در برخوردهای اولیه و کوتاه مدت شناسایی می کرد و استعدادها را سبک و سنگین می کرد و اهلیت های بچه ها را پیدا می کرد و در نتیجه متناسب با اهلیت آن ها، مسئولیت می داد واگر فردی نسبت به مسئولیتی و کاری علاقه مند بود، ولی استعداد نداشت و در عمل مشخص می شد که بازدهی ندارد و اهل چنین کاری نیست بدون ملاحظه با او در میان می گذاشت که فلانی این کار از شما برنمی آید و با حوصله مطرح می کرد که با توجه به استعداد شما بهتر است در فلان امر فعالیت کنی، علاقه ی تنها کافی نیست.

وقتی بنا بود کسی با او کار کند و کاری برای وی در نظر می گرفت و بخشی از مسئولیت ها را در جنگ به وی محول می کرد، تا زمانی که از نزدیک با وی در تماس بود و بر کارش نظارت داشت و تشویقش می کرد و راهنمایی می کرد خطِ کاری برای وی مشخص می کرد و با حوصله مأموریت های محوله ی نظامی اش را گوش می داد و نکات منفی را متذکر و نکات مثبت را تقویت می کرد و فرد را به موقع تشویق می کرد. افرادی که با او کار می کردند ساخته می شدند و پس از گذشت زمان کوتاهی که دور از انتظار بود، این فرد به اصطلاح کادر می شد و می توانستند مسئولیت قبول کنند و بر این اساس در تقسیم کار قرارگاهی و مأموریت های نظامی روی این افراد به عنوان کادر حساب می شد که از برکت تلاش و تدبیر فرماندهی باقری بود.(۱)

او همیشه متذکر می شد کار را باید به دیگران سپرد و خودش از همه پیش قدم تر بود. با حوصله و دقت زیاد به نیروهای تازه وارد کار محول می کرد و نظارت و پی گیری می کرد و نتیجه ی کار بعد از گذشت هر ماه و میزان رشد و کارایی فرد تازه وارد را در جمع بالاتری به بحث می گذاشت و مدام مثل یک کلاس درس تجربی و عملی نوع کار و حجم کار را افزایش می داد و فردی که زیر دست او کار می کرد از پیشرفت کار خودش لذت می برم و رشد می کرد. چون تیزبین بود و محاسن فرد تازه وارد را بهتر از دیگران می فهمید، خیلی سریع با شناختی که از فرد پیدا کرده بود، بخشی از کارها را به او محول می کرد و افراد نیز در کنار ایشان در متن عمل خیلی چیزها یاد می گرفتند؛ از نحوه ی برخوردش با افراد، اخلاق را و از نحوه ی برخوردش با حرکات دشمن، علم شناسایی و اطلاعات را، از نحوه ی برخوردش با فرمانده بالاتر اطاعت را، از طرز بیان و ایراد سخن در جلسات یاد می گرفتند که چگونه سخن بگویند و جمع بندی کنند و تحلیل ارائه دهند و از محول کردن کار و مسئولیت به افراد زیردست، یاد می گرفتند و اعتماد به نفس پیدا می کردند که چه میزان استعداد ناشناخته دارند و چه میزان می توانند رشد کنند و اراده پیدا می کردند(۲)

خود نیز در امر آموزش خصوصاً آموزش عملی علاقه مندی زیادی نشان می دهد. با تلاش های پی گیری که انجام داد باعث شد چندین دوره از برادران مناطق ده گانه با دعوت به جنوب کلاس آموزش طرح و عملیات (رکن سوم) دایر نماید که با جدیت و پشتکار در کنار حجم زیاد کار عملیاتی، خودش به این امر رسیدگی می کرد و تمام اندوخته ها و تجربیات عملی خودش و دیگران برادران را در اختیار قرار می داد و با آموزش های فشرده یی در این زمینه [در] بیش از ۳ دوره، ۳۰ نفر الی ۴۰ نفر را آموزش داد که بسیار مفید شد و از وجود این برادران در جنگ و در قسمت های طرح و عملیات تیپ ها استفاده

گردید و برکت زیادی در زمینه ی بالا بردن کیفیت رزمی تیپ ها و کادرسازی ایجاد گردید(۳)

خیلی از کادرهای جنوب و مخصوصاً مسئولین اطلاعات - عملیات و بعدها طرح عملیات و بعضاً فرماندهان، شاگردان او بودند.

حسن باقری نه تنها یک فرمانده و استاد که یک رجُلِ کهنه کار جنگ بود که در تمام ابعاد نظامی با تجربه و ماهر شده بود.»(۴)

۱- مأخذ ۱۷، صص ۱۳ - ۱۲.

۲- مأخذ ۱۷، صص ۹ - ۸.

۳- مأخذ ۱۷، ص ۵۰.

۴- مأخذ ۱۷، ص ۱۳.

فرماندهی

توانمنـدی حسن بـاقری تنهـا مختص به درک او از مسائـل اطلاعاتی یا علاقه اش به چنین موضوعاتی نبود، بلکه در هر موردی که مقـدمات و زمینه ی آن فراهم می شـد اسـتعداد ذاتی اش امکان رشد و ظهور می یافت؛ از جمله مواردی که وی توانمندی خود را در انجام آن به خوبی اثبات کرد، مهم ترین

مسئولیت جنگ یعنی "فرماندهی" بود.

غلامعلی رشـید دربـاره ی این ویژگی حسن بـاقری می نویسـد: «هر کس او را در مـاه های اول جنگ (۳ الی ۶ مـاه اول سال ۱۳۵۹) می دیـد بـاور نمی کرد که در آینـده یی کم تر از یـک سـال، یکی از لایـق ترین و با تـدبیرترین فرمانـدهان نظامی در جنگ بشود.(۱) پس از گـذشت چند ماه از حضور در جبهه ها، قدرت فرماندهی او در عملیات (فرمانده کل قوا، خمینی روح خـدا) نمایان شـد. در این عملیات پس از ۵/۳ کیلومتر پیشـروی و احـداث خاکریز به علت زخمی شدن رحیم صـفوی فرمانده عملیات، وی هـدایت عملیات را بر عهـده گرفت و به رغم تلاش دشـمن و پاتک های متعـدد تا روز هشـتم خط را محکم نگه داشت و مـانع سـقوط آن شـد. بعـد از این عملیات بود که حسن باقری به اصـطلاح درخشـید و نشان داد که فرمانـدهی لایق و کاردان است. این لیاقت را در تـدابیر و اجرای عملیات های چهارگانه ی دوره ی عقب رانـدن دشـمن از جنوب (عملیات های ثامن الائمه(ع)، طریق القدس، فتح المبین و بیت المقدس) در حد اعلی نشان داد.»(۲)

عملیات ثامن الائمه(ع)

در اولین عملیات گسترده، فرمانـدهی نیروهای سـپاه در سه محور اصـلی دارخوین، فیاضـیه و ایسـتگاه ۷ به ترتیب به عهـده ی حسن باقری، رحیم صفوی و غلامعلی رشید بود و در مقر فرماندهی اصلی سرتیپ ظهیرنژاد و یوسف کلاهدوز حضور داشتند.

غلامعلی رشید درباره ی نقش حسن در طراحی و فرماندهی عملیات ثامن الائمه(ع) در محور دارخوین که موجب موفقیت در کل عملیات ثامن الائمه(ع) شد، می نویسد:

«مهم ترین و فعال ترین محور این عملیات، محور دارخوین بود. و این راه کار حمله با راهنمایی های حسن باقری پیدا شد. وی مأموریتش را با کمال میل پذیرفت و یک هفته قبل از شـروع عملیات به آن جا رفت و همه چیز را از جزء تا کل بررسـی کرد؛ برای گردان ها سـخن رانی کرد، برای تمام فرمانـده گردان ها و گروهان ها شـخصاً کالک عملیاتی تهیه کرده بود و با تحرک فراوانی که داشت با جنب و جوش تمام به همه جا و همه ی قسـمت ها سرکشـی کرد و عملیات را به نحو احسن آماده ی اجرا کرد و چون به امر شـناسایی اهمیت می داد، چندین بار تا چند قدمی خطوط مقدم دشـمن به هم راه گروه های شـناسایی پیش رفت و از نزدیک شخصاً نظارت کرد تا مطمئن گردید که نیروها قادرند از محورهای مطمئنی برای حمله به دشمن عبور کنند، به حق کار صـحیحی بود. وی با این کارش باعث شـد که هـدایت عملیات را در نبرد ثامن الائمه(ع) از محور دارخوین به نحو احسن انجام دهد. چون جزئیات مانور و جزئیات راه کارهای گردان ها و حتی گروهان ها را نیز می دانست و با تسلط در شب

عملیات به فرمانده گردان ها و حتی گروهان ها فرمان می داد و هر کجا و در هر محوری مشکلاتی به وجود می آمد و عملیات لحظه یی متوقف می شد با تسلطی که بر زمین منطقه و آرایش یگان های دشمن و احتیاط های دشمن داشت نیروها را راهنمایی می کرد، تذکر می داد و ترغیب و تشویق می کرد و لحظه یی از هدایت باز نمی ماند. تا صبح عملیات نیروهای این محور، قوای دشمن در شمال منطقه ی عملیات را دور زده و از پشت رده ی سوم نیروهای عراقی سر درآورده و با بستن عقبه ی نیروهای عراق در پل قصبه و کمک به دو محور دیگر برای بستن پل دوم دشمن روی کارون (حفار) باعث فروپاشی نیروهای دشمن در شرق کارون شد.

۱- مأخذ ۱۷، ص ۱۰.

۲- مأخذ ۱۷، صص ۳۱ - ۳۰.

فردای روز عملیات با کمکی که نیروهای تحت امر حسن باقری به محورهای جنوب منطقه ی عملیات کردند، پل حفار خیلی سریع تر به کمک نیروهای دارخوین (تیپ۱۴ امام حسین(ع) و تیپ۳ لشکر۷۷) سقوط کرد و دشمن به طور کامل نابود شد و ساعت ۱۰:۵ صبح بود که هم دیگر را در کنار کارون دیدیم. برادر باقری فانسقه یی به کمر بسته و با تجهیزات که به هم راه داشت سر و وضعی کاملاً

جنگی پیدا کرده بود. به اتفاق رحیم صفوی در ۵۰۰ متری حاشیه ی کارون حاضر شدیم.»(۱)

در واقع، موفقیت در محور دارخوین عامل موفقیت نظامی در دو محور دیگر و در نهایت در کل عملیات ثامن الائمه(ع) بود و همان طور که پیش تر گفته شد طرح، فرمانده و مجری عملیات در این محور حسن باقری بود.

عملیات طریق القدس

کارشناسان نظامی ارتش در براوردهای توان دشمن و بررسی منطقه ی عملیاتی طریق القدس، امید کمی به موفقیت نیروهای خودی داشتند و فرماندهان سپاه نیز جنگ سختی را پیش بینی می کردند. در دوره ی کسب آمادگی و انجام شناسایی، حسن باقری راه کاری را پیشنهاد کرد که به نظر غیر ممکن می آمد، اما سرانجام اصرار، هدایت و اقدامات عملی وی برای شناسایی مسیر به پیدا شدن راهی برای احداث جاده در مناطق رملی و غیر قابل عبور غرب تپه های الله اکبر انجامید. این اقدامی بود که دشمن نیز آن را باور نداشت.(۲)

در نتیجه ی این اقدامات، نیروهای خودی ۳ ساعت پس از آغاز عملیات با تصرف رده های اول تا سوم دشمن در شمال کرخه، مقر توپ خانه ی عراق را به طور کامل تصرف کرده و یک گردان کامل توپ خانه شامل ۱۹ قبضه توپ ۱۵۲ میلی متری را به غنیمت گرفتند و با استفاده از همین موفقیت فردای آن روز بستان را تصرف کردند و باقی مانده ی ارتش عراق ناگزیر به فرار از منطقه تا پشت رودخانه ی سابله شد.

روایت غلامعلی رشید از نقش حسن باقری در عملیات طریق القدس این گونه است:

«راه کاری که نیروهای رزمنده از آن بر علیه دشمن استفاده کردند و در شمال رودخانه ی کرخه دشمن را محاصره و منهدم کردند، صرفاً از فکر حسن باقری سرچشمه می گرفت و او بود که ابتدا به گروه های شناسایی لشکر۱۴ امام حسین(ع) و گروه های شناسایی منطقه ۴ (خراسان) این راه کار ناشناخته را گوشزد کرد و خودش نیز چندین بار مسیر را با پای پیاده طی کرد و مرتباً نیز در طول مدت شناسایی پیشرفت کار را شخصاً بررسی می کرد و راهنمایی های لازم را انجام می داد تا بعد از گذشت مدتی، کار به نحو احسن نتیجه داد و راه نمایان گشت و او پیدا کردن این راه کارها را فرج خداوند می دانست. بعد از آن در اولین جلسه ی بحث [درباره ی] مانور، باقری راه کار پیدا شده را که در نگاه اول به دلیل مشکلات زیاد و غیر معمولی بودن پذیرفتنش سخت بود، مطرح کرد. پیشنهاد داد و به منظور استفاده کردن از آن راه کار اصرار ورزید. تنی چند از فرماندهان ارتش نمی پذیرفتند یا به سختی می پذیرفتند، از جمله فرمانده یکی از تیپ های زرهی در آن محور بود و سخت

بود که بپـذیرد و بـا ناامیـدی به راه کار پیشـنهادی در جلسه گوش می داد و در پایان جلسه نیز برادر باقری در جمعی کوچک تر، مدت زمان زیادی طول کشید تا مطلب را به ایشان تفهیم کرد و تا حدی افکارش را از ناامیدی خارج کرد.(۳)

مشکل مهم این فرمانده تیپ آن بود که دنبال گره مواصلاتی(!) دشمن می گشت. سؤال می کرد از

۱- مأخذ ۱۷، صص ۳۲ - ۳۱ و ۳۵.

۲- اسـناد به دست آمـده از دشـمن در عملیـات های بعـدی و حتی کتاب هایی که پس از جنگ برخی افسـران عراقی نوشـتند همگی حکایت از این داشت که عراقی ها بر این باور بودنـد که به دلیل غیر قابل عبور بودن زمین رملی این منطقه، ایران برای دست یافتن به تنگه ی چزابه با استفاده از هلی کوپتر، نیرو و چترباز در این منطقه پیاده کرده است.

۳- مأخذ ۱۷، صص ۲۱ - ۲۰.

برادر بـاقری مـا بایـد ببینیم گره مواصـلاتی دشـمن کجاست تا بتوانیم راه کارمان را بهتر انتخاب کنیم. برادر باقری گفت: گره مواصلاتی شیب است و چزابه است و شما با استفاده از این راه کار این گره را فلج خواهی کرد.(۱)

فرمانده تیپ سوم از لشکر زرهی اعتقادی به این نوع مانور (تک احاطه یی یک طرفه) نداشت و لذا

بحث در قرارگاه به مناقشه یی در فضای بحث های تخصصی عملیاتی کشیده شد. باقری پیشنهاد داد که نیاکی [شهید] فرمانده لشکر۹۲ زرهی به هم راه این جانب و خودش از منطقه ی رملی و دیدگاه های مسلط بر دشمن شناسایی به عمل آورند و اگر در این شناسایی نیاکی به اطمینان رسید، طرح عملیاتی به تصویب برسد.

من [رشـید] به هم راه باقری شب به قرارگاه تاکتیکی لشـکری که نیاکی عهده دار فرماندهی آن بود در شـمال کرخه، رفتیم و شب را در آن جا خوابیـدیم که صـبح زود به منطقه ی مورد نظر حرکت کنیم. صـبح که برای نماز بلند شدیم، نیاکی را آماده در حالی که پوتین و لباس نظامی بر تن داشت جلو قرارگاه مشاهده کردیم که قدم می زد.

بعد از نماز صـبح، با یک دسـتگاه جیپ میول حرکت کردیم. گاهی که جیپ در رمل ها از حرکت می ایسـتاد - باقری راننده بود - نیاکی ۵۸ سـاله، بلافاصـله به پایین می پریـد و خودرو را هل می داد. در طول مسـیر هم برادر باقری مرتباً با لحنی که بر واقعیات و توکل بر خدا آمیخته و مبتنی بود و با روحیه یی امیدوارکننده، تشویق می کرد و بر راه کار پیشـنهادی اش که نتیجه ی زحمات شـبانه روزی برادران پاسـدار بود، اصـرار ورزید. بالاخره به دیدگاه ها رسـیدیم. سـیدعلی حسـینی [شـهید] از روی زمین و باقری از روی نقشه و زمین دقیق توضیح می دادند و نیاکی با قرار گرفتن در دیدگاه با دوربین تجهیزات و نوع آرایش دشـمن را نگـاه می کرد، وقتی به دیـدگاه سوم که در عمق و مسـلط بر منطقه ی عمومی تنگه ی چزابه بود رسـیدیم، نیاکی به زمین منطقه نگـاهی کرد، روی رمل ها غلتی زد و در حالی که پشت به رمل ها به حالت نیمه نشسـته قرار داشت گفت: "برادر رشید، من پذیرفتم!..."

برگشتیم و شب به قرارگاه فرماندهی در اهواز رسـیدیم. نتیجه ی شناسایی ها گزارش شد و این جمله یی بود که نیاکی خطاب به صـیاد بر زبـان جـاری کرد: "قربـان من قبـول کردم - مـانور عملیـات به این شـکل که سـپاه پیشـنهاد می دهـد موفق خواهد بود."(۲)

باید این مطلب را در تاریخ جنگ نوشت که راه کاری که در عملیات طریق القدس از آن نیروها اسـتفاده کرده و دشـمن را به طور کامـل محاصـره کردنـد و حتی نیروها از ۱۰ کیلومتری غرب قرارگاه فرمانـدهی تیپ دشـمن سر درآوردنـد و از نیروهای دشـمن تنهـا فرمانـده تیپ توانست فرار کنـد و دشـمن به طور کامـل نـابود گشت و یک گردان کامل توپ خانه ی ۱۵۲ میلی متری شامل ۱۹ قبضه ی سـالم دست رزمنـدگان افتـاد؛ راه کار ابتکاری حسن باقری بود و طراح، فرمانـده و مجری عملیات در این محور که موجب موفقیت در کل عملیات و آزادی بستان شد، شخص حسن باقری بود.

بعـدها که مـدارک به دست آمـده در عملیات طریق القـدس از دشـمن ترجمه شـد، معلوم گردید که دشـمن تمام راه کارهای

احتمالی را بررسی کرده بود و مقاصد تعرضی ما را خوانده بود و نحوه ی نبرد خودش را به کلیه ی تهدیدهای احتمالی ما طرح ریزی کرده بود و برای هر قسمت از یگان هایش دستور عملیاتی صادر کرده بود و تنها همان راه کار که مورد استفاده ی نیروهای خودی قرار گرفت را بررسی نکرده بود، که همان راه کار نیز دشمن را نابود کرد. "الذین جاهدوا فینا و لنهدینهم سبلنا".»(۳)

عملیات فتح المبین

روایت رشید از نقش و جایگاه حسن باقری در عملیات فتح المبین که به آزادسازی زمین های شمال خوزستان انجامید و نیز عملیات بیت المقدس (آزادسازی خرمشهر) چنین است:

«در فتح المبین حسن باقری فرماندهی قرارگاه نصر را به عهده داشت که نیروهای تحت فرمانش دو

۱- مأخذ ۱۷، صص ۲۵ - ۲۴.

۲- سند شماره ۱۴۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: کنگره ی احیاء تفکر و اندیشه ی شهید حسن باقری، صص ۴ - ۳.

۳- مأخذ ۱۷، صص ۲۵ - ۲۳.

تیپ پیاده ی سپاهی بودند و هدف هایی را که بایستی تأمین کنند ارتفاعات علی گره زد بود و گشودن محور اصلی یعنی جاده ی آسفالته، جسر نادری دهلران و سقوط تپه های کوت کاپون. در طرح ریزی مانور، تصرف ارتفاعات ابوصلیبی خات (رادار) از طرف رودخانه ی کرخه مشکل به نظر می رسید و از طرفی پیش بینی می شد که از نیروهای تحت فرمان قرارگاه نصر بهترین بهره گیری را برای استفاده از

موفقیت می توان نمود و حتی در سقوط ارتفاعات ابوصلیبی خات از سمت قرارگاه نصر (سمت شمال) می توان تسهیلاتی ایجاد کرد و در نتیجه به دلیل اهمیت محور عملیاتی قرارگاه نصر و به خاطر فعال تر برخورد کردن این محور در مقایسه با سایر محورهای عملیاتی و تداوم عملیات از این محور، فردی که صلاحیت و لیاقت این امر را داشت به تدبیر فرماندهی کل سپاه، حسن باقری انتخاب گردید و در اثنای عملیات نیز همان گونه که انتظار می رفت چنین شد و حساس ترین و مهم ترین و عالی ترین محور عملیاتی، پیشروی از سمت قرارگاه نصر بود و چه خوب فرماندهی در رأس این قرارگاه فرمان می راند و دستور می داد و هدایت می کرد. مرحله ی یکم عملیات کاملاً به هدف هایش دست یافت. در مرحله ی دوم به دستور فرماندهی کل و با شناسایی سریعی که از جناح لشکر یک مکانیزه به کمک بهترین عناصر طرح و عملیات و اطلاعات - عملیات قرارگاه خودش و تیپ های عمل کننده به عمل آورد و نتیجه یی که این شناسایی داد، نور امید و فرج در دل همه ی فرماندهان ایجاد شد و فرماندهی کل با انعطاف سریعی که در طرح عملیات ایجاد کرد، دستور ادامه ی عملیات از سمت قرارگاه نصر داده شد و ارتفاعات رادار سقوط کرد. شب عملیات پیش او بودم، صبح ساعت ۸ هم راه نیروهای عمل کننده به ارتفاعات رادار رفتیم و او سوار بر خودرو به هم راه عناصر قرارگاهش را به صورت سیار هدایت می کرد و بدین گونه بود که او یک بار دیگر برای اسلام و لشکریان اسلام عزت آورد و با تصرف تنگه ی رقابیه و سقوط ارتفاعات ابوصلیبی خات (رادار) باعث انهدام و به اسارت درآوردن نیروهای لشکر یک مکانیزه و ۴ تیپ تحت امر آن شد.»

عملیات بیت المقدس

«[در این عملیات] حسن باقری همچنان فرماندهی قرارگاه نصر را برعهده داشت، با این تفاوت که یک تیپ به نیروهای تحت فرمانش اضافه شده بود و هدف قرارگاه نصر تصرف و تأمین خرمشهر بود که مرحله ی یکم را با موفقیت هدایت کرد و در مرحله ی دوم، سخت ترین لحظات عمرش را گذراند و به قول برادر باقری اگر زمین دهن باز می کرد، در آن فرومی رفت.

یگانی از نیروهای تحت فرماندهی اش که عملیات را از جاده ی آسفالته ی اهواز - خرمشهر به سمت مرز ادامه می دادند در پیشروی، جناح نیروهای عمل کننده در خطر تهاجم دو تیپ زرهی و یک تیپ مکانیزه افتاد و طوری صحنه ی عمل سخت شد و نیروهای پیاده با انبوهی از تانک و نفربر درگیر شدند که همه ی عناصر حمله ور مجبور به دفع این خطر شدند و فرماندهان گردان ها و تیپ ها شخصاً آر.پی.جی. برداشتند و به جنگ تانک ها رفتند. فرماندهان گدها و تیپ ها تماس می گرفتند و فشار را که لحظه به لحظه زیادتر می شد به فرمانده لشکرشان [گزارش می دادند] و بعد نیز مستقیماً با حسن باقری تماس گرفتند و کسب تکلیف کردند. وی با صلابت تمام دستور مقاومت داد و به فرماندهان گدها تکلیف کرد که شخصاً بجنگند و در پایان نصر و پیروزی نصیب شد. ۲ تن از فرماندهان گدها تحت فرمانش و یک فرمانده تیپ (برادر وزوایی) به افتخار عظیم

شهادت نائل شدند، ولی در جبهه ی اسلام هیچ گونه سستی ایجاد نشد و ۲ تیپ زرهی دشمن و یک تیپ مکانیزه ی دشمن نیز چنان در فشار فرمانده رده ی بالاتر بودند که فرماندهان تیپ ها اقدام به جنگ سختی کردند، به طوری که فرمانده یکی از تیپ ها کشته شد و معاونت تیپ۲۴۰ مکانیزه ی دشمن زخمی شد و اسیر گشت. در آن روز برادر حسن باقری با توکلی بی نظیر و با روحیه یی عالی فرماندهی کرد. در مرحله ی سوم این عملیات نیز نیروهای قرارگاه نصر دشمن را از ناحیه ی شلمچه محاصره کردند و با این تدبیر بی سابقه خرمشهر فتح

گردید.(۱)»(۲)

نگاه استراتژیکی نظامی حسن باقری به جنوب

فتح الله جعفری در این باره نوشته است:

«گفت و گوی برادر محمد بروجردی (فرمانده سپاه کرمانشاه) با حسن باقری درباره ی عملیات در غرب [چنین است]:

[محمد] بروجردی: "ما می توانیم در ارتفاعات دوپازا در سردشت و همچنین در منطقه ی پیرانشهر عمل کنیم."

[حسن] باقری: برادر بروجردی، جنگ ما با صدام فقط در جنوب است باید روی "بصره"، "فاو"، "العماره"، "نشوه"، "تنومه"، "حلفائیه" و حتی "ام القصر" برنامه ریزی کنیم. جنگ در غرب و گرفتن شهرهای غرب به درد نمی خورد و در سرنوشت جنگ تعیین کننده نیست. از این پیشنهادها به برادر محسن رضایی، [فرمانده کل سپاه] نده، زیرا جنگ ما در جنوب است. ما از مهران بالاتر اصلاً نباید برویم.

راه مواصلاتی عراق به خلیج فارس، هم مرز شدن با کشورهای عربستان و کویت این یک استراتژی دفاعی نظام[ی] است." حسن باقری در جلسه ی پادگان گلف بعد از عملیات ثامن الائمه(ع) گفت: "باید زمینه یی فراهم شود که فرمانده کل سپاه و ستاد مرکزی در جنوب حضور داشته باشند. جنگ را از تهران نمی شود هدایت کرد."»(۳)

شخصیت اخلاقی حسن باقری

حسن باقری علاوه بر برخورداری از توانمندی ها و قابلیت های یک فرد نظامی، تحت تأثیر حال و هوای معنوی انقلاب اسلامی، ویژگی های اخلاقی خاصی داشت.

غلامعلی رشید در مورد این جنبه از شخصیت شهید حسن باقری می نویسد:

«بعضی از برادران اسلامی و ایمانی هستند که آن قدر محاسن شان زیاد است و خیردار هستند که در یادها و خاطره ها مثل بهاری می مانند که آدم از دیدن و بودن در کنار این برادران لذت می برد و وجودشان همه خیر و خوبی و نورالهی است. آدمی از بودن در کنار این برادران رنگ می گیرد، رنگ ایمان و تقوا را... و بازهم بعضی از برادران خصوصیات اخلاقی شان بارز و انسان ساز است و در محیطی که زندگی می کنند بذر نیکی می پاشند و وجودشان یک پارچه نور است و نمونه ی مؤمنان خدا هستند و برادر شهیدمان این گونه بود. برادر حسن خصوصیات زیادی از مؤمنان و متقیان در راه خدا را داشت و در محیط کار خصوصاً با برادرانی که مسئول شان بود، آدم ها را می ساخت، از برخوردهای

۱- غلامعلی رشید در مورد پیشرفت سریع حسن باقری در پذیرش مسئولیت های بالاتر در سپاه می نویسد: «در پایان عملیات

رمضان که درست یک سال از فرماندهی برادر حسن در صحنه های جنگ جنوب می گذشت و بسیار با تجربه تر و کارآزموده تر از سابق شده بود، از طرف فرماندهی کل سپاه به فرماندهی قرارگاه کربلا و جانشین فرماندهی کل در این قرارگاه منصوب گردید و این رشد سریع نشانه ی لیاقت و توان برادر باقری بود که در مدت کوتاهی به سرعت لیاقت پذیرفتن مسئولیت های بزرگ تر و سنگین را داشت و پیش بینی می شد که بعد از عملیات محرم قادر خواهد بود بعد از گذشت حدود ۲ سال و نیم از جنگ و فعالیت و تلاش شبانه روزی و خستگی ناپذیری، یکی از مسئولیت های زمینی یا دریایی را فرماندهی کند و برای فرماندهی نیروی دریایی سپاه سرداری لایق و با تدبیر بود و سپاه نیز در نظر داشت که برادر شهیدمان را به این مسئولیت معرفی کند که خداوند شهادت را نصیبش کرد.» (دفترچه ی راوی ۴۱۱ مرکز مطالعات و اسناد دفاع مقدس: دست نوشته های "غلامعلی رشید" درباره ی "حسن باقری"، بهمن ۱۳۶۱، ص ۴۱.)

۲- مأخذ ۱۷، صص ۳۹ - ۳۷.

۳- مأخذ ۱۸.

روزانه گرفته تا نحوه ی مسئولیت دادن و مسئولیت خواستن و هدایت عملیات و سخن رانی ها و دعاها و... و باید گفت که برادر حسن مجموعه ی خصوصیات زیر را داشت و برای هر کدام باید شرحی جداگانه نوشت که چه میزان در عمل با داشتن این همه محاسن، در راه خدا خدمت کرد.

متشرع بود و نه تنها از غیبت پرهیز می کرد، بلکه مستمع جریانات بدی که اتفاق افتاده بود و به

• عینه خیلی ها در سطح جامعه دیده بودند نیز نبود.

• توکل بی نظیر داشت.

• هوش و استعداد فوق العاده یی داشت و بسیار هوشیار و زیرک و دانا بود. تدبیر داشت و شخصی مبتکر بود.

• عاقل و فهمیده بود و روی این اصل متعادل بود و تعادل داشت.

• شجاع بود.

• صبر و حوصله ی زیادی در عمل از خود نشان می داد و تحمل بسیاری از رنج ها و مشکلات را در جنگ و در غربت و هجرت داشت.

• آینده نگری خوبی داشت و مخصوصاً در جنگ همیشه چند قدم جلوتر و شرایط سخت تر را مد نظر داشت و از الآن به فکر چاره اندیشی بود.

• در جنگ مدام در سازمان نیرو و طرح های عملیاتی و امور پشتیبانی در فکر تحول و دگرگونی بود که البته ریشه در تدبیر و قوه ی ابتکار برادر حسن داشت.

• در نویسندگی و گزارش گری نیز دستی قوی داشت و در سخن گفتن رسا و شیوا حرف می زد و مستمع را جذب می کرد.

باید در شرح خصوصیات فوق با نمودهای عینی و با کمک گیری از برادران هم رزم، مطالب زیادی نوشت.

مجموعه خصوصیات ذکر شده است که یک فرد را در صحنه ی جنگ لایق فرماندهی سربازان اسلام می کند والاّ هر کدام به تنهایی اگر در فردی باشد، مثل "شجاعت" زیاد، ولی تعادل و تدبیر در کنارش نباشد نقص است و در مقاطع حساس جنگ که نیاز به تفکر و درایت و تدبیر است مشکلات عظیمی حاصل می شود و برادر حسن مجموعه خصوصیاتی داشت که می توانست فرماندهِی نیروهای رزمنده ی اسلام را عهده دار شود، توکل داشت تا همیشه در جریان رزم و جنگ با کفار و دشمنان خدا و اسلام هم راه تدبیرش و هم راه تلاش و فعالیت های بی دریغ و شبانه روزی اش و مایه گذاشتن از جانش یک لحظه از فکر خداوند قادر و متعادل غفلت نورزد و خداوند رب العالمین چنین بنده ی زحمت کش و فعالی را قطعاً یاری

خواهد کرد و یک لحظه او را به خودش وا نمی گذارد.

• تدبیر داشت و با این قوه ی الهی در صحنه ی جنگ سعی داشت که با زحمت فراوان با بحث و مشورت و تفکر و دیدن به بهترین راه کار برسد و در رزم تدبیری عالی به کار گرفته شود.

• هوشیار و زرنگ و چالاک بود تا بتواند در هر جای حساس و غیر منتظره با حواس جمعی چاره یی بیندیشد و در تدبیر اتخاذشده از قبل انعطافی ایجاد کند و گره عملیات را باز کند و صحنه را به نفع نیروهای اسلام از چنگال سربازان کافر تغییر دهد.

• تعادل داشت برای ثبات روحیه های باخته و احیاناً اگر تزلزلی در گوشه یی از جبهه یی به وجود آید و به یاری صحنه های سخت بشتابد و ترغیب و تشویق کند - در جنگ تعادل و داشتن روحیه ی رزم، بی اندازه نیاز است(۱)

شهدایی مانند برادر عزیزمان حسن چیزی نداشتند که از خود به جای بگذارند. از مال دنیا ماترکی مختصر از خود به جای گذاشت و هر آنچه داشت تقوی بود و با این توشه به ملاقات خداوند رفت. پس از شهادتش شب بعد به اتاقی که در دزفول در آن زندگی می کرد رفتم، اتاق کوچکی بود در منزل برادر رئوفی (پاسدار و فرمانده لشکر ۷ ولی عصر(عج)) که منزل را او کرایه کرده بود و ۳ اتاق کوچک داشت. وسایل زندگی برادر باقری در آن اتاق محدود می شد به یک عدد زیلو و ۲ پتو و چند لباس

۱- مأخذ ۱۷، صص ۴۷ - ۴۵.

بچه گانه برای تنها فرزنـد پنـج ماهه اش، گریه ام گرفت، وضو گرفتم و دعای عدیله را که شاید نیازی به آن نداشت و ثوابش به خودم برمی گشت، خوانـدم و به یاد عظمت و بزرگواری این فرمانـده عزیز سپاه اسـلام افتادم که در نهایت قناعت زنـدگی کرد و از دنیا رفت، در حالی که با دستانی پر خداوند را ملاقات کرد و توشه یی که از دنیا با خود به هم راه برد تقوی بود، که «انَّ خیر الزّاد التقوی.» امام علی(ع)

در این زمینه خانواده اش خوب می توانـد زنـدگی زاهدانه ی برادر حسن را ترسـیم کند. خداوند به ایشان صبر و تحمل زینبی دهد ان شاءالله...

برادر بـاقری یـک سپاه بود!. در سپاه پاسـداران انقلاب اسـلامی بعضـی از برادران فعال و متفکر و ایثارگر با سابقه ی طولانی خدمت در سپاه و با اندوخته ی بسـیار زیادی از تجربه که در عمل کسب شده و با فهم و مدیریتی که دارند چنان درجه یی از اهلیت و شأنیت پیدا می کنند که واقعاً یک سپاه می شوند برای سپاه و برادران شهید بزرگواری همچون کلاهدوز، بروجردی و بـاقری از آن جمله انـد. این گونه برادران بـا روح متعـالی و قلوبی صـیقل داده شـده در کوران حوادث و رنـج ها و دردها و عملیات ها با شـرح صدری فوق العاده و با چهره یی گشاده برای انقلاب یاوری بزرگ هسـتند و هر کدام شان عصاره ی سـپاه هستند.

برادر حسن با ۲۸ سال سن و ۴ سال [حضور] در سپاه که فقط ۵/۲ سال آن را در جنگ شـرکت داشت، فرماندهی لایق برای سپاه اسـلام بود که آینـده ی بسـیار درخشانی داشت. این برادر جوان، ۲۸ ساله بود ولی تـدبیر و خردمنـدی یک فرمانده پیر را دارا بود که با شـجاعت و صـلابتی که داشت می توانست اسـلام را در صـحنه های جنگ در سرزمین های دیگری علیه کفر و ظلم گسترش دهد و تعالی بخشد.(۱)

فرمانـدهی می تواند در لحظات سـخت درگیری روحیه ی خود و یارانش را حفظ کند که قلبی مطمئن و روحی متعادل داشـته باشـد تـا بـا حرف زدنش و جنگیـدنش حتی نگاه های دور از هرگونه اضـطراب و آرامش بخشـش بتوانـد در دل های یاران و اطرافیان امید ایجاد کند و برادر شهیدمان از این گونه فرماندهان بود.

و نیز برادر باقری شـجاع بود و با شـجاعت و جسارتی که داشت در محل ها و مناطق پرخطر صـحنه ی نبرد و در خطوط مقـدم جبهه که هر لحظه انسـان به شـهادت دعـوت می شود، حضور پیـدا می کرد و از نزدیـک مسائـل جنـگ را بررسـی می کرد و خصوصـاً شـجاعت فرمانـده آن جـا می توانـد مفیـد واقع شود که در لحظـات حسـاس بـا حضور در کنـار رزمنـدگانش بتواند راهنمـایی هـای لازم را ارائه دهـد و مجموع این خصوصـیات در وجود برادر بـاقری بود که توانست در مـدت جنگ آن همه عزت برای اسلام عزیز ایجاد کند.(۲)

سخن رانی هـای برادر باقری بسـیار شـیرین و شـنیدنی بودنـد. لحن سـخنش گیرا و رسا بود و مستمع را از هر قشـری (مردمی، بسیج، پاسـدار، فرمانـدهان زیردست و حتی فرمانـدهان بالادست و وزیر و نماینده و روحانی و...) جذب می کرد و سـخنانش

بیش تر تجلیلی بودند تا شعاری و خصوصاً برای بچه های بسیج که بسیار آن ها را عزیز می داشت و حرمت و عزت آن ها را همیشه در کلامش و رفتارش حفظ می کرد و رعایت می کرد، طوری حرف می زد که مطالبش برای همه قابل فهم بود و به اصطلاح شیرفهم می کرد. ... و یاد دارم همیشه سفارش می کرد که جهت توجیه مسائل جنگ و مشکلات و گرفتاری ها و آگاهی برادران شجاع بسیج که بسیار آن را دوست می داشت سخن رانی کنیم و خودش در فرصت های مناسب به این کار اقدام می کرد و علاوه بر آن جالب این جا بود که می گفت: "می خواهم بروم برای بسیجی ها صحبت کنم تا خودم روحیه بگیرم." بسیار خاضع بود و فروتنی می کرد نسبت به برادران بسیج و از جنگیدن برادران بسیجی با عظمت تمام یاد می کرد و هم خوشحال می شد لذت می برم و هم گریه می کرد و گریان بود(۳)

۱- مأخذ ۱۷، صص ۴۴ - ۴۳.

۲- مأخذ ۱۷، ص ۴۸.

۳- مأخذ ۱۷، صص ۳۳ - ۳۲.

روزشمار جنگ یکشنبه ۱۰ بهمن ۱۳۶۱ ۱۵ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۳۰ ژانویه ۱۹۸۳

۴۳۰

حمله ی ارتش عراق به منطقه ی عملیاتی محرم ناکام ماند. همچنین دو هواپیمای دشمن در اسکله ی البکر و الامیه سرنگون شدند.

نیروهای عراقی با به کارگیری نیروهای زرهی در منطقه ی عملیاتی محرم در دو مرحله دست به عملیات زدند، اما با هوشیاری و پدافند به موقع نیروهای خودی و پشتیبانی آتش توپ خانه پس از چندین ساعت مهاجمان مجبور به عقب نشینی شدند. از تلفات نیروهای دشمن آمار دقیقی در دست نیست.

بنا بر اطلاعیه ی ۱۱۹۹ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، جنگنده های نیروی هوایی در ساعت ۱۱:۴۵ و ۱۱:۴۶ امروز، ۲ فروند هواپیمای عراقی را در منطقه ی اسکله ی البکر و الامیه(۱) هدف قرار داده و سرنگون کردند و سپس اقدام به بمب باران این دو اسکله کردند که بر اثر آن خسارت های فراوانی به آن ها وارد شد.(۲)

۴۳۱

اقدامات افراد مسلح وابسته به گروه ها در غرب کشور از جمله اجرای عملیات کمین؛ حمله به خودرو سپاه و گروگان گیری تلفات و خساراتی به بار آورد. امروز همچنین ۲ تن از افراد حزب دمکرات دست گیر شدند.

۱. ساعت ۱۴، دو خودرو تویوتای سپاه در محور سنندج - دیواندره بعد از تونل دوم در حوالی روستای عباس آباد، به کمین نیروهای مسلح گروه های ضد انقلاب افتادند.

پس از شروع درگیری، پیش قراولان یک ستون ارتش، که از سقز عازم سنندج بودند،

۱- گفتنی است که این اسکله ها در جنوب جزیره ی فاو، در خلیج فارس قرار دارند و پس از شروع جنگ تحمیلی و قطع صادرات نفت عراق از این اسکله ها - که تنها پایانه ی صدور نفت عراق از خلیج فارس محسوب می شدند - عراق از آن ها به عنوان پایگاه نظامی استفاده می کرد.

۲- روزنامه ی کیهان، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۴؛ و - روزنامه ی کیهان، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۴، گزارشی از خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از اطلاعیه ی ستاد مشترک ارتش؛ و - سند شماره ۶۴۳۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۱۰/۱۱/۱۳۶۱.

به محل حادثه رسیدند، آن ها نیز به کمین افتادند. با رسیدن این نیروها (ستون ارتش) و شدت گرفتن درگیری ها، مهاجمان که متحمل تلفاتی شده بودند مجبور به عقب نشینی شدند. در این حادثه ۲ تویوتای سپاه آتش گرفت و ۳ تن از سرنشینان آن به شهادت رسیدند، از نیروهای ارتش نیز یک سرباز شهید و ۲ تن زخمی شدند(۱)

۲. بر اساس گزارش ژاندارمری، یک خودرو سپاه در منطقه ی شیخ سله در شمال غربی جوانرود، با آر.پی.جی. هدف حمله قرار گرفته و منهدم شد و ۴ تن از سرنشینان آن شهید و ۴ تن نیز زخمی شدند.(۲)

۳. در محور سردشت – پیرانشهر بین ساوان و منطقه ی آلواتان، نیروهای مسلح غیر قانونی ۳ نفر را به گروگان گرفتند که یکی از آن ها از اعضای ستاد پشتیبانی جهاد سازندگی بود(۳)

۴. یک گروه جوله (گشت) از جندالله سنندج که برای گشت زنی به محور سنندج – کامیاران اعزام شده بودند، در کمین نیروهای مسلح غیر قانونی افتادند که یک تن از آن ها شهید و یک تن نیز زخمی شد.(۴)

نیروهای سپاه کامیاران ۲ تن از وابستگان حزب دمکرات را دست گیر کردند و یک تن از افراد این حزب نیز خود را تسلیم و درخواست امان نامه کرد.(۵)

۴۳۲

با تلاش نیروهای خودی یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق دست گیر شد. همچنین حکم دادگاه انقلاب اسلامی ایلام درباره ی ۵ نفر از اعضای این سازمان اعلام شد.

یکی از اعضای تشکیلاتی و فعال سازمان مجاهدین خلق در ساری شناسایی و دست گیر شد. وی قبلاً به جرم مشابهی دست گیر شده بود، ولی به دلیل اظهار ندامت از اعمال گذشته ی خود و هم کاری با نیروهای سپاه و دادستانی بخشوده شده بود(۶)

با حکم دادگاه انقلاب اسلامی ایلام ۵ تن از افراد این سازمان به یک تا ۱۰ سال زندان محکوم شدند.(۷)

۴۳۳

امروز نمایندگان اصناف و بازاریان تهران با امام خمینی دیدار کردند:

امام خمینی در این دیدار ضمن اشاره به نقش بازار در مبارزات ضد استعماری در برهه های مختلف تاریخ معاصر و به ویژه پیروزی انقلاب اسلامی، سلامت مسئولان نظام را تأیید و بر تعهد، سابقه و عزم آن ها برای خدمت به کشور تأکید کردند. ایشان همچنین لزوم توجه به وضعیت جنگی و بحران فعلی کشور و مشکلاتی که در صورت

۱- سند شماره ۳۴۱۰۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به مقام استانداری استان کردستان، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۶۴۵۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۲- سند شماره ۲۷۰۳۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری باختران (رکن۲) به ژاجا (رکن۲)، ۱۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۳- سند شماره ۳۴۶۹۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی تیپ ۱ سردشت (رکن۲)، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۳۵۳۳۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴.

۵- سند شماره ۳۵۳۵۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۰۸۹۳۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار مناطق یازده گانه، مرکز اخبار رسانه ها (ارتباطات تبلیغات و انتشارات ستاد مرکزی سپاه)، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱ تا ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۶، به گزارش ستاد منطقه۳ سپاه؛ و - سند شماره ۰۸۹۳۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبرنامه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۴۰، ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴، به نقل از گزارش ستاد منطقه۳ سپاه پاسداران.

۷- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۱۶، ۱۰/۱۱/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴، ایلام - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۹/۱۱/۱۳۶۱.

پیروزی ارتش عراق برای کشور به وجود می آمد را یادآور شدند.

گله مندی از برخی افراد دست اندرکار داد و ستد؛ برشماری وظیفه ی حاد و حیاتی دولت در این دوره ی بحرانی و توقع منطقی از آحاد ملت به خصوص اصناف و بازاریان برای یاری دولت از دیگر محورهای سخنان امام در این دیدار بود.

بخشی از بیانات امام خمینی چنین است:

«متشکرم از این که امروز مواجه هستم با قشر متعهد اسلامی نمایندگان سراسر کشور از اصناف و بازرگانان و من امروز باید یک مقدار راجع به بازار صحبت کنم، یک مقدار هم راجع به دولت. آنکه راجع به بازار است، همه می دانید، می دانیم که بازار یکی از قشرهای عظیم متعهد به اسلام و در هر غائله ای که برای اسلام پیش آمده است، این بازار است که پیشقدم است. در قضیه تنباکو و حکم مرحوم میرزای شیرازی اعلی الله مقامه این بازار بود که هم راهی کرد و منتهی به قیام شد. بعضی از بازرگانان اصفهان، از قراری که نقل شده است یکی از بازرگان های معتبر بوده است، تمام تنباکوهایی که داشته است و آن وقت تاجر تنباکو هم گفته می شود بوده است - پس از حکم میرزا، آورد در میدان شاه و آتش زد و مشابه او بازارهای دیگر در تائید حکم میرزا در آنوقت قیام کردند، حتی شهید هم دادند و پس از آن، در طول مشروطیت و استبداد به صورت مشروطیت، باز در هر زمینه، این بازار است که پیشقدم است و هم راه با سایر قشرهای ملت از کارگران و کشاورزان و امثال اینها، مجاهده کرده است و مشکلات را تحمل کرده است و در پیشبرد مقاصد اسلام آنچه که توان داشته است، عمل کرده است و در این پنجاه سال سیاه که تاریخ ایران را سیاه کرد، سیاه تر از رژیم های سابق کرد، فشار بر بازار بسیار بود و بیشتر بود و از بازار آنها خیلی وحشت داشتند و لهذا یک وقت هم بنای بر این گذاشتند که این سقف ها را خراب کنند، از زیر این سقف ها خوف داشتند، لکن موفق نشدند. و در این نهضت، بازار یک حظ وافر در امور داشت از تعطیلی هایی که کرد، از اعتصاباتی که کرد، البته سایر قشرها هم سهیم بودند، لکن بازار هم یک قشر عظیم سهیم در این امر بود و در این جنگ هم، بازار هم در جبهه فرستاد و هم در پشت جبهه خدمت کرد. الان هم باز، بازار است که خدمت می کند و از اسلام عزیز و از جمهوری اسلامی نگهداری می کند.

همین نهضت و در همین قضایایی که همه شاهد بودید و شاهد بودیم، باز، بازار است که تعطیلات طولانی کرد و با تعطیلات طولانی و تظاهرات و اعتصابات و چیزهای دیگر از این نهضت پشتیبانی کرد. البته سایر قشرها هم همه بودند و خداوند همه را تأیید کند. این بازار است که از اول، پشتوانه احکام اسلام بوده است و حالا ـ هم هست و انشاءالله بعدها هم خواهد بود و امیدوارم که دولت توجه عمیق خاص بکند به

بازار و آنچه که از دست او برمی آید به این قشر متعهد خدمت بکند. آن شناختی که من از این متصدیان امور دارم که بعضی از آنها سال های طولانی با آنها بوده ام و از نزدیک ملاقاتشان می کرده ام و بعضی دیگر هم که در طول این خدمتی که مشغول بودند با آنها آشنا شدم. ما یکی، یکی از این ها را، البته به طور اجمال که مزاحم شما نشوم، به شما عرض می کنم. شما اگر گمان بکنید که در تمام دنیا، رئیس جمهورها و سلاطین و امثال این ها، یک نفر را مثل آقای خامنه ای پیدا بکنید که متعهد به اسلام باشد و خدمتگزار و بنای قلبی اش بر این باشد که به این ملت خدمت کند، پیدا نمی کنید. ایشان را من سال های طولانی می شناسم و در آن زمانی که اول نهضت بود ایشان وارد بود و به اطراف برای رساندن پیام ها تشریف می بردند و بعد از این هم که این انقلاب به اوج خودش رسید، ایشان حاضر واقعه بود همه جا، تا آخر و حالا هم هست. یک نعمتی خدا به ما، این است که داده.

مجلس مان را شما ملاحظه کنید، بسیاری از آنها را من از نزدیک می شناسم، یعنی سابقه طولانی دارند مثل رئیس مجلس و بسیاری از آقایان دیگر، و آنها را با تعهد و تعهد به اسلام و خدمتگزاری و هر چه توان دارند، آنها را می شناسم و در این طول مدتی که مجلس برپاست می دانم که همه اینها خدمتگزارند، در بین آنها من نمی توانم یکی را پیدا کنم که بتوانم بگویم که این، تعهد به اسلام ندارد. البته اختلاف سلیقه، اختلاف دید، اختلاف اجتهاد در هر قشری هست، در علما هم هست، در مجتهدین هم هست، در شما آقایان هم هست که اختلاف سلیقه دارید، اختلاف دید دارید لکن مشترکند در اینکه خدمتگزارند و همه می خواهند خدمتگزار باشند و در بین آنها من حتی یک نفر را نمی توانم بگویم که این یک نفر به اسلام خیلی علاقه ندارد، همه شان علاقه مندند با اختلاف سلیقه ای که دارند. و شورای نگهبان، این فقهایی که در آنجا هستند تمامشان را من از نزدیک سال های طولانی می شناسم که باید بگویم اینها را من بزرگ کرده ام آنها هم که حالشان معلوم است. و اما دولت آنها را هم بعضی از آنها که سال های طولانی من با آنها آشنا بودم، بعضی از وزراء و بعضی از آنها را در این مدتی که متصدی خدمت بودند، با آنها آشنا شدم و آنها را شناختم، اینها هم همه شان می خواهند خدمت بکنند. شما گمان نکنید که در بین آنها، یکی پیدا بشود که نخواهد خدمت بکند و آنچه که توان دارند این ها، هم توان خودشان را انجام می دهند و آنقدر که قدرت دارند عمل می کنند. قوه قضائیه هم که معلوم است اشخاصش، من از اول آشنا بودم به بسیاریشان و الان هم اشخاص معتبری در آنجا هستند، متعهدی هستند، لکن من تفصیل دیگر نمی خواهم بدهم.

من می خواهم حالا به شما آقایان گرفتاری،

بعضـی گرفتاریهـای اینها را، نه همه را، بعضـی گرفتاری هایی که دولت الان با آن مواجه هست عرض کنم تا ببینیـد که با این گرفتاری ها الان هم بسیاری از کارها را انجام داده اند و در سرتاسر کشور خدمت هایی کرده اند که در این پنجاه سال نشده است. این آیا سزاوار این نیست که ما تقدیر کنیم از آنها و تشکر؟ یک قضـیه ی الان قضیه جنگ است. شما شاید بعضی تان بدانند که جنگ در هر روز چقدر خرج دارد، چقدر مهمات می خواهد، چقدر مخارج روزانه است برای جنگ. دولت هست که متکفل این امور هست و مسئول این امور هست، هر روز مواجه با یک مشکلات عظیم است. می خواهـد که کامیون برای جنگ بفرستد راجع به خواربار که بایـد از اینجا به آنجا ببرند گرفتار است، بخواهد خواربار را بفرستد راجع به جنگ گرفتار است، معـذلک بـا تمـام قوا جنـگ را مقـدم می دارد. الان گرفتاری دولت به قـدری است که این بودجه هایی که ملاحظه می کنید اینها نمی تواند کار دولت را درست کند، این ملت است که باید درست کند.

امیرالمؤمنین با این کشوری که در معرض خطر است چه می کرد؟ همه افراد را می فرستاد جنگ با فشار، اموال اشخاصـی که ثروتمند بودند و اینها را می گرفت و می فرستاد و اگر نمی رسید عبای خودش را می داد، عبای من را هم می داد، کلاه شما را هم می داد برای حفظ کشور اسـلام، برای حفظ نوامیس خود این مردم. شـما می دانیـد که اگر خـدای نخواسـته صدام یک وقت دستش به تهران برسد چه خواهد کرد؟ برای شـما اموال می گذارد؟ برای شـما اعراض می گذارد؟ برای شما نفوس می گـذارد؟ می دانید چه خواهد کرد؟ می دانید که خطر دارد الان؟ خطر، صدام قابل آدم نیست، اما صدام و آنهایی که پشـتوانه او هسـتند، دولت هـایی که پشـتوانه او هسـتند، آنهایی که کمک می کننـد به آنها، قـدرت های بزرگی که اسـلحه می دهنـد، قدرت های بعد از او که آدم می فرسـتند، تجهیزات می فرستند و افراد می فرسـتند، خوب، یک همچو خطری الان برای ایران هست. آیا در یک همچو خطری که همه متوجه همه است، نه متوجه یک قشـری، خطر خوزستان متوجه همه جای ایران است، خطر خرمشـهر و آبادان و - عرض می کنم که - آنجاهایی را که آنها آنوقت در تصـرف داشتند و آن کردند که مغول نکرده بـود در طـول تاریـخ، این متـوجه به همه است. انصـاف است که در یـک همچـو وقـتی احتکـار بشـود، این ملت را در مضـیقه بگذارنـد؟ انصـاف است که در یـک همچو وقتی گرانفروشـی بشود که دولت به جـان بیایـد و نتوانـد درسـتش بکنـد، یـا باید کمک کرد به این دولت؟ تکلیف نداریم ما که کمک می کنیم؟ تکلیف شـرعی، این اصناف محترم، این بازاری های محترم، اینهـا می تواننـد مبـارزه کننـد بـا گرانفروشـی، با اینکه اجناس را به قیمت ارزانتر بفروشـند، آن مقـدار که گیرشان آمـده، اگر اجناس را به قیمت ارزان بفروشـند، محتکرین کنار می رونـد، نمی تواننـد نگه دارند، یا محتکرین را بروند خود اصـناف بروند آنجا، به آنها بگویند آقا چرا این کار را

می کنید در یک همچو وقتی که همه چیز ما در معرض خطر است، ما حق داریم که بنشینیم هی گله کنیم از این که مثلاً فلان چیز کم است، فلان چیز زیاد است؟ خوب نمی توانیم. مسأله بالاتر از این معنایی است که من و شما خیال می کنیم، مسأله، مسأله ی آمریکا است نه مسأله ی صدام. مسأله فرانسه هست، مسأله شوروی است.

خوب، ما باید، این ملت ما تا حالا مقاومت کرده و خداوند انشاءالله حفظ شان کند و از این به بعد هم مقاومت کرده است و می کند و باید هم زیادتر مقاومت کند. شما بسیاریتان یادتان هست این جنگ دوم را، ما که داخل جنگ نبودیم، طرف جنگ نبودیم و لکن وقتی که اینها ریختند به ایران و ایران هم هیچ نتوانست کاری بکند و آن ارتش شاهنشاهی و آن حرف هایی که رضاخان می گفت، معلوم شد همه اش پوچ بود، اینها وقتی وارد شدند، با اینکه آنها هم کاری به مردم نداشتند، همین وارد شدند، اما دیدید که ارزاق چه جور بود؟ دیدید که هیچ نانی پیدا نمی شد؟ دیدید برنج نبود؟ هیچ نبود، جیره بندی بود، آن هم با آن قیمت گران در بعضی اجناس. ما امروز در جنگ هستیم آقا، ما، شوخی نیست. مسأله جنگ شوخی نیست، خرج جنگ شوخی نیست، مقاومت در مقابل جنگ شوخی نیست، یک لشکر را یا چندین لشکر را تجهیز کردن برای مقابله، اینها یک اموری است که دولت گرفتارش هست و دارد خدمت می کند. ما این دولتی که خدمت می کند باید تقدیرش بکنیم، کمکش بکنیم. چهار نفری که توجه ندارند، یک چهار نفر دیگری هم که منافق هستند می آیند هی به او یک چیزی می گویند، به آنها یک چیزی می گویند، ناراحتی ایجاد می کنند در مردم. خدا می داند که با این جنگ و با این وضعی که الان برای ایران هست و آن محاصره اقتصادی که هست و آن کمک ها و کارشکنی هایی که هست و آن تبلیغات سوئی که بر ضد شما و بر ضد اسلام هست، معذلک دولت ایستاده است و دارد خدمت می کند، این اعجاز است. باید ما کمکش بکنیم، زیر بغلش را بگیریم تا بتواند کار بکند. باید اشکالاتی که حتماً می دانند، خود آنها هم می دانند که اشکال زیاد است، اما چه بکنند؟ بگویند که رها، هر کس هر کار می خواهد بکند؟ خوب، یک عده ای هستند که وارد می کنند و به قیمت های چندین مقابل می فروشند، یک عده ای هستند که احتکار می کنند، یک عده هست نمی کنند خوب، این بیچاره دولت چه بکند؟ جنگ را رهایش کند می شود؟ آوارگان را رهایش کند، می شود؟ مستضعفان را رها کند، می شود؟

وقتی اعراض نفوس مسلمین در معرض خطر است، برای همه ما واجب است که اگر به اندازه کافی ندارند آنها جمعیت، پاشیم برویم، آن که می تواند باید پا بشود برود، برای همه واجب است که حالایی که یک عده ای داوطلب شدند و بحمدالله زیاد هم هستند و رفتند تو جبهه ها هم الآن، الحمدلله خوب است، لکن پشت جبهه مشغول

باشند به تأیید دولت، مشغول باشند به اینکه دولتی که در هر ماه چند میلیون خرج جنگ فقط می کند، هر روز هر روز چند صد میلیون خرج جنگ را دارد دولت، از آن طرف هم عایدی دولت مهمش نفت بود که نفت را حالا ـ نمی گذارند ما استخراج کنیم زیاد. نمی شود هم نفتی که مال نسل های آینده است همه اش را دربیاورند و حالا خرج کنند و چهار روز دیگر زندگی نتوانند بکنند. باقی اش این است که خوب مردم کمک کنند، خیرخواه ها کمک کنند، ما نصیحت می کنیم، استدعا می کنیم از آنها که کمک کنید به این دولتی که مشغول گرفتاریش هست و آن همه گرفتار دارد. دولت هم باید به شما کمک کند، طرفینی است قضیه، یک طرف را نباید حساب کرد. از آن طرف دولت که می تواند باید خدمت کند آنقدری که توان دارد باید خدمت کند به بازار و به مستمندان و به دیگران، از آن طرف هم آقایان همه باید خدمت بکنند. منتها اینکه حالا من دارم می گویم، به گوش یک عده زیاد اما کم مایه، کم سرمایه، به گوش آنها می رود، اما یک عده ای هم هستند که سرمایه های هنگفت دارند، آنها این حرف ها را خیلی گوش نمی دهند حساب آنها با خدای تبارک و تعالی است.»(۱)

۴۳۴

آقای هاشمی رفسنجانی نماینده ی امام در شورای عالی دفاع، در جلسه ی امروز مجلس شورای اسلامی درباره ی شهادت ۵ نفر از فرماندهان سپاه پاسداران گفت: «با درود به ارواح پاک همه ی شهدای راه حق، شهادت چند تن از مسئولان و فرماندهان سپاه پاسداران را در میدان نبرد به خانواده ی ارجمندشان و امت شهیدپرور مخصوصاً امام امت تبریک و تسلیت عرض می کنیم و مطمئنیم رزمندگان ما پیام شهادت و خون این عزیزان را فراموش نمی کنند.»

رئیس مجلس افزود: «رشادت های بزرگ مردانی که با تلاش هایشان قسمت اعظم کشور را از اشغال رژیم بعثی عراق درآوردند و جنگ را در آستانه ی پیروزی قرار دادند، ما به یاد خواهیم داشت که ارواح آن ها به زودی شاهد پیاده شدن پیام شان خواهند بود که عبارت است از کیفر دادن به مجرم متجاوز و آزادی مردم عراق از شر بعثی های عفلقی.»(۲)

۴۳۵

حجت الاسلام مقتدایی عضو شورای عالی قضایی که برای شرکت در سمینار مشترک حکام شرع، دادستان ها و مسئولان دفاتر نمایندگی امام و مسئولان سپاه منطقه ی ۲ به اصفهان سفر کرده است، درباره ی دگرگونی های اخیر در دادگاه های انقلاب و محدوده ی وظایف این دادگاه ها پس از صدور فرمان ۸ ماده یی امام خمینی گفت:

۱- سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه ی نور (مجموعه رهنمودهای امام خمینی)، جلد ۱۷، تهران: انتشارات شرکت سهامی چاپ خانه ی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهمن ۱۳۶۴، صص ۱۷۴ - ۱۶۹.

۲- روزنامه ی کیهان، ۱۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

«به موجب تصمیمات تازه ی شورای عالی قضایی در مورد محدوده ی کار دادگاه ها و دادسراهای انقلاب که به تصویب رسیده دادگاه های انقلاب استانی می شود و

دادگستری نیز هر چه زودتر اسلامی می شود که در حال حاضر در چهار استان تکمیل شده و در پنج استان دیگر به تصویب خواهد رسید.»

وی افزود: «دادگاه های انقلاب فقط به پرونده هایی که در محدوده ی ضد انقلاب، توطئه علیه نظام جمهوری اسلامی و گروهک ها باشد، رسیدگی می کنند و دادگاه های انقلاب به حد کافی و مورد نیاز در مراکز استان ها ابقا شده و بقیه ی شعب آن در شهرستان های تابعه تعطیل می شوند.»

حجت الاسلام محلاتی نماینده ی امام در سپاه نیز درباره ی تأثیر فرمان ۸ ماده یی امام در سپاه و اقدامات این نهاد برای اجرای آن گفت:

«به دنبال انتشار فرمان امام، از سراسر سپاه مکرر سؤال می کردند تکلیف شرعی ما چه هست و شبهه می کردند در بعضی از وظایف قانونی خودشان و بلافاصله فرمان امام را توضیح دادیم و ۴۱ مورد بیان شد راجع به تخلفاتی که احیاناً گزارش می شد و برای پیاده کردن فرمان امام این ۴۱ مورد به آن ها ابلاغ شد و برای توضیح فرمان امام و پیاده شدن آن در سپاه، فرماندهان سپاه سراسر کشور در تهران، سمیناری تشکیل دادند و برای اجرای فرمان امام از طرفی چون لازم بود که برای اجرای دقیق فرمان امام هماهنگی لازم با دستگاه قضایی انجام گیرد و رسیدگی به تخلفات سپاه از وظایف دستگاه قضایی است و از طرف دیگر در خود سپاه به عنوان ضابط قوه ی قضایی لازم بود هماهنگی کامل به وجود بیاید و پیام امام توجیه و هماهنگ شود که برای این هماهنگی جلسات و سمینارهایی در مناطق مختلف تشکیل شد و در اصفهان منطقه ی ۲ سپاه نیز برای روشن شدن فرمان امام و انجام هماهنگی های لازم سمیناری با شرکت مسئولین دفاتر نمایندگی امام در منطقه، تعداد زیادی از حکام شرع، دادستان ها و مسئولین سپاه، مسئولین اطلاعات سپاه، بسیاری از برادران مسئول دیگر و عده یی از ائمه ی جمعه برگزار شد.»

وی در ادامه افزود: «بعد از فرمان تاریخی امام امت تا این لحظه گزارشی در مورد تخلف از فرمان امام از سپاه دریافت نشده و با این که اکثر شکایات از سپاه به این دفتر فرستاده می شد، ولی پس از صدور فرمان امام هیچ شکایتی به عنوان تخلف از فرمان امام نرسیده است و ان شاءالله شکایتی هم دریافت نکنیم.»(۱)

۱- روزنامه ی کیهان، ۱۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۴۳۶

خبرگزاری یونایتدپرس از اقدام سیاسی - اقتصادی عربستان سعودی برای افتتاح یک خط لوله ی انتقال نفت خبر داد.

به گزارش این خبرگزاری، فهد شاه سعودی یک خط لوله ی انتقال نفت را که چاه های نفتی استان های شرقی عربستان را به بندر ینبوع در بحر احمر متصل می سازد، افتتاح کرد. از طریق این خط لوله ی ۱۲۰۰ کیلومتری روزانه امکان انتقال حدود ۴/۱ میلیون بشکه نفت به بندر ینبوع فراهم شده است.

همچنین این خط لوله قادر است با ظرفیت کامل، روزانه تا ۵/۸ میلیون بشکه نفت را منتقل کند. ترمینال این خط لوله ۱۱ مخزن نگه داری نفت هر یک به ظرفیت یک میلیون بشکه را دارد. یونایتدپرس افزود:

خط لوله ی یاد شده دارای اهمیت استراتژیکی می باشد و از اهمیت تنگه ی استراتژیک هرمز در خلیج فارس تا حدی می کاهد.(۱)احمد زکی یمانی وزیر نفت عربستان، در مراسم افتتاح این پروژه ی ۶/۱ میلیارد دلاری، آن را از این نظر که از تنگه ی هرمز دور است دارای "اهمیتی عظیم" برای پادشاهی سعودی و جهان دانست.(۲)در این حال، یک منبع موثق سیاسی در امارات ظرفیت واقعی این خط لوله را ۵۰۰ هزار بشکه در روز عنوان و اعلام کرد: این خط لوله بیش تر جنبه ی سیاسی دارد و از لحاظ اقتصادی مقرون به صرفه نیست(۳)

۴۳۷

به دنبال دیدار اخیر جرج براون وزیر خارجه ی پیشین انگلیس از عراق و ملاقات با مسئولان سیاسی این کشور، خبرگزاری سوریه این دیدار را سرآغاز تحول فوری و بزرگ در جهت نجات حکومت عراق از بحران به وجود آمده در جنگ، خواند.

خبرگزاری سوریه در مقاله یی به سوابق دیدارهای جرج براون از عراق و تأثیرات شایان توجه و درخور تأمل بعدی این دیدارها اشاره کرده است:

«ناظران دیپلماتیک در بغداد حدوث تحولات فوری و بزرگ در جهت نجات رژیم عراق از بحرانی که بر اثر جنگ بر علیه انقلاب اسلامی ایران بدان مبتلا گشته است را پیش بینی می کنند.

این ناظران در پیش بینی های خود به دیدارهای سابق جرج براون وزیر خارجه ی پیشین انگلستان در بغداد با صدام استناد می کنند. علی رغم این که رسانه های گروهی رژیم عراق سعی دارند این گونه دیدارها را به عنوان یک دیدار بازرگانی جلوه دهند، براون از آغاز دهه ی هفتاد هرگاه که رژیم عراق با بحرانی رو به رو بوده است، با دست پخت جدیدی برای نجات آن رژیم وارد بغداد شده است.

۱- سند شماره ۲۱۳۶۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی خبرها و نظرها (اطلاعاتی - سیاسی - خارجی)، دفتر

مطالعات و پژوهش های وزارت امور خارجه، شماره ۳۶۳، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- مأخذ ۱، بخش اول، ص آخر، تهران، گزارشی از خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۳- مأخذ ۱۲.

این منابع یادآور شدند که جرج براون در اواخر دهه ی ۶۰، هنگامی که وزیر خارجه (از

حزب کارگر) انگلیس بود، طرحی را تهیه کرد که بر اثر آن انگلیس از منطقه ی شرق کانال سوئز و منطقه ی خلیج خارج شد و خود نیز برقرارکننده ی طرح مثلث مشترک المنافعی است که در آن محمدرضا شاه پهلوی، شاه حسین و صدام حسین شرکت داشتند.

دیپلمات ها برای نشان دادن فعالیت های براون برای نجات رژیم صدام که طی ملاقات های کاملاً محرمانه با صدام حسین و طارق عزیز انجام می شده است، مثال هایی ارائه می دهند که از آن جمله است:

در بهار سال ۱۹۷۰، دیدار براون از بغداد منجر به صدور بیانیه ی ۱۱ مارس برای حل مسئله ی کردهای عراق شد، در همین دیدار نقش رژیم عراق هنگام بروز کشتار سپتامبر (سیاه) در همان سال مشخص گردید.

دیدار بعدی براون از بغداد در تابستان ۱۹۷۲، انجام گرفت و منجر به واگذاری تولید نفت عراق از سوی شرکت های نفتی به اداره ی محلی شد که آن را ملی شدن نفت نامیدند.

این دیپلمات ها همچنین اضافه می کنند که دستور کار جلسه ی ملاقات شاه معدوم با صدام حسین که منجر به امضای قرارداد امنیتی ۱۹۷۵ شد توسط جرج براون تهیه شده بود.

در پی پیروزی انقلاب اسلامی و اخراج امپراتور پهلوی از تهران، جرج براون در مارس سال ۱۹۷۹ مجدداً برای یک دیدار محرمانه به بغداد بازگشت. وی در جلسات محرمانه ی خود با رئیس رژیم عراق که بخش هایی از آن توسط غنانم عبدالجلیل مدیر دفتر وی افشا شد (نام برده بعداً اعدام شد) دعوت به بازگشت قرارداد لایار که پیش از امضای قرارداد ارض روم دوم در سال ۱۹۴۷ از سوی انگلیس به دولت عثمانی داده شد، کرد تا این قرارداد پایه یی برای امضای قرارداد جدید در مقابل اعلام لغو قرارداد الجزیره توسط صدام باشد، به نحوی که با یک حمله ی غافل گیرانه و سریع علیه تاسیسات نفتی ایران، مقدمات آن فراهم شود. ناظران ابراز عقیده می کنند که این دیدار از خطرناک ترین دیدارهای براون از بغداد به شمار می رود، چراکه منجر به برکناری یا استعفای احمد حسن البکر و یکه تازی صدام در حکومت و اعدام تعدادی از اعضای فرماندهی و خروج از منشور وحدت با سوریه و نیز اعلام جنگ علیه انقلاب اسلامی ایران شد.

طی جنگ صدام علیه انقلاب اسلامی ایران، جرج براون سه بار از بغداد دیدار کرد و دیدار کنونی براون چهارمین دیدار در سلسله دیدارهای مکرر وی به شمار می رود و به علت این که دیدار اخیرش با حضور شاه حسین دومین ضلع طرح براون، صورت گرفت، انتظار می رود نتایج خطرناکی در بر داشته باشد.

ناظران سؤال می کنند که آیا در پس این دیدار تغییر مهره ها در رژیم صدام یا سپتامبر سیاه جدید یا طرحی به جای مثلث مشترک المنافع که فرزندان عراق با خون ها و

ثروت های قومی خود بهای آن را برای طرح های فراوان دادند، نهفته است؟

نتایج دیدار اخیر براون از بغداد، ممکن است یک حالت انتظار شدیدی در برداشته باشد و شاید نتایج آن پیش از تسلط نیروهای انقلابی بر حکومت بغداد و پایان دادن به دوران خون خواری ظاهر نشود و در این هنگام نه طرح انگلیس و مشاورت های جدید می تواند رژیم عراق را نجات دهد و نه وام های کلان.»(۱)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۱۷، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۰/۱۱/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ دوشنبه ۱۱ بهمن ۱۳۶۱ ۱۶ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۳۱ ژانویه ۱۹۸۳

۴۳۸

گزارش فرماندهان سپاه از هوشیاری دشمن در منطقه ی فکه تا چزابه و بررسی سازمان رزم سپاه پاسداران(۱) موضوعاتی بودند که امروز در دو جلسه ی جداگانه در محل قرارگاه خاتم(ص) به آن ها پرداخته شد.

تغییرات ایجاد شده در عقبه ی منطقه ی خودی، افزایش تردد نیروها و اطلاعاتی که عراق از طریق منابع گوناگون (از جمله عکس برداری منظم هوایی، دیدبانی و فرستادن گشتی رزمی و استقرار کمین) در منطقه ی فکه تا چزابه به دست آورده بود، موجب افزایش هوشیاری دشمن به فعالیت های نیروهای ایرانی گردید. گزارش تعدادی از فرماندهان سپاه در جلسه ی بعد از ظهر امروز که در محل قرارگاه خاتم الانبیا(ص) واقع در ارتفاعات برغازه تشکیل شده بود، گویای افزایش هوشیاری دشمن است.

احمد کاظمی در این باره گفت:

«تجمع نیرو در منطقه زیاد است و هواپیماهای دشمن هدف ها را خوب می زنند. بمب باران های هواپیماهای عراقی که از حدود ساعت ۱۰:۱۵ صبح شروع شده، هنوز (حدود ساعت ۱۵:۴۰) ادامه دارد.

ضمن آن که دشمن پل جدیدی روی کانال (غرب خط مرزی) زده و به شرق کانال آمده و نیرویی در حد ۲ گردان در آن جا مستقر کرده است. همچنین تپه های رملی اطراف صفریه را گرفته [است]. رفت و آمد دشمن روی جاده ی آسفالت مرزی زیاد شده است. تلفات امروز ما [بر اثر بمب باران های عراق] یک شهید و ۱۶ مجروح بود. عراق توجه زیادی به اطراف صفریه دارد، لذا ما گفتیم بچه ها بروند در محور جاده ی آسفالت چزابه تظاهر به شناسایی و تک کنند.»

۱- درباره ی سازمان رزم سپاه پاسداران در ضمن گزارش مطالبی درج شده است.

محمدابراهیم همت نیز در مورد هوشیاری و فعالیت هوایی دشمن گفت: «هواپیماهای [عراقی] [جنگل] امقر، چاه بیت راشد را خوب می زنند، سمت راست [معبر] خال را سیم خاردار کشیده و اطراف [پاسگاه های] رشیده و طاوسیه [عراق] تانک آورده و تقویت کرده است.»(۱)

هنگام برگزاری جلسه هواپیماهای عراقی اطراف قرارگاه خاتم الانبیا(ص) را بمب باران کردند به همین دلیل حاضران در جلسه، محل جلسه را - که داخل کانکس بود - ترک کرده و برای ادامه ی جلسه به سنگر فرماندهی قرارگاه خاتم الانبیا(ص) که به تازگی احداث شده بود، رفتند.

همچنین به نوشته ی راوی قرارگاه خاتم(ص)، تعدادی از نیروهای لشکر۱۴ امام حسین(ع) که برای رزم شبانه رفته بودند، در اطراف بلندی های فوقی روی مین رفتند که بر اثر انفجار آن، ۹ نفر شهید و ۲۶ نفر مجروح شدند.(۲)

ساعت ۸:۳۰ بامداد، جلسه ی دیگری با حضور محسن رضایی، رحیم صفوی، غلامعلی رشید، عزیز جعفری و احمد غلامپور در محل قرارگاه خاتم الانبیا(ص) واقع در ارتفاعات برغازه در منطقه ی عمومی فکه برگزار شد. در این جلسه که برای بررسی "سازمان رزم سپاه پاسداران" تشکیل شده بود، پس از طرح و بررسی دیدگاه ها و پیشنهادهای حاضران، مقرر شد در برخی رده های سازمانی نیروی زمینی سپاه با هدف تقویت یگان دریایی سپاه، تعدیل نیرو شود و سپاه۱۱ قدر، سپاه۳ صاحب الزمان(عج) و سپاه۷ حدید با عنوان جدید قوای نجف، قوای کربلا و قوای قدس، یگان های سپاه را برای اجرای مأموریت تحت امر داشته باشند.(۳)

۴۳۹

شهرهای ایلام و آبادان امروز هدف حملات ارتش عراق قرار گرفتند. اخبار ارسالی از واحد اطلاعات سپاه خوزستان حاکی از هم کاری نظامی کویت با عراق است.

هواپیماهای عراقی ۵ بار شهر ایلام را بمب باران کردند که تنها موجب وارد آمدن خسارت های مادی شد. شهر آبادان نیز امروز زیر آتش توپ های عراقی قرار داشت که بر اثر این حملات به چند منزل مسکونی و یک مغازه آسیب های شدیدی وارد شد.(۴)

سپاه خوزستان امروز خبری را به ستاد مرکزی سپاه ارسال کرده است که نشان دهنده ی هم کاری نظامی دولت کویت با عراق است، بر اساس این خبر، یک

۱- امقر، بیت راشد و خال مناطق مرزی حد فاصل فکه - چزابه می باشند و پاسگاه های مرزی رشیده و طاوسیه ی عراق در این منطقه قرار دارند.

۲- سند شماره ۱۶۱/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر

مقدماتی (داود رنجبر)، ۹/۱۱/۱۳۶۱ تا ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، صص ۶ و ۱۰.

۳- سند شماره ۱۶۱/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (تقی رضوانی)، ۱۷/۱۰/۱۳۶۱ تا ۱۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۷.

۴- روزنامه ی کیهان، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۸، گزارشی از باختران به نقل از ستاد عملیات غرب کشور گزارشی از ایلام، اهواز و آبادان؛ و - سند شماره ۶۴۵۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی مرکز ۷ به قبا - ک، ۱۳/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

یدک کش عراقی مسلح به ضد هوایی که پرسنل آن لباس نظامی کویت را پوشیده اند و پرچم کشور کویت در آن برافراشته است، در اطراف جزیره ی بوبیان و خور عبدالله گشت زنی می کنند.(۱)

۴۴۰

امروز شماری از نیروهای داوطلب از شهرهای مختلف کشور عازم جبهه های جنگ شدند. همچنین فهرستی از کمک های نقدی و غیر نقدی مردم فارس و کرمان به رزمندگان منتشر شد.

روزنامه ی اطلاعات درباره ی اعزام نیروهای داوطلب به مناطق جنگی گزارش داد:

«۴۰ تن از رزم جویان بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ساری در میان بدرقه ی پرشور انبوه مردم این شهر به یاری رزمندگان غیور اسلام در جبهه ها شتافتند.

حدود ۶۰۰ تن از برادران عضو بسیج سپاه پاسداران منطقه ۵ و شهرستان های تبریز، خوی، ماکو، سلماس و بخش های آذرشهر و بستان آباد، با قطار از تبریز به جبهه های نبرد عزیمت کردند.

۲۱ نفر از کشاورزان متعهد به هم راه ۱۰ نفر از ایثارگران جهاد سازندگی سمنان، شهردار و یکی از مسئولین این شهرستان از محل جهاد سازندگی عازم مناطق جنگی شدند.

۲۰ تن از برادران سرباز هنگ ژاندارمری شهرکرد، داوطلبانه جهت کمک به رزمندگان اسلام به غرب کشور عزیمت کردند.

گروهی از اعضای بسیج سپاه پاسداران شهرستان های همدان و نهاوند به جبهه ها رفتند.

یک گروه از برادران بسیج سپاه پاسداران خنج و پایگاه های مقاومت جهره لاغر و کورده استان فارس به هم راه ۳ کامیون حامل هدایای مردم خنج به جبهه ها اعزام شدند.

گروهی از برادران عضو بسیج سپاه پاسداران شهرهای اردبیل، گرمی، خلخال و پارس آباد مغان پس از طی دوره های نظامی و عقیدتی در میان بدرقه ی پرشور مردم اردبیل به جبهه ها رفتند. گروه های دیگری از اعضای بسیج ضیاءآباد و تاکستان قزوین به جبهه عزیمت کردند. گروهی از جوانان عشایر استان کهکیلویه و بویراحمد در میان بدرقه ی گرم مردم یاسوج به جبهه رفتند.

همچنین یک گروه از جهادگران جهاد سازندگی دهدشت جهت یاری رساندن به رزمندگان اسلام به مناطق جنگی عزیمت کردند.

از سوی ستاد پشتیبانی جبهه های جنگ مستقر در جهاد سازندگی قاین، ۱۷ دستگاه کامیون کمپرسی با نیروی انسانی لازم به

جبهه ها فرستاده شد.

گروهی از رزمندگان بسیج سپاه پاسداران شهرهای تنکابن، رامسر و عباس آباد در میان بدرقه ی گرم مردم شهرهای یادشده، راهی رزمگاه دلاوران اسلام شدند.

۱- سند شماره ۱۸۱۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی هفتگی، ستاد مرکزی سپاه (طرح و برنامه عملیات)، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۷.

گروه کثیری از برادران ایثارگر بسیج سپاه پاسداران ساوه که قبلًا نیز در جبهه های

نبرد حضور داشتند مجدداً از مقر ستاد بسیج سپاه پاسداران این شهرستان به سوی جبهه ها شتافتند.»(۱)

مردم شهرستان های فسا و لامرد از استان فارس و شهرستان راین استان کرمان به منظور کمک به جبهه های جنگ هدایای نقدی و غیر نقدی خود را به این مناطق ارسال کردند. تنوع اجناس اهدایی و صنوف متعدد اهداکنندگان نشانه ی هم بستگی و رغبت تمام و کمال مردم برای حمایت از رزمندگان اسلام است. گفتنی است که برخی از این اقلام همچون صابون، قند، شکر، کپسول گاز و... از کالاهایی است که جیره بندی است و مردم با صرفه جویی در مصارف شخصی خود این اجناس را برای کمک به نیروهای رزمنده به خطوط مقدم ارسال می کنند، روزنامه ی اطلاعات نوشته است:

«کمیته ی امداد امام خمینی شهرستان فسا قسمت دیگری از کمک های مردم مسلمان و متعهد فسا به جبهه های جنگ را بدین شرح اعلام کرد:

۱۰ هزار کیلو آرد، ۹ هزار کیلو نمک، ۲۵۰۰ کیلو خرما، ۱۰ عدد کپسول ۵۰ کیلویی گاز، ۴ دستگاه اجاق گاز، ۸۵ عدد اورکت، هزار کیلو شیرینی، ۲۷۳۰ کیلو پرتقال، ۱۶ تن انار، ۸ کارتن دارو، ۴۰۰ کیلو مربا، ۲۰۰ کیلو نبات، ۵۰۰ بطری آبلیمو، ۷۰۰ عدد کمپوت، ۵۰ عدد حشره کش، ۱۰۰ عدد باطری، ۵۰۰ کیلو قند، ۱۵۰ کیلو رب انار، ۸ هزار عدد پاکت نامه، ۵۰۰ دست لباس گرم، هزار قالب صابون، ۴۰۰ کیلو خشکبار، ۱۵ کارتن بیسکویت، ۸۰ رأس گوسفند، ۵۰۰ کیلو برنج و حبوب، ۲ هزار عدد گونی، وسایل متفرقه به ارزش ۱۵۰۰۰۰ ریال و وسایل لوله کشی [معادل]۷۰۰۰۰ ریال.

همچنین به دنبال کمک های ایثارگرانه ی مردم همیشه در صحنه ی لامرد به جبهه های جنگ، از سوی دانش آموزان دبستان قطب الدین مبلغ ۲۶۷۱۰ ریال وجه نقد و دبستان شهید آراسته ی رکن آباد مبلغ ۲۰۰۰ ریال وجه نقد جهت کمک به جبهه های جنگ تحویل امور تربیتی آموزش و پرورش بخش لامرد شد.

از سوی دانش آموزان مدارس حوزه ی علامردشت نیز کمک هایی جهت جبهه های نبرد حق علیه باطل اختصاص یافت. این کمک ها بدین شرح می باشد:

دانش آموزان دبستان کنک علامردشت مبلغ ۱۴۴۸۰ ریال وجه نقد و یک گوشواره و دو عدد النگوی نقره؛ دبستان چهار طاق ۴۰۰۰ ریال وجه نقد؛ دبستان قلعه سهراب مبلغ ۱۷۰۳۰ ریال وجه نقد؛ یک عدد النگوی نقره و دو جفت گوشواره و مقداری چای؛ دبستان علایی مبلغ ۹۰۰۰ ریال وجه نقد؛ دبستان قلعه محمد علیا مبلغ ۵۵۷۰ ریال وجه نقد؛ دبستان تمرویه مبلغ ۳۶۲۰ ریال وجه نقد؛ دبستان گرازی مبلغ ۵۵۰۰ ریال وجه نقد؛ دبستان روگیر حسنی مبلغ ۴۰۰۰ ریال وجه نقد؛ دبستان رویگر محمدتقی مبلغ ۶۰۵۰

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴.

ریال وجه نقد؛ دبستان روگیرتاج امیری مبلغ ۸۳۰۰ ریال وجه نقد؛ دبستان کمالی مبلغ

۱۴۳۰۰ ریال وجه نقد؛ دبستان پسرانه چاه کوری مبلغ ۱۰۱۰۰ ریال وجه نقد؛ دبستان دخترانه چاه کوری مبلغ ۵۰۰۰ ریال وجه نقد؛ دبستان شهید باقری دهنو مبلغ ۳۱۰۵ ریال وجه نقد؛ دبستان غیب اللهی مبلغ ۷۳۰۰ ریال وجه نقد؛ دبستان واحد جنوب مبلغ ۱۰۰۰۰ ریال وجه نقد؛ دبستان واحد شمال مبلغ ۶۳۵۰ ریال؛ یک جفت حلقه ی طلا و تعدادی لباس و صابون؛ دبستان بعثت علامردشت مبلغ ۱۱۰۰۰ ریال وجه نقد؛ دبستان شهید عباس احمدی کهنویه مبلغ ۱۵۲۵۰ ریال وجه نقد؛ دبستان دخترانه کهنویه مبلغ ۴۴۵۰ ریال وجه نقد دبستان ابوحنا مبلغ ۲۷۴۰ ریال وجه نقد؛ دبستان گهلویه مبلغ ۱۴۰۰ ریال وجه نقد؛ مدرسه ی راهنمایی امام سجاد(ع) چاه عینی مبلغ ۶۷۸۰ ریال وجه نقد؛ مدرسه ی راهنمایی دختران چاه عینی مبلغ ۲۳۰۰ ریال وجه نقد و شرکت کنندگان در نماز وحدت در منطقه ی چاه عینی مبلغ ۱۴۱۲۵ ریال وجه نقد.

مردم مسلمان و متعهد راین (استان کرمان) بار دیگر با کمک های بی دریغ خود به جبهه های جنگ؛ حضور خود را در صحنه اعلام کردند. این کمک ها به شرح زیر می باشد:

مبلغ ۱۵۰ هزار ریال وجه نقد، ۳۰۰ کیلو گندم، ۲۵ کیلو گل ختمی، ۳۵۰۰ جفت کفش، ۶ کارتن مایع ظرفشویی، ۴ کارتن شامپو، ۹ کارتن خرما، مقداری مربا، گردو و پسته، تعدادی صابون، ۲۲۰ کیلو پرهلو، ۱۲۰ کیلو تورشاله، ۷۰ کیلو برنج، ۱۰ کارتن نان خشک، ۲۰۰ کیلو سیب زمینی، ۱۵۰ کیلو پیاز و ۲۰ کارتن کمپوت. همچنین از سوی اهالی روستای گزک مبلغ ۵۶۰۰ ریال وجه نقد، ۱۵۰۰ کیلو گندم و مقداری نان خشک، روستای گروه مبلغ ۳۳۳۵۰ ریال وجه نقد، ۳۶۰ کیلو گندم و ۷۵ کیلو سیب زمینی، روستای عنبر و تک مبلغ ۵۲۰۰ ریال وجه نقد و ۱۸۰ کیلو گندم، روستای ده میرزا ۳۶۶ کیلو گندم و روستای ملک ۱۰ کیسه آرد و ۴۵ کیلو سیب زمینی جهت جبهه های جنگ تحمیلی اختصاص یافت.»(۱)

۴۴۱

افراد مسلح غیر قانونی امروز نیز در مناطق مختلف کشور دست به اقداماتی زدند. همچنین برخی گزارش ها حاکی از ارسال اسلحه از جانب عراق برای نیروهای سازمان مجاهدین خلق است.

۱. در پی حمله ی افراد مسلح غیر قانونی به نیروهای جندالله در محور کامیاران، امروز نیروهای جندالله سنندج محور کامیاران - سنندج را پاک سازی کردند. در این عملیات ۶ تن از نیروهای مسلح غیر قانونی کشته شدند.(۲)

۲. در مهاباد نیروهای مسلح غیر قانونی به پایگاه شهید عابدی در ۱۲ کیلومتری جنوب

۱- همان، ص ۹.

۲- دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، نشریه ی بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، شماره ۸۱، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱، محور کامیاران - سنندج؛ و - سند شماره ۶۴۶۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا

(معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۱۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

غرب این شهر حمله کردند که با هوشیاری نیروهای خودی مهاجمان با دادن ۶

کشته و تعدادی مجروح مجبور به عقب نشینی شدند. در این حادثه یک تن از نیروهای خودی شهید شد(۱)

۳. در روستای باغمان از توابع مریوان، نیروهای مسلح غیر قانونی یک نفر از اهالی این روستا را که عضو بسیج بود، در مقابل منزلش به رگبار بسته و به شهادت رساندند.(۲)

در منطقه ی سرو در شمال غربی ارومیه یکی از نیروهای خودی بر اثر برخورد با مین و انفجار آن زخمی شد.(۳)

همچنین بر اساس گزارش مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه در منطقه ی کهریز در شمال ارومیه، افراد سازمان مجاهدین خلق که در برخی روستاهای پاک سازی نشده ی این منطقه حضور دارند، به تازگی تعدادی اسلحه و مهمات دریافت کردند که از طرف دولت عراق و به کمک قاچاقچیان اسلحه فراهم شده است(۴)

دو تن از چته های حزب دمکرات به هم راه ۲ قبضه اسلحه خود را به سپاه مریوان معرفی و درخواست امان نامه کردند.(۵)

۴۴۲

با تلاش نیروهای خودی، شماری از افراد سازمان مجاهدین خلق و سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) دست گیر شدند.

به گزارش سپاه منطقه ی ۴ کشوری (استان های خراسان و سمنان)، نیروهای سپاه این منطقه در عملیاتی چند تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق از جمله ۲ نفر نفوذی در ارگان های نظامی را دست گیر کرده اند. از این افراد ۴ بمب دست ساز و مقداری وسایل ساخت بمب نیز به دست آمده است.(۶)

همچنین روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته ی انقلاب اسلامی اعلام کرد که در طول ۲ ماه گذشته نیروهای این نهاد موفق شده اند ۷۰ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق و سازمان کمونیستی چریک های فدایی خلق (اقلیت) را که مشی مبارزه ی مسلحانه را در پیش گرفته اند، دست گیر کنند که تعداد فراوانی اسلحه و مهمات، اسناد و مدارک درون گروهی، وسایل چاپ و تکثیر و... از آن ها به دست آمده است.

مسئول تشکیلات سازمان چریک های فدایی خلق در شهرهای ساری و قائم شهر و طراح سرقت های مسلحانه ی این دو شهر، عامل چندین سرقت مسلحانه از بانک و چندین اتومبیل، مسئول چاپ و پخش سازمان چریک های فدایی خلق در استان های آذربایجان شرقی، گیلان، مازندران و سیستان و بلوچستان از جمله دست گیرشدگان هستند.(۷)

در ایلام نیز فردی به جرم جاسوسی برای عراق، مین گذاری در جاده های نظامی و

۱- سند شماره ۶۴۵۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - مأخذ ۷، بخش اول، سقز؛ و - سند شماره ۳۴۱۰۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به مقام استانداری استان کردستان، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۳۴۶۹۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرماندهی تیپ۳ مریوان (رکن۲)، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- مأخذ ۷، بخش اول، آذربایجان غربی.

۴- سند شماره ۶۴۴۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز فرماندهی ستاد مرکزی به ستاد منطقه۱۱ قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- مأخذ ۴، ص ۳.

۶- سند شماره ۶۶۸۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار هفتگی، از ستاد مرکزی ۴ فرماندهی به ستاد مرکزی، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۷- روزنامه ی کیهان، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته انقلاب اسلامی.

حمله به مردم دهلران به اعدام محکوم شد و حکم در حضور هزاران تن از مردم شهر

به اجرا درآمد.(۱)

۴۴۳

سرهنگ صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران در مصاحبه یی اختصاصی با روزنامه ی کیهان در خصوص موضوعاتی چون شهادت چند تن از فرماندهان سپاه، رفت و آمدهای سیاسی در منطقه، تسلیح کشورهای مرتجع منطقه، اقدام فرانسه به تحویل سلاح استراتژیک به عراق، اعزام گردان های قدس به مناطق جنگی و تغییر در جبهه ها، روحیه ی رزمندگان و آینده ی جنگ سخن گفت.

وی درباره ی شهادت ۵ تن از فرماندهان سپاه گفت:

«برادران عزیزی که شهید شدند به خصوص از برادر بقائی و برادر باقری باید به عنوان سرداران فوق العاده ی اسلام نام برد و نیز برادران با ارزش دیگری که در کنار ایشان شهید شدند. آن ها برای ما خیلی با ارزش و گران قدر و منشأ خدمات زیادی بودند، ولی این برای اولین بار نیست که جبهه های ما چنین چهره های بزرگی را از دست می دهد و چون سابقه و خاطره ی از دست دادن چهره های بزرگ همیشه دورنمای یک برکت عظیم تری را در جبهه ها به وجود آورده ما این بار هم این طور احساس می کنیم و جبهه ی ما بحمدلله در یک تشکل فوق العاده است. و درست است که کمبود آن عزیزان احساس می شود، ولی آنچه که آن ها بر جای گذاشتند و خط مشی که امروز رزمندگان ما دارند به هیچ وجه نه تنها کوچک ترین خللی در آن به وجود نمی آید، بلکه ان شاءالله ما فکر می کنیم خیلی هم قوی تر خواهد شد. چون با خون این عزیزان خروش و آمادگی بیش تری در رزمندگان برای مبارزه با دشمنان اسلام پیدا خواهد شد.»

وی در مورد رفت و آمدهای سیاسی در منطقه و آینده ی جنگ و صدام گفت:

«این رفت و آمدهای سیاسی در منطقه، نشانه ی آگاهی بسیار کوچکی است که دشمنان اسلام، ابرقدرت های جهانی و دستیاران شان نسبت به عظمت انقلاب اسلامی پیدا کرده اند. این ها به اصطلاح خودشان یک حرکت دوراندیشانه می کنند برای این که سدی در مقابل حرکت انقلاب اسلامی و آن القایی که از این حرکت در بین ملت های منطقه به وجود آمده ایجاد کنند، ولی نمی دانند که دست خدا به هم راه این حرکت است.»

وی در تبیین آینده ی منطقه با توجه به شتاب فراوان

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۱۸، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳، ایلام - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱.

فرانسه و ابرقدرت ها در تسلیح کشورهای مرتجع منطقه، گفت:

«صدام به عنوان نمونه یی از دست نشاندگان این ابرقدرت های کاذب هست، اگر امروز جان صدام به آخر برسد دل این ابرقدرت ها برای صدام نمی سوزد، بلکه برای صدام نوعی می سوزد که اگر حکومتش متزلزل و ان شاءالله سرنگون شود، این حرکت تزلزل و سرنگونی دولت های بیگانه با ملت خویش را کاملاً ایجاد و در پی خواهد داشت.

امروز صدام را می خواهند به زور سلاح های استراتژیکی حفظ کنند و سرپا نگه دارند و می خواهند با دادن این همه اسلحه و امکانات و موشک های دوربرد و هواپیماهای مدرن به صدام جان بدهند.»

وی در پاسخ به این سؤال که با اعزام گردان های قدس چه تغییری در جبهه ها به وجود خواهد آمد، گفت: «تشکیل یگان های احتیاط قدس در ارتش جمهوری اسلامی یک تحولی بود متناسب با روحیه ی انقلاب و تکامل رزمندگان در جبهه های جنگ و متناسب با روحیه ی ملت رزمنده ی ما و تحولی که قوانین و مقررات سابق را که بسیار خشک برای نیروهای احتیاط ارتش تدوین کرده بودند، کاملاً ـ عوض کرد. و به این ترتیب ما در مجموع، ارتش جمهوری اسلامی را به عنوان یک نهاد رسمی شناخته شده در قانون اساسی حکومت جمهوری اسلامی ایران و به عنوان یک ارگانی که از همان ابتدای انقلاب مورد تأیید و عنایت امام بود و امروز ملت رزمنده ی ما با آن روح انقلابی خود و ارتباطی که با ارتش پیدا کرده آن را توان بخشیده است و این امید را به ما داده که ما بیش تر به مردم وصل باشیم و روز به روز که این گردان ها بیش تر شکل می گیرند، ما احساس می کنیم روح مردمی شدن و اعتقاد در ارتشی ها بیش تر می شود و این همان است که انتظار می رفت.(۱)

۴۴۴

آقای هاشمی رفسنجانی در جمع اعضای شورای هماهنگی اقلیت های دینی درباره ی ناسازگاری کشورهای غربی با جمهوری اسلامی گفت: «چرا کشورهایی که از تروریست ها حمایت می کنند در دوران طولانی مبارزه با شاه از ما حمایت نکردند و چرا در فرانسه برای امام محدودیت ایجاد کرده بودند و می خواستند امام را از فرانسه اخراج کنند.»

وی در ادامه افزود:

«دشمنان انقلاب تروریسم را تقویت می کنند که اگر با آن مبارزه کردیم ما را محکوم می کنند جنگ را به ما تحمیل می کنند و اگر از حق مان دفاع کنیم ما را متهم به جنگ طلبی می کنند و در مقابل امکانات مالی و تبلیغاتی دشمنان انقلاب، وظیفه ی بسیار سنگین و کار بسیار دشواری بر عهده ی ما است و ما وقتی اتکا به خدا داریم، می دانیم

۱- مأخذ ۱۴، قم.

که چه بکنیم و اگر مسائل و مشکلات بیش تر از این هم بود، مقاومت می کردیم.»(۱)

۴۴۵

مهندس میرحسین موسوی نخست وزیر در سخنانی با ابراز تأسف از شهادت ۵ تن از فرماندهان سپاه پاسداران گفت:

«در انقلاب اسلامی ما به مرور حالت هایی پدید می آید که اتفاقات و تصمیمات، ارتباط خودشان را با افراد کم می کنند و سرنوشت انقلاب ما که یک انقلاب الهی است، به حرکت های عمومی بستگی پیدا کرده و این برادرانی که اخیراً به شهادت رسیدند از چهره های اصیل نهاد انقلابی بودند.» نخست وزیر افزود: «من حسن باقری را از قبل می شناختم، فقدان این برادران برای سپاهیان ما بسیار بزرگ است، اصولاً سپاه یک نهاد فعال است و نیروهای مردمی در آن موج می زند. این نوع شهادت ها باعث قوت بیش تر و اراده ی محکم تر و تصمیم قاطع تر می شود و در سرنوشت جنگ اثری نخواهد داشت.»

آقای موسوی همچنین در خصوص کمبود و نامناسب بودن شیوه ی توزیع نفت و مواد سوختی اعلام کرد: «خدمات برادران مسئول وزارت نفت نشان دهنده ی میل آن ها به رفاه و آسایش مردم است. اطلاعات دقیقی از رنج برادران و خواهران مان در استان های سردسیر می رسد که از بدی توزیع سوخت در مضیقه هستند، امسال با سرمای بی سابقه یی مواجه شدیم که کاملاً غیر مترقبه بود و طبیعی است که به مقدار زیادی دست و پای مسئولان را بسته و در جهت توزیع نفت و مواد سوختنی اختلالی به وجود خواهد آمد.»

وی افزود:

«در کنار این ها مسئله ی جنگ بی تأثیر نیست. بعد از شروع جنگ تحمیلی پالایشگاه آبادان را از دست دادیم. اشکالاتی که ما در بنادر برای وادار کردن نفت داریم، فشار زیادی را بر مناطق سردسیر وارد کرده است.»(۲)

۴۴۶

هوانیگ مشاور عالی وزارت خارجه ی جمهوری خلق چین که در رأس هیئتی به ایران آمده است، با مهندس موسوی نخست وزیر دیدار و گفت و گو کرد. در این ملاقات که شیخ‌الاسلام معاون سیاسی وزارت امور خارجه ی کشورمان نیز حضور داشت، هوانیگ ضمن تقدیم پیام شفاهی نخست وزیر چین به مهندس موسوی گفت: «جمهوری اسلامی ایران در سطح بین المللی سیاست انقلابی و فعالی را به اجرا درآورده که در رأس آن حمایت از مبارزات ملل تحت ستم و کوشش در ایجاد اتحاد بین کشورهای

۱- مأخذ ۱۴.

۲- مأخذ ۳، بخش اول، ص ۱۸.

جهان سوم و تحکیم موقعیت جنبش غیر متعهدها است.»

در این دیدار مهندس موسوی نیز با اشاره به فرهنگ کهن چین گفت:

«ملت ما پس از پیروزی انقلاب اسلامی به اصول و شعارهایی که پایه های سیاست خارجی کشور ما را تشکیل می دهند پای بند هستند. یکی از مهم ترین این شعارها اصل نه شرقی و نه غربی در نظام جمهوری اسلامی است که مبین عدم تعهد ما در قبال قدرت های بزرگ است.»

نخست وزیر درباره ی جنگ تحمیلی اظهار کرد: «ما از ابتدای حمله ی رژیم عراق به کشورمان به صراحت روشن کرده ایم که سلطه طلب نبوده و زیر بار سلطه و زور هم نخواهیم رفت. ملت ما اگر در مقابل همه ی توطئه های گوناگون ایستاده است، این ایستادگی از اعتقادات مکتبی و ایمان او سرچشمه می گیرد و بر اساس همین اعتقادات ما حق داریم دست متجاوز را بشکنیم تا کسی دنبال تجاوز نباشد.» آقای موسوی افزود: «صلح پایدار در منطقه، زمانی به وجود می آید که متجاوز سرکوب و محکوم شود.»(۱)

خبرگزاری جمهوری اسلامی از افزایش سهمیه ی جمهوری اسلامی ایران در صندوق بین المللی پول و مخالفت بی نتیجه ی نماینده ی عراق در این باره خبر داد. به گزارش این خبرگزاری، نماینده ی عراق در جلسه ی مقدماتی گروه ۲۴ صندوق بین المللی پول - که شامل نمایندگان کشورهای جهان سوم می شود - با پیشنهاد افزایش سهمیه ی جمهوری اسلامی ایران در صندوق بین المللی پول که در گروه ۲۴ مطرح شده، مخالفت و ادعا کرده است که در صورت تعلق گرفتن این امتیاز به ایران، عراق و برخی دیگر از کشورهای عرب نیز باید مشمول این طرح شوند.

خبرگزاری جمهوری اسلامی اعلام کرد که با وجود تلاش های مذبوحانه ی نماینده ی صدام در صندوق بین المللی پول، در متن قطع نامه ی جلسه ی مذکور که در چارچوب [مقررات] این صندوق و به منظور تهیه ی پیش نویس قطع نامه ی رسمی وزیران دارایی گروه ۲۴ و کشورهای جهان سوم تشکیل شده بود، با پیشنهاد افزایش سهیمه ی ایران رسماً موافقت به عمل آمد و با کوشش نماینده ی جمهوری اسلامی ایران در این سازمان و جلب حمایت سایر اعضای جلسه مخالفت های نماینده ی حکومت بعث عراق در این مرحله از مذاکرات ناکام ماند.

روزنامه ی کیهان با درج این خبر افزوده است: «لازم به توضیح است که سهمیه ی کشورها نمایان گر قدرت اقتصادی آنان بوده و افزایش آن باعث ازدیاد قدرت رأی در مراجع تصمیم گیرنده ی صندوق مذکور و بانک جهانی می گردد.(۲)

۱- مأخذ ۳، بخش اول، ص ۲.

۲- روزنامه ی کیهان، ۱۳/۱۱/۱۳۶۱، ص آخر، به نقل از گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از واشنگتن.

مجله ی آلمانی اشپیگل - که معمولاً مطالبی خصمانه علیه ایران و انقلاب اسلامی منتشر می کند - در مقاله یی به وضعیت مناطق جنگی ایران و ترسیم واقعیت هایی هر چند ضعیف در خصوص جنگ پرداخته است.

خبرنگار این مجله پس از بازدید از مناطق جنگی در گزارش خود چنین آورده است: «در جاده یی که اهواز را به شط العرب متصل می کند آثار نبرد مهیب تانک ها بین دو کشور همسایه در منطقه ی خلیج فارس یعنی عراق و ایران تقریباً به کلی ظاهر شده است. در گذشته در این منطقه تعداد بی شماری لاشه ی تانک های منهدم شده یا از کار افتاده مشاهده می شد در صورتی که امروز اکثر آن ها در تعمیرگاه هایی هستند که صدها هزار نفر از داوطلبین جنگ و یا گروه های معروف پاسداران انقلاب کار می کنند. محمد جوانی که از طرف وزارت ارشاد اسلامی برای هم راهی ما (یعنی خبرنگاران خارجی) فرستاده شده، می گوید: "ما از ده تانک خراب یک تانک جدید می سازیم." و بعد با نگاهی امتحان کننده اضافه می کند که اما اگر ایمان نباشد همه ی این تانک ها کوچک ترین فایده یی نخواهد داشت.

در خارج از شهر، سر تا سر دشت پر از گودال هایی است که بر اثر انفجار بمب به وجود آمده اند و در میان آن ها خطوط سنگ و یا قبور دسته جمعی کشته شدگان قرار دارند، در بیرون شهر نماینده ی دولت در جملاتی کوتاه فلسفه ی خود را به این ترتیب توضیح می دهد: "من در این حدود احساس خوشبختی می کنم، زیرا این جا سرزمین مقدس است و خدا هم به ما کمک می کند که مأموریت تاریخی خود را با موفقیت انجام دهیم. خرمشهر امروزه تبدیل به شهر ارواح شده است و در این جا بود که جنگ بین ایران و عراق در بیست و دوم سپتامبر ۱۹۸۰، شروع شد و دو لشکر تانک عراق برای تصرف شهر به آن جا حمله کردند، اما مقاومت شهر به قدری شدید بود که عراقی ها مجبور شدند مرتباً بر شدت حملات خود بیفزایند و شهر را به کلی نابود کنند به همین جهت نام خرمشهر تبدیل به خونین شهر شد.

خرمشهر قبلاً یک صد و پنجاه هزار [نفر] جمعیت داشت در حالی که امروزه تقریباً خالی از سکنه است. در تابلویی که در مدخل شهر نصب شده جمعیت شهر سی و شش میلیون نفر ذکر شده است و این بدان معنی است که همه ی مردم ایران اهل این شهرند یا با جمعیت شهر هم بسته اند. در اطراف جاده یی که از خرمشهر به آبادان می رود و در تیررس توپ خانه ی عراقی ها نیست، دهقانان زمین را شخم می زنند و گل های داودی تازه از زمین روییده است.»(۱)

۱- مأخذ ۱۵، ص ۱۷، رادیو کلن، ۱۳۶۱/۱۱/۱۱، به نقل از مجله ی اشپیگل.

در پی پخش خبر ارسال نامه ی محرمانه ی صدام حسین به امیر کویت و اظهار نظرها و گمانه زنی ها درباره ی محتوای این نامه، خبرگزاری جمهوری اسلامی از کویت گزارشی را منتشر کرده که حاکی از درستی برخی گمان ها در این باره است.

درخواست صدام از امیر کویت مبنی بر اتخاذ تصمیمات قاطع در خصوص جنگ تحمیلی، درخواست واگذاری ۳۰

کیلومتر از خاک کویت به عراق و شواهد و استنادات حاکی از این درخواست، تلاش دولت مردان کویت برای پایان دادن به مناقشات مرزی کشورشان با عراق به منظور در امان ماندن از بهانه تراشی صدام حسین برای حمله به کویت، تهدیدات بعدی دولت عراق برای وادار کردن کویت به پذیرش پیشنهادهای خود، چاره جویی مقامات کویتی برای تحکیم مواضع دفاعی شان در مقابل عراق و... از محورهای گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی است. در بخشی از این گزارش آمده است:

«هفته ی گذشته نامه ی صدام به امیر کویت و جوابیه ی آن که توسط وزیر مشاور کویت برای صدام فرستاده شد، به علت عدم انتشار متن آن، سؤال برانگیزترین مسائل روز بود و به نقل از منابع آگاه در این نامه صدام ضمن گله ی شدید از کویت خواستار اتخاذ موضع صریح و قاطع این کشور در قبال جنگ تحمیلی شده بود. همچنین از امیر کویت خواسته بود تا حدود ۳۰ کیلومتر از خاک این کشور را برای عقب نشینی تاکتیکی نیروهای عراق در حمله ی احتمالی آینده ی ایران در اختیار عراق قرار دهد، و آگاهان مسائل روز یکی از دلایل صحت نظرات اخیر صدام را سخن رانی اخیر وی به مناسبت شصت و دومین سال گرد تأسیس ارتش عراق که در آن عدم رضایت خود را از رژیم های منطقه ابراز داشت می دانند. یکی از نمایندگان برجسته ی مجلس کویت در این باره اظهار داشته است، صدام درگیری خود در جنگ با جمهوری اسلامی و عدم یافتن راه فرار از این مهلکه را به علت فریب خوردن از رژیم های منطقه، مخصوصاً سعودی و کویت می داند و لذا کمک های اقتصادی هر چند بزرگ نمی تواند صدام را نگه دارد، زیرا برای صدام سقوط قریب الوقوع با هیچ مبلغی قابل مقایسه نیست و لذا تنها درگیری کویت و سعودی می تواند صدام را به صورت نسبی قانع کند و در غیر این صورت احتمال هر گونه تجاوز صدام بر علیه کویت وجود دارد، زیرا او مانند غریقی است که می خواهد هم قطاران خود را نیز با خود به قعر دریا ببرد.

از جمله مطالب دیگری که گفته می شود و در نامه ی صدام به امیر کویت گنجانده شده بوده است، لزوم قطع مناسبات کویت با جمهوری اسلامی ایران و اخراج ایرانیان از کویت می باشد تا شاید بتواند جمهوری اسلامی ایران را در تنگنا قرار دهد.

این مطلب روز شنبه ی گذشته بُعد تازه یی گرفت و آن هنگامی بود که محمد بدر و مرضی الاُذینه دو تن از نمایندگان مجلس کویت، مسئله ی مرز میان کویت و عراق را مطرح کردند، مرضی الاذینه گفت: "ملت کویت روی آتش قرار گرفته اند و دولت باید مسئله ی تعیین مرز با عراق را در اولویت قرار دهد، مخصوصاً که سعودی و اردن به این مسئله فیصله داده و مرزهای خود با عراق را تعیین کرده اند." محمد بدر که معمولاً نظرات دولت را در مجلس مطرح می کند در این زمینه گفت: "ما از عراق می خواهیم همان گونه که به او کمک کردیم، در این باره به ما کمک کند و مرزهای میان دو کشور را تعیین کند."

طرح این مسئله توسط دو نماینده ی فوق الذکر - که معمولاً از عوامل معروف دولت در مجلس هستند - دلیل بزرگی بر این مطلب است که دولت کویت خود درصدد طرح این مسئله برآمده تا عراق را متوجه کوته نگری خود نماید و در جواب به درخواست عراق درخواستی ارائه داده باشد.

به دنبال آن، روز یکشنبه طبق اطلاع واصله یک هواپیمای نظامی عراق به آسمان کویت تجاوز نموده و مدت ۶ دقیقه بر روی شهرهای الجهراء و صلیب خات و صلیبیه به پرواز درمی آید که در بدو امر از مرکز پدافند هوایی به فرماندهی کل مراتب اطلاع داده می شود، ولی فرماندهی دستور می دهد تا از هر گونه اقدامی علیه هواپیمای مذکور خودداری شود و به دنبال آن گفته می شود که یادداشت اعتراض آمیزی تسلیم سفارت عراق در کویت می گردد. روز سه شنبه نیز ملاقات مفصلی میان معاون نخست وزیر و وزیرخارجه ی کویت با سفیر عراق در کویت صورت می گیرد که گفته می شود بیش تر در مورد کاهش این تشنج بوده است.

همچنین انتشار این اخبار در میان مردم عکس العمل وسیعی به وجود آورده و باعث تنفر بیش از پیش مردم کویت به صدام شده است.

از طرف دیگر، کویت درصدد تقویت نیروی نظامی خود برآمده و طبق اطلاع از یک منبع بسیار موثق در وزارت دفاع کویت، دولت این کشور اضافه بر خرید تجهیزات و هواپیماهای فرانسوی طی ۶ ماه گذشته، قراردادی نیز میان کویت و شوروی به مبلغ ۵۰۰ میلیون دینار کویتی به امضا رسانده اند، به موجب این قرارداد، شوروی موشک های سام را در مناطق مرزی کویت مخصوصاً در پایگاه های هوایی احمد الجابر در شرق کویت و علی سالم در شمال غرب الجهراء در نزدیکی مرز عراق مستقر خواهد کرد. همچنین تعدادی از کارشناسان روسی در کویت سیستم دفاع هوایی جدید این کشور را زیر نظر داشته و به تعدادی از افسران کویت در شوروی آموزش خلبانی و تخصص استفاده از سلاح های مدرن ضد هوایی خواهند داد.

اضافه بر آن، در پی تحولات اخیر که به شدت در مخفی نگه داشتن آن کوشش

می شود، وزیر دفاع کویت با هلی کوپتر از مناطق مرزی این کشور بازدید نموده. به گفته ی یک منبع آگاه در وزارت دفاع کویت، طی چند روز گذشته فعالیت های این وزارت خانه افزایش یافته و وزیر دفاع در جلسات مختلف با کارشناسان انگلیسی به گفت و گو نشسته است.»(۱)

۴۵۰

پاتریک هورن خبرنگار روزنامه ی انگلیسی تایمز مالی در گزارشی از وضعیت اقتصادی عراق، به بررسی درخواست جدید دولت عراق از کشورهای عربی برای کمک به آن کشور؛ میزان کمک کشورهای عرب منطقه به دولت عراق از آغاز تجاوزش به ایران و دلایل نابسامانی اقتصاد عراق پرداخته است. رادیو بی بی سی بخش هایی از این مقاله را چنین نقل کرد:

«در واقع دردسرهای مالی عراق در جریان جنگ اینک روزافزون شده است و روزنامه ی تایمز مالی امروز گزارشی در همین زمینه نوشته با عنوان عراق برای ادامه ی جنگ از کشورهای خلیج فارس هفت هزار میلیون دلار یا هفت میلیارد دلار قرض خواسته است. پاتریک هورن در گزارشی از کویت از قول دیپلمات ها می گوید که عراق این مبلغ را از عربستان، کویت، قطر و امارات متحده ی عربی تقاضا کرده است و البته به گفته ی این خبرنگار این مبلغ اضافه، علاوه بر رقم ۲۵ میلیارد دلاری خواهد بود که این چهار کشور از آغاز جنگ تا کنون به عراق پرداخته اند.

البته قرض دهندگان انتظار ندارند که عراق این مبلغ را بازپس دهد. عراق این پول را از آن رو نیاز دارد که صادرات نفتش از رقم سه میلیون و دویست هزار بشکه در روز به ششصد و پنجاه هزار بشکه تقلیل یافته است. به گفته ی پاتریک هورن، هرچند عربستان علاقه مند به پرداخت قرض به عراق است، کشورهای دیگر یعنی کویت، قطر و امارات دل چندان خوشی نسبت به پرداخت این قرض به عراق ندارند.

همه ی این کشورها اینک از درآمد نفت شان کاسته شده و به ویژه کویت خواستار آن است که مسائل مرزی میان کویت و عراق حل و فصل شود.

روزنامه ی تایمز مالی می افزاید: اضافه بر این، عراق مجبور است که از برنامه های عمرانی خود بکاهد و بودجه ی آن را صرف جنگ کند.

همین نویسنده از قول منابع ترابری کویت در مورد وضع بد مالی عراق می گوید به علت مشکلات مالی عراق روابط تجاری این کشور و کویت صدمه دیده و نسبت به سال ۱۹۸۱ ترابری و صادرات کویت به عراق در سال ۱۹۸۲، بین سی تا چهل درصد کاهش یافته است و سرانجام پاتریک هورن در گزارش دیگری می گوید چون به علت جنگ، عراق نمی تواند از بنادر خود در خلیج فارس استفاده کند برای واردات خود

۱- مأخذ ۱۵، صص ۸ و ۹، کویت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱.

مجبور است از بنادر کویت استفاده کند.»(۱)

بخش هایی از مقاله که رادیو بی بی سی بنا به مصالحی به آن نپرداخت، در روزنامه ی کیهان - که این مقاله را به نقل از منابع اصلی چاپ کرده است - این گونه آمده است:

«عربستان سعودی با تقاضای عراق موافقت کرده، ولی کویت، قطر و امارات عربی متحده میل و رغبتی به دادن وام و پول بیش تر به عراق از خود نشان ندادند، زیرا تمام این کشورها در طول سال گذشته شاهد کاهش صدور نفت خود بوده اند. [...] عراق اخیراً ترتیب گرفتن ۵۰۰ میلیون دلار وام سندیکایی و یک اعتبار برای تدارکات نظامی از فرانسه و یک اعتبار سه ساله ی ۲۱۰ میلیون دلاری برای خرید غله از امریکا را نیز داده است و علاوه بر آن از یک اعتبار تدارکاتی ۲ میلیارد دلاری که در نیمه ی دهه ۱۹۷۰ مورد موافقت ژاپن قرار گرفته بود استفاده می کند.» کیهان افزوده است: «لازم به یادآوری است کل مبلغی که چهار کشور عربی حوزه ی خلیج فارس از سال ۱۹۸۰ به عراق داده اند به ۳۳ میلیارد دلار می رسد. البته، بخش دیگری از کمک های این چهار کشور به عراق به صورت کالا، خدمات و فرآورده های نفتی بوده است.»(۲)

۴۵۱

معمر قذافی رهبر لیبی در سخنانی از صدام حسین به دلیل واگذاری(!) شط العرب به ایران در عهدنامه ی ۱۹۷۵ الجزایر و نیز حمله به ایران انتقاد کرد. وی در این سخنان با به کارگیری عباراتی که حاکی از نامتعادلی همیشگی اوست، گفت:

«چرا باید این جنگ پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران واقع شود؛ انقلابی که با امریکا به ستیز برخاسته و صهیونیست را همواره می کوبد. من مخالف رژیم عراق نیستم و با صدام حسین نیز مخالف نیستم، ولی با کسانی که علیه انقلاب اسلامی ایران برمی خیزند مخالفم[!] و این دلایل سیاسی خاصی دارد.

انقلاب اسلامی ایران اگر بر فرض حامل کفر بوده(!) لااقل انقلابی است مخالف سرسخت امریکا و صهیونیست. انقلاب اسلامی ایران حامل پیامی بود برای کشورهای عربی که با صهیونیست و امپریالیسم مقابله کنند و این در مفهوم بعضی ها گناه است و من برای همین است که از انقلاب اسلامی حمایت می کنم، حال چه انقلاب اسلامی باشد یا غیر اسلامی.»(۳)

۱- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۶، رادیو بی بی سی، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، گزارشی از روزنامه ی تایمز مالی از کویت.
۲- مأخذ ۳، بخش اول، ص آخر.
۳- سند شماره ۲۱۳۶۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی خبرها و نظرها (اطلاعاتی، سیاسی، خارجی)، دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت امور خارجه، شماره ۳۶۴، ۱۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۰.

ضمیمه ی گزارش ۴۳۸

تغییرات سازمان رزم از جمله گسترش آن بحثی نبود که در مقطع خاصی به نتیجه ی نهایی رسیده و

پرونده ی آن بسته شود، بلکه اولویت ها و ضرورت های توسعه ی سازمان رزم و مباحث مربوط به آن، به دلایل متعددی از جمله آخرین وضعیت نبرد، از زمان ورود سپاه به جنگ به منزله ی موضوعی مستمر در کنار سایر مباحث عملیاتی مطرح بود و در واقع این گونه مباحث سابقه داشت. با ورود رسمی سپاه پاسداران به عرصه ی عملیات ها، ضرورت گسترش سازمان رزم در شکل اولیه ی آن به عنوان ضرورتی اجتناب ناپذیر خود را نشان داد.

در پی اجرای عملیات موفق ثامن الائمه(ع) و شکسته شدن حصر آبادان، زمینه ی جذب نیروهای مردمی بیش از گذشته فراهم شد و سپاه پاسداران با جذب و به کارگیری نیروهای مردمی توانست ۱۵ گردان نیرو را سازمان دهی و وارد عمل کند. این امر به منزله ی افزایش توان سازمان دهی سپاه به میزان ۱۰ برابر بود. در سال دوم جنگ به تدریج ضرورت تشکیل تیپ مورد توجه قرار گرفت و سپاه با سازمان تیپ وارد عملیات طریق القدس شد.

برجسته ترین ویژگی عملیات طریق القدس نقش بسیار مهم نیروهای مردمی بود و در واقع برای نخستین بار نیروهای مردمی در سطح گسترده یی سازمان دهی و به کار گرفته شدند که مفهوم دیگر این حضور، گسترش بیش از پیش سازمان رزم سپاه بود. عملیات فتح المبین نیز که به لحاظ وسعت، میزان نیروهای شرکت کننده و سرعت عمل آن ها در تأمین اهداف و نتایج و دستاوردها بسیار چشمگیر بود، یک ویژگی شاخص داشت و آن نمایش جنگ فراگیر مردمی بود. بدین معنا که سازمان رزم سپاه با تشکیل تیپ و قرارگاه دست خوش تحول جدی شد. همین موضوع علاوه بر فراهم کردن زمینه ی افزایش جذب و به کارگیری نیروهای مردمی و در نتیجه برتری قوای ایران بر عراق، امکان فرماندهی، کنترل و هدایت را به نحوی مناسب فراهم ساخت.

افزون بر راه اندازی تیپ، با استفاده از غنایم به دست آمده پس از عملیات فتح المبین، عملاً تأسیس برخی واحدهای نظامی تیپ های توپ خانه و زرهی سپاه امکان پذیر شد.

فتح خرمشهر از نظر نظامی، علاوه بر استراتژی برتر و اجرای تاکتیک ویژه ی عبور از رودخانه ی کارون، مرهون افزایش توان رزمی سپاه بود. در این عملیات، سپاه ۱۰۰ تا ۱۲۰ گردان نیرو در قالب تیپ (ولی با استعداد لشکر) وارد عملیات کرد که در مقایسه با عملیات ثامن الائمه(ع) تنها در فاصله ی ۹ ماه، توان رزمی سپاه نزدیک به ۱۰ برابر رشد و افزایش را نشان می دهد.

با ناکامی در عملیات رمضان کاستی های موجود در قدرت زرهی، مهندسی و توپ خانه ی نیروهای ایران مشخص شد و همچنین این تصور به وجود آمد که سازمان رزم ایران از نظر حجم و شکل سازمان دهی نقایصی دارد و برای دست یابی به پیروزی نیازمند بازسازی و گسترش است. این برداشت موجب انجام اقداماتی شد که در آستانه ی عملیات والفجر مقدماتی نتایج آن با "تغییر در سازمان رزم سپاه و گسترش آن" آشکار شد.(۱)

البته یگان دریایی و هوایی سپاه در دوران عملیات محرم با مرکزیت فرماندهی مستقر در تهران تشکیل شد.

هم زمان با طرح مباحث مربوط به عملیات والفجر مقدماتی (حد فاصل بین عملیات محرم تا عملیات والفجر مقدماتی) بررسی موضوع گسترش و تغییر در سازمان نیروی زمینی نیز همچنان ادامه داشت. از جمله تصمیمات مهم در این مقطع زمانی این بود که همه ی تیپ های سپاه که بیش از ۹ گردان داشتند، تبدیل به لشکر شده و هر لشکر نیز اقدام به تشکیل سه تیپ کند. تصمیم تشکیل "قوای زمینی سپاه پاسداران"(۲) نیز در این دوره اتخاذ شد. تفکر تشکیل قوای زمینی بر این اساس شکل گرفت که پس از تشکیل یگان دریایی و هوایی، قوای زمینی به عنوان یک نیروی مستقل بایستی از جانب یک

۱- محمد درودیان، سیری در جنگ ایران و عراق (آغاز تا پایان)، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ سپاه پاسداران، چاپ پنجم، ۱۳۸۱، ص ۵۱.

۲- نام قوای زمینی سپاه بعدها به "نیروی زمینی سپاه" تغییر یافت.

فرماندهی به جز فرمانده کل سپاه، هدایت می شد.(۱)

بنابراین مقرر شد که با اعلام انحلال دو قوای کربلا و نجف، این دو با یک دیگر ادغام شده و "قوای زمینی سپاه پاسداران" را تشکیل بدهند و در تشکیلات جدید، قرارگاه خاتم الانبیا(ص) (سپاه) به عنوان ستاد مشترک سپاه مجموعه ی نیروهای سپاه (نیروی زمینی و یگان های دریایی و هوایی) را فرماندهی کند. قوای زمینی نیز چند سپاه(۲) و هر سپاه چند لشکر تحت امر داشته باشند و در صورتی که نیاز به اجرای عملیات در جنوب یا غرب کشور شد، قوای زمینی به عنوان "قرارگاه مقدم نیروی زمینی" در این مناطق وارد عمل شوند. در مذاکرات ابتدا قرار بر این شد قبل از عملیات والفجر مقدماتی این تشکیلات با طراحی جدید کار خود را آغاز کند و اولین فرمانده قوای زمینی نیز غلامعلی رشید و جانشین وی حسن باقری معرفی شد. اما تقارن زمانی این تدابیر با نهایی شدن مباحث عملیات و دلایل دیگری که در ادامه می آید، موجب شد اجرای این تصمیم به بعد از عملیات موکول شود. از آن جا که اعلام انحلال قرارگاه های کربلا و نجف و تشکیل قوای زمینی موجب تأخیر در عملیات می شد و این به صلاح نبود و با توجه به این که با تشکیل قوای زمینی به فرماندهی غلامعلی رشید، قاعدتاً فرمانده نیروی زمینی ارتش (سرهنگ صیاد شیرازی) باید با برادر رشید هماهنگ می شد و دیگر از نظر فرماندهی ارتباطی با فرمانده کل سپاه و جانشین وی (رحیم صفوی) که در رده ی ستاد مشترک قرار می گرفتند نداشت، فرماندهان ارشد سپاه به این نتیجه رسیدند که طرح این موضوع احتمالاً به مسئله یی میان سپاه و ارتش تبدیل شده و در آن مقطع به نظر می رسید زمینه ی پذیرش آن برای فرماندهان ارتش وجود نداشته باشد. به همین دلیل قرار شد این مسئله تا بعد از عملیات مسکوت مانده و عملی نشود، ولی در محدوده ی سپاه در مورد تشکیلات قوای زمینی و ارتباط آن با قرارگاه خاتم الانبیا(ص) و ستاد مرکزی مذاکرات و تدابیر ادامه داشت. در نتیجه مشکل قرارگاه خاتم الانبیا(ص) به عنوان فرماندهی عملیات والفجر باقی ماند.(۳)

بنابراین، تشکیلات سازمان رزمی نیروهای سپاه پاسداران به این شکل نهایی و بخش هایی از آن در عملیات والفجر مقدماتی وارد عمل شد:

قرارگاه خاتم الانبیا(ص)

۱. قوای یکم کربلا، فرمانده: مجید بقایی، معاون: احمد غلامپور؛

شامل:

الف) سپاه هفتم حدید به فرماندهی احمد کاظمی و معاونت مرتضی قربانی؛

شامل:

• لشکر۱۹ فجر، فرمانده: نبی رودکی، معاون: محسن پاکیاری؛

تیپ۳۳ المهدی (فرمانده: محمدجعفر اسدی)؛ تیپ۳۵ امام سجاد (فرمانده: رفاهیت)؛ تیپ۱۶۳ فاطمه الزهرا (فرمانده: محسن

بنائیان).

· لشکر ۴۱ ثارالله، فرمانده: قاسم سلیمانی، معاون: علیرضا رزم حسینی؛

تیپ۱ حزب الله (فرمانده: علی اکبر خوشی)؛ تیپ۲ روح الله (فرمانده: محمدحسین پودینه)؛ تیپ۳

۱- بر اساس وضعیت موجود تا این زمان فرماندهی کل سپاه در واقع فرماندهی نیروی زمینی سپاه را بر عهده داشت و در عملیات های مشترک هدایت نیروها توسط فرماندهی کل سپاه و فرمانده نیروی زمینی ارتش انجام می شد.

۲- در این دوره در تشکیلات نیروی زمینی، ۳ سپاه سازمان دهی شده بود: سپاه سوم صاحب الزمان به فرماندهی حسین خرازی؛ سپاه هفتم حدید به فرماندهی احمد کاظمی؛ سپاه یازدهم قدر به فرماندهی ابراهیم همت.

۳- سند شماره ۷۹/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روای قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (داود رنجبر)، صص ۱۱ - ۱.

جندالله (فرمانده: علی اکبر پوریانی).

لشکر۸ نجف، فرمانده: کریم نصر.

تیپ۱ (فرمانده: شجاعی)؛ تیپ۲ (فرمانده: قاسم محمدی)؛ تیپ۳.

· لشکر۱ قدس، فرمانده: مهدی کیانی،

تیپ۳۵ امام حسن (فرمانده: حسن درویش).

· لشکر۷ ولی عصر، فرمانده: ابوالقاسم رئوفی، معاون: کوسه چی؛

تیپ زرهی (فرمانده: پورمهدی)؛ تیپ۱ (فرمانده: کلولی)؛ تیپ۲ (فرمانده: کریم فضیلت).

ب) سپاه سوم صاحب الزمان به فرماندهی حسین خرازی و معاونت علی زاهدی؛

شامل:

· لشکر۱۴ امام حسین(ع)، فرمانده: ابوشهاب، معاون: منصور رئیسی؛

تیپ۱ (فرمانده: حسن آقایی)، تیپ۲ (فرمانده: حسن رضایی)، تیپ۳ (فرمانده علی قوچانی)

· لشکر۱۷ علی بن ابی طالب(ع)، فرمانده: مهدی زین الدین، معاون: فتوحی؛

تیپ۱ الهادی (فرمانده: حسن پور)، تیپ۲ حضرت معصومه(س) (فرمانده: بنیادی).

· لشکر۲۵ کربلا، فرمانده: عمرانی، معاون: ییلاقی؛

تیپ۱ (فرمانده: کریم بخشی)؛ تیپ۲ (فرمانده: هوشیاری)؛ تیپ۳ (فرمانده: کسایان).

· تیپ مستقل قمر بنی هاشم، فرمانده: محمد سنایی، معاون: سیف الله حیدرپور.

۲. قوای نجف اشرف به فرماندهی عزیز (محمدعلی) جعفری و معاونت غلام حسین بشردوست؛

شامل:

الف) سپاه یازده قدر، فرمانده: محمدابراهیم همت، معاون: رضا چراغی؛

· لشکر ۲۷ رسول الله (ص)، فرمانده: علی فضلی، معاون: یدالله کلهر؛

تیپ ابوذر (فرمانده: محمد دستواره)، تیپ عمار (فرمانده: حاجی پور)، تیپ سلمان (فرمانده: شرع پسند).

· لشکر ۳۱ عاشورا، به فرماندهی مهدی باکری

تیپ ۱ (فرمانده: مرتضی یاقچیان)، تیپ ۲ (فرمانده: ناصر امینی)، تیپ ۹ (فرمانده: حمید باکری).

· تیپ مستقل ۱۰ سیدالشهدا(ع)، فرمانده: حسن رستگاری.

ب) لشکر مستقل ۵ نصر، فرمانده: حمزه حمیدی نیا، معاون: غلامرضا احمدی؛

تیپ ۱۸ جواد الائمه(ع) (فرمانده: عباس شاملو)، تیپ ۲۱ امام رضا (فرمانده: ولی الله چراغچی)، تیپ ۳ امام جعفر صادق (فرمانده: سعید نامنی پور)

تیپ مستقل زرهی ۵ رمضان(۱)

۱- سند شماره ۳۲۲۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و عملیات قرارگاه کربلا، ۶/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱۶ - ۱.

روزشمار جنگ سه شنبه ۱۲ بهمن ۱۳۶۱ ۱۷ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۱ فوریه ۱۹۸۳

۴۵۲

امروز نیز موضوع اصلی جلسات فرماندهان بحث در مورد جنبه هایی از مانور عملیات آینده در منطقه ی فکه - چزابه بود. از آن جا که در صورت عملیات در محور فکه - چزابه، دشمن می توانست به ویژه جناح راست عملیات (ارتفاعات فوقی و شمال رودخانه ی دویرج و در ادامه به سمت هورالسناف) را تهدید کند، اجرای تک پشتیبانی در این محدوده، عمده ترین موضوعی بود که در بحث مربوط به مانور به آن پرداخته شد.

اولین جلسه ی امروز ساعت ۷:۳۰ تا ۸:۵۰ صبح با حضور رحیم صفوی، غلامعلی رشید، احمد غلامپور، حسین خرازی، احمد کاظمی، عزیز جعفری و بشردوست در محل قرارگاه خاتم الانبیا(ص) تشکیل شد.

نتیجه ی جلسه این بود که اجرای عملیات در محور فکه - چزابه به دلیل آمادگی یگان های عمل کننده ی خودی (در زمینه های مختلف از جمله انتقال عقبه ها، شناسایی ها و...) منطقی است. ضمن آن که در صورت تصرف منطقه ی بین طاوسیه تا چزابه و پیشروی به عمق، نیروهای خودی جناح مناسبی از دشمن می گیرند و از این منطقه به شیوه ی مناسب تری می توان به سمت راست (شمال) متمایل شد و به پهلوی دشمن زد. گفتنی است در صورتی که پیشروی به سمت شمال تداوم نمی یافت، عراقی های مستقر در این منطقه، نیروهای ایرانی را که به سمت غزیله در عمق منطقه پیشروی کرده بودند، به طور جدی تهدید می کردند.

غلامعلی رشید در این باره گفت: «اگر به فوقی حمله بکنیم تک جبهه[یی] است، اما در پایین (محور فکه - چزابه) این طور نیست اگر جاپای طاوسیه تا چزابه را بگیریم از نیروهای دشمن مستقر در فوقی پهلو می گیریم و بهتر می شود به طرف بالا (شمال) رفت و به پهلوی دشمن زد و اگر این مانور را انجام ندهیم و در فوقی عملیات انجام بدهیم، انهدام [نیروهای] خودی در جنوب دویرج زیاد می شود.»

هر چند در این جلسه تصمیم مشخص و قطعی گرفته نشد، اما همه ی حاضران در مورد ضرورت اجرای تک پشتیبانی برای درگیر کردن و انهدام احتیاط های دشمن اتفاق نظر داشتند.

دومین جلسه ی امروز ساعت ۹ صبح با موضوع "بررسی تک پشتیبانی و جمع بندی نهایی از مانور فکه - چزابه" با حضور جمعی از فرماندهان سپاه و ارتش برگزار شد. در این جلسه سرهنگ صیاد شیرازی، سرهنگ مفید، سرهنگ حسنی سعدی، سرهنگ قویدل و سرهنگ محمدزاده از ارتش و محسن رضایی، رحیم صفوی، غلامعلی رشید، عزیز جعفری، حسین خرازی، احمد کاظمی، محمدابراهیم همت و بشردوست از سپاه شرکت داشتند.

در ابتدای جلسه سرهنگ حسنی سعدی پرسید: «هدف از تک پشتیبانی چیست و این تک از کدام محور انجام شود؟»

غلامعلی رشید پاسخ داد: «مفهومی که از تک پشتیبانی در ذهن [فرماندهان] سپاه است [این است که] ما به تکی نیاز داریم که

۱. از تمرکز و فشار دشمن در اطراف غزیله جلوگیری کند.

۲. از ورود و پاتک دشمن از معابری که از هورالسناف دارد جلوگیری کنیم.

۳. نیروهای دشمن را منهدم کنیم.»

تعدادی از فرماندهان سپاه از جمله عزیز جعفری و محمدابراهیم همت نیز بستن راه های دشمن در هورالسناف را تأیید کردند.

سرهنگ حسنی سعدی در توضیح در مورد عملیات پشتیبانی گفت: «تلاش اصلی و پشتیبانی به این معنی است، اگر تلاش اصلی موفق نشد تلاش فرعی بتواند عمل خود را انجام دهد.»

سرهنگ مفید نیز افزود: «در جاهایی که احتیاط [دشمن] قوی است [باید] سعی کنیم جاپای مان را محکم کنیم. ما باید کاری کنیم که اگر تلاش اصلی به دلایلی موفق نشد بتوانیم تک پشتیبانی را به تک اصلی تبدیل کنیم.»

اصرار مکرر ارتش بر اجرای عملیات دیگری از محور ارتفاعات فوقی هم زمان با عملیات اصلی و از سوی دیگر صحبت های فرماندهان سپاه مبنی بر امکان پذیر نبودن چنین اقدامی، کماکان مانع از رسیدن به یک جمع بندی قطعی در مورد چگونگی اجرای مانور پشتیبانی شد، اما فرماندهان سپاه و ارتش در این موارد زیر به توافق رسیدند:

- جا به جایی نیروها و میزان آمادگی یگان ها.

- عبور از رودخانه ی دویرج (چه بر اساس نظر ارتش، حرکت از فوقی به سمت جنوب، و چه از نظر سپاه، حرکت از دویرج به سمت فوقی).

- کنترل و هماهنگی.
- پشتیبانی آتش توپ خانه.
- تراکم نیرو.

• احتمالات به کارگیری نیروهای احتیاط.

• نحوه ی دست رسی به عقبه ی دشمن.

• خاکریزهای مورد نیاز در حین عملیات.

• وسایل مورد نیاز برای ترابری.

در ادامه ی جلسه با طرح موضوع زمان عملیات، باردیگر مسئله ی مانور مطرح شد.

غلامعلی رشید گفت: «دشمن شمال غزیله [سمت هورالسناف] را به رودخانه ی المشرح وصل کرده. عراق از وقت استفاده می کند و با از دست دادن زمان، کار خیلی سخت می شود.»

محمدابراهیم همت نیز افزود: «فعالیت دشمن زیاد است و اگر تا ۴ شب دیگر عمل نشود کار مشکل می شود چون تمام امکانات ما پایین است. برای عملیات در بالا [فوقی] تا ۲۰ روز دیگر هم آماده نمی شویم.»

حسین خرازی نیز در مورد حساسیت زمانی گفت: «وقتی نیروهای بسیجی مأموریت شان تمام می شود نگه داشتن آن ها مشکل است.»

همت اضافه کرد: «ما [سپاه ۱۱ قدر] ۱۸ گردان مأموریت تمام شده داریم.» با این همه، سرهنگ قویدل با این استدلال که اگر از بالا (فوقی) عمل شود بخش بیش تری از نیروی دشمن منهدم خواهد شد، همچنان برنظر ارتش اصرار ورزید. از این رو عزیز جعفری و غلامپور پیشنهاد کردند که برای عملیات پشتیبان ابتدا با عبور از دویرج عقبه های دشمن در فوقی را ببندند تا اگر عملیات روی فوقی چند روز هم به تعویق افتاد مشکلی ایجاد نشود.

در پایان غلامعلی رشید به جمع بندی مباحث جلسه پرداخته و با مقایسه ی نظر ارتش و سپاه گفت:

«۱. آمادگی: در پایین فراهم است (فکه - چزابه).

۲. آفند: انهدام دشمن و خودی و میزان موفقیت در پایین بیش تر است یا بالا.

۳. پدافند: امکان پدافند مناسب در پایین بیش تر است یا بالا.

۴. میزان تأثیر: کدام (دو منطقه) بیش تر تأثیرگذار است.»

وی افزود: «ما مانور (فکه - چزابه) را به یگان ها ابلاغ کرده ایم و یگان ها کارشان را دنبال می کنند و این کار کمی نیست و تغییر مانور مشکل است. ما به خاطر ترس از خطرات (عملیات در محور) پایین به این فکر افتادیم که طرح را (با عملیات

پشتیبان) اصلاح و تکمیل کنیم.

امام [خمینی] هم بعد از توضیح برادر محسن رضایی و صیاد شیرازی در این مورد گفتند که اگر می دانید (در فکه - چزابه) صد در صد منهدم می شوید مانور را تغییر دهید، ولی اگر می بینید فقط یک مقدار مشکلات دارد توکل کنید و عمل کنید.

مسئله ی بعد این است که ما در بحث ها اگر به کلیاتی می رسیم در مسائل جزیی نباید کلیات را به هم بزنیم.»

راوی قرارگاه خاتم(ص) در گزارش این بخش از جلسه آورده است: «برادران ارتش حرف برادر رشید را در مورد مشکلات تغییر مانور پذیرفتند.»

بدین ترتیب با وجود اصرار مکرر فرماندهان ارتش، فرماندهان سپاه تا حدی در متقاعد کردن آن ها موفق بودند.

پس از پیشرفت نسبی در مباحث مربوط به مانور، در جلسه ی دیگری که بر اساس نتایج جلسه ی دوم، ساعت ۲۳:۴۵ برگزار شد برادران محسن رضایی، غلامعلی رشید، احمد کاظمی، محمدابراهیم همت، احمد غلامپور، عزیز جعفری و مرتضی قربانی یک بار دیگر جزئیات مربوط به مانور عملیات را مرور و نهایی کردند.(۱)

۴۵۳

ارتش عراق شهرهای آبادان و دهلران را هدف حمله قرار داد. امروز همچنین یک هواپیمای عراقی منهدم شد.

امروز نیز آبادان هدف آتشبارهای ارتش عراق قرار گرفت و ۳ منزل مسکونی تخریب شد.(۲)

هواپیماهای عراقی چندین نقطه از شهر دهلران و اطراف آن را بمب باران کردند که موجب وارد آمدن خسارت های فراوانی به شهر شد. در این حملات ۲ نفر از جمله یک زن عشایر شهید و ۹ نفر زخمی شدند.(۳)-(۴)

در منطقه ی چیلات یک هواپیمای عراقی هدف آتش سلاح های پدافند هوایی قرار گرفت و در ارتفاعات سه گلان در خاک عراق، سقوط کرد. فرماندهی قرارگاه فجر زمان این حادثه را ساعت ۱۳ اعلام کرد.(۵)

سرهنگ معینی پور فرمانده نیروی هوایی ارتش نیز درباره ی میزان آسیب های واردشده به نیروی هوایی عراق در طول جنگ گفت: «طی ۱۸ ماه گذشته، ۱۸۰ فروند از هواپیماهای ارتش متجاوز صدام توسط واحدهای پدافند و تیزپروازان نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران سرنگون شده است، در حالی که ضایعات ما حتی یک دهم هواپیماهای سرنگون شده ی دشمن هم نیست.»(۶)

۴۵۴

روزنامه ی اطلاعات از ادامه ی اعزام نیروهای فنی و مهندسی و امدادگر به مناطق مختلف جنگی گزارش داد:

«هشتمین کاروان بزرگ کمپرسی داران کازرون به هم راه ۵ کامیون گچ و ۶۰ نفر نیروی انسانی از قبیل جوشکار، مکانیک، بنا، و راننده ی بلدوزر، لودر و گریدر، جهت

۱- سند شماره ۱۶۱/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر

مقدماتی (داود رنجبر)، ۹/۱۱/۱۳۶۱ تا ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، صص ۲۷، ۳۹ - ۳۷ و ۶۳ - ۴۱.

۲- سند شماره ۲۹۲۲۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری روزانه، از شهربانی استان خوزستان (اطلاعات) به استانداری استان خوزستان (دفتر سیاسی)، شماره ۲۲۶، ۱۳/۱۰/۱۳۶۱، ص ۲.

۳- روزنامه ی کیهان، ۱۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، گزارش از ایلام؛ و - سند شماره ۶۴۷۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، تاریخ ۱۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳.

۴- تاریخ صحیح مأخذ ۳، ۱۳/۱۱/۱۳۶۱ می باشد که به اشتباه ۱۳/۱۰/۱۳۶۱ ثبت شده است.

۵- سند شماره ۳۳۱۵۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی اطلاعاتی، فرمانده تیپ فجر (رکن۲)، شماره ۴۲، ۱۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۶- مأخذ ۳، بخش اول، ص ۱۸.

بازسازی مناطق جنگی راهی شهر مقاوم آبادان شدند.

از سوی هلال احمر برازجان، جمعی از برادران امدادگر و راننده به جبهه ها اعزام شدند.

از سوی ستاد بازسازی شهر سوسنگرد در شهرهای تنکابن و عباس آباد، دو اکیپ فنی متشکل از بنا و کارگر ساده، جهت بازسازی سوسنگرد به این شهر اعزام شدند.

سندیکای کامیون داران منطقه ی سوادکوه نیز ۱۰ دستگاه کامیون جهت کمک به امر بازسازی و نوسازی سوسنگرد، به این شهر فرستادند.

ستاد پشتیبانی جبهه های جنگ جهاد سازندگی خراسان اعلام کرد که تعداد ۶۱ دستگاه کمپرسی از شهرستان های گناباد، قاین و طبس، از طریق این ستاد جهت یاری رساندن به رزمندگان، عازم جبهه ها شدند.

یک اکیپ از برادران فنی شامل مکانیک ماشین های سبک و سنگین، باطری ساز، جوشکار، رادیاتورساز، صافکار و آهنگر از سوی ستاد پشتیبانی جنگ جهاد سازندگی یزد، عازم جبهه ها شدند.

گروهی از امدادگران هلال احمر شیراز که آموزش های مقدماتی را طی یک دوره ی ۳۰ روزه در شیراز فراگرفته اند، راهی جبهه ها شدند.

به منظور یاری رساندن به سلحشوران پرتوان اسلام در نبرد حق علیه باطل، چهار اکیپ پزشکی شامل ۹ پزشک متخصص و ۶۱ نفر از برادران و خواهران کادر درمانی، جهت ارائه ی خدمات پزشکی به رزمندگان، از سوی سازمان منطقه یی بهداری استان مازندران به جبهه ها رفتند.

گروه کثیری از نیروهای رزمی و تدارکاتی مرکب از آشپز، جوشکار، راننده و نانوا جهت پشتیبانی و کمک به نیروهای اسلام از سوی جهاد سازندگی و بسیج سپاه پاسداران کاشان راهی جبهه ها شدند.(۱)

۴۵۵

حجت الاسلام فلاحیان قائم مقام وزیر کشور در کمیته های انقلاب اسلامی، درباره ی اعزام نیروهای پاسدار کمیته به جبهه های جنگ گفت:

«از ابتدای جنگ تحمیلی، پاسداران کمیته به جبهه ها اعزام شده اند و در واحدهای گوناگون خدمت کرده اند. پاسداران کمیته ها با هم کاری سپاه در شناسایی بعثیون و شکست آن ها نقش مهمی داشته اند و در سه ماهه ی اخیر، جمعاً ۴۲۲ تن از برادران کمیته ها به جبهه های غرب و ۷۵۳ تن به جبهه های جنوب و اخیراً ۳۱۰ تن دیگر به جبهه های حق علیه باطل

رفتند.»(۲)

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۱۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴.

۲- همان، ص ۱۱.

۴۵۶

امروز حکومت عراق ۱۲۰ تن از عراقی های ایرانی تبار را که از شهرهای مختلف آن

کشور جمع آوری کرده بود در حالی که هوا بسیار سرد بود و برف سنگینی می بارید در منطقه ی مرزی شیخ سله رها کرد. این افراد که ساعت ۳ بامداد با عبور از مرز وارد خاک ایران شدند با کمک ستاد امداد باختران به طور موقت اسکان داده شدند.(۱)

علیزاده بخشدار جوانرود، درباره ی این اقدام عراق، اقدامات انجام شده از جانب مقامات ایرانی و همچنین وضعیت کلی رانده شدگان در مصاحبه با روزنامه ی کیهان گفت: «عملیات تخلیه ی ۱۵۰ تن از مردم بی گناه و رانده شده از عراق از ظهر آغاز شد و هنوز ادامه دارد.» وی افزود: «رانده شدگان در میان برف و کولاک شدید از مرز شیخ سله واقع در منطقه ی جوانرود به داخل خاک ایران رانده شدند. [...] تخلیه ی معاودین هنوز ادامه دارد، ولی تا کنون این عده وارد شهر نشده اند.» بخشدار اضافه کرد: «بیش تر این افراد زن و کودک هستند که در سرمای شدید و در میان برف و بوران رها شده اند، اما هنوز آماری در مورد تلفات و یا جراحات احتمالی به دست ما نرسیده است.»(۲)

۴۵۷

امروز در درگیری های حوالی مهاباد و در مین گذاری در جنوب غربی سنندج و اطراف سردشت ۵ تن از نیروهای خودی شهید و عده یی مجروح شدند، در این حوادث شماری از مهاجمان به هلاکت رسیدند.

نیروهای مسلح غیر قانونی که روز گذشته در حمله به پاسگاه شهید عابدی (در ۱۲ کیلومتری جنوب غربی مهاباد) ناکام مانده بودند، امروز نیز در ساعت ۲۱ به این پاسگاه حمله کردند. در درگیری ایجادشده که ۲ ساعت ادامه داشت، ۲ تن از افراد پاسگاه شهید شدند، از آمار تلفات مهاجمان گزارشی مخابره نشده است.(۳)

در محور مهاباد - میاندوآب نیز ۱۵ نفر از نیروهای هیز۲۱ پیشوای حزب دمکرات کردستان در حوالی گوگ تپه با اجرای عملیات کمین به سمت خودرو حامل مهندس نیک خواه معاون عمرانی استانداری آذربایجان غربی، تیراندازی کردند. در این حادثه خودرو آتش گرفت و مهندس نیک خواه و ناصر فدائی (از سرنشینان خودرو) به شهادت رسیدند.(۴) با تیراندازی متقابل پاسدار محافظ مهندس نیک خواه، ۳ تن از مهاجمان از جمله موسی فرخی فرمانده هیز ۲۱ پیشوا به هلاکت رسیدند.

امروز همچنین در حوالی روستای توریور در جنوب غربی سنندج، یک خودرو حامل نیروهای بسیج که عازم شهر سنندج بود، به مین برخورد کرد که بر اثر انفجار آن ۹ تن از سرنشینان خودرو زخمی شدند و یک تن هم به شهادت رسید.(۵)

۱- روزنامه ی کیهان، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، گزارش رسیده از باختران.

۲- مأخذ ۳، بخش اول.

۳- سند شماره ۳۵۳۲۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۲) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۶۶۶۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۴- مأخذ ۳، بخش دوم، ص ۳؛ و - دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، نشریه ی بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، شماره ۸۱، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، مهاباد - میاندوآب؛ و - سند شماره ۳۵۳۲۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به فرماندهی، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۵- سند شماره ۶۴۵۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره ی اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۱۱، بخش دوم، ص ۱، سنندج.

در اطراف سردشت نیز یکی از نیروهای پایگاه شهدا به روی مین رفت که در نتیجه ی انفجار مین پای وی قطع شد، نیروهای پایگاه بلافاصله به کمک وی شتافتند.

در همین حال افرادی که مین را کار گذاشته بودند به سمت نیروهای امدادگر حمله کردند که با هوشیاری نیروهای خودی نقشه ی آن ها بی نتیجه ماند. گزارش های رسیده حاکی از احتمال کشته شدن ۳ نفر از مهاجمان است(۱)

۴۵۸

نیروهای خودی اقدام به پاک سازی منطقه ی عمومی قوشچی کردند. همچنین افراد گروه های مسلح غیر قانونی در غرب کشور دست به ترور و گروگان گیری زدند.

نیروهای خودی برای پاک سازی منطقه ی عمومی قوشچی و استقرار در برخی روستاها در محور ارومیه – سلماس به این منطقه اعزام شدند. این عملیات با وجود موفقیت های اولیه، به دلیل نامساعد بودن وضعیت جوی، ناقص ماند. در این اقدام، ۸ نفر از نیروهای مسلح غیر قانونی کشته؛ تعدادی زخمی و ۱۵ نفر از آنان دست گیر شدند. از نیروهای خودی نیز یک تن شهید و ۴ تن دیگر زخمی شدند.(۲)

امروز حوادث دیگری نیز در مناطق غربی کشور رخ داد از جمله: یکی از افرادی(۳) که چندی قبل توانسته بود از زندان نیروهای کومه له فرار کند، امروز در خیابان گلشن شهر سنندج هدف گلوله ی افراد وابسته به این گروه قرار گرفت و به شهادت رسید(۴)

همچنین در منطقه ی لیلاخ در جنوب خاوری سنندج، افراد حزب دمکرات خادم مسجد خیاره را به جرم هم کاری با نظام جمهوری اسلامی دست گیر کرده و با خود بردند.(۵)

در محور سقز – دیواندره نیز نیروهای مسلح غیر قانونی یکی از اهالی روستای زیویه را به جرم پناه دادن به سه نفر از افراد بسیج به گروگان بردند.(۶)

همچنین منابع اطلاعاتی خبر دادند که در حومه ی اشنویه و جلدیان گروه های مسلح غیر قانونی یک زن و یک دختر را ربوده و پس از اعمال تجاوز آنان را رها کرده اند.(۷)

۴۵۹

مسئول تشکیلات حزب دمکرات شاخه ی دیواندره و یکی دیگر از مسئولان این حزب به هم راه ۲ تن از هواداران آن خود را به قرارگاه حمزه تسلیم و درخواست پناهندگی کردند. یک نشریه ی داخلی سپاه با اعلام این خبر درباره ی دلیل و سابقه ی این امر نوشته است:

«مسئول دمکرات در دیوانـدره از قطب مخـالف قاسـملو بوده و طرف داران فراوانی دارد. پس از عملیـات موفق قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، همچنین شدت گرفتن اختلافات درون

۱- سـند شماره ۳۴۱۰۶۱ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنگ: از ناحیه ی ژانـدارمری کردسـتان (رکن سوم) به مقام اسـتانداری کردستان، ۱۳/۱۱/۱۳۶۱، سـند تـک برگی؛ و – سـند شـماره ۶۴۶۱۴ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: وضـعیت روزانه، از سماجا۳ به نزاجـا (معـاونت عملیات و اطلاعات) مـد عملیات، ۱۳/۱۱/۱۳۶۱، سـند تک برگی؛ و – سـند شماره ۳۵۳۳۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه به فرمانـدهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۱۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴.

۲- سند شماره ۳۵۳۳۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و – مأخـذ ۱۰، بخش اول؛ و – سـند شـماره ۶۶۷۲۶ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۳- برخی منابع نام وی را یوسف اویسی اعلام کرده اند.

۴- . سـند شـماره ۳۴۶۸۱۰ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از شـهربانی اسـتان کردسـتان به اسـتانداری اسـتان کردسـتان، ۱۳/۱۱/۱۳۶۱، سـند تک برگی؛ و – سند شماره ۳۵۳۳۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردسـتان به اطلاعات قرارگـاه عملیاتی، ۱۴/۱۱/۱۳۶۱، سـند تـک برگی؛ و – سـند شـماره ۶۴۵۱۵ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از اداره ی اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، تاریخ ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- سـند شـماره ۳۴۶۸۷۳ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از لشـکر۲۸ پیـاده (رکن۲) بـه فرمانـدهی نـاحیه ۴ (رکن۲)، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- سـند شـماره ۳۴۶۸۷۵ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از لشـکر۲۸ پیـاده (رکن۲) بـه فرمانـدهی نـاحیه ۴ (رکن۲)، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۷- سـند شماره ۲۳۲۱۱۷ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنگ: بولتن اخبار مناطق کردنشـین، از دفتر نخست وزیری، شـماره ۸۳، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

تشکیلاتی در حزب دمکرات و پخش اخبار مبنی بر طرح عملیات گسترده ی رزمندگان اسلام در جنوب و غرب کشور، آمار تسلیم شدگان حتی در سطح رهبری حزب دمکرات بالا رفته است و به احتمال قوی روز به روز بر تعداد تسلیم شدگان چه در سطح بالا و چه در سطح پایین ضد انقلاب افزوده خواهد شد. چنان که در مدت اخیر: ۱. سعید افشار مسئول تشکیلات هیز دیوانده ره ی حزب دمکرات در تاریخ ۲۰/۱۰/۶۱ خود را به قرارگاه تسلیم کرد. ۲. فرهنگ شریفی فرزند گرگین شریفی از سران ضد انقلاب در منطقه ی سلماس در مورخه ۲۵/۱۰/۶۱ به هم راه دو تن دیگر خود را به سپاه سلماس تسلیم و امان نامه دریافت داشته اند. ۳. قادر عبدی از اعضای سابق کمیته ی مرکزی حزب دمکرات در مورخه ۲/۱۱/۶۱ خود را به سپاه ارومیه تسلیم کرد.»(۱)

۴۶۰

به حکم دادگاه انقلاب اسلامی اراک یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق به جرم ترور ۵ تن و عاملیت مستقیم در به شهادت رساندن آیت الله صدوقی به اعدام محکوم و حکم درباره ی وی اجرا شد.

حجت الاسلام قدیانی دادستان انقلاب اسلامی اراک در گفت و گویی با خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره ی جرائم و جزئیات دست گیری این فرد گفت: «وی مسئول تشکیلات منافقین در استان های اراک، اصفهان، یزد و کرمان بود و در سحرگاه ۱۱/۷/۶۱ بعد از آن که اتومبیلش از سوی واحد گشت کمیته ی مرکزی اراک متوقف می شود با به شهادت رساندن یکی از پاسداران انقلاب اسلامی اراک متواری می شود که پس از چند ماه توسط امت شهیدپرور این شهرستان دست گیر و به دست عدالت سپرده می شود.» وی افزود: «در مراحل رسیدگی به پرونده معلوم گردید نام برده یکی از عاملین مستقیم ترور شهید آیت الله صدوقی سومین شهید محراب، مسئول مستقیم شهادت سرپرست کمیته ی مرکزی اراک و ۴ تن دیگر از امت حزب الله و چندین طرح ترور دیگر می باشد.»(۲)

۴۶۱

به گزارش یکی از منابع اطلاعاتی اخیراً نیروهای مجاهدین مسلمان عراق علیه نیروهای دولتی این کشور اقداماتی را انجام داده اند.

بر اساس این اخبار، عده یی از مجاهدین عراقی شبانه به ستاد حزب بعث در محله ی مدینه الحربه الثانیه بغداد حمله و یکی از مسئولان حزب به نام دکتر کمال ناطق به هم راه چند نفر دیگر را به هلاکت رسانده اند.(۳) در حادثه ی دیگری، سرهنگ دوم

۱- سند شماره ۱۰۳۸۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، واحد معاونت اطلاعات کل سپاه پاسداران، شماره ۲۲۵، ۴/۱۱/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۲۰، ۱۴/۱۱/۱۳۶۱، صص ۵ و ۶، اراک - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳/۱۱/۱۳۶۱.

۳- سند شماره ۳۶۷۷۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی کردستان (رکن۲) به استانداری استان کردستان، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

مهدی دیلی رئیس یکی از شعبه های مخابرات العام و راننده اش هنگام حرکت در خیابان برموک بغداد به دست مجاهدین به هلاکت رسیده اند.(۱)

همچنین نیروهای مجاهدین مسلمان عراقی یکی از دفاتر اعضای حزب بعث در

استان بغداد را منفجر کرده اند که در نتیجه یکی از مسئولان به نام حسن تکریتی به هلاکت رسیده است.(۲) این افراد در جاده ی سلیمانیه به رانیه نیز تله ی انفجاری کار گذاشتند که یک دستگاه اتومبیل مخابرات العامه که حامل عده یی از مسئولان این سازمان بود به این تله برخورد کرده و سرنشینان آن به هلاکت رسیده اند.(۳)

۴۶۲

آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی امروز با احمد اسکندر وزیر اطلاعات و معاون سیاسی وزارت امور خارجه و سفیر سوریه دیدار و گفت و گو کرد.

در این دیدار که آقایان سید محمد خاتمی وزیر ارشاد اسلامی و حسین شیخ الاسلام معاون سیاسی وزارت امور خارجه ی کشورمان نیز حضور داشتند، آقای هاشمی رفسنجانی گفت: برای جمهوری اسلامی ایران تنها شخص صدام مطرح نیست و تنها مسئله ی اساسی که ایران در نظر دارد دفاع از حریم اسلام و از میان برداشتن موانع اتحاد مسلمین است و به همین دلیل بر حذف امریکا از منطقه و احقاق حقوق مردم فلسطین تأکید می کند و آمادگی دارد پس از سرنگونی حکومت تجاوز گر صدام بخش عظیمی از امکانات خود را به مبارزه ی جدی با رژیم اشغال گر قدس اختصاص دهد.

رئیس مجلس همچنین ضمن تأکید بر قدرت رو به افزایش نیروهای نظامی ایران اعلام کرد: کشورهایی که به حکومت متجاوز صدام کمک می کنند چنانچه دست از حمایت خود بردارند می توانند مطمئن باشند پس از پیروزی نهایی رزمندگان جمهوری اسلامی ایران بر متجاوزین عراقی حدود آن ها محترم است و کشور اسلامی ایران از امنیت آن ها دفاع خواهد کرد.(۴)

احمد اسکندر با آقای میر حسین موسوی نخست وزیر نیز دیدار و گفت و گو کرد،

۱- همان.

۲- همان.

۳- همان.

۴- مأخذ ۳، بخش اول، ص ۱۸.

نخست وزیر در این ملاقات ضمن تقدیر از مبارزات و ایستادگی ملت سوریه در برابر توطئه های امپریالیسم امریکا و صهیونیسم غاصب گفت: «ما به آینده ی کنفرانسی که اخیراً در دمشق بین سه کشور ایران، سوریه و لیبی برگزار شد خوش بین بوده و آن را ثمربخش می دانیم.»

میرحسین موسوی در بخش دیگری از سخنانش با تشریح سیاست جمهوری اسلامی ایران در خصوص کشورهای خلیج فارس گفت: «ما طالب صلحی پایدار در منطقه هستیم و این تمایل خود را بارها اعلام داشته ایم، به همین دلیل در احقاق حقوق ملت ها و مجازات متجاوز پافشاری می کنیم.» نخست وزیر در پایان گفت: «ما قصد دامن زدن به تشنج در منطقه را نداریم، گرچه اگر کشوری آتش را بیفروزد ترسی هم از داخل شدن در آتش نداریم. ما اگر این جنگ را ادامه می دهیم به خاطر این است که به کشورمان تجاوز شده و جنگ بر ما تحمیل شده است، بنابراین ما صدام را عامل فشار و تباهی در منطقه می دانیم.» وزیر اطلاعات سوریه نیز با ابراز خوشحالی از ملاقات با مقامات ایران گفت: «روابط عمیقی که بین دو کشور ایران و سوریه وجود دارد ایجاب می کند مسئولین دو کشور با یک دیگر ملاقات و گفت و گو کنند.» وی همچنین در خصوص جنگ تحمیلی عراق علیه ایران گفت: «رژیم صدام با آغاز جنگ علیه جمهوری اسلامی ایران به خدمت امریکا درآمد و عراق را به پایگاه مهمی برای امریکا تبدیل نموده است.»(۱)

۴۶۳

احمد عزیزی قائم مقام وزیر امور خارجه که برای تسلیم پیام ریاست جمهوری اسلامی ایران به فیدل کاسترو رئیس کشور کوبا وارد هاوانا شده است با ایزیدور مالیمریکا وزیر امور خارجه ی کوبا در محل وزارت امور خارجه ی این کشور دیدار و گفت و گو کرد.

قائم مقام وزیر امور خارجه ی کشورمان در این ملاقات دیدگاه های دولت جمهوری اسلامی ایران را درباره ی هفتمین کنفرانس سران کشورهای عضو جنبش غیر متعهد - که در اسفندماه آینده در دهلی نو، برگزار می شود - با وزیر امور خارجه ی کوبا در میان نهاد.

وی ضمن اظهار خرسندی از تغییر محل برگزاری کنفرانس سران کشورهای غیر متعهد از بغداد به دهلی نو یادآور شد که این تغییر تنها یک پیروزی برای جمهوری اسلامی ایران نیست بلکه یک دستاورد برای بقیه ی اعضای جنبش نیز محسوب می شود.

عزیزی با تشریح چارچوب طرح های ایران برای شرکت فعال در کنفرانس هفتم سران کشورهای غیر متعهد، از طرح صندوق مشترک، برای پاسخ به تهدیدهای مالی امریکا در صورت اخراج اسرائیل از سازمان ملل متحد و طرح سالم سازی جنبش نام برد و اظهار امیدواری کرد که هماهنگی و تشریک مساعی کشورهای پای بند به اصول اولیه ی عدم تعهد

۱- روزنامه ی کیهان، ۱۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

موجب حرکت سریع جنبش به سوی یک عدم تعهد واقعی در سال های آتی باشد.(۱)

۴۶۴

اکبر ترکان استاندار ایلام، در پایان سفر هفت روزه ی خود به شهرها و بخش های

مختلف این استان، ضمن تشریح مشکلات جنگ زدگان استان ایلام، از بنیاد مهاجران جنگی انتقاد کرد. روزنامه ی کیهان در گزارشی در این باره آورده است:

«[استاندار ایلام گفت:] "ما از کلیه ی جنگ زدگان مستقر در دره شهر و بدره و آبدانان ایلام شرمنده هستیم که تا امروز نتوانستیم آن ها را زیر یک سقف و سرپناه نگه داری کنیم و بنیاد مرکزی در این باره باید شرمنده تر باشد که نتوانست حتی یک نفر را در این مناطق از زیر چادر به داخل یک چهار دیواری قابل سکونت انتقال دهد."

استاندار همچنین افزود: "چه خوبست سرپرست بنیاد مرکزی [مهاجران جنگ تحمیلی] به این منطقه بیاید و ببیند که طی ۳ سال گذشته چرا جنگ زدگان هنوز زیر چادر به سر می برند؟"

ترکان که به اتفاق حجت الاسلام محمدی امام جمعه ی ایلام به مناطق مختلف استان سفر کرده بود، در مورد مشکلات جنگ زدگان استان ایلام گفت:

"باید از بنیاد مرکزی مهاجرین جنگ تحمیلی انتقاد کرد که با صدور مکرر بخش نامه و ایجاد ضوابط تازه و تحت نظر مسئولان بنیاد، در استان ها را می بندند و در مورد اسکان و اشتغال این گروه از مردم جنگ زده ی ما به قدر کافی فعال نیست."

وی در عین حال با تمجید و تأیید کار مسئول بنیاد ایلام - که مشاور استاندار نیز است - گفت: "در ایلام، ملکشاهی، الوان و صالح آباد که کار در دست مشاور ما بود بیش از یک هزار واحد مسکونی ایجاد گردید و این می رساند که عیب کار در بنیاد مرکز است. [...]"

استاندار سپس با مقایسه ی پیشرفت فعالیت های بازسازی مناطق آزادشده ی جنگی ایلام با خوزستان گفت: "در این زمینه نیز استان های یزد و لرستان که مجری طرح های بازسازی در استان ایلام هستند، چندان فعال نبودند و حال آن که پیشرفت بازسازی در مناطق آزادشده ی هویزه، بستان و شوش خوزستان به مراتب بیش تر بوده است و این شاید توجهی باشد که هنوز هم به خوزستان که از قدیم در "بورس" بوده می شود." وی افزود:

۱- مأخذ ۳، بخش اول، ص ۱.

"مردم جنگ زده ی دهلران و موسیان که خانه هایشان در جنگ تحمیلی تخریب شده بود با دشمن بعثی شجاعانه جنگیدند و حالا هم مظلوم مانده اند و توجه به حل مشکلات آن ها بسیار ضروری است."»(۱)

۴۶۵

خوئینگ مشاور وزیر امور خارجه ی چین که در رأس هیئتی در تهران به سر می برد، امروز در مصاحبه یی مطبوعاتی شرکت کرد. وی ابتدا به مناسبت در پیش بودن سال گرد پیروزی انقلاب اسلامی درباره ی پیشینه ی ایران و تأثیر انقلاب در عرصه ی جهانی گفت:

«ملت ایران، ملتی قهرمان و دارای سنت مبارزاتی و انقلابی است و به خاطر استقلال کشور خود در سال های طولانی به طور خستگی ناپذیر مبارزه کرده است. چهار سال پیش ملت بزرگ ایران تحت رهبری امام خمینی خاندان ظالم پهلوی را سرنگون و جمهوری اسلامی را در ایران برقرار کرد. با انقلابی که شما کردید یک دوره ی کاملاً جدیدی در ایران آغاز گردید.» وی سپس به اهداف سفر هیئت چینی به ایران اشاره کرد و گفت:

«وظایفی را که ما می بایست در این سفر انجام می دادیم می توان در سه نکته خلاصه کرد. هدف اول ما تقویت شناسایی متقابل و دوستی و مودت بین چین و ایران است و هدف دوم استحکام و اتحاد بیش تر در هم کاری بین دو کشور و آخرین هدف این است که ما حامل سلام گرم و بهترین آرزوهای رهبران دولت و ملت چین برای رهبران دولت و ملت برادر ایران هستیم.»

خوئینگ در ادامه ی سخنانش ضمن اظهار خشنودی و تشکر از پذیرایی گرم دولت و مسئولان جمهوری اسلامی ایران از وی و هیئت هم راه، به ملاقات های خود با مقامات بلندپایه ی کشورمان از جمله نخست وزیر و وزیرخارجه در محیطی گرم و دوستانه، اشاره کرد و نتیجه ی این دیدار و مذاکرات را موفقیت آمیز و ثمربخش خواند.

وی اضافه کرد: «بعد از یک سری مذاکرات فهمیدیم که نظرات دو کشور درباره ی اوضاع بین المللی و توسعه طلبی و سلطه جویی و رقابت و افزایش سلاح های دو ابرقدرت یک سان یا به هم نزدیک است، هر دو طرف روی اتحاد و هم کاری کشورهای جهان سوم تکیه می کنند و هر دو طرف معتقدند این سیستم غیر عادلانه ی جهان فعلی باید اصلاح شود تا یک سیستم کاملاً جدید و عادلانه جای گزین آن شود.

نظر دو طرف درباره ی ابرقدرت ها یک سان است و هر دو کشور نمی خواهند تسلیم یا وابسته ی آن ها شوند و به اصطلاح شما یک سیاست مستقل آزاد و عدم تعهد را اجرا می کنند.»

رئیس هیئت سیاسی چین با اشاره به مناسبات بین دو کشور گفت:

«هر دو طرف آرزوهای مان یکی است؛ هر دو می خواهیم مناسبات را گسترش دهیم

۱- مأخذ ۳، بخش اول، ص ۷.

و آن ها را از زمینه های سیاسی به زمینه های فرهنگی و بازرگانی نیز گسترش دهیم. مناسبات بین دو کشور به سرعت پیشرفت می کنند و مبادله ی هیئت ها بیش تر می شود و حجم تعیین شده ی مبادلات بین دو کشور نیز رقم دل پذیری است. به نظر ما یک ایران مستقل، آزاد و مقتدر و شکوفا در غرب آسیا با منافع ملت چین موافق است.»(۱)

۴۶۶

نشریه ی امریکایی کریستین ساینس مانیتور در مقاله یی وضعیت نظامی و اقتصادی عراق را مورد بررسی قرار داده است. در این مقاله به موضوعاتی چون شروع تجاوز نظامی حکومت عراق به ایران، وضعیت فعلی جنگ، پیش بینی تحلیل گران نظامی درباره ی آینده ی جنگ، نگاهی گذرا به اقتصاد عراق قبل از تجاوز به ایران و پس از آن، میزان فروش نفت عراق و تنگناهای حکومت عراق در این باره، پرداخته شده است:

در بخشی از این مقاله آمده است: «دو سال پیش زمانی که صدام حسین رهبر عراق با تانک های خود به ایران حمله ور شد، کشورش شتاب زده در راه نوسازی پیش می رفت او نیز خود را آماده می کرد نقش بزرگ تری را به عنوان یک رهبر منطقه یی در دست گیرد، اما اینک اوضاع تفاوت کرده است، جنگی که با حرکت سریع واحدهای رزمی و یا پیاده نظام آغاز شد شکل نبردی را یافته است که ارتش ایران در آن دست بالا را دارد.

ایرانیان بیش تر مناطقی را که در مراحل اولیه ی جنگ به تصرف عراقی ها درآمده بود بازپس گرفتند و به داخل عراق هم نفوذ کردند. عراقی ها خود می پذیرند که حدود ۴۰ کیلومتر مربع از خاک کشورشان در کنترل ایران است.» این نشریه می افزاید:

«هر چند ارتش سیصد هزار نفری عراق ناچار به گرفتن یک موضع دفاعی شده است، ولی تعداد ناظران نظامی که معتقدند ایران ممکن است به پیروزی دست یابد انگشت شمارند. یک تحلیل گر غربی می گوید کارایی نیروهای عراقی اینک که در خاک خود می جنگند بیش تر شده است.

فرماندهی عالی بغداد که هنوز به وجود حدود ۲۲۰۰ تن از مشاوران نظامی شوروی و اروپای شرقی متکی است توانایی خود را از سازمان دادن به استراتژی دفاعی اش به ثبوت رسانده است. از این گذشته گمان می رود که نیروی هوایی عراق هنوز می تواند آسمان ها را کنترل کند.(۲)

کریستین ساینس مانیتور در بخش دیگری از مقاله آورده است: «عراق که تا دو سال پیش کشور پررونقی در خاورمیانه تلقی می شد، امروز با دشواری های مالی دست به گریبان است و در نتیجه خود را با اوضاعی رو به رو می بیند که می تواند سرنوشت

۱- مأخذ ۳، بخش اول، ص ۱۹.

۲- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، صص ۵ و ۶، به نقل از روزنامه ی کریستین ساینس مانیتور.

سیاسی رژیم کنونی صدام حسین را تعیین کند.

به گفته ی یک بازرگان فرانسوی، صدام حسین با برخورداری از نیروی انسانی، منابع اقتصادی و قابلیت سیاسی می توانست به با نفوذترین رهبر منطقه تبدیل شود، اما او که بین کوشش برای دنبال کردن جنگ با ایران و اجرای یک برنامه ی عمرانی گسترده گرفتار آمده نه تنها با یک بن بست سیاسی رو به رو شده، بلکه دیگر نمی تواند صورت

حساب هایش را بپردازد.»

در ادامه، نویسنده ی مقاله چندین عامل را در گرفتاری های کنونی عراق سهیم می داند: «یکی جنگ که آثار منفی خود را در داخل و خارج برجای گذاشته است؛ صادرات نفت که در سال ۱۹۸۰، سه میلیون و سیصد هزار بشکه در روز بود اینک به ششصد هزار بشکه رسیده است. حتی اگر بتواند میزان تولید را افزایش دهد از نظر بالا بردن صادرات با دشواری رو به رو خواهد بود؛ خط لوله یی که از سوریه می گذرد، بسته شده و تنها خط لوله یی که از ترکیه عبور می کند باقی مانده است. از این گذشته، عربستان سعودی و کشورهای خلیج فارس از کمک های خود به عراق کاسته اند، رکود جهانی؛ قیمت های پایین نفت و هزینه های جنگ که بنا به تخمین منابع غربی به یک میلیارد دلار در ماه می رسد از جمله دلایل آن کاستی عنوان می شود.

اما تحلیل گران می گویند اعراب میانه رو در حالی که از طرح های ایران در منطقه می ترسند از کوشش های صدام حسین برای تحمیل خود بر جامعه ی عرب بیمناک اند.» کریستین ساینس مانیتور می افزاید: «اوضاع اقتصادی عراق که به سرعت رو به خرابی می رود از نظر سیاسی نیز دشواری هایی برای رژیم حسین به وجود آورده است.»(۱)

۴۶۷

خبرگزاری فرانسه از کاهش غیر رسمی بهای نفت در بازارهای جهانی پس از نشست اخیر وزرای نفت کشورهای عضو اوپک خبر داد. به گزارش این خبرگزاری، در حالی که بهای رسمی نفت سبک از سوی اوپک ۳۴ دلار تعیین شده است، نفت سبک پادشاهی عربستان از بشکه یی ۲۵/۲۹ تا ۵۰/۲۹ دلار هم ۵۰ سنت کم تر به فروش می رسد.

همچنین نفت دریای شمال نیز که قیمت رسمی آن بشکه یی ۹۰/۳۸ دلار است به بهای ۵۰/۳۳ دلار برای هر بشکه کاهش یافت.(۲)

۱- مأخذ ۳، بخش اول، ص ۲، به نقل از خبرگزاری فرانسه از لندن.

۲- همان.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۱۳ بهمن ۱۳۶۱ ۱۸ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۲ فوریه ۱۹۸۳

۴۶۸

به دنبال جلسات صبح و بعد از ظهر روز گذشته ی فرماندهان ارتش و سپاه که به توافق کلی در مورد مانور عملیات انجامید، ساعت ۸ صبح امروز جلسه یی با شرکت محسن رضایی، سرهنگ صیاد شیرازی، رحیم صفوی، علی شمخانی و غلامعلی رشید برای بررسی جزئیات طرح مانور در محل قرارگاه خاتم الانبیا(ص) تشکیل شد.

در این جلسه غلامعلی رشید جزئیات مانور را این گونه تشریح کرد:

«قرارگاه کربلا در مرحله ی اول از ۳ محور چومو، خال و رشیده و با ۳ تیپ خط را می شکند و در عمق تا کانال های آخر [غرب خط مرز] را پاک سازی و تأمین می کند و در جناح راست [شمال] و در حد فاصل [پاسگاه های] طاوسیه و رشیده خاکریز احداث می کند. پس از آن، لشکر۵ نصر با ۱۰ گردان با عبور از منطقه ی تصرف شده و با گردش به راست و شمال در شرق و غرب جاده ی آسفالت مرزی از پاسگاه طاوسیه به سمت شمال تا رودخانه ی دویرج و لشکر۳۱ عاشورا با ۱۰ گردان پس از عبور از خط و رفتن در عمق از کانال آخر به سمت راست [شمال] منطقه را پاک سازی می کنند. لشکر۱۷ علی بن ابی طالب(ع) نیز با ۱۰ گردان به عمق منطقه نفوذ کرده و نیروهای دشمن را تا پشت جاده ی آسفالت [شیخ فارس به حلفائیه در شرق هورالسناف] منهدم و منطقه را پاک سازی می کند.(۱)

لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) نیز با ۱۰ گردان با عبور از کانال دوم، نیروهای دشمن در غرب [کانال] را پاک سازی کرده و در پشت سه راهی جاده ی فکه به جاده ی آسفالت [شیخ فارس به حلفائیه در شرق هورالسناف] پدافند می کند.» سپس رحیم صفوی پیشنهاد کرد که لشکر علی بن ابی طالب(ع) علاوه بر انجام این مأموریت، با استفاده از چند گردان غرب اتوبان را هم پاک سازی کند.

۱- جا پای تصرف شده به وسیله ی این یگان ها در مرحله ی اول، محدوده یی به عرض ۸ کیلومتر و عمق ۲۰ تا ۲۵ کیلومتر بود.

غلامعلی رشید در ادامه ی توضیحات خود، درباره ی مرحله ی دوم عملیات افزود: «در شب بعد، قرارگاه کربلا با استفاده از سپاه سوم به سمت [جاده] بزرگان پل غزیله تک می کند و قرارگاه نجف هم در جناح راست عملیات [در ادامه ی عملیات مرحله ی اول] از پشت جاده ی فکه حرکت کرده و با عبور از رودخانه ی دویرج ارتفاعات شمالی آن را تصرف می کنند.»

در ادامه ی جلسه تعدادی از فرماندهان سپاه از جمله عزیز جعفری، محمدابراهیم همت، احمد کاظمی، حسین خرازی، مرتضی قربانی، مجید چراغی و علیرضا عندلیب هم به جمع حاضران اضافه شدند و درباره ی جزئیات مانور عملیات در مرحله ی دوم، وضعیت زرهی و مهندسی بحث و تبادل نظر شد.

پس از آن برای اجرای عملیات در مرحله ی دوم چند نکته مورد تأیید حاضران قرار گرفت:

الف) در مورد نحوه ی ورود به شهر حلفائیه، رشید پیشنهاد داد نیروهای لشکر۸ نجف پس از عبور از پل غزیله به چپ و راست تقسیم شده و از پشت حلفائیه الحاق کنند و در واقع شهر را به محاصره درآوردند.

ب) مقرر شد برای سرعت بخشیدن به حرکت در عمق، تعدادی از نیروهای زبده ی لشکر۸ نجف از مسیر هور[العظیم] به حوالی پل غزیله هلی برن شوند. در این مورد احمد کاظمی گفت: «[هر چند] برای هلی برن چندان به توان هوانیروز خوش بین نیستم، اما جایی در جنوب [رودخانه] مشرح را برای پیاده شدن [نیروها] در نظر گرفته ایم» و رشید افزود: «شما عناصر محلی بفرستید در منطقه [جنوب حلفائیه] و لوله ی نفتی که از حلفائیه می گذرد آتش بزنند که برای شما شاخص [فرود هلی کوپتر] باشد.»

سپس احمد کاظمی درباره ی نفربرهای مورد نیاز جهت انتقال سریع نیروها برای اجرای مأموریت تصرف پل غزیله و حلفائیه گفت: «[لشکرهای] نجف و ثارالله هر کدام ۱۵ نفربر دارند در حالی که ما ۷۰ دستگاه نفربر نیاز داریم.»

علیرضا عندلیب نیز در مورد استعداد دستگاه های مهندسی (لودر و بولدوزر) گفت: «قرارگاه نجف حدود ۱۵۰ دستگاه و قرارگاه کربلا هم ۱۱۰ دستگاه دارد و با چند دستگاهی که جدیداً آمده، کلاً ۲۷۰ دستگاه در اختیار داریم.»

وی اضافه کرد: «اگر عمق منطقه زیاد نباشد، دستگاه ها خوب خاکریز می زنند، ولی اگر عمق منطقه زیاد باشد دستگاه ها پس از طی مسافت زیاد برای احداث خاکریز مشکل دارند. سرعت حرکت لودر [در شب] ۱۰

کیلومتر و بولدوزر ۵ کیلومتر است.»

پس از این گزارش، غلامعلی رشید نحوه ی توزیع دستگاه های مهندسی را این گونه اعلام کرد: «به قرارگاه نجف و سپاه سوم هر کدام ۹۰ دستگاه بدهید که ۲۰ دستگاه آن در احتیاط باشد. ۵۰ دستگاه در اختیار سپاه هفتم قرار بگیرد که ۱۰ دستگاه آن احتیاط است. ۵۰ دستگاه هم احتیاط کلی عملیات باشد. بعد از مرحله ی دوم عملیات، اولویت

با قرارگاه نجف است که مجدداً از محل احتیاط به آن دستگاه خواهیم داد.»

محور مباحث چند جلسه ی بعد از ظهر امروز نیز بیش تر معطوف به هماهنگی در مورد نحوه، شکل و خط حد سپاه ها در خط پدافندی و آرایش حرکت یگان ها در عمق منطقه بود به نحوی که منطقه ی پاک سازی نشده بین یگان ها باقی نماند.

همچنین اعلام شد که واحدهای بهداری و مهندسی برای آمادگی جهت شرکت در عملیات به دو تا سه روز وقت نیاز دارند(۱)

۴۶۹

نیروهای لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) در یک عملیات محدود با برنامه ریزی قبلی و اجرای کمین در اطراف تپه ی۸۵ در حوالی ذلیمه (از معابر وصولی شناسایی شده برای عملیات والفجر مقدماتی - رو به روی پاسگاه دویرج) موفق به گرفتن ۱۰ اسیر از نیروهای عراقی شدند.

در پی گزارش نیروهای اطلاعاتی خودی مبنی بر اقدام دشمن برای استقرار نیرو با استفاده از هلی کوپتر در اطراف تپه ی ۸۵ در چند روز گذشته، نیروهای لشکر۲۷ به صورت گشتی رزمی و با هدف گرفتن اسیر در نخستین دقایق امروز اقدام به اجرای عملیاتی در این محدوده کردند، اما متوجه شدند که عراق هر روز صبح نیروهایی را روی تپه ی ۸۵ مستقر و هنگام غروب آنان را به عقب منتقل می کند. بنابراین، نیروهای لشکر۲۷ تصمیم گرفتند هلی کوپتر حامل نیرو را هدف قرار داده و منهدم کنند. به این منظور، از اولین ساعت های امروز کمین هایی را در اطراف تپه ی ۸۵ مستقر کردند، اما در عمل متوجه شدند که عراق برای تأمین هلی کوپتر در اوایل صبح شماری از نیروهای پیاده را به مناطق جلوتر از تپه ی ۸۵ فرستاده است و چون نیروهای پیاده ی تأمین دشمن در نزدیکی نیروهای کمین لشکر۲۷ قرار داشتند، نیروهای خودی منتظر آمدن هلی کوپتر نشده و با نیروهای تأمین که ۲۲ نفر بودند، درگیر شدند. در نتیجه ۷ نفر از نیروهای عراقی کشته و ۱۰ نفر اسیر شدند و بقیه نیز فرار کردند.

هشتاد نفر از نیروهای یگان عراقی مستقر در این محدوده که برای انتقال اجساد عراقی ها به منطقه نزدیک شده بودند با دادن یک کشته ی دیگر، اجساد نیروهای خود را به عقب منتقل کردند.(۲)

۴۷۰

امروز هواپیماهای دشمن در دو نوبت شهر دهلران و اطراف آن را بمب باران کردند که خسارت های فراوانی به این شهر وارد شد. در این حملات ۵ تن شهید و ۵۳ تن زخمی شدند، ۶ خودرو نیز آسیب دید. البته هنوز آمار کامل تلفات جانی گزارش نشده است.(۳)

۱- سند شماره ۱۶۱/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (داود رنجبر)، ۹/۱۱/۱۳۶۱ تا ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، صص ۷۷ - ۶۴.

۲- همان، صص ۸۰ - ۷۸.

۳- سند شماره ۳۳۱۵۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی اطلاعاتی، قرارگاه تیپ فجر (رکن۲)، شماره ۴۱ - ۳/۲، ۱۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳؛ روزنامه ی کیهان، ۱۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۸، به نقل از خبرگزاری جمهوری اسلامی، ایلام.

دشمن همچنین شهرهای آبادان و خرمشهر را آماج گلوله های توپ قرار داد. بر اثر

این حملات، ۲ منزل مسکونی آتش گرفت و ۵ منزل مسکونی ویران شد. همچنین چند فروند هواپیمای عراقی به حریم آسمان شهرهای آبادان، خرمشهر و اهواز تجاوز کردند که با آتش به موقع سلاح های پدافند هوایی متواری شده و بمب های خود را بی هدف در بیابان های اطراف جبهه های جنوب فروریختند(۱)

۴۷۱

حمله به پایگاه کوره و اخاذی از اهالی روستایی در شمال شرقی سنندج از اقدامات گروه های مسلح غیر قانونی بود. امروز همچنین تعدادی از افراد حزب دمکرات و گروه کومه له خود را به نیروهای سپاه تسلیم کردند.

نیروهای مسلح غیر قانونی در محور مهاباد - میاندوآب به پایگاه کوره حمله کردند که به زخمی شدن یکی از نیروهای خودی انجامید.(۲)

تعداد ۱۶۰ نفر از اعضای گروه های مسلح غیر قانونی به روستای میرکی در شمال شرقی سنندج، مراجعه و مبلغ ۸۰ هزار تومان از اهالی این روستا اخاذی کردند و سپس متواری شدند(۳)

امروز ۵ تن از افراد وابسته به حزب دمکرات و گروه کومه له با یک تیربار و ۲ قبضه تفنگ خود را به نیروهای سپاه در سنندج، سردشت و پایگاه دانیکش در غرب سنندج معرفی و درخواست امان نامه کردند(۴)

۴۷۲

یکی از وابستگان سازمان مجاهدین خلق که از عوامل اصلی ترور شهید اکبر شکرگزار (مسئول سپاه آستانه) بود در این شهر دست گیر شد.(۵)

۴۷۳

فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی استان سیستان و بلوچستان در گفت و گو با واحد مرکزی خبر خلاصه یی از عملکرد سپاه را در ایجاد پایگاه های بسیج، اعزام نیرو به جبهه ها و مقابله با گروه های محارب چنین بیان کرد: «سپاه پاسداران این استان تا امروز موفق به تشکیل پایگاه هایی در سطح استان شده است، از جمله پایگاه های مردمی بسیج که با هم کاری خود مردم تشکیل شده و ما توانسته ایم تا امروز حدود ۵ هزار نفر از نیروهای مردمی را آموزش داده و به جبهه های نبرد حق علیه باطل اعزام کنیم.»

فرمانده سپاه سیستان و بلوچستان افزود: «از دیگر فعالیت های سپاه، مبارزه با گروهک ها و افراد فراری بوده که تا به امروز

حدود ۲۵۰ نفر از افراد گروهک ها را دست گیر کرده و

۱- مأخذ ۳، بخش دوم، به نقل از اطلاعیه یی از ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران؛ و - مأخذ ۳، بخش دوم، گزارشی از اهواز و آبادان.

۲- سند شماره ۶۶۶۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۳- سند شماره ۳۴۱۳۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن۲) به استانداری استان کردستان (مشاوره و بررسی)، ۱/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- مأخذ ۵؛ و - دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، نشریه ی بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، شماره ۸۱، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، سردشت؛ و - دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، نشریه ی بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، شماره ۸۱، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، سنندج.

۵- سند شماره ۶۶۸۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش هفتگی، از ستاد منطقه۳ (فرماندهی) به ستاد ۲ منطقه۴ (فرماندهی)، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

تحویل مقامات قضایی داده ایم و چون ما در یک منطقه ی مرزی هستیم عده یی درصدد فرار از طریق این منطقه بودند که بحمدالله ما توانستیم حدود ۳۵۰ نفر از افرادی را که قصد فرار داشتند و ۴۰ باند بزرگ و کوچک که درصدد فراری دادن افراد بودند دست گیر کرده و تحویل مقامات قضایی دهیم.»(۱)

۴۷۴

در جلسه یی با حضور استاندار مازندران، مسائل مربوط به بازسازی سوسنگرد مورد بررسی قرار گرفت. روزنامه ی اطلاعات نیز گزارشی از مهم ترین اقدامات ستاد بازسازی و نوسازی مناطق جنگ زده ی خوزستان منتشر کرد.

در پی واگذار شدن کار نوسازی شهر سوسنگرد به استان مازندران، اولین جلسه ی مسئولان این استان به منظور انجام دادن هماهنگی های لازم امروز برگزار شد. به گزارش روزنامه ی کیهان، در جلسه یی با حضور استاندار مازندران، تنی چند از روحانیون و سایر مسئولان این استان، مسائل مختلف مربوط به بازسازی شهر مقاوم سوسنگرد مورد بررسی و تبادل نظر قرار گرفت و تصمیماتی در این باره اتخاذ شد. در این جلسه مهندس مجدآرا استاندار مازندران، حجت الاسلام طبرسی امام جمعه ی ساری، حجت الاسلام نوریان نماینده ی امام در جهاد سازندگی مازندران، نریمان معاون عمرانی استانداری، مدیر کل مسکن و شهرسازی، سرپرست ستاد بازسازی سوسنگرد و نماینده ی روحانیت حضور داشتند.

معاون عمرانی استانداری مازندران در این جلسه گفت: «در مذاکراتی که با شورای مرکزی جهاد سازندگی کشور به عمل آمد، قرار شد بازسازی روستاهای سوسنگرد به جهاد سازندگی مازندران واگذار شود و جهاد نیز نسبت به این موضوع پی گیری لازم را به عمل آورد. همچنین چندی پیش فرماندار و امام جمعه ی قائم شهر ضمن بازدیدی که از سوسنگرد داشتند قرار شد بازسازی ۵۰ دستگاه از واحدهای مسکونی را مستقلاً به عهده بگیرند.»

وی افزود: «برای رفع نواقص و مشکلات موجود نیز قرار شد که ائمه ی محترم جمعه ی استان با هم نشستی داشته باشند و با هماهنگی هر چه بیش تر کار ستاد مستقر در سوسنگرد را پی گیری کنند تا بتوان این مسئولیت مهم را به خوبی به انجام رساند. مسئولیت گردهمایی آینده ی ائمه ی جمعه ی استان به عهده ی حجت الاسلام طبرسی و حجت الاسلام نوریان واگذار گردید.»(۲)

ستاد بازسازی و نوسازی مناطق جنگ زده ی روستایی استان خوزستان نیز اهم فعالیت های خود را بدین شرح اعلام کرد:

«واگذاری ۲۴۸ دستگاه موتور پمپ؛ تهیه و توزیع ۵۰۰ دستگاه تراکتور از انواع مختلف که ۲۰۱ دستگاه آن تا کنون به مردم واگذار شده است و بقیه هم آماده ی تحویل

۱- مأخذ ۳، بخش دوم، ص ۳، به نقل از واحد مرکزی خبر، زاهدان.

۲- مأخذ ۳، بخش دوم، ص ۸.

ص:۵۶۲

می باشد؛ تعمیر و راه اندازی ۱۱۸ دستگاه موتور پمپ؛ مرمت و راه اندازی ۲۰ دستگاه

تراکتور؛ تعمیر ۶۵ مورد ساختمان موتورخانه؛ حفر ۵ حلقه چاه؛ احداث پل و موتورخانه بیش از ۳۰ مورد؛ تسطیح اراضی محدود ۳۸۷۶۵ هکتار؛ احداث یا مرمت ۶۰

کیلومتر سیل بند؛ عملیات شخم و آماده کردن ۱۷ هزار هکتار زمین و کمک به کشت آن ها؛ احداث ۲۰۰

هکتار مزرعه ی نمونه؛ احداث و لایروبی حدود ۳۰۱

کیلومتر کانال؛ هرس تعداد زیادی از نخل های آبادان و خرمشهر؛ احداث سدهای کوچک به روش سنتی بر روی نهرهای اصلی و فرعی نخلستان های آبادان؛ آبیاری نخلستان های آبادان و خرمشهر و جزیره ی مینو؛ شخم و جمع آوری اشجار خودروی وسط نخلستان ها؛ تهیه و توزیع ۳۰۰۰ متر لوله های اسقاطی شرکت نفت و به کار بردن آن ها جهت راه اندازی موتورخانه ها؛ واکسیناسیون بالغ بر ۳۰ هزار رأس دام.»(۱)

۴۷۵

روابط عمومی نهضت سوادآموزی استان اصفهان کمک های نقدی و غیر نقدی نوآموزان این نهضت را به جبهه های نبرد حق علیه باطل چنین اعلام کرد:

نوآموزان نهضت سوادآموزی استان اصفهان: مبلغ ۹۹۹,۲۲۴ ریال وجه نقد؛ ۱۰ گونی سیب زمینی؛ یک گونی پیاز؛ چند دست لباس گرم، کلاه پشمی، دستکش، شال گردن؛ مقادیری تاید، صابون، قند و شکر، حبوبات، کمپوت، آجیل؛ چند جلد کلام الله مجید.

نوآموزان برخوار: ۳۰۰,۰۰۰ ریال وجه نقد؛ ۵/۱ تن آبلیمو؛ ۱۱۲ کارتن کمپوت؛ ۳ گونی شکر؛ ۳ گونی قند و نبات؛ یک تن نان؛ ۹ عدد فلاسک؛ مقداری تاید، صابون، پارچه، حشره کش، آجیل، روغن، چای، [تعدادی] شامپو و ۱۶ مثقال طلا.

نوآموزان نطنز: ۵۳,۰۰۰ ریال وجه نقد؛ ۷۹ شیشه آبلیمو؛ ۱۲ شیشه شربت به لیمو؛ ۱۳۸ کیلو شکر؛ ۱۰ کیلو برنج، عدس و نخود.

نوآموزان فریدون شهر: مبلغ ۱۲۷,۸۰۰ ریال وجه نقد؛ ۹ کیلو برنج؛ ۷۵ جفت جوراب؛ ۱۴ جفت دستکش، شال گردن؛ کمپوت؛ تاید؛ صابون؛ ۲ بسته چای؛ دو جلد کلام الله مجید.

نوآموزان سمیرم: یک جفت گوشواره ی طلا؛ ۲۵۰,۷۸۵ ریال وجه نقد.

نوآموزان خمینی شهر: مبلغ ۴۳۰,۳۳۸ ریال وجه نقد؛ ۱۳ عدد کلاه پشمی؛ ۵ کیسه گندم و آرد؛ ۱۰۰ کیلو برنج؛ ۴ کیسه

حبوبات؛ ۲۰ کیلو روغن نباتی؛ ۱۰۰ دست لباس؛ ۶ تخته پتو؛ تعدادی گونی، کلمن، حشره کش و [مقداری] دارو. نوآموزان کوهپایه: مبلغ ۸۵,۷۰۰ ریال وجه نقد؛ مقداری دارو.

نوآموزان کاشان: ۲۵۰,۱۶۶ ریال وجه نقد؛ یک جفت گوشواره؛ ۴ کارتن آجیل؛ ۷۵ کیلو روغن؛ ۹۰ عدد کمپوت؛ ۳ گونی لپه و لوبیا؛ ۴۰ بسته گز؛ ۱۵ عدد حشره کش(۲)

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۱۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۸، گزارشی از اهواز به نقل از ستاد بازسازی و نوسازی استان خوزستان.

۲- همان، ص ۹، گزارشی از اصفهان.

همچنین به گزارش خبرنگار روزنامه ی اطلاعات، در پاسخ به ندای امام امت و

سخنان اخیر رهبر انقلاب خطاب به بازاریان و دیگر اقشار مردم، اصناف و مردم قم همه ی هزینه های سه روز جنگ تحمیلی به مبلغ ۱۰ میلیارد ریال را تقبل کرده اند.(۱)

۴۷۶

محسن رفیق دوست وزیر سپاه پاسداران، در مصاحبه یی درباره ی تشکیل قرارگاه مشترک دریایی نوح و تأثیر این قرارگاه در حفاظت از آب های خلیج فارس و دریای عمان گفت: «آزمایش موفق قرارگاه مشترک کربلا که بین نیروهای زمینی ارتش و سپاه پاسداران به وجود آمد، این اتحاد و هم بستگی سپاه و ارتش روز به روز فتح و پیروزی را نصیب این ملت کرد.»

وی اضافه کرد: «ما که حضور قدرت های استکبار جهانی را در خلیج فارس می بینیم و می دانیم جنگ ما با این قدرت ها تمام شدنی نیست، بر این اصل اسلامی انقلاب مان پای بند هستیم و هرگز به هیچ نوع آتش بس نسبی با امریکا نخواهیم رسید. لذا خودمان را آماده می کنیم تا هر کجا با امریکا بجنگیم، هدف از تشکیل قرارگاه نوح(ع)، قرارگاه مشترک نوح که بین نیروی دریایی و سپاه است، استفاده ی بهتر از امکانات نیروی دریایی ارتش و سپاه در جنگ با امریکا و قدرت های شیطانی در خلیج فارس است و ان شاءالله این تجربه هم مانند قرارگاه مشترک نیروی زمینی موفق خواهد بود.»

وی همچنین در خصوص چگونگی هماهنگی بین نیروهای کمیته ی انقلاب اسلامی و سپاه با توجه به اساس نامه ی جدید کمیته ها گفت: «کمیته های انقلاب مرکز اصلی نهادهای انقلاب بودند و هستند و نهادهای انقلابی دیگر از همین کمیته های انقلاب، نهاد دیگری شدند. آنچه که قانون برای آن ها معین و تعیین کرده برای ما محترم است. الآن سپاه و کمیته در برخورد با ضد انقلاب قرارگاه مشترک دارند و با ضد انقلاب می جنگند. و همین طور با شهربانی و نیروهای انتظامی دیگر هم کاری صمیمانه دارند و اتحاد بین آن ها است و ان شاءالله گروهک ها دقایق آخر خودشان را می گذرانند و امیدواریم که به زودی مسئله ی امنیت صد در صد تأمین شود.

بعد از واقعه ی جان گداز ۷ تیرماه - که خون شهید بزرگوار مظلوم آیت الله دکتر بهشتی که موتور این محرک بود [به ناحق ریخته شد.] - تا امروز توانستیم گروهک ها را به آن جا برسانیم که به انفعال افتادند، یا از بین رفتند و نفس های آخر را می کشند.»(۲)

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۱۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴، قم.

۲- مأخذ ۱۱، ص ۳.

۴۷۷

آیت الله منتظری در پایـان درس خـارج فقه امروز مطـالبی را خطـاب به نیروهـای رزمنـده در جبهه هـای جنـگ ایراد کرد. وی گفت: «برادران رزمنـده ی ارتش، سپاه، ژانـدارمری، نیروهـای مردمی و عشـایر که در جبهه ی غرب و جنـوب هسـتند، تـوجه داشـته باشـند که الآن چشم تمام مسـلمان ها چه در ایران و چه در جاهای دیگر متوجه شـما برادران است که در جبهه هستیـد، بدانید که حضـرت سیدالشـهدا(ع) که "هل من ناصـر" فرمود، طلب یاری کرد برای حفظ اسـلام و الآن شـما می توانید جواب گوی "هل من ناصر" حضرت سیدالشهدا(ع) باشید.

الآن می بینیم که شـیاطین منطقه و مرتجعین به حرکت افتاده اند و این طرف و آن طرف می روند و می خواهند صدام را حفظ کنند، اما شما برادران در جبهه دارای نیرویی هستید که آن ها از آن غافل هستند و آن نیروی ایمان و توکل شما به خدا است.

همین طور که در چنـدین جبهه پیروزی را نصیـب ایران کردیـد و بحمـدالله ارتش صـدام را شـکست دادیـد، ملت ایران، رهـبر انقلاب و حضرت ولی عصر(عج) از شما انتظار دارد که این حمله ی آخر را به نحو احسن انجام دهید و ان شاءالله این حمله ی آخر مواجه با شکست صدام باشد.

البته دنیـا بدانـد که مـا یـک وجب از خـاک عراق را نمی خواهیم، برای مـا تصـرف آب و خاک مطرح نیست، برای ما اسـلام مطرح است، صـدام و حزب بعث کـافر مخـالف اسـلام هسـتند و بـا صـهیونیسم جهانی و ابرقـدرت ها برای از بین بردن اسـلام هماهنگ اند و آنچه برای ما مهم است، این است که عراق از شـر ابرقدرت ها نجات پیدا کند و برادران ما در عراق، خودشان سرنوشت کشورشان را به دست گیرند و در راه اسلام گام بردارند.»(۱)

۴۷۸

خبرگزاری کویت از اقـدام هماهنگ شـش کشور عضو "شورای هم کاری خلیـج فارس" (عربسـتان سـعودی، کویت، امارات متحـده عربی، قطر، عمان و بحرین) به کاهش ۴ دلـاری بهای نفت خبر داد. به گزارش خبرگزاری کویت، اعضای شورای هم کاری خلیـج فارس در مورد کاهش بهای نفت خام از ۳۴ دلار در هر بشـکه بهای نفت خام اوپک عربستان به ۳۰ دلار در هر بشـکه به توافق رسیده انـد.از میـان اعضای شورای هم کاری خلیـج فارس پادشاهی سـعودی، کویت، قطر و امارات متحـده ی عربی عضو اوپک اند.(۲)

خبرگزاری اوپـک نیز از لنـدن گزارش داد که وزیر نفت عربسـتان سـعودی اعلاـم کرده که کشـورش به قیمت تعیین شـده ی اوپک پای بند نیست. این خبرگزاری در ادامه آورده است: احمد زکی یمانی وزیر نفت عربسـتان سـعودی گفت که کشورش خود را ملزم به

۱- مأخذ ۱۱، ص ۲، گزارشی از صدای جمهوری اسلامی ایران.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۲۰، ۱۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۹، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری کویت از کویت، ۱۳/۱۱/۱۳۶۱.

رعایت بهای پایه ی اوپک به میزان بشکه یی ۳۴ دلار نمی داند، ولی تا جایی که بتواند از

آن حمایت می کند.

یمانی در مصاحبه با هفته نامه ی عربی الدستور چاپ لندن تأکید کرد: اجلاس مشورتی ماه گذشته ی اوپک در ژنو پایان کار این سازمان نیست، وی این اجلاس را از نظر آشنایی با دیدگاه های گوناگون بسیار مفید و سازنده توصیف کرد.(۱)

هفته نامه ی بررسی های اقتصادی خاورمیانه - که متخصص مسائل نفتی است - در این باره نوشته است: «کشورهای نفت خیز عضو شورای هم کاری خلیج [فارس] از تثبیت قیمت پایه ی ۳۰ دلار برای هر بشکه نفت که ۴ دلار نسبت به قیمت فعلی کم تر است، خشنود می شوند.»

این هفته نامه ضمن نتیجه گیری از آخرین کنفرانس اوپک که ۲۳ ژانویه در ژنو برگزار شد، اضافه کرد: «کشورهای نفت خیز حوزه ی خلیج [فارس] و در رأس آن ها عربستان سعودی ظاهراً آماده اند برای دفاع از این قیمت هر اقدام لازمی را به عمل آورند.»(۲)

خبرگزاری فرانسه هم به نقل از روزنامه ی ژاپنی آساهی درباره ی اقدام عملی کویت برای فروش نفت ارزان اعلام کرد: «کویت سیل نفت خام خود را به بهای هر بشکه ۲۸ دلار و نیم، یعنی ۴ دلار کم تر از قیمت رسمی به سوی بازارهای بین المللی نفت سرازیر کرده است. آساهی از قول منابع نزدیک به وزارت صنایع نفت اضافه کرده است که کمپانی میتسوبیشی روز سه شنبه قراردادی برای خرید نقدی ۹۰۰ هزار بشکه نفت خام با کویت امضا کرده است که در آخر ماه فوریه تحویل خواهد شد. آساهی در پایان نوشته است که ظاهراً کویت معتقد است که کشورهای عضو اوپک در ماه های آینده بهای نفت خام را ۴ دلار کاهش خواهند داد.»(۳)

۴۷۹

نیروهای اپوزسیون خارج از کشور تا کنون برای تخریب وجهه ی سیاسی جمهوری اسلامی دست به اقدامات گوناگونی زده اند و رسانه ها و کشورهای غربی نیز آنان را در این زمینه هم راهی کرده اند. گزارش خبرگزاری فرانسه و خبر ساختگی رادیو صدای آزاد نمونه یی از این تلاش ها است.

خبرگزاری فرانسه اعلام کرد: «عبدالله معزی (پسر علی معزی)(۴) به پلیس فرانسه گفت که در تعطیلات آخر هفته به وسیله ی مقام های سفارت ایران در پاریس تحت

۱- روزنامه ی کیهان، ۱۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، به نقل از واحد مرکزی خبر به نقل از خبرگزاری اوپک از لندن به نقل از هفته نامه ی عربی الدستور چاپ لندن.

۲- همـان، به نقـل از واحـد مرکزی خبر به نقـل از خبرگزاری فرانسه از نیکوزیـا به نقـل از هفته نامه ی بررسـی های اقتصادی خاورمیانه.

۳- مأخذ ۱۱، ص آخر.

۴- وی در زمان حکومت پهلوی از خلبانان مورد اعتماد دربار سـلطنتی بود و بعـدها با سازمان مجاهدین خلق هم کاری کرد و با هواپیمایی که ربوده بود، بنی صدر و رجوی را به پاریس فراری داد.

بازجویی قرار گرفته بود.

عبدالله معزی دوشنبه شب، ۵ ساعت پس از این که پدرش به پلیس اطلاع داد وی در

داخل سفارت به سر می برد از سفارت ایران خارج شد. عبدالله معزی به پلیس گفت [مسئولان سفارت] وی را به یک ساختمان قدیمی برده و در آن جا تحت بازجویی قرار داده بودند بدون این که به وی صدمه یی بزنند. دوشنبه صبح نیز مجدداً به سفارت ایران برده شد و در آن جا تحت بازجویی قرار گرفت.

ولی اصل ماجرا چه بوده است؟! یک مقام رسمی سفارت جمهوری اسلامی در توضیح این امر اعلام کردند: عبدالله معزی چندین بار به سفارت ایران در پاریس مراجعه کرده و خواهان بازگشت به ایران شده بود و در یکی از این مراجعات که وی در حال مذاکره بود پدر عبدالله معزی به هم راهی پلیس پاریس به سفارت ایران آمده و اظهار داشت که پسر وی در ساختمان سفارت زندانی می باشد. مسئولان سفارت عبدالله معزی را جهت روشن شدن موضوع به درب ساختمان می آورند که معزی با دیدن پسر خود او را در آغوش کشیده و نامبرده نیز پس از آن که تحت تأثیر عواطف پدرش قرار گرفت در حضور پلیس فرانسه اظهار داشت که فعلاً ـ منصرف شده و به ایران باز نمی گردد. این مقام سفارت اضافه کرد موضوع یادشده بازتاب و جوسازی وسیعی را در رسانه های فرانسه باعث شده است. وی در این باره که آیا این اقدام یک طرح پیش بینی شده یا نتیجه ی یک اقدام صرفاً عاطفی بود قضاوتی نکرد.»(۱)

رادیو صدای آزاد وابسته به گروه های سلطنت طلب نیز خبری جعلی را منتشر کرد. این خبر بیش از آن که در خور تأیید یا تکذیب باشد، نشان دهنده ی آن است که این گروه ها از درک مسائل داخلی ایران و به ویژه حضور توده های مردم در جبهه ها عاجزند و می کوشند حقایق را در نظر مخاطبان خویش وارونه جلوه دهند. این رادیو با طرح این ادعا که جمهوری اسلامی در جبهه ی جنگ در میان رزمندگان مواد مخدر پخش می کنند، گفت:

«در جبهه های جنگ تهیه ی مواد مخدر به ویژه هروئین، حشیش، مرفین و تریاک کار چندان مشکلی نیست، این را سربازان ایرانی شهادت می دهند که بارها توزیع هروئین توسط ایادی رژیم در جبهه ها و سنگرها را به چشم دیده اند.

یک سرباز ایرانی که در جبهه های دور می باشد می گوید: "یک بار یکی از افراد بسیج که مقدار زیادی هروئین در سنگر استعمال کرده بود در حال نشئگی ناگهان خواب نما شد که امام زمان را با چشم دیده است.(۲)

۱- سند شماره ۲۱۳۶۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی خبرها و نظرها (اطلاعاتی - سیاسی - خارجی)، دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت امور خارجه، شماره ۳۶۴، ۱۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۷.

۲- سند شماره ۲۷۷۴۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی سپاه در رسانه های بیگانه، تبلیغات و انتشارات ستاد مرکزی سپاه پاسداران (ارتباطات)، شماره ۱۳، بهمن ۱۳۶۱، ص ۷، سپاه در رادیوهای بیگانه به نقل از رادیو صدای آزاد ایران.

روزشمار جنگ پنج شنبه ۱۴ بهمن ۱۳۶۱ ۱۹ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۳ فوریه ۱۹۸۳

۴۸۰

امروز برای فرماندهان جنگ در منطقه ی عملیاتی روز پرمشغله یی بود. از اولین ساعت های بامداد تا دقایقی پس از نیمه شب در مجموع ۷ جلسه در سطح قرارگاه خاتم الانبیا(ص) با حضور فرماندهان عالی رتبه ی سپاه و ارتش برگزار شد که ۶ مورد آن جلسه ی مشترک سپاه و ارتش بود.

برخی موضوعات مطرح شده در این جلسات عبارت بودند از: بررسی عملیات فریب در منطقه ی چیلات؛ بررسی و ابلاغ مأموریت های هوانیروز و نیروی هوایی در حین عملیات(۱)؛ آخرین وضعیت شناسایی نیروهای خودی در هورالعظیم؛ ابلاغ دستور تشکیل جلسه ی مهندسی - رزمی (ارتش، سپاه و جهاد) و تصمیم گیری در مورد تعداد وسایل مهندسی، راننده، نحوه ی سازمان دهی آن ها و...؛ تعیین روحانیونی که برای عملیات باید دعوت شوند.(۲)

از مهم ترین نتایج جلسات امروز، قطعی شدن زمان عملیات بود، بر اساس تصمیم اخذ شده، مقرر گردید عملیات شنبه شب (۱۶ بهمن ۱۳۶۱) اجرا شود و یگان های عمل کننده تا ظهر روز شنبه به قرارگاه های تابعه آمادگی خود را اعلام کنند.(۳)

همچنین قرار شد غلامعلی رشید به جای شهید مجید بقایی در قرارگاه کربلا حضور یابد و هدایت سپاه هفتم و سپاه سوم را در عملیات آینده بر عهده بگیرد.(۴)

۱- اطلاعات بیش تر در این باره در ضمیمه ی ۱ آمده است.

۲- * در جلسه ی ساعت ۱۱ صبح قرارگاه خاتم تصمیم گرفته شد در شب عملیات علاوه بر میرحسین موسوی نخست وزیر، از آیت الله طاهری امام جمعه ی اصفهان، آیت الله بهاءالدینی، آیت الله موسوی اردبیلی دادستان کل کشور، آیت الله حائری امام جمعه ی شیراز و محمدعلی انصاری (از دفتر امام خمینی) برای حضور در اتاق هدایت عملیات دعوت به عمل آید.

۳- دلایل قطعی شدن زمان عملیات در ضمیمه ی ۲ آورده شده است.

۴- سند شماره ۱۶۱/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (داود رنجبر)، ۹/۱۱/۱۳۶۱ تا ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، صص ۱۲۰ - ۸۶.

۴۸۱

حملات امروز عراق به شهرهای آبادان، خرمشهر و دهلران تلفات و خساراتی را به بار آورد. یک جنگنده ی عراقی نیز منهدم شد.

در گلوله باران خرمشهر، آبادان و مناطق اطراف آن ۳ نفر شهید و ۲ نفر مجروح شدند. همچنین ۲ منزل مسکونی در یکی از روستاهای عرب نشین آبادان ویران شد و به ۳ مغازه در خرمشهر خساراتی وارد شد.(۱)

در بمب باران شهر دهلران نیز ۲ نفر شهید و ۷ تن مجروح شدند.(۲)

همچنین یک هواپیمای دشمن در منطقه ی چنانه هدف آتش سلاح های پدافند هوایی قرار گرفت و سقوط کرد.(۳)

۴۸۲

افراد گروه های مسلح غیر قانونی امروز نیز در مناطق مختلف مناطق کردنشین دست به اقدامات خراب کارانه زدند. نیروهای خودی نیز در منطقه ی مهاباد عملیات کمین اجرا کردند.

۱. ساعت ۲۰:۵۰ نیروهای سازمان مجاهدین خلق و حزب دمکرات کردستان از چهار سَمت به پایگاه های نیروهای خودی در روستاهای کهریز و حاملار (در ۴۰ کیلومتری شمال ارومیه)، حمله کردند، اما با مقاومت اولیه ی نیروهای خودی و اعزام نیروهای کمکی از پادگان قوشچی، مهاجمان نتوانستند این پایگاه ها را به تصرف درآورند و مجبور به عقب نشینی شدند.

در این واقعه به یکی از پایگاه ها خسارت فراوانی وارد شد و ۹ تن از نیروهای بسیج و ژاندارمری و یک دختربچه از اهالی روستا مجروح شدند.

گزارش ها حاکی از آن است که تلفات فراوانی نیز به مهاجمان وارد شده، البته آمار دقیقی از آن در دست نیست. خبرگزاری رویتر به نقل از بیانیه ی سازمان مجاهدین خلق، اعلام کرد: «۲۲ تن از نیروهای سپاه در حمله به این دو پاسگاه به قتل رسیده اند.»(۴)

۲. در حمله ی نیروهای مسلح غیر قانونی به نیروهای تأمین جاده در پایگاه دارساوین در ۱۵ کیلومتری شرق سردشت، یکی از نیروهای خودی مجروح شد.(۵)

نیروهای خودی در منطقه ی مجبورآباد مهاباد به ۲ نفر از نیروهای مسلح غیر قانونی کمین زدند. در درگیری ایجاد شده یکی از آنان کشته و دیگری دست گیر شد و ۲ قبضه اسلحه و تعدادی اسناد سازمانی از آنان به دست آمد، ۲ تن از افراد خودی نیز در این درگیری از ناحیه ی پا زخمی شدند.(۶)

۱- روزنـامه ی کیهان، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۸؛ و - سـند شماره ۶۶۷۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سـماجا۳ به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- سند شماره ۶۴۶۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانـدهی منطقه۷ به فرماندهی کل (ستاد مرکز)، ۱۴/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- سـند شماره ۶۶۶۵۶ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: از سـماجا۳ به نزاجـا (معـاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۴- دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، نشریه ی بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، شماره ۸۱، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - مأخذ ۲، بخش دوم، ۱۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۳۵۳۳۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرمانـدهی نزاجـا (معاونت عملیات و اطلاعات) مـد عملیات، ۱۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۰، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۹، لندن - رویتر، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱

۵- مأخذ ۵، بخش سوم، صص ۲ و ۳؛ و - سند شماره ۶۶۸۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۶- سند شماره ۳۵۳۴۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسـداران مهاباد به قرارگاه بعثت، ۱۵/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۶، بخش دوم، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۵۳۴۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت به فرماندهی قرارگاه سیدالشهدا(ع)، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۶۶۸۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (مرکز فرماندهی) به ستاد مرکزی سپاه (مرکز فرماندهی)، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴۸۳

در ادامه ی رویارویی نیروهای مسلح براندازو نیروهای خودی در شهرهای مختلف کشور: امروز نیروهای سازمان مجاهدین خلق یکی از اعضا ی انجمن اسلامی روستای پره سو (از توابع طوالش) به نام دلاور سنگفروش را ترور کرده و به شهادت رساندند(۱)

نیروهای سپاه شهرستان بابل نیز در جنگل های سوردار شهرستان نور، یک زاغه ی مهمات چریک های فدایی خلق (گروه اشرف دهقان) را کشف کردند. از این زاغه چندین اسلحه از انواع مختلف، ۵ هزار گلوله فشنگ، مقداری دارو، وسایل یدکی و... به دست آمد.(۲)

هنگام تشییع پیکر شهید نیک خواه معاون استانداری استان آذربایجان غربی(۳) در شهر ارومیه، نیروهای انتظامی بمبی را که در سر راه تشییع کنندگان کار گذاشته شده بود، کشف و خنثی کردند.(۴)

۴۸۴

ستاد مناطق جنگی جهاد سازندگی قم آمار کمک های مردمی ارسال شده به جبهه های جنگ و نیز شمار نیروهای اعزامی از طرف این ستاد را از اول فروردین تا آذرماه سال جاری چنین اعلام کرد: میوه ۶۰۴ تن؛ خشکبار ۵۱۷ تن؛ مقادیری شکر و قند؛ تعدادی لوازم غذاخوری؛ دارو و سیگار؛ طلا ۹ کیلوگرم؛ نقره ۳ کیلوگرم؛ تعدادی ترموس؛ گالن آب؛ فانوس؛ چراغ خوراک پزی؛ پتو و وسایل خواب؛ تانکر آب؛ چادر صحرایی ۲۲ دستگاه؛ مصالح ساختمانی؛ چند جلد کلام الله مجید؛ ۳۲۳ دستگاه ماشین آلات سنگین؛ ۱۰۷ دستگاه ماشین آلات سبک و ۴۸ موتورسیکلت. همچنین این ستاد در طول این مدت ۶۷ نفر پزشک و پزشکیار، ۱۲۹۳ نفر نیرو جهت مبارزه با کفار و ۸۳۳ نیروی فنی را به جبهه ها اعزام کرده است. علاوه بر این از طرف مردم شهیدپرور قم مبلغ ۸۷۵/۱۸۷/۱۲۹ ریال به حساب ستاد پشتیبانی مناطق جنگی واریز شد.(۵)

۴۸۵

اتکا به خدا و تلاش برای رضای او، داشتن روحیه ی پشتکار و اراده ی قوی برای پیشبرد کارها از توصیه های امام خمینی به وزیر صنایع سنگین و معاونین این وزارت خانه و اعضای هیئت عامل سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران بود. بخشی از سخنان امام چنین است:

۱- مأخذ ۴، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۲۳۲۱۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اخبار داخلی مربوط به ضد انقلاب، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۱۷۸ - ۱۱ - ۲، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۶۶۶۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری دفتر اطلاعات و تحقیقات، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۶۶۸۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش هفتگی، از ستاد منطقه۳ (فرماندهی) به ستاد ۲ - ۶ م ع گ ی (فرماندهی)، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ سند شماره ۰۸۹۳۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار مناطق یازده گانه، مرکز اخبار رسانه ها (ارتباطات تبلیغات و انتشارات ستاد مرکزی سپاه)، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱ الی ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۶، به گزارش ستاد منطقه۳ سپاه.

۳- وی دو روز پیش در محور مهاباد - میاندوآب، بر اثر حمله ی افراد مسلح غیرقانونی به شهادت رسید. (به روز شمار ۱۲/۱۱/۱۳۶۱ مراجعه شود).

۴- سند شماره ۱۰۴۸۶۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، واحد معاونت اطلاعات کل سپاه پاسداران، شماره ۲۳۳، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۲۱، ۱۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۱۱/۱۳۶۱؛ و - سند شماره ۶۴۶۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره ی اطلاعات شاجا به نخست وزیری دفتر اطلاعات و تحقیقات.

۵- روزنامه ی اطلاعات، ۱۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۸، قم.

«من معتقدم که شما و همه کسانی که به کاری اشتغال دارید باید دو جهت را مراعات کنید، یکی اتکاء به خدا و تلاش برای کسب رضایت او در جهت قطع هرگونه وابستگی این مملکت به اجانب است چون برای جمهوری اسلامی ایران عیب است که دستش پیش دیگران دراز باشد، و دوم اینکه هیچگاه از کارها مأیوس نشوید چون همه چیز یکدفعه درست نمی شود و کارهای بزرگ باید به تدریج صورت گیرد و این بستگی به اراده انسان دارد، وقتی انسان اراده کرد به پیش می رود. شما ببینید در همین قضایای انقلاب عده ای می گفتند مگر می شود بدون اسلحه با آنها طرف شد اما وقتی که ملت اراده کرد موفق گردید و اکنون شما کمرتان را محکم ببندید و آن افکاری که همه کارها را شرق و یا غرب باید انجام بدهد از ذهنتان بیرون کنید و تصمیم بگیرید که همه را خودتان انجام دهید. الحمدلله کشور ما جوان های با استعداد و کارآمد زیاد دارد و کسی بالای سر آنها نیست که مانند زمان سابق نگذارد آنها در امور تخصصی مداخله کنند و یا آنها را در حد معمول کارگری نگه دارد. اکنون محیط برای فعالیت شما باز و زیاد است و من دعا می کنم که شما در این کار بزرگی که بناست انجام بدهید موفق باشید.»(۱)

۴۸۶

امروز مراسم بزرگداشت ۶ تن از فرماندهان شهید سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با حضور مهندس موسوی نخست وزیر، رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی، نماینده ی امام در سپاه پاسداران، جمعی از مقامات مملکتی و با شرکت عده ی بسیاری از گروه های مختلف مردم در مدرسه ی عالی شهید مطهری برگزار شد.(۲)

در این مراسم میرحسین موسوی با اشاره به خودباوری ملت ایران در مقابله با محاصره ی اقتصادی امریکا و حمله ی نظامی عراق گفت:

«این روزها، روزهای برگشت به گذشته و جمع بندی آنچه که اتفاق افتاده برای دیدن روشن تر فرداها و آینده ی جنگ، منطقه و جهان است. [...] ملتی که بتواند با بصیرت، گذشته و آینده ی خودش را بررسی کند و قوی تر روی پای خودش بایستد، می تواند مقاومت کند و می تواند پیش برود [...] .»

نخست وزیر با یادآوری این مطلب که شعار "نه شرقی، نه غربی، جمهوری اسلامی" از نظر سیاست داخلی ترازویی است برای شناخت لیبرال های غرب زده و چپ های وابسته ی شرق و غرب، به توطئه های دشمنان خارجی انقلاب برای به انزوا کشاندن جمهوری اسلامی و محاصره های اقتصادی و مشوش نشان دادن چهره ی انقلاب اسلامی در سراسر جهان اشاره کرد و گفت: «ما بر همه ی این ها از جمله محاصره ی اقتصادی و سیاسی، فریاد آشفته و بلند رسانه های گروهی در سراسر جهان، غلبه کردیم

۱- سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه ی نور (مجموعه رهنمودهای امام خمینی)، جلد ۱۷، تهران: انتشارات شرکت سهامی چاپ خانه ی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهمن ۱۳۶۴، ص ۱۷۷.

۲- مأخذ ۲، بخش اول.

و صـدای حقـانیت خودمان را به گوش همه ی مستضـعفان جهان رسانـدیم.» مهنـدس موسوی افزود: «مسـئله این نیست که آیا عربستان نیاز دارد که ۱۰ میلیون بشکه نفت بفروشد یا ۵/۴ میلیون بشکه. مسئله شکستن قامت کشورهایی است که اقتصادشان به نفت وابسـته است و این مسـئله را مـا در سـطح جهـانی در ارتبـاط بـا خیلی چیزهـا می بینیم. وقتی امریکا و یارانش دست به محاصـره ی اقتصادی می زنند درست به همین دلیل است که ما ببینیم صنایع مان و کشاورزی مان به آستانه ی سقوط رسیده و تسلیم بشویم و از سوی دیگر سـر و صـدای رسـانه هـای گروهی که هفت یـا هشت مـاه پیش فریـاد می زدنـد کشور ایران در آسـتانه ی ورشکسـتگی است درست به همین دلیل بود، ولی این شـعار تا آن حـد در کشور عمیق بود و هست که ما در مقابل همه ی توطئه ها ایستادیم.»

نخست وزیر تأکیـد کرد: «هیـچ نوع محاصـره ی اقتصـادی، هیـچ نوع تغییری در قیمت های نفت، هیـچ نوع محـدودیت در این زمینه و در خلیج فارس و هیچ نوع فشار اقتصادی قادر نیست اراده ی محکم ملت ما را در هم بشـکند.» موسوی سـپس با اشاره به دگرگونی های درونی جوانان که آن ها را به سوی جبهه های جنگ کشاند و اهمیت این دگرگونی گفت: «اگر ما امروز با اطمینان در جبهه ها و سطح بین المللی به آینده ی خودمان نگاه می کنیم و با یقین و اطمینان فراوان دگرگونی هایی را که در منطقه و جهان به دلیل انقلاب اسلامی در حال روی دادن است احساس می کنیم به خاطر این دگرگونی ها و تحولات است.»

وی افزود: «از همان روزهای اول جنگ که اهواز و آبادان در خطر بود و یا حتی اگر عراق تا قلب تهران هم پیش می آمد این اطمینـان و این یقین وجود داشت که امت حزب الله تـا آخرین قطره ی خون شـان بـا آن هـا مقابله می کردنـد و این امر ممکن نیست مگر از یک تحول و دگرگونی در عمق بلوغ ملت ها.»(۱)

۴۸۷

دکتر علی اکبر ولایتی وزیر خـارجه ی کشورمـان در رأس یـک هیئت سیاسـی جهت بازدیـد از کره ی شـمالی، وارد پیونک یانک پایتخت این کشور شد و مورد اسـتقبال هودام معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه ی جمهوری دمکراتیک خلق کره واقع شد. به گزارش خبرگزاری فرانسه از اسـلام آباد، آقای علی اکبر ولایتی شب گذشته در راه سفر به پیونگ یانگ به مدت دو سـاعت با همتای پاکسـتانی خود درباره ی مسائل مورد علاقه ی دو کشور گفت و گو و تبادل نظر کرده است. این گفت و گو در توقف کوتاه آقای ولایتی در فرودگاه اسلام آباد انجام گرفت.(۲)

۱- مأخذ ۲، بخش اول.

۲- روزنامه ی اطلاعات، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱، ص آخر.

۴۸۸

روزنامه ی اطلاعات در گزارشـی آورده است: «منابع آگاه در پاریس اظهار داشـتند که عراق از فرانسه درخواست ۵ هواپیمای جنگی سوپر اتاندارد مجهز به موشک هوا به زمین اگزوست کرده است. همین منابع اضافه کردند که فرانسه به زودی ۲۹ میراژ اف۱ به عراق تحویـل خواهـد داد. قرارداد فروش این هواپیماهـا در ماه ژانویه ۱۹۸۲ امضا شده ولی تا کنون رسـماً اعلام نشده است. عراق در سال های ۱۹۸۰ و ۱۹۸۲، دو قرارداد برای خرید ۶۰ هواپیمای میراژ از کارخانه های هواپیماسازی مارسل داسو امضا کرده و تا کنون ۳۰ فروند از میراژهای سفارشـی را دریافت کرده است. وزارت دفاع فرانسه و کمپانی مارسل داسو از هر گونه تفسـیری در این بـاره خودداری می کننـد. بـا این حـال محافـل صـنعتی فرانسه خاطرنشـان می کننـد که در آخرین بیلان شرکت هواپیماسازی داسو یک سفارش ۲۹ هواپیما بدون ذکر نام کشور سفارش دهنده قید شده است. از سوی دیگر، به گفته ی منـابع آگـاه، طـارق یوحنـا میخائیـل عزیز در سـفر اخیرش به پـاریس علاـقه ی دولت عراق را به دریـافت ۵ هواپیمای سوپر اتانـدارد که در جنگ جزایر مالونیاس موفقیت بزرگی کسب کردند، ابراز داشـته است، اما عجالتاً این نوع هواپیماها فقط برای نیروی دریایی فرانسه ساخته می شود. به گفته ی کارشـناسان فرانسوی، عراقی ها می توانند برای پرتاب موشک های اگزوست از میراژهای اف۱ استفاده کنند. عراق هم اکنون ۳۵ موشک اگزوست در اختیار دارد که به وسـیله ی هلی کوپترهای فرانسوی از نوع سوپر - فرلون به سوی هدف پرتاب می شوند.(۱)

۴۸۹

در پی انتشـار اخبـاری دربـاره ی اوضـاع اقتصـادی عراق در منـابع خبری غرب، خبرگزاری رویتر نیز امروز در گزارشـی به این موضوع پرداخت. بررسی تطبیقی فروش نفت عراق قبل از شروع جنگ و میزان فروش آن در حال حاضر، تنگناهای عراق برای صدور و فروش نفت، رویکرد سیاسـی جدید عراق برای نزدیکی به کشورهایی همچون مصر، کاهش ذخایر ارزی عراق از ۳۰ میلیارد دلار به ۸ میلیارد دلار و افزایش وام های خارجی به عراق برای خریـد سـلاح های جدیـد از جمله مواردی است که در این گزارش مورد بررسی قرار گرفته است.

خبرگزاری رویتر در بخشـی از گزارش خود آورده است: «عراق در حال حاضر تنها ۶۰۰ هزار بشکه در روز از طریق خط لوله یی که از ترکیه عبور می کنـد، نفت صادر می کنـد و این یک پنجم میزان صادرات قبل از جنگ می باشد. این جنگ فعالیت ترمینال های بارگیری

۱- همان.

عراق را در منطقه ی خلیج فارس متوقف ساخته و علی رغم گزارش های رسیده مبنی بر تلاش عربستان برای بهبود روابط عراق و سوریه، دمشق همچنان خط لوله اش را بر روی نفت عراق مسدود نگه داشته است.

سوریه در عوض به ایران و لیبی که علناً خواستار سرنگونی "حسین" شاه اردن شده اند، پیوسته و همچنین در رابطه با پیشنهادات اخیر امریکا و اعراب برای پایان دادن به جنگ اعراب و اسرائیل موضع سختی را اتخاذ کرده است. در تغییراتی که در اتحادها در خاورمیانه به وجود آمده، عراق کمی به مصر و غرب نزدیک شده است.

عراق که به علت فروش ناچیز نفت شدیداً با کمبود ارزی مواجه شده و کمک های مالی از عربستان و دیگر کشورهای منطقه دریافت کرده، اکنون به منظور حفظ اجرای پروژه های عمرانی و صنعتی کشور و همچنین هزینه ی جنگ تقاضای ۲۵ میلیون دلار وام کرده است، لکن بهای پایین نفت ایران و لیبی باعث شده که این دو کشور سهمیه ی دیگر کشورها را نیز از آن خود سازند. دیپلمات ها می گویند در مورد آینده ی کمک های کشورهای منطقه به عراق و همچنین این که هرگونه سرمایه گذاری جدیدی احتمالاً ـ در رابطه با تلاش جنگی صورت خواهد گرفت تردیدهایی وجود دارد، بانکداران خارجی ذخایر ارزی عراق را ۶ تا ۸ میلیارد دلار تخمین زده اند در حالی که این رقم پیش از آغاز جنگ در سپتامبر ۱۹۸۰ بالغ بر ۳۰ میلیارد دلار بوده است. به گفته ی منابع بازرگانی در بغداد، عراق در بازارهای دلار اروپایی ۵۰۰ میلیون دلار به صورت وام گرفته و احتمال آن می رود که وام های تجاری بیش تری نیز دریافت نمایند. به گفته ی منابع مذکور، این کشور با کسری بودجه فزاینده یی رو به رو می باشد.»(۱)

این خبرگزاری افزود:

«دیپلمات ها اظهار می دارند به نظر می رسد میزان وام اعطایی به عراق افزایش یافته که این کشور قادر به ادامه ی خرید تسلیحات از فرانسه و همچنین ادامه ی کار کارخانجات فرانسوی برای پروژه های عمده در بغداد می باشد. تلاش برای دریافت این وام ها کلاً ـ به منظور تأمین هزینه ی پروژه های استراتژیک و کمک جهت پرداخت پول واردات مواد غذایی، مهمات و برخی اقلام مصرفی صورت می گیرد.

از برخی از کارخانجات در عراق خواسته شده پیشنهادات جدیدی را در مورد تأمین سرمایه گذاری های مشترک جاری که در برگیرنده ی تعویق بازپرداخت این سرمایه گذاری ها به مدت ۵ سال باشد ارائه دهند.»(۲)

۱- مأخذ ۱۰، بخش دوم، ص ۶، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۱۱/۱۳۶۱.
۲- مأخذ ۱۰، بخش دوم، ص ۷، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۱۱/۱۳۶۱، به گزارش خبرگزاری رویتر.

۴۹۰

اقـدام کشورهـای کویت و عربسـتان در کـاهش قیمت نفت پایه ی اوپک از ۳۴ دلاـر به پـایین تر از ۳۰ دلاـر موضوع گزارش خبرگزاری فرانسه از لندن است.

این خبرگزاری به دنبال اعلام خبر کوتاهی که روز گذشـته روزنامه ی ژاپنی آساهی منتشـر کرد، امروز به تشـریح این موضوع پرداخت و اعلام کرد: «علی رغم اعلامیه ی وزیران نفت اوپک مبنی بر حفظ بهای ۳۴ دلار برای هر بشـکه نفت، فشار برای کـاهش این قیمت روز به روز در بازارهـای بین المللی زیـادتر می شـود. این فشارهـا به دنبـال این اخبـار از توکیـو که کـویت تصمیم گرفته است نفت خود را با بهای بشکه یی ۳۰ دلار عرضه کند تشدید شده است.

بر اساس همین اخبار، کمپانی نفتی میتسوبیشـی ژاپن مقدار ۹۰۰ هزار بشـکه نفت را با این قیمت از طریق دست دوم خریداری کرده است. در محافل نفتی لندن هنوز این خبر مورد تأیید قرار نگرفته، لیکن بر اساس بعضـی اطلاعات مقدار قابل ملاحظه یی از نفت خـام کویت دست به دست گشـته و با بهای ۲۵/۲۸ دلار و ۵/۲۸ دلار برای هر بشـکه به فروش رفته است. خریداران یا فروشـندگان این مقـدار نفت مشـخص نیست، لیکن انجـام این معـامله نشان می دهـد که خبر مربوط به کمپانی نفتی ژاپنی بی اساس نیست.

از سوی دیگر شایعاتی منتشـر شده که عربسـتان نیز مقادیری نفت مرغوب خود را با بهای ۵۰/۲۹ دلار برای هر بشکه به برزیل فروخته است به شرط این که این نفت از برزیل به کشورهای دیگر صادر نشود.»(۱)

۴۹۱

در نخستین ساعـات بامـداد امروز، انفجـار شدیـدی دفـاتر خطوط هواپیمایی فرانسه و عراق را در دهلی نو لرزانـد و خبرگزاری فرانسه در اولین واکنش، بدون هیچ گونه ربط منطقی از قول ناظران این انفجار را به ایران نسبت داد، بر اساس گزارش اولیه ی این خبرگزاری، یک نفر در این انفجار زخمی شده است(۲)

ضمیمه ی ۱ گزارش ۴۸۰

استعداد و مأموریت های نیروی هوایی و هوانیروز ارتش جمهوری اسلامی ایران در عملیات والفجر مقدماتی به این شرح اعلام شد:

الف) هوانیروز

در این عملیـات هوانیروز مـأموریت هـایی از جمله شـناسایی،؛اجرای آتش؛ ترابری آمـاد؛ تخلیه ی مجروحـان و پشتیبـانی را بر عهـده داشت. قرارگـاه خـاتم الانبیا(ص) با به کارگیری ۴ گروه هوانیروز (اسـتقرار یـک گروه در پشتیبـانی قرارگاه کربلا، دو

گروه در پشتیبانی قرارگاه نجف، یک گروه در دارخوین در پشتیبانی عمومی قرارگاه خاتم الانبیا(ص)) برای آن ها تعیین مأموریت کرد.

۱- مأخذ ۱۰، بخش دوم، ص ۲، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۱۱/۱۳۶۱، به گزارش خبرگزاری فرانسه از لندن.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۲۲، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۵، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری فرانسه از دهلی نو، ۱۵/۱۱/۱۳۶۱.

قرارگاه کربلا: گروه هوانیروز مسجد سلیمان به استعداد ۳ تیم آتش و ۱۲ فروند هلی کوپتر ۲۱۴، ۳ فروند شنوک - که این ۳ فروند از گروه پشتیبانی عمومی اصفهان بود - تشکیل شده بود.

قرارگاه نجف: گروه هوانیروز کرمان به استعداد ۳ تیم آتش و ۱۲ فروند هلی کوپتر۲۱۴، سه فروند شنوک و یک فروند جت رنجر در اختیار این قرارگاه بودند علاوه بر این یک گروه عملیاتی از هوانیروز باختران به قرارگاه نجف مأمور شد.

در پیش بینی کلی هوانیروز این بود که با استفاده از ۱۰۰ فروند هلی کوپتر و ۲۰۰۰ سورتی پروازهای جنگی - مهمات بری، ترابری نیرو و تخلیه ی مجروحان را قبل، حین و بعد از عملیات انجام دهد.

ب) نیروی هوایی

مأموریت های محوله به نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران عبارت بودند از: ۱. شناسایی و عکس برداری. ۲. ترابری و تخلیه ی مجروحان. ۳. پشتیبانی عملیاتی. ۴. پدافند هوایی توسط سایت.

طرح عملیات: پشتیبانی هوایی به ترتیب تقدم به منظور انهدام احتیاط ها، مواضع توپ خانه ی دوربرد، پاسگاه های فرماندهی و تأسیسات حیاتی و لجستیک دشمن اجرا می شد.

ضمناً نیروی هوایی مأموریت داشت یگان های تحت کنترل قرارگاه خاتم الانبیا(ص) را در منطقه، روزانه تا ۱۲ سورتی پرواز (۴ سورتی اف۴ و ۸ سورتی اف۵) از روز دوم [عملیات] به مدت ۱۰ روز پشتیبانی نماید.

پوشش هوایی نیز روزانه با ۶ فروند [۶ سورتی] اف۴ از روز پنجم [عملیات] بنا به درخواست انجام گیرد که این پروازها در طول روز با وجود رادار با استفاده از تانکرهای سوخت رسانی انجام گردد. (این ۶ فروند عمدتاً از پایگاه سوم شکاری مأموریت داشتند.) علاوه بر موارد فوق بنا به تعریف از اولین ساعت عملیات نیز ۸ فروند اف۵ به صورت آماده (اسکرامبل) به منظور مقابله با تهدیدات هوایی دشمن مأموریت یافتند.

در ضمن ۲ فروند اف۱۴ برای مواقع ضروری و مقابله با میگ ۲۷ دشمن در نظر گرفته شده بود.

ضمناً مقرر گردید یک سایت موشکی که در عملیات محرم [در تپه ی ۲۰۲] استفاده شده بود به منطقه ی عملیاتی (حدود بیت راشد) منتقل شده و پس از رفع مشکل قطعات یدکی برای عملیات آماده شود.

کلیه ی فعالیت های نیروی هوایی از صبح اولین روز عملیات تعریف شده بود، ضمن آن که این نیرو قبل از عملیات روزانه ۱ الی ۲ سورتی "گشتی - پوششی" در فضای منطقه اجرا می کرد.

قابل ذکر آن که به دلیل مشکل حاصل شده در اجرای عملیات و عدم توسعه ی منطقه ی عملیات، بخش اصلی مأموریت

هوانیروز و نیروی هوایی در حین و بعد از عملیات اجرا نشد.(۱)

ضمیمه ی ۲ گزارش ۴۸۰

تعیین زمان قطعی عملیات بر اساس توافقی بود که در جلسه ی مشترک فرماندهی سپاه (محسن رضایی) و فرماندهی نیروی زمینی ارتش (سرهنگ علی صیاد شیرازی) با آقایان خامنه ای و هاشمی رفسنجانی در تهران انجام گرفته بود.

با وجود ادامه داشتن مباحث مربوط به عملیات و قطعی نشدن پاره یی از موضوعات، در وضعیت موجود اختصاص وقت بیش تر برای کسب آمادگی های مناسب تر ممکن نبود. هر چند از هنگام مشخص شدن منطقه و هدف عملیات، حدود ۲ ماه صرف استقرار یگان ها، شناسایی منطقه، هماهنگی و به ویژه مباحث طولانی طرح مانور شده بود، اما تغییر نظر چندباره ی فرماندهان ارتش در مورد انتخاب محور دوم هجوم (ارتفاعات فوقی) و بحث های جدیدتر در مورد عملیات مانند "یک مرحله یی یا دو مرحله یی" اجرا کردن آن، مانع دست یابی به یک جمع بندی منسجم و اطمینان بخش و ورود به مرحله ی

۱- سند شماره ۷۹/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (داود رنجبر)، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، صص ۴۱ و ۴۰.

اجرایی عملیات می شد.

از سوی دیگر، عقب افتادن عملیات پیامدهای متعدد و منفی دیگری را به دنبال داشت از جمله: "افزایش حساسیت دشمن"؛ "بالا رفتن میزان تلفات نیروهای خودی در نتیجه ی افزایش حملات هوایی عراق"؛ "لو رفتن بعضی از معابر شناسایی شده؛ "تلاش روزافزون دشمن برای استحکام بخشیدن به خطوط دفاعی خود" و از سوی دیگر "به پایان رسیدن مأموریت تعداد فراوانی از نیروهای بسیجی".

علاوه بر این، بروز برخی حوادث و جریانات مانند حمله ی موشکی به دزفول در تاریخ ۲۸ آذر ۱۳۶۱ و تحت فشار قرار گرفتن شورای عالی دفاع برای بروز یک عکس العمل مناسب و نیز اعلام خبر شرکت ریاست جمهوری اسلامی ایران در کنفرانس غیر متعهدها در دهلی نو تعجیل در اجرای عملیات را اجتناب ناپذیر و ضروری می ساخت. تا جایی که در جلسه ی مشترک رئیس جمهور و آقای هاشمی رفسنجانی با فرماندهی کل سپاه و فرماندهی نیروی زمینی با تأخیر در اجرای عملیات مخالفت شد. البته قطعیت یافتن زمان عملیات تا حد زیادی در گرو نهایی شدن هدف عملیات و محور هجوم بود، به همین دلیل در مباحث انجام شده در تهران پس از منتفی شدن طرح ارتش، خود به خود تعجیل در اجرای عملیات قطعی شد.

فرمانده کل سپاه در جلسه ی فرماندهان سپاه با اشاره به مذاکرات تهران گفت: «در جلسه، آقای هاشمی [رفسنجانی] گفت اگر ۲۰ روز پیش این بحث طرح می شد من به طرح ارتش [گشودن جبهه ی دوم در ارتفاعات فوقی] رأی می دادم. در مجموع قرار شد بر اساس طرح پیشنهادی سپاه [در محور فکه - چزابه] عملیات انجام شود.»

در یادداشت های روزانه ی راوی قرارگاه خاتم الانبیا(ص) در این خصوص آمده است: «شورای عالی دفاع با عقب افتادن عملیات [و دادن زمان بیش تر برای عملیات فوقی] مخالفت کرده است و ما باید از همان منطقه ی فکه - چزابه عملیات کنیم. بر این اساس، مقرر گردید کلیه ی یگان های عملیاتی از روز ۱۶/۱۱/۱۳۶۱ در وضعیت آماده باش صد در صد قرار گرفته و آمادگی خود را تا ظهر روز ۱۶/۱۱/۱۳۶۱ به قرارگاه های مربوطه ی خود اعلام کنند.(۱)

۱- سند شماره ۷۹//گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (داود رنجبر)، ص ۶۵؛ و - مأخذ ۱، صص ۸۱ و ۸۸؛ و - سند شماره ۱۶۰/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (داود رنجبر)، ص ۱۶۰.

روزشمار جنگ جمعه ۱۵ بهمن ۱۳۶۱ ۲۰ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۴ فوریه ۱۹۸۳

۴۹۲

با نزدیک شدن به زمان اجرای عملیات، برخی تصمیمات فرماندهان جنگ که در روزهای گذشته ناتمام مانده و به جلسات روزهای بعد موکول شده بود، تکمیل و برخی از آن ها نیز در قالب دستور عملیاتی به رده های مختلف ارتش و سپاه ابلاغ شد.

مهم ترین تصمیماتی که فرماندهان در طول امروز آن را نهایی کردند، چنین است:

· در اولین ساعت های صبح محسن رضایی، سرهنگ علی صیاد شیرازی و رحیم صفوی در مورد نام عملیات گفت و گو کردند و با توجه به تقارن زمان عملیات با ماه بهمن و ایام دهه ی فجر انقلاب اسلامی نام "والفجر" برای آن انتخاب شد.

· طرح تقسیم حدود ۱۰۰۰ کامیون کمپرسی در حال فعالیت در منطقه ی عملیاتی به این شکل انجام داده شد که ۵۰۰ دستگاه در اختیار قرارگاه نجف و ۵۰۰ دستگاه نیز در اختیار قرارگاه کربلا قرار گرفت. تشکیلات مهندسی برای عملیات نیز به صورت شورایی و با حضور نمایندگان ارتش، سپاه و جهاد سازندگی تعریف شد و مسئولیت اجرایی کار مهندسی رزمی بر عهده ی جهاد سازندگی قرار گرفت.

· به همه ی سپاه ها از صبح روز ۱۶ بهمن ۱۳۶۱ تا اطلاع ثانوی آماده باش صد در صد داده شد.

در آخرین بررسی آمادگی قرارگاه ها و سپاه ها برای اجرای عملیات، سپاه سوم (صاحب الزمان(عج)) به دلیل محدودیت وسایل ترابری سنگین برای انتقال وسایل مهندسی (لودر و بلدوزر)، خواستار تعویق ۲۴ ساعته در اجرای عملیات شد. به همین جهت پس از بحث و بررسی، با تعویق عملیات (از شنبه ۱۶ بهمن ۱۳۶۱ به

• یکشنبه ۱۷ بهمن ۱۳۶۱) موافقت شد.(۱)

البته مراحل نهایی مباحث جزئی تر در مورد مانور عملیات، هماهنگی یگان های هم جوار و آخرین هماهنگی ها درباره ی آتش و مهندسی نیز در سطح سپاه ها و لشکرها و در چارچوب ابلاغیه های صادرشده از جانب قرارگاه خاتم الانبیا(ص) طی می شد.(۲)

۴۹۳

حملات ارتش عراق به آبادان و دهلران امروز نیز ادامه داشت.

امروز شهر آبادان آماج توپ های عراقی قرار گرفت و به یک منزل مسکونی و یک مسافرخانه خسارت هایی وارد شد. همچنین در ادامه ی بمب باران شهر دهلران، ۲ تن از مردم شهر شهید و ۷ تن زخمی شدند، چند واحد مسکونی نیز در این شهر به کلی ویران شد.(۳)

۴۹۴

ساعت ۲۲ نیروهای گروه کومه له در حالی که هوا مه آلود و دید بسیار محدود بود، به پایگاه درمان در محور مهاباد - بوکان حمله کردند.

مهاجمان که در این اقدام از اطلاعات افراد نفوذی در پایگاه استفاده کرده بودند، ابتدا انبار مهمات پایگاه را منفجر کردند و سپس با قطع شبکه های برق و ارتباط مخابراتی، حمله به پایگاه اصلی را آغاز کردند. درگیری ها تا آخرین ساعات امروز ادامه داشت و با وجود تلاش نیروهای خودی پایگاه به طور کامل در محاصره ی نیروهای کومه له قرار گرفت و تنها ۳ تن از نیروهای بسیجی توانستند از محاصره بگریزند. بر اساس اطلاعات اولیه، تعداد فراوانی از نیروهای مستقر(۴)* در پایگاه شهید یا زخمی شده اند.(۵)

۴۹۵

بر اثر حملات و اقدامات افراد مسلح غیر قانونی در مناطق غربی کشور چند تن شهید و عده یی نیز مجروح شدند. امروز همچنین ۵ تن از افراد حزب دمکرات اعدام شدند.

۱. در محور سنندج - دیواندره در منطقه ی حسین آباد بین روستاهای خرکه و کوله زاغه، نیروهای ژاندارمری که در حال استقرار برای تأمین جاده بودند، در چندین نقطه هدف مورد حمله ی افراد مسلح غیر قانونی قرار گرفتند. در این حمله ۳ تن از

۱- علاوه بر پای کار نرسیدن واحد مهندسی سپاه سوم، چند عامل دیگر نیز در تعویق یک روزه ی عملیات نقش داشت، از

جمله: نهایی نشدن هماهنگی برای هلی برن تعدادی از نیروهای لشکر۸ نجف (جمعی سپاه هفتم) به اطراف پل غزیله (در روز دوم عملیات) به دلیل هماهنگ نشدن هلی کوپترها و نیز ضرورت انجام دادن هماهنگی بیش تر در مانور لشکرهای ۲۷ حضرت رسول(ص) و ۱۷ علی بن ابی طالب(ع).

۲- سند شماره ۱۶۱/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (داود رنجبر)، ۹/۱۱/۱۳۶۱ تا ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، صص ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۵ و ۱۴۲.

۳- سند شماره ۶۶۸۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴؛ و - روزنامه ی کیهان، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۸.

۴- * در این پایگاه، ۹۰ تن از افراد تیپ سوم لشکر۶۴ ارومیه و یک دسته ی ۲۲ نفری از نیروهای بسیج مهاباد مستقر بودند.

۵- سند شماره ۳۵۳۳۹۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۲) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۵۳۳۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۳۵۳۴۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۱/۵۱۲۵۶۶/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: شرح عملیات سقوط پایگاه درمان، گزارش اجمالی محمود شاعری فرمانده گردان ۷ الفتح مهاباد، ۲۸/۷/۱۳۸۷، ص ۱.

نیروهای ژاندارمری شهید و ۳ تن زخمی شدند، یک تن نیز اسیر(۱) شد، از مهاجمان هم ۱۰ نفر کشته و تعدادی مجروح شدند(۲)

۲. ساعت ۱۶ امروز نیروهای کومه له در منطقه ی دارساوین در ۱۵ کیلومتری شمال شرق سردشت، به نیروهای ارتشی تأمین جاده که در حال ترک محل مأموریت شان بودند، حمله کردند که با اعزام نیروهای کمکی مهاجمان گریختند و غائله پایان یافت. در این درگیری ۳ تن از نیروهای ارتش شهید و ۴ تن نیز زخمی شدند. از تعداد کشته های افراد کومه له آماری در دست نیست، اما بر اساس برخی گزارش ها، عبدالکریم حسینی پسر جلال حسینی(۳) در این حمله کشته شده است.(۴)گفتنی است روز گذشته نیز این منطقه هدف حمله ی افراد مسلح غیر قانونی قرار گرفته بود.

۳. در جاده ی مهاباد - میاندوآب یک مینی بوس به هنگام توقف در کنار جاده به مینی که در حاشیه ی جاده کاشته شده بود، برخورد کرد. بر اثر انفجار مین کمک راننده زخمی و به مینی بوس نیز خساراتی وارد شد.(۵)

۴. در شهر سنندج بر اثر تیراندازی افراد ناشناس به سمت یکی از نیروهای پیش مرگ کرد مسلمان، این فرد و یک نفر از اهالی شهر زخمی شدند، از هویت مهاجمان اطلاعی به دست نیامده است.(۶)

همچنین به حکم دادگاه انقلاب اسلامی تکاب، ۵ تن از چته های حزب دمکرات کردستان به جرم هم کاری با گروه های محارب و فعالیت مسلحانه علیه نظام جمهوری اسلامی به اعدام محکوم شدند و حکم درباره ی آن ها به اجرا درآمد.(۷)

۴۹۶

آقای هاشمی رفسنجانی در نمازجمعه ی این هفته به مناسبت نزدیک شدن به روز ۲۲ بهمن به بررسی دستاوردهای انقلاب در عرصه های سیاسی پرداخت.

افشای چهره ی گروه های چپ و هم کاری دولت های غربی با آن ها؛ کشف چهره ی واقعی کشورهای عربی و به ویژه دولت عراق با توجه به در پیش گرفتن سیاست جدید حزب بعث این کشور در مواجهه با اسرائیل؛ روشن شدن سیاست فرانسه در حمایت از گروه های تروریست؛ خریداری نکردن نفت ایران به منزله ی حربه یی سیاسی و هم کاری روسیه و فرانسه در کمک به عراق به رغم سابقه ی متفاوت رویه ی سیاسی دو کشور، از موضوعات اصلی سخنان وی بود. رئیس مجلس همچنین کشورهای عربی منطقه را از

۱- فرد اسیر شده مجروح بود و دو روز بعد (۱۷ بهمن ۱۳۶۱) آزاد شد.

۲- سند شماره ۳۵۳۴۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مسئول ستاد قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (ارتش)، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۱۰۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به مقام استانداری استان کردستان، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره

۶۶۷۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳؛ و – سند شماره ۲۹۴۷۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرماندهی ناحیه ۴ (رکن۲)، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و – سند شماره ۶۷۰۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۳- جلال حسینی رهبر یک گروه کوچک مسلح غیرقانونی به نام خِبات بود که عراق از آن حمایت می کرد.

۴- سند شماره ۶۶۸۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و – سند شماره ۳۵۳۳۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و – مأخذ ۴، بخش دوم؛ و – سند شماره ۳۴۶۸۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاوره و بررسی)، ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۳۵۳۳۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳.

۶- سند شماره ۳۴۶۸۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه ۴ (رکن۲)، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و – مأخذ ۲، بخش اول، ص ۲؛ و – سند شماره ۶۶۶۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره ی اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۱۲/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۷- سند شماره ۳۵۳۳۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

پشتیبانی بیش تر از عراق بازداشت و هدف ایران را برقراری حکومت مردمی در عراق

اعلام کرد. وی در بخشی از سخنانش گفت: «جریان های چپی همه شان آلوده بودند به ریشه ی امریکایی که می بینید شعارهای انقلابی کارگر همه تبدیل شده است به نوکری امریکا. چه طور شد که بچه های انقلابی ما در خیابان های آلمان و فرانسه وقتی که تظاهرات می کنند، پلیس آن ها را می گیرد و به زندان می برد، ولی وقتی چپی ها تظاهرات می کنند زنجیروار اطراف شان را احاطه می کنند که کسی دست به آن ها نزند و اگر کسی یک تخم مرغ به آنان پرتاب کرد می گیرند و می برندش به زندان؛ آن ها نور چشم فرانسه اند؟ نور چشم امریکایند؟ نور چشم هندند؟ کل جهان استکباری برای چهار تا بچه تروریست این قدر حمایت می کند و آبروی خودش را می برد، چه مطلبی را می رساند؟ این کشف و این کشف ماهیت برای ملت ما و انقلاب ما و برای جهان بهترین هدیه ی انقلاب است که ان شاءالله باید از آن استفاده شود.

[...] اما اکتشافات خارجی از این حرف ها بیش تر است، در منطقه ماسک هایی دیده شد و چهره هایی فاش شد و مطالبی روشن شد که اگر انقلاب اسلامی ایران نبود ممکن بود که تا ده قرن دیگر هم کشف نشود. این دولت های عربی که سی سال است دارند شعار جنگ با اسرائیل را می دهند چه جور این ها ماهیت شان درآمد؟

این صدام و این حزب بعث عراق وقتی که جبهه ی پایداری درست شده بود، این جبهه را قبول نداشت و تازه این تندتر از آن ها بود.

و این [حزب بعث] هیچ چیز را در دنیا قبول نداشت، اصلاً مصر را کافر می دانست، عربستان را کافر می دانست، اردن را کافر می دانست و همه را تکفیر می کرد و خیال می کرد که تنها انقلابی دنیا در بغداد است و لب دجله، اما حالا ـ وضعش این طوری شده است که از حسن مراکش هم مفتضح تر حرف می زند و صریحاً می گوید: اسرائیل امنیت لازم دارد. آیا مسلمانان فلسطین امنیت لازم ندارند؟ ولی آن ها امنیت لازم دارند؟ بله معلوم است که تا آن ها باشند این ها امنیت ندارند و مطلب روشن است و این محال است که اسرائیل باشد و امن باشد و در کنارش فلسطینی ها هم در امنیت باشند و این را همه می دانند و لذا این ماهیت دشمن خوب روشن است.

خوب صدام و کشورهای جنوب حوزه ی خلیج فارس آب شان به یک جوی نمی رفت و لباس شان را هم زیر یک آفتاب حاضر نبودند خشک کنند و آدم خیال می کرد که دو تا ماهیت هستند، اما حالا می فهمد که همه شان سراپا یک کرباس بودند و همه شان نوکر امریکا بودند.

آخر امریکا ۴۸۰ میلیون دلار به عراق - که تا دیروز به عنوان تروریست می خواندش و اصلاً به این عنوان که این دولت تروریست است بایکوت بود، - [می دهد] یک دفعه رژیم عراق این جور از امریکا محبت می بیند و پول هایی که قبلاً ممالک جنوب خلیج

فارس به رژیم عراق داده اند را هم امریکا داده است و شما خیال می کنید پول عربستان

سعودی را با چک خود آقایان نوشته می شود؟

فرانسه به عنوان یک کشوری که تروریسم را تحریم کرده بود امروز شده است مرکز تروریست ها، آیا نشده؟ خوب همه ی ادعاها که دروغ درآمد و دیگر شما از این به بعد نمی توانید بگویید ما با تروریسم مخالفیم، چه جور می توانید بگویید؟ آن ها هر روز دارند اعلامیه می دهند که امروز ده تا پاسدار کشتیم، امروز فلان جا را منفجر کردیم و شما هم دارید آن ها را حفظ می کنید و رادیو و تلویزیون تان هم در خدمت شان است.

خوب تروریست دیگر کیست؟ خوب شما تروریستید. این کشفیات بسیار با ارزش است. این ها یک عمری می گفتند که نفت نباید آلت سیاست قرار گیرد، ولی وقتی که جمهوری اسلامی را خواستند از پای درآوردند اولین کاری که کردند گفتند ما دیگر نفت از این ها نمی گیریم.

چه طور شد پس این وسیله یی که به اصطلاح شما نبایست وسیله ی سیاست قرار بگیرد قرار دادید؟ خوب این را مردم یاد گرفتند. این اوپک را وقتی که آدم کردیم آن موقع این کار را خواهیم کرد، بله نفت وسیله ی سیاست است و با همین نفت اسرائیل را ساقط می کنیم و شما هم اول این کار را کردید.

این کشفیات بسیار مهم و درس های انقلاب این بود که معلوم شد این دعوای روس و امریکا هم تا خیلی از جاهایش ساختگی است.

آن جاهایی که لازم باشد، همه با هم می سازند و به سر مردم می زنند.

چه طور شده است که هم روسی ها موشک ۹ متری و با برد ۲۸۰

کیلومتر به عراق می دهند و هم فرانسه اگزوست می دهد؟ این چه طور است؟ در جنگ هم هست و جزو قوانین شما هم هست که در حالت جنگ به دو طرف نباید کمک این جوری کنید.

حرف مان با کشورهای مرتجع حامی بغداد این است که شما به صدام خیلی کمک کردید، پول زیاد دادید، ماشین، بندر و راه دادید این ها برای ما قابل عفو است و ما مجرم اصلی را خواهیم گرفت، ولی دیگر ادامه ندهید و بگذارید مردم عراق کارخودشان را بکنند و ما هم در عراق هیچ هدفی نداریم غیر حکومت مردم عراق.

باید مردم عراق سرنوشت شان را خودشان تعیین کنند و دولت های منطقه به فکر نیفتند که یک حکومتی شبیه اردن و یا سودان بخواهند در عراق به وجود آورند.

این نمی شود ما که این همه شـهید داده ایم تا به این جا رسیده ایم، آن جا نمی ایستیم که شما یک اردن جدیدی خلق کنید و راه ما را که تا به حال با صدام بسته بودید که به فلسطین نرویم، با اردن ببندید.

بگذارید مردم عراق هر چه خواستند بکنند، اگر کشورهای منطقه خودشان را آلوده

به این فرمان برداری از امریکا نکنند و وسیله ی تحمیل یک حکومت جدیدی نخواهند

بشوند بر عراقی ها، با ما می توانند در صلح و صفا زندگی کنند و مطمئن باشند که جمهوری اسلامی از حالا تا همیشه قصد تجاوز و تعدی به هیچ کشوری را ندارد به خصوص کشورهای همسایه و فقط برای ما ماهیت اسرائیل ظالمانه و غاصبانه است که اعلان هم کرده ایم و گفته ایم.»(۱)

۴۹۷

در پی وقوع انفجار در دفاتر خطوط هواپیمایی عراق و فرانسه در دهلی نو و اظهار نظر برخی صاحب نظران مبنی بر دست داشتن ایران در این انفجار، سفارت جمهوری اسلامی ایران با صدور بیانیه یی دخالت ایران در این واقعه را رد کرد. به گزارش خبرگزاری آلمان، سفارت ایران در اولین موضع گیری بعد از انفجار اعلام کرد جمهوری اسلامی علاقه یی به برهم زدن هفتمین کنفرانس سران کشورهای غیر متعهد که قرار است در ماه مارس در دهلی نو تشکیل شود ندارد.

در بیانیه ی این سفارت آمده است ایران چگونه می تواند برای برگزاری کنفرانسی که در یک کشور دوست مانند هند تشکیل خواهد شد، مزاحمت ایجاد کند.(۲)

۴۹۸

به دنبال خبر روز گذشته ی خبرگزاری فرانسه درباره ی تحویل هواپیماهای جنگی جدید به عراق، امروز نیز روزنامه ی لوموند در مقاله یی به این موضوع پرداخت. توافق دولت فرانسه برای تحویل دادن ۲۹ فروند هواپیمای میراژ با قابلیت به کارگیری موشک های اگزوست؛ بررسی درخواست عراق برای تحویل ۵ فروند هواپیمای سوپراتاندارد؛ ارتقای توانایی هوایی عراق؛ جایگاه عراق در میان خریداران اسلحه از فرانسه؛ یادآوری موقعیت متزلزل نظامی، سیاسی عراق و لزوم رعایت احتیاط در داد و ستد با این کشور، موضوعاتی است که در این مقاله به آن ها اشاره شده است.

خبرگزاری آلمان با انعکاس بخشی از مطلب روزنامه ی لوموند اعلام کرد: «قرار است فرانسه ۲۹ فروند میراژ اف یک که به موشک های ۱.ام.۳۹ موسوم به اگزوست مسلح هستند به عراق تحویل دهد و از سوی دیگر درخواست عراق برای گرفتن پنج هواپیمای سوپراتاندارد تحت بررسی است. هواپیمای سوپر اتاندارد از نوعی است که آرژانتین در جنگ با انگلیس در جزایر مالوین به کار برد و چند کشتی انگلیسی از جمله ناوچه ی شفلید را غرق کرد.

لوموند در این باره نوشت: میراژهایی که قرار است به عراق داده شود اول پروازشان

۱- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۹.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۲۶، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۰، خبرگزاری جمهوری

اسلامی به نقل از خبرگزاری آلمان از دهلی نو، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، به نقل از بیانیه یی از سفارت ایران.

بیست تا سی درصد می تواند به حوزه های نفتی ایران حمله کند.

۶۰ فروند میراژ اف۱ ساخت فرانسه که در سال ۱۹۸۰ به عراق تحویل داده شدند نیز

مسلح به انواع موشکی بودند که حمله در ارتفاعات اندک را ممکن می ساخت.

طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق، طی سفرش به پاریس و در اوایل ژانویه در ابتدا سعی نموده بود ۵ هواپیمای سوپراتاندارد مجهز به راکت های اگزوست را سریعاً تحویل گیرد، لکن بر پایه ی این گزارش، برآوردن این چنین سفارشی مشکل خواهد بود، چراکه تولید این هواپیما به دنبال تحویل ۱۴ فروند از آن ها به آرژانتین و ۷۱ فروند به نیروی دریایی فرانسه متوقف شده است.

راسو - برژو واسنکها تولیدکنندگان این جنگنده ها تنها در صورتی که مشتریان دیگر یعنی استرالیا و برزیل نیز علاقه مند به دادن سفارشات باشند خواهان تولید بیش تر این هواپیماها هستند، هر چند از قرار معلوم در مورد تحویل راکت های بیش تر هیچ مشکلی وجود ندارد. در نوامبر گذشته، عراق موشک های اگزوست را از هلی کوپترهای جنگی سوپر فرلئون ساخت فرانسه ی خود به کشتی های جنگی و تانکرهای نفت ایران در نزدیکی جزیره ی خارک در خلیج [فارس] شلیک نمود.

امروز در پاریس هیچ گونه اطلاعی در مورد ارزش این معامله و ترتیبات تأسیس بودجه یا پرداخت آن در دست نبود، عراق به خاطر خریدهای گسترده ی اسلحه اش وام های بزرگی در فرانسه بدهکار است، اما فرانسوا میتران در نوامبر گذشته اعلام کرد که دولت پاریس مایل نیست که شاهد شکست عراق در جنگ خلیج [فارس] باشد.(۱)

روزنامه ی جمهوری اسلامی نیز به نقل از لوموند نوشته است: «چه فرانسه قبول کند که هواپیماهای سوپر اتاندارد را به عراق بدهد و چه نکند، قراردادهای نظامی که فرانسه مشغول اجرای آن ها است و قراردادهایی که در حال حاضر مورد مطالعه قرار دارند به تنهایی به سطحی رسیده اند که می توان در مورد وسعت و اهمیت تعهد گرفته شده در قبال کشوری که از توانایی دادن ضمانت برای ثبات و پرداخت قرض خود فاصله ی بسیار دارد سؤال کرد.

لوموند می افزاید: بدون در نظر گرفتن شرایط موجود، عراق اولین مشتری فرانسه در خاورمیانه بوده و منفعتی حتمی برای اقتصاد فرانسه به حساب می آید.

خریدهای تسلیحاتی عراق در سال های ۱۹۸۱ و ۱۹۸۲ در کل نزدیک به ۲۸ میلیارد فرانک و به همین مقدار نیز در زمینه ی خریدهای غیر نظامی بوده است، عراق و عربستان سعودی به تنهایی ۷۰ تا ۸۰ درصد صادرات تسلیحاتی فرانسه را دریافت می کنند و به همین طریق سهم عظیمی را در چرخش صنعتی که به طور مستقیم و یا غیر مستقیم برای یک میلیون نفر فرانسوی کار تولید کرده است به عهده گرفته اند.

مع ذلک این رقم نبایستی مسئولین را از احتیاط ابتدایی معاف بنماید. بایستی در نظر

۱- خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۲۲، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری آلمان از پاریس، ۱۵/۱۱/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه ی لوموند چاپ پاریس.

گرفت که از ابتدای جنگ خلیج [فارس]، بغداد تا آن جا که قدرت داشته است ذخایر ارزی خود را خالی و مصرف نموده و به دلیل قطع جریان نفتش قادر نیست که جای

آن را پر نماید. قروض خارجی عراق به طرز وحشتناکی همچنان رو به افزایش است.

دول خلیج فارس به صورتی غیر رسمی اعلام می دارند که تا به حال بیش از ۳۵ میلیارد دلار به دولت عراق کمک کرده اند و این در حالی است که آنان از توافق در مورد ۷ میلیارد دلار دیگری که عراق در حال حاضر تقاضا دارد، مردد می باشند [...] .

در صورتی که عراق پرداخت صورت حساب های خود را قطع نماید مالیات دهندگان فرانسوی لااقل باید ۱۵ میلیارد فرانکی را که معادل ضمانت برای شرکت بیمه ی تجارت خارجی فرانسه تنها در زمینه ی اعتبارات غیر نظامی است، بپردازند.

آیا واقعاً ارزش دارد که پاریس چنین خطرات مالی را به عهده بگیرد. [...] آقای میتران در تاریخ ۲۶ نوامبر گذشته اظهار داشت ما نمی خواهیم که عراق مغلوب شود. مع ذلک مشکوک به نظر می رسد که وسایل نظامی فرانسه که از اهمیت کم تری نسبت به آنچه که روسیه به عراق می دهد برخوردار است، بتواند نقشی را در جریان درگیری ها بازی نماید.

وانگهی مشکل بیش از آنچه که در رابطه با تسلیحات مطرح باشد در سطح توانایی و چگونگی مبارز بودن ارتش عراق و قدرت نیروهای ایرانی برای ادامه ی حملات موفقیت آمیز شان مطرح می باشد، زیرا در شرایطی که رژیم و سیستم اسلامی در تهران خود را محکم و با ثبات می نماید به عکس رژیم بغداد با مشکلات متعددی مواجه بوده که سنجش و براورد وخامت آن بسیار قابل اهمیت می باشد.

افزایش موج سرکوب در عراق؛ شورش شیعی در جنوب؛ فعالیت های زیرزمینی تشکیلات مختلف مخالف و مخالفت ها و اختلاف نظرهای پی در پی در قلب قدرت بعث موقعیت دولتی که خود را قوی می نامد ضعیف می سازد.

لوموند در پایان مقاله با استناد به وضعیت ناپایدار رژیم بغداد، دولت مردان سوسیالیست فرانسه را به عاقبت اندیشی دعوت می کند و از آن ها می خواهد که در امضای قراردادهای نظامی - اقتصادی با بغداد محتاطانه رفتار نمایند.»(۱)

روزنامه ی امریکایی کریستین ساینس مانیتور در مقاله یی تلاش های سیاسی شوروی برای نزدیکی به کشورهای عرب را مورد توجه قرار داده و از همین منظر به تحلیل اقدام این کشور در ازسرگیری کمک های نظامی به عراق پرداخته است. در این مقاله آمده است: «پس از ۸ ماه تیرگی رو به رشد در روابط میان شوروی و جهان عرب،

۱- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳، به نقل از روزنامه ی لوموند.

روس ها اخیراً تلاش های جدیدی را جهت تغییر و تصحیح نقش خود در منطقه ی خاورمیانه آغاز کرده اند.» به نوشته ی این روزنامه، کرملین به تازگی با روش منظمی

اقدامات جدیدی را در دستور کار قرار داده است از جمله: افزایش کمک های نظامی خود به سوریه؛ از سرگیری حمایت از عراق (در جنگ علیه ایران)؛ دادن علامت های مثبتی به منظور حل و فصل بحران افغانستان واعزام هیئت های غیر رسمی به کشورهایی مانند الجزایر و لبنان که اغلب، سرپرستی آن ها را مسلمانان روسی به عهده دارند. این روزنامه نوشته است: سران شوروی مدتی در واقع هیچ کاری جهت کمک به عراق، کشوری که با آن پیمان دوستی امضا کرده اند، انجام ندادند و این عدم هم کاری زمانی صورت گرفت که در بهار گذشته سرنوشت جنگ به زیان عراق تغییر کرد.» کریستین ساینس مانیتور در ادامه آورده است: «اعتبار شوروی به حدی خراب شده بود که حتی رادیکال ترین شاخه ی سازمان آزادی بخش فلسطین نارضایتی خود از روسیه را ابراز داشته است. شوروی ارسال تجهیزات نظامی به عراق را پس از مردود شدن سیاستش در مقابل حفظ روابط دوستانه اش با هر دو طرف جنگ، ازسرگرفته است. بنا به اظهارات دیپلمات ها، فشار ایرانی ها به حزب کمونیست توده و انتقادات علنی [جمهوری اسلامی] از شوروی قسمتی از عوامل کمک شوروی به عراق محسوب می شود، ولی گرم گرفتن پرزیدنت صدام حسین با امریکا که حتی با این کشور روابط رسمی ندارد نیز می تواند یک عامل مهم در این حرکت روسیه محسوب شود.» این روزنامه افزوده است: «تماس های پی در پی از جانب روس ها جهت رسیدن به یک درک و فهمی با دولت ایران در مورد متوقف نمودن جنگ ایجاد شده بود، ولی ایرانی ها مصرانه برای ادامه ی آن [جنگ] تأکید داشتند، بنابراین روس ها تصمیم به ازسرگیری حمایت شان از عراق و ایستادن در کنار آن ها [عراق] به طور واضح گرفتند.»(۱)

۵۰۰

در پی انتشار گزارش خبرگزاری فرانسه از لندن درباره ی اقدام دولت های عربستان و کویت به کاهش قیمت نفت، امروز نیز مجله ی امریکایی بیزنس ویک (Week) مطالبی را در خصوص توافق دولت های مذکور در این باره، منتشر کرد. به نوشته ی این مجله، وزیران نفت عربستان سعودی و کویت محرمانه موافقت کرده اند که بهای هر بشکه نفت سبک را به ۳۰ دلار کاهش دهند. این مجله اضافه کرده است که به این ترتیب عربستان سعودی و کویت آخرین فرصت را به هم پیمانان خود در سازمان اوپک برای کاهش بهای نفت خام داده اند(۲)

۱- مأخذ ۱۱، صص ۹ و ۱۰، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۵/۱۱/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه ی کریستین ساینس مانیتور.

۲- روزنامه ی اطلاعات، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱، ص آخر.

روزشمار جنگ شنبه ۱۶ بهمن ۱۳۶۱ ۲۱ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۵ فوریه ۱۹۸۳

۵۰۱

در پی توافق فرمانده سپاه پاسداران و فرمانده نیروی زمینی ارتش با تأخیر ۲۴ ساعته در زمان اجرای عملیات، فرصتی فراهم شد تـا یگـان هـا آخرین همـاهنگی های لازم را انجام داده و ضـمن بررسـی مجـدد آمادگی خود، مانور عملیات را بار دیگر مرور کننـد. سپاه هفتم حدیـد و سـپاه یازده قـدر بعـد از ظهر امروز برای اجرای عملیات اعلام آمادگی کردنـد و سـپاه سوم صاحب الزمان(عج) نیز در جلسه ی ساعت ۱۹:۱۵ امشب آمادگی خود را برای عملیات اعلام کرد.

آخرین مرور بر مانور عملیات در جلسه یی که ساعت ۱۹:۱۵ امروز در محل قرارگاه سپاه سوم تشکیل شد، انجام گرفت.

حاضـران در این جلسه عبارت بودنـد از: محسن رضایی (فرمانده کل سپاه پاسداران)، رحیم صـفوی، غلامعلی رشـید، حسـین خرازی (فرمانـده سـپاه سوم)، احمـد کاظمی (فرمانـده سـپاه هفتم)، محمـدابراهیم همت (فرمانده سـپاه ۱۱ قـدر)، محمد باقری (مسئول اطلاعات خاتم(ص))، محسن رفیق دوست (وزیر سپاه پاسداران)، حبیب اللهی (مسئول عملیات سپاه)، مهدی

زین الدین (فرمانده لشکر۱۷ علی بن ابی طالب(ع))، قاسم سلیمانی (فرمانده لشکر۴۱ ثارالله(ع))، رئوفی (فرمانده لشکر۷ ولی عصر(عج)) و علی اسحاقی (فرمانده جنگ های الکترونیکی (جنگال) قرارگاه خاتم(ص)).

علاوه بر فرماندهان سپاه تعدادی از روحانیون از جمله آیت الله طاهری (نماینده ی امام و امام جمعه ی اصفهان)، آیت الله یثربی (امام جمعه ی کاشان) و حجت الاسلام فاکر نیز در جلسه حضور داشتند. در ابتدای جلسه غلامعلی رشید در تشریح آخرین وضعیت و هماهنگی های سپاه ها و یگان های تحت امر گفت:

«درباره ی هماهنگی های لازم بین لشکر۲۷ و لشکر۱۷ علی بن ابی طالب(ع) - دو یگان هم جوار - اقدامات لازم صورت گرفته است.

با مسئولین مهندسی صحبت شد و گفتیم اگر اجرای عملیات هدف تأمین نشد به فکر احداث خاکریز باشید. در قرارگاه سپاه سوم آمادگی ها بررسی شد، وسایل مهندسی تا ظهر پای کار نیامده بود، ولی تا امشب به ۶۰ دستگاه رسیده و کامل خواهد شد.

آخرین جلسه ی سپاه هفتم با حضور فرماندهان لشکرها برای هماهنگی های بیش تر تشکیل شد.

نیروهای لشکر امام حسن(ع) و لشکر۸ نجف اشرف امشب از [جنگل] امقر به سوی خط حرکت می کنند و در ۴ کیلومتری دشمن می مانند و فردا شب برای هجوم به دشمن اقدام خواهند کرد.

مانور چند لشکر [در مرحله ی دوم] اشکال دارد که باید در مورد آن بحث شود.

سپاه هفتم هم باید منطقه یی به طول ۲۰

کیلومتر و عمق ۱۰ کیلومتر را تصرف کند.»

وی در مورد آخرین اقدامات دشمن برای تقویت خطوط و آوردن نیرو به منطقه افزود: «دشمن هم در خط اول بین ۲ کانال موجود ۲ تا ۳ ردیف سیم خاردار کشیده و بعد از آن میادین مین و سیم خاردار دارد و شرق کانال دوم را به استعداد یک تیپ تقویت کرده است.»

پس از گزارش غلامعلی رشید، فرماندهان سپاه های سه گانه آخرین تصمیمات در مورد مانور یگان های تحت امر خود را در مرحله ی اول تشریح کردند.

ابتدا حسین خرازی فرمانده سپاه سوم صاحب الزمان، در مورد مانور یگان های این سپاه در جناح راست عملیات گفت: «لشکر۱۷ علی بن ابی طالب(ع) هم راه با لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) با گرای ۲۷۰ تا ۲۹۰ درجه حرکت می کنند تا به جاده

ی آسفالت (در غرب و به موازات مرز بین المللی) برسند.

تیپ قمر بنی هاشم با استعداد ۲ گردان برای تأمین خاکریزی که حد فاصل [پاسگاه] رشیده و [پاسگاه] طاوسیه با گرای ۲۷۰ درجه احداث می شود و ۴ گردان برای مقابله با [پاتک]

دشـمن و پدافنـد پشت خاکریز آمادگی لازم را کسب کرده است. بدین منظور ۳ گردان دسـتگاه مهندسی تشکیل داده ایم که هم به زمین توجیه شـده انـد و هم برای احداث این خاکریز تمرین های لازم را [مانور] انجام داده اند. برای اجرای این عملیات مهندسی ۱۳ دسـتگاه مهندسی از لشکر۱۷ علی بـن ابی طـالب(ع) و ۱۵ دسـتگاه از سـپاه سوم به کار گرفته خواهنـد شـد. این دسـتگاه هـا که مأموریت احـداث خـاکریز روی جاده ی آسـفالت [غرب مرز] را بر عهـده دارنـد، صـبح عملیات در نزدیکی [پاسگاه] رشیده [عراق] مستقر می شوند.»

سپس محسن رضـایی تـذکر داد: «[لشـکر] علی بن ابی طالب(ع) بایـد با پیشـروی، [نیروهای] موجود دشـمن جلو [غرب] جاده [آسفالت] را جاکن کند و تا خط لوله ی نفتی پاک سازی کند.»

خرازی هم یادآوری کرد طرح شان این است که غرب جاده را پاک سازی کنند. پس از وی احمد کاظمی فرمانده سپاه هفتم، در مورد مـانور یگـان هـای این سـپاه گفت: «نگرانی اجرای عملیـات سـپاه هفتم برای رسـیدن به [پل] غزیله، [چگونگی] حفظ جنـاح راست عملیات است. چون ما به دلیل این که اهـداف در عمق قرار دارنـد مکانیزه(۱) حرکت می کنیم، ولی لشـکر علی بن ابی طالب(ع) [جمعی سپاه سوم در جناح سپاه هفتم] پیاده می آید و این اختلاف زمان، مسئله است.» وی اضافه کرد:

«منطقه ی پاک سازی ما [سپاه هفتم] خیلی وسیع است. مانور لشکر ولی عصر(عج) این است ۶ گردان از [پاسگاه] صفریه [به] جلو پیشـروی کننـد و بعـد به طرف جنوب [متمایل شـده] و [منطقه را] پاک سازی می کننـد و ۶ گردان هم از محور جـاده ی چزابه وارد شده و به طرف شمال پاک سازی می کنند. خاکریزهایی که نیاز است خود سپاه [هفتم] به صورت متمرکز احداث خواهد کرد.»

کـاظمی در ادامه مشـکلات موجود را در مورد همـاهنگی بـا هوانیروز برای هلی برن یک گردان از نیروهای لشـکر۸ نجف از طریق هور (طبق آنچه در طرح آمده بود) مطرح کرد.

فرمانده کل سپاه نیز با توجه به عمق هدف لشـکر۸ نجف (پـل غزیله) گفت: «ما بایـد سـریع به پل (غزیله) و سه راهی جاده ی فکه با اتوبان العماره برسـیم. مشـکل بعد در مرحله ی دوم است که نیروها باید با درگیری ۲۰ الی ۲۲ کیلومتر پیشروی کنند و در ادامه به دشـمن اجازه ی سازمان دهی ندهند و به هر نحو به دشمن بزنند.» وی افزود: «شناسایی در عمق [منطقه] به وسیله ی تیم های موتورسوار چه زمان عمل و چه برای ادامه ی عملیات انجام شود. دقت نماییـد که بین نیروهای خودی رخنه یی وجود داشته باشد و با توجه به اهمیت هماهنگی بین لشکر۱۷ علی بن ابی طالب(ع) و ۲۷

۱- مانور لشکر۸ نجف بر اساس استفاده از تجهیزات زرهی و مکانیزه ی لشکر۱۶ زرهی قزوین طرح ریزی شده بود.

رسول الله(ص) یک سیستم خبررسانی بین این دو [لشکر] پیش بینی شود. اگر پل غزیله گرفته شود دیگر روی پل فشاری نیست و تمامی فشارها از طرف سه راهی [فکه - اتوبان غزیله] خواهد بود. مرتباً به نیروهای بسیجی سر بزنید و [آن ها را] توجیه کنید.»

پس از خروج روحانیون و افراد متفرقه از جلسه، محسن رضایی کلیاتی در مورد مسائل جنگ از جمله خط حد سپاه ها(۱) و مشکل یگان ها در رسیدن به عمق بیش از ۵۰ کیلومتر دشمن طرح کرد و از فرماندهان خواست برای حل این مشکل پیشنهادهای خود را مطرح کنند.

سپس فرماندهان حاضر در جلسه به مدیریت غلامعلی رشید به مرور و بررسی مجدد مانور یگان های ۲۷ حضرت رسول(ص)، ۱۷ علی بن ابی طالب(ع) و (احتیاط تیپ۴۴ قمر بنی هاشم(ع))، ۸ نجف، ۴۱ ثارالله(ع)، ۷ ولی عصر(عج) و تیپ ۱۵ امام حسن(ع) در مرحله ی دوم عملیات پرداختند.

در ابتدا محمدابراهیم همت فرمانده سپاه ۱۱ قدر، مانور دو لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) و ۱۷ علی بن ابی طالب(ع) را توضیح داد و گفت که لشکر۲۷ با یک تیپ از جاپای تصرف شده به عرض ۲ کیلومتر از پشت خاکریز احداثی در طاوسیه تا رشیده، به دشمن زده و تا جاده ی آسفالت غرب کانال دوم (جاده ی فکه به حلفاییه در عمق حدود ۲۰ کیلومتری مرز) و به عرض ۵ کیلومتر جاده را تأمین می کند و لشکر۱۷ نیز با بهره گیری از ۳ گردان در سمت چپ (جنوب) لشکر۲۷ به عمق منطقه تا جاده ی آسفالت(۲)* پیشروی کرده و با استفاده از ۴ گردان دیگر بخش دیگری از این جاده را تصرف و در پشت آن پدافند می کند.(۳)*

بر اساس طرح مانور، سپاه هفتم حدید نیز در جنوب محدوده ی لشکر۱۷ علی بن ابی طالب(ع) با به کارگیری ۳ یگان (لشکر۴۱ ثارالله با ۱۱ گردان؛ لشکر۸ نجف با ۱۳ گردان؛ لشکر۷ ولی عصر(عج) با ۱۲ گردان) وارد شده و ضمن درگیری با عناصر دشمن و پاک سازی منطقه، تا جاده ی آسفالت (فکه - حلفائیه) پیشروی و در پشت آن پدافند می کرد. بدین ترتیب، لشکر۴۱ ثارالله تا ۵ کیلومتری شمال پل غزیله؛ لشکر۸ نجف تا پل غزیله، لشکر۷ ولی عصر(عج) نیز از جنوب پل تا ۳ کیلومتری جنوب آن خط حد پدافندی داشتند. در ادامه ی

۱- فرمانده کل سپاه در سخنانش خط حد سپاه های سه گانه را در طول جبهه به این شکل مشخص کرد: سپاه سوم از فاو تا ۱۰ کیلومتری جنوب چزابه، سپاه هفتم از ۱۰ کیلومتر زیر (جنوب) چزابه تا چنگوله، سپاه یازدهم از چنگوله به بالا.

۲- * جاده ی آسفالت بخشی از جاده ی آسفالت چزابه

۳- ** لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) یک تیپ برای پاک سازی حد فاصل دو لشکر ۲۷ حضرت رسول(ص) و ۱۷ علی بن ابی طالب(ع) در نظر گرفت و تیپ۴۴ قمر بنی هاشم نیز در احتیاط لشکر۱۷ قرار گرفت. محدوده یی از جاده ی آسفالت که این دو لشکر تصرف می کردند تا ۱۵ کیلومتری شمال پل غزیله را در بر می گرفت.

عملیات نیز مأموریت عبور از پل غزیله؛ پاک سازی شمال جاده ی غزیله به العماره و تأمین شهر حلفائیه به عهده ی نیروهای لشکر۸ نجف گذارده شد و تأمین جناح راست (شمال) لشکر۸ نجف به لشکر ثارالله واگذار شد (تا ۵

کیلومتر در شمال مشرح تا هورالسناف). در جنوب آن نیز نیروهای لشکر۷ ولی عصر(عج) حضور داشتند که علاوه بر تأمین جناح چپ پل غزیله، بخش انتهایی جاده ی چزابه (منتهی به پل غزیله) را تصرف و پاک سازی می کردند (تا جاده ی سکره). به تیپ امام حسن(ع) هم مأموریت داده شد که در جاده ی صفریه (جناح چپ عملیات) تا جایی که امکان پدافند وجود دارد پیشروی کند و از جاده ی سکره به طرف غزیله بیاید و بعد به غرب برای پاک سازی نیروهای دشمن بین جاده ی خاکی صفریه به جاده ی آسفالت چزابه برود.(۱)

در پایان جلسه نیز توزیع دستگاه های مهندسی (لودر و بلدوزر) و نحوه ی احداث خاکریزهای پدافندی در مرحله ی دوم عملیات به اجمال مرور شد. به گفته ی احمد کاظمی، از ۷۰ دستگاه مهندسی در اختیار سپاه هفتم، ۴۵ دستگاه آن برای احداث ۱۲ کیلومتر خاکریز در مرحله ی اول مورد استفاده قرار می گرفت و در مرحله ی دوم ۱۰ دستگاه برای احداث خاکریز در شرق اتوبان (ابوغریب – المشرح در شمال المشرح به طول حدود ۱۰

کیلومتر)؛ ۵ دستگاه شمال المشرح و ۱۰ دستگاه نیز برای جنوب المشرح در نظر گرفته شده بود. به دستور غلامعلی رشید و با توجه به مأموریت یگان ها قرار شد از بنه ی مشترک سپاه هفتم، ۱۰ دستگاه به (لشکر) ثارالله، ۵ دستگاه به لشکر نجف، ۵ دستگاه در احتیاط سپاه هفتم و باقی مانده در اختیار لشکر۷ ولی عصر(عج) قرار گیرد.(۲)

۵۰۲

روزنامه ی اطلاعات از آخرین اعزام نیروهای داوطلب مردمی از شهرهای گوناگون کشور چنین گزارش داد:

«در ادامه ی عزیمت داوطلبانه ی نیروهای مردمی به جبهه های جنگ، گروه کثیری از جان برکفان بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خراسان، از محل استادیوم تختی مشهد با [سر دادن] شعارهای مرگ بر امریکا، مرگ بر اسرائیل تا صحن امام خمینی راه پیمایی کردند و پس از تجدید میثاق با هشتمین پیشوای شیعیان جهان، در صفوف منظم مسیر صحن امام خمینی تا راه آهن مشهد را طی کردند و پس از آن در میان بدرقه ی گرم خانواده های شان و مردم همیشه در صحنه ی مشهد با قطار راهی نواحی جنگی کشورمان شدند.

۱- پیش بینی فرمانده سپاه ۱۱ قدر (ابراهیم همت) آن بود که یگان های مرحله دوم فاصله ی نقطه ی رهایی تا هدف را که بیش از ۲۰ کیلومتر می شد، هم راه با درگیری بین ۷ تا ۸ ساعت طی کنند.

۲- سند شماره ۱۶۱/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی، (داود رنجبر)، ۹/۱۱/۱۳۶۱ تا ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، صص ۱۷۲ – ۱۴۳؛ و – سند شماره ۱۶۱/د مرکز مطالعات و تحقیقات

جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی، ۹/۱۱/۱۳۶۱ تا ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۷۱.

همچنین گروهی از پرسنل متعهد شهربانی های خراسان در حالی که به وسیله ی

• مردم مشهد و خانواده های خود به گرمی بدرقه می شدند، به جبهه ها رفتند.

• گروهی از پرسنل شهربانی خرم آباد نیز در میان بدرقه ی گرم و پرشور مردم این شهر به سوی جبهه ها شتافتند.

• یک گروه ۵۶ نفری از برادران بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خمینی شهر پس از طی دوره های آموزشی از پادگان شهید مؤذنیِ خمینی شهر به جبهه ها عزیمت کردند.

• گردان قدس اسلام آباد طی مراسمی با بدرقه ی مردم مسلمان و مبارز این شهر راهی جبهه ها شد. در مراسم بدرقه ی آنان امام جمعه و حاکم شرع اسلام آباد طی سخنانی از رزمندگان قدس و سایر رزمندگان تقدیر کرد.

• یک گروه از برادران ایثارگر و متعهد ستاد جبهه ی هلال احمر تویسرکان، شامل بنا، جوشکار و پنچرگیر، به جبهه ها عزیمت کردند.

• گروهی از جان برکفان بسیجی و دیگر نیروهای داوطلب مردمی از روستاهای بردخون و شهنیا از توابع شهرستان دیر، برای وارد آوردن آخرین ضربات بر پیکر رژیم امریکایی و رو به زوال صدام در میان بدرقه ی گرم مردم این روستاها و خانواده هایشان به جبهه ها اعزام شدند.

همچنین جمعی از رزمندگان داوطلب از شهرستان خورموج و روستاهای تابعه، در میان شعارهای کوبنده ی بدرقه کنندگان به سوی جبهه ها شتافتند.

• بیش از هزاران تن از رزمندگان از مقر صاحب الزمان، محل اعزام نیروی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۹، با بیش از ۳۰ دستگاه اتوبوس برای پیوستن به دیگر رزمندگان اسلام شیراز را ترک گفتند.

ضمناً گروه دیگری از اعضای بسیج سپاه پاسداران گوار با یک کامیون مواد غذایی اهدایی مردم این شهر به جبهه ها رفتند.

همچنین عده یی از رزمندگان جان برکف اقلید، سپیدان و نی ریز، به جبهه ها عزیمت کردند.

یک گروه دیگر از جان برکفان بسیج و سپاه پاسداران لامرد فارس نیز به جبهه اعزام شدند.

• گروهی از قایقرانان و ماهی گیران جزیره ی هرمز در میان بدرقه ی پرشور اهالی به یاری رزمندگان اسلام شتافتند.

• گروهی دیگر از حماسه آفرینان بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی یاسوج در میان بدرقه ی گرم مردم مسلمان و شهیدپرور یاسوج و عشایر بویراحمد به جبهه ها اعزام شدند.

• گروهی از برادران داوطلب و اعضای بسیج و سپاه پاسداران شهرستان های همدان و نهاوند به جبهه ها شتافتند.»(۱)

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴.

۵۰۳

در پی عملیات نیروهای کومه له در محور مهاباد - بوکان و محاصره ی کامل پایگاه درمان، ساعت ۳ بامداد امروز این پایگاه به طور کامل سقوط کرد(۱) و ۹۳ تن از افراد داخل پایگاه (یک افسر، ۴ درجه دار، ۸۱ سرباز و ۷ بسیجی) به دست مهاجمان قتل عام شدند. در این حادثه همچنین ۲۳ نفر زخمی و حدود ۱۲ نفر به گروگان گرفته شدند.(۲)-(۳)

همه ی وسایل و تجهیزات پایگاه از جمله یک تفنگ۵۷ میلی متری، یک تفنگ۱۰۶ میلی متری، یک خمپاره۸۱ میلی متری، یک آر.پی.جی. و یک تیربار هم به غارت رفت.

ساعت ۸:۳۰ یک گروه از نیروهای جندالله و یک واحد از نیروهای ارتش برای بازپس گیری پایگاه به محل حادثه اعزام شدند، اما در وضعیت نامساعد جوی و بارش شدید برف در بین راه به کمین نیروهای کومه له افتادند که در طول چندین ساعت درگیری، ۵ تن از نیروهای خودی شهید و ۱۸ تن دیگر زخمی شدند و به ناچار عقب نشینی کردند.(۴)

رادیو کومه له ساعت ۱۶ ضمن پخش خبر حمله ی نیروهای این گروه به پایگاه درمان، اعلام کرد که پیکر بیش از ۱۰۰ نفر از افراد پایگاه در اختیار این گروه است و از هلال احمر مهاباد خواست تا اقدام به تخلیه ی اجساد آنان کُند.(۵)

بر اساس آخرین اطلاعات، مهاجمان در پایگاه و تپه های مشرف بر منطقه و پایگاه درمان مستقر شده اند.(۶)

۵۰۴

بر اثر حملات افراد مسلح غیر قانونی در غرب و شمال سنندج شماری از نیروهای خودی شهید یا مجروح شدند. یکی از افراد حزب دمکرات نیز خود را تسلیم و درخواست امان نامه کرد.

یک گروه از نیروهای سپاه که مأمور تأمین جاده در محور سنندج - مریوان بودند، ساعت ۱۶:۳۰ پس از پایان مأموریت شان در حال بازگشت به پایگاه خود بودند که در منطقه ی شویشه در غرب سنندج، هدف حمله ی نیروهای مسلح غیر قانونی قرار گرفته، با آنان درگیر شدند. با اعزام نیروی کمکی از پایگاه شویشه و نگل این درگیری خاتمه یافت. در این حادثه ۱۹ تن از نیروهای سپاه شهید و ۴ تن زخمی شدند.(۷)

در شمال سنندج نیز به پایگاه دوویسه حمله شد و یک سرباز به شهادت رسید.(۸)

در سلماس، یک نفر از نیروهای حزب دمکرات کردستان ایران خود را به نیروهای

۱- فرمانده گردان الفتح مهاباد از چگونگی سقوط این پایگاه گزارشی داده که در ضمیمه ی این خبر درج شده است.
۲- ۱۱ نفر از گروگان ها در ششم اسفند ۱۳۶۱ آزاد شدند.

۳- سند شماره ۳۵۰۰۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۱۹۵، ۷/۱۲/۱۳۶۱، ص ۳.

۴- سند شماره ۳۵۳۴۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از الف – ت مهاباد، به الف – ت – قرارگاه بعثت، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳؛ و – سند شماره ۶۶۸۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۵- سند شماره ۶۶۹۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و – سند شماره ۲/۵۱۲۵۶۶گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: شرح عملیات بازپس گیری پایگاه درمان، گزارش محمود شاعری فرمانده گردان ۷ الفتح مهاباد، ۲۸/۷/۱۳۸۷، صص ۴ – ۲.

۶- سند شماره ۳۴۳۴۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه مهاباد (فرماندهی) به قراگاه بعثت (فرماندهی)، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۷- سند شماره ۶۶۸۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و – سند شماره ۳۵۳۳۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه کردستان به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و – مأخذ ۵، بخش اول.

۸- سند شماره ۳۵۳۳۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴؛ و – سند شماره ۳۴۱۰۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن۳) به مقام استانداری استان کردستان، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

سپاه پاسداران این شهر تسلیم و درخواست امان نامه کرد. وی یک قبضه اسلحه و ۸۰ فشنگ را نیز تحویل داد.(۱)

۵۰۵

مسئول بنیاد شهید انقلاب اسلامی قمشه و محافظ وی هدف حمله ی تروریستی قرار گرفته و هر دو زخمی شدند. بر اساس گزارش فرماندهی منطقه ی ۲ سپاه پاسداران ضارب در پوشش فردی که برادرش در جبهه مفقود شده است به منزل مسئول بنیاد شهید قُمشه مراجعه و سپس وی و محافظش را با شلیک چندین گلوله مجروح کرده است(۲)

در تبریز نیز یک نفر از وابستگان به چریک های فدایی خلق (گروه اشرف دهقان) که یک اسلحه و مقداری قرص سیانور به هم راه داشت دست گیر شد.(۳)

۵۰۶

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با صدور اطلاعیه یی از دست گیری سران حزب توده(۴) خبر داد.

روزنامه ی اطلاعات با اعلام این خبر به نقل از اطلاعیه ی سپاه پاسداران آورده است:

«توسط سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و سازمان اطلاعاتی ۳۶ میلیونی، تعدادی جاسوس دست گیر شدند. این افراد با سازمان جاسوسی کا.گ.ب. (K.G.B.) ارتباط داشتند.

همچنین این افراد به منظور فراهم کردن پوشش امنیتی برای خود اقدام به تهیه ی گذرنامه و شناسنامه های جعلی نموده بودند. در این رابطه ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی طی اطلاعیه یی اعلام داشت: "در پی اخبار و اطلاعات مستندی که به کمک اطلاعات ۳۶ میلیونی درباره ی جاسوسی بعضی از افراد خائن به دست آمد، پریشب تعدادی از این افراد توسط سپاه پاسداران انقلاب اسلامی دست گیر شدند. مشروح این جریان متعاقباً به اطلاع امت شهیدپرور خواهد رسید."» این روزنامه افزوده است: «خبرنگار ما کسب اطلاع کرد که جاسوسان دست گیرشده توسط سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در رابطه با سازمان جاسوسی کا.گ.ب. بوده اند.

همین خبر حاکی است در بین افرادی که به نفع بیگانگان جاسوسی می کرده اند و دست گیر شدند، فرد با سابقه یی که سال های متمادی در حزب معلوم الحال توده فعالیت داشته به نام کیانوری دیده می شود.

۱- مأخذ ۵، بخش اول؛ و - سند شماره ۳۵۳۴۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۶۶۸۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز فرماندهی ستاد منطقه۲ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۳- سند شماره ۶۶۶۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۵ (اطلاعات) به ستاد مرکزی (اطلاعات)، ۱۵/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- حزب توده یکی از قدیمی ترین تشکیلات سازمانی چپ در ایران بود و تقریباً آشکارا از مشی سیاسی کشور سوسیالیستی اتحاد جماهیر شوروی تبعیت می کرد و از طرف آن کشور نیز حمایت می شد. برای معرفی اجمالی این حزب در ضمیمه ی این گزارش کتاب پیدایش نظام جدید (کتاب اول روزشمار) درباره ی سابقه و عملکرد این حزب نقل شده است.

همین گزارش حاکی است که احتمال می رود احسان طبری (۱) و سران و افراد مرکزی این گروه جزء دست گیرشدگان باشند.»(۲)

خبرگزاری فرانسه نیز در این باره با استناد به منابع داخلی ایران، گزارش داد: «به نوشته ی روزنامه ی آزادگان، آقای نورالدین کیانوری دبیرکل حزب توده حزب کمونیست ایران و تنی چند از سران این حزب به دلیل فعالیت به نفع کا.گ.ب. بازداشت شدند. پاسداران انقلاب بیانیه یی را بدون اشاره به جزئیات منتشر کرده اند که طی آن گفته شد آن ها شنبه شب تعدادی از جاسوسان را در ارتباط با کا.گ.ب. بازداشت کرده اند. به نوشته ی آزادگان اسنادی کشف شده و این اشخاص در اولین بازجویی اعتراف کرده اند.»(۳)

۵۰۷

امروز چهار نظامی عراقی با عبور از مرزهای منطقه ی کردستان خود را به نیروهای سپاه معرفی و درخواست پناهندگی کردند.(۴)

۵۰۸

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور در دیدار با گروهی از کارکنان شهربانی که عازم جبهه بودند بر نقش آحاد ملت در پیروزی انقلاب و پایداری آن در مقابله با قدرت های بزرگ تأکید کرد و این امر را دلیل خودداری امریکا از مقابله ی رودررو با انقلاب دانست. به گزارش روزنامه ی کیهان، آیت الله خامنه ای با اشاره به فرمان معنوی و حکیمانه ی امام امت مبنی بر تشکیل ارتش بزرگ مردمی ۲۰ میلیونی، گفت:

«شما در حقیقت بخشی از آن ارتش بزرگ هستید. ما به دلیل وجود اشخاصی همچون شما در سراسر کشور معتقدیم که این انقلاب پیروز خواهد شد. انقلابی که بر دوش همه ی آحاد یک ملت استوار است، شکست نمی خورد؛ آن نظامی شکست می خورد که بر دوش یک طبقه و قشر خاصی استوار باشد.

این مسئله را دشمنان جهانی ما نیز می دانند؛ لذا تلاش می کنند تا به هر کیفیتی شده به ما ضربه بزنند. امریکا اگر می توانست با ما رو در رو بجنگد از مدت ها پیش این کار را کرده بود.

امریکا و همه ی قدرت های بزرگ می دانند که در رو به رو جنگیدن و درگیری با جمهوری اسلامی و انقلاب اسلامی هیچ کامیابی در انتظار آن ها نیست و لذا از حربه ی تحریکات استفاده می کنند و یکی از همین اقدامات آن ها نیز تحریک این همسایه ی ابله و نادان ما به وارد شدن در خاک جمهوری اسلامی ایران بود و حال که او در آخرین لحظات زندگی خود به سر می برد، به هر وسیله یی که شده می خواهند از شکست

۱- احسان طبری از نظریه پردازان و بالاترین فرد حزب توده از نظر ایدئولوژیکی بود.
۲- روزنامه ی اطلاعات، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، به نقل از ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.
۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۲۵، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۶ تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، گزارشی از خبرگزاری فرانسه، نوشته ی روزنامه ی آزادگان، بیانیه یی از پاسداران انقلاب.
۴- مأخذ ۹، بخش اول.

قطعی جلوگیری کنند. با ارسال تسلیحات نظامی و پول او را تجهیز می کنند ولی غافل از این که در جایی که ایمان وجود ندارد، سلاح و پول کاربردی ندارد و آن جایی که ایمان هست کاربرد ایمان از هر سلاحی برنده تر است.»(۱)

۵۰۹

میرحسین موسوی نخست وزیر به مناسبت چهارمین سال گرد پیروزی انقلاب اسلامی و به دعوت جامعه ی انجمن های اسلامی بازار در مسجد امام خمینی سخن رانی کرد. محورهای اصلی سخنان وی عبارت بودند از: تلاش حکومت سابق برای از بین بردن ماهیت سیاسی بازار؛ برشماری نقش حساس بازار در تاریخ یکصدسال گذشته؛ اقدام دشمنان انقلاب برای دامن زدن به سوء تفاهمات به وجود آمده و ابراز علاقه ی دولت برای رفع این گونه سوء تفاهمات؛ اقدامات دولت های بزرگ و برخی وابستگان به آن ها به ویژه عربستان سعودی برای تحریم و شکست دادن انقلاب اسلامی از راه های اقتصادی و پایین آوردن قیمت و کاهش دادن سهمیه ی فروش نفت ایران؛ اشاره به برخی مشکلات اقتصادی به وجود آمده به دلیل جنگ تحمیلی و ضرورت اقدام فوری برای حل این مشکلات.

نخست وزیر در بخشی از سخنانش گفت: «هر شهری دارای قلبی است و مرکزی که یک ثقلی را در یک مجموعه ی بزرگ به وجود می آورد. رویدادهای سیاسی و اجتماعی است که سبب می شود مردم خود به خود گرد هم آیند. این مراکز ارزش های جامعه را در درون خود به وجود می آورد، به خصوص که در کنار این مراکز مساجد وجود دارند. رژیم سابق قصد داشت بازار این قلب تاریخی که مردم را به سمت خودش می کشاند از بین ببرد، زیرا که می دانست بازار علاوه بر مرکز داد و ستد مرکز تجمع سیاسی مردم نیز هست.»

موسوی افزود: «در رژیم گذشته چند اقدام سازمان یافته در جهت محو بازار در حال انجام گرفتن بود؛ یکی این که رژیم تصمیم داشت بازار را به عباس آباد منتقل نماید تا بتواند بر آن ها کنترل داشته باشد و هرکس را که میل داشته باشد در آن جا سکنی دهد. زیرا که در بازار هر اتفاق رخ می داد. علاوه بر داد و ستد با سرنوشت سیاسی و اجتماعی ما در ارتباط بود.

دشمن می خواهد به یک نوعی این قلب شهر و این مرکز شهر را که یادآور ارزش های بسیاری است و خط دهنده به جامعه است را از بین ببرد.

رژیم سابق شکست خورد، ولی آن چیزی که مهم است و درست به همین دلیل نیز هست که برادران عزیز روزهای شنبه زیر این سقف دور هم جمع می شوند که در بازار علاوه بر زندگی روزمره در داد و ستد اتفاقاتی می افتد که به نحو عمیقی با سرنوشت اجتماعی و ارتباطی ما در ارتباط است. این که بازار به این نکته اهمیت می دهد، قسمت دوم قضیه است که در آن قسمت اول زمینه است و این قسمت دوم به نظر من اصل است.

۱- روزنامه ی کیهان، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳.

بازار در صد سال گذشته، همیشه در این نقطه نقشی که بازی می کند و نقشی که وجود داشته بسیار فراتر از داد و ستدها می رفته است. افکار مردم ما به یک نحوی در این مساجد از قبیل مسجد جامع و این مسجد و مسجد سیدعزیزالله و سایر مساجد ساخته می شده است. در گفت و گوها، پای منبرها، در حجره ها، در حضوری که مردم در این نهاد داشته اند و دائم به صورت یک قلب تپنده یی که نیرویی عظیم را در خود جمع می کند دوباره آن را پخش می کند در یک سطح کلی و شما به کاشان و اصفهان و تبریز هم که بروید به همین گونه است؛ یعنی بازارها معمولاً از نقش ساده ی داد و ستد بسیار فراتر می روند و نقش بسیار عمیق تری را در جامعه ایفا می کنند. علت این که در صد سال گذشته به حرکت های بازار بیش ترین اهمیت داده می شده است درست به همین دلیل بوده است.

علت آن که در زمان بنی صدر تلاش شد که لیبرال ها جای پایی در بازار پیدا کنند، به همین دلیل بود؛ یعنی اگر قرار بود بازار فقط سرگرم داد و ستد خودش باشد، دیگر ضرورتی نداشت مثل یک سوپرمارکت می توانستیم تصور کنیم و یک عده یی بروند در آن جا کار کنند و یک مقدار پول می دهند و جنس می گیرند و یک جا کالا وارد می کنند و یک جا کالا می فروشند. آیا این سوپر مارکت با هر چند جنسی که داشته باشد و با هر گستردگی که داشته باشد، می تواند در جهت فکری یک گروه و یک نظام اثر گذارد؟

مسلماً بازار یک سوپر مارکت بزرگ نیست و علت آن که تلاش های دشمن برای اضمحلال بازار شکست خورد به همین دلیل است، چون بازار فراتر از نقش عادی یک نقش دیگری در این جا دارد و آن، نقشی است که ناشی از حضور مکرر و مداوم مردم به این مرکز است و نقشی است که ناشی از تلاش های زیاد در این مرکز است و نقشی است که ناشی از در کنار مسائل قرار گرفتن این مجموعه است و نقشی است که ناشی از حرکت های عظیم تاریخی است که در صد سال گذشته و حتی دورتر در این مجموعه در سطح کشور اتفاق افتاده است.

تلاش های زیادی می شود که به صورت مرموزانه یی بین دولت و بازار را اختلاف بیندازند. من فکر می کنم برای آن که بفهمیم که چرا این فعالیت ها مرموزانه صورت می گیرد، همین قدر شما توجه داشته باشید که بازار اگر به صورت سوپرمارکتی بود (به طور تمثیلی خدمت برادران عرض می کنم) طبیعتاً هر نوع تلاشی برای اختلاف انداختن بین دولت و یک سوپرمارکت بسیار خنده دار و مضحک به نظر می رسد، پس این جا نقشی هست و اهمیتی دارد که این همه سرمایه گذاری بر روی آن می شود.

دیدی که الآن در دولت وجود دارد نسبت به اصناف محترم، از طرف دشمنان تلاش می شود که وارونه جلوه داده شود یا محدود نشان داده شود، ولی قضیه این است که اگر به دولت های خط امام خواه دولت شهید رجایی و خواه این دولت - که خودش را خدمت گزار مردم می داند

و راهی که در پیش گرفته است ان شاءالله همان ادامه ی راهی باشد که آن شهید بزرگوار در کنار شهدای دیگر در پیش گرفتند - و این صحبت ها که در دولت شده نگاه کنیم و تجربه و تحلیل کنیم و به صورت آگاهانه و صحیح نظر افکنیم، ما زمینه یی برای این بدبینی نخواهیم یافت و اگر این باشد ما باید برگردیم و در بیابیم که این بدبینی ها از کجاها می تواند نشئت بگیرد.

در جامعه طبیعی است که وقتی نظام به یک سمت می رود و در یک نقطه یی قرار می گیرد که شروع می کند به تصمیم گیری های اساسی خود و می بینیم که ساخت اقتصادی و سیاسی کشور را تبیین کرده و روشن می کند، یک مقدار بحث هایی پیش می آید و این یک نتیجه ی طبیعی دارد، مخصوصاً در جامعه ی آزاد ما الآن نظام، مستقر شده، تثبیت شده، پایه هایش محکم شده و الآن کشور شما در صحنه ی جهانی حضور دارد و در مقابل همه ی توطئه ها و ابرقدرت ها ایستاده است و الآن نظام تصمیم دارد که به این مسائل برسد که ساخت اقتصادی و ساخت سیاسی مان را چگونه بنا کنیم؟ مسئله ی اراضی را در سطح کشور چه جور حل کنیم؟ مسئله ی کارخانه ها را چگونه حل کنیم، مسئله ی توزیع را چه جور حل کنیم و با توزیع به چه نحو رو به رو شویم؟

سال های اول انقلاب این مسائل نبود به خاطر آن که همه ی ملت در پی محکم کردن پایه ها بودند و الآن پایه ها محکم شده و الآن این نظام در قوی ترین شکل خود، امروز حضور دارد و الآن نظام پایداری حیرت انگیزی نشان داده است که البته برای ما حیرت انگیز نیست چون از متن مکتب و از متن انقلاب، مشق می گیریم، ولی برای جهان امروز مقاومت عجیب ملت ما در مقابل توطئه های بسیار بسیار گسترده ی سیاسی، اقتصادی و نظامی حیرت انگیز است.

الآن موقعیتی است که خود نظام - و من نمی خواهم بگویم فقط دولت - به این نکته می پردازد که زمین ها را چه کار کند؟ توزیع را چه کار کند؟ کارخانه ها را چه کار کند؟ شما اگر در مذاکرات مجلس نگاه کنید شاید نتایجی که در آن جا گفته می شود و بحث می شود و به صورت طبیعی در میان نمایندگان ملت هم بحث می شود، نمایندگانی که ما به آن ها کمال اطمینان را داریم و در مجلسی که امام می فرمایند در رأس امور است خواهید دید که همین مسئله مطرح است و این طبیعی ترین چیز است، ولی می خواهند چنین وانمود کنند که علی رغم موازین شرعی و علی رغم ضوابط قانون اساسی دولت می تواند پا فراتر گذارد و در حالی که چنین چیزی امکان پذیر نیست و شما اگر عادی تصویب یک قانون را در جمهوری اسلامی مطالعه کنید و در آن دقت کنید، خواهید دید که نظام طوری به هم بافته است و قانون اساسی به نحوی تنظیم شده که به غیر از ولی فقیه (با تکیه بر موازین اسلامی و در آن مقام والا یی که برای ما دارد) هیچ فردی و هیچ نهاد و ارگانی نمی تواند به طور خاص و جدای از مجموعه تصمیمی برای کشور بگیرد.

شما به رونـد تصـمیم گیری ها نگاه کنیـد و فرض کنید که دولت یک نظری دارد، نمی تواند اجرا کند مگر آن که به صورت لایـحه درآیـد و وقتی در هیئت وزیران مطرح می شود، نظریـات متفاوتی بیان می شود و از بعـدهای مختلف به قضـیه نگاه می کننـد و آن گـاه نظرها پخته می شود و رأی گرفته می شود. من فکر می کنم ممکن است برای بهتر بودن لایحه، فلان موضوع مطرح شـود و دیگری نظر دیگری می دهـد، فکر می کنـد اگر به نحو دیگری انجـام گیرد پرثمرتر خواهـد شـد، ولی آنچه که اصـل است اعتقـاد عمـوم است بر ولایـت فقیه و بر نظـام و بعـداً این تصـویب می شـود و به مجلس فرسـتاده می شود و به طور مفصـل در آن جـا بر روی آن بحث می شود و دوباره به شورای نگهبان فرسـتاده می شود و در نهایت [در] تمام این رونـد، ما سایه ی پر صلابت امام را می بینیم که در مقابل هر حرکت غیر اسلامی از قدیم ایستاده اند و الآن هم می ایستند.

و در چنین نظـامی تصور این که یـک ارگـانی و یـک نهادی خودسـرانه گامی سـرنوشت ساز بر خلاف آن چیزی که مـد نظر اسـلام است و در چهارچوب قانون اساسـی اتفاق می افتد، بردارد و آن تصـمیم به صورت کلی و عمومی باشد، تصور درستی نیست و من فکر می کنم درست در همین نکته باید اندیشه کرد. [...]

دشمن ما، قدرت های بزرگ بیش از هر چیز سعی کردند از طریق اقتصادی نظام ما را شکست دهند. شاید برای کسانی که در بخش هـای اقتصـادی کار کرده باشـند گفتن این که ما یک سال، دو سال محاصـره ی اقتصادی را تحمل کردیم یک واقعه ی گذرایی باشد، به خاطر این که ما این تجربه را به طور موفقی از سـر گذرانده ایم، ولی عظمت این کار را و اهمیت این مسـئله را و اهدافی را که پشت سرش هست، شما برادران بهتر احساس می کنید.

توطئه برای درهم شکسـتن نظام جمهوری اسـلامی از طریق اقتصادی بسـیار بسیار گسترده بود و هنوز هم ادامه دارد. کنفرانس اوپک را نگاه کنیـد، در آن جا عربسـتان و چنـد کشور ارتجاعی آمـده انـد و این بحث را می کنند و به بهانه های مختلفی می گوینـد که سـطح تولیـد کشورها بایـد پایین بیاید و تکیه می کنند روی کشور ما، کشور ما که روزی ۶ میلیون بشکه نفت می فروخته است و الآن که می خواهد حدود دو میلیون و نیم [بشکه] نفت صادر کند، برای عربستان مسئله شده و می گوید که ما قیمت نفت را می شکنیم.

"قیمت نفت را می شکنیم" به چه معناست؟ بدین معناست که اگر ظرفیت فروش نفت عربستان به ۵/۴ میلیون بشکه رسیده، باز هم به ۱۰ میلیون بشکه می رسد تا سهم ایران پایین تر آید. خوب در یک بازار بین المللی همه دنبال جنس ارزان می گردند و مـا اگر بخواهیم قیمت ها را از قیمت آن ها پایین بیاوریم، نتیجه چه خواهـد شـد؟ خوب همین بودجه ی ما به یک نحو مؤثری به درآمدهای نفتی وابسته است.

آیا ما می توانیم خلأ ناشی از پایین آمدن قیمت را با زیاد صادر کردن نفت پرکنیم و

آیا این مسئله به چاه های نفت ما آسیب نخواهد زد؟

یک فشار سیاسی عمیقی در پشت سر یک تصمیم ساده ی اقتصادی نهفته است، فشاری که برای آن ۶ ماه مقدمه چینی می شود. الآن وزرای همین کشورهای ارتجاعی که نفت هم دارند از سوی عربستان یک جلسه ی مشترک دارند و کویت حتی هنوز آن جلسه تشکیل نشده، نفت ارزان را وارد میدان کرده است و من اصطلاح روزنامه های ژاپنی را در این مورد بگویم: "سیل نفت ارزان کویت وارد بازارهای جهان شد." حال آیا عربستان که فقط ۲۰۰ میلیون دلار ذخیره ی ارزی آن در امریکاست، نیازی به این مسئله دارد یا این که یک مسئله ی سیاسی مطرح است؟

برای درهم شکستن کدام قدرت و نیرویی در منطقه این عمل انجام می شود؟ آیا عربستان برای کویت این کار را می کند یا برای عراق؟ برای کدام کشور انجام می دهد؟

توطئه های اقتصادی تا این اندازه در سطح جهان بر علیه ما گسترده است و شما برادران این مسئله را خوب احساس می کنید، ولی با ابتکار این مردم ایثارگر و با تحرکی که ملت ما داشته است و با کمکی که همه ی ملت به دولت کرده اند – که در حقیقت نظام را مردم نگه داشته اند و ما جز خدمت گزاران کوچک و حقیر چیزی نیستیم و دائماً هم همین احساس را داریم – کارها به یاری خداوند اصلاح می شود.

سال گذشته در زمستان در دی ماه وقتی ذخایر ارزی خود را می دیدیم و می دیدیم فروش نفت ما تقریباً یک حالت تحریم شده یی در سطح جهان دارد و دارد پایین می آید و هزینه های جنگی را هم می دیدیم که در حالی که برای مان از اولویت برخوردار است و خود شما و همه ی ملت می گویید "جنگ، جنگ تا پیروزی" و ما مجبوریم از این درآمدهای محدود ارزی یک قسمت عمده یی را در اختیار جنگ قرار دهیم و همان موقع بنده خدمت امام عرض کردم با این مقدار ارزی که دست ماست و ما مجبوریم قطره قطره آن را مصرف کنیم و بر اساس اولویت ها مصرف کنیم، مسلماً ممکن است که روزی برسد که ما به جز گندم نتوانیم چیزی وارد کنیم، اگرچه همه ی کارخانه های ما بخوابد و اگرچه همه ی بازار ما بخوابد و ما یقین داشتیم از این مسئله که اگر می آمدیم به ملت می گفتیم، ملت استقبال می کرد و در این زمینه هیچ شکی نداشتیم، گفتیم که ما با این برنامه پیش می رویم ولی ان شاءالله با این تحرکی که دولت دارد، در برخورد با کشورهای خارجی و در برخورد با بازارهای بین المللی که بحث بسیار طولانی دارد ما یقین داریم که به این مرحله ی حاد نخواهیم رسید و بعداً خدمت شان عرض کردم که ما با این کم وارد کردن کالا، بازارهای مان خالی خواهد شد و دست مردم تنگ خواهد شد و اتفاقاً همان موقع مسئله ی حاجب الدوله را مثال زدم و خدمت امام عرض کردم ممکن است بازارهای ما خالی از بشقاب ها و چینی آلات هم بشود و کالاهای مصرفی هم

نداشته باشیم. ما این کار را کردیم و ملت مقاومت کرد و با این تنگی ها ساخت و با این تنگ دستی ها ساخت و تحرک هم نشان دادیم و وضعیت ما بهتر شد.

بعضی چیزها هست که به طور علنی نمی توانیم بگوییم، گرچه منجر به آن شود که این نگفتن ها یک نوع ظنی هم در مورد دولت به وجود آورد.

پس آن حمله یی که منجر به خرمشهر شدن خونین شهر شد، یک هجومی به خوزستان مناطق گرمسیر آغاز شد که از نظر سیاسی نیز برای ما بسیار اهمیت داشت و می خواستیم که آن جا را راه اندازیم و در آن گرمای سوسنگرد به ما خبر دادند که بعضی از بچه ها از گرما فلج شده اند و هیچ وسیله یی نیست و همه چیز مردم از بین رفته است؛ ما آمدیم تمام واردات یخچال و پنکه و تمام چیزهایی را که به نحوی برودت ایجاد می کند و همچنین سردخانه ها را تخصیص دادیم به خوزستان و خواستیم که به جای دیگری فرستاده نشود و نه تنها این کار صورت گرفت، بلکه وزارت بازرگانی موظف شد که در سطح تهران بدون آن که گفته شود همین یخچال های موجود را هم که در انبارها هست به خوزستان بفرستند. ما یقین داریم که اگر این مسئله را به ملت می گفتیم و به شماها می گفتیم و در وسایل ارتباط جمعی منعکس می کردیم، همه پشتیبانی می کردند، ولی در عین حال وضعیت آن دستگاه ها در آن گرما از نظر قیمت بسیار بدتر می شد. ما تحمل کردیم و فقط با آقای موسوی جزایری امام جمعه ی اهواز که از خوزستان تشریف آورده بودند، صحبت کردیم و با استاندار خوزستان و وزارت بازرگانی در مورد این عمل هماهنگی کردیم تا این عمل انجام گیرد و الآن که نزدیک هفت هشت ماه از این موضوع می گذرد به ما فرصت می دهد که آن مسئله را عنوان کنیم. ما در حالی که دست مان تنگ است، مجبوریم که حساب شده کار کنیم و کالاها را به آن جایی بفرستیم که نیاز بیش تری هست و مجبوریم به خاطر همین شرایط جنگی و به خاطر نفوذ پیام انقلاب اسلامی و به خاطر عظمت این انقلاب که کم کم به صورت یک قدرت شاخص و یک فریاد بلند از سوی محرومان در جهان مطرح می شود، تنگناها را بپذیریم.»(۱)

۵۱۰

علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه، امروز در پیونگ یانگ پایتخت کره ی شمالی، با کیم ایل سونگ رئیس جمهور این کشور، دیدار و گفت و گو کرد. به گزارش روزنامه ی کیهان در این مذاکرات معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه ی جمهوری دمکراتیک خلق کره، کاظم پوراردبیلی معاون امور اقتصادی و بین المللی وزارت امور خارجه و نهاوندیان سفیر جمهوری اسلامی ایران در کره ی شمالی نیز حضور داشتند.

دکتر ولایتی در این دیدار با تأکید بر مواضع روشن جمهوری اسلامی ایران در مورد تقویت جنبش عدم تعهد، مقابله ی جدی و مستمر با نفوذ ابرقدرت ها در این سازمان و

۱- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۱.

ضرورت تشکیل صندوق بین المللی، عدم تعهد به منظور خنثی کردن توطئه های استکبار جهانی در مجامع بین المللی حمایت قاطع ملت مسلمان ایران را از تلاش های آزادی بخش ملل تحت سلطه ی جهان اعلام کرد.

پس از آن دیدگاه های مشترک دو کشور در مورد مسائل مربوط به هفتمین اجلاس سران کشورهای عدم تعهد، مطرح شد. رئیس جمهور کره ی شمالی در پاسخ به سخنان دکتر ولایتی، با تأیید مواضع بر حق جمهوری اسلامی ایران گفت که ما باید اصول جنبش عدم تعهد را حفظ و از نهضت های آزادی بخش در برابر امپریالیزم حمایت کنیم و با انحلال اتحادیه ها و بلوک بندی های نظامی و برچیده شدن کلیه ی پایگاه های بیگانه از کشورهای جهان سوم به ثبات و صلح جهانی کمک کنیم.(۱)

۵۱۱

حسین شیخ الاسلام معاون سیاسی وزارت امور خارجه در آستانه ی سفر به جمهوری دمکراتیک خلق یمن و چند کشور افریقایی، اعلام کرد که برای اولین بار سفارت خانه های جمهوری اسلامی ایران در کشورهای موزامبیک، آنگولا و مالی افتتاح خواهد شد.

معاون سیاسی وزارت امور خارجه قبل از ترک تهران در گفت و گویی در مورد اهداف این سفر گفت: «عدن در ضمن ملاقات هایی که با رئیس جمهوری و وزیر امور خارجه ی کشور یمن خواهیم داشت پیام کتبی آقای سیدعلی خامنه ای ریاست جمهوری اسلامی ایران را به رئیس جمهوری یمن تسلیم خواهیم کرد و پیرامون اجلاس آتی جنبش عدم تعهد و تقویت کشورهای پیشرو منطقه و تقویت موضع فعال در قبال مسئله ی فلسطین و رد طرح های سازشکارانه گفت و گو کرده و همچنین [در خصوص] مسائل مطرح شده در اجلاس سه جانبه ی دمشق و نیز جنگ تحمیلی با مقامات این کشور مذاکره خواهیم کرد.»

وی ادامه داد: «بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، اساس سیاست خارجی ما برقراری ارتباط با کشورهای جهان سوم به خصوص کشورهای افریقایی بوده است و در این سفر ضمن بازدید از کشورهای تانزانیا، زیمبابوه، زامبیا و نیجریه گفت و گوهایی با رهبران و مقامات این کشورها خواهیم داشت که پیرامون گسترش روابط دوجانبه و اجلاس آتی جنبش عدم تعهد مذاکره خواهیم کرد.» آقای شیخ الاسلام همچنین افزود: «در این سفر از کشورهای موزامبیک، آنگولا ـ و مالی نیز بازدید کرده و ملاقات هایی با مقامات این کشورها خواهیم داشت. همچنین سفارت خانه های جمهوری اسلامی ایران در سه کشور مزبور رسماً افتتاح خواهد شد.»(۲)

۱- مأخذ ۱۵.

۲- مأخذ ۱۶، ص ۱۲.

۵۱۲

جمهوری اسلامی ایران رسماً از کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد در ژنو خواستار رسیدگی به سرنوشت بیش از ۹۴۰۰ نفر از اهالی و سکنه ی مناطق جنگی شد که پس از هجوم عراق به خاک جمهوری اسلامی ایران ناپدید شده اند و خبری از آن ها در دست نیست.

به گزارش واحد مرکزی خبر از دفتر نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل متحد در ژنو، در پی طرح این درخواست، دولت امریکا و دیگر دول حامی عراق از هم اکنون تلاش های فراوانی را آغاز کرده اند تا مانع رسیدگی به این تقاضای قانونی ایران شوند.

به اعتقاد دیپلمات های خارجی در سازمان ملل متحد در ژنو، در صورت موفقیت این تلاش ها، رسیدگی نکردن به این جنایت آشکار به طور جدی اعتبار کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد را زیر سؤال قرار خواهد داد.(۱)

۵۱۳

پلیس سوئد شکایت دانشجویان مسلمان طرف دار انقلاب اسلامی از تعرضات و مزاحمت های افراد مخالف نظام جمهوری اسلامی در این کشور را بی اساس خواند.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، دانشجویان مسلمان طرف دار انقلاب از تعرضات، چاقوکشی و شکستن در و پنجره های منازل شان، به دست افراد ضد انقلاب به پلیس سوئد شکایت کرده اند و با وجود دلایل منطقی ارائه شده، پلیس پس از گفت و گو با ضد انقلابیون، شکایت طرف داران انقلاب اسلامی را بی اساس خوانده است. این خبرگزاری افزود: «ضد انقلابیون با ایجاد جو نامساعد و درگیری ها با انقلابیون سعی دارند که برای مطبوعات سوئدی خبرساز بوده و بدین وسیله از حرکت های انجمن های اسلامی دانشجویان ممانعت به عمل آورند.

با وجود ارائه ی مدارک و دلایل منطقی از سوی انقلابیون مسلمان که نشان دهنده ی تعرض ضد انقلابیون به حریم منازل آنان می باشد، بازهم پلیس در این مورد کوتاهی می نماید.»(۲)

۵۱۴

نعیم حداد رئیس مجلس ملی عراق در آستانه ی برگزاری اجلاس اتحادیه ی پارلمان عرب که در ۱۳ فوریه (۲۴ بهمن) در مراکش برگزار خواهد شد، مواضع کشور عراق را بازگو کرد. خبرگزاری آلمان به نقل از حداد اعلام کرد: «در کنفرانس اتحادیه ی بین المجالس عرب که هفته ی آینده در رباط تشکیل می شود، عراق بر اعراب فشار خواهد آورد تا علیه سوریه و لیبی اقدام کنند. حداد اضافه کرد، مطابق گزارش خبرگزاری کویت موضوع جنگ ایران و عراق یکی از مباحث مهم در این کنفرانس خواهد بود. وی افزود رژیم بعثی سوریه که با دولت بغداد دشمن است بعد از شروع جنگ، خط لوله ی نفتی عراق

به مدیترانه را بسته است و در

۱- مأخذ ۱۵، ص ۱۸، به نقل از گزارشی از واحد مرکزی خبر از لندن به نقل از دفتر نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل متحد در ژنو.

۲- مأخذ ۱۵، ص ۱۸، به نقل از گزارشی از واحد مرکزی خبر از لندن به نقل از دفتر نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل متحد در ژنو.

نتیجه عراق را از مهم ترین صادرات خود یعنی نفت محروم کرده است.» این خبرگزاری افزود: «بنادر نفتی در سواحل عراق در تیررس حملات ایرانیان قرار دارند. بغداد همچنین نسبت به بیانیه ی اخیر دمشق که توسط سوریه، لیبی و ایران منتشر شد و موضع انتقادآمیزی که نسبت به عراق دارد معترض است. عراقی ها ادعا می کنند که این بیانیه بی حرمتی فاحشی توسط سوریه و لیبی به اصول حاکمیت اعراب را نمایان می کند.»(۱)

۵۱۵

طه یاسین رمضان معاون نخست وزیر عراق و فرمانده کل ارتش خلقی که به مناسبت سیزدهمین سال گرد تأسیس ارتش خلقی عراق از یکی از مراکز نظامی این کشور بازدید می کرد، در سخنانی ضمن پیروزمندانه خواندن جنگ صدام حسین در مقابل ایران، به شدت از حافظ اسد و معمر قذافی انتقاد کرد.

رادیو صوت الجماهیر در بخش غربی خود در این باره آورده است: «طه یاسین رمضان طی سخنانی که در جمع گروهی از رزمندگان ایراد کرد، تأکید نمود که سیزدهمین سال گرد تأسیس ارتش خلقی پشتوانه ی حقیقی نیروهای مسلح است که باید انگیزه های اضافی برای حفظ روح پیروزی در جنگ مظفر قادسیه ی صدام گردد.

فرمانده کل ارتش خلقی همچنین تاکید کرد که ملت ما تحت رهبری پرزیدنت صدام حسین نشان داد که از عهده ی سختی ها برآمده و طی ۳۰ ماه جنگ تحمیلی همچون کوهی استوار در برابر نیروهای رژیم ایرانی ایستاده و کلیه ی طرح های تجاوزکارانه ی او را در نطفه خفه ساخته است.

وی در ادامه گفت: اسد و قذافی این خائنان به امت عرب، سرسپردگی خود را به امپریالیسم و صهیونیسم ثابت کرده و کمک های فراوانی به رژیم ایرانی تقدیم داشتند، با این وجود نتوانستند مانعی در برابر رشد و توسعه ی فزاینده در کشورمان ایجاد کرده و به وحدت ملت مان که تا پیروزی نهایی از عراق دفاع خواهند کرد، خدشه یی وارد آورند. از این رو تهاجم دشمنان به انقلاب مان باعث پافشاری هر چه بیش تر توده های مردم بر ادامه ی مبارزه خواهد گردید.»(۲)

طه یاسین رمضان همچنین در مصاحبه یی مطبوعاتی درباره ی تصمیم عراق برای اعزام نیرو به مناطق جنگی گفت: «تا پایان سال آینده ی مسیحی (۱۹۸۴) صد هزار رزمنده ی دیگر به صف ارتش مردمی عراق خواهند پیوست و بدین ترتیب تعداد کل آن ها بالغ بر ششصد هزار تن خواهد شد.» وی افزود که فرماندهی عراق امیدوار است تا پایان سال ۱۹۸۵ تعداد افراد ارتش مردمی به ۷۵۰ هزار نفر برسد.(۳)

وی، تعداد افراد ارتش خلقی را ۳ الی ۴ میلیون نفر ذکر کرد که ۱۴,۰۰۰ نفر از آن ها را داوطلبان از سایر کشورهای عربی تشکیل داده اند، وی ملیت ارتش خلقی را منحصراً

۱- همان، صص ۸ و ۹، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱، به گزارش خبرگزاری آلمان از بغداد.

۲- همان، صص ۳۴ و ۳۵، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۲۴، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری فرانسه از منامه، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، گزارشی از خبرگزاری خلیج.

عربی خواند و از اتباع کشورهای عربی خواست تا به ارتش خلقی بپیوندند.(۱)

۵۱۶

عراق برای صدور نفت خود طرح های جدیدی دارد. معاون نخست وزیر عراق با اعلام این خبر گفت: «عراق به زودی راه حلی برای مشکل انتقال و صدور نفت خود که به دلیل بسته شدن خطوط نفت عراق از سوریه پیش آمد خواهد یافت.»

تاینوگ با اشاره به خسارت وارد شده به اقتصاد عراق بر اثر بسته شدن خط لوله ی نفتی عراق از طریق سوریه، در خصوص طرح های احتمالی عراق به منظور یافتن راه های جدید برای صدور نفت اعلام کرد: «اوایل سال گذشته، عراق نفت خود را از طریق این خطوط به مدیترانه منتقل می کرد اما از زمان بسته شدن این خطوط نفتی توسط سوریه عراق سالانه حدود ۲۱ میلیارد دلار ضرر دیده است.

جنگ با ایران مانع از انتقال نفت عراق از طریق خلیج فارس شده است، بنابراین تنها خطوط نفتی عراق از ترکیه می ماند که ظرفیت آن ها نیز روزانه حدود ۶۵۰ هزار بشکه است.»

خبرگزاری تاینوگ افزود: «رمضان فاش نساخت که عراق در حال حاضر قصد حل این مسئله را دارد و تنها گفت که این مسئله مورد بررسی قرار گرفته است. در بغداد معتقدند که رمضان در فکر ساختن یک خط نفتی جدید به دریای سرخ از میان عربستان سعودی و یا اردن است. گذشته از تدارک یک کانال دیگر برای صدور نفت، این خطوط انتقال نفت عراق به اروپا را به طور قابل ملاحظه یی کوتاه خواهد کرد. [...] بنا به ادعای منابع مطلع، دو الی سه سال برای ساختن یک خط [لوله ی] نفت جدید در هر دو صورت گفته شده از میان عربستان و یا اردن لازم است.»(۲)

۵۱۷

در پی انتقاد روزنامه ی فرانسوی لوموند از سیاست دولت فرانسه در فروش سلاح به عراق، امروز شارل هرنو وزیر دفاع فرانسه از این اقدام دولت فرانسه دفاع کرد و در توجیه فروش سلاح به عراق گفت: اگر حکومت اسلامی ایران در جنگ کنونی پیروز شود امنیت و ثبات خاورمیانه به خطر خواهد افتاد.

وی با تأیید موضوع درخواست اخیر طارق عزیز از فرانسه برای ارسال هواپیماهای دریایی پیشرفته از نوع سوپراتاندارد به عراق، گفت که وزارت دفاع فرانسه هنوز این درخواست را تصویب نکرده است.(۳)

رادیو بی بی سی نیز در گزارشی به بررسی سیاست فرانسه در هم کاری با عراق و بازتاب آن در محافل سیاسی این کشور و نیز میزان معاملات تسلیحاتی دو کشور پرداخت و گفت:

۱- سند شماره ۸۸۹۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی بولتن اطلاعاتی هفتگی، ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب

اسلامی (طرح و برنامه عملیات) اطلاعات و عملیات، شماره ۵۷، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- مأخذ ۱۳، ص ۸، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی - ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، خبرگزاری یوگسلاوی، گزارشی از تانیوک.

۳- مأخذ ۲۰، ص ۲۲، رادیو اسرائیل، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱؛ و - روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی.

«دولـت فرانسه در مخاصـمات ایران و عراق جـانب عراق را گرفته است، زیرا از آن بیم دارد که پیروزی ایران در جنـگ ثبـات وضع منطقه ی خلیـج فـارس را برهم زنـد، اما در فرانسه برخی دولت این کشور را مورد انتقاد قرار می دهنـد و می گوینـد که دولت فرانسه بیش از حـد درگیر مسائل دولت عراق شده است. به عقیده ی این عده، دولت عراق چندان وضع باثباتی ندارد و شاید در آینده نتواند از عهده ی پرداخت دیون خود به فرانسه برآید.

دولت عراق در حال حاضـر عمده ترین خریدار سـلاح های ساخت فرانسه است و در عرض دو سال گذشـته قراردادهایی برای خرید اسلحه به ارزش سی میلیارد فرانک، یعنی بیش از چهار میلیارد دلار با دولت فرانسه منعقد نموده است. ماه گذشته دولت فرانسه موافقت کرد که مبلغ دوازده میلیـارد دلـر قروض عراق که ابتـدا قرار بود طی سـال جـاری پرداخت گردد، بعـداً مطالبه شـود، امـا اکنـون روزنـامه ی چپ گرای لومونـد این سؤال را مطرح کرده است که آیـا این تعهـدات مـالی دولت بـا توجه به خطراتی که هم راه دارد قابل توجیه است یا خیر؟

روزنامه ی لوموند می افزاید که دولت امریکا از نزدیکی بیش از حد به دولت ایران در زمان شاه تجربه ی تلخ آموخته است و از نظر اسـتراتژیکی هم این ایران است که تحت هر نـوع حکومـتی که باشـد همواره طریق حـل مسائـل سیاسـی منطقه ی خلیج فـارس اسـت و نه عراق، مطبوعـات راست گرای فرانسه هم انتقادهـا و مسائـل مشـابهی را در رابطه بـا دولت عراق مطرح کرده است.

مجله ی اکسپرس اخیراً نوشـته بود که دولت فرانسه با نزدیکی به دولت عراق دست به قماری زده است که در صورت پیروزی ایران در جنگ، ضرر آن برای فرانسه بسیار سنگین خواهد بود.»(۱)

۵۱۸

ناتوانی عراق از پرداخت بـدهی های میلیاردی که سررسـیدشان فرارسـیده و تأثیر محـدودیت صـدور نفت عراق در اقتصاد این کشور، اصـلی ترین موضوعـاتی است که روزنـامه ی امریکـایی واشـنگتن پُست در مقاله یی به آن پرداخته است. در این مقاله آمـده است: «عراق وارد سومین سال جنگ پرهزینه ی خود با ایران شده است و در همین حال منابع بانکی اظهار می دارند که عراق قـادر به پرداخت اقساط بـدهی های چنـدمیلیون دلاری خود که سررسـید آن ها فرارسـیده است، نیست. در این بین تجار اردنی نیز با کاهش درآمـد نفت عراق در بـدترین وضع قرار گرفته انـد، ولی شاه حسـین هنوز اقدامی برای کمک به این تجار که وی از آغاز پیمان سیاسی خود با صدام آن ها را به سرمایه گذاری در عراق تشویق کرده بود - انجام نداده است.»

واشنگتن پست افزوده است: «عراق با از کار افتادن اسکله های صادراتی اش در خلیج

۱- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسـلامی، بولتن رادیو های بیگانه، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴، بی بی سی جام جهان نما.

فارس و مسدود شدن خط لوله ی نفت بانیاس در سوریه، از کلیه ی درآمدهای خود به

استثنای صادرات روزانه مقداری نفت از خط لوله ی ترکیه محروم شده است و از آغاز جنگ تحمیلی خود علیه ایران از طریق کمک های مالی پادشاهی سعودی، کویت و برخی تولیدکنندگان نفت در منطقه ی خلیج فارس به فعالیت های خود ادامه می دهد.»

در این مقاله همچنین آمده است که بر اساس گزارش منابع بانکی، عراق به دلیل مشکلات اقتصادی در طول سال ۱۹۸۲، هیچ گونه قراردادی منعقد نکرده است. به علاوه، بسیاری از کمپانی ها و کارخانجات این کشور اکنون با مشکلات مالی مواجه هستند. حکومت بعث عراق برای کسب درآمد ارزی تنها متوسل به استفاده از خط لوله ی نفتی شده است که از خاک ترکیه عبور می کند و این میزان درآمد اندک نیز در تأمین هزینه های لازم جنگی که ماهانه چند میلیارد دلار صرف آن می شود، نقش چندانی ندارد.

به همین دلیل، برخی کشورهای مرتجع حوزه ی خلیج فارس از آغاز جنگ تحمیلی عراق علیه ایران به منظور کمک مالی به حکومت بعث عراق حدود ۲۰ میلیارد دلار هزینه کرده اند.(۱)

ضمیمه ی گزارش ۵۰۳

فرمانده گردان ۱۷ الفتح مهاباد در گزارشی درباره ی چگونگی سقوط پایگاه درمان نوشته است: «طبق اظهارات یکی از بازماندگان پایگاه (سرباز ارتش) فرمانده پایگاه درمان چندین مرتبه با حزب دمکرات مستقر در منطقه ارتباط برقرار کرده بود و آمادگی خود را برای تسلیم پایگاه اعلام نموده بود که در آخرین ارتباط ظاهراً در مورخه ۱۴/۱۱/۱۳۶۱ مدارک و اطلاعات لازم را برای تسلیم به دشمن توسط یکی از عوامل خود (سرباز) برای آن ها ارسال می کند که در بین راه توسط نیروهای کومه له سرباز مذکور دست گیر می شود و گردان کومه له یک شب زودتر (۲۳:۱۵) به پایگاه حمله نمود و علی رغم مقاومت تعدادی سرباز متعهد و ۲۲ نفر بسیجی مستقر در پایگاه، بعد از ساعتی پایگاه سقوط نمود.

البته هم کاری فرمانده پایگاه بعداً توسط رادیو کومه له نیز اعلام گشته و نامبرده در رادیو کومه له مصاحبه نمود و به این موضوع اعتراف نمود.»(۲)

ضمیمه ی گزارش ۵۱۱

معرفی اجمالی حزب توده ی ایران

سابقه ی تاریخی: پس از یک دوره پشتیبانی سوسیالیست ها و کمونیست های ایران از رضاشاه، رابطه ی فیمابین به سردی گرایید و سپس به دشمنی مبدل شد. در سال ۱۳۱۰، رضاشاه قانون منع فعالیت های اشتراکی را به تصویب رساند و تجمع محدود کمونیست ها تحت عنوان حزب کمونیست ازهم پاشید و مناسبات ایران و شوروی اندکی رو به تیرگی رفت، ولی

مجدداً حسنه شد. بنابراین، بزرگ ترین امیدواری و امکان نیروهای چپ برای راه اندازی مجدد تجمع و سازمان مربوطه از بین رفت. مدتی بعد عده یی از محصلین اعزامی به اروپا که به ایران بازگشته بودند و تمایلات مارکسیستی پیدا کرده بودند گرد هم جمع شدند (به قولی عبدالصمد کام بخش داماد خانواده ی کیانوری آنان را گرد هم جمع کرد). به این ترتیب، محفلی مارکسیستی نه برای مبارزه با دیکتاتوری رضاخانی، بلکه برای آموزش مارکسیسم تشکیل شد که تقی ارانی مؤسس و گرداننده ی این محفل بود. این گروه که به گروه ۵۳ نفر معروف شد، در مراحل بسیار ابتدایی فعالیت خویش لو رفت و همه ی اعضای آن را پلیس دست گیر کرد. از گروه ۵۳ نفر، ۴۵ نفر گناه کار شناخته شدند و از این

۱- مأخذ ۱۲، ص آخر، به نقل از روزنامه ی امریکایی واشنگتن پست.

۲- سند شماره ۱/۵۱۲۵۶۶/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش اجمالی محمود شاعری فرمانده گردان۷ الفتح مهاباد، ۲۸/۷/۱۳۸۷، ص ۱.

۴۵ نفر ۱۰ نفر به جرم عضویت در گروه کمونیستی و اشاعه ی کمونیسم به ده سال زندان انفرادی و بقیه به جرم عضویت به ۲ تا ۷ سال زندان محکوم گردیدند. ارانی دو سال بعد در زندان مُرد. دستگاه حاکمه ی

استالین در قبال این واقعه، سکوت مطلق پیشه کرد و حتی یک خبر کوچک درباره ی دست گیری، محاکمه و مرگ ارانی از سوی حکومت استالین انتشار نیافت.

پس از سقوط دیکتاتوری رضاخان در ۷ مهر ۱۳۲۰، جلسه یی در منزل سلیمان محسن اسکندری و به ریاست وی تشکیل شد که شامل آزادشدگان گروه ۵۳ نفر و نیز برخی فعالین حزب کمونیست سابق بود. در این جلسه همچنین فردی به نام علی اوف از طرف سفارت شوروی شرکت داشت. این در واقع جلسه ی مؤسسان حزب توده بود. این حزب تا ۶ سال پس از تأسیس از تأمین منافع تمام طبقات سخن گفت و از سال ۱۳۲۷ به بعد اعلام کرد که این حزب، حزب زحمت کشان یعنی کارگران، دهقانان، پیشه وران و روشنفکران است. حزب توده تا سال ۱۳۳۲ به سرعت گسترش یافت و اندکی قبل از کودتای ۲۸ مرداد، تشکیل جبهه ی واحد ضد دیکتاتوری را به دکتر مصدق پیشنهاد کرد که پذیرفته نشد. بعد از کودتا حزب پُرقدرت توده محو شد. اعضای آن تسلیم، دست گیر یا متواری شدند و این شیر، برفی از آب درآمد.

از این پس با سرکوب در داخل، فعالیت حزب توده در خارج ادامه یافت و با حمایت شوروی کار تبلیغی می کرد. در سال ۱۳۵۴ رسماً اعلام کرد که ایدئولوژی و جهان بینی حزب توده ی ایران مارکسیسم – لنینیسم است و خود را حزب طراز نوین طبقه ی کارگران ایران دانست. مسابقه ی ارتقای حزبی و نزدیکی به مسکو عمده ترین تلاش های کادرهای اصلی حزب طی مبارزات خارج کشور آنان بوده است. طی این مدت انشعابات متعددی از این حزب صورت گرفت که به صورت ده ها گروه دانشجویی و غیره فعالیت می کردند و تماماً نیز به صورت دشمنان سرسخت حزب توده درآمدند.

به عنوان مثال از عناصر شاخصی که از حزب توده جدا شدند و به پایه گذاری گروه های دیگری پرداختند از بیژن جزنی و مسعود احمدزاده می توان نام برد. احمدزاده که دارای گرایش مائوئیستی بود، شوروی را به کلی رد می کرد و جنگ مسلحانه را به عنوان تنها مشی مبارزه، هم در استراتژی و هم در تاکتیک، مطرح می کرد. بیژن جزنی که نسبت به احمدزاده به مشرب حزب توده نزدیک تر بود، اعتقاد داشت جنگ مسلحانه تاکتیکی است که تا مرز پیوستن توده ها به جنبش، ادامه می یابد. جزنی شوروی را به کلی رد نمی کرد. این دو منشأ دو جریان مارکسیستی منتقد حزب توده شدند که بعداً با ائتلاف خود سازمان چریک های فدایی خلق را پایه گذاری کردند. در هر صورت، جریان های عمده یی چون سازمان انقلابی که بعدها پایه ی اصلی حزب رنجبران شد و نیز جریان چریک های فدایی خلق و کلاً تمام جریان های مارکسیستی در ایران، ریشه در حزب توده داشته اند و عموماً به محکومیت شدید این حزب می پرداختند.

در هنگامه ی اوج گیری انقلاب اسلامی و بعد از آن در کنار فعالیت مخفی نظامی که به آن اشاره شد، حزب توده به فعالیت علنی سیاسی پرداخت و پس از مدتی گیجی و تزلزل، جناح بَرنده در حاکمیت نظام جدید را کشف کرد و پیرو آن شد. رابطه ی حزب با دیگر گروه ها مبتنی بر نظرات گروه مقابل درباره ی شوروی بود نه با حزب توده. به این ترتیب که همه ی گروه

ها به شدت حزب توده را می کوبیدند، اما این حزب تنها گروه های ضد روسی نظیر پیکار و رنجبران را مورد حمله ی تبلیغاتی - سیاسی قرار می داد و آن ها را "امریکا ساخته و سیا پرداخته" می خواند. محوری ترین مواضع حزب توده که در هیچ شرایطی تغییر نیافت مسئله ی شوروی بوده است. این مسئله از همان ابتدای تأسیس حزب شروع شد و در همه ی شرایط ادامه یافت.

در واقع، پیدایش حزب توده معلول مبارزات کارگری یا تکامل مبارزات روشنفکران چپ نبوده است، بلکه در وضعیت حضور ارتش شوروی در ایران و با نظر حزب کمونیست آن کشور پدید آمد و متقابلاً و آشکارا رابطه ی اطاعت و سرسپردگی به حزب مادر را نشان داد و تبلیغ کرد.

این وابستگی آشکار همچنان ادامه یافت و بارها و بارها تئوریزه شد. در سال ۱۳۴۸ حزب توده، شوروی را به عنوان یک پشتیبان نیرومند و بدون جانشین و بدیل برای جنبش های آزادی بخش معرفی کرد و سیستم جهانی سوسیالیستی را تنها نیروی قاطع در نبرد ضد امیریالیستی خواند. حتی بعد از

پیروزی انقلاب اسلامی نیز خط مشی ترویج علنی شوروی ادامه یافت و با وجود نیازهای شدید حزب توده به کسب پایگاه مردمی در فضای ضد روسی ایران، هیچ گاه از این مسئله کوتاه نیامد.

یکی از مسائلی که نورالدین کیانوری دبیرکل حزب در جلسات پرسش و پاسخ با آن مواجه بود، غالباً همین مسئله بود، اما وی همواره توجیهاتی ارائه می داد که نه تنها قانع کننده نبود، بلکه وابستگی همه جانبه ی این حزب را تأکید می کرد. در این رابطه از شعر و شعار هم که شده مدد می گرفت. مثلاً در یک جلسه ی پرسش و پاسخ، کیانوری پس از بحث پیرامون محسنات شوروی و ذکر تعاریف امثال مائو و کاسترو و دیگران از قهرمانی های آن کشور و نقش عظیم آن در انقلاب های آزادی بخش و... گفت:

«طبقات میرنده ی اجتماع، سلاحی جز آدم کشی، جنایت، تجاوز مسلحانه، دروغ گویی و افترازنی ندارند. از این دروغ ها در مورد اتحاد شوروی و حزب توده ی ایران بسیار گفته اند و باز هم خواهند گفت، اما بر خاکستر همه ی این دروغ ها، سرانجام طی یک نبرد طولانی بر پایه ی هم کاری همه ی مبارزان انقلابی هوادار سوسیالیسم علمی با مبارزان انقلابی مذهبی، پرچم سوسیالیسم در ایران به اهتزار در خواهد آمد.»

منظور از ذکر هم کاری با مبارزان مذهبی، توجیه تظاهر به پیروی از خط امام است که تحت عنوان تز لنینی اتحاد - مبارزه (وحدت در عین مبارزه برای پیشبرد اصول) تئوریزه می شد. حزب توده با زرنگی توانست بیش از همه ی گروه ها دوام بیاورد، اما نهایتاً با کشف سازمان مخفی نظامی حزب توده در ۱۲ بهمن ۱۳۶۱، کیانوری دست گیر شد و تعداد زیادی از عناصر اصلی آن دست گیر شدند و به حیات سیاسی این حزب در جمهوری اسلامی خاتمه داده شد.

کشف سازمان نظامی مذکور را محافلی از جمله بقایای حزب توده به فرار یک مأمور کا.گ.ب. به نام نوریچکین و پناهنده شدن آن به غرب مرتبط کردند و کیانوری در کتاب خاطرات خویش که در سال ۱۳۷۱ منتشر شد، بر این مطلب صحه می گذارد در حالی که ویراستاران و پاورقی نویسان این کتاب که قاعدتاً وابسته به مراکز اطلاعاتی نظام جمهوری اسلامی و افرادی مطلع و بصیر هستند، در همین کتاب آن را رد می کنند.

با کشف سازمان مزبور مشخص شد که عده یی از افسران عالی رتبه ی ارتش جمهوری اسلامی از جمله ناخدا افضلی فرمانده پیشین نیروی دریایی و سرهنگ عطاریان از فعالین عملیات علیه ضد انقلابیون و عراق در شمال غرب عضو این سازمان بوده اند. از میان دست گیرشدگان عده یی (عمدتاً نظامیان) اعدام شدند، ولی مرکزیت حزب توده عمدتاً باقی ماند. احسان طبری مسلمان شد و به نشر آثار جدیدی مبنی بر اعتقادات جدید خود پرداخت که تا مرگ وی ادامه یافت. عده یی نیز امثال محمد اعتمادزاده (به آذین) بریدند، اما کیانوری با تعدیلاتی سر موضع باقی ماند و به اتفاق همسرش مریم فیروز که او نیز از سران این حزب محسوب می شد، بعدها به خانه یی تحت نظر منتقل گردید.

نکته ی مهم در برچیدن بساط گسترده ی حزب توده، توجه به موقعیت زمانی آن است. در موقعیت جنگی و توقف نسبی ما

در خـاک عراق و نیـاز شدیـد ایران به تسـلیحات و پشتیبـانی سیاسـی اتحـاد شوروی، این اقـدام شـجاعانه یی بود که جمهوری اسـلامی تـاوان آن را بـا حمایت بیش تر شوروی از عراق و سـرازیر شـدن موشک های جدیـد به سوی این کشور پس داد، اما نقطه ی درخشانی از استقلال و سازش ناپذیری در موقعیتی مشکل از خویش نشان داد.(۱)

۱- هادی نخعی، پیدایش نظام جدید (بحران های داخلی و تولد نیروهای مسلح انقلاب) روزشمار جنگ ایران و عراق، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ۱۳۷۵، جلد اول، صص ۹۹ – ۹۷.

روزشمار جنگ یکشنبه ۱۷ بهمن ۱۳۶۱ ۲۲ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۶ فوریه ۱۹۸۳

۵۱۹

نیروهای یگان های عمل کننده در شب اول عملیات بر اساس وضعیت زمین و مسافت، از محل استقرار تا خط اول دشمن در مناطقی که از قبل شناسایی کرده بودند، مستقر شدند؛ از جمله نیروهای تحت امر سپاه هفتم (تیپ امام حسن (ع) و لشکر۸ نجف) از شب قبل در پشت تپه های رملی غرب جنگل امقر (حدود ۴

کیلومتر جلوتر از جنگل به سمت مرز) موضع گرفته و مستقر شده بودند. سایر یگان ها نیز با آغاز تاریکی هوا بر مبنای مسافت رسیدن به خط و ساعت اعلام شده از سوی قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، برای شروع عملیات از محل های استقرار خود (نقطه ی رهایی) حرکت به سمت خطوط دشمن را آغاز کردند.(۱)

بر اساس طرح مانور، مقرر شده بود که مجموعاً ۵ تیپ در شب اول به ترتیب از جنوب منطقه به سمت شمال به این نحو وارد عمل شوند:

الف) دو تیپ جمعی سپاه هفتم شامل تیپ امام حسن(ع) در جنوبی ترین منطقه ی عملیات از محور پاسگاه صفریه و در سمت راست آن یک تیپ از لشکر۸ نجف اشرف از محور جنوب، پاسگاه رشیده را تصرف نمایند.

ب) در قسمت شمالی منطقه ی عملیات، سپاه ۱۱ قدر با ۳ تیپ شامل: یک تیپ از لشکر۳۱ عاشورا از محور خال (جنوب پاسگاه طاوسیه) و در سمت راست (شمال) آن تیپ عمار

۱- سند شماره ۷۹/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه مرکزی خاتم الانبیا(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (داود رنجبر)، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

از لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) از محور شمال پاسگاه مرزی رشیده (به نام تپه دوقلو) و در سمت شمالی تر آن نیز تیپ جوادالائمه(ع) (از لشکر مستقل ۵ نصر) از محور چومو به عنوان یگان عمل کننده در جناح راست عملیات وارد عمل شده و اهداف مرحله ی اول عملیات را تصرف و تأمین کنند.

ساعت ۲۱:۳۰ در حالی که افراد حاضر(۱) در سنگر عمومی قرارگاه مرکزی خاتم الانبیا(ص) در حال خواندن زیارت عاشورا بودند، محسن رضایی و سرهنگ علی صیاد شیرازی رمز عملیات والفجر(۲)* را به قرارگاه های نجف و کربلا اعلام کردند.(۳)*

در برخی محورها نیروها پیش از اعلام رمز عملیات موفق به عبور از کمین دشمن شده و منتظر بودند که نیروهای دیگر محورها هم به کمین های مقابل خط عراقی ها برسند. از حدود ساعت ۲۲، همه ی یگان های در خط با نیروهای عراقی درگیر شدند و فقط تیپ ۳۵ امام حسن(ع) در دقایق اولیه ی عملیات اعلام کرد که به میدان مین برخورد کرده و موفق به عبور نشده است.

۱- علاوه بر فرماندهان حاضر در اتاق عملیات تعدادی از مسئولان کشور و روحانیون شامل آقایان میرحسین موسوی (نخست وزیر)، موسوی اردبیلی (دادستان کل کشور)، بهاءالدینی (از علمای حوزه ی علمیه قم)، سیدجلال الدین طاهری (نماینده ی امام و امام جمعه ی اصفهان)، حجت الاسلام فاکر (مسئول دفتر نمایندگی امام در سپاه)، یثربی (نماینده ی امام و امام جمعه ی کاشان) نیز در قرارگاه خاتم الانبیا حضور داشتند.

۲- * به دلیل تقارن زمان عملیات با دهه ی فجر انقلاب اسلامی، عملیات "والفجر" نام گذاری شد که به دلایلی و به ویژه نتایج آن در روزهای بعد به "والفجر مقدماتی" تغییر نام یافت.

۳- ** رمز عملیات چنین بود: «بسم الله الرحمن الرحیم لاحول و لا قوه الا بالله العلی العظیم اللهم ایاک نعبد و ایاک نستعین قد تری ما انه فیه ففرج عنی یا کریم یاالله یاالله به مظلومیت علی اصغر، به ذوالفقار برنده ی ولی مؤمنین و به قهاریت رب العالمین به پیش» (سند شماره ۱۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ روای قرارگاه خاتم (تقی رضوانی و داود رنجبر در عملیات والفجر مقدماتی)، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱ تا ۶/۱/۱۳۶۲، ص ۱۸۰).

در حالی که در همه ی محورها درگیری با یگان های دشمن آغاز شده بود، نیروهای تیپ امام حسن(ع) که معبرشان را به دو جناح چپ و راست تقسیم کرده بودند، با تلاش بسیار موفق شدند پس از نیم ساعت نیروهای جناح راست خود را از میدان مین عبور دهند. نیروهای لشکر۸ نجف که کمین ها و مقداری از موانع مقابل خود را پاک سازی کرده و برای پیشروی هماهنگ با نیروهای تیپ امام حسن(ع) به انتظار نشسته بودند، پس از رسیدن این نیروها و هماهنگی های اولیه به طور هم زمان به پیشروی ادامه دادند.

درگیری نیروهای خط شکن با کمین های عراق تا حدودی طول کشید، شمار کمین های دشمن در حدی بود که نیروهای خودی تصور می کردند با یک خط ممتد از نیروهای دشمن درگیر هستند و در گزارش به فرماندهان نیز از درگیری با خط اول خبر می دادند.

استقرار کمین های پیوسته جلوتر از موانع، تاکتیک جدیدی بود که دشمن تا کنون از آن استفاده نکرده بود و اولین بار بود که نیروهای خودی با آن مواجه می شدند.

پس از مدتی درگیری با کمین های عراق و عبور از موانع اولیه(۱) که به نسبت با دشواری انجام و موجب کندی حرکت آنان نیز شد، یک گردان از تیپ عمار (لشکر۲۷ حضرت رسول(ص)) و نیروهای تیپ۳۵ امام حسن(ع) نخستین یگان هایی بودند که حدود ساعت ۲۳ خود را به اولین کانال خطوط دفاعی عراق رساندند و پس از نیم ساعت، موفق به عبور از کانال اول شدند و به دنبال آن نیز تا ساعت ۲۴ امروز، به ترتیب نیروهای لشکر۸ نجف، ۲ گردان دیگر تیپ عمار و لشکر۳۱ عاشورا به این کانال رسیده و از آن عبور کردند. تا آخرین دقایق ساعت ۲۴، همه ی نیروهای عمل کننده از کانال اول عبور کردند. در این فاصله واکنش چندانی به جز مقاومت در خط از سوی دشمن گزارش نشده بود.(۲)

۵۲۰

نیروهای سپاه و ارتش موفق به تصرف تپه ی ۶۵۴ در منطقه ی سرپل ذهاب شدند. همچنین بر اثر حمله ی نیروهای عراقی به مقر نیروهای خوی، چند پاسدار به شهادت رسیدند.

در یک عملیات محدود که نیروهای سپاه و ارتش برای تصرف تپه ی ۶۵۴ در منطقه ی قراویز سرپل ذهاب اجرا کردند، توانستند در اولین ساعات عملیات این تپه را به تصرف درآورده، بر روی آن مستقر شوند.

در این عملیات که با غافل گیری کامل دشمن هم راه بود، ۳۵ تن از نیروهای عراقی

۱- رو به رو شدن نیروها با موانع متعدد و پیچیده در مقابل خطوط دشمن مسئله یی بود که همه ی یگان ها با آن درگیر بودند. مشکل کمبود سیم چین؛ گم شدن برخی راهنماها؛ تعدد ردیف مین؛ رفتن تعدادی از نیروها روی مین و فعالیت تیربارهای دشمن از جمله مشکلات مهم نیروهای خودی بود که به میزان فراوانی از سرعت پیشروی آنان کاست.

۲- سند شماره ۱۶۲/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (داود رنجبر)، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱ تا ۶/۱/۱۳۶۲، ص ۵.

کشته و ۲ نفر نیز اسیر شدند همچنین غنائم فراوانی به دست نیروهای خودی افتاد(۱)

از سوی دیگر در منطقه ی گره شیر چنگوله نیروهای عراقی با حمایت آتش شدید توپ ها به محل استقرار نیروهای خودی حمله کردند که در چند ساعت درگیری ۷ تن از نیروهای سپاه به شهادت رسیدند.(۲)

۵۲۱

حمله به پایگاه نیروهای خودی در شمال ارومیه؛ تیراندازی به خودروها در حوالی نقده و به شهادت رساندن استوار بایرام زاده از اقدامات امروز گروه های مسلح غیر قانونی است.

امروز در منطقه ی سنجی در شمال ارومیه، نیروهای حزب دمکرات به پایگاه خورخور حمله کردند که با هوشیاری و مقاومت نیروهای خودی مهاجمان مجبور به عقب نشینی شدند. در این اقدام یک تن از مهاجمان کشته و ۳ نفر زخمی شدند، از افراد خودی نیز یک سرباز به شهادت رسید.(۳)

در همین منطقه نیروهای مسلح غیر قانونی به پایگاه ربط حمله کردند که بر اثر آن، یک سرباز زخمی شد.(۴) در حوالی قریه ی محمدیار در شرق نقده نیز نیروهای مسلح غیر قانونی به سمت خودروهای عبوری در جاده، تیراندازی کردند که سرنشین یکی از خودروها بر اثر اصابت گلوله به سرش، به شهادت رسید. با رسیدن نیروهای نظامی به محل حادثه مهاجمان گریختند.(۵)

حزب دمکرات امروز استوار بایرام زاده را که چندی پیش به گروگان گرفته بود به شهادت رساند و پیکر وی را در اطراف روستای کهریز در شمال ارومیه، رها کرد. چهار نفر از اهالی این روستا پیکر استوار بایرام زاده را به پایگاه کردوان تحویل دادند.(۶)

۵۲۲

در حالی که هیچ کدام از منابع نظامی، انتظامی و امنیتی وقوع حمله یی را در پایگاه بناویله در جنوب شرقی سردشت و اطراف آن گزارش نکرده اند، امروز سازمان مجاهدین خلق اطلاعیه یی را مبنی بر اجرای عملیات در این پایگاه منتشر کرد. در این بیانیه که بیش تر جنبه ی تبلیغاتی داشت، سازمان مدعی شده که در یک عملیات علیه پایگاه بناویله ۴۰ تن از نیروهای خودی را به شهادت رسانده است.

رادیو بغداد به نقل از این اطلاعیه، اعلام کرد:

«در نیمه شب یک شنبه هفدهم بهمن ماه، پایگاه بزرگ پاسداران ضد خلقی در منطقه ی بناویله در سردشت، مورد تهاجم سنگین پیش مرگ های مجاهد خلق قرار گرفته و شدیداً درهم کوبیده می شود. تیم های واحد پارتیزانی پیش مرگ مجاهد

۱- سند شماره ۶۶۸۶۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۷ (باختران) به فرماندهی کل ستاد مرکزی، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۱۸۳۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی بولتن هفتگی، ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (طرح و برنامه عملیات)، شماره ۵۶، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.
۲- سند شماره ۰۸۷۶۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به مسئول دفتر فرماندهی، شماره ۱۶، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۰.
۳- سند شماره ۶۶۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۶۶۹۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی، ۹/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۵۳۴۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت به فرماندهی قرارگاه حمزه، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.
۴- سند شماره ۳۵۳۳۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳.
۵- همان، صص ۳ و ۴.
۶- سند شماره ۳۵۳۵۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سلماس به فرماندهی قرارگاه بعثت، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۵۳۴۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

محمد روحی کاک محمد از گردان عملیاتی پیش مرگ مجاهد کاک محمود، پایگاه را با

خمپاره، موشک های آر.پی.جی. نارنجک انداز و آتش بی امان مسلسل های خود مورد حمله قرار می دهند و از همه سو آن را درهم می کوبند. پایگاه بناویله یکی از مهم ترین پایگاه های نظامی در منطقه ی سردشت مجهز به انواع سلاح های سنگین و من جمله پدافند و توپ ضد هوایی بوده است. در این تهاجم دلاورانه توپ ضد هوایی، توپ ۱۰۶ میلی متری، ۳ قبضه خمپاره و یک قبضه کالیبر ۵۰ و زاغه ی مهمات پایگاه در همان لحظات اول با آتش موشک های آر.پی.جی. منفجر و منهدم می گردد، به طوری که صدای انفجارات ناشی از آن تا مدتی بعد در تمام منطقه طنین انداز بوده است. همچنین سنگر فرماندهی، دو سنگر بزرگ، یک سنگر اجتماعی و تعدادی سنگرهای کوچک با آتش بی امان خمپاره، آر.پی.جی. نارنجک انداز و رگبار مسلسل های رزمندگان مجاهد به طور کامل درهم کوبیده و ویران می گردند. در جریان این تهاجم انقلابی بیش از ۴۰ پاسدار به سزای اعمال ضد خلقی خویش رسیده و کشته می شوند. شدت ضربات وارده بر دشمن به حدی بوده است که پس از پایان تهاجم، دشمن توان هیچ گونه عکس العملی را نداشت و پیش مرگ های مجاهد با آرامش و انضباط کامل به سلامت منطقه ی نبرد را ترک می گویند.»(۱)

خبرگزاری رویتر نیز در این باره گزارش داد:

«دفتر مجاهدین در پاریس تلفنی به خبرگزاری رویتر گفت چریک های آن سازمان به یک پاسگاه پاسداران در نزدیکی شهرک مرزی سردشت در روز ۷ فوریه [۱۸ بهمن ماه] حمله کرده و ۴۰ پاسدار را کشته و ساختمان اصلی و یک انبار مهمات را منهدم ساختند.»(۲)

۵۲۳

تعدادی از افراد وابسته به سازمان های مجاهدین خلق و چریک های فدایی خلق در تهران، سمنان، نور و گنبد دست گیر شدند.

یکی از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق در تهران دست گیر شد. به گزارش فرماندهی منطقه ی ۱۰ سپاه، از این فرد اسناد و مدارکی به دست آمد که حاکی از قصد سازمان مجاهدین خلق برای ترور و ایجاد انفجار در روز ۲۲ بهمن بود(۳)

در سمنان نیز یکی از افراد رده بالا و فعال سازمان دست گیر شد.(۴)

یکی از افراد چریک های فدایی خلق (گروه اشرف دهقان) نیز در شهرستان نور دست گیر شد. وی ۲ قبضه اسلحه و ۳ عدد بی سیم به هم راه داشت.(۵)

در گنبد نیز با دست گیری یکی از افراد وابسته به ستاد خلق ترکمن وابسته به چریک های فدایی خلق (اقلیت)، ۲ اسلحه ی ژ۳، یک کلاشینکف، ۲ کلت، یک مسلسل،

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۱، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، صص ۲۹ و ۳۰، رادیو بغداد، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۰، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۹، لندن - خبرگزاری رویتر، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱.

۳- سند شماره ۰۸۹۳۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبرنامه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۳۹، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، صص ۶ و ۷، به نقل از گزارش ستاد منطقه۱۰ سپاه پاسداران.

۴- سند شماره ۵۵۲۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی اطلاعاتی، از فرماندهی ستاد منطقه۱ سپاه پاسداران به فرماندهی کل سپاه، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۵- سند شماره ۶۶۷۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۳ (مرکز فرماندهی) به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۸۸۲۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی بولتن هفتگی، دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (مرکز فرماندهی)، شماره ۱۷، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص ۳، گزارش رسیده از منطقه۳، نور.

۲ نارنجک و تعدادی فشنگ به دست آمد.(۱)

همچنین در مشهد، دو نفر از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق بمب دست سازی را به یک مغازه ی رنگ فروشی پرتاب کردند که این بمب عمل نکرد.(۲)

۵۲۴

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور با وزیر دفاع و معاونان این وزارت خانه دیدار کرد. شرکت همه جانبه ی نیروها در عرصه های دفاع و تأثیر این هم کاری ملی در تحکیم پایه های نظام جمهوری اسلامی و سیاست ایران در اعلام تنبیه متجاوز به منظور برقراری صلح در منطقه، از موضوعات اصلی سخنان رئیس جمهور در این دیدار بود. آقای خامنه ای در بخشی از سخنان خود گفت:

«با شروع جنگ تحمیلی همه ی نیروهای انسانی ما در کنار هم به حرکت درآمدند و رزمندگان در جبهه ها و نیروهای سازنده در جنگ درک کردند که تنها راه مبارزه با متجاوزان اتکا به نیروهای ذاتی شان و مدد الهی است.» رئیس جمهور افزود:

«امروز حرکت همه جانبه ی ملت باعث استحکام پایه های نظام جمهوری اسلامی شده است و هر روز به استحکام بیش تری پیش می رود و این مسئله را دشمن نیز احساس کرده و لذا بایستی منتظر تدابیر پیچیده ی او علیه این جمهوری باشیم و این مسئله، هشیاری پیوسته و دائمی ما را ایجاب می کند. تلاش دشمن یا در جهت خاموش کردن روحیه ی انقلابی ما و یا در جهت از بین بردن حسن ابتکار و حرکات سازنده ی ما خواهد بود.»

رئیس جمهور در پایان ضمن تأکید بر این که جمهوری اسلامی ایران همواره خواهان یک زندگی عادلانه ی توأم با صلح و صفا در منطقه بوده است، گفت:

«ما می خواهیم به دولت هایی که در منطقه دست به تجاوز می زنند ثابت کنیم که زورمندی به معنای تعرض کردن نیست، لذا به خاطر این هدف بزرگ انسانی از شرط مجازات صدام نمی گذریم زیرا اگر شرایط دیگر ما به سود ملت ایران و در جهت مصالح آن ها است، شرط مجازات صدام به سود تمام ملت ها و در جهت صلح و صفای منطقه است.»(۳)

۵۲۵

دکتر محسن نوربخش رئیس کل بانک مرکزی در مصاحبه یی از آزاد شدن ورود و خروج ارز از کشور خبر داد. وی در توضیح این مطلب گفت: از این پس ورود ارز به هر میزان به کشور توسط اشخاص آزاد خواهد بود. در ضمن همین افراد می توانند ارز وارداتی را دوباره از کشور خارج کنند. در گذشته، دارنده ی ارز، می بایست هنگام ورود به کشور ارز خود را در اختیار بانک قرار می داد و داشتن ارز توسط افراد، جرم و قاچاق محسوب

۱- سند شماره ۰۸۹۳۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار مناطق یازده گانه، مرکز اخبار رسانه ها ارتباطات تبلیغات و انتشارات ستاد مرکزی سپاه، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱ الی ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳، به گزارش ستاد منطقه۳ سپاه؛ و - سند شماره ۵۵۱۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری، از ستاد منطقه۳ فرماندهی به ستاد مرکزی فرماندهی، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۲- سند شماره ۵۵۲۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار هفتگی، از ستاد منطقه۴ (فرماندهی) به ستاد مرکزی (فرماندهی)، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۳- روزنامه ی کیهان، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۸.

می شد، اما طبق مقررات جدید که به تصویب مراجع قانونی رسیده، ورود ارز به هر میزان به کشور آزاد است و خروج آن نیز به همین ترتیب، البته شرط این کار درج میزان ارز در

گذرنامه یا فرم هایی است که بانک مرکزی در حال تهیه ی آن است. وجوه ارزی که وارد کشور می شود می تواند به صورت حساب ارزی نیز در بانک ها افتتاح شود ضمن این که ارز را می توان به خارج انتقال داد یا از طریق چک بانکی به فرد دیگری منتقل کرد، در مجموع می توان گفت نقل و انتقال ارز از طریق سیستم بانکی آزاد خواهد بود و میزان آن محدودیتی ندارد. اصولاً منابع ارزی که حاصل فعالیت دولت است بر اساس برنامه و نیاز دولت و بر پایه ی اولویت ها صرف می شود، اما منابع ارزی غیر دولتی (بخش خصوصی) می تواند در اختیار خود بخش خصوصی باشد و طبق مقررات تنظیمی بانک مرکزی، نیازی به واگذاری آن به دولت نیست.(۱)

۵۲۶

صدام حسین در مصاحبه یی با خبرگزاری عراق - که بیش تر به سخن رانی شبیه بود - به اظهار نظر درباره ی جنگ ایران و عراق پرداخت.

بخش عمده یی از سخنان وی حاوی مطالب توهین آمیز درباره ی مقامات ایرانی، شعارهای سیاسی و بدیهی گویی های معمول بود، اما قسمت هایی از سخنان وی که تحلیل دلایل ضعف نیروهای عراقی به هنگام حضورشان در خاک ایران و اشغال آن بود، مطالب قابل اعتنایی را در بر دارد که به نظر می رسد حاصل جمع بندی مقامات رده بالای نظامی عراق یا مستشاران نظامی کشورهای خارجی باشد.

صدام حسین که در سخنان خود اشاره یی به دلایل هجوم نظامی عراق به ایران و اشغال بخش های وسیعی از خاک این کشور نکرد، بی آن که لازم بداند درباره ی دلیل تخریب شهرهای مسکونی ایران یا هدف قرار دادن گاه به گاه دزفول با موشک های دوربرد توضیح دهد، ایران را به حمله به اهداف غیر نظامی متهم کرد.

گزیده یی از سخنان صدام به این شرح است:

«ما از همان آغاز جنگ سعی می کردیم تا آن جا که امکان دارد از اهداف غیر نظامی دوری جوییم، پیش از این که نیروهای اپوزیسیون ایرانی از ما خواستند که از پاسخ دادن مستقیم خودداری کنیم توسل ما به این اصل محکم تر گردید و در واقع ما این درخواست را پذیرفتیم، چون ما نیز به علل اصولی خواهان آنیم، ولی رهبری ایران به ملت خود علاقه مند نمی باشد بلکه با هدف قرار دادن مراکز غیر نظامی کشورمان می خواهد ما را به این وادارد تا به اقدام متقابل دست بزنیم تا به دنبال آن، خلق های ایران را به سوی طمع ورزی های شرورانه و مقاصد تجاوزکارانه ی خود بکشانند، مع هذا

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲۲.

ما این قـدرت را دارا می باشـیم که هر وقت بخواهیم با نیروی هوایی و موشک های خود عمـده ترین شـهرهای ایران را ویران کنیم، ولی ما باید بگذاریم آن ها اعصاب و صبر خود

را از دست بدهنـد تـا مرتکب اقـدامات اشـتباه آمیز دیگری شونـد و آنـان را به جایی بکشانیم تا بتوانیم نیروهای عمـده شان را متلاشی نماییم.

وضع نظـامی در حـال حاضـر عمـدتاً به نفع مـا تغییر پیـدا کرده است این بهبودی وضع که در واقع پس از بـازگشت به خطوط مرزی بین المللی مـا آغاز گردیـد و علل آن از این قرار می باشـد: اولاً خطوط ارتباطی مان طولانی بود که چنین وضـعی نتایج زیر را به بار می آورد:

۱. دشواری مـانور بـا نیروها از بخشـی به بخش دیگر از بخش های عملیات با در نظر گرفتن محـدودیت هایی که بر ما تحمیل شـده بود چه دست زدن به مانور به این واحـدها مسـتلزم این بود که در خاک دشـمن صورت گیرد آن هم در شـرایطی که از وسایل پدافندی کشور خود محروم باشـیم، لذا ایجاب می گردید که نیروها را شبانه در خارج از بخش های خویش به حرکت درآوریم، برعکس که آنچه اکنون در داخل سـرزمین های ما رخ می دهد چه حرکت نیروها هم در روز و هم در شب هنگام، بر حسب مقتضیات اوضاع صورت می گیرد. ۲. واحدهای ما هنگامی که در خاک دشمن بودند به استحکامات و فراهم کردن موضع های دفاعی خود آن طور که اکنون صورت می گیرد، چنـدان اهمیتی نمی دادنـد. چه این نیروها می دانند که بقای آن هـا در خـاک ایران موقتی است. ۳. و هنگـامی که خطوط ارتبـاطی ارتش در درون خاک دشـمن بسـیار طولانی باشـد و برای جنگی درازمـدت، حتماً چون باری بر دوش ارتش سـنگینی خواهـد کرد، خواه از لحاظ امنیت واحـدها و خواه از لحاظ امنیت خطـوط ارتبـاطی؛ چه امنیت واحـدها به سـود دشـمن مختـل می گردد، زیرا مقر فرمانـدهی و نقـاط کارهـای صـحرایی و طرق ارتباطـات آن هـا قطعاً در معرض تهدیـد قرار می گیرنـد. همچنین واحـدها در چنین حالتی در معرض جداشـدگی و محاصـره شدن قرار می گیرد، به ویژه هنگامی که دشـمن به شـیوه ی تعرض غیر مستقیم دست زند. دشمن روی این شکاف ها به نحوی تکیه کرد که ما را مجبور ساخت که واحدهای بیش تری را به این گونه امور اختصاص دهیم تا از این رخنه گری های دشـمن جلوگیری کنیم و این امر به زیـان واحـدهایی صورت می گرفت که برای دفـاع از خطوط مقـدم جبهه لازم بوده است، ولی با وجود این، شـکاف ها جبران نمی شدند و با وجود چنین وضـعی غیر ممکن بود جبران شوند. منظورم شـیوه ی دفاع آرام است در عمق خاک دشـمن. به ویژه هنگامی که واحدها [به چنین کاری] موکول شده باشند [و چنین وظیفه یی به آنان محول شده باشـد] که غالبـاً وظیفه ی نیروی احتیاط است که خود نوعی از تشـکیلات جنگی است که جزء نظام نبرد ارتش پیش از جنگ نبوده است؛ لذا واحدهای احتیاط نیز به باری سـنگین بر دوش ارتش تحمیل شده است چه آمادگی کاملی نداشتند تا به نیروی جنگنده ی قوی تبدیل شوند، اما

در حال حاضـر تمام موجبات لازم را برای ایجاد یک نیروی دفاعی در خطوط مقـدم جبهه فراهم کرده ایم و اکنون این نیروها دارای خبره و تجربه ی بسیار خوبی برای جنگیـدن شـده انـد، اکنون عواملی را بایـد گوشـزد کنیم که دارای تأثیر بسـزایی در بهبود میزان قوا به سود ما می باشند. این سوای خطوط ارتباطی طولانی است که درباره ی آن صحبت کردیم.

ثانیـاً، احسـاس سـرباز عراقی در دفـاع از خـاک خود [و] به تعبیر[ی] از احسـاس او در دفـاع از خطوط خویش در عمق هشـت کیلومتری خاک دشـمن است. حال هم که حقایق در مورد شـرایط و عللی که نیروهای ما را واداشت که نیروهای دشـمن را تا این عمق دنبال کننـد روشن سازیم. از علل عمـده یی که در میزان قوا به سود ما اثر داشت این بود که ایرانی ها در خاک خود می جنگیدنـد و تمام جزئیات آن را می دانسـتند و احیاناً از آب های کرخه و شاخه های آن و نیز از کارون در پاره یی از امور تـاکتیکی علیه نظـامی هـای مـا اسـتفاده می کردنـد. همچنین اتبـاع و مزدوران آن ها که دورادور یگان ها و چه در پشت جبهه حضور داشت[نـد] اطلاعـات دقیقی از ارتش مـا در مواضع تمرکز به آن ها می دادنـد، اما اکنون مسـئله بسـیار فرق می کنـد و هنگامی که در هر اقـدام نظامی از مرزهای ما عبور کنند آن ها چه از حیث زمین و چه از حیث انسان با امور غیر منتظره یی رو به رو خواهنـد شـد و آن هـا را غافـل گیر کرده و نیروهـای مـا برای وارد ساختن بزرگ ترین خسارات به آن ها از این شـرایط اسـتفاده خواهند کرد و این چنین بود وضع آن ها هنگامی که تلاش کردند از مرزهای ما در شرق بصره و شرق مندلی و شرق میسان عبور کنند و وضع شان درآینده از این بدتر خواهد شد.

رابعـاً [ثالثـاً] جنگ درازمـدت خبرگی متراکمی را برای فرمانـدهان به وجود آورد. همچنین جنگ پدافنـدی درازمـدت ما این فرمانـدهان را برای فراهم سـاختن مسـتلزمات و شـرایط پیروزی در جنـگ پدافنـدی به عـالی ترین درجه از خـبرگی ارتقـا داد. بنابراین، اکنون آن ها در اجرای وظایف و مسئولیت های خود بسیار داناتر از یک سال پیش هستند. به دلایلی که ذکر شد و به چند دلیل دیگر از جمله این که دشمن دارای وسایل تکنیکی بوده، اطلاعات خوبی را از واحدهای ما کسب می کرد در حالی که ما همچنین وسایلی را در اوایل جنگ در اختیار نداشتیم؛ برای نمونه دشـمن هواپیماهای عکس برداری را در اختیار داشـت که ما به علل شـناخته شـده این گونه هواپیماها را نـداشتیم و اکنون که دسـتگاه های اطلاعات ما در این زمینه ورزیـده شـده و تجـارب عمیق به دست آورده و امکانـات تکنیکی برای آسان کردن کسب اطلاعات کافی در اختیار داریم، لـذا دیگر دشـمنماننـد گذشـته در میدان کسب اطلاعات به هیچ وجه پیشـی و تفوق ندارد، بلکه اکنون در این زمینه ی میدان از دشـمن پیشـی گرفته ایم. ما مدت زیادی است که وضع برتری [در] میدان کسب اطلاعات را به دست آورده ایم که برمی گردد به زمانی که دشمن کوشش های نافرجام خود را برای عبور از مرزهای ما انجام داد.

بنـابراین، دیگر دشـمن به هیـچ وجه نمی توانـد مـا را غافـل گیر کرده و یا آن که بتوانـد اوضاع و احوال جبهه و اطلاعات مهم خود را از ما مخفی نگه دارد. در واقع [پس از ایجاد] روابط مثبت

میـان ما (از خلق های ایران و مخالفان رژیم) مخصوصاً پس از عقب نشـینی نیروهای ما به مرزهای بین المللی، این روابط نقش بسیار جدی را در روشن نمودن ما از منویات دشمن به عهده گرفتند، چراکه وضع جدید یک هدف مشترکی را میان ما و خلق هـای به سـتوه آمـده ی ایران و مخالفـان رژیم ایران به وجـود آورده و آن هـدف عبـارت است از آن که همه می خواهنـد که جنگ متوقف شود و صلح و صفا میان عراق و ایران برقرار گردد.»(۱)

۵۲۷

روزنـامه ی کویتی الرأی العـام که گرایش هـای حمایت گرانه ی شدیـدی از دولت عراق دارد، در مقاله یی با چشم پوشـی از هجوم سراسـری عراق به خـاک ایران، اوضـاع منطقه را خطرناک دانسـته و کشورهای بزرگ و کشورهای عربی را به خاموش کردن آتش جنگ ایران و عراق فراخواند.

رادیو بغداد بخش هایی از این مقاله را چنین نقل کرد:

«خطری که متوجه منطقه است یک خطر عمومی است و جنگ عراق و ایران بیست و هشـتمین ماه خود را پشت سـر گذارده و هیـچ طرف جهانی سـعی ننموده این جنگ ویران کننـده را متوقف و توپ ها را خاموش سازد و حتی کشورهای عربی حداقل روش جدی برای خاموش ساختن آتش این جنگ را در پیش نگرفته اند.

الرای العـام این پرسـش را مطرح ساخته که چرا نقش فعال و واقعی هیـچ طرف از طرف های جهانی قدرتمنـد را مشاهـده نمی کنیم که سعی کند جنگ را متوقف سازد؟

این روزنامه افزوده است:

ما هیچ پاسخی پیدا نمی کنیم مگر این که بگوییم که این جنگ یک توطئه ی مداوم علیه امت عرب و عراق است. الرای العام اضافه می کند آنچه که اکنون خواسـته می شود آن است که راه به روی قدرت های استفاده کننده از این جنگ که آتش بیار معرکه هسـتند بسته و روش واحد عربی که تضمین کننده ی راه حل های مناسب ناشی از تعهد قومی که مبنای کنفرانس سران عرب در فاس بوده، اتخاذ شود.»(۲)

محمد حسـنین هیکل نویسـنده ی برجسـته ی مصری نیز با نادیده گرفتن تجاوز عراق به ایران و اهداف این تجاوز در سخنانی، تضعیف جمهوری اسلامی و تضعیف صدام حسین را(!) به نفع دولت های شوروی و امریکا دانست.

خبرگزاری جمهوری اسلامی از توکیو، نیز گزارش داد:

۱- . واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۰ - ۲، رادیو بغداد.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۹۴، ۱۸/۱۰/۱۳۶۱، صص ۳۳ و ۳۴، رادیو صوت الجماهیر، ۱۷/۱۰/۱۳۶۱، به نوشته ی روزنامه ی کویتی الرای العام.

«محمد حسنین هیکل پیش بینی کرد که جنگ عراق و ایران در ابعادی کوچک تر از جنگ ادامه خواهد داشت. سردبیر سابق روزنامه ی مصری الاهرام گفت: "جنگ ایران و عراق اولین جنگی است که هم امریکا و هم شوروی نسبت به آن با بی تفاوتی برخورد

می کنند، در حالی که نظر به اهمیت موقعیت جغرافیایی آن برای شوروی و وجود منابع عظیم نفتی در منطقه از نظر امریکا، این جنگ نمی بایست از نظر آن ها بی اهمیت باشد."

هیکل که در مصاحبه یی با روزنامه ی ژاپنی یومیوری نظرات خود را درباره ی خاورمیانه بیان می کرد، در مورد بی تفاوتی امریکا و شوروی اضافه کرد که هر دو قدرت در ادامه ی این جنگ منافعی دارند. به نظر هیکل انتظار تضعیف حرکت اسلامی در ایران و تضعیف رژیم "مبتنی بر برتری فردای (عرب)"(۱) در عراق منفعت مشترک امریکا و شوروی است.»(۲)

۵۲۸

بسیاری از اخباری که در رسانه های غربی در خصوص حضور رزمندگان در جبهه های جنگ منتشر می شود به وضوح نشان دهنده ی آن است که محافل مخالف جمهوری اسلامی ایران قادر به درک انگیزه ی واقعی نیروهای جمهوری اسلامی از انجام دادن اقدامات فداکارانه در مقابل نیروهای عراقی نیستند.(۳) ادعای رادیو ایران سخن گوی گروه های سلطنت طلب، نمونه دیگری از این سردرگمی، ناتوانی و عجز است. این رادیو اعلام کرد:

«گفته می شود که حکومت اسلامی ۵/۱ میلیون مارک آلمان قرص دوتیب از بازارهای دارویی آلمان خریداری و وارد ایران کرده است. دوتیب نوعی قرص هیجان زا و محرک است که قوای مصرف کننده را به نحو کاذب تحریک می کند و اغلب در مسابقات بکس و ورزش های حرفه یی به طور غیر قانونی مورد استفاده قرار می گیرد و استعمال آن اغلب منجر به هیجان های مرگ زا می شود.

هدف مقامات ایران آن است که در حملات آینده ی جنوب، پاسداران و بسیجی ها و احتمالاً سربازان را با خوراندن این قرص ها به حالتی تهاجمی و پرشور و سرشار از نیرو دچار کنند که بدون احساس ترس از مرگ و تهور کاذب به نیروهای عراق حمله کنند.»(۴)

۱- این عبارت به صورت تحت الفظی ترجمه شده و در سند هم به همین شکل آمده است.

۲- همان، ص ۶، توکیو - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، به نوشته ی روزنامه ی ژاپنی یومیوری.

۳- * در روزشمار ۱۳ بهمن ۱۳۶۱ نیز خبری درج شد که گویای همین امر است.

۴- سند شماره ۲۲۷۴۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی سپاه در رسانه های بیگانه، تبلیغات و انتشارات ستاد مرکزی سپاه پاسداران (ارتباطات)، شماره ۱۳، بهمن ۱۳۶۱، ص ۳، سپاه در رادیوهای بیگانه به نقل از رادیو ایران،

.۱۷/۱۱/۱۳۶۱

امروز ۱۹ تشکل، حزب، سازمان و گروه مخالف حکومت عراق که به نحوی تحت حمایت دولت لیبی قرار دارند، در طرابلس گرد هم آمدند و در قطع نامه یی خواستار هماهنگی بیش تر جنبش های مخالف حکومت عراق و سازمان دهی مردم آن کشور برای

سرنگونی دولت عراق شدند.

به گزارش رادیو لیبی، شرکت کننده گان در این تجمع بیانیه یی را در ۵ بند به این شرح تنظیم و منتشر کردند: «نیروهای ملی، قومی و انقلابی عراق در ادامه ی نشست های خود، در تاریخ ۶/۲/۱۹۸۳ [۱۷ بهمن ۱۳۶۱] در شهر طرابلس گرد آمدند و تصمیمات زیر را اتخاذ کردند:

۱. اتخاذ تصمیم نهایی برای وحدت کامل تحت لوای جبهه ی گسترده ملی که بر روی نیروهای اسلامی انقلابی و شخصیت های ملی مخالف امپریالیسم، صهیونیسم، ارتجاع و امریکا باز است.

۲. توافق پیرامون خط مشی سیاسی جبهه که شامل بندهای ذیل می باشد:

الف) سرنگونی رژیم سرسپرده و فاشیستی حاکم در عراق. ب) برپایی حکومت دمکراتیک خلق و متحد. ج) پس از سرنگونی رژیم سرسپرده و فاشیستی، یاری و نصرت ملت عراق در انتخاب نظام جدید با اراده ی آزاد. د) اعطای خودمختاری حقیقی به کردستان عراق و تضمین حقوق اقلیت های دیگر.

۳. جلسه یی برای تهیه و تدوین برنامه ی جبهه و آیین نامه ی داخلی آن در مورخ ۲۵/۲/۱۹۸۳ [۶ اسفند ۱۳۶۱] تشکیل می شود.

۴. تحکیم وحدت امنیتی فیمابین به مدت یک ماه از تاریخ صدور این قطع نامه.

۵. در جلسه ی مورخ ۶/۲/۱۹۸۳ کمیته تصمیم گرفته شد:

الف) تبلیغات علیه یک دیگر متوقف شود. ب) برخوردهای مسلحانه میان گروه ها متوقف گردد.

گروه های ۱۹ گانه ی عراقی معارض شرکت کننده در این مجمع عبارت بودند از:

۱. جنبش سوسیالیستی کارگران. ۲. حزب سوسیالیست عراق. ۳. حزب سوسیالیست کردستان عراق. ۴. حزب سوسیالیست بعث عراق. ۵. سازمان ارتش خلقی عراق. ۶. حزب دمکرات کردستان. ۷. اتحادیه ی دمکرات های سوسیالیست. ۸. اتحادیه ی دمکراتیک کردستان. ۹. کنگره ی خلق عراق. ۱۰. حزب کمونیست عراق. ۱۱. حزب خلق دمکرات کردستان. ۱۲. حرکت

پیشتازان (طلبیعه) دمکرات عراق. ۱۳. کنگره ی ناسیونالیستی سوسیالیست ها. ۱۴. گروه های انقلاب عراق. ۱۵. آزادگان دمکرات. ۱۶. حزب اتحاد ملی کردستان. ۱۷. جنبش متحدین آزاد. ۱۸. سازمان ملیون دمکرات. ۱۹. حزب سوسیالیست عربی کار.»(۱)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۲۶، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱، صص ۳۲ و ۳۳، رادیو لیبی، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، قطع نامه یی به نقل از نیروهای قومی و انقلابی عراق.

نشـریه ی انگلیسـی زبان الدعوه کرونیکل چاپ لندن، اخباری را از اوضاع داخلی برخی شهرهای عراق و عملیاتی که مخالفان حکومت عراق انجام داده اند، درج کرده است.

به گزارش این نشریه، در پی تظاهراتی که در شهر اربیل در شمال عراق، علیه رژیم صدام بر پا شده بود، مأموران صدامی عده ی فراوانی از مردم را که خواهان حکومت اسـلامی و اجرای احکام قرآن کریم در عراق بودنـد، دست گیر کرده انـد. در حال حاضر هیچ گونه اطلاعی از سرنوشت دست گیرشدگان در دست نیست.

کرونیکل افزوده است: «در تظاهرات و راه پیمایی مشابهی که در ۴۰ کیلومتری شمال بغداد، صورت گرفت، نیروهای عراقی بر روی مردم آتش گشودند که منجر به شهادت ۸ تن از راه پیمایان و مجروح شدن ۱۲ تن دیگر از آن ها شد.»

این نشریه درباره ی اقدامات حکومت عراق نیز آورده است:

در عملیـات نظـامی مجاهـدین انقلاب اسـلامی عراق، ۱۲ افسـر بعثی در شـهر حلبچه ی عراق به اسـارت مجاهـدین درآمدنـد. همچنین در حمله ی مجاهـدین به مقر فرمانـده بعثی مسـتقر در این شـهر، ۲ افسـر بعثی معدوم و ۴ تن دیگر زخمی شدنـد. در منطقه ی سیدصادق عراق نیز به دنبال حمله ی مجاهدین به یک پایگاه ارتش بعثی ۳ نظامی بعثی به هلاکت رسیدند.(۱)

همچنین به گزارش برخی منـابع اطلاعـاتی، در عملیاتی که نیروهای معارض در شـهرهای جوارتا و حلبچه علیه نیروهای نظامی اجرا کرده اند، ۳ نفر از آن ها کشته، یک نفر زخمی و ۲ نفر به دست نیروهای عراقی اسیر شده اند.(۲)

۱- مأخذ ۱۷، ص آخر، گزارش از واحد مرکزی خبر از لندن به نقل از نشریه ی انگلیسی زبان الدعوه کرونیکل چاپ لندن.

۲- مأخذ۳، بخش دوم، ص ۳؛ و - سـند شماره ۳۵۳۳۱۰ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشـهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳.

روزشمار جنگ دوشنبه ۱۸ بهمن ۱۳۶۱ ۲۳ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۷ فوریه ۱۹۸۳

۵۳۱

نیروهـای خودی که نیمه شب گذشـته موفق به عبور از اولین کانال خطوط عراقی شـده بودنـد، در غرب این کانال با رده های گوناگون موانع شامل میدان های مختلف مین و انواع سـیم خاردار مواجه شدند و شـروع به پاک سازی کردند. مواجه شدن با این موانع موجب کاهش سـرعت پیشـروی نیروها شد. دشـمن که به نظر می رسـید تا آن زمان متوجه مسیر اصلی هجوم نشده، بیش ترین حساسیت را در منطقه ی زبیـدات به خرج داده و بر اسـاس اطلاعـات رسـیده، به نیروها و توپ خانه های آن منطقه آمـاده باش داده بود، اما پس از حـدود ۳ سـاعت از آغاز عملیات، عراقی ها متوجه محور اصـلی تک شدنـد و در اولین اقـدام برای پرهیز از دادن تلفات به یگان های در خط خود دسـتور عقب نشـینی تا جاده ی آسفالت غرب مرز و تشکیل یک خط در این منطقه را دادند.(۱)

با عبور نیروها از کانال دوم (بین مرز و جاده ی آسفالت غرب مرز) و نزدیک شدن به جاده ی آسفالت، به دلیل حضور دشمن و شدت یافتن درگیری ها پیشـروی نیروها کند و به مرور متوقف شد. این وضـعیت تا حدود ساعت ۳ صبح ادامه داشت. بدین ترتیب عبـور یگـان هـا از موانع پیچیـده و پرحجم دشـمن و عبور از دو کانـال اولیه ی عراقی هـا بیش از ۴ ساعت طول کشـید. موقعیت یگان ها در ساعت ۳ بامداد چنین بود:

۱- فرماندهی عراق به دو دلیل دسـتور عقب نشـینی و پرهیز از درگیری با نیروهای ایرانی را صادر کرد. اول، کاهش تلفات در خط و ایجاد موقعیت برای پیشروی نیروهای ایرانی به صورت ستونی در عمق منطقه ی عملیات (این شیوه ی نفوذ معمولاً بدون الحاق با یگان های هم جوار انجام می شد)؛ دوم، دشمن ضمن امکان اجرای آتش پرحجم روی نیروهای ایرانی در طول شب، می توانست در ساعات اولیه نیز از پهلو نیروهای خودی را تحت فشار قرار دهد.

نیروهـای دو یگـان جناح چپ عملیات (تیپ۳۵ امام حسن(ع)(۱) و لشـکر نجف اشـرف) بـا عبور از کانـال دوم و پاک سازی جناحین خود به جاده ی آسـفالت مرزی (عراق) رسـیده، اما به دلیل تجمع نیروهای عراقی در این نقطه و شدت یافتن درگیری موفق به عبور از جاده نشدند. بنابراین در صدد آماده و وارد کردن گردان های بعدی برای پاک سازی دشـمن و عبور از جاده شدند.

تیپ۱ لشـکر عـاشورا پس از پـاک سازی سـنگرهای کمین عراقی ها، زمان زیادی را در پاک سازی موانع متعـدد و پیچیـده ی دشـمن از دست داد و به سـختی تـوانست از این موانع عبور کرده و خود را به کانـال اول برسانـد، امـا در میـدان هـای مین بین کانال اول و دوم گیر کرد. در قسمت میانی، تیپ عمار (از لشکر۲۷ حضرت رسول(ص)) بخشی از نیروهای خود (در حد یک گردان منها) را از کانال دوم عبور داد و این نیروها بدون الحاق با یگان های چپ و راست به طرف جاده ی آسـفالت پیشروی کردنـد، ولی بیش تر نیروهای این تیپ در پشت میـدان مین قبل از کانال دوم متوقف شـده و با وجود تلاش فراوان موفق به باز کردن معبر نشدند و به همین دلیل از یگان هم جوار سمت چپ خود (لشکر نجف) خواستند که با

۱- نیروهای تیپ امام حسن(ع) در مسیر پیشـروی خود با یک واحـد توپ خانه ی دشـمن مواجه شدنـد که به دلیل کنـدی در عمـل فقـط موفق به انهـدام تعـدادی از تجهیزات و ادوات این واحـد شدنـد و نیروهای عراقی موفق به عقب بردن سایر قبضه ها شدند.

متمایل کردن نیروهایش به سمت راست و باز کردن میدان مین مقابل خود به این یگان کمک کند.(۱) بنابراین، در محور میانی کندی حرکت محسوس بود. در شمالی ترین محور عملیات نیز تیپ جواد الائمه(ع) (از لشکر۵ نصر) پس از عبور از کمین های اولیه و انهدام آن ها، برای تأمین جناح راست عملیات اقدام به احداث خاکریز در حد فاصل تپه های رملی تا کانال اول کرد.(۲)

کندی پیشروی یگان ها تا حدود ساعت ۳ بامداد وضعیتی را پیش آورد که رسیدن به هدف این مرحله از عملیات یعنی (کانال کشاورزی) را با تردید مواجه ساخت، زیرا این هدف در محدوده ی برخی یگان ها به ویژه در جناح میانی و راست عملیات از جاده ی آسفالت غرب مرز حدود ۶ کیلومتر فاصله داشت، لذا با تدبیر فرماندهی مقرر شد که منطقه ی تصرف شده (تا جاده ی آسفالت) تثبیت شود. محسن رضایی در این باره به رحیم صفوی گفت: «از ساعت ۳ [صبح] به بعد همه باید به فکر الحاق و زدن خاکریز باشند.» با ابلاغ کردن نظر فرمانده کل سپاه به یگان ها، رسیدن به جاده ی آسفالت غرب مرز و احداث خاکریز و پدافند در آن جا، محور تلاش یگان ها قرار گرفت.

این تلاش تا ساعت ۶ صبح ادامه یافت. در این مدت لشکر۸ نجف که ساعت ۳:۳۰ بامداد دستگاه های مهندسی خود را وارد منطقه کرده بود، اقدام به احداث خاکریز کرد. این یگان حدود ۵/۱ کیلومتر خاکریز در شرق جاده ی آسفالت مرزی (بین کانال اول و جاده ی آسفالت مرزی عراق) و یک کیلومتر خاکریز نیز در غرب جاده ی آسفالت (در حد فاصل جاده و کانال دوم) احداث کرد، اما در جنوب منطقه ی عملیات به دلیل پاک سازی نشدن منطقه از پاسگاه صفریه به سمت جنوب، موفق به احداث خاکریز نشد. کل منطقه یی که لشکر نجف و تیپ امام حسن(ع) در آن پشت جاده مستقر شدند ۶ کیلومتر بود. در همین حال، جناح راست لشکر۸ نجف به دلیل حضور نداشتن تیپ عمار چندان تأمین نبود. در جبهه ی میانی نیز به دلیل پیشروی نکردن نیروهای تیپ۱ لشکر۳۱ عاشورا و عقب ماندن نیروهای تیپ عمار که تلاش آنان با وجود درخواست کمک از نیروهای لشکر۸ نجف بی نتیجه مانده بود، نیروهای این تیپ پس از الحاق با نیروهای لشکر عاشورا، پشت جاده ی شنی شرق کانال اقدام به احداث خاکریز کردند و جناح راست را هم تیپ جوادالائمه با تکمیل خاکریز تأمین کرد.

۱- درخواست کمک نیروهای تیپ عمار از لشکر۸ نجف به این دلیل بود که یگان هم جوار این تیپ (لشکر عاشورا) در رده های موانع بین کانال اول و دوم درگیر بود و نتوانسته بود هم پای این تیپ پیشروی کند؛ بنابراین، در آن ساعات به طور طبیعی لشکر۸ نجف، یگان هم جوار این تیپ به حساب می آمد.

۲- مأموریت تیپ جوادالائمه(ع) رسیدن به کانال اول و احداث خاکریز برای تأمین جناح راست عملیات در این محدوده بود؛ بنابراین، عبور از کانال و پاک سازی موانع غرب کانال ها مانند سایر یگان ها در دستور کار این تیپ نبود.

پاتک های دشمن

از حدود ساعت ۶ صبح، تحرکات نیروهای عراقی با هدف اجرای پاتک آغاز شد. نیروهای دشمن در جناح راست از فکه به سمت جنوب و در محدوده ی عملیات لشکر عاشورا، تیپ عمار و تیپ جوادالائمه(ع) فشار آوردند و با اجرای آتش پرحجم و آرایش دادن به یک گردان تانک در مقابل نیروهای لشکر ۳۱ عاشورا و تیپ عمار پاتک سنگینی را اجرا کردند. بر اثر تداوم فشار، الحاق بین نیروهای لشکر عاشورا و تیپ عمار از بین رفته و این نیروها موفق به تکمیل خاکریز در مقابل نیروهای خود نشدند، ضمن آن که تیپ جوادالائمه نیز امکان تشکیل یک خط پدافندی مستحکم در جناح راست را با استفاده از خاکریز احداثی پیدا نکرد. بنابراین، نیروهای تیپ جواد الائمه(ع) به ناچار چند کیلومتر عقب تر (به طرف شرق) رفته و با استقرار روی تپه های رملی شرق رشیده – طاوسیه، جناح راست پدافند را چومو قرار دادند. در جناح چپ عملیات در محدوده ی استقرار نیروهای تیپ امام حسن(ع) و لشکر ۸ نجف نیز دشمن آتش سنگینی اجرا کرد و در نتیجه به رغم مقاومت نیروها، به دلیل افزایش حجم آتش و فشار زرهی و نیز عدم موفقیت نیروهای این دو یگان در احداث خاکریزهای جناحین خود به طور کامل، این یگان ها برای جلوگیری از تلفات بیش تر تا جاده ی شنی – که در شرق مرز و به موازات آن قرار داشت – (حد فاصل پاسگاه رشیده – پاسگاه صفریه) عقب آمدند و از ساعت ۷ صبح در پشت این جاده شروع به احداث خاکریز کردند و جناح چپ خود را به تپه های رملی شرق پاسگاه صفریه دادند. این در حالی بود که جناح راست این دو یگان به دلیل الحاق نشدن با نیروهای تیپ عمار همچنان تهدید می شد.

در این میان، نیروهای لشکر ۸ نجف کوشیدند با احداث خاکریز هلالی شکل، سرپلی را در غرب کانال های اول و دوم حفظ کرده و مانع تشکیل خط در این منطقه به وسیله ی نیروهای عراقی شوند. بر اثر فشار پیوسته ی عراق و پاتک های متعدد، ناگزیر نیروها به داخل کانال دوم (شرق جاده ی آسفالتِ غرب مرز) آمده و در داخل کانال مقاومت کردند. دشمن با پی بردن به محل این نیروها از دو طرف وارد کانال شده و به آنان هجوم برد. مقاومت رزمندگان به حدی شدید و حماسی بود که دشمن تصور کرد خط پدافندی نیروهای ایرانی درون کانال است(۱) و در نهایت عراقی ها با اجرای چند پاتک که تلفات بسیاری برای آن ها در پی داشت، این منطقه را تصرف کردند.(۲) در محدوده ی تیپ عمار (از لشکر ۲۷) نیز پس از ابلاغ تشکیل خط دفاعی، تعدادی از نیروهای این یگان که از کانال دوم عبور کرده بودند در درون این کانال مستقر شدند و با توجه به نبود امکان تخلیه ی

۱- گزارش های شنود از گفت و گوهای نیروهای عراقی حاکی از مقاومت سرسختانه ی نیروهای لشکر ۸ نجف در کانال بود.

۲- ضمیمه دارد.

مجروحان و نداشتن آب و غذا و در حالی که تنها از طریق بی سیم با فرماندهی یگان ارتباط داشتند، همچنان سلحشورانه در مقابل فشار شدید و حجم بالای آتش دشمن مقاومت می کردند.(۱) سرانجام خط پدافندی تشکیل شده و یگان ها به این شکل تأمین شدند:

تیپ۳۵ امام حسن(ع) و لشکر۸ نجف: پشت جاده ی شنی در حد فاصل پاسگاه رشیده تا پاسگاه صفریه؛ تیپ۱ لشکر۳۱ عاشورا، تیپ عمار و تیپ جوادالائمه: از شمال پاسگاه رشیده و روی تپه های شمالی این پاسگاه (تپه دوقلو) و تپه های خال و چومو و جناح راست نیز روی تپه های چومو قرار داشت.

بدین ترتیب با وجود تدبیر فرماندهان و تلاش یگان های شرکت کننده در عملیات، تنها بخش هایی از اهداف تعیین شده تصرف شد. در واقع تقریباً هیچ یک از یگان ها به دلایل متعددی(۲) موفق به تأمین هدف های خود در مرحله ی اول عملیات نشدند. با روشن شدن هوا، حفظ مناطق تصرف شده و اصلاح و تقویت خطوط پدافندی برای مقابله با پاتک های قریب الوقوع دشمن در رأس کار یگان ها قرار گرفت.(۳)

۵۳۲

با توجه به ضرورت بررسی دقیق آخرین وضعیت منطقه و چگونگی تداوم عملیات، فرماندهی عملیات تصمیم گرفت تا در جلسه یی با حضور فرماندهان یگان های سپاه و ارتش در مورد ادامه ی کار تصمیم گیری شود.

در این جلسه که ساعت ۱۱ صبح در مقر سپاه سوم صاحب الزمان(عج) تشکیل شد، این افراد حضور داشتند:

محسن رضایی (فرمانده کل سپاه پاسداران)، احمد غلامپور، رحیم صفوی، مهدی زین الدین (فرمانده لشکر۱۷ علی بن ابی طالب(ع))، غلامعلی رشید، سرهنگ علی صیاد شیرازی (فرمانده نیروی زمینی ارتش)، احمد کاظمی (فرمانده سپاه هفتم و لشکر۸ نجف)، سرهنگ حسنی سعدی (جانشین نیروی زمینی ارتش)، عزیز جعفری (فرمانده قرارگاه نجف اشرف)، سرهنگ قویدل (فرمانده رکن ۳)، محمدابراهیم همت (فرمانده سپاه۱۱ قدر)، سرهنگ شاهان، و مسئولان طرح و برنامه و توپ خانه ی قرارگاه (ص).

فرماندهان حاضر به ترتیب عملیات نیروهای تحت امر خود را تشریح و آخرین وضعیت خطوط پدافندی را روی نقشه مشخص کردند.

همه ی فرماندهان حاضر، بر عمق و پیچیدگی موانع و وسعت و تنوع میدان های مین

۱- مقاومت این نیروها در طول روز اول ادامه یافت و اغلب این افراد به شهادت رسیدند.

۲- توضیح بیش تر در این باره در ضمیمه ی دوم این گزارش درج شده است.

۳- سند شماره ۱۶۲/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (داود رنجبر)، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱ تا ۶/۱/۱۳۶۲، صص ۱۷ - ۱۲؛ و - سند شماره ۷۹/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه خاتم الانبیا(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (داود رنجبر)، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، صص ۵۴ - ۴۹.

تأکید داشتند. در این خصوص احمد غلامپور گفت: «جنگ دیشب، جنگ با موانع بود و در طول جنگ بی سابقه بود.» محمدابراهیم همت نیز گفت: «علاوه بر میدان های مین، دشمن در شیارها و حتی زیر بوته ها را مین کار کرده بود و در بعضی قسمت ها نیز مین های غیر منظم کاشته بود که کار نیروهای تخریب را خیلی سخت کرد.» احمد کاظمی هم با اشاره به وضعیت موانع و سرعت عمل نیروهای عراقی در ایجاد موانع جدید در چند روز گذشته - به گونه یی که موجب تغییر وضعیت زمین در فاصله ی آخرین شناسایی ها تا شب عملیات شده بود - اظهار کرد: «بچه ها بعد از عبور از معبر با مین های کاشته شده ی جدید مواجه شدند و تعدادی از بچه ها روی میدان مین رفتند.»

پس از اتمام گزارش ها، فرمانده سپاه در جمع بندی از وقایع شب قبل با تأکید بر پیچیدگی زمین از نظر وجود موانع، رده های پدافندی و استحکامات، این عملیات را بی سابقه خواند و گفت: «ده کیلومتر پیاده روی در عمق منطقه، وجود استحکامات، کمین ها و عبور از میادین متعدد مین و عبور از کانال ها باعث نگه داشتن نیروهای ما شد.» وی دست رسی به بخش هایی از خطوط پدافندی عراق را به منزله ی تصرف جاپا دانست و افزود: «ما یک جاپا می خواستیم و هدف از این جاپا آن بود که موانع و استحکامات را پشت سر بگذاریم که این هم شد. به زمین توجیه شدیم، میادین مین هم شناخته شدند.»

پس از سخنان فرمانده سپاه، جلسه ی فرماندهان یگان های تحت امر قرارگاه های خاتم الانبیا(ص)، کربلا و نجف به طور جداگانه ادامه یافت و فرماندهان به بررسی جزئی تر و دقیق تر تحکیم خطوط پدافندی و چگونگی ادامه ی عملیات پرداختند.

این گفت و گوها بیش تر حول محور نحوه ی تکمیل مرحله ی اول عملیات ادامه یافت؛ از جمله رحیم صفوی با تأکید بر تصرف اهداف مرحله ی اول عملیات گفت:

«[تیپ] امام حسن(ع) با بقیه نیروهای آماده اش و نیروهای در خطش مأموریت خودش را ادامه بدهد و هیچ تغییری در مأموریتش به وجود نیاید. لشکر نجف هم ۳ تا ۴ گردان به آن اضافه شود و [طبق مانور قبلی] تا جاده ی شنی پس از کانال کشاورزی بیایند و خاکریز بزنند. جوادالائمه هم خاکریز جناح خود [جناح راست عملیات] را تکمیل کند.»

سرهنگ قویدل (رئیس رکن ۳ نیروی زمینی ارتش، طرح و عملیات) هم با تأکید بر تصرف اهداف مرحله ی اول عملیات گفت: «هدف [از ادامه ی عملیات] تکمیل مرحله ی اول باشد، اما اگر امشب با همان نیروها[ی شب قبل] تک کنیم موفق نیستیم. [باید] نیروهای تازه نفس وارد عمل بشوند.»

سرهنگ شاهان نیز با تأیید نظر سرهنگ قویدل به تصرف اهداف مرحله ی اول با استفاده از نیروی قوی تر تأکید کرد.

در پایان جلسه، فرماندهی کل سپاه پاسداران و فرماندهی نیروی زمینی ارتش پس از شنیدن نتایج گفت و گوها در مشورت با یک دیگر به این نتیجه رسیدند که:

«به علت از دست رفتن زمان برای انتقال نیروی تازه نفس، عملیات با یک شب تعویق و با هدف تأمین خط حد تعیین شده در مرحله ی اول عملیات [رسیدن به کانال کشاورزی]، در شب بعد انجام شود و در این فرصت یگان های در خط، خاکریزهای شرق جاده ی شنی [قبل از کانال اول] را تقویت نموده و مواضع دفاعی خود را مستحکم نمایند، و دو لشکر ۸ نجف و حضرت رسول(ص) الحاق با یک دیگر را کامل نموده و آماده باشند تا اهداف مرحله ی اول عملیات را تأمین کنند.»(۱)

۵۳۳

گلوله باران شهرهای آبادان و خرمشهر امروز هم ادامه یافت. بر اثر این حملات یک منزل و یک مدرسه در آبادان تخریب شد.(۲)

در ادامه ی کمک های نظامی و مالی کشورهای عربی به عراق، عربستان و قطر ۱۰۰ دستگاه نفربر پی.ام.پی. و ۵۰ تانک تی۵۴ را از طریق مرزهای کویت به عراق ارسال کردند، این محموله ها در پادگان الشعیبه ی بصره تخلیه شدند.(۳)

۵۳۴

به دنبال حمله ی نیروهای کومه له به پایگاه درمان و سقوط این پایگاه، نیروهای خودی متشکل از ۲ گردان فتح و فجر از مهاباد و یک گروهان از ارتش برای بازپس گیری پایگاه به منطقه اعزام شدند. به دلیل بارش سنگین برف و مسدود بودن جاده، نیروهای خودی از ساعت ۷ صبح به وسیله ی یک بلدوزر مشغول بازگشایی جاده شدند و تا نزدیکی ظهر ۱۵۰۰ متر از جاده ی اصلی را گشودند. پس از آن، گردان ۱۲ فجر برای تصرف ارتفاعات سمت راست و یک گروهان از گردان ۷ فتح نیز برای تصرف ارتفاعات سمت چپ و روستای سرقلات و ۲ گروهان گردان فتح به هم راه یک گردان ارتش نیز برای بازگشایی و پیشروی در جاده و گردنه ی درمان حرکت خود را آغاز کردند و با نیروهای کومه له و دمکرات درگیر شدند، اما وجود مه شدید در منطقه از یک سو و اشراف کامل نیروهای کومه له و دمکرات بر بلندی های اطراف از سوی دیگر موجب شد(۴) به رغم درگیری

۱- مأخذ ۱، بخش اول، ص ۴۵.

۲- سند شماره ۶۷۰۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴.

۳- سند شماره ۱۸۴۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی ۲۴ ساعته، از طرح و برنامه ی عملیاتی منطقه۸ به طرح و برنامه مرکز، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱، ص آخر.

۴- فرماندهی قرارگاه حمزه تعداد نیروهای گروه کومه له و حزب دمکرات که تنها در محور بوکان - مهاباد در بین روستاهای درمان و تکان لو و تپه های طرفین جاده مستقر بودند را ۲۰۰ نفر ذکر کرده است که با در اختیار داشتن سلاح هایی از قبیل تفنگ۱۰۶ میلی متری، چندین خمپاره انداز۸۱، چندین آر.پی.جی، چندین قبضه تیربار و ... از این جناح از پایگاه و تپه ی درمان محافظت می کردند.

شدیـد، هیچ کدام از محورها به اهداف خود دست نیابند، سـرانجام نیروهای خودی ساعت ۱۵ ناچار به عقب نشینی شدند. در این عملیات ۲۵ تن از افراد گروه کومه له و حزب دمکرات کشـته و ۳۰ تن زخمی شدنـد. از افراد خودی نیز ۱۹ تن شهید، ۳۵ تن زخمی و ۲ نفر مفقود شدند.(۱)-(۲)

امروز عزالدین حسـینی پیام تبریکی را به مناسبت تصـرف پایگاه درمان، به رهبری (فرماندهی)، نیروهای گروه کومه له ارسال کرد.(۳)

۵۳۵

اقدامات افراد مسـلح غیر قانونی در مناطق کردنشـین تلفات و خساراتی در پی داشت. همچنین یکی از افراد کومه له در سنندج خود را تسلیم کرد.

۱. در محور سنندج – قروه در منطقه ی صلوات آباد، در حالی که نیروهای ژاندارمری در حال استقرار برای تأمین جاده بودند، افراد مسلح غیر قانونی با استفاده از مه آلود بودن هوا به نیروهای خودی نزدیک شده و به آن ها حمله کردند.

این درگیری که تـا ساعت ۱۴ ادامه داشت بـا اعزام نیروهـای کمکی و فرار مهاجمـان از منطقه پایان یافت. به دلیل وجود مه و نبود دید کافی تعقیب این افراد مقدور نشد.

در ایـن درگیری، ۱۱ تـن از نیروهـای ژانـدارمری و یـک تن از افراد سپاه شـهید شدنـد و ۷ تن نیز زخمی شدنـد؛ یـک وانت ژاندارمری در آتش سوخت و به یک تانکر نیز خسارت وارد شد. از تلفات مهاجمان آماری در دست نیست.(۴)

۲. نیروهای مسـلح غیر قانونی در محور مهاباد – میاندوآب مینی را کار گذاشتند که یک خودرو حامل نیروهای تأمین جاده به آن برخورد کرد و بر اثر انفجار ایجاد شده ۳ تن از این نیروها زخمی شدند.(۵)

۳. در منطقه ی سـردشت، نیروهـای مسـلح غیر قـانونی به سوی پایگـاه مسـافری تیرانـدازی کردنـد که موجب شـهادت یکی از نیروهای بومی پایگاه شد.(۶)

در سـنندج نیز یکی از افراد گروه کمونیستی کومه له خود را به یکی از پاسگاه های نظامی معرفی و درخواست امان نامه کرد. وی یک قبضه کلت نیز به نیروهای پایگاه تحویل داد.(۷)

۱- به دلیل تداوم وضـعیت دشوار جوی و موقعیت سوق الجیشـی پایگاه درمان و تپه های اطراف آن، تصرف مجدد این پایگاه در کوتاه مـدت از دسـتور کار نیروهای خودی خارج شـد، اما سـرانجام در تاریـخ ۷ فروردین ۱۳۶۲ نیروهـای خودی موفق به بازپس گیری این پایگاه شدند.

۲- سـند شماره ۳۵۳۵۲۶ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسـداران انقلاب اسـلامی مهاباد (فرمانـدهی) به قرارگاه

بعثت (فرماندهی)، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۶۶۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۵۳۵۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به قرارگاه بعثت، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۵۳۴۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه بعثت به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۲/۵۱۲۵۶۶/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش از محمود شاعری فرمانده گردان۷ الفتح مهاباد عملیات بازپس گیری پایگاه درمان گزارش، از ۲۸/۷/۱۳۸۷، صص ۴ - ۲.

۳- سند شماره ۲۳۲۱۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اخبار مناطق کردنشین، از دفتر نخست وزیری، شماره ۸۴، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص ۲.

۴- سند شماره ۳۵۳۳۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴؛ و - سند شماره ۳۴۱۰۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن۳) به مقام استانداری استان کردستان، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۵، بخش دوم، ص ۲؛ و - سند شماره ۳۴۴۸۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار محترم استان کردستان، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۳۵۳۳۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳؛ و - سند شماره ۲۳۲۱۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اخبار مناطق کردنشین، از دفتر نخست وزیری، شماره ۸۳، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۶- مأخذ ۵، بخش دوم؛ و - مأخذ ۷، بخش دوم.

۷- مأخذ ۳، ص ۲.

۵۳۶

تعدادی از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق در شهرهای مختلف کشور دست گیر شدند.

در اصفهان دو موتورسوار از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق که قصد ترور نیروهای گشت سپاه را داشتند به دلیل هوشیاری پاسداران موفق به اجرای نقشه ی خود نشده و دست گیر شدند. در این حادثه یکی از آن ها زخمی شد.(۱)

در رودبار، سه نفر از افراد این سازمان که طراح و مجری ترور یکی از افراد این شهر بودند، دست گیر شدند.(۲) در تایباد نیز ۳ تن از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق که از افغانستان برای این سازمان اسلحه تهیه می کردند دست گیر شدند.(۳)

همچنین در جاده ی همدان - باختران، ۳ تن از افراد سازمان که تحت تعقیب بودند، در حالی که ۱۰ میلیون ریال و ۲ اسلحه به هم راه داشتند، دست گیر شدند.(۴)

در بابل نیز یکی از افراد وابسته به سازمان کمونیستی چریک های فدایی خلق (اقلیت) به اعدام محکوم و حکم درباره ی وی به اجرا درآمد.(۵)

۵۳۷

خبرگزاری جمهوری اسلامی در گزارشی به ذکر نمونه ی دیگری از هم کاری مردمی در جبهه های جنگ پرداخته است؛ در این گزارش آمده است:

«به مناسبت دهه ی فجر نمایشگاهی شامل ۱۲۰ نوع قطعات یدکی تانک های ام۶۰ و ام۴۷ و نفربر ام۱۱۳ که توسط کارکنان کارخانجات تانک سازی مسجدسلیمان و دانش آموزان هنرستان فنی ارتش این شهر که برای اولین بار در ایران ساخته شده، در پارکینگ بازار اصلی مسجدسلیمان به معرض نمایش گذاشته شده است.

لازم به تذکر است که ۳۰ درصد از قطعات یدکی موتور و ۶۰ درصد از بدنه ی تانک های مختلف و ۱۰۰ درصد بدنه ی نفربر در این کارخانجات و هنرستان ساخته می شود.»

بر اساس این گزارش، موتورهای خارج از رده ی شارژ باطری تانک، با همت کارکنان این کارخانجات به موتور آب با فشار ۲ اینچ تبدیل شده است. سرپرست جهاد کارخانجات تانک سازی ارتش در مسجدسلیمان در گفت و گو با خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی گفت: «تا کنون ۱۷۰۰ نوع قطعه ی یدکی تانک های مختلف و نفربر در این کارخانه به وسیله ی کارکنان و دانش آموزان هنرستان فنی ارتش ساخته شده که تعدادی از این قطعات برای نمایش به تهران ارسال شده است.»(۶)

۱- سند شماره ۰۸۹۳۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار مناطق یازده گانه، مرکز اخبار و رسانه ها ارتباطات تبلیغات و انتشارات ستاد مرکزی سپاه، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱ الی ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱، گزارشی از ستاد منطقه۳ سپاه؛ و - سند شماره ۰۸۹۳۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبرنامه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۴۵، ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۸، به نقل از گزارش ستاد منطقه۲ سپاه پاسداران.

۲- سند شماره ۶۶۸۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴.

۳- سند شماره ۵۵۲۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار هفتگی، از ستاد منطقه۴ (فرماندهی) به ستاد مرکزی (فرماندهی)، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۴- سند شماره ۶۷۰۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه ۷ (اطلاعات) به ستاد مرکزی اطلاعات، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۶۶۸۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۳ (فرماندهی) به ستاد مرکزی فرماندهی، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۲۵، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، صص ۶ و ۵، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی - ۱۸/۱۱/۱۳۶۱.

۵۳۸

۲۰۰ تن از رانده شدگان عراقی در اردوگاه میثم ملاوی لرستان اسکان یافتند. جعفر کرمی سرپرست جمعیت هلال احمر لرستان، با اعلام این خبر گفت: «روز گذشته، ۲۰۰ تن از برادران و خواهران رانده شده ی عراقی توسط عوامل رژیم بعثی صهیونیستی عراق در سرمای طاقت فرسا از طریق غرب کشور وارد خاک ما شدند که در بین آن ها اکثراً افراد سال خورده به چشم می خورد که بنا به اظهار این عده خانواده های آن ها در زندان های عراقی به سر می برند.»(۱)

۵۳۹

امام خمینی در جمع مسئولان و حاکمان شرع دادگاه ها و دادسراهای انقلاب اسلامی مرکز، بر ادامه ی فعالیت حاضران و بی توجهی به مواضع کشورها و رسانه های خارجی تأکید کرد.

در این دیدار امام خمینی به برخی شایعاتی که محافل غربی درباره ی ایشان مطرح کرده بودند، پاسخ داد. گفتنی است این سخنان، از جمله موارد نادری است که امام خمینی در آن به نحوی درباره ی شخصیت خود، مطالبی را بیان کرده است. ایشان فرمودند:

«ما باید این راهی که در آن واقع شدیم ببریمش تا آخر. مأیوس نباید بشویم و شما هم دنبال این نباشید، یعنی خیال این را نکنید که به شما یا به ایرانی ها، خارجی ها تبریک می گویند. آنها تا آخر هم با ما سروکارشان، سروکار دشمنی است و ما هم باید اعتنایی به این دشمنی ها نکنیم. آنها همه چیز دارند، ما خدا داریم، یعنی همه چیز ما داریم، آنها هیچ چیز ندارند و تا حالا هم که خدای تبارک و تعالی به ما لطف فرموده، عنایت فرموده حالا هر کس، هر چیزی می خواهد بگوید بگوید، به ما چه ربطی دارد برای ما همه می گویند، برای شما هم بگویند مثلاً برای من می گویند که، از این خارجی ها یک وقتی نوشته بودند، چه کردند که خودش دیگر کاری از او نمی آید این اطرافی ها دارند اداره می کنند او را، آن اطرافی ها را من تا حالا نشناخته ام که او هی دارد به من می گوید - عرض می کنم که - یا فلان آدم یا فلان آدم در او تأثیر دارد، حال آنکه اگر مرا آنهایی که شناخته اند می دانند که من آنی که باید انجام بدهم تحت تأثیر واقع نمی شوم، انجام می دهم. اگر من بنا بود که تحت تأثیر واقع شده بودم از اول بنا بود نباید اصلاً وارد بشوم در کار، با اینکه آنقدر به من خیرخواهی کردند الی ماشاءالله، خوب، من در پاریس هم که بودم خیرخواهی زیاد می شد که کشته می شود، چه می شود، شلوغ می شود، چه می شود، پیش هم نمی رود، از اینها، لکن ما دیدیم که خوب، یک تکلیفی است ما ادا می کنیم، توانستیم که بحمدالله حالا هم توانستیم کار را انجام بدهیم.»(۲)

۱- روزنامه ی کیهان، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۷، خرم آباد.

۲- سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه ی نور (مجموعه رهنمودهای امام خمینی)، جلد ۱۷، تهران: انتشارات شرکت سهامی چاپ خانه ی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهمن ۱۳۶۴، ص ۱۸۱.

در جلسه ی امروز مجلس شورای اسلامی، آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس و نماینده ی امام در شورای عالی دفاع، به مناسبت شروع عملیات والفجر سخن رانی کرد.

نوید پیروزی در عملیات والفجر و پیامد مثبت پیروزی در آن برای مردم عراق و هشدار به کشورهای عربی منطقه برای پرهیز از هم کاری بیش تر با عراق، از موضوعات اصلی سخنان آقای هاشمی رفسنجانی بود.

وی گفت:

«بعد از انتظار طولانی مردم، دیشب حمله ی سرنوشت ساز رزمندگان اسلام به دشمن بعثی عفلقی آغاز شد و خوش بختانه با اسمی که گذاشته اند عملیات فجر و با الهامی که از نام قرارگاه می گیریم، انتظار داریم که این آخرین عملیات رزمی ما باشد و سرنوشت نهایی منطقه را تعیین کند.

در دو سه ماه گذشته، ما با هر زبانی که میسر بود اخطارها و نصیحت ها و ابلاغ ها را کردیم، به مردم عراق نویدها را دادیم و به ارتش عراق اخطار کردیم، به بعثی های عراق اخطار کردیم، به حامیان عراق اخطار کردیم، از همه ی تریبون ها و امکانات تبلیغی مان به دنیا گفتیم و اتمام حجت کردیم و حقوق مان را مشخص نمودیم و صبر کردیم و مهلت دادیم. متأسفانه حتی در اظهارات دیروز صدام می بینیم که اخطارهای ما جدی گرفته نشده و حمل بر ضعف یا چیز دیگری شده است. به هر حال ما در پیشگاه خداوند و مردم منطقه و مسلمانان همه ی درهای عذر را بر روی دشمنان متجاوز بستیم و امروز به ناچار دست به آخرین تلاش مان برای احقاق حق مان و برای احقاق حق مردم عراق زدیم.»

رئیس مجلس افزود:

«در این مرحله ی حساس و نقطه ۷ عطف نظامی و سیاسی، لازم است که باز به مردم عراق نوید بدهیم که خودشان را آماده بکنند برای زندگی بهتری بدون بعث ملحد عراق و

حکومت عفلقی ها و به دولت های منطقه مخصوصاً دولت های جنوب خلیج فارس، باز دوستانه اخطار می کنیم که الآن پای خودشان را از ماجراها بیرون بکشند و بیش از این آلوده نکنند و مطمئن باشند که ما در مورد آن ها این مقدار حوصله را به خرج می دهیم که از خطاهای گذشته شان بگذریم و در صدد انتقام عداوت های آن ها نباشیم.

به آوارگان و مظلومان عراق نوید می دهیم که خودشان را آماده کنند برای برگشتن به کشورشان و ما هم به عنوان حامی آن ها، حامی که هیچ چشمی به منافع و مصالح آن ها نداریم جز خدمت کردن به آن ها و هیچ نظری به خاک و امکانات مردم عراق نداریم جز حفظ آن ها و امیدواریم که دنیا هم این حرف را درست بفهمد و باعث نشوند که در این مرحله ی حساس که ما را مجبور کردند حق مان را به زور بگیریم و با قدرت عمل بکنیم دوباره وضعی را به وجود نیاورند که جنگ طولانی بشود.

و به رزمندگان هم توجه می دهیم که سعی کنند این عملیات تداوم داشته باشد و تمام نشود تا آن جا که جنگ زودتر خاتمه پیدا کند و مردم منطقه از شر این جنگی که به منطقه تحمیل شد و از شر ابرقدرت ها که مرموزانه به این جنگ دامن می زنند و ریاکارانه مدعی صلح طلبی [می شوند] و دعوت به صلح می کنند[رها شوند].»(۱)

هاشمی رفسنجانی همچنین در دیدار با مهمانان خارجی که به مناسبت دهه ی فجر به ایران آمده اند، درباره ی جنگ تحمیلی، دلایل شروع و پیامدهای آن گفت:

«ماهیت جنگ یک ماهیت کاملاً ـ امپریالیستی است که برای سرکوب اسلام در منطقه و حفظ منافع ابرقدرت ها به ویژه امریکای جنایت کار و ایجاد تفرقه ی بیش تر در دنیای اسلام بر جمهوری اسلامی ایران تحمیل شد.

وقتی که انقلاب ما جریان لیبرالیست را سرکوب کرد و توده ی انقلابی به عنوان خط امام، حکومت را به دست گرفت، دشمنان انقلاب و اسلام تصمیم گرفتند جلو جریان جدید را - که خط امام و اسلام راستین بود - بگیرند و در این مورد برنامه های زیادی از قبیل کودتا، تجزیه ی استان های ایران، ترور و جنگ داشتند که مهم ترین آن ها جنگ بود که از طریق یکی از کشورهای همسایه، جنگ را بر انقلاب نوپا تحمیل کند و این کشور جز عراق نمی توانست باشد.

زیرا همسایگان ما از لحاظ شرایط داخلی و امکانات در وضعی نبودند که با ما وارد جنگ شوند، اما عراق و حزب بعث عفلقی از مدت ها پیش با شعار سوسیالیزم چپروی و به اسم جنگ با اسرائیل امکانات کشور را در ارتش خلاصه کرده بود و می خواست به خیال خودش طی یک هفته، خوزستان را از ایران جدا کند تا جمهوری اسلامی نتواند ادامه ی حیات دهد. همچنین جزایر ایرانی خلیج فارس را نیز بین کشورهای کوچک حوزه ی خلیج فارس تقسیم نماید.»

۱- روزنامه ی کیهان، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

رئیس مجلس سپس با یادآوری این که ارتش ایران به دلیل صدمه دیدن و تصفیه شدن در جریان انقلاب اسلامی، آماده برای دفاع نظامی آماده نبود، گفت: «روزهای اول جنگ، عراق ظاهراً پیروز بود، ولی هنگامی که به دستور امام فرمان بسیج عمومی داده شد مقاومت و دفاع مردم و نیروهای نظامی ما شروع گردید و پس از مدتی که نیروهای رزمنده ی ما آماده و منسجم شدند حرکت دفاعی ما تبدیل به تهاجم گردید و قدم به قدم عراق را عقب راندیم.»

حجت الاسلام رفسنجانی افزود:

«ما از همان روزهای اول حرف مان را برای صلح و ادامه ی جنگ زدیم و امروز نیز پس از گذشت دو سال، همان حرف را می زنیم که آن بیرون رفتن عراق از خاک میهن اسلامی، پرداخت غرامت و مجازات متجاوز بود، ولی آن ها با فرستادن ایادی خودشان به اسم میانجی گری می خواستند ضمن در اشغال داشتن خاک کشور ما امتیاز بگیرند و روحیه ی مردم ما را خراب کنند، اما چون آن ها به شرایط ما جواب مثبتی ندادند ما می جنگیم تا حقوق مان را بگیریم و متجاوز را مجازات نماییم.»(۱)

۵۴۱

میرحسین موسوی نخست وزیر، در مصاحبه با خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره ی نتایج عملیات والفجر گفت:

«این حمله و پیروزی رزمندگان طبیعتاً نیروهایی را در داخل جنبش غیر متعهدها متوجه خواهد ساخت که تا چه اندازه سخن ما جدی است. سخنی که ملت ما می گوید نه دولت مردان، به همین دلیل اگر جنبش غیر متعهدها به معنای واقعی غیر متعهد است و طالب صلح و آرامش در منطقه است، باید موضع خود را صریح تر در مقابل توطئه های قدرت های بزرگ روشن کند و یک موضع صریح در کنار مظلومین و در مقابل ظالمین بگیرد.»

نخست وزیر همچنین ضمن ابراز اطمینان از آثار افشاگرانه و مثبت این حمله بر غیر متعهدها، به رفتار دولت فرانسه در حمایت از حکومت عراق اعتراض کرد و گفت:

«هم اکنون فرانسه تمام پل های پشت سر خود را در منطقه ویران کرده و در مقابل این جنایاتی که رژیم صدام انجام می دهد، فرانسه هم سهیم است و با توجه به سقوط حتمی صدام در منطقه، فرانسه که سرنوشت خود را با این رژیم پیوند زده است ضربه یی خردکننده خواهد خورد. ضربه یی که مقابل هر نوع رخنه ی آینده ی این کشور به منطقه را خواهد گرفت و زمینه ی از بین بردن تمام منافع فرانسه را ایجاد خواهد کرد و ما از این مسئله خوشحالیم.»(۲)

۱- مأخذ ۱۷، ص ۲.

۲- مأخذ ۱۷، ص ۲۲.

آقای علی اکبر ناطق نوری وزیر کشور و سرپرست کمیته های انقلاب اسلامی، در مراسم بزرگداشت شهدایی که در اقدامات تروریستی سازمان مجاهدین خلق به شهادت رسیده اند، کار این سازمان را تمام شده خواند. وی همچنین در این سخن رانی برای اولین بار به طور رسمی از دست گیری سران حزب توده و نورالدین کیانوری دبیرکل این حزب خبر داد. به گزارش روزنامه ی کیهان، وزیر کشور در مقایسه ی دهه ی فجر امسال با سال گذشته و عملکرد منافقین گفت: «سال گذشته منافقین با ایجاد رعب و وحشت که نهایتاً هدف جدایی مسئولین از مردم را دنبال می کرد، سعی در ترور مردم ساده ی حزب الله و متعهدمان کردند و حال آن که امسال ما با تلاش برادران سپاه، کمیته و نیروهای انتظامی این حرکت مذبوحانه ی منافقین را در سطح کشور بسیار ناچیز و در سطح تهران به صفر رسانده ایم.»

وزیر کشور در ادامه ی سخنان خود خبر دست گیری اعضای حزب توده را تأیید کرد و گفت: «نورالدین کیانوری و بسیاری دیگر از اعضا و سران حزب به اصطلاح توده به علت جاسوسی، جعل و اعمال خلاف بازداشت شدند.»(۱)

رادیو امریکا در این باره گفت:

«حجت الاسلام ناطق نوری وزیر کشور ایران، این گزارش را تأیید کرد که از جمله بازداشت شدگان، احسان طبری است که تئوریسین و فرضیه پرداز عمده ی حزب کمونیست ایران محسوب می شود. بنا به گفته ی مقامات جمهوری اسلامی، رهبران حزب توده به اتهام جاسوسی، جعل اسناد و فعالیت های غیر قانونی بازداشت شده اند.

دیپلمات های غربی بر این اعتقاد هستند که در پی تبلیغات خصمانه ی روزافزون میان ایران و شوروی، ماجرای بازداشت رهبران حزب توده ی ایران نمایان گر تیرگی بیش تر در روابط دو کشور تلقی می شود.»

رادیو امریکا می افزاید: «نورالدین کیانوری از آغاز، حمایت کامل خود را از سیاست های آیت الله خمینی اعلام داشته بود، ولی جناح محافظه کار رهبران مذهبی ایران همچنان با نفوذ کمونیست ها در کشور مبارزه می کردند. از سوی دیگر گزارش می شود

۱- مأخذ ۱۷، ص ۲.

که اتحاد جماهیر شوروی فروش تسلیحات را به عراق در جنگ با ایران از سر گرفته است. مقامات رژیم جمهوری اسلامی مسکو را متهم ساخته اند که موشک های دوربرد در اختیار عراق قرار داده اند.»(۱)

۵۴۳

دکتر علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه، در ادامه ی دیدار با مقامات کره ی شمالی، امروز در پیونگ یانگ پایتخت کره ی شمالی با معاون وزیر بازرگانی خارجی و جمعی از مسئولان وزارت خارجه ی کره به تفصیل در خصوص روابط دو کشور، اوضاع بین المللی، جنبش عدم تعهد و اجلاس سران در دهلی نو، گفت و گو کرد.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، دو طرف با تأکید بر لزوم گسترش روابط سیاسی و تجاری دوجانبه، درباره ی صدور نفت به کره و اجرای پروتکل های منعقد شده میان دو کشور به مذاکره پرداخته اند. افزایش هم کاری های صنعتی ایران و کره ی شمالی به ویژه در مورد احداث کارخانه های جدید ذوب سرب و روی و افزایش تولید ذغال سنگ برای صنایع فولاد ایران از موضوعات دیگری بود که در این دیدار مورد بحث قرار گرفت.

این خبرگزاری افزود:

«لازم به تذکر است که مواضع مشترک دو کشور در مورد هفتمین اجلاس عدم تعهد به ویژه طرح پیشنهادی حجت الاسلام خامنه ای ریاست جمهوری اسلامی ایران در ایجاد صندوق مشترک به منظور جلوگیری از تحمیل نظر استکبار جهانی در مجامع بین المللی نیز مطرح و مورد استقبال واقع گردید.

در این ملاقات، دکتر ولایتی حمایت ایران را از داوطلبی کره ی شمالی برای برگزاری هشتمین کنفرانس سران عدم تعهد در سال ۱۹۸۶ اعلام کرد، ضمناً حمایت دو کشور از حرکت های رهایی بخش و لزوم مقابله با تحریکات امپریالیسم و صهیونیسم در خاورمیانه، امریکای لاتین و خاور دور و برچیده شدن پایگاه های نظامی بیگانه از این کشورها مورد تأکید طرفین قرار گرفت.»(۲)

۵۴۴

حسین شیخ الاسلام معاون سیاسی وزارت امور خارجه که به یمن جنوبی سفر کرده است، در عدن پایتخت این کشور، با عبدالعزیز الوالی وزیر خارجه ی جمهوری دمکراتیک خلق یمن دیدار و گفت و گو کرد.

در این دیدار که قائم مقام وزیر خارجه ی یمن و سفیر جمهوری اسلامی ایران در عدن نیز حضور داشتند، در خصوص مسائل سیاسی منطقه و کنفرانس آینده ی سران

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۲۶، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۵، رادیو صدای امریکا،

۱۹/۱۱/۱۳۶۱، به نقل از رژیم جمهوری اسلامی.

۲- مأخذ ۱۹، ص ۴، به نقل از خبرگزاری جمهوری اسلامی.

کشورهای غیر متعهد و سایر مسائل مورد علاقه ی دو کشور بحث و گفت و گو شد.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، وزیر امور خارجه ی یمن در این دیدار بر لزوم تقویت جبهه ی پایداری و فعال تر کردن آن تأکید و مواضع کشورش را درباره ی مسائل مختلف جهانی تشریح کرده است.

همچنین دو طرف درباره ی مسئله ی فلسطین و نیز گسترش مبارزه علیه امریکا و صهیونیسم گفت و گو کردند. معاون سیاسی وزارت امور خارجه در این ملاقات مواضع جمهوری اسلامی ایران درباره ی جنگ تحمیلی عراق علیه ایران را تشریح کرد. وی همچنین دعوت نامه ی رسمی دکتر ولایتی از وزیر خارجه ی جمهوری دمکراتیک خلق یمن جهت بازدید از ایران را به وی تسلیم کرد.(۱)

خبرگزاری یوگسلاوی در گزارشی با عنوان "تهاجم دیپلماتیک ایران" تحرکات سیاسی اخیر ایران را مورد توجه قرار داده و آورده است:

«به دنبال انزوای نسبی و کوتاه مدت ایران در بین دیگر کشورهای جهان - مدت زمانی که نخست وزیر ایران از آن به عنوان تثبیت اوضاع داخلی یاد می کند - ایران هم اکنون مبادرت به یک تهاجم دیپلماتیک وسیع کرده است.

تهاجم دیپلماتیک ایران در این نقطه سه هدف فوری را دنبال می کند: معرفی انقلاب اسلامی و تقویت و تحکیم وحدت میان تمامی مسلمانان جهان، کسب اطمینان از حمایت سیاسی از ایران در جنگ با عراق و تعدیل و تطبیق مواضع با کشورهای مترقی جنبش عدم تعهد برای شرکت در هفتمین اجلاس غیر متعهدها در دهلی نو.»

خبرگزاری تاینوگ می افزاید: «دیدارهای جاری ولایتی وزیر خارجه ی ایران از جمهوری دمکراتیک مردمی کره و همچنین مذاکرات اخیر وی در دمشق و سفر جاری احمد عزیزی قائم مقام وزیر خارجه ی [ایران] به کوبا، الجزایر و لیبی، همه در رابطه با اهداف یادشده است. ۶ هیئت نیز تا کنون برای دیدار از ۱۴ کشور افریقایی و آسیایی تهران را ترک کرده اند.»(۲)

۵۴۵

به دنبال درخواست ایران از کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل برای رسیدگی به سرنوشت ۹۴۰۰ تن از ساکنان مناطق جنگی که پس از هجوم عراق و اشغال خاک ایران مفقود شده اند، کشورهای حامی عراق تلاش خود را برای مسکوت گذاشتن این درخواست آغاز کرده اند، ولی این تلاش ها با موانعی رو به رو است. یک مقام آگاه در وزارت امور خارجه در ژنو اعلام کرد: «در حال حاضر کمیسیون حقوق بشر در برابر یک مشکل بزرگ قرار گرفته است، زیرا چنانچه تسلیم فشارهای سیاسی امریکا و دیگر

۱- مأخذ ۱۷، ص ۳۱، به نقل از گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۲- مأخذ ۱۶، ص ۱۱، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، گزارشی از خبرگزاری یوگسلاوی از تهران.

حامیان صدام شده، درخواست ایران را رد کند و برخلاف اساس نامه ی کمیسیون عمل کند، این امر ضربه ی شدیدی به اعتبار این کمیسیون وارد می سازد.

عراق بلافاصله از این که از طرح مسئله ی مفقود شدن ۹۴۰۰ نفر در کمیسیون حقوق بشر، مطلع شد با رئیس گروه کار مربوطه تماس و به شدت وی را برای مخفی نگه داشتن قضیه تحت فشار قرار داده است.

رئیس گروه کار ضمن تماس (با نمایندگی ما) مراتب فوق را اعلام و اظهار داشت، حتی المقدور سعی دارد مسئله را به نحوی که نتیجه بخش باشد حل نماید، ولی از طرفی نظر دولت عراق نیز مطرح است.

از شواهد امر چنان برمی آید که کمیسیون به شدت در محظور قرار گرفته و سعی دارد به نحوی از مسئله فرار کند. به نظر می رسد در صورتی که بخواهند مسئله را لوث نمایند فرصت خوبی به دست می آید که جهت گیری سیاسی در کمیسیون افشا و محکوم گردد.»(۱)

۵۴۶

در پی انتشار اعلامیه ی مشترک سه کشور ایران، سوریه و لیبی، در تاریخ ۱۳ بهمن ۱۳۶۱ که در آن مواضع ایران در جنگ مورد تأیید قرار گرفته بود، امروز خبرگزاری آسوشیتدپرس به نقل از روزنامه ی کویتی الانباء، از واکنش کشورهای عضو شورای هم کاری خلیج فارس به این بیانیه خبر داده و آورده است: «کشورهای نفت خیز خلیج فارس از سفرای خود خواسته اند تا نگرانی عمیق خود را از بیانیه ی مشترک سوریه، لیبی، ایران که علیه عراق منتشر شده بود به دولت سوریه ابلاغ کنند.

روزنامه ی کویتی الانباء در این باره نوشت: چندی پیش سفرای عربستان، کویت، امارات، بحرین، قطر، عمان با عبدالحلیم خدام وزیر خارجه ی سوریه ملاقات کرده و این نارضایتی را به وی اطلاع دادند و بیانیه ی مشترک را خیانت به سنن اعراب و اتحادیه ی عرب توصیف کردند. کشورهای معترض اعضای شورای هم کاری خلیج فارس هستند. در همین حال عبدالعزیز حسین وزیر مشاور در امور کابینه ی کویت، اعلام کرد که صدام حسین پیامی در مورد بیانیه ی مشترک به شیخ جابر الاحمد حاکم کویت فرستاده است.»(۲)

۵۴۷

هم زمان با آغاز عملیات والفجر، سید محمدباقر حکیم سخن گوی مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق، مردم این کشور را به قیام علیه حکومت عراق و نظامیان آن کشور را به پیوستن به نیروهای ایرانی فراخواند و تأکید کرد که نیروهای ایرانی نیروهای آزادی بخش هستند و

۱- سند شماره ۲۱۳۷۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبرها و نظرها (اطلاعاتی، سیاسی، خارجی)، دفتر مطالعات و

پژوهش های وزارت امور خارجه، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۶.

۲- مأخذ ۱۶، ص ۱۰، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از آسوشیتدپرس از کویت، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱.

برای رهایی مردم عراق آمده اند.

وی خطاب به ارتشیان عراق اعلام کرد: صدام مایل است که شما علیه اسرائیل بسیج نشوید و اینک فرصت خوبی برای باطل کردن این برنامه ی صهیونیستی صدام در دست دارید و مردم نیز باید در این لحظات حساس مسئولیت سنگین خود را به عهده گرفته، بر تلاش خود بیفزایند و آخرین ضربه را به رژیم صدام وارد سازند تا از این طریق جمهوری اسلامی عراق را برقرار و راه آیت الله شهید صدر را تداوم بخشند.

حجت الاسلام حکیم آن گاه با اشاره به بازدیدش از جبهه های جنگ تحمیلی، ضمن ستودن روحیه ی بسیار عالی رزمندگان اسلام گفت: «سپاه قرآن اینک برای آزادسازی اراضی اسلامی آماده است که اقدام کند.» وی افزود: «از مجموعه دلایل موجود چنین برمی آید که مردم عراق مخالف رژیم صدام هستند و ما پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران به خاطر شوق بیش تر مردم برای استقرار حکومت اسلامی در عراق بیش از هفت هزار شهید و صد هزار زندانی داشته ایم و به همین دلیل نیز مبارزین مسلمان عراقی در جبهه های نبرد برای مبارزه با رژیم صدام حاضر می شوند و مردم عراق هم به خوبی می دانند که رزمندگان اسلام برای آزادی آن ها به خاک عراق وارد می شوند و ان شاءالله مردم مستضعف این کشور اسلامی به زودی از ورود نیروهای اسلام به خاک عراق استقبال خواهند کرد.»(۱)

G۶۴۴.jpg^

ضمیمه ی ۱ گزارش ۵۳۰ (گزارش راوی لشکر۸ نجف از عملیات این یگان)

راوی لشکر۸ نجف در گزارش عملیات این یگان، ماجرا را چنین شرح داده است:

«هنگامی [حدود ساعت ۵:۳۰ تا ۶ صبح] که نیروها به جاده ی آسفالت مرزی رسیدند، برادر محمدی فرمانده تیپ و برادر قدیری مسئول محور از احمد کاظمی فرمانده سپاه هفتم و فرمانده لشکر۸ نجف در مورد وضعیت یگان های چپ و راست خود سؤال کردند، ولی برادر احمد جواب مشخصی نداد و در بررسی ها مشخص شد که یگان های چپ و راست این تیپ موفق عمل نکرده اند و جناحین تأمین نیست. این نیروها تا ساعت ۷ صبح در کنار جاده ی آسفالت [مرزی] مستقر بودند و فرمانده تیپ برای دفع پاتک های احتمالی دشمن درخواست کمک نیرو کرد، ولی علی رغم جواب مساعد احمد کاظمی، ارسال کمک مقدور نشد.

ساعت ۷:۳۰، برادر شرویی فرمانده گردان ثارالله اعلام می کند که از طرف دشمن در حال تهدید شدن هستیم و به نظر می رسد دشمن قصد دور زدن و محاصره ی ما را دارد و فرمانده تیپ نیز دستور عقب نشینی صادر می کند.

متأسفانه این اقدام قدری دیر انجام شد، در حدی که تانک های عراقی به نیروهای ما نزدیک شده بودند و به سمت این نیروها شلیک کردند که تعدادی از آن ها شهید و مجروح شدند و چند نفر نیز از

۱- روزنامه ی جمهوری اسـلامی، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳، به نقـل از قرارگـاه خـاتم الانبیا(ص) به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی.

جمله برادر قدیری مسئول محور و حدود ۶۰ تا ۷۰ نفر در آن جا مفقود شدند.

در این شرایط مهندسی لشکر حدود ۲۰۰ متر جلوتر از کانال دوم غرب مرز، یک خاکریز به طول ۲۰۰

متر احداث نمود و نیروها خود را به پشت خاکریز رسانده و در آن جا به دفاع پرداختند و یک تانک، ۲ دستگاه تفنگ ۱۰۶ و چند نفربر و چند قبضه خمپاره به خط برده شد و این نیروها تا ساعت ۱۲ ظهر در آن جا مقاومت سلحشورانه یی کردند.

ساعت ۱۲، هم زمان با پخش غذا بین نیروها، عراق با بهره برداری از تعداد قابل توجهی تانک و اجرای آتش پرحجم، پاتک بسیار سنگینی را علیه این نیروها آغاز کرد که به دلیل محدود بودن طول خاکریز و تراکم بالای آتش توپ خانه، ادوات و تانک های دشمن، در همان لحظات اولیه تانک و یکی از قبضه های [تفنگ] ۱۰۶ در خط منهدم شد و نیروهای پشت خاکریز نیز مقاومت سرسختانه یی انجام دادند و تعداد کمی از آن ها موفق شدند تا پشت جاده ی شنی مرز عقب بیایند، ولی تعدادی از شهدا و مجروحین در منطقه باقی ماندند.»(۱)

ضمیمه ی ۲ گزارش ۵۳۰

از عوامل مهم ناکامی نیروها در دست یابی به هدف های عملیات در شب اول می توان این موارد را برشمرد:

· موانع متعدد و پیچیده که در برخی محورها بالغ بر ۱۸ ردیف می شد و به گفته ی فرماندهان در طول جنگ، تا آن زمان، بی سابقه بود. درگیری نیروها با موانع در عمل موجب شد تا نیروها نتوانند قبل از آغاز روشنی هوا پیشروی مورد انتظار را داشته باشند. در واقع به دلیل وجود استحکامات و موانع فراوان نیروها پس از عبور از کمین های اولیه ی دشمن تا نیمه شب درگیر عبور از موانع بودند. برای مثال در یک مورد نیروهای تیپ عمار (از لشکر حضرت رسول(ص)) بیش از دو ساعت پشت یک میدان مین بین کانال اول و دوم معطل ماندند. فراوانی موانع در چند مورد نیز موجب از دست رفتن زمان شد و علاوه بر این مسیر عبور نیروها را به کلی سد کرد، در حدی که آن ها مجبور به استفاده از معابر یگان های هم جوار شدند.

· تاریکی مطلق هوا نیز در کیفیت کار نیروها در عبور از موانع، پاک سازی سنگرهای دشمن، پیدا کردن مسیر و معابر تأثیر عمده یی داشت، از جمله در یک مورد نیروهای تیپ امام حسن(ع) حدود یک ساعت از وقت حساس خود را در جست و جوی پل دشمن روی کانال اول، از دست داد. بنابراین، مسائلی مانند گم کردن مسیر؛ تشخیص ندادن موانع و عوارض؛ برخورد خودروها؛ زرهی و وسایل موتوری با یک دیگر در معابر؛ افتادن در کانال ها؛ رفتن روی مین؛ کامل نشدن پاک سازی ها و پنهان شدن نیروهای پراکنده ی دشمن در سنگرها هم مزید بر علت شده بود.

· محدود بودن تعداد و عرض معابر و جاده های عقبه موجب درهم تنیده شدن و انبوهی نیروها و ترافیک بسیار شدید خوردها در این نقاط و در نتیجه بالا رفتن تعداد تصادفات شده بود. افزون بر این، حجم آتش دشمن نیز تلفات و ضایعات یگان های خودی را افزایش می داد.

علاوه بر موارد یادشده، پاره یی تدابیر دشمن در مواجهه با نیروهای خودی که با بهره گیری از تجارب عملیات های گذشته صورت پذیرفت، مشکلات را تشدید کرد. در بخشی از گزارش شنود قرارگاه خاتم(ص) در بررسی عملیات در شب اول آمده است:

«دشمن در عملیات والفجر به نکات زیر توجه داشت:

• در ساعت اولیه ی درگیری به نیروهای زرهی خود دستور عقب نشینی داد و پس از مشخص شدن فلش حمله ی نیروهای ایرانی، با آرایش دادن به تانک های خود از ساعت ۶ صبح پاتک های خود را آغاز کرد.

• با درک درست از نحوه ی عمل زرهی ایران به نیروهای زرهی خود گفته بود که از تانک های ایرانی نترسید چون آن ها نمی توانند خوب مانور کنند.

۱- سند شماره ۱۰۰/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راویان عملیات لشکر ۸ نجف در عملیات والفجر مقدماتی (دیانی و سهرابی)، صص ۶۹ - ۶۷.

• عقبه های خود را از دست رس ما دور نگه داشته است.

• به جای احداث خاکریز (که بعداً ما از آن به عنوان پدافند استفاده خواهیم کرد) بیش تر از کانال استفاده کرده بود، زیرا تجربه به او ثابت کرده که بهترین مواضع پدافندی برای ما خاکریز است.

• تجارب ضد پیاده ی خود را از طریق ایجاد موانع عمیق و گسترده؛ استقرار تیربارهای زیاد در مواضع اولیه و استقرار و به کارگیری نیروهای تأمین و کمین در جلوتر از خط اصلی بالا برده است.

ضمناً مواردی مانند ضعف در هماهنگی بین یگان های هم جوار در حین پیشروی که موجب تفاوت در سرعت پیشروی یگان ها از یک دیگر و در نتیجه، خالی ماندن جناحین یگان ها می شد؛ عدم استفاده ی صحیح از زرهی؛ نبود طرح مانور مشخص زرهی که شاید ناشی از کمی تجربه در بهره برداری از زرهی به ویژه در شب می شد؛ کشف صحبت کردن در بی سیم خصوصاً پس از برخورد با مشکل تشدید می شد و در عمل باعث بهره برداری دشمن در شناخت محور هجوم و وضعیت نیروهای ایرانی می شد و... مجموعاً در عدم موفقیت نیروها در شب اول تأثیر گذار بود.»((۱))

۱- مأخذ ۱، بخش دوم، صص ۷۱ - ۶۵؛ و - سند شماره ۱۸۳۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد شنود اطلاعات عملیات، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، صص ۲، ۳ و ۶.

روزشمار جنگ سه شنبه ۱۹ بهمن ۱۳۶۱ ۲۴ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۸ فوریه ۱۹۸۳

۵۴۸

پس از این که تصویب شد ادامه ی عملیات والفجر مقدماتی با یک شب تأخیر انجام شود، تدابیر و تلاش فرماندهان بر تکمیل خاکریزهای ناقص احداث شده در روز اول عملیات و الحاق یگان های پدافند کننده در این منطقه متمرکز شد که این اقدامات از ساعت ۳:۳۰ بامداد امروز با به کارگیری ترکیبی از دستگاه های مهندسی و نیروهای رزمی آغاز شد.

حضور نیروهای دشمن در شرق کانال دوم (غرب مرز) و فشاری که به ویژه در محدوده ی محورهای "تپه دوقلو"، "خال" و "چومو" در جناح راست عملیات و مقابل تیپ های جواد الائمه، دو لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) وارد می آوردند احداث خاکریز را با مشکل مواجه کرده بود.

حجم آتش دشمن برای جلوگیری از فعالیت دستگاه های مهندسی بسیار زیاد بود و تلفاتی نیز در پی داشت. تلفات عراق نیز در این فعل و انفعالات چشمگیر بود. علاوه بر آتش پرحجم دشمن، هجوم نیروهای دشمن نیز در حدی بود که تپه ی دوقلو چند بار بین نیروهای خودی و دشمن دست به دست شد.

تلاش نیروهای خودی تا ظهر به نتیجه رسید و یگان ها توانستند خاکریزهای احداثی در حد فاصل پاسگاه رشیده در شمال و صفریه در جنوب را دوجداره کنند و الحاق بین همه ی یگان ها برقرار شد.

از سوی دیگر، با وجود تصمیم روز قبل فرماندهان سپاه و ارتش در مورد عملیات در امشب، دلایل گوناگونی از جمله هشیاری دشمن؛ برهم خوردن وضعیت منطقه؛ تأخیر در کامل شدن خاکریز خطوط پدافندی و مهم تر از همه ضرورت یافتن معابر مناسب برای عملیات، انجام مشورت هایی را ضرورت بخشید.

به همین منظور، جلسه یی ساعت ۱۶:۱۵ بعد از ظهر امروز، با حضور محسن رضایی، علی شمخانی، رحیم صفوی، سرهنگ صیاد شیرازی (فرمانده نیروی زمینی ارتش)،

غلامعلی رشید، سرهنگ حسنی سعدی (جانشین فرماندهی نیروی زمینی ارتش)، احمد غلامپور (معاون قرارگاه کربلا)، سرهنگ محمدزاده، عزیز جعفری (فرمانده قرارگاه نجف)، سرهنگ دژکام، محمدابراهیم همت، سرهنگ لطفی، حسین خرازی (فرمانده سپاه سوم صاحب الزمان(عج)) و احمد کاظمی (فرمانده سپاه هفتم و لشکر۸ نجف) در محل قرارگاه کربلا تشکیل شد. حاضران ابتدا گزارشی از آخرین وضعیت منطقه و تحرکات دشمن ارائه دادند و سپس درباره ی چگونگی ادامه ی عملیات با هدف تصرف اهداف مرحله ی اول عملیات بحث کردند.

فرماندهان یگان ها اعلام کردند برای اجرای عملیات به معابر جدید نیاز دارند. در ادامه ی جلسه، فرماندهان ارشد حاضر در جلسه، در نشست جداگانه یی با موضوع "بررسی وضعیت معابر قابل استفاده برای عملیات" مشورت ها را ادامه دادند.

این فرماندهان در مورد ضرورت یافتن معابر برای دست یابی به اهداف اتفاق نظر داشتند.

سرهنگ حسنی سعدی در این باره گفت: «اگر امکان برای بازکردن معابر وجود دارد باید این کار بشود، حتی می شود به خاطر باز کردن معبر امشب عمل نکنیم.»

غلامعلی رشید نیز با اشاره به کم عرض بودن خط پدافندی و تجمع نیروهای خودی و تأثیر حجم آتش عراق بر افزایش تلفات نیروها و همچنین مشکل معبر برای عملیات گفت: «نیروهای در خط و نیروهای جدیدی که باید در عملیات شرکت کنند، در خطر قرار خواهند گرفت. کل خطی که یگان ها مستقر هستند، ۵ کیلومتر است. علاوه بر عرض کم خط، تنها یک معبر منحصر به فرد وجود دارد. امشب هم می خواهیم از یک معبر، ۴ لشکر وارد کنیم که روی معبر هم با هم دعوا دارند. بنابراین، باز کردن معبر باید یک شب قبل از عملیات انجام شود.»

وی همچنین با تأکید بر این که نیروهای خط شکن فقط در حد ۳

کیلومتر می توانند نفوذ کنند و دشمن خط دوم خود را پشت جاده ی آسفالت سامان داده است، هدف از ادامه ی عملیات را تصرف اهداف مرحله ی اول عملیات والفجر مقدماتی (رسیدن به کانال کشاورزی در عمق ۱۰ کیلومتری مرز) عنوان کرد و گفت: «ما مشکل این سرپل را باید با قدرت حل کنیم.»

فرماندهان در بررسی های خود از وضعیت منطقه ی عملیات، به این نتیجه رسیدند که فقط، معبر لشکر۸ نجف قابل استفاده است، بنابراین یگان های قرارگاه کربلا باید از این معبر با عرض ۳

متر عبور کنند.

عبور ۴ لشکر از یک معبر که آن هم نیاز به مرمت داشت، آنان را متقاعد کرد که یافتن (بازکردن) معبرهای جدید امری ضروری و اجتناب ناپذیر است. از سوی دیگر، آماده کردن و توجیه نیروها به یک شب زمان نیاز دارد و به همین دلیل بر یک شب تعویق اصرار می ورزیدند.

در ادامه، پس از جمع بندی مطالب مطرح شده در جلسه، حاضران موافقت خود را با نظر فرماندهان در خصوص به تأخیر انداختن عملیات برای یک شب دیگر به منظور یافتن معبر جدید اعلام کردند.

پس از ارائه ی گزارش برادر رشید، بنا به دستور فرماندهی، همه ی حاضران از جلسه خارج شدند و "فرمانده کل سپاه پاسداران" و "فرمانده نیروی زمینی ارتش" آخرین مشورت ها را با یک دیگر انجام دادند(۱) (ضمیمه ی ۱) و دقایقی بعد با حضور مجدد همه ی فرماندهان سپاه و ارتش، جلسه ادامه یافت. در شروع مجدد جلسه، پس از قرائت سوره ی والعصر، سرهنگ صیاد شیرازی تصمیم قرارگاه خاتم الانبیا(ص) را به طور شفاهی و به این شرح به فرماندهان قرارگاه اعلام کرد:

«ماده ی ۱: انجام یک تک محدود با حداکثر ۲ گردان از معبر قرارگاه نجف با هدف درگیر نگاه داشتن دشمن.

ماده ی ۲: بازکردن معبرهای مورد نیاز و ادامه ی عملیات ظرف همین امشب.

ماده ی ۳: جا به جا کردن (نیروهای) یگان های تک ور به جایی که از خطر (آتش دشمن) محفوظ باشند.

ضمناً عملیاتی که قرار بود امشب انجام شود، ساعت ۱۸ فردا انجام خواهد شد.

پس از مشخص شدن شیوه ی اقدام در ادامه ی عملیات و در دستور قرار گرفتن؛ یافتن و بازکردن معبر به وسیله ی هر یگان برای عملیات شب بعد، تعدادی از حاضران محدودیت ها و امکانات شان را برای بازکردن معابر بیان کردند. از جمله یکی از نیروهای سپاه۷ حدید(۲) گفت: «ما برای بازکردن معبر باید بجنگیم و دشمن را از خط دور کنیم و بعد معبر باز کنیم، زیرا فاصله ی خاکریزهای ما در بعضی جاها تا میادن مین، ۴

کیلومتر است و عمق میادین (مین) به ۵۰۰

متر می رسد.»

در پایان، غلامعلی رشید با تأکید بر ضرورت بازکردن میدان اعلام کرد: «امشب هر طور شده [باید] معبر باز کنیم.»

وی همچنین هشدار داد: «در غیر این صورت، فردا شب [باید] با آتش و تلفات زیاد، بدون معبر به دشمن بزنیم.»

با ابلاغ تصمیم قرارگاه خاتم الانبیا(ص) به یگان ها، نیروهای اطلاعات یگان ها به شناسایی مناطق مقابل خود اقدام کردند و به راه کارهایی دست یافتند. بدین ترتیب، تیپ امام حسن(ع) یکی از معابر (دست راست) خود را (تا کانال دوم) آماده ی عملیات کرد؛

۱- ضمیمه ی ۱.

۲- این تعبیر مربوط به راوی قرارگاه خاتم است که در گزارش وی آمده است.

لشکر نجف معبر خود را به عرض ۲۰ متر تعریض کرد و تا عمق ۲۰۰ تا ۳۰۰ متر گسترش داد و نیروهای لشکر۱۷ علی بن ابی طالب(ع) معبری را در جنوب رشیده (با فاصله ی ۷۰۰ متری معبر لشکر نجف) شناسایی و برای عملیات آماده کردند. لشکر حضرت رسول(ص) نیز روی معبر چپ خود (شمال رشیده) کار کرد و با پاک سازی تعدادی از مین ها، معبر آماده ی عملیات شد. لشکر ولی عصر(عج) که تازه وارد منطقه شده بود، نتوانست معبری باز کند. بنابراین، مقرر شد از معبر لشکر نجف استفاده کند.

در ادامه ی جلسات امروز با توجه به طولانی شدن مباحث مربوط به مانور عملیات و بروز مشکلاتی از جمله لو رفتن برخی معابر و از سوی دیگر هشیار شدن دشمن در خصوص محور هجوم نیروهای ایرانی و عمق منطقه ی عملیات، برای موفقیت عملیات در مرحله ی دوم و تضمین رسیدن به پل غزیله، چند راه حل از جمله "استفاده از زرهی و مکانیزه"؛ "استفاده از حدود ۲۰۰ موتورسیکلت سوار برای رسیدن سریع نیروهای زبده در عمق منطقه (غزیله) و "هلی برن" نیرو به محدوده ی پل غزیله مد نظر قرار گرفت و بار دیگر بر آن ها تأکید شد و از جمله ی این تدابیر، استفاده از هور العظیم بود که راه کاری برای دور زدن نیروهای دشمن در محور چزابه محسوب می شد.

در این مباحث، استفاده از "هورالعظیم" برای عبور دادن تعداد محدودی نیرو و رساندن آنان بدون درگیر شدن با خطوط دفاعی عراق به عمق دشمن در حلفائیه (در محور جاده ی چزابه)، به مرور در مجموعه تدابیر فرماندهان جایگاه جدی تری پیدا کرد.

بر این اساس، با توجه به این که شناسایی هایی نیز در هور انجام شده بود، در آخرین جلسه ی روز جاری که با حضور محسن رضایی، رحیم صفوی، غلامعلی رشید، علی شمخانی، عزیز جعفری، علی هاشمی (فرمانده سپاه سوسنگرد)، فریدون مرتضایی (فرمانده سپاه خوزستان)، کیانی (فرمانده لشکر قدس) و حمید رمضانی (مسئول اطلاعات منطقه ی هورالعظیم) تشکیل و تا ساعت ۱ بامداد طول کشید، "حرکت از هورالعظیم برای تضمین رسیدن به غزیله و حلفائیه" در محل قرارگاه خاتم الانبیا(ص) بار دیگر بررسی شد.

در این جلسه، فرمانده کل سپاه پاسداران با ترجیح مانور "دور زدن یگان های دشمن" در مقایسه با "تک جبهه یی"، موفقیت در عملیات فتح المبین را در محورهای "عین خوش"، "رقابیه" و "علی گر زد" متأثر از دور زدن دشمن دانست و بر این اساس، بر استفاده از هور برای دور زدن نیروهای عراقی در محور چزابه تأکید کرد و گفت: «ما یک عامل می خواهیم که تک اصلی را تضمین کند و آن هور[العظیم] و هلی برن [است] و اگر نیرو را از هور وارد کنیم، نیروهای [دشمن] در چزابه را دور زده ایم، ضمن این که از این حوضچه [هور] تا زیر پل غزیله ۴۵ دقیقه راه است.»

غلامعلی رشید نیز استفاده از هور را یک امتیاز در تهاجم به نیروهای عراقی دانست

و گفت: «در طول مرز، دشمن به شکل یک خط مستقیم جلو ما ایستاده و بارها گفتم که هور تنها جناحی است که [عراق] به ما داده است و اکثر جاهایی که موفق بودیم، جایی بوده که دشمن به ما جناح داده بود.» در ادامه ی این مباحث، در نهایت مقرر شد پس از گرفتن "جاپا" در عملیات شب اول و آزاد شدن جاده ی چزابه در ادامه، تعدادی از نیروهای خودی با استفاده از قایق از طریق هورالعظیم وارد شوند و حد فاصل جاده ی آسفالت چزابه تا پاسگاه وهب را تصرف کنند تا زمینه برای ادامه ی حرکت سایر نیروهای خودی و رسیدن به غزیله فراهم شود.(۱)

۵۴۹

حملات توپ خانه یی عراق به آبادان امروز شدت یافت و در برخورد پی در پی گلوله های خمپاره به این شهر، ۶ تن از مردم شهید و ۷ نفر زخمی شدند. همچنین ۳ منزل مسکونی و ۳ مغازه ویران شد.(۲)

در این روز، ۳ تن از نیروهای عراقی که از اهالی بغداد بودند، از مرز مریوان وارد ایران شدند و خود را تسلیم کردند.(۳)

۵۵۰

روابط کویت و عراق به دنبال درخواست عراق از کویت برای واگذاری کامل بوبیان به این کشور متشنج شد. این اقدام مخالفت برخی محافل سیاسی کویت را به دنبال داشته که به ادعای برخی خبرگزاری ها، در ادامه با واگذاری بخشی از این منطقه به عراق، تنش ها به گونه یی فروکش کرده است، اما امروز خبرگزاری جمهوری اسلامی خبری را منتشر کرد که حاکی از ادامه ی این تنش در روابط دو کشور است. به گزارش این خبرگزاری:

«هفته ی گذشته تحولات و نقل و انتقالات وسیعی در مرز عراق و کویت صورت گرفته است. بنا به گزارش منابع موثق، در طول هفته ی گذشته، ارتش کویت یک نیروی ۵ هزار نفری هم راه با تانک و موشک و کلیه ی وسایل نظامی در منطقه ی ام القصر در مرز عراق و کویت مستقر کرده است.

این منابع همچنین از ورود نیروهای عراقی به جزیره ی بوبیان نیز گزارش داده اند، هرچند (دقیقاً مشخص نیست که این اقدام عراق با موافقت کامل کویت صورت گرفته باشد، لیکن منابع موثق فوق الذکر، دربار سعودی را عامل اصلی این ماجرا می دانند.

از سوی دیگر، یکی از افراد نظامی ارتش کویت امروز گفت: "به دنبال آماده باش یک هفته یی نیروهای نظامی کویت، شب گذشته، سرتیپ عبدالله الفراج غانم فرمانده کل نیروهای مسلح کویت، طی سخنانی در پادگان نظامی این کشور خطاب به نیروهای

۱- سند شماره ۷۹/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راویان قرارگاه مرکزی خاتم الانبیا(ص) در عملیات والفجر

مقدماتی (تقی رضوانی و داود رنجبر)، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، صص ۵۶ - ۵۴؛ و - سند شماره ۱۶۱/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (داود رنجبر)، ۹/۱۱/۱۳۶۱ تا ۱۷/۱۱/۱۳۶۱، صص ۱۱۴ و ۱۱۵؛ و - سند شماره ۱۶۲/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (داود رنجبر)، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱ تا ۶/۱/۱۳۶۲، صص ۹۸ - ۷۵ و ۶۰.

۲- سند شماره ۵۵۰۹۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۶.

۳- سند شماره ۶۷۰۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۵۵۱۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از مرکز فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

ارتش این کشور گفت [که] در صورت ورود نیروهای عراق به مرز کویت با آن ها

مقابله کرده و بر روی آنان آتش می گشاییم. وی همچنین لزوم آمادگی استعدادهای نیروهای نظامی کویت را برای هرگونه تجاوز احتمالی نظامی در مرزهای زمینی این کشور مورد تأکید قرارداده است."»(۱)

۵۵۱

نیروهای حزب دمکرات کردستان در یک عملیات کمین در سه راهی سنندج - دیواندره - بیجار (شمال شرق سنندج) بر سر راه یک گروه مشترک گشتی کمین زدند که در طول آن، ۱۳ نفر از نیروهای خودی شهید و ۷ نفر زخمی شدند. در این حادثه تعدادی اسلحه نیز به دست مهاجمان افتاد.(۲)

همچنین، در حوالی پاسگاه جعفرآباد مهاباد و پایگاه شهید زندی فر، ۲ تن از نیروهای خودی با مینی که نیروهای مسلح غیر قانونی کار گذاشته بودند، برخورد کردند و زخمی شدند.(۳)

۵۵۲

در اقدامات نیروهای وابسته به حزب دمکرات و گروه های مسلح غیر قانونی در مناطق کردنشین، ۲ نفر زخمی و چند تن گروگان گرفته شدند. در عملیات کمین نیروهای سپاه نیز یک نفر از این افراد کشته و یک تن دست گیر شد. در سقز و سنندج نیز ۲ تن از این افراد تسلیم نیروهای سپاه شدند.

در روستای دولاب در جنوب غربی سنندج، نیروهای حزب دمکرات به دلیل هم کاری یکی از اهالی این روستا با نیروهای سپاه، ۷ تن از افراد این روستا را به گروگان گرفتند.(۴)

در شهر سنندج نیز نیروهای مسلح غیر قانونی که در حوالی تپه ی بهارمست مستقر شده بودند، در ساعت ۲۱:۳۰، به سمت یک گروه گشتی نیروهای شهربانی در میدان نبوت تیراندازی کردند که این اقدام به زخمی شدن ۲ تن از نیروهای شهربانی انجامید.(۵)

در مهاباد نیز نیروهای سپاه در یک عملیات کمین شهری، چند تن از افراد نیروهای مسلح غیر قانونی را محاصره کردند که با تیراندازی این افراد به سوی نیروهای سپاه و پاسخ متقابل آنان، یک تن از افراد مسلح غیر قانونی کشته و یک تن نیز دست گیر شد. نیروهای سپاه ۲ قبضه اسلحه و مقداری تجهیزات نظامی نیز از آنان به دست آوردند(۶)

در سقز و سنندج، ۲ تن از افراد وابسته به گروه های مسلح غیر قانونی با تحویل ۲ قبضه اسلحه، خود را به نیروهای خودی معرفی و درخواست امان نامه کردند. یکی از این افراد با گروه کومه له هم کاری داشت.(۷)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۲۶، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، به گزارش منابع موثق.

۲- سند شماره ۳۵۳۳۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳؛ و - سند شماره ۶۷۰۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۳، بخش دوم؛ و - سند شماره ۸۸۲۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی بولتن هفتگی، دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (مرکز فرماندهی)، شماره ۱۷، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱۷، سنندج.

۳- مأخذ ۲، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۵۳۳۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۳۵۳۳۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳؛ و - سند شماره ۲۳۲۱۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اخبار مناطق کردنشین، از دفتر نخست وزیری، شماره ۸۳، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۴- سند شماره ۳۴۶۸۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرماندهی ناحیه ۴ (رکن۲)، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۳۴۴۸۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار محترم استان کردستان، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۲۷، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۵، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱، گزارشی از مهاباد.

۷- سند شماره ۳۴۱۰۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به مقام استانداری کردستان، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۳، بخش دوم.

۵۵۳

نیروهای سپاه رامسر ۲ تن از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق را دست گیر کردند. از این افراد ۲ قبضه اسلحه؛ ۵۰۰ تیر فشنگ و مقداری اسناد درون گروهی به دست آمد.(۱)

در شهرستان خواف نیز تعدادی از فعالان این سازمان دست گیر شدند. عامل ترور بخشدار خواف و یکی از عوامل حمله به خودرو بانک استان در میان دست گیرشدگان هستند.(۲)

۵۵۴

هواداران و پشتیبانان سازمان مجاهدین خلق به مناسبت اولین سال گرد کشته شدن موسی خیابانی نفر دوم این سازمان، در لندن، واشنگتن و بن تظاهرات کردند.

در تظاهرات شهر بن که با حمله به سفارت ایران پایان یافت، اعضا و هواداران سازمان با حمایت اعضای عفو بین الملل، نمایشگاه برپاشده در سفارت جمهوری اسلامی ایران را به آتش کشیدند. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی: «اعضای سازمان عفو بین المللی شاخه ی آلمان، در تظاهرات گروهک های ضد انقلاب مانند منافقین در مقابل سفارت ایران در بن شرکت کردند. جالب توجه است که نمایندگان عفو بین المللی نیز شعارهای منافقین مانند "سرنگون باد جمهوری اسلامی ایران" را تکرار می کردند و اعضای آن حتی پلاکاردهایی با نوشته های فارسی را حمل می کردند. تظاهرکنندگان کتاب ها و بروشورهای اطلاعاتی سفارت جمهوری اسلامی ایران را که در مقابل سفارت قرار داشت به آتش کشیدند. پلیس نیز که در دو طرف خیابان حضور داشت، هنگامی وارد عمل شد که از سوختن کتاب ها آتش بزرگی برپا شده بود.»(۳)

رادیو امریکا نیز با استناد به گفته های هواداران این سازمان اخبار خود را این گونه تکمیل کرد و ارائه داد:

«مخالفان رژیم ایران امروز در واشنگتن تظاهراتی برپا داشتند. انجمن دانشجویان مسلمان ایرانی که هوادار سازمان چپ گرای مجاهدین خلق است، می گوید: "تظاهرات دیگری در لوس آنجلس، پاریس، رم و بن و لندن برپا گردیده است."

سخن گوی تظاهرات واشنگتن گفت: "۳۰۰ نفر در اجتماعات امروز شرکت کرده اند. پلیس واشنگتن گفت: "پروانه ی انجام تظاهرات برای شرکت تعداد ۱۵۰ نفر صادر گردید و به گفته ی پلیس، حادثه یی ضمن انجام تظاهرات رخ نداد."»(۴)

بی بی سی نیز با اعلام شرکت ۳۵۰ نفر در تظاهرات لندن به هواداری از سازمان مجاهدین خلق، مناسبت آن را کشته شدن موسی خیابانی در درگیری های سال پیش با پاسداران اعلام کرد.(۵)

۱- . سند شماره ۵۵۱۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۳ (فرماندهی) به ستاد مرکزی (فرماندهی)، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳، رامسر؛ و - سند شماره ۰۸۹۳۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبرنامه، ارتباطات روابط

عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۴۰، ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳، گزارشی از ستاد منطقه۳ سپاه پاسداران.

۲- مأخذ ۵، بخش چهارم، ص ۷، خواف؛ و - سند شماره ۵۵۲۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار هفتگی، از ستاد منطقه۴ (فرماندهی) به ستاد مرکزی (فرماندهی)، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۳، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۹، بن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱.

۴- مأخذ ۴، ص ۱۴، رادیو صدای امریکا، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، به نقل از انجمن مسلمان ایرانی به نقل از پلیس واشنگتن.

۵- مأخذ ۴، ص ۱۴، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از رادیو بی بی سی.

طبق اطلاعـات درج شـده در یـک بولتن داخلی سـپاه، تا کنون حـدود ۴۰ نفر از اعضـای اصـلی حزب توده از جمله نورالـدین کیانوری دبیرکل این حزب در ارتباط با جاسوسی برای شوروی دست گیر و به مقامات ذی صلاح تحویل داده شده اند.(۱)

مفسر رادیو بی بی سی درباره ی دست گیری اعضای حزب توده به وابستگی این حزب به شوروی و سیاست خارجی استقلال طلبانه ی ایران اشـاره کرد و بـا اغراق گویی دربـاره ی نقش این حزب در حـذف یا کناره گیری افراد یا جریاناتی که در سال های گذشـته انقلاب را هم راهی نکرده اند، گفت: «طبق گزارش های روزنامه های چاپ تهران، حزب توده به جرم جاسوسی برای شـوروی متهـم شــده اسـت. طی چهـار سـالی کـه از پیروزی انقلـاب ایران می گـذرد، رابطـه ی حزب تـوده ی ایران که کمـونیست و طرف دار سرسـخت شـوروی است، بـا رهـبران کشـور متغیر بـوده است. حزب توده بنـا به مصالـح خود از جنـاح رادیکـال روحـانیون و حزب پرقـدرت جمهوری اسـلامی جـانب داری می کرد و هـدف مشترک همه ی آن ها خارج ساختن لیبرال ها و ملّیون از صـحنه ی سیاست کشور و همچنین به اجرا درآوردن برنامه های رادیکال برای تقسیم ثروت و دارایی دو کشور بوده. حزب توده به اولین هدف خود دست یافت: ابتدا دولت موقت مهدی بازرگان اجباراً استعفا داد و سپس ابوالحسن بنی صـدر و یارانش نیز از کار بر کنار گشـتند. گفته می شود که در جریان این گونه مبارزات گروه های مختلف برای کسب قدرت در ایران، حزب توده موفق شده است اعضای خود را وارد برخی وزارت خانه ها و مؤسسات دولتی ایران نماید، اما علی رغم آن که حزب توده همواره از حمـایت برخی از شخصـیت هـای منتقـد کشور برخوردار بوده، همواره در موقعیت تا حـدی دشوار و به صورت نیمه مخفی مشغول فعالیت بوده است. مشکل اصلی حزب توده وابستگی آشکار آن به شوروی است و این امر همواره در راه جلب حمـایت مردم ایران به حزب توده مـانع ایجـاد خواهـد کرد، اما تحت شـرایطی که سـربازان شوروی با چریک های مسـلمان کشور همسایه ی ایران [یعنی] افغانسـتان درگیر نبرد هسـتند، جلب حمایت مردم ایران کاری تقریباً محال بوده است. از طرف دیگر، هیچ نشانه یی در دست نیست حاکی از آن که دولت ایران حضور نیروهای شوروی در افغانستان را پذیرفته باشد. در واقع، مقامات ایران به آقای دیه گو کور دوور فرسـتاده ی ویژه ی سازمان ملل گفته اند که ایران به هیچ وجه قصد ندارد مسـتقیم و یا غیر مسـتقیم با دولت افغانسـتان وارد مذاکره شود. در عین حال، مقامات ایران تصـمیم سال گذشـته ی دولت شوروی در مورد ارسال اسلحه به عراق را بارها به شدت محکوم کرده اند: در ماه دسامبر، عده یی از تظاهرکنندگان در مقابل سفارت شوروی در تهران راه پیمایی کردند و ماه گذشته نیز خبرنگار خبرگزاری

۱- سند شماره ۰۸۷۶۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران مرکز فرماندهی به مسئول دفتر فرماندهی برادر شهرابی، شماره ۱۶، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۴.

تـاس از تهران اخراج شـد. علاوه بر آن، سـال گذشـته انتشار روزنامه ی حزب توده ی ایران موسوم به روزنامه ی مردم ممنوع اعلام شد و انتشار نشریه ی پرسش، پاسخ که نظرات نورالدین کیانوری را منعکس می کرد نیز متوقف گشت.»(۱)

۵۵۶

در سال گرد بیعت کارکنان نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی(۲) با امام خمینی، امروز فرماندهان و جمعی از نیروهای این ارگان با امام دیدار کردند و امام در جمع آنان سخن رانی کرد.

مهم ترین محورهای سخنان امام در این دیدار عبارت بود از:

تشکر از حاضـران که بـا اقـدامات فـداکارانه شـان در زمـان حکومت سابق سدشـکنی کردنـد؛ برشـمردن نعمت های الهی در پیروزی انقلاب اسـلامی؛ وحـدت مردم در براندازی حکومت پهلوی؛ عمل به تکلیف؛ نوید یاری خدا؛ دعوت کشورها و ملت هـای اسـلامی برای ایسـتادگی در برابر امریکـا و تأکیـد بر این امر که ملت ایران نمونه ای موفق در این کار است؛ اشاره به این موضوع که صدام فردی فریب خورده است که با وعده های واهی امریکا بدون در نظر گرفتن قدرت مردم به ایران حمله کرده است. بخشی از سخنان امام به این شرح است:

«مجاهـدات شـما برادران نیروی هـوایی که اول نیرویی بـود که به اسـلام پیـوست و اول نیرویی بـود که به اسـلام و قرآن، و به طاغوت پشت کرد. این تعهد و این فداکاری که در آن وقت ارزش فراوان داشت، از یاد ملت، از یاد همه مستضـعفان محو ان شا الله نخواهد شد و شـما در پیشـگاه خدای تبارک و تعالی آبرومندید و ارزشمندید که در وقت مشکل این سد را شکستید و در دنباله شما سایر نیروها هم متصل شدند به ملت و بحمدالله پیروزی حاصل شد.

این پیروزی که برای شـما قوای مسلح از اول انقلاب تا کنون پیـدا شـده است، یک امر عادی نمی شود تلقی اش کرد، اما در اول انقلاب می دانیـد که مـا مواجه بودیم با چه قـدرتی که در سال های طولانی او را مجهز کرده بودنـد ولو اینکه برای ایران مجهز نکرده بودند برای مقابله با دشمن های امریکا مجهز کرده بودند و می دانید که همه قدرت ها

۱- مأخذ ۴، صص ۱۸ و ۱۹، رادیو بی بی سی، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱.

۲- در نوزدهم بهمن ۱۳۵۷ در حالی که حکومت پهلوی همچنان پا بر جا بود، بسـیاری از کارکنان نیروی هوایی با حضور در محـل اقامت امام خمینی در مـدرسه ی علوی تهران با ایشان دیـدار کردنـد و مراسم رسـمی رژه ی نظامی به جای آوردنـد که علاوه بر بازتاب فراوانی که در خارج از کشور داشت، سـبب پیوند بیش تر مردم و ارتش شد. این حرکت همچنین موجب دل گرمی مردم در بر اندازی حکومت پهلوی؛ تسریع در پیوستن سایر نظامیان به مردم و دوری جستن آنان از دستورات فرماندهان ارشد نظامی و کاهش برخورد خشونت آمیز با مردم شد.

هم دنبال او بودنـد و به او کمک می کردنـد و معذلک این ملت در آن وقت که چیزی نداشت، دست تهی بود. بر این قدرت ها غلبه پیدا کرد و از جمله غلبه ها قضیه اتصال شما برادران بر ملت بود که در آن روز شعارهای ملت، دعوت شما به برادری بود و شما هم پذیرفتید و در کنار برادرانتان تا امروز مشغول جهاد مقدس هستید. باید ما همه بدانیم که دنبال اینکه ملت و همه اقشار نظامی و قوای مسلح برای خـدا و برای پیاده کردن احکام خـدا و برای بیرون رانـدن شـیطان و رژیم طاغوت و جایگزین کردن «اللّه اکبر» به جای آنها. و رژیم جمهوری اسلامی

... بایـد دولت های منطقه این مطالب را بفهمند که اگر چنانچه با اسـلام آشـنا بشوند و با ایران دست برادری بدهند، ایران می تواند آنها را از شر همه قدرت ها نجات بدهد و آنها دیگر ان شاءالله و آنها دیگر خوف اینکه اگر ما چه بکنیم امریکا چه می کند، نداشـته باشند، خوب، ما همان هایی که شما می ترسید عمل کردیم. ما یک نوکر نشاندار بزرگی از امریکا بیرون کردیم و ما سـفارت امریکا که اسـمش سـفارت بود و جاسوسـخانه بود، بستیم و تصرف کردیم و ما جاسوس های امریکایی را بیرون کردیم. و ما مستشارهای امریکایی را بیرون کردیم و امریکا هم نتوانست کاری بکند، می خواست بکند. و - ما در صورتی که - ایران در صورتی که یـک جمعیت محـدود فوقش چهـل میلیونی دارد و یـک مهمـات و اسـلحه محـدود دارد، در عین حـال ایسـتاده در مقابل همه قـدرت ها و از هیـچ قدرتی هم باک ندارد، برای اینکه به یک قدرت اتکال دارد و او خداست. وقتی به او اتکـال داشت و اتصـال داشت، احتیـاج به اینکه به دیگران اتصال پیـدا کنـد نـدارد. وقتی بنا شـد یک جمعیت چهل میلیونی بتواند در مقابل امریکا و در مقابل شوروی، در مقابل فرانسه و در مقابل همه اینها بایستد، یک ملت اگر یک میلیاردی جمعیت دارند، لکن متفرق از هم هسـتند، هر کدام یک سازی می زنند، دولت هایشان با ملت هایشان مخالفند، ملت ها هم با دولت ها همین طور، هر دولتی هم با دولت دیگر اگر هم بگوید دوستم، دروغ می گوید.

این صـدام که حالا این قدر، تا حالا این قدر ادعا می کرد که من وابسـتگی به امریکا ندارم و من با اسـرائیل دشـمنم و با مصـر دشـمن هسـتم و من یـک عربی هسـتم که فقـط عربیت را می فهمم و امریکـا و فرانسه و دیگران را اصـلاً کاری نـدارم و قبول ندارم، حالا معلوم شد که قضـیه چی هست، حالا معلوم شد که این مرد، هم امریکایی بوده است هم اسـرائیلی بوده است و هم در غیاب آنها با شوروی بست و بند داشـته است و هم با فرانسه. آنی که در ذهنش نبوده، عرب بوده. با مصر هم با اعتبار اینکه امریکا با مصـر است، آن مربوط است والا او تابع این است، می خواهد قدرت خودش را در همه منطقه جا بزند. از اول هم که وارد این هجوم شد، بازیش دادند و بزرگ منشی خودش به اصطلاح و بلندبینی خودش به اصطلاح و آن حب شیطانی نفسانی خودش هم بود.

امریکا هم بازیش داد که ایران دیگر چیزی ندارد، خوب ارتشش که از بین رفت و پاسدارها هم که چیزی نیستند و دیگر مردم هم که اصلاً کاری به این حرف ها ندارند، تو بیا برو ایران را بگیر، نفت ایران مال تو. وقتی شد، چه خواهی کرد، چه خواهی شد، منطقه را تو بگیر، همه منطقه مال تو. یک همچو حرف هایی زدند و کلاه سرش گذاشتند. این بدبخت هم از آنها گول خورد و حمله کرد به ایران و هیچ یک از اینها ایران را نمی شناختند، یعنی ایران را خیال می کردند مثل زمان سابق است. ایران را آنها نمی دانستند که وقتی یک ملتی اسلامی شد، یک دفعه فریاد اسلام زد، این غیر از آن چیزهایی است که آن ها می فهمند. آنها اصلاً از قدرت اسلام اطلاع ندارند، نمی فهمند، نه آنها نمی فهمند، بعضی از اینها هم که از خود ما بودند و فرار کردند و منافقی کردند، اینها نمی دانستند.»(۱)

۵۵۷

مهمانان خارجی شرکت کننده در مراسم دهه ی فجر چهارمین سال گرد پیروزی انقلاب اسلامی، امروز با آیت الله خامنه ای رئیس جمهور و میرحسین موسوی نخست وزیر دیدار کردند.

در این دیدار که گروهی از رؤسای مراکز اسلامی کشورهای خارجی، اساتید دانشگاه ها و اندیشمندان مسلمان شیعه و اهل سنت و مسیحی و همچنین شخصیت های مردمی و سرشناس، نمایندگان پارلمان ها و احزاب و مفسرین و خبرنگاران بیش از ۵۰ کشور خارجی حضور داشتند، آیت الله خامنه ای به تشریح موضوع جنگ از دیدگاه اسلام پرداخت و گفت: «جنگ ابتدا کار بدی است، جنگی که برای کشورگشایی و توسعه ی منطقه دولت هاست بد است، اما جنگی که برای دفاع از حقوق انسانی یک ملت و یک قوم است یک فریضه است و لذا قرآن به آن دستور می دهد.» رئیس جمهور در پایان ضمن آرزوی سعادت برای میهمانان از همه ی آنان خواست ضمن تدبیر دقیق در امور ایران، پیام جمهوری اسلامی را به مردم و ملت هایی که به آن احتیاج دارند منتقل کنند.(۲)

آقای میرحسین موسوی نیز در تشریح انقلاب و دستاوردهای اساسی آن گفت: «ملت ما ملاک ها و ارزش های منحط رژیم سابق را پشت سر گذاشته و رفتار و روابط خود را بر اساس موازین نوینی بنا کرده است.»

وی با اشاره به ضرورت متحول شدن و فرهنگ یک جامعه برای رشد آن جامعه گفت:

«ما از اتحاد شوم کشورهای مرتجع خلیج فارس باکی نداریم و از امریکا و شوروی نمی ترسیم و برای گرداندن اقتصادمان نیز با این روحیه که مردم مان دارند تنگنایی نمی بینیم و اگر همه ی جهان علیه ملت ما بسیج شوند ذره یی خوف به دل ملت مسلمان ما راه نخواهد یافت و علت آن تکیه بر تحولات معنوی و انقلاب اسلامی [است و] چاره یی جز این نیست که تحولات فرهنگ درک شوند و روی آن کار بیش تری انجام گیرد.»(۳)

۱- سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه ی نور (مجموعه رهنمودهای امام خمینی)، جلد ۱۷، تهران: انتشارات

سهامی چاپ خانه ی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهمن ۱۳۶۴، صص ۱۸۳، ۱۸۵ و ۱۸۶.

۲- . روزنامه ی کیهان، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳۱.

۳- همان، ص ۲.

۵۵۸

علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه که در رأس یک هیئت سیاسی - اقتصادی به کشورهای جمهوری دمکراتیک خلق کره و سریلانکا سفر کرده بود، امروز به تهران بازگشت.

روزنامه ی کیهان در این باره گزارش داده است:

«دکتر ولایتی در کلمبو پایتخت سریلانکا با رئیس جمهور این کشور دیدار و پیرامون روابط دو جانبه و مباحث اجلاس آتی سران جنبش عدم تعهد در دهلی نو گفت و گو کرد. گروه سیاسی اقتصادی در هیئت اعزامی نیز صبح روز گذشته پیرامون زمینه های گوناگون توسعه ی روابط بازرگانی و اقتصادی دو کشور با مقامات بازرگانی و اقتصادی این کشور به بحث و تبادل نظر پرداختند.

گفته می شود سفر هیئت ایرانی به سرپرستی وزیر امور خارجه ی کشورمان به دو کشور کره ی شمالی و سریلانکا که به دعوت وزرای امور خارجه ی این کشورها انجام گرفت، با توجه به نقش برجسته ی این دو کشور در جنبش عدم تعهد از اهمیت خاصی برخوردار بوده است.»(۱)

۵۵۹

احمد عزیزی قائم مقام وزارت خارجه که به چند کشور افریقایی سفر کرده است، امروز در لیبی با معمر قذافی دیدار کرد. رادیو لیبی در گزارشی اعلام کرد که آقای احمد عزیزی به عنوان فرستاده ی رهبری ایران، نامه یی از رهبر انقلاب اسلامی ایران را تسلیم رهبر انقلاب جماهیر لیبی کرد(۲)

روزنامه ی کیهان موضوع مورد بحث وی با مقامات کشور لیبی را رای زنی درباره ی برگزاری کنفرانس آینده ی سران غیر متعهدها که قرار است در اسفندماه در دهلی نو برگزار شود، اعلام کرد.(۳)

حسین شیخ الاسلام معاون افریقا و آسیای وزیر امور خارجه ی جمهوری اسلامی ایران، امروز در ادامه ی دیدار خود از یمن با علی ناصر محمد رئیس جمهوری این کشور دیدار کرد. به نوشته ی روزنامه ی کیهان، موضوع این دیدار موضوعات مربوط به خاورمیانه؛ جنگ تحمیلی و کنفرانس آینده ی غیر متعهدها بود.(۴)

رادیو مسکو در توضیح بیش تر سفر هیئت ایرانی به عدن گفت:

«هیئت نمایندگی جمهوری اسلامی به ریاست حسین شیخ الاسلام معاون وزارت امور خارجه، در عدن پایتخت یمن دمکراتیک اقامت دارد که مأمور است پیام کتبی خامنه ای رئیس جمهوری اسلامی ایران را به علی ناصر محمد رهبر یمن دمکراتیک تقدیم کند.

قرار است در جریان این دیدار مذاکراتی با مقام های رسمی یمن دمکراتیک پیرامون مسائل

۱- همان، ص ۲.

۲- مأخذ ۴، ص ۳۴، رادیو لیبی، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱.

۳- روزنامه ی کیهان، ۱۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۴- . مأخذ ۱۹، ص ۲.

گسترش روابط دوستانه در رشته ی سیاسی و اقتصادی انجام گیرد. این روابط پس از برقراری

مناسبات سیاسی میان دو کشور که سه سال پیش انجام گرفت، با موفقیت گسترش می یابد.

در اعلامیه ی مشترک دو کشور، [بر] عزم راسخ برای گسترش هم کاری به منظور تأمین صلح جهانی و پیشرفت اجتماعی [تأکید و] قرار شده بود یمن دمکراتیک از ایران در مبارزه ی آن علیه دسایس امپریالیست های امریکا مجدانه پشتیبانی کند.»(۱)

۵۶۰

به دنبال عملیات ۲ روز گذشته ی ایران در منطقه ی عمومی العماره ی میانی، عراق اقدامات سیاسی خود را با ارسال نامه به برخی شخصیت های سیاسی کشورها و سازمان های بین المللی آغاز کرد. نامه ی طارق عزیز به خاویر پرز دکوئیار دبیرکل سازمان ملل و دبیرکل اتحادیه ی عرب و وزیر خارجه کوبا از جمله ی آن ها بود.

به گزارش خبرگزاری فرانسه:

«وزیر امور خارجه ی رژیم عراق در تلگرامی به دبیرکل سازمان ملل متحد اعلام کرد که کشور متبوعش هر گونه تصمیم مثبت این سازمان را دریافت یک راه حل صلح آمیز عادلانه و شرافتمندانه در اختلافات ایران و عراق [می داند و آن را] می پذیرد.

در این تلگرام، وزیر خارجه ی رژیم عراق توجه دبیرکل سازمان را به این نکته جلب می کند که چنانچه به ایران فرصت داده شود تا اهداف خصمانه ی خود علیه عراق را ادامه داده و طرح های خود را به اجرا در آورد، عواقب وحشتناکی در انتظار امنیت و ثبات منطقه خواهد بود.

طارق عزیز همچنین یادآور می شود که جامعه ی ملل در قطع نامه های شورای امنیت و مجمع عمومی همیشه تمایل خود مبنی بر آتش بس؛ عقب نشینی نیروها تا مرزهای بین المللی شناخته و حل اختلافات از راه های صلح آمیز را ابراز داشته است. پس به همین جهت از جامعه ی ملل دعوت شده تا [با] عواملی که در اختیار دارد، این تجاوزات را محکوم و جلو ادامه ی آن ها را بگیرد.»

این خبرگزاری می افزاید: «وزیر خارجه ی رژیم عراق نخواسته است شورای امنیت و یا مجمع عمومی سازمان در مورد این مسئله تشکیل جلسه دهد.»(۲)

همچنین، به گزارش آسوشیتدپرس، طارق عزیز معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه ی عراق با ارسال تلگرام های فوری به شاذلی قلیبی دبیرکل اتحادیه ی عرب و ایزودور مالیمریکا وزیر خارجه ی کوبا، به این خاطر که کشورش رئیس جنبش عدم

تعهد است و حبیب شطی دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی، از سازمان های آن ها خواست تا مسئولیت خود را در برابر تجاوز ایران به عراق و انعکاس آن بر صلح و

۱- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲۶، رادیو مسکو.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۲۸، ۲۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۶، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری فرانسه از سازمان ملل متحد، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱.

امنیت جهانی به انجام رسانند. این خبرگزاری از رادیو بغداد نقل خبری کرد و افزود:

«پیام های مشابهی به نمایندگان اعضای دائمی شورای امنیت و سفرای دائمی شورای امنیت فرستاده شده است. سفرای عربی در بغداد به وزارت خارجه فراخوانده شدند و به آنان پیام هایی تسلیم شد تا از دولت های متبوع شان بخواهند که موضع متناسب در رابطه با قطع نامه های سازمان ملل به اتحادیه ی عرب و کنفرانس ماه سپتامبر گذشته ی سران عرب در فاس مراکش اتخاذ نمایند.» آسوشیتدپرس می افزاید:

این به عنوان تقاضایی برای کمک به عراق تلقی می شود، چراکه قطع نامه های کنفرانس فاس عمدتاً در ارتباط با نتایج اشغال لبنان توسط اسرائیل بود.

همچنین، حمله به هر کشور عربی را به مثابه ی حمله به کلیه ی اعراب تلقی می کند و اقدام متقابل مشترک را متعهد می شود. در این حال، گفته می شود احمد اسکندر احمد، وزیر اطلاعات سوریه، جهت مذاکره با مقامات سعودی پیرامون جنگ ایران و عراق وارد ریاض شده است.»(۱)

در این حال، یونایتدپرس از تلاش جدید حُسنی مبارک رئیس جمهور مصر درباره ی جنگ ایران و عراق خبر داد. به اعلام این خبرگزاری: «حسنی مبارک دیروز دو تن از مقامات مصر را به امان و بغداد اعزام داشت تا درباره ی تلاش صلح خاورمیانه و جنگ ایران و عراق به مذاکره پردازند. به گفته ی منابع دیپلماتیک، پطرس غالی وزیر خارجه و عثامه الباز معاون وزارت خارجه، بعد از ظهر دیروز عازم پایتخت اردن شدند. آن ها امروز راهی بغداد خواهند شد. این منابع گفتند مأموریت این دو فرستاده ظاهراً بیش تر در مورد جنگ ایران و عراق است تا مسئله ی صلح خاورمیانه.»(۲)

۵۶۱

در حالی که امریکا در زمان اشغال بخش های عمده یی از خاک ایران به دست نیروهای عراقی هیچ گاه آن کشور را محکوم نکرد و از ضرورت عقب نشینی نیروهای عراق به مرزهای بین المللی سخنی نگفت، امروز سخن گوی وزارت خارجه ی این کشور در پاسخ به سؤال یک خبرنگار درباره ی حمله جدید ایران گفت:

«امریکا از هنگام بروز جنگ از دو سال و نیم پیش که با حمله ی عراق به خاک ایران آغاز شد، از اظهار نظر درباره ی گزارش های جنگ دو کشور خودداری می کند، ولی همچنان خواستار حفظ استقلال و تمامیت ارضی هر دو کشور و همچنین دیگر کشورهای منطقه است و با اشغال خاک هر کشوری از سوی کشور دیگر مخالف می ورزد. و چنین اقدامی را برای تمامی کشورهای منطقه خطرناک می داند.» سخن گوی

۱- مأخذ ۴، ص ۳، نیکوزیا، آسوشیتدپرس، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، گزارش از رادیو بغداد.

۲- مأخذ ۱۹، ص آخر، به نقل از منابع دیپلماتیک به نقل از یونایتدپرس، قاهره.

وزارت امور خارجه ی امریکا با کتمان فروش هلی کوپترهای جنگی به عراق افزود:

«ایالات متحده خواستار برقراری آتش بس فوری میان دو کشور است و همواره از تلاش های بین المللی برای پایان دادن به این جنگ جانب داری می کند.» وی افزود: «امریکا همچنان موضع خود را در مورد خودداری از فروش تسلیحات امریکایی به هر دو کشور درگیر در این جنگ حفظ کرده است.»(۱)

۵۶۲

در ادامه ی موضع گیری کشورهای عربی به بیانیه ی سه جانبه ی ایران، سوریه و لیبی، امروز امارات عربی متحده تأسف خود را از اقدام لیبی و سوریه در انتشار بیانیه یی که در آن از ایران در جنگ با عراق حمایت کرده اند، ابراز کرد.

یک سخن گوی وزارت خارجه ی امارات به خبرنگاران گفت:

«موضوع امارات عربی متحده، به محمد ناصر قابور سفیر سوریه، اطلاع داده شد. او نیز می افزاید: "بیانیه ی دمشق همچنین در اوایل هفته ی جاری از سوی کویت مورد انتقاد قرار گرفت."(۲)

همچنین، بنا به اعلام خبرگزاری عراق به نقل از روزنامه ی کویتی الانباء: «سفرای کشورهای حوزه ی خلیج عرب [فارس] در دمشق از دولت سوریه در مورد بیانیه ی اخیری که بعد از ملاقات وزاری خارجه ی سوریه، ایران و وزیر دادگستری لیبی در دمشق منتشر شد، توضیح خواستند.»

روزنامه ی کویتی الانباء نوشته است که سفیران عرب با عبدالحلیم خدام وزیر خارجه ی سوریه ملاقات کرده و او را از نگرانی دولت های متبوع خود در رابطه با بیانیه ی یادشده مطلع کرده اند، ولی خدام سعی کرده است تا خطر این موضع گیری را به حداقل برساند.

این روزنامه افزوده است: «پیامد [این اقدام] در این توافق سه جانبه به علت داشتن محتوای خطرناک نه تنها برای منطقه ی خلیج عرب [فارس]، بلکه [به دلیل] خیانت به تمامی منشورها و معیارهای اخلاقی اعراب در سطح جهان عرب و منطقه مورد بررسی قرار می گیرد، چنین به نظر می رسد که این بیانیه یک توافق سه جانبه علیه عراق می باشد.»(۳)

۵۶۳

نتایج تشکیل اجلاس گروه های ۱۹گانه ی مخالف حکومت عراق در طرابلس در مطبوعات سوریه بازتاب وسیعی داشت. گزارش خبرگزاری فرانسه از این بازتاب ها به شرح زیر است:

«تمامی مطبوعات سوریه گزارش مربوط به یک پارچه شدن چندین جنبش مخالف

۱- مأخذ ۴، ص ۱۵، رادیو صدای امریکا، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱.

۲- مأخذ ۴، ص ۱۱، خبرگزاری جمهوری اسلامی، به نقل از خبرگزاری رویتر از ابوظبی، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱.

۳- مأخذ ۴، ص ۷، ایران، لیبی و سوریه، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری عراق از کویت، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه ی کویتی الانباء.

عراقی را برای سرنگون کردن صدام حسین منتشر کردند. مطبوعات سوریه، ۱۹ جنبش و نیروی انقلابی مخالف عراق، روز یک شنبه ی گذشته تصمیم گرفتند یک جبهه ی ملی عراقی تشکیل دهند که اولین هدفش سرنگونی رژیم فاشیست حاکم بر عراق و جای گزین کردن یک سیستم "دمکراتیک" مردمی و وحدت طلب است.

مطبوعات سوریه اضافه کردند، این جنبش ها در اجلاس روز یک شنبه ی خود در طرابلس (لیبی) که با حضور عبدالسلام جلود مرد شماره ی دو لیبی و محمد حیدر عضو فرماندهی بین العرب حزب بعث سوریه و رئیس هیئت نمایندگی این کشور در کنگره ی خلق عرب تشکیل شد، به توافق دست یافتند.

به گزارش روزنامه های سوریه، احمد جبرئیل دبیرکل جبهه ی خلق (فرماندهی عمومی)؛ ابوماهر الیمانی عضو کمیته ی اجرایی سازمان آزادی بخش فلسطین و تیسر قباء عضو دفتر سیاسی جبهه ی خلق برای آزادی فلسطین نیز در این اجلاس شرکت داشتند.»(۱)

۵۶۴

آسوشیتدپرس گزارشی در خصوص چگونگی برگزاری دادگاهی که در آن یک فرد انگلیسی به فروش غیر قانونی اسلحه به عراق و ایران محکوم شده است ارائه داد. در این گزارش آمده است:

«شاهدان دادستانی در جلسه ی محاکمه ی یان اسمالی دلال اسلحه ی انگلیسی که به اتهام قاچاق غیر قانونی اسلحه به ایران و عراق که در تکزاس محاکمه می شود، امروز شهادت دادند که بر اساس اظهارات یک جاسوس مخفی امریکا، "مقامات واشنگتن" از ارسال اسلحه به ایران و عراق مطلع بوده اند.

اسمالی که ۴۲ سال دارد، به توطئه برای فروش غیر قانونی ۱۰۰ دستگاه تانک به ایران و ۸۳۰۰ موشک ضد تانک به عراق متهم شده است.»(۲)

۵۶۵

راجی ایندووه مدیر انجمن دوستی ایران و ژاپن که در ایران به سر می برد در گفت و گوی اختصاصی با خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره ی امکان ادامه ی پروژه ی پتروشیمی بندر امام خمینی و مواضع شرکت میتسویی (طرف قرارداد ایران) مطالبی بیان کرد. وی که یکی از میهمانان دهه ی فجر است، در یک گفت و گوی اختصاصی با خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی در خصوص پروژه ی پتروشیمی بندر امام خمینی گفت: «هیچ کشوری به جز ژاپن نمی تواند پروژه ی مهم پتروشیمی ایران – ژاپن را به پایان برساند.» وی افزود: «دولت ایران باید در مذاکرات خود با ژاپنی ها مسئله ی عدالت

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، ص آخر، واحد مرکزی خبر به نقل از خبرگزاری فرانسه از دمشق به نقل از مطبوعات

سوریه.

۲- مأخذ ۴، ص ۱۱، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از آسوشیتدپرس از دالاس (تکزاس)، ۱۹/۱۱/۱۳۶۱.

را کاملاً در نظر گرفته، در مورد قیمت ها و کارمزدها چانه نزند و همچنین دولت ایران این مسئله ی مهم و اساسی را باید مدّ نظر قرار دهد که دولت ژاپن در فعالیت های

اقتصادی و بازرگانی دخالتی ندارد و پروژه ی پتروشیمی نیز از این امر مستثنی نیست.» وی گفت: «این شرکت میتسوبی است که در احداث این مجتمع ذی نفع می باشد. با این حال، دولت ژاپن سعی در بهبود مذاکرات بین طرفین دارد.» وی افزود: «باید یادآور شویم که متأسفانه نیروی هوایی رژیم عراق تا کنون ۶ بار این پروژه را بمب باران کرده است و هنوز میزان خسارات وارده براورد نشده و در این میان شرکت میتسوبی خواستار ۶ ماه مهلت از سوی دولت ایران است تا میزان خسارات وارده را بررسی و اعلام کند. طرف ژاپنی معتقد است ایران باید تا پایان جنگ صبر کند تا در شرایط صلح، کارگران فنی ژاپن به منطقه بازگشته، باقی مانده ی کار پروژه را که فقط ۲۰ درصد است به اتمام برسانند همچنین، دولت ژاپن مایل است تا شروع عملیات اجرایی کلیه ی قروض ایران به شرکت میتسوبی پرداخت شود و این امر در جریان دیدار هیئت اقتصادی ژاپنی که اخیراً از ایران صورت گرفت، در مذاکرات گنجانده شده است.» مدیر انجمن دوستی ایران و ژاپن همچنین خواهان گسترش میزان مبادلات اقتصادی بین دو کشور شده، اضافه کرد: «من پس از بازگشت به ژاپن سعی در تعدیل موضع شرکت میتسوبی و دولت ژاپن در روابط فنی تجاری و اقتصادی شان با ایران خواهم کرد.»(۱)

۱- مأخذ ۹، ص ۹، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۲۰ بهمن ۱۳۶۱ ۲۵ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۹ فوریه ۱۹۸۳

۵۶۶

پس از حل شدن مشکل محدودیت معبر برای ادامه ی عملیات والفجر مقدماتی که تا صبح امروز طول کشید و همه ی یگان ها (به جز لشکر۷ ولی عصر) موفق به یافتن و آماده کردن معبر برای عملیات خود شدند، از اولین ساعت های صبح امروز نیز تلاش های فشرده یی چون بازدید از خط و برگزاری آخرین جلسات هماهنگی از سطوح پایین تر از یگان ها تا سطح فرماندهان یگان ها و قرارگاه های نجف و کربلا با فرماندهان خاتم(ص) انجام شد تا سرانجام در آخرین جلسه که ساعت ۱۶:۱۵ بعد از ظهر با حضور فرمانده کل سپاه در محل قرارگاه کربلا(۱) برگزار گردید، مانور نهایی شده ی ادامه ی عملیات والفجر مقدماتی مرور شد.

در این جلسه که از سپاه پاسداران: محسن رضایی، رحیم صفوی، غلامعلی رشید، غلامپور، عزیز جعفری، بشردوست، احمد کاظمی، حسین خرازی و از ارتش: صیاد شیرازی، حسنی سعدی، سرهنگ مفید و همچنین حجت الاسلام محلاتی نماینده ی امام در سپاه و محسن رفیق دوست وزیر سپاه، شرکت داشتند پس از ارائه ی گزارشی از آخرین

۱- از ظهر امروز قرار شد محسن رضایی و رحیم صفوی برای نظارت بر هدایت عملیات در قرارگاه کربلا مستقر شوند.

وضعیت معابر جدید و آمادگی یگان ها، مانور نهایی شده برای ادامه ی عملیات مرور و بدین شرح مطرح شد:

تیپ۲ از لشکر حضرت رسول (ص) تحت امر قرارگاه نجف بـا اجرای عملیـات در شـمال منطقه ی عملیـاتی از محـدوده ی پاسـگاه رشـیده ی ایران تا جاده ی آسـفالت غرب مرز ایران و عراق (از شرق به غرب) با احداث یک خاکریز مورب در پشت جاده ی آسفالت به پدافند بپردازد و جناح راست عملیات را تأمین کند. قرارگاه کربلا نیز با به کار گیری ۴ یگان؛ لشکر۷ ولی عصر با استعداد ۹ گردان؛ لشکر۸ نجف، ۶ گردان؛(۱) تیپ امام حسن، ۴ گردان و لشکر۱۷ علی بن ابی طالب(ع)، ۶ گردان، اهداف تعیین شده در مرحله ی اول عملیات والفجر مقدماتی را با رسیدن به منطقه و پاک سازی آن تا کانال کشاورزی محقق ساخته، در آن جا به پدافنـد از منطقه بپردازنـد. بر اساس این مانور، لشـکر ولی عصـر که موفق به باز کردن معبر مسـتقل نشـده بود، می بایست از معبر لشـکر۸ نجف اسـتفاده کند و لشکر۲۷، پدافنـد جنـاح راست و تیپ امام حسن پدافنـد جناح چپ را بر عهده داشتند.

محسن رضـایی نیز در آخرین هماهنگی ها به لشـکر۱۴ امام حسـین(ع) دسـتور داد تا در صورت موفق نشدن لشکر۸ نجف در تصـرف جاده ی چزابه با استفاده از ۵ گردان، از مسـیرهای شـناسایی شـده در هور به جاده ی چزابه حمله کرده، این منطقه را تصرف کند.

همچنین به منظور هماهنگی این اقدام، دو جلسه ی مسـتقل با فرماندهان مسـتقر در این منطقه برگزار شد. عملیات در مرحله ی دوم در مقایسه با مانور پیش بینی شـده در مرحله ی اول والفجر مقدماتی تا حدی با اصـلاحات هم راه بود، بدین ترتیب که از عرض جبهه ی عملیات از سمت شمال حدود ۱۰

کیلومتر (حد فاصل پاسـگاه دویرج تا پاسـگاه رشیده) کاسته شد تا مانور با میل به چپ (جنوب) با تصرف و آزادسازی بخشی از جـاده ی آسـفالت چزابـه انجـام و امکـان به کـارگیری نیرو از هـورالعظیم فراهم شـود. پیش بینی فرمانـدهی آن بـود که در صورت دست یـابی به جـاده ی چزابه و وارد کردن نیرو از هور دست رسـی به پل غزیله محتمل خواهـد بود، هرچنـد که نتایج عملیات در شب اول، دشـمن را به طور کامل متوجه محور هجوم و هـدف نیروهای ایرانی از عملیات در این منطقه (پل غزیله) کرده بود.

با تاریک شدن هوا نیروهای عمل کننده در این مرحله از عملیات، از محل استقرار خود

۱- تیپ۲ لشکر۱۶ زرهی قزوین با حدود ۵۰ تانک و نفربر زرهی که با امکانات زرهی لشکر۸ (حدود ۳۰ تانک و نفربر) بالغ بر ۸۰ دسـتگاه می شدند، به لشکر۸ نجف مـأمور شـد و بر اسـاس طرح مانور مقرر شـده بود که با اسـتفاده از این امکانات، ۶ گردان نیروی تیپ۱ لشکر۸ نجف به شـکل سواره زرهی اهـدافی را در عمق منطقه (کانال کشاورزی و بخش هایی از جاده ی آسفالت چزابه) تصرف کنند.

به سمت دشمن حرکت کردند. نیروهای لشکر حضرت رسول(ص) از معبر شمال رشیده (معبر لشکر۸ نجف) و سپس نیروهای لشکر۷ ولی عصر از معبر لشکر۸؛ نیروهای لشکر علی بن ابی طالب(ع) از معبر جنوب رشیده و نیروهای تیپ امام حسن نیز از معبر صفریه وارد شده و خود را به پای کار رساندند. ساعت ۲۱، رحیم صفوی و سرهنگ حسنی سعدی دستور آغاز عملیات را به قرارگاه های کربلا و نجف اعلام کردند.

به دلیل آماده بودن معابر، یگان های قرارگاه کربلا (لشکر۱۷ علی بن ابی طالب(ع)، ۸ نجف اشرف و ۷ ولی عصر(عج)) با پشت سرگذاردن موانع اولیه از کانال های اول و دوم عبور کردند و دقایقی پس از ساعت ۲۲ با دشمن درگیر شدند. در این میان، لشکر۲۷ حضرت رسول(ص)، پشت موانع بین کانال اول و دوم و تیپ امام حسن در عبور از موانع به مشکل برخوردند. هم راه نشدن لشکر۲۷ با سایر نیروها سبب شد جناح لشکر۱۷ تأمین نشود؛ بنابراین، برای حل مشکل عبور لشکر۲۷، از نیروهای لشکر۱۷ علی بن ابی طالب(ع) خواسته شد با متمایل شدن به سمت راست خود، به این یگان در بازکردن معبر کمک کنند و به نیروهای تیپ امام حسن نیز استفاده از معبر ۸ نجف ابلاغ شد. با آغاز درگیری ها فرماندهی نیروهای عراقی همانند عملیات سه شب قبل، بی درنگ دستور عقب نشینی صادر کرد و نیروهای در خط عراقی به عقب بازگشتند. از سوی دیگر، به دلیل نبود مهتاب و تاریکی مطلق منطقه، نیروهای اطلاعات لشکر۲۷ به منظور هماهنگی برای استفاده از معبر لشکر۱۷ با مشکل "گم شدن" مواجه شدند و این هماهنگی کمی طول کشید، اما با تلاش نیروهای خود لشکر، سرانجام پس از حدود ۳ ساعت تلاش، نیروها موفق به باز کردن معبر شدند و حرکت شان را به سمت عمق منطقه ادامه دادند و هم زمان امکانات مهندسی برای احداث خاکریز برای تأمین جناح راست وارد منطقه شد. در این فاصله، لشکر۱۷ علی بن ابی طالب(ع) به نزدیکی جاده ی آسفالت بعد از کانال دوم نزدیک شد؛ لشکر۷ ولی عصر به جاده ی آسفالت رسیده، مشغول پاک سازی منطقه از نیروهای پراکنده ی دشمن شد و نیروهای لشکر۸ نجف نیز از جاده ی آسفالت عبور کرده، با هماهنگی قرارگاه منتظر یگان های جناحین خود بودند تا با حفظ جناح و استفاده از زرهی، مانور خود را در عمق منطقه با تمایل به سمت چپ (جنوب)، به طرف جاده ی چزابه ادامه دهند. ناکامی و تعلل نیروهای تیپ امام حسن در بازکردن معبر خود و حتی در استفاده از معبر لشکر۸ نجف علاوه بر تأمین نشدن جناح چپ عملیات مانع پیشروی لشکر۸ نجف شده بود که تا آن لحظه مانور موفقی انجام داده و نیروهای دشمن را به خوبی منهدم کرده بود. بدین ترتیب، تا نیمه شب وضعیت مجموعه ی نیروها و جریان عملیات به گونه یی بود که دست رسی به اهداف عملیات را امکان پذیر می کرد(۱)

۱- سند شماره ۱۶۲/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (داود رنجبر)، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱ تا ۶/۱/۱۳۶۲، صص ۱۰۶ و ۱۲۰ - ۱۱۳.

۵۶۷

در گلوله باران شهرهای آبادان و منطقه ی عملیاتی محرم چند تن شهید و عده یی مجروح شدند. یک هواپیمای عراقی نیز در منطقه ی عملیاتی والفجر هدف قرار گرفته شد و سقوط کرد.

امروز نیز ارتش عراق گلوله باران شهرهای مرزی به خصوص آبادان را افزایش داد و در چند مرحله گلوله باران این شهر و مناطق اطراف آن، چندین خانه ی روستایی عرب نشین؛ یک مدرسه و یک منزل مسکونی در شهر ویران و ۱۸ نفر از مردم شهر شهید یا زخمی شدند که حال چند تن از مجروحان وخیم گزارش شده است.(۱)

طبق گزارش ستاد مشترک ارتش، ۴ فروند از هواپیماهای دشمن در منطقه ی عملیاتی والفجر هدف اصابت پدافند هوایی قرار گرفته، سرنگون شدند. خبرگزاری های داخلی گزارش داده اند، احتمال سقوط یک فروند از این هواپیماها در خاک ایران وجود دارد و دستور لازم برای جست و جو و یافتن ۲ خلبان این هواپیما صادر شده است.(۲)

در منطقه ی عملیاتی محرم در خط حد تیپ۵۸ پیاده ی ذوالفقار نیز نیروهای عراقی یک گلوله ی شیمیایی پرتاب کردند که به مصدومیت چند تن از افراد این تیپ انجامید و یکی از مصدومان به دلیل وخامت حالش به بیمارستان منتقل شد. سرگیجه، حالت خواب زدگی و سوزش چشم علائم بالینی مصدومان حادثه اعلام شده است.(۳)

۵۶۸

امروز کمک هایی از برخی مناطق استان آذربایجان شرقی و چند استان دیگر کشور همچون استان خراسان، فارس، خوزستان، کهکیلویه و بویراحمد، همدان و... برای پشتیبانی نیروهای حاضر در خطوط مقدم ارسال شد که برخی اقلام آن عبارت اند از: پودر لباسشویی، صابون، نان، مربا، پول نقد، محصولات کشاورزی، پوشاک و... که این کمک ها را مردم شهرها و روستاها به فراخور وضعیت اقتصادی شان به جبهه های جنگ اختصاص داده اند.(۴)-(۵)

۵۶۹

در اقدامات افراد حزب دمکرات و نیروهای مسلح غیر قانونی در محور نقده - اشنویه، چند نفر زخمی و عده یی گروگان گرفته شدند.

نیروهای حزب دمکرات کردستان به فرماندهی یک سرهنگ سابق ارتش در ساعت ۸:۳۰ در جاده ی نقده - اشنویه، به پایگاه جبرئیل آباد که محل استقرار نیروهای تأمین

۱- روزنامه ی کیهان، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- سند شماره ۱۸۲۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از کمپ اسرای قرارگاه نجف به کمپ اسرای ۱۱ قدر،

۲۰/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۲، واحد مرکزی خبر از قرارگاه کربلا؛ و - سند شماره ۵۵۰۹۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۷.

۳- سند شماره ۱۸۴۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی اطلاعاتی، قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، شماره ۷۵۶، ۲۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۴- به دلیل طولانی بودن این فهرست شرح کامل آن در ضمیمه ی این گزارش درج شده است.

۵- روزنامه ی کیهان، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲۱؛ و - روزنامه ی اطلاعات، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲۸.

جاده از ژاندارمری بودند، حمله کردند و در درگیری ایجاد شده، ۳ تن از افراد پایگاه را زخمی کرده، ۶ نفر را گروگان گرفتند.

مهاجمان تجهیزات یک نفربر شامل یک خمپاره انداز و یک تیربار را نیز به هم راه تعدادی اسلحه به غارت بردند و نفربر را هم با نارنجک تخریب کردند. آنان سپس یک خاور؛ ۴ مینی بوس و یک لندور را که در حال عبور بود، به قریه ی چشمه گل (۱۲ کیلومتری خاور اشنویه) برده، به آتش کشیدند و ۳ سرنشین لندور را که از کارکنان کمیته ی امداد امام خمینی بودند، گروگان گرفتند. به گزارش برخی منابع نظامی، در این عملیات ۹ تن از مهاجمان زخمی شدند(۱)

نیروهای مسلح غیر قانونی در ساعت ۱۱:۳۰ در همین محور (اشنویه – نقده)، به یک گروه از نیروهایی که مسئولیت واگذاری زمین به روستاییان را بر عهده داشتند حمله کردند که این اقدام زخمی شدن یکی از کارمندان وزارت کشاورزی را در پی داشت(۲)

۵۷۰

در درگیری های مناطق کردنشین چند تن از نیروهای خودی به شهادت رسیدند و عده یی مجروح شدند و مهاجمان نیز متحمل تلفاتی شدند. همچنین، انفجار مین در این مناطق موجب زخمی شدن یک سرباز شد.

در محور سنندج – مریوان، نیروهای کومه له در ساعت ۹:۳۰ در حد فاصل پایگاه شویشه و دانیکش، با بستن جاده، مسافران ۲ خودرو مینی بوس را گروگان گرفتند. نیروهای خودی با آگاه شدن از این امر به تعقیب آنان پرداختند و در ساعت ۱۵، نزدیک قریه ی پیچون با مهاجمان درگیر شدند و توانستند همه ی گروگان ها را آزاد کنند.

در این عملیات، ۳ تن از نیروهای خودی به شهادت رسیدند و یک تن زخمی شد. از مهاجمان نیز ۴ نفر کشته و ۱۰ نفر زخمی شدند.(۳)

همچنین در درگیری نیروهای خودی با نیروهای مسلح غیر قانونی در پایگاه موجش در شمال شرقی کامیاران و ماچکه در شرق محور دیواندره – سنندج، یک نفر از نیروهای خودی به شهادت رسید و یک تن زخمی شد.

در محور میاندوآب – بوکان نیز یک سرباز روی مین رفت و زخمی شد(۴)

۵۷۱

ترور یک دانش آموز و یک پاسدار در بجنورد و بندرعباس؛ کشف یک خانه ی تیمی و به دست آمدن مقداری مهمات در رشت؛ دست گیری یکی از اعضای سازمان مجاهدین در رودسر و اجرای حکم اعدام یکی از افراد سازمان در شهرکرد، از دیگر خبرهای امروز هستند.

۱- سند شماره ۳۵۳۲۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۲) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) شعبه طرح و عملیات فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) شعبه غیر نظامیان، شماره ۱۷۸، صص ۱ و ۲؛ و - سند شماره ۵۵۱۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از مرکز فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۳، بخش سوم، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۵۳۴۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۵۳۴۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی نقده به فرماندهی قرارگاه بعثت، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۲۳۲۱۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اخبار مناطق کردنشین، از دفتر نخست وزیری، شماره ۸۳، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- مأخذ ۳، بخش سوم، ص ۲.

۳- مأخذ ۶، بخش دوم؛ و - مأخذ ۶، بخش ششم، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۴۴۸۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار محترم استان کردستان، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۳، بخش سوم، ص ۲.

۴- سند شماره ۳۵۳۳۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۵؛ و - سند شماره ۲۹۴۷۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرماندهی ناحیه ۴ (رکن۲)، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

در بجنورد، یکی از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق، یک دانش آموز عضو

انجمن اسلامی هنرستان شماره ۱ این شهر را با ضربات چاقو به شهادت رساند. شخص مهاجم پس از این اقدام دست گیر شد.(۱)

در بندرعباس نیز یکی از نیروهای سپاه به دست ۳ نفر از افراد چریک های فدایی خلق (شاخه ی اشرف دهقان) ترور شد و به شهادت رسید.(۲)

در رشت، نیز در بازرسی یکی از خانه های تیمی سازمان مجاهدین خلق، ۳۰ عدد دینامیت و ۵۰ عدد چاشنی به دست آمد.(۳)

در رودسر، یکی از افراد فعال در فاز نظامی دست گیر شد.(۴)

در شهرکرد نیز یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق به حکم دادگاه انقلاب اسلامی به اعدام محکوم و حکم وی اجرا شد. ۷ عملیات انفجار و آتش سوزی و نگه داری ۲۳ بمب دست ساز و برخی ادوات جنگی از جمله جرایم وی بود که دادگاه انقلاب اسلامی شهرکرد اعلام کرد.(۵)

۵۷۲

دکتر علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه، پس از بازگشت از سفر به کشورهای کره ی شمالی و سریلانکا درباره ی اهداف سفر و زمینه های هم کاری با این دو کشور گفت:

«سفر به دو کشور کره ی شمالی و سریلانکا با دعوت قبلی وزرای خارجه ی این دو کشور صورت گرفت. این دو کشور از ابتدای انقلاب اسلامی ما از حکومت جمهوری اسلامی ایران پشتیبانی کردند. وزیر خارجه ی سریلانکا بلافاصله بعد از پیروزی انقلاب اسلامی به تهران آمد و از جمهوری اسلامی ایران دعوت کرد که به نهضت عدم تعهد بپیوندد.

در زمینه ی غیر متعهدها هماهنگی های زیادی با هم داشتیم. در رابطه با تغییر محل اجلاس غیر متعهدها از بغداد به دهلی، کره ی شمالی از کشورهایی بود که با ما هم کاری های زیادی کرد.

سفر ما به آن کشور کمک مؤثری در توسعه و تحکیم فی ما بین در زمینه های مختلف نمود که آثارش در آینده معلوم می شود. کره ی شمالی در حال حاضر سالیانه از ما حدود یک میلیون تن نفت می خرد. متقابلاً ما از آن کشور مقادیری فولاد به صورت تیرآهن و یا آهن ورق برای مصرف در کارخانه های مان می خریم و در مجموع، روابط اقتصادی و سیاسی خوبی داریم و به علاوه در آستانه ی اجلاس غیر متعهدها در دهلی نو هستیم و مسئله ی اجلاس بعدی، یعنی هشتمین اجلاس مطرح است و کره ی شمالی یکی از کاندیدهاست و ما از کاندیداتوری کره ی شمالی حمایت می کنیم و لازم بود که در این زمینه

با آنها هماهنگی هایی داشته باشیم.»(۶)

۱- سند شماره ۸۸۲۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی بولتن هفتگی، دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (مرکز فرماندهی)، شماره ۱۷، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص ۵، بجنورد؛ و - سند شماره ۵۵۲۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۴ (فرماندهی) به ستاد مرکزی، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- مأخذ ۱۰، بخش اول، ص ۱۰، گزارش رسیده از منطقه۶، بندرعباس.

۳- سند شماره ۵۵۰۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۳ به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی) ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۴- سند شماره ۵۵۱۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۳ (فرماندهی) به ستاد مرکزی (فرماندهی) ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۵، رودسر.

۵- سند شماره ۰۸۹۳۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار مناطق یازده گانه، مرکز اخبار و رسانه ها (ارتباطات تبلیغات و انتشارات ستاد مرکزی سپاه)، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱ الی ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱، به گزارش ستاد منطقه۲ سپاه؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۲۷ ، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۵، شهرکرد - خبرگزاری جمهوری اسلامی ۲۰/۱۱/۱۳۶۱.

۶- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۵.

احمـد عزیزی قائم مقام وزیر امور خارجه ی کشورمان، در ادامه ی دیدارهای خود از کشورهای عربی امروز از لیبی به الجزایر رفت و بـا همتـای خود در این کشور دیـدار و گفت و گو کرد. در این دیـدار که بـا حضور سـفیر جمهوری اسـلامی ایران در الجزایر و چنـد تن از مقامـات وزارت خـارجه ی این کشور انجـام شـد، در خصوص روابـط دو جانبه و هم کاری های ایران و الجزایر در کنفرانس آینده ی سـران جنبش عدم تعهد که قرار است در اسـفندماه در دهلی نو تشـکیل شود، مذاکراتی صورت گرفت.(۱)

وی در گفت و گویی با خبرگزاری جمهوری اسـلامی، رای زنی برای پیوسـتن الجزایر به جبهه ی پایـداری را از جمله اهداف سفر خود به الجزایر خواند. عزیزی با اشاره به اجلاس اخیر وزیران خارجه ی ایران، لیبی و سوریه در دمشق و اجلاس آتی سه کشور در تهران گفت: «جمهوری اسـلامی ایران علاـقه منـد است که سـایر اعضای جبهه ی پایـداری و کشورهایی که موضع پیشـروی در مقابله با اسـتکبار و صهیونیسم دارند، به این اجلاس بپیوندند و در این سفر خواست ایران در مورد پیوستن الجزایر به اجلاس به اطلاع مسئولین این کشور خواهد رسید.»

قـائم مقـام وزیر امور خـارجه از هـدف هـای دیگر این سـفر را تبـادل نظر و مشورت با کشورهای دوست در خصوص اجلاس سران کشورهـای عضو جنبش عـدم تعهـد در دهلی نو اعلاـم کرد و افزود: «به دلیل علاقه یی که جمهوری اسـلامی به حرکت صحیـح این جنبش در جهت اسـتقلال و عـدم تعهـد واقعی دارد، مواضـع ایران در این زمینه به اطلاـع مقامـات الجزایر خـواهد رسـید. عزیزی در مورد فعـالیت سـران منطقه برای نجات صـدام خصوصاً پس از حمله ی جدیـد نیروهای اسـلام گفت: «رژیم های ارتجاعی به دلیل ماهیت عمیقاً متشابهی که دارند بقای خود را در زوال ایران اسـلامی می بینند و به منظور ادامه ی حیات علیه جمهوری اسلامی متحد شده اند، ولی با حمایت های خود از صدام ناچارند در آینده خسارات بیش تری تحمل کنند.

قـائم مقام وزیر امور خارجه در این مصاحبه، دیـدار از کوبا و لیبی به خصوص دیـدار و مـذاکره با رهبر و وزیر امور خارجه ی لیبی را سازنده و مثبت توصیف کرد.(۲)

رادیو اسرائیل درباره ی مفاد گفت و گوهای انجام شده میان مقامات ایران و الجزایر گزارش داد:

«احمد عزیزی قائم مقام وزارت خارجه ی ایران امروز از سـران الجزایر دعوت کرد به جبهه هایی بپیوندد که حکومت اسـلامی در حال حاضر می کوشد با سوریه و لیبی به وجود آورد.

به دنبـال بیـانیه یی که دو هفته ی پیش به منظور احیـای جبهه ی امتنـاع عربی در دمشق انتشار یافت، ایران هم اکنون تلاش می کند کشورهای عضو جبهه را به تشکیل کنفرانس در تهران متقاعد سازد.»(۳)

۱- مأخذ ۲، ص ۲.

۲- مأخذ ۱۵، الجزیره، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۳- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲۴، رادیو اسرائیل.

۵۷۴

خروج افراد از مرزهای کشور به خارج و ورود افراد ایرانی به داخل کشور تسهیل شد. روابط عمومی نخست وزیری با انتشار اطلاعیه یی در این باره اعلام کرد: «به منظور تسهیل در امر مسافرت هم وطنانی که قصد عزیمت به خارج از کشور و یا ورود به کشور را دارند و بر اساس ضوابطی که از قبل برای مسافرت به خارج تهیه و پیش بینی شده است، موارد زیر را به اطلاع عموم می رساند: ۱. از این تاریخ، مسافرت افراد به خارج از کشور بدون استفاده از ارز دولتی مجاز اعلام می شود. لازم به تذکر است که ارز دولتی تنها در اختیار آن دسته از مسافرینی قرار می گیرد که بر اساس ضوابط اعلام شده ی قبلی، خروج آنان از کشور بلامانع تشخیص داده شده است و دولت در مقابل افرادی که خارج از ضوابط قبلی قصد مسافرت داشته باشند، تعهد ارزی نخواهد داشت.

۲. بدین وسیله، به اطلاع کلیه ی هم وطنان متخصص و پزشک مقیم خارج از کشور که از نحوه ی ورود و خروج سؤال کرده اند، می رساند، هیچ گونه محدودیت و ممانعتی جز در چارچوب های اعلام شده ی قانونی برای ورود و یا خروج آنان در مرزها و فرودگاه های کشور وجود نخواهد داشت. جزئیات امر و روش های اجرایی مراتب فوق توسط مسئولین ذی ربط متعاقباً اعلام خواهد شد.»(۱)

۵۷۵

سرهنگ معمر قذافی رئیس جمهور لیبی، از انقلاب اسلامی حمایت کرد. وی همچنین میانجی گری بین ایران و عراق را بی فایده دانست. وی در گفت و گو با تلویزیون فرانسه گفت: «انقلاب اسلامی ایران به طور کلی انقلابی علیه ظلم است، چه این ظلم در جهان اسلام باشد چه در جهان مسیحیت و یا بی مذهبی.» وی افزود: «این انقلاب علیه طغیان شاه و تسلط امریکا بر ایران است که این کشور را به یک پایگاه نفوذ خود به منطقه تبدیل کرده است.» قذافی ضمن اعلام مخالفت با همه ی ضد انقلابیون گفت: «من در کنار انقلاب و مردم ایران خواهم ایستاد و این بدان معنا نیست که من خصومت شخصی با صدام یا رژیم وی دارم، بلکه به معنی ضدیت من با هر کسی است که در ستیز با انقلاب اسلامی ایران قرار دارد.» به گفته ی قذافی: «این انقلاب یک انقلاب مردمی و آزادی بخش است که آزادی مردم ایران را محقق می سازد و ایران را از تسلط بیگانه آزاد می سازد.» رهبر لیبی در خصوص جنگ عراق با ایران و تلاش های میانجی گری در این باره گفت: «جنگ عراق و ایران به درجه یی رسیده که دیگر میانجی گری میان دو کشور امکان پذیر نیست و در حال حاضر هر گونه تلاشی برای پایان دادن به آن بیهوده است، زیرا نتیجه ی جنگ که در شرف پایان می باشد، قطعی است و مطمئناً این نتیجه خیلی زودتر از تلاش های میانجی گران به این جنگ پایان خواهد داد.»(۲)

۱- مأخذ ۵، بخش دوم، ص ۳.

۲- مأخذ ۵، بخش دوم، ص ۳۲.

در حالی که نیروهای ایران همچنان عملیات والفجر را در محور فکه - چزابه، ادامه می دهند، عراق نیز فعالیت سیاسی خود را افزایش داده است. به دنبال اقدامات روز گذشته ی دولت عراق، امروز هم سعد عبدالمجید الفیصل سفیر عراق در امارات متحده ی عربی، با شیخ حمدان محمد معاون نخست وزیر این کشور، دیدار کرد. به گزارش خبرگزاری امارات متحده ی عربی از ابوظبی، در این ملاقات روابط فیمابین؛ اوضاع فعلی جهان عرب به طور اعم و تحولات در منطقه ی خلیج فارس به طور اخص بررسی شد.

فیصل همچنین شیخ حمدان را در جریان آخرین تحولات جنگ ایران و عراق قرار داد.(۱)

به گزارش رادیو صوت الجماهیر عراق:

«اتحادیه ی عرب که مقر آن در تونس است، امروز متن یادداشت عراقی مبنی بر درخواست از کشورهای عربی به ادای تعهدات خود (کمک به عراق در برابر ایران) در کنفرانس فاس را به سایر کشورهای عضو این اتحادیه بخش نامه کرد.

اتحادیه ی عرب همچنین مضمون قطع نامه ی فاس به ویژه پای بندی کشورهای عربی به مقتضیات منشور اتحادیه و عهدنامه ی دفاع مشترک عربی را برای سایر کشورهای عضو یادآور شده است.»

صوت الجماهیر می افزاید: «نماینده ی دائمی عراق در اتحادیه ی عرب، متن تلگرام طارق عزیز وزیر خارجه را که حاوی هشدار نسبت به خطرناک بودن اوضاع جبهه ی جنگ عراق و ایران و عواقب وخیم آن بر امنیت عربی بوده، تسلیم دبیر کل اتحادیه ی عرب کرده بود.(۲)

علی عبدالله صالح رئیس جمهور یمن شمالی نیز حمایت همه جانبه ی خود را از عراق اعلام کرد. وی در مصاحبه با روزنامه ی عربی زبان الشرق الاوسط - که از سوی عربستان سعودی در لندن منتشر می شود - اعلام کرد که کشورش حاضر است از عراق پشتیبانی مادی و سیاسی کند، در صورتی که عراق از یمن شمالی چنین تقاضایی کند. وی همچنین اظهار امیدواری کرد که شاهد ابتکارهای جدید و میانجی گری هایی باشد که به متوقف شدن خون ریزی بین دو کشور مسلمان و به ویژه غیر متعهد - با توجه به این که کنفرانس سران کشورهای غیر متعهد قرار است ماه مارس آینده تشکیل شود - بینجامد(۳)

در این حال، یک منبع سیاسی مطلع درباره ی کمک های نظامی یمن شمالی به عراق و وضعیت این نیروها در آن کشور اعلام کرد:

«تعداد نیروهای یمن شمالی در عراق، ۶ هزار سرباز و افسر می باشد که از واحدهای مختلف نظامی تشکیل شده و جمعاً ۱۰ گردان و اوضاع آن ها در عراق به شرح ذیل است:

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۲۸، ۲۲/۱۱/۱۳۶۱، صص ۵ و ۶، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری ابوظبی امارات ، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱.

۲- مأخذ ۱۴، بخش آخر، ص ۳۷، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱، به نقل از اتحادیه ی عرب در تونس.

۳- مأخذ ۵، بخش اول، ص آخر، خبرگزاری فرانسه به نقل از روزنامه ی عربی زبان الشرق الاوسط از عربستان سعودی در لندن.

ص:۶۷۵

۱. ۶۵٪ نیروهای مزبور برای اولین بار وارد ارتش یمن شده اند و آشنایی به امور نظامی ندارند و آموزش ندیده هستند. این نیروها با کمبود آذوقه رو به رو بودند و بدین سبب نارضایتی آن ها فراهم آمده است.

۲. اکثریت افراد نیروی فوق از جنگ کردن علیه ایران رضایت ندارند و اغلب آن ها به خصوص افسران از افرادی هستند که رژیم، مایل به وجود آن ها در یمن نیست.

۳. این نیروها از نظر تجهیزات نظامی و چادر در مضیقه بوده و نیاز به آموزش و تجهیزات دارند و مسلسل های سنگین و سلاح های کمکی توپ خانه در میان آن ها توزیع گردیده است.»(۱)

۵۷۷

به دنبال سفر ۲ فرستاده ی حسنی مبارک حاکم مصر، برای دیدار و گفت و گو با مقامات عراقی، رادیو بی بی سی کلیاتی از تاریخچه ی روابط دو کشور در سال های گذشته و کمک های این کشور به عراق را بازگو کرد. بی بی سی با توجه به نزدیکی سیاسی دو کشور پیش بینی کرد که روابط مصر و عراق به زودی برقرار خواهد شد. در گزارش بی بی سی آمده است:

«کشورهای عرب واقع در خلیج، مصر را به عنوان تنها کشور عربی می بینند که از توانایی نظامی برای کمک به عراق برخوردار می باشد و خود عراق هم اخیراً از مصر خواسته است که برای کمک به عراق در جنگ بر علیه ایران، سربازهای ارتشش را به عراق بفرستد؛ حرکتی که مصری ها مکرراً اعلام کرده اند که آن را انجام نخواهند داد. عراق یک بار دیگر از دول عربی خواسته است که کمک های سریع تری به عراق بنمایند و در این رابطه آخرین حمله ی ایران به عراق را به عنوان تهدیدی برای تمام منطقه نمایش داده است. روزنامه های قاهره می نویسند که رئیس جمهور عراق (صدام حسین) با پرزیدنت مبارک، در تماس بوده است و او را در جریان وضعیت مرزها قرار می داده است و این روزنامه ها اضافه می کنند که آقای مبارک حمایت کامل مصر را از عراق اعلام نموده است. گزارش می شود که حمایت های مشابهی هم از طریق شاه حسین و فهد هم ابراز شده است. روزنامه ی الاخبار چاپ قاهره، می نویسد که آنچه مهم است این است که این حمایت ها تا چه میزان فقط به ابراز حسن نیت محدود می شود و یا عمل هم به دنبال خواهند داشت.»(۲)

۵۷۸

انستیتوی امریکایی بروکلین در یک گزارش تحقیقی به بررسی ارتش ایران پرداخته است. بازسازی مجدد ارتش؛ مراحل پاک سازی ارتش؛ تلاش مقامات ایران برای هم گامی بیش تر ارتش با آرمان های انقلابی و افزایش کارایی آن از نکات مهم این گزارش است.

۱- سند شماره ۲۱۳۶۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی خبرها و نظرها (اطلاعاتی، سیاسی، خارجی)، دفتر

مطالعات و پژوهش های وزارت امور خارجه، شماره ۳۷۴، ۳۰/۱۱/۶۱، ص ۱.

۲- مأخذ ۱۴، بخش آخر، صص ۱۰ و ۱۱، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱.

قسمت هایی از این گزارش که در روزنامه ی انگلیسی گاردین چاپ شده به این شرح است:

«هم زمان با حمله ی جدید ایران علیه عراق، بررسی امریکایی ها حاکی از این است که نیروهای زمینی ایران که زمانی فلج بودند اکنون اساساً در شکل جنگی خوبی قرار دارند.

اولین نگاه جدی غرب به ارتش ایران از زمان سقوط شاه در سال ۱۹۷۹، حاکی از آن است که موفقیت اخیر رژیم در جبهه ی جنگ نشان گر استحکام سیاسی تهران است و هیچ گونه نقش سیاسی برای ارتش حداقل تا زمان مرگ آیت الله خمینی پیش بینی نمی شود.»

ویلیام اف هیکمن افسر نیروی دریایی امریکا و نویسنده ی این گزارش، عقیده دارد که: «پاک سازی در ارتش ایران به آن اندازه که ناظران خارجی فکر می کردند وسیع نبوده است و هدف تداوم در حکومت اسلامی - که در غرب به خوبی درک نشده - این نیست که [جمهوری اسلامی] ارتش شاه را منحل سازد، بلکه می خواهد آن را دوباره در قالبی اسلامی شکل دهد و نتیجه ی این کار هم موفقیت آمیز بوده است. قسمت اعظم این موفقیت مدیون تهاجم عراق در سپتامبر ۱۹۸۰ می باشد، چراکه ارتش ایرانیان که زمانی کاملاً ـ وابسته به سلاح ها و کارشناسان امریکایی بود، اکنون به عنوان یک ماشین جنگی اسلامی کارامد دوباره تولد یافته است. حال، [این که] آیا این سربازان اجازه خواهند یافت که پس از جنگ حیثیت جدیدشان را حفظ کنند یا نه، نکته ی مبهمی است.

موضوع مهمی را که صدام حسین، رئیس جمهور عراق دست کم گرفته بود، حمیّت اسلامی جدیدی بود که مسلمانان دین دار و همچنین حس ملی گرایی ایرانیانی [را] که انگیزه های مذهبی کم تری دارند، برانگیخت.»

نویسنده، دو مرحله ی مشخص پاک سازی های انقلابی را این گونه توضیح می دهد: «مرحله ی نخست از فوریه تا سپتامبر ۱۹۷۹ به طول کشید و محدود به افسران ارشد نیروهای سه گانه و نیروهای امنیتی داخلی شاه بود و تنها ۸۵ تن از ۴۰۴ نفری که اعدام شدند از پرسنل نظامی بودند.

دومین پاک سازی که از سپتامبر ۱۹۷۹ آغاز شد و حدود یک سال ادامه داشت، وسیع تر بود. در این پاک سازی نیروهای هوایی و دریایی نسبتاً دست نخورده باقی ماندند، اما ارتش [نیروی زمینی] در حدود ۱۰ هزار تن را در این پاک سازی ها از دست داد که اغلب آن ها افسر بودند.

برخلاف این تفکر که پاسداران متعصب انقلاب جای گزین ارتش تلفات داده شده اند، این پاک سازی ها، افسران کافی برای یک ارتش منظم کوچک تر که تهران به دنبال آن بود، باقی گذاشت. هم زمان، آیت الله ها، با ایجاد شوراهای انقلاب (دوایر سیاسی - ایدئولوژیک) در پایگاه های نظامی و به حرکت درآوردن پاسداران انقلاب به عنوان "نیروی رقیب ارتش" کنترل خود را بسط دادند و وسعت بخشیدند و رقابت های ایجادشده در سلسله مراتب

معمول باعث شد که ایران در جبهه ی نظامی "پات شود" و با کمبود قطعات یدکی قادر نباشد

عراقی ها را که در این زمان به خوبی نفوذ کرده بودند، بیرون براند.»(۱)

ضمیمه ی گزارش ۵۶۷

روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی تبریز آمار کمک های نقدی و جنسی مردم ایثارگر، فداکار و حزب اللهی به دفتر امام جمعه ی تبریز را به شرح ذیل اعلام داشت:

«از سوی اهالی مسجد قراملک تبریز، مبلغ ۰۰۰,۴۵ ریال؛ اهالی مسجد حسینیه ی داداش آباد تبریز، مبلغ ۰۰۰,۵۰ ریال، انجمن اسلامی آب منطقه یی، مبلغ ۰۰۰,۴۵ ریال؛ اهالی روستای چرم خوران، مبلغ ۰۰۰,۶۴ ریال؛ اهالی روستای کردولر، مبلغ ۰۰۰,۳۴۴ ریال برای بازسازی مناطق جنگی؛ اهالی روستای ایلخچی، مبلغ ۰۰۰,۱۶۲ ریال برای جبهه ها؛ اهالی روستای کردآباد از توابع اسکو، مبلغ ۸۵۰,۷۴ ریال برای جبهه ها؛ اهالی روستای ایری علیا، مبلغ ۹۰۰,۲۰۳ ریال؛ اهالی روستای یامچی مزند، مبلغ ۰۰۰,۷۶ ریال؛ اهالی باسمنج، مبلغ ۷۰۰,۵۹۶ ریال؛ اهالی روستای اسمعلی، مبلغ ۰۰۰,۱۰۴ ریال؛ اهالی شهرستان آذرشهر، مبلغ ۰۰۰,۰۰۰,۲ ریال؛ اتحادیه ی کامیون داران، مبلغ ۰۰۰,۵۰۰ ریال؛ کارکنان کارخانه ی درمن دیزل، مبلغ ۹۳۰,۶۱۷ ریال [به منظور] بازسازی مناطق جنگی.

همچنین گوشه یی از کمک های نقدی و جنسی که توسط ستاد پشتیبانی سپاه پاسداران منطقه ی ۵ جمع آوری شده است به شرح زیر می باشد:

· ۲۳۰ گونی سیب زمینی و پیاز؛ ۲ گونی گندم و مقداری لباس، اهدایی اهالی گرگان از توابع آذرشهر.

· ۲۰ تن پیاز و مقداری نان لواش و کمپوت و مقداری لباس، اهدایی اهالی شهرستان خوی.

· ۲۵۰ بسته نان لواش، اهدایی اهالی روستای ترکایش از توابع هریس.

· ۳۲۰ تخته پتو؛ ۱۰ عدد اورکت و مقداری لباس اهدایی کارکنان رادار تبریز.

· ۵۵۰ عدد کلاه پشمی و ۴۹ جفت جوراب و مقداری آجیل، اهدایی دانش آموزان مدرسه ی امام خمینی.

· ۱۴۰ کارتون کمپوت سیب و مقداری کلاه و بلوز و دستکش و ۸۰۰ جلد قرآن مجید، اهدایی امت حزب الله تبریز که توسط مساجد جمع آوری شده است.

· ۳۹۰ گونی سیب زمینی؛ ۲۷ جعبه سیب درختی؛ یک گونی آرد؛ مقداری لباس، اهدایی اهالی روستای نعمت آباد.

• از سوی امت حزب الله تبریز، ۱۰۷ عدد کلاه پشمی؛ ۲۷ عدد جوراب و بلوز پشمی و یک گونی سیب زمینی و ۳۰ جفت جوراب و دست کش.

• ۶۰۰ عدد گونی خالی، اهدایی کارکنان شرکت تعاونی راه آهن.

• ۱۱ تن و ۲۶۲ کیلو پیاز، اهدایی امت حزب الله آذرشهر.

• ۶۰ جلد قرآن مجید، اهدایی شهرداری تبریز.

• ۶۶ جفت دست کش؛ ۷۹ جفت جوراب پشمی؛ ۲۶ عدد کلاه پشمی؛ ۱۴ عدد بلوز پشمی و مقداری لباس دیگر و مبلغ ۸۰۰,۹۷ ریال پول نقد اهدایی مسجد آیت الله بهشتی.

• مبلغ ۹۵۰,۵۴ ریال وجه نقد اهدایی از طرف اهالی باسمنج و نعمت آباد.

• مبلغ ۰۰۰,۵۰ ریال وجه نقد، اهدایی دانش آموزان دبستان سلمان فارسی.

• مبلغ ۵۵۵,۱۱۵,۱ ریال وجه نقد، اهدایی امت حزب الله تبریز.

• مبلغ ۷۳۰,۱۹ ریال وجه نقد، اهدایی دانش آموزان مدرسه ی دکتر فاطمی.

• مبلغ ۰۰۰,۳۸ ریال وجه نقد، اهدایی چند نفر از امت حزب الله.

• ۷۸ گونی پیاز، اهدایی روستای اخماقیه.

• ۳۰۰ بسته نان لواش؛ ۴۷۳ شیشه مربا، اهدایی انجمن اسلامی مساجد تبریز.

۱- مأخذ ۱۴، بخش آخر، صص ۶ تا ۸، لندن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱.

۰ ۶۶ گونی سیب زمینی، اهدایی اهالی روستای قیصرق.

۰ ۵۸ بسته نان لواش؛ ۳۰ عدد لحاف؛ ۸ عدد تشک؛ بلوز و شلوار و گرمکن ۱۰۰ دست؛ ۲۲ عدد شلوار پشمی؛ ۴۰ عدد پیراهن؛ ۱۳۱ جفت جوراب؛ ۲۰ عدد والور؛ ۲ عدد یخچال؛ ۵۶ بسته ریکا و صابون؛ ۱۰۵ عدد کلاه پشمی؛ ۲ گونی نخود و گندم و سنجد و ۱۰ عدد پتو، اهدایی مردم حزب اللهی تبریز.(۱)

هدایا و کمک های نقدی و جنسی مردم به بودجه ی جنگ و بازسازی مناطق جنگی:

به منظور تقویت بودجه ی جنگ تحمیلی و یاری رساندن به رزمندگان اسلام و بازسازی مناطق آسیب دیده از جنگ تحمیلی و مهاجرین جنگی، اقشار مختلف مردم میهن اسلامی مان با شعار "جنگ، جنگ تا پیروزی" به کمک های ایثارگرانه ی خویش همچنان ادامه می دهند.

کمک های مردم سراسر کشور شامل مواد غذایی؛ پوشاک؛ لوازم زندگی و پول نقد و نیز سایر مایحتاج ضروری جبهه ها در اختیار ستادهای پشتیبانی مناطق جنگی جهاد سازندگی؛ دفاتر ائمه ی جمعه ی مراکز سپاه پاسداران؛ کمیته های امداد امام؛ ستاد برگزاری مراسم نمازجمعه؛ جمعیت هلال احمر و مساجد محل برای ارسال به جبهه های نور علیه ظلمت قرار گرفت.

آمار هدایا و کمک های نقدی و جنسی امت شهیدپرورمان را در زیر می خوانیم:

در ادامه ی کمک های نقدی و جنسی امت ایثارگرمان به جبهه های نبرد حق علیه باطل، ستاد کمک رسانی طلاب و روحانیون حوزه ی علمیه ی مستقر در مدرسه ی فیضیه قم اعلام کرد: «از سوی آیت الله خاتمی امام جمعه ی یزد مبلغ یک میلیون تومان؛ امام جمعه ی ماکو ۲۶ هزار تومان؛ امام جمعه ی زرند کرمان، مبلغ ۲۷۰ هزار تومان به شماره حساب ۱۲۳۰ ستاد کمک رسانی حوزه ی علمیه در بانک تعاون اسلامی قم جهت کمک و یاری به رزمندگان شجاع اسلام واریز کردند.»

در همین رابطه کمک های ایثارگرانه ی امت مسلمان و خداجوی اردبیل، اهر، ارسباران، خلخال، پارس آباد مغان، سراب و مشکین شهر جمعاً مبلغ ۳ میلیون ریال وجه نقد و یک کامیون شامل دارو؛ لباس گرم؛ پتو؛ گونی سنگری؛ ۱۷۳ کیسه گندم و سیب زمینی و یک حلقه ی انگشتر طلا و دیگر مایحتاج رزمندگان اسلام [بوده است]. کارکنان اداره ی پست شهرستان های سنندج، سقز، بانه، مریوان، قروه، بیجار و بخش های کامیاران و دیواندره، طی یک ماه گذشته، معادل یک روز حقوق خود جمعاً مبلغ ۱۱۹ هزار و ۸۰۰ ریال وجه نقد به ستاد هماهنگی پشت جبهه و بازسازی مناطق جنگی کردستان اهدا کردند.

بر اساس گزارش های رسیده، [کمک های ارسال شده از سایر مناطق جنگی بدین ترتیب است]:

۰ اهالی شهیدپرور روستای نافج از توابع شهرکرد، مبلغ یک میلیون و ۵۷۰ هزار ریال وجه نقد؛ تعداد ۵ هزار کیلو سیب زمینی؛ ۵۵۰۰ کیلو آرد و گندم؛ ۱۲۰ کیلو قند؛ ۲ عدد حلقه ی طلا و یک عدد انگشتری و مقادیری دارو، مربا، کمپوت، روغن نباتی، نبات، ترشی، برنج، کشمش، ماکارونی، نان خشک، نمک، آبلیمو، چای، گز، پودر لباس شویی و تعدادی ظروف غذاخوری

و چند دست رختخواب [و] تعدادی پتو.

• اهالی روستای بارده ۷۴ هزار و ۴۰۰ ریال وجه نقد؛ ۸۰۰ کیلو آرد و گندم؛ ۱۰۰ کیلو سیب زمینی؛ ۵۲ قالب صابون و مقادیر قابل توجهی روغن نباتی، ماست، شیره و کشمش

• روستاییان وانان مبلغ ۲۷ هزار ریال وجه نقد؛ یک حلقه انگشتری طلا؛ ۱۴۵۰ کیلو گندم و آرد؛ ۱۰۶ کیلو روغن نباتی؛ ۲۵۰ کیلو کشمش و مقادیر قابل توجهی پودر لباس شویی، کمپوت، حلواشکری؛ چند تخته پتو و چند دست لباس.

• اهالی روستای گرم دره ی شهرکرد، مبلغ ۶۴ هزار و ۹۰۰ ریال وجه نقد؛ ۱۱ گونی نان خشک؛ ۴ گونی آلوچه، گردو، کشمش و توت خشک؛ مقداری روغن و چند دست لباس گرم؛

• نوسوادان نهضت سوادآموزی شهرکرد، کاهکش و شمسی آباد، جمعاً مبلغ ۲ هزار و ۷۰۰ ریال وجه نقد؛ ۶۰ کیلو بادام؛ ۱۵ کیلو پونه ی خشک؛ ۲۳۰ شیشه مربا و مقادیر قابل توجهی رب

۱- مأخذ ۵، بخش دوم.

گوجه، بادام، صابون، آبلیمو، پودر لباسشویی، قند، چای؛ تعدادی لباس گرم و چند دوجین کبریت

• اهالی روستای دستنا، مبلغ ۱۶ هزار ریال وجه نقد؛ ۳۰۰ کیلو گندم؛ ۲۰۰ عدد گونی سنگری و مقداری نان خشک و داروی درمانی.

• کارکنان دفتر اسناد رسمی شماره ۵۵، مبلغ ۶۰ هزار ریال.

• مردم روستای گوجان، ۱۰ هزار و ۵۰۰ ریال وجه نقد؛ ۱۲ گونی گندم؛ ۳۹ گونی آرد؛ ۵۲ کیلو چای؛ ۱۹ کیلو روغن حیوانی و مقادیری پودر لباس شویی، صابون، قند، سنجد، خرما، برنج و تعدادی گونی سنگری و البسه ی گرم.

• روستاییان خراجی، ۱۶۸ کیلو ماست.

• یکی از برادران نانوا اهل سامان، مبلغ ۵۰ کارتن نان خشک و توسط یکی از برادران خیر شهرکرد، مقادیری خرما، برنج، روغن نباتی و چند دست لباس.

• توسط هنگ ژاندارمری شهرکرد، تعداد ۹۵۰ عدد ژاکت؛ ۲ هزار عدد شال گردن؛ ۲۵۰۰ عدد کلاه؛ ۷۵۰ جفت جوراب و ۳۵۰ جفت دست کش.

• استان لرستان به جبهه های نبرد حق علیه باطل طی چند روز گذشته توسط اهالی روستاهای گره کاد علیا، دهرم، منصورآباد، نامدارآباد، الماس آباد، کهریز، رضاآباد، جرقلعه، علی حیدر، وره رود، گلگله دره ی ۱ و ۲، گنبد باریکاب، گلگه باریکاب، ده اشکنان، هولاندشت، ده پیر، سراب رباط، دهابی، سرخان جوی علیا در بخش های پل دختر، زاغه، کوهدشت و حسینیه ی خرم آباد [کمک کرده است] و نیز توسط اهالی روستاهای رومشکان، دربگنبد، وحدت شهر، کونانی، کش ماهد، چهار برجی، چرخ آستانه و پلیکان آب سرده علیا و سفلی چغلوندی، بخش های نورآباد، ویسیان و کارکنان نهضت سوادآموزی بخش زاغه، جمعاً ۲ میلیون و ۸۸۱ هزار و ۲۵ ریال وجه نقد؛ ۶۸ رأس گوسفند؛ ۲۲۲ کیسه ی گندم و آرد؛ ۲ کامیون نان و دیگر مایحتاج ضروری جبهه ها؛ ۶۷ شیشه مربا؛ ۱۲۴۰ بسته پودر رخت شویی؛ یک جفت گوشواره ی طلا؛ یک حلقه ی انگشتری و یک زنجیر طلا [به جبهه ها کمک شده است.]

• روستاهای آزادشده ی توریور از توابع کردستان ضمن پشتیبانی از حقانیت جمهوری اسلامی به رهبری امام خمینی، مبلغ ۱۴۰ هزار ریال وجه نقد جهت یاری و کمک به رزمندگان اسلام در جبهه های حق علیه باطل [کمک کردند].

• توسط دانش آموزان دبستان شهید نصرت زاده واقع در پادگان لشکر۲۸ کردستان، مبلغ ۳۰.۶۵۰ ریال وجه نقد.

• مردم متعهد بخش های آران و بیدگل شهرستان کاشان، ۴۰۰ دست لباس گرم؛ ۱۷۰۰ قالب صابون؛ ۶۱۶ بسته تاید؛ ۳۶۵ کیلو خشکبار، ۱۱۰ کیلو سبزی خشک؛ ۹ تخته پتو؛ ۲۰۰ شیشه مربا؛ یک کارتن کمپوت؛ ۴ جعبه ترشی، ۳۰ کیلو روغن و

یک کیسه ی قند و چای.

• اهدایی کوره داران گرگان، ۳۵ هزار قالب آجر توسط ۸ کامیون کمپرسی شرکت تعاونی کامیون داران، حمل رایگان برای بازسازی سوسنگرد.

• هدایای مردم ایثارگر عباس آباد و حومه شامل، ۲۵۰ جعبه مرکبات؛ ۸۸۶ قوطی کمپوت؛ ۴۸۰ قوطی کنسرو؛ ۲۷۰ کیلو پیاز؛ ۸ کارتن گرمکن، جوراب، شال گردن و مقدار زیادی خواربار، مربا، و داروی درمانی به جبهه های جنوب.

• کمک های مردم ایثارگر سادات محله و بریش شامل، ۲۷۰ صندوق مرکبات؛ ۳ کارتن بیسکویت؛ ۴ کارتن جوراب و شال گردن؛ ۳ کارتن کلاه و دستکش؛ ۶۰۰ کیلو برنج؛ یک کارتن صابون؛ ۳۴۰ جلد کتاب مذهبی و مقدار زیادی رب گوجه، مربا، خرما، چای، قند و شکر به جبهه های غرب کشور.

• مردم عاشق آباد اصفهان، مبلغ ۵۵۰,۲۹۶ ریال وجه نقد و مقادیری دارو، لباس، روغن نباتی

• دانش آموزان مدارس نطنز، مبلغ ۱۵۰ هزار ریال وجه نقد؛ کارکنان امور برق اصفهان، مبلغ ۷۹۴,۴۶

ریال وجه نقد.

• دانش آموزان مدارس راهنمایی تحصیلی حاتم بیک اصفهان، مبلغ ۱۸۷ هزار ریال.

• اهالی تیران، مبلغ ۰۱۵,۸۸ ریال وجه نقد.

• کارکنان و دانش آموزان مدرسه ی راهنمایی تحصیلی نعمت بخش، ۲۰۰ هزار ریال وجه نقد.

• اهالی اسلام آباد وردشت کوهپایه، مبلغ ۵۰۰,۱۰۷ ریال به اضافه ی یک جفت گوشواره ی طلا.

• مردم خیر کلیشاد لنجان سفلی، مبلغ ۵۰۰,۷۴۸,۲ ریال وجه نقد.

• اهالی آب نیل، یک دستگاه بنز خاور محتوی خوار و بار، پتو و ارزاق.

• اهالی زفره کوپا، مبلغ ۴۰۰,۳۰۱ ریال وجه نقد به هم راه ۴ جفت گوشواره و انگشتر.

• کارکنان معدن سرب نخلک، اختصاص مبلغ ۱۵۹,۴۳۱ ریال وجه نقد معادل یک روز حقوق خود به جبهه های جنگ.

• از سوی انجمن اسلامی روستای موزی باغ و شهید تقی نوبخت؛ هلال احمر ساری؛ استانداری مازندران؛ انجمن اسلامی و پایگاه بسیج محمد خجسته صوری قائمشهر؛ دانش آموزان دبستان و دبیرستان های ۱۵ خرداد، شهید میرچراخانی، شهدای هویزه، شجاعی میان رود؛ اهالی روستاهای میان رود، دره یک، خواران و روستای سورک و کاظم هوری، ۱۲۶ صندوق مرکبات؛ ۵۰ دست اورکت؛ ۱۷ کارتن کمپوت، آبلیمو و کنسرو ماهی؛ مایع ظرفشویی و تعداد گونی سنگری و مقادیری دیگر لوازم مورد نیاز جبهه ها.

• از سوی سپاه پاسداران نکا، روستاهای سفیدکوه و لاشد و کارخانجات سیمان نکا، جمعاً مبلغ ۱۵ هزار و ۶۰۰ ریال وجه نقد و مقادیر معتنابهی لوازم مورد نیاز رزمندگان کفرستیز اسلام.

• جهاد سازندگی نکا، ۲۹۴ صندوق پرتقال.

• در ادامه ی اهدای کمک های نقدی و غیر نقدی امت حزب الله و ایثارگر خراسان به جبهه های نبرد حق علیه باطل، جمعاً مبلغ ۶۷۰,۱۹۷,۱ ریال وجه نقد؛ ۳۹۳۶ کیلوگرم گندم؛ ۳۶۲۲ کیلوگرم سیب زمینی؛ ۲۰۰ کیلو سیب درختی؛ ۲۵۰ کیلوگرم قند و شکر و نیز مقادیری طلا و آلات نقره و پوشاک گرم.

• اهالی مسلمان و خیر روستاهای دستجرد، سردارآباد، خلیل کرد، اوزون دره، بهادربیگ، آبرومند، کموش بلاغ و بخش فامین از توابع همدان، جمعاً مبلغ ۷۱۵ هزار و ۴۵۰ ریال وجه نقد؛ ۳ قطعه اشرفی طلا؛ ۱۰ هزار و ۷۵۰ کیلو نان؛ ۵ هزار و ۵۹۴ کیلو

آرد و گنـدم؛ ۵ هزار و ۸۰۰ کیلو سـیب زمینی؛ ۴۸۲ کیلو قنـد؛ ۲۳۸ کیلـو مویز؛ ۱۰ کارتن رشـته؛ ۸۰۰ بسـته آجیل؛ مقادیری روغن؛ پودرهای پاک کننده و پوشاک؛ ۳۸ رأس دام و ۱۲ هزار کیلو کاه و یونجه جهت تعلیف احشام مناطق آزادشده.

• مردم مؤمن و متعهـد بخش رزن و روسـتاهای بابـانظر، کرفس، نظـام آبـاد، کـاج، وسـمق، نوار، سـنقرآباد، فارسـجین، عمان، پشتجین، می سی نک، خورونده، وهنده، قروه درجزین، شاهنجرین، گرمک و دمق از توابع بخش رزن، جمعاً مبلغ ۳۴۰ هزار و ۶۷۰ ریال وجه نقـد؛ ۱۲ قطعه طلاـ آلات؛ ۱۹ هزار و ۹۴۰ کیلو نان؛ ۵ هزار و ۲۴۹ کیلو آرد و گنـدم؛ یـک هزار و ۹۷۲ کیلو سیب زمینی و پیـاز؛ ۶۶۱ کیلو قنـد؛ یـک هزار و ۴۰ کیلو کشـمش و مویز؛ ۱۴۰ کیلو ترشـی؛ یـک تخته پتو؛ یـک رأس دام و مقداری مواد غذایی، لبنیات، حبوبات و تعداد چشمگیری کلاه، شال گردن، جوراب و دست کش پشمی.

• کارکنان مؤمن شـرکت مخابرات همـدان، مبلغ ۳۰۱ هزار و ۸۸۹ ریـال وجه نقـد و کارکنان متعهـد اداره ی حفاظت و محیط زیست همدان، مبلغ ۱۶ هزار و ۹۰۰ ریال وجه نقد.

• از سوی ستاد پشتیبانی مناطق جنگی جهاد سازندگی بابل، کمک های مردم یک کامیون حامل ۱۰۰ تخته پتو؛ ۲۰ دست بلوز کاموایی؛ ۴۴۰ عدد لباس زیر؛ ۵۰ جعبه جوراب؛ ۶۴۰۰ عدد شامپو؛ ۱۰ کارتن تاید؛ ۷۰۰ کیلو قند؛ ۲۵۰۰ کیلو برنج؛ ۱۰۰ کیلو حلوا شکری و ۴۹ کیلو نایلون.

دانش آموزان دبیرستان شهید بهشتی سامان، ۱۷ هزار و ۵۰۰ ریال؛ دبستان شهید آیت چم زین، ۱۰

هزار ریال وجه نقد؛ ۲۵ کیلو بادام و مقادیر قابل توجهی مربا، رب گوجه، چای، پودر لباس شویی،

• صابون، حبوبات، ماکارونی و دارو.

• کارکنان شهرداری شهرکرد، مبلغ ۸۴ هزار ریال وجه نقد.

• دبستان آیت الله کاشانی شهرکرد، ۹۵ شیشه دارو؛ ۸۰ قالب صابون؛ ۲۴ دست لباس گرم و مقداری پودر لباس شویی و تعدادی گونی سنگری.

• اهالی روستای سرتشنیز، ۳۷ هزار ریال وجه نقد؛ ۸ گونی آرد گندم.

• یکی از برادران خیر فارسان، ۱۱۲ دست لباس گرم.

• مدرسه ی سیدابوطالب حسینی، ۲ هزار و ۱۵۰ ریال وجه نقد و اهالی فارسان، مبلغ ۳۰ هزار ریال وجه نقد؛ ۱۵ دست لباس گرم و مقادیر قابل توجهی نان خشک.

• به همت انجمن اسلامی گروه صنایع کاغذ پارس هفت تپه در اهواز، کارکنان این گروه صنعتی جمعاً بیش از یک میلیون و پانصد هزار ریال وجه نقد؛ ۳۰ کارتن کمپوت؛ یک دستگاه وانت و مقدار زیادی مواد غذایی و دارو.

• در همین رابطه، مردم روستاهای منطقه ی میاندوآب شهرستان شوشتر در آذرماه جاری، مبلغ ۴۳۵ هزار ریال وجه نقد؛ ۲۵ قطعه زیورآلات طلا و نقره؛ ۵۵ کیسه گندم و آرد؛ ۴۵۰ کیلو برنج؛ ۲۰۰ کیلو قند و شکر؛ مقداری حبوبات، روغن، خرما، تخم مرغ؛ ۵ رأس گوسفند؛ ۳۲۶ قالب صابون و ۶۰ تخته پتو.

• نمازگزاران جمعه در شیراز، اختصاص مبلغ یک میلیون و ۳۸۰ هزار و ۲۱۰ ریال وجه نقد برای کمک به جبهه های نبرد حق علیه باطل و بازسازی آبادان.

• بر پایه ی همین گزارش و به نقل از ستاد برگزاری نمازجمعه ی شیراز، این خداجویان، ۱۴ قطعه زیورآلات طلا؛ ۱۹ قطعه زینت آلات نقره نیز به همین منظور تحویل داده اند.

• اهدایی دانش آموزان آموزشگاه شیخ محمد خیابانی نیز مبلغ ۷۳۲۰ ریال برای نوسازی آبادان.

• در همین رابطه، شرکت تعاونی پارچه در شهرستان بروجن، مبلغ ۴۰۰ هزار ریال وجه نقد؛ درب و پنجره سازان پروفیل، ۲۰۰ هزار ریال؛ شرکت قائم خوار و بار و سقط فروش، ۴۰۰ هزار ریال؛ خرازی فروشان، ۱۰۰ هزار ریال، شرکت تعاونی لوازم خانگی، ۲۰۰ هزار ریال وجه نقد؛ شرکت تعاونی سوپرمارکت ها و مواد غذایی، ۱۰۰ هزار ریال وجه نقد؛ شرکت تعاونی کامیون داران، ۲۰۰ هزار ریال، شرکت تعاونی درودگران، ۱۵۰ هزار ریال؛ شرکت تعاونی لوازم یدکی اتومبیل، ۲۰۰ هزار

ریال وجه نقد؛ شرکت تعاونی شیشه فروشان، ۱۰۰ هزار ریال وجه نقد؛ شرکت تعاونی فرش ماشینی و موکت، ۱۰۰ هزار ریال؛ شرکت تعاونی موتورسیکلت و دوچرخه، ۱۰۰ هزار ریال وجه نقد؛ صندوق قرض الحسنه ی بروجن، ۳۰۰ هزار ریال؛ توسط شرکت تعاونی لوازم برق و الکتریکی بروجن، مبلغ ۵۰۰ هزار ریال، وجه نقد.

° اهدایی مردم مسلمان و همیشه در صحنه ی رامسر و تنکابن، مقدار ۲۰ تن پرتقال که به همت برادران جهاد سازندگی این دو شهر به صورت ۲۰ هزار و ۱۵۴ قوطی آب پرتقال درآمده بود، به جبهه های نبرد ارسال شد. همچنین، اهدایی ستاد بازسازی سوسنگرد مستقر در تنکابن، ۲۹۸ صندوق مرکبات؛ ۱۰۰ عدد گونی؛ ۴۰ کیسه لباس به مقصد واحد تدارکات پایگاه شهید بهشتی ارومیه.

° اهدایی مردم شهرستان ایذه شامل مبلغ ۳ میلیون و ۴۵۶ هزار و ۲۳۵ ریال وجه نقد؛ یک صد و بیست گونی آرد و گندم؛ ۲۰ رأس دام؛ ۱۰۵۰ عدد گونی خالی؛ ۵۷۷ قالب و جعبه ی صابون و پودر رخت شویی؛ ۲۵ تخته پتو و مقدار زیادی قرآن و کتاب دعا و اجناس متفرقه.

° اهدایی مردم شهرستان شوشتر شامل مبلغ ۵۶۳ هزار و ۲۸۲ ریال وجه نقد؛ ۶ قطعه زیورآلات طلا؛ ۳۴ کارتن کمپوت و کنسرو؛ ۲۵ کارتن مواد خوراکی؛ ۴ کیسه قند و شکر؛ ۶ کارتن آبلیمو و شربت؛ ۱۱ رأس احشام؛ ۸۵ تخته پتو؛ ۸ کیسه البسه و ۳۶۹ قالب و جعبه ی صابون و پودر رختشویی.

° کارکنان برق نیشابور مبلغ ۱۰۰,۸۰ ریال وجه نقد.

• کارکنان و دانش آموزان آموزشگاه های جزیره ی خارک، مبلغ ۱۱۲ هزار ریال وجه نقد.

• کارکنان و دانش آموزان [آموزشگاه های] امیرکبیر، شهید پاسدار و محمد دوانی هلیله ی بوشهر، جمعاً مبلغ ۵۶ هزار ریال برای بازسازی مناطق جنگی.

• توسط کارگران کارخانه ی کبریت سازی زنجان؛ تعاونی درب و پنجره سازان شهرستان ابهر؛ اهالی منطقه ی هیدج از توابع ابهر؛ مینی بوس داران شهرستان ابهر؛ کارکنان شرکت ابهرپلاست شهرستان ابهر و آموزشیاران نهضت سوادآموزی زنجان، جمعاً مبلغ یک میلیون و ۸۵۰ هزار و دویست ریال وجه نقد به حساب های مخصوص بازسازی مهران و ستاد پشتیبانی مناطق جنگی جهاد سازندگی زنجان و نیز ۶۱۶ تکه پوشاک گرم. در همین رابطه نیز از سوی ستاد پشتیبانی مناطق جنگی مستقر در جهاد سازندگی زنجان، تعداد ۱۳ کامیون اجناس جمع آوری شده از اقشار مختلف مردم استان زنجان شامل انواع مواد غذایی؛ البسه ی گرم و وسایل زندگی؛ توسط پرسنل پلیس راه آهن شمال غرب زنجان نیز ۲۲۶ تکه پوشاک؛ ۴۷ جفت جوراب؛ مقادیری اورکت و وسایل سربازی.

• همچنین به منظور کمک به بازسازی و نوسازی مناطق جنگی از سوی صنف جوشکاران و درب و پنجره سازان شهرستان ابهر، مبلغ ۴۲۰ هزار ریال وجه نقد؛ صنف قماش فروشان ابهر، اختصاص مبلغ ۲۰۰ هزار ریال وجه نقد به حساب ۷۶۰۰ ستاد بازسازی مستقر در شهرستان ابهر.

• از سوی ستاد مراکز خدمات روستایی استان اصفهان برای بازسازی مناطق دشت آزادگان، ۲ دستگاه بیل مکانیکی؛ یک دستگاه ژنراتور؛ ۳۰ تخته تشک و متکا؛ ۳۰ عدد لامپ و ۹ دستگاه چراغ گرمکن.

• کمک ها و اهدایی مردم ایثارگر و حزب اللهی سبزوار توسط کمیته ی امداد این شهرستان به منطقه ی دهلران، ۳۹ کامیون حامل یک صد دستگاه تانکر؛ مقادیری مواد غذایی، پوشاک، پتو، ظروف غذاخوری، پودر لباس شویی و صابون.

• از سوی کارگران و کارکنان کارخانجات کارتن سازی پارس؛ فرش پارس؛ فرش اکباتان؛ چینی ارکید؛ ایران دوچرخ؛ کفش اسپورت آلوپن؛ کنتورسازی؛ وینی فلکس؛ سی کاپ؛ قوه ی پارس؛ مهرام؛ سرامیک البرز؛ میخ غرب و واحد توزیع برنج؛ پست مهندسی پادگان و قریه ی نظام آباد قزوین، جمعاً اختصاص مبلغ ۹ میلیون و ۶۸۵ هزار و ۸۵۷ ریال وجه نقد به حساب ۵۵۵ صندوق ذخیره ی ولی عصر(عج) قزوین برای بازسازی مهران.

• مردم خیر گرگان و حومه، طی چند روز گذشته، مبلغ ۱۴۸ هزار و ۹۰۷ ریال وجه نقد و همچنین مقادیر قابل توجهی کمک جنسی شامل مقداری آرد، برنج و دیگر مواد غذایی؛ پوشاک؛ گونی خالی؛ چراغ والور؛ پودر لباس شویی و صابون.

• در استان فارس نیز اهالی روستاهای باغان؛ هرمود؛ مهرخوی؛ دوقبایی و شیخ عامل لارستان، جمعاً مبلغ ۱۷۶ هزار و ۶۵۰ ریال وجه نقد؛ ۵ تخته پتو و یک عدد اورکت.

• توسط کارکنان شبکه ی بهداری سپیدان فارس، اختصاص مبلغ ۲۴۰ هزار و ۴۱۸ ریال جهت بازسازی شهر مقاوم آبادان.

• فرهنگیان و دانش آموزان مدارس ایلام، مبلغ ۵۵ هزار و ۴۸۰ ریال وجه نقد و نیز از کمک های ایثارگرانه ی برادران اهل تسنن و تشیع استان فارس از جمله برادران اهل تسنن گله دار، مبلغ ۵۷۲ هزار ریال؛ مردم روستای چاه محمد گله دار، ۱۱۰ هزار ریال؛ اهالی دهنو و سحرگاه گله دار، ۲۲۷ هزار ریال وجه نقد؛ یک حلقه انگشتر و ۲ عدد میل نقره؛ مردم دارالمیران ۱۳۷ هزار و پانصد ریال؛ روستاییان چاه بید ۴۰ هزار ریال؛ روستاییان اهل تشیع گله دار اسیر و فال ۳۱۸ هزار ریال وجه نقد؛ ۳ عدد ساعت زنانه؛ دو کیلو و ربع نقره؛ دو عدد گوشواره؛ یک عدد میل و ۳ حلقه انگشتر طلا؛ دانش آموزان و کارکنان مدارس راهنمایی کاریان و بلغان مبلغ ۷۲ هزار و ۵۰۰ ریال وجه نقد؛ یکی از خواهران و یکی از برادران یک عدد گوشواره و انگشتر طلا و مبلغ ۱۰ هزار ریال وجه نقد.

• کارکنان آموزش و پرورش منطقه ی اشنویه نیز اختصاص مبلغ ۴۶۹,۱۶۵ ریال وجه نقد جهت بازسازی مدارس مناطق جنگی.

اهدایی مردم مسلمان هرمزگان شامل مقدار ۳ تن خرما؛ ۲۶ صندوق نارنگی؛ ۹۵ کیسه برنج؛ ۸

° گونی قند و شکر؛ ۲۵ کارتن مربا؛ ۸ کارتن از انواع شیرینی جات؛ ۴۰ کارتن حاوی کنسرو و کمپوت؛ ۱۰۰ قوطی رب گوجه فرنگی؛ ۱۴۹۲ پاکت چای؛ یک گونی عدس؛ ۴ حلب روغن خوراکی؛ ۷ کارتن کشمش؛ ۹۷۹ جفت کفش؛ ۳۵۶۵ عدد زیرپوش؛ ۱۴۶۳ عدد ناخن گیر؛ ۴۴ تخته پتو؛ ۲ کارتن تاید؛ یک کارتون شامپو؛ ۵۶ دستگاه چراغ والور؛ ۹۵ دست لباس گرم و کار؛ ۱۵ جفت پوتین و ۵۰۰ گونی سنگری.

° اهدایی پرسنل متعهد ندامتگاه شهربانی مشهد، مبلغ ۳۰۰ هزار ریال از محل پاداش حسن خدمت خود به برادران حماسه آفرین خود در جبهه های جنگ تحمیلی؛ کمک های مردم خواف، تربت حیدریه و کاشمر، ۱۹ دستگاه کامیون و کمپرسی حامل ۵۰۰ کارتن کمپوت و کنسرو؛ ۲ تن قند؛ ۳ تن آرد و یک تن پودر لباس شویی و صابون و دیگر مواد غذایی و ضروری جبهه ها.

° اهدایی طلاب حوزه ی علمیه ی مشهد برای ششمین بار، مبلغ یک میلیون و ۲۰۶ هزار و ۷۰۰ ریال وجه نقد برای جبهه ها به حساب ۱۲۵۰۰ نماینده ی امام و تولیت آستان قدس رضوی.

° همچنین، ۴ تن از هم وطنان ایرانی از اهالی بخش نفجه ی شهرکرد به نمایندگی از طرف اهالی بخش مذکور در سرکنسول گری ایران در بمبئی حضور یافتند و ضمن تجدید میثاق با امام امت و امت شهیدپرور ایران، مبلغ ۳۱۵ هزار روپیه جهت خرید دارو و ارسال آن به جبهه های نبرد حق علیه باطل تحویل نمایندگی ایران در بمبئی دادند.

° کمک های مردم مهدی شهر شامل مقداری وسایل و لوازم از قبیل کمپوت؛ پتو؛ لباس گرم.

° عشایر دو زهیر، مبلغ ۶۰ هزار و ۴۵۷ ریال وجه نقد؛ پرسنل پایگاه نیروی هوایی سمنان، مبلغ ۲۳۰ هزار ریال وجه نقد؛ دانش آموزان و معلمین استان سمنان، مبلغ ۷۲۳ هزار و ۵۵۰ ریال وجه نقد و یک کامیون مواد خوراکی و پوشاکی شامل: برنج؛ گندم؛ بیسکویت؛ شکلات؛ بادام؛ قند؛ چای؛ شکر؛ کمپوت؛ مربا؛ آجیل؛ پودر لباسشویی؛ صابون؛ دارو؛ لباس گرم و چراغ والور.

° مردم مسلمان دامغان، ۲ کامیون حاوی ۲۰ تن نان و مقدار زیادی انواع پوشاک زمستانی و بسته ی زمستانی و پسته.

° همچنین، کمک های مردم همیشه در صحنه ی شاهرود؛ بخش بیارجمند و روستای ده ملا از توابع شهرستان شاهرود شامل ۱۵ تن سیب زمینی؛ ۸۰ کیلو سیب درختی؛ ۴۰۰ کیلو خرما؛ ۷۳۲ کیلو مربا؛ ۳۰ تخته پتو؛ ۲۲۰ جفت چکمه؛ ۶۰ عدد چراغ والور؛ ۲۰۰ کیلو پلاستیک عریض برای روی سنگر؛ ۲۴ کیلو پودر لباسشویی؛ ۶۰ عدد گالن ۲۰ لیتری؛ ۴۰۰ عدد باطری؛ ۲۰ عدد فانوس؛ ۲۵ کیلو پسته؛ ۵۰۰ کیلو نان و مقدار قابل توجهی انواع فیتیله؛ قابلمه؛ کشمش؛ لیوان؛ کنسرو؛ انواع پوشاک و حبوبات.

· کمک های اهالی مسلمان ایثارگر روستاهای تشان؛ دربان؛ انارستان؛ زگی؛ قلعه باغ؛ حرمی اناری؛ کوه چر؛ تنگ حنا؛ حرمیک؛ بیدوی؛ بالا؛ بنگو؛ چرموک.

· اهالی متعهد و انقلابی روستاهای قلعه کهنه کوه بردگان؛ بیدوی پایین؛ موردی؛ سرچشمه؛ اهجت و عشایرنشین پشتو از توابع بخش ریز شهرستان کنگان، طی روزهای گذشته، جمعاً با اهدای مبلغ ۳۰ هزار و ۸۹۲ ریال وجه نقد به هم راه ۴۶ رأس بز؛ مقادیر بسیار زیادی خرما؛ آبلیمو؛ انواع پوشاک؛ کفش؛ تعدادی پتو، و ۲ قطعه زیورآلات نقره.

· همچنین اهدایی طوایف کلاش، مبلغ ۴۲۰,۷۰ ریال؛ گیگ لو، مبلغ ۶۷ هزار ریال؛ ساری قشلاق، مبلغ ۳۶ هزار ریال؛ قشلاق گورتلی، ۱۵ هزار ریال وجه نقد، از دیگر کمک های مردم برای مهاجرین جنگی به شمار می رود.(۱)

۱- مأخذ ۵، بخش اول.

روزشمار جنگ پنج شنبه ۲۱ بهمن ۱۳۶۱ ۲۶ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۱۰ فوریه ۱۹۸۳

۵۷۹

مقارن با اولین دقایق نیمه شب و در حالی که به نظر می رسید ناکامی نیروهای تیپ امام حسن(ع) در عبور از موانع اولیه دشمن و تأمین نشدن جناح چپ عملیات از سوی نیروهای این یگان ممکن است سبب وقفه در پیشروی عمده قوای جناح راست (نیروهای لشکر۸ نجف) شود، با پیشنهاد غلامعلی رشید، محسن رضایی فرمانده کل سپاه، دستور به کارگیری تیپ قمر بنی هاشم را که احتیاط سپاه سوم محسوب می شد، صادر کرد تا نیروهای این یگان مأموریت ناتمام تیپ امام حسن(ع) را که تأمین جناح چپ عملیات و تصرف بخشی از جاده ی چزابه بود انجام دهند.

پای کار آمدن نیروهای تیپ۴۴ قمر بنی هاشم و بخشی از نیروهای تیپ امام حسن(ع) زمان زیادی را به خود اختصاص داد و نیروهای لشکر۸ نجف نیز همچنان معطل تأمین جناحین خود برای پیشروی به عمق منطقه ی عملیات ماندند.

با دست رسی ۳ یگان میانی محور عملیاتی (لشکرهای ۱۷، ۷ و ۸) به جاده ی آسفالت مرزی و عبور از آن، رسیدن به کانال سراسری کشاورزی اهمیت بسیاری یافت، زیرا نرسیدن به کانال کشاورزی، امکان مانور زرهی عراق را در حد فاصل کانال کشاورزی و جاده ی آسفالت مرزی که عارضه ی مهمی برای پدافند نیروهای خودی نداشت فراهم می کرد و سبب می شد نیروها نتوانند دفاع مؤثری در این منطقه انجام دهند.

رحیم صفوی در تماس با غلامعلی رشید در این باره می گوید: «اگر کانال کشاورزی گرفته نشود دشمن با آوردن تانک جناح راست لشکر۸ نجف را از بین می برد.» وی در ادامه، دست یابی به جاده ی چزابه را منوط به رسیدن همه به کانال کشاورزی کرد و افزود: «تا لشکر۸ به کانال [کشاورزی] نرسیده، حرکت به عمق [سمت جاده ی چزابه] درست نیست.»

رشید در پاسخ می گوید: «مانور هم همین بوده که ۲ گردان مستقیم برسد به کانال [کشاورزی] و بعد به سمت چپ [جنوب] بپیچند و در امتداد به سمت جاده ی چزابه پیشروی کنند.»

بـا شـدت گرفتن درگیری هـا در غرب جاده ی آسـفالت و تلاش ۳ یگـان میانی برای رسـیدن به کانال (کشاورزی)، دشـمن با استفاده از نیروی احتیاط خود خط محکمی را در غرب کانال کشاورزی تشکیل داد.

با این اقدام دشـمن، رسـیدن به کانال کشاورزی اهمیت حیاتی یافت، بدین معنی که نرسـیدن به آن به منزله ی انهدام وسـیع یا عقب نشـینی نیروهای خودی پنداشته می شد. با توجه به این اقدام دشمن، فرمانده سپاه تأکید کرد نیروهای خودی مانع استقرار کامل دشمن در پشت کانال کشاورزی شوند و به طریقی این نیروها را جاکن کنند.

وی در تماس با غلامعلی رشـید گفت: «دشـمن رفته غرب کانال شـما مخصوصاً به (لشـکر) ولی عصـر(عـج) بگوییـد علاوه بر رسیدن به کانال، دشمن را از آن جا جاکن کنند.»

اولین تردیـدهای فرمانـدهی کل سپاه در خصوص این که نیروها بتوانند قبل از روشن شدن هوا به کانال کشاورزی برسـند، از حدود ساعت ۲ بامداد در صـحبت های رضایی دیده می شود که از رشـید پرسـید: «آیا یگان ها تا ۴ ساعت دیگر (تا ۶ صبح) می توانند به هدف های شان برسند؟»

از سوی دیگر نیز همچنـان به یگـان ها تأکیـد می شود تا هر چه سـریع تر خود را به کانال کشاورزی برساننـد، هر چنـد در این میان، وضعیت لشکر۸ نجف برای رسیدن به کانال کشاورزی بهتر از دیگران است، اما دو مشکل عمده همچنان وجود دارد: ۱. کندی پیشروی نیرو به دلیل شدت درگیری نیروها با دشمن در حد فاصل جاده ی آسفالت مرزی و کانال کشاورزی. ۲. وجود نداشـتن الحاق کامل بین یگان های خودی که البته حضور نیروهای عراقی پراکنده در مناطق پاک سازی بر این مشـکلات می افزود.

ادامه یافتن چنین وضعیتی سبب شد تا فرمانده کل سپاه از ساعت ۳:۳۰ بامداد ضمن تأکید بر رسیدن نیروها به کانال کشاورزی دسـتور دهـد دسـتگاه هـای مهندسـی در غرب جـاده ی آسـفالت مرزی خـاکریز بزننـد تـا در صورت نرسـیدن نیروها به کانال کشاورزی امکان پدافند در پشت این جاده فراهم شود.

آخرین وضـعیت نیروها در ساعت ۴:۳۰ بامـداد از جناح راست عملیات به این ترتیب بود: در جناح راست (شـمال)، تعدادی از نیروهای حضـرت رسول(ص) به غرب جاده ی آسـفالت رفتند و مهندسـی این یگان خاکریزی را تا جاده ی آسـفالت به عنوان خط پدافندی جناح راست احداث کرد که به معنای تأمین شدن جناح راست عملیات بود.

نیروهای لشکر۱۷ علی بن ابی طـالب(ع) بـدون الحاق با جناحین از جاده ی آسـفالت عبور کرده، تعـداد محـدودی از نیروهای این یگان به کانال کشاورزی رسیدند.(۱)

۱- تعدادی از نیروهای این لشکر نیز در مسیر رسیدن به کانال کشاورزی از دیگران جدا و گم شده بودند.

نیروهای لشکر۷ ولی عصر(عج) پس از عبور از جاده ی آسفالت مرزی در مسیر رسیدن به کانال کشاورزی همچنان با نیروهای دشمن درگیر بودند و اخبار رسیده به قرارگاه حاکی از متوقف شدن پیشروی این یگان و تحقق نیافتن هدف مورد نظر بود.

در این میان، سرعت پیشروی لشکر۸ نجف در عمق منطقه ی دشمن بیش تر از یگان های دیگر بود. نیروهای این یگان پس از حدود ۳ ساعت معطل شدن برای تأمین جناح چپ خود پیشروی در عمق منطقه را آغاز کرده، پس از رسیدن به جاده ی آسفالت با بهره مندی از امکانات زرهی - مکانیزه ی تیپ۲ لشکر ۱۶ زرهی قزوین به سرعت خود را از مسیر پاسگاه وهب(۱) (عراق) به شرق کانال کشاورزی رساندند و با چرخش به سمت جنوب در امتداد این کانال به سمت جاده ی چزابه پیشروی کردند و با یک خیز که سرعت مناسب را داشت، در نهایت موفق شدند به بخشی از جاده ی چزابه دست یابند.(۲)

نیروهای تیپ قمر بنی هاشم هم چون دیر وارد عمل شده بودند، به دلایل متعددی از جمله تجمع و تراکم نیروها در معابر و سردرگمی آنان؛ توجیه نبودن در خصوص منطقه و ضعف در هدایت نیروها و... هنوز به نتیجه نرسیده بودند و پیشروی چندانی نداشتند.

علاوه بر این مشکلات، یگان ها هیچ گونه الحاق قابل اتکایی به هم نداشتند و اغلب به شکل ستونی در محورهای خود پیشروی می کردند و نیروهای عراقی به طور پراکنده در بین آن ها حضور داشتند و آنان را تهدید می کردند.

در این وضعیت، مشورت فرماندهان ارشد سپاه برای حفظ مناطق تصرف شده در حین هدایت عملیات ادامه داشت. با توجه به زمان کمی که تا روشن شدن هوا باقی مانده بود، رسیدن یگان های ۲۷، ۷ و ۱۷ به کانال کشاورزی بعید به نظر می رسید؛ بنابراین، قرار شد نیروها، خط پدافندی خود را در پشت جاده ی آسفالت مرزی در حد فاصل پاسگاه رشیده تا پاسگاه کرامه تشکیل دهند و در جناح راست خاکریز احداث شده به دست نیروهای لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) از رشیده تا جاده ی آسفالت مرزی و در جنوب نیز (بدون اطلاع از حرکت موفق لشکر۸ نجف و تصرف بخشی از جاده ی چزابه) از حوالی پاسگاه کرامه (عراق) تا جاده ی آسفالت خاکریز احداث شود.

رحیم صفوی این تدبیر را برای ابلاغ به یگان ها به غلامعلی رشید اعلام کرد. همچنین،

۱- پاسگاه وهب مسیر عبور نیروهای لشکر۸ نجف در پیشروی به سمت کانال کشاورزی و از آن جا به طرف جاده ی چزابه بود.

۲- به رغم حرکت موفق نیروهای لشکر۸ نجف در تصرف بخشی از جاده ی آسفالت چزابه، خبری از این اقدام به قرارگاه نرسیده بود.

بر سرعت دادن به تلاش های نیروهای بهداری و تعاون برای تخلیه ی پیکر شهدا و مجروحان تأکید شد و تلاش فرماندهان از این پس معطوف به اجرای این تصمیم شد.

اما در اجرا دو مشکل عمده و اساسی نمایان شد: اول آن که احداث خاکریز در پشت جاده ی آسفالت در تدبیر اولیه ی یگان ها و قرارگاه نبود؛ بنابراین، رسیدن دستگاه های مهندسی به پای کار مستلزم صرف زمان بود.

دوم، پراکندگی نیروهای یگان ها در منطقه به گونه یی بود که اطلاع رسانی و جمع آوری آنان به پشت جاده ی آسفالت مرزی نیز به زمان زیادی نیاز داشت، ضمن آن که بخشی از نیروهای برخی یگان ها به طور پراکنده تا کانال کشاورزی پیشروی کرده بودند و بیم آن می رفت که در صورت دادن دستور عقب آمدن تا پشت جاده ی آسفالت کنترل نیروها از دست فرماندهان رده های پایین تر در منطقه خارج شده، امکان تشکیل خط پدافندی فراهم نشود و نیروها تا مواضع اولیه عقب بیایند.

نگرانی در خصوص ممکن نبودن سامان دهی نیروها و ایجاد یک خط پدافندی منسجم در پشت جاده ی آسفالت مرزی همچنان مهم ترین مشکلی بود که در میدان نبرد موجب نگرانی فرماندهان می شد. گفت و گوی فرمانده کل سپاه، فرمانده نیروی زمینی ارتش، رحیم صفوی و ارتباط بی سیمی غلامعلی رشید و غلامپور، بیان کننده ی چنین وضعیتی است:(۱)

رحیم صفوی خطاب به رشید: شما بیایید پشت جاده [آسفالت].

رشید: جاده کم تر از یک متر ارتفاع دارد.

رحیم: اقدام کنید برای زدن خاکریز.

رشید: منطقه خیلی شلوغ است و جمع آوری نیروها سخت است.

رحیم: شما تانک و نفربر هم بیاورید پشت جاده.

سرهنگ صیاد شیرازی: [نیروها] در عقب آمدن کنترل دست شان نیست.

محسن رضایی: در روحیه ی بچه ها هم اثر دارد.

رشید: ۳۰ الی ۴۰ درصد به پدافند پشت جاده امیدواریم.

سرهنگ صیاد شیرازی: اگر امید به ۳۰، ۴۰ درصد است (در آن جا پدافند) نکنیم و هدف مان جمع آوری نیروها باشد.

محسن رضایی در تماس با رشید دوباره موضوع را مطرح کرده، می پرسد:

حتی داخل کانال هم نمی توانید بمانید؟

۱- در این زمان غلامعلی رشید در مقام فرمانده قرارگاه کربلا در ستاد این قرارگاه مستقر بود و گفت و گوی وی با محسن رضایی، رحیم صفوی و صیاد شیرازی از طریق بی سیم انجام می شد.

رشـید: خیر، بچه ها پراکنده اند. [لشـکر] نجف هم حدود ۷ کیلومـتر از طرف [پاسـگاه] وهب به عمق رفته، جمع آوری این ها مهم است.

رحیم: تراکمی که موقع عقب آمـدن در معابر به وجود می آیـد خیلی وحشـتناک است، حـداقل تا پشت جاده ی مرزی بیایند عقب.

اخبار به دست آمده از شـنودها حاکی از آن بود که در چنین وضعیتی، عراق با آوردن نیروهای جدیدی از جنوب منطقه اقدام به تقویت جنوب پاسگاه وهب کرده است. بنابراین، بر اساس چنین وضعیتی و پاسخی منفی که فرماندهی کل سپاه در مشورت با سایر فرمانـدهان در مورد امکان تشـکیل خط در پشت جاده ی آسـفالت دریافت کرد، نتیجه ی مشورت فرمانـده کل با سایر فرماندهان آن بود که امکان تشکیل خط در پشت جاده ی آسفالت مرزی، اندك است. چنین وضعیتی فرماندهی را در بین دو انتخـاب قرار داده بود: اول، حفظ زمین های تصـرف شـده که با ریسک هم راه بود و دوم، حفظ نیروها که جز با عقب نشـینی مقـدور نبود. به همین دلیل، وی ناگریز برای حفظ نیرو در ساعت ۵:۱۰ بامداد خطاب به غلامعلی رشـید دستور عقب نشینی را صادر کرد و گفت: «با هماهنگی عقب بیاید.»

رحیم صـفوی نیز در تمـاس با عزیز جعفری (فرمانـده قرارگاه نجف) این دسـتور را ابلاغ کرد،(۱) اما برای تأمین جناح راسـت عملیات در عقب نشـینی گفت: «به آرامی عقب بیایید و مجروحین و شهدا را هم بیاورید. البته، اول (یگان های قرارگاه) کربلا کاملاً عقب بیاینـد، بعـد شـما عقب نشینی کنیـد.» به کارگیری امکانات زرهی و مکانیزه؛ بسیج واحـد موتوری یگان ها برای عقب آوردن نیروهـا و اجرای آتش سـنگین و مؤثر روی نیروهـای عراقی در غرب کانـال کشـاورزی، از جمله تـدابیر قرارگـاه خاتم(ص) برای تسهیل در عقب نشینی نیروها بود.

نیروهـا بـا دریـافت دسـتور عقب نشـینی بـدون هماهنگی با جناحین به سـمت مواضع اولیه حرکت کردنـد: نیروهای تیپ عمار (لشکر۲۷ حضـرت رسول(ص)) در پناه خاکریز احداثی در جناح راست عملیات عقب نشـینی کردند؛(۲) نیروهای تیپ۴۴ قمر بنی هاشم و یک گردان از تیپ۳۵ امام حسن که چندان در عمق منطقه پیشروی نکرده بودند، بدون

۱- در این مرحله از عملیات، از قرارگاه نجف فقط لشکر۲۷ در جناح راست (شمال) عملیات شرکت کرده بود.

۲- فرماندهی لشـکر۲۷ محمـد رسـول الله(ص) به مهندسـی رزمی دسـتوری ابلاـغ کرد مبنی بر این که: «هر کجـا که توانسـتید خاکریز احـداث کنیـد تا نیروها پشت آن پدافنـد کننـد»، اما پس از آن که نتوانست در کنار جاده ی شـنی (پاسـگاه های مرزی ایران) خاکریز احداث کند، عقب تر، به جنوب تپه ی دوقلو آمد و با احداث خاکریز، این محدوده را به پاسگاه رشیده (ایران) وصل کرد. زمانی که دسـتور عقب نشـینی صادر شـد، نیروهای گردان مقـداد و مالک اشتر به راحتی در پناه این خاکریز عقب آمدند.

مشکل خاصی عقب آمدند؛ نیروهای لشکر۱۷ علی بن ابی طالب(ع) نیز عقب نشینی نسبتاً کم دردسری داشتند، اما در این میان، نیروهای لشکر۸ نجف که ۳ گردان از آن ها به جاده ی چزابه رسیده بودند، در عقب آمدن دچار مشکل شدند.(۱) ۳ گردان نیروی این لشکر که تا کانال کشاورزی پیشروی کرده بودند با دادن تلفاتی به عقب بازگشتند، اما ۳ گردان دیگر به محض رسیدن به جاده ی چزابه دستور عقب نشینی را دریافت کردند. دشمن که از طریق شنود مکالمات متوجه موضوع شده بود، به سرعت جنوب پاسگاه وهب و شمال پاسگاه صفریه را که مسیر عقب آمدن این ۳ گردان مکانیزه بود، تقویت کرد. بنابراین، با رسیدن این نیروها به محدوده ی پاسگاه وهب، دشمن از دو سمت به آنان هجوم برده، عملاً راه برگشت آنان را مسدود کرد.(۲)

این نیروها با حدود ۳۰ دستگاه تانک و نفربر (که بخشی از آن مربوط به تیپ لشکر۹۲ زرهی اهواز بود)، در منطقه ماندند و درگیری شدیدی به وجود آمد و تلفاتی نیز به طرفین وارد شد.(۳)

بدین ترتیب و در نهایت، نیروهای عمل کننده در این مرحله تا خاکریز شرقی مرز و در مواضعی که حاصل عملیات شب اول بود، عقب آمدند.

با توجه به نتایج کسب شده و به نتیجه نرسیدن تلاش ها، فرماندهان از ادامه ی عملیات در این منطقه صرف نظر کردند و مأموریت پدافند منطقه ی عملیاتی والفجر مقدماتی به لشکر۱۶ زرهی قزویــن (از ارتش) و تیپ۳۵ امام حسن(ع) (از سپاه پاسداران) واگذار شد.(۴)

۱- نیروهای تیپ۱ لشکر۸ نجف به دو دلیل در عقب نشینی دچار مشکل شدند: اول آن که، میزان پیشروی این ۳ گردان در مقایسه با سایر یگان ها زیاد بود و از نقطه ی رهایی حدود ۲۵ کیلومتر پیشروی کرده بودند و برگشت بخشی از این مسیر (تا خط شب اول عملیات) طولانی مستلزم زمان بود. دوم این که، دستور عقب آمدن نیروها بر خلاف دیگران، به ۳ گردان این تیپ دیرتر ابلاغ شد. بنابراین با هشیاری و واکنش سریع دشمن در بستن مسیر عقب نشینی به ویژه ۲ گردان (محمد رسول الله(ص) – مسلم بن عقیل)، این نیروها با دشمن برخورد کردند و درگیری سختی به وجود آمد.

۲- مسیر برگشت نیروهای لشکر۸ نجف بدین ترتیب بود که بایستی از مسیر پاسگاه وهب عقب آمده، از آن جا به طرف معبر خود می رفتند و از منطقه خارج می شدند.

۳- احمد کاظمی در مورد رسیدن ۳ گردان این لشکر به هدف و دریافت دستور عقب نشینی می گوید: «ما بچه ها را پیاده و مکانیزه آماده کرده بودیم که پس از رسیدن نیروها به پاسگاه کرامه، یک گردان رفت تا کانال کشاورزی و گردان های دیگر بین فاصله ی جاده ی آسفالت و کانال کشاورزی (با چرخش به چپ) به سمت جاده (چزابه) حرکت کردند. حدود ساعت ۵ [صبح] دیدیم در منطقه درگیری زیاد است و زرهی [لشکر] نجف به چزابه رسیده بود که به ما گفتند چون [لشکرهای] ۱۷ و ۷ و امام حسن نتوانستند (مأموریت خود را) تکمیل کنند، شما برگردید. همه زدند توی سرشان که چه جوری برگردیم. وقتی بچه ها برگشتند تا [پاسگاه] وهب، دشمن از ۴ طرف زد به آن ها.

۴- سند شماره ۱۶۲/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ی ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (داود رنجبر)، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱ تا ۶/۱/۱۳۶۱، صص ۱۳۲ تا ۱۵۱؛ و - سند شماره ۷۹/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (داود رنجبر)، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، صص ۵۸ تا ۶۱ و ۶۷.

۵۸۰

در منطقه ی شمال فکه، ۲ هواپیمای عراقی هنگام اجرای مأموریت بمب باران خوشه یی هدف پدافند هوایی خودی قرار گرفتند و یک فروند از آن ها در خاک ایران سقوط کرد و خلبان آن نیز دست گیر شد(۱)

نیروهای عراقی نیز یک تک ایذایی در منطقه ی گره شیر در چنگوله انجام دادند که به شهادت ۳ تن و زخمی شدن ۹ نفر از نیروهای خودی انجامید(۲)

امروز ۵۵ دستگاه تانک هم از طریق مرز کویت به پادگان الرشید عراق فرستاده شد.(۳)

۵۸۱

در اقدامات نیروهای وابسته به گروه های مخالف در مناطق کردنشین، عده یی شهید؛ چند تن مجروح و تعدادی گروگان گرفته شده یا مفقودالاثر شدند. خسارت هایی نیز به ساختمان های دولتی وارد شد.

۱. در دو نوبت درگیری با نیروهای مسلح غیر قانونی در جاده ی دیوانـدره - بیجار، ۷ تن از نیروهای سپاه؛ ۲ تن از نیروهای ژاندارمری و یک تن از افراد بومی به شهادت رسیدند و ۵ تن مجروح و ۲ تن مفقودالاثر شدند. در اصلی ترین درگیری که در نزدیکی پایگاه تازه آباد رخ داد، یک تیربار و ۶ قبضه تفنگ ژ۳ نیروهای خودی منهدم شد.(۴)

۲. نیروهای مسلح غیر قانونی همچنین شهر مهاباد را هدف آتش شدید خمپاره اندازها قرار دادند که در طول آن، ۲ نفر از نیروی نظامی و یک نفر از اهالی شهر شهید شدند. ۴ تن از نیروهای نظامی و ۵ تن از مردم نیز زخمی شدند. در این اقدام، به چند منزل مسکونی و قسمتی از ساختمان ستاد سپاه و ژاندارمری خسارت هایی وارد شد.(۵)

۳. در منطقه ی سرو در شمال ارومیه، نیروهای مسلح غیر قانونی یک مینی بوس عبوری را به رگبار بستند که راننده و یک سرنشین آن که کارمند گمرک سرو بود، به شهادت رسیدند.

یک کارمند دیگر گمرک نیز به گروگان گرفته شد. به گفته ی شاهدان محلی، ۵ نفر دیگر از سرنشینان مینی بوس نیز که از اهالی سرو بودند، گروگان گرفته شده اند.(۶)

۴. در حمله ی نیروهای مسلح غیر قانونی به پایگاه حاملار در شمال ارومیه، یک نفر از سربازان ژاندارمری به شهادت رسید.(۷)

۵. در محور کامیاران - مریوان، ۳ تن از نیروهای خودی بر اثر انفجار مین زخمی شدند.(۸)

۵۸۲

به گزارش روزنامه ی اطلاعات، در هشتمین روز از دهه ی فجر، تیپ جانباز و قهرمان شهدای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که چندی پیش با سرکوب شدید ضد انقلابیون، جاده ی استراتژیک پیرانشهر - سردشت را آزاد کرده و برای رو در رویی با مزدوران

۱- سند شماره ۱۸۳۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از قرارگاه مرکزی خاتم الانبیا(ص) (اطلاعات و عملیات) به قرارگاه کربلا (اطلاعات و عملیات)، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳؛ و - سند شماره ۳۰۷۷۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه ۴ نجف۲ به قرارگاه ۴ نجف، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۲۴۶۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات تیپ ۲۱ امام رضا(ع) به فرماندهی تیپ ۲۱ امام رضا(ع)، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.
۲- سند شماره ۱۸۳۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی هفتگی، ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (طرح و برنامه عملیات) اطلاعات عملیات، شماره ۵۶، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.
۳- سند شماره ۲۷۰۱۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، قرارگاه مقدم نزاجا غرب (رکن۲) باختران، شماره ۱۴۰، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - مأخذ ۳، ص ۵.
۴- سند شماره ۵۵۱۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از مرکز فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۵۵۲۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۲۳۲۱۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اخبار مناطق کردنشین، از دفتر نخست وزیری، شماره ۸۳، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۸۸۲۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی بولتن هفتگی، دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (مرکز فرماندهی)، شماره ۱۷، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱۵.
۵- مأخذ ۵، بخش سوم، ص ۲؛ و - مأخذ ۵، بخش اول؛ و - سند شماره ۳۵۳۲۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۲) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.
۶- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۱، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۹، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱؛ و - مأخذ ۵، بخش اول؛ و - سند شماره ۵۵۲۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره ی اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۵، بخش ۴، ص ۱۸.
۷- سند شماره ۳۵۳۳۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴.
۸- مأخذ ۵، بخش اول.

بعثی به منطقه ی غرب کشور رفته بود، بعد از ظهر روز سه شنبه ی گذشته در میان استقبال بسیار گرم مردم مسلمان و همیشه در صحنه ی ارومیه وارد این شهر شدند. افراد این تیپ در دروازه ی ورودی شهر با استقبال هزاران تن از مردم ارومیه مواجه شدند و سپس در حالی که شعار می دادند: «حزب دمکرات را به خاك و خون می کشیم»، از خیابان های شهر ارومیه با آرایش کامل نظامی عبور کردند. مردم مسلمان نیز به پاس رشادت ها و جانبازی های این تیپ دلاور، در طول مسیر گوسفند قربانی کردند و با پاشیدن نقل و اهدای گل مقدم آنان را گرامی داشتند.(۱)

۵۸۳

ترور یک کارگر در شیراز، حمله به پایگاه ژاندارمری شاهین شهر و حمله به یک مأمور شهربانی در تهران از اقدامات انجام شده به دست نیروهای سازمان مجاهدین خلق است.

۱. نیروهای سازمان مجاهدین خلق در روستای شیراز از توابع رضوان شهر، یک کارگر به نام محرم علی دورانی را در داخل منزلش ترور کرده، به شهادت رساندند. طبق اعلام وزارت کشور، در طول دو هفته ی گذشته، ۹ تن از مردم این منطقه به دست عوامل سازمان مجاهدین خلق شهید شده اند.(۲)-(۳)

رادیو بغداد به نقل از فرماندهی مقاومت داخلی سازمان مجاهدین خلق اعلام کرده است که این اقدام به دست واحدهای مقاومت سازمان انجام شده و محرم علی دورانی در درگیری مسلحانه در جنگل های گیلان کشته شده است.(۴)

۲. در حبیب آباد شاهین شهر، نیروهای سازمان مجاهدین به پایگاه ژاندارمری حمله کردند که این اقدام زخمی شدن یکی از نیروهای این پایگاه را در پی داشت.

۳. در تهران یکی از وابستگان سازمان مجاهدین به قصد سرقت بی سیم یکی از مأموران شهربانی به وی حمله ور شد که شخص مهاجم با کمك مردم دست گیر شد.(۵)

۵۸۴

سیدحسین موسوی تبریزی دادستان کل انقلاب اسلامی در مصاحبه یی مطبوعاتی درباره ی دست گیری افراد وابسته به حزب توده و اتهامات آنان گفت:

«این افراد که دست گیر شده اند، از سران حزب توده هستند و علت دست گیری این افراد به عنوان این که مسئولین این حزب فعالیت سیاسی داشتند نبود؛ اتهام آن ها جاسوسی به نفع کشورهای شرقی است و مدارکی از آن ها موجود می باشد و اعتراف هم کرده اند.

حتی در رابطه با دیگران هم اعتراف کرده اند و عده یی هم می خواستند با گذرنامه و

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲۲، گزارشی از ارومیه.
۲- برخی از این اقدامات در روزشمارهای قبلی ذکر شده است.
۳- سند شماره ۵۵۰۰۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از وزارت کشور به فرماندهی محترم سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۰۸۹۳۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار مناطق یازده گانه، مرکز اخبار رسانه ها (ارتباطات تبلیغات و انتشارات ستاد مرکزی سپاه)، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱ الی ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، به گزارش ستاد منطقه۳ سپاه، ص ۲؛ و - سند شماره ۲۱۸۰۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی، واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته ی مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۳، ۸/۱۲/۱۳۶۱، ص ۵.
۴- سند شماره ۱۰۳۸۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی گزارش روزانه، واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۴۳ ، ۷/۱۲/۱۳۶۱، ص ۴، رادیو بغداد به نقل از گزارش هایی از مطبوعات پاریس به نقل از روزنامه ی لوکوتیدین دوباری فرانسوی زبان.
۵- سند شماره ۱۰۳۸۳۷مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، واحد معاونت اطلاعات کل سپاه پاسداران، شماره ۲۳۴، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۹۳۸۹۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی خبرنامه، ارتباطات، تبلیغات و انتشارات اسناد منطقه۱۰، شماره ۱۶۴، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

شناسنامه ی جعلی فرار کنند که دست گیر شدند. جرم این ها جاسوسی است و کیفرخواست هم جاسوسی خواهد بود.»

از دادستان کل سؤال شد که به استثنای اعضای مرکزی این حزب که اتهام جاسوسی دارند، آیا بقیه ی اعضا می توانند فعالیت حزبی داشته باشند یا خیر؟ حجت الاسلام موسوی تبریزی در پاسخ گفت: «قبلاً هم گفته ام، تمام احزاب طبق قانون و با معرفی خود به وزارت کشور می توانند فعالیت داشته باشند و چون اعضای مرکزی حزب توده به عنوان جاسوس دست گیر شده اند، ما نمی توانیم این حزب را قانونی بدانیم. اگر افراد صالح دیگری را برای اعضای مرکزی معرفی نمایند و وزارت کشور تأیید کند، می توانند باز فعالیت داشته باشند.»(۱)

۵۸۵

سازمان مجاهدین خلق درباره ی دست گیری سران حزب توده بیانیه یی منتشر کرد به گزارش خبرگزاری فرانسه: «سازمان مجاهدین خلق با انتشار بیانیه یی در پایتخت فرانسه اعلام کرد: "دست گیری نورالدین کیانوری رهبر حزب توده ی ایران و چند تن از اعضای کمیته ی مرکزی این حزب انعکاسی از ضعف رژیم و نشان گر امتیازی برای یک جناح از مذهبیون افراطی می باشد." در این بیانیه خاطرنشان شده که دست گیری دبیرکل حزب توده ی ایران نمودار افزایش تضادها در رژیم و مبیّن در انزوا قرار گرفتن روزافزون او می باشد.»(۲)

مفسر رادیو بی بی سی در مقاله یی عنوان کرده که شوروی به دنبال جای گزینی حزب توده در ایران به جای حکومت جمهوری اسلامی بوده است. خبرنگار این رادیو در توضیح بیش تر این موضوع می گوید:

«ریچارد داوئن در مسکو مقاله یی تحت عنوان شکست هدف شوروی در تهران می نویسد که دست گیری سران حزب توده در تهران ضربه یی در امیدهای مقامات شوروی در جهت روی کار آمدن یک حکومت مارکسیستی طرف دار شوروی در ایران، است. مشاورین و مقامات شوروی امیدوارند مذهبیون متعصب در ایران خود سبب نابودی خویش گردند و مردم ایران برای روی کار آمدن یک دستگاه رهبری سازمان یافته به سوی حزب توده روی آورند. ریچارد داوئن می نویسد که مقامات شوروی یک دم به زیستن رژیم آیت الله خمینی مشغول بودند و دمی دیگر به عنوان این که رژیم جمهوری اسلامی همواره به شوروی خشونت می ورزد، آن را مردود می شمردند، اما سال گذشته شوروی صبر خود را از دست داد و خواستار یک حرکت قاطعانه برای در دست گرفتن قدرت از طرف حزب توده گردید. ریچارد داوئن خاطرنشان می سازد که ماه گذشته روزنامه ی

۱- روزنامه ی کیهان، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۲۸، ۲۲/۱۱/۱۳۶۱، صص ۱۷ و ۱۸، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱.

آزادگـان که طرف دار جمهوری اسـلامی است، شوروی را مورد حمله قرار داد که سـعی در رواج دادن ایـده ی قابل مقایسـه بودن اسلام و مارکسیست دارد. ریچارد داوئن از قول دیپلمات ها می نویسد که گفته اند به نظر می رسد سرکوب حزب توده، به امید شوروی برای سازش با رژیم آیت الله خمینی پایان داده باشد.»(۱)

۵۸۶

مهمانان خارجی شـرکت کننده در مراسم دهه ی فجر با امام خمینی دیدار کردند. در این دیدار، امام خمینی سخنانی را درباره ی انقلاب اسـلامی و اوضاع کنونی جهان و مسـلمانان در کشورهای اسـلامی ایراد کردند که محورهای اصلی سخنان ایشان به این شرح است:

ترسـیم چهره ی ایران به عنوان کشور خردشـده زیر سـتم حکومت پهلوی؛ بیان رسالت ایران (مخالفت با قـدرت های بزرگ و متجاوز) و تأکیـد بر این که جمهوری اسـلامی به دنبال اجرای عـدالت است و جز خـدا پناهی ندارد؛ یادآوری تکلیف دوسـت داران خارجی انقلاب در نشان دادن مظلومیت ایران به مردم کشورهای خود و مستضـعفان جهان؛ توصیه به آماده سازی اذهان مردم سـایر کشورهای جهان برای قیام علیه قـدرت های بزرگ و یادآوری بودن ایران در این زمینه؛ بیان مظلومیت ایران از نظر تبلیغـات جهـانی و همت مجـامع بین المللی و رسانه های غربی برای نشان دادن چهره یی ناروا و نامناسب از انقلاب اسـلامی و درخواست تلاش بیش تر از مهمانان برای به تصویر کشیدن چهره ی واقعی انقلاب اسلامی.

امام خمینی خطاب به مهمانان گفتند:

«خوش آمدید در کشوری که زیر بار ستم ستمشاهی در طول تاریخ و ستم رژیم پهلوی در پنجاه سال خرد شده. خوش آمدید در کشـوری که برای اینکه قیـام برای اسـلام کرده است و می خواهـد که اسـلام در این کشـور حکومت کنـد، و مورد تجـاوز قـدرت های بزرگ بی واسـطه یا باواسـطه شـده انـد، در این کشور آمدیـد و خوش آمدیـد در کشوری که به واسـطه اینکه با ابرقـدرت ها و نفوذ آنها مخالف است و اعلام مخالفت کرده است مورد تجاوز دشـمن های اسـلام، از عراق (یعنی حزب بعث عراق) شـروع شـده است به دستیاری آمریکا و کمک تقریباً همه کشورهای جهان و مورد تجاوز همه اینها شده است. کشوری که می خواهـد عدل الهی را در جهان و ابتدائاً در مرکز خود که ایران است، بپا کند و در همه جا حکومت، حکومت اسـلامی باشـد و دست قـدرت هـای بزرگ از کشورهـای اسـلامی کنـار باشـد. الآـن که جنـگ بین جوان هـای متعهـد به اسـلام و بین صـدامیان بعثی عفلقی پشت کرده به اسـلام، درگیر است، علاوه بر کشورهای بزرگی که منافع خودشان را در این کشور و در کشورهای اسلامی دیگر و در سرتا سر جهان، در کشورهای استضعافی در

۱– همان، ص ۲۸، رادیو بی بی سی، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱.

خطر می بینند، همه به کمک این حزب اشتراکی عفلقی عراق شتافتند و کمک نظامی، کمک مالی و کمک تبلیغاتی به طور وسیع انجام می گیرد. و ما کشورمان یک کشوری است که باید بگوئیم جز خدای تبارک و تعالی پناهی ندارد، و ملت ها که با ما دوست هستند و آن طبقه مستضعفان جهان که با اسلام آشنا و با عدل و کرامت انسانی علاقه دارند، در تحت فشار دولت هایی واقع شده اند که برای خاطر چند روز عیش و نوش دنیوی اسلام را برکنار و برضد اسلام قیام می کنند و به ملت های خودشان فشار می آوردند از خوف اینکه مبادا آنها هم ادعای عدالت و ادعای فرهنگ انسانی بکنند.

امروز تکلیف همه شما آقایانی که از خارج تشریف آوردید، شعرای شما، نویسندگان شما، گویندگان شما، این است که شعرا در اشعارشان قضایای این انقلاب را منعکس کنند، اگر توانستند در مجامع عمومی و اگر نتوانستند حتی در مجامع خصوصی هم محفوظ بماند برای نسل های آتیه ای که فرزندانشان الآن بعضی شان از کوچولوهایی که در ۲۲ بهمن متولد شده اند و آنهایی که در طول تاریخ می آیند. باید مردم را، مردم جهان را، مستضعفان جهان را آگاه کنید، آگاه کنیم به اینکه چه مصائبی بر اینها وارد شده است و در تحت چه شرایطی زندگی می کنند و آنان که به آنها حکومت می کنند تحت چه شرایطی هستند و وضع زندگی مالی شان چطور است. و آنهایی که از دولت های اسلامی هستند، ذخائر خودشان را به کجا خرج می کنند و در جیب کی می ریزند در عین حالی که ملت های آنها گرسنه هستند، ملت های آنها فقیر هستند و بسیاری از آنها از گرسنگی تلف شدند و اینها ذخائر خودشان را، ذخائری که مال خود این ملت است و آنها غاصب هستند، به جای اینکه برای ملت خودشان ولو عشری از اعشار آن خرج می کردند و اینها به رشد می رسیدند، تمامش را تسلیم می کنند به آنهایی که دشمن اسلامند.

ما از صفر شروع کردیم، ایران از صفر شروع کرد، ایران در آنوقتی که همه چیزش در خطر بود و اختناق به طوری بود که زن به شوهر و شوهر به زن نمی توانست یک کلمه خلاف رژیم بگوید، از صفر اشخاصی که بیدار شدند و بودند، شروع کردند و این صفر کم کم بزرگ شد و این قطرات کم کم بزرگ شدند و شکل گرفتند و به صورت مشت های گره کرده و بدون اینکه در آنها یک تشکیلات منظمی باشد و بدون این که دارای یک سلاح باشند. سلاح در دست مردم به هیچ وجه نبود، لکن اینها از هیچ شروع کردند تا اینکه سلاح ها را از دست دشمنان گرفتند و کم کم با فریاد اینها برای اسلام، از ارتش، جناح های بسیاری به اینها ملحق شدند که تا الآن هم هستند و خدمت می کنند و در بین خود ملت هم بسیج شد عده کثیری و الآن هم بسیج می شود.

ما کارهای خودمان را، دولت ما کارهای خودش را و کارهای ایران را با شایستگی

انجام می دهد و کارخانه ها را به راه می اندازد و مسائلی که دارد و مشکلاتی که دارد یکی پس از دیگری حل می کند و در ظرف چهار سال تمام چیز هایی که یک کشور مستقل باید داشته باشد دارا هست، در عین حالی که همیشه در فشار بوده و همیشه در محاصره اقتصادی و در محاصره نظامی بود. مأیوس از خدا نباشید، خدا را حاضر بدانید و قدرت خدا را در همه جا فعال بدانید و مراجعه به صدر اسلام بکنید که یک نفر انسان به تمام معنا، لکن در نظر کفار ضعیف و مستضعف، قیام کرد و یک انقلاب به این بزرگی را که دنیا را در تحت سیطره خودش درآورده است ایجاد کرد. از وحدت افراد و کمی افراد هراس نکنید که خدای تبارک و تعالی به شما کمک می کند و وقتی که شما نصرت بکنید از خدای تبارک و تعالی، وعده نصرت داده است و کمی عده با اینکه قدرت روحی در کادر باشد و انسجام در کار باشد و تعهد به اسلام در کار باشد، اسباب ضعف نخواهد شد.

ما که دستمان از تبلیغات کوتاه است، نسبت به آنها نمی توانیم آنقدر تبلیغ داشته باشیم، همه رسانه های گروهی در دست دشمنان ماست و هر روز هم تبلیغ می کنند و هر روز هم ایران را محکوم می کنند. این سازمان هایی که همه شان نوکر آمریکا و امثال او هستند. سازمان عفو بین المللی - نمی دانم - شورای امنیت و امثال اینها که ملاحظه می کنید در طول این جنگی که صدام و صدامیان به ما تحمیل کردند و آنقدر از شهرهای ما را کوبیدند و آنقدر جوان های ما را کشتند و آنقدر صغیر و کبیر و مرد و زن را زیر آوارها دفن کردند، یک کلمه راجع به این مسائل ذکر نکردند و کاش ذکر نمی کردند، امروز ما را محکوم می کنند، امروز به ما نسبت ها می دهند و روی همان نسبت ها محکوم می کنند، قول دشمن های ما سند این سازمان هاست و گاهی هم خودشان سند درست می کنند، اگر چیزی ندارند یا در مطبوعاتشان یا در رادیوهایشان یک مصاحبه درست می کنند، مصاحبه با کی؟ مصاحبه با آن که اینجا را چاپیده و فرار کرده، این را سند قرار می دهند و برضد ما تبلیغ می کنند. همه تبلیغات دنیا بر ضد ماست، ملت ها هم ممکن است بسیاری شان بازی بخورند، یک عده شان هم توجه دارند. تکلیف شما آقایان این است که آنچه دیدید ولو به تدریج برسانید به کشورهای خودتان، به دوستان خودتان.»(۱)

۵۸۷

امام خمینی در پیامی به خانواده ی شهیدان و جانبازان انقلاب اسلامی نکاتی را متذکر شدند از جمله:

ایجاد تحول روحی در ملت ایران به خصوص جوانان ایران که زمینه سازان اصلی

۱- سازمان مدارک فرهنگی اسلامی، صحیفه ی نور (مجموعه رهنمودهای امام خمینی)، جلد ۱۷، تهران: انتشارات شرکت سهامی چاپ خانه ی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهمن ۱۳۶۴، صص ۱۹۱ تا ۱۹۵.

پیروزی انقلاب اسلامی هستند و بیان حالت روحی و معنوی آنان؛ نوع برخورد کشورها و رسانه های جمعی بین المللی و... با تجاوز صدام حسین به ایران و هشدار به مجامع جهانی از این که دنیا با وجود کشورهایی چون امریکا و کسانی چون صدام حسین روی آرامش را نخواهد دید.

بخشی از پیام امام خمینی به این شرح است.

«این پیروزی معنوی و مادی مرهون اسلامی بودن انقلاب و مردمی بودن و توجه مردم به اسلام و تحول روحی عظیمی است که خداوند در این ملت، معجزه آسا ایجاد فرمود، از آن جمله این جوانان بسیار عزیز در سطح کشورند که ناگهان با یک جهش برق آسای معنوی و روحی با دست رحمت حق تعالی از منجلابی که برای آنان با دست پلید استکبار جهانی که از آستین امثال رضاخان و محمدرضاخان و دیگر سرسپردگان غرب یا شرق تهیه دیده بودند، نجات یافته و یک شبه ره صدساله را پیمودند و آنچه عارفان و شاعران عارف پیشه در سالیان دراز آرزوی آن را می کردند اینان ناگهان به دست آوردند و عشق به لقاءالله را از حد شعار به عمل رسانده و آرزوی شهادت را با کردار در جبهه های دفاع از اسلام عزیز به ثبت رساندند و این تحول عظیم معنوی با این سرعت بی سابقه را جز به عنایت پروردگار مهربان و عاشق پرور نتوان توجیه کرد. اینجانب هنگامی که این جوانان عزیز در عنفوان شباب را، که با گریه از من عقب مانده تقاضای دعا برای شهادت می کنند، مشاهده می کنم از خود مأیوس و از آنان شرمنده می شوم و هنگامی که عکس های متعدد این شهیدان نورس نورانی را می نگرم و ارزش های انسانی و مقامات الهی آنان، که خود از آنها به مرحله هایی دور هستم غبطه می خورم و چون به مادران و پدران این جوانان و نوجوانان شهید برخورد می کنم و آن شجاعت ها و شهامت های فوق تصور را از آنان مشاهده می کنم احساس حقارت نموده، به پیشگاه پیامبر بزرگ اسلام صلی الله علیه و آله و حضرت بقیه الله روحی لمقدمه الفدا به خاطر چنین امتی و پیروانی متعهد و مجاهد تبریک عرض می کنم و از خداوند تعالی ولی نعمت و حافظ امت سپاسگزارم. همه می دانیم و می دانید که صدام قریب سه سال است با هجوم وحشیانه خود به قتل و غارت و تخریب کشور ایران پرداخته است و از اول تا کنون قسمتی از کشور ما را در دست داشته و دارد و به خیانت خود نسبت به مردم بیگناه مشغول است و این سازمان ها برای یکبار هم او را محکوم نکردند. صدام زمانی به دروغ پیشنهاد صلح می کرد که ایران زیر تاخت و تاز صدامیان خونخوار بسر می برد، اما با این مقصد شیطانی تصمیم داشت هر چه زودتر خوزستان را تصرف نموده و با دردست داشتن منابع بزرگ نفتی و حمایت قدرت های جهانخوار، منطقه را به آتش و خون بکشد، چراکه دیو سرکش نفس حیوانی او حد و مرزی نمی شناسد و تا منطقه

از لوث وجود او پاک نشود روی امنیت نخواهد دید. همه می دانیم که هر روز دست صدام به خون صدها نفر مردم مظلوم ما آغشته است ولی رسانه های گروهی و سازمان های وابسته به قدرت ها، به ویژه آمریکا چقدر از صلح دوستی صدام پشتیبانی و ثناخوانی نموده و می نماید، در صورتی که صلح خواهی صدام و کوشش آمریکا در ایجاد امنیت در دنیا و نیز دیگر قدرتمندان چپاولگر و به اصطلاح طرف داران حقوق بشر همه از یک قماش هستند و تا دنیا به این آرامش طلبان و صلح دوستان و طرف داران حقوق بشر مبتلا است روی امنیت و صلح و آرامش نخواهد دید.(۱)

۵۸۸

به مناسبت آغاز پنجمین سال پیروزی انقلاب اسلامی ضیافتی با حضور آیت الله خامنه ای رئیس جمهور؛ دکتر علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه؛ جمعی از وزیران؛ نمایندگان مجلس شورای اسلامی و عده یی از سفیران و کارداران کشورهای خارجی در ایران در محل وزارت امور خارجه ترتیب یافت.

آیت الله خامنه ای در سخنانی با تأکید بر برقراری صلح در منطقه، شرایط ایران را برای متارکه و برقراری صلح با عراق در وضعیت جدید پس از بازپس گیری اراضی عمده ی ایران که در اشغال عراق بود، برشمرد. به گزارش روزنامه ی کیهان:

«رئیس جمهوری با تأکید بر این که جمهوری اسلامی ایران به جز با کسانی که با آن می جنگند، سر جنگ ندارد، گفت: "ما معتقد به صلح و امنیت و آرامش هستیم و معتقدیم که خانواده ی بزرگ جهانی جز در سایه ی یک صلح واقعی نمی تواند به یک زندگی سعادتمندانه ی انسانی دست پیدا کند.

از سوی دیگر می دانیم که قدرت های ضد انسانی در سطح جهان، جنگ و ناآرامی را بر ملت ها تحمیل می کنند." ریاست جمهوری سپس با خاطرنشان ساختن مسئله ی جنگ تحمیلی و این که در ابتدای جنگ یکی از سه شرط اصلی ما برای متارکه ی جنگ خروج نیروهای عراقی از خاک ما بود، گفت: "امروز با توجه به این که ما با نیروی خود و فداکاری رزمندگان توانسته ایم بیش ترین بخش از سرزمین های اشغالی را بازپس بگیریم و بخش های اشغالی باقی مانده را نیز نیروهای ما از عراق بازپس خواهند گرفت، خارج شدن نیروهای عراق از بخش باقی مانده ی سرزمین های ما، امروز دیگر یک شرط عمده برای متارکه ی جنگ به حساب نمی آید، بلکه اینک شرط های دیگر عمده است و شاید بتوان گفت عمده ترین شرط ما این است که بانی و موجب این همه ویران گری و خراب کاری، یعنی سردمداران رژیم عراق باید مجازات شوند." وی تأکید کرد که این کار منطق زورگویی و زورمداری را از کاربرد خواهند انداخت. رئیس جمهور در قسمت دیگری از سخنانش

۱- همان، صص ۱۸۹ و ۱۹۰.

گفت: "تـا کی بایـد آن کسـانی که از زور در روابـط بین المللی اسـتفاده می کننـد بـا مسامحه و اغماض رو به رو شونـد؟ آیا تجربه ی رژیم اشـغال گر و غـاصب فلسـطین برای همه ی دولت هـای جهـان و خصوصاً برای ما و دولت های این منطقه کافی نیست؟"

وی سـپس خاطرنشان ساخت اگر کشورهای اسـلامی و عربی در مقابل قدرت نمایی و زورنمایی صـهیونیست ها یک مقاومت جدی و قاطع از خود نشان می دادند بی شک تجاوز به این آسانی در منطقه تکرار نمی شد.

ریاست جمهوری سـپس اعلام کرد: "جمهوری اسـلامی ایران در مقابل همه ی قدرت هایی که می خواهند مشروعیت خود را با زور و تجاوز ثابت کننـد سـر مقابله دارد و به خصوص با رژیم اشـغال گر قدس مبارزه یی تمام نشدنی دارد." رئیس جمهور همچنین با تأکید بر این که جمهوری اسـلامی تجاوز عراق را نخواهد بخشید گفت: "عراق در مرزهای ما دقیقاً همان کاری را انجام داد که رژیم اشـغال گر فلسـطین در مرزهای مصـر، اردن، لبنان و سوریه مرتکب شـد. وی گفت: "ما منتظر نمی شویم تا رژیم عراق که امروز در نهـایت ضـعف و تنـگ دستی است در موقعیت مناسب دیگری به ما یا به کشور دیگری از کشورهای منطقه حمله کند."(۱)

آقای هاشـمی رفسـنجانی نیز در بخشی از پیام تلویزیونی خود که به مناسبت سال گرد پیروزی انقلاب ایراد شد درباره ی تأثیر آتی عملیات والفجر گفت: "امیـدوارم در آغاز پنجمین سال انقلاب ما بتوانیم این نویـد را عملاً به ملت مان بدهیم که کم کم پایان پیروزمنـدانه ی جنگ تحمیلی خصوصاً با شـروع عملیات سـرنوشت ساز (والفجر) - که به تناسب دهه ی فجر نام گذاری شـده - فرارسیده و ان شاءالله با پیروزی در این جنگ، منطقه را از شـر جنایات عفلقی ها راحت خواهیم کرد و بتوانیم با مردم منطقه و مسلمانان جهان، محرومان دنیا، هم راه و هم کار، در صلح و صفا برای بهتر کردن زندگی هم کاری کنیم."»(۲)

۵۸۹

به دنبال مـذاکرات مسـتقیم نماینده ی "شـرکت سـهامی ایران و ژاپن" با شـرکت های طرف قرارداد ژاپنی ها برای راه اندازی پروژه ی پتروشـیمی بنـدر امام خمینی که برای اولین بار پس از انعقاد پروژه انجام گرفت، همه ی این کمپانی ها متعهـد شدند که برای به پایـان رسانـدن این پروژه به ایران بیاینـد و اگر در این وعـده ی آن ها اعمال نفوذ نشود، ادامه ی پروژه ی مشترک ایران و ژاپن در آینـده ی نزدیکی دنبـال خواهـد شـد. مهنـدس طـاهری نجف آبـادی معـاون وزیر نفت در امر پتروشـیمی، در مصاحبه یی ضـمن اعلام این مطلب، به تشـریح این موضوعات پرداخت: نتایج و علت مسافرت نماینده ی شـرکت ایران و ژاپن در امر پتروشیمی؛ واکنش کمپانی ها و برخی رسانه های ژاپنی به این اقدام؛

۱- روزنامه ی کیهان، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲۳.

۲- همان، ص ۲۳ مکرر.

مسافرت آتی هیئت ژاپنی به ایران و اهداف آینده ی پتروشیمی ایران به منظور خودکفایی کشور در این زمینه. وی ابتدا در مورد نتایج دیدار نماینده ی پروژه مشترک ایران و ژاپن با کمپانی های طرف قرارداد پروژه گفت:

«مأموریت آقای احمدی تماس مستقیم با پیمان کاران ژاپنی بود که این تماس برای اولین بار بعد از آغاز جنگ تحمیلی عراق بر ایران، انجام می گرفت. وی در توکیو جلسات متعددی با کلیه ی پیمان کاران تشکیل داد و جواب اکثر آن ها برای ادامه ی کار، کاملاً ـ مثبت و رضایت بخش بود. همه آن ها اشتیاق خود جهت مسافرت به ایران و ادامه ی کار را اعلام کردند و اگر فشارهایی از طرف نیرو و منابع خارج از شرکت ایران و ژاپن جهت انصراف آن ها از این کار اعمال نشود، و یا اتفاق غیر مترقبه یی رخ ندهد، به خواست خدا در اسرع وقت اجرای پروژه تعقیب خواهد شد. در غیر این صورت، مطمئناً ما آن قدرت و کارایی را در خود می بینیم که با هم یاری و ایثار برادران ایرانی و هم کاری دیگر متخصصین از سایر کشورها، آن را بلااستفاده رها نکنیم، ولی آنچه که بین نماینده ی شرکت و پیمان کاران، مورد قبول واقع شده، حکایت از تمایل آن ها برای اجرای قرارداد دارد و مطالبات آنها به موازات تجهیز و شروع کار در ایران، قابل پرداخت خواهد بود که در چهار مرحله انجام می گیرد.»(۱)

۵۹۰

عدنان خیرالله وزیر دفاع عراق در مصاحبه یی بدون اشاره به آمار تلفات عراقی ها در جنگ، درباره ی شمار تلفات ایران ادعا کرد: «ایران در جنگ جاری تا کنون بیش از ۵/۱ میلیون تن از نیروهایش را از دست داده و فقط ۴ کیلومتر از اراضی عراق را به تصرف خود درآورده است.» یونایتدپرس با اعلام این خبر افزود:

«خیرالله گفت: "عراق تا کنون با یک جنگ فرسایشی از سوی ایران که توسط دو کشور عربی سوریه و لیبی کمک و یاری می شود، مقابله کرده است."

وی که با مجله ی الحوادث مصاحبه می کرد گفت: "اگر دولت ایران تصمیم برانداختن ما را گرفته ما هم در مقابله با این تز خواهیم جنگید." خیرالله در ادامه افزود: "از زمانی که ایران نیروهایش را در مرز مستقر کرد و عراق نیز نیروهای خود را از داخل خاک ایران بیرون کشید، ۸ ماه می گذرد و ایران در این مدت فقط توانسته است ۴

کیلومتر از اراضی عراق را در کنترل و تصرف خود بگیرد." وی گفت: "بر اساس آمار و ارقام نسبتاً مورد اطمینان، ایران فقط در دو جبهه ی شرق میسان و مندلی، ۴۸ هزار نفر را از دست داده است." عدنان خیرالله از تلفات عراق صحبتی به میان نیاورد و افزود: "ما ایرانیان را با تانک های تی۶۲ روسی نیز دیده ایم این تانک ها توسط سوریه و لیبی و

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲۸.

بدون آن که شوروی خبر داشته باشد به ایران تحویل داده شده است."»(۱)

۵۹۱

در ادامه ی سفر برخی مقامات کشورهای عربی که در پی عملیات والفجر مقدماتی انجام شد، امروز نیز ملک حسین پادشاه اردن، به عراق رفت. در این سفر مضر بدران نخست وزیر و ژنرال زیاد بن شاکر فرمانده کل نیروهای اردن، وی را هم راهی می کردند. گزارش خبرگزاری رویتر حاکی است که در این دیدار ملک حسین بر حمایت استوار کشور خود از عراق در جنگ با ایران تاکید کرد. این خبرگزاری می افزاید:

«شاه حسین با صدام رئیس جمهور عراق، ملاقات کرد. صدام حسین او را در [جریان] اوضاع جبهه ی جنگ که ایران دوشنبه ی گذشته حمله ی جدیدی را در آن جا آغاز کرد، قرار داد.

خبرگزاری اردن گزارش داد: "شاه حسین حمایت اردن را از برادران عراقی مورد تأکید قرار داد، زیرا عراق معتقد است که هر گونه تجاوزی به هر قسمتی از سرزمین های عرب تجاوز به تمامی کشورهای عرب به شمار می آید." به گزارش این خبرگزاری: "شاه خالد حاکم عربستان از کشورهای عرب خواست تا مطابق تصمیمات اتحادیه ی عرب و قرارداد دفاعی عرب عمل کنند و برای حمایت از عراق در جنگ عادلانه ی آن با هم متحد شوند."»(۲)

۵۹۲

میزان کمک اقتصادی عربستان سعودی به عراق بخشی از مقاله یی است که مجله ی اقتصادی تایمز چاپ لندن در این باره ارائه داده است. به گزارش روزنامه ی کیهان:

«مجله ی اقتصادی تایمز چاپ لندن نوشته است: "عربستان سعودی قصد دارد وام دیگری بالغ بر ۶ میلیارد دلار در عرض ۶ ماه آینده به رژیم صدام پرداخت کند.

با این پرداخت، جمع کمک های رژیم سعودی به عراق که از ۵/۲ سال پیش در جنگ با ایران است، بالغ بر ۲۵ میلیارد دلار خواهد شد."

۱- مأخذ ۱۵، ص ۹، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از یونایتدپرس از بیروت، ۲۱/۱۱/۱۳۶۱.
۲- مأخذ ۱۹، ص آخر، به نقل از خبرگزاری ها از قاهره، پاریس، بغداد به نقل از خبرگزاری حکومت عراق؛ و - واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۲/۱۱/۱۳۶۱، ص ۶، رادیو بغداد؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۲۹، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۱۱/۱۳۶۱، به گزارش خبرگزاری رویتر به نقل از خبرگزاری رسمی اردن.

بنابه نوشته ی روزنامه ی مذکور: "عربستان همچنین با فروش نفت به فرانسه و ژاپن جبران کسری صادرات نفت عراق را نیز کرده است و درآمد این فروش ها را به حساب عراق می گذارد. در مورد فرانسه حتی قرار است مخارج خرید اسلحه ی عراق با این پول ها پرداخت گردد."»(۱)

۵۹۳

رادیو بی بی سی در بخش اخبار و تفاسیر انگلیسی امروز خود مطالبی را درباره ی روابط عراق و شوروی پخش کرد که حاکی از فعال شدن سیاست خارجی شوروی در منطقه ی خاورمیانه و هم کاری بیش تر این کشور با عراق بود. گفت و گوی خبرنگار بی بی سی در این باره با یکی از نویسندگان نشریه ی محافظه کار دیلی تلگراف لندن به این شرح است:

«امروز گزارش گردید یوری اندروپوف رهبر شوروی که ظاهراً از رکود سیاست کرملین و عدم نفوذ آن بر حوادث خاورمیانه ناشکیباست، دستور اقدام و مداخله ی تازه یی در جهان عرب را صادر نموده است.

هدف از این اقدام، مقابله با برتری امریکاست، زمینه یی که برای این اقدام انتخاب گردیده، جنگ خلیج بین ایران و عراق است.

جان بولاک از روزنامه ی دیلی تلگراف با بررسی شواهد موجود معتقد است که تغییر عمده یی در سیاست شوروی رخ داده است.

جان بولاک: اولین و بهترین شاهد آن است که آقای طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق، اظهار داشته که شوروی تحویل اسلحه را مجدداً آغاز نموده و گزارشات مستقلی از منابع غربی و منابع دیپلماتیک غربی موجود است که حاکی از آغاز پرواز مستقیم توسط روس ها به بغداد است و تجهیزات سنگین مانند تانک از طریق دریا به بندر عقبه و سپس به بغداد ارسال می شود.

خبرنگار بی بی سی: اما آیا مسکو ارسال مستقیم سلاح به عراق را در آوریل گذشته شروع نکرد؟ این چیزی بود که در سپتامبر عراق اعلام نموده. به ما گفته شده بود که عراق ۳ میگ۲۵ دریافت می کند.

جان بولاک: این چیزی بود که به ما گفته شده بود و به نظر می رسد که میگ۲۵ در آن موقع به عراق داده نشد و شواهد نشان دهنده ی این است که این اقدام از جانب عراقی ها، برای تحت فشار قرار دادن روس ها به انجام کاری بود که بدان نیاز داشتند و تمام چیزی که آن ها در آن زمان احتیاج داشتند، حمایت شوروی بود و از آن هنگام که عراقی ها این موضوع را اعلام نمودند توضیح بیش تری به دنبالش نیامد. به نظر می رسد

۱- مأخذ ۱۴، ص آخر، به نقل از خبرگزاری ها به نقل از گزارش مجله ی اقتصادی تایمز چاپ لندن.

که اقدام مزبور یک اقدام دیپلماتیک بود.

خبرنگار: موضع جدید مسکو چیست؟

جان بولاک: به نظر می رسد که احراز یک موضع فعال در اقداماتی است که جهت یافتن راه حلی برای جنگ خلیج [فارس] انجام می گیرد و با حمایت عراق از این طریق، یعنی ازسرگیری آشکار ارسال اسلحه، آنان تعهد خود به عراق را نشان می دهند.

خبرنگار: با نزدیک شدن گردهمایی سران کشورهای غیر متعهد در ماه مارس، حال، شما آینده ی حصول به یک راه حل در منطقه ی خلیج را چگونه می بینید؟

جان بولاک: امیدی بیش از آنچه در شش ماه اخیر انجام گرفته وجود ندارد. هر کس در جهت یافتن یک راه حلی برای این مسئله در طول شش ماه گذشته یا بیش تر، کوشا بود و نتیجه یی حاصل نشده. تنها تغییری که به نظر می رسد رخ داده این است که شوروی ها نقش فعال تری را در این زمینه به عهده می گیرند. شاید آن ها بتوانند کاری را که هیچ کس دیگر قادر به انجامش نبود، به انجام رسانند.»(۱)

۵۹۴

بهره برداری تبلیغاتی از اسارت گروهی از نیروهای نظامی جمهوری اسلامی ایران در عملیات والفجر مقدماتی اقدامی است که تلویزیون دولتی عراق شدیداً آن را دنبال می کند. خبرگزاری جمهوری اسلامی در گزارشی شیوه ها و شگردهای گوناگون این اقدام تبلیغاتی را بازگو کرده است. در این گزارش آمده است:

«تلویزیون بغداد مکرراً با نمایش فیلمی از اسرای تخلیه شده ی ایرانی در برنامه های مختلف خود تلاش کرد تداعی کننده ی پیروزی مزدوران صدام در عملیات اخیر باشد. در این فیلم که از شیوه های ظریف مونتاژ و روش های خاص تبلیغاتی حداکثر استفاده و با چند دوربین از زوایای مختلف از اسرا فیلم گرفته شده است، سعی شده در حدود یک صد و پنجاه تن از رزمندگان اسیر بسیار افزون تر از آنچه واقعیت است، نشان داده شود. تلویزیون بغداد اسرا را در چندین حالت مختلف از جمله نشسته، چشم بسته، از پشت، رو به رو، نیم رخ در حال پیاده شدن از کامیون و... در معرض دیدگاه بینندگان خود قرار داد. همین گزارش حاکیست، تلویزیون بغداد به منظور جلب توجه افکار عمومی، چند تن از نظامیان عراقی را مشغول به اصطلاح مداوای اسرای ایرانی که به وضع رقت آور و ناهنجاری بر روی زمین خوابیده بودند، نشان داد. دوربین فیلم برداران تلویزیون بغداد هر چند گاه یک بار بر چهره ی ۳ رزمنده ی قهرمان بسیجی ۱۷ ساله توقف می کرد. دوربین، ابتدا گروهی از اسرا را که در حال پیاده شدن از یک کامیون ارتشی بودند نشان داد و قبل از این که تمامی آن گروه پیاده شوند، دوربین با ظرافت به

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۲۹۹ ، ۲۳/۱۰/۱۳۶۱، صص ۱۸ الی ۲۰، تهران -

خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۱۰/۱۳۶۱، به نقل از رادیو بی بی سی در بخش اخبار و تفاسیر انگلیسی به نقل از نشریه ی محافظه کار دیلی تلگراف از لندن.

جای دیگری رفت و گروهی از اسرا را که احتمالاً ـ همان اسرای پیاده شده از کامیون بودند و بر روی زمین نشسته اند به معرض نمایش گذاشت و سپس دوربین بر روی کامیون بازگشت و باقی مانده ی اسرا را در حال پیاده شدن به تصویر کشید، به گونه یی که القا کننده ی این مطلب باشد که این کامیون یک کامیون دیگر با اسرای جدید است. این تکنیک بار دیگر در مورد ۲ کامیون حامل اسرا تکرار شد و حالات نشسته، چشم بسته، در حال انتقال، در حال پیاده شدن از کامیون، انتقال اسرا به محل جدید، دست بسته از جلو و پشت گردن با استفاده از هنر مونتاژ به نحو قابل توجهی، تعداد اسرا زیادتر از واقع نشان داده می شد. بر پایه ی همین گزارش، پیرامون انهدام تجهیزات جنگی رزمندگان ما نیز به همین نحو بهره برداری تبلیغاتی شده و در حدود ۱۰ تانک، نفربر و ادوات زرهی منهدم شده با فیلم برداری از زوایای مختلف بیش تر از تعداد واقعی آن ها نشان داده شد. در این برنامه همچنین از چند تن از شهدای ارتش اسلام که به طور دل خراشی بر روی زمین افتاده بودند از زوایای گوناگون فیلم برداری شده و نمایش داده شد.(۱)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۰، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۶، قرارگاه خاتم الانبیا(ص) - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ جمعه ۲۲ بهمن ۱۳۶۱ ۲۷ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۱۱ فوریه ۱۹۸۳

۵۹۵

در آتشباری شدید نیروهای عراقی روی شهر آبادان، ۳ منزل مسکونی ویران شد و ۹ تن از اهالی شهر نیز شهید یا مجروح شدند(۱)

۵۹۶

امروز یک هزار نفر نیروی سازمان یافته ی مصری با تجهیزات کامل نظامی انفرادی و توپ و تانک، وارد عراق شده، برای دیدن آموزش های لازم در پادگان چم چمال مستقر شدند.(۲)

۵۹۷

نیروهای مسلح غیر قانونی ساعت ۹ با اجرای عملیات کمین، ۲ تانکر حامل نفت را در حوالی روستای داشکند در محور میاندوآب - بوکان به سرقت بردند.

نیروهای خودی با آگاه شدن از این موضوع به تعقیب آنان پرداختند. مهاجمان نیز با قرار گرفتن در این وضعیت، تانکرها را رها کرده، راننده ی آن ها را به گروگان بردند و در تپه های عباس آباد موضع گرفتند. با رسیدن نیروهای کمکی نزد افراد خودی، درگیری آغاز شد که با انهدام ۲ خودرو مهاجمان و فرار آنان، درگیری در ساعت ۱۴:۳۰ پایان یافت و در نهایت، ۲ تانکر و راننده ی آن ها آزاد شدند. به گزارش ژاندارمری ناحیه ی کردستان، ۲۰ تن از مهاجمان نیز در این حادثه کشته یا زخمی شده اند.(۳)

۵۹۸

اقدامات و تحرکات افراد مسلح غیر قانونی در قلات و اشنویه ناکام ماند و در بخش هایی از مناطق کردنشین شمال غرب کشور تلفات و خسارت هایی به بار آورد.

۱- روزنامه ی کیهان، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- سند شماره ۳۰۰۷۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرماندهی ناحیه ۴ (رکن۲)، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۳- سند شماره ۳۵۳۵۶۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی اطلاعاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به سپاه پاسداران قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، شماره ۱۶۹، ۲۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۳۴۱۰۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به مقام استانداری استان کردستان، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و -

سند شـماره ۲۳۲۱۱۷ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: بـولتن اخبـار منـاطق کردنشـین، از دفـتر نخست وزیری، شـماره ۸۳، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

امروز همچنین ۲ تن از افراد وابسته به گروه های مخالف در سنندج تسلیم شدند و یک نفر در دز بوکان دست گیر شد.

۱. شماری از نیروهای مسلح غیر قانونی در روستای قلات در محور نقده - پیرانشهر تجمع کرده، قصد اجرای عملیات داشتند که با گزارش به موقع اهالی بومی، نیروهای مشترک سپاه و ژاندارمری در اقدامی سریع و غافل گیرانه تعدادی از آنان را که مسلح بودند دست گیر کردند. در این عملیات با توجه به طراحی هوشیارانه و دقیق، هیچ گونه تلفاتی متوجه نیروهای خودی نشد(۱)

۲. در مراسم راه پیمایی مردم اشنویه که به مناسبت پنجمین سال پیروزی انقلاب اسلامی برگزار شد، تعدادی از نیروهای مسلح برانداز با موضع گیری در برخی منازل به طرف شرکت کنندگان در مراسم راه پیمایی تیراندازی کردند که این اقدام آنان تلفاتی در پی نداشت.(۲)

۳. در حوالی قریه ی شیطان آباد در غرب جاده ی ارومیه - مهاباد، نیروهای مسلح غیر قانونی به سوی افراد خودی تیراندازی کردند که در نتیجه یکی از نیروهای بسیجی زخمی شد.(۳)

۴. در محور اشنویه - نقده، یکی از نیروهای پایگاه جبرئیل آباد روی مین رفت و زخمی شد.(۴)

۵. امروز نیز نیروهای مسلح غیر قانونی چند گلوله ی خمپاره به شهر مهاباد شلیک کردند که درباره ی میزان تلفات گزارشی مخابره نشده است، مشابه چنین اقدامی در ارومیه نیز انجام شد و نیروهای مسلح غیر قانونی در طول چند دقیقه، ۸ گلوله ی خمپاره به خیابان های اطراف دانشکده و منطقه ی بند شلیک کردند که موجب وارد آمدن خسارت هایی به چند منزل مسکونی و آسیب دیدن یک کودک ۲ ساله شد.(۵)

سه تن از افراد وابسته به گروه های مسلح غیر قانونی نیز با تحویل سلاح های شان، خود را به سپاه سنندج معرفی و درخواست امان نامه کردند.

در بوکان نیز یک نفر به جرم هم کاری با گروه های مسلح برانداز دست گیر شد(۶)

در مراسم رژه ی امروز که به مناسبت سال گرد پیروزی انقلاب اسلامی برپا شده بود، ۲ نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق دست گیر شدند و از آنان مقداری اسناد درون گروهی به دست آمد. همچنین، در خیابان ظهیرالاسلام یکی از افراد سازمان دست گیر شد. از وی یک اسلحه ی کمری و مقداری مدارک و اسناد سازمانی به دست آمد(۷)

۱- سند شماره ۵۵۲۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۵۳۳۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش

نوبه یی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴؛ و - سند شماره ۲۳۲۱۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اخبار مناطق کردنشین، از دفتر نخست وزیری، شماره ۸۴، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱.

۲- مأخذ ۳، بخش سوم. ص ۳.

۳- مأخذ ۴، بخش دوم، ص ۳.

۴- سند شماره ۵۳۳۳۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳.

۵- سند شماره ۲۲۸۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، واحد معاونت و اطلاعات کل سپاه پاسداران، شماره ۲۳۶، ۱۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۵۳۲۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۲) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - مأخذ ۳، بخش آخر.

۶- سند شماره ۳۵۳۳۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۳، بخش آخر، ص ۲.

۷- سند شماره ۲۱۸۰۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی بولتن عملیاتی، روابط عمومی کمیته ی مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۶، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص ۳۱.

به مناسبت پنجمین سال گرد پیروزی انقلاب اسلامی، امام خمینی پیامی صادر کردند که مهم ترین محورهای آن عبارت است از:

سپاس گزاری از بخشش ها و الطاف الهی برای کمک به ملت ایران در برپایی جمهوری اسلامی؛ تقدیر و سپاس از رزمندگان جبهه های جنگ برای مقابله با تجاوز ارتش عراق؛ توصیه به مردم برای تداوم کمک رسانی به دولت به منظور دور کردن خطر بزرگ تجاوز دشمن؛ یادآوری تجاوز عراق به ایران و چشم پوشی رسانه های جمعی دنیا از این اقدام عراق و بیان رهنمودهایی به قوای سه گانه و حوزه های علمیه.

در بخش هایی از این پیام آمده است: «سپاس و تقدیر فراوان بر رزمندگان عزیز و شجاع از ارتش و سپاه و بسیج تا شهربانی و کمیته و ژاندارمری و عشایر محترم و سایر قوای مسلح که با دست توانای خود که از امدادهای غیبی برخوردار است، چنان سیلی به رخسار کریه صدامیان و ضربه بر پیکر حامیان آنان زدند که حزب بعث عفلقی با تشبث به هر حشیش نمی تواند آن را جبران کند و سردار نگون بخت قادسیه دست دریوزگی به هر طرف دراز و چشم امید به جنایتکاران ورشکسته دوخته که چند روزی دیگر به جنایات خود نسبت به ملت مظلوم عراق و مسلمانان عرب و غیر عرب ایران و منطقه ادامه دهد و آنچنان بیچاره و درمانده شده است که با وقاحت تمام، قلم سیاه بر ادعاهای پوچ خود کشیده و با اسرائیل که تا دیروز ادعای دشمنی با آن را می کرد، دوستی صمیمی شده و با آمریکا که مدعی ترک روابط با آن بود، آرزوی وابستگی می کند و با دویله های وابسته به آمریکا که با اخافه و ارعاب و عربده جیب آنان را خالی کرده بود، اکنون با تملق و سرافکندگی چشم طمع دوخته است و به حسنی و حسن و حسین و نمیری و دیگر جنایتکاران تاریخ که خود ورشکستگانی بیش نیستند، امید نجات بسته است و بوق و شیپور رسانه های گروهی سر تا سری با تبلیغاتی که امروز دروغ های شاخدارشان بر همگان روشن گردیده است، برای نجات این غریق وامانده به دست و پا افتاده اند تا چند روز دیگر بر رخسار درخشنده آفتاب عالمتاب اسلام پرده پوشند، با آنکه خود می دانند این سیل خروشان رحمت الهی برای نجات مسلمانان و جمیع مستضعفان و محرومان جهان را با حیله های شیطانی نتوان جلوگیری کرد و این خورشید آسمان معنویت را با تبلیغات دروغین خاموش نتوان نمود.

دولت جمهوری اسلامی که متصدی اداره کشور است و در هر پیشامدی موظف است اقدام مقتضی نماید، در وضع کنونی بدون کمک ملت، توانایی رفع تمام گرفتاری ها را ندارد و برای اداره نظام جمهوری و دفاع از دشمنان مهاجم و رفع مشکلات جنگ که حجم آن بسیار عظیم است، احتیاج به کمک دارد و چون پای دفاع از اعراض و نفوس و اموال کشور و حفظ اسلام در میان است، بر همه کس واجب است که به مقدار کفایت، از خطر عظیم هجوم اجانب به اسلام و مسلمین، کمک نماید و این تکلیفی است که بیشتر متوجه است به طبقه مرفه و ثروتمند و پس از آنان به طبقه متوسط به حسب احوال آنها، نه طبقه مستمند و ضعیف که درآمدشان به مقدار اعاشه آنهاست، گرچه این قشر از تمام قشرها خدمتشان بیشتر است. اینجانب از تمام هم میهنان عزیز تشکر و قدردانی می کنم که از اول انقلاب تا کنون در صحنه بودند و امیدوارم خداوند متعال توفیق حضور بیشتر را به همه ی ما عنایت فرماید. و باید دولت محترم توجه نماید که علاوه بر تکلیف الهی که متوجه همه ملت است، دولت از ویژگی خاصی برخوردار است و تکلیف الهی، بیشتر متوجه آن و سایر دست اندرکاران است و برای نظم امور در جمیع ابعاد کوشش خواهد کرد. و مسأله جنگ دفاعی که در رأس امور است و ملت متعهد کمک به آن را برای خود یک امر لازم می داند و دولت در رابطه با آن حقاً تمام کوشش را می کند، لکن تذکر و تکرار در امور مهم، لازم است و باید هر روز ابعاد کمک به جبهه ها را بیشتر گسترش دهد و تا فتح نهائی انشاءالله تعالی برنامه دفاع را در رأس همه برنامه ها قرار دهد.

خدایا! تو بر ما منت نهادی و ما را در مثل ۲۲ بهمن بر دشمنان خودت پیروز کردی و دست این ملت مظلوم را گرفتی و از سراشیبی سقوط و جهنم هر دو عالم به قلّه بلند عنایات خود رساندی و این امت مستضعف در طول ستمشاهی را به عزت جاودان کشاندی و جوانان برومند این امت را عاشق خود و شهادت فرمودی و دعای خیر شب زنده داران را در حق ما قاصران اجابت فرمودی.

بارالها! عنایت خود را از ما دریغ مدار و ناموس دهر و ولی عصر ارواحنا فداه را از ما راضی فرما و ما را از نور هدایت خود همیشه بهره مند نما «اِنَّکَ مُجیبٌ قَریب». بارالها! این جوانان سلحشور ما را که با عشق به جمال تو و به امید عنایت و حمایت تو به دشمن متجاوز که به بندگان تو ناگهان تاختند و خون های بیگناهان را ریختند و خانه هایشان را بر سرشان خراب کرده بدتر از مغولان به صغیر و کبیر و عرب و عجم رحم نکردند، شجاعانه تاختند و صف های آنان را شکستند و با جنگ نامتعادل که یک طرف تا دندان مسلح و از ساز و برگ جنگی و آرایش حربی و کمک های بی پایان شرق و غرب و منطقه برخوردار بوده و طرف دیگر مسلمانانی پاکدل و سحرخیزانی عاشق پیشه و سلحشورانی وارسته و

پیوسته به تو با قدرت «مَا رَمَیْتَ إِذْ رَمَیْتَ وَلَکِنَّ اللهَ رَمیَ» در هر ناحیه آنان را با اسارت دستجمعی و غنیمت های بسیار درهم کوبیده و به خواری و مذلت کشاندند و از کشور خود بیرون راندند و کمک های شرق و غرب را به هیچ شمردند، خداوندا! اینان را به رحمت واسعه خود غریق فرما و به پیروزی نهائی برسان.(۱)

۶۰۱

مراسم سال گرد پیروزی انقلاب اسلامی، امسال با روز جمعه مصادف شده است. به گزارش روزنامه ی کیهان:

«نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران بعد از ظهر دیروز طی مراسم باشکوهی با شرکت در یک رژه ی سراسری، حضور فعال و ثمربخش خود در همه ی سنگرهای جمهوری اسلامی ایران را به نمایش گذاشتند.

این مراسم با حضور شخصیت های عالی رتبه ی سیاسی مذهبی و نظامی کشورمان و چهارصدتن از میهمانان خارجی شرکت کننده در مراسم بزرگداشت دهه ی فجر و وابستگان نظامی کشورهای جهان در تهران و انبوه جمعیت نمازگزار دانشگاه تهران، در پایان آئین شکوهمند نمازجمعه از میدان ولیعصر به سوی غرب بلوار کشاورز آغاز شد.»(۲)

در نمازجمعه ی تهران نیز آیت الله خامنه ای رئیس جمهور، به تشریح دستاوردها و اهداف انقلاب پرداخت و گفت: «این انقلاب در نوع خود در طول تاریخ بی نظیر بوده است. در جهان و در دوره های اخیر بی نظیر بوده است و با توجه به حوادثی که بعد از پیروزی برای ما پیش آمد، انقلاب یک انقلاب استثنایی است.

ما چهار سال را بعد از این انقلاب گذراندیم و در این چهار سال، انواع حوادث برای ما پیش آمده است. خلاصه گیری من از مجموع این چهار سال این است که ما در این مدت کوتاه موفقیت چشمگیر و شایان توجهی داشته ایم. ادعا نمی کنیم که به همه ی هدف های

۱- سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه ی نور (مجموعه رهنمودهای امام خمینی)، جلد ۱۷، تهران: انتشارات شرکت سهامی چاپ خانه ی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهمن ۱۳۶۴، صص ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۲ و ۲۰۶.

۲- روزنامه ی کیهان، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳.

انقلاب رسیده ایم، اما ادعا می کنیم که به سمت همه ی این هدف ها در حرکت هستیم نشانه ی جامعه، فلش جامعه ی ما به طرف هدف های انقلاب است.

توطئه ی دشمنان برای منصرف ساختن ما از این هدف ها تا امروز ناکام مانده است، نتوانستند مردم را از صفحه خارج کنند، چون این انقلاب اگر مردم را نداشته باشد هیچ چیز ندارد که بتواند موفقیت او را به طور کامل تنظیم کند.(۱)

با این همه دشمن، با این ضعف امکانات مادی به نسبت دشمنان، یک نیروی اساسی در اختیار انقلاب است و آن مردم اند که مردم همه، به نوبه ی خود با ایمان شان در صحنه حضور دارند، عامل اصلی، باز ایمان است. مردم را نتوانستند از صحنه خارج کنند. ایمان مردم را نتوانستند از مردم بگیرند. دولت مردان بی اعتقاد به انقلاب یا به اسلام را نتوانستند بر دوش مردم سوار کنند. چند صباحی موفق شدند، اما امام و امت مانند بنیه و مزاج سالمی که عناصر بیگانه و نامتجانس با بدن را دفع می کنند، آن ها را دفع کرد.

با تبلیغاتی که در سطح جهان به راه انداختند نتوانستند حمایت ملت ها را که پشتوانه ی خارجی این انقلاب است از ما بگیرند. با تهاجم نظامی که یکی از تدابیر همیشگی استعمارگران در مقابل همه ی انقلاب هاست نتوانستند ما را به زانو درآورند. معمولاً در همه ی انقلاب ها و کشورهایی که تحولی در آن به وجود می آید، این یکی از تدابیر قطعی است برای ضد انقلاب که تهاجم نظامی علیه آن انقلاب ایجاد می کنند. این تجربه یی است که در آسیا، در امریکای لاتین، در افریقا و در همه ی انقلاب هایی که در این مناطق اتفاق افتاده، تکرار شده است، این جا هم شد، رژیم عراق را وادار کردند که به ما حمله ی نظامی بکنند و بازهم نتوانستند. پس همه ی تدابیری که برای انحراف این انقلاب اندیشیده بودند تا کنون غلط از آب درآمده است و انقلاب ما بر خلاف اغلب انقلاب های عالم هر چه از مبدأ و آغاز خود فاصله گرفته به اصول خود نزدیک تر و آمیخته تر شده است(۲)

در مورد جنگ باید به شما برادران و خواهران و به همه ی ملت ایران بگویم که به فضل الهی در مقدمه ی حمله ی بزرگ و سرنوشت سازی که عزیزان ما در جبهه ها بدان سرگرم هستند ما توانسته ایم ضربات کوبنده یی بر دشمن وارد کنیم.

این حمله باید ان شاءالله حمله ی سرنوشت ساز باشد و باید تکلیف دو جبهه را معین بکند و به فضل الهی باید دو ملت ایران و عراق از شر آتش افروزانی که هر دو ملت را زیر فشار قرار داده اند خلاص و راحت کند.»(۳)

۱- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۱.

۲- همان.

۳- همان.

میرحسین موسوی نخست وزیر که برای شرکت در مراسم بزرگداشت پنجمین سال گرد پیروزی انقلاب در قم به سر می برد، پیش از خطبه های نمازجمعه ی این شهر سخن رانی کرد.

وی درباره ی تأثیر انقلاب در سطح بین الملل و جهان اسلام گفت: «روز ۲۲ بهمن یک روز تاریخی نه تنها برای ما بلکه برای تمامی مسلمین جهان است. امروز سرآغاز یک خیزش همگانی در سراسر جهان اسلام است. از آن روزی که انقلاب اسلامی ما به بار نشست و پیروز شد، اتفاقات بسیار عمیقی در میان یک میلیارد مسلمان جهان افتاده است.

علاقه ی ملت های مسلمان به سرنوشت خویش بیش تر شده و حرکت های اسلامی روزافزون تر گشته است.» موسوی ضمن اعلام حاکمیت اسلام که عنوان مهم ترین دستاورد انقلاب است، افزود: «ما هم اکنون پیش می رویم به سمت اسلامی کردن جامعه ی خودمان؛ درست کردن معیارهای خودمان؛ کشف بیش تر موازین اسلامی. این چیزی نیست که در یک روز، چند ساعت، در کشور ما اتفاق بیفتد. این یک جریان ادامه دار است و این بزرگ ترین دستاورد انقلاب است. اسلامی شدن اثرات خود را در زندگی روزمره ی ما گذاشته است و همین اسلامی کردن کشور ما را به صورت یک فریاد بلند برای مستضعفان و محرومان جهان درآورده است. همین اسلامی شدن امید عظیمی را در میان محرومان برانگیخته است. محرومان که چنین می پنداشتند یا باید نوکر شرق باشند یا نوکر غرب و راهی برای رهایی پیشاروی خویش نمی جستند، این انقلاب این راه را جلو آن ها گذاشت.»(۱)

نخست وزیر شعار نه شرقی و نه غربی را یکی دیگر از دستاوردهای انقلاب دانست و در تشریح آن گفت: «این شعار اثرات پربرکت و عظیمی در روابط خارجی ما با کشورهای گوناگون گذاشته و با اثبات این که می شود نوکر امریکا و شوروی نبود، امید را در دل محرومان بارور کرده است. و این بزرگ ترین اهرمی است که مستضعفین علیه ابرقدرت های استکباری می توانند به کار برند. ما یقین داریم این نیروهایی که در افریقا و آسیا و خاورمیانه و امریکای مرکزی بیدار شده و در حال شکل گیری هستند، همه متأثر از تحقق این شعار در کشور ما می باشند. همه اذعان دارند که تنها ملت و کشوری که به معنای واقعی در مقابل قدرت های بزرگ غیر متعهد است و تنها در مقابل موازین برآمده از مکتب خود متعهد است، این ملت ماست. ما به همه ی جهان اعلام کردیم هر کشوری بخواهد از روابط تجاری و اقتصادی و سیاسی اهرمی بسازد برای سلطه بر ما، ما در مقابل او می ایستیم. الآن همه ی قدرت هایی که در جهان وجود دارند، ایمان عمیق

۱- همان، ص ۴.

ملت ما را به این شعار احساس می کنند و می دانند در جمهوری اسلامی هیچ دولتی نمی تواند پا را فراتر از آن بگذارد. این شعار خون بهای پاک همه ی شهیدان است.»(۱)

میرحسین موسوی همچنین با آقای منتظری دیدار کرد. به گزارش روزنامه ی کیهان:

«در این دیدار، آیت الله العظمی منتظری ضمن تقدیر از خدمات دولت در شرایط جنگ و تحریم اقتصادی توسط ابرقدرت ها با اشاره به پیروزی های اخیر رزمندگان اسلام در جبهه های جنگ یادآور شدند: "سستی رژیم صدام به حدی رسیده است که شیاطین برای حفظ آن تمام توان خود را به کار گرفته اند، ولی آن ها باید بدانند رژیمی که از داخل پوسیده است و هیچ گونه ریشه و اساس در بین مردم مظلوم عراق و سایر ملت ها ندارد، نمی توانند برای مدت زیادی آن را حفظ کنند."

آیت الله العظمی منتظری همچنین افزودند: "رزمندگان غیور و دلیر ما هم باید اکنون دست به کار شده، مجال نفس کشیدن و تدارک مجدد را به ارتش شکست خورده ی صدام که بدون انگیزه و با زور به جبهه ها کشیده شده اند، ندهند و ضربات خود را باید پی در پی و بی وقفه بر پیکر سست رژیم فاسد و ضد خدایی صدام وارد سازند و مطمئن باشند که توجه ائمه ی اطهار و اولیای عظام با آن ها خواهد بود و پیوسته مورد نظر دعای خیر حضرت ولی عصر(عج) و نایب بزرگوارش حضرت امام خمینی مدظله و امت قهرمان اسلام می باشند."»(۲)

۶۰۳

به مناسبت سال روز پیروزی انقلاب اسلامی، مراسم راه پیمایی با شرکت مسلمانان شهرها و روستاهای منطقه ی بقاع لبنان در شهر بعلبک برگزار شد. به نوشته ی روزنامه ی اطلاعات: «این راه پیمایی با شرکت خواهران و برادران مسلح لبنانی در صف های طولانی و به صورت رژه ی نظامی، از حوزه ی علمیه ی بعلبک شروع شد و تا ساعت ها در سراسر شهر ادامه داشت. در پایان این مراسم، پیش از اقامه ی نمازجمعه، قطع نامه ی ۱۰ ماده یی مردم مسلمان این منطقه به این شرح قرائت شد: ۱. ما به ولایت فقیه ایمان راسخ داریم. ۲. قائد و رهبر ما نایب امام زمان، امام خمینی است. ۳. با امام خمینی تا آزادی فلسطین و لبنان از ذلت و عبودیت تجدید بیعت می کنیم. ۴. دشمن همه ی مسلمین، امپریالیسم جهانیست. ۵. دولت کتائب لبنان، تحمیلی و وابسته به امریکا و سازش کار با اسرائیل است و ما با آن مبارزه می کنیم. ۶. طرح صلح امریکا و مذاکرات لبنان [با] رژیم صهیونیستی، توطئه یی برای به ذلت کشیدن ملت لبنان؛ تسلیم این کشور و ادامه ی راه کمپ دیوید است. ۷. به عنوان مسلمانان عرب، هم صدا با همه ی مسلمانان جهان از انقلاب اسلامی ایران می خواهیم به پیشروی در خاک عراق جهت نجات ملت

۱- همان.

۲- مأخذ ۱۲، ص ۲۳ مکرر.

مسلمان آن کشور ادامه دهد. ۸. از همه ی مسلمانان جهان می خواهیم زیر پرچم اسلام و رهبری امام خمینی متحد شده، از ظالم نترسند و علیه کفر جهانی مبارزه کنند. ۹. از برادران سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران می خواهیم مردم این منطقه از لبنان را آموزش نظامی و فرهنگی داده و همه ی آنها را بسیج کنند. ۱۰. به عقیده ی ما تمام کسانی که با اسرائیل سازش کنند خائنین به اسلام و مسلمین اند.»(۱)

۶۰۴

عدنان خیرالله وزیر دفاع عراق، حمله ی اخیر ایران را شکست خورده اعلام کرد و آن را نشانه ی قدرت و توانایی ارتش عراق در مقابله با ایران خواند. به گزارش رادیو ریاض، وی گفت: «ارتش ایران در رسیدن به اهداف خود شکست سختی خورده است و در حمله ی اخیر خود تلفات زیادی متحمل شده است. صدها اسیر ایرانی به پشت جبهه منتقل شده اند و بقیه ی لاشه های دشمن در صحنه ی نبرد پراکنده هستند.»(۲)

خبرگزاری فرانسه نیز درباره ی آخرین وضعیت جبهه های جنگ؛ ادعاهای عراق و اقدامات تبلیغاتی عراق اعلام کرد: «تلویزیون عراق صحنه هایی طولانی - به گفته های نمایش گران - از جبهه ی میسان پس از شکست آخرین حمله ی ایران در صبح را به نمایش گذاشت. بر اساس بیانیه های نظامی عراق، آمار تلفات ایرانیان بعد از این حمله، ۴۷۸۶ کشته و بیش از یک هزار اسیر است. این افراد متعلق به ۲ تیپ پیاده و یک تیپ زرهی که در عملیات شرکت کرده بودند می باشند. مدت صحنه های به نمایش درآمده طی جمعه شب، بالغ بر یک ساعت بود که هر ۱۵ دقیقه یک بار نشان داده می شد و بین آن سرودهای میهنی پخش می شد. تصاویر تماماً از روی زمین فیلم برداری شده بودند و منظره یی از تمام منطقه ی نبرد نشان نمی دادند. این منطقه سطح و صحرایی بود که در روی آن خاکریز و کانال ایجاد شده بود. در این فیلم ها، اسرای جنگی که تقریباً تمام آن ها خیلی جوان بودند، گاهی در گروه های صد نفری نشان داده شدند. دوربین در این فیلم روی زخم بندی مجروحین و یا صحنه های توزیع آب میان اسراء تأکید داشت. علاوه بر این، تصاویری از اجساد در کانال ها و یا در کنار تانک های سوخته شده و یا خودروهای شعله ور به نمایش گذشته شده است.»(۳)

۶۰۵

پطروس غالی وزیر مشاور در امور خارجه ی مصر، پس از دیدار از کشورهای اردن و لبنان، امروز وارد بغداد شد و با مقامات این کشور دیدار کرد. به گزارش روزنامه ی کیهان، وی در بغداد با صدام حسین دیدار و نتایج گفت و گوهای حسنی مبارک با

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۶.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۲۹ ، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳۴، رادیو ریاض، ۲۲/۱۱/۱۳۶۱.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۰، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱، صص ۴ و ۵، منامه - خبرگزاری فرانسه، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱.

رونالد ریگان و همچنین آخرین دستورالعمل های واشنگتن را به اطلاع وی رساند.(۱)

یونایتد پرس نیز در این باره اعلام کرد: «پطرس غالی در بازگشت از عراق درباره ی سفر خود به آن کشور گفت: صدام حسین او را مطمئن نموده که اوضاع در عراق علی رغم جنگ شدید با ایران خوب است." وی اضافه کرد که گزارشی به حسنی مبارک تقدیم خواهد کرد که شامل پیام ها و پاسخ های رهبران سه کشور به پیام مبارک است."» یونایتدپرس در ادامه افزود: «وی درباره ی محتوای این پیام ها توضیحی نداد، اما گفت که مأموریت او در چهارچوب ایجاد هماهنگی بین سیاست های اعراب و این سه کشور عرب در یک دوره ی حساس از تاریخ منطقه و با توجه به گفت و گوهای مبارک در امریکا، کانادا، انگلیس و فرانسه انجام گرفته است.

منابع دیپلماتیک در قاهره گفتند که به نظر می رسد که مأموریت آن ها بیش از آنچه که بر کوشش های صلح خاورمیانه معطوف باشد، روی مسئله ی جنگ عراق و ایران متمرکز بوده است.»(۲)

۶۰۶

اتحادیه ی بین المجالس عرب، امروز با صدور بیانیه یی در حمایت از عراق به کار خود پایان داد، به گزارش رادیو کویت، در این قطع نامه بر لزوم پای بندی به مصوبات کنفرانس فاس تأکید شده است. این اتحادیه، درباره ی جنگ عراق و ایران، اجرای فوری مصوبات فاس را که همانا حمایت همه جانبه از عراق در جنگ دفاع از حاکمیت ملی و امنیت مردمش می باشد، خواستار شده است، این اتحادیه همچنین نگرانی اش را در خصوص هر گونه اقدامی که از یک کشور عربی برخلاف مصوبات فاس سر زند ابراز کرده است.(۳)

۶۰۷

پنج روز پس از حمله ی اخیر ایران به عراق، کلود شسون وزیر امور خارجه ی فرانسه بدون اعلام و هماهنگی قبلی به قصد سفر به عراق و گفت و گو با مقامات این کشور وارد اردن شد تا پس از ۲۴ ساعت به عراق برود. وی پیش از سفر در مصاحبه با خبرنگاران درباره ی جنگ ایران و عراق گفت: «پاریس نگران نتایج پیروزی نهایی ایرانی ها در جنگ است. وی یادآور شد که تعدادی از کشورهای منطقه درباره ی اثرات انقلاب ایران نگران هستند. فرانسه همچنین در این جنگ از نظر اقتصادی در معرض مخاطراتی قرار دارد.»(۴)

رادیو بی بی سی درباره ی اهداف سفر وزیر امور خارجه ی فرانسه اعلام کرد: شک نیست که

۱- مأخذ ۱۲، ص آخر.
۲- مأخذ ۲۰، صص ۴ و ۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۱۱/۱۳۶۱، به گزارش خبرگزاری یونایتدپرس از قاهره.
۳- مأخذ ۲۰، رادیو کویت، ۲۲/۱۱/۱۳۶۱.

۴- مأخذ ۲۰، ص ۳، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۱۱/۱۳۶۱.

مذاکرات وی در عراق بیشتر در مورد جنگ ایران و عراق خواهد بود و کمک فرانسه به عراق. مفسر این رادیو نیز درباره ی اهمیت و دلایل سفر شسون به عراق گفت:

«از چهار سال پیش که جنگ ایران و عراق در گرفت، روابط فرانسه با عراق حتی نزدیک تر از پیش شده است. فرانسه با غالب کشورهای عربی که از عواقب پیروزی ایران بر سراسر منطقه ی خلیج نگران اند، موافق است. همین امر باعث کمک های قابل توجه فرانسه به عراق در جنگ با ایران شده است. چنین حمایتی فقط به خاطر دلایل خیرخواهانه نبوده است، چراکه عراق بازار مهمی برای صادرات فرانسه نیز هست.

در عین این که روابط تجاری فرانسه با عراق پر رونق بوده، تشدید جنگ در منطقه ی خلیج فارس موجد حساسیت جدیدی برای فرانسه در قبال روابطش با عراق نیز بوده است.

عراق تا سرحد استیصال، محتاج ساز و برگ نظامی است و فرانسه ضمن تأمین احتیاجات این کشور، نگران توانایی عراق در بازپرداخت دیونش نیز هست.

طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق در دیدار ماه گذشته ی خود از پاریس موفق شد موافقت فرانسه را برای تمدید بدهی عراق بابت خریدهای قبلی اش کسب کند.

علی رغم موافقت فرانسه با این تمدید، احتمالاً بدهی های عراق، مقامات این کشور را در فروش مقادیر زیادی کالای جدید به عراق نگران کرده است.

پرداخت بهای جنگ افزار از طرف عراق، معمولاً [به شیوه هایی] از قبیل کمک های کشورهای عربی و فروش نفت خود این کشور صورت می گرفته. با اقدام سوریه - که حامی ایران است - در بستن خط لوله ی نفت صادراتی عراق، صادرات نفتی این کشور به نحو مؤثری کاهش یافته که عربستان سعودی به کمک عراق آمده و بخشی از نفت خود را به جای عراق به فرانسه و ژاپن تحویل می دهد. اقدام سوریه در بستن لوله های نفتی صادراتی عراق به عنوان حمایت از ایران، بدین معنی است که سفر شسون به دمشق اهمیت خاصی خواهد داشت.»(۱)

۱- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱، صص ۶ و ۷، رادیو بی بی سی جام جهان نما.

روزشمار جنگ شنبه ۲۳ بهمن ۱۳۶۱ ۲۸ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۱۲ فوریه ۱۹۸۳

۶۰۸

در گلوله باران شهر آبادان ۳ منزل مسکونی و ۲ مغازه بر اثر برخورد گلوله های توپ یا خمپاره تخریب و قسمتی از یک نخلستان دچار آتش سوزی شد.(۱)

در منطقه ی عملیاتی والفجر نیز یک هواپیمای عراقی هدف پدافند هوایی قرار گرفت و منهدم شد. طبق اطلاعیه ی ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی، با سقوط این هواپیما تعداد هواپیماهای جنگی سرنگون شده ی دشمن در منطقه ی عملیاتی والفجر به ۸ فروند رسید.(۲)

۶۰۹

امروز، ۳ نفر از اتباع مسیحی عراق با عبور از مرزهای غربی وارد ایران شدند و با معرفی خود به نیروهای نظامی درخواست پناهندگی کردند.(۳)

به دنبال بروز نابسامانی در برخی رده های ارتش عراق که از فرار سربازان این کشور از جبهه های جنگ نشئت می گیرد، امروز صدام حسین با صدور بیانیه ی شدیداللحنی خطاب به سربازان فراری، خواستار معرفی هر چه زودتر آنان به واحدهای مربوطه شد.

صدام در بیانیه ی خود - که از شبکه ی تلویزیونی بصره پخش شد - از سربازان فراری عراق به شدت انتقاد کرد و آنان را فاقد شرف ملی دانست. صدام همچنین در بیانیه ی خود اعلام کرد:

«چنانچه سربازان فراری ارتش عراق خود را برای حضور در جبهه ها به واحدهای مربوطه معرفی نمایند از عفو عمومی برخوردار خواهند شد و در غیر این صورت شدیداً مجازات در مورد آنان اعمال می گردد.»(۴)

۶۱۰

حمله به پایگاه جانوره در مریوان؛ روستای بناویله در سردشت؛ پایگاه گوگ تپه در

۱- سند شماره ۵۵۲۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۵.

۲- روزنامه ی کیهان، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، اطلاعیه ی ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران.

۳- همان، ص ۳، گزارشی از سنندج.

۴- روزنامه ی کیهان، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، به نقل از تلویزیونی بصره.

ارومیه و خودرو برف روبی وزارت راه سنندج از اقدامات گروه های برانداز در مناطق کردنشین بود که تلفات و خسارت هایی در پی داشت.

۱. نیروهای گروه کمونیستی کومه له در یک عملیات غافل گیرانه (شمال شرقی مریوان) به پایگاه جانوره در حوالی قریه ی گلچیدر حمله کردند که در طول آن ۷ نفر از افراد ژاندارمری شهید و ۲ نفر زخمی شدند. ۳ تن از افراد نیز به اسارت نیروهای کومه له درآمدند.(۱)

۲. در شمال سردشت نیروهای مسلح غیر قانونی به روستای بناویله در شمال این شهر حمله کردند که با مقابله ی نیروهای خودی، ۵ تن از آنان به هلاکت رسیدند. در این حمله آسیبی به نیروهای خودی وارد نشد.(۲)

۳. در جنوب شرقی ارومیه نیروهای مسلح برانداز در ساعت ۱۷ به پایگاه گوگ تپه حمله کردند که با هوشیاری نیروهای خودی، ۴ تن از مهاجمان دست گیر شدند. در این حمله یک نفر از افراد خودی زخمی شد.(۳)

۴. در جنوب سنندج در حالی که خودرو برف روبی وزارت راه در جاده ی موچش - دهقان مشغول کار بود، نیروهای مهاجم به آن حمله کردند و پس از آتش زدن این خودرو، ۵ تن از رانندگان و خدمه ی خودرو را دست گیر کرده، با خود بردند. مهاجمان پس از شکنجه و سرقت اموال رانندگان، آنان را در بیابان های اطراف رها کردند.(۴)

۶۱۱

نیروهای خودی دو عملیات برای سرکوب گروه های غیر قانونی در بانه و سقز انجام دادند: در محور سقز - بوکان در حوالی قریه ی کوچ سفلی، نیروهای کومه له ضمن حمله به نیروهای خودی، یک خودرو را به هم راه سرنشین آن در اختیار گرفتند. نیروهای خودی مستقر در سقز و پایگاه قوچان هم با سازمان دهی و هماهنگی به تعقیب آنان پرداختند و پس از ۳ ساعت درگیری، ۲۰ تن از مهاجمان را به محاصره ی خود درآوردند که با شروع درگیری، ۱۴ تن از افراد کومه له کشته شدند و جنازه ی ۹ تن از آنان به دست نیروهای خودی افتاد.

از افراد خودی نیز ۲ نفر شهید و ۵ تن زخمی شدند. در این عملیات، یک تن از افراد کومه له دست گیر شد و ۶ قبضه اسلحه نیز به دست افراد خودی افتاد.(۵)

در روستای نیزه رود بانه نیز نیروهای خودی عملیاتی را علیه نیروهای مسلح غیر قانونی انجام دادند که در طول آن، ۱۰ تن از آنان کشته و تعدادی زخمی شدند. از افراد خودی نیز یک نفر به شهادت رسید و یک نفر گروگان گرفته شد.(۶)

۱- سند شماره ۳۵۳۳۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۴۳۷۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از مرکز فرماندهی

قرارگاه حمزه به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۵۳۵۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از مرکز فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، شماره ۳۹۲، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۴۰۴۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار محترم استان کردستان، ۱/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۰۸۹۳۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار مناطق یازده گانه، مرکز اخبار رسانه ها، ارتباطات تبلیغات و انتشارات ستاد مرکزی سپاه، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱ الی ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۰، به گزارش رسیده از سردشت؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۱، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۷، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱.

۳- مأخذ ۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۵۳۳۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳؛ و - سند شماره ۲۳۲۱۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اخبار مناطق کردنشین، از دفتر نخست وزیری، شماره ۸۴، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱.

۴- مأخذ ۱، ص ۳؛ و - مأخذ ۷، بخش سوم.

۵- مأخذ ۷، بخش دوم، ص ۴؛ و - سند شماره ۶۶۵۴۸ مرکز مطالعات وتحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۱/۱۲/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - مأخذ ۵، بخش سوم؛ و - سند شماره ۳۵۲۳۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۱، صص ۲ و ۳.

۶- مأخذ ۷، بخش سوم، ص ۱؛ و - سند شماره ۰۸۹۳۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبرنامه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۴۰، ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۹، گزارش رسیده از سنندج؛ و - سند شماره ۳۰۰۷۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرماندهی ناحیه ۴ (رکن۲)، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

سه تن از افراد وابسته به حزب دمکرات کردستان و ۳ تن از افراد وابسته به گروه کومه له هم با معرفی خود به پایگاه های سپاه در سنندج، بیجار و دادسرای انقلاب اسلامی نقده، ضمن اظهار ندامت از گذشته ی خود درخواست امان نامه کردند، این افراد ۳ قبضه اسلحه نیز تحویل دادند.(۱)

۶۱۲

نیروهای سازمان مجاهدین خلق ساعت ۲ بامداد امروز در روستای زرینه در جنگل های چوکا، منزل یکی از افراد متعهد این روستا به نام شاگرد الماس را محاصره کردند و سپس وارد منزل وی شدند. مهاجمان با به گلوله بستن ساکنان خانه، صاحب خانه و ۲ فرزند وی به نام های شفقت و شیردل را به شهادت رساندند و گریختند.(۲)-(۳)

۶۱۳

آقای موسوی تبریزی دادستان کل انقلاب در گفت و گوهای اختصاصی با روزنامه ی اطلاعات، گزارشی از تعداد افراد دست گیرشده ی حزب توده و جرایم آنان و اقدامات برخی گروه های مسلح در سطح شهرها، ارائه داده است:

در بخشی از این گزارش آمده است:

«تا کنون بیش از ۳۰ نفر از سران حزب توده دست گیر شده اند و بیش ترشان از مرکزیت می باشد که اسامی شان بعداً اعلام می شود. البته، همه ی این ها به خاطر جاسوسی و این که به نفع اجانب و بلوک شرق جاسوسی می کردند، دست گیر شده اند و ما دلایل محکمی داریم که ان شاءالله بعداً در اختیار ملت گذاشته می شود.

این ها در پوشش تشکیل حزب و فعالیت سیاسی که جمهوری اسلامی به این ها داده بود، جاسوسی و توطئه می کردند. توطئه شان گاهی در کارخانجات مشهود بود؛ گاهی توطئه شان در تحریک مردم علیه مسئولین مشهود بود و گاهی برای بی اعتبار کردن مسئولین دلایلی داریم که فعالیت هایی می کردند و مهم تر از همه جاسوسی به نفع اجانب بود و لذا این ها به اتهام جاسوسی فعلاً دست گیر

۱- . مأخذ ۲، ص ۳، سنندج؛ و - سند شماره ۸۸۲۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی بولتن هفتگی، دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (مرکز فرماندهی)، شماره ۱۷، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱۵، بیجار؛ و - مأخذ ۱۰، بخش اول، ص ۹، به نقل از گزارش ستاد منطقه۱۱ سپاه پاسداران.

۲- فرماندهی مقاومت داخلی سازمان مجاهدین خلق در اطلاعیه یی بدون اشاره به نوع حمله ی عوامل سازمان به منزل شاگرد الماس که شهادت ۲ فرزند وی را نیز در پی داشت، فقط به ذکر خبر ترور وی - که از اعضای سپاه بوده است - اکتفا کرد. در این اطلاعیه ترور شاگرد الماس روز ۲۰ اسفند ۱۳۶۱ اعلام شده است.

۳- مأخذ ۶، بخش اول، ص ۳، به گزارش ستاد منطقه۳ سپاه؛ و - مأخذ ۱۰، بخش دوم، ص ۲، به نقل از ستاد منطقه۳ سپاه پاسداران؛ و - سند شماره ۵۵۲۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره ی اطلاعات شاجا به نخست وزیری دفتر اطلاعات و تحقیقات، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - شماره سند ۱۰۳۸۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی گزارش روزانه، واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۴۳، ۷/۱۲/۱۳۶۱، ص ۴، رادیو بغداد، به نقل از روزنامه ی فرانسوی زبان لوکوتیدین دوباری، پاریس؛ و - سند شماره ۲۱۸۰۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی خبرنامه ی سیاسی و اطلاعاتی، واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته ی مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۳، ۸/۱۲/۱۳۶۱، ص ۵، هشتپر.

شده اند و بازجویی می شوند و بعداً ان شاءالله جزئیات مسئله اعلام می گردد.»

وی در مورد آخرین دست گیری های عوامل گروهک ها گفت:

«آخرین دست گیری هـا همین جـاسوس هـا بودنـد و علاوه بر آن هـا گروه های زیاد ۵ نفره، ۴ نفره، ۶ نفره کـه در رابطه با منافقین می خواستند از مرزها فرار کنند و فعالیت نمایند، دست گیر شده اند.

در خود آذربایجـان شـرقی فعالیتی که اخیراً منافقین شـروع کرده بودنـد، بیش از ۳۰ نفرشان دست گیر شدنـد که بعضـی های شان در حین درگیری کشته شده و بعضی هم زنده دست گیر شده اند.»

وی در رابطه با گروهک اقلیت شاخه ی اشرف دهقان گفت: «این ها می خواستند در روز ۱۹ بهمن به یکی از سفارت خانه ها حمله کنند که الحمدالله برادران دادسرای انقلاب بسیار هوشیار بودند و از قبل، از مقصد شوم این ها اطلاع داشتند؛ آن ها را قبل از عملیات دست گیر کردند که یکی کشته شده و حدود ۷ نفر دست گیر گردیدند.»(۱)

۶۱۴

در پایـان مراسم بیست و نهمین دوره ی آموزشـی سـپاه پاسـداران انقلاب اسـلامی منطقه ی ۱۰ کشور که بـا حضور جمعی از مسـئولان سـپاه و شـرکت عده یی از خانواده ی شـهدا در پادگان آموزشـی امام حسـین برگزار شد، میرحسـین موسوی نخست وزیر، درباره ی جایگاه سپاه و کارامدی این سازمان در جنگ تحمیلی سخنانی ایراد کرد. وی گفت:

«سپاه از میان این همه توطئه های بزرگ با تلاش یاران امام سر برآورد و امروز سپاه پاسداران در جهان به صورت یک نیروی ویژه با مشخصات خاص آمیخته از ایمان و اعتقاد و شهامت شناخته می شود.» وی افزود:

«منزلت واقعی سپاه و بسیج و پیوند آن ها با برادران ارتشی که قبلاً سعی بسیار در ایجاد اختلاف بین آن ها می شد، با اتصالی که به خدا، قرآن و اسـلام و رهبری امام امت دارند، امروز به نحوی در جبهه ها نمایان است و کشور ما با تکیه بر این نهادها و برخورداری از رهبری توانـا به صورت قـدرتی تعیین کننـده در منطقه و جهـان درآمـده است و مـا توانسـته ایم بـا حرکت های سیاسی خود مقدمات به هم خوردن تعادل قدرت را در جهان به وجود آوریم.»(۲)

۶۱۵

احمد عزیزی قائم مقام وزارت امور خارجه که به کشورهای کوبا، لیبی و الجزایر سفر کرده بود، امروز به تهران بازگشت. وی در فرودگاه مهرآباد درباره ی اهداف سفر به این

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۳، تبریز.

٢- مأخذ ٢، ص ١٣.

کشورها و برنامه ی سیاسی ایران در جنبش غیر متعهدها که اسفندماه در دهلی نو برگزار

خواهد شد گفت: «این سفر به منظور تبادل نظر با کشورهای صاحب نفوذ در جنبش عدم تعهد و کشورهایی که جمهوری اسلامی ایران مواضع مشترکی با آن ها دارد، صورت گرفت و من در این سفر حامل پیام هایی از طرف رئیس جمهوری کشورمان بودم.» وی افزود: «در ملاقات هایی که با رؤسای کشورهای لیبی و الجزایر و نیز با معاونت رئیس جمهوری کوبا به دلیل عدم حضور آقای کاسترو در هاوانا انجام شد، نقطه نظرهای مشترک، همچنین طرح ها و نظرات جمهوری اسلامی ایران و نیز روابط دوجانبه مورد بحث و گفت و گو قرار گرفت و به نتایج مثبت و سازنده یی دست یافتیم.» وی سپس در مورد اجلاس سران کشورهای جنبش غیر متعهد در دهلی نو گفت: «با توجه به موضوعاتی که در این اجلاس مطرح است، اجلاس پرتحرکی در تاریخ جنبش مزبور خواهد بود، به خصوص، مسئله ی تشکیل و اجلاس آتی و همچنین تحولات سیاسی اخیر در جهان به ویژه در منطقه ی عربی خاورمیانه و تهاجمات اسرائیل زمینه یی برای بحث و گفت و گو و نهایتاً امیدی برای حرکت سالم تر جنبش در آینده خواهد بود.»(۱)

وی پیش از ورود به تهران در بازگشت از الجزایر، در فرودگاه رم نیز مصاحبه یی انجام داد. عزیزی در این مصاحبه درباره ی برنامه ی پیشنهادی ایران در کنفرانس دهلی نو مطالبی بیان کرد: به گزارش آسوشیتدپرس: «وی گفت: "ایران در کنفرانس دهلی نو از کشورهای غیر متعهد خواهد خواست از تلاش برای اخراج اسرائیل از سازمان ملل متحد و تمام مؤسسه های وابسته به آن حمایت کنند."

کفیل وزارت امور خارجه ی ایران که پس از دیدار از کوبا، الجزایر و لیبی وارد رم شده، همچنین گفت: "ایران در کنفرانس دهلی نو تأسیس یک صندوق بین المللی برای مقابله با تهدید امریکا به قطع کمک به کشورهای جهان سوم مخالف اسرائیل را خواستار خواهد شد."

عزیزی گفت: "به اعتقاد ما، اسرائیل به خاطر سیاست گستاخانه و امپریالیستی که دنبال می کند، باید از سازمان های بین المللی اخراج شود."

کفیل وزارت امور خارجه ی ایران افزود: "ایران همچنین اخراج کشورهایی مانند مصر، سودان و عراق را که با امپریالیست پیوند مستقیم دارند از جنبش غیر متعهدها به کنفرانس سران این جنبش در دهلی نو پیشنهاد خواهد کرد."»(۲)

۶۱۶

رادیو بی بی سی مطالبی را به نقل از رجایی خراسانی نماینده ی دائم ایران در سازمان

۱- مأخذ ۲، ص ۲۱.

۲- روزنامه ی کیهان، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، به نقل از واحد مرکزی خبر از آسوشیتدپرس از رم.

ملـل پخش کرد، از جمله: احتمـال پایـان جنگ در ۶ مـاهه ی آینـده؛ برتری ایران در ابعـاد سیاسـی و نظامی نسبت به عراق و شرایط ایران برای پایان دادن به جنگ در گزارش بی بی سی آمده است:

«رجـایی خراسانی نماینـده ی ایران در سازمان ملل متحـد، گفته است که جنگ ایران و عراق وارد آخرین مراحل خود شـده و ایران انتظار دارد که مردم عراق به زودی رژیم کشور خود را سـرنگون سازنـد. نماینـده ی ایران مدعی شده است که در نقطه یی از جبهه های جنگ سربازان ایران حدود ۶۵

کیلومتر در داخـل خاک عراق هسـتند. وی هر گونه تلاش جهت میانجی گری بین ایران و عراق را رد کرده است. خبرنگار ما از سازمان ملل متحـد گزارش می دهد که نماینده ی ایران در این سازمان طی یک کنفرانس خبری پرحرارت گفت که تقریباً کلیه ی جنبه هـای سیاست دولت ایران به خوبی پیش می رود و به گفته ی او، ارتش ایران تـا حـد زیـادی وارد خاک دشـمن شده است و در نقطه یی از جبهه، سـربازان تا ۶۵ کیلومتری مرز قبل از جنگ ایران و عراق به داخل پیشـروی کرده اند. نماینده ی ایران هر گونه اقدامی جهت میانجی گری را غیر ضـروری خواند. منظور او تلاش های میانجی گرانه ی کشورهای اسـلامی و اعضای جنبش غیر متعدها و سازمان ملل متحد بوده است. رجایی خراسانی پیش بینی کرده که جنگ تا ۶ ماه دیگر نیز ادامه نخواهد یافت. وی همچنین تأکید کرد که شرایط ایران برای پایان دادن به جنگ شامل سرنگونی حکومت صدام حسین است. نماینـده ی ایران در این زمینه افزود که صـدام حسـین بـایستی در یـک دادگاه اسـلامی محاکمه شود؛ دادگاهی که هر یک از قضات اسـلامی آن می داند که با وی چگونه رفتار کند. نماینده ی ایران در سازمان ملل متحد سپس گفت: "اگر صدام و هم کارانش تحت قوانین اسـلام محاکمه شونـد، به مجازات اعـدام محکوم خواهند شد." شـرایط دیگر ایران برای برقراری صـلح، پرداخت غرامت جنگی است که در حال حاضر به محاسبه ی مقامات ایران بالغ بر بیش از ۲۰۰ میلیارد دلار می گردد.»(۱)

۶۱۷

دکتر منافی وزیر بهـداری، در مصاحبه یی مطبوعاتی به تشـریح اقدامات وزارت بهداری در تأمین بهداشت جبهه های جنگ و درمان مجروحان پرداخت و گفت:

«با [توجه به] وسـعت جبهه ها، بالطبع، سـرویس درمان و بهـداشت بیش تر خواهد بود و تا به امروز با هم کاری تمام ارگان ها که می توانستند در کار بهداشت

۱- خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشـریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۰، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱، صص ۲۱ و ۲۲، رادیو بی بی سی، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱.

و درمان فعالیت داشته باشند، مثل بهداری سپاه، بهداری ارتش، دانشکده های پزشکی، جهاد سازندگی، هلال احمر و ارگان های دیگر، توانسته ایم به نحو مطلوبی از مصدومین و مجروحین پذیرایی کنیم و شاید در حد ایدئال نباشد، ولی حتی الامکان سعی شده است در حد امکانات، سرویس بهداشتی عرضه شود.» وی افزود:

«بهداشت و درمان در جبهه، دو قسمت اساسی دارد: قسمت درمان مجروحین که از خط اول جبهه شروع می شود و نهایتاً به بیمارستان می رسد؛ یعنی بیمارستان های تمام شهرها، امروز در سر تا سر کشور در خدمت جنگ قرار گرفته اند و بیمارستان ها، بیماران اورژانس مثل مصدومین جنگی را می پذیرند و مکلف به پذیرش آن ها هستند. به طور خلاصه، در هر ستون نظامی که حرکت می کند، تعداد معینی امدادگر وجود دارد که مصدومین را از همان جا کمک می کنند و به اولین پایگاه اورژانس انتقال می دهند و گاهی اوقات، مصدومین در مراکز مجهز عمل می شوند و در ظرف کم تر از ۸ ساعت به تهران می رسند و جا دارد که از همه ی ارگان ها که در نقل و انتقال مجروحین کمک می کنند، تشکر کنیم. فعالیت دیگری که از نظر بهداشت وجود دارد مثل در مضیقه بودن جبهه ها از نظر آب [است] که به طریق مختلف تأمین می شود. البته، مشکلات بهداشت با آب ارتباط مستقیم دارد و بیماری هایی که بر اثر تجمع به وجود می آید مثل بیماری های ویروسی، پوستی و قارچی، از طریق آب است که گروه های بهداشت برای بهداشتی کردن محیط فعال هستند که این کار توسط گروه بهداشت محیط انجام می گیرد و با کمک جهاد سازندگی حمام های بسیاری در جبهه ساخته شده است و با تلاش بسیار، خوش بختانه از اپیدمی های بسیار وسیعی که در جنگ ها انتظارش می رود جلوگیری شده و حتی وبا را که مخصوص مناطق گرمسیر است کنترل کرده ایم و تنها چیزی که شایع بود، سالک بود که دانشکده ی بهداشت واکسنی برای آن تهیه کرد که مؤثر است و رزمندگان در جبهه ها واکسینه می شوند.»(۱)

۶۱۸

سازمان اوقاف با انتشار اطلاعیه یی مأموریت و عملکرد این سازمان را در مناطق جنگ زده به اطلاع عموم رساند. در این اطلاعیه آمده است:

«سازمان اوقاف پس از شور و مشورت هایی، کار بازسازی مساجد و اماکن متبرکه ی منهدم شده در نتیجه ی جنگ تحمیلی را کلاً به عهده گرفت و ضمن اعزام اکیپ های شناسایی و مهندسی به مناطق جنگی و براورد میزان تقریبی خسارات وارده، تعمیر و بازسازی ۲۳۱ فقره از مساجد و اماکن مذهبی مناطق جنوب و مساجد و اماکن مقدسه در استان باختران و نیز کلیه ی اماکن مقدسه ی منهدم شده در استان های کردستان و ایلام

۱- مأخذ ۲، ص ۲۲.

را در برنامه ی کار خود قرار داد و به همین منظور، اعتباری به میزان ۰۰۰,۸۰۰,۴۹۵

ریال از طریق واحدهای اوقافی سراسر کشور از محل نذور امامزاده ها و نیز مبلغ ۰۰۰,۰۰۰,۲۰۰ ریال از محل اعتبارات سازمان مرکزی اوقاف به این امر اختصاص یافت. در حال حاضر، در استان خوزستان کار عملیات ساختمانی ۶۶ فقره از مساجد و اماکن متبرکه در شهرستان های اهواز، دزفول، شوش، خرمشهر، سوسنگرد و آبادان به اتمام رسیده و کار بازسازی و مرمت مابقی به زودی خاتمه خواهد یافت. امر بازسازی شهرستان هویزه را کلاً آستان قدس رضوی به عهده گرفته است. بدیهی است پس از پیاده شدن نقشه ی جامع شهر، ستاد بازسازی اماکن مذهبی اوقاف نیز ضمن هماهنگی با آستان قدس رضوی بازسازی اماکن مذهبی این شهر مقاوم را نیز آغاز خواهد نمود. از مساجد و اماکن متبرکه ی شهرستان بستان نیز شناسایی به عمل آمده که به موقع عملیات بازسازی آن ها نیز آغاز خواهد شد. اضافه می نماید که تا کنون ۷۰ درصد از عملیات ساختمانی ۱۷ باب مسجد در استان باختران به اتمام رسیده و نیز کلیه ی مساجد و اماکن مقدسه در استان های کردستان و ایلام شناسایی گردیده است که کار بازسازی و مرمت آن ها به زودی آغاز خواهد شد.»(۱)

۶۱۹

کلود شسون وزیر امور خارجه ی فرانسه در ادامه ی سفر خود، امروز از امان پایتخت اردن وارد بغداد شد و در فرودگاه با استقبال طارق عزیز معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه ی عراق مواجه شد.(۲) وی سپس با طارق عزیز وارد مذاکره شد. رادیو عربی لندن درباره ی موضوعات گفت و گوی شسون با طارق عزیز اعلام کرد:

در مذاکرات کلود شسون وزیر امور خارجه ی فرانسه با مقامات عراقی، جنگ عراق و ایران مورد بحث و بررسی قرار گرفت. این در حالیست که بدهی های عراق به فرانسه ناشی از دریافت کمک های شایان نظامی از این کشور بالغ بر ۲ میلیارد دلار می شود. خبرگزاری عراق در گزارشی پیرامون این مذاکرات سخن از روابط گسترده میان فرانسه و عراق، همچنین علاقه ی مشترک دو کشور به ادامه ی توسعه ی روابط فیمابین کرده است. بر پایه ی گزارش رادیو بین المللی فرانسه، کلود شسون گفته است که عراق در زمانی که با تهاجم رو به رو است باید نیرومند باقی بماند.»(۳)

روزنامه ی لوموند در مقاله یی با عنوان "هدف اصلی سفر کلود شسون به خاورمیانه کمک به عراق است"، به بررسی جوانب گوناگون این اقدام دولت فرانسه پرداخته است. در این مقاله آمده است:

«ظاهراً کمک به عراق که به واسطه ی در جنگ بودن با ایران با مشکلات مالی جدی

۱- مأخذ ۲، ص ۱۳.

۲- مأخذ ۲، ص آخر.

۳- مأخذ ۶، بخش آخر، ص ۳۱، بخش عربی رادیو لندن، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱.

رو به رو است، یکی از مقدم ترین اهداف این سفر که در کمال شتاب زدگی ترتیب داده

شـده است، می باشد. با این که وزارت امور خارجه در رابطه با این سـفرها کاملاً سـکوت و رازداری می کند، لیکن این سـفر بسیار مهم و حساس می باشد، چرا که جنگ ایران و عراق مستقیماً بزرگ ترین مشکلات را برای فرانسه ایجاد کرده است. این جنگ توسط عراق که امروزه در موضع تدافعی بوده و حاضر است "صلح" نماید، شروع گشته است. مع ذلک سوریه مخالف اسـرائیل و در نتیجه متحـد کشورهای عرب در جبهه ی جولان و لبنان [است و] از ایران در مقابل عراق حمایت می کند. عراق به نوبه ی خود از حمـایت تقریباً همه ی کشورهای عرب برخوردار است. فرانسه مـدت مدیـدی است که از عراق حمایت می کند و شـسون دوشـنبه ی گذشـته این سـیاست را که عبارت از خرید نفت از عراق و فروش تسـلیحات مدرن به این کشور می باشـد، اعلام کرده است. شـسون نقش سـیاست خارجی فرانسه را در لزوم کمک به کشورهای عربی به طور عام و کشورهای خلیـج [فـارس] به طور خـاص در مقابـل ایران مـذهبی و انقلابی بسـیار بااهمیت می دانـد، اما وی می گویـد، عراقی ها به طور موقتی بـا مشـکلات اقتصادی به دلیل مشـکل صـدور نفت مواجه می باشـند و فوری ترین مشـکل آن ها در حال حاضـر همین است.» لوموند سپس به نقل از روزنامه ی فایننشال تایمز نوشته است:

«یک راه حل موقتی برای حل مشکلات ناشی از قطع صدور نفت عراق ابداع شده است و آن این که عربستان سعودی به جای عراق به فرانسه و ژاپن نفت بدهـد تا این که عراق بتوانـد اسـلحه خریداری نماید[!] به عقیده ی این روزنامه ی انگلیسـی، بهای نفت صادراتی در عرض ۶ ماه به ۶ میلیارد دلار خواهد رسـید و عربستان سعودی از این که بدهی عراق به این کشور تا به این حـد افزایش یابـد مردد بوده و چنـدان تمایل به این کار ندارد. به گزارش خبرگزاری فرانسه، دولت فرانسه هم اکنون درگیری مستقیم با دو جریان در خاورمیانه دارد، یعنی در عین حال که تأمین کننده ی مهم سلاح برای عراقی ها است، نیروهای خود را به عنوان بخشی از نیروهای چندملیتی در لبنان مستقر نموده است. شسون در مصاحبه با خبرنگاران گفت: "پاریس نگران نتایج پیروزی نهایی ایرانی ها در جنگ است." وی یادآور شـد که تعدادی از کشورهای منطقه درباره ی اثرات انقلاب ایران نگران هسـتند. فرانسه همچنین در این جنـگ از نظر اقتصـادی در معرض مخـاطراتی قرار دارد. در اوایـل ژانویه که طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق از پاریس دیـدن کرد، دولت فرانسه پیشـنهاد تسـهیلات مالی بیش تر و خریـد بیش تر از عراق را ارائه نمود. منابع آگاه گفتنـد عزیز به مقامات فرانسوی گفته است که مقـداری از این نفت اضافی می توانـد نفت خام ارسالی عربسـتان را که به عنوان بخشی از کمک جنگی علیه ایران تلقی می شود شامل شود.»(۱)

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱، ص آخر.

۶۲۰

خبرگزاری جمهوری اسلامی در خصوص شگردهای تبلیغاتی عراق بعد از عملیات والفجر مقدماتی که از ۳ روز گذشته آغاز شده است و همچنان ادامه دارد، گزارش داد:

«تلویزیون بغداد امشب ساعت ۲۰:۴۵، فیلمی مربوط به گروهی از اسرای ایرانی را که در حال عبور از یکی از مناطق بغداد بودند، به نمایش گذاشت. به گزارش خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی، اسرا در ۳۸ اتومبیل نظامی قرار داشتند و هر اتومبیل بین ۹ تا ۱۲ نفر سرنشین داشت. بغداد ادعا می کند سرنشینان این اتومبیل ها رزمندگان ایرانی هستند که در عملیات والفجر به اسارت گرفته شده اند. تصور می رود کل اسرای به نمایش گذاشته شده از ۴۵۰ تن بیش تر نباشند. بنا به گزارش خبرنگار ما، اتومبیل ها که با تأنی راه می پیمودند، فرصت خوبی را برای دوربین فراهم آورده بودند تا شمار اسرا را بیش از آنچه که هست جلوه گر کند. دوربین سپس به مدت یک دقیقه جمعیت استقبال کننده ی عراقی را که اکثر آن ها را نوجوانان دبستانی و دبیرستانی تشکیل می داد، نشان داد که در وسط و اطراف خیابان در انتظار اسرا بودند و با عبور اسرا هلهله می کردند.

اسرا لباس های مرتبی داشتند که وضع آن ها با فیلمی که ۲ شب پیش با لباس های مندرس نشان داده شده بود کاملاً فرق داشت.»(۱)

خبرگزاری بغداد نیز در این باره اعلام کرد: «حدود یک هزار تن از اسرای ایرانی جنگ که اخیراً توسط نیروهای عراقی در جریان نبردهای ۵ روز گذشته اسیر شدند، امروز در خیابان های اصلی بغداد رژه رفتند.» خبرگزاری عراق ادعا کرد: «هزاران تن از مردم عراق در حالی که با شعارهای خود، صدام حسین و نیروهایش را مورد ستایش قرار می دادند، در خیابان ها به تماشای رژه ی اسرا ایستادند.(۲)

۶۲۱

در پی مصاحبه ی شیخ احمد زکی یمانی وزیر نفت عربستان سعودی، با یک هفته نامه ی چاپ این کشور که در آن گفته بود راهی برای جلوگیری از کاهش بهای نفت وجود ندارد، دولت عربستان سعودی با انتشار بیانیه یی تصمیم آن کشور برای کاهش بهای نفت و یا افزایش میزان صدور نفت را تکذیب کرد. در این بیانیه که طبق اعلام تلویزیون سعودی در پاسخ به گفته های زکی یمانی صادر شده، آمده است: «پادشاهی عربستان سعودی کاملاً به منافع کشورهای عضو سازمان کشورهای صادرکننده ی نفت و به ویژه به منابع نفتی خود علاقه مند است.»(۳)

۱- مأخذ ۱۷، ص ۷، قرارگاه خاتم الانبیا(ص) - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱.

۲- مأخذ ۱۷، ص ۵، بغداد، خبرگزاری عراق، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱.

۳- مأخذ ۲، ص آخر، به نقل از بیانیه یی از عربستان سعودی به نقل از تلویزیون عربستان سعودی به نقل از آسوشیتدپرس.

روزشمارجنگ یکشنبه ۲۴ بهمن ۱۳۶۱ ۲۹ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۱۳ فوریه ۱۹۸۳

۶۲۲

با اجرای عملیات چریکی نیروهای سپاه در جنوب خسروی، ارتش عراق غافل گیر شد. امروز همچنین شهر آبادان و مناطقی در اطراف دهلران هدف حملات عراق قرار گرفتند. رادیو بغداد نیز مدعی حمله ی نیروهای عراقی به اسکله ی خارك شد.

نیروهای سپاه در یک عملیات چریکی در جنوب خسروی در ۲۰ کیلومتری جنوب غربی قصرشیرین به نیروهای عراقی مستقر در این منطقه حمله کردند. در این عملیات که با غافل گیری کامل اجرا شد، ۲۵ نفر از نیروهای عراقی کشته و ۱۵ تن از آنان زخمی شدند.(۱)

امروز نیز شهر آبادان هدف سلاح های سنگین و دوربرد عراق قرار گرفت که در طول آن ۲ واحد مسکونی ویران و ۳ تن از مردم شهر زخمی شدند.(۲)

هواپیماهای عراقی نیز چندین مرتبه اطراف شهر دهلران را بمب باران کردند که خسارتی در پی نداشت.(۳)

طبق گزارش رادیو بغداد، نیروی دریایی و هوایی عراق در یک عملیات مشترك به اسکله ی بارگیری خارك حمله کردند و یك نفت کش را که در حال بارگیری بود هدف قراردادند. این رادیو به میزان خسارت های واردشده اشاره یی نکرده است.

رادیو کلن آلمان و رادیو قاهره نیز این ادعای رادیو بغداد را پخش کردند. گفتنی است که در هیچ کدام از منابع داخلی درباره ی این حمله خبری منتشر نشده است(۴)

۶۲۳

در روزشمار ۱۹ بهمن ۱۳۶۱، اخباری مبنی بر ورود نیروهای عراقی به جزیره ی بوبیان کویت درج شد. در همین خصوص خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از یک منبع موثق اعلام کرد که طبق اطلاعات رسیده، روزانه اسلحه و تجهیزات بسیاری از طریق کویت وارد عراق می شود. پنج شنبه ی گذشته نیز ۸۰ تانک که به وسیله ی کامیون های ویژه حمل می شدند، دیده

۱- سند شماره ۰۸۷۶۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، از دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به مسئول دفتر فرماندهی، شماره ۱۶، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۰.

۲- روزنامه ی کیهان، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۳- سند شماره ۵۵۲۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۷ به ستاد مرکزی (فرماندهی)، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۶، رادیو قاهره به نقل از

رادیو بغداد؛ و – همان، ص ۱۳، رادیو کلن کویت به نقل از رادیو بغداد.

شده است. شب گذشته هم حدود ۱۵ تانکر بزرگ – در حالی که تانکرها استتار شده بودند و

پشت آن ها نوشته شده بود "غاز سام" (گاز سمی) – از منطقه ی مرزی به طرف عراق حرکت کردند. منابع آگاه از فرودگاه کویت گزارش دادند: «هواپیماهای باری سی ۱۳۰ کویتی به صورت مستمر، وسایل نامعلومی را به مقصد عراق حمل می کنند.»

ظاهراً این اقدامات شدید در پی نامه های روز گذشته ی وزیر دفاع حکومت عراق به وزیرای خارجه و دفاع کویت انجام شده است.

این منابع همچنین درباره ی ارسال تسلیحات و تجهیزات نظامی از مرزهای کویت به عراق اعلام کردند: «هفته ی گذشته نیروهای عراقی وارد بوبیان شده و در حالی که کویت نیز حضور نظامی خود در این جزیره را حفظ می کند، [آنان با استقرار] بخش عظیمی از تجهیزات و افراد نظامی عراق در جزیره ی بوبیان، اقدام به [ایجاد] استحکامات کرده اند.»

در ادامه ی این خبر آمده است: «در بدو امر، کویت با این امر مخالفت کرد، ولی با فشار سعودی و به این بهانه که ایران قصد دارد جزیره ی مذکور را اشغال کند، کویت قانع شده است. همچنین اخیراً تعداد زیادی از نیروها و تجهیزات کویت شامل تانک و توپ و موشک در بخش مرزی راق در منطقه ی ام القصر مستقر شده اند. هر چند از تعداد دقیق این نیروها اطلاع در دست نیست، ولی منابع آگاه تعداد را تا ۵۰۰۰ نفر براورد کرده اند.»(۱)

روزنامه ی المدینه چاپ عربستان سعودی نیز ضمن درخواست از مصر برای اعزام کردن نیرو به عراق نوشته است: «این اقدامی است که گفته می شود از سوی کشورهای عرب حوزه ی خلیج فارس مورد قدردانی قرار خواهد گرفت.» این روزنامه به نقل از منابع عرب نوشته است: «سفر پطروس غالی وزیر [مشاور در امور] خارجه ی مصر در هفته ی جاری به بغداد به منظور ارزیابی احتیاجات عراق در تدارک برای اقدامات بعدی صورت گرفته است.»

این منابع امکان حمایت بیش تر نظامی مصر از عراق، یعنی علاوه بر ارسال اسلحه و تجهیزات، مشارکت عملی با عراقی ها در جنگ را رد نکردند.(۲)

۶۲۴

تعداد ۱۵۰ نفر از نیروهای کومه له و دمکرات در اقدامی مشترک در نزدیکی روستای چیانه در جنوب پیرانشهر برای به دام انداختن نیروهای خودی کمین گذاشته بودند. نیروهای خودی با آگاه شدن از این امر با ارسال نیرو به مقابله با این افراد پرداختند و با اجرای آتش، آنان را متفرق کردند. نیروهای مسلح غیر قانونی در حین فرار قصد تصرف پایگاه سوغانلو را داشتند که با اقدام به موقع نیروهای خودی متحمل تلفاتی شدند و به تپه های اطراف گریختند. در این درگیری، حداقل ۳۵ تن از مهاجمان کشته یا زخمی شدند. از نیروهای خودی نیز ۴ نفر شهید؛ ۱۳ تن زخمی و ۲ نفر گروگان گرفته شدند.(۳)

۱- خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشـریه ی گزارش هـای ویژه، شـماره ۳۳۱، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳، کـویت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱.

۲- همان، ص ۱۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه ی المدینه چاپ عربستان.

۳- سـند شماره ۳۵۰۰۶۵ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: گزارش نـوبه یی، از قرارگـاه حمزه سیدالشـهدا(ع) (رکن۲) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) شعبه طرح و عملیات و فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) شعبه غیر نظامیان، شماره ۱۸۵، ۶/۱۲/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۴۳۷۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از مرکز فرمانـدهی قرارگـاه حمزه به مرکز فرمانـدهی سـتاد مرکزی، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، سـند تـک برگی؛ و - سـند شـماره ۳۵۳۲۹۲ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: گزارش نوبه یی، از قرارگاه حمزه سیدالشـهدا(ع) (رکن۲) به فرمانـده نزاجـا (معاونت عملیات و اطلاعات) شـعبه طرح و عملیات فرمانـده نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) شـعبه غیر نظامیان، شـماره ۱۷۷، از ۲۷/۱۱/۱۳۶۱ الی ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سـند شماره ۳۵۳۲۹۵ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنگ: گزارش نوبه یی، از فرمانـدهی حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۲) بـه فرمانـدهی نزاجـا (معـاونت و اطلاعـات) شـعبه طرح و عملیـات و شـعبه غیر نظامیـان، شـماره ۱۷۴، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سـند شماره ۸۸۲۶۷ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: نشـریه ی بولتن هفتگی، دفتر فرمانـدهی کل سپاه پاسـداران انقلاب اسـلامی (مرکز فرمانـدهی)، شـماره ۱۷، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱۸، گزارشـی از پیرانشـهر؛ و - سـند شماره ۳۵۳۴۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانـدهی پیرانشـهر به فرماندهی قرارگاه بعثت، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سـند شـماره ۳۵۳۳۰۷ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از قرارگـاه حمزه سیدالشــهدا(ع) (رکن۳) به فرمانـدهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۶۲۵

در اقدامات افراد وابسته به گروه های مخالف در مناطق کردنشین، یک نفر به شهادت رسید و چند تن زخمی شدند. همچنین، یک نفر از افراد حزب دمکرات خود را تسلیم نیروهای خودی کرد و یکی از نیروهای کومه له دست گیر شد.

۱. نیروهـای مسلح غیر قانونی در منطقه ی سرو در شمال غربی روستای کوران آباد و ایشکه سو، در یک عملیات کمین به سمت یک خودرو لندور که به افراد بومی تعلق داشت، تیراندازی کردند که ۲ نفر از سرنشینان آن زخمی شدند و خودرو آسیب دید.(۱)

۲. در جنوب شرقی ارومیه در نزدیکی روستای گوگ تپه، نیروهای مسلح غیر قانونی به انتقام عملیات ناموفق روز گذشته ی خود، یکی از نیروهای بسیج را به شهادت رسانده، اسلحه ی وی را غنیمت گرفتند.(۲)

۳. نیروهای مسلح مخالف در یک حرکت ایذایی به سمت نیروهای حراست کارخانه ی قند پیرانشهر تیراندازی کردند که یک سرباز زخمی شد.(۳)

۴. در شمال سردشت در حوالی پایگاه بیشاسب، نیروهای مسلح برانداز در مسیر راه نیروهای خودی تله ی انفجاری مین کار گذاشته بودند که این اقدام به زخمی شدن یک سرباز انجامید.(۴)

در محور سنندج - قروه، یکی از افراد وابسته به حزب دمکرات با تحویل یک اسلحه و ۵۰ فشنگ خود را به نیروهای خودی معرفی و درخواست امان نامه کرد.(۵)

در کامیاران نیز یکی از افراد فعال گروه کومه له دست گیر شد.(۶)

۶۲۶

طبق اعلام لشکر۲۸ کردستان، امروز جلسه یی با شرکت شیخ عزالدین حسینی؛ نمایندگان سازمان مجاهدین خلق و گروه کومه له در منطقه ی آذربایجان غربی تشکیل شد. موضوع این جلسه وحدت و هماهنگی بین گروه های حاضر و برنامه ریزی عملیات آینده در این منطقه بوده است.(۷)

همچنین، طبق این گزارش، دولت عراق به تازگی از حزب دمکرات کردستان عراق خواسته است که این حزب از هر خانواده ی کرد یک نفر را مسلح کرده، علیه نیروهای جمهوری اسلامی به کارگیرد.(۸)

۱- مأخذ ۷، بخش دوم؛ و - سند شماره ۳۵۳۵۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت به فرماندهی

حمزه سیدالشهدا(ع)، شماره ۶۱۴، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۳۵۳۳۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۱۸۳، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴؛ و - مأخذ ۷، بخش دوم.

۳- مأخذ ۷، بخش آخر.

۴- مأخذ ۹، بخش اول، ص ۳.

۵- سند شماره ۳۰۰۷۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرماندهی ناحیه ۴ (رکن۲)، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۳۵۳۳۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۷- سند شماره ۳۴۴۷۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرمانده تیپ ۱ سردشت (رکن۲)، ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۸- سند شماره ۳۰۰۷۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرماندهی ناحیه ۴ (رکن۲)، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶۲۷

درگیری نیروهای خودی با افراد سازمان مجاهدین خلق در شـهرهای گوناگون تلفاتی در پی داشت. امروز همچنین شماری از افراد سازمان دست گیر شدنـد و شـماری از فعالان گروهک های تروریستی در مشـهد با توجه به جرایم شان به حبس محکوم شدند.

عـده یی از نیروهـای ژانـدارمری و بسـیج در منطقه ی چوکـای طـالش در حال گشت زنی بودنـد که چنـد تن از افراد سازمان مجاهدین به سوی آنان تیراندازی کردند و در نتیجه ۲ نفر از آنان به شهادت رسیدند.(۱)

در شهرسـتان میـانه نیز با شـناسایی یک خانه ی تیمی سازمان مجاهـدین [خلق]، نیروهای سـپاه به آن جا اعزام شدنـد و خانه را محاصـره کردنـد که با مشاهـده ی این وضـعیت یکی از نیروهای سازمان با نارنجک دستی خودکشـی کرد و ۳ تن دست گیر شدند.

در این حادثه یکی از نیروهای سپاه نیز به شهادت رسید. از این خانه مقداری اسلحه، مهمات، بی سیم و... به دست آمد.(۲)

پنـج تن از افراد سازمان مجاهدین خلق هنگام فرار از مرزهای شـرقی کشور، دست گیر شدند که هنگام انتقال آنان به زاهدان، هر ۵ نفر با خوردن قرص سیانور خودکشی کردند.

خواهر و شوهرخواهر موسی خیابانی و یکی از مسئولان تشکیلات شمال از جمله افراد کشته شده در این حادثه بودند.(۳)

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسـلامی در شـهر مشهد، ۴۸ تن از فعالاـن گروهـک های تروریستی و محارب منافقین پیکار، اشـرف دهقان، چریک های فـدایی خلق شاخه ی اقلیت و گروه آرمان به زنـدان (از ۶ ماه تا حبس ابـد) محکوم شدند. جرایم این افراد عبـارت بود از: عضویت در واحـد عملیـات نظـامی؛ شـرکت در عملیات آتش زدن و کوکتل انـدازی در داخل منازل افراد حزب اللهی؛ داشتن ارتباط تشکیلاتی با افراد سازمان و کمک مالی به سازمان منافقین؛ اقدام به تهیه و ساختن سه راهی و کوکتـل برای عملیـات ترور و تخریب؛ فعالیت در فاز سیاسـی و نظامی؛ انـداختن نامه ی تهدیـدآمیز به داخل منازل افراد حزب اللهی و شرکت در عملیات سرقت مسلحانه ی اتومبیل.(۴)

در قوچان نیز یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق که در هسته های مقاومت مسلحانه فعالیت داشت، دست گیر شد(۵)

۶۲۸

امام خمینی در دیـدار وزیر؛ قائم مقام و مـدیران وزارت سپاه پاسـداران انقلاب اسـلامی با ایشان، بر رعایت اخلاق اسـلامی و پرهیز از اختلاف با سایر ارگان های نظامی تأکید کردند.

متن کامل سخنان کوتاه امام خمینی در این دیدار به شرح زیر است:

۱- سند شماره ۰۸۹۳۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار مناطق یازده گانه، مرکز اخبار رسانه ها، ارتباطات تبلیغات و انتشارات ستاد مرکزی سپاه، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱ الی ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، به گزارش ستاد منطقه۳ سپاه ؛ و - سند شماره ۲۱۸۰۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی خبرنامه ی سیاسی و اطلاعاتی، واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته ی مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۳، ۸/۱۲/۱۳۶۱، ص ۹؛ و - سند شماره ۵۵۲۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه از ستاد منطقه۳ (فرماندهی) به ستاد مرکزی (فرماندهی)، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۵۵۲۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره ی اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۱۶، بخش اول، ص ۸، به گزارش ستاد منطقه۵ سپاه.

۳- دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، نشریه ی بولتن اطلاعات داخلی (مربوط به ضد انقلاب و متفرقه)، شماره ۱۸۵، ۲/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱.

۴- مأخذ ۵، صص ۸ و ۹، مشهد - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱.

۵- سند شماره ۳۹۱۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد اطلاعات و بررسی های سیاسی تأمینی منطقه۴ به فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۴، ۱/۱۲/۱۳۶۱، ص ۳.

«از اموری که لازم است شما به آن توجه کنید این است که چون سپاه نهادی نوپاست و مسئولیت حفظ اسلام و انقلاب را به عهده دارد، باید از جهت اخلاق نمونه باشد و با همه ی مردم و سایر قوا برخورد صحیح و اسلامی بنماید. در سپاه و ارتش افرادی وارد نشوند که باعث اختلاف باشند. منحرفین از اول تزشان این بود که سپاه به درد نمی خورد و از آن طرف، گروهی هم می گفتند ارتش نباید باشد و هر دوی اینها می خواستند به ارتش یا سپاه ضربه بزنند. ارتش و سپاه، هر دو، خوب و خدمتگزار به اسلام و انقلاب هستند و چون ما می خواهیم مملکت را از اساس درست کنیم و آن مسائل اسلامی ازبین رفته را احیا و زنده نمائیم، باید در فکر سپاه و ارتش باشیم و بدانیم که اینها تا آخر تاریخ به ما ارتباط دارند و اگر خدای ناکرده پنجاه سال دیگر هم انحرافی پیش آید، ما مسوؤل آن هستیم. سفارش اکید من این است که افراد بر حسب تکلیف شرعی و مصالح جامعه در سپاه و ارتش توجه به مسائل داشته باشند و از گروه گرائی و تفرقه شدیداً احتراز کنند.»(۱)

قبل از سخنان امام خمینی، محسن رفیق دوست وزیر سپاه، گزارشی از عملکرد و زمینه ی فعالیت این وزارت خانه را به اطلاع امام خمینی رساند.(۲)

۶۲۹

در پی صدور پیام امام خمینی به مناسبت شروع پنجمین سال گرد پیروزی انقلاب اسلامی و تأکید ایشان بر اولویت داشتن برنامه های دفاعی تا فتح نهایی، میرحسین موسوی نخست وزیر، امروز بخش نامه یی را به همه ی وزارت خانه ها، سازمان ها و مؤسسات دولتی و نهادهای انقلابی ابلاغ کرد. در قسمتی از این بخش نامه آمده است:

«به منظور حفاظت و حراست از دستاوردهای انقلاب اسلامی که یکی از پدیده های شگفت انگیز آن با عنایات حضرت باری تعالی، پیروزی های عظیم به دست آمده به بهای خون شهدای گران قدر و پای مردی رزمندگان دلیر اسلام و کمک های بی دریغ امت حزب الله در برابر سیل کمک های تسلیحاتی و مادی شرق و غرب و وابستگان شان به متجاوزین خود فروخته می باشد، لازم است کلیه ی مسئولین در صورت نیاز جبهه ها به وسایل و تجهیزات و هرگونه کمک دیگر، با هماهنگی وزیر مشاور در امور اجرایی نسبت به رفع نیازها اقدام فوری به عمل آورند.»(۳)

۶۳۰

آقای هاشمی رفسنجانی در دیدار با جانبازان اصفهان، بر طولانی و سرنوشت ساز بودن عملیات والفجر تأکید کرد و گفت: «امیدواریم رزمندگان اسلام با حرکتی که اخیراً آغاز

۱- سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه ی نور (مجموعه رهنمودهای امام خمینی)، جلد ۱۷، تهران: انتشارات شرکت سهامی چاپ خانه ی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهمن ۱۳۶۴، ص ۲۰۸.
۲- مأخذ ۲.

۳- روزنامه ی کیهان، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲۲، به نقل از روابط عمومی نخست وزیری.

کرده اند، در برنامه ی عملیات والفجر - که طولانی و سرنوشت ساز خواهد بود - بتوانند قلب شما را که بیش از قلوب دیگران برای سرنوشت این انقلاب می تپد شاد کنند.»

رئیس مجلس شورای اسلامی افزود:

«شما و ما و جامعه و رهبرمان تصمیم گرفتیم که این جنگ را به صورت پیروزمندانه و فاتحانه به نفع مستضعفین جهان تمام کنیم و همه ی وسایل را برای حرکت سرنوشت ساز تهیه کردیم و امروز بیش از هر زمان دیگری نیروهای مسلح را در جبهه ها جمع کرده ایم و همچنان هم سیل داوطلبان به طرف جبهه ها سرازیر است و مقدمات حرکتی که تا روشن شدن سرنوشت جنگ متوقف نخواهد شد، فراهم است.

فقط آنچه که می تواند حرکت ما را محدود کند ملاحظاتی است که در نظر داریم تا خون ریزی و تخریب کم تر بشود، ولی سیاست این است که عملیات ادامه خواهد داشت و عملیات والفجر آخرین عملیات ما است و دشمن و اربابان او هم فهمیده اند که ما تصمیم نهایی را گرفته ایم و به محض اعلام عملیات، حرکتی در سطح منطقه به چشم می خورد و می بینید که امروز در بغداد رفت و آمدها تشدید شده و مرتجعین و نمایندگان شان به دست و پا افتاده اند.»

رئیس مجلس شورای اسلامی افزود: «ما قبل از آغاز عملیات، حرف های مان را زده ایم و گفته ایم، ما صلح می خواهیم و جنگ افروز نیستیم، ولی تنبیه متجاوز و ظالم را یک ضرورت می دانیم که باید انجام شود و ما متوقف نخواهیم شد، مگر این که مطمئن شویم که حقوق جمهوری اسلامی و حقوق این جانبازان و مستضعفین منطقه تأمین می شود.»(۱)

۶۳۱

سیدمحمد غرضی وزیر نفت، با تشریح تحولات اخیر بازار نفت جهانی، سیاست نفتی ایران را در خصوص تثبیت قیمت نفت و میزان صدور نفت هر کدام از اعضای اوپک اعلام کرد. وی گفت:

«ایران معتقد است که روند نزولی چند هفته ی اخیر قیمت های نفت تک محموله، مصنوعی بوده و قیمت های نفت خام نباید کاهش بیابد.

از اوایل سال جاری مسیحی، متوسط تولید روزانه ی کل کشورهای عضو اوپک در زیر ۱۶ میلیون بشکه بوده و این نشان دهنده ی آن است که کشورهای صنعتی برای تحت فشار قرار دادن کشورهای تولیدکننده ی نفت و شکستن قیمت، به مقدار قابل توجهی از ذخیره های نفتی که به علت تولید زیاده از حد عربستان سعودی در سنوات گذشته ایجاد شده، استفاده می کنند.

امکان بهره برداری از این ذخایر کوتاه مدت بوده و مجدداً تقاضا برای نفت اوپک افزایش خواهد یافت.

۱- مأخذ ۲، ص ۱۸.

کاهش قیمت های نفت مشکلات کشورهای مستضعف تولیدکننده ی نفت را افزایش خواهد داد و موجبات نابسامانی بیش تری را در اقتصاد بین المللی فراهم خواهد آورد.

همواره سیاست وزارت نفت بر آن بوده که قیمت های نفت باید به نحوی تعیین گردد که امکان وارد شدن تدریجی به بازار را برای انرژی های جانشین نفت فراهم آورد و تا بدین ترتیب از مصرف بی رویه ی ماده ی تمام شدنی نفت جلوگیری شده و به تدریج با کاهش ذخایر نفتی جهان، سایر انرژی های جانشین، جای گزین نفت گردند. در صورت پایین آمدن بهای نفت وابستگی جهان به نفت ارزان افزایش خواهد یافت و طولی نخواهد کشید که جهان مواجه با یک بحران اقتصادی دیگر خواهد شد. با توجه به مطالب فوق، وزارت نفت ایران معتقد است که لازم است اجلاس فوق العاده ی وزرای نفت اوپک تشکیل گردیده و تصمیمات زیر اتخاذ شود:

۱. قیمت ۳۴ دلار برای هر بشکه نفت خام مبنا - که در کنفرانس های قبل مورد تصویب و تأیید قرار گرفته است - بار دیگر مورد تأیید قرار گیرد.

۲. سقف تولید کل اوپک ۱۷ تا ۵/۱۷ میلیون بشکه در روز برای سال مسیحی ۱۹۸۳ تعیین شود.

۳. سهم هر یک از کشورها را طبق توافقی که در اجلاس مشورتی ماه گذشته در ژنو انجام شد، رسماً اعلان نمایند.

۴. درباره ی سایر مسائل نیز گروه کارشناس کشورهای عضو سریعاً تشکیل جلسه داده و نظر خود را به کنفرانس ارائه نمایند.»

وی همچنین درباره ی وضع صدور نفت ایران و تلاش های ناموفق عراق برای ایجاد اختلال در فروش نفت ایران گفت:

«در حال حاضر وضع ما در مناطق جنوب به خصوص منطقه ی بارگیری خارک منظم و بدون اشکال است.»

وی درباره ی ضربه زدن به تأسیسات بارگیری نفت ایران از سوی عراق گفت:

«عراق هزینه های سنگینی را به اداره ی تحقیقات و تجهیزاتی فرانسه برای ساخت موشک های مختلف داده که فرضاً خارک یا اسکله های بارگیری را بزنند. در طول سال گذشته، این اقدام توسط متخصصین فرانسوی صورت گرفته که در نتیجه پول زیادی از جیب ملت عراق رفته و حاصلی هم نداشته است.

ما در انقلاب، اصل را بر این نداریم که از هر نوع ابزاری استفاده کنیم. در انقلاب اصل هر چه بیش تر تجهیز شدن نیست، اصل بر دفاع است و ما با کمک خداوند تا به امروز از کشور اسلامی خودمان دفاع کرده ایم و در حال حاضر هم قدرت بارگیری ما به مراتب بهتر از گذشته و قبل از جنگ است و متعهدین و متخصصین ما نیز بهتر از گذشته به کار مشغول اند.»(۱)

۱- مأخذ ۲، ص ۱۸.

۶۳۲

حسین شیخ الاسلام معاون سیاسی وزیر امور خارجه که برای گفت و گو درباره ی برگزاری جنبش عدم تعهد و تقدیم پیام رئیس جمهور به چند کشور افریقایی سفر کرده است، امروز در ادامه ی دیدارهای خود با جولیوس نایوره رئیس جمهور تانزانیا دیدار و پیام رئیس جمهور کشورمان را به وی تسلیم کرد. به نوشته ی روزنامه ی اطلاعات: «در این دیدار که نزدیک به ۲ساعت طول کشید مسائل مربوط به کنفرانس آینده ی سران کشورهای غیر متعهد و جنگ تحمیلی و نیز توسعه ی مناسبات دو کشور مورد مذاکره قرار گرفت. رئیس جمهور تانزانیا در این دیدار گفت: "ایران غیر متعهدترین کشور جهان است." وی افزود که ایران بیش از هر کشور دیگری می تواند به تصویب جنبش عدم تعهد کمک کند، زیرا هم قوی است و هم واقعاً غیر متعهد. رئیس جمهور تانزانیا یادآور شد که انقلاب اسلامی ایران یکی از مردمی ترین و اصیل ترین انقلاب های جهان است و ما برای این انقلاب احترام و ارزش فراوانی قائل هستیم. وی از این که بلافاصله پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران جریان نفت ایران به افریقای جنوبی قطع شد و نیز از سیاست های ضد نژادپرستی و ضد افریقای جنوبی ایران ستایش کرد. رئیس جمهور تانزانیا از پیشنهاد رئیس جمهوری ایران در مورد صندوق ویژه ی غیر متعهدها برای جبران قطع احتمالی کمک های امریکا به سازمان های بین المللی در صورت اخراج اسرائیل حمایت کرد و گفت: "در جریان کنفرانس آینده ی سران در دهلی نو، تانزانیا از این پیشنهاد پشتیبانی خواهد نمود." نایوره خاطرنشان ساخت که تانزانیا با دعوت از فرانسه به عنوان میهمان در کنفرانس آینده ی سران موافق نیست و اگر چنین موضوعی به طور جدی مطرح شود، با آن مخالفت خواهد کرد. وی همچنین پیشنهاد ایران در مورد مسئله ی سالم سازی و غیر متعهد ساختن کشورهای عضو جنبش را مورد تأیید قرار داد.»(۱)

۶۳۳

کلود شسون وزیر امور خارجه ی فرانسه که روز گذشته وارد بغداد شده است، امروز با صدام حسین دیدار و گفت و گو کرد. رادیو صوت الجماهیر در این باره گزارش داد:

«در این ملاقات، کلود شسون پیام شفاهی پرزیدنت فرانسوا میتران در رابطه با مناسبات گسترده میان عراق و فرانسه را تقدیم ریاست جمهوری کرد.

ریاست جمهوری در این دیدار از موضع فرانسه و پرزیدنت میتران در قبال مسائل عربی و جنگ تحمیلی رژیم ایران بر عراق تقدیر و تمجید به عمل آورد.

در این دیدار که حدود ۲ ساعت به طول انجامید، اوضاع منطقه ی عربی و مسائل بین المللی مورد علاقه ی دو کشور نیز مورد بحث و بررسی قرار گرفت که دیدگاه ها و

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۳.

موضع گیری های دو کشور بسیار نزدیک به هم بوده است. آقایان عزت ابراهیم نایب رئیس شورای فرماندهی انقلاب؛ طه یاسین رمضان معاون اول نخست وزیر؛ طارق عزیز وزیر خارجه و خالد عبدالمنعم رشید رئیس دفتر ریاست جمهوری و سفیر فرانسه در بغداد نیز در این ملاقات حضور داشتند.»(۱)

به گزارش روزنامه ی کیهان:

«وزیر خارجه ی فرانسه در این باره اعلام کرد که شرکت های فرانسوی آماده هستند تا به شرکت خود در اجرای طرح های عمرانی در عراق همچنان ادامه دهند. شسون همچنین از توسعه ی اقتصادی این کشور اظهار رضایت کرد. به گفته ی آگاهان، یکی از دلایل عمده ی سفر شسون به عراق نیز همین عدم توانایی صدام در پرداخت بدهی های خارجی خود به ویژه به شرکت های فرانسوی بوده است.»(۲)

۶۳۴

خبرگزاری جمهوری اسلامی در مقاله یی اهداف سفر وزیر خارجه ی فرانسه به عراق را چنین اعلام کرد:

«فرانسه در تلاش است تا از شکست عراق جلوگیری کند، چون پیروزی ایران از نظر فرانسوی ها به معنی خطر برای پادشاهی عربستان و در نتیجه خطر برای غرب است.

البته، مسئله ی فروش تسلیحات هم یکی از علل مهم این سیاست می باشد. ارزش تسلیحاتی که فرانسه به عراق فروخته است فقط در ۲ سال اخیر ۴۰ میلیارد فرانک شده است و در صورت پیروزی ایران، فرانسوی ها باید خواب دریافت اقساط وام های کلان خود را از عراق ببینند.

البته، سفر شسون به بغداد بیش تر به دلیل نگرانی است که وجود دارد، زیرا دیگر نمی تواند از نظر مالی به جنگ ادامه دهد. عراق اکنون از فرانسه انتظار دریافت ۲۹ فروند میراژ دیگر را دارد و نیز اعلام کرده اند که خواهان دریافت ۲۰ موشک انداز سوپر با موشک های اگزوست هستند تا با آن ها بتوانند در صادرات نفت ایران اخلال [ایجاد] کنند، ولی ذخایر مالی عراق کم شده است و کشورهای نفتی که تا کنون ۲۵ میلیارد دلار کمک کرده اند، دیگر تمایلی به ادامه ی این بذل و بخشش ندارند.

علاوه بر نتایج استراتژیک ناکام ماندن معامله ی تسلیحاتی با عراق، [با این اقدام] صدمه ی زیادی به صنعت تسلیحاتی فرانسه می زند.

یک طرف حل این مسئله این است که فرانسه نفت بیش تری از عربستان بخرد و عربستان هم این درآمد را به عنوان وام به عراق برای خرید اسلحه از فرانسه بدهد، ولی ارقام بسیار سرسام آور است و فقط در ۶ ماه آینده سر به ۶ میلیارد دلار می زند.»(۳)

۱- مأخذ ۵، ص ۳۴، رادیو صوت الجماهیر، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱؛ و - واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۳/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، رادیو بغداد.

۲- روزنامه ی کیهان، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، ص آخر.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۲، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴، بن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴/۱۱/۱۳۶۱.

خبرگزاری جمهوری اسلامی همچنین سیاست خارجی فرانسه را با توجه به مسافرت

اخیر وزیر خارجه ی فرانسه به کشورهای لبنان، اردن و عراق و استراتژی سیاست خارجی فرانسه را در خاورمیانه بررسی کرده است. در بخش هایی از این مقاله آمده است.

«تحلیل گران سیاسی در تهران معتقدند که محور رفت و آمدهای سیاسی و بعضاً مالی مقامات فرانسوی در منطقه بر حل دو مسئله ی عمده در منطقه ی خلیج فارس قرار دارد:

۱. حذف و یا محصور کردن انقلاب اسلامی در درون مرزهای خود.

۲. پایان جنگ بدون این که هم راه با پیروزی جمهوری اسلامی ایران باشد.

طرحی که در این رابطه به تصویب قدرت های جهانی رسیده و اجرای آن بر عهده ی دولت سوسیالیست فرانسه گذارده شده است، محاصره ی انقلاب اسلامی در درون مرزهای خود از طریق نزدیک ساختن دولت های مرتجع با یک دیگر می باشد و از جمله اقدامات انجام شده در این زمینه، تشکیل "شورای هم کاری های خلیج فارس" متشکل از دولت های پادشاهی سعودی، کویت، عمان، بحرین و امارات متحده ی عربی است.

پیرامون طرح پایان دادن به جنگ بدون پیروزی جمهوری اسلامی ایران، میتران صهیونیست تأکید کرده است این جنگ نباید پیروزی به دنبال داشته باشد و فرانسه می کوشد تا توازن قوا را در این جنگ ایجاد نماید.

انگیزه ی فرانسه برای انجام چنین مأموریتی را باید در سیاست این کشور در ارتباط با کشورهای جهان سوم و به خصوص کشورهای مسلمان جست و جو کرد، زیرا سیاست های خاورمیانه یی فرانسه در زمان ژیسکاردستن رئیس جمهور سابق این کشور، ادامه ی راه ژنرال دوگل و موضعی در جهت حمایت از اعراب در برابر رژیم اشغال گر قدس بود و فرانسه نیز از قطع نامه ی ۲۴۲ شورای امنیت و تأسیس کشور مستقل فلسطینی در کرانه ی غربی رود اردن حمایت می کرد، ولی سیاست امروز میتران تغییری اساسی را در این زمینه نشان می دهد، از جمله سفر میتران به عنوان اولین رئیس جمهور یک دولت غربی به فلسطین اشغالی [اقدامی در جهت تغییرات] بود. به دنبال این سفر، فرانسه به یکی از تأمین کنندگان عمده ی تسلیحات نظامی رژیم اشغال گر قدس تبدیل شد. با توجه به مشکلات موجود در منطقه، جهت رسیدن به طرح استکبار جهانی پیرامون محاصره ی انقلاب اسلامی و خاتمه ی جنگ بدون پیروزی قطعی سپاهیان اسلام، فرانسه مأمور رفع این مشکلات شده است.

از جمله مشکلاتی که امروز سوسیالیست های فرانسه جهت اجرای کامل طرح مذکور با آن مواجه هستند، هماهنگی دو کشور ایران و سوریه است، زیرا کشور برادر، سوریه، با اتخاذ مواضع صریح و انقلابی علی رغم مخالفت شدید مرتجعین منطقه و حامیان صهیونیست و امپریالیست آن ها، ضمن حمایت از جمهوری اسلامی ایران در جنگ تحمیلی، با اقدام انقلابی قطع جریان صدور نفت رژیم بعثی صهیونیستی عراق از

خط لوله ی این کشور، ضربه ی شدیدی را به اقتصاد ورشکسته ی صدام وارد کرد.

بـا عنـایت به این مهم، به رغم آنچه که مطبوعـات فرانسه اهـداف سـفر کلـود شـسون به سه کشـور اردن، عراق و سـوریه ذکر کردنـد، به نظر می آیـد که عمـده هـدف این سـفر نزدیکی اردن و عراق با سوریه و حل اختلافات بین بغـداد و امان با دمشـق باشد.

هدفی که امروز کلود شـسون از سـفر به سه کشور اردن، عراق و سوریه دنبال می کند، نزدیک ساختن اردن و عراق به سوریه و جدایی کشور برادر، سوریه، از جمهوری اسـلامی ایران است، زیرا اسـتکبار جهانی معتقد است با جدایی دو کشور دوست و برادر ایران و سوریه، حلقه ی محاصـره ی انقلاـب اسـلامی را کامل کرده و در مورد جنگ نیز با به جریان افتادن صـدور نفت عراق از طریـق خـط لـوله ی سـوریه، رژیـم صـهیونیستی عراق را از ورشکسـتگی مـالی کـه در اثر ضـربات ناشـی از جنـگ به دریوزگی افتاده است، نجات خواهد داد.»(۱)

۶۳۵

نعیم حـداد رئیس مجلس عراق که به منظور شـرکت در سـیزدهمین اجلاس اتحادیه ی پارلمانی اعراب به مراکش رفته بود، به بغـداد بـازگشت. وی هنگـام ورود به بغـداد گفت: «مسـئله ی قطع جریان نفت عراق از طریق سوریه و بسـته شـدن مرزهای دو کشور را در این اجلاس مطرح کرده است.» وی همچنین گفت: «اکثریت هیئت های شـرکت کننـده، هم کاری بین ایران، لیبی و سوریه علیه عراق را تقبیح کردند.»(۲)

۶۳۶

بر اثر انفجـار یـک بمب قـوی در دفـتر هواپیمـایی عراق در بـانکوک، ساختمـان این دفـتر به کلی فرو ریخت و خسـارت هـای فراوانی به آن وارد آمد.

به گزارش پلیس، بر اثر این انفجار کسی کشته یا مجروح نشده است. روزنامه ی کیهان با اعلام این خبر افزوده است:

«طی سه ماه گذشته، این دومین اقدام علیه تأسیسات رژیم عراق در بانکوک است که مورد هدف مخالفان رژیم عراق قرار می گیرد.

در مـاه گذشـته نیز ساختمـان سـرکنسول گری عراق در بـانکوک در اثر انفجـار یـک بمب قـوی خسـارات زیـادی دیـد که به گزارش پلیس تا کنون کسی در این رابطه بازداشت نشده است.»(۳)

۶۳۷

در پی نامه ی دولت هند به عراق برای رعایت حقوق شرکت های افراد تابعه ی این کشور که در عراق مشغول به کار هستند، امروز روزنامه ی هندوستان تایمز از اخراج بدون حقوق و مواجب ۱۰۰۰ کارگر و مهندس هندی که در عراق به کارهای ساختمانی

۱- روزنامه ی کیهان، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، ص آخر، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران.
۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۲، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، صص ۱۱ و ۱۲، بغداد - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱.
۳- مأخذ ۲۸.

اشتغال داشتند، خبر داد. به گزارش این روزنامه: «۱۰۰۰ کارگر و مهندس هندی که از سپتامبر سال ۱۹۸۱ [شهریور سال ۱۳۶۰] سرگرم احداث دانشگاه در عراق بودند، بدون دریافت حقوق پس از ۲ سال و نیم کار از آن کشور اخراج شدند.»

روزنـامه ی هندوسـتان تـایمز ضـمن اعلام این مطلب و چاپ عکس این کارگران که در محوطه ی فرودگاه دهلی نو تحصـن کرده بودند، نوشـته است: «هنگامی که کارگران به منظور اعتراض به نحوه ی شـرایط کار (محل سـکونت و تأخیر در دریافت کارمزدشان) اعتصاب کردنـد، پلیس عراق تمامی آن ها را تا هنگام اخراج شان به زندان انداخت و در زندان با آنان بدرفتاری شد.» هندوستان تایمز افزوده است: «این کارگران به هنگام اخراج از عراق حتی هزینه ی برگشت به کشورشان را نداشتند.»(۱)

۱- مأخذ ۲، ص آخر، به نقل از خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از روزنامه ی هندوستان تایمز.

روزشمار جنگ دوشنبه ۲۵ بهمن ۱۳۶۱ ۳۰ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ۱۴ فوریه ۱۹۸۳

۶۳۸

شهادت یک نفر از نیروهای خودی و زخمی شدن ۵ نفر در جوانرود در حمله ی نیروهای عراقی و حزب دمکرات کردستان؛ زخمی شدن ۴ نفر در آبادان و گلوله باران عراقی ها؛ سرنگونی ۲ هواپیمای عراقی و تخریب بخشی از پادگان انب در حلبچه، از جمله حوادث امروز هستند.

در حمله ی مشترک نیروهای عراقی و حزب دمکرات کردستان ایران به نیروهای خودی در منطقه ی ازگله ی جوانرود، یک نفر از نیروهای خودی به شهادت رسید و ۵ تن زخمی شدند. در این عملیات، ۳ قبضه اسلحه و ۲ بی سیم نیز به غنیمت مهاجمان درآمد.(۱)

در آبادان نیز بر اثر برخورد گلوله های توپ و خمپاره ی نیروهای عراق، ۴ نفر از اهالی شهر زخمی شدند و یک منزل مسکونی و قسمتی از یک مدرسه نیز تخریب شد(۲)

طبق اطلاعیه ی ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، امروز نیز ۲ هواپیمای عراقی در ساعت های ۱۵:۲۷ و ۱۵:۲۸، در یک درگیری هوایی با جنگنده های شکاری نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران سرنگون شدند.(۳)

همچنین بر اثر اجرای آتش دقیق نیروهای خودی به پادگان انب (عنب) در منطقه ی حلبچه، بخشی از این پادگان تخریب شد و تعدادی از خودروهای این پادگان در آتش سوختند.(۴)

۶۳۹

به رغم گفته های مقامات مصری مبنی بر اعزام نکردن نیرو به عراق، یک منبع نظامی اعلام کرد که ۴ تیپ مصری از حدود یک ماه پیش به عراق وارد شده اند. همچنین فرماندهی ارتش عراق مأموریت حفاظت از شهرهای حلبچه، کرکوک و سلیمانیه را به نیروهای اردنی که از مدت ها قبل در عراق به سر می برند، سپرده است.(۵)

۱- سند شماره ۲۷۰۴۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از طرح و برنامه عملیات منطقه۷ (اطلاعات عملیات) به فرماندهی منطقه۷، ۳/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۵۲۵۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۳۳۱، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴.

۳- روزنامه ی کیهان، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳، به نقل از اطلاعیه ی ستاد مشترک ارتش.

۴- روزنامه ی کیهان، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳، به نقل از اطلاعیه ی ستاد مشترک ارتش. ۴. سند شماره ۳۵۳۳۰۸ مرکز مطالعات

و تحقیقـات جنگ: گزارش نوبه یی عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشـهدا(ع) (رکن۳) به فرمانـدهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۱۸۳، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳.

۵- سند شماره ۱۸۳۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی بولتن اطلاعاتی هفتگی، ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (طرح و برنامه عملیات) اطلاعات عملیات، شماره ۵۶، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، صص۴ و ۵.

۶۴۰

در طول چند روز گذشته، گروه هایی از نیروهای داوطلب بسیجی، امدادگر و گروه های تخصصی و فنی از شهرها و روستاهای سراسر کشور برای تقویت رزمندگان و کمک به آنان عازم جبهه های جنگ در مناطق گوناگون مرزی شدند.(۱)-(۲)

۶۴۱

در اقدامات امروز افراد مسلح غیر قانونی در شمال غرب کشور، شماری از نیروهای خودی شهید؛ تعدادی زخمی و چند تن گروگان گرفته شدند. همچنین، قریه ی کوچک سفلی در بوکان پاک سازی شد.

۱. امروز نیز نیروهای مسلح غیر قانونی در منطقه ی سرو در شمال غربی ارومیه در نزدیکی روستای ایشکه سو، به یک خودرو ژاندارمری حمله کردند که در طول آن ۲ نفر از نیروهای خودی شهید؛ ۳ تن زخمی و ۲ نفر گروگان گرفته شدند.

در این حادثه، خودرو ژاندارمری نیز منهدم شد. گفتنی است که این افراد برای گذراندن مرخصی از محل خدمت خود عازم ارومیه بودند.(۳)

۲. در منطقه ی پیرانشهر، افراد مسلح غیر قانونی در جاده ی هنگ آباد به پایگاه سختان حمله کردند که با مقابله ی نیروهای خودی مواجه شدند. در این درگیری ۲ نفر از نیروهای خودی زخمی شدند و یک نفر نیز به گروگان گرفته شد. از تلفات مهاجمان گزارشی ارسال نشده است.(۴)

۳. در جنوب پیرانشهر در جاده ی بادین آباد، ۲ نفر از نیروهای تأمین جاده به مینی که نیروهای مسلح غیر قانونی کار گذاشته بودند برخورد کرده، زخمی شدند.(۵)

در عملیات پاک سازی قریه ی "کوچک سفلی" در جنوب غربی بوکان نیز که به همت نیروهای لشکر۶۴ پیاده ی ارومیه انجام شد، یک تفنگ ژ۳ و یک آمبولانس وزارت بهداری که نیروهای مسلح غیر قانونی در این روستا مخفی کرده بودند، کشف شد(۶)

۶۴۲

افراد وابسته به سازمان مجاهدین، امروز چند تن از نیروهای ژاندارمری را اعدام کردند و مقداری پول و جواهرآلات از یک منزل در تهران به سرقت بردند. نیروهای سپاه نیز چند تن از فعالان سازمان مجاهدین و چریک های فدایی خلق را دست گیر کردند.

رادیو صدای مجاهد متعلق به سازمان مجاهدین خلق، امروز اعلام کرد که نیروهای این سازمان ۵ نفر از نیروهای ژاندارمری را که در گروگان خود داشتند، اعدام انقلابی کرده اند.(۷)

۱- جمع بندی روزنامه ی کیهان از این اعزام سراسری در ضمیمه ی این گزارش درج شده است.

۲- روزنامه ی کیهان، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۳- سند شماره ۴۳۷۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۳۵۳۵۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت به فرماندهی حمزه سیدالشهدا(ع)، شماره ۶۱۴، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۵۵۲۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره ی اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- مأخذ ۴، ص ۲؛ و - سند شماره ۳۵۳۳۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۱۸۴، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۵- مأخذ ۲، ص ۱؛ و - مأخذ ۴، ص ۲.

۶- مأخذ ۲، ص ۱.

۷- مأخذ ۲، ص ۲.

همچنین، ۲ تن از نیروهـای مسلح این سازمـان وارد منزلی در خیابـان چهارباغ ونک شـده، پس از بستن دست و پای ساکنان خـانه و زنـدانی کردن آنـان در حمـام منزل، مبلغ ۳۴۰ هزار ریـال وجـه نقـد و مقـادیری جواهرآلات سرقت کرده، متواری شدند.(۱)

نیروهـای سپاه نیز امروز ۴ نفر از فعالان سازمـان مجاهـدین خلق را در تهران و منطقـه ی ۴ کشوری و یـک تن از وابستگان چریک های فدایی خلق را در تهران دست گیر کردند.(۲)

۶۴۳

هاشـمی رفسنجانی در جمع نیروهای جهاد سازندگی، ورزشکاران و کارکنان سازمان بهزیستی استان سمنان سخن رانی کرد. مهم ترن محورهای سخنان ایشان عبارت بود از: ترسیم ماهیت دشمنان انقلاب اسلامی، اجرای عملیات والفجر و تأثیر آن در اقدامات تبلیغی و سیاسی حکومت عراق؛ اهداف ایران از اجرای این عملیات؛ دروغ گویی های صدام حسین برای پوشاندن پیروزهای رزمندگان و تلاش ایران برای برقراری امنیت در منطقه.

رفسنجانی در این دیـدار گفت: «در دنیا روشن شـده دشـمنان جمهوری اسـلامی طغیان گران، زورگوها، مرتجعین، دلال های مظلمه و عمال این ها هستند و دوستان شـما را در همه جا، مردم خیرخواه، محروم، مظلوم و کسانی که برای انسانیت خـدمت می کنند، تشکیل می دهند.»

وی افزود: «دشـمنان ما می دانند پیروزی اسـلام در منطقه حادثه ی عظیمی در دنیاست. البته، باید اعتراف کنیم ما بدون کمک خـدا نمی توانستیم این پیروزی هـا را به دست آوریم و این را از لطـف خـدا می دانیم. به این دلیـل که اراده ی خداونـد تعلق گرفته است که در این مقطع تاریخ که عصر بیـداری انسـان هاست، حجتی به دنیا ارائه دهـد که اگر طرف داران حق، ایثار و ازخودگذشتگی کننـد، می تواننـد پایـدار بماننـد و تا اکثریت جامعه این روحیه را داشـته باشـند خداوند از ما پشتیبانی خواهد کرد.»

آقای هاشمی رفسنجانی در ادامه ی سخنانش با اشاره به عملیات والفجر گفت:

«از روزی که عملیات فجر را آغاز کرده ایم، رژیم بعث عفلقی به دست و پا افتاده است، چون درست نمی دانـد برنامه های ما چیست؟ برخوردهای تبلیغی آن ها بسیار غیر منطقی شده و آمار و ارقام شان آن قدر بی محتواست که تحیر ایجاد کرده است.

مثلاًـ یک رقم تلفاتی به ایران نسبت می دهـد که از مجموع نیروهای عراقی و ایران حاضـر در آن جبهه بیش تر است و به نظر می رسد آن ها فقط فکر امروز را می کنند و به فکر فردا که دروغ آن ها فاش می شود، نیستند.

از طرف دیگر، می بیننـد حمله ی والفجر را آغاز کرده ایم و مثل گذشـته حملات تند و سریع را انجام نمی دهیم و گیج شده انـد که چرا ایران صـاعقه وار ضـربات را وارد نمی کنـد و به دست و پـا افتاده انـد، ولی ما آن مقـداری که لازم بوده گفتیم و

امیدواریم با این حمله جنگ تمام شود.»

۱- مأخذ ۷، بخش اول، ص ۴؛ و - سند شماره **۹۳۸۹۳** مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی خبرنامه، ارتباطات - تبلیغات و انتشارات ستاد منطقه ۱۰ سپاه، شماره ۱۶۶، ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۲- سند شماره **۳۹۱۴۷۴** مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد اطلاعات و بررسی های سیاسی تأمینی منطقه۴ به فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۴، ۱/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره **۲۲۷۳۶۹** مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی رویدادهای هفته، تبلیغات و انتشارات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ی ۱۰، شماره ۱، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص ۸.

هاشمی افزود: «در این حمله، ما در یک نقطه متمرکز نخواهیم بود، این حمله باید منتهی به گرفتن حقوق مان شود، ملت ما آمادگی دارد و می داند که چه باید بکند و به هر حال به نقطه یی رسیده ایم که دشمنان اسلام و عمال استعمار و کسانی که در این جنگ به نحوی با ما عداوت کرده اند، نگران هستند، از سویی مردم منطقه امیدوارند.»

رئیس مجلس به دیدارکنندگان گفت: «ما از شما می خواهیم از رزمندگان حمایت و پشتیبانی کنید و از رزمندگان می خواهیم که حالت آماده باش را در تمام جبهه ها داشته باشند تا ما ان شاءالله بتوانیم به وعده یی که به مردم منطقه و به محرومان داده ایم عمل کنیم و صلحی پایدار در این منطقه به وجود بیاید.» حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی در پایان سخنانش گفت: «نکته یی را که تأکید می کنم این است که اگر قرار باشد صدام و حزب بعث بمانند، آینده ی منطقه دیگر امنیت نخواهد داشت، ولی اگر بتوانیم صدام و حزب بعث را تنبیه کنیم و ثابت نماییم کسانی که در این منطقه برخلاف مصالح اسلام و ملت شان جنایاتی می کنند مجازات خواهند شد، ان شاءالله در منطقه کسی به دولت دیگری تجاوز نخواهد کرد.»(۱)

بی بی سی با توجه به سخنان هاشمی در این دیدار اعلام کرد:

«سخنان آقای رفسنجانی امروز در شرایطی انتشار می یابد که در جبهه های جنگ حداقل طی ۲ روز گذشته سکوت نسبی حکم فرما بوده است. آقای رفسنجانی در سخنان خود اشاره کرد علت این که ایران جنگ را سریع تر به پایان نرسانده احتراز از خون ریزی و خسارات فوق العاده بوده است. به هر حال، ظاهراً عراقی ها برای دفاع از خود در برابر حملات موسوم به انسانی، تاکتیک های جدیدی اتخاذ کرده اند. ایران می گوید عراق در عملیات دفاعی خود از سیم خاردار، سنگر و میدان های مین گذاری شده در سطحی استفاده می کند که از شروع جنگ تا کنون بی سابقه بوده. اعلامیه های نظامی عراق و ایران هر دو حاکی از آن است که جنگ طی دو روز گذشته فروکش کرده. ظاهراً در هفته ی گذشته، نبرد بین دو طرف به ابعاد بسیار وسیعی رسیده بوده است، گرچه همیشه تقریباً منبع کسب خبر درباره ی جنگ اعلامیه های نظامی طرفین است. عراق گفته است که از شروع عملیات والفجر تا کنون، ۱۵ هزار ایرانی کشته شده اند. این ارقام البته می باید احتیاط تلقی شود. آقای رفسنجانی در سخنان امروز خود این خبر را مطلقاً بی اساس خوانده است.»(۲)

۶۴۴

سرهنگ معینی پور فرمانده نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی، در مصاحبه ی اختصاصی با روزنامه ی اطلاعات درباره ی سیاست مقابله به مثل؛ هماهنگی و هم کاری

۱- مأخذ ۶، ص ۲۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۲ ، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳۲، رادیو بی بی سی، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱.

نیروی هوایی ارتش با نیروهای سپاه؛ پای بندی ایران به سیاست های دفاعی و پرهیز از کشتار مردم عادی و چگونگی تهیه و خرید لوازم یدکی مطالبی بیان کرد.

بخش هایی از سخنان وی به این شرح است: «هر وقتی لازم باشد و مأموریت حیاتی باشد، صددرصد انجام خواهیم داد.

نمونه ی بارزش هم جلوگیری از تشکیل کنفرانس کشورهای غیر متعهد در بغداد است که این مأموریت به نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران محول شد، برای این که ثابت کنیم بغداد قابل نفوذ هم هست و به خصوص خلبانان دلاور و مسلمان و متعهدمان می توانند این کار را انجام دهند که واقعاً این خلبان ها در دنیا بی نظیرند نه کم نظیر. این کار را انجام دادیم و پالایشگاه "الدوره" بغداد را بمب باران کردیم و نتیجه اش این شد که کنفراس غیر متعدها در بغداد تشکیل نشود. این یک موفقیت بسیار بزرگی بود و هر وقت از این گونه مأموریت ها باشد حتماً انجام خواهیم داد و نکته ی دیگر هم این که اگر خدای ناکرده دیوانگی صدام بیش از این ها شود و مردم بی گناه و بی دفاع شهرهای ما را و تأسیسات حیاتی ما را با موشک و یا هواپیما بمب باران کند، در آن وقت مسلم هست که دیگر تاکتیک خودمان را تغییر داده و به هر وسیله یی که هست آن باقی مانده ی تأسیسات حیاتی، نظامی و اقتصادی عراق را بمب باران و منهدم خواهیم کرد.

مسلم است به محض این که احساس کنیم لطمه یی اگر به تأسیسات حیاتی ما بخواهد بزند، ما با چند برابر قدرت وارد عراق خواهیم شد و این اعلام خطری هست و به هیچ عنوان حالت مبالغه نیست و شوخی هم نداریم با صدام و کاملاً جدی هست.

برادران سپاه پاسداران آمادگی خیلی خوبی دارند برای این که در نیروی زمینی هماهنگ شوند؛ کارهای شان را به تدریج یاد بگیرند و خوش بختانه در این ۳ تا ۴ سال گذشته موفق هم بودند و پیشرفت های بسیار خوبی هم داشتند.

در نیروی دریایی هم مشکل تر از نیروی زمینی هست، اما باز نسبتاً شروع کردند، ولی چون عرض کردم با توجه به این دو نکته ی تخصص فنی و صدها تخصص پیچیده و مشکل و تاکتیک های بسیار مهم و این که آموزش احتیاج به زمان دارد، یک مقداری ممکن است این کار دیر شود، اما می گویم که مسلماً این کار انجام خواهد شد، چون ما صمیمانه و قلباً مایل هستیم که برادران سپاهی را در همه ی کارهای مان شرکت دهیم. نمونه اش این که در ۱۸ ماه گذشته آن آموزش هایی که برادران سپاه آمادگی داشتند فرابگیرند، به تدریج به آن ها یاد دادیم و در آموزش های نیروی هوایی، برادران سپاهی در کلاس های ما شرکت می کنند.

در دانشکده ی خلبانی نیروی هوایی - که ان شاءالله به زودی در اصفهان شروع به کار خواهد کرد - تصمیم گرفتیم از حالا که تعدادی از برادران سپاهی را بیاوریم در آن جا

تربیت کنیم آن ها را برای این که خلبان شکاری بشوند برای جنگیدن با دشمنان اسلام.

ابرقدرت های جنایت کار شرق و غرب و مرتجعان منطقه دارند شبانه روزی به عراق کمک می کنند؛ پیچیده ترین سلاح ها و هواپیماها را به خصوص در اختیار نیروی هوایی عراق گذاشته اند، هواپیماهای میراژ، میگ۲۵ و کشورهای مصر و غیره که هواپیمایی نظیر میگ۲۱ و میگ۲۳ و سوخو در اختیار نیروی هوایی عراق قرار دادند.

اگر قرار بود ما هم [با] تمام محدودیت هایی که داریم مقابله به مثل کنیم، باور بفرمایید بسیار ساده بود و بارها عرض کردم که می شود همه ی شهرهای عراق را در ظرف چند روز با خاک یک سان کنیم. اگر قرار بر مردم بی گناه را کشتن و شهرها و روستاها را نابود کردن باشد، برای خلبانان ما خیلی این کار راحت هست. آن ها آن قدر ورزیدگی دارند که خیلی راحت و دقیق می توانند این کار را انجام دهند.

خلبانی که می رود روی یک شهر بزرگ و با آن سرعت بالای هزار کیلومتر هدف را پیدا و منهدم می کند بدون این که بمب هایش را روی سر مردم عادی بریزد، مسلماً ویران کردن تمام شهر برایش خیلی راحت است، منتهی همان طوری که عرض کردم، نه اسلام اجازه ی این کار را می دهد و نه امام اجازه می فرمایند.

از همان ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی، تقریباً برادران متعهد و مسئول در نیروی هوایی در اقشار مختلف و قسمت های مختلف چون جهاد سازندگی، تحقیقات صنعتی، در پایگاه ها و ایستگاه های رادار و سایت های ارتباط، پدافند و همه جا شروع کردند به این که قطعات یدکی را در درجه ی اول آن هایی را که ممکن هست تعمیر کنند و دوباره مورد استفاده قرار دهند که موفق هم بودند و صدها قطعه را تعمیر کردند و بارها هم استفاده کردند.

در مورد ساخت بعضی از قطعات هم خیلی موفق بودند تا حالا قطعاتی که فکرش را نمی کردیم که امکان ساختش باشد البته به کمک دانشمندان و سایر برادران در دانشگاه ها و سایر نهادهای کشور و ارگان های مملکتی، در این زمینه نیز موفق بودیم و قطعات زیادی ساخته شده و احتیاج نداریم که از خارج وارد کنیم.

بعضی از قطعات خاص وجود دارد که امکان ساختن آن در کشور موجود نیست و احتیاج به برنامه ریزی هست و مشکلاتی وجود دارد که سعی می کنیم به خصوص این قطعات را بازسازی کنیم در داخل کشور و این کار بسیار مشکلی هست، حتی در کشورهای اروپایی نیز همه این امکانات را ندارند، شاید معدودی هستند که این کار را بتوانند انجام دهند.

در این چهار سال گذشته، نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران هواپیمایی تهیه نکرده و نخریده و اگر هم می خواست خریداری کند به این سادگی نمی دهند و هواپیماهای ما و سیستم های ما فعلاً خودتان می دانید که بیش ترش امریکایی هست و شکی نیست اگر هم به ما هواپیما بدهند، ما نخواهیم گرفت و این سیاست جمهوری اسلامی ایران هست. البته

طرح هایی در دست اقدام هست که ان شاءالله برادران مان شاید موفق شوند که در ساخت هواپیماها برنامه هایی را پیاده کنند که ان شاءالله در چند سال آینده موفق خواهند بود و تا آن مدت هم سعی می کنیم از هواپیماهایی که موجود داریم حداکثر استفاده را کرده و ذخیره ی کافی داشته باشیم برای رویارویی با سایر دشمنان.»(۱)

۶۴۵

دکتر هنردوست معاون بین الملل وزارت نفت در بازگشت از سفر دو روزه به ونزوئلا درباره ی دستاوردهای این سفر گفت: «برای برگزاری کنفرانس آینده ی اوپک، مشورت هایی با وزرای نفت نیجریه و اکوادور به عمل آمد و کلیه ی مسائل مربوط به اوپک مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت که مطمئناً مواضع ایران طبق مشورت های صورت گرفته به طور قاطع در کنفرانس آینده ی اوپک موفق خواهد بود.»

دکتر هنردوست اضافه کرد: «به دنبال دعوت کالدرون برتی وزیر نفت ونزوئلا، هفته ی گذشته سفر به این کشور انجام شد و طی دو روز اقامت در این کشور فرصت مناسبی به دست آمد تا درباره ی وضع فعلی بازار؛ سقف تولید؛ سهمیه بندی و چگونگی مواجه شدن در کنفرانس آتی در اوپک با وزرای نفت ونزوئلا و اکوادور بحث و گفت و گو شود.»

معاون بین المللی وزارت نفت جمهوری اسلامی افزود: «در این سفر پیرامون کلیه ی زمینه های مربوط به اوپک با وزرای نفت ونزوئلاـ و اکوادور توافق داشتیم و من فکر می کنم در کنفرانس آتی، مواضع ما طبق مشورت های انجام شده، به طور قاطع موفق خواهد بود.(۲)

۶۴۶

"ایران امروز از ثبات بسیاری برخوردار است." این جمله را سناتور گیولیوا ورلاندو عضو کمیسیون خارجی پارلمان ایتالیا از حزب دمکرات مسیحی که برای شرکت در مراسم دهه ی فجر به ایران سفر کرده بود، در بازگشت به کشورش در مصاحبه با روزنامه ی اپل پوپولو ارگان این حزب، بیان کرد وی در قسمتی از این مصاحبه با توجه به مشاهداتش در ایران گفت: «شرکت فوق العاده ی توده های مردم در صحنه ی سیاسی و نظامی ایران در هیچ جای دیگر دنیا سابقه ندارد و همین مردم هستند که به تجاوز رژیم صدام پاسخ خواهند داد.» وی گفت: «به زودی دنیا شاهد سرنگونی رژیم بغداد خواهد بود.»(۳)

۶۴۷

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، کلود شسون وزیر امور خارجه ی فرانسه، پس از دیدار با مقامات عراقی در یک مصاحبه ی مطبوعاتی که در آن طارق عزیز معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه ی عراق نیز حضور داشتند، از فروش سلاح به عراق

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- مأخذ ۶، ص ۳.

۳- مأخذ ۶، ص ۲.

بـا این توجیه دفـاع کرد که عراق در حـال دفـاع از مرزهای خود که در موافقت نامه ی ۱۹۷۵ با ایران مشـخص شده است، می باشد.

وی گفت: «مطلوب نیست که یک کشور برای قراردادهای درازمدت تسلیحاتی کاملاً به امریکا یا شوروی وابسته باشد.»

شسون اضافه کرد: «عراق در مـدیریت اقتصاد جنگ زده ی خود تصـمیمات شـجاعانه یی اتخاذ کرده و امکانات زیادی دارد و اکنون خواستار اعتبار برای پروژه های فعلی و آتی خود است.»(۱)

طـارق عزیز نیز در این مصـاحبه گفت: «عراق قـادر است بـدون کمک نظامی فرانسه از سـرزمین خود دفاع کنـد. وی همچنین خاطرنشـان کرد که عراق علاقه منـد به صـلح است و هیـچ گونه نظری به اراضـی کشورهای همسایه ی خود نـدارد و امیـدوار است تا از دخالت در امور داخلی این کشورها اجتناب کند.»(۲)

شسون امروز از بغداد عازم دمشق شد. روزنامه ی کیهان به نقل از منابع خبری درباره ی مأموریت اصـلی وی در سفر به سوریه نوشـته است: «وی در گفت و گو با مقام های سوریه چشم انداز بازگشایی خط لوله ی نفت عراق را مورد بررسـی قرار خواهد داد. انتظار می رود شسون طی دیدار بیست و چهار ساعته از دمشق، مذاکراتی با مقام های سوریه در مورد اوضاع خاورمیانه به ویژه دگرگونی هـای لبنـان و روابـط سوریه و عراق که در پی حمـایت دمشق از ایران در جنـگ علیه عراق تیره شـده است، به عمـل آورد. خـط لـوله ی نفت عراق به سوریه که به طور متوسـط روزانه ۳۰۰ هزار بشـکه نفت میـدان های نفتی کرکوک در شمـال عراق را به بنـدر بانیاس در مـدیترانه منتقل می کنـد، در نوزدهم فوریه ی ۱۹۸۲ پس از آن کـه عراق دمشـق را به اعزام تروریست به خاک عراق از طریق مرزهای مشترک دو کشور متهم کرد، بسـته شـد. بلافاصـله پس از این اقـدام، رهبران سوریه قراردادهـای نفتی بـا ایران امضا کردنـد. منابع دیپلماتیک فرانسوی گفتنـد این کشور مایل است موافقت سوریه را با بازگشایی این خـط لوله به دست آورد تـا به این طریق بتوانـد به درآمـد خود سـر و سامـان داده و بـدهی هـای خود به فرانسه برای خرید تسلیحاتی نظامی را بپردازد.»(۳)

جورج شولتز وزیر خارجه ی امریکا، امروز در واشـنگتن با سعدون حمادی وزیر خارجه ی سابق عراق و مشاور امور خارجه ی صـدام حسـین دیـدار و گفت و گو کرد. هر چنـد از مفـاد گفت و گوهای طرفین اطلاعاتی منتشـر نشـده است، رادیو اسـرائیل درباره ی این ملاقات اعلام کرد که در این دیدار، علاوه بر جنگ ایران و عراق درباره ی سایر موضوعات

۱- مأخذ ۱۵، ص ۸، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱.

۲- خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشـریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۳، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۹، منامه - خبرگزاری فرانسه، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱.

۳- مأخذ ۶، ص آخر، به نقل از خبرگزاری ها.

مربوط به خاورمیانه نیز گفت و گو شده است.(۱)

خبرگزاری فرانسه نیز در این باره گزارش داد: «شولتز، سعدون حمادی را نسبت به ادامه ی سیاست امریکا در قبال جنگ ایران و عراق که از نظر امریکا بی طرفانه است، مطمئن ساخت.(۲)

۶۴۹

به گزارش کیهان، قاسم احمد تقی وزیر نفت حکومت عراق، با ولید اسفور وزیر تجارت و صنعت اردن که مشغول بازدید از عراق است، دیدار و گفت و گو کرد.

گفت و گوهای طرفین بیش تر در خصوص موضوعات مورد علاقه ی دو کشور بوده است. ولید اسفور جمعه ی گذشته برای یک دیدار رسمی وارد بغداد شد.(۳)

۶۵۰

پطروس غالی وزیر مشاور در امور خارجه ی مصر، بر حمایت کامل کشور متبوعش از عراق در مقابل ایران تأکید کرد.

وی در ملاقاتی با خبرنگاران حاضر در کنفرانس جنبش عدم تعهد در قاهره گفت که مصر عراق را در جنگ علیه ایران صددرصد تأیید می کند. وی افزود: «ما در کنفرانس آینده ی سران جنبش غیر متعهد سعی خواهیم کرد تا آرا را به سود عراق کسب نماییم.»(۴)

روزنامه ی کیهان در یک جمع بندی به نقل از مطبوعات ژاپنی نوشته است:

«حمایت نظامی کشورهای عربی از حکومت بغداد اخیراً به شدت افزایش یافته است روزنامه ی یومیوری چاپ توکیو، در شماره ی دیروز خود به نقل از منابع عرب می نویسد: "پادشاهی عربستان سعودی علاوه بر کمک های مالی هزینه ی خرید سلاح های عراق از فرانسه و شوروی را نیز تقبل کرده است." روزنامه ی مذکور افزود: "عربستان سعودی اخیراً ۶ میلیارد دلار وام علاوه بر ۲۵ میلیارد دلاری که تا کنون توسط رژیم های عربی حوزه ی خلیج فارس تأمین شده است، به عراق پرداخت کرده است." روزنامه ی یومیوری همچنین نوشت: "بنا به اظهار نظر آگاهان در بیروت، رژیم مصر علی رغم اعلام آمادگی جهت گسیل نیروی نظامی عراق، هم اکنون تعدادی خلبان مصری به عراق فرستاده است. به نوشته ی این روزنامه، با وجود ارسال سلاح و مهمات

۱- مأخذ ۲۰، ص ۳۰، رادیو اسرائیل، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱.

۲- مأخذ ۶، ص آخر، به نقل از گزارشی از خبرگزاری فرانسه از واشنگتن.

۳- مأخذ ۶، ص آخر.

۴- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیو های بیگانه، ۲۵/۱۱/۱۳۶۱. ص ۲، رادیو بغداد.

از جانب رژیم حاکم بر مصر برای رژیم عراق، اخیراً معاون رئیس جمهور و وزیر

خارجه ی مصر برای قول حمایت کامل از رژیم عراق به بغداد سفر کرد."

این روزنامه در بخش دیگری نوشته است که احتمال می رود ارتش رژیم صهیونیستی نیز به طور علنی به حمایت از صدام با ایران وارد جنگ شود.(۱)

ضمیمه ی گزارش ۶۳۹

گروهی از بسیج کرج؛ بسیج یاسوج؛ عده یی از شهربانی استان خراسان؛ جمعی از پرسنل شهربانی خرم آباد؛ گروه هایی از بسیج سراسر کشور پس از زیارت حضرت رضا(ع) از مشهد؛ گروه کثیری از بسیج خمین؛ جمع کثیری از سپاه و بسیج ورامین؛ گروه هایی از خورموج و روستاهای تابعه؛ بسیج خراسان؛ عده یی امدادگر هلال احمر شهرکرد؛ گروه هایی از بسیج گرگان؛ کردکوی، علی آباد و گنبد؛ بسیج قائم شهر؛ یک گروه امدادگر از هلال احمر و عده یی از پرسنل شهربانی ساری؛ گروه کثیری از سپاه و بسیج گیلان و مازندران؛ بسیج رفسنجان؛ بسیج بندرانزلی و آستانه ی اشرفیه؛ یک گروه جهادگر از شیراز؛ گروه های کثیری از بسیج بخش آباده طشک و پشتکوه نی ریز؛ یک گروه راننده و عده یی رزمنده از رودهن؛ یک گروه از جهاد سازندگی خدابنده؛ یک گروه دانش آموز از دبیرستان سیدمهدی فاطمی فرداریون شیراز؛ گروه هایی از بسیج و نیروی مردمی فسا، عده یی از بسیج دانش آموزی سپاه ایلام؛ بسیج شیراز؛ یک گروه سرباز از مراکز پشتیبانی تبریز؛ عده یی از جهاد شهرکرد؛ بسیج کوار فارس؛ بسیج گلپایگان؛ بسیج سپیدان فارس؛ جمعی از جهاد گناباد؛ گروهی از جهاد سرایان خراسان؛ بسیج بندر شرف خانه و روستاهای دیزج مهر و قانچی؛ گروهی از سپاه و بسیج سمنان، سرخه و مهدی شهر و شهمیرزاد، گروهی از سپاه عضو کمیته های مازندران؛ بسیج شهرکرد؛ بسیج گرگر آذربایجان شرقی؛ گروه هایی از سپاه اردبیل و خلخال؛ عده یی امدادگر از هلال احمر اردبیل؛ بسیج بخش برخون و روستاهای غدان این بخش؛ گروه هایی از هندیجان و روستاهای حومه؛ بسیج کاشان؛ گروهی از کنگان؛ بسیج درچه؛ عده ی کثیری از بسیج سپاه منطقه ۹؛ بسیج زرین شهر.

بسیج درود؛ از بسیج خنج و روستاهای باغان، سیف آباد، محمله و کورده و عشایر یکدر فارس؛ بسیج گرمی، پارس آباد، مشکین شهر و بیله سورا؛ گروه هایی از استان های فارس، بوشهر و کهکیلویه و بویر احمد؛ گروه هایی از یزد، مهریز و میبد؛ یک تیم امدادگر از سوی ستاد مشترک امداد و درمان استان یزد؛ بسیج کهنوج؛ بسیج مبارکه.

عده یی از سمیرم و روستاهای آب ملخ، خینه، حنا و آبگرمک استان اصفهان؛ گروه هایی از بروجرد، الیگودرز، الشتر و نورآباد؛ گروه دیگری از بسیج شیراز؛ عده ی دیگری از کهکیلویه؛ پنجمین گروه امداگر از هلال احمر کازرون؛ گروه هایی از بسیج بابلسر، بابل، نور و نوشهر، چالوس، کلاردشت و مرزن آباد؛ عده یی از هنگ ژاندارمری اردبیل؛ چهل و پنجمین گروه از بسیج زنجان؛ عده یی از سپاه لار؛ بسیج گچساران، گروهی از بخش کاکی و اهرم بوشهر؛ یک گروه زیاد متخصص

فنی و راننده از سوی ستاد پشتیبانی جنگ جهاد خراسان.

یـک صـد و شـصت و هفتمین گروه از بسـیج و سـپاه خمینی شـهر؛ گروه دیگری از بسـیج اهرم، کنگـان، بوشـهر و خورمـوج؛ گروهی از ممسـنی؛ یک گروه بسیجی اهل تسنن از روستاهای مهکویه، سیف آباد و حمامی خنج استان فارس؛ یک گردان از سپـاه و بسـیج لرسـتان و گروهی دیگر از بسـیج و سـپاه بابلسـر، بابـل، نوشـهر، چالوس، کلاردشت، مرزن آباد و گروه هایی از کرمـان، بافت، میمنـد و شـیراز. همچنین، از سوی سـتاد بازسازی سوسـنگرد مسـتقر در تنکابن، عباس آباد گلوگاه، قائم شـهر، بابـل، نوشـهر و کتـالم، گروه هـایی متشـکل از جوشـکار، بنـا، آهنگر، موزائیـک ساز، لوله کش، برقکار و کارگر ساده جهت بازسازی سوسنگرد به این شهر عزیمت کردند.

از سوی دیگر، تیمی فنی از طرف سازمان عمران قزوین با تجهیزات لازم برای امور کشاورزی راهی

۱- مأخذ ۶، ص آخر، به نقل از گزارشی از مطبوعات ژاپن، روزنامه ی یومیوری چاپ توکیو.

منطقه ی جنگ زده ی دشت عباس ایلام شدند و نیز از سوی بنیاد مستضعفان شاهرود یک گروه عازم

مناطق بازسازی شدند.

همچنین، از سوی ستاد پشتیبانی مناطق جنگی مازندران، اکیپی متشکل از فیلم بردار، خطاط، ویدئوکار، عکاس، کارگر ساده، جوشکار، رانـنده و باطری ساز و نیز از طرف کامیون داران و اهالی بخش هلیان ایلام، گروهی رانـنده با ۱۵ دستگاه کمپرسی عازم مناطق جنگی شدند.(۱)

۱- مأخذ ۶، ص ۲.

روزشمار جنگ سه شنبه ۲۶ بهمن ۱۳۶۱ ۱ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱۵ فوریه ۱۹۸۳

۶۵۱

قرارگاه حمزه، عملیاتی را برای پاک سازی روستاهای توریور و تنگی سر در جنوب غربی سنندج سازمان داد. این عملیات که هوشیارانه طراحی شده بود در اجرا نیز با موفقیت هم راه شد و در طول آن ۲ نفر از نیروهای حزب دمکرات کشته و ۶ نفر زخمی شدند و ۱۶ نفر از نیروهای این حزب نیز دست گیر یا تسلیم شدند.

در این عملیات به نیروهای جندالله و تیپ قدس که اجرای آن را بر عهده داشتند آسیبی وارد نشد و چندین قبضه سلاح و مقادیری مهمات به دست نیروهای خودی افتاد.(۱)

۶۵۲

در کشف یک انبار پخش کالای قاچاق و یک خانه ی تیمی در شمال غرب کشور شماری از نیروهای حزب دمکرات کشته؛ عده یی زخمی و تعدادی دست گیر شدند. انفجار مین در سقز نیز چند زخمی به جای گذاشت.

در محور سنندج - مریوان، نیروهای قرارگاه حمزه موفق به کشف مکانی شدند که محل انبار و پخش کالاهای قاچاقی بود که حزب دمکرات از مرزها وارد می کرد. در حمله به این محل، ۲ تن از نیروهای حزب دمکرات کشته و ۵ تن زخمی شدند و بقیه نیز گریختند در این عملیات، ۱۸ بسته اجناس قاچاق شامل جاروبرقی، تلویزیون و... به دست نیروهای خودی افتاد.(۲)

در بانه نیز یک خانه ی تیمی نیروهای حزب دمکرات که مقری برای سازمان دهی فعالیت های شهری بود کشف شد و همه ی افراد آن دست گیر شدند.(۳)

در جاده ی خورخوره در جنوب شرقی سقز یک خودرو لندور متعلق به یک پایگاه نظامی به روی مین رفت و چندین نفر زخمی شدند.(۴)

۱- سند شماره ۳۵۳۳۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی عملیات، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعاتی)، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴؛ و - سند شماره ۳۵۳۴۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه عملیات ناحیه ی کردستان به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۳۵۰۰۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۱۹۱، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص ۲.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۳، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳، سنندج - خبرگزاری

جمهوری اسلامی، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱.

۴- سند شماره ۶۷۰۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از مرکز ستاد قرارگاه حمزه به فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۲۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۵۲۶۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، شماره ۳۳۴، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۳۵۲۳۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مدیریت عملیات، شماره ۱۸۷، ۲۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴.

ص:۷۵۴

۶۵۳

جلال حسینی سرکرده ی گروه معارض خبات به تازگی مقداری اسلحه از ارتش عراق تحویل گرفته است و قصد دارد به محض گرم تر شدن هوا و برقراری امکان تردد، آن ها را وارد ایران کند.

برخی از تسلیحاتی که وی تحویل گرفته است عبارت اند از :۵۰ تفنگ دورزن قناسه؛ ۲ تیربار دوشکا؛ ۲ توپ ۱۳۰ میلی متری؛ ۲ توپ ۱۰۶ با جیپ حامل.(۱)

۲ نفر از وابستگان کومه له و یکی از اعضای حزب دمکرات کردستان ایران، با تحویل یک قبضه اسلحه خود را تسلیم نیروهای سپاه کردند و خواستار دریافت امان نامه شدند.(۲)

در بوکان نیز یک نفر از اعضای حزب دمکرات که مسئول اتحادیه ی جوانان این شهر بود دست گیر شد.(۳)

۶۵۴

دو نفر از نیروهای سازمان مجاهدین خلق، یک دانش آموز بسیجی را در شهر همدان ترور کردند که به زخمی شدن وی انجامید.(۴)

در دامغان نیز یک نفر از افراد سازمان مجاهدین خلق که حدود یک و نیم سال تحت تعقیب بود دست گیر شد. در لنگرود نیز یکی از وابستگان به این سازمان و در رودبار یکی از فعالان سازمان چریک های فدایی خلق دست گیر شدند.(۵)

۶۵۵

به دنبال دیدار مسعود رجوی و طارق عزیز در ۱۹ دی ماه و توافق دولت عراق در به کارگیری رسمی نیروهای این سازمان در امور جاسوسی و نظامی، امروز گروهی از هواداران این سازمان که به دلیل ارتکاب جرایم گوناگون در زندان اهواز در حال گذراندن دوران محکومیت شان هستند، در نامه یی از این اقدام سرکرده ی سازمان اظهار برائت کردند.(۶) گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی در این باره چنین است:

«توابین زندان کارون اهواز با ارسال نامه یی دیدگاه ها و نقطه نظرهای کلی خود را در خصوص سازمان منافقین؛ حرکت های تبلیغاتی امپریالیزم جهانی و دیدار مسعود رجوی خائن با وزیر امور خارجه ی رژیم بعثی صهیونیستی عراق بیان داشتند.

در بخشی از این نامه با اشاره به دیدار رجوی با طارق یوحنا عزیز آمده است: "دلایل عمده یی که نه به صورت خلق الساعه که در تداوم و پیوستگی با خط کلی منافقین این دیدار

۱- سند شماره ۲۹۴۷۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرماندهی ناحیه ۴ (رکن۲)، ۱۶/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۳۵۳۳۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش های روزانه، از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۵۳۵۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از صائین دژ، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۵۳۴۳۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- مأخذ ۶، بخش اول.

۴- سند شماره ۱۰۳۹۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، واحد معاونت اطلاعات کل سپاه پاسداران، شماره ۲۳۸، ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۵؛ و - سند شماره ۵۲۵۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه۷ به اطلاعات ستاد مرکزی، شماره ۶۱۱، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۵۲۵۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از فرماندهی منطقه۳ به فرماندهی کل، شماره ۹۸۰، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۸۹۲۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی خبرنامه اخبار مناطق یازده گانه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (مرکز اخبار و رسانه ها)، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه، شماره ۴۱، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱، به نقل از ستاد منطقه یک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۶- در روز ۱۷ بهمن ۱۳۶۱ نیز کلیات این اقدام زندانیان هوادار سازمان مجاهدین خلق به نقل از دادستان انقلاب استان خوزستان درج شده است.

[را] موجب شد، عبارت اند از: عدم مقبولیت اجتماعی منافقین در درون جامعه ی انقلابی و اسلامی ایران و شکست حرکت نظامی شورای به اصطلاح ملی مقاومت منافقین.

با نگاهی به سیر حرکت سازمان منافقین در فاز نظامی، به طور اخص می توان پی برد که سازمان از نظر وضعیت تشکیلاتی نظامی در چه نقطه یی قرار دارد و ضربات وارده بر پیکر تشکیلات پوشالی منافقین دقیقاً انعکاس عدم وجود پایگاه اجتماعی سازمان در میان مردم مسلمان ما بوده و هست، چراکه اساساً وقتی تاکتیک سیاسی ریشه در خواسته ی واقعی مردم نداشته باشد، مشروعیتی کسب نخواهد کرد." در ادامه ی این تحلیل، توابین زندانی کارون اهواز ضمن تکیه بر مشروعیت انقلاب و ماهیت مردمی نظام جمهوری اسلامی یادآور شده اند: "تکیه ی سازمان منافقین بر حرکت تبلیغاتی سیاسی جبهه ی خارج چیزی جز مطرح ساختن خود برای ضد انقلاب جهان نیست، یعنی سعی در جلب حمایت خود به عنوان نیرویی در جبهه ی مخالفین جمهوری اسلامی و بدین نحو است که به اتخاذ تاکتیک هایی متوسل می شود که خود را برای امپریالیزم امریکا مطرح کرده تا بتوانند در جهت ضربه زدن به انقلاب اسلامی حمایت شیطان بزرگ و مرتجعین منطقه را به خود جلب کند."»(۱)

۶۵۶

آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس و نماینده ی امام در شورای عالی دفاع، امروز با مسئولان و اعضای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ی ۱۰ کشوری دیدار کرد.

مهم ترین محورهای سخنان آقای هاشمی در این دیدار عبارت بود از: شکل گیری سپاه؛ حضور پرشور جوانان در جبهه ها به رغم تصورات قبلی؛ هم گامی ارتش با سایر نیروها در صحنه های انقلاب و دفاع و کارامدی نیروهای گشتی شهری سپاه. روزنامه ی کیهان در این باره نوشته است: «در این دیدار، رئیس مجلس شورای اسلامی ضمن بیان تاریخچه یی از تشکیل سپاه و تأکید بر نیروی عظیم ملت گفت: "با این که به ملت ایمان داشتیم و نیروی ملت را عظیم می دانستیم، ولی فکر نمی کردیم این همه نیروی مخلص و شهادت طلب در بین جوانان ما می جوشد.

البته، این مسائل برای ما روشن بود که دشمنان ما خیلی مکار هستند؛ دیگر این که مردم ما خیلی فداکارند و ما می دانستیم دشمن تلاش زیادی خواهد کرد و مردم هم نیروی زیادی دارند.»

حجت الاسلام هاشمی خطاب به حاضران گفت:

«شما ارزش سپاه را در مقابله با دشمنان داخلی و خارجی و در دمیدن روح ایثارگری در مردم و دادن درس های عملی به جوان های دیگر خوب درک می کنید. آن

۱- مأخذ ۳، صص ۲ و ۳، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱.

روزها شعارهای فراوانی برای انحلال ارتش می دادند، ولی بعد ارتشی ها خوب امتحان دادند و معلوم شد از توده ی مردم هستند.

امروز، ما می بینیم در جبهه، نیروهای ارتش، سپاه کمیته، بسیج، شهربانی و ژاندارمری در کنار هم مردانه در مقابل دشمن ایستاده اند و مبارزه می کنند." حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی تشکیل گردان های احتیاط قدس را نشانه یی از اعتماد مردم به ارتش دانست و گفت: "با این حساب، نیروهای رزمنده ی ما دایره ی بسیار محکمی را ایجاد کردند و امروز بعد از گذشت ۲۸ ماه از شروع جنگ بیش از همیشه نیروهای مان از نظر کمی و کیفی در جبهه ها حضور دارند و اکثریت کسانی که در جبهه هستند افرادی هستند که قبلاً بوده اند و تجربه دارند.

بسیاری از آن ها زخمی شدند و دوباره به جبهه بازگشتند و از لحاظ تدارکات هم با کمک مردم و دولت وضع ما از گذشته بهتر است." حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی در قسمت دیگری از سخنانش با اشاره به نقش مؤثر نیروهای گشتی سپاه در از بین بردن بقایای گروهک های محارب گفت: "این موفقیت هایی که شما به دست آورده اید، چه در بعد امنیت و چه در بعد ایثارگری، دستاوردهایی بود که این حرکت مردمی به وجود آورد.

ما امیدواریم شما موفق شوید این جنگ را به خوبی خاتمه دهید و این همه نیرو به داخل کشور بیایند و در زمینه هایی که نیاز به نیرو داریم فداکاری نشان دهند و مسائل را حل کنند."»(۱)

۶۵۷

ناخدا یکم افضلی فرمانده نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی در مصاحبه یی با روزنامه ی اطلاعات به مواردی اشاره کرد که مهم ترین آن ها عبارت اند از: وضعیت بهبودیافته ی نیروی دریایی؛ چگونگی تأمین قطعات یدکی مورد نیاز در نیروی دریایی؛ مقایسه ی تطبیقی توان نیروی دریایی ایران و عراق و اهداف تشکیل قرارگاه مشترک نوح با هم کاری سپاه.

افضلی در بخشی از سخنانش گفت: آنچه که درباره ی شرایط کلی نیروی دریایی در وضع حاضر باید عرض کنم این است که وضعیت آمادگی رزمی مان نسبت به شروع جنگ به مراتب بهتر است.

علی رغم این جنگ فرسایشی درازمدت، ما توانستیم با صرفه جویی در استفاده از وسایل؛ صرفه جویی در استفاده از قطعات یدکی؛ بالا بردن قدرت تعمیراتی؛ بالا بردن قدرت آموزشی و بالاخره بالا بردن قدرت سازمان دهی خودمان، نگذاریم که خللی وارد شود و باید بگویم که ما وضع مان خیلی بهتر از زمان شروع جنگ است و در پاره یی از موارد حتی از بهترین دوران زمان طاغوت هم بهتر است.

۱- روزنامه ی کیهان، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۸.

چون آن موقع آنچه که می شد خارجی ها می کردند و هدایت کلی کارها را آن ها در اختیار داشتند. حالا، ما هم طراحی می کنیم هم اجرا می کنیم. طراحی و اجرا را می گذاریم پهلوی هم و از نقاط ضعف مان عبرت می گیریم؛ اشتباهات را برطرف می کنیم و روز به روز سعی می کنیم که بهتر شویم.

از نظر تعمیر وسایل و ابزار، آن چیزی را که در گذشته حتی جرئت نزدیک شدن به آن را نداشتیم، به اصطلاح خودمانی مثل آب خوردن، آدم های عادی ما آن را بازمی کنند، عیبش را برطرف کرده و می بندند؛ چه برسد به قسمت های تخصصی رده های بالاتر.

درست است که به علت پیچیده بودن وسایل دریایی در حد بالاـ مخصوصاً برای واحدهای جنگی و به علت نبودن یک فرهنگ دریایی عمیق و جا افتاده در آن ها از نظر تربیت کادرهای تخصصی در گذشته، ما با کمبودهایی مواجه هستیم و طبیعی است، ولی این کمبودها از نظر کیفیت نیست، این کمبودها از نظر کمیت هست که با برنامه ی آموزشی بسیار جامعی که تدوین شده و از حدود ۲ سال قبل آغاز گردیده، به طور قطع و یقین، ما این کمبودها را جبران خواهیم کرد.

ما یک نیروی دریایی با ریشه، یک نیروی دریایی که بتوان تا ۱۰ تا ۲۰ سال آینده روی آن سازمان دهی کرد، پی ریزی نمودیم. این تلاش همه جانبه یی بوده و کسانی که در این امر تبحر و تخصص داشتند، با یک ایثار و گذشت بسیار خوبی شروع کردند و این را دارند اجرا می کنند و به مرحله ی پایانی خواهند رساند و یک یادگار پرثمری برای آیندگانی که بعداً می آیند، در این مملکت خواهند گذاشت. آنچه که مربوط به جنگ ایران و عراق و به عبارت بهتر تجاوز عراق به ایران می شود، بایستی عرض کنم که دریا، یا بهتر بگویم کنترل تردد کشتی رانی؛ بازگذاشتن بنادر و حاکمیت بر آب از نظر پشتیبانی های پشت جبهه و رساندن آذوقه و مایحتاج مردم در دوران جنگ، یکی از نکات بسیار حساس و مهمی بوده که در سرنوشت جنگ هم در دوران ۲۸ ماه گذشته و هم در دوران آینده اثرات سرنوشت ساز و بی تردیدی دارد.

چون مملکت غذا می خواهد؛ مملکت قطعات یدکی می خواهد؛ احتیاج به درآمد ارزی دارد؛ مملکت احتیاج به وارد کردن مقداری از مهمات و تجهیزات مورد نیاز جنگ را دارد؛ وسایل پشتیبانی جنگ از راه دریا وارد می شود و درست است که در دریا یک جبهه ی ثابتی وجود ندارد، ولی از اول شروع جنگ، یک جنگ ۲۴ ساعته ی دائمی در صحنه ی دریا بوده و در آینده هم خواهد بود. همه ی هدف رسمی ما بر این بوده است دشمن را در منتهی الیه خاک خودش حبس کنیم؛ از او امکان مانور و امکان عملیات گسترده در دریا را بگیریم؛ خطوط خودی را تأمین کنیم که اگر به نتیجه بنگریم بایستی بگوییم در این کار بی شک موفق بوده ایم و ان شاءالله در آینده هم موفق تر باشیم.

عراق همه ی سعی خودش را تا کنون کرده که این سیادت را از ما بگیرد. متوسل شده به اربابانش و متوسل شده به خزانه های پر از پول مرتجعین منطقه که بی دریغ همه چیز در اختیارش گذاشته اند، پیچیده ترین سلاح ها را نیز به او داده اند، فقط تنها چیزی که به او نداده اند بمب اتم هست.

علی رغم این ها، در مورد هر سیستمی که وارد میدان کرده، یک عکس العمل مناسب و خوبی برای خنثی کردن آن از طرف ما مشاهده کرده که ان شاءالله در آینده نیز چنین خواهد بود.

آنچه مربوط می شود به هم کاری های آینده ی ما با سپاه که با تشکیل قرارگاه نوح شروع شده، ابعاد تازه یی خواهد گرفت و از ثمره ی این هم کاری برادرانه و همه جانبه، هم ما، هم برادران سپاه و هم مملکت ان شاءالله بهره مند خواهند شد.

قدر مسلم این است که [در] همه ی مردم مملکت، ما یکی همانند سپاهی و ارتشی نداریم، همه سپاهیان اسلام هستیم و برای اسلام و برای مردم ایران تلاش می کنیم و شمشیر می زنیم.

هر چه دست ها را بیش تر با هم بفشاریم و هر چه بیش تر متحد و منسجم شویم، از این اتحاد و انسجام، بهره ی بهتری را خواهیم گرفت.(۱)

۶۵۸

شیوه ی برخورد دولت الجزایر با نمایشگاهی که به مناسبت چهارمین سال گرد پیروزی انقلاب اسلامی در محل سفارت ایران در الجزیره برپا شده بود، موضوع گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی است. در گزارش این خبرگزاری آمده است:

«نمایشگاهی که به مناسبت پنجمین سال گرد انقلاب اسلامی ایران در سفارت جمهوری اسلامی ایران در الجزیره از شنبه ی گذشته به مدت یک هفته برپا شده بود، امروز به علت فشارهای وارده به سفارت تعطیل شد.

در زمان برپایی نمایشگاه، عکس و پوستر و اسلاید و فیلم هایی از مراحل مختلف انقلاب اسلامی ایران و توطئه هایی که توسط استکبار جهانی از جمله جنگ تحمیلی علیه جمهوری اسلامی ایران صورت می گیرد، به نمایش گذاشته شده و چندین تن از شرکت کنندگان الجزایری در این مراسم، پس از خروج از سفارت توسط مأموران امنیتی بازداشت شدند.»

این گزارش همچنین حاکی است که یک تن از کارمندان محلی سفارت که در امور تبلیغاتی هم کاری می کرد، حدود یک هفته ی پیش توسط مأموران امنیتی خارج از سفارت دست گیر و هم اکنون در بازداشت به سر می برد.(۲)

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- مأخذ ۳، صص ۱۷ و ۱۸، الجزیره - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱.

۶۵۹

آنتونیوبایوتا سفیر کلمبیا در جمهوری اسلامی ایران، رونوشت استوارنامه اش را تسلیم علی اکبر ولایتی وزیر خارجه، کرد. در این دیدار، سفیر کلمبیا ضمن اظهار تمایل برای توسعه ی روابط دو کشور، خواستار حمایت ایران از عضویت کلمبیا در جنبش عدم تعهد شد. وی با یادآوری سطح روابط ایران و کلمبیا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی و ارتقای آن بعد از پیروزی به حد سفیر و ضمن اشاره به احترام خاصی که دولت کلمبیا برای جمهوری اسلامی ایران قائل است، خواستار گشایش سفارت ایران در بوگوتا شد. سپس وزیر خارجه ی کشورمان ضمن قبول موضوع افتتاح سفارت ایران، اقدامات سیاسی دولت کلمبیا را در چند ماه اخیر مثبت و دل گرم کننده توصیف کرد. گفتنی است که دولت کلمبیا روابط سیاسی اش را با رژیم نژادپرست افریقای جنوبی قطع کرده است.(۱)

۶۶۰

خبرگزاری سوریه به نقل از روزنامه ی کویتی الرأی العام درباره ی سفر احتمالی صدام حسین به مصر نوشته است: «صدام حسین رئیس رژیم صهیونیستی عراق، به زودی برای یک دیدار فوری بیست و چهار ساعته از مصر و ملاقات با حسنی مبارک رئیس رژیم حاکم بر مصر، به قاهره سفر خواهد کرد.»

الرأی العام به نقل از منابع موثق افزوده است:

«گفت و گوهای صدام و مبارک در مورد جنگ عراق و ایران متمرکز خواهد بود. این منابع گفتند حسنی مبارک نیز از عراق دیدار خواهد کرد. این منابع تأکید می کنند که شاه حسین در بخشی از ملاقات های مبارک و صدام حضور خواهد یافت.(۲)حسنی مبارک نیز با تأکید بر کمک تسلیحاتی مصر به عراق گفت: "مصر با حل مسائل و یا اشغال سرزمین ها از راه های زور مخالف است." وی گفت: "اعزام نیروهای مصری به عراق یک مسئله ی خطرناک بوده و به هیچ وجه مطرح نبوده است." حسنی مبارک افزود:

هنگامی که صدام حسین خبر عقب نشینی نیروهایش به مرزهای بین المللی را اعلام کرد، ما گفتیم اسلحه و ساز و برگ به عراق ارسال خواهیم داشت." مبارک گفت: "عراق یک دولت عربی و مسلمان است، در حالی که ایران یک دولت مسلمان و غیر عربی است." وی اضافه کرد، مصر همچنان به کمک های نظامی خود به عراق ادامه می دهد تا عراق بتواند از مرزهایش دفاع کند.»(۳)

۶۶۱

کلود شسون وزیر امور خارجه ی فرانسه که به سوریه سفر کرده بود، پس از گفت و گو با مقامات آن کشور امروز سوریه را ترک کرد.

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- روزنامه ی کیهان، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، ص آخر، به نقل از گزارشی از خبرگزاری سوریه از کویت به نقل از روزنامه ی کویتی الرای العام.

۳- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳، رادیو قاهره و هلند.

سخنـان شـسون پس از پایـان سـفرش به سوریه بیـان کننـده ی آن است که وی در مأموریتش که گفته می شـد راضـی کردن مقامات سوریه به بازگشایی لوله ی نفتی عراق به مدیترانه است، موفقیتی کسب نکرده است. وی گفت: «موضع فرانسه روشـن است و تغییری نکرده است.» وی افزود: «مـا موضـع خـود را برای رهـبران سـوریه تشـریح کردیم و آن هـا بـدون این که از این موضع تعجب کنند، اظهارات ما را شنیدند.»

از سوی دیگر، روزنـامه ی البعث ارگـان حزب بعث سوریه، مطالبی را درج کرد که حاکی از پایـداری سوریه در مواضع ضـد عراقی این کشور است. به گزارش آسوشیتدپرس:

«روزنـامه ی البعث ارگـان حزب حـاکم بعث سوریه، دیروز، هم زمـان بـا دیـدار شـسون و حافظ اسـد رئیس جمهوری سوریه، نوشت: "اتحاد جدیـد بین مصـر، عراق و اردن در خدمت منافع امریکا صورت می گیرد. اکنون قطعی شده است که کنفرانس سران سه کشور متشکل از حسـنی مبارک، صدام حسـین و شاه حسین طی چند روز آینده به دستور امریکا برای اجرای مرحله ی تازه یی از موافقت نامه های کمپ دیوید تشـکیل خواهد شد." البعث در پایان نوشت: "سوریه از هیچ تلاشـی برای از میان بردن آنچه که توده های عرب را از پیشروی در راه رسیدن به حقوق خود بازدارد، خودداری نخواهد کرد(۱)

روزنامه ی معتبر سوئدی سونسـکاداگ بلادت درباره ی تأخیر سـفر اخیر کلود شـسون به عراق و اهداف سـفر وی به سوریه و ارتباط آن با منافع اقتصادی فرانسه نوشـته است: «احتمالاً این حساس ترین مأموریت کلود شـسون تا کنون بوده که بر اثر آن با وزرات خارجه ی عراق گفت و گوهای مهمی انجام داده است.

خبرنگـار این روزنامه افزوده است که در جنگ ایران و عراق، فرانسه بزرگ ترین حمایت کننـده ی عراق به شـمار می آیـد و صدام نیز با در اختیار گذاشـتن نفت این کشور بدهی های خود را به فرانسه می پردازد، ولی دولت عراق نمی تواند آن مقادیر قرارداد خود را به جهت بسته شدن لوله های نفتش توسط سوریه به فرانسه سرازیر کند. این روزنامه در ادامه آورده است:

«اگر عراق [بغـداد] توسط آیت الله خمینی و سـربازانش سـقوط کنـد، [همه چیز] و تغذیه ی انرژی غرب دگرگون خواهد شد. عراق در مـوقعیت بسـیار بـد اقتصـادی قرار گرفته است. به کمـک شـاه حسـین، فرانسویـان سـعی در منصـرف کردن سوریه از حمایت ایران و پیوستن به جبهه ی سایر ممالک عرب دارند تا بتوانند از این طریق، شیرهای بسته شده ی راه های نفتی عراق را باز کننـد، زیرا این یک نیاز حیاتی برای فرانسه محسوب می شود.» این روزنامه در پایان خاطرنشان کرده است که فعالیت های اخیر فرانسه در خاورمیانه ریسکی است که روابط تیره ی ایران – فرانسه را به شدت تیره تر خواهد کرد.(۲)

۱– مأخذ ۱۲، به نقل از واحد مرکزی خبر به نقل از آسوشیتدپرس از دمشق

۲– خـبرگزاری جمهـوری اسـلامی، نشـریه ی گزارش هـای ویژه، شـماره ۳۳۵، ۲۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴، اسـتکهلم – خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۶/۱۱/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۲۷ بهمن ۱۳۶۱ ۲ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱۶ فوریه ۱۹۸۳

۶۶۲

با توجه به این که خطوط پدافندی نیروهای خودی و عراق پس از پایان عملیات والفجر مقدماتی در همه ی قسمت ها شکل کامل و منسجمی نیافته بود و حتی در بخش هایی هیچ نیرویی از طرفین در آن جا حضور نداشتند، با گذشت چند روز پس از پایان عملیات، تحرکات محدودی با هدف اصلاح خطوط پدافندی در بخش هایی از این منطقه ی عملیاتی به وسیله نیروهای خودی و ارتش عراق انجام می شد، از جمله این که در اولین ساعت بامداد امروز،(۱) یک گردان از تیپ سلمان فارسی لشکر۲۷ حضرت رسول(ص)، عملیات محدودی را برای تصرف تپه ی دوقلو و تپه های اطراف آن در منطقه ی رشیده در جناح راست منطقه ی عملیاتی والفجر مقدماتی آغاز کردند.

با اجرای این عملیات که از ۲ محور شروع شد، نیروهای این گردان در طول یک درگیری شدید که تا ساعت ۱:۵۰ بامداد طول کشید، این تپه (به ارتفاع ۲۲

متر) را تصرف کردند.(۲) در این عملیات محدود، منطقه یی به عرض ۸۰۰ متر و عمق ۱۰۰۰ متر آزاد شد.

در پی اجرای این عملیات در ساعت ۱۰:۳۰ صبح امروز، ارتش عراق پس از تمرکز دادن نیرو به استعداد ۳ تیپ پیاده و یک تیپ زرهی (تیپ ۱۲ زرهی از لشکر ۳ عراق) با پشتیبانی آتش پرحجم توپ خانه اقدام به پاتک کرد و به دلیل مناسب بودن زمین برای مانور تانک ها و پشتیبانی نزدیک زرهی از نیروی پیاده در نهایت موفق شد ساعت ۱۳:۳۰ بار دیگر تپه ی دوقلو را بازپس بگیرد.(۳)

۱- حرکت نیروهای این گردان از ساعت ۲۱:۳۰ شب قبل آغاز شد و مقارن نیمه شب با دشمن درگیر شدند.
۲- حضور روی تپه ی دوقلو، تسلط نیروهای ما را روی دشت مقابل پاسگاه رشیده فراهم می کرد و تحرکات دشمن در این منطقه در دید و تیر قرار می گرفت. ضمن آن که این ارتفاعات به جاده ی مرزی فکه - بستان اشراف داشت.
۳- سند شماره ۷۸۴۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه ی لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) به طرح و برنامه سپاه ۱۱ قدر، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲؛ و - سند شماره ۱۱۸۱۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از برادران افشردی و ثروتی به مسئول اطلاعات عملیات قرارگاه کربلا، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲؛ و - سند شماره ۱۸۳۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه لشکر۲۷ محمد رسول الله(ص) به طرح و برنامه سپاه ۱۱ قدر، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۴، ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۰، قرارگاه خاتم(ص) - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱.

۶۶۳

نشریه ی فارین ریپورت در مقاله یی با عنوان "چگونه ایران جنگ را باخت" نوشته است: «حمله ی اخیر ایران به منظور تسلط بر بزرگ راه بغداد - بصره در منطقه ی العماره با شکست مواجه شد و به علت تلفات سنگین، نیروهای ایرانی تا چندین هفته ی دیگر آمادگی برای حمله ی جدید را نخواهند داشت.» فارین ریپورت با انعکاس کمک های کشورهای غربی، شوروی و متحدانش از جمله مصر به عراق نوشته است: «علی رغم حضور ۲۰۰ هزار نیروی ایرانی در منطقه ی فکه، نیروهای عراقی توانستند با کمک به موقع مهندسان و خلبانان مصری و پشتیبانی تانک های روسی تی۷۲، حمله ی ایران را متوقف کنند. این نشریه با اشاره به موانعی که نیروهای عراق بر سر راه نیروهای ایرانی به وجود آورده اند، افزوده است: «تانک های ایران به تصور پیروزی آسان از موانع اولیه یی که عراقی ها تعمداً از آن عقب نشینی کرده بودند عبور کردند، ولی در مرحله ی بعد گرفتار حمله ی عراقی ها شدند و خسارات فراوانی را متحمل شدند که در این حمله ۱۵۰ تانک ایرانی منهدم شد.» فارین ریپورت در پایان اضافه می کند: «در این عملیات، ایران ۳۰۰۰ و عراق ۷۰۰ تن از نیروهای خود را از دست دادند.»(۱)

۶۶۴

پاک سازی مقر حزب دمکرات در جوانرود؛ حمله ی افراد مسلح غیر قانونی به منازل و روستایی در شمال غرب کشور و تسلیم شدن یکی از نیروهای حزب دمکرات از جمله حوادث امروز در مناطق کردنشین هستند.

نیروهای خودی در یک عملیات پاک سازی در منطقه ی جوانرود به مقر حزب دمکرات کردستان حمله کردند. در این عملیات، چند تن از افراد حزب کشته و زخمی شدند و مقداری اسناد و مدارک سازمانی و یک قبضه اسلحه به دست نیروهای خودی افتاد. همچنین، یک نفر از نیروهای خودی شهید و یک تن زخمی شد.(۲)

افراد وابسته به گروه های غیر قانونی نیز در شمال غرب کشور دست به اقداماتی زدند از جمله:

۱. چند فرد مسلح در بوکان به منزل یک پزشک فیلیپینی که در یکی از درمانگاه های این شهر خدمت می کرد حمله کرده، او را به شدت زخمی کردند.

۲. در اشنویه نیروهای وابسته به گروه های مخالف به منزل یکی از افراد متعهد این شهر که ۲ تن از افراد خانواده ی وی به شهادت رسیده اند حمله کردند و خسارت هایی به خانه ی وی وارد آوردند. با مقاومت صاحب خانه و سررسیدن نیروهای انتظامی، مهاجمان که قصد کشتن او را داشتند ناچار به فرار شدند.(۳)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۴۰، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص ۳، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳/۱۲/۱۳۶۱.

۲- سند شماره ۲۷۰۴۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از طرح و برنامه عملیات منطقه۷ (اطلاعات

عملیات) به فرماندهی منطقه۷، ۳/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۹، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص ۲، سنندج - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران ناحیه ی کردستان؛ و - سند شماره ۳۵۳۴۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی بعثت به فرماندهی قرارگاه حمزه، ۲۹/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۲، ص ۶، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳/۱۲/۱۳۶۱.

ص:۷۶۴

۳. حدود ۶۰ نفر از نیروهای مسلح غیر قانونی وارد روستای قلات در ۲۲ کیلومتری

شمال شرقی نقده شدند و اهالی آن جا را مجبور به خروج از روستا کردند، علت این اقدام به درستی مشخص نشده است.(۱)

یکی از نیروهای حزب دمکرات کردستان ساکن روستای زیوه از توابع ارومیه نیز با یک قبضه اسلحه خود را به نیروهای سپاه معرفی و درخواست امان نامه کرد.(۲)

۶۶۵

ترور فرمانده سابق سپاه پاسداران رودبار؛ به هلاکت رسیدن یک نفر از نیروهای سازمان مجاهدین خلق در تبریز و اجرا شدن حکم اعدام شماری از افراد وابسته به گروه های غیر قانونی در چند شهر کشور از جمله حوادث امروز در ارتباط با گروه های مسلح برانداز بود.

نیروهای سازمان مجاهدین خلق در ساعت ۲۴ در شهر رودبار، به منزل محمدتقی موسوی فرمانده قبلی سپاه این شهر حمله کردند و او و همسر و فرزندش را با اسلحه ی ژ۳ به رگبار بستند، در این اقدام محمدتقی موسوی شهید شد و همسر و فرزند وی زخمی شدند.(۳)

خبرگزاری یونایتدپرس گزارش داد، سازمان مجاهدین خلق در تماسی با این خبرگزاری مسئولیت این اقدام را بر عهده گرفته است. به گزارش یونایتدپرس، این سازمان اعلام کرده است که تقی موسوی در درگیری با عوامل این سازمان در جنگل های گیلان به قتل رسیده است.(۴)

در تبریز نیز یکی از افراد این سازمان در درگیری با نیروهای سپاه کشته شد.(۵)

در رشت، شیراز، مشهد و گرگان نیز ۶ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق و ۲ تن از وابستگان به سازمان چریک های فدایی خلق و یک تن از وابستگان به سازمان توفان، به حکم دادگاه انقلاب به اعدام محکوم شدند و حکم آنان اجرا شد.

سرقت مسلحانه از بانک و منزل؛ سرقت مسلحانه ی خودرو؛ شرکت در ترور منجر به قتل ۴ نفر؛ برنامه ریزی برای ترور؛ شناسایی افراد برای ترور؛ شرکت در درگیری مسلحانه ی خیابانی؛ آتش کشیدن مغازه ی افراد و... از جمله جرایم افراد معدوم بود.(۶)

۶۶۶

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، کمیته ی مرکزی حزب توده در خصوص دست گیری سران این حزب اعلامیه یی را با عنوان "بازداشت غیر قانونی گروهی از رهبران حزب و پیامدهای خطرناک و سیاسی آن" انتشار داد. بخش هایی از

این اعلامیه هم راه با توضیحات خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، در ادامه ذکر شده است:

«در ابتدای این اعلامیه ی شدیدالحن، دلایل دست گیری سران حزب توده بی اساس و واهی و این عمل مغایر نص صریح قانون اساسی و اظهارات مقامات جمهوری اسلامی

۱- سند شماره ۵۲۵۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره ی اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۱۰۳۹۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن گزارش روزانه، واحد معاونت اطلاعات کل سپاه پاسداران، شماره ۲۳۸، ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۵.

۲- سند شماره ۳۵۳۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۳- سند شماره ۸۹۲۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی خبرنامه اخبار یازده گانه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، (مرکز اخبار و رسانه ها)، شماره ۴۱، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص ۷، گزارشی از ستاد منطقه۳ سپاه؛ و - سند شماره ۵۲۵۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از ستاد منطقه۳ فرماندهی به ستاد مرکز فرماندهی (مرکز فرماندهی)، ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- مأخذ ۲، ص ۱۹، لندن - یونایتدپرس به نقل از دفتر مجاهدین خلق.

۵- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۵، ۲۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۸، تبریز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۸/۱۱/۱۳۶۱.

۶- مأخذ ۱، بخش آخر، صص ۱۲ و ۱۳، شیراز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱؛ و - مأخذ ۷، بخش اول، ص ۳، گزارشی از ستاد منطقه۳ سپاه؛ و - مأخذ ۷، بخش اول، از ستاد منطقه۳ سپاه؛ و - مأخذ ۹، ص ۸، مشهد - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۸/۱۱/۱۳۶۱.

توصیف شده است. این اعلامیه سپس به مبارزات گذشته ی افراد دست گیرشده پرداخته و ضمن ادعای این مسئله که حزب توده همواره از ۱۵ خرداد و پس از آن در جهت مواضع سیاسی امام حرکت می کرده است، بی شرمانه گفته که این عمل تنها به حزب توده اختصاص ندارد، بلکه مربوط به سرنوشت انقلاب و در جهت تحکیم مواضع مالکان، سرمایه داران بزرگ در حکومت می باشد. در همین رابطه، با سرهم بندی بعضی از تحلیل ها، این عمل به عنوان نتیجه ی تضاد بین سرمایه داران بزرگ که به علت بعضی از شرایط فرصت رشد بیش تر داشته اند و تضعیف نیروهای مخالف و خط مشی اقتصادی آن ها توصیف شده است. در قسمتی از این اعلامیه چنین آمده است: "آن ها (سرمایه داران بزرگ تجاری، مالکان بزرگ زمین های مزروعی و مستغلات شهری) موفق شدند همه ی نیروهای ضد جمهوری اسلامی را از حجتیه گرفته تا ساواک از قشری گرفته تا لیبرال، حول محور بازار، متمرکز و متشکل کنند و در برابر خط مردمی انقلاب سنگر بگیرند."

در ادامه ی این اطلاعیه ادعا شده است که در صحنه ی سیاست خارجی جمهوری اسلامی جریان فوق به تدریج حاکمیت یافته، و روابط اقتصادی و متعاقباً روابط سیاسی ایران با کشورهای خارجی به سمت گرایشات غربی کشیده شد. این اعلامیه جهت اثبات ادعای خود - روابط تجاری ایران با پاکستان و ترکیه و همچنین بنا به ادعای این حزب نگاه داشتن روابط با سوریه، لیبی [و] الجزایر در حد تعارف و تیره شدن آن را به عنوان دلایل منطقی خود ذکر کرده است.

در این اعلامیه پس از طرح تحلیل فوق، موضع حزب توده به عنوان سردمدار جریانی که طی ۴ سال انقلاب مقابل سرمایه داران بزرگ و حامیان خارجی راست ایستاده، توصیف شده و سپس ادعا می شود که به تدریج و با شروع پنجمین سال گرد انقلاب اسلامی، خط انحرافی در جمهوری اسلامی حاکمیت تمام می یابد. در نتیجه، به اصطلاح نیروهای حامی مردم و انقلاب چون حزب توده بدین گونه تصفیه می شوند.

در این اعلامیه از جمله دلایلی که موجب به اصطلاح حاکم شدن خط انحرافی در حاکمیت شده است، سیاست های مماشات آمیز دولت و بی برنامگی در برخورد با مشکلات اجتماع ذکر شده و در ادامه بلافاصله ادعا می شود که حزب توده برنامه ی مشخص و عملی برای حل مشکلات مختلف انقلاب را داشته، ولی امکان اجرای آن به علت فشار جریان فوق و نهایتاً حاکم شدن کامل آن ممکن نبوده است.

جالب توجه این که، حزب توده در این اعلامیه ادعا می کند که همه ی برنامه ها و رهنمودهای این حزب در حل مشکلات در چارچوب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و منطبق بر آن بوده است. نکته ی جالب توجه تر آن که یکی از دلایل ادعای فوق را ادامه ی نبرد رزمندگان اسلام در جبهه ها و مشغول شدن نیروهایی که این حزب از

آن ها به عنوان نیروهای انقلابی اسلامی یاد می کند، نام برده است و می نویسد: "جریان

راست از این فرصت سوء استفاده کرده و تثبیت گردیده است." در ادامه، انگیزه و هدف دست گیری رهبران خائن حزب توده از جانب به اصطلاح محافل ارتجاعی و راست گرا، (اول) بی دفاع گذاشتن جمهوری اسلامی از جانب نیروهای انقلابی؛ (دوم) جرم تلقی شدن برنامه های تحول اجتماعی به سود طبقات محروم و طرح مسئله جاسوس بودن سران حزب توده و (سوم) ضربه خوردن به اعتبار جهانی جمهوری اسلامی و (چهارم) مستقر شدن روابط با دولت های سوسیالیستی قلمداد می شود و همچنین انگیزه ی مسئولین در دست گیری سران خائن حزب توده بی شرمانه بدین شرح مطرح می شود: "آخرین و مهم ترین هدف طراحان واقعی و پشت پرده ی هجوم به حزب توده ی ایران "صرف نظر از این که مجریان این طرح چه کسانی و با چه نیتی باشند، ایجاد بی ثباتی در کشور و زمینه چینی برای سرنگونی جمهوری اسلامی ایران است."

در قسمت آخر این اعلامیه که خطاب به "هم میهنان و کارگران و زحمت کشان ایران" است، با لحن تحریک آمیز و حق به جانب که گویی جهت را بر جریان باطل تمام می کند(!) پس از ذکر عملکردهای چهار ساله ی این حزب در مقابله با جریانات به اصطلاح راست حامی سرمایه داران بزرگ و... از هواداران و نیروهای انقلابی خواسته می شود که به وظیفه ی خود در حمایت از دستاوردهای انقلاب و قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به صورت عاجل عمل نمایند. در این بخش از اعلامیه، به صورت موذیانه یی با مطرح ساختن این مسئله که با حمایت نیروهای خط امام می شود از خطرات احتمالی جلوگیری کرد، سعی می شود که موضع و انگیزه ی ناپاک و خائنانه ی این حزب علیه اسلام و جمهوری اسلامی رنگ حمایت واقعی از امام امت را به خود بگیرد.»(۱)

۶۶۷

با حضور رئیس جمهور مراسم جشن فارغ التحصیلی و اعطای سردوشی دانشجویان دوره ی ۲۲ بهمن انقلاب نیروی زمینی ارتش در دانشکده ی افسری برگزار شد.

پس از اجرای مراسم، آیت الله خامنه ای درباره ی ارزش خدمت در نیروهای مسلح؛ هم کاری گسترده ی حکومت عراق با قدرت های بزرگ و هجوم سراسری این کشور به ایران؛ اهداف جمهوری اسلامی در دفاع از مرزها و استراتژی ایران در مقابل عراق مطالبی بیان کرد.

رئیس جمهور در بخشی از سخنانش گفت: «در تاریخ ما کم تر زمانی پیدا می شود که در جمع نیروهای مسلح بودن این همه افتخار داشته باشد، زیرا اکنون نیروهای مسلح ما از شرف،

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۶۰، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱.

حیثیت، استقلال و تمامیت ارضی کشورمان و از موجودیت انقلاب اسلامی در مقابل دشمنی که از شرف و انسانیت بویی نبرده است، دفاع می کنند.» آقای خامنه ای ضمن اشاره به جنگ

تحمیلی عراق علیه ایران و عمل کردن صدام به منزله ی بازو و دست ابرقدرت ها گفت: «آن روزی که سرگرم مسائل داخلی کشورمان بودیم فکر نمی کردیم رژیمی که در یک کشور هم کیش، همسایه و هم فرهنگ حکومت می کند، چنین آشکارا به عنوان یک بازوی دست جنایت کاران بزرگ جهانی عمل و به کشور اسلامی ما تجاوز کند.» آقای خامنه ای با اشاره به دفاع نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و درسی که به متجاوزان داده است افزود: «جنگ بد است، اما جنگی که برای دفاع از موجودیت و شرف اسلامی و ملی باشد یک فرضیه است، جنگ سخت است، اما جنگی که در راه حفظ عزیزترین آرمان های اسلامی باشد، قابل تحمل و موجب آسایش است.»

آیت الله خامنه ای ضمن تشریح نقش ایمان و اعتقاد ملت ایران به اسلام که ادامه ی جنگ را یک فریضه و تکلیف الهی می داند افزود: «یکی از افتخارات جمهوری اسلامی این است که ارتشش با مردمش آمیخته است و این از هدف الهی آن ها نشئت می گیرد.»

رئیس جمهوری در مورد ادامه ی جنگ گفت: «ما در این جنگ به دنبال یک هدف انسانی و قابل قبول و منطقی بوده و هستیم و تا زمانی که به هدف مقدس مان دست پیدا نکنیم ملت ما از تلاش قهرمانانه ی خود دست بر نخواهد داشت.»

وی در قسمتی دیگر از سخنانش گفت: «ما طالب کشورگشایی نیستیم، ما به دنبال دفاع از حقی هستیم که امروز اولین روز دفاع ما از آن نیست؛ ملت ما و کسانی که انقلاب اسلامی را شناخته اند سالیان درازی است که از این حق دفاع می کنند. موضع ما در مقابل رژیم عراق مثل موضع ما در مقابل رژیم شاهنشاهی است با همان روحیه و انگیزه حرکت می کنیم و با همان نیرو هم پیروز خواهیم شد.»(۱)

۶۶۸

آقای هاشمی رفسنجانی نماینده ی امام و سخن گوی شورای عالی دفاع، پس از جلسه ی امروز شورا(۲) با خبرنگاران گفت و گو و بر این موارد تأکید کرد:

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- گزارش روزنامه ی کیهان از افراد شرکت کننده در جلسه ی امروز شورای عالی دفاع به این شرح است: جلسه ی شورای عالی دفاع به ریاست حجت الاسلام سیدعلی خامنه ای ریاست جمهوری و با شرکت حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی و نماینده ی امام در شورای عالی دفاع؛ مهندس میرحسین موسوی نخست وزیر؛ دکتر علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه؛ سرهنگ سلیمی وزیر دفاع؛ خرازی سرپرست ستاد تبلیغات جنگ؛ برادر شمخانی قائم مقام سپاه پاسداران

انقلاب اسلامی و برادر نظران دبیر شورای عالی دفاع تشکیل شد.

موکول کردن بیان دستاوردهای عملیات والفجر به آینده؛ ترسیم مأموریت اصلی هیئت های صلح؛ پیش آمدن وضعیت جدید در جنگ با تغییر میدان نبرد از داخل ایران

به داخل خاک عراق؛ بیان اهداف تلاش های فرانسه برای برپا نگاه داشتن حکومت عراق؛ انتقاد از فرانسه به دلیل حمایت همه جانبه از عراق و...

گزارش روزنامه ی کیهان از این مصاحبه به این شرح است: «حجت الاسلام هاشمی ابتدا برای روشن شدن این ابهام که گفته می شود اولین مرحله ی عملیات والفجر بدون دستاورد مشخصی با رکود مواجه شده است، ضمن برشمردن دستاوردهای مرحله ی مقدماتی این عملیات و چگونگی ادامه ی آن، در زمینه ی تصمیمات جلسه ی دیشب شورای عالی دفاع توضیحاتی داد. وی گفت: "در مجموع، دستاوردهای این عملیات بسیار خوب بوده است و آنچه که در برنامه بوده به خوبی انجام شده، منتها شرایط ایجاب می کند که در حال حاضر همه چیز برای ملت شهید پرور ایران گفته نشود، چون احتمال سوء استفاده ی دشمن از بعضی نکات وجود دارد؛ بنابراین، در مقطع مناسبی این مطالب گفته خواهد شد." وی افزود: "در این عملیات همان طور که از نام آن پیداست، نیروهای ما گام اول را به عنوان مقدمه ی عملیات برداشته اند و برای این که ملت مان بدانند که این مرحله چه قدر مهم بوده است، همین بس که نیروهای ما در حرکت اول از یک جنگل و یک منطقه ی ریگزار وسیع که بین ما و نیروهای عراق حائل بود و قسمت عمده ی آن در خاک ما و در دست عراقی ها بود، عبور کرده اند و این جنگل را گرفته و از تپه های شنی عبور کرده اند. [آنان] در اولین ضربه، خطوط دفاعی دشمن را در دو حمله ی مقدماتی در دو شب به کلی درهم ریخته اندو و از ده دوازده مانع از قبیل کانال مین و سیم خاردارهای چند ردیفه عبور کرده اند و اکنون در منطقه یی قابل دفاع موضع گرفته و مواظب اند که عراقی ها مواضع خود را تقویت نکنند و عراقی ها زیر آتش ما نمی توانند این کار را انجام دهند.

رئیس مجلس در ادامه ی سخنانش گفت: "این مقدمه به هر حال باید انجام می شد و همان طور که قبلاً گفته شده است، این عملیات وسیع و طولانی و سرنوشت ساز خواهد بود."

وی افزود: "استراتژی این عملیات بسیار پیچیده است و دشمن اعم از شرقی ها - غربی ها و خود عراقی ها از این بابت سردرگم شده اند و با تمام تحلیل ها و هیاهوهای شان تیر به تاریکی می اندازند."

سؤال شد که چرا برخلاف گذشته که هیئت های صلح در چنین مواقعی دست به سفر می زدند، در حمله ی اخیر قبل از این که هیئتی به ایران سفر کند، صدام شخصاً با انتشار اعلامیه یی ادعای صلح طلبی کرده است؟

حجت الاسلام هاشمی در پاسخ گفت: "من خیال می کنم الآن شرایط طوری نیست که هیئت های صلح و یا کسانی که مایل اند میانجی گری کنند مثل گذشته بتوانند به ایران

بیایند، چون ما آزمایش کرده ایم که نوعاً از این ها سوء استفاده می شود؛ بنابراین، ما گفته ایم که تا مطلب جدید و پیشنهاد قابل توجهی در برنامه شان گنجانده نشود آن ها را

نمی پذیریم و طبعاً آن ها الآن پیشنهاد جدیدی ندارند، زیرا خواسته ها مشخص شده است عراقی ها از چند نقطه از خاک ما رانده شده اند و الآن تنها در نفت شهر و چند نقطه ی مرزی هستند و ما الآن خسارت می خواهیم و تنبیه صدام را. بنابراین، این هیئت ها باید این خواسته ها را در برنامه های خود بگنجانند و بعد بیایند و آن ها چنین برنامه یی ندارند، پس کسی حاضر نیست بیاید. بنابراین، طبعاً خود صدام باید متصدی تبلیغاتی شود که می خواست از طریق آن ها انجام دهد."

نماینده ی امام در شورای عالی دفاع سپس گفت: "صلح طلبی چه معنایی دارد؟ اگر آن ها صلح طلب هستند باید قبلاً بپذیرند که باید خسارت بدهند. آن ها دو سال در خاک ما بوده اند و هنوز هم در خاک ما هستند و باید بپذیرند که مسئولیت اینهمه تلفات و خسارات انسانی و اقتصادی را بایستی به عهده گیرند."

حجت الاسلام هاشمی در پاسخ به این سؤال که چرا با وجود این که عملیات والفجر در مراحل مقدماتی است، رژیم صدام و رسانه های غربی سعی می کنند این عملیات مقدماتی را بسیار وسیع جلوه دهند و مدعی شکست این عملیات شوند، گفت: "آن ها هم می فهمند که عملیات ما در آینده وسیع خواهد بود و اگر تا به حال جنگ در خاک ما بوده دیگر در خاک ما نخواهد بود." وی افزود: "جنگ وقتی که در مرحله ی وسیع و در یک میدان وسیع در خاک عراق و در نقطه ی حساسی انجام شود، تحمل آن برای عراقی ها از لحاظ سیاسی نظامی و اقتصادی بسیار مشکل است، لذا با این که ما هنوز وارد مرحله ی اصلی عملیات نشده ایم، آنها پیش از آن که دیر شود دست به هیاهو زده اند؛ سر و صدا راه انداخته اند و هوچی گری می کنند؛ آمار و ارقام بی ربط می دهند و از این طریق سعی می کنند موقتاً به افراد خود روحیه بدهند یا خیال می کنند که می توانند از این طریق روحیه ی افراد ما را ضعیف کنند." وی سپس خاطرنشان کرد: "آنچه در حال حاضر برای صدام مهم است، این است که بتواند حامیان خود را با این هیاهو حفظ کند، چون حامیان عراق حتی فرانسه بسیار ترسیده اند و از آینده وحشت دارند."

سؤال دیگر در مورد سفر وزیر خارجه به بغداد، اردن و سوریه و به طور کلی رفت و آمدها و فعل و انفعالات منطقه در رابطه با جنگ تحمیلی مطرح شد. حجت الاسلام هاشمی در پاسخ گفت: "همه ی این ها حدس می زنند که در آستانه ی تحول بزرگی قرار گرفته اند. فرانسوی ها همان طور که از نوشته های روزنامه های خودشان برمی آید با پیوند دادن سرنوشت بخش عظیمی از اقتصاد خود به سرنوشت صدام به ریسک بزرگی دست زده اند و این حالت خطرناکی است که اگر ضمن آن وضعی پیش بیاید که امکانات

فرانسوی ها در عراق به خطر بیفتد، من خیال می کنم که حزب سوسیالیست فرانسه هم هم راه آن سرنوشت بسیار بدی پیدا کند، زیرا در فرانسه صلاحیت سیاسی سوسیالیست ها

زیر سؤال رفته است که چرا این قدر خامی کرده اند و خودشان را به این شدت به یک جریان بسیار ضعیفی که چراغ عمرش در حال سوسوزدن است وابسته کرده اند."

وی سپس با اشاره به این که این رفت و آمدها به منظور بررسی جریانات از نزدیک و یا تقویت روحیه صورت می پذیرد، در مورد سفر کلود شسون گفت: "یکی از اهداف مهم این سفر آن بود که سوری ها را تحت فشار بگذارند تا خط لوله ی نفت عراق به مدیترانه را که از سوریه می گذرد باز کند و به این ترتیب، فرانسوی ها مقداری از طلب های خود از عراق را از این طریق برداشت کنند تا هم برای عراق راه تنفسی باشد و هم برای فرانسه منبع درآمدی، زیرا عراق الآن قادر به پرداخت بدهی های شان به فرانسه نیست." وی در این زمینه اضافه کرد که شاید حکام حجاز بخشی از این بدهی ها را از طریق صدور نفت به جای عراق به فرانسه بپردازد، اما این کار آسان نیست و برای ریاض هم مشکلاتی در بر دارد. وی افزود: "خوش بختانه برادران سوری ما خوب برخورد کردند و طمع فرانسه را کور کردند و شسون هم مأیوس شد و رفت به شوروی شاید به این قصد که از طریق شوروی بر سوریه فشار وارد کند، ولی ما بعید می دانیم که این حرکت ها بتواند بر اراده ی مسئولان سوری مؤثر باشد."

حجت الاسلام هاشمی ضمن اشاره به این که این مسافرت همچنین در جهت هماهنگی بیش تر اردن، عراق، مصر و عربستان بوده است، گفت: "این حرکت ها در مجموع دست و پا زدن هایی است که در آینده ی نزدیک بی نتیجگی آن ها را خواهیم دید.

نماینده ی امام در شورای عالی دفاع در مورد ادعای عراق مبنی بر این که ایران از تحویل گرفتن برخی از اسرا که گویا عراق قصد تحویل دادن آن ها را دارد خودداری کرده است، گفت: "این یک حرکت تبلیغاتی است و دروغی بیش نیست، ولی ما اعلام می کنیم که اگر بخواهند این تحویل از طریق فرانسه صورت گیرد، ما نخواهیم پذیرفت و اجازه نمی دهیم که فرانسه از این طریق آبرویی کسب کند، چون فرانسه کشوری است تروریست پرور و متجاوزپرور." وی سپس تأکید کرد که ایران حاضر است از طریق صلیب سرخ جهانی یا هر طریق دیگر به جز فرانسه این مبادله را انجام دهد و اسرای مجروح و معمول عراقی را که تخت های بسیاری از بیمارستان های ایران را اشغال کرده اند تحویل دهد و آن نوجوان هایی را که عراق مدعی است تحویل گیرد.»(۱)

۶۶۹

میرحسین موسوی نخست وزیر، در پایان جلسه ی امروز هیئت دولت درباره ی سفر

۱- روزنامه ی کیهان، ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۴.

وزیر خارجه ی فرانسه به عراق و تلاش فرانسه برای بقای حکومت صدام به منظور حفظ منافعش گفت:

«ما تشبثات فرانسه برای کمک به صدام را در خلیج فارس و هماهنگ با سیاست های امریکا در منطقه می بینیم و این مسئله بارها از سوی کشور ما مطرح شده که فرانسه از این مسئله سودی نخواهد برد و با پیوندی که با رژیم صدام برقرار کرده، در اثر فروغلطیدن صدام، تمام منافع فرانسه در منطقه دفن خواهد شد و این پیروزی مقدمه یی است برای این که ما ضربه ی مهم دیگری بر امریکا و هم پیمانانش وارد آوردیم.»

نخست وزیر در رابطه با سفر کلود شسون به عراق و اظهارات شارل هرنو وزیر دفاع فرانسه منبی بر اینکه اگر ایران از ما سلاح می خواست ما به او نمی دادیم، گفت:

«فرانسه می خواهد وفاداری خود را به رژیم های ارتجاعی عرب از جمله صدام حفظ کند تا بگوید ما در روزهای سخت مدافع شما خواهیم بود و در آینده می خواهد بهره ی خود را ببرد، اما ما می گوییم که این بذر پاشیدن در زمین شوره زار است و اگر خاورمیانه زمین باروری است که ملت های منطقه از آن بهره برداری می کنند، برای قدرت های استکباری شوره زار است.

و این ذهنیت استعماری که در میان دولت مردان فرانسه هنوز ریشه دار است، من تصور می کنم تا انجام این جنگ باید به گور سپرده شود.»(۱)

۶۷۰

حسین شیخ الاسلام معاون سیاسی وزیر امور خارجه و فرستاده ی ویژه ی رئیس جمهور در ادامه ی رایزنی های سیاسی درباره ی برگزاری اجلاس جنبش عدم تعهد، امروز از موزامبیک به زامبیا و سپس به اوگاندا سفر کرد. به نوشته ی روزنامه ی اطلاعات: «وی با آقای کِنِت کااوندا رئیس جمهور زامبیا و آقای موساکا قائم مقام وزیر امور خارجه ی این کشور، ملاقات و پیرامون مسائل بین المللی کنفرانس آینده سران کشورهای غیر متعهد و همچنین جنگ تحمیلی و روابط دو جانبه بحث و تبادل نظر به عمل آورد. وی در دیدار خود با رئیس جمهوری زامبیا، پیام آقای خامنه ای رئیس جمهوری ایران را تسلیم آقای کااوندا کرد. رئیس جمهور زامبیا اظهار داشت که دولت زامبیا به طور اصولی با پیشنهادات ایران مبنی بر تشکیل صندوق ویژه یی تحت نظارت رئیس جنبش غیر متعهدها برای جبران قطع احتمالی کمک های امریکا به سازمان بین المللی در صورت اخراج رژیم غاصب صهیونیستی از این سازمان ها و همچنین سالم سازی و غیر متعهد کردن جنبش عدم تعهد موافق است. وی همچنین اظهار داشت دولت زامبیا خواستار خروج کلیه ی نیروهای خارجی از افغانستان و حل مشکل افغانستان توسط مردم آن کشور است. بنا بر همین گزارش، آقای حسین

۱- همان، ص ۱۳.

شیخ الاسلام معاون سیاسی وزارت امور خارجه، پس از دیدار از زامبیا به منظور دیدار و گفت و گو با مقامات آنگولا وارد لواندا پایتخت این کشور شد و در فرودگاه مورد استقبال

قائم مقام وزارت امور خارجه ی آنگولا قرار گرفت. وی سپس با (پدرو ماریوتونیو) وزیر دفاع و عضو سیاسی این کشور به گفت و گو پرداخت. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، در این ملاقات، آقای شیخ الاسلام مواضع جمهوری اسلامی ایران در قبال جنگ تحمیلی را تشریح کرد و پیرامون کنفرانس آینده ی سران غیر متعهد در دهلی مذاکراتی به عمل آورد. آن گاه، وزیر دفاع آنگولا ـ اظهار امیدواری کرد که کشورهای مترقی عضو جنبش عدم تعهد هم کاری و هماهنگی با یک دیگر را توسعه دهند و ضمن اظهار خوش وقتی از موفقیت جمهوری اسلامی ایران در بازپس گیری اراضی خود، ابراز امیدواری کرد تا جنگ بین دو کشور ایران و عراق هر چه زودتر خاتمه یابد.»(۱)

۶۷۱

واحد مرکزی خبر از لندن، گزارشی در خصوص محاکمه ی دو دانشجوی ایرانی در انگلستان ارسال کرده است که در آن دلیل محاکمه ی این دو دانشجو، هم کاری سازمان مجاهدین خلق و قوه ی قضائیه انگلستان بیان شده است. طبق این گزارش: «دو دانشجوی مسلمان ایرانی پس از محاکمه در یک دادگاه سلطنتی انگلیسی به خاطر دفاع از ساختمان کنسول گری جمهوری اسلامی ایران در لندن و ایستادگی در برابر منافقین، به ترتیب به ۱۸ ماه و یک سال زندان محکوم شدند. این دو دانشجوی ایرانی که ۱۸ ماه قبل هنگام حمله ی ضد انقلابیون به ساختمان کنسول گری جمهوری اسلامی ایران در لندن در برابر آن ها مقاومت کردند، بنا به درخواست منافقین دست گیر و زندانی شدند.»

واحد مرکزی خبر می افزاید: «دانشجویان مسلمان ایرانی در جزیره ی انگلیسی، رأی قاضی در مورد این دو جوان را که یکی از آن ها ۱۸ ساله و دیگری ۲۵ ساله است، نشانه ی دیگری بر وابستگی منافقین به ابرجنایت کاران شرق و غرب نامیدند و خشم و تنفر خود را نسبت به آن ابراز داشتند.

دانشجویان مسلمان می گویند یک بار دیگر این حقیقت آشکار می شود که چگونه اربابان جنایت کار قرون وسطایی [کشور] خود را که قرن ها مستضعفین جهان را در آن ها به بند کشیده اند در اختیار منافقین ضد خلق قرار داده اند و چه آشکارا با زندان کردن و در فشار گذاشتن دانشجویان اسلامی از منافقان حمایت می کنند.

دانشجویان مسلمان با توجه به هم کاری شدید منافقین با رژیم صدام و ملاقات طارق میخائیل یوحنا عزیز با رجوی در پاریس و حمایت امریکا، فرانسه و انگلیس از صدام، این زندانیان دانشجو را زندانی سیاسی و زندانی جنگی نام نهاده اند.»(۲)

۱- مأخذ ۱۲، ص ۲۰.

۲- روزنامه ی جمهوری اسلامی، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳، به نقل از واحد مرکزی خبر از لندن.

صدام حسین رئیس جمهور عراق در نامه یی خطاب به مردم ایران به زعم خود درصدد

روشن گری مردم ایران درباره ی منازعه بین دو کشور برآمده است که برخی مطالب بیان شده در این نامه شاید از لطایف تاریخی باشد، از جمله به رسمیت شناختن حاکمیت ایران(!)؛ دعوت به صلح و متهم کردن ایران به آغاز جنگ و تجاوز به خاک عراق(!)؛ یادآوری رعایت حق همسایه با نقل حدیثی از حضرت رسول اکرم(ص)(!)؛ تمسک به مقدسات شیعه و از جمله امام علی(ع) و امام حسین(ع) (وی خود را از نوادگان امام علی(ع) دانسته است) و... بخش هایی از این نامه بدین شرح است:

«از دیدگاه احساس مسئولیت و درک و فهم درست عوامل جغرافیایی و دیگر عوامل روشن گر این واقعیت که عراق و ایران دو کشور همسایه اند و هیچ یک از آن دو کشور نه در حال و نه درآینده نمی توانند این واقعیت را نادیده بگیرند، آنان را به صلح دعوت کردیم، چراکه موقعیت جغرافیایی دو کشور به گونه یی است که عراق نه اینک و نه در آینده نمی تواند موقعیت جغرافیایی دیگری برای خود بگزینند و به مکانی دیگر بار سفر بندند و ما را از این موقعیت جغرافیایی دور سازد، اما همه ی تلاش ها و کوشش های ما با شکست رو به رو شد.

در پی حمله تجاوزکارانه[یی که] به کشورمان، روی داد، هزاران تن از ایرانیان قربانی آن شدند، بدون این که مردم ایران از آن حمله ثمره یی ببرند و یا برای آینده و حال آن ها سودی و حاصلی داشته باشد.

دوران یورش ها اگر نگوییم سپری شده، ولی پشت سر نهاده شده است و افکار عمومی جهان گفتار و کردار توسعه طلبی دولتی را علیه دولت های دیگر با هدف تغییر دادن اوضاع سیاسی آن ها نمی پذیرد، حتی از سوی ابرقدرت ها که تمام امکانات را در اختیار دارند و امکانات گسترده تری از آنچه در اختیار ایران است دارا هستند و در زیر پوشش خاصی آن را اعمال می کنند، پذیرفته نیست. ادامه ی جنگ، مشکلات میلیون ها ایرانی آواره را که منبع درآمدی برای امرار معاش خود پیدا نمی کنند ابتدا حل و فصل نخواهد کرد. این مشکلات تنها در سایه ی صلح حل می شود و جز این فقط و فقط راه فقر و فاقه و هلاکت وجود دارد و پس شما با اجرای او امروز [و اجرای] فرامین حکام ایران درست برخلاف اسلام و عقیده ی اسلامی رفتار می کنید، چراکه شما با این اقدام خود نه فقط با یک کشور همسایه می جنگید که رسول اکرم(ص) درباره ی آن توصیه فرموده است که "جارک جارک ثم اخاک" همسایه است همسایه است سپس برادرت، بلکه شما به سرزمین های مقدس حمله ور می شوید که مرقد حضرت امام علی(ع) و جد ما حضرت امام حسین(ع) در آن به خاک سپرده شده است و نیز این خاک بسیاری از

نیاکان بزرگ و گرامی ما را در بر گرفته است.

اما همان گونه که گفته ایم، با احساس مسئولیت نسبت به خلق های جهان و ملت

بزرگ عراق خواهان صلح شده ایم. ما دعوت به صلح می کنیم و می دانیم که ادامه ی جنگ زخم ها را عمیق تر خواهد کرد و زخم های کهنه را طوری تجدید می کند که مایه ی زیان های سنگین تر در روابط خلق های ایران و ملت عراق خواهد شد و ما با آگاهی به این امر برای متوقف کردن جنگ - نه بر اساس عوامل دیگری که حکام ایران را به اشتباه انداخته و آنان را غرق در ورطه ی بداندیشی و رفتارهای احمقانه کرده است - دعوت می کنیم ما و ملت عراق درست در هنگامی که در طرز تفکر و افکارمان از طرز و بوی گل لطیف ترند در جای خود به قدری با صلابت و استوار خواهیم بود که برنده همانند شمشیر ذوالفقار جدمان علی بن ابی طالب(ع) عمل خواهیم کرد.»(۱)

۶۷۳

طه یاسین رمضان معاون اول نخست وزیر عراق که به هم راه وزیر نفت این کشور به ترکیه سفر کرده است، امروز مذاکرات خود را با مقامات ترکیه آغاز کرد.

یونایتدپرس درباره ی این سفر و زمینه های هم کاری دو کشور و نقش ترکیه در اقتصاد عراق چنین گزارش داد:

«طه یاسین رمضان معاون اول نخست وزیر عراق امروز مذاکراتش را با رهبران ترکیه پیرامون روابط اقتصادی فی ما بین؛ مسائل مربوط به خاورمیانه و جنگ ایران و عراق آغاز کرد.

رمضان به هنگام ورود به پایتخت ترکیه از کوشش های این کشور به منظور میانجی گری در جنگ ۲۹ ماهه ی دو کشور ایران و عراق تشکر و قدردانی کرد. در پاسخ نیز بولنت اولوسو نخست وزیر ترکیه، خواستار ادامه ی کوشش ها برای پایان [دادن] به جنگ دو کشور برادر شد.

منابع دولتی گفتند: [بخش] اعظم مذاکرات دو کشور پیرامون تجارت ترکیه، عراق؛ بسط خط لوله و هم کاری در اکتشافات نفت و تولید و توزیع آن دور خواهد زد. عراق بعد از ایران دومین بازار بزرگ ترکیه محسوب می شود. ترکیه با بی طرف نگه داشتن خود در جنگ ایران و عراق، روابطش را با هر دو کشور همسایه حفظ کرده است.

سال گذشته، ترکیه مبلغ ۶۰۰ میلیون دلار کالا به عراق صادر کرده و در عوض معادل ۴/۱ میلیارد دلار نفت از این کشور وارد کرده است، اما صادرکنندگان ترک اخیراً با یک کاهش در سفارشات از سوی عراق مواجه شده اند که این مسئله به خاطر مشکلات ناشی از جنگ این کشور در پرداخت پول می باشد.»(۲)

۱- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، ص ۷ - ۲، رادیو بغداد.

۲- مأخذ ۱، بخش آخر، ص ۲۱، آنکارا، یونایتدپرس، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱.

صاحب زاده یعقوب خان وزیر خارجه ی پاکستان، امروز از امان پایتخت اردن وارد بغداد شد. رادیو صوت الجماهیر در این باره گزارش داد: «آقای رئیس جمهور صدام حسین امشب آقای

صاحب زاده یعقوب خان وزیر خارجه ی پاکستان و هیئت هم راه وی را به حضور پذیرفتند.

وزیر خارجه ی پاکستان در خلال این ملاقات، پیام شفاهی رئیس جمهور پاکستان محمدضیاء الحق را به اطلاع آقای رئیس جمهور صدام حسین رسانده است.

این پیام مبانی دوستی پاکستان با عراق و میل آن کشور به ادامه ی روابط سنتی میان دو کشور را منعکس ساخته است. در این ملاقات روابط دو جانبه ی دو کشور و ضرورت توسعه ی آن در تمامی زمینه ها به اضافه ی اوضاع منطقه و مسائل مورد اهمیت مشترک بررسی شده است.»(۱)

۶۷۴

هفته نامه ی مصری المصور در خصوص کمک های تسلیحاتی مصر به عراق و کوشش دولت عراق برای خارج کردن مصر از انزوای سیاسی و وارد کردن مجدد آن کشور به جمع کشورهای عربی نوشته است: «اردن و عراق قصد دارند پس از ۴ سال قطع رابطه، به زودی با مصر روابط دیپلماتیک برقرار کنند.» به نوشته ی این هفته نامه ی مصری: «برخی از منابع در انتظار بازگشت سفیر اردن به قاهره و سفیر مصر به امان در چند روز آینده هستند، زیرا نام های این سفیران مبادله و به تأیید وزارت خارجه ی دو کشور رسیده است.» المصور افزوده است: «انتظار می رود پس از این گام، مبادله ی سفیر بین قاهره و بغداد صورت بگیرد.»(۲)

روزنامه ی امریکایی کریستین ساینس مانیتور نیز در مقاله یی گسترش روزافزون روابط مصر با عراق و کمک های نظامی این کشور به عراق را بررسی و با ذکر تاریخچه ی مختصری از اختلافات قبلی دو کشور، دلایل طرد مصر از جمع کشورهای عربی و منافع متقابل دو کشور در هم گرایی را بیان کرده است.

در این مقاله آمده است:

«عراق تلاش خود را در جلب حمایت های کشورهای دیگر عرب بیش تر کرده است، یکی از اثرات تقاضای کمک عراق از کشورهای دیگر عرب، بازگشت مصر به جهان عرب است. مصر که پس از امضای معاهده ی صلح با اسرائیل از جامعه ی عرب حذف شد، با تحولات اخیر در منطقه فرصت دوباره برای پیوستن به دیگر کشورهای عرب یافته است.

هفته ی گذشته پطروس غالی وزیر مشاور در امور خارجی هم راه با مشاور سیاسی حسنی مبارک هفته گذشته بی سر و صدا به بغداد سفر کردند؛ همان بغدادی که در سال

۱- مأخذ ۱، بخش آخر، ص ۳۹، رادیو صوت الجماهیر، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱.

۲- مأخذ ۱۳، ص آخر، به نقل از هفته نامه ی المصور چاپ قاهره، یونایتدپرس.

۱۹۷۸ تصمیم به تحریم مصر گرفت، به این دلیل که مصر در مذاکرات صلح کمپ دیوید شرکت کرده و حاضر به صلح جداگانه با اسرائیل شده است. منظور از سفر مقامات ارشد

مصری به عراق ملاقات و گفت و گو با صدام حسین رئیس جمهور عراق بود.

به نظر مقامات مصری، مسئولیت تضمین امنیت و ثبات خلیج فارس با امریکا است. مصر با کمک های نظامی به عراق که در سال گذشته رقمی در حدود یک میلیارد و ۲۰۰ هزار دلار بود از عراق حمایت کرد.

در حدود ۷ هزار داوطلب از نفرات نظامی مصر به کمک جنگ جویان عراقی آمدند، ولی مقامات مصری تأکید دارند که مصر حاضر به اعزام نیروهای نظامیش به جبهه ی جنگ نیست. ماه گذشته نعیم حداد رئیس مجلس عراق در مصاحبه یی با نشریه ی هفتگی مصر اظهار داشت که کمک های تسلیحاتی مصر کافی نبوده و از دولت مصر خواستار اعزام نفرات نظامی به جبهه ی عراق شد، ولی یک مقام ارشد مصری تاکید کرده که نیروهای نظامی مصر دیگر هرگز به جبهه ی جنگ خارج از مرزهای مصر اعزام نخواهند شد.

به گفته ی وی هزاران هزار کارگر مصری در عراق به سر می برند. به آن ها اجازه داده شده که اگر بخواهند به عنوان داوطلب در جنگ شرکت کنند. این روزنامه می نویسد: "از نظر کشورهای نفتی تولیدکننده ی نفت در حوزه ی خلیج فارس، مصر تنها کشور عربی با قدرت نظامی است که می تواند به کمک عراق برود." مقامات عراقی نیز تلویحاً گفته اند: "عراق می تواند به انزوای مصر در جهان عرب پایان داده و در صورت حمایت نظامی بار دیگر مصر را بخشی از جهان عرب کند." مقامات مصری نیز با اشاره گفته اند: "بیش از آنچه که مصر به اعراب نیاز داشته باشد اعراب به مصر محتاج هستند." این مقامات مصری معتقدند که ایران در موقعیتی نیست که بتواند دولت صدام حسین را براندازد، ولی اگر هم ایران موفق به این کار شود این تنها مشکل صدام خواهد بود و بهایی است که صدام برای حمله به ایران پرداخته است.»(۱)

۶۷۵

دو روز پس از دیدار سعدون حمادی وزیر امور خارجه ی سابق عراق و مشاور صدام حسین در امور خارجی با وزیر امور خارجه ی امریکا، روزنامه ی واشنگتن پُست در مقاله یی از اقدام امریکا در اعطای یک وام ۴۵۰ میلیون دلاری به عراق خبر داد. نویسنده ی مقاله به بررسی روابط سیاسی رو به بهبود دو کشور پرداخته و علایق امریکا در نزدیکی هر چه بیش تر به عراق را پنهان نکرده است. رادیو امریکا به نقل از این روزنامه اعلام کرده است: «دولت پرزیدنت ریگان یک وام اعتباری به مبلغ ۴۵۰ میلیون دلار به بهره ی کم در اختیار عراق قرار داده است. دولت عراق با این وام محصولات

۱- مأخذ ۱، بخش آخر، ص ۲۳، رادیو صدای امریکا، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه ی کریستین ساینس مانیتور.

کشاورزی مورد نیاز خود را از امریکا خریداری خواهد کرد. به دنبال جنگ اعراب و اسرائیل در سال ۱۹۶۷ که عراق روابط سیاسی خود را با امریکا قطع کرد، این نخستین

باری است که دو کشور روابط بازرگانی برقرار می سازند. تلاش برای برقراری روابط نزدیک بین امریکا و عراق از یک سال پیش در زمانی آغاز شد که دولت امریکا عراق را از فهرست کشورهای طرف دار تروریسم بین المللی حذف کرد. در پی آن، دولت امریکا، عراق را به عنوان بازار مناسبی برای صادرات امریکا در نظر گرفت. یکی از مقامات وزارت کشاورزی امریکا می گوید: "روابط تازه ی امریکا و عراق را می توان تحولی اقتصادی و سیاسی بین دو کشور دانست. وی می گوید تا آن جا که من آگاهی دارم، این نخستین باری است که ما وام اعتبار در اختیار دولت عراق قرار داده ایم."

وی افزود: "در ماه دسامبر گذشته، یک هیئت عراقی از امریکا بازدید کرد و در همان زمان دولت امریکا وام اعتباری برای خرید فراورده های کشاورزی در اختیار عراق قرار داد. چندی بعد، دولت عراق مبلغ ۱۶۰ میلیون دلار از وام خود را به مصرف خرید گندم و جو از امریکا [اختصاص] داد.

واشنگتن پست می نویسد: "روز دوشنبه ی گذشته، سعدون حمادی وزیر امور خارجه ی پیشین عراق که اکنون به عنوان وزیر مشاور عراق انجام وظیفه می کند، در امریکا با جورج شولتز وزیر امور خارجه ی امریکا دیدار و گفت و گو کرد.

به رغم حمایت بعضی از اعضای کنگره ی امریکا که از اسرائیل حمایت می کند، جای شک باقی نیست که دولت امریکا در تلاش است، روابط بهتر و نزدیک تری با عراق برقرار سازد. انگیزه ی اصلی دولت امریکا از حذف عراق از فهرست کشورهای طرف دار تروریسم و به دنبال آن برداشتن موانع بازرگانی بین دو کشور از آن جا ناشی شده که بعضی از مقامات امریکایی خواهان توسعه ی صادرات کشورشان به دیگر کشورهای غیر کمونیست جهان هستند." واشنگتن پست می افزاید: "از سال ۱۹۸۰ که ارتش عراق به خاک ایران تجاوز کرد، دولت ایالات متحده به کرات بی طرفی خود را رسماً اعلام کرده است."»(۱)

آخرین بخش مقاله ی واشنگتن پست که رادیو امریکا آن را قرائت نکرد، جمله ایست که این روزنامه در توجیه اعطای این وام به دولت عراق ذکر می کند: «تمایل دولت ریگان جهت کمک به عراق چیزی جز مقابله با کوشش ایران برای سرنگونی صدام نمی باشد.»(۲)

در این حال، ژنرال الکساندر هیگ وزیر سابق امور خارجه ی امریکا، نگرانی خود را از گسترش انقلاب اسلامی ایران در منطقه اعلام کرد.

وی که در یک کنفرانس مطبوعاتی در استکهلم سخن می گفت، از تلاش های ریگان برای برقراری صلح در خاورمیانه تقدیر کرد و گفت: «به نظر من، خطرناک تر از مسائل جاری منطقه، مسئله ی اسلام بنیادگرا در ایران است که عراق را هم در بر گرفته و

۱- مأخذ ۱۷، صص ۱۴ و ۱۵، رادیو صدای امریکا به نقل از واشنگتن پست.

۲- مأخذ ۱۳، ص آخر، به نقل از روزنامه ی امریکایی واشنگتن پست.

می رود تا تمام کشورهای مدرن عرب منطقه را تهدید کند.» هیگ افزود: «مسئله در حال حاضر این است که اگر این حرکت به کلی از کنترل خارج شود می تواند منافع ابرقدرت ها را به خطرناک ترین وضع خود تهدید کند.»(۱)

۶۷۶

روزنامه ی کیهان در بررسی اقدامات سعد حداد و تأثیر آن در تحولات لبنان چنین گزارش داده است:

«سعد حداد افسر شورشی ارتش لبنان، دیروز کنترل خود را بر یک منطقه ی حایل در جنوب لبنان که اسرائیل به عنوان یک منطقه ی امنیتی برای جلوگیری از حملات آینده ی فلسطینی ها درخواست می کرد، کامل کرد. به گزارش آسوشیتدپرس، خبرنگاران لبنانی مستقر در جنوب لبنان گفتند: "یک واحد از نیروهای تحت فرماندهی حداد وارد روستایی در نزدیکی دره ی بقاع شدند." این خبرنگاران گفتند که نیروهای حداد را تعدادی تانک، خودرو زرهی و توپ خانه ی میان برد هم راهی می کرد. اقدام تازه ی حداد، هم زمان با اعتراف وزیر امور خارجه ی لبنان به ناتوانی این کشور در متوقف کردن پیشروی نیروهای تحت فرماندهی حداد صورت گرفت. در همین حال، به گزارش خبرگزاری فرانسه، یک مقام بلندپایه ی وزارت امور خارجه ی اسرائیل گفت: "این کشور همواره از سعد حداد جانب داری می کند." وی افزود: "ما نه تنها خواهان کنار گذاردن سعد حداد نیستیم، بلکه امیدواریم ارتش وی به صفوف ارتش لبنان بپیوندد و نظر فلیپ حبیب فرستاده ی امریکا به خاورمیانه نیز همین است." روزنامه ی لبنانی السفیر در شماره ی دیروز خود نوشت: "اسرائیل هنگامی که به مزدور خود سعد حداد دستور داد کشور گسترده ی خود را در جنوب لبنان اعلام کند، در حقیقت، توطئه ی تجزیه ی لبنان را به مرحله ی اجرا درآورده است." به گزارش خبرگزاری سوریه، السفیر افزود: "این اقدام به عنوان بیانیه ی رسمی اسرائیل مبنی بر تجزیه ی جنوب لبنان و سپردن آن به سعد حداد مزدور می باشد." این روزنامه در پایان نوشت: نیروهای سعد حداد مزدور، رژه ی خود را از پادگانی آغاز کردند که نیروهای اشغال گر صهیونیستی در آن مستقر هستند و در خیابان های صیدا رژه رفتند. نیروهای صهیونیستی پیش از آغاز رژه، مقررات منع رفت و آمد را در چندین روستای اطراف صیدا به مرحله ی اجرا درآوردند. مطبوعات سوریه نیز روز گذشته اسرائیل را متهم کردند که با حمایت امریکا و بازگذاشتن دروازه های شهرهای صیدا و نبطیه واقع در جنوب لبنان به روی افراد سرگرد شورشی سعد حداد، سرگرم اجرای طرح تجزیه ی لبنان است. روزنامه ی البعث ارگان حزب حاکم سوریه، به هم زمانی نقل و انتقالات "ارتش لبنان آزاد" به رهبری سعد حداد و اظهارات موشه آرنز وزیر دفاع جدید اسرائیل مبنی بر مخالفت با

۱- مأخذ ۱۳، ص آخر.

عقب نشینی نیروهای این کشور از لبنان اشاره کرده است. سعد حداد اخیراً ستاد کل نیروهای خود را در صیدا مستقر کرده است. این روزنامه از استقرار ارتش لبنان در بیروت و حومه ی آن ابراز خشنودی کرده و یادآور شده است که این تصمیم اولین گام در راه تأیید یک پارچگی خاک لبنان در مقابل مقاصد بداندیشانه ی سعد حداد به شمار می رود. روزنامه ی نیمه رسمی الثوره نیز نوشت: "ورود نیروهای حداد به صیدا و نبطیه اقدامی در راه تقسیم خاک لبنان به کشورهای کوچک مذهبی است و مذاکرات لبنان و اسرائیل با شرکت امریکا تنها پوششی جهت گسترش دامنه ی اشغال لبنان توسط اسرائیل است."»(۱)

۶۷۷

تأثیر کاهش قیمت نفت بر اقتصاد کویت و تدابیر این کشور برای مهار بحران اقتصادی و نگاه و رفتار کشور کویت در خصوص منازعه ی ایران و عراق موضوع مقاله یی است که روزنامه ی امریکایی نیویورک تایمز به آن پرداخته است. در این مقاله آمده است: «سقوط قیمت های جهانی نفت، کویت را به هراس افکنده است. تمامی دیگر کشورهای صادرکننده نفت کرانه ی خلیج فارس از بحرین، قطر و امارات عربی متحده گرفته تا عمان، کم و بیش شریک هراس کویت هستند. برای نخستین بار پس از افزایش شدید قیمت در سال ۱۹۷۴، حکم رانان محافظه کار و هوادار غرب آن کشورهای عربی آسیب پذیر درمی یابند که دیگر نمی توانند روی افزایش مدام درآمد برای خرید آرامش اجتماعی در کشورهای شان حساب کنند.

به گفته ی سفیر یک کشور غربی، طبیعی است که هرگونه تغییری مردم کشور کوچک و بی دفاعی را که ثروت زیادی دارد و در محاصره ی همسایگانی آزمند قرار گرفته است، ناراحت می کند.به رغم ۴۰٪ کاهش درآمدهای نفتی طی سال گذشته، دولت همچنان برای ادامه ی خرج زیر فشار است. سقوط بازار رسمی بورس کویت در زیر یک کوه ۹۰ میلیارد دلاری از چک های واخورده در تابستان گذشته، به صورت چنان تهدیدی برای بسیاری از کویتی ها درآمده که دولت پذیرفته است بدهی های هزاران سرمایه گذار کوچک را بپردازد. در برخی از ارزیابی ها گفته می شود که دولت هم اینک برای جلوگیری از ورشکستگی های گسترده در حدود ۵ میلیارد دلار تعهد قبول کرده است.

از سوی دیگر، با ادامه ی جنگ ایران و عراق، بار دیگر از کویت خواسته شده است به عراق وام بدهد، هرچند عراق حوزه های نفتی کویت چشم طمع دارد، اما کویت دادن کمک مالی به عراق را بر خطر پیروزی نیروهای انقلابی آیت الله روح الله خمینی ترجیح می دهد، چراکه ایران به سرنگونی حکومت های محافظه کار خلیج فارس کمر بسته است. جنگ همچنین بازرگانی پرسُود با عراق و ایران را خراب کرده است.»(۲)

۱- مأخذ ۱۲، ص ۲۰.

۲- مأخذ ۱۷، ص ۱۲، رادیو صدای امریکا به نقل از روزنامه ی نیویورک تایمز.

روزشمار جنگ پنج شنبه ۲۸ بهمن ۱۳۶۱ ۳ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱۷ فوریه ۱۹۸۳

۶۷۸

امروز نیز شهر آبادان هدف سلاح های سنگین و دوربرد نیروهای عراقی قرار گرفت و در طول آن ۳ منزل مسکونی و ۳ مغازه ویران شد و به قسمتی از یک مدرسه آسیب رسید و یک نفر زخمی شد(۱)

۶۷۹

به نوشته ی مجله ی عربی زبان الدستور چاپ لندن که از دولت عراق حمایت می کند، منابع غربی به تازگی جزئیات قرارداد فروش سلاح را که چندی پیش بین اتحاد شوروی و عراق امضا شده بود، فاش کردند.

به نوشته ی این مجله، این قرارداد شامل چند صد تانک تی۷۲ و جنگنده های میگ۲۳ و میگ۲۵ و میگ۲۷ و همچنین موشک های سام۸ و توپ های خودکار کالیبر ۱۲۲ و ۱۵۲ میلی متر و نیز موشک های دوربرد زمین به زمین از نوع اسکودوفرانگ می باشد.(۲)

۶۸۰

واحد اطلاعات سپاه درباره ی تعداد و سطح کیفی نیروهای نظامی یمن شمالی در عراق اعلام کرد:

«تعداد نیروهای یمن شمالی در عراق جمعاً ۱۰ گردان است که ۶۵٪ از آن ها به تازگی وارد ارتش این کشور شده اند و به امور نظامی آشنایی ندارند و آموزش اولیه ی آن ها در عراق صورت گرفته است و اغلب آن ها به خصوص در رده ی افسران از افراد ناراضی هستند و رژیم یمن تمایلی به وجود آن ها در ارتش آن کشور ندارد. این نیروها در حال حاضر از نظر تجهیزات نظامی، چادر و آذوقه با کمبود رو به رو هستند و همین امر بر نارضایتی آن ها افزوده است.»(۳)

۱- سند شماره ۵۲۶۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، شماره ۳۳۴، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۵، ۲۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۸/۱۱/۱۳۶۱.

۳- سند شماره ۴۳۵۳۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد اطلاعات به فرماندهی کل سپاه پاسداران، ۹/۱۲/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴.

روابط عمومی شرکت واحد اتوبوس رانی تهران با اعلام این خبر که ۱۱۴ نفر از رانندگان این شرکت برای کمک و هم راهی رزمندگان عازم جبهه های نبرد شده اند، از شهروندان تهرانی خواست تا با توجه به در نظر گرفتن اولویت جنگ و لزوم کمک رسانی به جبهه های جنگ، کمبودهای موجود در سرویس های عمومی را با بردباری تحمل کنند.(۱)

۲۵۰۰ روحانی نیز از ابتدای تشکیل ستاد اعزام مبلغین به جبهه ها تا کنون به سراسر جبهه های نبرد اعزام شده اند. مسئول ستاد هماهنگی و اعزام روحانیون به جبهه در دفتر تبلیغات اسلامی قم که به منظور بررسی مشکلات موجود در امر تبلیغات و جذب و اعزام مبلغ به منطقه ی عملیاتی والفجر سفر کرده است، ضمن اعلام این خبر درباره ی زمان تشکیل و شیوه ی فعالیت این ستاد گفت:

«ستاد اعزام مبلغ به جبهه ها هم زمان با آغاز عملیات محرم در آبان ماه سال جاری متشکل از نمایندگان از دفتر تبلیغات اسلامی قم؛ نمایندگی امام در سپاه؛ روابط عمومی سپاه؛ شورای مدیریت حوزه و جامعه ی مدرسین حوزه ی علمیه ی قم تشکیل و فعالیت خود را زیر نظر نمایندگی امام در سپاه و دفتر تبلیغات اسلامی آغاز کرد.» حجت الاسلام صادق شریعتی سپس با بیان چگونگی تشکیل ستاد اعزام مبلغ به جبهه ها گفت:

«پس از آغاز جنگ تحمیلی و بسیج مردم برای دفاع از اسلام و میهن اسلامی، روحانیون نیز همگام با آن ها در صحنه حضور یافته و به طور داوطلب راهی جبهه های نبرد حق علیه باطل شدند، ولی با سازمان دهی نیروهای رزمنده ی سپاه و بسیج به صورت لشکر، تیپ و گردان، لزوم سازمان دهی و برنامه ریزی جهت اعزام مبلغ به تمامی بخش ها ضرورت بیش تری پیدا کرد و انگیزه ی تشکیل ستاد مرکزی، اعزام مبلغ به جبهه شد.»

وی در مورد چگونگی برنامه ی اعزام مبلغین به جبهه ها نیز گفت: «به منظور تنظیم برنامه ی منظم جهت اعزام مبلغ به جبهه، تصمیم گرفته شده است افرادی از سوی نماینده ی امام در قرارگاه های کربلا، نجف و حمزه ی سیدالشهدا(ع) تعیین شوند تا از طریق آنها نیازهای عقیدتی و ارشاد و تبلیغ نیروهای رزمنده برآورده شود.» وی افزود: «یک دفتر مرکزی نیز در قم تأسیس خواهد شد تا با انعکاس نیاز جبهه ها، مبلغین طبق برنامه و نوبت به جبهه ها اعزام شوند.» مسئول ستاد مرکزی اعزام مبلغ به جبهه ها در مورد کیفیت و نحوه ی کار تبلیغ مبلغین در جبهه اظهار داشت: «برنامه ی تبلیغ در زمینه ی کلاس داری؛ اصول عقاید؛ روحانی قرآن؛ تفسیر نهج البلاغه؛ تحلیل های سیاسی؛

۱- روزنامه ی کیهان، ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲، به نقل از روابط عمومی شرکت واحد تهران.

سخن رانی و یا تلفیقی از آن صورت می گیرد که با توجه به شرایط منطقه برگزار می شود.» وی در مورد هم کاری طلاب و مبلغین در جهت رفع مشکلات مناطق گفت: «از آن جا که روحانیون به مشکلات و مسائل مردم توجه دارند با وجودی که کارشان تبلیغ است، مسائل و مشکلات مردم را نیز با مسئولین منطقه و در صورت لزوم از طریق ستاد مرکزی در قم با مسئولین کشور مطرح می کنند.»

وی سپس با اشاره به اشتیاق طلاب حوزه های علمیه جهت اعزام به جبهه یادآور شد: «تقاضای هزاران طلبه در حوزه ها این است که شورای عالی مدیریت حوزه هر چه زودتر تصمیم جدی و قاطعی نسبت به نوبت دادن به طلاب بگیرند تا با هماهنگی آن ها بتوانند در جبهه شرکت کنند و هم از درس شان عقب نمانند.»(۱)

۶۸۲

نیروهای مسلح غیر قانونی به مدرسه یی در روستای گردکاشان در ۸ کیلومتری شمال شرقی اشنویه - که محل استقرار نیروهای حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها) بود - حمله کردند و ۴ نفر از آنان را به قتل رساندند؛ ۳ نفر را مجروح و ۴ نفر را اسیر کردند و یک دستگاه لودر را نیز به آتش کشیدند.

نیروهای پایگاه های مجاور با آگاهی از ماجرا به کمک آنان شتافتند و در درگیری به وجود آمده، ۳ تن از آنان نیز مجروح شدند. با تاریک شدن هوا، نیروهای مهاجم از طریق تپه های اطراف اقدام به فرار کردند.(۲)

یکی از نیروهای سابق حزب دمکرات نیز که ۲ ماه پیش از این حزب جدا شده بود، امروز در خیابان چهارباغ سنندج به دست افراد این حزب ترور شد و به قتل رسید.(۳)

۶۸۳

بر اساس گزارش های رسیده، امروز عبدالرحمان قاسملو رهبر حزب دمکرات کردستان عراق در شهر قلعه دیزه در جلسه یی که در آن یکی از وزیران دولت عراق و ۲ نفر از افسران رده بالای ارتش عراق حضور داشتند، درباره ی برنامه ها و استراتژی حزب دمکرات کردستان ایران و شیوه ی ادامه ی هم کاری با ارتش عراق بحث کردند و به بررسی موضوعات مطرح شده پرداختند در این جلسه، قاسملو به مقامات عراقی حاضر در جلسه پیشنهاد کرد که در صورت تقویت نیروهای حزب دمکرات و پشتیبانی مستقیم از آنان، نیروهای این حزب می توانند برای تصرف شهر سردشت و پیرانشهر حملاتی را انجام دهند(۴)

۱- همان، ص ۸.

۲- سند شماره ۳۵۳۴۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفنگرام، از فرماندهی سپاه اشنویه به فرماندهی قرارگاه بعثت، شماره ۱۶۱، ۲۹/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۵۳۴۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفنگرام، از فرماندهی سپاه اشنویه به فرماندهی قرارگاه بعثت، شماره ۱۶۰، ۲۹/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۵۳۳۱۶ مرکز مطالعات و

تحقیقـات جنگ: گزارش نوبه یی، از قرارگاه حمزه سیدالشـهدا(ع) (رکن۳) به فرمانـدهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مدیریت عملیات، شـماره ۱۸۷، ۲۹/۱۱/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳؛ و - سـند شـماره ۳۴۹۸۹۶ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنگ: از مرکز فرماندهی ستاد مرکزی به ستاد منطقه۱۱، ۵/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.
۳- سـند شماره ۳۴۷۸۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شـهربانی اسـتان کردسـتان به اسـتاندار محترم اسـتان کردسـتان، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۵۲۶۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره ی اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.
۴- سند شماره ۳۵۰۰۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) شعبه طرح و عملیات، شماره ۱۸۰، ۱/۱۲/۱۳۶۱، سـند تک برگی؛ و - سند شماره ۶۶۵۶۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضـعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرمانـدهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شـماره ۳۳۷، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص ۳؛ و - سـند شـماره ۱۰۳۸۲۴ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: نشـریه ی گزارش روزانه، واحد اطلاعاتی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۴۳، ۷/۱۲/۱۳۶۱، ص ۵.

۶۸۴

اقـدام نیروهـای سازمان مجاهـدین خلق در ترور یکی از نیروهای سـپاه بی نتیجه مانـد؛ در تبریز نیز یکی از افراد این سازمان به هلاکت رسید و ۳ تن از آنان نیز در مشهد دست گیر شدند.

نیروهای سازمان مجاهـدین خلق یکی از نیروهای سـپاه را در روسـتای کیاکلای منطقه ی قائم شـهر ترور کردنـد که به زخمی شدن وی انجامید.(۱)

در تبریز نیز نیروهای سپاه، مسئول بخش سیاسـی فرهنگی سازمان مجاهـدین خلق را شـناسایی و تعقیب کردند. زمانی که وی متوجه این امر شد به سمت نیروهای سپاه تیراندازی کرد که در اقدام متقابل نیروهای سپاه به هلاکت رسید.(۲)

در مشـهد نیز نیروهای کمیته، یک خانه ی تیمی سازمان مجاهدین را شناسایی و کشف و ۳ تن از افراد این خانه را دست گیر کردند.(۳)

۶۸۵

مسـعود رجوی رهبر سازمـان مجاهـدین خلق در مصاحبه با روزنامه ی لوکوتیـدین چاپ پاریس، درباره ی موقعیت سازمان در داخـل ایران و در سـطح بین المللی و همچنین دربـاره ی اقـدامات سازمـان و پیش بینی آینـده برای به دست گرفتن قـدرت در ایران گفت:

«ما به همه ی اهدافی که برای مرحله ی اول از مقاومت مان تعیین نموده بودیم، رسـیده ایم. در این مرحله که از ژوئن ۱۹۸۱ تا ژوئن ۱۹۸۲ به طول انجامیـده، ما طبیعت واقعی [امام] خمینی را برای همه واضـح و روشن نموده ایم و با حـذف به خصوص ۶ تن از ۷ نماینـده یی که رژیم به این سو و آن سوی کشور اعزام داشـته بود، ضـربه ی سـختی به رژیم وارد کرده ایم و بالاخره خود را به عنوان تنها آلترناتیو واقعی بر قـدرت حاکم تحمیل نموده ایم. ما تنها نیروی مسـتقیم که جایگاه مردمی خود را حفظ کرده و دارای ساختمـان و چـارچوبی در سـطح ملی اسـت، می باشـیم؛ در نـتیجه، فکر می کنـم که بـا مشـکل مهمی رو به رو نخواهیم بود. نمی توانم جزئیات بیش تری را به شما بدهم، اما من به پیروزی در کوتاه مدت مطمئن هستم.»

از وی سؤال شد: «در روز ۹ ژانویه، شما با طارق عزیز که برای دیداری به فرانسه آمده بود به مدت طولانی مذاکره کردید. آیا این به منزله ی آن نیست که عراق شورای ملی مقاومت را به رسمیت می شناسد؟»

وی در جواب مـدعی شـد: «من به شـما گفتم مـا تنها نیروی نمایان گر خلق ایران می باشـیم. بسـیاری احزاب سیاسـی دیگر در سراسر دنیا به همین نتیجه رسیدند و من فکر

۱- سـند شـماره ۵۲۷۲۳ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از اداره ی اطلاعـات شاجـا بـه نخسـت وزیری دفـتر اطلاعـات و

تحقیقات، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۱، ص ۵.

۲- سند شماره ۸۹۲۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی خبرنامه اخبار مناطق یازده گانه، مرکز اخبار رسانه ها، شماره ۴۱، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص ۵، گزارشی از ستاد منطقه۵ سپاه پاسداران.

۳- سند شماره ۵۲۶۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره ی اطلاعات شاجا به نخست وزیری دفتر اطلاعات و تحقیقات، ۲۸/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۱۰۳۸۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی گزارش روزانه، واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۳۹، ۱/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱.

می کنم همه ی آن هایی که خواهان صلح و ثبات در منطقه می باشند نیز این طور عمل نموده و ما را به رسمیت خواهند شناخت.»

رجوی بدون یادآوری این مطلب که در اولین ماه های پیروزی انقلاب، سازمان مجاهدین خلق به شدت به دنبال فروپاشی ارتش و جای گزینی سازمان ها و گروه های سیاسی مسلح به جای ارتش بود، درباره ی تاکتیک فعلی سازمان با ارتش گفت:

«ارتش با ماست. بسیاری از ارتشیان ایران به ما پیوسته اند. یادآوری می کنم که هواپیمایی که با آن از ایران فرار کردم توسط ۳ تن از بهترین خلبانان نیروی هوایی هدایت می شد. من دلایل خوبی برای داشتن اعتقاد به این مطلب دارم که آلترناتیو دیگری برای ارتش وجود ندارد. ابتدا برای این که [امام] خمینی ارتش شاهنشاهی را تخریب نموده و سپس برای این که آنچه که از این ارتش باقی مانده شدیداً در این جنگ مشغول بوده و توسط پاسداران کنترل می شود.»(۱)

۶۸۶

پراودا روزنامه ی ارگان رسمی حزب کمونیست اتحاد جماهیر شوروی، با انتقاد از پی گرد قانونی رهبران حزب توده نوشته است:

«عده یی از رهبران حزب توده از جمله نورالدین کیانوری دبیر اول کمیته ی مرکزی این حزب بازداشت شده اند. حزب توده همواره با رژیم مستبد شاه و توسعه و سیطره ی بیگانگان در ایران مبارزه می کرد و از گرایش دمکراتیک و ضد امپریالیستی انقلاب ایران پشتیبانی می نمود، اما آنچه که به اتحاد شوروی مربوط است، کشور ما به دنبال حقوق و مزایای مخصوصی در ایران نمی گردد و هیچ دعوی ارضی نسبت به ایران ندارد و فقط در این راه می کوشد که خلق های شوروی و ایران در محیط صلح و آرامش زندگی کرده، با هم دوست باشند و هم کاری نمایند.»

روزنامه ی پراودا مخصوصاً به این امر اشاره کرده است که تعقیب و پی گرد رهبران حزب توده و حملات به سیاست اتحاد جماهیر شوروی در لحظاتی روی می دهد که ایران با مشکلات جدی اقتصادی دست به گریبان است و در معرض خطر مداخله ی مسلحانه ی امریکا قرار دارد. در ادامه ی مطلب پراودا آمده است که فعالیت تبلیغاتی ضد شوروی که در تهران راه انداخته شده مناسبات اتحاد شوروی با ایران را تیره می سازد و به منافع ایران لطمه می زند.(۲)

رادیو صدای آزاد وابسته به محافل سلطنت طلب به نقل از هفته نامه ی اکسپرس چاپ فرانسه، درباره ی دلیل دست گیری رهبران حزب توده اعلام کرده است:

«آگاهان به مسائل ایران عقیده دارند بازداشت توده یی ها در جمهوری اسلامی فقط

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۶، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱، صص ۹ - ۷، پاریس - خبرگزاری

جمهوری اسلامی، ۲۹/۱۱/۱۳۶۱.

۲- همان، ص ۲۱، رادیو مسکو، ۲۹/۱۱/۱۳۶۱.

ناشی از یک تضاد درونی هیئت حاکمه ی رژیم است. علاوه بر این، جمهوری اسلامی با بازداشت این توده یی ها می خواهد وانمود کند که بر خلاف تصورات برخی، حزب توده نقش در اداره ی جمهوری اسلامی ندارد. اکسپرس می نویسد: "به هر حال، بازداشت سران حزب توده و دیگر توده یی ها در جمهوری اسلامی نشانه ی تمایل جمهوری اسلامی به نزدیکی بیشتر با امریکا است."»(۱)

۶۸۷

محمدجعفر محلاتی نماینده ی ایران در کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد، عراق را به نقض حقوق بشر در جنگ تحمیلی و ناپدید کردن برخی اسیران ایران محکوم کرد. به گزارش خبرگزاری کویت، وی در سخن رانی خود اعلام کرده است: «با توجه به تمامی دیدارهای گذشته، بسیاری از اسرای جنگی اظهار داشته اند که آن ها به هم راه دیگر غیر نظامیان و سربازان ایرانی که هیچ گاه به اردوگاه "موسی" یا "رمادی" نرسیده بودند، اسیر شده اند.» محلاتی تأکید کرده است: «کمیته ی بین المللی صلیب سرخ در مورد دیگر اسرا هشداری نداده و برای دیدار از محل اقامت این اسرا نیز اجازه نیافته است.» محلاتی به نقل از گزارش کمیته ی بین المللی صلیب سرخ گفته است: «تا کنون از سوی وزارت خارجه ی ایران دو یادداشت به این کمیته ارسال شده و در آن به فهرست اسامی ۲۱ زندانی در عراق که از طریق سرویس فارسی رادیو بغداد به ارسال پیام هایی مبادرت ورزیده اند، اشاره شده است. به هر حال، اسامی آن ها در لیست رسمی اسرای جنگی کمیته ی بین المللی صلیب سرخ ثبت نشده است.» محلاتی افزوده است: «تا کنون جمعاً ۳۳ نام طی سال های ۱۹۸۰ و ۱۹۸۱ از سوی وزارت خارجه ی ایران در مورد ناپدید شدن هزاران ایرانی در عراق به کمیته ی بین المللی صلیب سرخ ارسال شده است.» نماینده ی ایران خطاب به کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل گفته است: «کشورش اعتراض خود را نسبت به حضور اسیر جنگی ایرانی در یک اردوگاهی در استادیوم بصره که اعضای کمیته ی بین المللی صلیب سرخ نیز هنوز نتوانسته اند از آن جا دیدن کنند به این کمیته تسلیم داشته است.» وی همچنین ادعا کرده است که ۱۰ اسیر جنگی نیز از اردوگاه موسی ناپدید شده اند. در یک نامه ی کمیته ی بین المللی صلیب سرخ آمده است: مقامات عراقی از ادامه ی تحقیقات بیش تر این کمیته در این مورد جلوگیری کرده اند. نماینده ی عراقی در پاسخ به این اتهامات گفته است که عراق با اعضای کمیته ی بین المللی صلیب سرخ هم کاری کامل دارد. وی تاکید کرده است که این کمیسیون شایستگی رسیدگی به این موضوع را ندارد، زیرا این قضیه به دو کشوری مربوط می شود که در حالت جنگ هستند و موضوع ناپدیدشدگان مطرح نیست.

۱- همان، ص ۲۵، رادیو آزاد ایران، ۲۹/۱۱/۱۳۶۱.

نماینده ی عراق در پایان یادآور شده است که تصمیم ایران در مورد افشای مراسلات محرمانه ی کمیته بین الملل صلیب سرخ می تواند از کار این کمیته جلوگیری کند.(۱)

۶۸۸

در پی سفر طه یاسین رمضان معاون اول نخست وزیر عراق به ترکیه، وی امروز با کنعان اورن رئیس جمهور ترکیه ملاقات کرد. به گزارش خبرگزاری عراق: «در این ملاقات تحولات منازعات عراق و ایران و سیاست مثبت عراق در برابر تلاش های کشورهای اسلامی و بین المللی برای حل این منازعات از راه های مسالمت آمیز بررسی شد.» این خبرگزاری افزود: «رمضان و رئیس جمهوری ترکیه اظهار امیدواری کردند که منازعات عراق و ایران در آینده ی نزدیک حل شود و صلح در منطقه تحقق یابد.» وی تاکید کرد که کشورش آماده است در این زمینه دست به تلاش بزند.(۲)

طه رمضان در یک مصاحبه ی مطبوعاتی درباره ی روابط عراق و امریکا؛ درگیری های اخیر در جبهه های جنگ و هم کاری های دو کشور عراق و ترکیه مطالبی بیان کرد. رویتر در این باره اعلام کرد: «رمضان که در یک کنفرانس مطبوعاتی سخن می گفت، اظهار داشت: "ما روابط دیپلماتیک با امریکا نداریم، لکن تماس هایی با آن ها برقرار کرده ایم." وی گفت: "نیروهای عراقی در جنگ جدید با نیروهای ایرانی، در روز ۶ فوریه موفق بوده و اینک از ابتدای جنگ در ۲۹ ماه پیش قوی ترند." طه یاسین رمضان گفت: "ایران هیچ نشانه یی از داشتن تمایل به مذاکرات صلح که باید بدون قید و شرط باشد، نشان نداده است. وی که با کنعان اورن رئیس جمهوری و بولنت اولسو نخست وزیر ترکیه ملاقات کرده است، بی طرفی ترکیه در این جنگ را اعلام داشته، لکن اشاره یی به این که از آن ها خواسته باشد تا دست به تلاش های صلح تازه یی بزنند، نکرد. رمضان گفت که یک پروتکل در ارتباط با روابط اقتصادی میان دو کشور که خواهان تحکیم آن هستند امضا کرده است. وی گفت که راه برای اجرای یک پروژه ی مورد توافق در سال گذشته که هدفش افزایش ظرفیت یک خط لوله ی نفتی از کرکوک در عراق به بندر اسکندرون در ترکیه است و اینک تنها راه ارتباطی نفتی عراق به مدیترانه می باشد، باز شده است. طه یاسین رمضان گفت: "همچنین توافق برای احداث پل دوم در طول رودخانه ی مرزی و نیز بهبود راه های آهن و جاده بین دو کشور حاصل شده است."»(۳)

رادیو اسرائیل نیز درباره ی نتایج دیدار طه یاسین رمضان به ترکیه گفت:

«دولت های ترکیه و عراق دیروز قراردادی برای توسعه ی مناسبات بازرگانی بین دو کشور امضاء کردند. طبق این قرارداد، داد و ستد تجارتی بین دو کشور افزایش

۱- مأخذ ۲ صص ۱۰ و ۱۱، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۸/۱۱/۱۳۶۱.

۲- مأخذ ۱۱، بخش آخر، ص ۳، رادیو کویت، خبرگزاری عراق.

۳- مأخذ ۲، ص ۳، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۸/۱۱/۱۳۶۱.

خواهـدیافت و ترکیه در اجرای پروژه هـای عمرانی عراق شـرکت خواهـد کرد. علاوه بر این، یک پل و یک جاده ی ارتباطی جدید به منظور آسان تر کردن رفت و آمد بین دو کشور ساخته خواهد شد.»(۱)

۱- مأخذ ۱۲، ص ۲۳، رادیو اسرائیل، ۲۹/۱۱/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ جمعه ۲۹ بهمن ۱۳۶۱ ۴ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱۸ فوریه ۱۹۸۳

۶۸۹

در گلوله باران امروز شهر آبادان، ۵ خانه ی مسکونی و یک مغازه ویران شد و ۲ نفر مجروح شدند.(۱)

یک گروه گشتی از نیروهای لشکر ۸۱ زرهی باختران و ژاندارمری با نفوذ به مواضع دشمن در ارتفاعات قلاویزان مهران، ۲ نفر از نیروهای دشمن را زخمی کرده با غنیمت گرفتن مقداری اسلحه و مهمات منطقه ی عملیاتی را ترک کردند(۲)

۶۹۰

نیروهای عراقی یک موشک به منطقه ی نفتی نوروز(۳) در منطقه ی بحرگان خلیج فارس شلیک کردند که به چاه شماره ۴ اصابت کرد و موجب خرابی برخی لوله های انتقال نفت شد. بنا به گفته ی کارشناسان، به دلیل بسته بودن لوله ی اصلی انتقال نفت در زمان حادثه، امکان بروز خسارت در این چاه منتفی است(۴)

رادیو صوت الجماهیر عراق هم ادعا کرد که یک واحد از نیروهای عراقی به یک واحد دریایی ایران در منطقه ی خور موسی حمله کرده و آن را منهدم کرده است.

متن اطلاعیه ی ستاد فرماندهی عراق به این شرح است:

«ارتش دلیر عراق به مأموریت های تاریخی و شرافتمندانه ی خود در دفاع از حریم میهن عزیز و مقابله با تجاوز ناجوانمردانه ی خمینی و نبرد با تجاوزکاران در زمین، دریا و هوا ادامه می دهد و نتایج دیشب و امروز چنین بوده است: در ساعت ۱:۲۰دقیقه ی

۱- سند شماره ۶۶۵۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۳۳۰، ۱/۱۲/۱۳۶۱، ص ۴.

۲- سند شماره ۶۶۵۶۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۳۳۷، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱.

۳- اقدام امروز عراق در بمب باران چاه های نفتی منطقه ی نوروز سرآغاز اقدامی بود که این کشور در یازدهم اسفندماه آن را کامل کرد و موجب شد که نفت به میزان بسیاری در خلیج فارس روانه شود و پیامد آن یک بحران زیست محیطی بود که آب های خلیج فارس و تأسیسات کشورهای حاشیه ی خلیج فارس را تهدید کرد که در روزهای آینده به طور مفصل به حوادث و پیامدهای ناشی از آن پرداخته شده است.

۴- سند شماره ۲۳۲۱۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی بولتن اطلاعاتی داخلی، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست

وزیری، شماره ۱۸۶، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱، اخبار متفرقه.

بعد از ظهر امروز یکی از واحدهای دریایی قهرمان ما توانسته است به یک هدف دریایی دشمن در نزدیکی خور موسی ضربه ی غافل گیرانه یی بزند و آن را به طور مستقیم و مؤثر مورد اصابت [قرار دهد] و منهدم سازد.»

رادیو لندن نیز این ادعا را به نقل از اطلاعیه ی نظامی عراق پخش کرد.(۱)

۶۹۱

در درگیری مناطق کردنشین شماری از نیروهای خودی شهید، عده یی مجروح و چند تن دست گیر و در نهایت آزاد شدند. مهاجمان نیز متحمل تلفات و خسارت هایی شدند و عده یی از آنان دست گیر شدند.

۱. نیروهای مسلح غیر قانونی در شهر اشنویه، نارنجکی را به سمت خودرویی که افراد نمازگزار ژاندارمری را پس از برگزاری نمازجمعه به پایگاه منتقل می کرد، پرتاب کردند که نارنجک در میان جمعیت افتاد و ۳ نفر از اهالی شهر شهید یا زخمی شدند.(۲)

۲. افراد حزب دمکرات در شمال سنقر، به نیروهای وزارت راه که مشغول برف روبی جاده بودند حمله کرده، هر ۵ نفر آنان را دست گیر کردند.

نیروهای مهاجم، بلدوزر و یک وانت تویوتا را نیز به سرقت بردند که با فرارسیدن نیروهای کمکی، مهاجمان با آزاد کردن افراد دست گیرشده و آتش زدن بلدوزر محل حادثه را ترک کردند(۳)

۳. نیروهای مسلح غیر قانونی در شهر مهاباد، یکی از افراد بسیج را ترور کردند که وی از ناحیه ی سر مجروح شد. طبق آخرین گزارش ها حال وی مساعد نیست.

۴. در منطقه ی توریور در جنوب غرب سنندج، نیروهای سپاه با نیروهای مسلح غیر قانونی درگیر شدند که در طول آن، ۲ تن از آنان کشته؛ ۶ تن زخمی و تعدادی نیز دست گیر شدند. ۲ قبضه اسلحه و ۱۲۰۰ فشنگ نیز به دست نیروهای خودی افتاد. در این عملیات آسیبی به نیروهای عمل کننده وارد نشد.(۴)

۵. نیروهای مسلح براندازان در مهاباد، اقدام به تیراندازی کردند. از تلفات و خسارت های احتمالی گزارشی ارسال نشده است.(۵)نیروهای سپاه نیز یک تن از افراد وابسته به گروه های مسلح غیر قانونی را در این شهر دست گیر کردند.(۶)

۶. در روستای حماملار در شمال ارومیه، مهاجمان به سمت پایگاه نیروهای خودی تیراندازی کردند که به زخمی شدن یکی از نیروهای بسیجی این پایگاه انجامید.(۷)

۷. افراد مسلح غیر قانونی در قریه سرای ملک سلماس، یک تن از افراد بومی را دست گیر کردند و با خود بردند.(۸)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۷، ۱/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱۹، رادیو لندن؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۶، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از رادیو صوت الجماهیر، ۲۹/۱۱/۱۳۶۱.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۸، ۲/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱۰، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۱۲/۱۳۶۱؛ و - سند شماره ۳۵۰۰۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی عملیاتی از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۱۹۸، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱، ص ۴.

۳- سند شماره ۱۸۴۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن۳) مرکز فرماندهی به مقام وزارت کشور (دفتر ریاست جمهوری) دفتر اطلاعات نخست وزیری، ۷/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲، باختران؛ و - سند شماره ۲۷۰۴۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد اطلاعات و بررسی های سیاسی تأمینی پایگاه سنقر به واحد اطلاعات و بررسی های سیاسی تأمینی ناحیه ی باختران، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۴- سند شماره ۶۶۵۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۳۳۶، ۲/۱۲/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - مأخذ ۱، ص ۲.

۵- سند شماره ۵۲۶۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، شماره ۳۳۴، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۵۰۰۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از مرکز ستاد قرارگاه حمزه (منطقه۱۱) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۵۳۵۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه مهاباد (فرماندهی) به قرارگاه بعثت (فرماندهی)، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۳۵۳۳۱۵، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲.

۷- سند شماره ۳۵۳۳۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات شماره ۱۸۷، ۲۹/۱۱/۱۳۶۱، ص ۳؛ و - سند شماره ۵۲۶۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، شماره ۳۳۴، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

۸- مأخذ ۷، بخش اول، ص ۱.

۶۹۲

تـداوم پـاک سـازی روسـتای گردکاشان؛ انهـدام یک قبضه توپ و خمپاره انـداز در محور سـردشت - مهاباد؛ کشف و خنثی سازی یک بمب در محور سـنندج - قروه و تسـلیم شـدن یکی از افراد حزب دمکرات از دیگر خبرهای امروز مناطق کردنشـین بود.

۱. به دنبال حمله ی روز گذشـته ی نیروهای مسلح غیر قانونی به روسـتای گردکاشان اشـنویه امروز نیز نیروهای سـپاه و حزب دمکرات کردسـتان عراق (بـارزانی ها)، منطقه ی شـرق اشـنویه را پاک سازی کردنـد که این اقـدام هلاکت ۴ نفر از نیروهـای مسلح غیر قانونی و زخمی شدن چند تن از آنان را در پی داشت.(۱)

۲. در محور سردشت - مهاباد، نیروهای لشکر۶۴ ارومیه با اجرای آتش دقیق علیه مواضع نیروهای مسلح غیر قانونی در روستای زمزیران توانستند یک توپ و یک خمپاره انداز ۱۲۰ میلی متری آنان را منهدم کنند.(۲)

۳. نیروهای ژاندارمری مسـتقر در روسـتای سیلو در محور سنندج - قروه، یک بمب دست ساز را که در اطراف پایگاه نیروهای تأمین جاده کار گذاشته شده بود کشف و خنثی کردند.(۳)

امروز یـک تـن از افراد وابسـته بـه حزب دمکرات کردسـتان ایران نیز بـا تحویـل یـک قبضه اسـلحه، خـود را به نیروهـای سـپاه سردشت معرفی و درخواست امان نامه کرد.(۴)

۶۹۳

اقدام سازمان مجاهدین در ترور حجت الاسـلام واعظ طبسـی ناکام ماند. رادیو بی بی سـی نیز در یک نگاه اجمالی به بررسـی مواضع سازمان پرداخت.

در مراسم امروز نمازجمعه ی مشهد یک تن از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق که مسئول قسمت برق گروه فیلم برداری تلویزیون مشـهد بود، قصد داشت با اسـتفاده از جریان برق، حجت الاسـلام واعظ طبسی تولیت آستان قدس را ترور کند که با هوشیاری آقای طبسی و اقدام به موقع محافظان وی موفق به این کار نشد و با تیراندازی محافظان کشته شد.

در این واقعه، ۲ تن از محافظان نیز زخمی شدند. به گزارش خبرگزاری یونایتدپرس

۱- مأخذ ۷، بخش اول، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۴۹۸۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه اشنویه به فرماندهی قرارگاه بعثت، ۱/۱۲/۱۳۶۱، سـند تک برگی؛ و - سند شماره ۳۵۰۰۶۷ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شـماره ۱۹۴، ۶/۱۲/۱۳۶۱،

ص ۳.

۲- سند شماره ۳۵۰۰۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به فرمانده نزاجا (معاونت عملیات و تحقیقات) مد عملیات، شماره ۱۱۰، ۲/۱۲/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۳۵۰۰۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۲) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) شعبه طرح و عملیات، شماره ۱۸۲، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص ۲.

۳- مأخذ ۹، ص ۵؛ و - سند شماره ۳۴۱۰۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ی ژاندارمری کردستان (رکن۳) به مقام استانداری کردستان، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۸۹۲۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی خبرنامه اخبار مناطق یازده گانه (مرکز اخبار و رسانه ها)، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شماره ۴۱، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص ۹، ستاد منطقه۱۱ سپاه.

سخن گوی سازمان مجاهدین خلق در تماس تلفنی با این خبرگزاری مسئولیت این عمل را به عهده گرفت. وی اعلام کرد که این عمل در ادامه ی سلسله اقداماتی است که برای ترور سران ایران انجام می شود و نشان دهنده ی عزم راسخ این سازمان برای سرنگونی جمهوری اسلامی است.(۱)

رادیو بی بی سی در بررسی مواضع و عملکرد این سازمان به نقل از مسعود رجوی رهبر این سازمان اعلام کرده است: «مبنای کار سازمان ما مبارزه ی مسلحانه است، با گل نمی شود کاری از پیش برد.»

این رادیو درباره ی شکل گیری این سازمان گفت:

شورای ملی مقاومت که مسئول آن شورا مسعود رجوی رهبر مجاهدین خلق است، اعضای آن را نمایندگان برخی از سازمان ها از جمله حزب دمکرات کردستان ایران و گروهی از شخصیت های سیاسی تشکیل می دهند. این سازمان هواخواه جمهوری دمکراتیک اسلامی است، ولی پس از یک دوره ی شش ماهه تصمیم نهایی را به مجلس مؤسسان واگذاری می کند. محل اقامت مسعود رجوی و ابوالحسن بنی صدر در دهکده یی در نزدیکی های پاریس است و از طرف ژاندارمری فرانسه شدیداً محافظت می شود.»(۲)

۱- سند شماره ۵۲۶۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۴ (اطلاعات) به ستاد مرکزی (اطلاعات)، ۲۹/۱۱/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و - مأخذ ۳، ص ۲، به نقل از خبرگزاری یونایتدپرس؛ و - مأخذ ۴، بخش اول، ص ۱۰، بیروت - خبرگزاری یونایتدپرس، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱، به نقل از رادیو تهران به نقل از دفتر سازمان مجاهدین خلق؛ و - مأخذ ۸، بخش اول، ص ۴؛ و - مأخذ ۴، بخش دوم، ص ۴، مشهد - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۹/۱۱/۱۳۶۱.

۲- سند شماره ۱۰۳۸۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی گزارش روزانه، واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۳۹، ۱/۱۲/۱۳۶۱، ص ۳، رادیو بی بی سی.

روزشمار جنگ شنبه ۳۰ بهمن ۱۳۶۱ ۵ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱۹ فوریه ۱۹۸۳

۶۹۴

امروز نیز شهر آبادان هدف توپ های دوربرد دشمن قرار گرفت و در گلوله باران پراکنده ی این شهر ۶ نفر زخمی شدند.(۱)

۶۹۵

اقدامات افراد وابسته به گروه های مخالف در مناطق کردنشین تلفات و خسارت هایی در پی داشت.

۱. شش نفر از نیروهای خودی که عازم سنندج بودند در نزدیکی روستای پیرمقدار در جنوب سنندج به کمین نیروهای مسلح غیر قانونی افتادند که در نتیجه یک سرباز به شهادت رسید و یک افسر و یک سرباز دیگر زخمی شدند.(۲)

۲. در محور پسوه - مهاباد، یک خودرو گاز در سه راهی قاضی آباد به یک مین که نیروهای مسلح غیر قانونی در داخل نهر آب کار گذاشته بودند برخورد کرد و منهدم شد. در این حادثه یک نفر به شهادت رسید و ۱۸ زخمی شدند.(۳)

۳. در شمال ارومیه، افراد کومه له با حمله به روستای قلنجی، فروشگاه شرکت تعاونی و چند مغازه ی دیگر این روستا را غارت کرده، پس از تیراندازی و به گروگان گرفتن مسئول فروشگاه و یک شخص دیگر، به قصد ترساندن مردم، این روستا را ترک کردند. مهاجمان هنگام فرار، این ۲ نفر را آزاد کردند.(۴)

۴. نیروهای وابسته به کومه له به روستاهای کوماین و قلعه در جنوب سنندج وارد شدند و با گرفتن پول از اهالی روستا آن جا را ترک کردند. همچنین نیروهای این گروه به ساختمان مسکونی تربیت معلم دختران شهر اشنویه وارد شدند و آنان را تهدید کردند که علیه حزب دمکرات و گروه کومه له تبلیغ نکنند.((۵)

به حکم دادگاه انقلاب اسلامی سقز نیز ۴ تن از اعضای سازمان پیکار در راه آزادی

۱- سند شماره ۶۶۵۶۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۳۳۶، ۲/۱۲/۱۳۶۱، ص ۴.

۲- سند شماره ۶۶۵۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۳۳۰، ۱/۱۲/۱۳۶۱، ص ۲.

۳- سند شماره ۳۵۳۳۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۶۶۵۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) مد عملیات، شماره ۳۳۶، ۲/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۳۵۰۰۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از مرکز ستاد قرارگاه حمزه

(منطقه۱۱) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۳۵۰۰۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن۲) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) شعبه طرح و عملیات، شماره ۱۸۳، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - مأخذ ۳، بخش اول، ص ۴؛ و - مأخذ ۲، ص ۲.

۵- سند شماره ۸۹۲۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی خبرنامه یازده گانه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۴۱، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص ۷، گزارشی از ستاد منطقه۱۱ سپاه؛ و - سند شماره ۲۷۰۴۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد اطلاعات و بررسی های سیاسی تأمینی پایگاه سنقر به واحد اطلاعات و بررسی های سیاسی تأمینی ناحیه ی باختران، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱.

طبقه ی کـارگر؛ حزب دمکرات کردستان ایران و سازمان چریک های فـدایی خلق شاخه ی اقلیت به جرم مبارزه ی مسلحانه و... به اعدام محکوم شدند و حکم آنان اجرا شد.(۱)

۶۹۶

شش نفر از نیروهای سازمان مجاهـدین خلق (۴ زن و ۲ مرد) درصـدد بمب گذاری در پایانه ی مسافربری جنوب تهران بودند که قبل از عملی کردن مـأموریت شـان نـارنجکی از وسایـل یکی از آنـان بر زمین افتـاد و موجب دسـتپاچگی و برهم خوردن برنـامه ی آنان شـد و در پی آگاه شـدن مردم و خبر کردن نیروهای انتظامی، ۴ تن از آنان با خوردن قرص سیانور خودکشـی کردنـد؛ یک تن گریخت و یک نفر نیز دست گیر شـد. از این تیم عملیاتی مقـداری مواد منفجره تعـدادی نارنجک و اسـناد و مدارک سازمانی به دست آمد.(۲)

۶۹۷

نیروهـای حزب دمکرات کردسـتان عراق (بـارزانی هـا) از اول تا آخر بهمن ماه، ۲۴ مورد عملیـات حمله ی مسـتقیم؛ ۱۳ مورد عملیـات اجرای کمین؛ ۶ مورد عملیـات مین گـذاری و ۴ مورد عملیـات بمب گـذاری علیه نیروهـای نظـامی و امنیتی عراق در شهرها و مناطق کردنشین این کشور اجرا کردند که در عملیات مستقیم، ۱۸۸ تن از نیروهای نظامی عراق کشته یا زخمی شدند و ۸ تن از آنان نیز به اسارت بارزانی ها عراق درآمدند.

در عملیات اجرای کمین نیز ۴۹ تن از نیروهای نظامی و امنیتی عراق کشـته؛ ۳۱ تن زخمی و ۲ تن اسیر شدند. در این عملیات ها، ۶ خودرو نظـامی منهـدم و مقـادیری اسـلحه و مهمـات به غنیمت گرفته شـد. همچنین، در عملیات مین گـذاری، ۲ خودرو نیروهای مسلح عراق منهدم شد و ۱۲ تن از آنان کشته و ۶ تن زخمی شدند.(۳)

۶۹۸

آیت الله خـامنه ای رئیس جمهور، در دیـدار بـا بانوان عضو بسیج سـپاه درباره ی نقش و تأثیر نیروهای بسـیج خواهران گفت: «شـما خواهران بایستی قـدر خود را بدانیـد، زیرا بسـیج خواهران علی رغم ناشـناخته ماندن، منشأ آثار مهمی به ویژه در جبهه و پشت جبهه شـده است.» رئیس جمهور بـا تأکیـد بر این مطلب که بسـیج برای خواهران امری عملی و جایز است و بایستی ادامه یابـد، گفت: «بسـیج خواهران دو جنبه دارد یکی بسـیج نظـامی است که در بعضـی مواقع لازم است خواهران در محیـط هـای مناسب و معلمین شایسته به این امر اقدام کنند و دیگری بسیج در همه ی امور که در پشت جبهه به نحوی از انحا مورد استفاده واقع می شود. اگر در اجتماعات عظیم زنان، افرادی از خواهران بسـیج نباشـند، در بسیاری از مراحل با نقص رو به رو خواهیم بود.»(۴)

۱- خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشـریه ی گزارش هـای ویژه، شـماره ۳۳۷ ، ۱/۱۲/۱۳۶۱، ص ۳، سـنندج - خبرگزاری

جمهوری اسلامی، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱، به نقل از روابط عمومی دادگاه انقلاب اسلامی سقز.

۲- سند شماره ۸۸۰۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (مرکز فرماندهی)، شماره ۱۸، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص ۹، تهران؛ و - سند شماره ۲۱۸۰۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن عملیاتی، روابط عمومی کمیته ی مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۶، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص ۳۲؛ و - مأخذ ۶، ص ۳، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱، به نقل از کمیته.

۳- سند شماره ۱۳۲۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش تحرکات نظامی بارزانی ها علیه رژیم و ارتش عراق، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، صص ۲۷ - ۱۹ و ۲۱ - ۱۴.

۴- روزنامه ی کیهان، ۱/۱۲/۱۳۶۱، ص ۲.

۶۹۹

ناخدا افضلی فرمانده نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران که به هم راه هیئتی به لیبی رفته است، امروز با فرمانده نیروی دریایی لیبی دیدار و گفت و گو کرد. این سفر در پی دعوت فرمانده نیروی دریایی لیبی از ناخدا دکتر بهرام افضلی فرمانده نیروی دریایی ایران، انجام شده است. گزارش رسیده حاکیست که در این ملاقات ها و گفت و گوها تفاهم لازم وجود داشته و برای ارتباط فیمابین دو کشور بسیار مفید بوده است.(۱)

۷۰۰

حسین شیخ الاسلام معاون سیاسی وزارت امور خارجه، در ادامه ی دیدار خود از چند کشور افریقایی با امادوجرا معاون رئیس جمهور مالی ملاقات کرد و پیام رئیس جمهوری را به موسی ترائوره رئیس جمهور این کشور تسلیم کرد. در این ملاقات درباره ی روابط دو کشور؛ موضوع کنفرانس غیر متعهدها و جنگ تحمیلی مذاکره شد و طرفین در خصوص تأسیس سفارت ایران در باماکو توافق کردند. شیخ الاسلام همچنین در دیدار با وزیر کشور مالی که در غیاب وزیر خارجه مسئولیت این وزارت خانه را نیز به عهده دارد، دعوت نامه ی دکتر ولایتی از وزیر امور خارجه ی مالی را برای دیدار از جمهوری اسلامی ایران به وی تسلیم کرد که این دعوت پذیرفته شد.(۲)

۷۰۱

دادستان انقلاب اسلامی مرکز به هم راه چند تن از مسئولان دادسرای انقلاب اسلامی دیروز با آیت الله صانعی دادستان کل کشور ملاقات کرد. روزنامه ی اطلاعات در این باره گزارش داده است: «در این دیدار آقای لاجوردی گزارشی از فعالیت های دادسرای انقلاب اسلامی مرکز را در خصوص گروهک های محارب به اطلاع دادستان کل کشور رساند. آقای لاجوردی گفت: "دادسرای انقلاب اسلامی مرکز موفق شد تشکیلات منافقین و دیگر گروهک های مارکسیست محارب را با درصدی بالا نابود و متلاشی کند و تا کنون اعضای نظامی آنان در حد بالایی به وسیله ی امت حزب الله از بین رفته و برخی نیز با فرار از کشور به دامان اربابان خود پناه برده اند." وی اضافه کرد: "این دادستانی تا کنون به کار حدود ۷۰ درصد از پرونده های متهمین گروهک ها رسیدگی و تکلیف این پرونده ها را تعیین کرده است و بیش تر افرادی که بلاتکلیف مانده اند آن هایی هستند که تا کنون از دادن نام و مشخصات حقیقی خود امتناع ورزیده و یا به خاطر دادن نام های مستعار، موجب تأخیر در رسیدگی پرونده ها شده اند." وی اضافه کرد: "با اقداماتی که به عمل آمده، در آینده ی نزدیک، اکثر زندانیان به کار اشتغال پیدا خواهند کرد و در حال حاضر درآمدی که برخی از این زندانیان دارند، بیش از حقوق و مزایایی است که به برادران پاسدار و بازپرس تعلق می گیرد."»

۱- . همان.

۲- روزنامه ی کیهان، ۲/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱.

به نوشته ی روزنامه ی اطلاعات: «در پایان این دیدار، آیت الله صانعی دادستان کل کشور، ضمن دادن رهنمودهای لازم جهت برخورد قاطعانه با گروهک محارب گفت: "فرمان ۸ ماده یی حیات بخش امام امت شامل گروهک های محارب نمی شود."»(۱)

۷۰۲

در پی وقوع چند انفجار در پاکستان، پلیس کراچی امروز ۱۰ دانشجوی ایرانی را دست گیر کرد. خبرگزاری فرانسه با اعلام این خبر، اتهام خاصی را متوجه دانشجویان ایرانی ندانست و فقط اعلام کرد که آنان مظنون به هم کاری و دست داشتن در ۴ فقره بمب گذاری علیه تأسیسات فرانسه در کراچی هستند.(۲)

۷۰۳

طه یاسین رمضان فرمانده کل ارتش خلقی عراق، عملیات اخیر ایران را یک پیروزی برای ارتش عراق خواند. به گزارش رادیو صوت الجماهیر: «وی گفت: "پیروزی عظیم در منطقه ی شیب به فضل پایداری چشمگیر رزمندگان و اجرای خوب اوامر تحقق یافته است." فرمانده کل ارتش خلقی که در جمع فرماندهان یکی از مراکز آموزش ارتش خلق سخن می گفت افزود که: "این پیروزی روحیه ی عالی رزمندگان نیروهای مسلح و ارتش خلقی را مورد تأکید قرار داد؛ چه این ها با شجاعتی کم نظیر موفق شدند نیروهای رژیم دجالان را به کلی سرکوب کنند."» رادیو صوت الجماهیر افزود: «رفیق طه یاسین رمضان همچنین گفت که مقطع زمانی ما - اجلاس نهمین کنگره ی حزب بعث عربی سوسیالیست - شاهد رشد ثبت نام داوطلبان و شرکت رزمندگان ارتش خلقی در دوره های آموزشی و دفاع از انقلاب ۳۰ ژوئیه و دستاوردهای آن بوده است.»(۳)

از سوی دیگر، عراق ادعا کرد، ایران تأسیسات غیر نظامی آن کشور را گلوله باران(۴) کرده است. به گزارش رادیو قطر: «یک سخن گوی رسمی عراق گفت: "این گلوله باران به درجه یی رسیده است که سکوت در برابر آن ممکن نیست و کشورش ناچار است به این اعمال پاسخ گوید." این سخن گو افزود: "عراق تا کنون از بمب باران شهرهای ایرانی دارای سکنه خودداری ورزیده است."»(۵)

۷۰۴

احمد طالب ابراهیمی وزیر امور خارجه ی الجزایر، از بهبود اوضاع برای میانجی گری بین

۱- روزنامه ی اطلاعات، ۱/۱۲/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۸، ۲/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱۲، کراچی، خبرگزاری فرانسه، ۱/۱۲/۱۳۶۱.

۳- مأخذ ۶، صص ۲۷ و ۲۸، رادیو صوت الجماهیر، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱.

۴- این نوع ادعاها معمولاً زمانی مطرح می شود که عراق قصد دارد اقدام نظامی همچون گلوله باران وسیع، پرتاب موشک و... را علیه شهرهای ایران انجام دهد.

۵- سند شماره ۲۱۳۶۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه ی خبرها و نظرها (اطلاعاتی - سیاسی - خارجی)، شماره ۳۷۵، ۱/۱۲/۱۳۶۱، ص ۲، به نقل از رادیو قطر.

ایران و عراق خبر داد و شیوه ی پرداخت غرامت را تنها مورد اختلاف میان عراق و ایران

اعلام کرد آسوشتیدپرس در این باره گزارش داد:

«احمد طالب ابراهیمی اظهار داشت: "پیشرفت قابل ملاحظه یی در تلاش برای میانجی گری به دست آمده، لکن طرفین در مورد تقاضای ایران برای غرامت جنگی هنوز به شدت اختلاف نظر دارند."

ابراهیمی در یک کنفرانس مطبوعاتی گفت: "علی رغم این مشکلات، الجزایر به تلاش های میانجی گری اش ادامه می دهد." وی گفت: "تقاضای غرامت ایران که از طرف عراق رد شده است، تنها مسئله ی مهم مورد اختلاف بین دو طرف در این جنگ دو سال و نیمه است." وی گفت: "سه مسئله ی دیگر از وقتی که الجزایر میانجی گری اش را پیش از یک سال قبل آغاز کرد، حل شده اند." ابراهیمی افزود: "ایران دیگر اصرار نمی ورزد که قبل از خاتمه ی جنگ دولت صدام حسین باید سرنگون گردد و دو طرف موافقت نموده اند که هنگامی که جنگ خاتمه می یابد آنان می بایست به مرزهای سال ۱۹۷۵ بازگردند و اسرای جنگی را مبادله نمایند.(۱)-(۲)

وی همچنین درباره ی نقش و دلبستگی الجزایر برای مأموریت میانجی گرانه گفت:

"این میانجی گری به بهای از دست دادن ۱۴ تن از بهترین فرزندان ملت مان از جمله فقید محمد بن یحیی تمام شده است." وزیر امور خارجه ی الجزایر سپس به تلاش هایی که با سرعت تمام توسط الجزایر در این مورد انجام می شود اشاره کرد و گفت: "این کوشش ها توانسته این نقطه نظر طرفین را در مورد برخی از مسائل نزدیک کند و به منظور پیدا کردن راه حلی برای جبران زیان های جنگ ادامه دارد."»(۳)

رادیو اسرائیل نیز این خبر را به گونه ی دیگری اعلام کرد:

«آقای احمد طالب ابراهیمی وزیر خارجه ی الجزایر در یک کنفرانس مطبوعاتی که امروز تشکیل شده بود، اظهار داشت: "ممکن است ایران برای پایان دادن به جنگ با عراق از فرمول سابق خود مبنی بر برکناری صدام حسین از زمام امور و برکناری او از حکومت عراق صرف نظر کند، ولی یکی از مشکلات اساسی که سد راه حل مسالمت آمیز برای پایان جنگ ایران و عراق است، پافشاری ایران برای به دست آوردن خساراتی است که در اثر جنگ به آن کشور وارد گردیده می باشد."»(۴)

۷۰۵

نوع کاربرد و مشخصات رادارهای فرانسوی که اخیراً به عراق تحویل داده شده است،

۱- به گفته ی برخی کارشناسان سیاسی، نوع و گستردگی بیان و بازتاب سخنان احمد طالب ابراهیمی در رسانه های غربی چنان است که گویا مطالب یادشده مواضع جدید ایران پس از هیاهوی عراق درباره ی ادعای شکست ایران در عملیات اخیر والفجر می باشد.

۲- مأخذ ۱۳، ص ۲، الجزایر، خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱/۱۲/۱۳۶۱.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۳۳۹، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص ۳، الجزیره - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۱۲/۱۳۶۱.

۴- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱، ص ۱۴، رادیو اسرائیل.

عنوان گزارشی از خبرگزاری جمهوری اسلامی است. به گزارش این خبرگزاری:

«دولت فرانسه اخیراً تعدادی رادار مراقبت زمینی را در اختیار ارتش بعث قرار داده. این رادارها که از نوع رازیت و راپیر می باشد، قادرند کلیه ی تحرکات و نقل و انتقالات زمینی نیروهای اسلام را تا شعاع ۱۴ و ۳۰ کیلومتری دقیقاً کنترل نمایند.

این رادارها که مجهز به اندازه گیری و سنجش انعکاس امواج الکترومغناطیس می باشند، در مواضع پدافندی دشمن نصب و به وسیله کلید تصیفه ی امواج، کلیه ی حرکت ها را مانند تلویزیون مدار بسته منعکس می کند.

این رادارها که بعضاً به وسیله ی نفر حمل و یا بر روی اتومبیل نصب می شود، ۷۰ کیلوگرم وزن دارند. رادارهای رازیت و راپیر قادرند اهداف ثابت را تا ۱۴ کیلومتر و اهداف متحرک را تا شعاع ۳۰ کیلومتر دقیقاً کنترل نمایند.

رادارهای مزبور در دمای حداکثر تا ۵۵ درجه ی سانتی گراد قادر به کار هستند و فرکانس هر یک معادل ۲۰۰ مگاهرتز می باشد. گزارش های دریافت شده حاکیست، دشمن در عملیات والفجر از این رادارهای تجسس زمینی استفاده کرده است.»(۱)

نشریه ی المجله نیز که در لندن چاپ می شود و دولت عربستان از آن حمایت می کند درباره ی شیوه ی کمک های فرانسه به عراق به نقل از یک منبع نظامی فرانسه نوشته است:

«اغلب سلاح هایی که هم اکنون از طریق فرانسه برای عراق ارسال می شود، از انبارهای ارتش این کشور تأمین می گردد، زیرا کارخانجات اسلحه سازی فرانسه به دلیل محدودیت ظرفیت تولید، قادر به تأمین فوری کلیه ی نیازهای تسلیحاتی عراق نیستند.» المجله افزوده است: «شارل هرنو وزیر دفاع فرانسه، چندی پیش در پاسخ به اعتراض چند تن از مخالفان نسبت به این اقدام استثنایی گفت: "فرانسه باید به هر وسیله ی ممکن از عراق پشتیبانی کند، زیرا پیروزی ایران در این جنگ، "امنیت ملی فرانسه" را با خطر مواجه خواهد ساخت. از طرف دیگر، صدام در تلاش برای نجات رژیم خود از سقوط قریب الوقوع، دست به دامان جامعه ی اقتصادی اروپا شده و به وسیله ی طارق عزیز وزیر خارجه ی خود، پیام ویژه یی برای هانس دیتریش گنشر وزیر خارجه ی آلمان غربی و رئیس کنونی شورای وزیران جامعه ی اقتصادی اروپا فرستاده و درخواست کرده است که جامعه ی اقتصادی اروپا با استفاده از نفوذ خود به جنگ ایران و عراق که به ادعاهای او صلح جهانی را به مخاطره افکنده است، پایان دهد.»(۲)

۷۰۶

وزیران امور خارجه ی ۶ کشور عضو شورای هم کاری خلیج فارس امروز در ریاض گرد هم آمدند. خبرگزاری فرانسه درباره ی

۱- سند شماره ۲۳۲۱۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اخبار داخلی مربوط به ضد انقلاب، دفتر اطلاعات و

تحقیقات نخست وزیری، شماره ۱۹۰ - ۱۱ - ۲، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- مأخذ ۹ ص آخر، لندن - خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از نشریه ی المجله چاپ لندن به نقل از وزیر دفاع فرانسه.

موضوعات بحث شده در این گردهمایی گزارش داد:

«ناظران اظهار عقیده کرده اند، در جلسه ی امروز وزیران ۶ کشور عضو شورای هم کاری خلیج فارس، جنگ ایران و عراق؛ نتایج و عواقب بیانیه ی سوریه، ایران و لیبی و وضع نفت جهانی در رأس گفت و گوهای آنان قرار خواهد داشت.

معاون دبیرکل این شورا معتقد است که گسترش جنگ ایران و عراق یکی از اساسی ترین موضوعات مورد بحث ششمین اجلاس عادی این کنفرانس که امروز و فردا در ریاض تشکیل می شود، می باشد.

منابع دیپلماتیک عرب در ریاض اعلام کردند: "آخرین تهاجم ایران در مقایسه با تهاجمات قبلی نگرانی های کم تری را در مورد دو موقعیت نظامی عراق در پایتخت های خلیج فارس برانگیخته است."

بیانیه ی مشترک لیبی، ایران و سوریه که در دمشق منتشر شد و طی آن خواستار سقوط رژیم صدام شده اند، شدیداً بر رهبران این کشورها به خصوص عربستان اثر گذاشته است. آنچه که در نظر ریاض به عنوان یک پیمان سه جانبه علیه یک کشور عربی خلیج فارس جلوه گر شده است، به قدری شدید بود که سعودی ها برای بهبود مناسبات میان دمشق و بغداد و قانع کردن الجزایر، دایر بر ادامه ی میانجی گری میان تهران و بغداد، تلاش های همه جانبه یی را آغاز کرده اند.»(۱)

۷۰۷

در آستانه ی برگزاری جلسه ی وزیران خارجه ی کشورهای عضو شورای هم کاری خلیج فارس و قرار گرفتن وضعیت قیمت نفت در ردیف موضوعات مورد بحث در این نشست و همچنین انتشار اخباری درباره ی تمایل دولت عربستان برای هم راهی با دولت های غربی به منظور کاهش بهای نفت، کشورهای غربی تلاشی را در این خصوص آغاز کرده اند.

به گزارش رادیو امریکا: «انگلستان دیروز ۳ دلار از بهای هر بشکه نفت خود کاست و اینک آن را به بهای ۳۰ دلار و ۵۰ سنت به مشتریانش عرضه می کند.»(۲)

جمع بندی واحد مرکزی خبر از اقدامات در حال اجرای کشورهای غربی برای شکست سازمان اوپک به این شرح است: «به نوشته ی مطبوعات چاپ لندن، کمپانی های نفتی امریکایی به منظور تحت فشار قرار دادن هر چه بیش تر کشورهای صادرکننده ی نفت اوپک، برای دومین بار ظرف چند هفته ی اخیر، بهای نفت تولیدی در امریکا را یک دلار در هر بشکه کاهش داده اند و شوروی نیز طبق گزارش های رسیده قیمت نفت صادراتی خود را پایین آورده، لکن رقم آن را محرمانه نگاه داشته است.

۱- مأخذ ۶، ص ۸، ریاض - خبرگزاری فرانسه، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱.

۲- مأخذ ۱۸، ص ۴، رادیو صدای امریکا.

به گزارش واحد مرکزی خبر از لندن، روزنامه هایی نظیر دیلی تلگراف و تایمز گاردین که ارائه دهنده ی نظرات محافل سرمایه داری راست افراطی و میانه رو در انگلیس می باشند، در شماره های امروز خود از کاهش قیمت نفت دریای شمال انگلیس در هر بشکه ۳ دلار که روز گذشته اعلام شد، استقبال کرده و آن را به عنوان اقدامی در راه تضعیف و متلاشی کردن اوپک مؤثر و مفید توصیف کرده اند.

در همین حال، کانال ۲ تلویزیون بی بی سی اعلام کرد که قرار است رژیم پادشاهی سعودی و دیگر رژیم های حاکم در کشورهای حوزه ی جنوبی خلیج فارس که شورای موسوم به (هم کاری خلیج) را تشکیل داده اند، طی هفته ی جاری درباره ی میزان کاهش بهای نفت صادراتی خود تصمیم بگیرند. بر پایه ی این گزارش، شیخ احمد زکی یمانی وزیر نفت رژیم شاه فهد که مسبب اصلی به شکست کشاندن اجلاس اخیر وزرای نفت اوپک در ژنو شناخته شده است، همواره خواهان کاهش بهای نفت بوده است. این در حالی است که رژیم سعودی از مدت ها قبل به منظور صدمه زدن به تجارت نفتی جمهوری اسلامی ایران ضمن تولید بی رویه ی نفت، آن را از قیمت پایه ی اوپک نیز ارزان تر می فروخته است.

در همین رابطه، به نوشته ی روزنامه فایننشال تایمز چاپ لندن، انتظار می رود رژیم سعودی قیمت نفت خود را تا میزان ۴ دلار در هر بشکه کاهش دهد.(۱)

از سوی دیگر، شیخ علی خلیفه وزیر نفت کویت گفته است که صادرکنندگان عمده ی نفت جهان به خود اجازه نخواهند داد که به خاطر تصمیم انگلستان در کاهش قیمت نفت دریای شمال، به یک جنگ قیمت کشانده شوند.»(۲)

۷۰۸

وزیر خارجه ی پاکستان پس از دیدار با مقامات اردن و عراق، امروز به پاکستان برگشت. صاحب زاده یعقوب خان در مصاحبه یی ضمن رضایت بخش خواندن این ملاقات ها درباره ی مسائل مطرح شده با مقامات کشور عراق گفت:

با مقامات عراقی درباره ی جنگ و اوضاع خاورمیانه و کنفرانس غیر متعهدها گفت و گو شد و در بسیاری از مسائل بین المللی توافق نظر وجود داشت و براثر این مذاکرات، روابط دو کشور گسترش خواهد یافت.»

صاحب زاده یعقوب خان در پاسخ به این پرسش که آیا صدام به پاکستان سفر خواهد کرد، گفت: «این مسئله در ملاقات با صدام عنوان نشد، ولی او مایل است با ضیاء الحق در دهلی نو ملاقات کند.»

وی ضمن اظهار تأسف از جنگ ایران و عراق، این جنگ را برادرکشی توصیف کرد و خواستار خاتمه ی فوری آن شد.

۱- مأخذ ۹، ص ۱۷، به گزارش واحد مرکزی خبر از لندن به نقل از روزنامه ی فایننشال تایمز چاپ لندن.

۲- مأخذ ۱۸، ص ۴، رادیو صدای امریکا.

وی گفت: «سفر به عراق جنبه ی دو جانبه داشته و کوششی برای میانجی گری نبوده

است.»(۱)

۱- مأخذ ۶، ص ۶، اسلام آباد - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۰/۱۱/۱۳۶۱.

ص:۸۰۳

گزارش روزشمار فشرده اهم مطالب

روزشمار جنگ ایران و عراق

کتاب بیست وسوم: عملیات والفجر مقدماتی

گزارش روزشمار ۱/۱۰/۱۳۶۱

۱ ابلاغ طرح عملیاتی کربلای۱۱ از جانب قرارگاه های کربلا و نجف به یگان های تحت امر برای اجرای عملیات آفندی با هدف تصرف شهر العماره و آزادسازی منطقه ی مرزی میان فکه و هورالعظیم.

۲ گلوله باران شهرهای خرمشهر و آبادان؛ شهادت یک تن و مجروح شدن عده یی و تخریب ۳ منزل و ۲ مغازه.

۳ دومین اعزام نیروهای داوطلب کاشان به جبهه های جنگ.

کمک های نقدی و جنسی مردم برخی شهرها از جمله بابل، رامسر قائم شهر و تقدیم ۲۵۳۷ واحد خون کامل و فراورده های خونی مردم مشهد.

۴ وزارت دفاع عراق در اطلاعیه یی اعلام کرد نیروهای ارتش عراق بدانند اگر حمله ی قریب الوقوع ارتش ایران در منطقه ی عماره را دفع کنند ایران دیگر قادر به اجرای حملات گسترده نخواهد بود. پناهندگی ۱۷ نفر از مردم عادی و نیروی نظامی عراق به ایران از طریق مرزهای غربی و جنوبی.

۵ کشته و دست گیر شدن ۹ تن از اعضای حزب دمکرات در منطقه ی سرو. حمله ی نیروهای مسلح غیر قانونی به خودرو ژاندارمری در جنوب بوکان و مجروحیت یکی از سرنشینان آن. کشف و خنثی شدن یک مین دست ساز در منطقه ی سردشت. درخواست امان نامه ی ۳ تن از وابستگان حزب دمکرات با هم راه آوردن ۵ قبضه اسلحه و مقدار زیادی فشنگ.

۶ خبر خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره ی بی نتیجه بودن تلاش سه یدک کش برای اطفای حریق کشتی نفت کش اسکای مون. گزارش بیمه ی لویدز درباره ی حمله ی موشکی عراق به کشتی اسکای مون در تنگه ی خور موسی.

۷ ربوده شدن یک خودرو بی.ام.و. توسط یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق در منطقه ی تهران پارس. خبر کشف بیش از ۵۰ خانه ی تیمی و دست گیری بیش از ۲۴۶ تن از افراد گروه های محارب به ویژه کومه له در نشریه ی داخلی سپاه کومه له در بیانیه ی مشترکی با حزب دمکرات آشتی خود با این حزب را اعلام کرد.

۸ موفقیت آمیز توصیف شدن عملیات پاک سازی در کردستان و اقدامات گسترده علیه تشکیلات کومه له و حزب کمونیست در علامیه ی ستاد مشترک سپاه و کشف رابطه ی کومه له با عناصر کودتای نافرجام نقاب به دنبال این عملیات.

۹ اهتمام مردم برای حفظ استقلال و حل مشکلات؛ لزوم تواضح کارگزاران در برابر مردم و ترویج اطمینان و اعتماد در جامعه و... از جمله محورهای سخنان امام خمینی در دیدار وزیر کشور، معاونان وی و استانداران سراسر کشور با ایشان بود.

۱۰ آقای هاشمی رفسنجانی در جمع استانداران کشور جایگاه و نقش مردم و روحانیت در انقلاب؛ عملکرد نادرست امریکا در تحمیل جنگ به ایران و روند امیدوارکننده ی اوضاع اجتماعی و اقتصادی کشور را بررسی کرد.

۱۱ ابراز نارضایتی میرحسین موسوی از عملکرد شوروی در جنگ ایران و عراق در دیدار با گونتر ویشوفسکی وزیر صنایع شیمایی جمهوری دمکراتیک آلمان. اعلام آمادگی ایران و جمهوری دمکراتیک آلمان با امضای پروتکلی برای افزایش مبادلات کالا در زمینه های الکترونیک، تولید گیرنده های رادیویی و تجهیزات تکنولوژیکی هم کاری در زمینه های ماشین آلات نساجی، صنایع سیمان و مواد شیمیایی و نفتی.

۱۲ تأثیر قدرت مندی ایران در تصمیم گیری های آینده ی سازمان اوپک و سخنان دبیرکل اوپک برای ادامه ی کار کمیته ی کارشناسی برای حفظ قیمت نفت.

رادیو بی بی سی در بررسی مواضع ایران در اجلاس اخیر اوپک به گونه یی حق را به ایران داد تا برای افزایش سهمیه ی خود در مسیر تولیدی اوپک چانی زنی کند.

۱۳ اعتراض طارق عزیز به اقدام ایران در خرید اسلحه از بازارهای غیر رسمی و سخنان وی درباره ی اقدام عراق به خرید رسمی اسلحه از فرانسه و انعقاد یک قرارداد ۲ میلیارد دلاری با یک شرکت فرانسوی.

۱۴ نقل رادیو بی بی سی از مقاله ی پاتریک هورن در روزنامه ی فایننشال تایمز که مشکلات عراق را در اجرای برنامه های عمرانی اش بررسی کرده است.

۱۵ گزارش سه خبرگزاری عمده ی جهان از محموله ی توقیف شده ی اسلحه در فرودگاه مادرید اسپانیا که ایران خریدار آن ذکر شده است.

ضمیمه ی ۱ گزارش ۱: علت انتخاب العماره عمدتاً معطوف به تحلیل هایی بود که در این دوره از وضعیت جنگ بین مسئولان سیاسی و نظامی وجود داشت. قبل از عملیات محرم تحلیل ها این بود که رژیم صدام با از دست دادن یک یا دو شهر یا قسمتی از عراق سقوط نخواهد کرد و تنها راه تحقق این امر، رسیدن به بغداد است که برای محقق شدن آن باید چند عملیات واسطه یی انجام شود؛ اجرای عملیات در محور فکه – حلفائیه و فکه – چزابه سیاست نظامی این دوره برای دست یابی به این هدف بود.

ضمیمه ی ۲ گزارش ۱: شرح کامل سازمان رزم ابلاغ شده به ارتش و سپاه برای عملیات.

ضمیمـه ی ۳ گزارش ۱: تشـریح منطقه ی عملیـاتی والفجر مقـدماتی. مـوفقیت جغرافیـایی، ارتفاعـات، رودخـانه هـا، موقعیت هورهای موجود در منطقه، پل ها، جاده ها، کانال هایی که عراق پدافنـد در منطقه ایجاد کرده است، مناطق مسـکونی، پادگان ها و...

ضمیمه ی گزارش ۱۰: مشروح سخنان آقای هاشمی رفسنجانی در دیدار با استانداران.

گزارش روزشمار ۲/۱۰/۱۳۶۱

۱۶ مجروح شدن ۴ نفر و تخریب ۲ منزل در گلوله باران آبادان. ورود ۵ تریلر حامل وسایل و قطعات یدکی نظامی از کویت به عراق.

۱۷ دست گیری ۵ تن از افراد مسلح غیر قانونی در مهاباد. پاک سازی ۹ روستا در اطراف تکاب و به هلاکت رسیدن ۲۵ تن از عناصر مسلح غیر قانونی. تسلیم شدن ۳ تن از وابستگان حزب دمکرات در سلماس و در خواست امان نامه ی یکی از افراد کومه له پس از معروفی خود و تحویل مقداری مهمات در غرب سنندج

۱۸ آمار واحد طرح و برنامه ریزی عملیات قرارگاه حمزه از تلفات و آسیب های وارد شده به نیروهای خودی افراد مسلح غیر قانونی از تاریخ ۴/۸/۱۳۶۱ تا ۲/۱۰/۱۳۶۱.

۱۹ اعزام نیروهای داوطلب مردمی و گروه های مختلف فنی و مهندسی و پزشکی از استان های کشور به جبهه های جنگ و آمار روزنامه ی اطلاعات از تعداد اعزام شدگان و بخش های اعزام کننده.

۲۰ برگزاری مراسم ختم شهدای حمله ی موشکی عراق به دزفول با حضور مردم، نمایندگان مجلس، سرپرست سازمان بهزیستی و ائمه ی جمعه ی خوزستان.

۲۱ اطلاعیه ی سازمان مجاهدین خلق درباره ی به شهادت رساندن ۱۰ تن از پاسداران خودی در ربط - سردشت با مین گذاری در محوطه ی سنگرها. گزارش خبرگزاری کویت از حمایت اتحادیه های تجاری انگلستان سازمان مجاهدین خلق.

۲۲ اطلاعیه ی سپاه پاسداران و (ستاد منطقه ۱۰) از نتیجه ی عملیات شهید اشرفی اصفهانی بیان گر کشف ۲۰ خانه ی تیمی سازمان مجاهدین خلق، دست گیری یا معدوم شدن بیش از ۸۰ نفر و کشف و ضبط مقادیری اسلحه و مهمات است.

دست گیری یکی از افراد رده بالای این تشکیلات در زاهدان.

تسلیم شدن ۴ تن از افراد سازمان به سپاه شوشتر و آزادی آنان با دادن تعهدی مبنی بر هم کاری نکردن مجدد با سازمان.

۲۳ اطلاعیه ی ستاد مرکزی سپاه پاسداران درباره ی نتایج عملیات ضد چریک های فدایی خلق که در شهرهای زاهدان، ارومیه، بندرعباس، کرمان، سیستان و بلوچستان انجام شد؛ دست گیری ۴۸ نفر و به هلاکت رسیدن ۷ نفر.

۲۴ دیدار و گفت و گوی مدیر کل سیاسی آسیا و افریقا وزارت امور خارجه ی ایران با وزیر امور خارجه ی غنا در پایتخت این کشور؛ در این دیدار وزیر امور خارجه ی غنا افتتاح سفارت ایران در کشورش را گامی مثبت در توسعه ی روابط دو کشور اعلام کرد.

۲۵ سرپرست ستاد انتخابات کل کشور چگونگی و نتایج انتخابات مجلس خبرگان و انتخابات میان دوره یی مجلس شورای اسلامی را تشریح کرد.

۲۶ مأمور شدن مهدی هاشمی نماینده ی آیت الله منتظری به منظور تشکیل نهادی مستقل و هماهنگ با نظام جمهوری اسلامی ایران، برای برقراری ارتباطات داخلی و خارجی با ملت های محروم و نهضت های اصیل و مستقل اسلامی.

۲۷ گزارش یونایتدپرس درباره ی اجازه ی کشور اسپانیا برای ارسال یکی از دو محموله ی توقیف شده در فرودگاه مادرید به مقصد ایران.

۲۸ دیدار و گفت و گوی محی الدین با رئیس شورای شهر بلگراد و گزارش خبرگزاری کویت از امضای موافقت نامه ی هم کاری بین عراق و یوگسلاوی.

۲۹ واحد مرکزی خبر، قتل ۲ تن از افراد مهم دولتی عراق و حزب بعث به دست صدام را اقدامی برای از بین بردن رقبا اعلام کرد؛ میدل اسیترن کارنتس نیز این خبر را فاش ساخت.

۳۰حزب بعث سوریه در پایان جلسه ی سالانه ی خود با صدور بیانیه یی جنگ عراق علیه ایران را ظالمانه و جهت تحقق اهداف صهیونیزم و امپریالیسم توصیف کرد.

گزارش روزشمار ۳/۱۰/۱۳۶۱

۳۱ زخمی شدن ۵ تن؛ ویرانی منزل مسکونی و آتش سوزی چند نقطه ی شهر از نتایج گلوله باران امروز آبادان و خرمشهر بود.

۳۲ اعزام چند یگان از نیروهای بسیج باختران و چند گروه از نیروهای داوطلب مردمی یاسوج و گچساران به جبهه های جنگ؛ ارسال کمک های نقدی و جنسی برای رزمندگان یا بازسازی نقاط آسیب دیده چندین شهر و روستا از جمله ایلام، مریم آباد و...

۳۳ ارسال ۶۷ تریلر حاوی لوازم نظامی از عربستان به عراق. روزنامه ی فرانکفورتر الگمانیه شوروی و فرانسه را تأمین کننده ی مایحتاج نظامی و عربستان را یکی از منابع مالی خرید اسلحه ی عراق نامید.

۳۴ گزارش فرمانداری پیرانشهر درباره ی گرفتار شدن یک گروهان از سربازان عراقی در کمین مسلمانان کرد عراق در ناحیه یی میان چومان و دوربند و به هلاکت رسیدن تعدادی زیادی از آنان و به دست آمدن ۴۰ قبضه کلاشینکف.

۳۵ شهادت ۳ نفر و گروگان گرفته شدن ۴ نفر در کمین گذاری نیروهای کومه له در گردنه ی قوشچی.

ادعای رادیو صدای انقلاب ارگان تبلیغاتی گروه کومه له در خصوص تعداد گروگان ها که ۱۵ نفر اعلام شده است ربوده شدن ۳ تن از افراد بومی حوالی سلماس به دست نیروهای حزب دمکرات کردستان و تحویل آنان به افراد سازمان مجاهدین خلق؛ شهادت ۲ تن از این افراد به ضرب سنگ. گروگان گرفته شدن ۴ راننده و کمک راننده به دست نیروهای مسلح غیر قانونی در محور سنندج - سقز.

زخمی شدن ۲ تن از نیروهای ژاندارمری در حوالی پایگاه شهدا از توابع سردشت در حمله ی نیروهای غیر قانونی.

حمله ی افراد حزب دمکرات به روستای انجیران، ضرب و شتم روستاییان و اخاذی از آنان.کشته و زخمی شدن ۲۴ تن از افراد مسلح غیر قانونی (عمدتاً وابسته به کومه له) در عملیات نیروهای امر قرارگاه حمزه که از ۴ محور در اطراف بانه انجام شد.

۳۶ دست گیری یکی از نیروهای سازمان مجاهدین خلق در تهران.

انتشار آخرین اعلامیه ی سازمان مجاهدین خلق درباره ی اقدامات مسلحانه ی خود از خبرگزاری یونایتدپرس.

۳۷ اتمام حجت آقای هاشمی رفسنجانی در نمازجمعه ی تهران برای اجرای عملیات نظامی و تقدم حالت هجومی نیروهای نظامی ایران بر حالت دفاعی.

ضمیمه ی گزارش ۳۲: مشروح گزارش روزنامه ی جمهوری اسلامی از کمک های نقدی و غیر نقدی مردم به جبهه.

گزارش روزشمار ۴/۱۰/۱۳۶۱

۳۸ شهید یا زخمی شدن ۹ نفر؛ تخریب ۳ منزل مسکونی و قسمتی از بیمارستان شرکت نفت در گلوله باران شهرهای آبادان و خرمشهر.

۳۹ اعزام گروهی از نیروهـای بسیجی قـائم شـهر و ۶۰ نفر نیروی فنی از طریق جهـاد سازنـدگی در جبهه هـای جنـگ. ارسـال هـدایای مردمی به جبهه هـا از طریق دفتر امـام جمعه ی فریـدون کنار. کمک های نقـدی مردم بابل برای بازسازی سوسـنگرد. اختصاص فروش بلیط یک روز سینماهای بخش خصوصی برای کمک به جبهه ها.

۴۰ نیروهـای مسلح غیر قـانونی بـا حمله به خـودرو ژانـدارمری در جلقران ۴ نفر را بـه شـهادت رساندنـد و ۲ نفر را گروگـان گرفتند. مهاجمان در منطقه ی سرو در شمال ارومیه راننده و کمک راننده ی دو بُلدوزر وزارت راه را به گروگان بردند. عراق ۹ تن مهمـات و اسـلحه به نیروهـای حزب دمکرات (در آبادی بلکه در جنوب غربی بانه) تحویل داد. یک نفر از افراد کومه له ضمن معرفی خود به نیروهای خودی در بانه یک قبضه اسلحه نیز تحویل داد.

۴۱ در کشــف ۴ خـانه ی تیمی در شـهرهای رامسـر، بنـدرانزلی، کلاچـای رودسـر و هشـتپر طـوالش، ۱۶ تـن از افرادِ سازمـان مجاهدین خلق کشـته یا دست گیر شدند و مقادیر فراوانی اسلحه، مهمات و اسناد به دست آمد؛ یکی از افراد دست گیرشده از کادرهای مهم تشکیلاتی استان گیلان است.

۴۲ تأکید بر ارزش اسـتقلال؛ مقابله با سـتم گران و... از محورهای اصـلی سـخنان امام خمینی در دیدار با وزیر دفاع، مسـئولان دوایر سیاسـی ایـدئولوژیک و کارکنان گروه تحقیقات صـنعتی و دفاع وزارت دفاع با ایشان بود؛ امام خمینی همچنین در جمع وزیر، معاونان و مدیران کل وزارت امور خارجه و گروهی از سـفیران و کارداران جمهوری اسلامی به اهمیت کارکرد وزارت خارجه در استقلال کشور اشاره کردند و اصلاح این وزارت خانه را برای حفظ حیثیت ایران ضروری شمردند.

۴۳ لزوم انجام اقدامات عمرانی و فرهنگی بیش تر در مناطق کردنشین با توجه به نتایج خبرگان از جمله مطالبی است که عباس آخوندی معاون سیاسی – اجتماعی وزارت کشور، در مصاحبه ی رادیو تلویزیونی خود بر آن تأکید کرد.

۴۴ وزیر خـارجه ی عراق و سـعدون حمـادی، در مصـاحبه با روزنامه ی الحوادث درباره ی قرارداد الجزایر، رابطه ی عراق در امریکا و کشورهای عرب و کمک های مصر به عراق مطالبی بیان کرد.

۴۵ در پی سـفر یـک هیئت عـالی رتبه ی نظـامی عراق به مصـر برای تأمین تسـلیحاتی مورد نیاز عراق، امروز یک هیئت نظامی مصری با تسلیحات فراوان وارد عراق شد.

۴۶ گزارشات هفته نامه ی الحاد از نابسامانی اوضاع ارتش عراق و راه کارهای مسـئولان ارتش. برکناری وزیر حکومت محلی صدام سعدی عیاش عریم؛ نتایج و علل آن.

پیوستن ۲۶ نفر از افراد جیش الشعبی در منطقه ی کلار به مجاهدین مسلمان عراق.

گزارش روزشمار ۵/۱۰/۱۳۶۱

۴۷ انهدام رادار آبادان و خارج شدن پایگاه پدافندی اهواز و دزفول از حالت عملیاتی در نتیجه ی حمله ی هواپیماهای عراقی. گزارش رادیو بغداد در این باره. تخریب ۳ منزل مسکونی و مجروح شدن ۵ نفر در آبادان به وسیله ی توپ خانه های عراقی.

۴۸ شهید یا زخمی شدن ۱۴ نفر و گروگان گرفته شدن ۱۰ تن دیگر از نیروهای ژاندارمری در حمله ی نیروهای حزب دمکرات به پایگاه سراب در جنوب میاندوآب ۲ تن از نیروهای سپاه در نزدیکی روستای خوره از توابع دیواندره بر اثر برخورد با مین به شهادت رسیدند. در همین منطقه نیروهای مهاجم قصد به شهادت رساندن راننده ی یک خودرو غیر نظامی را داشتند ولی منصرف

شدند. شهادت سرپرست آموزش و پرورش بخش نگل در جاده ی سنندج به مریوان از دیگر اقدامات نیروهای مسلح غیر قانونی بود. یکی از افراد کومه له ضمن معرفی خود به نیروهای نظامی کردستان یک قبضه ژ۳ و ۱۷۰ تیر را نیز تحویل داد.

۴۹ شش تن از مردم عراق از طریق مرزهای غربی به ایران وارد شده، درخواست پناهندگی کردند.

۵۰ خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران: مجاهدین مسلمان عراق ۵۰ نفر از سربازان بعثی را به هلاکت رساندند و ۸ تن را نیز به اسارت گرفتند. آنان همچنین ۶ نفر از نگهبانان سد در سلیمانیه را به هلاکت رسانده، ۲ تن دیگر را به اسارت خود درآوردند.

۵۱ مأموران کلانتری ۵ سارقان یک خودرو پیکان را که از افراد سازمان مجاهدین خلق بودند به دام انداختند. اطلاع دادن به موقع یکی از افراد توبه کرده ی این سازمان منجر به کشف و خنثی شدن یک بمب قوی شد که در خیابان ۱۷ شهریور چهارراه دروازه دولاب کارگذاشته شده بود. در رودسر، ۴ نفر از افراد سازمان که به سرقت دست می زدند دست گیر شدند. در بندرانزلی چند سارق مسلح به هم راه یک قبضه سلاح دست گیر شدند. در جنگل های لاکان در اطراف رشت نیز مقادیری اسلحه و مهمات و مواد منفجره کشف شد. دست گیری یکی از افراد حزب طوفان در بابل؛ هم کاری در دست گیر شدن مسئول حزب در بابل و قائم شهر و چند تن دیگر و در نتیجه به دست آمدن مقداری اسلحه و مهمات از دیگر خبرهای امروز بود.

۵۲ امام خمینی با ارسال پیامی برای رزمندگان علاقه مندی خود را به نیروهای مدافع حریم اسلام ابراز داشتند.

۵۳ سخنان آیت الله خامنه ای در گردهمایی سراسری مسئولان حزب جمهوری اسلامی درباره ی لزوم پیوند و سازمان دهی برای به ثمر رسیدن انقلاب؛ نقش امام خمینی در ایجاد وحدت بین نیروهای سیاسی؛ کارکردهای تشکیلاتی حزب در سطح جامعه و... سخن رانی کردند.

۵۴ دعوت رسمی نخست وزیر هند از رئیس جمهوری ایران برای شرکت در هفتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد که اواخر سال جاری در دهلی نو برپا خواهد شد.

گزارش روزشمار ۶/۱۰/۱۳۶۱

۵۵ حمله ی توپ خانه ی عراق به شهرهای آبادان و خرمشهر موجب تخریب ۲ منزل و قسمتی از یک بیمارستان در آبادان؛ وارد آمدن خسارت به ساختمان راه آهن در خرمشهر و شهید یا مجروح شدن ۷ نفر شد.

۵۶ "ایران، عراق: شدت جنگ" عنوان خبر درج شده ی اکثر مطبوعات پاریس در چند روز اخیر می باشد.

بیمه ی لویدز خبری را درباره ی حمله ی عراق به چند فروند کشتی از جمله اسکای مون منتشر کرد.

۵۷ ستاد پشتیبانی جهاد سازندگی کازرون ۱۰ کامیون حامل کمک های مردمی را به جبهه ها ارسال کرد؛ همچنین ۲۶ نفر از مردم این شهر به جبهه ها اعزام شدند.

۵۸ عملیات موفقیت آمیز نیروهای خودی برای شکستن محاصره ی پایگاه روستای سراب؛ نیز شهید یا زخمی شدن ۱۸ نفر از نیروهای خودی و کشته یا زخمی شدن ۸۹ نفر از مهاجمان. گزارش جزئیات حوادث ۲ روز اخیر در نامه یی از فرمانده سپاه میاندوآب به فرماندهی قرارگاه بعثت.۱۵

تن از نیروهای مسلح غیر قانونی در جاده ی پسوه - پیرانشهر ۱۰ سرباز را به شهادت رسانده یا گروگان گرفتند. همچنین در حمله ی این نیروها به نیروهای نظامی سقز ۳ نفر شهید و ۵ غیر نظامی زخمی شدند. در حمله ی نیروهای مسلح غیر قانونی به پایگاه احمدآباد در شمال محور بوکان - سقز، ۴ نفر شهید یا زخمی شدند و یک تن نیز به گروگان برده شد. حمله ی افراد مسلح

غیر قانونی به مقر نیروهای خودی در میدان حیوانات مهاباد؛ عقب نشینی آنان به علاوه ی تحمل ۴ کشته. زخمی یا شهید شدن ۵ سرباز به دست نیروهای مهاجم در منطقه ی واوان سردشت. حمله ی نیروهای مهاجم در روستای کاشتر در شمال کامیاران موجب شهادت ۲ نفر از نیروهای سپاه شد. منابع مطلع از کشف جنازه ی یک سرباز در اطراف قریه ی بیساران مریوان خبر دادند.

۵۹ بر جای گذاشتن ۳ شهید و ۳ مجروح در روستای نروی در شمال غربی پاوه یکی از اقدامات دمکرات ها علیه مردم مناطق کردنشین بود. شهادت ماموستای روستای کانی سفید در شمال غربی سقز به دست نیروهای مسلح غیر قانونی. دست گیری ۱۲ تن در آبادی همدان پیرانشهر؛ سرقت ۴۰ رأس گوسفند از روستای کانی کبود و غارت اموال مسافران در محور ارومیه – سلماس از دیگر اقدامات نیروهای مسلح غیر قانونی بود. گزارش قرارگاه حمزه در این باره

۶۰ ۲ تن از وابستگان سازمان مجاهدین خلق به حکم دادگاه انقلاب شیراز به اعدام محکوم شدند. کشف دو پایگاه گروه طوفان در خوی و به دست آمدن ۶ قبضه اسلحه و مقداری مهمات.

۶۱ سخنان امام خمینی در دیدار با نخست وزیر، رئیس مجلس، اعضای شورای مرکزی و مسئولان دفاتر حزب جمهوری اسلامی.

۶۲ رئیس جمهور در دیدار با استاندار کردستان و نمایندگان چند شهر کردنشین حمایت مردم کردزبان از نظام جمهوری اسلامی را عامل شکست امریکا اعلام کرد.

۶۳ سعید رجایی خراسانی در نامه یی به دبیر کل سازمان ملل حمله ی موشکی عراق به دزفول را محکوم کرد.

۶۴ معاون وزیر بازرگانی: لغو معاملات تهاتری و افزایش میزان داد و ستد بین دو کشور ایران و آلمان شرقی از پیامدهای سفر هیئت اقتصادی آلمان شرقی به ایران بود.

گزارش بی بی سی از شیوه ی تعاملاتی ایران و نیوزلند و ازسرگیری مجدد صادرات گوشت از نیوزلند به ایران.

۶۵ راه پیمایی با هزاران افغان مقیم ایران در شهرهای تهران، مشهد، زاهدان و... علیه اشغال گری روسیه. گزارش نشریه ی داخلی سپاه حاکی از اقدامات خشونت آمیز در این تظاهرات بود؛ عده یی نیز قصد برهم زدن تظاهرات را داشتند.

۶۶ درخواست حزب الدعوه الاسلامی عراق از امام خمینی در خصوص ورود هر چه سریع تر نیروهای ایرانی به خاک عراق برای پاک سازی این کشور. حمله ی کردهای عراق به پایگاه گلاله، فرار فرمانده پایگاه و افرادش به کوه گلاله و هلاکت همه ی آنان بر اثر سرمای شدید.

گزارش روزشمار ۷/۱۰/۱۳۶۱

۶۷ زخمی شدن ۴ نفر و تخریب ۷ خانه در گلوله باران شهرهای آبادان و خرمشهر.

۶۸ اعزام نیروهای داوطلب بسیجی قم و تربت حیدریه و ارسال کمک های مردمی فیروزکوه و روستاییان مناطق کردنشین به جبهه های جنگ.

۶۹ مسئول بازسازی و نوسازی روستاهای جنگ زده ی آبادان در گزارشی شیوه ی فعالیت بنیاد مسکن استان فارس را برای بازسازی این روستاها تشریح کرد.

۷۰ در عملیات نیروهای سپاه در شمال شرقی کامیاران ۱۴ تن از افراد مسلح غیر قانونی کشته یا اسیر شدند. این نیروها همچنین در بانه موفق به تصرف یکی از مقرهای مهم نیروهای مسلح غیر قانونی شدند. شهید یا مجروح شدن ۳ تن و خسارت دیدن یک خودرو در روستای قلچه در اطراف سردشت به دست نیروهای مسلح غیر قانونی.

برخورد خودرو و افراد مین یاب با مین در حوالی پایگاه ربط و خسارت دیدن خودرو.

در محور جلدیان - پسوه یک بمب کشف و خنثی شد.

۷۱ گشایش نخستین کنگره ی جهانی ائمه ی جمعه و جماعات در تهران؛ پیام آیت الله منتظری؛ سخن رانی رئیس جمهور در این کنگره.

۷۲ وضعیت فعلی سازمان مجاهدین خلق؛ چگونگی شکل گیری و انهدام گروه مسلحانه ی سهند؛ عملیات نیروهای خودی علیه گروه کومه له و... از جمله مطالبی بود که فرمانده کل سپاه پاسداران در یک مصاحبه ی مطبوعاتی به آن ها پرداخت.

۷۳ تشریح نتایج آخرین اجلاس اوپک از زبان معاون امور بین الملل وزارت نفت در یک مصاحبه ی مطبوعاتی.

۷۴ شوروی در پی راه پیمایی افغانیان مقیم ایران اعتراض نامه یی را برای ایران ارسال کرد و وزیر امور خارجه بلافاصله به آن جواب داد.

بررسی رادیو امریکا در مورد راه پیمایی اخیر افغانی ها در تهران و واکنش شوروی در خصوص مواضع کلی ایران درباره ی اشغال افغانستان و تحولات صورت گرفته در روابط دو کشور.

۷۵ گزارش رادیو کویت از گفت و گوی صدام با بنیاد تحقیقات سیاسی و مسائل خارجی برولنیگز واشنگتن درباره ی ارتباط عراق و امریکا.

۷۶ گزارش رادیو صوت الجماهیر از دیدار صدام حسین و فرستاده ی ویژه ی رئیس جمهور یو گسلاوی.

۷۷ معاون رئیس جمهور عراق اعلام کرد که سازمان کنفرانس اسلامی در هفته ی جاری تلاش تازه یی را برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق آغاز خواهد کرد.

۷۸ اعدام ۱۷ افسر اطلاعاتی ارتش عراق و بررسی وضعیت اقتصادی عراق موضوع یکی از خبرهای روزنامه های دی ولت جسارت بود.

۷۹ گزارش رادیو اسرائیل از نامه ی ۴ سناتور امریکا به ریگان مبنی بر مغایرت فروش ۶۰ هلی کوپتر با بی طرفی اعلام شده ی دولت امریکا.

گزارش روزشمار ۱۳۶۱/۱۰/۸

۸۰ در حوالی کامیاران ۲ تن از نیروهای خودی بر اثر حمله ی دمکرات ها شهید شدند و یک تن از مهاجمان نیز به هلاکت

رسید. نیروهای مهاجم در آبادی کومه له در شمال کامیاران یک خودرو را به سرقت بردند.

۸۱ درگیری عناصر مجاهدین خلق و نیروهای دادستانی در تهران و زخمی و دست گیر شدن یک تن از افراد سازمان. اخاذی افراد این سازمان در سنندج.

۸۲ بیانیه ی مسئول نظامی سازمان مجاهدین خلق که حاکی از عملیات های سازمان و کشته شدن افراد فراوانی از نیروهای جمهوری اسلامی بود، در طول تابستان و پاییز بیش از ۱۰۰ تن از افراد دولتی کشته شده اند و...

۸۳ سخن رانی محسن رضایی در مراسم اعزام به جبهه های هزاران نفر از نیروهای بسیجی در پادگان ۲۱ حمزه ی تهران و گزارش روزنامه ی کیهان درباره ی این سخن رانی. محسن رضایی: اکنون سه عامل ترس، نیاز و فرهنگ که عوامل استثماری امریکایی باشند به نفع ما تغییر کرده است.

۸۴ احمد طالب ابراهیمی وزیر امور خارجه ی الجزایر به دعوت وزیر امور خارجه ی کشورمان به تهران خواهد آمد. وزارت امور خارجه هدف از سفر وی را ترجمان کیفیت روابط برادرانه ی موجود بین دو کشور اعلام کرد.

رئیس جمهوری یمن جنوبی در مصاحبه با روزنامه ی کویتی السیاسیه خواستار خاتمه ی فوری جنگ ایران و عراق شد.

۸۵ واحد مرکزی خبر: کارت خبرنگار صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران در فرانسه توسط مسئول امور کنسولی سفارت این کشور در تهران ضبط شد.

۸۶ اعتراض کمپانی ژاپنی توسعه ی صنایع شیمیایی ایران در پی تمایل طرف ایرانی برای هم کاری با شرکت های کره ی جنوبی برای تکمیل پروژه ی پتروشیمی بندر ماهشهر.

۸۷ دو تن از کارکنان سفارت استرالیا در تهران به دلیل توهین به شعائر اسلامی اخراج شدند.

۸۸ کاهش صادرات نفت شوروی به کشورهای بلوک شرق و نتایج سفر وزیر صنایع شیمیایی آلمان شرقی به ایران موضوعات گزارش روزنامه ی تایمز مالی بود.

۸۹ طه یاسین رمضان؛ رشد شرکت اعراب در جنگ همان طور که در سودان حاصل شد با تسهیلاتی که حکام عرب فراهم می آورند میسر خواهد بود. اعلام آمادگی طارق عزیز برای برقراری روابط سیاسی با مصر.

گزارش روزشمار ۹/۱۰/۱۳۶۱

۹۰ نشست فرماندهان سپاه درباره ی طرح مانور و مرحله بندی عملیات؛ توضیحات غلامعلی رشید درباره ی توانایی پیشروی نیروهای پیاده و عمق هدف (پل غزیله)؛ دلایل مرتضی قربانی و مجید بقایی برای اجرای عملیات در دو مرحله و دلایل غلامعلی رشید، حسن باقری، محمدابراهیم همت و مرتضی صفاری برای اجرای عملیات در یک مرحله. به رغم مطرح کردن برخی پیشنهادها درباره ی نزدیک کردن نظرات فرماندهان برای تصمیم گیری درباره ی مرحله بندی عملیات، جلسه بدون دست یابی به نتیجه ی قطعی پایان یافت.

۹۱ شهادت ۳ نفر در پیرانشهر بر اثر حمله ی نیروهای حزب دمکرات. یک شهید در حمله ی نیروهای مسلح غیر قانونی به پایگاه ژاندارمری در روستای ارمرده در جنوب باختری بانه. شهید و زخمی شدن ۲ نفر؛ به گروگان گرفته شدن ۴ نفر از نیروهای خودی و به هلاکت رسیدن ۲ تن از افراد مسلح غیر قانونی در چند روستا و از جمله روستای جعفرآباد. همچنین این نیروها با بستن جاده یی در دیواندره از مسافران مبالغی پول دریافت کردند. گزارش لشکر۲۸ کردستان درباره ی ۲ زندان متعلق به حزب دمکرات و کومه له پرتاب نارنجک نیروهای مسلح غیر قانونی به مقر سپاه پاسداران سنندج خسارات یا صدماتی در پی نداشت.

۹۲ بررسی رادیو بی بی سی در مورد تحولات اخیر در مناطق درگیری بین نیروهای نظامی جمهوری اسلامی ایران و مخالفان تجزیه طلب با استناد به بیانیه و اطلاعاتی که حزب دمکرات منتشر کرده است.

۹۳ دست گیری ۲ نفر و به دست آوردن مقادیری مهمات در پی کشف ۲ خانه ی تیمی سازمان مجاهدین خلق در آبادان و هشتپر طوالش.

۹۴ رأی مثبت اکثریت نمایندگان مجلس به طرح "حمایت از حرکت های اسلامی و نهضت های آزادی بخش" که در کمیسیون های امور خارجه، ارشاد و امور دفاعی تصویب شده بود.

توضیحات آقای هاشمی رفسنجانی در حمایت از این طرح و لزوم اجرایی شدن و حساسیت های سیاسی درباره ی این طرح.

۹۵ کیهان: نمایندگی صلیب سرخ در تهران اعلام کرد: «۷۴ نفر ایرانی که در اسارت نیروهای عراق هستند غیر نظامی می باشند.»

۹۶ رایزنی محافل خبری درباره ی دلایل و اهداف سفر احمد طالب ابراهیمی به ایران.

۹۷ مصاحبه ی محمد اسحاق امام جمعه و یکی از اعضای انجمن حمایت از انقلاب اسلامی در سریلانکا با خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره ی تأثیرات پیروزی ایران در عملیات بیت المقدس در نگاه مسئولان سریلانکا و چگونگی نفوذ عراق در ساختار سیاسی این کشور (وی برای شرکت در کنگره ی جهانی ائمه ی جمعه و جماعات به تهران آمده است).

ضمیمه ی گزارش ۹۱: اسامی و عناوین سازمانی افراد مسئول در عملیات والفجر مقدماتی به ترتیب حروف الفبا.

گزارش روزشمار ۱۰/۱۰/۱۳۶۱

۹۸ نفوذ ناموفق و عقب نشینی یک گروه گشتی رزمی عراق در منطقه ی بین نهر طیب و زبیدات. کشته و زخمی شدن ۱۱ نفر از عشایر در منطقه ی دهلران بر اثر بمب باران هواپیماهای عراقی. تخریب ۴ منزل در آبادان.

۹۹ کمین گذاری موفق نیروهای خودی در روستای نیره از توابع بانه عقب نشینی نیروهای مسلح غیر قانونی را در پی داشت. کومه له اعلام کرد که دکتر هوشنگ مجاوری یکی از اعضای رده بالای این سازمان حین ساختن بمب بر اثر انفجار آن زخمی شد. کمک ۱۰ میلیون ریالی عراق به حزب دمکرات کردستان.

۱۰۰ کشته شدن یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق در درگیری با نیروهای سپاه در تهران. سرقت ۱۰۰ میلیون ریال، مقداری طلا و جواهر و یک دستگاه ویدئو به دست افراد این سازمان در تهران.

۱۰۱ میرحسین موسوی در سمینار فرماندهان سپاه: جامعه یی که ما در پی ساختن آن هستیم جامعه یی است که همه چیز آن یک رشد متناسب دارد. وی همچنین در جمعی از جانبازان خراسان سخن رانی کرد.

۱۰۲ دیدار و گفت و گوی هیئت سیاسی وزارت خارجه به سرپرستی محمدحسین لواسانی با مقامات موریتانی و گزارش کیهان در این باره.

۱۰۳ رئیس جمهور الجزایر از تلاش مجدد این کشور برای میانجی گری خبر داد.

۱۰۴ وزیر امور خارجه ی استرالیا از دو تن کارکنان رسمی سفارت ایران خواست که خاک استرالیا را ترک کنند.

گزارش روزشمار ۱۱/۱۰/۱۳۶۱

۱۰۵ عملیات موفق نیروهای خودی در منطقه ی شور شیرین در شمال مهران به کشته یا مجروح شدن ۱۰۰ نفر از نیروهای عراقی انجامید.

۱۰۶ حمله ی افراد مسلح غیر قانونی به نیروهای ژاندارمری در محور میاندوآب – مهاباد و کشته، زخمی یا اسیر شدن ۱۲ تن از نیروهای خودی. شهید یا مفقودالاثر شدن ۱۲ تن از نیروهای خودی در شرق مهاباد بر اثر افتادن در کمین نیروهای مسلح غیر قانونی. در محور بانه – سردشت سرهنگ مخبری به هم راه ۱۰ تن از نیروهای خودی به کمین نیروهای مهاجم افتاده، به شهادت رسیدند.

قرارگاه حمزه ی سیدالشهدا(ع): در یک ماه اخیر افراد حزب منحله ی دمکرات با مراجعه به قریه های پاک سازی شده از مردمی که با سپاه هم کاری کرده اند جرایم نقدی دریافت کرده است.

کشته یا زخمی شدن ۷ تن از افراد حزب دمکرات در حوالی سقز و جلقران در شمال ارومیه به دست نیروهای خودی. برنامه ریزی حزب دمکرات برای بهره برداری از روستانشینان منطقه ی اشنویه به منظور تأمین نیازمندی های این حزب.

۱۰۷ درگیری نیروهای دادستانی با ۲ نفر از افراد سازمان مجاهدین خلق؛ کشته شدن یکی از آنان و فرار کردن دیگری. سرقت یک پیکان در خیابان تیسفون؛ زخمی کردن بخشدار خواف و مثله کردن جسد پیرزن ربوده شده در رودسر از دیگر اقدامات افراد این سازمان بود. دست گیری یک تن از افراد سازمان در مرودشت. ۴ قبضه کلت و مقداری مهمات در جریان دست گیری یکی از افراد چریک های فدایی خلق در بندر ترکمن به دست آمد.

۱۰۸ گزارش بولتن داخلی سپاه از بازتاب نامه ی آقای شریعتمداری به دادستانی ارتش در محافل سیاسی خارج به خصوص سازمان مجاهدین خلق و پاسخ این سازمان به این نامه.

۱۰۹ گزارش روزنامه ی اطلاعات از دیدار آیت الله خامنه ای با علمای اهل تسنن و تشیع منطقه ی گرگان و گنبد.

۱۱۰ آقای هاشمی رفسنجانی در پایان جلسه ی شورای عالی دفاع: اقدامات موذیانه و استعماری فرانسه نباید بدون جواب بماند.

۱۱۱ ورود یک هیئت عالی رتبه ی تجاری - اقتصادی چینی به تهران. معاون بازرگانی خارجی وزارت بازرگانی هدف از سفر این هیئت را گسترش مبادلات اقتصادی بین دو کشور ذکر کرد.

۱۱۲ آغاز به کار نیروی جدید نظامی امریکا (فرماندهی مرکزی ایالات متحده) به جای نیروی واکنش سریع و گزارش بی بی سی درباره ی اهداف تشکیل و مناطق مأموریت این نیرو.

۱۱۳ یاسر عرفات در مصاحبه یی با روزنامه ی الانباء گفت: صدای فلسطین هم اکنون در عراق پخش می شود.

گزارش روزشمار ۱۲/۱۰/۱۳۶۱

۱۱۴ حمله ی موشک های هلی کوپترهای هوایی در دهانه ی خور موسی به کشتی های تجاری و آمار اغراق آمیز رادیو بغداد از میزان خسارات وارده کشف چند کشتی متجاوز که قصد ورود به بندر امام خمینی را داشتند.

گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی: آتش سوزی نفت کش ۳۰ هزار تنی اسکای مون همچنان ادامه دارد.

۱۱۵ گروگان گیری ۱۶ نفر از هم کاران بومی ژاندارمری به دست افراد حزب دمکرات کردستان. گروگان گیری ۴ نفر از مردم در محورهای سقز - بوکان و سنندج - مریوان به دست نیروهای مسلح غیر قانونی و ترور یک نفر در سنندج. کمین گذاری نیروهای مهاجم در محور پسوه - جلدیان با اقدام سریع نیروهای خودی ناکام ماند.

۶ تن از افراد حزب دمکرات کومه له به هم راه ۶ قبضه سلاح خود را به سپاه مریوان معرفی نموده، درخواست امان نامه کردند.

۱۱۶ تأکید برآمیختگی دین و سیاست و زیر سؤال بردن منافع امریکا در مناطق مسلمان نشین از جمله مهم ترین محورهای سخن رانی امام خمینی در جمع سران سه قوه، نمایندگان مجلس و هیئت دولت بود.

۱۱۷ اولین دور مذاکرات وزیر امور خارجه ی الجزایر و همتای ایرانی اش در تهران آغاز شد؛ گزارش خبرگزاریهای فرانسه، رویتر و روزنامه ی الریاض از این دیدار و بررسی پیشینه ی دولت الجزایر در زمینه ی میانجی گری.

۱۱۸ متن گفت و گوی صدام حسین با استفان سولارز نماینده ی کنگره ی امریکا در سوم شهریورماه گذشته منتشر شد؛ لزوم امنیت اسرائیل؛ ایجاد رابطه ی سیاسی عراق و امریکا؛ فایده ی حضور نظامی امریکا در منطقه و... از محورهای مذاکرات بود.

خبرگزاری رویتر: عراق متن گفت و گوهای بین صدام و نماینده ی کنگره ی امریکا را که در آن صدام برای اولین بار نیاز اسرائیل به امنیت را پذیرفته است منتشر کرد.

۱۱۹ پایان بازدید صدام حسین از منطقه ی العماره و سخن رانی وی برای جمعی از افسران و سربازان مأمور در آن منطقه؛ سخنان صدام تبلیغاتی و جنبه های روحیه بخشیدن داشت.

۱۲۰ بنا بر اطلاعات ژاندارمری خوزستان، ارتش عراق ضمن تأکید بر حمله ی قریب الوقوع ایران به فکه و چزابه به نیروهای خود دستور مقاومت با تمام تجهیزات را داده اند.

۱۲۱ رادیو بی بی سی در اقدامی تبلیغاتی به شرح استقبال گسترده ی مردم سودان برای اعزام به عراق به منظور شرکت در جنگ علیه ایران پرداخت. خبرگزاری رسمی سنگال از اعزام واحدهای جنگ جوی ارتش خود به عراق خبر داد.

۱۲۲ نیروهای معارض عراق در ۲ عملیات در طول ۲ روز تعدادی از نظامیان عراقی را به هلاکت رساندند و چندین قبضه سلاح به غنیمت گرفتند؛ این عملیات ها در مناطق گامیش تپه و سیدصادق انجام شد.

۱۲۳ پناهندگی ۹ تن دیگر از مردم عراق به جمهوری اسلامی ایران.

گزارش روزشمار ۱۳/۱۰/۱۳۶۱

۱۲۴ تخریب ۳ منزل مسکونی در آبادان و چند منزل دیگر در پیرانشهر بر اثر اصابت توپ های عراق.

۱۲۵ نیروهای کومه له در یک عملیات کمین در منطقه ی قوشچی سرنشینان چندین خودرو شخصی و مینی بوس را گروگان گرفتند. در درگیری بین نیروهای خودی و نیروهای مسلح غیر قانونی در منطقه ی سرو، ۵ نفر از نیروهای ارتش شهید یا زخمی شدند. زخمی شدن یک بسیجی در شمال سردشت به دست نیروهای مهاجم. نیروهای سپاه در پاک سازی روستای کانی فرد ۲ نفر از نیروهای مسلح غیر قانونی را دست گیر کردند درخواست امان نامه ی ۳ تن از افراد حزب دمکرات از قرارگاه حمزه.

۱۲۶ شناسایی ۲ عضو سازمان مجاهدین خلق به همت نیروهای سپاه در میدان انقلاب. دست گیری یکی از افراد هسته ی عملیات این سازمان به دست گیری ۱۰ نفر دیگر از اعضای سازمان انجامید. حکم اعدام ۶ نفر از اعضای سازمان امروز در رامسر صادر شد. آزادی ۵۶ تن از زندانیان نادم در گرگان که سابقاً عضو گروه های مسلح بودند.

۱۲۷ وزیر خارجه ی الجزایر در دومین روز سفرش به ایران امروز با آیت الله خامنه ای و آقای هاشمی رفسنجانی به طور جداگانه دیدار و گفت و گو کرد. اشاره به اهمیت کنفرانس غیر متعهدها و یادآوری خطر نفوذ اسرائیل در منطقه و تأکید بر اتحاد سیاسی دولت های مترقی در برابر فشار امریکا و اسرائیل در سخنان رئیس جمهور. همچنین آقای هاشمی رفسنجانی در دیدار با وی خواستار اتحاد مسلمانان در برابر امریکا و اسرائیل شد: ما در شرایطی هستیم که باید از امریکا امتیاز بگیریم نه این که به او امتیاز بدهیم. الجزایر باید جبهه ی پایداری را فعال کند.

۱۲۸ سخنان استاندار ایلام درباره ی حفظ تلمبه خانه های نفتی آزاد شده در عملیات محرم که سرمایه ی ملت عراق است.

۱۲۹ گفت و گوی فرماندار سنندج با روزنامه ی کیهان درباره ی آخرین وضعیت امنیتی مناطق کردنشین؛ علاقه مندی مردم این منطقه به جمهوری اسلامی و شرکت گسترده ی آن ها در انتخابات اخیر و...

به گفته ی وی الآن هیچ شهر یا مقر اصلی در دست ضد انقلاب نیست، آن ها در کوه ها و

روستاهای دوردست متواری هستند و در مدت ۴ سالی که منطقه ی بیساران در دست گروه های مسلح بود آن ها توانستند فقط ۵۰ نفر را جذب کنند.

۱۳۰ خبرگزاری فرانسه اهداف سفر نخست وزیر عراق به پاریس را خرید تسلیحات و تأمین اعتبار برای خرید این تسلیحات عنوان کرد.

۱۳۱ اکثر مطبوعات جهان در بازتاب سخنان صدام در دیدار با سولارز به تغییر مشی سیاسی عراق برابر مسائل خاورمیانه به خصوص اسرائیل توجه داشتند. رادیو بی بی سی: صدام حسین گفته است که اکنون هیچ یک از مقامات عربی در سیاست های خود انهدام اسرائیل را منظور نمی کنند. روزنامه ی واشنگتن پست به نقل از رویتر: صدام حسین ایجاد امنیت برای اسرائیل را لازم می داند.

گزارش روزشمار ۱۴/۱۰/۱۳۶۱

۱۳۲ در گلوله باران نیروهای عراقی ساختمان راه آهن خرمشهر خساراتی دید و ۱۲ نفر مجروح شدند. در گلوله باران شهر آبادان ۵ منزل مسکونی تخریب شد و ۹ نفر شهید یا مجروح شدند. بمب باران منطقه ی چم سری به وسیله ی هواپیماهای دشمن تلفاتی در بر نداشت. حمله ی هوایی ناموفق دشمن به مناطق قصرشیرین، گیلان غرب، اسلام آباد، کرند، مهران، دهلران، خرمشهر و جزیره ی مینو. هنگام عملیات کمک رسانی به کشتی سنگاپوری ایسترن هانتر - که دو روز پیش هدف موشک های عراقی قرار گرفت، ۲ یدک کش نیروهای خودی هدف حمله ی موشک های عراقی واقع شدند و یک نفر شهید شد؛ کار کمک رسانی نیز موقتاً تعطیل شد.

۱۳۳ نیروهای سازمان مجاهدین یکی از اعضای سپاه پاسداران گیلان را ترور کرده، به شهادت رساندند. انفجار بمب در خیابان شریعتی جنوبی بجنورد تلفات جانی نداشت. به حکم دادگاه انقلاب اسلامی تربت حیدریه، ۳ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق به ۱۸ تا ۱۰ سال حبس محکوم شدند. دست گیری یک نفر در رودسر به جرم فروش اسلحه به نیروهای سازمان مجاهدین خلق. کشف ۶ قبضه اسلحه و مقداری مواد منفجره در جنگل های لاکان.

۱۳۴ سخن رانی رئیس جمهور در جمع روحانیون و طلاب اهل تسنن و تشیع استان های آذربایجان غربی، کردستان، گیلان غرب، و مازندران که برای شرکت در سمینار هفته ی وحدت به تهران آمده اند؛ هشدار درباره ی اختلاف افکنی بین شیعه و سنی؛ حفظ وحدت و یک پارچگی و... از محورهای سخنان رئیس جمهور بود.

۱۳۵ در دیدار آقای هاشمی با سفیر جمهوری دمکراتیک آلمان شرقی روابط موجود بین دو کشور بررسی شد.

۱۳۶ نخست وزیر در دیدار با اعضای هیئت ورزشی جمهوری اسلامی ایران اعزامی به نهمین دوره ی بازی های آسیایی دهلی نو بر جدا نبودن موضوع ورزش از مکتب و سیاست در کشورمان تأکید کرد.

۱۳۷ احمد طالب ابراهیمی پس از ۳ روز گفت و گو با مقامات کشورمان هنگام ترک ایران، در گفت و گویی کوتاه نتایج دیدارش را بسیار سودمند خواند. دکتر ولایتی: مذاکرات دو کشور درباره ی ۳ موضوع بود: ۱. مناسبات دو کشور. ۲. مسائل

بین المللی. ۳. اجلاس آتی غیر متعهدها در دهلی نو. رویتر هدف از سفر طالب ابراهیمی را تلاش برای پایان جنگ خواند و اعلام کرد که وی در این سفر موقعیتی به دست نیاورده است. مفسر بی بی سی: شرایط ایران برای صلح مانع رسیدن به صلح است.

۱۳۸ طارق عزیز پس از دیدار با وزیر خارجه ی فرانسه، این دیدار را بسیار جدی، دوستانه و سازنده توصیف کرد.

روزنامه ی لیبراسیون در خبری با عنوان "یک وزیر عراقی در جست و جوی اسلحه و اعتبار" هدف از سفر طارق عزیز به فرانسه را خرید تسلیحات نظامی از فرانسه ذکر کرد. روزنامه ی لوموند: عراق در سال ۸۱، چهارده و نیم میلیارد فرانک و در سال ۸۲، سیزده میلیارد فرانک از فرانسه اسلحه خریده است.

۱۳۹ خبرگزاری جمهوری اسلامی با انتشار نتایج گفت و گوهای صدام واستفان سولارز در شهریورماه، افشای مطالب مطرح شده در آن جلسه را پس از گذشت چهار ماه از این دیدار دارای معانی خاص دانسته و به بررسی این مطالب پرداخته است. وزیر خارجه ی اسرائیل: دولت عراق می کوشد با بهبود مناسباتش با ایالات متحده از آن کشور اسلحه خریداری کرد، ارتش خود را برای ادامه ی جنگ تقویت کند. خبرگزاری آسوشیتدپرس و روزنامه ی "داور" چاپ اسرائیل هر یک طبق دیدگاه خود به تفسیر سخنان صدام با سولارز پرداختند.

۱۴۰ حبیب شطی دبیر کل سازمان کنفرانس اسلامی: کمیته ی حسن نیت در نظر ندارد در آینده ی نزدیک برای بررسی جنگ ایران و عراق جلسه یی تشکیل دهد. عواقب جنگ ایران و عراق از دیدگاه شیخ صباح الاحمد معاون نخست وزیر کویت.

۱۴۱ در پایان سفر ۵ روزه ی هیئت اقتصادی چین به ایران یک یادداشت تفاهم بازرگانی بین دو کشور به امضا رسید.

۱۴۲ عزیمت یک هیئت عالی رتبه به توکیو به منظور مذاکره با پیمان کاران ژاپنی درباره ی شروع مجدد عملیات ساختمانی مجتمع پتروشیمی بندر امام خمینی.

۱۴۳ پایان توزیع بنزین به صورت جیره بندی از ساعت ۲۴ امروز.

۱۴۴ رادیو بی بی سی مداخله ی شوروی در افغانستان و جنگ ایران و عراق را موانع اصلی برای حفظ روابط مسالمت آمیز تهران - مسکو برشمرد.

ضمیمه ی گزارش ۱۴۲: مشروح مقاله ی چاپ شده در یک بولتن داخلی سپاه درباره ی تاریخچه یی از پروژه ی پتروشیمی امام خمینی؛ روند مذاکرات اخیر در تکمیل پروژه؛ دلایل اقتصادی و سیاسی و امتناع طرف ژاپنی در پایان دادن به ساختمان این مجتمع

گزارش روزشمار ۱۵/۱۰/۱۳۶۱

۱۴۵ تخریب ۵ منزل مسکونی بر اثر گلوله های خمپاره ی دشمن در آبادان. ادامه ی تبادل آتش در منطقه ی عملیاتی محرم.

۱۴۶ اعزام هزاران نفر از مردم شهرها و روستاهای مختلف کشور و نیروهای فنی و مهندسی به منظور کمک به جبهه ها یا بازسازی مناطق آسیب دیده و ارسال کمک های مردمی به جبهه ها.

۱۴۷ گروگان گیری و زخمی کردن ۱۰ نفر از مردم در حد فاصل امام کندی و کریم آباد در محور ارومیه - سلماس به دست نیروهای کومه له. از دیگر اقدامات نیروهای مسلح غیر قانونی به شهادت رساندن یا زخمی کردن ۶ نفر از نظامیان خودی در سلماس و مهاباد بود. در عملیات روستا پاک سازی ها در جنوب غربی سقز ۱۰ نفر از نیروهای وابسته به گروه ها

کشته یا زخمی شدند.

۱۴۸ انفجار بمب در منزل نامه رسان دادستان در خیابان کمال وجودی تهران. دو نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق قصد سرقت از یک طلافروشی را داشتند که با حضور مردم موفق به این کار نشدند. کشف یک خانه ی تیمی سازمان در خیابان مطهری و به دست آوردن تعدادی اسلحه و مقادیری مهمات. دست گیری یکی از اعضای سازمان فداییان خلق (اقلیت) در چالوس. اعدام ۲

تن از وابستگان و فعالان چریک های فدایی خلق در استان هرمزگان.

۱۴۹ سخنان آیت الله خامنه ای در دیدار دبیر شورای عالی دفاع و عده یی از نیروهای تحقیقات صنعتی و دفاعی وزارت دفاع درباره ی اهمیت زیربخش های نظام و رشد خلاقیت ها.

۱۵۰ آقای میرحسین موسوی در پایان جلسه ی هیئت دولت: ما از سازمان های عفو بین المللی تا به حال نشنیده ایم که جنایات اسرائیل، فالانژها یا جنایات امریکا را در السالوادور منتشر کنند. سخنان نخست وزیر در سمینار "حفاظت در برابر اشعه" درباره ی جایگاه انرژی اتمی در ایران و حساسیت این انرژی در دنیای امروز.

۱۵۱ ادامه ی برنامه ی دیدارهای طارق عزیز با مسئولان بلندپایه ی فرانسه. وی امروز با کلود شسون دیدار کرد. تفسیر بی بی سی از روابط سیاسی و نظامی فرانسه و عراق و حمایت های این کشور در طول جنگ از عراق. هم زمان با سفر طارق عزیز به فرانسه یکی از مقامات نظامی عراق از دست یابی این کشور به سلاح های جدید خبر داد.

۱۵۲ اخراج ۱۰۰۰ ایرانی مقیم کویت از آن کشور و ورودشان به شیراز. گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره ی کمک های مالی و تدارکاتی کویت به عراق و تبلیغات سوء مطبوعات آن کشور علیه جمهوری اسلامی.

۱۵۳ برگزاری مراسم به مناسبت میلاد حضرت مسیح(ع) در جمع اسیران مسیحی اردوگاه های اسرای عراقی در شهرهای تهران و بندرانزلی.

گزارش روزشمار ۱۶/۱۰/۱۳۶۱

۱۵۴ جلسه ی فرماندهان سپاه درباره ی مانور عملیات والفجر. بازگویی وضعیت فعلی یگان ها از نظر نیرو و اعلام نیاز اغلب یگان ها به خودروهای زرهی برای پیشروی سریع به عمق. هشدار غلامعلی رشید به فرماندهان سپاه ها برای سرعت بخشیدن به مباحث در رده ی یگان ها و یادآوری هوشیاری دشمن در برخی مناطق.

۱۵۵ در ادامه ی گلوله باران شهرهای آبادان و خرمشهر تعدادی از منازل و مغازه ها تخریب شد و ۲ نفر مجروح شدند.

۱۵۶ نیروهای کومه له در محور سنندج - مریوان در حوالی روستای رشنش جاده را مسدود کردند و ۷ تن از سرنشینان یک مینی بوس را گروگان گرفتند. با رسیدن نیروهای سپاه درگیری آغاز شد که ۱۰ تن از افراد کومه له کشته یا زخمی شدند. از نیروهای خودی نیز ۵ نفر مجروح شدند. در عملیات نفوذی نیروهای سپاه در منطقه ی مهران، ۲ تن از نیروهای دشمن اسیر شدند. نیروهای مسلح غیر قانونی در غرب سنندج به پایگاه تیژتیژ حمله کردند که با هوشیاری نیروهای خودی ۶ تن از آنان دست گیر شدند. این نیروها همچنین در محور مریوان - چناره ۲ تن از افراد بومی را به شهادت رساندند. پاک سازی ۱۰ روستا در جنوب سقز به همت نیروهای خودی. نیروهای سپاه مهاباد ۲ تن از نیروهای مسلح غیر قانونی را به هلاکت رساندند. برای کمک به حزب دمکرات، عراق ۱۰ میلیون ریال وجه نقد و مقداری اسلحه به روستای آلادان سردشت ارسال کرد.

۱۵۷ شهادت یک نفر از نیروهای پاسدار در تبریز ضمن دست گیری ۲ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق. کشف یک خانه ی تیمی این سازمان در خوی و به دست آمدن مقادیری اسلحه، مهمات و تعداد زیادی قرص سیانور. در رودسر افراد سازمان همسر یکی از پاسداران را مورد ضرب و شتم قرار دادند. دست گیری یکی از افراد چریک های فدایی خلق در شهرستان نور

به هم راه ۵ قبضه اسلحه و ۸۰ عدد نارنجک.

۱۵۸ اتکال به خداونـد و حفظ وحـدت برای تـداوم پیروزی از محورهای سـخنان امام خمینی در جمع فرمانـدهان قرارگاه های کربلا و نجف بود.

۱۵۹ برای ایجاد قرارگاه مشترک بین سپاه و نیروی دریایی مسئولان مربوط امروز وارد بوشهر شدند. سخنان فرمانده نیروی دریایی و فرمانده کل سپاه درباره ی هدف از ایجاد این قرارگاه.

۱۶۰ دیدار طارق عزیز با ریمی شولزور وزیر بازرگانی خارجی فرانسه و گزارش بی بی سی در این باره. طارق عزیز ضمن مصاحبه با تلویزیون فرانسه به تشریح اهداف سفر خود پرداخت.

۱۶۱ به گزارش یک منبع موثق، صدام دیروز ضمن یک تلگراف فوری و شدیداللحن از امیر کویت خواسته است موضع خود را در مورد جنگ ایران و عراق مشخص کند.

۱۶۲ نخست وزیر اردن از امکان ایجاد یک پروژه ی راه اندازی خط لوله برای انتقال نفت عراق از طریق بندر عقبه خبر داد. سفارش ۱۴۷ میلیون تن برنج و ۷۵,۰۰۰ تن غله ی مقامات عراق به امریکا موضوع یکی از گزارش های نشریه ی لیست لویدز بود.

گزارش روزشمار ۱۳۶۱/۱۰/۱۷

۱۶۳ گزارش جمع بندی غلامعلی رشید به فرماندهی سپاه از جلسات برگزار شده درباره ی طرح مانور از آغاز تا به امروز؛ مقرر شد ۲ سپاه در منطقه عمل کند و یک سپاه در احتیاط بماند؛ برای شروع عملیات به ۱۳ روز زمان نیاز است؛ در امر تعمیر و نگه داری زرهی کمبود داریم؛ مشکلات مهندسی زیاد است؛ به ۴۰۰ کمپرسی نیاز داریم؛ دشمن در برخی مناطق حساس شده است.

۱۶۴ تخریب ۴ منزل مسکونی در گلوله باران آبادان.

۱۶۵ نیروهای حزب دمکرات در منطقه ی حسین آباد دیواندره ۱۱ تن از نیروهای خودی را شهید یا مجروح کردند.

۱۶۶ اجرای حکم اعدام ۵ تن محکومان دادگاه انقلاب اسلامی اسلام آباد غرب به جرم جاسوسی؛ شرکت در عملیات که به شهادت ۱۹ تن از افراد خردسال انجامید. دست گیری ۳ نفر از افراد سازمان مجاهدین خلق در رودسر.

۱۶۷ زمینه ها و کارکردهای پیام اخیر ۸ ماده یی امام خمینی؛ امکان سوء استفاده از این پیام و تأسیس فرماندهی مرکزی نیروهای امریکا در منطقه ی خاورمیانه مهم ترین مطالب بیان شده در خطبه های نمازجمعه ی این هفته به امامت آقای هاشمی رفسنجانی بود.

۱۶۸ آقای ولایتی در وین: ما از هر کجا لازم بدانیم احتیاجات خود را تأمین خواهیم کرد، اما ترجیح می دهیم این کشور یک کشور جهان سوم باشد.

۱۶۹ مراسم بزرگداشت شهدای ارمنی با حضور چند مقام علی رتبه ی مسلمان و مسیحی در قطعه ی شهدای ارامنه برگزار شد.

۱۷۰ رادیو اسرائیل ایجاد پایگاه مشترک سپاه و نیروی دریایی را برنامه یی برای انحلال ارتش جمهوری اسلامی اعلام کرد.

۱۷۱ تجلیل از قدرت ارتش عراق و نقش تاریخی آن؛ طلب یاری از سایر کشورهای عربی؛ کتمان پیشروی ارتش عراق تا آستانه ی شهر اهواز و درون مرزی قلمداد کردن اقدامات ارتش عراق؛ اتهام هم دستی ایران با اسرائیل؛ نسبت دادن شروع جنگ به ایران و جاهلانه و کوته فکرانه خواندن آغاز یک جنگ از محورهای سخن رانی طولانی صدام در مراسم شصت و دومین سال تأسیس ارتش عراق بود.

۱۷۲ در ادامه ی سفر طارق عزیز به فرانسه، وی امروز با پیر مروا نخست وزیر فرانسه گفت و گو کرد. وی همچنین در مصاحبه با روزنامه ی لوموند به هم کاری عراق با مخالفان جمهوری اسلامی

اعتراف کرد. گزارش رادیو بی بی سی از نتایج این سفر؛ رابطه ی تسلیحاتی عراق و فرانسه و تأثیر این اقدام فرانسه در رابطه ی سیاسی با ایران.

۱۷۳ طارق عزیز ضمن مصاحبه ی مطبوعاتی در پاریس با اشاره به احتمال حمله ی جدید نیروهای ایران اعلام کرد: عراق تصمیم گرفته است با قدرت هرچه تمام تر با تجاوز نیروهای ایران مقابله کند؛ سرلشکر صلاح فخری (فرمانده سپاه چهارم عراق) در همین خصوص گفت: ما سلاح هایی را که می تواند دشمن و امواج نشری او را نابود سازد به کار خواهیم گرفت.

۱۷۴ ارسال پاسخ نامه ی صدام حسین توسط عبدالعزیز حسین فرستاده ی امیر کویت.

۱۷۵ خبرگزاری کویت از احداث یک پایگاه هوایی در بغداد به هزینه ی کشورهای حاشیه ی خلیج فارس خبر داد.

گزارش روزشمار ۱۸/۱۰/۱۳۶۱

۱۷۶ تخریب ۳ منزل مسکونی و مجروح شدن ۳ نفر در آبادان در حملات توپ خانه یی ارتش عراق. درخواست پناهندگی ۲ نفر از اتباع عراقی از ایران.

۱۷۷ در حمله ی نیروهای مسلح غیر قانونی به پایگاه ایرانخواه، ۸ تن از نیروهای ژاندارمری شهید یا مجروح شدند.

این نیروها همچنین مدرسه ی نازلو را در ارومیه به آتش کشیدند.

۱۷۸ نیروهای سپاه و ژاندارمری عملیات پاک سازی چند منطقه از جمله دیواندره، تکاب و بیجار را آغاز کردند.

یک تن از افراد حزب دمکرات کردستان خود را به نیروهای سپاه معرفی کرده، خواستار امان نامه شد.

۱۷۹ ضمن کشف ۲ خانه ی تیمی سازمان مجاهدین خلق در اردبیل، ۵ نفر از افراد سازمان کشته یا دست گیر شدند. ترور ناموفق یک آرایشگر به دست افراد سازمان در منطقه ی۷.

۱۸۰ خبرگزاری جمهوری اسلامی ضمن ارائه ی گزارشی از برگزاری دادگاه متهمان حمله به سفارت ایران در بُن - که به دست عناصر سازمان مجاهدین خلق انجام شده بود -، این محاکمه را مضحک خواند. خبرگزاری جمهوری اسلامی همچنین از اقدامات حمایت گرانه ی مشابهی در رسانه های غربی از این سازمان خبر داد.

۱۸۱ تکذیب کمک عراق به سازمان مجاهدین خلق از سوی این سازمان.

۱۸۲ برگزاری جلسه ی دادگاه اعضای "سازمان اتحادیه ی کمونیست ایران" با حضور مردم، نیروهای نظامی و انتظامی و خانواده ی شهدا (شرح کامل دادگاه در ضمیمه آمده است).

۱۸۳ به گزارش خبرگزاری فرانسه، دکتر ولایتی که در ادامه ی سفر خود به نیکاراگوئه امروز وارد اسپانیا شد، قرار است با وزیر خارجه ی اسپانیا در مورد روابط متقابل و اوضاع بین المللی گفت و گو کند.

۱۸۴ طارق عزیز در آخرین روز سفر خود به فرانسه امروز با دبیرکل حزب سوسیالیست فرانسه گفت و گو کرد. روزنامه ی فایننشال تایمز: انتظار می رود فرانسه در مقابل فروش تسلیحات بیش تر به عراق مقادیر بسیار زیادتری نفت خریداری کند.

۱۸۵ وزیر امور خارجه ی فرانسه در پایان دیدار خود با مقامات بحرینی از ایران خواست تا به جنگ خود با عراق پایان دهد.

ضمیمه ی گزارش ۱۸۳: مشروح دادگاه ۲۸ تن از اعضای کادر مرکزی سازمان اتحادیه ی کمونیست های ایران.

گزارش روزشمار ۱۹/۱۰/۱۳۶۱

۱۸۶ جلسه ی مشترک فرماندهان سپاه و ارتش با حضور فرمانده کل سپاه و فرمانده نیروی زمینی ارتش برای بررسی طرح مانور؛ بازگویی نظر فرماندهان ارتش توسط سرهنگ قویدل مبنی بر اجرای عملیات در محور فوقی هم زمان با عملیات اصلی به منظور درگیر کردن دشمن در دو جبهه؛ وی ضمن شمردن محاسن عملیات در دو جبهه کمبود نیرو و رعایت نشدن اصل تمرکز قوا را از معایب اصلی عملیات در محور تلول بند نام برد. در ادامه، محسن رضایی و غلامعلی رشید نیز اجرای عملیات در دو جبهه را سودمند، ولی با توجه به امکانات و توانایی های موجود ناممکن خواندند.

۱۸۷ آسیب دیدن ۷ منزل مسکونی و زخمی شدن ۳ تن از اهالی شهر در آبادان در گلوله باران این شهر.

۱۸۸ نیروهای مسلح غیر قانونی در مناطق جاده ی سنندج - دیواندره و روستای سیلاب ۳ نفر را زخمی کردند.

گروگان گرفته شدن ۲ تن از افراد ژاندارمری در جاده ی مهاباد - میاندوآب به دست افراد حزب دمکرات.

یک نفر از اعضای گروه های مسلح غیر قانونی در کردستان از سپاه سنندج درخواست امان نامه کرد.

۱۸۹ نیروهای سپاه، گروه معراج وابسته به سازمان مجاهدین را در شهرستان نور شناسایی و دست گیر کردند.

اجرای حکم اعدام یکی از افراد سازمان مجاهدین در رودسر. دست گیری یکی دیگر از اعضای سازمان در ازنا.

۱۹۰ تکذیب سخنان محسن رضایی مبنی بر کشته یا دست گیر شدن ۸۰ تن از مجاهدین از سوی دفتر سازمان مستقر در پاریس.

۱۹۱ در ادامه ی رسیدگی به پرونده ی اعضای سازمان مارکسیستی و اتحادیه ی کمونیست های ایران امروز جلسه ی سوم و چهارم در دادگاه انقلاب اسلامی تشکیل شد.

۱۹۲ توصیه به قضات و دادستان ها برای کار کردن در جهت مستمندان؛ برابر دانستن ارزش انسان ها به ازای خدمتی که به مردم می کنند و یادآوری رسالت پیامبر(ص) برای تربیت مردم و نجات مظلومان از جمله محورهای سخنان امام خمینی در دیدار با رئیس دیوان عالی کشور و قضات بود.

۱۹۳ وزیر امور خارجه ی کشورمان انتشار خبرهایی درباره ی تمایل عراق برای پرداخت غرامت جنگی به ایران را یک خبر مطبوعاتی خواند. دکتر ولایتی در مادرید: در صورتی که عراق شرایط ما را بپذیرد این که با آن ها بر سر یک میز مذاکره بنشینیم اهمیتی ندارد. گزارش خبرگزاری فرانسه از این مصاحبه.

۱۹۴ جمهوری اسلامی ایران در یادداشتی به سازمان ملل رسماً خواستار رسیدگی به وضع نیروهایی شد که در جریان جنگ

تحمیلی مفقودالاثر گردیده اند.

۱۹۵ در دیدار طارق عزیز با مسعود رجوی (در حومه ی پاریس) وی از رجوی خواست تا به عراق سفر کند.

سازمان مجاهدین خلق در بیانیه یی این ملاقات را شجاعانه و دستاوردهای آن را مثبت خواند دیدار اشاره کرد. نشریه ی داخلی وزارت کشور از اختلاف نظر شدید بین رجوی و بنی صدر خبر

داد؛ رادیو بی بی سی نیز در مقاله یی گفتاری درباره ی ملاقات ذکر شده به اظهار نظر پرداخت.

ضمیمه ی گزارش ۱۹۲: مشروح دادگاه سوم و چهارم رسیدگی به پرونده ی اعضای سازمان کمونیستی و اتحادیه ی کمونیست های ایران به گزارش روزنامه ی کیهان.

گزارش روزشمار ۲۰/۱۰/۱۳۶۱

۱۹۶ بر اثر گلوله باران آبادان ۲ منزل مسکونی در این شهر تخریب شد.

اصابت یک موشک به رادار پایگاه چهارم شکاری نیروی هوایی.

۱۹۷ کشته و اسیر شدن ۱۲ نفر از اعضای حزب دمکرات در ادامه ی عملیات پاک سازی اطراف تکاب به دست نیروهای خودی. ۶ نفر از نیروهای خودی و ۶ نفر از افراد مسلح غیر قانونی در درگیری در محور سنندج - مریوان زخمی یا کشته شدند. شهادت ۲ تن از نیروهای سپاه پس از دست گیری ۲ تن از اعضای گروه کومه له در بوکان. ۲ تانکر سوخت در نزدیکی روستای پیچون در محور مریوان - سنندج به دست نیروهای مسلح غیر قانونی به آتش کشیده شد. مسئول تشکیلات حزب دمکرات شاخه ی دیواندره خود را به نیروهای قرارگاه تسلیم و درخواست امان نامه کرد. در سنندج نیز یکی از وابستگان به گروه های مسلح غیر قانونی با تحویل یک کلت کمری خود را به نیروهای سپاه معرفی کرد.

۱۹۸ نیروهای سازمان مجاهدین یکی از اعضای سپاه را در تهران ترور کرده، به شهادت رساندند. نیروهای سپاه ۲ تن از افراد همین سازمان را محل قرار شناسایی دست گیر کردند. همچنین، ۲ تن از وابستگان سازمان مجاهدین به حکم دادگاه انقلاب همدان به اعدام محکوم شدند و حکم درباره ی آنان اجرا شد. دست گیری ۱۷ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین و سازمان کمونیستی پیکار در فیروزآباد فارس. اطلاعیه ی روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته ی انقلاب اسلامی درباره ی دست گیری ۶۰ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق و چریک های فدایی خلق در رجایی شهر کرج.

۱۹۹ گزارش بی بی سی از اوضاع سیاسی ایران و امکان اعلام عملیات از جانب نیروهای سازمان مجاهدین خلق.

۲۰۰ ادامه ی رسیدگی به اتهامات ۳۰ تن از اعضای اتحادیه ی کمونیست های ایران؛ اعتراف به اتهامات و عذرخواهی آنان از ملت ایران.

۲۰۱ آغاز به کار اولین دوره ی آموزشی دو ماهه ی گردان دریایی سپاه با حضور ۱۰۷ تن از نیروهای سپاه در مرکز آموزشی پادگان یگان دریایی ارتش جمهوری اسلامی.

۲۰۲ گزارش روزنامه ی کیهان از نتایج سفر طارق عزیز به فرانسه؛ دیدار وی با مقامات فرانسوی و مسعود رجوی.

۲۰۳ وزیر دفاع فرانسه ضمن اعلام مجدد حمایت از عراق خواستار پایان جنگ ایران و عراق شد.

۲۰۴ رادیو اسرائیل: عراق در صورتی می تواند به پیروزی در جنگ امیدوار باشد که کشورهای نفت خیز عربی طرف دار غرب به آن کشور کمک کنند.

ضمیمه ی گزارش ۲۰۱: متن کامل گزارش روزنامه ی کیهان درباره ی برگزاری سومین دور محاکمه ی شماری از عناصر مرکزیت و اعضای اتحادیه ی کمونیست های ایران به جرم حمله ی مسلحانه به آمل و کشتار مردم آن شهر و اعترافات آنان.

گزارش روزشمار ۲۱/۱۰/۱۳۶۱

۲۰۵ در ادامه ی حملات توپ خانه های عراقی به آبادان و خرمشهر ۶ تن مجروح شدند و ۱۹ منزل و مغازه تخریب شد.

۲۰۶ اعزام نیروهای داوطلب مردمی از چندین شهر و روستا و ۱۹۲ متخصص فنی و راننده از اعضای جهاد شهرستان ها به جبهه های جنگ. قائم مقام دبیرکل جمعیت هلال احمر ایران: بیش از ۱۳۵ نفر از نیروهای متخصص که توسط این سازمان به جبهه ها فرستاده شده بودند در انجام این وظیفه ی انسانی شهید یا مجروح شده اند.

۲۰۷ ادامه ی پاک سازی منطقه ی دیواندره - بیجار و کشته، زخمی یا دست گیر شدن ۳۰ نفر از افراد حزب دمکرات به دست نیروهای ژاندارمری. جمع بندی عملکرد نیروهای خودی در عملیات پاک سازی ۵ محور به گزارش روابط عمومی قرارگاه حمزه. در پاک سازی منطقه ی تکاب، ۲ نفر از افراد حزب دمکرات کشته یا دست گیر شدند، یکی دیگر از این افراد خود را تسلیم نیروهای خودی کرد. در روستای کاسه گران پیرانشهر ۶ نفر از افراد مسلح غیر قانونی به هلاکت رسیدند. تسلیم شدن ۳ نفر از افراد حزب دمکرات به سپاه سلماس و درخواست امان نامه از آن ها.

۲۰۸ ترور ناموفق یکی از معتمدان بازار سنندج به دست افراد سازمان مجاهدین خلق. در پی کشف یک خانه ی تیمی سازمان در شاهرود توسط نیروهای سپاه، ۳ نفر کشته یا دست گیر شدند و مقداری اسناد و مهمات به دست آمد. دست گیری یکی از هم کاران این سازمان (وی نظامی بود) در بهبهان.

دست گیری ۵ تن از فعالان چریک های فدایی خلق (شاخه ی اشرف دهقان) در مشهد.

۲۰۹ انتشار بیانیه یی دفتر سیاسی و کمیته ی مرکزی سازمان مجاهدین خلق در توجیه ملاقات رجوی و طارق عزیز و در پی آن انتشار بیانیه ی مشترک رجوی و طارق عزیز. در پایان این ملاقات، طارق عزیز پیام رهبر عراق را به آقای رجوی برای دیدار از عراق به منظور ایجاد روابط برادرانه بر اساس احترام متقابل و تمایل برای استقرار صلح تقدیم کرد.

اظهار نظر یک رادیوی سلطنت طلب مبنی بر انتقال ستاد تبلیغاتی رجوی از پاریس به بغداد.

۲۱۰ پی گیری محاکمه ی ۴ تن دیگر از اعضای اتحادیه ی کمونیست های ایران در شعبه ی ۱ دادگاه انقلاب اسلامی.

۲۱۱ تجلیل آقای رفسنجانی از فداکاری های نیروهای سپاه در دیدار با مربیان آموزشی سپاه پاسداران اصفهان.

۲۱۲ وزیر نفت در جلسه ی امروز مجلس گزارشی از فعالیت های وزارت نفت، سیاست های کلی ایران در فروش نفت و... ارائه کرد.

۲۱۳ مدیر کل پروژه ی پتروشیمی بندر امام خمینی روز ۲۳ دی ماه را آخرین مهلت برای ۴۰ شرکت ژاپنی مقاطعه کار ساختمانی این پروژه اعلام کرد.

گزارش رادیو امریکا درباره ی اولتیماتوم ایران به شرکت های ژاپنی برای پایان دادن به پروژه ی پتروشیمی بندر امام خمینی.

۲۱۴ خبرگزاری کویت: سعدون حمادی وزیر خارجه ی عراق امروز پیامی از جانب همتای الجزایری خود دریافت کرد؛ احتمال می رود موضوع این پیام درباره ی دیدار اخیر وزیر خارجه ی الجزایر از تهران و اقدامات میانجی گرانه اش باشد.

۲۱۵ خبرگزاری عراق مدعی شد: هند از درخواست عراق برای برگزاری هشتمین کنفرانس سران غیر متعهد در بغداد حمایت

خواهد کرد.

۲۱۶ تغییر موضع شوروی در برابر عراق و تحویل سلاح های جدید به آن کشور و تفسیر بی بی سی از این رویداد.

مقاله ی "جان بولاک" در روزنامه ی دیلی تلگراف: بهترین شاهد آن است که طارق عزیز اظهار داشته که شوروی تحویل اسلحه را دوباره آغاز کرده است.

۲۱۷ بی بی سی در یک مقاله ی رادیویی سیاست های جدید میتران در برابر اعراب به خصوص مسئله ی جنگ را بررسی کرد.

ضمیمه ی گزارش ۲۱۱: گزارش کامل روزنامه ی کیهان از برگزاری دادگاه ۴ تن دیگر از اعضای اتحادیه ی کمونیست های ایران.

گزارش روزشمار ۲۲/۱۰/۱۳۶۱

۲۱۸ در نشست امروز فرماندهان سپاه و ارتش، سرهنگ صیاد شیرازی اجرای عملیات در محور ارتفاعات فوقی را منتفی دانست و نظر موافق فرماندهان ارتش مبنی بر اجرای عملیات در محور فکه - چزابه با هدف تصرف العماره را اعلام کرد.

وی همچنین تصمیمات خود برای تحویل تجهیزات مورد نیاز از قبیل دستگاه های مهندسی، مهمات، مکانیزه و... را به یگان های عمل کننده اعلام کرد.

۲۱۹ تخریب ۲ منزل مسکونی و آسیب دیدن ۲ منزل دیگر در آبادان.

۲۲۰ گروه کومه له ۲ تن از گروگان های خود را که از اهالی شهر مریوان بودند اعدام کرد. زخمی شدن یکی از سرنشینان یک خودرو جیپ بر اثر تیراندازی نیروهای مسلح غیر قانونی در نزدیکی نقده. مجروح شدن یک سرباز در حوالی ارومیه بر اثر برخورد با مین. حزب دمکرات برای آزاد کردن تانکرهای سوخت دزدیده شده ۵۰۰ هزار تومان درخواست کرد. این حزب در اطلاعیه یی که در برخی روستاهای سنندج پخش کرده بود اعلام کرد که افراد مشمول خدمت سربازی باید به عنوان پیش مرگان در این حزب خدمت کنند.

۲۲۱ اطلاعیه ی سازمان مجاهدین خلق درباره ی عملیات نیروهای این سازمان در منطقه ی سردشت و پخش این خبر از خبرگزاری یونایتدپرس، صدای امریکا و رادیو صدای آزاد ایران. ۳ تن از وابستگان گروه کومه له با مقداری اسلحه و مهمات خود را با پایگاه شوشیه معرفی کرده، خواهان امان نامه شدند.

۲۲۲ قرارگاه حمزه اعلام کرد که کاوه شیخ لطیف هم راه ۲۴ نفر به ایران وارد شده، قصد پناهنده شدن به ایران را داشتند که چند روز قبل بر اثر کولاک و سرما کشته شدند.

۲۲۳ اطلاعیه ی سپاه پاسداران برای درخواست از نیروهای مردمی کرج و حومه برای شرکت در گردهمایی بسیج و اعزام مجدد به جبهه ها. امروز نیز نیروهای داوطلب مردمی از شهرهای مختلف کشور عازم جبهه های نبرد حق علیه باطل شدند.

۲۲۴ رئیس شهربانی استان اصفهان اعلام کرد که از آغاز جنگ تا کنون ۵۲۴ نیروی آموزش دیده ی شهربانی اصفهان به جبهه ها اعزام شده اند.

۲۲۵ مدیر کل اداره ی کشاورزی و عمران روستایی استان ایلام: در پی آزادسازی منطقه ی دشت عباس از لوث وجود صدامیان، اداره ی کشاورزی ایلام بازسازی اراضی مزروعی دشت عباس را آغاز کرد.

۲۲۶ آخرین جلسه ی رسیدگی به اتهامات ۳۰ تن از اعضای اتحادیه ی کمونیست های ایران صبح و بعد از ظهر امروز در شعبه ی اول دادگاه انقلاب اسلامی مرکز برگزار شد.

۲۲۷ دادستان انقلاب اسلامی شیراز و بندرعباس در گزارشی از عملکرد نیروهای سپاه و دادستانی از کشف ۴۷ خانه ی تیمی گروهک اشرف دهقان در چند شهر خبر داد.

۲۲۸ اطلاعیه ی روابط عمومی کمیته ی انقلاب اسلامی درباره ی اقدامات انجام شده در طرح مالك و مستأجر.

۲۲۹ رادیو بی بی سی از برگزاری یک دادگاه محاکمه ی اعضای مجاهدین خلق در ترکیه به اتهام تشکیل غیر قانونی گروه زیرزمینی و حمله به کنسول گری ایران در سال ۱۹۸۱ خبر داد. بی بی سی تشریفات دادرسی این دادگاه را بی سابقه خواند.

۲۳۰ وزیر نفت در دیدار با مردم دامغان با اشاره به منابع معنوی انقلاب و عملکرد آن در جنگ گفت: بنا بر آیات قرآن کریم صنایع و تولیدات کافر نمی تواند برای همیشه سلطه داشته باشد و هرچه درست کنند علیه خودشان به کار گرفته خواهد شد.

۲۳۱ در پی تلاش برخی کشورها برای حذف قسمت هایی از قطع نامه ی اجلاس فوق العاده ی غیر متعهدها در ماناگوا که در آن برخی اقدامات امریکا محکوم شده بود، نماینده ی ایران ضمن مخالفت شدید با این موضوع گفت: لزومی ندارد که سخن نادرست سازمان ملل را به جنبش عدم تعهد منتقل کنیم.

۲۳۲ بی بی سی امروز در صدد تعدیل خبر روز گذشته ی خود مبنی بر ارسال اسلحه ی شوروی به عراق برآمد. دیلی تلگراف: دولت اندروپف تصمیم دارد تا پیشنهادهای صلحی را برای پایان بخشیدن به این جنگ دو ساله تسلیم کند.

۲۳۳ در هشتمین اجلاس کمیسیون مشترک عراق و هند، وزیر انرژی این کشور از وزیر نفت عراق خواست تا آن کشور برای پرداخت بدهی های خود سریع اقدام کند. گزارش خبرگزاری های جمهوری اسلامی ایران و پی.تی.آی. از هند در این خصوص. خبرگزاری آلمان: هند بخش عمده یی از نفت وارداتی خود را از عراق تأمین می کند.

ضمیمه ی گزارش ۲۲۷: مشروح گزارش روزنامه ی کیهان از آخرین جلسه ی برگزاری دادگاه اعضای اتحادیه ی کمونیست های ایران.

گزارش روزشمار ۲۳/۱۰/۱۳۶۱

۲۳۴ در گلوله باران امروز شهر آبادان ۵ منزل تخریب شد و ۳ مسافرخانه و بیمارستان آسیب دیدند.

۲۳۵ اعزام نیروهای داوطلب بسیجی از شهرهای مختلف کشور.

۲۳۶ سرپرست بنیاد امور مهاجران جنگ استان لرستان: ۴۳۹۲۲ نفر زیر پوشش خدماتی این بنیاد قرار داشتند که با آزادسازی مناطق جنگی این افراد به محل های مسکونی خود بازگشتند.

۲۳۷ نیروهای حزب دمکرات در روستای نگل در جنوب غربی سنندج ۳ نفر را گروگان گرفتند و ۳ نفر از نیروهای خودی را زخمی کردند. ربوده شدن ۳ نفر از افراد جهادسازندگی در محور کامیاران - سنندج به دست نیروهای مسلح غیر قانونی. مجروح شدن یک سرباز در سرو بر اثر برخورد با مین. ۶ نفر از افراد گروه کومه له در بیساران (رزآب سنندج) و هشمیز (جنوب غربی سنندج) به هم راه تعدادی اسلحه خود را تسلیم سپاه کردند. ۲ تن از افراد گرفتار شده در دست نیروهای کومه له که در انتخابات خبرگان به گروگان گرفته شده بودند از زندان گریختند.

۲۳۸ دکتر ولایتی در اجلاس فوق العاده ی وزیران خارجه ی کشورهای عضو جنبش عدم تعهد در ماناگوا حمله ی عراق بر ایران را در جهت سیاست امریکا خواند.

۲۳۹ گزارش روزنامه ی کیهان درباره ی دیدارهای دکتر ولایتی با برخی مقامات کشورهای شرکت کننده در اجلاس فوق العاده ی وزیران خارجه ی عضو عدم تعهد.

۲۴۰ حافظ اسد در دیدار با وزیر بازرگانی جمهوری اسلامی ایران: موضع جمهوری اسلامی در برابر امپریالیسم و صهیونیسم در جهان قابل ستایش است. گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران درباره ی نتایج این سفر. رادیو صوت الجماهیر بغداد: تهران و دمشق به هماهنگی و توسعه ی روابط فی ما بین در زمینه های تجاوز و لطمه زدن به کشورهای عربی ادامه می دهند.

۲۴۱ محسن نوربخش تحولات ایجاد شده در سیستم بانک داری ایران پس از انقلاب را تشریح کرد.

۲۴۲ واکنش حکومت عراق در برابر سخنان دکتر ولایتی در خصوص مناطق اشغالی و تخریب مناطق مسکونی ایران به دست آنان.

۲۴۳ مصاحبه ی بی بی سی با دیوید کنیز رئیس کمیته ی خاورمیانه ی حزب کارگر انگلستان درباره ی نتایج سفر وی به عراق.

۲۴۴ وزیر امور خارجه ی سوئد بدون اعلام راه حلی تازه گفت: به تلاش های میانجی گرانه ی خود ادامه خواهد داد.

۲۴۵ واشنگتن پست در مقاله یی نقش چین در جنگ ایران و عراق و روابط این کشور با طرف های درگیر جنگ را بررسی کرده است.

۲۴۶ روزنامه ی مسلم چاپ اسلام آباد به انتقاد از سیاست جدید شوروی در برابر عراق پرداخت. روس ها با ارسال اسلحه به عراق در صدد وارد کردن فشار به ایران هستند.

گزارش روزشمار ۲۴/۱۰/۱۳۶۱

۲۴۷ در گلوله باران شهرهای خرمشهر و آبادان تعدادی خانه و مغازه تخریب شد.

۲۴۸ حمله ی نیروهای مسلح غیر قانونی به نیروهای ژاندارمری در جاده ی ارومیه - مهاباد در منطقه ی جعفرآباد به شهید یا زخمی شدن ۳ تن از نیروهای خودی و کشته یا زخمی شدن ۸ تن از آنان انجامید. شهادت ۶ سرنشین خودرو سپاه در راه مریوان به دست نیروهای مهاجم. انهدام خودرو ژاندارمری حامل سوخت در محور جاندار و خناوین بر اثر برخورد با مین.

۲۴۹ سازمان مجاهدین خلق در ادامه ی ادعاهای خود مبنی بر اجرای عملیات در کردستان مدعی انهدام پایگاه مرغان شد.

۲۵۰ دیدار آقای عسگراولادی با مقامات اقتصادی یوگسلاوی و گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی این دیدار.

۲۵۱ منابع صنعتی ژاپنی آخرین اخطار ایران را برای تکمیل پروژه ی پتروشیمی بندر امام خمینی جدی نپنداشتند.

۲۵۲ ادامه ی تلاش های الجزایر برای میانجی گری در جنگ از خبرهای مندرج در روزنامه ی الشرق الاوسط بود.

۲۵۳ در پی اعلام نارضایتی وزیر انرژی هند از عراق، قاسم تقی وزیر نفت عراق، اطمینان داد که دولت وی خسارت کسانی را که ادعای خسارت شان را به شیوه ی معمولی ارائه دهند عادلانه پرداخت خواهد کرد. گزارش رادیو بی بی سی از مشکلات اقتصادی عراق و کم تر شدن میزان کمک کشورهای حامی عراق.

۲۵۴ آسوشیتدپرس از احداث یک خط لوله ی جدید نفتی صدور نفت عراق از طریق ترکیه خبر داد.

۲۵۵ روزنامه ی آلمانی دی ولت: شوروی تسلیحات فراوانی در اختیار دولت عراق قرار خواهد داد تا از این طریق تسلیحات امنیت حوزه های نفتی در خلیج فارس فراهم شود و ایران نیز تحت فشار قرار گیرد.

گزارش روزشمار ۲۵/۱۰/۱۳۶۱

۲۵۶ برجای مانـدن ۵ کشـته و مجروح در تخریـب ۴ ساختمـان مسـکونی و عمومی و آتش سوزی قسـمتی از انبـار گمرک در آبادان بر اثر گلوله باران این شهر.

۲۵۷ نیروهای مسلح غیر قانونی ۲ نفر از نیروهای بسیج را در حوالی روستای تیژتیژ در غرب سنندج گروگان گرفتند. نیروهای قرارگاه حمزه، ۴ روسـتا از توابع بانه را پاک سازی کردند. تحویل مقادیر فراوانی اسلحه و مهمات توسط عراق به سازمان های ضد انقلاب ایران.۴ نفر از افراد حزب دمکرات و کومه له در سلماس و شوشیه خود را تسلیم نیروهای خودی کردند.

۲۵۸ شهادت روحانی روستای بی بالان رودسر به دست افراد سازمان مجاهدین خلق و گزارش خبرگزاری آلمان غربی از این ترور. پخش اطلاعیه های این سازمان و اجبار محصلین برای هم کاری با آنان. ۲ نفر از افراد سازمان مجاهدین و اتحادیه ی کمونیست های ایران در بابل و شیراز به جرم مبارزه ی مسلحانه به اعدام محکوم شدند.

۲۵۹ آیت الله خامنه ای با فرمانده و فرماندهان با پایگاه های نیروی دریایی و عده یی از مسئولان دیدار کردند. بازگویی هدف از ایجاد پایگاه در منطقه به دست ابرقدرت ها.

۲۶۰ دکتر ولایتی در گفت و گویی درباره ی نتایج اجلاس ماناگوا گفت: اصلاحیه هایی که هیئت نمایندگی ایران در پیش نویس قطع نامه ی اجلاس نیکاراگوئه انجام داد قابل توجه بود.

۲۶۱ نماینده ی ایران در سازمان ملل در پنجمین اجلاس دفتر هماهنگی کشورهای عضو جنبش عدم تعهد: نماینده ی محترم عراق! ادعا کرد که خواهان صلح است، اما ما نمی دانیم که این ها مگر مجبور بودند جنگ را شروع کنند و بعد بگویند ما صلح طلب هستیم.

۲۶۲ کنفرانس فوق العاده ی وزیران امور خارجه و نمایندگان جنبش های غیر متعهد در ماناگوا با صدور بیانیه یی به کار خود پایان داد.

۲۶۳ واحد مرکزی خبر از تظاهرات مردم چند شهر عراق در اعتراض به رسمی شناخته شدن رژیم صهیونیستی از جانب مسئولان عراقی خبر داد.

۲۶۴ مجاهدین عراقی در جاده ی نال پاریز ۱۲ سرباز عراقی را کشته، تعدادی را زخمی کردند.

گزارش روزشمار ۲۶/۱۰/۱۳۶۱

۲۶۵ در حمله ی هواپیماهای عراقی به استان ایلام، رادار آبدانان به شدت آسیب دید؛ چند منزل در دهلران ویران شد و ۶ سرباز مجروح شدند. سرنگونی ۳ هواپیمای عراقی در خاک این کشور. ۳ منزل و مغازه بر اثر گلوله ی توپ خانه های عراقی تخریب شد.

۲۶۶ شهادت ۲ تن از نیروهای خودی در منطقه ی کاشتر از توابع کامیاران به دست نیروهای مسلح غیر قانونی. نیروهای مسلح غیر قانونی در محور مهاباد به ارومیه در نزدیکی پایگاه محمدیار ۲ تن از نیروهای ژاندارمری را گروگان گرفتند. اطلاعیه ی روابط عمومی سپاه پاسداران ناحیه ی کردستان مبنی بر دست گیری افراد رده بالای گروه کومه له و ضبط امکانات تدارکاتی این سازمان.

۲۶۷ کار بازسازی و نوسازی روستاهای حسین ملهه و کول آباد بوکان امروز پایان یافت.

۲۶۸ رجوی رهبر سازمان مجاهدین خلق در دیدار با تعدادی از روزنامه نگاران عرب، دیدار خود با طارق عزیز را آغاز دگرگونی موازنه ی قوا در بین دو کشور ایران و عراق خواند.

۲۶۹ به دنبال کشف یک خانه ی تیمی سازمان کمونیستی طوفان، ۶ نفر دست گیر شدند و مقادیری اسلحه، مهمات و اسناد درون گروهی به دست آمد.

۲۷۰ اطلاعیه ی سپاه پاسداران منطقه ی ۱۰ برای دعوت از نیروهای رزمنده و تخصصی برای حضور در جبهه ها.

۲۷۱ محسن رضایی از استقرار یک واحد دریایی سپاه در شیراز خبر داد.

۲۷۲ امام خمینی در دیدار جمعی از کارکنان صنایع دفاعی ملی و مسئولان و کارکنان صدا و سیما، ایران را میدان کار و نبرد با شیطان و عرصه ی سازندگی جوانان توصیف کردند.

۲۷۳ توضیحات میرحسین موسوی نخست وزیر، در پایان جلسه ی هیئت دولت درباره ی بودجه ی سال آینده و سمت گیری کلی آن.

۲۷۴ وزیر انرژی و تکنولوژی ترکیه امروز برای یک دیدار رسمی وارد تهران شد. گزارش رادیو اسرائیل از میزان و سطح هم کاری های دو کشور.

۲۷۵ عبدالله ولی عهد عربستان ملک حسین پادشاه اردن، مضر بدران نخست وزیر و زیدبن شاکر رئیس ستاد مشترک اردن به هم راه یاسر عرفات امروز وارد بغداد شدند. گزارش خبرگزاری فرانسه و رادیو کلن در این باره.

۲۷۶ وزارت خارجه ی سوئد اعلام کرد: در دیدار نخست وزیر سوئد با وزیر خارجه ی الجزایر درباره ی موضوع جنگ ایران و عراق به تفصیل بحث شده است.

۲۷۷ به دنبال اشغال ۵ کیلومتر از خاک کویت توسط عراق، مجلس کویت از امروز بحث درباره ی طرح لزوم تعیین حدود مرزی این کشور را با عراق آغاز کرد.

۲۷۸ به گزارش سپاه پاسداران بانه، گروهی از مخالفان عراقی با حمله به یکی از پایگاه های این کشور در چوارتا ۸ نفر را کشته و تعداد زیادی را زخمی کرده اند.

گزارش روزشمار ۲۷/۱۰/۱۳۶۱

۲۷۹ در ادامه ی مباحث درباره ی اجرای عملیات با هدف تصرف العماره، عمق زیاد هدف؛ یک یا دو مرحله یی شدن عملیات و هوشیاری دشمن از موضوعات حل نشده یی بود که مانع تصمیم گیری قاطع درباره ی طرح مانور می شد. محسن رضایی از محدود شدن تدریجی عملیات انتقاد کرد و غلامعلی رشید ناشناخته بودن زمین عملیات و بروز تردیدها را از اشکالات اصلی خواند؛ سرهنگ صیاد شیرازی چگونگی تقسیم تجهیزات را بیان کرد، از جمله اختصاص ۱۱۰ دستگاه تانک و نفربر ازیگان های ارتش برای اجرای عملیات.

۲۸۰ حمله ی هواپیماهای عراقی به نیروگاه رامین اهواز تلفاتی در پی نداشت. تخریب ۴ منزل مسکونی در گلوله باران آبادان. همچنین حمله ی این هواپیماها به روستای دهیمی در غرب سوسنگرد و جزیره ی خارک تلفاتی در پی نداشت. مین گذاری عراقی ها در منطقه ی البحار و تحویل تعدادی موشک توسط فرانسه به عراق.

۲۸۱ شهید و زخمی شدن ۳ نفر از نیروهای ژاندارمری و گروگان گیری به دست نیروهای مسلح غیر قانونی در غرب سلماس. این نیروها همچنین در اقدامی وحشیانه اقدام به بریدن سر روحانی روستای یازی بلاغی در شمال سقز کردند. نیروهای حزب دمکرات در شرق نقده به چند خودرو حمله کردند و سرنشینان آن ها را گروگان گرفتند. نیروهای سپاه، ۶ خودرو ربوده شده به دست همین نیروها را در جاده ی اشنویه بازپس گرفتند. هلاکت یکی از افراد حزب دمکرات در عملیات کمین نیروهای خودی بین دو روستای حاملار و کهریز.

۲۸۲ به شهادت رسیدن ۲ نفر از اهالی پره سر طوالش به دست افراد سازمان مجاهدین خلق. اجرای حکم اعدام ۳ تن از افراد

سازمان در شیراز.

۲۸۳ اعزام اولین گروه از نیروهای گردان احتیاط قدس لشکر۲۱ حمزه به جبهه های جنگ و سخنان سرهنگ نظری درباره ی شیوه ی آموزش این افراد. امروز هم مردم بسیاری از شهرها و روستاها به جبهه های نبرد عزیمت کردند.

۲۸۴ استاندار باختران درباره ی میزان اعتبارات تخصیص یافته و میزان اعتبارات جذب شده برای بازسازی مناطق آسیب دیده سخنانی را ایراد کرد.

۲۸۵ امروز نخستین دبیرستان جبهه های جنگ آغاز به کار کرد.

۲۸۶ مدیرکل منطقه ی ۱۰ تأمین اجتماعی در مصاحبه با خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران درباره ی اقدامات رفاهی سازمان برای مهاجران جنگ تحمیلی ساکن اصفهان اطلاعاتی را در اختیار عموم قرار داد.

۲۸۷ ملاقات آقای رفسنجانی با فرمانده و دیگر مسئولان نیروی دریایی در قرارگاه مشترک دریایی نوح.

۲۸۸ آغاز دومین دور مذاکرات وزیر بازرگانی ایران با وزیر تجارت خارجی یوگسلاوی در بلگراد.

۲۸۹ قائم مقام وزیر بازرگانی نتایج سفر خود از دو کشور مالزی و بنگلادش را تشریح کرد.

۲۹۰ شکسته شدن دیوار صوتی منطقه ی هوایی کویت به وسیله ی یک هواپیمای عراقی. پیام صدام حسین به رئیس جمهور زامبیا و درخواست حمایت از این کشور برای میزبانی اجلاس آینده ی سران جنبش عدم تعهد در بغداد.

۲۹۱ گزارش روزنامه ی کیهان از سفر برخی مقامات کشورهای عرب به عراق و فعالیت های سیاسی رهبران این کشورها در منطقه.

۲۹۲ شش تن از مردم عراق به ایران پناهنده شدند.

گزارش روزشمار ۲۸/۱۰/۱۳۶۱

۲۹۳ تخریب ۵ منزل مسکونی و مغازه بر اثر اصابت توپ های عراقی. بمب باران منطقه ی عملیاتی محرم به دست نیروهای عراق تلفات و خساراتی در پی نداشت. انهدام ۷۵٪ از پایگاه های نظامی عراق در کلاله به همت نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران. درخواست پناهندگی ۷ تن دیگر از مردم عراق به جمهوری اسلامی.

۲۹۴ ۲۲ نفر از افراد سازمان های مجاهدین خلق و چریک های فدایی خلق به همت نیروهای خودی قبل از ورود به مهاباد کشته یا زخمی شدند. در این عملیات چریکی ۱۲ نفر از نیروهای خودی شهید یا مجروح شدند. نیروهای خودی در روستای گل (نقده) یک نفر از نیروهای مسلح غیر قانونی را به هلاکت رساندند و خودرو و داروهای ربوده شده را بازپس گرفتند. زخمی شدن یک تن از نیروهای خودی در پایگاه خورخور سنندج بر اثر درگیری با این نیروها.

اخاذی ۸۵٫۰۰۰ تومان وابستگان حزب دمکرات از اهالی چندین روستا از توابع سلماس.

یکی از افراد این حزب خود را تسلیم پایگاه شوشیه کرده، درخواست امان نامه کرد.

۲۹۵ واحد مرکزی خبر از اجرای عملیات دیگری برای فروپاشی کامل گروه کومه له در سنندج خبر داد.

۲۹۶ دست گیری پیک سازمان مجاهدین خلق سربند اراک و عضو مرکزیت سازمان کمونیستی راه کارگر کرج

۲۹۷ امروز کمال مقهور وزیر نفت لیبی با آیت الله خامنه ای و میرحسین موسوی دیدار و گفت و گو کرد. گزارش روزنامه ی اطلاعات درباره ی این دیدار. میرحسین موسوی: موضع مشترك ایران و لیبی می تواند تلاش های عربستان را با شکست مواجه سازد.

۲۹۸ محسن رضایی: در صورت ادامه ی ارسال موشک های استراتژیك فرانسوی به عراق ما بی کار نخواهیم نشست.

۲۹۹ وزیر بازرگانی در پایان سفر ۶ روزه ی خود به یوگسلاوی، نتیجه ی سفر و روابط متقابل اقتصادی بین دو کشور را تشریح کرد. هیئت اقتصادی ترکیه با قائم مقام وزارت بازرگانی دیدار گفت و گو کرد.

۳۰۰ مذاکرات صدام حسین و فهد در عربستان امروز پشت درهای بسته انجام شد؛ به گفته ی برخی منابع سیاسی، جنگ ایران و عراق از محورهای این گفت و گو بوده است. آسوشیتدپرس: عراق معمولاً ـ از آنچه که وی ناتوانی اعراب در کمک به عراق می خواند شکایت دارد و جنگ را آغاز سلطه ی ایران بر کل منطقه ی خلیج فارس می داند.

گزارش روزشمار ۲۹/۱۰/۱۳۶۱

۳۰۱ تخریب ۴ منزل مسکونی دیگر و خسارت دیدن یک بیمارستان در گلوله باران آبادان و خرمشهر.

۳۰۲ به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی امروز هزاران نفر از نیروهای بسیج سپاه، نیروهای مردمی و افراد متخصص فنی از شهرهای مختلف کشور به جبهه های جنگ اعزام شدند.

۳۰۳ نیروهای کومه له در روستای یازی بلاغ در شمال سقز ۱۲ تن از افراد مسلح پایگاه روستا را گروگان گرفته، یک نفر را به شهادت رساندند.

۶ تن از افراد مسلح غیر قانونی در حمله به نیروهای پایگاه نگل سنندج کشته یا زخمی شدند. دست گیری ۲ نفر از نیروهای حزب دمکرات و کومه له در شهر سنندج و روستای موسی آلان سردشت. کشته شدن یکی از اعضای فعال کومه له بر اثر انفجار بمب. مختل شدن ارتباط تلفنی بخشی از مهاباد به دست نیروهای دمکرات.

۳۰۴ ترور ناموق امام جمعه ی آبدانان به دست نیروهای سازمان مجاهدین. کشف یک خانه ی تیمی این سازمان در شاهرود؛ هلاکت یک تن و دست گیری ۳ تن دیگر در این حادثه.

در جاده ی بهشهر به گلوگاه نیروهای سازمان مجاهدین به خودرو دادسرای انقلاب تیراندازی کردند که تلفات جانی درپی نداشت.

۳۰۵ توضیحات نخست وزیر درباره ی بودجه ی مصوبه ی هیئت دولت که قرار است برای تصویب به مجلس شورای اسلامی ارائه شود.

۳۰۶ احمد عزیزی درباره ی تحرکات اخیر دیپلماتیک منطقه گفت: هدف عمده ی این سفرها تقلیل حمایت های کشورهای مترقی منطقه از ایران است.

۳۰۷ خبرگزاری فرانسه و رادیو کلن اعلام کردند که دفتر خبرگزاری شوروی در تهران بسته شده است.

۳۰۸ خبرگزاری رویتر تلاش های عربستان سعودی برای حل اختلاف عراق و سوریه را هدف سفرهای اخیر مقامات عربی اعلام کرد. خبرگزاری عربستان: در جریان این ملاقات (سفر صدام به ریاض) اوضاع کنونی جهان عرب و به ویژه جنگ ایران و عراق بررسی شده است. خبرگزاری جمهوری اسلامی نیز درباره ی این موضوع گزارش ارائه داد.

۳۰۹ نوشته های مجله ی امریکایی تایم درباره ی تحولات سیاسی جنگ ایران و عراق به خصوص دیدار مسعود رجوی با طارق عزیز و دیدار وزیر خارجه ی مصر با مقامات فرانسوی و همچنین کمک های تسلیحاتی فرانسه به عراق.

گزارش روزشمار ۳۰/۱۰/۱۳۶۱

۳۱۰ در گلوله باران امروز شهر آبادان چند نقطه ی شهر تخریب یا دچار آتش سوزی شد.

۳۱۱ تحمل ۵۱ شهید و مجروح در حوالی روستای آخ کند نتیجه ی عدم هماهنگی و برخورد نیروهای خودی به کمین نیروهای کومه له بود. فرماندهی سپاه ناحیه ی کردستان کمبود نیرو و نبود پشتیبانی هلی کوپتر در مرحله ی بعدی عملیات را از ضعف های نیروهای خودی ذکر کرد.

۳۱۲ نیروهای دمکرات کردستان در روستای آبگرم در جنوب سلماس روحانی سنی روستا را به شهادت رساندند. افراد حزب دمکرات در سنندج هم قصد ترور یکی دیگر از روحانیان را داشتند که وی در منزل حضور نداشت. بمب گذاری نیروهای کومه له در محل تجمع خودروهای وزارت راه در روستای زرینه و خنثی کردن همه ی آنها استثنای یک بمب نیروهای سپاه در چندین

عملیات در چند شهر و محور موفق به دست گیری ۶ نفر از افراد حزب دمکرات و آزاد کردن ۶ تن دیگر از گروگانان این حزب شدند. گزارش قرارگاه حمزه حاکی است در چند مرحله ی عملیات پاک سازی ۱۰ روستا از توابع تکاب، ۲۵ نفر از نیروهای مسلح کشته یا زخمی شدند.

۳۱۳ سخنان رئیس دادگاه انقلاب اسلامی یزد درباره ی اقدامات امنیتی انجام شده برای انهدام نیروهای مسلح غیر قانونی به خصوص گروه کمونیستی سهند در این استان.

۳۱۴ رئیس جمهور درباره ی تلاش های اخیر برای بازگرداندن مجدد مصر به جمع کشورهای عربی گفت: بیش تر کسانی که این تلاش را می کنند دل شان برای مصر نسوخته، بلکه می خواهند راه مذاکره ی خود با اسرائیل را هموار کنند.

۳۱۵ میرحسین موسوی: تنها چیزی که می تواند تمام توطئه ها را خنثی کند اراده ی منسجم ملت است.

۳۱۶ تداوم بازتاب دیدار رجوی با طارق عزیز در رادیو بی بی سی و بررسی مواضع و سازمان های ضد انقلاب در این باره.

۳۱۷ خبرگزاری جمهوری اسلامی با یادآوری نامه ی صدام به امیر کویت از تغییر لحن مطبوعات و رسانه های کویت در برابر ایران خبر داد.

گزارش روزشمار ۱/۱۱/۱۳۶۱

۳۱۸ مجروح شدن ۴ تن و تخریب ۳ منزل مسکونی بر اثر حملات توپ خانه یی به آبادان. تجاوز هواپیماهای عراقی به حریم هوایی ایلام و خوزستان. ستاد مشترک ارتش از سرنگون شدن دو فروند هواپیمای عراقی در خاک عراق توسط نیروی هوایی ایران خبر داد.

۳۱۹ شرح حمله ی نافرجام نیروهای عراقی به قصد تصرف ارتفاع چنگوله. سخنان استاندار ایلام در خصوص نقش اهالی ایل شوهان در دفع حملات بعثیون.

۳۲۰ به غنیمت گرفتن ۳۰ قبضه کلاشینکف، ۷ قبضه آر.پی.جی۷ و یک دستگاه بی سیم در عملیات ایذایی نیروهای خودی در منطقه ی سومار.

۳۲۱ شهادت ۲۸ تن از نیروهای سپاه و بسیج در اجرای عملیات پاک سازی در شمال بانه، به دست افراد حزب دمکرات. رادیو صدای کردستان تعداد تلفات نیروهای خودی را ۴۳ تن اعلام کرد. شهادت یک سرباز بر اثر حمله نیروهای مسلح غیر قانونی به پاسگاه مرکزی شهر در نوسود. در محور سلماس به ارومیه نیروهای مهاجم یکی از اهالی روستای خان تختی را که گروگان گرفته بودند پس از اعمال شکنجه آزاد کردند.

۳۲۲ گزارش فرماندهی کل سپاه در مورد مداوای مجروحان گروه کومه له توسط پزشکان فرانسوی در اطراف مهاباد. تسلیم شدن ۳ تن از افراد رده بالای حزب دمکرات به سپاه. اجرای حکم اعدام درباره ی ۲ نفر از وابستگان کومه له و حزب دمکرات کردستان.

۳۲۳ تشکیل جلسه ی بازسازی و نوسازی مناطق جنگی غرب کشور با حضور نماینده ی امام جمعه ی باختران، استاندار و معاون وی در امر بازسازی و نوسازی مناطق جنگی. سخنان سرپرست بنیاد امور مهاجرین جنگی استان مازندران در خصوص تعداد و وضعیت مهاجران جنگی مستقر در این استان.

۳۲۴ بررسی میزان صدور نفت از جزیره ی خارک، بارگیری تعداد کشتی های حامل از این جزیره و وضعیت فعلی تأسیسات صدور نفت در گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۳۲۵ آقای هاشمی رفسنجانی (در خطبه های نمازجمعه ی تهران): مهم ترین حق ما و حق همه ی دنیای

اسلام این است که متجاوز جنایت کار باید محاکمه شود تا کسی به فکر تجاوز نیفتد.

۳۲۶ ورود علی اکبر وزیر امور خارجه ی ایران به دمشق به منظور شرکت در گفت و گوهای سه جانبه ی لیبی - ایران و سوریه و گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از اولین روز این سفر.

۳۲۷ رادیو اسرائیل: به عقیده ی ناظران سیاسی علت مسافرت ناگهانی آقای ولایتی به دمشق نگرانی دولت ایران از بهبود مناسبات سوریه با عراق است. روزنامه ی المدینه چاپ عربستان: به زودی صدام حسین و حافظ اسد یک کنفرانس عالی با شرکت ملک فهد در عربستان ترتیب خواهند داد. روزنامه ی الخلیج: احمد اسکندر وزیر اطلاعات سوریه، گفت: مطلب جدیدی درباره ی روابط سوریه و عراق وجود ندارد.

۳۲۸ وزیر انرژی و معاون طبیعی ترکیه نتیجه ی سفر به ایران جهت مذاکرات نفتی و بازرگانی را رضابت بخش توصیف کرد.

۳۲۹ نیویورک تایمز تخصیص بودجه ی چهار میلیارد دلاری ایران برای جنگ، نشانه ی مصمم بودن این کشور برای شکست دادن عراق است.

۳۳۰ ملاقات طارق عزیز با جورج براون وزیر امور خارجه ی پیشین انگلیس در بغداد.

۳۳۱ خبر روزنامه ی کویتی الانباء درباره ی خودداری کشورهای عرب خلیج فارس از پرداخت غرامت جنگی به ایران با وجود کاهش مبلغ درخواستی ایران از ۲۰۰ میلیارد دلار به ۱۰۰ میلیارد دلار.

گزارش روزشمار ۲/۱۱/۱۳۶۱

۳۳۲ نفوذ و مین گذاری نیروهای سپاه در جاده ی تدارکاتی دشمن در منطقه ی میمک و به هلاکت رسیدن همه ی سرنشینان یک خودرو فرماندهی عراق. عملیات ناموفق هواپیماهای عراقی در ایلام. ادعای ارتش عراق مبنی بر هدف قرار دادن سه کشتی ایرانی و انعکاس آن توسط خبرگزاری های آسوشیتدپرس و رویتر.

۳۳۳ به شهادت رسیدن و زخمی شدن ۸ تن از نیروهای خودی در شمال غربی دیواندره به دست نیروهای مسلح غیر قانونی. زخمی شدن ۴ سرباز در اطراف مهاباد بر اثر حمله ی نیروهای برانداز به یک پایگاه خودی. مجروح شدن یک سرباز به دلیل برخورد با یک تله ی انفجاری در شمال شرقی سردشت. برخورد یک خودرو ژاندارمری با مین در محور ارومیه به سرو و زخمی شدن یک سرباز. نیروهای مسلح غیر قانونی در محور سنندج - مریوان با ربودن خودرو ستاد جنگ زدگان سنندج، سه نفر از سرنشینان آن را به گروگان گرفتند. مهاجمان در اطراف دیواندره، یک دستگاه تراکتور را منفجر کردند.

۳۳۴ اجرای عملیات گسترده ی نیروهای سپاه و ارتش در شمال مهاباد و کشته، زخمی یا اسیر شدن بیش از ۳۰ تن از نیروهای مهاجم. تسلیم شدن ۴ تن از افراد حزب دمکرات به نیروهای سپاه.

۳۳۵ ادعای رهبر حزب دمکرات کردستان ایران درباره ی به هلاکت رساندن یا زخمی کردن ۱۴ هزار نفر از نیروهای دولتی در کردستان و گزارش رادیو بغداد در این باره.

۳۳۶ گزارش بی بی سی درباره ی اقدام یک گروه انگلیسی به تهیه ی یک برنامه ی تلویزیونی در مناطق تحت اشغال نیروهای مسلح غیر قانونی در کردستان.

۳۳۷ اطلاعیه ی کمیته ی انقلاب اسلامی استان مازندران درباره ی اقدامات این نهاد علیه نیروهای سازمان مجاهدین خلق. سرنشینان یک موتورسیکلت اقدام به تیراندازی و پرتاب نارنجک به طرف نیروهای بسیج در اصفهان کردند که با عکس العمل به موقع نیروهای بسیج هیچ آسیبی به آن ها وارد نشد.

۳۳۸ آقای ولایتی وزیر امور خارجه ی ایران در بازگشت از اجلاس سه جانبه ی دمشق: سه کشور لیبی، سوریه و ایران در مورد مسائل مربوط به لبنان، فلسطین و جنگ تحمیلی عراق علیه ایران دیدگاه های مشابهی داشتند؛ محمد الزاوی وزیر دادگستری لیبی و نماینده ی لیبی در این اجلاس: تنها راه ایجاد موازنه ی استراتژیک میان کشورهای مترقی و مرتجع در منطقه برچیده شدن رژیم بغداد است. گزارش روزنامه ی اطلاعات درباره ی فعالیت های اخیر عربستان برای نزدیک کردن دو کشور سوریه و عراق.

۳۳۹ سفر سیدمحمد غرضی وزیر نفت ایران و هیئت هم راه جهت شرکت در اجلاس فوق العاده ی اوپک در ژنو.

۳۴۰ نشریه ی انگلیسی میدل ایست اکونومیک سروی (بررسی اقتصادی خاورمیانه) با اشاره به اجلاس فوق العاده ی وزیران نفت اوپک، جنگ اصلی را میان ایران و عربستان توصیف کرد.

مهندس طاهری نجف آبادی معاون وزیر نفت (در امر پتروشیمی): اگر ژاپنی ها از ادامه ی

۳۴۱ اجرای تعهدات خود در مورد طرح پتروشیمی ایران - ژاپن شانه خالی کنند احتمالاً از کارشناسان ترکیه در این زمینه استفاده خواهد شد.

۳۴۲ گزارش رادیو بغداد درباره ی ورود هیئت نمایندگی حزب کمونیست چین به ریاست آقای چانگ شیان فِنگ مشاور هیئت تماس های بین المللی، برای دیدار از عراق به دعوت رهبری حزب سوسیالیست بعث. امضای قرارداد هم کاری عراق و ژاپن برای گسترش هرچه بیش تر روابط اقتصادی و بازرگانی دو کشور در چارچوب قرارداد ۱۹۷۴.

۳۴۳ مقاله ی روزنامه های عرب تایمز و السیاسه در مورد جنبه ی تبلیغاتی مسئله ی پرداخت غرامت جنگی به ایران.

۳۴۴ عبد و یمانی وزیر اطلاعات عربستان، ضمن ستایش کمک های مصر به عراق در جنگ با ایران، مصر را جزء جدانشدنی از دنیای عرب خواند.

۳۴۵ گزارش روزنامه ی کیهان از روند بازسازی روستاهای آسیب دیده ی استان خوزستان.

گزارش روزشمار ۳/۱۱/۱۳۶۱

۳۴۶ تخریب ۵ منزل مسکونی و مجروح شدن ۱ نفر در گلوله باران آبادان؛ کشته و مجروح شدن ۱۶ نفر در گلوله باران شهر سرپل ذهاب؛ بمب باران دهلران و اطراف آن که تلفات جانی در پی نداشت.

۳۴۷ حمله ی افراد مسلح غیر قانونی به نیروهای ژاندارمری مستقر در پایگاه باباساری در محور سقز - میاندوآب و به اسارت گرفتن ۶ تن از آنان. تسلیم شدن ۲ تن از نیروهای حزب دمکرات با مقداری مهمات در سلماس.

۳۴۸ گزارش رادیو بغداد درباره ی اهمیت و جایگاه دیدار اخیر رهبر سازمان مجاهدین خلق با مقامات عراقی در پاریس. اقدام سازمان مجاهدین خلق به دایر کردن کلاس های سیاسی - ایدئولوژیکی در اردوگاه های اسیران ایرانی در عراق در پی توافقات رهبر این سازمان با طارق عزیز.

۳۴۹ دست گیری یک هسته ی عملیاتی سازمان مجاهدین خلق در تبریز و ۶ تن دیگر در تهران، اصفهان و خلخال. اجرای حکم اعدام درباره ی یکی از افراد این سازمان در شیراز. کشف یک خانه ی تیمی سازمان در منطقه ی پنج تهران و به دست آمدن چندین اسلحه و تعدادی اسناد و مدارک.

۳۵۰ سخنان امام خمینی در دیدار با مدیران، معاونان سیاسی برون مرزی و امور شهرستان های صدا و سیما درباره ی نقش محوری تبلیغات در دنیای امروز و استفاده ی دشمنان انقلاب از این ابزار، رسالت رادیو ، تلویزیون و تحمل مشکلات به عنوان بهای استقلال.

۳۵۱ آیت الله خامنه ای در سخنانی در صحن حضرت معصومه(س) به ترسیم چهره ی واقعی عراق به عنوان مُخل امنیت خاورمیانه پرداخت.

۳۵۲ اعلام مواضع سه کشور ایران - لیبی و سوریه در پایان نشست مشترک خود در دمشق: تأکید بر مواضع ایران در دفاع مشروع از حقوق خود؛ تقویت روابط ایران و جهان عرب: درخواست توقف هرگونه کمک به عراق که موجب طولانی شدن جنگ شود.

۳۵۳ سخنان میرحسین موسوی در گفت و گو با خبرنگاران درباره ی بیانیه ی اخیر سه کشور لیبی - ایران - سوریه، تحرکات اخیر در منطقه، شرایط ایران برای پایان جنگ و تنش های موجود در اوپک.

۳۵۴ مصاحبه ی مطبوعاتی دکتر ولایتی پس از بازگشت از دمشق درباره ی احیای جبهه ی پایداری، حساسیت منطقه ی خاورمیانه، سیاست جدید حکومت عراق و...

۳۵۵ احمد احمدی مدیرکل پروژه ی پتروشیمی ایران - ژاپن، مذاکرات با کمپانی های اصلی ساختمان مجتمع پتروشیمی بندر امام خمینی را موفقیت آمیز توصیف کرد.

۳۵۶ گزارش خبرگزاری یونایتدپرس از توافق کشورهای شرکت کننده در اجلاس اوپک برای کاهش تولید و تعیین سقف فروش نفت کشورهای عضو؛ معاون وزیر نفت عربستان قبل از شروع مذاکرات گفته بود: عربستان حاضر نیست به تنهایی بار کاهش تولید نفت را تحمل کند.

۳۵۷ ارائه ی جزئیات بیش تر درباره ی چگونگی پرداخت غرامت درخواستی ایران توسط کشورهای حاشیه ی خلیج فارس در گزارش روزنامه ی الانباء.

۳۵۸ انتشار مطالبی درباره ی میزان درگیر شدن شرکت های فرانسوی در معاملات اقتصادی با عراق، تأثیر پیروزی ایران در سیر اقتصادی خارجی فرانسه و نوع و میزان کمک های تسلیحاتی فرانسه به عراق در هفته نامه ی فرانسوی اکسپرس.

ضمیمه گزارش ۳۵۲: متن کامل بیانیه ی مشترک ایران، لیبی و سوریه.

گزارش روزشمار ۴/۱۱/۱۳۶۱

۳۵۹ توافق اولیه ی فرماندهان سپاه درباره ی طرح مانور قرارگاه نجف برای اجرای عملیات در جناح راست. فرمانده سپاه پس از مشورت با فرمانده نیروی زمینی ارتش، کلیات طرح مانور عملیات در محور صفریه - چزابه با هدف تصرف پل غزیله را به حاضران ابلاغ کرد.

۳۶۰ در گلوله باران شهرهای آبادان و خرمشهر ۷ نفر مجروح و یک منزل مسکونی و حمام تخریب شدند.

۳۶۱ کشته یا زخمی شدن ۱۶ نفر از افراد مسلح غیر قانونی در درگیری با نیروهای خودی در چم مجیدخان میاندوآب؛ از افراد خودی نیز یک نفر شهید و یک تن زخمی شدند. در سردشت و شمال اشنویه ۴ تن از نیروهای خودی بر اثر حمله ی نیروهای مسلح زخمی یا شهید شدند. مجروح شدن یک سرباز در منطقه ی سرو در شمال ارومیه، بر اثر برخورد با مین و انفجار آن. دست گیری یک زن عضو حزب دمکرات در بوکان و به دست آمدن اطلاعات مفید از نحوه ی فعالیت این حزب در مناطق تحت نفوذ.

۳۶۲ دست گیری یک عضو عملیاتی سازمان مجاهدین خلق در تهران. دادگاه انقلاب اسلامی تربت حیدریه برای ۵ تن از نیروهای این سازمان حبس از ۲ تا ۱۵ سال را در نظر گرفت. اجرای حکم اعدام یکی از افراد سازمان کمونیستی پیکار در راه آزادی طبقه ی کارگر (به جرم فعالیت مسلحانه علیه جمهوری اسلامی ایران) در شیراز.

۳۶۳ مهم ترین محورهای سخنان امام خمینی در دیدار با نمایندگام مجلس: برتر بودن شأن مجلس فعلی نسبت به مجالس صدر مشروطیت از آن حیث که منتخب واقعی مردم هستند و دخیل نبودن برخی افراد صاحب نفوذ همچون متنفذین منطقه، خان ها و... در انتخابات مجلس؛ تأکید بر برتری مجلس نسبت به سایر ارگان ها از آن جهت که تبلور خواست مردم است؛ تأکید بر وفق مصوبات با قوانین اسلامی؛ نام بردن از احکام ثانویه به عنوان راه کارهای قانونی مصلحت در جامعه ی اسلامی؛ فراخواندن به رعایت افکار عمومی و هشدار درباره ی خطر دوری مردم از نظام اسلامی؛ اولویت داشتن جنگ در مقایسه با سایر مشکلات و توصیه به تلاش بیش تر برای پیروزی جنگ.

۳۶۴ گزارش یونایتدپرس از دومین روز نشست فوق العاده ی اوپک حاکی از شکست اجلاس در تمام زمینه ها بود؛ گزارش بی بی سی از نتایج و علل وضع به وجود آمده در این اجلاس؛ احمد زکی یمانی وزیر نفت عربستان: نتیجه ی به دست آمده به معنای پایان اوپک نیست. محمد غرضی وزیر نفت ایران، نتایج این نشست را مثبت ارزیابی کرد.

۳۶۵ گزارش خبرگزاری فرانسه از ورود آقای محمد منوچهری به الجزایر، برای یک دیدار که دلیل و موضوع آن معلوم نشده است.

۳۶۶ گزارش بی بی سی از بیانیه ی دولت عراق در پی نشست سه جانبه ی ایران - لیبی و سوریه. رادیو اسرائیل به تلاش های ناموفق عربستان در هم گرایی سوریه و عراق اشاره کرد.

۳۶۷ برکناری سعدون حمادی وزیر امور خارجه ی عراق و انتصاب طارق عزیز به این سمت از سوی شورای فرماندهی انقلاب عراق؛ گزارش روزنامه ی اطلاعات درباره ی این رویداد و نقش طارق عزیز در حکومت عراق.

۳۶۸ طه یاسین رمضان در دیدار با نیروهای سودانی اعزام شده به عراق: ایستادگی مردم سودان در کنار عراق در جنگ قومی اش، نشان دهنده ی شجاعت توده یی عرب است که فداکارانه و بدون توجه به کثرت توطئه ها جهت استعمار سرزمین های عربی(!) از آن ها دفاع می کنند.

گزارش روزشمار ۵/۱۱/۱۳۶۱

۳۶۹ مسمومیت ۵ تن از نیروهای خودی بر اثر شلیک گلوله های شیمیایی عراق در بایوه ی مریوان.

۳۷۰ حمله ی ۲۰۰ تن از نیروهای حزب دمکرات (هیز پیشوا) در ساعت ۱۰ به پایگاه کلب رضاخان در محور بوکان - میاندوآب و شهید یا زخمی شدن ۳۵ تن از نیروهای پایگاه و به سرقت رفتن چند خودرو و اسلحه.

۳۷۱ حمله ی نیروهای کومه له در محور سنندج - مریوان به کامیون حامل خودرو سیمرغ سپاه و به گروگان گرفتن ۳ سرنشین آن. زخمی شدن ۵ تن از نیروهای خودی به دست افراد مسلح ناشناس در بوکان.

۳۷۲ استانداری کردستان افراد سازمان مجاهدین خلق را عاملان تیراندازی به ساختمان استانداری معرفی کرد. انتشار اعلامیه ی حزب دمکرات در سردشت و اطراف آن، مبنی بر پرداخت ماهیانه ۲۰/۰۰۰ ریال به افرادی که به این گروه بپیوندند.

۳۷۳ صدور حکم اعدام ۲۲ تن از وابستگان اتحادیه ی کمونیست های ایران (سربداران) در آستانه ی اولین سال گرد حمله ی این سازمان به آمل. گزارش روزنامه های اطلاعات و جمهوری اسلامی درباره ی تاریخچه ی شکل گیری و چگونگی حمله به شهر آمل.

۳۷۴ پیام آقای میرحسین موسوی نخست وزیر به مناسبت نخستین سال گرد حمله ی نیروهای اتحادیه ی کمونیست ها به آمل.

۳۷۵ ملاقات اعضای کادر آموزشی واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با آقای هاشمی رفسنجانی.

۳۷۶ میرحسین موسوی در جلسه ی علنی مجلس شورای اسلامی متن کامل بودجه ی سال ۱۳۶۲ جمهوری اسلامی ایران و تبصره های آن را تقدیم مجلس کرد.

۳۷۷ دیدار ناتورا سینگ معاون وزیر خارجه ی هند و دبیرکل کنفرانس سران جنبش عدم تعهد با دکتر ولایتی و بحث و گفت و گو در خصوص مسائل مهم کنفرانس سران عدم تعهد که در دهلی نو برگزار می شود و مسائل دوجانبه.

۳۷۸ سخنان محمد فروزنده استاندار خوزستان در دیدار با معاون استاندار فارس و... درباره ی پیشرفت عملیات نوسازی شهر و روستاهای آبادان و نیز طرح و اهداف صدام برای هجوم به ایران.

۳۷۹ اولین واکنش غیر رسمی حکومت عراق به بیانیه ی سه جانبه ی ایران، لیبی و سوریه و گزارش رادیو بغداد در این باره. موضع گیری حانب دارانه ی روزنامه های کویتی الانباء و القیس در حمایت از عراق. آسوشیتدپرس: روزنامه های کویتی در شماره ی امروز خود سوریه و لیبی را به دلیل حمایت از ایران فارسی در جنگ علیه عراق عرب به باد حمله گرفتند. پافشاری رادیو دمشق بر مفاد بیانیه ی سه جانبه و گزارش کیهان در این باره.

۳۸۰ تفسیر بی بی سی درباره ی جا به جایی طارق عزیز و سعدون حمادی در وزارت خارجه ی عراق.

۳۸۱ دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی از ادامه ی کوشش ها برای خاتمه ی جنگ ایران و عراق خبر داد.

۳۸۲ خبرگزاری فرانسه به نقل از بیانیه ی سازمان مجاهدین خلق از پناهندگی یک خلبان نیروی هوایی ایران به کانادا خبر داد.

ضمیمه ی ۱ گزارش ۳۷۴: خلاصه یی از جرایم ۲۱ تن از متهمان عضو اتحادیه ی کمونیست های ایران (سربداران).

ضمیمه ی ۲ گزارش ۳۷۴: مشروح وقایع حمله ی نیروهای اتحادیه ی کمونیست های ایران به شهر آمل مندرج در روزنامه های اطلاعات و جمهوری اسلامی.

گزارش روزشمار ۶/۱۱/۱۳۶۱

۳۸۳ در جلسه ی امروز فرماندهان سپاه، محسن رضایی با مهم و سرنوشت ساز خواندن عملیات آتی تنها راه پایان دادن به جنگ را انهدام نیروی نظامی دشمن دانست. وی با بیان این که با مانور طراحی شده نمی توان نیروی فراوانی از دشمن را منهدم کرد به فرماندهان سپاه توصیه کرد که برای تغییر کلی در طرح مانور فکر کنند.

در ادامه ی مباحث مانور در جلسه ی مشترک سپاه و ارتش سرهنگ قویدل بار دیگر اجرای عملیات در ارتفاعات فوقی را مطرح کرد. محمدابراهیم همت محدودیت در نیرو را عامل اصلی پرهیز از طرح ریزی مانور در دو جبهه اعلام کرد. با توجه به

مطرح شدن مجدد اجرای دو عملیات هم زمان در ارتفاعات فوقی و فکه - چزابه توسط فرماندهان ارتش، این جلسه و ۳ جلسه ی دیگر که در آن ها بحث درباره ی طرح مانور مطرح بود، بدون دست یابی به نتیجه پایان یافت.

۳۸۴ ادامه ی گلوله باران شهر آبادان و تخریب ۳ مغازه و آسیب دیدن بخشی از پالایشگاه شهر. گزارش کیهان از اعزام نیروهای داوطلب بسیجی و گردان قدس لشکر۷۷.

۳۸۵ سخنان فرمانده تیپ۵۵ هوابرد شیراز در جمع خبرنگاران و مسئولان اجرای استان فارس در خصوص آینده ی جنگ و هماهنگی نیروهای ارتش و سپاه و بسیج و نیز عملکرد این تیپ.

۳۸۶ تیراندازی نیروهای مسلح غیر قانونی در مهاباد به ساختمان های حساس شهر و اماکن تجمع نیروهای نظامی

و انتظامی. دست گیری چند تن از نیروهای مسلح و کشف یک اسلحه و مقداری مهمات در عملیات بازرسی نیروهای ارتش و سپاه از روستای آبخوره در جنوب پیرانشهر. تحویل چندین قضبه اسلحه به افراد عزالدین حسینی از سوی سازمان چریک های فدایی خلق مستقر در عراق به منظور کمک به گروه کومه له.

۳۸۷ آیت الله خامنه ای در دیدار با ناتورا سینگ دبیرکل کنفرانس کشورهای غیر متعهد، تغییر محل کنفرانس از بغداد به دهلی نو را درست ارزیابی کرد.

۳۸۸ ناطق نوری وزیر کشور در جمع رؤسای شهربانی مراکز استان ها انجام وظایف با وجود همه ی کمبودها را خواستار شد.

۳۸۹ مجبور شدن عربستان به کاهش تولید نفت؛ تمهیدات ایران برای فراهم شدن این امر؛ اخلال عربستان و کویت برای به بن بست کشاندن اجلاس اوپک و... از مطالبی بود که محمد غرضی در مصاحبه ی رادیو - تلویزیونی خود بازگو کرد.

۳۹۰ روزنامه ی سوئدی افتون بلادت ضمن اشاره به عقب نشینی عربستان از سیاست های نفتی خود به بررسی دلیل پیروزی ایران در این نبرد اقتصادی - سیاسی پرداخت.

۳۹۱ تصویب طرح تشکیل وزارت اطلاعات کشور توسط کمیسیون ویژه ی بررسی طرح اطلاعات و امنیت مجلس شورای اسلامی و گزارش کیهان در این باره.

۳۹۲ به گزارش خبرگزاری اسپانیا از بغداد، صدام در یک مصاحبه ی مطبوعاتی اعلام کرد منتظر حمله ی بزرگی از سوی ایران در منطقه ی میسان است و نتیجه ی این حمله شکست می باشد.

۳۹۳ خبرگزاری فرانسه از واکنش رسمی دولت عراق به بیانیه ی سه جانبه ی ایران، سوریه، لیبی خبر داد. روزنامه ی مسلم چاپ اسلام آباد نیز به نقش مهم و حیاتی سوریه در معادلات سیاسی منطقه پرداخت و نوشت: اوضاع کلی خاورمیانه وقتی روشن می شود که نقش سوریه مشخص شود.

گزارش روزشمار ۷/۱۱/۱۳۶۱

۳۹۴ توصیه های فرمانده سپاه برای پی گیری امور در منطقه ی عملیاتی والفجر قبل از سفر به تهران: توقف همه ی شناسایی ها در محور صفریه؛ برگزاری جلسات هماهنگی با فرماندهان ارتش؛ افزایش فعالیت های شناسایی در سایر محورها؛ تأکید بر نکات مثبت مباحث در جلسات و اجرای مانور برای کسب آمادگی های لازم.

۳۹۵ در ادامه ی گلوله باران آبادان، پالایشگاه خسارت دید و بخشی از نخلستان های جزیره ی مینو دست خوش حریق شد. اطلاعیه ی ۱۱۱۹۶ ستاد مشترک ارتش درباره ی انهدام یک فروند میگ۲۱ عراقی در منطقه ی عملیاتی توسط موشک هواپیمای خودی. سقوط یک هواپیمای خودی از نوع F۶ در نزدیکی فرودگاه اهواز و شهادت خلبان اول آن.

۳۹۶ زخمی یا شهید شدن ۵ تن بر اثر حمله ی نیروهای حزب دمکرات به خودرو ژاندارمری در نزدیکی پاسگاه سرو در شمال غربی ارومیه. ترور ملاصالح ترابی روحانی اهل تسنن یکی از روستاهای تکاب به دست افراد حزب دمکرات. کشته شدن ۲ تن از چته هـای دمکرات در اطراف روسـتای حماملاـر از بخش صومـای در شـمال ارومیه به دست نیروهـای خودی. اجرای حکم اعدام یکی از عوامل حزب دمکرات کردستان که در درگیری های مسلحانه شرکت داشت.

۳۹۷ اقدام نیروهای سازمان مجاهدین خلق به ترور یکی از اهالی روستای رودبار گیلان و پرتاب بمب دست ساز به منزل یکی از اعضای شورای مسجد زین العابدین اهواز.

۳۹۸ گزارش حجت الاسلام حسینی فرمانده سپاه اصفهان از عملیات آیت الله اشرفی اصفهانی که در آن ۱۶۰ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق و چریک های فدایی خلق اقلیت دست گیر شدند.

۳۹۹ اظهار ندامت و توبه از اعمال گذشته ی اعضای سازمان مجاهدین خلق در زندان اهواز، به دنبال ملاقات رجوی با طارق عزیز در پاریس؛ بررسی ملاقات رجوی و طارق عزیز در مقاله یی با عنوان "قمار جدید مخالفان آیت الله خمینی" در مجله ی میدل ایست.

۴۰۰ از بین رفتن فاصله ها در میان اقشار مختلف ایران و دوستی قوای نظامی و روحانیون از جمله محورها سخنان امام خمینی در دیدار با رئیس شهربانی کل کشور و شماری از مسئولان این نهاد بود.

۴۰۱ هاشمی رفسنجانی در دیدار با اعضای سپاه اراک و برخی مسئولان دیگر: در آستانه ی سال گرد انقلاب و در آستانه ی شکست بعث عراق، دنیای کفر به تکاپو افتاده تا از تکرار انقلاب ایران در عراق جلوگیری کند.

۴۰۲ تأکید آقای رجایی خراسانی (نماینده ی دائم ایران در سازمان ملل) بر استقلال ایران و تداوم قطع ارتباط سیاسی دولت ایران با دولت امریکا در مصاحبه با شبکه ی تلویزیونی اِی.بی.سی. امریکا.

۴۰۳ تشریح جزئیات سیر شکل گیری وقایع اخیر اوپک در سخنان پیش از دستور کیاوش نماینده ی مردم اهواز در مجلس شورای اسلامی.

۴۰۴ خبر روزنامه ی ژاپنی ینهون کزای درباره ی توافق ایران و ژاپن برای ادامه ی فعالیت در جهت تکمیل پروژه ی پتروشیمی بندر امام خمینی. خبرگزاری رویتر: ۴ شرکت ژاپنی موافقت کرده اند هنگامی که شرکت بدهی ۴۳ میلیون دلاری خود را بپردازد، تعدادی کارشناس جهت بررسی پروژه ی بندر امام خمینی به تهران بفرستند.

۴۰۵ رئیس پارلمان عراق در مصاحبه با هفته نامه ی المصور با بیان این که کمک نظامی مصر به عراق کافی نیست از دولت مصر خواست تا به جنگ عراق علیه ایران بپیوندد و سرباز به جبهه اعزام کند. وی همچنین سوریه را عامل صهیونیسم در انهدام سازمان آزادی بخش فلسطین خواند.

۴۰۶ گزارش نشریه ی المجله چاپ لندن از روابط رو به گسترش واشنگتن و بغداد و عدم توانایی عراق در پرداخت دیون خود به شرکت های ژاپنی.

گزارش روزشمار ۸/۱۱/۱۳۶۱

۴۰۷ در جلسه ی شورای عالی دفاع که در تهران برگزار شد، این شورا با اجرای عملیات هم زمان با عملیات اصلی در ارتفاعات فوقی مخالفت کرد.

۴۰۸ تخریب ۳ مغازه، حریق لوله های نفتی در حفار بریم و زخمی شـدن یکی از اهالی بر اثر گلوله باران امروز آبادان. پرتاب چنـدین راکت و بمب خوشه یی به شـهر دهلران و اطراف آن و مجروح شـدن ۹ نفر. سـرنگونی یک میراژ عراقی در شمال تپه های نبعه توسط یک جنگنده ی نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران.

۴۰۹ بازدیـد صـدام حسـین از یـک گردان پیـاده از نیروهای سودانی. اعزام ۲۸ اتوبوس نیروی نظـامی اردنی به منـاطق شـمالی عراق.

۴۱۰ به گزارش رادیو کلن، پیترلینگ نماینده ی خاور نزدیک صـلیب سرخ اعلام کرد: ایران حدود ۴۰,۰۰۰ سرباز عراقی را به اسارت درآورده است.

۴۱۱نشست نمایندگان حزب دمکرات، کومه له و رزگاری با نماینده ی استخبارات عراق. ترور ناموفق دادیار دادسرای انقلاب اسلامی بهشهر در جاده ی بهشهر به بندر گز از سوی نیروهای سازمان مجاهدین خلق.

۴۱۲ اعـدام منوچهر عباسـی (جهان پولادخان) از عوامل نیروهای مسـلح غیر قانونی با حکم دادگاه انقلاب اسـلامی فیروزآباد؛ گزارش روزنامه ی جمهوری اسلامی در این خصوص.

۴۱۳ انتشار بیانیه ی رسمی حزب بعث عراق ۷ ماه پس از برگزاری نهمین کُنگره ی خود و گزارش خبرگزاری رویتر درباره ی استراتژی جدیـد و گسترش روابـط نظـامی این کشور بـا یوگسـلاوی؛ وارد کردن سـلاح از فرانسه و دیگر کشورهای اروپایی؛ تمجیـد از سیاست های داخلی صـدام؛ بی اراده خواندن حزب منحله ی کمونیست عراق و اخراج تعداد زیادی ایرانی از عراق در دهه ی ۱۹۷۰.

۴۱۴ نقش شـاه حسـین در برگزاری دیـدار مقامات عراقی با مقامات شوروی و پاسـخ مثبت شوروی به همه ی درخواست های تسلیحاتی عراق، از محورهای گزارش نشریه ی المجه چاپ لندن از سفر سه هفته ی پیش مقامات عراقی به شوروی بود.

۴۱۵ عدم موضع گیری سخن گوی رسمی وزارت خارجه ی الجزایر در برابر بیانیه ی اخیر سه کشور ایران، سوریه و لیبی.

۴۱۶ بررسـی اوضاع و چشم انـداز گروه های مخالف جمهوری اسـلامی ایران و ناامیـدی از به دست گیری قدرت در ایران در برنامه ی رادیو بی بی سی.

۴۱۷ فرمانـده کل نیروهای نظامی بحرین از امکان تشـکیل نیروی نظامی در شورای هم کاری خلیـج فارس خبر داد و خواسـتار پایان جنگ ایران و عراق شد.

گزارش روزشمار ۹/۱۱/۱۳۶۱

۴۱۸ شـهادت تعـدادی از فرمانـدهان سـپاه پاسـداران که برای شـناسایی ارتفاعـات فـوقی به خـط مقـدم این منطقه رفته بودنـد؛ مصاحبه ی وزیر سپاه پاسداران درباره ی چگونگی شهادت این افراد.

۴۱۹ امروز آرامش نسبی در آبادان برقرار بود، ولی در خرمشهر، محوطه ی شهربانی و تعدادی منزل و مغازه هدف گلوله های دشمن قرار گرفت.

۴۲۰ نافرجام ماندن حمله ی نیروهای مسـلح غیر قانونی به پایگاه ربط سردشت به دلیل اقدام مناسب نیروهای پیش مرگان کرد مسلمان. افراد بومی خبر ورود ۴۰ نفر از افراد حزب دمکرات به روسـتای تیلکوه را به اطلاع نیروهای سپاه رساندند که اقدام به موقع سپاه موجب عقب نشینی و فرار آن ها شد. در روستای سردوش در غرب مریوان، نیروهای خودی ۴ تن از نیروهای مسلح غیر قـانونی را دسـت گیر کردنـد که یکی از آن هـا فرار کرد. دست گیری ۳ تن از افراد وابسـته به سازمان مجاهـدین خلق در نزدیکی روستای حماملار در شمال ارومیه. تسلیم شدن یکی از نیروهای کومه له به یکی از پایگاه های سپاه کردستان.

۴۲۱ مخـالفت بـا اقـدامات تجاوزکـارانه ی هر دو ابرقـدرت؛ اعلـام آگـاهی چین از کشور آغازگر جنگ و تجلیل از مبارزات

ایران از محورهـای سـخنان مشـاور عـالی وزیر امـور خـارجه ی چین در دیـدار بـا علی اکـبر ولاـیتی بـود؛ گزارش روزنـامه ی اطلاعات از این دیدار. ملاقات هیئت سیاسی جمهوری خلق چین با معاون سیاسی امور خارجه ی ایران.

۴۲۲ آغاز فعالیت های سیاسی ایران با نزدیک شدن زمان برگزاری نشست سران جنبش عدم تعهد در دهلی نو.

۴۲۳ گزارش روزنامه ی اطلاعات از دیدار سرهنگ صمیمی رئیس شهربانی کل کشور، نماینده ی امام در شهربانی و رؤسای این نهاد با آیات عظام گلپایگانی، مرعشی نجفی و منتظری.

۴۲۴ درخواست ۱۰۷ میلیون دلاـر غرامت از سوی شـرکت ایرالکو ایران در دادگـاه لاـهه در برابر درخواست غرامت ۷ میلیون دلاری شرکت رینولوز امریکا.

۴۲۵ روزنامه ی کیهان در گزارشی به شرح تظاهرات اعضای انجمن اسلامی دانشجویان پاریس و عده یی از افراد غیر ایرانی در حمایت از انقلاب اسلامی و رهبری امام خمینی پرداخت.

۴۲۶ رادیو اسرائیل به نقل از وزارت خارجه ی ترکیه از لغو تصمیم احداث خط لوله ی اتصال نفت ایران به اروپا از طریق ترکیه خبر داد.

۴۲۷ بروس لین گِن کاردار سابق سفارت امریکا در ایران: من آینده یی برای روابط امریکا با حکومت فعلی ایران نمی بینم، چون ایرانیان ما را نمی خواهند. جان لیمبرت از کارکنان سابق سفارت امریکا در ایران: دولت امریکا، ایرانِ قبل از انقلاب را محل خرید اسلحه ی خود تلقی می کرد نه یک اجتماع با خصوصیات پیچیده.

۴۲۸ نشریه ی کانادایی کرسنت اینترنشنال در مقاله یی با عنوان "امریکا شاه دیگری در صدام می جوید" به بررسی روابط امریکا و عراق پرداخت؛ شرح کامل این مقاله.

ضمیمه ی گزارش ۴۱۹: ویژگی های نظامی و شخصیتی شهید حسن باقری به نقل از هم راهان و هم رزمانش.

گزارش روزشمار ۱۰/۱۱/۱۳۶۱

۴۲۹ ناکامی عملیات نیروهای عراقی در منطقه ی عملیاتی محرم به دلیل هوشیاری و پدافند به موقع نیروهای خودی و پشتیبانی آتش توپ خانه. ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران با صدور اطلاعیه ی ۱۱۹۹ اعلام کرد: جنگنده های نیروی هوایی ارتش، ۲ هواپیمای عراقی را در اسکله ی البکر و الامیه سرنگون و سپس این دو اسکله را بمب باران کرده و خسارات فراوانی به آن ها وارد آورده اند.

۴۳۰ آتش گرفتن ۲ دستگاه تویوتای سپاه، شهید یا زخمی شدن ۶ تن از نیروهای خودی و عقب نشینی مهاجمان بر اثر درگیری نیروهای مسلح غیر قانونی با نیروهای ارتش. برخورد آر.پی.جی. به یک خودرو سپاه در منطقه ی شیخ سله در شمال غربی جوانرود و مجروح یا شهید شدن ۸ تن. نیروهای مسلح غیر قانونی در محور سردشت – پیرانشهر بین ساوان و آلواتان، ۳ نفر از جمله یک عضو ستاد پشتیبانی جهاد سازندگی را به گروگان گرفتند. زخمی یا شهید شدن ۲ تن از اعضای گروه جوله از جندالله سنندج که برای گشت زنی به محور کامیاران – سنندج اعزام شده بودند. دست گیری ۲ تن از وابستگان حزب دمکرات با تلاش نیروهای سپاه کامیاران و تسلیم شدن یک عضو دیگر این حزب.

۴۳۱ دست گیری مجدد یکی از افراد تشکیلاتی و فعال سازمان مجاهدین خلق در شهر ساری. محکومیت ۵ تن از وابستگان این سازمان به ۱ تا ۱۰ سال زندان با حکم دادگاه انقلاب اسلامی ایلام.

۴۳۲ نقش بازار در مبارزات ضد استعماری، تأیید سلامت مسئولان نظام، لزوم توجه به اوضاع جنگی و بحران فعلی کشور از جمله محورهای سخنان امام خمینی در دیدار با اصناف و بازاریان تهران بود.

۴۳۳ سخنان آقای هاشمی رفسنجانی در جلسه ی امروز مجلس شورای اسلامی درباره ی شهادت ۵ تن از فرماندهان سپاه.

۴۳۴ سخنان حُجج الاسلام مقتدایی و محلاتی در سمینار مشترک حکام شرع، دادستان ها و مسئولان دفاتر نمایندگی امام و مسئولان سپاه منطقه ی۲ درباره ی دگرگونی های اخیر در دادگاه های انقلاب، محدوده ی وظایف دادگاه ها و تأثیر فرمان ۸ ماده یی امام.

۴۳۵ خبرگزاری یونایتدپرس از اقدام سیاسی - اقتصادی عربستان مبنی بر افتتاح یک خط لوله ی انتقال نفت خبر داد.

۴۳۶ خبرگزاری سوریه دیدار اخیر جورج براون از عراق و گفت و گو با مقامات این کشور را سرآغاز تحولی فوری در جهت نجات عراق از بحران جنگ خواند.

گزارش روزشمار ۱۱/۱۱/۱۳۶۱

۴۳۷ در نشست فرماندهان سپاه، برخی فرماندهان از افزایش هوشیاری دشمن و تقویت نیرو در محورهای مختلف منطقه ی فکه - چزابه گزارش دادند. در جلسه ی دیگری که با حضور محسن رضایی، رحیم صفوی، عزیز جعفری و احمد غلامپور و برای بررسی سازمان رزم سپاه برگزار شد، مقرر گردید با هدف تقویت یگان دریایی سپاه، در نیروی زمینی تعدیل نیرو انجام گیرد و یگان های سپاه برای اجرای مأموریت، تحت امر سه سپاه با تشکیلات جدید به نام های سپاه سوم صاحب الزمان، سپاه هفتم حدید و سپاه۱۱ قدر قرار گیرند.

۴۳۸ بمب باران ۵ مرحله یی شهر ایلام و همچنین حملات توپ خانه یی به آبادان خسارات مادی بر جای گذاشت. بنا بر گزارش واحد اطلاعات سپاه خوزستان، دولت کویت با عراق هم کاری نظامی دارد.

۴۳۹ گزارش روزنامه ی اطلاعات درباره ی اعزام نیروهای داوطلب از شهرهای مختلف (از جمله تبریز، تاکستان، یاسوج و...) به مناطق جنگی و کمک های نقدی و غیر نقدی مردم فسا، لامرد و راین به جبهه های جنگ.

۴۴۰ پاک سازی محور سنندج - کامیاران و هلاکت ۶ تن از نیروهای مسلح غیر قانونی. حمله ی نافرجام مهاجمان به پایگاه عابدی در ۱۲ کیلومتری جنوب غرب مهاباد. شهادت یکی از اهالی بسیجی روستای باغمان از توابع مریوان بر اثر تیراندازی نیروهای مسلح غیر قانونی. در منطقه ی سرو یکی از نیروهای خودی بر اثر انفجار مین زخمی شد. نیروهای سازمان مجاهدین خلق تعدادی اسلحه و مهمات را که از طرف دولت عراق فراهم شده بود در منطقه ی کهریز در شمال ارومیه دریافت کردند. تسلیم شدن ۲ تن از چته های حزب دمکرات در مریوان.

۴۴۱ اطلاعیه ی سپاه منطقه ی ۴ کشور مبنی بر دست گیری چند تن از افراد سازمان مجاهدین خلق از جمله ۲ نفر نفوذی در ارگان های نظامی. روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته ی انقلاب اسلامی از دست گیری ۷۰ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق و سازمان کمونیستی چریک های فدایی خلق و نیز کشف تعداد فراوانی اسلحه، مهمات و اسناد و مدارک درون گروهی خبر داد. اعدام یک تن در ایلام به جرم جاسوسی برای عراق، مین گذاری در جاده های نظامی و حمله به مردم دهلران.

۴۴۲ اظهارات سرهنگ صیاد شیرازی در مصاحبه ی اختصاصی با کیهان درباره ی شهادت چند تن از فرماندهان سپاه، کمک های تسلیحاتی کشورهای مرتجع منطقه به عراق و اقدام فرانسه در تحویل دادن سلاح های استراتژیک به عراق و... .

۴۴۳ آقای هاشمی رفسنجانی در دیدار با اعضای شورای هماهنگی اقلیت های دینی: دشمنان انقلاب تروریسم را تقویت می کنند که اگر با آن مبارزه کردیم ما را محکوم کنند.

۴۴۴ میرحسین موسوی نخست وزیر: سرنوشت انقلاب الهی ما به حرکت های عمومی بستگی پیدا کرده و برادرانی که اخیراً به شهادت رسیدند از چهره های اصیل نهاد انقلابی بودند.

۴۴۵ هواینگ مشاور سیاسی وزارت خارجه ی جمهوری خلق چین با میرحسین موسوی دیدار و پیام شفاهی نخست وزیر چین را تقدیم وی کرد.

۴۴۶ خبرگزاری جمهوری اسلامی و کیهان از افزایش سهمیه ی جمهوری اسلامی در صندوق بین المللی پول و مخالفت بی نتیجه ی نماینده ی عراق در این باره خبر دادند.

۴۴۷ خبرنگار مجله ی آلمانی اشپیگل پس از بازدید از مناطق جنگی ایران در مقاله یی به ترسیم برخی واقعیت های جنگ پرداخت.

۴۴۸ گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از کویت مؤید برخی گمان ها درباره ی محتوای نامه ی محرمانه ی صدام حسین به امیر کویت می باشد.

۴۴۹ مقاله ی تایمز مالی درباره ی دلایل نابسامانی اقتصادی عراق و درخواست جدید این کشور از دول عربی برای کمک به آن. تایمز مالی: عراق مجبور است از برنامه های عمرانی خود بکاهد و بودجه ی آن را صرف جنگ کند.

۴۵۰ انتقاد معمر قذافی رهبر لیبی، از صدام حسین به دلیل واگذاری شط العرب به ایران.

ضمیمه ی گزارش ۴۳۸: بررسی اجمالی سیر تحولات سازمان رزم سپاه؛ بررسی تأثیر ورود نیروهای دواطلب مردمی به صحنه های جنگ و به کارگیری این نیروها در سپاه پاسداران از عملیات ثامن الائمه تا طریق القدس؛ تشکیل تیپ ها و قرارگاه ها و اجرای عملیات بزرگ همچون بیت المقدس و تأثیر مثبت این عملیات از یک سو و غنائم به دست آمده از عراقی ها از سوی دیگر در شکل گیری سازمان رزم نهایی؛ بحث درباره ی علت و چگونگی شکل گیری نیروی دریایی سپاه؛ آخرین وضعیت تشکیل سازمان رزم سپاه و مسئولان مربوطه؛ تشکیلات ابلاغ شده برای عملیات والفجر مقدماتی.

گزارش روزشمار ۱۲/۱۱/۱۳۶۱

۴۵۱ برگزاری جلسه درباره ی طرح مانور عملیات در منطقه ی فکه - چزابه، فرماندهان سپاه درباره ی اجرای عملیات در این محور به نتیجه رسیدند. آمادگی یگان ها در این منطقه، مانور به سمت شمال در صورت پیشروی در عمق و گرفتن جناح از دشمن از عوامل مؤثر در این تصمیم بود. در جلسه ی مشترک فرماندهان سپاه و ارتش، فرماندهان ارتش مجدداً بر اجرای عملیات در محور فوقی به عنوان تک پشتیبانی تأکید کردند. اتفاق نظر فرماندهان سپاه و ارتش درباره ی جا به جایی نیروها، عبور از رودخانه ی دویرج، پشتیبانی آتش توپ خانه و... . توضیحات غلامعلی رشید، محمدابراهیم همت، حسین خرازی، عزیز جعفری و غلامپور درباره ی حساسیت زمانی و لزوم تعجیل در اجرای عملیات به دلیل هوشیاری و اقدامات مهندسی پدافند دشمن. غلامعلی رشید در پایان با اعلام این که منطقه ی عملیات و مانور مورد نظر به یگان ها ابلاغ شده و یگان ها در حال برنامه ریزی و... برای اجرای مأموریت واگذارشده هستند، منطقه ی عملیات و مانور ابلاغ شده را مشکل ساز دانست. راوی قرارگاه خاتم: برادران ارتش حرف برادر رشید را درباره ی مشکلات ناشی از طرح مانور پذیرفتند.

۴۵۲ شهرهای آبادان و دهلران هدف آتشبارهای عراق قرار گرفتند و ۱۱ تن زخمی یا شهید شدند و خسارات فراوانی به بار آمد. یک فروند هواپیمای عراقی که در منطقه ی چیلات با آتش پدافند نیروهای خودی مواجه شده بود، در منطقه ی سه گلان در داخل خاک عراق سقوط کرد. معینی پور فرمانده نیروی هوایی ارتش: ضایعات ما حتی یک دهم هواپیماهای سرنگون شده ی دشمن هم نیست.

۴۵۳ گزارش اطلاعات از ادامه ی اعزام نیروهای فنی مهندسی و امدادگر به مناطق مختلف جنگی.

۴۵۴ سخنان حجت الاسلام فلاحیان قائم مقام وزیر کشور در کمیته های انقلاب، درباره ی اعزام نیروهای این نهاد به جبهه.

۴۵۵ ۱۲۰ عراقی ایرانی تبار رانده شده از عراق با کمک ستاد امداد باختران به طور موقت اسکان داده شدند. مصاحبه ی علیزاده بخشدار جوانرود، با روزنامه ی کیهان در این باره.

۴۵۶ حمله ی مجدد نیروهای مهاجم به پاسگاه شهید عبادی در ۱۲ کیلومتری جنوب غربی مهاباد، موجب شهادت ۲ تن از افراد پاسگاه شد. شهادت مهندس نیک خواه معاون عمرانی استانداری آذربایجان غربی و ۲ تن دیگر بر اثر تیراندازی نیروهای مسلح به خودرو حامل آنان در حوالی گرگ تپه در محور مهاباد – میاندوآب؛ هلاکت ۳ تن از مهاجمان از جمله فرمانده هیز ۲۱ پیشوا بر اثر شلیک پاسدار محافظ مهندس نیک خواه. زخمی و شهید شدن ۱۰ تن از نیروهای بسیج در حوالی روستای توریور در جنوب سنندج بر اثر برخورد با مین. در اطراف سردشت یکی از نیروهای پاسگاه شهدا به روی مین رفته، پای وی قطع شد.

۴۵۷ اعزام نیروهای خودی برای اجرای عملیات پاک سازی در منطقه ی عمومی قوشچی در محور ارومیه – سلماس؛ ۲۳ تن از نیروهای مسلح کشته، مجروح یا دست گیر شدند و ۵ تن از نیروهای خودی نیز شهید یا زخمی شدند. شهادت یکی از افرادی که توانسته بود از زندان کومه له فرار کند به دست نیروهای این گروه در خیابان گلشن شهر سنندج. در منطقه ی لیلاخ در جنوب شرقی سنندج افراد حزب دمکرات خادم مسجد خیاره را به گروگان بردند. گروگان گرفتن یکی از اهالی روستای زیویه توسط نیروهای مسلح غیر قانونی در محور سقز – دیواندره به جرم پناه دادن به سه تن از افراد بسیج. در حومه ی اشنویه و جلدیان افراد نیروهای مسلح غیر قانونی پس از ربودن یک زن و دختر بومی به آن ها تجاوز کردند.

۴۵۸ گزارش یک بولتن داخلی سپاه از تسلیم شدن مسئول تشکیلات حزب دمکرات شاخه ی دیواندره و یکی دیگر از مسئولان به هم راه ۲ تن از هواداران این حزب و درخواست امان نامه از قرارگاه حمزه و سابقه ی این امر.

۴۵۹ به حکم دادگاه انقلاب اسلامی اراک یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق به جرم ترور ۵ تن و عاملیت مستقیم در ترور آیت الله صدوقی به اعدام محکوم شد.

۴۶۰ اقدامات نظامی نیروهای مجاهدین مسلمان عراق علیه نیروهای دولتی این کشور.

۴۶۱ دیدار آقای هاشمی رفسنجانی و میرحسین موسوی با احمد اسکندر وزیر اطلاعات و معاون سیاسی وزارت امور خارجه و سفیر سوریه. احمد اسکندر: رژیم صدام با آغاز جنگ علیه جمهوری اسلامی ایران به خدمت امریکا درآمد و عراق را به پایگاه مهمی برای امریکا تبدیل کرد.

۴۶۲ احمد عزیزی قائم مقام وزیر امور خارجه به منظور تسلیم پیام ریاست جمهوری به رئیس کشور کوبا وارد هاوانا شد و با وزیر امور خارجه ی کوبا دیدار کرد.

۴۶۳ به گزارش روزنامه ی کیهان اکبر ترکان استاندار ایلام، در پایان سفر هفت روزه ی خود به شهرها و بخش های استان از بنیاد مهاجران جنگی انتقاد کرد.

۴۶۴ وزیر امور خارجه ی چین: سه هدف ما از سفر به ایران تقویت شناسایی متقابل و دوستی بین دو کشور، استحکام بیش تر

در هم کـاری بین دو کشور و رساندن سـلام گرم و بهـترین آرزوهـای رهـبران دولت و ملت چین برای رهـبران دولت و ملت برادر ایران است.

۴۶۵ بررسی وضعیت اقتصادی و نظامی عراق در نشریه ی امریکایی کریستین ساینس مانیتور.

۴۶۶ خبرگزاری فرانسه از کاهش غیر رسـمی بهای نفت در بازارهای جهانی پس از نشـست اخیر وزیران نفت کشورهای عضو اوپک خبر داد.

گزارش روزشمار ۱۳/۱۱/۱۳۶۱

۴۶۷ طرح مانور عملیات والفجر به مراحل نهایی نزدیک می شود. گزارش غلامعلی رشید در جلسه ی فرماندهان از جزئیات طرح مانور: قرارگاه کربلا در مرحله ی اول از ۳ محور چومو، خال و رشیده خط را می شکند و در عمق تا کانال های آخر را پاک سازی می کند. وی درباره ی ورود به شهر حلفائیه پیشنهادهایی مطرح کرد. احمد کاظمی ضمن اظهار نگرانی از امکان هلی برن نیروهای لشکر۸ نجف از هور به غزیله، بار دیگر نیاز لشکر۸ نجف به ۷۰ دستگاه نفربر را یادآوری کرد. گزارش علیرضا عندلیب از استعداد دستگاه های مهندسی قرارگاه ها.

۴۶۸ عملیات محدود نیروهای لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) رو به روی پاسگاه دویرج و گرفتن ۱۰ اسیر از نیروهای عراقی.

۴۶۹ در حمله ی هواپیماهای عراقی به شهر دهلران، ۵۸ تن زخمی و شهید شدند و ۶ خودرو آسیب دید. در گلوله باران شهرهای آبادان و خرمشهر ۲ منزل مسکونی آتش گرفت و ۵ منزل مسکونی نیز ویران شد.

۴۷۰ در حمله ی نیروهای مسلح غیر قانونی به پایگاه کوره در محور میاندوآب - مهاباد یک تن از نیروهای خودی زخمی شد. درخواست امان نامه ی ۵ تن از افراد وابسته به گروه کومه له و حزب دمکرات از نیروهای سپاه در سنندج، سردشت و پایگاه دانیکش در غرب سنندج. ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران اعلام کرد ۱۶۰ نفر از اعضای گروه های مسلح غیر قانونی در روستای میرکی در شمال سنندج اقدام به اخاذی (مبلغ ۸۰،۰۰۰ تومان) کردند.

۴۷۱ دست گیری یکی از وابستگان سازمان مجاهدین خلق در آستانه که از عوامل اصلی ترور شهید اکبر شکرگزار مسئول اطلاعات سپاه آستانه بود.

۴۷۲ توضیحات فرمانده سپاه سیستان و بلوچستان در خصوص عملکرد سپاه درباره ی ایجاد پایگاه های بسیج، اعزام نیرو به جبهه و مقابله با نیروهای محارب.

۴۷۳ به گزارش کیهان، در جلسه یی با حضور استاندار مازندران و تنی چند از مسئولان این استان موضوعات مختلف مربوط به بازسازی سوسنگرد بررسی شد. شرح اهم فعالیت های ستاد بازسازی و نوسازی مناطق جنگ زده ی استان خوزستان.

۴۷۴ گزارشی از کمک های نقدی و غیر نقدی نوآموزان نهضت سوادآموزی استان اصفهان. در پی بیانات اخیر رهبر انقلاب، مردم و اصناف قُم همه ی هزینه های سه روز جنگ به مبلغ ده میلیارد ریال را تقبل کردند.

۴۷۵ سخنان محسن رفیق دوست وزیر سپاه، در مصاحبه یی درباره ی تشکیل قرارگاه مشترک دریایی نوح و تأثیر آن در حفاظت از آب های خلیج فارس و دریای عمان.

۴۷۶ آیت الله منتظری امروز خطاب به نیروهای رزمنده در جبهه ها، مطالبی را بیان کردند.

۴۷۷ گزارش خبرگزاری کویت از اقدام هماهنگ ۶ کشور عضو شورای هم کاری خلیج فارس به کاهش ۴ دلاری بهای نفت. به گزارش خبرگزاری اوپک از لندن، زکی یمانی گفت که کشورش به قیمت تعیین شده ی اوپک پای بند نیست. هفته نامه ی بررسی های اقتصادی خاورمیانه اعلام کرد که کشورهای نفت خیز عضو شورای هم کاری خلیج فارس از این کاهش قیمت خشنود می شوند.

گزارش خبرگزاری فرانسه به نقل از روزنامه ی ژاپنی آساهی درباره ی اقدام عملی کویت برای فروش نفت ارزان.

۴۷۸ نمونه یی از تلاش نیروهای اپوزوسیون خارج از کشور برای تخریب وجهه ی سیاسی جمهوری اسلامی ایران و هم راهی رسانه ها و کشورهای غربی با آنان.

گزارش روزشمار ۱۴/۱۱/۱۳۶۱

۴۷۹ موضوعات بررسی شده در جلسات امروز فرماندهان جنگ: بررسی عملیات فریب در چیلات؛ بررسی و ابلاغ مأموریت هوانیروز و نیروی هوایی در عملیات؛ بررسی آخرین وضعیت شناسایی نیروهای خودی در هورالعظیم و تصمیم گیری قطعی درباره ی زمان اجرای عملیات.

۴۸۰ در گلوله باران در آبادان و خرمشهر، ۵ منزل و مغازه تخریب شده یا خسارت دیدند و همچنین ۵ تن زخمی یا شهید شدند. ۷ زخمی و ۲ شهید بر اثر بمب باران دهلران. سقوط یک هواپیمای دشمن در منطقه ی چنانه.

۴۸۱ در حمله ی نافرجام نیروهای مشترک حزب دمکرات کردستان و سازمان مجاهدین خلق به پایگاه های خودی در روستاهای حامالار و کهریز در ۴۰ کیلومتری شمال ارومیه، ۱۰ تن زخمی شدند و به یک پایگاه نیز خساراتی وارد شد؛ رویتر به نقل از بیانیه ی سازمان مجاهدین خلق: ۲۲ تن از نیروهای سپاه در حمله به دو پاسگاه به قتل رسیده اند. در حمله ی نیروهای سازمان مجاهدین خلق به نیروهای تأمین جاده در پایگاه دارساوین در ۱۵ کیلومتری شرق سردشت، ۱ تن از افراد خودی زخمی شد.

نیروهای خودی در مهاباد ۲ تن از نیروهای مسلح غیر قانونی را کشته یا دست گیر کردند، ۲ تن از نیروهای خودی نیز زخمی شدند.

۴۸۲ شهادت یکی از اعضای انجمن اسلامی پره سو از توابع طوالش به دست نیروهای سازمان مجاهدین خلق. کشف یک زاغه ی مهمات چریک های فدایی خلق (گروه اشرف دهقان) در جنگل های سوردار شهرستان نور با تلاش سپاه بابل. خنثی سازی یک بمب دست ساز که در مسیر تشییع کنندگان پیکر شهید نیک خواه کار گذاشته شده بود.

۴۸۳ اعلام میزان کمک های مردمی ارسالی به جبهه ها از اول فروردین تا آذرماه سال جاری از طرف ستاد مناطق جنگی جهاد سازندگی قم.

۴۸۴ تلاش برای رضای خدا و اتکا به او؛ داشتن روحیه ی پشتکار و اراده ی قوی برای پیشبرد کارها از توصیه های امام به وزیر صنایع سنگین و معاونان وی بود.

۴۸۵ مراسم بزرگداشت ۶ فرمانده سپاه با حضور عده یی از سران مملکتی و اقشار مختلف مردم در مدرسه ی عالی شهید مطهری و سخن رانی میرحسین موسوی نخست وزیر در این مراسم و بررسی اوضاع بین المللی ایران در منطقه و نظام بین الملل.

۴۸۶ سـفر دکتر ولایتی به کره ی شمالی، گفت و گو و تبادل نظر وزیر امور خارجه ی ایران با همتای پاکستانی خود در اسلام آباد.

۴۸۷ درخواست عراق از فرانسه برای ارسال ۵ هواپیمای جنگی سوپر اتاندارد مجهز به موشک هوا به زمین اگزوست.

۴۸۸ گزارش خبرگزاری رویتر دربـاره ی اوضـاع اقتصـادی عراق و بررسـی تطبیقی فروش نفت عراق در قبـل و بعـد از جنگ؛ رویکرد جدید دولت عراق در سیاست خارجی برای گذر از تنگناهای اقتصادی و... .

۴۸۹ اقدام کشورهای کویت و عربستان به کاهش قیمت نفت پایه ی اوپک، موضوع گزارش خبرگزاری فرانسه از لندن بود.

۴۹۰ خبرگزاری فرانسه در اولین واکنش پس از انفجار شدید دفاتر خطوط هواپیمایی فرانسه و عراق در دهلی نو، این انفجار را به ایران نسبت داد.

ضمیمه ی ۱ گزارش ۴۸۰: استعداد و مأموریت های نیروی هوایی و هوانیروز ارتش جمهوری اسلامی در عملیات والفجر مقدماتی.

ضمیمه ی ۲ گزارش ۴۸۰: بحث درباره ی چگونگی و سیر تصمیم گیری در خصوص زمان عملیات و برشماری عوامل تأثیرگذار در این باره.

گزارش روزشمار ۱۵/۱۱/۱۳۶۱

۴۹۱ مهم ترین تصمیمات امروز فرماندهی عملیات: به مناسبت هم زمانی عملیات با ایام دهه ی فجر، نام والفجر برای عملیات برگزیده شده. طرح تقسیم ۱۰۰۰ دستگاه کمپرسی نهایی شد. به همه ی رده های نظامی از صبح ۱۶/۱۱/۱۳۶۱ تا اطلاع بعدی، آماده باش صد در صد داده شد. با درخواست سپاه سوم برای تعویق ۲۴ ساعته ی عملیات از ۱۶ بهمن به ۱۷ بهمن ماه موافقت شد.

۴۹۲ در ادامه ی بمب باران شهرهای آبادان و دهلران، ۶ تن شهید یا زخمی شدند و چند واحد مسکونی خسارت دیده یا ویران شدند.

۴۹۳ حمله ی نیروهای کومه له به پایگاه درمان در محور مهاباد - بوکان، انفجار انبار مهمات و...؛ شهادت تعداد فراوانی از نیروهای خودی.

۴۹۴ نیروهای مسلح غیر قانونی در محور سنندج - دیواندره به نیروهای تأمین جاده ی ژاندارمری حمله و ۹ تن از آن ها را شهید یا زخمی کردند؛ ۱۰ نفر از نیروهای مسلح نیز کشته شدند. در درگیری بین نیروهای کومه له و نیروهای ارتشی تأمین جاده در دارساوین (شمال شرقی سردشت)، ۷ تن از نیروهای خودی شهید یا رخمی شدند. در برخورد یک دستگاه مینی بوس با مین در جاده ی مهاباد - میاندوآب، کمک راننده ی مینی بوس زخمی شد. تیراندازی نیروهای ناشناس به یک تن از افراد پیشمرگ کرد مسلمان و یکی از اهالی در شهر سنندج و زخمی شدن هر دو نفر. اجرای حکم اعدام ۵ تن از چته های حزب دمکرات کردستان به حکم دادگاه انقلاب اسلامی تکاب.

۴۹۵ بررسی دستاوردهای انقلاب در عرصه های سیاسی از موضوعات سخنان آقای هاشمی رفسنجانی در نمازجمعه ی این هفته بود.

۴۹۶ سفارت ایران اتهام دست داشتن در انفجار اخیر در دهلی نو را رد کرد. خبرگزاری آلمان گزارش داد: سفارت ایران اعلام کرده است جمهوری اسلامی علاقه یی به خراب کاری در هفتمین کنفرانس سران کشورهای غیر متعهد ندارد.

۴۹۷ گزارش خبرگزاری آلمان و روزنامه ی جمهوری اسلامی از مقاله ی چاپ شده در روزنامه ی لوموند با محورهای توافق فرانسه برای تحویل دادن ۲۹ فروند هواپیمای میراژ دیگر به عراق، جایگاه عراق در میان خریداران اسلحه از فرانسه و یادآوری لزوم رعایت احتیاط در داد و ستد با این کشور.

۴۹۸ تحلیل روزنامه ی امریکایی ساینس مانیتور از تلاش های سیاسی شوروی در نزدیکی به کشورهای عرب و ازسرگیری کمک های نظامی به عراق در این خصوص.

۴۹۹ مجله ی امریکایی بیزنس ویک از توافق دولت های کویت و عربستان در یک گردهمایی سری

برای کاهش بهای نفت خبر داد.

گزارش روزشمار ۱۶/۱۱/۱۳۶۱

۵۰۰ اعلام آمادگی سپاه هفتم حدید، یازدهم قدر و سوم صاحب الزمان(عج) برای اجرای عملیات. گزارش غلامعلی رشید از آخرین وضعیت و هماهنگی سپاه ها و یگان های تحت امر. تشریح مانور یگان های سپاه سوم صاحب الزمان(عج)، سپاه هفتم حدید و سپاه یازده قدر توسط فرماندهان آن ها.

۵۰۱ گزارش روزنامه ی اطلاعات از آخرین اعزام نیروهای داوطلب مردمی از شهرهای شیراز، یاسوج، مشهد، تویسرکان و... .

۵۰۲ در پی عملیات نیروهای کومه له در محور مهاباد – بوکان و سقوط کامل پایگاه درمان، ۹۳ نفر شهید، ۲۳ تن مجروح و ۱۲ تن دیگر اسیر شدند و تجهیزات پایگاه به غارت رفت؛ شهید یا زخمی شدن ۲۳ تن از نیروهای جندالله و ارتش به دست نیروهای کومه له در عملیات بازپس گیری پایگاه درمان؛ درخواست رادیو کومه له از هلال احمر برای تخلیه ی پیکر شهدای این حمله؛ استقرار نیروهای مهاجم در پایگاه درمان و تپه های مشرف بر آن.

۵۰۳ حمله ی نیروهای مسلح غیر قانونی به نیروهای سپاه در منطقه ی شویشه در غرب سنندج و شهید یا زخمی شدن ۲۳ تن از نیروهای سپاه؛ پایان یافتن این درگیری با اعزام نیروی کمکی از پایگاه شویشه و نگل. شهادت یک سرباز در پی حمله ی مهاجمان به پایگاه دوویسه در شمال سنندج. درخواست امان نامه ی یکی از نیروهای دمکرات در سلماس و تحویل دادن یک قبضه اسلحه و ۸۰ تیر فشنگ.

۵۰۴ ترور مسئول بنیاد شهید انقلاب اسلامی قمشه و محافظ وی به زخمی شدن هر دو تن انجامید. دست گیری یکی از وابستگان چریک های فدایی خلق (شاخه ی اشرف دهقان) در تبریز در حالی که تعدادی قرص سیانور و یک قبضه اسلحه هم راه داشت.

۵۰۵ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در اطلاعیه یی از دست گیری سران حزب توده که با سازمان جاسوسی کا.گ.ب در ارتباط بودند، خبر داد. خبرگزاری فرانسه با استناد به منابع داخلی ایران به دست گیری نورالدین کیانوری دبیرکل حزب توده و تنی چند از سران این حزب اشاره کرد و افزود: به نوشته ی روزنامه ی آزادگان این اشخاص در اولین بازجویی اعتراف کرده اند.

۵۰۶ درخواست پناهندگی ۴ نظامی عراقی که با عبور از مرزهای کردستان خود را به نیروهای سپاه معرفی کردند.

۵۰۷ نقش آحاد ملت در پیروزی انقلاب و پایداری آن در مقابله با قدرت های بزرگ، خودداری امریکا از مقابله ی رو در رو با انقلاب و تحریک عراق از جانب امریکا، از مبانی سخنان آیت الله خامنه ای در دیدار با گروهی از کارکنان شهربانی بود که راهی جبهه بودند.

۵۰۸ سخن رانی نخست وزیر در مسجد امام خمینی به مناسبت چهارمین سال گرد پیروزی انقلاب اسلامی به دعوت جامعه ی انجمن های اسلامی بازار.

۵۰۹ در دیدار دکتر ولایتی با کیم ایل سونگ رئیس جمهور کره ی شمالی در پیونگ یانگ، ولایتی خواستار تقویت جنبش عدم تعهد شد، مقابله با نفوذ ابرقدرت ها در این سازمان و تشکیل صندوق بین المللی عدم تعهد. کیم ایل سونگ: ما باید اصول جنبش عدم تعهد را حفظ و از نهضت های آزادی بخش در برابر امپریالیسم حمایت کنیم.

۵۱۰ معاون سیاسی وزارت امور خارجه: به زودی سفارت خانه های ایران در موزامبیک، آنگولا و مالی افتتاح می شود.

۵۱۱ درخواست رسمی ایران از کمیسیون حقوق بشر در ژنو برای رسیدگی به سرنوشت ۹۴۰۰ سکنه ی مفقودشده ی مناطق جنگی.

۵۱۲ پلیس سوئد شکایت دانشجویان مسلمان طرف دار انقلاب از مزاحمت های ضد انقلابیون در سوئد را بی اساس خواند.

۵۱۳ نعیم حداد گفت که در کنفرانس اتحادیه ی بین المجالس عرب که هفته ی آینده در رباط، تشکیل می شود بر اعراب فشار خواهد آورد تا علیه سوریه و لیبی اقدام کنند.

۵۱۴ به گزارش صوت الجماهیر، طه یاسین رمضان در بازدید از یکی از مراکز نظامی (به مناسبت سیزدهمین سال گرد تأسیس ارتش خلقی عراق) از جنگ پیروزمندانه ی صدام در برابر ایران سخن گفت و به شدت به حافظ اسد و معمر قذافی حمله کرده، آن ها را خائن نامید. رمضان در یک مصاحبه ی مطبوعاتی از تصمیم عراق برای اعزام نیرو به جبهه ی جنگ خبر داد.

۵۱۵ گزارش تانیوگ از سخنان طه یاسین رمضان درباره ی احداث خط لوله برای صدور نفت؛ در بغداد گفته می شود این خط نفتی از میان عربستان سعودی با اردن ساخته خواهد شد.

۵۱۶ در پی انتقاد روزنامه ی چپ گرای لوموند از سیاست های فرانسه در فروش سلاح به عراق و احتمال ضرر بسیار، امروز شارل هرنو وزیر دفاع فرانسه، از این اقدام کشورش دفاع کرد.

۵۱۷ مقاله واشنگتن پست درباره ی ناتوانی عراق از پرداخت بدهی های میلیاری سررسیدشده و تأثیر محدودیت صدور نفت عراق در اقتصاد این کشور.

ضمیمه ی ۱ گزارش ۵۰۳: گزارش فرمانده گردان الفتح مهاباد درباره ی چگونگی سقوط پایگاه درمان.

ضمیمه ی گزارش ۵۱۲: معرفی اجمالی حزب توده ی ایران.

گزارش روزشمار ۱۷/۱۱/۱۳۶۱

۵۱۸ با آغاز تاریکی هوا یگان هایی که فاصله ی کم تری نسبت به سایر یگان ها با خط دشمن داشتند، حرکت خود را برای رسیدن به خط تماس آغاز کردند. ابلاغ امر عملیات به یگان ها برای اجرای عملیات. شروع پیشروی نیروها؛ در آخرین ساعت امروز (ساعت ۲۴) همه ی یگان ها از کانال اول عبور کردند.

۵۱۹ کشته یا اسیر شدن ۳۷ عراقی و به دست آمدن مقدار زیادی غنیمت از نتایج عملیات مشترک نیروهای سپاه و ارتش در منطقه ی قراویز روی تپه۶۵۴ بود. شهادت ۷ تن از نیروهای سپاه در منطقه ی گره شیر چنگوله بر اثر حمله ی نیروهای عراقی.

۵۲۰ عقب نشینی نیروهای حزب دمکرات از پایگاهی در منطقه ی سنجی در شمال ارومیه و متحمل شدن ۴ کشته و زخمی.

حمله ی نیروهای مسلح غیر قانونی به پایگاه ربط و زخمی شدن یک سرباز. تیراندازی نیروهای مسلح غیر قانونی به خودروهای عبوری در حوالی قریه ی محمدیار در شرق نقده منجر به کشته شدن سرنشین یک خودرو شد. نیروهای حزب دمکرات که چندی پیش استوار بایرام زاده را گروگان گرفته بودند، امروز وی را به شهادت رساندند و پیکر وی در اطراف روستای کهریز در شمال ارومیه پیدا شد.

۵۲۱ اطلاعیه ی تبلیغاتی سازمان مجاهدین خلق مبنی بر اجرای عملیات در پایگاه بناویله در جنوب شرقی سردشت و به شهادت رساندن ۴۰ تن از نیروهای خودی. گزارش خبرگزاری رویتر و رادیو بغداد از این موضوع.

۵۲۲ دسـت گیری ۴ تـن از نیروهـای سازمـان مجاهـدین در تهران، مشـهد و سـمنان بـه هم راه تعـدادی اسـناد و مـدارک. در شهرسـتان نور یکی از افراد چریک های فـدایی خلق (گروه اشـرف دهقان) با دو قبضه اسـلحه و ۳ دسـتگاه بی سیم دست گیر شـد. دست گیری یکی از افراد وابسـته به سـتاد خلـق ترکمن وابسـته به چریـک هـای فـدایی خلق (اقلیت) در گنبـد، به هم راه تعدادی اسلحه و مهمات.

۵۲۳ شرکت همه جانبه ی نیروها در صحنه های دفاع؛ تأثیر این هم کاری های ملی در تحکیم پایه های نظام جمهوری اسلامی و سیاست ایران در اعلام تنبیه متجاوز به منظور برقراری صلح در منطقه، از محورهـای اصلـی سـخنان آیت الله خـامنه ای در دیدار با وزیر دفاع و معاونان این وزارت خانه بود.

۵۲۴ رئیس کل بانک مرکزی در یک مصاحبه ی مطبوعاتی از آزادی ورود و خروج ارز از کشور خبر داد.

۵۲۵ مصاحبه ی صدام حسـین با خبرگزاری رویتر حاوی مطالب توهین آمیز به مقامات ایرانی؛ شعارهای سیاسی؛ بدیهی گویی و علل ضعف نیروهای عراقی به هنگام حضور این نیروها در زمان اشغال خاک ایران بود. صدام در این مصاحبه بدون توجه به اعمال غیر انسانی عراق در حمله به شهرهای دزفول و...، ایران را به حمله به اهداف غیر نظامی متهم کرد.

۵۲۶ روزنـامه ی کویتی الرأی العام: در جواب این که چرا هیـچ یک از طرف های قدرتمنـد جهانی سـعی نمی کننـد جنگ را متوقف کنند، هیچ پاسخی نداریم مگر این که بگوییم که این جنگ یک توطئه ی مداوم علیه امت عرب و عراق است. محمد حسنین هیکل (نویسنده ی مشهور مصری): انتظار تضعیف حرکت اسلامی در ایران و تضعیف رژیم مبتنی بر "برتری فردای عرب" در عراق منفعت مشترک امریکا و شوروی است.

۵۲۷ ادعای یک رادیوی سلطنت طلب مبنی بر اقـدام ایران به خریـد ۵/۱ میلیون مـارک آلمـان قرص هیجان زا و محرک برای استفاده ی رزمندگان در جبهه های جنگ.

۵۲۸ نوزده تشکل، حزب، سازمان و گروه مخالف عراق که تحت حمایت لیبی قرار دارند؛ در قطع نامه یی خواستار هماهنگی بیش تر جنبش های مخالف رژیم عراق و سازمان دهی مردم آن کشور برای سرنگونی دولت عراق شدند.

۵۲۹ نشریه ی انگلیسی زبان الرعوه کرونیکل در گزارشی ضمن اشاره به تظاهرات مردم علیه حکومت صدام در شهر اربیل، و منطقـه یی در ۴۰ کیلومتری شـمال عراق، از عملیـات سرکوب گرانه ی نیروهـای دولت خبر داد. نیروهـای مجاهـدین انقلاب اسلامی عراق ۱۲ افسر بعثی را اسیر، ۲ افسر را معـدوم و چهار تن دیگر را در حلبچه زخمی کردنـد؛ این نیروها، در منطقه ی سیـدصادق عراق سه نظامی بعثی را به هلاکت رساندنـد. عملیات نیروهای معارض در شـهرهای جوارتا و حلبچه علیه نیروهای نظامی و کشته، زخمی یا اسیر شدن ۶ تن از نیروهای نظامی.

گزارش روزشمار ۱۸/۱۱/۱۳۶۱

۵۳۰ در آغـاز عملیـات والفجر نیروها پس از عبور از کانال اول، در پیشـروی به سـمت کانال کشاورزی با موانع و میـدان های مین مواجه شدند. عراق ۳ ساعت پس از آغاز عملیات، محور اصـلی را تشـخیص داد و به نیروهای خود دسـتور داد تا جاده ی آسـفالته عقب نشـینی کنند. تا ساعت ۴ بامـداد، یگان های ۳۵ امـام حسن(ع) و ۸ نجف به جـاده رسـیدند، اما به دلیل شـدت درگیری موفق به عبور از جاده نشدنـد. تیپ۱ لشکر۳۱ عـاشورا پس از گذشـتن از کانال اول در میـدان موانع بین کانال اول و کانال دوم گیر کرد، بخشی از نیروهای تیپ عمار از لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) از کانال دوم

عبور کردند و بدون الحاق با چپ و راست خود مشغول پیشروی شدند، اما حدود ۲ گردان از نیروهای این تیپ در میدان های مین پشت کانال دوم گیر کردند. تیپ جوادالائمه(ع) در شمال منطقه ی عملیاتی طبق مأموریت ابلاغ شده پس از پشت سر گذاشتن کمین ها و... برای تأمین جناح راست به احداث خاکریز بین تپه های رملی و کانال اول پرداخت. با تدبیر فرماندهی سپاه برای تثبیت منطقه ی تصرف شده، الحاق نیروها پشت جاده ی آسفالت غرب مرز و احداث خاکریز برای حفظ متصرفات در دستور کار یگان ها قرار گرفت. لشکر۸ نجف بخشی از خاکریز مورد نظر را احداث کرد، اما جناح راست این یگان به دلیل پیشروی نکردن تیپ عمار و تیپ۱ لشکر عاشورا همچنان بدون الحاق بود.

از ساعت ۶ صبح، دشمن پاتک سنگین خود را در محدوده ی عملیات تیپ های عمار و تیپ۱ لشکر عاشورا آغاز کرد و نیروهای تیپ جوادالائمه(ع) و تیپ عمار و تیپ۱ لشکر عاشورا به عقب آمدند.

آخرین وضعیت خط پدافندی: تیپ۳۵ امام حسن(ع) و لشکر۸ نجف پشت جاده ی شنی در حد فاصل پاسگاه رشیده و پاسگاه صفریه موضع گرفتند. تیپ۱ لشکر عاشورا، تیپ عمار و تیپ جوادالائمه از شمال رشیده تا روی تپه های شمالی این پاسگاه و تپه های خال و چومو خط تشکیل دادند.

۵۳۱ نشست فرماندهان ارتش و سپاه در پی ناموفق بودن عملکرد نیروهای خودی در شب گذشته برای تصمیم گیری در مورد ادامه ی عملیات.

تشریح وضعیت فعلی:

احمد غلامپور: جنگ دیشب جنگ با موانع بود. محمدابراهیم همت: دشمن حتی در زیر بوته ها و شیارها مین کار گذاشته بود. احمد کاظمی: عراقی ها در چند روز گذشته موانع و میدان های مین فراوانی را ایجاد کرده بودند و کلاً زمین منطقه تغییر یافته بود. محسن رضایی: ما یک جا پا می خواستیم که به دست آمد، به زمین منطقه هم توجیه شدیم. رحیم صفوی: هدف تغییر نکرده است و مانور مرحله ی اول اجرا و مناطق مورد نظر تصرف شود، البته نیروهای عمل کننده باید تقویت شوند.

تصمیم فرماندهی عملیات بر تعویق ۲۴ ساعته ی اجرای عملیات با توجه به انتقال نیروهای جدید به منطقه ی عملیات ضرورت انجام برخی اقدامات مهندسی در خط.

۵۳۲ تخریب یک منزل و مدرسه بر اثر گلوله باران امروز شهرهای آبادان و خرمشهر. تخلیه ی محموله ی حاوی ۱۰۰ دستگاه نفربر پی.ام.پی. و ۵۰ تانک تی۵۴ اهدایی عربستان و قطر در پادگان الشعیبه ی بصره.

۵۳۳ عملیات ناموفق ۲ گردان فتح و فجر از مهاباد برای بازپس گیری پایگاه درمان. در این عملیات ۷۰ نفر از افراد کومه له و دمکرات کشته یا زخمی شدند، از نیروهای خودی نیز ۱۹ تن شهید، ۳۵ تن زخمی و ۲ نفر مفقود شدند.

پیام تبریک عزالدین حسینی به مناسبت تصرف پایگاه درمان به رهبری نیروهای کومه له.

۵۳۴ در حمله ی نیروهـای غیر قانونی در محور سـنندج - قروه در منطقه ی صـلوات آباد، ۱۹ تن از نیروهای ژاندارمری و سپاه شهید و یا زخمی شدند و نیروهای مهاجم نیز از منطقه گریختند.

برخورد یک خودرو با مینی که نیروهای مسـلح غیر قانونی در محور مهاباد - میانـدوآب کار گذاشـته بودنـد و زخمی شدن ۳ نفر. در منطقه ی سـردشت با تیراندازی افراد مسـلح غیر قانونی به سوی پایگاه مسافری یکی از نیروهای بومی این پایگاه شـهید شد.

درخواست امان نامه ی یکی از افراد گروه کومه له از پایگاه نظامی در سنندج.

۵۳۵ با هوشیاری نیروهای سپاه عملیات افراد سازمان مجاهدین خلق برای ترور نیروهای گشت سپاه در اصفهان، نافرجام ماند. دست گیری ۳ تن از افراد این سازمان در رودبار که مجری و طراح ترور یکی از افراد این شهر بودند. ۳ تن از افرادی که برای نیروهای سازمان مجاهدین خلق از افغانستان اسلحه تهیه می کردند، در تایباد دست گیر شدند. دست گیری ۳ تن دیگر از افراد سازمان به هم راه ۱۰ میلیون ریال و ۲ قبضه اسلحه در جاده ی همدان - باختران. اجرای حکم اعدام یکی از افراد سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) در بابل.

۵۳۶ برپایی نمایشگاهی شامل ۱۲۰ نوع قطعه ی یدکی تانک و نفربر ساخته شده با تلاش کارکنان کارخانجات تانک سازی مسجدسلیمان و دانش آموزان هنرستان فنی ارتش این شهر به مناسبت دهه ی فجر در مسجدسلیمان.

۵۳۷ سرپرست جمعیت هلال احمر لرستان: ۲۰۰ تن از رانده شدگان عراقی در اردوگاه میثم ملاوی لرستان اسکان یافتند.

۵۳۸ امام خمینی در جمع مسئولان و حکام شرع دادگاه ها و دادسراهای انقلاب اسلامی، بر بی توجهی به مواضع رسانه های خارجی و کشورها در ادامه ی فعالیت حاضران تأکید کردند.

۵۳۹ نوید پیروزی در عملیات والفجر و تأثیر مثبت این پیروزی برای مردم عراق، اخطار به کشورهای عربی منطقه برای پرهیز از هم کاری بیش تر با عراق از موضوعات اصلی سخنان آقای هاشمی رفسنجانی در جلسه ی امروز مجلس شورای اسلامی بود. هاشمی رفسنجانی در دیدار با مهمانان خارجی که به مناسبت دهه ی فجر به ایران آمده اند گفت: ماهیت جنگ یک ماهیت کاملاً امپریالیستی است که برای سرکوب اسلام و حفظ منافع ابرقدرت ها و ایجاد تفرقه ی بیش تر در دنیای اسلام بر جمهوری اسلامی تحمیل شد.

۵۴۰ سخنان میرحسین موسوی درباره ی نتایج عملیات والفجر و اعتراض به رفتار دولت فرانسه در حمایت از حکومت عراق.

۵۴۱ سخنان آقای ناطق نوری وزیر کشور، در مراسم بزرگداشت شهدا درباره ی توان سازمان مجاهدین خلق برای انجام اقدامات تروریستی و اشاره به دست گیری سران حزب توده. رادیو امریکا به امکان تیرگی هر چه بیش تر روابط ایران و شوروی با دست گیری سران حزب توده اشاره کرد.

۵۴۲ به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، دکتر ولایتی در دیدار با معاون وزیر بازرگانی خارجی و جمعی از مسئولان وزارت خارجه ی کره ی شمالی در پیونگ یانگ درباره ی روابط دو کشور، اوضاع بین المللی، جنبش عدم تعهد و اجلاس سران در دهلی نو به تفصیل سخن گفت.

۵۴۳ ملاقات حسین شیخ الاسلام معاون سیاسی وزارت خارجه با عبدالعزیز الوالی وزیر خارجه ی یَمَن در عدن و گفت و گو در خصوص لزوم گسترش مبارزه با امریکا و صهیونیسم؛ مسئله ی فلسطین و تشریح مواضع دو کشور. بررسی تحرکات سیاسی

اخیر ایران در گزارشی با عنوان "تهاجم دیپلماتیک ایران" در خبرگزاری یوگسلاوی.

۵۴۴ تلاش های کشورهای حامی عراق برای مسکوت گذاشتن قضیه ی ۹۴۰۰ ایرانی مفقودشده ی ساکن مناطق جنگی و در محظور قرار گرفتن کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل.

۵۴۵ درخواست کشورهای نفت خیز خلیج فارس از سفرای خود برای ابلاغ نگرانی آن ها از بیانیه ی

مشترک ایران، سوریه و لیبی به دولت سوریه.

۵۴۶ سیدمحمدباقر حکیم سخن گوی مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق: نیروهای ایرانی نیروهای آزادی بخش هستند و برای رهایی مردم عراق آمده اند.

ضمیمه ی ۱ گزارش ۵۳۱: گزارش راوی لشکر۸ نجف درباره ی پیشروی و عدم الحاق سایر یگان ها با این یگان؛ اقدامات ناموفق نیروهای لشکر۸ نجف برای عقب راندن دشمن در محدوده ی عملیاتی این یگان.

ضمیمه ی ۲ گزارش ۵۳۱: نگاهی کلی به دلایل عدم توفیق نیروهای خودی در شب اول عملیات: وجود موانع متعدد و پیچیده؛ تاریکی مطلق هوا و مشکلات حاصل از آن؛ محدود بودن تعداد و عرض کم معابر؛ تاکتیک های جدید دشمن که با استفاده از تجربیات گذشته به دست آورده بود.

گزارش روزشمار ۱۹/۱۱/۱۳۶۱

۵۴۷ اقدامات مهندسی نیروهای خودی برای تکمیل خاکریزها تا ظهر امروز به نتیجه رسید و در حد فاصل پاسگاه رشیده در شمال و صفریه در جنوب، الحاق نیروها در پشت خاکریز دوجداره برقرار شد. در جلسه ی فرماندهان سپاه و ارتش، فرماندهان یگان های عمل کننده اعلام کردند که برای اجرای عملیات به معابر جدیدی نیاز دارند، با اتفاق نظر فرماندهان تصمیم گیر و فرماندهان یگان های عمل کننده، برای گشودن معبر جدید و زمان کافی برای این کار، اجرای عملیات مجدداً ۲۴ ساعت دیگر به تعویق افتاد. در ادامه، فرماندهان سپاه به بحث درباره ی راهکارهایی ابتکاری برای رسیدن به عمق در منطقه ی حلفائیه و غزیله به منظور تأمین اهداف مرحله ی دوم پرداختند.

۵۴۸ شهید یا زخمی شدن ۱۳ نفر از مردم و تخریب ۶ منزل مسکونی و مغازه بر اثر حملات توپ خانه یی. حملات امروز نیروهای عراقی به آبادان. تسلیم شدن ۳ تن از نیروهای عراقی پس از عبور از مرز مریوان و ورود به ایران.

۵۴۹ با ادامه یافتن تنش بین عراق و کویت بر سر درخواست عراق از کویت مبنی بر واگذاری کامل بوبیان به آن کشور، غانم فرمانده کل نیروهای مسلح کویت، گفت: در صورت ورود نیروهای عراقی به مرز کویت با آن ها مقابله می کنیم.

۵۵۰ شهید یا زخمی شدن ۲۰ نفر از نیروهای خودی در سه راهی سنندج - بیجار - دیواندره بر اثر حمله ی نیروهای حزب دمکرات کردستان. انفجار مین کار گذاشته شده توسط نیروهای مسلح غیر قانونی در حوالی پاسگاه جعفرآباد و پایگاه شهید زندی فر و زخمی شدن ۲ تن از نیروهای خودی.

۵۵۱ نیروهای حزب دمکرات به دلیل هم کاری یکی از اهالی روستای دولاب با سپاه در جنوب غربی سنندج، ۷ تن دیگر از اهالی این روستا را گروگان گرفتند. تیراندازی نیروهای مهاجم در حوالی تپه ی بهارمست به سوی نیروهای شهربانی در میدان نبوت شهر سنندج و زخمی شدن ۲ تن. عملیات کمین نیروهای سپاه در مهاباد؛ کشته و دست گیر شدن ۲ تن از نیروهای مسلح

غیر قانونی و به دست آمدن تعدادی اسلحه و تجهیزات نظامی. تسلیم شدن ۲ تن از افراد مسلح غیر قانونی به هم راه دو قبضه اسلحه در سقز و سنندج.

۵۵۲ کشف مقداری مهمات و اسناد درون گروهی در پی دست گیری ۲ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق در رامسر با تلاش نیروهای سپاه. دست گیری تعدادی دیگر از افراد همین سازمان از جمله عامل ترور بخشدار خواف در شهرستان خواف.

۵۵۳ به آتش کشیده شدن نمایشگاه سفارت جمهوری اسلامی ایران در بن در راهپیمایی هواداران سازمان مجاهدین خلق به مناسبت اولین سال گرد مرگ موسی خیابانی و هم راهی اعضای سازمان عفو بین المللی شاخه ی آلمان با این افراد. به گزارش رادیو امریکا و بی بی سی، راه پیمایی های مشابهی نیز در شهرهای واشنگتن و لندن، رم، پاریس و لوس آنجلس بر گزار شد.

۵۵۴ یک بولتن داخلی سپاه از دست گیری و تحویل ۴۰ تن از اعضای حزب توده به مقامات ذی صلاح خبر داد. گزارش رادیو بی بی سی درباره ی دست گیری این افراد و اغراق گویی درباره ی نقش این حزب در جریانات سیاسی ایران.

۵۵۵ برشماری نعمات الهی در پیروزی انقلاب؛ وحدت مردم در براندازی حکومت پهلوی؛ صدام به عنوان فردی فریب خورده از امریکا و... از محورهای سخنان امام خمینی در جمع فرماندهان و کارکنان نیروی هوایی ارتش و به مناسبت سال گرد بیعت کارکنان نیرو با امام بود).

۵۵۶ در دیدار آیت الله خامنه ای رئیس جمهور، با مهمانان خارجی شرکت کننده در مراسم دهه ی فجر چهارمین سال گرد پیروزی انقلاب اسلامی، وی جنگی را که برای دفاع از حقوق انسانی یک ملت باشد فریضه ای خواند که قرآن نیز به آن دستور می دهد. سخنان میرحسین موسوی در همین دیدار در خصوص دستاوردهای اساسی انقلاب و تکیه ی مردم بر تحولات معنوی.

۵۵۷ به گزارش کیهان، دکتر ولایتی در دیدار با رئیس جمهور سریلانکا در کلمبو پایتخت این کشور، درباره ی روابط دوجانبه و مباحث اجلاس آتی سران جنبش عدم تعهد در دهلی نو گفت و گو کرد.

۵۵۸ روزنامه ی کیهان موضوع مورد بحث احمد عزیزی قائم مقام وزارت خارجه را در دیدار با معمر قذافی و سفر به لیبی رای زنی درباره ی برگزاری کنفرانس آینده ی سران غیر متعهدها در دهلی نو، اعلام کرد.

به گزارش رادیو مسکو از دیدار حسین شیخ الاسلام با علی ناصر محمد رئیس جمهوری یمن در عدن، گسترش روابط دوستانه در رشته های سیاسی و اقتصادی از مسائل مورد بحث دو طرف خواهد بود.

۵۵۹ خبرگزاری فرانسه: به دنبال عملیات دو روز گذشته ی ایران در منطقه ی میانی، طارق عزیز در نامه یی به پرز دکوئیار دبیرکل سازمان ملل متحد، خواستار تصمیم مثبت این سازمان درباره ی راه حلی صلح آمیز و عادلانه و جلوگیری از ادامه ی طرح های ایران شد. آسوشیتدپرس نیز از ارسال تلگراف های فوری طارق عزیز به شاذلی قلیبی دبیرکل اتحادیه ی عرب، ایزودور مالیمریکا وزیر خارجه ی کوبا و حبیب شطی دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی، برای انجام دادن مسئولیت این سازمان ها در برابر تجاوز ایران به عراق(!) خبر داد. تلاش جدید حسنی مبارک درباره ی جنگ ایران - عراق در قالب فرستادن دو تن از مقامات مصری به امان و بغداد.

۵۶۰ سخن گوی وزارت خارجه ی امریکا ادعا کرد درباره ی حمله ی جدید ایران بی طرف هستیم و به هیچ کدام از دو کشور سلاح نمی فروشیم.

۵۶۱ اظهار تأسف امارات متحده ی عربی درباره ی بیانیه ی سه جانبه ی ایران، لیبی و سوریه. روزنامه ی کویتی الانباء: سفرای عرب با عبدالحلیم خدام وزیر خارجه ی سوریه ملاقات کرده و نگرانی خود را از بیانیه ی یادشده ابراز کردند. خدام نیز سعی کرد تا خط این موضع گیری را به حداقل برساند.

۵۶۲ گزارش خبرگزاری فرانسه از بازتاب نتایج تشکیل اجلاس گروه های ۱۹ گانه ی مخالف حکومت عراق در طرابلس.

۵۶۳ گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس از محاکمه ی یان اسمالی انگلیسی به اتهام قاچاق اسلحه به ایران و عراق در تگزاس.

۵۶۴ گفت و گوی ویژه ی مدیر انجمن دوستی ایران و ژاپن با خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره ی امکان ادامه ی پروژه ی پتروشیمی بندر امام خمینی شرکت میتسوبی (طرف قرارداد ایران).

گزارش روزشمار ۲۰/۱۱/۱۳۶۱

۵۶۵ به دلیل تعویق زمان عملیات که قرار شد در ساعت ۲۱ امروز انجام شود، فرماندهان نظامی سپاه فرصتی را برای مرور مجدد مانور به دست آوردند. طبق طرح قرار شد تیپ۲ از لشکر حضرت رسول(ص) با اجرای عملیات در شمال منطقه ی عملیاتی از پاسگاه رشیده به عمق پیشروی و در جاده ی آسفالت غرب مرز پدافند کند. لشکر۱۷ علی بن ابی طالب(ع)، ۷ ولیعصر(عج)، ۸ نجف و تیپ امام حسن(ع) با پیشروی تا نقطه ی حد فاصل استقرار نیروهای خود تا کانال کشاورزی را تصرف و از آن جا به سمت غرب پدافند کنند.

عملیات در ساعت ۲۱ شروع شد و تا آخرین ساعات امروز (ساعت ۲۴) وضعیت کلی جبهه ها به این شرح بود: تیپ۲ لشکر۲۷ در حال پیشروی به سمت اهداف بود. نیروهای لشکر ۱۷ علی بن ابی طالب(ع) و ۷ ولیعصر(عج) به جاده ی آسفالته بعد از کانال دوم رسیدند و نیروهای ۸ نجف به جاده ی آسفالت رسیده و از آن عبور کردند و نیروهای فراوانی از دشمن را منهدم کردند، اما نیروهای تیپ۳۵ امام حسن(ع) به دلیل برخورد به میدان مین و باز نکردن معبر نتوانستند هم پای این یگان پیشروی کنند، بنابراین جناحین لشکر۸ نجف تأمین نشد.

۵۶۶ شهید یا زخمی شدن ۱۸ تن از مردم و تخریب چند خانه ی روستای عرب نشین، یک منزل مسکونی و یک مدرسه در ادامه ی گلوله باران آبادان.

گزارش ستاد مشترک ارتش در خصوص سرنگونی ۴ هواپیمای دشمن در منطقه ی عملیاتی والفجر.

پرتاب گلوله ی شیمیایی از سوی نیروهای عراق در منطقه ی عملیاتی محرم در خط حد تیپ۵۸ پیاده ی ذوالفقار موجب مسموم شدن چند تن شد.

۵۶۷ کمک های ارسالی مردم شهرهای مختلف به جبهه با هدف پشتیبانی از نیروهای حاضر در خط مقدم.

۵۶۸ نیروهای حزب دمکرات در جاده ی نقده - اشنویه ضمن حمله به پایگاه جبرئیل آباد (محل استقرار نیروهای تأمین جاده از ژاندارمری) ۱۲ نفر را زخمی کرده به گروگان گرفتند و تعدادی خودرو را غارت یا تخریب کردند. زخمی شدن یکی از کارمندان وزارت کشاورزی در حمله ی نیروهای مسلح غیر قانونی در همین محور مسئولان واگذاری زمین.

۵۶۹ در محور سنندج - مریوان در حد فاصل پایگاه شویشه - رانیکش نیروهای کومه له مسافران دو خودرو مینی بوس را به

گروگان گرفتند؛ در این عملیات ۴ تن از نیروهای خودی شهید یا زخمی شدند و از مهاجمان نیز ۱۴ نفر کشته یا زخمی شدند. بر اثر درگیری نیروهای خودی با نیروهای مسلح غیر قانونی در پایگاه موجش در شمال شرقی کامیاران و ماچکه در شرق محور دیواندره، ۲ تن از نیروهای خودی شهید یا زخمی شدند. زخمی شدن یک سرباز در محور میاندوآب - بوکان بر اثر برخورد با مین و انفجار آن.

۵۷۰ به شهادت رسیدن یک دانش آموز عضو انجمن اسلامی هنرستان شماره ی ۱ بجنورد به دست یکی

از افراد سازمان مجاهـدین خلق. شـهادت یکی از نیروهای سـپاه در بنـدرعباس به دست ۳ تن از افراد چریک های فـدایی خلق (شاخه ی اشرف دهقان). به دست آمدن ۳۰ عدد دینامیت و ۵۰ عدد چاشـنی در بازرسی از یکی از خانه های تیمی مجاهدین در رشت. دست گیری یکی از افراد فعال در فاز نظامی در رودسـر. اجرای حکم اعدام یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق در شهرکرد.

۵۷۱ دکتر ولایتی در بازگشت از کره ی شمالی و سریلانکا نتایج و اهداف سفر به این کشورها را تشریح کرد.

۵۷۲ احمـد عزیزی در ادامه ی سـفر خود به کشورهای عربی، از لیبی به الجزایر رفت. وی گفت و گو برای پیوسـتن الجزایر به جبهه ی پایـداری را از جمله اهـداف این سـفر خوانـد. گزارش رادیو اسـرائیل از مفاد گفت و گوهای انجام شده میان مقامات ایران و الجزایر.

۵۷۳ اطلاـعیه ی روابط عمومی نخست وزیری در خصوص تسـهیل خروج افراد از مرزهای کشور به خارج و ورود افراد ایرانی به داخل کشور.

۵۷۴ سـرهنگ معمر قـذافی در گفت و گو بـا تلویزیون فرانسه از انقلاـب اسـلامی حمایت کرد و گفت: من در کنار انقلاب و مردم ایران خواهم ایستاد. ... این انقلاب یک انقلاب مردمی و آزادی بخش است.

۵۷۵ به گزارش خبرگزاری امارات متحده ی عربی، در ملاقات عبدالمجید الفیصل سفیر عراق در امارات با شیخ حمدان محمد معاون نخست وزیر این کشور روابط فی ما بین؛ اوضاع فعلی جهان عرب؛ تحولات در منطقه ی خلیج فارس و آخرین تحولات جنگ ایران – عراق بررسی شد.

درخواست عراق از کشورهای عربی مبنی بر ادای تعهدات خود (کمک به عراق در برابر ایران) در کنفرانس فاس.

رئیس جمهور یمن شـمالی در مصـاحبه بـا روزنـامه ی عربی الشـرق الاوسط، حمایت همه جانبه ی خود را از عراق اعلام کرد. گزارش یک منبع مطلع حاکی از نارضایتی نیروهای یمنی اعزام شده یمن به عراق است.

۵۷۶ گزارش بی بی سـی از تاریخچه ی روابط مصـر و عراق به دنبال سـفر دو فرستاده ی مبارک به بغداد و پیش بینی برقراری روابط بین این دو کشور با توجه به نزدیکی سیاسی آن ها.

بازسـازی مجـدد ارتش؛ مراحـل پاک سازی ارتش و تلاش مقامات ایران برای هم گامی بیش تر ارتش با آرمان های انقلاب، از نکات عمده ی مندرج در گزارش انستیتو امریکایی بروکلین در

۵۷۷ خصوص بررسی وضعیت کلی ارتش ایران می باشد.

ضمیمه ی گزارش ۵۶۸: مشروح کامل کمک های نقدی و غیر نقدی شهرهای مختلف به جبهه های جنگ.

گزارش روزشمار ۲۱/۱۱/۱۳۶۱

۵۷۸ در ادامه ی عملیات والفجر، فرمانده عملیات دستور داد تا تیپ۴۴ قمر بنی هاشم برای ادامه ی مأموریت تیپ۳۵ امام حسن به منطقه ی عملیاتی اعزام شود.

در غرب جاده ی آسفالت، دشمن در شرق کانال کشاورزی خط پدافندی تشکیل داد. عدم الحاق بین یگان ها، موجب تردید فرماندهی سپاه درباره ی رسیدن یگان ها به کانال کشاورزی شد. وی دستور داد تا دستگاه های مهندسی اقدام به احداث خاکریز در غرب جاده ی آسفالت کنند. ضمناً به یگان ها نیز توصیه کرد دور تک را برای رسیدن به کانال کشاورزی حفظ کنند.

چگونگی وضعیت عمومی یگان ها تا ساعت ۴:۳۰ صبح.

فرماندهی عملیات با درک وضعیت کلی عملیات تصمیم گرفت با تثبیت عملیات در پشت جاده ی آسفالت، نیروهایی را که به طور نامنظم تا کانال کشاورزی پیشروی کرده بودند به عقب فراخواند، اما به دلیل نبود امکانات کافی برای احداث خاکریز در پشت جاده ی آسفالت و پراکنده بودن نیروها و برخی مشکلات دیگر، به ناچار عقب نشینی نیروها تا پشت مواضع پدافندی قبل از عملیات را پذیرفت، اما لشکر۸ نجف به دلیل آن که ۲۵ کیلومتر در عمق منطقه ی عملیات نفوذ کرده بود، با مشکلاتی مواجه شد و تعدادی از نیروهای این یگان شهید، زخمی یا اسیر شدند. علاوه بر آن که بخشی از وسایل مکانیزه ی لشکر۱۶ نیز که با این لشکر به طور مشترک وارد عمل شده بود، منهدم شد.

۵۷۹ در حین اجرای عملیات ریختن بمب های خوشه یی در منطقه ی عملیاتی والفجر، یکی از هواپیماهای عراقی سقوط کرد و یکی از خلبانان دست گیر شد. شهید یا زخمی شدن ۱۲ نفر از نیروهای خودی در منطقه ی گره شیر در چنگوله بر اثر عملیات ایذایی نیروهای عراقی. ارسال ۵۵ دستگاه تانک از طریق مرز کویت به پادگان الرشید عراق.

۵۸۰ در جاده ی دیواندره - بیجار، ۱۷ نفر از نیروهای خودی در دو نوبت درگیری با نیروهای مسلح غیر قانونی شهید یا مفقود شدند و مقداری اسلحه و مهمات منهدم شد. نیروهای مهاجم مهاباد را هدف آتش خمپاره اندازها قرار داده، ۱۲ نفر از نیروهای نظامی و مردم را شهید یا زخمی کردند. شهادت ۲ سرنشین یک مینی بوس و گروگان گرفته شدن ۶ تن دیگر به دست نیروهای مسلح در منطقه ی سرو در شمال ارومیه. در درگیری بین نیروهای مسلح غیر قانونی با نیروهای پایگاه حاملار در شمال ارومیه، ۱ سرباز ژاندارمری به شهادت رسید. مجروح شدن ۳ تن بر اثر انفجار مین در محور کامیاران - مریوان.

۵۸۱ به گزارش روزنامه ی اطلاعات، نیروهای سپاه پاسداران پس از آزادسازی جاده ی استراتژیک پیرانشهر- سردشت در میان استقبال گرم مردم ارومیه به شهر بازگشتند.

۵۸۲ رادیو بغداد با اعلام خبر ترور یک کارگر در توابع رضوان شهر، به دست نیروهای سازمان مجاهدین خلق، به توضیحِ نحوه ی قتل وی پرداخت. یکی از نیروهای ژاندارمری در حبیب آباد شاهین شهر در درگیری با نیروهای سازمان مجاهدین خلق زخمی شد. دست گیری یکی از افراد این سازمان پس از اقدام ناموفق وی برای سرقت بی سیم یک مأمور شهربانی در تهران.

۵۸۳ سیدحسین موسوی تبریزی دادستان کل انقلاب اسلامی، در مصاحبه یی مطبوعاتی با اعلام این که همه ی احزاب پس از معرفی خود به وزارت کشور می توانند فعالیت داشته باشند، اتهام سران دست گیرشده ی حزب توده را فقط جاسوسی اعلام کرد.

۵۸۴ سازمان مجاهدین خلق با انتشار بیانیه یی دست گیری کیانوری رهبر حزب توده ی ایران و چند تن دیگر از اعضای این حزب را نشانه ی ضعف حکومت ایران خواند. مفسر بی بی سی در مقاله یی عنوان کرد که شوروی به دنبال جای گزین کردن حزب توده در ایران به جای جمهوری اسلامی بوده است.

۵۸۵ ترسیم چهره ی ایران به عنوان کشور خردشده در زیر ستم حکومت پهلوی و کشوری مظلوم در برابر تبلیغات جهانی و... از محورهای اصلی سخنان امام خمینی در جمع مهمانان خارجی حاضر در ایران بود.

۵۸۶ امام خمینی ضمن پیامی به خانواده های شهدا و جانبازان انقلاب به مجامع جهانی هشدار دادند که با وجود کشورهایی چون امریکا و اشخاصی چون صدام آن ها روی آرامش را نخواهند دید.

۵۸۷ برگزاری ضیافتی به مناسبت چهارمین سال گرد پیروزی انقلاب با حضور آیت الله خامنه ای، دکتر ولایتی، جمعی از وزیران و عده یی از سفرا در محل وزارت خارجه. آیت الله خامنه ای در این ضیافت گفت: مبارزه ی ما با رژیم اشغال گر قدس تمامنشدنی است. آقای هاشمی رفسنجانی در پیامی درباره ی تأثیر آتی عملیات والفجر گفت: إن شاءالله با پیروزی در این جنگ، منطقه را از شر جنایات عفلقی ها راحت خواهیم کرد.

۵۸۸ تعهد شرکت های ژاپنی جهت به پایان رساندن پروژه ی پتروشیمی بندر امام خمینی و مصاحبه ی معاون وزیر نفت در امر پتروشیمی در این باره.

۵۸۹ عدنان خیرالله وزیر دفاع عراق، بدون اشاره به آمار تلفات عراقی ها در جنگ، ادعا کرد که ایران بیش از ۵/۱ میلیون(!) نفر از نیروهایش را از دست داده و فقط ۴ کیلومتر از اراضی عراق را تصرف کرده است.

۵۹۰ در دیدار ملک حسین پادشاه اردن با صدام حسین در عراق وی بر حمایت اردن از دولت عراق تأکید کرد.

۵۹۱ میزان کمک اقتصادی عربستان به عراق موضوع مقاله یی است که در مجله ی اقتصادی تایمز به چاپ رسیده است.

۵۹۲ بی بی سی مطالبی را درباره ی روابط عراق و شوروی پخش کرد که حاکی از فعال شدن سیاست خارجی شوروی در خاورمیانه و هم کاری بیش تر این کشور با عراق بود.

۵۹۳ بهره برداری تبلغاتی از اسارت گروهی از نیروهای نظامی جمهوری اسلامی ایران در عملیات والفجر توسط تلویزیون دولتی عراق.

گزارش روزشمار ۲۲/۱۱/۱۳۶۱

۵۹۴ آبادان امروز نیز زیر آتش شدید نیروهای عراقی بود که بر اثر آن ۹ تن از اهالی شهر شهید یا مجروح شدند و ۳ منزل ویران شد.

۵۹۵ استقرار هزار نفر نیروهای سازمان یافته ی مصری با تجهیزات کامل نظامی در پادگان چم چمال عراق برای دیدن آموزش های لازم.

۵۹۶ در محور میاندوآب - بوکان نیروهای مسلح غیر قانونی دو تانکر نفتی را در حوالی روستای داشکند به سرقت برده و راننده ی آن ها را گروگان گرفتند که پس از رسیدن نیروهای کمکی و تحمل ۲۰ کشته یا مجروح، تانکرها و راننده را آزاد کردند.

۵۹۷ ناکامی عملیات نیروهای مسلح غیر قانونی در روستای قلات در محور نقده - پیرانشهر به دلیل هوشیاری نیروهای مشترک

سپاه و ژاندارمری. در اشنویه، تیراندازی نیروهای مسلح برانداز به مردم شرکت کننده در راه پیمایی به مناسبت سال گرد پیروزی انقلاب اسلامی تلفاتی در بر نداشت. زخمی شدن یکی از نیروهای بسیج بر اثر تیراندازی نیروهای مسلح غیر قانونی در حوالی قریه ی شیطان آباد در غرب جاده ی ارومیه – مهاباد. انفجار مین در محور اشنویه – نقده و زخمی شدن یکی از نیروهای پایگاه جبرئیل آباد. پرتاب چندین گلوله ی خمپاره از سوی نیروهای مسلح غیر قانونی به شهرهای مهاباد و ارومیه و آسیب دیدن یک کودک ۲ ساله و چند منزل مسکونی. تسلیم شدن ۳ تن از افراد وابسته به نیروهای مسلح غیر قانونی و تحویل سلاح های شان در سنندج.

۵۹۸ دست گیری ۳ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق در تهران و کشف اسناد و مدارک درون گروهی.

۵۹۹ سپاس گزاری از الطاف الهی برای کمک به ملت ایران برپایی جمهوری اسلامی؛ توصیه به مردم برای ادامه ی یاری به دولت؛ یادآوری تجاوز عراق به ایران و چشم پوشی رسانه های جمعی از این مسئله، از مطالب مطرح شده در پیام امام خمینی به مناسبت چهارمین سال گرد پیروزی انقلاب اسلامی بود.

۶۰۰ مراسم رژه ی نیروهای مسلح به مناسبت چهارمین پیروزی انقلاب و تجلی حضور فعال این نیروها در همه ی سنگرهای جمهوری اسلامی در پایان نمازجمعه ی تهران.

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور نیز در خطبه های نمازجمعه ی تهران با تشریح توطئه های گوناگون کشورها برای تضعیف انقلاب، این انقلاب را استثنایی خواند.

۶۰۱ میرحسین موسوی در خطبه های پیش از نمازجمعه ی قم: شعار "نه شرقی، نه غربی" آثار پربرکت و عظیمی در روابط خارجی ما با کشورهای گوناگون گذاشته و با اثبات این که می شود نوکر امریکا و شوروی نبود، امید را در دل محرومان بارور کرده است. به گزارش کیهان، موسوی در سفر به قم با آیت الله منتظری نیز دیدار کرد و آیت الله منتظری ضمن تقدیر از خدمت دولت در شرایط جنگ و تحریم اقتصادی توسط ابرقدرت ها و پیروزی های اخیر رزمندگان اسلام، یادآور شدند که حکومت عراق از داخل پوسیده است.

۶۰۲ مطالب روزنامه ی اطلاعات درباره ی راه پیمایی مردم مسلمان منطقه ی بقاع لبنان، به مناسبت سال روز پیروزی انقلاب اسلامی ایران.

۶۰۳ به گزارش رادیو ریاض، عدنان خیرالله وزیر دفاع عراق، حمله ی اخیر ایران را شکست خورده خواند و توانایی ارتش عراق را به رخ کشید. گزارش خبرگزاری فرانسه از آخرین وضعیت جبهه های جنگ، ادعاها و اقدامات تبلیغاتی عراق.

۶۰۴ کیهان: پطروس غالی وزیر مشاور در امور خارجه ی مصر در دیدار با صدام حسین در بغداد، نتایج سخنان حسنی مبارک با رونالد ریگان و آخرین دستورالعمل های واشنگتن را به اطلاع وی رساند.

۶۰۵ رادیو کویت اعلام کرد: اتحادیه ی بین المجالس عرب امروز در پایان کار خود اجرای فوری مصوبات فاس را - که حمایت همه جانبه از عراق در جنگ است - خواستار شده است.

۶۰۶ کلود شسون به قصد سفر به عراق وارد اردن شد و در مصاحبه یی اعلام کرد که پاریس نگران نتایج پیروزی نهایی ایرانی ها در جنگ است. رادیو بی بی سی در تشریح اهداف این سفر، اهم مذاکرات را درباره ی جنگ و کمک فرانسه به عراق و نگرانی فرانسه از دیون عقب افتاده ی عراق توصیف کرد و عراق را بازار مهمی برای صادرات این کشور دانست.

گزارش روزشمار ۲۳/۱۱/۱۳۶۱

۶۰۷ آتش سوزی قسمتی از یک نخلستان و تخریب ۵ منزل مسکونی و مغازه نتیجه ی گلوله باران امروز شهر آبادان. انهدام یک هواپیمای عراقی در منطقه ی عملیاتی والفجر، تعداد هواپیماهای سرنگون شده ی دشمن در این منطقه ی عملیاتی را به ۸ فروند رساند.

۶۰۸ درخواست پناهندگی ۳ تبعه ی مسیحی عراقی ضمن معرفی کردن خود به نیروهای نظامی.

بیانیه ی شدیداللحن صدام درباره ی سربازان فراری از جبهه های جنگ.

۶۰۹ در عملیات غافل گیرانه ی نیروهای کمونیستی کومه له در شمال شرقی مریوان، ۱۲ نفر از نیروهای خودی شهید، زخمی یا اسیر شدند.

هلاکت ۵ تن از نیروهای مسلح غیر قانونی در درگیری با نیروهای خودی در روستای بناویله در شمال سردشت.

حمله ی نیروهای برانداز به پایگاه گوگ تپه در جنوب ارومیه به زخمی شدن یکی از نیروهای خودی و دست گیری ۴ تن از مهاجمان انجامید.

نیروهای مسلح غیر قانونی در جنوب سنندج، پس از به آتش کشیدن خودرو برف روبی وزارت راه و شکنجه و سرقت اموال ۵ تن از رانندگان و خدمه ی خودرو آن ها را در بیابان های اطراف رها کردند.

۶۱۰ در عملیات نیروهای خودی برای سرکوب نیروهای مسلح غیر قانونی در بانه و سقز، ۲۴ تن از افراد کومه له و دیگر نیروهای مسلح کشته و یک تن دست گیر شد، از نیروهای خودی نیز ۹ تن شهید، زخمی یا اسیر شدند.

۶ تن از افراد وابسته به حزب دمکرات کردستان و گروه کومه له با معرفی خود پایگاه های سپاه در سنندج، بیجار و دادسرای انقلاب اسلامی نقده، درخواست امان نامه کردند.

۶۱۱ نیروهای سازمان مجاهدین خلق یکی از افراد متعهد روستای زرینه در جنگل های چوکا و دو فرزند وی را ترور کرده، به شهادت رساندند.

۶۱۲ سخنان آقای موسوی تبریزی دادستان کل انقلاب درباره ی تعداد افراد دست گیرشده ی حزب توده، جرائم آن ها و اقدامات برخی گروه های مسلح در سطح شهر، در گفت و گوی اختصاصی با روزنامه ی اطلاعات.

۶۱۳ سخنان میرحسین موسوی درباره ی جایگاه سپاه و نقش آن در جنگ تحمیلی در پایان مراسم بیست و نهمین دوره ی آموزشی سپاه پاسداران منطقه ی ۱۰ کشور.

۶۱۴ احمد عزیزی قائم مقام وزارت خارجه، در بازگشت از سفر به کشورهای لیبی - کوبا و الجزایر در فرودگاه رم و فرودگاه مهرآباد، ضمن مصاحبه هایی، تلاش برای اخراج اسرائیل از سازمان ملل؛ پیشنهاد تأسیس صندوق بین الملل و درخواست اخراج کشورهای سودان، مصر و عراق از جنبش غیر متعهدها را از جمله اهداف سفرهای خود برشمرد.

۶۱۵ احتمال پایان جنگ در ۶ ماه آینده؛ برتری ایران در ابعاد سیاسی و نظامی نسبت به عراق و شرایط ایران برای پایان جنگ، از جمله مطالبی بود که رادیو بی بی سی به نقل از رجایی خراسانی نماینده ی دائم ایران در سازمان ملل، بیان کرد.

۶۱۶ وزیر بهداری در یک مصاحبه ی مطبوعاتی به تشریح اقدامات وزارت بهداری در تأمین بهداشت جبهه های جنگ و درمان نیروهای مجروح پرداخت.

۶۱۷ اطلاعیه ی سازمان اوقاف در خصوص مأموریت و عملکرد آن سازمان در مناطق جنگ زده.

۶۱۸ سفر وزیر خارجه ی فرانسه به بغداد و مذاکرات وی با مقامات عراقی درباره ی جنگ عراق و ایران.

روزنامه ی لوموند در مقاله یی با عنوان "هدف اصلی سفر کلود شسون به خاورمیانه کمک به عراق است"، به بررسی جوانب مختلف این اقدام دولت فرانسه پرداخت.

۶۱۹ گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از شگردهای تبلیغاتی عراق پس از عملیات والفجر مقدماتی که از ۳ روز گذشته آغاز شده و همچنان ادامه دارد.

۶۲۰ عربستان سعودی علی رغم سخنان زکی یمانی وزیر نفت این کشور که گفته بود راهی برای جلوگیری از کاهش بهای نفت وجود ندارد، با صدور بیانیه یی تصمیم این کشور برای کاهش بهای نفت یا افزایش میزان صدور آن را تکذیب کرد.

گزارش روزشمار ۲۴/۱۱/۱۳۶۱

۶۲۱ عملیات چریکی نیروهای سپاه در جنوب مرز خسروی و کشته یا زخمی شدن ۴۰ تن از نیروهای عراقی. زخمی شدن ۳ تن از اهالی آبادان و تخریب ۲ واحد مسکونی در بمب باران این شهر. بمب باران اطراف شهر دهلران به وسیله ی هواپیماهای عراقی خسارتی در پی نداشت. رادیو بغداد از عملیات مشترک نیروی دریایی و هوایی عراق در اسلکه ی بارگیری خارک خبر داد. بنا بر این گزارش، در این عملیات، یک نفتکش در حال بارگیری هدف حمله قرار گرفته است. پخش همین خبر از رادیو کلن و رادیو قاهره.

۶۲۲ ارسال ۸۰ تانک و ۱۵ تانکر حامل گاز سمی و پرواز هواپیماهای باری سی۱۳۰ از کویت به مقصد عراق.

روزنامه ی المدینه چاپ عربستان سعودی، ضمن درخواست از مصر برای اعزام نیرو به عراق، اذعان داشت سفر پطروس غالی وزیر [مشاور در امور] خارجه ی مصر در هفته ی جاری به بغداد به منظور ارزیابی احتیاجات عراق بوده است.

۶۲۳ عملیات مشترک نیروهای کومه له و دمکرات در نزدیکی روستای چنانه در جنوب پیرانشهر به منظور به دام انداختن نیروهای خودی و تصرف پایگاه سوغانلو، با ارسال نیرو برای مقابله با آن ها و کشته یا زخمی شدن ۳۵ تن از مهاجمان نافرجام ماند و البته ۲۶ تن از نیروهای خودی کشته، زخمی یا اسیر شدند.

۶۲۴ در تیراندازی نیروهای مسلح غیر قانونی به خودرو لندور متعلق به افراد بومی در منطقه ی سرو در شمال غربی روستای کوران آباد و ایشکه سو، خودرو آسیب دید و ۲ تن از سرنشینان آن زخمی شدند. نیروهای مسلح غیر قانونی در جنوب ارومیه نزدیک روستای گوگ تپه یکی از نیروهای بسیج را ترور کرده، به شهادت رساندند. زخمی شدن یک سرباز در حمله ی نیروهای مسلح غیر قانونی به کارخانه ی قند پیرانشهر. انفجار مین کار گذاشته شده به دست نیروهای برانداز در شمال سردشت در حوالی پایگاه بیشاسب و زخمی شدن یک سرباز. درخواست امان نامه ی یکی از افراد حزب دمکرات در محور سنندج - قروه ضمن تحویل یک قبضه اسلحه و ۵۰ فشنگ به نیروهای خودی. دست گیری یکی از افراد گروه کومه له در کامیاران.

۶۲۵ وحدت و هماهنگی بین گروه های مسلح غیر قانونی و برنامه ریزی عملیات آینده در منطقه ی آذربایجان غربی، موضوع جلسه یی بود که با حضور عزالدین حسینی، نمایندگان گروه کومه له، سازمان مجاهدین خلق و حزب دمکرات کردستان برگزار شد. عراق از حزب دمکرات کردستان خواسته است که از هر خانواده ی کرد یک نفر را مسلح و علیه جمهوری اسلامی به کاربگیرند.

۶۲۶ شهادت ۲ تن از نیروهای ژاندارمری و بسیج در منطقه ی چوکای طالش بر اثر تیراندازی نیروهای سازمان مجاهدین خلق. هنگام کشف و محاصره ی یک خانه ی تیمی این سازمان در میانه ۴ تن از افراد حاضر در آن کشته یا دست گیر شدند و یکی از نیروهای خودی نیز به شهادت رسید. خودکشی ۵ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق در پی اقدام ناموفق شان برای فرار از

کشور و دست گیری شان در زاهدان. محکومیت ۴۸ تن از افراد گروهک های پیکار، آرمان، اشرف دهقان، چریک های فدایی خلق شاخه ی اقلیت به زندان از ۶ ماه تا حبس ابد. یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق در قوچان دست گیر شد.

۶۲۷ تأکید بر رعایت اخلاق اسلامی و پرهیز از اختلاف با سایر ارگان های نظامی از موضوعات سخنان امام در دیدار با مسئولان وزارت سپاه بود.

۶۲۸ در بخش نـامه ی صادرشـده از سوی نخست وزیر به همه ی وزارت خـانه هـا، سازمـان هـا و مؤسـسات دولتی و نهادهای انقلابی از همه ی مسئولان درخواست شده برای رفع نیاز جبهه ها در زمینه های گوناگون اقدام فوری انجام دهند.

۶۲۹ آقای هاشـمی رفسنجانی در دیـدار با جانبازان اصـفهان: امیـدوارم رزمندگان اسـلام در عملیات طولانی و سـرنوشت ساز والفجر بتوانند قلب شما را شاد کنند.

۶۳۰ مصـنوعی خواندن سیر نزولی قیمت های نفت تک محموله؛ ارائه دلایلی برای جلوگیری از کاهش بهای نفت خام؛ فراهم آوردن زمینه هـایی برای ورود انرژی هـای جانشـین نفت؛ لزوم تشـکیل جلسه ی فوق العـاده وزرای نفت اوپک و ارائه ی چند پیشـنهاد؛ وضع صـدور نفت ایران و تلاش های ناموفق عراق در این زمینه از موضوعات سـخنان سیدمحمد غرضـی وزیر نفت بود.

۶۳۱ مسائـل مربوط به کنفرانس آینـده ی سـران کشورهای غیر متعهـد؛ جنگ تحمیلی و توسـعه ی مناسـبات تانزانیا و ایران از موضوعات مذاکرات معاون سیاسی وزیر امور خارجه با رئیس جمهور تانزانیا در آن کشور بود.

۶۳۲ در دیـدار کلود شـسون وزیر امور خـارجه ی فرانسه بـا صـدام حسـین در بغـداد، زمینه هـای مختلف هم کاری دو کشور؛ تأکیـد بر ادامه ی روابـط بـا صـمیمیت و هم کـاری متقابل؛ اوضاع منطقه ی عربی و مسائل بین المللی مورد علاقه ی دو کشور مورد بحث و بررسـی قرار گرفت. کیهان: شسون اعلام کرد که شرکت فرانسوی آماده ی ادامه ی فعالیت خود در اجرای طرح های عمرانی در عراق می باشد.

۶۳۳ خبرگزاری جمهوری اسـلامی در مقـاله یی جلوگیری از شـکست عراق در جنـگ؛ فروش تسـلیحات و ناتوانی تأمین مالی عراق در جنگ از طریق خرید نفت بیش تر از عربستان را از اهداف وزیر خارجه ی فرانسه به عراق دانسته است.

۶۳۴ حداد رئیس مجلس عراق، پس از بازگشت از سیزدهمین اجلاس اتحادیه ی پارلمانی اعراب در مراکش، در بغداد گفت: مسئله ی قطع جریان نفت عراق از طریق سوریه و بسته شدن مرزهای دو کشور را در این اجلاس مطرح کرده است.

۶۳۵ انفجـار بمـب قـوی در دفـتر هواپیمـایی عراق در بـانکوک بـه وسـیله ی مخالفـان حکـومت عراق مـوجب فروریختن کلی ساختمان شد.

۶۳۶ اخراج بدون حقوق و مواجب هزار کارگر و مهندس هندی که در عراق مشغول کارهای ساختمانی بودند.

گزارش روزشمار ۲۵/۱۱/۱۳۶۱

۶۳۷ شهید یا زخمی شدن ۶ تن از نیروهای خودی و به غنیمت گرفته شـدن ۳ قبضه اسلحه و ۲ دستگاه بی سیم از نتایج حمله ی مشترک نیروهای دمکرات کردستان ایران و نیروهای عراقی در منطقه ازگله ی جوانرود. برخورد گلوله های توپ و خمپاره

ی عراق در آبـادان، موجب زخمی شـدن ۴ تن و تخریب یک منزل مسـکونی و مـدرسه شـد. اطلاعیه ی سـتاد مشترک ارتش جمهوری اسـلامی ایران حـاکی از سـرنگونی دو هواپیمـای عراقی در درگیری هوایی بـا جنگنـده هـای شـکاری نیروی هوایی جمهوری اسـلامی ایران بود. بر اثر اجرای دقیق آتش نیروهای خودی قسمتی از پادگان انب در منطقه ی حلبچه، تخریب شد و تعدادی از خودروهای پادگان در آتش سوختند.

۶۳۸ یـک منبع نظـامی از حفـاظت از شـهرهای حلبچه، کرکوک و سـلیمانیه توسـط نیروهای اردنی و ورود ۴ تیپ از نیروهـای مصری از یک ماه پیش به عراق خبر داد.

۶۳۹ اعزام داوطلبان رزمنده، امدادگر و فنی از نواحی مختلف به نقاط مرزی کشور برای حضور در جبهه های جنگ.

۶۴۰ شهید، زخمی یا اسیر شدن ۷ تن از نیروهای ژاندارمری در حمله ی نیروهای مسـلح غیر قانونی به منطقه ی سرو در شمال غربی ارومیه. حمله ی نیروهای برانداز در جاده ی هنگ آباد به پایگاه سـختان و زخمی یا اسیر شدن ۳ تن از نیروهای خودی. بر اثر انفجـار مین در جنوب پیرانشـهر در جاده ی بادین آباد، ۲ تن از نیروهای تأمین جاده زخمی شدنـد. یک اسـلحه ی ژ۳ و یـک دسـتگاه آمبولانس وزارت بهـداری که نیروهای ضـد انقلاب آن را در روسـتای سـفلی در جنوب باختری بوکان، مخفی کرده بودند به همت نیروهای لشکر۶۴ پیاده ی ارومیه کشف شد.

۶۴۱ سازمان مجاهـدین خلق ۵ تن از نیروهای ژانـدارمری را که در گروگان این سازمان بودنـد اعـدام کرد. سرقت ۳۴۰ هزار ریال وجه نقـد و مقـداری جواهرآلات از یک خانه در میدان ونک توسط عوامل سازمان مجاهدین خلق. دست گیری ۵ تن از فعالان سازمان مجاهدین خلق و چریک های فدایی خلق در تهران و منطقه ی ۴ کشوری.

۶۴۲ ترسـیم مـاهیت دشـمنان انقلاب اسـلامی و تـأثیر عملیـات والفجر در اقـدامات تبلیغی و سیاسـی حکـومت عراق از جمله محورهای سـخن رانی آیت الله هاشـمی رفسـنجانی در دیـدار با جمعی از نیروهای جهاد سازندگی، ورزشـکاران و گروهی از کارکنان بهزیستی استان سمنان بود. گزارش رادیو بی بی سی از این دیدار.

۶۴۳ سـخنان سـرهنگ معینی پـور فرمانـده نیروی هـوایی ارتش جمهـوری اسـلامی، در مصـاحبه ی اختصاصـی بـا روزنـامه ی اطلاعات درباره ی سیاست مقابله به مثل؛ هماهنگی و هم کاری نیروی هوایی ارتش با نیروی سپاه؛ پای بندی ایران به سیاست های دفاعی و پرهیز از کشتار مردم عادی.

۶۴۴ دکتر هنردوست معاون بین المللی وزارت نفت در بازگشت از سـفر دو روزه به ونزوئلا: در این سفر پیرامون کلیه ی زمینه های مربوط به اپک با وزرای نفت ونزوئلا و اکوادور توافق داشتیم.

۶۴۵ سـناتور گیولیوا ورلاندو عضو کمیسـیون خارجی پارلمان ایتالیا، بعد از سـفر به ایران گفت که شرکت فوق العاده ی توده های مردم در صـحنه ی سیاسـی و نظامی ایران در هیچ جای دیگر دنیا سابقه ندارد و این مردم به تجاوز حکومت صدام پاسخ خواهند داد.

۶۴۶ دفـاع کلود شـسون وزیر امور خـارجه ی فرانسه از فروش سـلاح به عراق بر این اسـاس که عراق مشـغول دفـاع از مرزهای خـود می باشـد. کیهـان دربـاره ی سـفر شـسون از بغـداد به دمشـق نـوشت: وی در گفت و گـو بـا مقامـات سـوری به بررسـی بازگشایی خط لوله ی نفت عراق خواهد پرداخت.

۶۴۷ به گفته ی رادیو اسرائیل در دیدار امروز جورج شولتز وزیر خارجه ی امریکا با سعدون حمادی وزیر خارجه ی سابق عراق در واشنگتن، علاوه بر جنگ ایران و عراق درباره ی سایر مسائل خاورمیانه نیز گفت و گو شده است.

۶۴۸ دیدار و گفت و گوی وزیر نفت عراق با وزیر تجارت و صنعت اردن در عراق.

۶۴۹ پطروس غالی وزیر مشاور در امور خارجی مصر در قاهره گفت: مصر، عراق را در جنگ علیه ایران صددرصد مورد تأیید قرار می دهد.

به گزارش روزنـامه ی یومیوری چاپ توکیو پادشاهی سعودی علاوه بر کمک های مالی هزینه ی خریـد سلاح های عراق از فرانسه و شوروی را نیز تقبـل کرده و احتمـال می رود ارتش اسرائیل نیز به طور علنی در حمایت از صـدام با ایران وارد جنگ شود.

ضمیمه ی گزارش ۶۴۰: فهرست افراد رزمنده و فنی اعزامی به جبهه های جنگ از استان های مختلف کشور.

گزارش روزشمار ۲۶/۱۱/۱۳۶۱

۶۵۰ اجرای عملیات پاک سازی دو روستای تنگی سر و توریور در جنوب غربی سنندج به دست نیروهای جندالله و تیپ قدس به کشته، زخمی یا دست گیر شدن ۲۴ تن از نیروهای حزب دمکرات انجامید در حالی که نیروهای خودی آسیب ندیدند.

۶۵۱ کشف انبـار کالاهای قاچاق حزب دمکرات در محور سـنندج - مریوان، به همت نیروهای قرارگاه حمزه، کشـته یا زخمی شدن ۷ تن از نیروهـای دمکرات و به دست آمـدن ۱۸ بسته جنس قاچـاق. دست گیری افراد حزب دمکرات در یـک خانه ی تیمی در بانه. خودرو لندور متعلق به یک پایگاه نظامی در جاده ی خورخوره در جنوب شـرقی سـقز، به مین برخورد کرد و بر اثر انفجار ایجادشده چندین نفر زخمی شدند.

۶۵۲ جلال حسینی سرکرده ی گروه خبات، از عراق مقداری تسلیحات از جمله دو قبضه توپ ۱۰۶، دو قبضه تیربار دوشکا و... دریافت کرده و قصد وارد کردن آن ها به ایران را دارد. تسلیم شدن ۳ نفر از افراد حزب دمکرات کردستان ایران و کومه له به هم راه یک قبضه اسلحه به نیروهای سپاه. دست گیری یکی از اعضای دمکرات که مسئول اتحادیه ی جوانان این شهر بود.

۶۵۳ زخمی شدن یکی از دانش آموزان بسیجی همدان در جریان ترور وی به دست افراد سازمان مجاهدین خلق.

دست گیری ۲ تن از افراد سازمـان مـذکور در دامغان و لنگرود. در رودبار نیز، یکی از افراد فعال سازمان چریک های فـدایی خلق دست گیر شد.

۶۵۴ به گزارش خبرگزاری جمهوری اسـلامی، توابین زندان کارون اهواز با ارسال نامه یی ضـمن اظهار برائت از دیدار رجوی بـا طـارق عزیز، عـدم مقبولیت اجتمـاعی منـافقین در درون جـامعه ی اسـلامی و شـکست حرکت نظـامی شورای ملی مقاومت منافقین را از عمده دلایل این دیدار برشمردند.

۶۵۵ آقای هاشـمی رفسـنجانی در دیدار با مسئولان سپاه منطقه ی ۱۰، ضـمن بیان تاریخچه یی از تشکیل سپاه، بر نیروی عظیم ملت تأکید کردند و نقش مؤثر نیروهای گشتی سپاه در از بین بردن بقایای گروهک های محارب را یادآور شدند.

۶۵۶ بهبود وضع نیروی دریایی؛ نحوه ی تأمین قطعات یدکی مورد نیاز؛ اهداف تشکیل قرارگاه مشترک نوح با هم کاری سپاه و... از عمده محورهای مصاحبه ی ناخدا یکم بهرام افضلی با روزنامه اطلاعات بود.

۶۵۷ به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، نمایشگاه برپا شده ی سفارت ایران در الجزایر به مناسبت چهارمین سال گرد پیروزی انقلاب به دلیل فشارهای وارده به سفارت تعطیل و یکی از کارمندان محلی سفارت که در امور تبلیغاتی هم کاری کرد بازداشت شد.

۶۵۸ سفیر کلمبیا رونوشت استوارنامه ی خود را تسلیم وزیر امور خارجه ی کشورمان کرد و خواستار حمایت ایران از عضویت کلمبیا در جنبش عدم تعهد شد.

۶۵۹ به نوشته ی روزنامه ی کویتی الرأی العام، صدام حسین به زودی برای یک دیدار فوری ۲۴ ساعته از مصر و ملاقات با حسنی مبارک رئیس رژیم حاکم بر مصر به این کشور سفر خواهد کرد و گفت و گوهای این دو تن درباره ی جنگ ایران و عراق خواهد بود.

۶۶۰ سخنان کلود شسون وزیر امور خارجه ی فرانسه در پایان سفرش به سوریه حاکی از آن است که وی در مأموریت خود موفقیتی کسب نکرده است؛ وی در نظر داشت موافقت مقامات سوری را برای بازگشایی لوله ی نفتی عراق به مدیترانه جلب کند.

روزنامه ی سوئدی سونسکاداگ بلادت، درباره ی تأثیر سفر اخیر کلود شسون به عراق و سوریه با تأکید بر نقش فرانسه به عنوان بزرگترین حامی عراق در جنگ، نوشت: عراق در وضع بسیار بد اقتصادی قرار گرفته است و به کمک شاه حسین و فرانسویان سعی در منصرف کردن سوریه از حمایت ایران دارد.

گزارش روزشمار ۲۷/۱۱/۱۳۶۱

۶۶۱ عملیات محدود یک گردان از تیپ سلمان فارسی لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) برای تصرف چند تپه ی رملی مشرف به تپه ی دوقلو در جناح راست منطقه ی عملیاتی؛ نیروهای این گردان تا ساعت '۱:۵۰ بامداد، موفق به آزادسازی این تپه شدند، ولی در ساعت '۱۰:۳۰ صبح، نیروهای عراقی با استعداد ۳ تیپ پیاده و یک تیپ زرهی و پشتیبانی آتش پرحجم توپ خانه در مدت ۳ ساعت نبرد سنگین، مناطق آزادشده را بازپس گرفتند.

۶۶۲ مقاله ی نشریه ی فارین ریپورت با عنوان "چگونه ایران جنگ را باخت" در مورد شکست نیروهای ایرانی در منطقه ی العماره، در حمله ی اخیرشان برای تسلط بر بزرگ راه بغداد - بصره.

۶۶۳ در حمله ی نیروهای خودی به مقر حزب دمکرات کردستان در منطقه ی جوانرود چندین تن از افراد وابسته به این حزب کشته یا زخمی شدند از افراد خودی نیز ۲ تن شهید یا زخمی شدند.

نیروهای مسلح غیر قانونی به منزل یک پزشک فیلیپینی در بوکان حمله و او را به شدت زخمی کردند. رسیدن نیروهای انتظامی موجب فرار نیروهای مهاجمی شد که به منزل یکی از اعضای سابق سپاه در اشنویه، حمله کرده بودند. ۶۰ نفر از نیروهای مسلح غیر قانونی وارد روستای فلات در شمال شرقی نقده شده و اهالی روستا را بیرون راندند.

یکی از افراد حزب دمکرات کردستان ساکن روستای زیوه از توابع ارومیه خود را به نیروهای سپاه تسلیم کرد.

۶۶۴ نیروهای سازمان مجاهدین خلق با حمله به منزل فرمانده سابق سپاه رودبار، وی را به شهادت رسانده و همسر و فرزند وی را زخمی کردند. سازمان مزبور مسئولیت این اقدام را به عهده گرفته و اعلام کرده که وی در درگیری با عوام سازمان در جنگل های گیلان به قتل رسیده است. در تبریز یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق در درگیری با نیروهای سپاه کشته شد.

اجرای حکم اعدام ۹ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق، سازمان چریک های فدایی خلق و سازمان توفان در شـهرهای شـیراز، رشت، مشهد و گرگان؛ برنامه ریزی برای ترور، سرقت مسلحانه از بانک و منزل از جمله جرایم این افراد بود.

۶۶۵ اعلامیه ی کمیته ی مرکزی حزب توده تحت عنوان "بازداشت غیر قانونی گروهی از رهبران حزب

و پیامدهای خطرناک سیاسی آن" در خصوص دست گیری سران این حزب.

۶۶۶ پس از مراسم اعطای سردوشی دانشجویان دوره ی ۲۲ بهمن انقلاب نیروی زمینی ارتش، آیت الله خامنه ای درباره ی ارزش خدمت در نیروهای مسلح؛ هم کاری باورنکردنی عراق با ابرقدرت ها، اهداف ایران در دفاع از مرزها و... سخنانی را بیان کرد.

۶۶۷ موکول کردن دستاوردهای عملیات والفجر به آینده؛ ترسیم مأموریت اصلی هیئت های صلح؛ بیان اهداف فرانسه در تلاش برای نگه داشتن حکومت عراق و انتقاد از فرانسه به دلیل حمایت همه جانبه از عراق، از محورهای مصاحبه ی آقای هاشمی رفسنجانی با کیهان پس از جلسه ی امروز شورای عالی دفاع بود.

۶۶۸ میرحسین موسوی نخست وزیر در پایان جلسه ی امروز هیئت دولت درباره ی سفر کلود شسون به عراق و تلاش فرانسه برای بقای حکومت عراق به منظور حفظ منافعش گفت: فرانسه وفاداری خود را به رژیم های ارتجاعی عرب از جمله صدام حفظ می کند تا بگوید ما در روزهای سخت مدافع شما خواهیم بود تا در آینده بهره ی خود را ببرد.

۶۶۹ گفت و گوی معاون سیاسی وزیر امور خارجه با رئیس جمهور زامبیا در آن کشور درباره ی مسائل بین المللی کنفرانس آینده ی سران کشورهای غیر متعهد، جنگ تحمیلی و... .

۶۷۰ به گزارش واحد مرکزی خبر از لندن، دو دانشجوی مسلمان ایرانی پس از محاکمه در دادگاه سلطنتی انگلیس به دلیل دفاع از ساختمان کنسول گری جمهوری اسلامی ایران در لندن و ایستادگی در برابر منافقین به ترتیب به ۱۸ ماه و یک سال زندان محکوم شدند. دانشجویان مسلمان ایرانی در انگلیس این رأی را نشانه ی دیگری از وابستگی منافقین به ابرجنایت کاران شرق و غرب دانستند.

۶۷۱ در نامه ی صدام حسین خطاب به مردم ایران که برای روشن کردن مردم درباره ی جنگ دوجانبه است(!) به مسائلی از جمله رعایت حق همسایه با نقل حدیثی از پیامبر، به رسمیت شناختن حاکمیت ایران؛ متهم کردن ایران به آغاز جنگ و تجاوز به خاک عراق(!) اشاره شده است.

۶۷۲ یونایتدپرس: طه یاسین رمضان معاون اول نخست وزیر عراق، امروز مذاکراتش را با رهبران ترکیه درباره ی روابط اقتصادی فی مابین، مسائل مربوط به خاورمیانه و جنگ ایران و عراق آغاز کرد.

به گزارش رادیو صوت الجماهیر، صاحب زاده یعقوب خان وزیر خارجه ی پاکستان، امروز از امان وارد بغداد شد و پیام شفاهی رئیس جمهور پاکستان را که درباره ی دوستی پاکستان با عراق و تمایل به ادامه ی رابطه ی سنتی میان دو کشور است به اطلاع صدام حسین رساند.

۶۷۳ در پی کمک های تسلیحاتی مصر به عراق و تلاش عراق برای وارد کردن مجدد مصر به جمع کشورهای عربی، هفته

نـامه ی مصـری المصور اعلام کرد: اردن و عراق قصـد دارنـد پس از ۴ سال به زودی با مصـر روابط دیپلماتیک برقرار کننـد. روزنامه ی امریکایی کریستین ساینس مانیتور با اشاره به گسترش روزافزون روابط عراق با مصـر نوشت: بغـداد در سال ۱۹۷۸، به علت امضای معاهده ی صـلح با اسـرائیل، مصـر را تحریم کرده بود، تلویحاً مقامات عراق گفته اند عراق می تواند به انزوای مصـر در جهان عرب پایان دهد. مقامات مصر نیز گفته اند: بیش از آنچه مصر محتاج اعراب باشد، اعراب به مصر محتاج اند و افزوده اند: در صورت براندازی دولت صدام توسط ایران این صدام است که باید بهای حمله به ایران را بپردازد.

۶۷۴ دو روز پس از دیدار سعدون حمادی وزیر امور خارجه ی سابق عراق و مشاور صدام در امور

خارجی، با وزیر امور خارجه ی امریکا، واشنگتن پست از اعطای وام ۴۵۰ میلیون دلاری به عراق خبر داد و افزود: انگیزه ی اصلی از حذف عراق از فهرست کشورهای طرف دار تروریسم و برداشتن موانع بازرگانی دو کشور از آن جا ناشی می شود که برخی مقامات این کشور خواستار توسعه ی صادرات امریکا به دیگر کشورهای غیر کمونیست جهان شدند. ابراز نگرانی ژنرال الکساندر هیگ از گسترش انقلاب اسلامی ایران در منطقه و تقدیر وی از کوشش های ریگان جهت برقراری صلح در خاورمیانه در یک کنفرانس مطبوعاتی در استکهلم.

۶۷۵ روزنامه ی کیهان: سعد حداد افسر شورشی ارتش لبنان، دیروز کنترل خود را بر یک منطقه ی حایل در جنوب لبنان کامل کرد.

۶۷۶ تأثیر کاهش قیمت نفت بر اقتصاد کویت؛ تدابیر این کشور برای مهار بحران اقتصادی و موضع کویت در منازعه ی ایران و عراق، موضوع مقاله ی روزنامه ی امریکایی نیویورک تایمز می باشد. به نوشته ی این روزنامه با ادامه ی جنگ، بار دیگر از کویت خواسته شده به عراق وام دهد و این کشور کمک مالی به عراق را بر خط پیروزی نیروهای انقلاب ترجیح می دهد.

گزارش روزشمار ۲۸/۱۱/۱۳۶۱

۶۷۷ تخریب ۶ منزل مسکونی و مغازه، آسیب دیدن قسمتی از یک مدرسه و زخمی شدن یک تن در پی حمله ی امروز نیروهای عراق به آبادان.

۶۷۸ به نوشته ی مجله ی عربی زبان الدستور چاپ لندن، جرئیات قرارداد فروش سلاح بین شوروی و عراق فاش شد. این قرارداد شامل موشک های دوربرد زمین به زمین و سام۸، جنگنده های میگ۲۳ و ۲۵ و ۲۷ می باشد.

۶۷۹ نارضایتی نیروهای یمنی از حضور در ارتش عراق؛ آشنا نبودن آن ها به امور نظامی و کمبود تجهیزات نظامی از نکات مندرج در گزارش واحد اطلاعات سپاه است.

۶۸۰ اعزام ۱۱۴ راننده ی شرکت واحد به جبهه ها و درخواست روابط عمومی این شرکت از مردم مبنی بر تحمل کمبود سرویس های عمومی.

حجت الاسلام صادق شریعتی مسئول ستاد هماهنگی و اعزام روحانیون به جبهه، با اعلام خبر اعزام ۲۵۰۰ روحانی به جبهه ها و نحوه ی اعزام آن ها، یادآور شد که طلاب خواستار تصمیم جدی شورای عالی مدیریت حوزه در خصوص نوبت دادن به آن ها شده اند.

۶۸۱ نیروهای مسلح غیر قانونی با حمله به یک مدرسه در روستای گردکاشان در ۸ کیلومتری شمال شرقی اشنویه (محل استقرار نیروهای بارزانی) ۱۱ تن از آن ها را کشته، زخمی یا اسیر کردند و پایگاه سقوط کرد.

به قتل رسیدن عضو سابق حزب دمکرات کردستان در خیابان چهارباغ سنندج به دست این سازمان.

۶۸۲ در جلسه ی امروز عبدالرحمن قاسملو رهبر حزب دمکرات کردستان ایران با یکی از وزیران عراق و دو افسر عراقی در شهر قلعه دیزه، قاسملو گفته است که در صورت تقویت نیروهای این حزب، آن ها می توانند برای تصرف پیرانشهر و سردشت عملیاتی اجرا کنند.

۶۸۳ ترور یکی از نیروهای سپاه در روستای کیاکلای منطقه ی قائم شهر به دست نیروهای سازمان مجاهدین و زخمی شدن وی. کشته شدن مسئول بخش سیاسی - فرهنگی سازمان مجاهدین خلق

در درگیری با نیروهای سپاه در تبریز. کشف خانه ی تیمی این سازمان و دست گیری ۳ عضو وابسته در مشهد به همت نیروهای کمیته.

۶۸۴ رجوی در مصاحبه با روزنامه ی لوکوتیدن چاپ پاریس مدعی شد: ما به تمام اهداف مرحله ی اول مقاومت مان رسیده ایم و طبیعت واقعی حکومت را روشن کرده ایم. وی همچنین اظهار کرد که آن ها تنها نیروی نمایان گر خلق ایران هستند.

۶۸۵ انتقاد روزنامه ی پراودا ارگان رسمی حزب کمونیست اتحاد جماهیر شوروی به پی گرد قانونی رهبران حزب توده. هفته نامه ی اکسپرس: بازداشت سران حزب توده و دیگر توده یی ها در جمهوری اسلامی نشانه ی تمایل جمهوری اسلامی به نزدیکی بیش تر با امریکا است.

۶۸۶ نماینده ی ایران در کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد، عراق را به نقض حقوق بشر در جنگ تحمیلی و ناپدید کردن برخی اسرای ایرانی محکوم کرد.

۶۸۷ خبرگزاری عراق اعلام کرد که در ملاقات امروز طه یاسین رمضان معاون اول نخست وزیر با رئیس جمهور ترکیه. تحولات منازعات ایران و عراق و سیاست مثبت عراق در برابر تلاش ها برای حل این منازعات از راه های صلح آمیز مورد بحث بوده است. روابط عراق و امریکا؛ درگیری های اخیر در جبهه های جنگ و نحوه ی مقابله بین دو کشور عراق و ترکیه، از جمله محورهای سخنان طه یاسین رمضان در یک مصاحبه ی مطبوعاتی بود. به گزارش رادیو اسرائیل، امضای قراردادی برای توسعه ی مناسبات بازرگانی از نتایج این ملاقات است.

گزارش روزشمار ۲۹/۱۱/۱۳۶۱

۶۸۸ تخریب ۵ منزل مسکونی و یک مغازه و مجروح شدن ۲ نفر در گلوله باران شهر آبادان. نفوذ نیروهای لشکر۸۱ زرهی باختران و ژاندارمری در ارتفاعات قلاویزان مهران به مواضع دشمن و به غنیمت گرفتن تعدادی اسلحه و مهمات از دشمن، در این حادثه ۲ نفر از نیروهای دشمن زخمی شدند.

۶۸۹ تخریب برخی لوله های انتقال نفت بر اثر برخورد یک موشک دشمن به چاه شماره۴ منطقه ی بحرگان خلیج فارس. ادعای رادیو صوت الجماهیر در مورد انهدام یک واحد دریایی ایران در منطقه ی خور موسی.

۶۹۰ پرتاب نارنجک به سوی خودرو نمازگزاران ژاندارمری در شهر اشنویه، ۳ شهید یا زخمی بر جای گذاشت. افراد حزب دمکرات ۵ نفر از نیروهای وزارت راه را در سقز گروگان گرفتند. اقدام نیروهای مسلح غیر قانونی به ترور یکی از افراد بسیجی در مهاباد، به زخمی شدن وی انجامید. در درگیری منطقه ی توریور در جنوب غرب سنندج، ۸ تن از نیروهای غیر قانونی کشته یا زخمی شدند. تیراندازی نیروهای مسلح غیر قانونی در شهر مهاباد، دست گیری یک نفر از افراد وابسته به این نیروها. در روستای حماملار در شمال ارومیه، مهاجمان به سمت پایگاه این روستا تیراندازی کردند که در نتیجه یک فرد بسیجی

زخمی شد. گروگان گرفته شدن یک نفر از افراد بومی قریه ی سرای ملک سلماس به دست نیروهای مسلح غیر قانونی.

۶۹۱ در پاک سازی منطقه ی شرق اشنویه توسط نیروهای سپاه و بارزانی ها، ۴ نفر از نیروهای مسلح غیر قانونی به هلاک رسیدند و چند تن دیگر زخمی شدند. انهدام ادوات نیروهای مسلح غیر قانونی در روستای زمزیران در محور سردشت – مهاباد با اجرای آتش دقیق نیروهای لشکر۶۴ ارومیه.

کشف و خنثی سازی یک بمب دست ساز در محور سنندج – قروه به همت نیروهای ژاندارمری. یک فرد وابسته به حزب دمکرات کردستان با تحویل یک قبضه اسلحه خود را به نیروهای سپاه سردشت معرفی و درخواست امان نامه کرد.

۶۹۲ ترور ناموفق حجت الاسلام طبسی در نمازجمعه ی مشهد، در این حادثه ۲ تن از محافظان وی زخمی شدند.

۶۹۳ رادیو بی بی سی در بررسی عملکرد و مواضع سازمان مجاهدین خلق به نقل از مسعود رجوی اعلام کرد: مبنای کار ما مبارزه ی مسلحانه است و با گُل، کاری از پیش نمی رود.

گزارش روزشمار ۳۰/۱۱/۱۳۶۱

۶۹۴ ۶ زخمی در گلوله باران شهر آبادان.

۶۹۵ شهید یا زخمی شدن ۳ تن از ۶ نیروی خودی که عازم سنندج بودند بر اثر کمین نیروهای مسلح غیر قانونی. شهید یا زخمی شدن ۱۹ تن دیگر از نیروهای خودی در محور پسوه – مهاباد بر اثر برخورد با مین. نیروهای کومه له پس از غارت فروشگاه تعاونی و چند مغازه در روستای قلنجی در شمال ارومیه، ۲ نفری را که گروگان گرفته بودند آزاد کردند. ورود نیروهای وابسته به کومه له به روستای کوماین و قلعه در جنوب سنندج و زورگیری از اهالی روستا. تهدید دانشجویان تربیت معلم اشنویه برای تبلیغ نکردن علیه حزب دمکرات و کومه له. اجرای حکم اعدام درباره ی ۴ تن از اعضای سازمان پیکار، حزب دمکرات و چریک های فدایی (شاخه ی اقلیت) در سقز به جرم مبارزه ی مسلحانه و...

۶۹۶ عملیات ناموفق بمب گذاری پایانه ی مسافربری جنوب توسط ۶ تن از اعضای سازمان مجاهدین؛ پس از مداخله ی نیروی انتظامی ۴ تن از این افراد خودکشی کردند، یک تن گریخت و یک نفر دیگر هم دست گیر شد.

۶۹۷ جمع بندی اقدامات حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها) علیه نیروهای نظامی و امنیتی عراق در بهمن امسال.

۶۹۸ آیت الله خامنه ای در دیدار با بانوان بسیجی: اگر در اجتماعات عظیم زنان افرادی از خواهران بسیجی نباشند در بسیاری از مراحل با نقص رو به رو خواهیم بود.

۶۹۹ ناخدا بهرام افضلی فرمانده نیروی دریایی ارتش با فرمانده نیروی دریایی لیبی دیدار کرد.

۷۰۰ تسلیم پیام رئیس جمهوری کشورمان به رئیس جمهور مالی توسط معاون سیاسی وزارت امور خارجه.

۷۰۱ گزارش دادستانی انقلاب اسلامی مرکز از موفقیت در از بین بردن گروه های محارب.

۷۰۲ خبرگزاری فرانسه از دست گیری ده دانشجوی ایرانی که مظنون به هم کاری در ۴ فقره بمب گذاری علیه تأسیسات فرانسه در کراچی، هستند، خبر داد.

۷۰۳ رادیو صوت الجماهیر اعلام کرد که طه یاسین رمضان فرمانده کل ارتش خلقی عراق، عملیات اخیر ایران را یک پیروزی برای ارتش عراق خوانــده و افزوده کـه حزب بعـث عربی شاهــد رشـد ثبـت نـام داوطلبـان و رزمنـدگان ارتش در دوره هـای آموزشی بوده است.

۷۰۴ به گزارش آسوشیتدپرس، احمـد طـالب ابراهیمی وزیر امور خارجه ی الجزایر، ضـمن یادآوری این مطلب که الجزایر ۱۴ تن از افراد ملت خود را در جریـان میانجی گری از دست داده، گفت که هنوز ایران و عراق در مورد نحوه ی پرداخت غرامت جنگی اختلاف نظر دارند، ولی در زمینه های

دیگر اوضاع بهبود یافته است.

رادیو اسرائیل: وزیر خارجه ی الجزایر در یک کنفرانس مطبوعاتی گفت شاید ایران برای پایان دادن به جنگ از شرط برکناری صدام از حکومت عراق صرف نظر کند.

۷۰۵ رادارهایی که اخیراً فرانسه به عراق تحویل داده از نوع رازیت و راپیر می باشند، می توانند همه ی تحرکات و نقل و انتقالات زمینی نیروهای اسلام را تا شعاع ۱۴ و ۳۰ کیلومتری دقیقاً کنترل کنند.

شارل هرنو وزیر دفاع فرانسه: فرانسه باید به هر وسیله ی ممکن از عراق پشتیبانی کند، زیرا پیروزی ایران در این جنگ امنیت ملی فرانسه را با خطر مواجه خواهد ساخت.

۷۰۶ بنا به اظهار نظر ناظران، در جلسه ی امروز وزیران ۶ کشور عضو شورای هم کاری خلیج فارس، جنگ ایران و عراق، نتایج و عواقب بیانیه ی سوریه - ایران - لیبی و وضع نفت جهانی از عمده محورهای گفت و گوها خواهد بود.

در پی قرار گرفتن قیمت نفت در زمره ی محورهای جلسه ی وزیران خارجه ی کشورهای عضو شورای هم کاری خلیج فارس، کشورهای غربی تلاش های خود را برای کاهش قیمت نفت از سر گرفته اند.

۷۰۷ گزارش واحد مرکزی خبر حاکی از کاهش چهار دلاری بهای نفت تولیدی در امریکا و تصمیم کشورهای حوزه ی جنوبی خلیج فارس برای کاهش قیمت نفت، همچنین پایین آوردن احتمالی قیمت نفت به میزان ۴ دلار در هر بشکه از سوی حکومت سعودی است. شیخ علی خلیفه وزیر نفت کویت، گفته است که صادرکنندگان عمده ی نفت جهان اجازه نخواهند داد که به دلیل تصمیم انگلستان در کاهش قیمت نفت دریای شمال، به جنگ قیمت کشانده شوند.

۷۰۸ صاحب زاده یعقوب خان وزیر خارجه ی پاکستان، پس از دیدار با مقامات عراق و اردن در مصاحبه یی گفت: در مذاکرات با مقامات عراقی، درباره ی جنگ، اوضاع خاورمیانه و کنفرانس غیر متعهدها گفت و گو شد و بر اثر این مذاکرات و توافق های انجام شده روابط دو کشور گسترش خواهد یافت.

نمایه فهرست راهنمای موضوعی (اعلام)

اشاره

اشخاص ... ۸۷۲

مکان ها و سازمان ها ... ۸۷۸

نیروهای

نظامی ایران ... ۹۰۰

نیروهای

مسلح عراق ... ۹۰۳

سایر ... ۹۰۳

ص:۸۷۲

اشخاص

ابراهیم خلیل الرحمن: ۹۷

ابراهیمی، عبدالرضا: ۲۹۴, ۲۹۵, ۴۴۵

ابوشهاب: ۵۴۰

احمد جارالله: ۳۷۹

احمد سکوتوره (رئیس جمهور گینه): ۳۶, ۳۷

احمد، علی (عضو گروهک اشرف دهقان): ۳۰۳

احمدزاده، مسعود: ۶۱۰

احمدی، غلامرضا: ۵۴۰

ادریسی، محمدرضا: ۳۰۴

آذرین (سرهنگ): ۳۴۸

ارانی، تقی: ۶۰۹

ارتنیان، ارتین (سرپرست کلیسای ارامنه ی نادری): ۲۱۰

اریک رولو: ۲۸۹

آزادی، غلامعلی: ۴۶۸

آزادی، محمود: ۲۹۳, ۲۹۴, ۴۴۴

آزمایش، عبدالرحمن: ۲۵۷, ۴۴۴

استالین: ۶۱۰

استاندار باختران: ۳۸۳, ۸۲۸

استاندار مازندران: ۵۶۱, ۸۴۴

اسحاق شامیر (وزیرخارجه ی اسرائیل): ۱۹۳

اسحاق، محمد: ۸۱۳

اسدی اردکان، احمد (مسئول کمیته ی پخش نشریات): ۳۳۹

اسدی، جواد: ۳۳۹

اسدی، محمدجعفر: ۵۳۹

اسدی، مسعود: ۳۱۲

اسقف اعظم ارامنه: ۲۲۷

اسکندری، سلیمان محسن: ۶۱۰

افسر رکن دوم ارتش: ۴۹۸

آقایی، حسن: ۵۴۰

العبدلی: ۴۱

امام حسن عسگری(ع): ۴۰۶

امام صادق(ع): ۱۸, ۱۶۸, ۴۱۸

امام کندی: ۲۰۲

امام جمعه ی آبدانان: ۳۶۷, ۸۳۰

امام جمعه ی زرند کرمان: ۶۷۸

امام جمعه ی قائم شهر: ۵۶۱

امامی، حمیدرضا: ۲۴۳

امین بیک: ۴۸۰

امین جمیل: ۱۶۵

امینی، علی: ۴۸۴

امینی، ناصر: ۵۴۰

انصاری، محمدعلی: ۵۶۸

انور سادات: ۲۸۸

اولاف پالمه (نخست وزیر و وزیر امور خارجه ی سوئد): ۳۴۵

اولسو، بولنت (نخست وزیر ترکیه): ۷۸۷

اویسی، سیف لله: ۱۶۸

باباحاجیانی (مسئول ارگان های کارگری محلات و تشکیلات محلی شهر سنندج گروه کومه له): ۳۳۹, ۳۶۰

بارچاد، دیوید: ۳۰۵

بازرگان، مهدی: ۶۵۵

باکری، حمید: ۵۴۰

باهنر (شهید): ۳۵۱

بایرام زاده (استوار): ۶۱۶, ۸۴۸

ببرک کارامل: ۱۱۰

بختیار، شاپور: ۴۸۴

بخشدار خواف: ۱۶۰, ۶۵۴, ۸۱۴, ۸۵۲

بخشی، کریم: ۵۴۰

بدر، محمد: ۴۱, ۴۲, ۵۳۵

برادشو، دیوید: ۳۲۱

برخوردارزاده، عباس: ۳۰۳

برغوسیان، مالوس (سرهنگ): ۲۲۷

بزرگ زاده: ۲۲۲, ۲۴۶, ۲۹۷

بزرگی، ناصر (تئوریسین تشکیلات شهر سنندج گروه کومه له): ۳۳۹

بگین: ۱۹۳

بن یحیی (وزیر امور خارجه ی پیشین الجزایر): ۱۸۱

بنائیان، محسن: ۵۳۹

بهاءالدینی (از علمای حوزه ی علمیه قم): ۶۱۴

بهاءالدینی (آیت الله): ۵۶۸

بهرامیان، علی: ۳۵۰

بهزاد: ۲۴۳

بوعلم باقی (وزیر دادگستری و عضو دفتر سیاسی جبهه ی آزادی بخش ملی الجزایر): ۴۲۷

بیات سرمدی، مهدی: ۴۶۸

بیگی، محمد: ۴۶۸

پاکیاری، محسن: ۵۳۹

پالاش (مسئول اطلاعات و عملیات قرارگاه نجف): ۱۵۱, ۴۸۷, ۴۸۸

پرتوی، فریدون: ۲۵۹, ۲۶۰

پرسی، چارلز: ۱۲۹, ۱۹۴

پروین، محمد: ۲۹۹

پهلوی، رضا: ۱۶۱

پودینه، محمدحسین: ۵۳۹

پورمهدی: ۵۴۰

پوریانی، علی اکبر: ۵۳۹

تات، مینا: ۴۴۳

تکریتی، حسن: ۵۵۰

توحیدی، محمدامین: ۴۶۸

تیموری گرگانی، احمد: ۴۴۴

جاماسب، هوشنگ: ۴۶۸

جزایری، نسرین: ۲۶۰, ۲۶۲

جزنی، بیژن: ۶۱۰

جعفری، فتح الله: ۴۹۸, ۴۹۹, ۵۰۲, ۵۰۸, ۵۱۱

جمشیدی (سرهنگ): ۳۴۸

جمشیدی، حسن (فرمانده هیز افشار): ۱۰۳

جهان آقا (خالد، از اعضای گروهک اشرف دهقان): ۳۰۳

جهانبخش، بی بی بزرگ: ۴۶۸

جوانی، محمد: ۵۳۳

چراغچی، ولی الله: ۵۴۰

چراغی، رضا: ۵۴۰

چراغی، مجید (معاونت سپاه ۱۱ قدر): ۴۵۲, ۵۵۸

چمران: ۴۵۶

چیاشی (معاون وزیر روابط اقتصادی خارجی و بازرگانی چین): ۱۶۴

حاجب الدوله: ۶۰۲

حاجی عرب، محمد: ۴۸۰

حاجی پور: ۵۴۰

حجازی، فخرالدین: ۴۳۴

حسافی (افسر عراقی): ۴۳۲

حسن الجاسم (وزیر سابق صنایع و عضو برجسته ی حزب بعث): ۷۷

حسن پور: ۵۴۰

حسین سیدجبور(رئیس سابق انجمن فدرال زائران عراق): ۷۷

حسینی، سیدعلی (شهید): ۵۰۶

حسینی، عبدالکریم: ۵۸۱

حسینی، عبدالله: ۳۰۳

حسینی، فضل الله: ۲۲۷

حسینی، محمد (مسئول کمیته ی محلات شهری گروه کومه له): ۳۳۹

حضرت معصومه(س): ۴۰۶, ۸۳۴

حکیمی، فخرالدین (مسئول کمیته ی کارمندی گروه کومه له): ۳۳۹

حیدر، علی: ۶۷۹

حیدرپور، سیف الله: ۵۴۰

حیدری، گلاب: ۴۶۸

خالاتیان، هراییر: ۲۲۷

خالد عبدالمنعم رشید (رئیس دفتر ریاست جمهوری عراق): ۷۳۷

خالص، مهین: ۳۱۰

خسروی، فریده: ۴۶۸

خمریان پور، شهباز (مدیرعامل کارخانه ی آلومینیوم سازی اراک): ۴۹۳

خمینی، سیداحمد: ۱۶۳

خوئینگ مشاور عالی وزیر امور خارجه ی چین: ۴۸۹, ۴۹۰

خواجویی، کیومرث: ۴۶۸

خوشی، علی اکبر: ۵۳۹

دادستان ارتش: ۱۶۱

دادستان دادگاه انقلاب اسلامی خوزستان: ۴۶۹

دادیار دادسرای انقلاب اسلامی بهشهر: ۴۸۰, ۸۳۸

داوئن، ریچارد: ۶۹۳

دبیرکل حزب توده ی ایران: ۶۹۳

دبیرکل حزب سوسیالیست فرانسه: ۲۳۷, ۸۲۰

دبیرکل شورای عالی دفاع: ۲۰۴

درویش، حسن: ۵۴۰

دستغیب، منصور: ۳۰۳

دستواره، محمد: ۵۴۰

دهقان، اشرف: ۱۶, ۳۴, ۷۲, ۱۶۱, ۲۰۴, ۲۱۵, ۲۷۷, ۳۰۲, ۵۷۰, ۵۹۶, ۶۱۷, ۶۷۱, ۷۲۱, ۷۳۲, ۸۲۳, ۸۲۴, ۸۴۵, ۸۴۷, ۸۴۹, ۸۵۵, ۸۶۰

دورانی، محرم علی: ۶۹۲

دوگل (ژنرال): ۷۳۸

دیوید یافی (اقتصاددان صهیونیسم): ۱۱۸

ذاکری (سرهنگ): ۲۹۷

رئیس پارلمان عراق: ۴۷۵, ۸۳۸

رئیس دادگاه انقلاب اسلامی یزد: ۸۳۱

رئیس دفتر ریاست جمهوری: ۱۲۸, ۷۳۷

رئیس سازمان برنامه و بودجه: ۳۶۳

رئیس شهربانی استان اصفهان: ۳۰۰, ۸۲۴

رئیس شهربانی کل کشور: ۴۷۰, ۴۹۱, ۸۳۸, ۸۳۹

رئیس شورای شهر بلگراد: ۷۷, ۸۰۶

رئیس شورای شهرداری یوگسلاوی: ۷۷

رئیس کشور کوبا: ۵۵۱, ۸۴۳

رئیس کل بانک مرکزی: ۳۲۰, ۶۱۸, ۸۴۹

رئیس کمپانی توسعه ی شیمیایی ایران: ۱۳۴, ۱۳۵

رئیس جمهور پاکستان: ۷۷۵, ۸۶۵

رئیس جمهور تانزانیا: ۷۳۶, ۸۶۱

رئیس جمهور ترکیه: ۷۸۷, ۸۶۷

رئیس جمهور زامبیا: ۷۷۱, ۸۲۹, ۸۶۵

رئیس جمهور سریلانکا: ۸۵۳

رئیس جمهور یوگسلاوی: ۱۲۷, ۸۱۱

رئیس جمهوری سوریه: ۳۷۱, ۷۶۰

رئیس جمهوری یمن: ۶۰۴, ۸۱۲, ۸۵۳

رئیسی، منصور: ۵۴۰

راوی لشکر۸ نجف: ۶۴۴, ۸۵۲

راویدیان، طرفات: ۲۱۰

ربیعی، اشرف: ۲۵۰

رجایی (شهید): ۵۹۹

رزم حسینی، علیرضا: ۵۳۹

رستگاری، حسن: ۵۴۰

رضاخان: ۴۳۲, ۵۱۷, ۶۱۰, ۶۹۷

رضایی، حسن: ۱۱۷, ۱۳۲, ۳۴۱, ۳۶۲, ۵۴۰

رمضان پور، محمد: ۳۰۳

رنجبر، محمدامین: ۱۱۹

رنجبران: ۶۱۰

روحانی، حسین: ۳۰۳

روح شهباز، کامبیز: ۳۱۲

روحی کاک محمد، حسن محمد: ۶۱۷

روحی: ۲۷۲

روماریو: ۷۶

ریکسون، آلن (سناتور): ۱۳۰

ریگی، رضا: ۳۰۳

ریگی، عبدالغفور: ۳۰۳

ریلین، جف: ۲۶۵, ۳۹۴

زارع، رحیم: ۱۱۴

زاهدی، علی: ۱۰, ۲۱۲, ۵۴۰

زرکش، علی : ۱۳۱, ۱۳۲, ۲۵۰

ژوبر، میشل: ۲۸۸

سالاری، یدالله: ۳۰۳

سپرغمی، محمدرضا: ۲۵۸, ۲۵۹, ۴۴۳

سخن گوی رسمی وزارت خارجه ی الجزایر: ۸۳۹

سخن گوی وزارت امور خارجه ی اسپانیا: ۶۰, ۷۶

سخن گوی وزارت خارجه ی امریکا: ۸۵۳

سرپرست آموزش و پرورش بخش نگل: ۹۵, ۸۰۹

سرپرست بنیاد امور مهاجرین جنگی استان مازندران: ۳۸۴, ۸۳۱

سرپرست جمعیت هلال احمر لرستان: ۶۳۵, ۸۵۱

سرپرست دادگاه های انقلاب اسلامی مرکز: ۷۱, ۲۳۹, ۲۵۵, ۸۰۶

سرپرست ستاد انتخابات: ۷۴, ۷۵, ۸۰۶

سرپرست ستاد بازسازی سوسنگرد: ۵۶۱

سرگرد جانگداز: ۲۴۶, ۲۹۷

سریع القلم، فرید: ۳۱۰, ۴۴۵

سریع القلم، وحید: ۲۹۱, ۲۹۲, ۳۱۰

سعد مجبر (دبیر دفتر کمیته ی مردمی خلق لیبی): ۳۶۱

سفیر اکردتیه: ۳۱۸

سفیر ایران در الجزایر: ۱۷۹

سفیر جمهوری اسلامی ایران در کوبا: ۳۱۸

سفیر جمهوری دمکراتیک آلمان شرقی: ۸۱۶

سفیر ژاپن در بغداد: ۴۰۰

سفیر عراق: ۴۱, ۲۱۹, ۵۳۵, ۶۷۴, ۸۵۵

سفیر کلمبیا: ۷۵۹, ۸۶۳

سفیر لیبی: ۳۶۱

سفیر یوگسلاوی: ۱۲۸

سلیمانی، علی: ۳۰۴

سنایی، محمد: ۵۴۰

سهرابی: ۶۴۷

سهیلا مبارکه: ۳۱۰

سوموزا: ۳۳۵

سیف اللهی، رضا: ۴۵۵

شاذلی بن جدید (رئیس جمهور الجزایر): ۱۵۷

شاگرد الماس: ۷۲۰

شاملو، عباس: ۵۴۰

شاهان (سرهنگ): ۱۵۲, ۲۴۶, ۲۹۷, ۴۵۵, ۶۳۱, ۶۳۲

شاهی، راج احمد: ۳۰۳

شجاعی: ۵۴۰, ۶۸۰

شرع پسند: ۵۴۰

شرویی (فرمانده گردان ثارالله): ۶۴۴

شریعتی، امین: ۲۴۶

شریفی، فرهنگ: ۳۳۲, ۵۴۹

شریفی، گرگین: ۵۴۹

شفقت: ۷۲۰

شهرکی، حبیب: ۴۶۸

شیخ جابر الاحمد (حاکم کویت): ۶۴۳

شیخ علی کاشف الغطاء: ۲۰۹

شیخ معروف ملک کرد: ۳۰۰

شیردل: ۷۲۰

شیرعلی، ایرج: ۲۷۲, ۲۷۳, ۴۴۴

شیمون پرز (رهبر حزب کارگر اسرائیل): ۲۸۷

صلواتی، مریم: ۴۶۸

ضرغامی، رحام: ۲۶۹, ۲۷۰

ضرغامی، رهام (عضو فعال تشکیلات اتحادیه ی کمونیست ها): ۴۴۵

ضیایی نژاد، نبی: ۳۰۴

طالب ابراهیمی: ۱۰, ۳۷, ۳۹, ۱۳۳, ۱۵۰, ۱۷۲, ۱۷۹, ۱۸۱, ۱۸۹, ۱۹۰, ۳۲۸, ۳۴۵, ۳۵۷, ۴۲۷, ۷۹۷, ۷۹۸, ۸۱۱, ۸۱۳, ۸۱۶, ۸۶۸

طاهر: ۱۱۱, ۲۵۶

طبری، احسان: ۳۴, ۵۹۷, ۶۱۱, ۶۴۰

طبسی (حجت الاسلام): ۸۶۸

طبیب: ۲۲, ۶۳, ۶۴, ۲۴۸, ۴۵۲, ۴۵۴, ۴۶۵

طلوعی سمنانی، فرامرز, ۲۴۱, ۲۴۲, ۳۱۳, ۴۴۳

ظریف، محمدصدیق (مسئول هسته های کارگری گروه کومه له در سنندج): ۳۶۰

عباسی، احمد: ۱۶۲

عباسی، منوچهر (جهان پولادخان): ۴۸۰, ۸۳۹

عبدی: ۲۹۴, ۳۱۱

عبدی، قادر: ۳۹۲, ۵۴۹

عثامه الباز (معاون وزارت خارجه ی سوریه): ۶۶۱

عزت ابراهیم (نایب رئیس شورای فرماندهی انقلاب عراق): ۱۲۸

عسگری، مهران: ۳۰۴

عطاریان (سرهنگ): ۶۱۱

علمشاه، غلامعلی: ۳۰۲

علی اوف: ۶۱۰

علی عبدالله صالح (رئیس جمهور یمن شمالی): ۶۷۴

علی اصغر: ۴۸۴, ۶۱۴

علیزاده (بخشدار جوانرود): ۵۴۷, ۸۴۲

علیزاده، علی: ۳۱۳, ۴۴۶

عمرانی: ۵۹, ۹۰, ۲۳۰, ۳۲۹, ۳۶۸, ۴۳۶, ۵۳۶, ۵۴۰, ۵۴۷, ۵۵۵, ۵۶۱, ۵۷۴, ۷۳۷, ۷۸۸, ۸۰۸, ۸۴۲, ۸۴۳, ۸۶۱

عندلیب، علیرضا: ۵۵۸, ۸۴۴

غازیان، محمود: ۴۴۸

غانم (فرمانده کل نیروهای مسلح کویت): ۶۵۲, ۸۵۲

غنانم عبدالجلیل: ۵۲۱

فتاحی، بیژن: ۲۷۰, ۲۷۱, ۴۴۵

فتوحی: ۵۴۰

فدائی، ناصر: ۵۴۷

فراشبند: ۴۸۰

فرجاد، فروهر: ۳۱۲, ۴۴۵

فرعون: ۱۰۶, ۱۷۱

فضلی، علی: ۵۴۰

فضیلت، کریم: ۵۴۰

فلاحی: ۳۰۵

فلیپ حبیب (فرستاده ی امریکا به خاورمیانه): ۷۷۸

فولادخانی، محمود: ۳۰۳

فیروز، مریم: ۶۱۱

قائم مقام وزیر خارجه ی یمن: ۶۴۱

قدیری: ۶۴۴, ۶۴۵

قشقایی، خسرو: ۴۸۰

قطبی، امجد (عضو بخش دانش آموزی تشکیلات تهران گروه کومه له): ۳۶۱

قلاوند (از مسئولان واحد اطلاعات قرارگاه کربلا): ۱۵۲, ۴۸۷

قنبری، ابوطالب: ۳۰۴

قنبری، مسعود: ۴۶۸

قنبری، منوچهر: ۴۶۸

قوچانی، علی: ۵۴۰

کاردار مالزی: ۳۷

کاظمی، اصغر: ۴۵۵

کاظمی، سیدمحسن: ۳۰۴

کاک اسماعیل (مسئول نظامی جنگل سازمان کمونیست های ایران): ۲۴۰, ۲۷۲

کاکی: ۷۵۱

کام بخش، عبدالصمد: ۶۰۹

کریمی، داود: ۴۹۸

کریمی، فتح الله: ۲۹۹

کلانتری، سیدمحمد: ۳۰۴

کلهر، یدالله: ۵۴۰

کلولی: ۵۴۰

کمال، احمد (شهید): ۴۶۸

کور دوور، دیه گو (فرستاده ی ویژه ی سازمان ملل): ۶۵۵

کوسه چی: ۵۴۰

کیانی (فرمانده لشکر قدس): ۱۵۲, ۵۴۰, ۶۵۱

کیانی، سعید: ۴۶۸

کینز: ۳۲۱

گلدوست، حمید: ۴۶۸

گنشر، هانس دیتریش (وزیر خارجه ی آلمان غربی): ۷۹۹

لاهیجی، عبدالکریم: ۴۸۴

لبن، جفری (مفسر بی بی سی): ۱۹۰

لسانی، فرج الله: ۳۰۹, ۳۱۰, ۴۴۶

لطفی: ۴۵۴, ۶۴۹

لیمبرت (از کارکنان سابق سفارت امریکا در ایران): ۴۹۴, ۸۴۰

لین گن، بروس (کاردار سفارت سابق امریکا): ۸۴۰

مائو: ۶۱۱

مادح: ۴۸۰

ماریوتونیو، پدرو (وزیر دفاع و عضو سیاسی آنگولا): ۷۷۲

ماسلیان، سرکیس: ۲۱۰

مانوکیان، آرداک (اسقف اعظم ارامنه): ۲۲۷

مجاوری، هوشنگ: ۱۵۵, ۳۶۷, ۸۱۳

محمد بن یحیی (وزیر امور خارجه ی پیشین الجزایر): ۱۷۲

محمد حیدر (عضو فرماندهی حزب بعث و رئیس هیئت نمایندگی سوریه): ۶۶۳

محمد ناصر قابور (سفیر سوریه): ۶۶۲

محمدرضاخان: ۶۹۷

محمدزاده: ۱۵۲, ۴۵۴, ۴۵۵, ۵۴۳, ۶۴۹

محمدی: ۱۰, ۲۳۹, ۲۴۶, ۲۵۵, ۲۶۹, ۲۷۱, ۲۹۰, ۲۹۲, ۲۹۳, ۲۹۷, ۳۰۹, ۳۱۲, ۵۵۲, ۶۴۴

محمدی، قاسم: ۵۴۰

مخبر کمیسیون امور خارجه: ۱۴۶

مدنی، احمد: ۴۸۴

مدی، مسعود: ۲۷۰

مدیر انجمن دوستی ایران و ژاپن: ۶۶۳, ۸۵۴

مدیر کل اداره ی کشاورزی و عمران روستایی استان ایلام: ۸۲۴

مدیر کل مسکن و شهرسازی: ۵۶۱

مدیرکل امور بین الملل وزارت امور خارجه: ۱۷۹

مراغه ای، مقدم: ۱۶۱

مرتضایی، فریدون (فرمانده سپاه خوزستان): ۶۵۱

مرضی الاُذینه: ۴۱, ۵۳۵

مسئول اطلاعات عملیات قرارگاه کربلا: ۷۸۰

مسئول امور کنسولی سفارت فرانسه در تهران: ۱۳۴

مسئول بخش نظامی اراک سازمان مجاهدین خلق: ۷۲

مسئول تدارکات و تشکیلات جنگل سازمان مجاهدین خلق: ۷۲

مسئول تشکیلات اهواز گروه کومه له: ۱۱۹

مسئول تشکیلات باختران گروه کومه له: ۱۱۹

مسئول تشکیلات تبریز گروه کومه له: ۱۱۹

مسئول چاپ مخفی اتحادیه ی کمونیست های ایران: ۲۷۰

مسئول ژاندارمری بعلبک: ۱۲۲

مصدق: ۶۱۰

معاون استاندار فارس: ۴۳۸, ۸۳۶

معاون امور اقتصادی و بین المللی وزارت امور خارجه: ۶۰۳

معاون امور بین الملل وزارت نفت: ۸۱۱

معاون بازرگانی خارجی وزارت بازرگانی: ۱۰۸, ۱۶۴, ۸۱۴

معاون دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی: ۳۷

معاون عمرانی استانداری مازندران: ۵۶۱

معاون نخست وزیر در امور اقتصادی سوریه: ۳۱۹

معاونت رئیس جمهوری کوبا: ۷۲۲

معاونت وزارت خارجه ی موریتانی: ۱۵۷

معدن پیشه، مصطفی: ۳۰۴

معروف گیلاسی (مسئول تشکیلات شهر سنندج گروه کومه له): ۳۳۹

معزی، عبدالله: ۵۶۵, ۵۶۶

معین، باقر: ۳۷۷, ۴۸۳

مفاضری، رحمت الله (مسئول هسته های محلات سنندج گروه کومه له): ۳۶۱

مقبلی، رضا (عضو کمیته ی کارگری گروه کومه له): ۳۶۰

ملاصالح ترابی (روحانی اهل تسنن): ۴۶۶, ۸۳۷

ملا عزیز جنگلی: ۳۷۴

ملامحمد ماموستای: ۱۰۵

ملامصطفی: ۳۷۷

ملک زاده: ۲۴۶

ملکشاهی: ۵۵۲

منصور باباشیخ: ۲۷۷

مهدی دیلی (رئیس یکی از شعبه های مخابرات العام): ۵۵۰

موساکا (قائم مقام وزیر امور خارجه ی زامبیا): ۷۷۱

موسوی، محمدتقی (فرمانده سابق سپاه رودبار): ۷۶۴

موسی: ۱۷۱, ۲۵۰, ۳۰۳, ۵۴۷, ۶۵۴, ۷۳۲, ۷۸۶, ۷۹۶, ۸۵۳

موشه آرنز (وزیر دفاع اسرائیل): ۷۷۹

موشه شه خال (رئیس فراکسیون پارلمانی فلسطین): ۲۶۸

میر، محمدعلی: ۴۶۷

میرزای شیرازی: ۵۱۴

میرعماد، سیدضیاء (حجت الاسلام): ۳۰۲

میرعمادی: ۳۰۲

میرهادی، احمد: ۴۶۸

نادری، محمدرضا: ۳۰۴

ص:۸۷۷

ناطق، کمال: ۵۴۹

نامنی پور، سعید: ۵۴۰

نایوره، جولیوس (رئیس جمهور تانزانیا): ۷۳۶

نخست وزیر چین: ۵۳۱, ۸۴۱

نخست وزیر سوئد: ۸۲۸

نخعی، هادی: ۵, ۶۱۲

نریمان: ۵۶۱

نزیه: ۶۵

نزیه، حسن: ۱۶۱, ۴۸۴

نصر، کریم: ۵۴۰

نظری (سرهنگ): ۳۵۰, ۸۲۸

نماینده ی استخبارات عراق: ۴۸۰, ۸۳۸

نماینده ی امام در بنیاد شهید: ۷۱

نماینده ی امام در سپاه پاسداران: ۵۷۱

نماینده ی امام در شهربانی: ۴۷۰, ۴۹۱, ۸۳۹

نماینده ی امام جمعه ی باختران: ۸۳۱

نماینده ی ایران در کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد: ۷۸۶, ۸۶۷

نهاوندیان (سفیر جمهوری اسلامی ایران در کره ی شمالی): ۶۰۳

نوبخت، تقی: ۶۸۰

نوذری، عیدی محمد : ۴۴۶

نوری الادیس (نماینده ی رژیم عراق در اتحادیه ی عرب): ۴۶۳

نوریچکین (مأمور کا.گ.ب.): ۶۱۱

نیکلای شبیلد (مفسر بی بی سی): ۲۸۶

هاشمی، حسین (مسئول انتشارات هرمزگان عضو هسته های نظامی کردستان و ارومیه گروهک اشرف دهقان): ۳۰۲

هاشمی، مهدی: ۷۶, ۸۰۶

هدایت زاده، مجید: ۳۵۶

هدایتی: ۴۴۴

هشتمین پیشوای شیعیان: ۵۹۳

هورن، پاتریک: ۵۹, ۵۳۶, ۸۰۵

هوشیاری: ۱۹, ۲۰, ۴۹, ۱۰۴, ۱۰۸, ۱۵۴, ۱۵۵, ۱۶۲, ۱۸۷, ۱۸۸, ۲۱۴, ۲۱۵, ۲۳۵, ۳۶۷, ۳۷۳, ۳۷۵, ۳۹۵, ۴۸۹, ۴۹۸, ۵۱۲, ۵۲۳, ۵۲۴, ۵۲۸, ۵۴۰, ۵۴۸, ۶۱۶, ۶۳۵, ۷۱۹, ۷۹۱, ۸۱۸, ۸۲۸, ۸۴۰, ۸۴۱, ۸۴۲, ۸۵۱, ۸۵۷

وثوقی، محمدرضا: ۳۱۰, ۴۴۵

وزوایی: ۵۰۷

وزیر اطلاعات سوریه: ۳۸۸, ۳۹۷, ۴۶۴, ۵۵۱, ۶۶۱, ۸۳۲

وزیر امور خارجه ی استرالیا: ۱۵۷, ۸۱۳

وزیر امور خارجه ی الجزایر: ۳۷, ۱۵۰, ۱۷۲, ۱۷۹, ۱۸۰, ۱۸۱, ۱۸۹, ۱۹۰, ۳۲۸, ۴۲۷, ۷۹۷, ۷۹۸, ۸۱۱, ۸۱۴, ۸۶۸

وزیر امور خارجه ی بنگلادش: ۳۱۸

وزیر امور خارجه ی جمهوری دمکراتیک خلق کره: ۵۷۲, ۶۰۳

وزیر امور خارجه ی چین: ۵۵۳, ۸۳۹, ۸۴۳

وزیر امور خارجه ی سوئد: ۳۲۳, ۸۲۶

وزیر امور خارجه ی غنا: ۷۳, ۸۰۶

وزیر امور خارجه ی کوبا: ۵۵۱, ۸۴۳

وزیر امور خارجه ی کویت: ۴۱, ۱۹۴

وزیر امور خارجه ی گرانادا: ۳۱۸

وزیر امور خارجه ی ماداگاسکار: ۳۱۸

وزیر امور خارجه ی هند: ۳۱۸, ۴۳۸, ۴۵۷

وزیر انرژی هند: ۳۰۹, ۸۲۶

وزیر بازرگانی موریتانی: ۱۵۷

وزیر تجارت خارجی: ۴۴, ۲۰۷, ۲۳۸, ۳۲۷, ۳۵۵, ۸۲۹

وزیر تجارت و صنعت اردن: ۷۵۰, ۸۶۲

وزیر خارجه ی اسپانیا: ۲۵۱, ۲۵۲, ۸۲۰

وزیر خارجه ی الجزایر: ۱۰, ۳۷, ۳۸, ۳۹, ۱۳۳, ۱۵۰, ۱۷۹, ۱۸۰, ۱۹۰, ۲۸۵, ۳۲۸, ۳۴۵, ۳۵۷, ۷۹۸, ۸۱۵, ۸۲۳, ۸۲۸, ۸۶۹

وزیر خارجه ی امارات: ۲۸۵

وزیر خارجه ی امریکا: ۱۰, ۹۱, ۷۴۹, ۸۶۲

وزیر خارجه ی تونس: ۳۵۷

وزیر خارجه ی جمهوری دمکراتیک خلق یمن: ۶۴۱, ۶۴۲

وزیر خارجه ی سریلانکا: ۶۷۱

وزیر خارجه ی گرانادا: ۳۱۸

وزیر دادگستری: ۴۰, ۳۹۶, ۴۲۷, ۴۲۹, ۶۶۲, ۸۳۳

وزیر دفاع سوریه: ۴۲۸

وزیر صنایع اسپانیا: ۲۵۲

وزیر صنایع سنگین: ۵۷۰, ۸۴۵

وزیر صنایع شیمیایی آلمان شرقی: ۱۳۶, ۸۱۲

وزیر کره ی شمالی: ۳۱۹

وزیر مشاور دفتر صدام: ۴۲۹

وزیر مشاور کویت: ۵۳۴

وزیر نفت قطر: ۴۲۳

وزیر نفت نیجریه: ۴۵۹

ولید اسفور (وزیر تجارت و صنعت اردن): ۷۵۰

ولی عهد انگلیس: ۲۰۹

ولی عهد سابق رضا پهلوی: ۴۸۴

یاراحمدی، ساسان: ۴۶۸

یاقچیان، مرتضی: ۵۴۰

یان اسمالی دلال اسلحه ی انگلیسی: ۶۶۳

یزدیان، سعید (عضو کمیته ی مرکزی و مسئول کل تشکیلات خارج از کردستان گروه کومه له): ۱۱۹

یوسفی، کوروش: ۳۰۳

یوسفی، نادر (رابط کمیته ی شهر با تشکیلات محلات گروه کومه له): ۳۳۹

ییلاقی: ۵۴۰

مکان ها و سازمان ها

(پایگاه) کورده استان فارس: ۵۲۵

(روستای) سیف آباد: ۲۷۵, ۷۵۱

(روستای) قلعه میرزا: ۳۵۱

آبادان: ۶, ۴۸, ۶۸, ۷۰, ۷۹, ۸۲, ۸۶, ۹۳, ۹۴, ۹۷, ۱۰۲, ۱۰۳, ۱۰۶, ۱۱۳, ۱۱۴, ۱۲۱, ۱۴۶, ۱۵۴, ۱۷۸, ۱۸۶, ۲۰۱, ۲۰۲, ۲۱۴, ۲۲۳, ۲۳۴, ۲۴۸, ۲۵۹, ۲۶۰, ۲۶۲, ۲۶۳, ۲۷۲, ۲۷۵, ۲۸۰, ۲۸۲, ۲۹۵, ۲۹۹, ۳۱۵, ۳۲۶, ۳۳۲, ۳۳۸, ۳۴۹, ۳۵۰, ۳۵۱, ۳۵۹, ۳۶۶, ۳۷۳, ۳۸۱, ۴۰۳, ۴۱۹, ۴۳۸, ۴۴۴, ۴۵۵, ۴۶۶, ۴۷۸, ۴۷۹, ۴۸۹, ۴۹۸, ۴۹۹, ۵۰۰, ۵۰۲, ۵۱۶, ۵۲۴, ۵۳۱, ۵۳۳, ۵۳۸, ۵۴۰, ۵۴۵, ۵۴۶, ۵۶۰, ۵۶۲, ۵۶۷, ۵۶۹, ۵۷۲, ۵۸۰, ۶۳۳, ۶۵۲, ۶۶۹, ۶۸۱, ۶۸۲, ۷۰۶, ۷۱۸, ۷۲۵, ۷۲۹, ۷۴۲, ۷۸۱, ۷۸۹, ۷۹۴, ۸۰۴, ۸۰۶, ۸۰۷, ۸۰۸, ۸۰۹, ۸۱۰, ۸۱۲, ۸۱۳, ۸۱۵, ۸۱۶, ۸۱۷, ۸۱۸, ۸۱۹, ۸۲۰, ۸۲۱, ۸۲۲, ۸۲۴, ۸۲۵, ۸۲۶, ۸۲۸, ۸۳۰, ۸۳۱, ۸۳۳, ۸۳۴, ۸۳۶, ۸۳۷, ۸۳۸, ۸۳۹, ۸۴۱, ۸۴۲, ۸۴۴, ۸۴۵, ۸۴۶, ۸۵۰, ۸۵۲, ۸۵۴, ۸۵۷, ۸۵۸, ۸۶۰, ۸۶۱, ۸۶۶, ۸۶۷, ۸۶۸

آبادی بلکه: ۸۰۸

آبادی کندور: ۸۱

آبادی کوله: ۱۳۱

آبادی همدان (پیرانشهر): ۱۰۵, ۸۱۰

آبدانان: ۳۳۸, ۳۶۷, ۵۵۲, ۸۲۷

ابراهیم آباد: ۲۷۶, ۳۹۱

ابرقو: ۷۰, ۷۹

آب نیل: ۶۸۰

ابهر: ۲۰۱, ۶۸۲

ابوظبی: ۲۶۸, ۲۷۴, ۳۹۰, ۴۰۲, ۴۵۹, ۶۶۵, ۶۷۴, ۶۸۴

اپک: ۸۶۲

اتحادیه های تجاری انگلیس: ۷۱

اتحادیه ی بین المجالس عرب: ۸۵۸

اتحادیه ی تجاری ملی: ۷۱

اتحادیه ی جوانان: ۷۵۴, ۸۶۳

اتحادیه ی دمکرات های سوسیالیست: ۶۲۴

اتحادیه ی دمکراتیک کردستان: ۶۲۴

اتحادیه ی کارگران عادی: ۷۱

اتحادیه ی کامیون داران: ۶۷۷

اتریش: ۴۵, ۲۲۷, ۲۳۶, ۲۳۷, ۳۹۳, ۴۰۲

اتوبان غزیله – بزرگان: ۶۳

اتیوپی: ۱۶۵

اداره ی پست: ۳۳۸, ۶۷۸

اداره ی تحقیقات و تجهیزاتی فرانسه: ۷۳۵

اداره ی سیاسی – ایدئولوژیکی نیروی دریایی: ۲۷

اداره ی صادرات گوشت نیوزیلند: ۱۰۹

اداره ی کشاورزی ایلام: ۳۰۱, ۸۲۴

آذربایجان شرقی: ۷۵, ۳۵۱, ۵۲۸, ۶۶۹, ۷۲۱, ۷۵۱

آذربایجان غربی: ۳۴, ۹۰, ۱۸۷, ۳۰۲, ۳۶۳, ۵۴۱, ۵۴۷, ۵۷۰, ۷۳۱, ۸۴۳, ۸۶۰

آذرشهر: ۵۲۵, ۶۷۷

اراک: ۷۲, ۲۶۰, ۳۶۱, ۴۰۱, ۴۷۱, ۵۴۹, ۵۵۶, ۸۲۹

آران (کاشان) : ۶۷۹

اربیل: ۹۵, ۶۲۵, ۸۴۹

ارتفاع چنگوله: ۸۳۱

ارتفاعات ایلام: ۶۳

ارتفاعات برغازه: ۳۴۸, ۴۱۸, ۴۵۲, ۵۲۳, ۵۲۴

ارتفاعات چیلات: ۲۹۸

ارتفاعات حمرین: ۶۱, ۶۴, ۲۴۶

ارتفاعات دوپازا: ۵۰۸

ارتفاعات رملی: ۶۲

ارتفاعات سه گلان: ۵۴۵

ارتفاعات شونیزه: ۸۱

ارتفاعات علی گره زد: ۵۰۶

ارتفاعات عمره شال: ۸۱

ارتفاعات قلاویزان (مهران) : ۷۸۹, ۸۶۷

اردبیل: ۲۳۴, ۳۵۱, ۵۲۵, ۶۷۸, ۸۲۰

اردکان: ۷۵

اردن: ۱۰, ۴۲, ۴۵, ۱۱۵, ۱۶۵, ۱۹۳, ۲۰۶, ۲۱۹, ۲۲۰, ۲۲۵, ۳۴۴, ۳۵۷, ۴۶۳, ۴۷۹, ۴۸۲, ۵۳۵, ۵۷۴, ۵۸۲, ۵۸۳, ۶۰۷, ۶۶۱, ۶۹۹, ۷۰۱, ۷۰۵, ۷۱۴, ۷۱۵, ۷۲۵, ۷۳۸, ۷۳۹, ۷۶۰, ۷۶۹, ۷۷۰, ۷۷۵, ۸۰۱, ۸۱۹, ۸۲۸, ۸۴۸, ۸۵۷, ۸۵۸, ۸۶۵, ۸۶۹

اردوگاه اباذر: ۳۱۶

اردوگاه ازنا: ۳۱۶

اردوگاه حشمتیه: ۲۱۰

اردوگاه موسی: ۷۸۶

اردوگاه میثم ملاوی (لرستان): ۶۳۵, ۸۵۱

ارزن قشلاق: ۱۰۴

آرژانتین: ۶۰, ۷۶, ۱۷۵, ۲۳۷, ۳۳۶, ۵۸۴, ۵۸۵

ارسباران: ۶۷۸

ارسنجان: ۳۰۰

اروپا: ۶, ۱۰۹, ۱۱۶, ۱۲۷, ۱۶۵, ۲۰۶, ۲۳۵, ۲۵۲, ۳۰۶, ۴۸۳, ۴۹۴, ۶۰۷, ۶۰۹, ۷۹۹, ۸۴۰

اروپای شرقی: ۱۳۶, ۵۵۴

اروپای غربی: ۵۷

ارومیه: ۳۴, ۴۹, ۶۷, ۷۲, ۷۳, ۸۰, ۸۱, ۸۵, ۸۶, ۸۷, ۹۳, ۱۰۵, ۱۱۲, ۱۵۳, ۱۶۰, ۱۶۶, ۱۶۸, ۱۷۸, ۱۸۵, ۲۰۲, ۲۳۴, ۲۹۹, ۳۰۲, ۳۱۵, ۳۱۶, ۳۴۶, ۳۵۰, ۳۶۶, ۳۸۰, ۳۸۳, ۴۰۲, ۴۱۹, ۴۵۱, ۴۶۶, ۴۶۷, ۴۸۹, ۵۲۸, ۵۴۸, ۵۶۹, ۵۷۰, ۵۷۸, ۶۱۶, ۶۶۵, ۶۸۱, ۶۹۱, ۶۹۲, ۷۰۵, ۷۰۷, ۷۱۹, ۷۲۸, ۷۳۱, ۷۴۳,

۷۶۴, ۷۸۰, ۷۹۰, ۷۹۱, ۷۹۲, ۷۹۴, ۸۰۶, ۸۰۸, ۸۱۰, ۸۱۳, ۸۱۷, ۸۲۰, ۸۲۴, ۸۳۱, ۸۳۴, ۸۳۷, ۸۳۹, ۸۴۱, ۸۴۳, ۸۴۵, ۸۴۸, ۸۵۶, ۸۵۷, ۸۵۹, ۸۶۰, ۸۶۲, ۸۶۴, ۸۶۷, ۸۶۸

ازمیر: ۳۹۹

ازنا: ۲۴۹, ۲۶۲, ۸۲۱

اسپانیا: ۶۰, ۷۶, ۷۸, ۲۳۵, ۲۳۷, ۲۵۲, ۴۶۲, ۴۶۴, ۴۸۴, ۸۰۵, ۸۰۶, ۸۲۰, ۸۳۷

اسپی کلا: ۴۴۷, ۴۴۹, ۴۵۰

استادیوم بصره: ۷۸۶

استادیوم تختی مشهد: ۵۹۳

استانداری باختران: ۱۱۲

استانداری خوزستان: ۱۱۱, ۱۳۰, ۱۹۹, ۳۱۴

استانداری کردستان: ۱۱۲, ۱۳۰, ۱۳۸, ۱۵۳, ۲۳۳, ۲۴۴, ۳۳۷, ۳۷۲, ۳۸۰, ۴۰۲, ۴۱۷, ۴۳۳, ۴۵۱, ۴۸۶, ۵۵۶, ۵۸۸, ۶۶۵, ۷۹۳, ۸۳۵

استانداری مازندران: ۶۸۰

آستانه ی اشرفیه: ۱۸۷, ۷۵۱

استرالیا: ۱۳۶, ۱۵۷, ۵۸۵, ۸۱۳

استکهلم: ۴۶۴, ۶۱۲, ۷۶۱, ۷۷۸, ۸۶۶

اسفراین: ۳۶۶

اسکله ی آذرباد: ۳۸۴

اسکله ی الامیه: ۵۱۲, ۸۴۰

اسکله ی البکر: ۵۱۲, ۸۴۰

اسکو: ۳۵۱, ۶۷۷

اسلام آباد وردشت کوهپایه: ۶۸۰

اسلام آباد: ۱۳۸, ۱۸۶, ۳۲۵, ۴۶۳, ۴۶۴, ۵۷۲, ۵۹۴, ۶۸۰, ۸۰۲, ۸۱۶, ۸۲۶, ۸۳۷, ۸۴۵

آسیا: ۱۵۶, ۳۸۶, ۵۵۴, ۷۱۱, ۷۱۲, ۸۰۶

آسیای جنوب غربی: ۱۶۵

اشترنیان: ۳۱۶

اشنویه: ۱۶۰, ۱۶۶, ۴۱۹, ۵۴۸, ۶۷۰, ۶۸۲, ۷۰۶, ۷۰۷, ۷۶۳, ۷۸۳, ۷۸۸, ۷۹۰, ۷۹۱, ۷۹۴, ۸۱۳, ۸۳۴, ۸۴۳, ۸۵۷, ۸۶۴, ۸۶۶, ۸۶۷, ۸۶۸

اصفهان: ۵۱, ۵۲, ۶۹, ۷۵, ۱۱۴, ۲۱۱, ۲۴۰, ۲۶۰, ۲۷۶, ۲۸۱, ۳۱۰, ۳۵۲, ۳۷۵, ۴۰۱, ۴۰۴, ۴۶۷, ۴۶۸, ۴۷۷, ۴۸۸, ۵۱۴, ۵۱۸, ۵۱۹, ۵۴۹, ۵۶۷, ۵۶۸, ۵۷۶, ۵۹۰, ۵۹۹, ۶۱۴, ۶۳۵, ۶۷۹, ۶۸۰, ۶۸۲, ۷۳۳, ۷۴۶, ۷۵۱, ۸۲۳, ۸۲۹, ۸۳۲, ۸۳۳, ۸۳۸, ۸۵۱, ۸۶۱

آغاجاری: ۲۷۲, ۲۷۳, ۳۱۱, ۴۴۴

افریقا: ۶۰, ۷۳, ۱۵۶, ۴۲۴, ۴۲۵, ۶۵۹, ۷۱۱, ۷۱۲, ۸۰۶

افریقای جنوبی: ۷۳, ۱۴۸, ۳۳۶, ۷۳۶, ۷۵۹

افغانستان: ۳۴, ۷۳, ۱۱۰, ۱۱۵, ۱۲۴, ۱۲۵, ۱۲۶, ۱۴۸, ۱۶۵, ۱۹۷, ۲۵۲, ۲۷۲, ۳۰۳, ۳۰۵, ۳۳۱, ۳۷۰, ۴۹۰, ۵۸۷, ۶۳۵, ۶۵۵, ۷۷۲, ۸۱۱, ۸۱۷, ۸۵۱

اقلید: ۵۹۴

اقیانوس هند: ۳۳۳

اکرا (پایتخت غنا): ۷۳

اکوادور: ۷۴۸, ۸۶۲

البحار: ۳۴۹, ۸۲۸

الجزایر: ۶, ۱۰, ۱۶, ۳۷, ۴۶, ۶۲, ۹۰, ۱۳۳, ۱۵۰, ۱۵۷, ۱۵۸, ۱۷۲, ۱۷۳, ۱۷۷, ۱۷۹, ۱۸۱, ۱۹۰, ۲۳۹, ۲۸۵, ۳۲۸, ۳۴۵, ۳۵۷, ۳۸۹, ۴۱۰, ۴۱۲, ۴۱۳, ۴۲۶, ۴۴۰, ۴۶۰, ۴۷۴, ۴۸۲, ۴۸۳, ۴۹۱, ۴۹۳, ۵۳۷, ۵۸۷, ۶۴۲, ۶۷۲, ۷۲۱, ۷۲۲, ۷۵۸, ۷۶۵, ۷۹۸, ۸۰۰, ۸۰۲, ۸۰۸, ۸۱۳, ۸۱۴, ۸۱۵, ۸۲۶, ۸۳۵, ۸۵۵, ۸۵۹, ۸۶۳, ۸۶۸

الجزیره: ۱۲۸, ۳۲۵, ۳۷۷, ۴۰۱, ۴۰۲, ۴۳۱, ۴۷۷, ۴۸۶, ۵۲۱, ۶۸۴, ۷۵۸, ۷۶۱, ۸۰۲

الجهراء: ۵۳۵

السالوادور: ۲۰۵, ۳۱۹, ۳۳۶, ۸۱۸

الشتر: ۷۵۱

آلما شرقی: ۱۰, ۵۶, ۵۷, ۱۰۸, ۱۳۶, ۱۳۷, ۱۸۸, ۸۱۰

الماس آباد: ۶۷۹

آلمان غربی: ۹۲

آلمان فدرال: ۸۵

آلمان: ۶, ۱۰, ۵۶, ۵۷, ۶۰, ۸۵, ۹۲, ۱۰۸, ۱۰۹, ۱۱۵, ۱۲۹, ۱۳۶, ۱۳۷, ۱۵۰, ۱۸۸, ۲۳۵, ۳۰۴, ۳۰۹, ۳۱۴, ۳۲۹, ۳۳۱, ۳۳۳, ۳۳۷, ۵۸۲, ۵۸۴, ۵۸۸, ۶۰۵, ۶۱۲, ۶۲۳, ۷۲۹, ۷۹۹, ۸۰۵, ۸۱۰, ۸۲۵, ۸۲۷, ۸۴۶, ۸۴۹

آلواتان: ۵۱۳, ۸۴۰

الوان: ۴, ۵۵۲

الیگودرز: ۳۱۶, ۷۵۱

آمار و انفورماتیک کشور: ۷۵

ام القصر: ۵۰۸

امان(پایتخت اردن): ۱۸۲, ۲۶۶, ۵۳۴, ۶۶۱, ۷۲۵, ۷۳۹, ۷۷۵, ۸۵۳, ۸۶۵

امریکا: ۵, ۶, ۷, ۳۲, ۳۶, ۴۰, ۵۶, ۵۷, ۵۸, ۶۶, ۹۰, ۹۱, ۹۲, ۹۷, ۱۰۷, ۱۱۵, ۱۱۷, ۱۲۱, ۱۲۲, ۱۲۵, ۱۲۶, ۱۲۸, ۱۲۹, ۱۳۰, ۱۳۲, ۱۳۳, ۱۳۷, ۱۳۸, ۱۵۱, ۱۵۶, ۱۶۲, ۱۶۳, ۱۶۴, ۱۶۹, ۱۷۰, ۱۷۳, ۱۷۴, ۱۸۰, ۱۸۴, ۱۸۸, ۱۹۲, ۱۹۳, ۱۹۴, ۱۹۷, ۱۹۹, ۲۰۵, ۲۰۶, ۲۱۰, ۲۲۰, ۲۲۴, ۲۲۵, ۲۴۱, ۲۵۶, ۲۵۷, ۲۶۰, ۲۶۱, ۲۶۲, ۲۷۰, ۲۷۳, ۲۸۴, ۲۸۸, ۲۹۲, ۲۹۳, ۲۹۵, ۲۹۶, ۲۹۹,

۳۰۷, ۳۱۰, ۳۱۲, ۳۱۳, ۳۱۴, ۳۱۷, ۳۳۴, ۳۳۵, ۳۳۶, ۳۴۱, ۳۴۵, ۳۵۴, ۳۶۱, ۳۶۴, ۳۷۲, ۳۸۶, ۳۹۶, ۳۹۷, ۴۰۵, ۴۰۶, ۴۰۷, ۴۱۵, ۴۱۶, ۴۲۷, ۴۲۸, ۴۳۰, ۴۳۵, ۴۳۸, ۴۳۹, ۴۴۳, ۴۴۴, ۴۴۵, ۴۵۰, ۴۵۸, ۴۶۱, ۴۶۴, ۴۷۲, ۴۷۳, ۴۷۵, ۴۷۶, ۴۸۴, ۴۸۵, ۴۹۰, ۴۹۳, ۴۹۴, ۴۹۵, ۴۹۶, ۵۳۷, ۵۵۰, ۵۵۱, ۵۶۳, ۵۷۱, ۵۷۲, ۵۷۴, ۵۸۲, ۵۸۳, ۵۸۴, ۵۸۷, ۵۹۳, ۵۹۷, ۶۰۵, ۶۰۸, ۶۱۰, ۶۲۲, ۶۲۳, ۶۲۴, ۶۴۰,

ص:۸۸۰

۶۴۲, ۶۴۷, ۶۵۴, ۶۵۶, ۶۵۷, ۶۵۸, ۶۶۰, ۶۶۱, ۶۶۳, ۶۶۵, ۶۷۳, ۶۷۶, ۶۹۷, ۷۱۲, ۷۱۳, ۷۱۵, ۷۲۲, ۷۳۶, ۷۴۹, ۷۵۰, ۷۵۵, ۷۶۰, ۷۷۱, ۷۷۳, ۷۷۶, ۷۷۷, ۷۷۸, ۷۸۰, ۷۸۵, ۷۸۶, ۷۸۷, ۸۰۰, ۸۰۲, ۸۰۵, ۸۰۸, ۸۱۰, ۸۱۱, ۸۱۴, ۸۱۵, ۸۱۸, ۸۱۹, ۸۲۳, ۸۲۴, ۸۲۵, ۸۳۸, ۸۴۰, ۸۴۳, ۸۴۷, ۸۴۹, ۸۵۱, ۸۵۳, ۸۵۶, ۸۵۸, ۸۶۶, ۸۶۷, ۸۶۹

امریکای لاتین: ۳۰۷, ۳۳۶, ۶۴۱, ۷۱۱

آمل: ۶, ۱۰, ۱۶, ۳۳, ۷۰, ۲۳۶, ۲۳۷, ۲۳۹, ۲۴۰, ۲۴۱, ۲۴۲, ۲۴۳, ۲۵۰, ۲۵۵, ۲۵۷, ۲۵۸, ۲۵۹, ۲۶۱, ۲۶۵, ۲۶۹, ۲۷۲, ۲۷۳, ۲۸۰, ۲۹۰, ۲۹۱, ۲۹۳, ۲۹۵, ۳۰۱, ۳۰۹, ۳۱۰, ۳۱۱, ۳۱۲, ۳۱۳, ۳۵۱, ۴۳۳, ۴۳۴, ۴۳۵, ۴۴۳, ۴۴۴, ۴۴۵, ۴۴۶, ۴۴۷, ۴۴۸, ۴۴۹, ۴۵۰, ۸۲۲, ۸۳۵, ۸۳۶

آموزش و پرورش بابل: ۴۸

آموزش و پرورش: ۴۸, ۳۵۲, ۴۰۴, ۵۲۶, ۶۸۲

امیرکلا: ۲۷۵

انبار گمرک: ۳۱۵, ۳۳۲, ۸۲۶

انجمن اسلامی دانشجویان پاریس: ۸۴۰

انجمن اسلامی دبیرستان هفده شهریور درچه ی اصفهان: ۳۵۱

انجمن اسلامی قائمشهر: ۶۸۰

انجمن اسلامی: ۴۸, ۱۸۹, ۳۵۱, ۴۹۳, ۵۷۰, ۶۷۱, ۶۷۷, ۶۸۰, ۶۸۱, ۸۴۰, ۸۴۵, ۸۵۴

انجمن حمایت از انقلاب اسلامی: ۱۵۰, ۸۱۳

اندونزی: ۱۱۵, ۴۱۲

اندیمشک: ۴۸۸

انستیتو امریکایی بروکلین: ۸۵۵

آنکارا: ۳۰۵, ۳۳۰, ۳۴۳, ۷۸۰

آنگولا: ۶۰۴, ۷۷۲, ۸۴۷

اهرم (بوشهر) : ۳۵۴, ۷۵۱

اهواز: ۴۱, ۵۰, ۵۱, ۵۲, ۶۷, ۷۸, ۸۲, ۹۴, ۱۰۰, ۱۰۲, ۱۲۱, ۱۷۷, ۲۱۱, ۲۲۸, ۲۹۳, ۲۹۶, ۳۲۵, ۳۳۱, ۳۴۹, ۳۵۸, ۳۶۵, ۳۸۴, ۳۹۰, ۴۰۲, ۴۴۰, ۴۶۷, ۴۶۹, ۴۷۲, ۴۷۳, ۴۷۶, ۴۷۷, ۴۸۸, ۴۹۸, ۵۰۶, ۵۱۱, ۵۳۳, ۵۴۰, ۵۶۰, ۵۶۷, ۵۷۲, ۶۰۳, ۶۴۷, ۶۸۱, ۷۲۵, ۷۵۴, ۷۶۱, ۸۱۹, ۸۳۷, ۸۳۸

اوتیل تیرواژ: ۳۴۰

اورامانات: ۳۳۲

اوگاندا: ۷۷۱

اوین: ۲۴۳, ۲۵۵, ۲۷۱

ایتالیا: ۶۰, ۴۹۶, ۷۴۸, ۸۶۲

ایستگاه ۷: ۵۰۴

ایشکه سو: ۷۳۱, ۸۶۰

ایلام: ۱۰, ۶۲, ۷۵, ۸۲, ۱۱۵, ۱۵۸, ۱۸۱, ۲۰۱, ۳۰۱, ۳۱۴, ۳۳۸, ۳۴۶, ۳۶۷, ۳۷۲, ۳۸۱, ۳۸۲, ۳۹۱, ۴۱۷, ۵۱۳, ۵۲۲, ۵۲۴, ۵۲۸, ۵۴۰, ۵۴۱, ۵۵۲, ۵۵۶, ۵۶۷, ۶۸۲, ۷۲۴, ۷۵۱, ۷۵۲, ۸۰۷, ۸۱۵, ۸۲۷, ۸۳۱, ۸۳۲, ۸۴۱, ۸۴۳

بابل: ۴۸, ۸۶, ۹۶, ۲۷۳, ۳۳۳, ۳۴۱, ۳۹۵, ۴۵۰, ۵۷۰, ۶۳۵, ۶۸۰, ۷۵۱, ۸۰۴, ۸۰۸, ۸۰۹, ۸۲۷, ۸۵۱

بابلسر: ۲۷۵

باختران: ۷۵, ۸۲, ۱۱۲, ۱۱۵, ۱۳۰, ۲۰۱, ۲۳۳, ۳۵۱, ۳۸۳, ۳۹۰, ۵۲۲, ۵۴۰, ۵۵۶, ۶۲۵, ۷۰۴, ۷۲۴, ۷۹۲, ۸۰۲

بازار سنندج: ۲۷۸, ۸۲۳

بازار سورو: ۴۹۷

بازرگان: ۳۸۳, ۵۵۵

باسمنج: ۶۷۷

باغ رضوانیه: ۳۱۳, ۴۴۶

باغ هاشمی: ۴۵۰

بافت: ۴۹۸, ۷۵۱

باماکو: ۷۹۶

باند اضطراری عماره: ۶۴

بان سعید: ۱۱۵

بانک تعاون اسلامی قم: ۶۷۸

بانک رافدین عراق: ۴۹۷

بانک رفاه: ۴۴۸

بانک صادرات: ۸۶

بانک ملت: ۴۰۴

بانک ملی: ۴۵۷

بانکوک: ۷۳۹, ۸۶۱

بانه: ۸۰, ۸۱, ۸۷, ۱۰۷, ۱۱۵, ۱۴۴, ۱۵۴, ۱۶۰, ۱۷۸, ۳۳۲, ۳۴۶, ۳۸۲, ۶۷۸, ۷۱۹, ۷۵۳, ۸۰۷, ۸۰۸, ۸۱۰, ۸۱۲, ۸۱۳, ۸۲۶, ۸۳۱, ۸۵۹, ۸۶۳

بجستان: ۲۷۵

بجنورد: ۱۸۷, ۲۷۵, ۶۷۰, ۶۷۱, ۶۸۴, ۸۱۶, ۸۵۴

بحر احمر: ۲۲۵, ۵۲۰

بحرین: ۴۶, ۱۷۳, ۱۷۷, ۲۲۵, ۲۳۹, ۲۴۴, ۳۵۶, ۳۵۷, ۳۹۷, ۳۹۸, ۴۵۹, ۴۸۵, ۵۶۴, ۶۴۳, ۷۳۸, ۷۷۹, ۸۳۹

بدره: ۵۵۲

برخوار: ۵۶۲

برخون: ۷۵۱

برزیل: ۵۷۵, ۵۸۵

برگشاد: ۲۷۷

بروجرد: ۳۱۶, ۷۵۱

بروجن: ۶۸۱

بروکلین: ۴۹۴, ۶۷۵

بریتانیا: ۲۹۰, ۳۰۸, ۳۲۲

بزرگان: ۶۴, ۴۱۹, ۴۵۴, ۵۵۸

بستان: ۶, ۶۲, ۶۳, ۴۳۹, ۴۹۹, ۵۰۰, ۵۰۵, ۵۰۶, ۵۵۲, ۷۲۵

بصره: ۷, ۹۵, ۴۱۴, ۵۰۸, ۶۲۱, ۶۳۳, ۷۱۸, ۷۲۸, ۷۶۳, ۸۵۰, ۸۶۴

بعلبک: ۱۱۸, ۱۲۲, ۷۱۳

بغداد: ۶, ۳۰, ۳۷, ۳۹, ۵۱, ۶۱, ۷۱, ۷۷, ۷۸, ۹۲, ۹۴, ۹۵,

۱۲۱, ۱۳۲, ۱۳۳, ۱۳۸, ۱۴۹, ۱۶۷, ۱۷۷, ۱۸۴, ۱۹۱, ۱۹۲, ۱۹۳, ۱۹۷, ۲۰۶, ۲۰۹, ۲۱۱, ۲۳۱, ۲۳۳, ۲۳۴, ۲۴۴, ۲۵۳, ۲۶۷, ۲۶۸, ۲۶۹, ۲۷۹, ۲۸۵, ۲۸۶, ۲۸۸, ۲۹۶, ۳۰۸, ۳۰۹, ۳۱۸, ۳۲۰, ۳۲۴, ۳۲۸, ۳۳۱, ۳۳۳, ۳۳۷, ۳۴۰, ۳۴۴, ۳۴۵, ۳۴۶, ۳۴۷, ۳۵۷, ۳۷۰, ۳۷۱, ۳۸۷, ۳۸۸, ۳۸۹, ۳۹۰, ۳۹۱, ۳۹۳, ۳۹۶, ۳۹۷, ۳۹۹, ۴۰۲, ۴۰۳, ۴۱۴, ۴۱۷, ۴۲۷, ۴۲۸, ۴۲۹, ۴۳۱, ۴۳۹, ۴۴۲, ۴۵۱, ۴۵۷, ۴۶۲, ۴۶۴, ۴۷۵, ۴۷۹, ۴۸۶, ۴۹۷, ۵۲۰, ۵۲۱, ۵۲۲, ۵۵۰, ۵۵۱, ۵۵۴, ۵۷۴, ۵۸۲, ۵۸۳, ۵۸۶, ۶۰۵, ۶۰۷, ۶۱۲, ۶۱۶, ۶۲۲, ۶۲۵, ۶۲۶, ۶۵۲, ۶۶۱, ۶۶۵, ۶۷۱, ۶۹۲, ۷۰۲, ۷۰۳, ۷۰۵, ۷۱۴, ۷۲۵, ۷۲۷, ۷۲۸, ۷۲۹, ۷۳۰, ۷۳۴, ۷۳۶, ۷۳۷, ۷۳۹, ۷۴۰, ۷۴۱, ۷۴۶, ۷۴۸, ۷۴۹, ۷۵۰, ۷۵۲, ۷۶۰, ۷۶۳, ۷۶۹, ۷۷۵, ۷۷۶, ۷۸۰, ۷۸۶, ۸۰۰, ۸۰۵, ۸۰۸, ۸۱۴, ۸۲۰, ۸۲۳, ۸۲۵, ۸۲۸, ۸۲۹, ۸۳۲, ۸۳۳, ۸۳۶, ۸۳۷, ۸۳۸, ۸۴۸, ۸۵۳, ۸۵۵, ۸۵۶, ۸۵۸, ۸۵۹, ۸۶۰, ۸۶۱, ۸۶۲, ۸۶۴, ۸۶۵

بلغارستان: ۱۳۶

بلغان: ۶۸۲

بلگراد: ۷۷, ۲۹۶, ۳۲۷, ۳۳۱, ۳۵۵, ۳۶۳, ۸۲۹

بلوار کشاورز: ۷۱۰

بلوک شرق: ۱۳۶, ۷۲۰, ۸۱۲

بن: ۱۷, ۱۸, ۲۱, ۲۴, ۳۷, ۳۹, ۶۳, ۶۴, ۹۷, ۱۳۵, ۱۷۹, ۱۸۱, ۲۱۳, ۲۲۷, ۲۳۵, ۲۴۴, ۲۸۵, ۳۴۴, ۳۴۵, ۳۵۷, ۳۶۳, ۳۷۰, ۳۷۱, ۴۱۸, ۴۲۸, ۴۵۶, ۴۸۵, ۵۴۰, ۵۵۷, ۵۸۰, ۵۹۰, ۵۹۱, ۵۹۲, ۶۳۱, ۶۵۱, ۶۵۴, ۶۶۵, ۶۶۷, ۶۶۸, ۶۸۳, ۶۸۶, ۶۹۰, ۷۰۱, ۷۴۱, ۷۷۴, ۷۹۸, ۸۵۳, ۸۵۴

بندر اسکندرون: ۷۸۷

بندر امام خمینی: ۳۵, ۳۶, ۱۳۴, ۱۶۷, ۱۸۶, ۱۹۶, ۲۸۴, ۳۲۸, ۳۹۹, ۴۱۱, ۴۷۴, ۶۶۳, ۶۹۹, ۸۱۴, ۸۲۳, ۸۲۶, ۸۳۸, ۸۵۴, ۸۵۷

بندر بوشهر: ۱۶۷

بندر ترکمن: ۱۶۰, ۱۶۱, ۸۱۴

بندر هوستون: ۲۲۰

بندر ینبوع: ۵۲۰

بندرعباس: ۷۲, ۷۵, ۲۱۱, ۳۰۲, ۳۱۵, ۳۵۵, ۳۶۶, ۶۷۰, ۶۷۱, ۶۸۴, ۸۰۶, ۸۲۴, ۸۵۵

بندرگاه شعیبیه: ۲۰۸

بنگلادش: ۱۱۵, ۲۲۵, ۳۱۸, ۳۵۵, ۳۵۶, ۸۲۹

بنیاد شهید: ۷۱, ۲۵۶, ۴۴۴, ۵۹۶, ۸۴۷

بنیاد مستضعفان شاهرود: ۷۵۲

بنیاد مسکن استان فارس: ۱۱۴, ۸۱۰

بنیاد مسکن انقلاب اسلامی زنجان: ۲۰۲

بهبهان: ۲۷۷, ۴۸۸, ۸۲۳

بهداری ارتش: ۷۲۴

بهداری قرارگاه نجف: ۴۸۸

بهزیستی استان سمنان: ۸۶۲

بهشهر: ۲۰۲, ۳۶۶, ۳۶۸, ۳۷۲, ۴۸۶, ۸۳۰

بوبیان: ۱۶, ۴۱, ۴۲, ۳۴۵, ۶۵۲, ۷۳۰, ۸۵۲

بوشهر: ۲۶, ۳۵, ۵۰, ۷۵, ۱۶۷, ۱۸۶, ۱۸۷, ۲۱۷, ۲۲۱, ۲۲۷, ۲۲۸, ۲۶۶, ۳۶۲, ۳۶۶, ۴۰۱, ۶۸۲, ۷۵۱, ۸۱۹

بوکان: ۲۷, ۴۹, ۱۰۷, ۲۶۴, ۲۹۲, ۲۹۹, ۳۱۰, ۳۴۰, ۴۲۰, ۴۳۳, ۵۸۰, ۵۹۵, ۷۰۷, ۷۴۳, ۷۵۴, ۷۶۳, ۸۰۴, ۸۱۴, ۸۲۲, ۸۳۴, ۸۳۵, ۸۴۶, ۸۴۷, ۸۶۲, ۸۶۴

بویراحمد: ۳۶۲, ۳۶۶, ۵۹۴

بوینس آیرس: ۶۰

بیارجمند (بخش) : ۶۸۳

بیت امام خمینی: ۱۶۳

بیت المقدس: ۶, ۷, ۱۴۰, ۱۴۳, ۱۵۱, ۴۵۶, ۴۹۹, ۵۰۱, ۵۰۴, ۵۰۶, ۵۰۷, ۸۱۳, ۸۴۲

بیت راشد: ۵۷۶

بیجار: ۱۰۷, ۲۳۴, ۲۷۶, ۶۵۳, ۶۷۸, ۷۲۰, ۷۲۸, ۸۲۰, ۸۲۳, ۸۵۹

بیدگل (کاشان): ۶۷۹

بیرجند: ۷۹, ۸۴, ۳۵۱

بیروت: ۶, ۳۹۰, ۴۰۲, ۴۲۷, ۴۴۰, ۷۰۵, ۷۵۰, ۷۷۹, ۷۹۳

بیساران (منطقه ی رزآب سنندج) : ۱۰۴, ۱۸۲, ۳۱۶, ۸۱۰, ۸۱۵, ۸۲۵

بیمارستان شهربانی: ۹۶

بیمارستان لاهیجان: ۱۸۷

پادگان الرشید (عراق): ۶۹۱, ۸۵۶

پادگان الشعیبه ی (بصره) : ۶۳۳, ۸۵۰

پادگان امام حسن تهران: ۳۶۶

پادگان انب (حلبچه) : ۷۴۲, ۸۶۱

پادگان بعلبک: ۱۲۲

پادگان چم چمال: ۷۰۶, ۸۵۷

پادگان حشمتیه ی تهران: ۲۱۰

پادگان حمزه: ۳۶۶

پادگان حمید: ۴۵۶

پادگان شهید برکتی رامسر: ۳۰۰

پادگان گلف: ۴۹۸, ۵۰۸, ۵۱۱

پادگان لشکر۲۸ کردستان: ۶۷۹

پادگان لویزان: ۳۵۰

پادگان میمونه: ۶۴

پادگان۲۱ حمزه ی تهران: ۱۳۲

پارس آباد مغان: ۵۲۵, ۶۷۸

پارک جنگلی دهلران: ۳۰۱

پاریس: ۱۰, ۳۱, ۴۳, ۴۵, ۵۱, ۶۷, ۱۰۲, ۱۱۱, ۱۳۴, ۱۴۵, ۱۸۳, ۱۸۵, ۱۹۱, ۱۹۲, ۱۹۵, ۲۰۰, ۲۱۸, ۲۲۱, ۲۳۲, ۲۳۳, ۲۳۶, ۲۳۷, ۲۳۸, ۲۴۴, ۲۴۹, ۲۵۳, ۲۵۴, ۲۵۵, ۲۶۷, ۲۷۴, ۲۷۸, ۲۷۹, ۲۸۸, ۲۹۹, ۳۳۱, ۳۳۳, ۳۳۷, ۳۳۹, ۳۴۰, ۳۶۴, ۳۷۱, ۳۷۸, ۴۰۳, ۴۱۷, ۴۳۰, ۴۴۲, ۴۶۹, ۴۷۱, ۴۷۲, ۴۸۳, ۴۸۴,

۴۸۵, ۴۹۳, ۵۱۱, ۵۶۵, ۵۷۳, ۵۸۵, ۵۸۶, ۵۸۸, ۶۱۲, ۶۱۷, ۶۳۶, ۶۵۴, ۷۰۵, ۷۱۵, ۷۱۶, ۷۲۶, ۷۲۸, ۷۷۳, ۷۸۴, ۷۸۸, ۷۹۲, ۸۰۹, ۸۱۶, ۸۲۰, ۸۲۱, ۸۲۳, ۸۳۳, ۸۳۸, ۸۵۳, ۸۵۸, ۸۶۷

پاسگاه حلفائیه: ۶۳

پاسگاه دویرج: ۲۴, ۶۲, ۵۵۹, ۶۶۷, ۸۴۴

پاسگاه رشید (ایران) : ۶۶۷

پاسگاه رشیده: ۲۱, ۲۴, ۶۱۳, ۶۳۰, ۶۳۱, ۶۴۸, ۶۶۷, ۶۸۷, ۶۸۹, ۷۶۲, ۸۵۰, ۸۵۲, ۸۵۴

پاسگاه سرو: ۴۶۶, ۸۳۷

پاسگاه سمیده: ۶۴

پاسگاه سوبله: ۶۴

پاسگاه شرهانی: ۶۴

پاسگاه شهدا: ۸۴۳

پاسگاه صفریه: ۲۱, ۲۲, ۶۱۳, ۶۲۹, ۶۳۰, ۶۳۱, ۶۹۰, ۸۵۰

پاسگاه کرامه: ۶۸۷, ۶۹۰

پاسگاه محمدیار (نقده): ۳۵۰, ۳۶۰

پاسگاه وهب: ۶۵۲, ۶۸۷, ۶۸۹, ۶۹۰

پاکستان: ۳۷, ۱۱۵, ۱۳۰, ۱۶۵, ۲۲۵, ۷۶۵, ۷۷۵, ۷۹۷, ۸۰۱, ۸۶۵, ۸۶۹

پالایشگاه اصفهان: ۲۸۲

پالایشگاه تبریز: ۲۸۲

پالایشگاه تهران: ۲۸۲

پالایشگاه نفت ایران: ۲۲۰

پاناما: ۲۲۵

پاوه: ۵, ۱۰۵, ۸۱۰

پایگاه احمدآباد: ۱۰۴, ۸۰۹

پایگاه انتقال خون: ۴۹

پایگاه ایرانخواه: ۲۳۴, ۸۲۰

پایگاه باباساری: ۴۰۳, ۸۳۳

پایگاه بسیج محمد خجسته صوری قائمشهر: ۶۸۰

پایگاه بناویله (سردشت): ۶۱۶, ۶۱۷, ۸۴۸

پایگاه بیشاسب: ۷۳۱, ۸۶۰

پایگاه تازه آباد: ۶۹۱

پایگاه تیژتیژ: ۲۱۵, ۸۱۸

پایگاه جانوره (مریوان): ۷۱۸, ۷۱۹

پایگاه جبرئیل آباد: ۶۶۹, ۷۰۷, ۸۵۴, ۸۵۷

پایگاه حماملار (ارومیه): ۶۹۱, ۸۵۶

پایگاه خور خور (سنندج): ۶۱۶, ۸۲۹

پایگاه خور: ۳۶۰, ۶۱۶, ۸۲۹

پایگاه خوشالان: ۲۹۹

پایگاه دارساوین (سردشت): ۴۱۹, ۵۶۹, ۸۴۵

پایگاه دانیکش (سنندج): ۵۶۰, ۸۴۴

پایگاه دریایی انزلی: ۲۱۰

پایگاه دریایی گوانتا نامو: ۳۳۶

پایگاه دوویسه (سنندج): ۵۹۵, ۸۴۷

پایگاه ربط (سردشت): ۱۱۵, ۴۸۹, ۶۱۶, ۸۱۱, ۸۳۹, ۸۴۸

پایگاه روستای سراب: ۹۵, ۱۰۳, ۸۰۹

پایگاه روستای یازی بلاغی سقز: ۳۷۳

پایگاه ژاندارمری شاهین شهر: ۶۹۲

پایگاه سختان: ۷۴۳, ۸۶۲

پایگاه سراب: ۸۰۸

پایگاه سنجی: ۲۰۳

پایگاه سوغانلو: ۷۳۰, ۸۶۰

پایگاه شکاری الحلاء: ۶۴

پایگاه شهدا: ۸۱, ۵۴۸, ۸۰۷

پایگاه شهید زندی فر, ۶۵۳, ۸۵۲

پایگاه شوشیه (سنندج): ۶۸, ۳۰۰, ۳۳۲, ۳۶۰, ۸۲۴, ۸۲۹

پایگاه قوچان: ۷۱۹

پایگاه کردوان: ۶۱۶

پایگاه کشاورزی: ۱۵۹

پایگاه کلاله: ۳۵۹

پایگاه کلب رضاخان: ۸۳۵

پایگاه کوره: ۵۶۰, ۸۴۴

پایگاه گرگ تپه: ۲۰۳

پایگاه گلاله: ۱۱۱, ۸۱۰

پایگاه گنبد: ۱۷۸

پایگاه گوگ تپه (ارومیه): ۷۱۸, ۷۱۹, ۸۵۹

پایگاه محمدیار: ۳۳۸, ۸۲۷

پایگاه مرغان: ۳۲۷, ۸۲۶

پایگاه مسافری: ۶۳۴, ۸۵۰

پایگاه مهاباد: ۲۰۲

پایگاه موجش (کامیاران): ۶۷۰, ۸۵۴

پایگاه نگل (سنندج): ۸۳۰

پایگاه های مقاومت آباده: ۳۵۱

پراگ: ۳۲۵

پشت تنگ: ۲۷۶

پکن: ۳۲۳, ۳۲۴

پل تپک: ۶۳

پل حفار: ۵۰۴

پل رُمیله: ۲۱۳

پل سیمانی خالقانی: ۶۳

پل غزیله: ۱۷, ۱۹, ۲۰, ۲۱, ۲۲, ۲۳, ۲۴, ۶۱, ۶۳, ۶۴, ۱۴۰, ۱۴۱, ۱۴۲, ۲۱۳, ۲۴۶, ۲۴۷, ۲۴۸, ۳۴۷, ۴۱۸, ۴۱۹, ۴۵۳, ۴۵۴,

۴۵۵, ۴۶۵, ۵۴۲, ۵۴۳, ۵۴۴, ۵۵۸, ۵۸۰, ۵۹۱, ۵۹۲, ۶۵۱, ۶۵۲, ۶۶۷, ۸۱۲, ۸۳۴, ۸۴۴, ۸۵۲

پل قصبه: ۵۰۴

پل معلق: ۴۴۸, ۴۵۰

پل دختر: ۳۱۶, ۶۷۹

پل نو: ۱۸۶

پلیس راه آمل: ۲۵۹

پیرانشهر: ۷۵, ۸۰, ۹۴, ۱۰۵, ۱۴۴, ۱۷۸, ۲۷۶, ۲۷۷, ۳۸۳, ۴۵۷, ۵۰۸, ۶۹۱, ۷۳۰, ۷۴۰, ۷۴۳, ۷۸۳, ۸۰۷, ۸۱۰, ۸۱۲, ۸۱۵, ۸۲۳, ۸۳۷, ۸۶۰, ۸۶۲, ۸۶۶

پیکان شهر: ۴۴۵

پیونگیانگ (پایتخت کره ی شمالی): ۵۷۲, ۶۰۳, ۶۴۱, ۸۴۷, ۸۵۱

تازه آباد: ۲۷۶, ۳۴۹

تاکستان: ۵۲۵, ۸۴۱

تالاپشت لویا: ۴۹

تانزانیا: ۱۱۵, ۶۰۴, ۷۳۶, ۸۶۱

تایباد: ۳۶۶, ۶۳۵, ۸۵۱

تایلند: ۱۱۵

تبریز: ۵۱, ۵۲, ۲۱۱, ۲۱۵, ۲۶۰, ۲۹۶, ۳۱۰, ۳۵۱, ۴۰۴, ۵۲۵, ۵۹۶, ۵۹۹, ۶۷۷, ۶۷۸, ۷۲۸, ۷۵۱, ۷۶۴, ۷۸۰, ۷۸۴, ۸۱۸, ۸۳۳, ۸۴۱, ۸۴۷, ۸۶۴, ۸۶۷

تپه دوقلو: ۶۱۴, ۶۳۱, ۶۴۸

تپه۶۵۴: ۸۴۸

تپه های الله اکبر: ۵۰۵

تپه های رملی ۱۸۲: ۶۲

تپه های عباس آباد: ۷۰۶

تپه های کوت کاپون: ۵۰۶

تپه های نبعه: ۴۷۹, ۸۳۸

تپه ی ۲۰۲: ۵۷۶

تپه ی ۶۵۴: ۶۱۵

تپه ی بهارمست: ۶۵۳, ۸۵۲

تپه ی چومو: ۶۳۰, ۶۳۱, ۶۴۸, ۸۵۰

تپه ی خال: ۵۲۴, ۵۵۷, ۶۳۱, ۶۴۸, ۸۴۴, ۸۵۰

تپه ی درمان: ۶۳۳

تپه ی دوقلو: ۶۴۸, ۶۸۹, ۷۶۲, ۸۶۴

تخت جمشید: ۲۰۸

تربت جام: ۲۷۵

تربت حیدریه: ۱۱۳, ۱۸۷, ۳۶۶, ۴۲۰, ۶۸۳, ۸۱۰, ۸۱۶, ۸۳۴

ترکیه: ۳۶, ۳۷, ۹۵, ۱۱۵, ۳۰۴, ۳۰۵, ۳۲۴, ۳۲۹, ۳۳۰, ۳۴۳, ۳۴۴, ۳۶۳, ۳۸۸, ۳۹۹, ۴۹۴, ۵۵۵, ۵۷۳, ۶۰۷, ۶۰۹, ۷۶۵, ۷۷۴, ۷۸۷, ۸۲۴, ۸۲۶, ۸۲۸, ۸۲۹, ۸۳۲, ۸۳۳, ۸۴۰, ۸۶۵, ۸۶۷

ترمینال نفتی البکر: ۱۰۲

ترمینال یومورتالیک: ۳۳۰

تعاونی صنف جوشکاران ایلام: ۷۹

تکاب: ۶۸, ۱۶۰, ۲۳۴, ۲۶۳, ۲۷۶, ۲۷۷, ۳۷۵, ۴۶۶, ۴۷۷, ۸۰۶, ۸۲۰, ۸۲۲, ۸۲۳, ۸۳۱, ۸۳۷

تگزاس: ۲۲۰, ۸۵۴

تموز: ۲۸۸

تنکاب: ۴۸۰

تنکابن: ۷۲, ۱۸۵, ۵۲۵, ۵۴۶, ۶۸۱, ۷۵۱

تنگه ی بیات: ۶۳

تنگه ی چزابه: ۵۰۵, ۵۰۶

تنگه ی خور موسی: ۵۰, ۸۰۴

تنگه ی ذلیجان: ۱۳۹

تنگه ی هرمز: ۵۲۰

تنومه: ۵۰۸

تهران: ۴, ۵, ۷, ۱۷, ۲۱, ۲۹, ۳۰, ۳۲, ۳۳, ۳۴, ۳۶, ۳۷, ۵۱, ۵۲, ۶۰, ۶۱, ۶۵, ۶۷, ۷۴, ۷۵, ۷۶, ۷۸, ۸۱, ۸۵, ۹۳, ۹۶, ۱۰۰, ۱۰۱, ۱۱۰, ۱۱۱, ۱۱۲, ۱۱۶, ۱۱۸, ۱۱۹, ۱۲۴, ۱۲۵, ۱۲۶, ۱۳۰, ۱۳۱, ۱۳۳, ۱۳۴, ۱۳۵, ۱۳۶, ۱۳۷, ۱۳۸, ۱۴۵, ۱۴۹, ۱۵۰, ۱۵۳, ۱۵۷, ۱۵۸, ۱۶۰, ۱۶۴, ۱۶۵, ۱۷۲, ۱۷۷, ۱۷۹, ۱۸۵, ۱۸۷, ۱۸۹, ۱۹۰, ۱۹۲, ۱۹۵, ۱۹۷, ۱۹۹, ۲۰۰, ۲۰۳, ۲۰۵, ۲۲۱, ۲۲۲, ۲۲۴, ۲۲۸, ۲۳۰, ۲۳۳, ۲۴۰, ۲۴۱, ۲۴۲, ۲۴۳, ۲۴۵, ۲۵۲, ۲۵۵, ۲۵۶, ۲۵۷, ۲۵۸, ۲۵۹, ۲۶۰, ۲۶۱, ۲۶۲, ۲۶۴, ۲۷۲, ۲۷۳, ۲۷۸, ۲۸۲, ۲۸۴, ۲۸۵, ۲۹۳, ۲۹۵, ۲۹۶, ۳۰۲, ۳۱۰, ۳۱۱, ۳۱۲, ۳۱۸, ۳۲۰, ۳۲۱, ۳۲۳, ۳۲۷, ۳۲۸, ۳۳۱, ۳۳۴, ۳۴۱, ۳۴۳, ۳۴۵, ۳۴۶, ۳۵۱, ۳۵۸, ۳۶۱, ۳۶۳, ۳۶۹, ۳۷۰, ۳۷۱, ۳۷۲, ۳۸۴, ۳۸۶, ۳۸۸, ۳۹۵, ۳۹۹, ۴۰۱, ۴۰۲, ۴۰۴, ۴۰۷, ۴۱۳, ۴۱۶, ۴۱۷, ۴۲۰, ۴۲۱, ۴۲۷, ۴۳۱, ۴۳۴, ۴۳۵, ۴۳۸, ۴۳۹, ۴۴۳, ۴۴۴, ۴۴۵, ۴۵۱, ۴۶۲, ۴۶۳, ۴۶۴, ۴۶۵, ۴۶۷, ۴۷۴, ۴۷۷, ۴۷۸, ۴۸۶, ۴۸۸, ۴۸۹, ۴۹۰, ۴۹۱, ۴۹۴, ۵۰۸, ۵۱۳, ۵۱۶, ۵۱۹, ۵۲۱, ۵۲۲, ۵۳۸, ۵۴۱, ۵۵۳, ۵۷۲, ۵۷۶, ۵۷۷, ۵۷۸, ۵۸۶, ۶۰۳, ۶۰۴, ۶۱۲, ۶۱۷, ۶۳۵, ۶۴۰, ۶۴۲, ۶۴۷, ۶۵۵, ۶۵۶, ۶۵۹, ۶۶۴, ۶۶۵, ۶۷۱, ۶۷۲, ۶۷۶, ۶۸۴, ۶۹۲, ۶۹۳, ۷۰۵, ۷۱۰, ۷۱۷, ۷۲۱, ۷۲۲, ۷۲۴, ۷۳۸, ۷۴۰, ۷۴۱, ۷۴۳, ۷۴۴, ۷۸۰, ۷۸۲, ۷۸۵, ۷۸۸, ۷۹۲, ۷۹۳, ۷۹۵, ۸۰۰, ۸۰۲, ۸۰۷, ۸۱۰, ۸۱۱, ۸۱۲, ۸۱۳, ۸۱۴, ۸۱۶, ۸۱۷, ۸۱۸, ۸۲۲, ۸۲۳, ۸۲۵, ۸۲۸, ۸۳۰, ۸۳۱, ۸۳۳, ۸۳۴, ۸۳۷, ۸۳۸, ۸۴۰, ۸۴۹, ۸۵۶, ۸۵۷, ۸۵۸, ۸۶۲

تهران پارس: ۵۱, ۸۰۴

توشه: ۳۱۶, ۵۰۹

توکیو: ۳۵, ۱۳۴, ۱۳۸, ۱۹۵, ۱۹۶, ۱۹۸, ۲۸۴, ۳۲۸, ۳۳۱, ۴۱۱, ۴۱۷, ۴۷۴, ۵۷۵, ۶۲۲, ۶۲۶, ۷۰۰, ۷۵۰, ۷۵۲, ۸۱۷, ۸۶۳

تونس: ۱۱۵, ۱۵۰, ۴۶۴, ۴۹۳, ۶۷۴, ۶۸۴

تویسرکان: ۵۹۴, ۸۴۷

تیران: ۶۸۰

ثبت احوال: ۷۴

جاده ی آبادان – ماهشهر: ۱۱۴

جاده ی اتوبان غزیله – بزرگان: ۶۴

جاده ی ارومیه – سلماس: ۱۰۵, ۱۷۸

جاده ی ارومیه – مهاباد: ۳۲۶, ۷۰۷, ۸۲۶, ۸۵۷

جاده ی آسفالت چزابه: ۲۴, ۵۹۲, ۵۹۳, ۶۵۲, ۶۶۷, ۶۸۷

جاده ی آسفالت غرب: ۲۱, ۲۳, ۲۴, ۵۹۲, ۶۲۷, ۶۲۹, ۶۶۷, ۸۵۰, ۸۵۴

جاده ی آسفالت غزیله – هورالسناف: ۱۴۲

جاده ی آسفالت فکه – حلفائیه: ۵۹۲

جاده ی آسفالته ی اهواز – خرمشهر: ۵۰۷

جاده ی آسفالته ی چزابه – غزیله (عراق): ۶۳

جاده ی آسفالته ی فکه – بزرگان (عراق): ۶۳

جاده ی اشنویه: ۳۵۰, ۸۲۸

جاده ی بادین آباد: ۸۶۲

جاده ی بهشهر به بندر گز: ۴۸۰, ۸۳۸

جاده ی بوکان – میاندوآب: ۱۴۴

جاده ی پایگاه نگل: ۳۶۷

جاده ی پسوه – پیرانشهر: ۱۰۴, ۸۰۹

جاده ی پیرانشهر – سردشت: ۱۲۰

جاده ی تعاون: ۵۰۰

جاده ی تهران – آمل: ۳۱۱, ۴۴۴

جاده ی چزابه – غزیله: ۴۱۹

جاده ی چزابه: ۲۱, ۲۲, ۲۵, ۶۴, ۴۱۹, ۴۶۵, ۵۹۱, ۵۹۳, ۶۵۱, ۶۵۲, ۶۶۷, ۶۶۸, ۶۸۵, ۶۸۷, ۶۹۰

جاده ی چناره: ۲۹۹

جاده ی حلبچه – سلیمانیه: ۱۷۶

جاده ی خورخوره: ۷۵۳, ۸۶۳

جاده ی دزفول: ۱۲۱

جاده ی ژاندارمری: ۸۴۶

جاده ی سکره: ۵۹۳

جاده ی سلماس – ارومیه: ۸۱

جاده ی سلیمانیه به رانیه: ۵۵۰

جاده ی سنندج – دیواندره: ۲۴۸, ۸۲۱

جاده ی شلمچه – خرمشهر: ۴۵۶

جاده ی عین خوش: ۶۲

جاده ی غزیله به العماره: ۲۱, ۵۹۳

جاده ی غزیله: ۲۱, ۵۹۳

جاده ی فکه به حلفاییه: ۵۹۲

جاده ی فکه: ۶۲, ۴۱۸, ۴۱۹, ۵۵۷, ۵۵۸, ۵۹۲

جاده ی مرزی فکه – بستان: ۷۶۲

جاده ی معدن: ۲۷۲, ۲۹۴

جاده ی موچش – دهقان: ۷۱۹

جاده ی میاندوآب به بوکان: ۹۵

جاده ی نقده – اشنویه: ۶۶۹, ۸۵۴

جاده ی هراز: ۲۵۸, ۴۴۷, ۴۵۰

جاده ی همدان - باختران: ۶۳۵, ۸۵۱

جاده ی هنگ آباد: ۷۴۳, ۸۶۲

جامعه ی انجمن های اسلامی بازار: ۵۹۸, ۸۴۷

جامعه ی مدرسین حوزه ی علمیه ی قم: ۷۸۲

جبهه ی دمکراتیک ملی: ۴۸۴

جبهه ی شمالی قصرشیرین: ۱۲۱

جبهه ی ملی: ۶۵

جبهه ی میسان: ۴۷۹

جده: ۲۰۰

جزایر فالکلند (مالویناس): ۳۳۶

جزایر کومور: ۴۹۳

جزایر مالوین: ۵۸۴

جزیره ی بوبیان (کویت): ۱۶, ۴۱, ۴۲, ۲۳۳, ۳۴۶, ۵۲۵, ۶۵۲, ۷۲۹, ۷۳۰

جزیره ی خارک: ۴۱, ۵۰, ۳۴۹, ۵۸۵, ۶۸۲, ۸۲۸, ۸۳۱

جزیره ی مینو: ۱۸۶, ۴۶۶, ۵۶۲, ۸۱۶, ۸۳۷

جزیره ی هرمز: ۵۹۴

جزیره ی وربه: ۳۴۵

جسر نادری دهلران: ۵۰۶

جعفرآباد: ۱۴۴, ۳۲۶, ۶۵۳, ۸۱۲, ۸۲۶, ۸۵۲

جفیر: ۵۰۰

جلدیان: ۵۴۸, ۸۴۳

جلفا: ۲۰۱

جلقران (ارومیه): ۸۷, ۱۶۰, ۸۰۸, ۸۱۳

جمهوری اسلامی: ۱۶, ۱۸, ۲۹, ۳۰, ۳۱, ۳۲, ۳۵, ۳۶, ۳۹, ۴۰, ۴۷, ۵۰, ۵۳, ۵۷, ۵۸, ۵۹, ۶۱, ۶۲, ۶۷, ۷۳, ۷۶, ۷۷, ۷۸, ۸۰, ۸۱, ۸۴, ۸۵, ۸۹, ۹۰, ۹۲, ۹۳, ۹۵, ۹۷, ۱۰۰, ۱۰۱, ۱۰۷, ۱۰۸, ۱۰۹, ۱۱۱, ۱۱۲, ۱۱۵, ۱۱۶, ۱۱۷, ۱۲۱, ۱۲۲, ۱۲۳, ۱۲۴, ۱۲۵, ۱۳۰, ۱۳۱, ۱۳۲, ۱۳۳, ۱۳۴, ۱۳۵, ۱۳۶, ۱۳۸, ۱۴۴, ۱۴۶, ۱۴۷, ۱۴۸, ۱۵۰, ۱۵۳, ۱۵۶, ۱۵۸, ۱۶۰, ۱۶۲, ۱۶۴, ۱۶۶, ۱۶۸, ۱۷۶, ۱۷۷, ۱۸۰, ۱۸۱, ۱۸۲, ۱۸۴, ۱۸۵, ۱۸۷, ۱۸۸, ۱۸۹, ۱۹۲, ۱۹۳, ۱۹۵, ۱۹۶, ۱۹۹, ۲۰۰, ۲۰۴, ۲۰۷, ۲۰۸, ۲۰۹, ۲۱۰, ۲۱۱, ۲۱۵, ۲۱۷, ۲۱۸, ۲۱۹, ۲۲۱, ۲۲۶, ۲۲۷, ۲۲۸, ۲۳۱, ۲۳۳, ۲۳۵, ۲۳۶, ۲۴۰, ۲۴۱, ۲۴۲, ۲۴۳, ۲۴۴, ۲۴۶, ۲۵۱, ۲۵۲, ۲۵۳, ۲۵۶, ۲۵۹, ۲۶۱, ۲۶۲, ۲۶۶, ۲۶۷, ۲۶۹, ۲۷۰, ۲۷۱, ۲۷۳, ۲۷۴, ۲۷۶, ۲۸۰, ۲۸۳, ۲۸۴, ۲۹۰, ۲۹۱, ۲۹۲, ۲۹۳, ۲۹۶, ۲۹۹, ۳۰۱, ۳۰۲, ۳۰۷, ۳۰۸, ۳۱۰, ۳۱۴, ۳۱۷, ۳۱۸, ۳۱۹, ۳۲۰, ۳۲۳, ۳۲۵, ۳۲۷, ۳۲۸, ۳۳۱, ۳۳۳, ۳۳۴, ۳۳۷, ۳۳۹, ۳۴۱, ۳۴۵, ۳۴۶, ۳۴۹, ۳۵۲, ۳۵۳, ۳۵۴, ۳۵۵, ۳۵۶, ۳۵۷, ۳۵۸, ۳۵۹, ۳۶۱, ۳۶۲, ۳۶۳, ۳۶۵, ۳۶۶, ۳۶۹, ۳۷۰, ۳۷۱, ۳۷۲, ۳۷۸, ۳۷۹, ۳۸۰, ۳۸۱, ۳۸۲, ۳۸۴, ۳۸۵, ۳۸۶, ۳۸۸, ۳۸۹, ۳۹۰, ۳۹۳, ۳۹۴, ۳۹۵, ۳۹۶, ۳۹۷, ۳۹۹, ۴۰۱, ۴۰۲, ۴۰۵, ۴۰۶, ۴۰۷, ۴۰۹, ۴۱۰, ۴۱۱, ۴۱۵, ۴۱۶, ۴۱۷, ۴۲۰, ۴۲۲, ۴۲۵, ۴۲۸, ۴۲۹, ۴۳۱, ۴۳۴, ۴۳۵, ۴۳۶, ۴۳۸, ۴۴۵, ۴۴۷, ۴۴۹, ۴۵۱, ۴۵۵, ۴۵۶, ۴۶۴, ۴۶۷, ۴۷۱, ۴۷۲, ۴۷۳, ۴۷۴, ۴۷۵, ۴۷۶, ۴۷۷, ۴۸۰, ۴۸۱, ۴۸۲, ۴۸۳, ۴۸۴, ۴۸۵, ۴۸۶, ۴۹۰, ۴۹۱,

۴۹۲, ۵۱۱, ۵۱۴, ۵۱۹, ۵۲۲, ۵۲۹, ۵۳۰, ۵۳۱, ۵۳۲, ۵۳۴, ۵۴۱, ۵۴۵, ۵۴۸, ۵۴۹, ۵۵۰, ۵۵۱, ۵۵۳, ۵۵۶, ۵۶۵, ۵۶۶, ۵۶۷, ۵۷۱, ۵۷۵, ۵۷۶, ۵۷۷, ۵۷۸, ۵۸۱, ۵۸۳, ۵۸۴, ۵۸۵, ۵۸۷, ۵۸۸, ۵۹۷, ۶۰۰, ۶۰۱, ۶۰۳, ۶۰۴, ۶۰۵, ۶۱۲, ۶۱۸, ۶۲۲, ۶۲۳, ۶۲۶, ۶۳۵, ۶۳۸, ۶۳۹, ۶۴۰, ۶۴۱, ۶۴۲, ۶۴۴, ۶۴۷, ۶۵۲, ۶۵۴, ۶۵۵, ۶۵۶, ۶۵۷, ۶۵۸, ۶۵۹, ۶۶۳, ۶۶۴, ۶۶۵, ۶۷۱, ۶۷۲, ۶۷۹, ۶۸۴, ۶۹۳, ۶۹۴, ۶۹۸, ۶۹۹, ۷۰۳, ۷۰۵, ۷۰۸, ۷۰۹, ۷۱۰, ۷۱۳, ۷۱۷, ۷۱۸, ۷۲۰, ۷۲۲, ۷۲۷, ۷۲۸, ۷۲۹, ۷۳۱, ۷۳۲, ۷۳۴, ۷۳۷, ۷۳۸, ۷۳۹, ۷۴۰, ۷۴۱, ۷۴۲, ۷۴۴, ۷۴۵, ۷۴۶, ۷۴۷, ۷۴۸, ۷۵۲, ۷۵۴, ۷۵۵, ۷۵۶, ۷۵۸, ۷۵۹, ۷۶۱, ۷۶۴, ۷۶۵, ۷۶۶, ۷۶۷, ۷۷۲, ۷۸۰, ۷۸۵, ۷۸۸, ۷۹۲, ۷۹۳, ۷۹۶, ۷۹۹, ۸۰۱, ۸۰۲, ۸۰۴, ۸۰۶, ۸۰۷, ۸۰۸, ۸۰۹, ۸۱۰, ۸۱۱, ۸۱۲, ۸۱۳, ۸۱۴, ۸۱۵, ۸۱۶, ۸۱۷, ۸۱۸, ۸۱۹, ۸۲۰, ۸۲۱, ۸۲۲, ۸۲۵, ۸۲۶, ۸۲۹, ۸۳۰, ۸۳۱, ۸۳۲, ۸۳۴, ۸۳۵, ۸۳۶, ۸۳۸, ۸۳۹, ۸۴۰, ۸۴۱, ۸۴۲, ۸۴۳, ۸۴۴, ۸۴۵, ۸۴۶, ۸۴۹, ۸۵۱, ۸۵۴, ۸۵۶, ۸۵۷, ۸۵۸, ۸۵۹, ۸۶۰, ۸۶۱, ۸۶۲, ۸۶۳, ۸۶۷

جمهوری دمکراتیک آلمان: ۵۶, ۵۷, ۱۰۸, ۱۰۹, ۱۸۸, ۸۰۵

جمهوری دمکراتیک مردمی کره: ۶۴۲

جنبش مقاومت فلسطین: ۴۴۰

جنگل های آمل: ۲۴۲, ۲۴۳, ۲۵۰, ۲۵۶, ۲۵۷, ۲۵۸, ۲۹۱, ۲۹۳, ۳۱۱, ۴۳۴, ۴۴۷

جنگل های چوکا: ۷۲۰, ۸۵۹

جنگل های گیلان: ۶۹۲, ۷۶۴, ۸۶۴

جنگل های لاکان: ۹۶, ۱۸۷, ۸۰۹, ۸۱۶

جهاد سازندگی بهشهر: ۷۰

جهاد سازندگی خراسان: ۲۰۲

جهاد سازندگی دامغان: ۱۱۳

جهاد سازندگی دهدشت: ۵۲۵

جهاد سازندگی سلماس: ۸۰

جهاد سازندگی سمنان: ۵۲۵

جهاد سازندگی شهرستان بیجار: ۷۰

جهاد سازندگی قاین: ۵۲۵

جهاد سازندگی کازرون: ۱۰۳, ۲۷۶, ۸۰۹

جهاد سازندگی گرگان: ۲۰۲

جهاد سازندگی مازندران: ۵۶۱

جهاد سازندگی نکا: ۶۸۰

جهاد سرایان خراسان: ۷۵۱

جهاد شهرکرد: ۷۵۱

جهاد گناباد: ۷۵۱

جهاد نقده: ۳۵۰

جهرم: ۳۰۰, ۳۵۲

جوارتا: ۶۲۵, ۸۴۹

جوانرود: ۵۱۳, ۵۴۷, ۷۴۲, ۷۶۳, ۸۴۰, ۸۶۱, ۸۶۴

جولان: ۷۲۶

جیرفت: ۳۰۰, ۳۵۱

چاد: ۲۸۸

چالوس: ۲۰۱, ۲۰۳, ۲۰۴, ۲۷۵, ۷۵۱, ۸۱۷

چاه بیت راشد: ۵۲۴

چزابه: ۱۷, ۲۳, ۲۵, ۶۲, ۶۳, ۶۴, ۱۴۱, ۱۷۶, ۲۲۳, ۲۴۷, ۲۴۸, ۲۹۷, ۴۱۹, ۴۵۲, ۴۵۳, ۴۵۴, ۵۰۵, ۵۲۳, ۵۴۲, ۵۹۲, ۶۵۱, ۶۶۷, ۶۸۵, ۶۸۷, ۶۹۰, ۸۱۵

چکسلواکی: ۹۲

چم مجیدخان میاندوآب: ۴۱۹, ۸۳۴

چم زین: ۶۸۰

چم هندی: ۶۳

چناران: ۲۷۵

چهارراه بیت راشد, ۲۲۳

چهارراه دروازه دولاب: ۸۰۹

چهارمحال و بختیاری: ۳۵۲

چوارتا: ۳۴۶, ۸۲۸

چومان: ۸۰, ۸۰۷

چومو: ۶۳۰, ۶۳۱, ۶۴۸, ۸۵۰

چیلات: ۱۷, ۲۰, ۶۱, ۶۲, ۲۹۸, ۳۴۷, ۴۵۲, ۴۵۳, ۵۴۵, ۵۶۸, ۸۴۲, ۸۴۵

حاتم بیک (اصفهان) : ۶۸۰

حبیب آباد (شاهین شهر): ۶۹۲, ۸۵۶

حجاز: ۷۷۰

حریم هوایی ایران: ۱۸۶

حزب اتحاد ملی کردستان: ۶۲۴

حزب بعث سوریه: ۴۵, ۶۶۳, ۷۶۰, ۸۰۷

حزب جمهوری اسلامی: ۹۷, ۹۹, ۱۰۰, ۱۰۶, ۸۰۹, ۸۱۰

حزب دعوه اسلامی عراق: ۱۱۲

حزب دمکرات شاخه ی دیواندره: ۵۴۸, ۸۲۲

حزب دمکرات مسیحی: ۷۴۸

حزب رستاخیز: ۱۰۶

حزب سوسیالیست عربی کار: ۶۲۴

حزب سوسیالیست فرانسه: ۲۸۷, ۳۵۴, ۷۷۰

حزب سوسیالیست کردستان عراق: ۶۲۴

حزب کارگر: ۳۲۱, ۳۲۲, ۵۲۱, ۸۲۶

حزب کمونیست چین: ۳۹۹, ۸۳۳

حزب منحله ی خلق مسلمان: ۱۶۲

حسن سرا: ۱۸۷

حسینیه ی خرم آباد: ۶۷۹

حفار بریم: ۴۷۹, ۸۳۸

حلبچه: ۷, ۶۲۵, ۷۴۲, ۸۴۹, ۸۶۱, ۸۶۲

حمادی: ۱۰, ۹۰, ۹۱, ۲۸۵, ۴۲۹, ۴۴۱, ۴۴۲, ۷۴۹, ۷۵۰, ۷۷۶, ۷۷۷, ۸۰۸, ۸۲۳, ۸۳۵, ۸۳۶, ۸۶۲, ۸۶۵

حمرین: ۱۷, ۶۲, ۴۵۵

حمیدیه: ۵۰۰

حوزه ی علمیه ی بعلبک: ۷۱۳

حوزه ی علمیه ی مشهد: ۶۸۳

خارک: ۵۰, ۱۸۷, ۳۸۴, ۷۲۹, ۷۳۵, ۸۶۰

خال: ۵۲۴, ۵۵۷, ۶۳۱, ۶۴۸, ۸۴۴, ۸۵۰

خاندانقلی: ۲۷۶

خانقین: ۹۲

خانه ی کارگر: ۲۷۰

خاور دور: ۶۴۱

خاورمیانه: ۵۹, ۶۰, ۷۷, ۱۵۷, ۱۶۵, ۱۷۴, ۱۷۹, ۱۸۳, ۱۸۴, ۱۹۰, ۱۹۴, ۲۲۴, ۲۵۲, ۲۸۶, ۲۸۷, ۲۸۸, ۳۲۴, ۳۳۵, ۳۳۶, ۳۵۷, ۳۶۴, ۳۸۹, ۳۹۹, ۴۰۲, ۴۰۶, ۴۰۹, ۴۲۸, ۴۶۳, ۴۸۵, ۴۹۷, ۵۵۴, ۵۶۵, ۵۶۷, ۵۷۴, ۵۸۵, ۵۸۷, ۶۰۷, ۶۲۳, ۶۴۱, ۶۵۹, ۶۶۱, ۷۰۲, ۷۱۲, ۷۲۲, ۷۲۵, ۷۲۶, ۷۳۸, ۷۴۹, ۷۵۰, ۷۶۰, ۷۷۱, ۷۷۴, ۷۷۸, ۸۰۱, ۸۱۶, ۸۱۹, ۸۳۳, ۸۳۴, ۸۳۷, ۸۴۴, ۸۵۷, ۸۵۹, ۸۶۲, ۸۶۵, ۸۶۶, ۸۶۹

خراسان: ۷۵, ۱۵۵, ۲۷۷, ۳۶۶, ۴۰۱, ۴۵۵, ۵۲۸, ۵۴۶, ۵۹۴, ۶۶۹, ۶۸۰, ۷۵۱, ۸۱۳

خرامه: ۷۰, ۲۰۱

خرکه: ۲۷۶, ۵۸۰

خرم آباد: ۸۲, ۳۱۶, ۴۵۵, ۶۴۷

خرمشهر: ۴, ۶, ۱۷, ۴۸, ۷۹, ۸۶, ۹۷, ۱۰۲, ۱۱۳, ۱۲۱, ۱۳۲, ۱۵۱, ۱۵۴, ۱۸۶, ۲۱۴, ۲۷۵, ۲۸۰, ۲۹۵, ۳۱۷, ۳۲۶, ۳۶۶, ۴۱۹, ۴۳۸, ۴۴۵, ۴۵۶, ۴۸۹, ۴۹۹, ۵۰۰, ۵۰۶, ۵۰۷, ۵۱۶, ۵۳۳, ۵۳۸, ۵۶۰, ۵۶۲, ۵۶۹, ۶۰۳, ۶۳۳, ۷۲۵, ۸۰۴, ۸۰۷, ۸۰۹, ۸۱۰, ۸۱۶, ۸۱۸, ۸۲۲, ۸۲۶, ۸۳۰, ۸۳۴, ۸۳۹, ۸۴۴, ۸۴۵, ۸۵۰

خشت: ۲۷۶

خفر: ۷۰

خلخال: ۳۵۱, ۴۰۴, ۵۲۵, ۶۷۸, ۷۵۱, ۸۳۳

خمینی شهر: ۶۹, ۷۰, ۳۰۰, ۳۱۵, ۳۵۱, ۵۶۲, ۵۹۴, ۷۵۱

خنج (لارستان) : ۵۲۵, ۷۵۱

خواف: ۱۶۰, ۶۵۴, ۶۶۵, ۶۸۳, ۸۵۲

خور موسی: ۱۶۷, ۱۶۸, ۱۸۷, ۳۹۱, ۷۸۹, ۷۹۰, ۸۶۷

خورموج: ۵۹۴, ۷۵۱

خوزستان: ۵, ۷, ۶۲, ۷۱, ۹۳, ۱۰۰, ۱۱۱, ۱۲۱, ۱۳۰, ۱۳۲, ۲۴۱, ۲۶۰, ۲۷۳, ۲۷۴, ۲۹۶, ۳۱۴, ۳۲۵, ۳۴۸, ۳۷۷, ۳۸۱, ۴۰۱, ۴۳۸, ۴۳۹, ۴۴۰, ۴۴۳, ۴۴۴, ۴۹۸, ۴۹۹, ۵۰۶, ۵۱۶, ۵۵۲, ۵۵۶, ۵۶۱, ۵۶۷, ۶۰۳, ۶۳۸, ۶۶۹, ۶۹۷, ۷۲۵, ۷۵۴, ۸۰۶, ۸۳۱, ۸۳۳, ۸۳۶, ۸۴۴

خوشاکو: ۱۶۸

خوی: ۱۰۶, ۲۰۱, ۲۱۱, ۲۱۵, ۳۵۸, ۵۲۵, ۶۷۷, ۸۱۰, ۸۱۸

خیابان ۱۷ شهریور: ۹۶, ۸۰۹

خیابان ابوذر: ۱۸۷

خیابان برموک بغداد: ۵۵۰

خیابان بشیر تهران: ۱۵۵

خیابان بعثت: ۲۰۳

خیابان بهار شیراز تهران: ۲۷۳

خیابان تیسفون: ۱۶۰, ۸۱۴

خیابان جمهوری: ۲۰۳

خیابان جی اصفهان: ۳۹۵

خیابان چهارباغ (سنندج): ۷۴۴, ۷۸۳, ۸۶۶

خیابان چهارباغ (ونک) : ۷۴۴, ۷۸۳, ۸۶۶

خیابان رودکی تهران: ۱۳۱

خیابان سیدجمال: ۲۰۳

خیابان شریعتی جنوبی (بجنورد): ۱۸۷, ۸۱۶

خیابان شکوفه (تهران): ۱۵۵

خیابان شوش (تهران): ۱۶۰

خیابان شیخ هادی: ۲۰۳

خیابان کمال وجودی تهران: ۲۰۳

خیابان گلشن (سنندج): ۱۶۸, ۵۴۸, ۸۴۳

خیابان مطهری: ۲۰۴, ۸۱۷

خیابان نوفل لوشاتو: ۱۱۱

خیابان ولی عصر(عج) : ۹۶

دادستانی انقلاب اسلامی مرکز: ۸۶۸

دادستانی بابل: ۳۹۵

دادستانی: ۲۹, ۵۴, ۱۳۱, ۱۶۰, ۱۶۱, ۲۰۳, ۲۶۶, ۳۰۲, ۳۱۲, ۳۲۵, ۳۵۸, ۳۶۵, ۳۸۰, ۳۹۵, ۴۰۱, ۴۵۱, ۴۸۶, ۵۱۳, ۶۶۳, ۷۹۶, ۸۱۱, ۸۱۴, ۸۲۴, ۸۶۸

دادسرای انقلاب اسلامی نقده: ۷۲۰, ۸۵۹

دادگاه آلمان فدرال: ۲۳۵

دادگاه انقلاب اسلامی اراک: ۵۴۹, ۸۴۳

دادگاه انقلاب اسلامی استان هرمزگان: ۲۰۴

دادگاه انقلاب اسلامی اسلام آباد غرب: ۲۲۳, ۸۱۹

دادگاه انقلاب اسلامی ایلام: ۵۱۳, ۸۴۰

دادگاه انقلاب اسلامی تکاب: ۵۸۱, ۸۴۶

دادگاه انقلاب اسلامی شهرکرد: ۶۷۱

دادگاه انقلاب اسلامی فیروزآباد: ۴۸۰, ۸۳۹

دادگاه انقلاب اسلامی مرکز: ۲۳۶, ۲۳۹, ۲۴۱, ۲۵۰, ۲۵۵, ۲۶۰, ۲۶۹, ۲۷۳, ۲۹۰, ۲۹۱, ۲۹۳, ۳۰۱, ۳۰۹, ۳۱۲, ۸۲۴

دادگاه انقلاب آمل: ۴۴۳

دادگاه انقلاب همدان: ۲۶۴, ۸۲۲

دادگاه انقلاب: ۱۰۶, ۱۸۷, ۲۰۴, ۲۲۳, ۲۳۶, ۲۳۹, ۲۴۱, ۲۵۰, ۲۵۵, ۲۵۸, ۲۶۰, ۲۶۲, ۲۶۴, ۲۶۶, ۲۶۹, ۲۷۱, ۲۷۳, ۲۸۰, ۲۹۰, ۲۹۱, ۲۹۳, ۳۰۱, ۳۰۹, ۳۱۲, ۳۳۷, ۳۵۰, ۳۵۸, ۳۷۵, ۴۰۴, ۴۱۷, ۴۲۰, ۴۴۳, ۴۴۸, ۴۵۰, ۴۸۰, ۵۱۳, ۵۴۹, ۵۸۱, ۶۷۱, ۷۶۴, ۷۹۴, ۸۰۲, ۸۱۰, ۸۱۶, ۸۱۹, ۸۲۱, ۸۲۲, ۸۲۳,

۸۲۴, ۸۳۴, ۸۳۹,۸۴۰, ۸۴۳, ۸۴۶

دادگاه سلطنتی انگلیس: ۷۷۲, ۸۶۵

دادگاه عالی انقلاب اسلامی قم: ۲۲۳

دادگاه لاهه: ۴۹۳, ۸۳۹

دادگاه نظامی استانبول: ۳۰۴

دارالمیران: ۶۸۲

دارخوین: ۵۰۰, ۵۰۴, ۵۷۵

دارساوین (سردشت): ۱۶۰, ۵۸۱, ۸۴۶

دامغان: ۳۰۵, ۶۸۳, ۷۵۴, ۸۲۴, ۸۶۳

دانشکده ی افسری: ۷۶۶

دانشکده ی بهداشت: ۷۲۴

دانشکده ی خلبانی نیروی هوایی: ۷۴۶

دانشکده ی نیروی دریایی (نوشهر): ۳۵۵

دانشگاه انگلستان: ۱۱۸

دانشگاه تهران: ۷۱۰

دانشگاه نیروی دریایی امریکا: ۴۹۴

دبیرخانه ی شورای امنیت کشور: ۱۶۶, ۲۲۰

دبیرخانه ی عمومی جبهه ی ترقی خواه ملی و قومی: ۴۳۹

دبیرستان جبهه های جنگ: ۳۵۲, ۸۲۸

دجله: ۲۲, ۶۳, ۷۷, ۵۸۲

دربار سعودی: ۶۵۲

دربند: ۱۶۸

دره منگل: ۲۹۰

دره شهر: ۵۵۲

دره ی بقاع: ۷۷۸

دریای سرخ: ۱۶۵, ۲۲۰, ۶۰۷

دریای شمال: ۴۷۳

دریای عمان: ۲۲۵, ۵۶۳, ۸۴۴

دریای مدیترانه: ۳۲۴

دزفول: ۱۰, ۵۶, ۷۱, ۸۲, ۸۳, ۸۸, ۹۴, ۱۰۲, ۱۰۸, ۱۲۱, ۲۰۹, ۲۶۳, ۳۰۵, ۳۱۷, ۳۸۱, ۴۵۶, ۴۹۸, ۵۰۰, ۵۰۹, ۵۷۷, ۶۱۹, ۷۲۵, ۸۰۶, ۸۰۸, ۸۱۰, ۸۴۹

دزکه: ۳۱۱

دشبند: ۸۲

دشت عباس (ایلام): ۳۰۱, ۴۵۶, ۷۵۲, ۸۲۴

دشتی: ۷۰

دفتر اسناد رسمی شماره ۵۵: ۶۷۹

دفتر امام خمینی: ۵۶۸

دفتر امام جمعه ی تبریز: ۶۷۷

دفتر امام جمعه ی فریدون کنار: ۸۶, ۸۰۸

دفتر تبلیغات اسلامی: ۷۸۲

دفتر سازمان آزادی بخش فلسطین: ۳۰

دفتر سازمان مجاهدین خلق در فرانسه: ۲۶۲

دفتر سازمان ملل متحد: ۲۵۳

دفتر سیاسی و کمیته ی مرکزی سازمان مجاهدین خلق: ۳۱, ۲۷۸, ۸۲۳

دفتر نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل متحد: ۶۰۵, ۶۱۲

دماوند: ۳۴۱

دمشق: ۶, ۳۹, ۴۰, ۷۷, ۷۸, ۲۰۰, ۲۳۰, ۳۲۰, ۳۳۱, ۳۴۴, ۳۵۷, ۳۷۰, ۳۷۱, ۳۸۵, ۳۸۶, ۳۸۷, ۳۸۸, ۳۹۰, ۳۹۵, ۳۹۷, ۴۰۲, ۴۰۷, ۴۰۸, ۴۰۹, ۴۱۵, ۴۲۷, ۴۲۸, ۴۲۹, ۴۳۹, ۴۴۰, ۴۴۱, ۴۶۳, ۴۸۳, ۵۵۱, ۵۷۴, ۶۰۴, ۶۰۶, ۶۴۲, ۶۶۲, ۶۶۵, ۶۷۲, ۷۱۶, ۷۳۹, ۷۴۹, ۷۶۱, ۸۰۰, ۸۲۵, ۸۳۲, ۸۳۳, ۸۳۴, ۸۳۶, ۸۶۲

دهابی: ۶۷۹

ده اشکنان: ۶۷۹

دهانه ی خور موسی: ۵۰, ۱۶۷, ۱۸۶, ۸۱۴

ده پیر: ۶۷۹

دهکلان: ۳۱۶

دهلران: ۱۷, ۶۲, ۱۵۴, ۱۸۶, ۲۹۸, ۳۰۱, ۳۳۸, ۳۸۱, ۴۰۳, ۴۷۸, ۴۷۹, ۵۲۹, ۵۴۵, ۵۵۳, ۵۵۹, ۵۶۹, ۵۸۰, ۶۸۲, ۷۲۹, ۸۱۳, ۸۱۶, ۸۲۷, ۸۳۳, ۸۳۸, ۸۴۱, ۸۴۲, ۸۴۴, ۸۴۵, ۸۴۶, ۸۶۰

دو زهیر: ۶۸۳

دوحه: ۴۱۷

دوربند: ۸۰, ۸۰۷

دوکوهدشت: ۳۱۶

دولت کتائب لبنان: ۷۱۳

دویرج: ۱۹, ۲۱, ۶۲, ۶۳, ۶۴, ۱۴۰, ۲۴۶, ۲۴۷, ۴۱۸, ۴۸۸, ۵۴۲, ۵۴۳, ۵۴۴, ۵۵۷, ۵۵۸, ۸۴۲

دیر: ۶۵, ۳۹۶, ۵۹۴, ۶۴۴, ۶۸۷, ۷۴۶, ۷۶۹

دیوان عالی کشور: ۲۵۰, ۸۲۱

دیواندره: ۹۵, ۱۰۵, ۱۴۴, ۲۲۳, ۲۳۴, ۲۷۶, ۳۷۴, ۳۹۱, ۳۹۲, ۵۴۸, ۶۵۳, ۶۷۸, ۸۰۸, ۸۱۲, ۸۱۹, ۸۲۰, ۸۲۳, ۸۳۲, ۸۴۳

ذلیمه: ۵۵۹

رامسر: ۴۸, ۷۲, ۸۷, ۱۷۹, ۱۸۵, ۵۲۵, ۶۵۴, ۶۶۵, ۶۸۱, ۸۰۴, ۸۰۸, ۸۱۵, ۸۵۲

راه آهن مشهد: ۵۹۳

راین (استان کرمان) : ۵۲۶, ۵۲۷, ۸۴۱

رباط: ۴۵۱, ۶۰۵, ۸۴۸

ربط (سردشت): ۷۱, ۸۲, ۵۷۵, ۸۰۶

رجایی شهر کرج: ۲۶۴, ۸۲۲

رزآب (سنندج) : ۱۸۲, ۳۱۶, ۸۲۵

رزکه: ۲۴۲, ۲۵۰, ۲۵۸, ۲۹۳, ۴۴۵, ۴۴۷

رزن: ۶۸۰

رشت: ۷۵, ۹۳, ۹۶, ۲۶۲, ۳۱۰, ۳۵۵, ۶۷۰, ۶۷۱, ۷۶۴, ۸۰۹, ۸۵۵, ۸۶۴

رشه قلعه: ۸۱

رضاآباد: ۶۷۹

رضوانشهر: ۴۶۷

رضوانیه: ۴۴۷, ۴۴۹

رقابیه: ۶۲, ۴۵۶, ۵۰۷, ۶۵۱

روابط عمومی نخست وزیری: ۶۷۳, ۷۴۱, ۸۵۵

رود اردن: ۱۹۳, ۲۹۰, ۷۳۸

رود طیب: ۶۳

رودبار: ۶۳۵, ۷۵۴, ۷۶۴, ۸۵۱, ۸۶۳, ۸۶۴

رودخانه سرخه: ۳۱۵, ۳۸۱, ۷۵۱

رودخانه ی سابله: ۵۰۵

رودخانه ی طیب: ۲۴۷

رودخانه ی کارون: ۵۳۸

رودخانه ی کرخه: ۵۰۰, ۵۰۵, ۵۰۶

رودخانه ی میمه: ۶۳, ۲۲۳

رودخانه ی هراز: ۲۵۸

رودسر: ۸۷, ۹۶, ۱۶۰, ۱۸۷, ۲۱۵, ۲۲۴, ۲۴۹, ۳۳۳, ۶۷۰, ۶۷۱, ۶۸۴, ۸۰۸, ۸۰۹, ۸۱۴, ۸۱۶, ۸۱۸, ۸۱۹, ۸۲۱, ۸۲۷, ۸۵۵

رودهن: ۷۵۱

روستای ابچین: ۸۴

روستای آبخوره: ۴۵۷, ۸۳۷

روستای ابراهیم آباد: ۱۴۴

روستای آبرومند: ۶۸۰

روستای آبسرده سفلی (چغلوندی): ۲۰۱, ۶۷۹, ۶۸۰, ۷۴۳

روستای آبگرم سلماس: ۳۷۴

روستای آخ کند: ۳۷۳, ۸۳۰

روستای اخماقیه: ۶۷۷

روستای ارمرده (بانه): ۱۴۴, ۸۱۲

روستای اسمعلی: ۶۷۷

روستای آلادان (سردشت): ۲۱۵, ۸۱۸

روستای انارستان: ۶۸۳

روستای انجیران: ۸۰, ۸۱, ۸۰۷

روستای اهجت: ۶۸۳

روستای اوجاد: ۸۴

روستای اوجعده: ۲۶۳

روستای اوزون دره: ۶۸۰

روستای اوغل: ۱۱۵

روستای اوکرلا: ۸۴

روستای ایری علیا: ۶۷۷

روستای ایشکه سو: ۷۴۳

روستای ایلخچی: ۶۷۷

روستای بابانظر: ۶۸۰

روستای بارده: ۶۷۸

روستای باغان: ۲۷۵, ۳۲۶, ۶۸۲, 751

روستای باغدشت: ۴۸

روستای بردخون: ۵۹۴

روستای بردوک: ۸۱

روستای برک: ۸۴

روستای برکه: ۸۴

روستای بلغان: ۶۸۲

روستای بنارین: ۱۶۰

روستای بنگو: ۶۸۳

روستای بهادربیگ: ۶۸۰

روستای بیدوی پایین: ۶۸۳

روستای بیدوی: ۶۸۳

روستای پجت: ۸۴

روستای پشتجین: ۶۸۰

روستای پشتو: ۶۸۳

روستای پلیکان آب سرده علیا (چغلوندی): ۶۷۹

روستای پوروا: ۸۴

روستای پیچون: ۲۶۴, ۸۲۲

روستای ترکایش (هریس): ۶۷۷

روستای تشان: ۶۸۳

روستای تک: ۷, ۱۷, ۲۲, ۴۷, ۴۸, ۱۱۷, ۱۲۶, ۲۹۷, ۵۰۵, ۵۲۳, ۵۲۷, ۵۴۲, ۵۴۳, ۵۵۸, ۶۲۷, ۶۳۲, ۶۵۰, ۶۵۱, ۶۹۱, ۷۳۴, ۷۵۵, ۸۴۲, ۸۵۳, ۸۵۵, ۸۶۱

روستای تکان لو: ۶۳۳

روستای تنگ حنا: ۶۸۳

روستای تنگی سر: ۸۶۳

روستای تیژتیژ (سنندج): ۳۳۲, ۸۲۶

روستای تیلکوه: ۴۸۹, ۸۳۹

روستای چاه بید: ۶۸۲

روستای چاه محمد گله دار(فارس): ۶۸۲

روستای چرخ آستانه: ۶۷۹

روستای چرم خوران: ۶۷۷

روستای چرموک: ۶۸۳

روستای چمان: ۱۶۸

روستای حرمی اناری: ۶۸۳

روستای حرمیک: ۶۸۳

روستای حسین ملهه: ۳۴۰, ۸۲۷

روستای حماملار: ۳۵۰, ۴۶۶, ۴۸۹, ۷۹۰, ۸۲۸, ۸۳۷, ۸۳۹, ۸۶۷

روستای حمزه قاسم: ۲۶۳

روستای خراجی: ۶۷۹

روستای خرخره: ۱۱۴

روستای خرمی: ۳۵۱

روستای خشنای: ۲۶۳

روستای خطیرکلا: ۴۸

روستای خلیل کرد: ۶۸۰

روستای خواران: ۶۸۰

روستای خوان: ۸۴

روستای خوره (دیواندره): ۹۵, ۸۰۸

روستای خیاوین: ۳۸۲

روستای داشکند: ۷۰۶, ۸۵۷

روستای دربان: ۶۸۳

روستای درمان: ۱۵, ۲۷, ۹۲, ۳۶۷, ۴۷۳, ۴۸۸, ۵۸۰, ۵۸۸, ۵۹۵, ۶۰۹, ۶۱۲, ۶۳۳, ۶۳۴, ۶۴۶, ۷۲۳, ۷۲۴, ۷۵۱, ۸۴۶, ۸۴۷, ۸۴۸, ۸۵۰, ۸۵۹

روستای دره یک: ۶۸۰

روستای دستجرد: ۶۸۰

روستای دستنا: ۶۷۹

روستای دمق: ۶۸۰

روستای دهبید: ۳۰۰, ۳۵۱

روستای ده ملا (شاهرود): ۶۸۳

روستای ده میرزا: ۵۲۷

روستای دهنو: ۵۲۷, ۶۸۲

روستای دهیمی (سوسنگرد): ۳۴۹, ۸۲۸

روستای دوقبایی: ۶۸۲

روستای دول بندی: ۳۷۴

روستای رودبار: ۴۶۷, ۸۳۷

روستای رومشکان: ۶۷۹

روستای زرینه: ۳۷۴, ۷۲۰, ۸۳۰, ۸۵۹

روستای زگی: ۶۸۳

روستای زمزیران: ۷۹۱, ۸۶۷

روستای زیوه (ارومیه): ۷۶۴, ۸۶۴

روستای سادات: ۱۱۴

روستای سحرگاه گله دار(فارس) : ۶۸۲

روستای سرچشمه: ۶۳, ۲۰۳, ۴۳۰, ۵۰۵, ۵۳۲, ۶۸۳

روستای سردارآباد: ۶۸۰

روستای سردوش (مریوان): ۴۸۹, ۸۳۹

روستای سرقلات: ۶۳۳

روستای سرقلعه: ۲۱۵

روستای سرقول: ۳۳۲

روستای سفلی (بوکان): ۸۶۲

روستای سفید دره: ۳۸۲

روستای سفیدکوه: ۶۸۰

روستای سلج: ۱۱۴

روستای سنقرآباد: ۶۸۰

روستای سورک: ۶۸۰

روستای سیلاب ۳: ۸۲۱

روستای سیلاب: ۲۴۹, ۸۲۱

روستای شاهنجرین: ۶۸۰

روستای شُطیط: ۱۱۴

روستای شهنیا: ۵۹۴

روستای شوی: ۳۳۲

روستای شیخ عامل لارستان: ۶۸۲

روستای شیراز (رضوان شهر): ۶۹۲

روستای شیرکلا: ۸۴

روستای عباس آباد: ۵۱۲

روستای عرب لنگ: ۲۰۳

روستای علی آباد اورآباد: ۸۴

روستای علی آباد: ۸۴, ۳۹۲

روستای عمان: ۴۶, ۲۶۸, ۲۷۴, ۳۵۷, ۳۹۷, ۳۹۸, ۴۵۹, ۵۶۴, ۶۴۳, ۶۸۰, ۷۳۸, ۷۷۹

روستای عنبر: ۵۲۷

روستای فارسجین: ۶۸۰

روستای فال: ۶۸۲

روستای فلات (نقده: ۸۶۴

روستای فورخاص: ۸۴

روستای قادی کلا: ۴۹

روستای قالوجه: ۲۱۵

روستای قرافیل: ۴۸

روستای قره دره: ۲۱۵

روستای قره عمر: ۶۸

روستای قزقاپان: ۲۶۳

روستای قشلاق: ۱۰۴, ۲۱۵, ۲۷۶, ۳۵۱, ۶۸۳

روستای قلات: ۳۵۰, ۷۰۷, ۷۶۴, ۸۵۷

روستای قلچه (سردشت): ۱۱۵, ۸۱۰

روستای قلعه (سنندج) : ۵۲۶, ۷۹۴, ۸۶۸

روستای قلعه: ۵۲۶, ۷۹۴, ۸۶۸

روستای قلعه باغ: ۶۸۳

روستای قلعه قوره: ۲۶۳

روستای قلنجی (ارومیه): ۷۹۴, ۸۶۸

روستای قم قلعه: ۳۹۲

روستای قوجه: ۱۶۰

روستای قیصرق: ۶۷۸

روستای کاج: ۶۸۰

روستای کاریان: ۶۸۲

روستای کاسه گران (پیرانشهر): ۲۷۷, ۸۲۳

روستای کاظم هوری: ۶۸۰

روستای کانی چابک: ۲۱۵

روستای کانی سفید: ۱۰۵

روستای کانی مرد: ۱۷۸

روستای کردآباد: ۶۷۷

روستای کردولر: ۶۷۷

ص:۸۹۰

روستای کرفس: ۶۸۰

روستای کش ماهد: ۶۷۹

روستای کلاته ملا: ۸۴

روستای کلب رضاخان: ۴۳۲, ۴۳۳

روستای کلت: ۸۴

روستای کلوان: ۱۴۴

روستای کموش بلاغ: ۶۸۰

روستای کوچ: ۸۴

روستای کوران آباد: ۷۳۱, ۸۶۰

روستای کول آباد (بوکان): ۳۴۰, ۸۲۷

روستای کول آباد بوکان: ۳۴۰, ۸۲۷

روستای کوله: ۱۴۴

روستای کوماین: ۸۶۸

روستای کونانی: ۶۷۹

روستای کوه چر: ۶۸۳

روستای کیاکلا (قائم شهر): ۷۸۴, ۸۶۶

روستای کی نزان: ۲۱۵

روستای گاوشله: ۲۱۵

روستای گردکاشان (اشنویه): ۷۸۳, ۷۹۱, ۸۶۶

روستای گرم دره ی (شهرکرد): ۶۷۸

روستای گرمک: ۸۷, ۶۸۰

روستای گروه: ۵۲۷

روستای گزک: ۵۲۷

روستای گل (نقده): ۸۴, ۳۶۰, ۸۲۹

روستای گلبستان: ۸۴

روستای گله دار اسیر: ۶۸۲

روستای گله دار(فارس) : ۶۸۲

روستای گوجان: ۶۷۹

روستای گوره قلعه: ۲۰۳

روستای لاشد: ۶۸۰

روستای لولانگی: ۲۶۳

روستای مریم آباد: ۷۹, ۸۰۷

روستای مشکان: ۳۵۱

روستای ملک: ۵۲۷

روستای مندیل بسر: ۲۰۳

روستای مهرخوی: ۶۸۲

روستای مهکویه: ۷۵۱

روستای موردی: ۲۵۴, ۳۱۲, ۵۰۳, ۶۸۳

روستای موزی باغ: ۶۸۰

روستای موسی آلان (سردشت): ۳۶۷, ۸۳۰

روستای میان رود: ۶۸۰

روستای میرآباد سفلی: ۳۳۲

روستای میرآباد علیا: ۳۳۲

روستای میرکی (سنندج): ۵۶۰, ۸۴۴

روستای می سی نک: ۶۸۰

روستای نازلو: ۲۳۴

روستای نافج (شهرکرد): ۶۷۸

روستای نران: ۳۷۴

روستای نروی (پاوه): ۱۰۵, ۸۱۰

روستای نصرت آباد: ۷۹

روستای نگل (منطقه رزآب سنندج): ۲۶۳, ۳۱۶, ۸۲۵

روستای نوار: ۶۲, ۶۴, ۱۸۶, ۲۸۰, ۲۹۰, ۲۹۳, ۲۹۵, ۴۵۴, ۶۸۰

روستای نیره (بانه): ۱۵۴, ۸۱۳

روستای نیزه رود (بانه): ۷۱۹

روستای هرمود: ۶۸۲

روستای هشمیز: ۳۱۶, ۸۲۵

روستای هودر: ۳۶۰

روستای هیجان تازه آباد: ۲۱۵

روستای وحدت شهر: ۶۷۹

روستای وسمق: ۶۸۰

روستای وهنده: ۶۸۰

روستای یامچی مزند: ۶۷۷

روستای یونس آباد: ۲۷۶, ۲۷۷

ریاض (پایتخت عربستان سعودی): ۳۹, ۴۵, ۱۲۸, ۳۵۶, ۳۵۷, ۳۶۴, ۳۶۵, ۳۷۱, ۳۷۲, ۳۸۷, ۳۹۷, ۴۲۸, ۴۳۱, ۴۶۴, ۴۷۳, ۴۹۶, ۶۶۱, ۷۱۴, ۷۱۷, ۷۷۰, ۷۹۹, ۸۰۰, ۸۰۲, ۸۳۰, ۸۵۸

ریز (بخش): ۱۲۰, ۵۰۲, ۶۸۳

زئیر: ۳۰۷

زاغه ی مهمات چریک های فدایی خلق (گروه اشرف دهقان): ۵۷۰, ۸۴۵

زامبیا: ۳۵۶, ۶۰۴, ۷۷۱

زاهدان: ۷۲, ۱۱۰, ۳۰۲, ۳۴۸, ۴۶۷, ۵۶۷, ۷۳۲, ۸۰۶, ۸۱۰, ۸۶۰

زبیدات: ۱۵۴, ۲۰۱, ۴۵۲, ۸۱۳

زفره کوپا: ۶۸۰

زلاند جدید: ۱۰۹

زنجان: ۲۶۰, ۲۷۵, ۳۶۶, ۶۸۲

زندان اوین: ۲۴۳, ۲۶۵, ۲۶۹, ۲۹۰, ۲۹۳, ۳۰۹, ۳۱۲

زیمبابوه: ۶۰۴

زینل خان: ۲۷۷

ژاپن: ۷, ۱۶, ۳۶, ۱۱۵, ۱۹۵, ۱۹۶, ۱۹۷, ۱۹۸, ۱۹۹, ۲۸۴, ۳۲۸, ۳۹۹, ۴۰۰, ۴۱۱, ۴۷۴, ۴۷۶, ۵۳۷, ۵۷۵, ۶۶۳, ۶۹۹, ۷۰۰, ۷۰۲, ۷۱۶, ۷۲۶, ۷۵۲, ۸۳۳, ۸۳۴, ۸۳۸

ژنو: ۲۵۳, ۳۹۷, ۴۰۸, ۴۱۲, ۴۱۳, ۴۱۷, ۴۲۳, ۴۲۴, ۴۲۵, ۴۳۱, ۴۵۹, ۴۷۲, ۴۷۳, ۵۶۵, ۶۰۵, ۶۱۲, ۶۴۲, ۷۳۵, ۸۰۱, ۸۳۳,

۸۴۸

سابله : ۵۰۰

ساختمان راه آهن خرمشهر: ۱۸۶, ۸۱۶

ساختمان راه آهن: ۱۰۲, ۱۸۶, ۸۰۹, ۸۱۶

ساختمان ستاد سپاه و ژاندارمری: ۶۹۱

ساختمان سرکنسول گری عراق در بانکوک: ۷۳۹

ساختمان کنسول گری جمهوری اسلامی ایران: ۷۷۲, ۸۶۵

سادات برزنیجه ی: ۳۰۰

ساری: ۹۳, ۲۰۲, ۲۹۶, ۳۱۰, ۳۵۱, ۳۹۰, ۴۰۲, ۵۱۳, ۵۲۸, ۵۶۱, ۶۸۳, ۸۴۰

سازمان آزادی بخش فلسطین: ۳۰, ۱۶۵, ۲۶۸, ۲۷۸, ۲۸۷, ۲۹۰, ۳۴۵, ۴۱۵, ۴۴۰, ۴۷۵, ۴۸۳, ۴۸۵, ۵۸۷, ۶۶۳, ۸۳۸

سازمان انرژی اتمی ایران: ۲۰۶, ۲۰۷

سازمان اوپک: ۴۵, ۳۰۶, ۴۲۵, ۴۵۹, ۵۸۷, ۸۰۰, ۸۰۵

سازمان برنامه و بودجه: ۴۸

سازمان بهزیستی: ۷۴۴

سازمان بین المللی کار: ۷۲

سازمان تأمین اجتماعی: ۳۵۲, ۳۵۳

سازمان دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها): ۳۰۰

سازمان سیا: ۲۴۳, ۲۷۲

سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران: ۳۴۱

سازمان عرب: ۳۷۱

سازمان عفو بین المللی شاخه ی آلمان: ۶۵۴, ۸۵۳

سازمان عفو بین المللی: ۲۰۵, ۶۵۴, ۶۹۶, ۸۵۳

سازمان عمران قزوین: ۷۵۱

سازمان کشورهای صادرکننده ی نفت: ۳۶۲, ۷۲۷

سازمان کمونیستی راه کارگر شهرستان کرج: ۳۶۱

سازمان کمونیستی راه کارگر: ۸۲۹

سازمان کنفرانس اسلامی: ۱۰, ۱۶, ۳۶, ۳۷, ۱۲۸, ۱۳۳, ۱۷۳, ۱۹۴, ۴۴۳, ۶۶۰, ۸۱۱, ۸۱۷, ۸۳۶, ۸۵۳

سازمان مرکزی اوقاف: ۷۲۵

سازمان ملیون دمکرات: ۶۲۴

سازمان منطقه یی بهداری استان مازندران: ۵۴۶

سازمان های عفو بین المللی: ۲۰۵, ۸۱۸

سالن ورزشی پایگاه دریایی شمال در انزلی: ۲۱۰

سامان (منطقه): ۴۱, ۶۳, ۲۴۳, ۶۴۹, ۶۷۹, ۶۸۰, ۷۴۹

ساوان: ۵۱۳, ۸۴۰

ساوجبلاغ: ۷۹

سبزوار: ۶۸۲

سپیدان (فارس): ۳۱۵, ۵۹۴

ستاد امداد باختران: ۵۴۷, ۸۴۲

ستاد بازسازی اماکن مذهبی اوقاف: ۷۲۵

ستاد بازسازی سوسنگرد: ۶۸۱, ۷۵۱

ستاد برگزاری مراسم نمازجمعه: ۶۷۸

ستاد برگزاری نمازجمعه ی شیراز: ۶۸۱

ستاد پشتیبانی جبهه های جنگ جهاد: ۵۴۶

ستاد تبلیغاتی رجوی: ۸۲۳

ستاد جنگ زدگان سنندج: ۳۹۲, ۸۳۲

ستاد خلق ترکمن: ۶۱۷, ۸۴۹

سد دربندیخان: ۹۵

سراب رباط: ۶۷۹

سراب: ۱۰۳, ۶۷۸, ۶۷۹

سربند (اراک): ۳۶۱, ۴۷۱, ۸۲۹

سرپل دویرج: ۴۱۸

سرپل غزیله: ۱۴۰, ۲۴۸, ۳۴۷

سرپل ذهاب: ۲۷۶

سرتشنیز: ۶۸۱

سرجنگل داری کل استان ایلام: ۳۰۱

سرخان جوی علیا: ۶۷۹

سرخه: ۳۱۵, ۳۸۱, ۷۵۱

سرکنسول گری ایران در بمبئی: ۶۸۳

سریلانکا: ۱۱۵, ۱۵۰, ۱۵۱, ۶۵۹, ۶۷۱, ۸۱۳, ۸۵۵

سفارت استرالیا در تهران: ۱۳۵, ۸۱۲

سفارت امریکا: ۵, ۶, ۴۹۴, ۶۵۷, ۸۴۰

سفارت ایران در الجزیره: ۷۵۸

سفارت ایران در آلمان: ۲۳۵

سفارت ایران در بُن: ۸۲۰

سفارت ایران در پاریس: ۵۶۵, ۵۶۶

سفارت جمهوری اسلامی ایران در کویت: ۳۸۰

سفارت جمهوری اسلامی ایران در موریتانی: ۱۵۷

سفارت عراق: ۳۰, ۵۳۵

سفارت فلسطین: ۳۰, ۲۷۸

سقز: ۸۰, ۸۱, ۸۵, ۱۰۴, ۱۰۵, ۱۰۷, ۱۶۰, ۲۰۲, ۲۰۳, ۲۱۱, ۲۱۵, ۲۳۴, ۳۴۹, ۳۵۸, ۳۶۷, ۵۱۲, ۵۴۱, ۶۵۳, ۶۷۸, ۷۱۹, ۷۵۳, ۷۹۴, ۸۰۲, ۸۰۹, ۸۱۰, ۸۱۳, ۸۱۴, ۸۱۷, ۸۱۸, ۸۲۸, ۸۳۰, ۸۵۲, ۸۵۹, ۸۶۳, ۸۶۷, ۸۶۸

سلسله جبال حمرین: ۶۲

سلماس: ۶۸, ۸۰, ۱۰۵, ۲۰۱, ۲۰۲, ۲۰۳, ۲۴۹, ۲۷۷, ۳۲۶, ۳۳۲, ۳۴۹, ۳۵۹, ۳۶۰, ۳۷۴, ۳۸۳, ۴۰۳, ۵۲۵, ۵۴۸, ۵۴۹, ۵۹۵, ۶۲۶, ۷۹۰, ۸۰۶, ۸۰۷, ۸۱۰, ۸۱۷, ۸۲۶, ۸۲۸, ۸۲۹, ۸۳۰, ۸۳۱, ۸۳۳, ۸۴۳, ۸۴۷, ۸۶۷

سمنان: ۶۷, ۱۴۶, ۳۱۵, ۳۶۶, ۳۷۲, ۴۰۱, ۵۲۸, ۶۱۷, ۶۸۳, ۷۴۴, ۸۴۹

سمیرم: ۷۵, ۵۶۲, ۷۵۱

سندیکاهای کارگری ژاپنی: ۴۷۶

سندیکای کامیون داران منطقه ی سوادکوه: ۵۴۶

سندیکای کل کارگران اسرائیل (کشو هسیتدروت) : ۱۹۴

سنگاپور: ۱۷۵, ۳۰۷

سنگال: ۱۱۵, ۱۷۶, ۱۷۷, ۸۱۵

سنندج: ۲۸, ۶۷, ۶۸, ۸۰, ۹۳, ۹۵, ۱۰۱, ۱۰۷, ۱۱۹, ۱۳۱, ۱۴۴, ۱۴۵, ۱۵۳, ۱۶۸, ۱۷۷, ۱۸۱, ۲۱۴, ۲۴۸, ۲۶۳, ۲۶۴,

۲۷۷, ۲۸۰, ۲۹۱, ۲۹۲, ۲۹۵, ۲۹۹, ۳۰۰, ۳۱۰, ۳۱۶, ۳۳۲, ۳۳۹, ۳۴۶, ۳۵۹, ۳۶۰, ۳۶۱, ۳۶۷, ۳۷۴, ۳۹۲, ۴۳۳, ۴۴۵, ۵۱۲, ۵۴۷, ۵۴۸, ۵۵۶, ۵۶۰, ۵۶۷, ۵۸۱, ۵۹۵, ۶۳۴, ۶۵۳, ۶۶۵, ۶۷۰, ۶۷۸, ۷۰۷, ۷۱۹, ۷۲۰, ۷۲۸, ۷۵۳, ۷۶۱, ۷۸۰, ۷۸۳, ۷۹۰, ۷۹۴, ۸۰۲, ۸۰۶, ۸۰۹, ۸۱۱, ۸۱۴, ۸۱۵, ۸۱۸, ۸۲۲, ۸۲۴, ۸۲۵, ۸۲۶, ۸۲۹, ۸۳۰, ۸۳۲, ۸۳۵, ۸۴۳, ۸۴۴, ۸۴۶, ۸۴۷, ۸۵۱, ۸۵۲, ۸۵۴, ۸۵۷, ۸۵۹, ۸۶۳, ۸۶۶, ۸۶۷, ۸۶۸

سه راه طالقانی - شریعتی تهران: ۲۶۴

سه راهی جاده ی فکه با اتوبان العماره: ۵۹۱

سه راهی سنندج - بیجار - دیواندره: ۸۵۲

سه راهی قاضی آباد: ۷۹۴

سوئد: ۱۱۵, ۲۲۴, ۳۴۵, ۴۶۴, ۶۰۵, ۸۲۸, ۸۴۸

سوئیس: ۱۱۵, ۲۲۴

سودان: ۶۰, ۱۳۷, ۱۶۵, ۱۷۶, ۱۷۷, ۴۳۰, ۴۷۲, ۴۷۹, ۵۸۳, ۷۲۲, ۸۱۲, ۸۱۵, ۸۳۵, ۸۵۹

سورینام: ۳۳۶

سوریه: ۵, ۶, ۱۰, ۱۶, ۳۸, ۳۹, ۴۰, ۴۱, ۴۵, ۷۷, ۱۱۵, ۲۳۰, ۲۳۲, ۳۰۵, ۳۰۹, ۳۱۹, ۳۲۵, ۳۲۷, ۳۳۱, ۳۴۴, ۳۵۶, ۳۵۷, ۳۶۴, ۳۶۵, ۳۶۹, ۳۷۰, ۳۷۱, ۳۸۵, ۳۸۶, ۳۸۷, ۳۸۸, ۳۸۹, ۳۹۵, ۳۹۶, ۳۹۷, ۴۰۷, ۴۰۸, ۴۰۹, ۴۱۰, ۴۱۵, ۴۱۶, ۴۲۷, ۴۲۸, ۴۲۹, ۴۳۱, ۴۳۹, ۴۴۰, ۴۴۱, ۴۶۳, ۴۶۴, ۴۷۵, ۴۷۶, ۴۸۲, ۴۸۳, ۵۲۰, ۵۲۱, ۵۵۰, ۵۵۱, ۵۵۵, ۵۷۴, ۵۸۷, ۶۰۵, ۶۰۷, ۶۰۹, ۶۴۳, ۶۶۲, ۶۶۳, ۶۶۵, ۶۷۲, ۶۹۹, ۷۰۰, ۷۱۶, ۷۲۶, ۷۳۸, ۷۳۹, ۷۴۹, ۷۵۹, ۷۶۰, ۷۶۱, ۷۶۵, ۷۶۹, ۷۷۰, ۷۷۸, ۸۰۰, ۸۳۰, ۸۳۲, ۸۳۳, ۸۳۴, ۸۳۵, ۸۳۶, ۸۳۷, ۸۳۸, ۸۳۹, ۸۴۰, ۸۴۳, ۸۴۸, ۸۵۲, ۸۵۳, ۸۶۱, ۸۶۴, ۸۶۹

سوسنگرد: ۸۶, ۱۵۲, ۲۰۲, ۳۴۹, ۴۵۶, ۵۰۰, ۵۴۶, ۵۶۱, ۶۰۳, ۶۵۱, ۶۷۹, ۷۲۵, ۷۵۱, ۸۰۸, ۸۲۸, ۸۴۴

سومار: ۶, ۱۳, ۱۷, ۳۸۲, ۸۳۱

سومالی: ۱۶۵, ۲۲۵

سیاسران سفلی: ۲۷۶

سیاسران علیا: ۲۷۶

سیستان و بلوچستان: ۳۴, ۷۲, ۳۰۲, ۵۲۸, ۸۰۶

سیف آباد: ۲۷۵, ۷۵۱

سینما قدس: ۴۴۸, ۴۵۰

شاهرود: ۲۷۷, ۲۹۶, ۳۶۷, ۳۶۸, ۶۸۳, ۸۲۳, ۸۳۰

شاهین دژ: ۶۸

شاهین شهر: ۲۷۵, ۶۹۲, ۸۵۶

شبکه ی بهداری سپیدان فارس: ۶۸۲

شبه جزیره ی عربستان: ۱۶۵

شرکت بی.اچ.ام: ۲۶۰

شرکت بیمه ی تجارت خارجی فرانسه: ۵۸۶

شرکت پتروشیمی ایران، ژاپن: ۴۷۴

شرکت تعاونی راه آهن: ۶۷۷

شرکت تعاونی کامیون داران: ۶۷۹, ۶۸۱

شرکت تکدن هولدینگ ترکیه: ۳۳۰

شرکت جنرال الکتریک: ۴۹۶

شرکت رینولوز امریکا: ۴۹۳, ۸۳۹

شرکت ژاپنی اوکی: ۴۷۶

شرکت لاکهید: ۴۹۶

شرکت لیت لرحت: ۴۹۶

شرکت مخابرات همدان: ۶۸۰

شرکت نفت: ۸۶, ۴۴۴, ۵۶۲, ۸۰۷

شرکت هلی کوپترسازی میوز: ۴۹۷

شرکت هواپیمایی بوئینگ: ۴۹۶

شرکت واحد: ۳۵۰, ۷۸۲, ۷۸۸, ۸۶۶

شط العرب: ۵۳۳, ۵۳۷, ۸۴۲

شلمچه: ۷, ۱۲۱, ۱۸۶, ۵۰۷

شمال: ۱۷, ۱۹, ۲۱, ۲۲, ۲۴, ۴۷, ۴۹, ۵۱, ۵۲, ۶۲, ۶۳, ۶۴, ۸۱, ۸۶, ۸۷, ۹۴, ۹۵, ۱۰۳, ۱۰۴, ۱۰۵, ۱۱۵, ۱۱۸, ۱۱۹, ۱۲۱, ۱۲۲, ۱۳۱, ۱۴۳, ۱۵۴, ۱۵۹, ۱۶۰, ۱۶۸, ۱۷۸, ۲۰۲, ۲۰۳, ۲۱۳, ۲۱۴, ۲۱۵, ۲۲۳, ۲۲۷, ۲۳۴, ۲۴۲, ۲۴۶, ۲۴۷, ۲۴۸, ۲۴۹, ۲۶۰, ۲۶۳, ۲۶۷, ۲۷۷, ۲۹۹, ۳۰۷, ۳۱۶, ۳۲۶, ۳۲۷, ۳۳۰, ۳۳۲, ۳۳۸, ۳۴۹, ۳۵۰, ۳۵۵, ۳۶۰, ۳۶۶, ۳۶۷, ۳۷۴, ۳۸۲, ۳۹۱, ۳۹۲, ۴۰۹, ۴۱۴, ۴۱۹, ۴۳۵, ۴۴۶, ۴۴۸, ۴۵۵, ۴۶۲, ۴۶۵, ۴۶۶, ۴۶۷, ۴۷۹, ۴۸۹, ۴۹۹, ۵۰۰, ۵۰۴, ۵۰۵, ۵۰۶, ۵۱۳, ۵۲۷, ۵۲۸, ۵۳۵, ۵۴۲, ۵۴۴, ۵۵۷, ۵۶۰, ۵۶۹, ۵۸۱, ۵۹۱, ۵۹۲, ۵۹۳, ۵۹۵, ۶۱۱, ۶۱۳, ۶۱۶, ۶۲۵, ۶۳۱, ۶۴۸, ۶۵۱, ۶۵۳, ۶۶۷, ۶۶۸, ۶۷۰, ۶۸۶, ۶۸۹, ۶۹۰, ۶۹۱, ۷۰۶, ۷۱۹, ۷۳۱, ۷۳۲, ۷۴۳, ۷۴۹, ۷۵۳, ۷۶۳, ۷۶۴, ۷۸۳, ۷۹۰, ۷۹۴, ۸۰۸, ۸۰۹, ۸۱۰, ۸۱۱, ۸۱۳, ۸۱۵, ۸۲۸, ۸۳۰, ۸۳۱, ۸۳۲, ۸۳۴, ۸۳۷, ۸۳۸, ۸۳۹, ۸۴۰, ۸۴۱, ۸۴۲, ۸۴۴, ۸۴۵, ۸۴۶, ۸۴۷, ۸۴۸, ۸۴۹, ۸۵۰, ۸۵۲, ۸۵۴, ۸۵۶, ۸۵۸, ۸۵۹, ۸۶۰, ۸۶۲, ۸۶۴, ۸۶۶, ۸۶۷, ۸۶۸

شمیرانات: ۳۴۱

شنگه دول: ۴۸۰

شهر بابک: ۳۰۰

شهر بندری بولا: ۳۲۷

شهرداری انجمن متحده ی مهندسین لوکوموتیو: ۷۱

شهرداری تبریز: ۶۷۷

شهرداری شهرکرد: ۶۸۱

شهرری: ۳۴۱

شهرستان کنگان: ۶۸۳

شهرستان نور: ۲۱۵, ۲۴۹, ۵۷۰, ۶۱۷, ۸۱۸, ۸۲۱, ۸۴۵, ۸۴۹

شهرضا: ۱۶۰

شهرک بستان: ۶۲

شهرک صدام: ۱۵۱

ص:۸۹۳

شهرک هولیر عراق: ۳۵۷

شهرکرد: ۴۶۹, ۵۲۵, ۶۷۰, ۶۷۱, ۶۷۸, ۶۷۹, ۶۸۱, ۶۸۳, ۶۸۴, ۸۵۵

شهمیرزاد: ۳۱۵, ۷۵۱

شوراهای اسلامی روستاهای استان فارس: ۷۰

شورای امنیت: ۱۰۸, ۶۶۰, ۶۶۱, ۶۹۶

شورای بازاریابی برنج ایالات متحده: ۲۲۰

شورای عالی اقتصاد: ۲۲۴

شورای عالی قضایی: ۱۰, ۲۰۴, ۲۴۹, ۲۶۴, ۴۸۰, ۵۱۸, ۵۱۹

شورای عالی مدیریت حوزه: ۷۸۳, ۸۶۶

شورای فرماندهی انقلاب عراق: ۳۴۰, ۴۳۰, ۴۴۲, ۸۳۵

شورای متحده ی تجارت: ۷۲

شورای مدیریت حوزه: ۷۸۲

شورای مرکزی جهاد سازندگی: ۵۶۱

شورای مرکزی سینماهای ایران: ۸۶

شورای ملی فلسطین: ۴۲۸

شورای ملی مقاومت منافقین: ۸۶۳

شورای نگهبان: ۷۵, ۴۲۰, ۴۲۲, ۴۲۳, ۵۱۵, ۶۰۱

شورای هماهنگی اقلیت های دینی: ۵۳۰, ۸۴۱

شورای هیئت وزیران عربستان سعودی: ۳۴۴

شوروی: ۳, ۴, ۶, ۷, ۱۶, ۳۴, ۵۶, ۵۹, ۶۶, ۷۳, ۷۹, ۸۰, ۹۲, ۹۷, ۱۱۰, ۱۱۱, ۱۱۷, ۱۲۱, ۱۲۴, ۱۲۵, ۱۲۶, ۱۲۸, ۱۳۶, ۱۵۶, ۱۶۵, ۱۷۰, ۱۷۴, ۱۹۶, ۱۹۷, ۲۲۵, ۲۸۶, ۲۹۲, ۳۰۸, ۳۱۰, ۳۱۳, ۳۲۴, ۳۲۵, ۳۳۰, ۳۳۱, ۳۶۴, ۳۶۹, ۳۷۰, ۴۰۶, ۴۲۷, ۴۲۸, ۴۴۶, ۴۵۸, ۴۸۱, ۴۸۲, ۴۹۰, ۴۹۳, ۵۱۷, ۵۳۵, ۵۵۴, ۵۸۶, ۵۹۶, ۶۰۹, ۶۱۰, ۶۱۱, ۶۲۲, ۶۲۳, ۶۴۰, ۶۵۵, ۶۵۷, ۶۵۸, ۶۹۳, ۷۰۱, ۷۰۲, ۷۰۳, ۷۱۲, ۷۴۹, ۷۵۰, ۷۶۳, ۷۷۰, ۷۸۱, ۷۸۵, ۸۰۰, ۸۰۵, ۸۰۷, ۸۱۱, ۸۱۲, ۸۱۷, ۸۲۳, ۸۲۵, ۸۲۶, ۸۳۰, ۸۳۹, ۸۴۶, ۸۴۹, ۸۵۱, ۸۵۶, ۸۵۷, ۸۵۸, ۸۶۳, ۸۶۶, ۸۶۷

شوش: ۵۰۰, ۵۵۲, ۷۲۵

شوشتر: ۷۲, ۶۸۱

شوشیه: ۸۲۶

شیان فنگ: ۴۰۰

شیب: ۶۴, ۵۰۵

شیخ سله: ۵۴۷

شیراز: ۶۹, ۱۰۶, ۱۱۰, ۱۱۲, ۲۰۸, ۲۱۱, ۲۴۰, ۲۶۰, ۲۷۴, ۳۰۰, ۳۰۲, ۳۳۳, ۳۳۷, ۳۴۱, ۳۵۰, ۳۵۲, ۳۵۸, ۳۶۲, ۳۶۵, ۴۰۴, ۴۱۷, ۴۲۰, ۴۳۱, ۴۵۱, ۴۵۶, ۴۸۶, ۵۴۶, ۵۶۸, ۵۹۴, ۶۸۱, ۶۹۲, ۷۵۱, ۷۶۴, ۷۸۰, ۸۱۰, ۸۱۸, ۸۲۴, ۸۲۷, ۸۲۸, ۸۳۳, ۸۳۴, ۸۳۶, ۸۴۷, ۸۶۴

شیرکش سفلی: ۲۷۶

شیرکش علیا: ۲۷۷

شیلی: ۳۳۶

صادق آباد: ۲۷۶

صالح آباد: ۳۰۱, ۵۵۲

صحن امام خمینی: ۵۹۳

صفریه: ۶۴, ۴۱۹, ۴۵۴, ۴۶۵, ۵۲۳, ۵۹۱, ۵۹۳, ۶۳۰, ۶۴۸, ۶۶۸, ۸۵۲

صلیب خات: ۵۳۵

صلیبیه: ۵۳۵

صومای (ارومیه): ۸۱, ۴۶۷, ۸۳۷

صیدا: ۷۷۸

طاوسیه: ۲۱, ۲۲, ۶۴, ۴۱۹, ۵۲۴, ۵۴۲, ۵۵۷, ۵۹۰, ۵۹۲, ۶۱۳, ۶۳۰

طبس: ۱۳۲, ۴۹۷, ۵۴۶

طرابلس: ۴۰۷, ۴۷۶, ۶۲۴, ۶۶۲, ۶۶۳, ۸۵۳

طوسخرمان: ۴۹

طویله ی عراق: ۳۳۲

عاشق آباد (اصفهان) : ۶۷۹

عباس آباد: ۵۲۵, ۵۴۶, ۵۹۸, ۶۷۹, ۷۵۱

علامردشت: ۵۲۶

علی آباد گوندک: ۲۷۷

علی آباد: ۲۷۷, ۷۵۱

عمان: ۴۶, ۲۶۸, ۲۷۴, ۳۵۷, ۳۹۷, ۳۹۸, ۴۵۹, ۵۶۴, ۶۴۳, ۶۸۰, ۷۳۸, ۷۷۹

عین خوش: ۱۷, ۹۴, ۱۰۲, ۱۸۵, ۶۵۱

غدان (بخش): ۷۵۱

غزیله: ۱۹, ۲۰, ۲۱, ۲۲, ۲۳, ۲۴, ۶۴, ۱۴۱, ۱۴۲, ۲۱۳, ۲۴۶, ۲۴۷, ۲۴۸, ۳۴۷, ۴۱۹, ۴۵۳, ۴۵۴, ۴۵۵, ۴۶۵, ۵۴۲, ۵۴۳, ۵۴۴, ۵۹۱, ۵۹۲, ۶۵۱, ۶۵۲, ۶۶۷, ۸۴۴, ۸۵۲

غنا: ۷۳, ۸۰۶

فارس: ۷, ۱۶, ۳۸, ۴۰, ۴۴, ۴۶, ۵۰, ۶۹, ۷۵, ۱۱۴, ۱۶۵, ۱۷۳, ۱۸۳, ۱۹۰, ۱۹۵, ۲۰۱, ۲۰۸, ۲۲۵, ۲۳۳, ۲۶۴, ۲۶۹, ۲۸۶, ۲۸۹, ۳۲۲, ۳۲۳, ۳۲۴, ۳۲۸, ۳۳۰, ۳۳۱, ۳۳۳, ۳۳۴, ۳۴۵, ۳۵۱, ۳۵۲, ۳۵۳, ۳۵۴, ۳۵۶, ۳۵۷, ۳۶۲, ۳۶۴, ۳۷۶, ۳۸۹, ۳۹۷,

۴۰۰, ۴۰۱, ۴۰۶, ۴۰۹, ۴۱۳, ۴۲۴, ۴۲۵, ۴۲۹, ۴۳۸, ۴۴۱,۴۴۰, ۴۵۶, ۴۵۹, ۴۶۳, ۴۶۹, ۴۷۰, ۴۷۶, ۴۸۰, ۴۸۱, ۴۸۲, ۴۸۵, ۵۰۸, ۵۱۲, ۵۲۰, ۵۲۵, ۵۲۶, ۵۳۳, ۵۳۶, ۵۳۷, ۵۵۱, ۵۵۵, ۵۵۷, ۵۶۳, ۵۶۴, ۵۶۵, ۵۷۲, ۵۷۴, ۵۸۲, ۵۸۳, ۵۸۵, ۵۸۶, ۵۹۴, ۶۰۷, ۶۰۸, ۶۰۹, ۶۳۷, ۶۳۸, ۶۴۳, ۶۵۸, ۶۶۲, ۶۶۹, ۶۷۴, ۶۸۲, ۷۰۳, ۷۱۶, ۷۲۶, ۷۳۰, ۷۳۸, ۷۵۰, ۷۵۱, ۷۷۱, ۷۷۶, ۷۷۹, ۷۸۰, ۷۸۹, ۷۹۹, ۸۰۰, ۸۰۱, ۸۲۰, ۸۲۲, ۸۲۶, ۸۲۹, ۸۳۲, ۸۳۴, ۸۳۶, ۸۳۹, ۸۴۴, ۸۵۱, ۸۵۵, ۸۶۷, ۸۶۹

فارسان: ۶۸۱

فاس: ۱۸۴, ۲۲۶, ۳۷۹, ۴۴۰, ۴۸۵, ۶۲۲, ۶۶۱, ۷۱۵, ۸۵۸

فامین (توابع همدان): ۶۸۰

فاو: ۷, ۱۷, ۳۴۷, ۳۴۹, ۵۰۸, ۵۱۲, ۵۹۲

فرانسه: ۱۰, ۱۵, ۱۶, ۳۰, ۳۱, ۳۲, ۴۳, ۴۴, ۴۵, ۵۳, ۵۹, ۶۰, ۶۷, ۷۹, ۸۰, ۹۲, ۱۱۷, ۱۱۹, ۱۲۱, ۱۳۳, ۱۳۴, ۱۳۸, ۱۵۶, ۱۵۷, ۱۵۸, ۱۶۴, ۱۷۲, ۱۷۷, ۱۸۲, ۱۸۳, ۱۸۵, ۱۹۱, ۱۹۲, ۲۰۷, ۲۰۸, ۲۱۸, ۲۱۹, ۲۲۶, ۲۳۱, ۲۳۲, ۲۳۳, ۲۳۷, ۲۳۸, ۲۴۴, ۲۵۲, ۲۵۳, ۲۶۲, ۲۶۶, ۲۶۷, ۲۶۸, ۲۶۹, ۲۷۴, ۲۸۷, ۳۲۸, ۳۴۴, ۳۴۶, ۳۵۳, ۳۵۴, ۳۶۵, ۳۶۹, ۳۷۱, ۳۷۲, ۴۰۲, ۴۰۶, ۴۱۴, ۴۲۶, ۴۳۱, ۴۴۲, ۴۴۳, ۴۵۱, ۴۶۳, ۴۶۴, ۴۷۲, ۴۷۷, ۴۸۱, ۴۹۳, ۴۹۴, ۵۱۷, ۵۲۹, ۵۳۰, ۵۳۷, ۵۵۵, ۵۵۶, ۵۶۵, ۵۶۶, ۵۶۷, ۵۷۲, ۵۷۳, ۵۷۴, ۵۷۵, ۵۷۸, ۵۸۱, ۵۸۳, ۵۸۴, ۵۸۵, ۵۸۶, ۵۸۷, ۵۹۷, ۶۰۷, ۶۰۸, ۶۱۲, ۶۳۹, ۶۵۷, ۶۶۰, ۶۶۲, ۶۶۵, ۶۷۳, ۶۸۴, ۶۹۳, ۷۰۲, ۷۱۴, ۷۱۵, ۷۱۶, ۷۱۷, ۷۲۵, ۷۲۶, ۷۳۶, ۷۳۷, ۷۳۸, ۷۳۹, ۷۴۸, ۷۴۹, ۷۵۰, ۷۵۲, ۷۵۹, ۷۶۰, ۷۶۸, ۷۶۹, ۷۷۰, ۷۷۱, ۷۷۳, ۷۷۸, ۷۸۴, ۷۸۵, ۷۹۷, ۷۹۹, ۸۰۲, ۸۰۵, ۸۰۷, ۸۱۲, ۸۱۴, ۸۱۶, ۸۱۸, ۸۱۹, ۸۲۰, ۸۲۱, ۸۲۲, ۸۲۸, ۸۳۰, ۸۳۴, ۸۳۵, ۸۳۶, ۸۳۷, ۸۳۹, ۸۴۱, ۸۴۳, ۸۴۴, ۸۴۵, ۸۴۶, ۸۴۷, ۸۴۸, ۸۵۱, ۸۵۳, ۸۵۵, ۸۵۸, ۸۵۹, ۸۶۱, ۸۶۲, ۸۶۳, ۸۶۴, ۸۶۵, ۸۶۸, ۸۶۹

فردوس: ۲۷۵, ۳۶۶

فرودگاه اسلام آباد: ۵۷۲

فرودگاه اهواز: ۴۶۶, ۸۳۷

فرودگاه اورلی پاریس: ۲۶۷

فرودگاه تهران: ۳۹۵

فرودگاه دهلی نو: ۷۴۰

فرودگاه رم: ۷۲۲, ۸۵۹

فرودگاه شیراز: ۲۰۸

فرودگاه کویت: ۷۳۰

فرودگاه مهرآباد: ۳۸۸, ۷۲۱, ۸۵۹

فریدون شهر: ۵۶۲

فسا: ۵۲۶, ۷۵۱, ۸۴۱

فکه – چزابه: ۶۳, ۲۹۷, ۴۵۲, ۴۵۴, ۴۵۵, ۵۲۴, ۵۴۳, ۵۴۴, ۸۰۵, ۸۳۶

فکه: ۱۷, ۴۷, ۶۱, ۶۲, ۶۳, ۶۴, ۱۲۱, ۱۴۱, ۱۵۴, ۱۷۶, ۲۰۱, ۲۴۶, ۲۴۸, ۲۹۷, ۴۱۸, ۴۵۲, ۴۵۴, ۴۵۵, ۴۵۶, ۵۲۳, ۵۲۴, ۵۴۳, ۵۴۴, ۵۹۲, ۶۲۹, ۶۹۱, ۷۶۳, ۸۰۴, ۸۰۵, ۸۱۵, ۸۳۶

فیاضیه: ۵۰۴

فیروزکوه: ۱۱۴, ۳۴۱, ۸۱۰

قائم شهر: ۴۸, ۸۶, ۹۶, ۲۷۵, ۵۲۸, ۷۵۱, ۸۰۴, ۸۰۸, ۸۰۹, ۸۶۶

قادسیه: ۴۳۹, ۷۰۸

قادی محله: ۴۴۷

قاره ی افریقا: ۱۷۲

قاهره: ۱۳۷, ۱۳۸, ۱۹۳, ۲۸۸, ۴۷۷, ۶۶۵, ۶۷۵, ۷۰۵, ۷۱۵, ۷۱۷, ۷۲۹, ۷۴۰, ۷۵۰, ۷۵۹, ۷۶۱, ۷۷۵, ۷۸۰, ۸۶۰, ۸۶۲

قاین: ۵۴۶

قریه ی آق بلاغ: ۹۵

قریه ی پیچون: ۶۷۰

قریه ی چشمه گل: ۶۷۰

قریه ی شیطان آباد: ۷۰۷, ۸۵۷

قریه ی کوچک سفلی (بوکان): ۷۴۳

قزوین: ۱۸, ۲۵, ۶۲, ۲۶۰, ۳۱۵, ۵۲۵, ۵۹۱, ۶۸۲, ۶۸۷, ۶۹۰

قشلاق نوروز: ۲۷۶

قصرشیرین: ۱۸۶, ۲۰۱, ۲۷۶, ۳۱۷, ۷۲۹, ۸۱۶

قطر: ۳۹, ۴۶, ۱۱۵, ۱۸۳, ۲۰۰, ۲۲۱, ۲۲۵, ۳۳۰, ۳۴۵, ۳۵۶, ۳۵۷, ۳۷۰, ۳۷۲, ۴۱۲, ۴۵۹, ۴۶۰, ۵۳۶, ۵۳۷, ۵۶۴, ۶۳۳, ۶۴۳, ۷۷۹, ۷۹۷, ۸۰۲, ۸۵۰

قطعه ی شهدای ارامنه: ۸۱۹

قفقاز: ۳۰۵

قلات: ۷۰۶

قلدره: ۱۶۰

قلعه سر: ۸۴

قلعه صالح: ۶۴

قلعه کهنه کوه (بردگان) : ۶۸۳

قله ی شنام: ۴۸۰

قم: ۶۵, ۱۱۳, ۱۳۰, ۲۱۱, ۲۷۵, ۳۵۱, ۴۰۱, ۴۰۶, ۴۱۷, ۵۴۱, ۵۶۳, ۵۶۷, ۵۷۰, ۵۷۸, ۶۱۴, ۶۷۸, ۷۱۲, ۷۸۲, ۸۱۰, ۸۴۵, ۸۵۸

قوچان: ۷۹, ۳۵۱, ۳۶۶, ۷۳۲, ۸۶۰

قوشچی: ۱۰۵, ۱۷۸, ۵۴۸, ۵۶۹, ۸۰۷, ۸۱۵, ۸۴۳

قوه ی قضائیه انگلستان: ۷۷۲

کاراکاس: ۴۶۴

کارخانجات سیمان نکا: ۶۸۰

کارخانجات مقدم: ۷۹

کارخانه ی آلومینیوم سازی اراک: ۴۹۳

کارخانه ی تولید گاز: ۳۴۹

کارخانه ی درمن دیزل: ۶۷۷

کارخانه ی روغن نباتی: ۱۸۶

کارخانه ی سیمان: ۴۴۵

کارخانه ی قند پیرانشهر: ۷۳۱, ۸۶۰

کارخانه ی نساجی شماره۳: ۴۹

کارون (حفار) : ۱۲۷, ۵۰۴, ۶۲۱, ۷۵۴, ۷۵۵, ۸۶۳

کارون اهواز: ۷۵۴, ۷۵۵, ۸۶۳

کاریان: ۶۸۲

کازرون: ۱۰۳, ۲۰۲, ۲۷۶, ۵۴۵

کاشان: ۴۸, ۲۹۶, ۳۰۰, ۵۶۲, ۵۹۰, ۵۹۹, ۶۱۴, ۶۷۹, ۸۰۴

کاشمر: ۲۷۵, ۶۸۳

کالیفرنیا: ۴۴۶

کامبوج: ۲۷۲, ۴۹۳

کامیاران: ۱۰۴, ۱۱۵, ۱۳۱, ۱۴۵, ۳۳۸, ۴۸۹, ۶۷۰, ۶۷۸, ۷۳۱, ۸۱۰, ۸۱۱, ۸۲۷, ۸۵۴, ۸۶۰

کانادا: ۱۱۵, ۷۱۵, ۸۳۶

کانال سوئز: ۲۲۵, ۵۲۱

کانال کشاورزی: ۲۲, ۲۳, ۲۴, ۲۵, ۲۴۶, ۶۲۹, ۶۳۲, ۶۳۳, ۶۴۹, ۶۶۷, ۶۸۵, ۶۸۶, ۶۸۷, ۶۸۸, ۶۸۹, ۶۹۰, ۸۴۹, ۸۵۴, ۸۵۵, ۸۵۶

کانبرا: ۱۵۷, ۱۵۸

کانی سفید: ۱۶۰, ۳۹۱, ۸۱۰

کانی فرد: ۸۱۵

کانی کن: ۲۷۶

کتالم: ۷۵۱

کراچی: ۱۲۹, ۱۳۰, ۷۹۷, ۸۰۲, ۸۶۸

کرج: ۲۶۴, ۳۰۰, ۳۴۱, ۸۲۴, ۸۲۹

کرخه: ۵۰۵, ۵۰۶, ۶۲۱

کردستان: ۲۷, ۲۸, ۲۹, ۳۴, ۵۱, ۵۲, ۶۷, ۶۸, ۶۹, ۷۱, ۷۵, ۷۸, ۸۵, ۹۳, ۱۰۱, ۱۰۳, ۱۰۷, ۱۱۲, ۱۱۵, ۱۱۸, ۱۱۹, ۱۲۰, ۱۳۰, ۱۳۸, ۱۴۴, ۱۴۵, ۱۵۳, ۱۵۴, ۱۵۵, ۱۵۸, ۱۶۰, ۱۶۶, ۱۶۸, ۱۷۷, ۱۷۸, ۱۸۲, ۱۸۵, ۱۸۷, ۲۲۰, ۲۲۳, ۲۳۳, ۲۳۴, ۲۴۱, ۲۴۴, ۲۴۹, ۲۶۰, ۲۶۱, ۲۶۲, ۲۶۴, ۲۶۵, ۲۷۴, ۲۷۷, ۲۸۰, ۲۹۱, ۲۹۲, ۲۹۳, ۲۹۵, ۲۹۶, ۳۰۰, ۳۰۲, ۳۱۴, ۳۲۵, ۳۲۷, ۳۳۱, ۳۳۲, ۳۳۷, ۳۵۰, ۳۶۰, ۳۶۵, ۳۷۲, ۳۷۳, ۳۷۴, ۳۸۰, ۳۸۲, ۳۸۳, ۳۹۰, ۳۹۲, ۳۹۳, ۳۹۴, ۳۹۵, ۴۰۱, ۴۰۲, ۴۱۷, ۴۱۹, ۴۳۱, ۴۳۲, ۴۳۳, ۴۴۵, ۴۴۶, ۴۵۱, ۴۵۶, ۴۵۷, ۴۶۴, ۴۶۷, ۴۷۷, ۴۸۰, ۴۸۴, ۴۸۹, ۵۱۱, ۵۲۲, ۵۴۱, ۵۴۷, ۵۵۶, ۵۶۷, ۵۶۹, ۵۸۱, ۵۸۸, ۵۹۵, ۵۹۷, ۶۱۲, ۶۲۴, ۶۴۶, ۶۵۳, ۶۶۴, ۶۶۵, ۶۶۹, ۶۷۸, ۶۷۹, ۶۸۴, ۷۰۶, ۷۱۷, ۷۲۰, ۷۲۴, ۷۲۸, ۷۳۱, ۷۴۱, ۷۴۲, ۷۵۴, ۷۶۱, ۷۶۴, ۷۸۰, ۷۸۳, ۷۸۸, ۷۹۱, ۷۹۲, ۷۹۳, ۷۹۵, ۸۰۵, ۸۰۷, ۸۰۹, ۸۱۰, ۸۱۳, ۸۱۴, ۸۱۶, ۸۲۰, ۸۲۱, ۸۲۶, ۸۳۰, ۸۳۱, ۸۳۲, ۸۳۹, ۸۴۷

کردکوی: ۷۵۱

کرکوک: ۴۵, ۴۹, ۹۵, ۳۳۰, ۴۲۷, ۷۴۲, ۷۸۷, ۸۶۲

کرمان: ۳۴, ۷۲, ۱۱۰, ۳۰۰, ۳۰۲, ۴۰۱, ۴۶۷, ۴۶۸, ۵۲۵, ۵۲۶, ۵۲۷, ۵۴۹, ۷۵۱, ۸۰۶

کرمانشاه: ۲۶۰

کرملین: ۲۸۶, ۳۳۱, ۴۸۲, ۵۸۷, ۷۰۲

کرند: ۱۸۶, ۸۱۶

کره ی جنوبی: ۱۳۴, ۱۹۶, ۱۹۸, ۳۲۸, ۸۱۲

کره ی شمالی: ۳۱۸, ۳۲۴, ۳۷۰, ۵۷۲, ۶۰۳, ۶۰۴, ۶۴۱, ۶۵۹, ۶۷۱, ۸۴۵, ۸۴۷, ۸۵۱, ۸۵۵

کریم آباد: ۲۰۲, ۸۱۷

کژی کران: ۲۷۶

کسایان: ۵۴۰

کشت و صنعت شیروان: ۳۰۱

کشتی رانی انگلیس: ۲۲۱

کلار: ۹۲, ۸۰۸

کلاردشت: ۲۰۱, ۲۷۵, ۷۵۱

کلاگرمحله ی جویبار: ۴۹

کلاله: ۳۵۹, ۸۲۹

کلمبیا: ۷۵۹, ۸۶۳

کلن: ۸۵

کلیسای خلیفه گری ارامنه ی نادری ویلا: ۲۱۰

کلیسای سرکیس مقدس: ۲۱۰

کمپانی مارسل داسو: ۵۷۳

کمپانی میتسوئی: ۱۳۵

کمیته ی اخبار تشکیلات اتحادیه ی کمونیست های ایران: ۲۵۹

کمیته ی اسلامی حسن نیت: ۱۹۴

کمیته ی امور خارجه ی کنگره ی امریکا: ۱۹۳

کمیته ی انقلاب اسلامی استان مازندران: ۴۰۲, ۸۳۲

کمیته ی انقلاب اسلامی بجنورد: ۳۵۱

کمیته ی انقلاب اسلامی: ۲۹, ۷۲, ۲۶۴, ۳۰۳, ۳۰۴, ۳۵۱, ۴۰۲, ۵۲۸, ۵۶۳, ۸۲۲, ۸۲۴, ۸۳۲, ۸۴۱

کمیته ی بین المللی صلیب سرخ: ۱۴۹, ۷۸۶

کمیته ی حسن نیت اسلامی: ۱۲۸

کمیته ی دائم شورای تصمیم گیری جنگل: ۴۴۳

کمیته ی روابط خارجی سنای امریکا: ۱۹۴

کمیته ی مرکزی اراک: ۵۴۹

کمیته ی مرکزی حزب توده: ۳۴, ۷۶۴, ۸۶۴

کمیته ی مرکزی سازمان آزادی بخش فلسطین: ۳۷

کمیسیون نفت مجلس شورای اسلامی: ۳۹۷

کمیسیون ویژه ی بررسی طرح اطلاعات و امنیت مجلس شورای اسلامی: ۸۳۷

کندوچه: ۸۱

کنسول گری ایران در استانبول: ۳۰۵

کنسول گری ایران: ۳۰۴, ۳۰۵, ۸۲۴

کنیا: ۱۶۵

کهکیلویه وب ویراحمد: ۶۹, ۵۲۵, ۶۶۹

کوبا: ۹۲, ۳۳۶, ۴۹۱, ۶۴۲, ۶۶۰, ۶۷۲, ۷۲۱, ۷۲۲, ۸۵۳, ۸۵۹

کورده: ۵۲۵, ۷۵۱

کوره داران گرگان: ۶۷۹

کومکون شوروی: ۱۳۶

کوه گلاله: ۱۱۱, ۸۱۰

کوهدشت: ۶۷۹

کویت: ۶, ۷, ۱۰, ۱۶, ۴۱, ۴۲, ۴۶, ۶۸, ۷۱, ۷۷, ۷۸, ۱۱۵, ۱۲۲, ۱۲۳, ۱۲۶, ۱۳۰, ۱۳۸, ۱۵۰, ۱۶۶, ۱۸۳, ۲۰۰, ۲۰۶, ۲۰۸, ۲۰۹, ۲۱۰, ۲۱۱, ۲۱۹, ۲۲۱, ۲۲۵, ۲۳۲, ۲۳۳, ۲۳۸, ۲۴۴, ۲۸۵, ۲۹۶, ۳۰۷, ۳۴۵, ۳۴۶, ۳۵۴, ۳۵۶, ۳۵۷, ۳۵۸, ۳۶۵, ۳۷۸, ۳۷۹, ۳۸۰, ۳۹۰, ۳۹۷, ۳۹۸, ۴۰۲, ۴۰۶, ۴۱۲, ۴۱۳,

۴۳۱, ۴۵۱, ۴۵۹, ۴۶۰, ۴۶۱, ۴۷۳, ۴۸۵, ۵۰۸, ۵۲۴, ۵۳۴, ۵۳۵, ۵۳۶, ۵۳۷, ۵۴۱, ۵۶۴, ۵۶۵, ۵۶۷, ۵۷۵, ۵۸۷, ۶۰۲, ۶۰۵, ۶۰۹, ۶۳۳, ۶۴۳, ۶۴۷, ۶۵۲, ۶۶۲, ۶۶۵, ۶۹۱, ۷۱۵, ۷۱۷, ۷۲۹, ۷۳۰, ۷۳۸, ۷۴۰, ۷۶۱, ۷۷۹, ۷۸۶, ۷۸۸, ۸۰۱, ۸۰۶, ۸۱۱, ۸۱۷, ۸۱۸, ۸۱۹, ۸۲۰, ۸۲۳, ۸۲۸, ۸۲۹, ۸۳۱, ۸۳۷, ۸۴۱, ۸۴۲, ۸۴۴, ۸۴۶, ۸۵۲, ۸۵۶, ۸۵۸, ۸۶۰, ۸۶۶, ۸۶۹

کیله سفید: ۲۷۶

کینه (آبادی): ۱۶۳, ۴۸۰

گابن: ۴۱۲

گامیش تپه: ۸۱۵

گرانادا: ۳۱۸, ۳۳۶

گردنه خان: ۳۰۰

گردنه ی درمان: ۶۳۳

گردنه ی قوشچی: ۸۰

گرگان: ۱۶۲, ۱۷۹, ۶۷۷, ۶۸۲, ۷۶۴, ۸۱۴, ۸۱۵, ۸۶۴

گرگ تپه: ۸۴۳

گره کاد علیا: ۶۷۹

گروه آرمان: ۷۳۲

گروه تحقیقات صنعتی و دفاعی وزارت دفاع: ۸۷

گروه جوله: ۵۱۳, ۸۴۰

گروه رزگاری: ۴۸۰

گروه سلطنت طلب: ۲۵۴

گروه کار: ۲۵۳, ۶۴۳, ۷۳۵

گروه کاک محمد: ۲۹۳

گروه مصطفی رهبر: ۲۵۸

گروه معراج: ۸۲۱

گزناسرا: ۲۴۲, ۲۹۰, ۳۱۱, ۳۱۳, ۴۳۴, ۴۴۶, ۴۴۸

گلاسکو: ۱۱۵

گلگله دره ی ۱ و ۲: ۶۷۹

گلگه باریکاب: ۶۷۹

گلو گاه (مکان): ۶۴, ۳۶۷, ۳۶۸, ۴۳۵, ۷۵۱, ۸۳۰

گمرک: ۶۰, ۶۱, ۱۸۶, ۶۹۱

گناباد: ۵۴۶

گنبد: ۱۶۲, ۶۱۷, ۶۷۹, ۷۵۱, ۸۱۴, ۸۴۹

گیلان: ۷۲, ۷۵, ۸۷, ۲۰۱, ۳۰۰, ۳۱۰, ۳۱۱, ۳۳۳, ۴۴۵, ۴۶۷, ۵۲۸, ۷۵۱, ۸۰۸, ۸۳۷

لارستان: ۳۰۰

لبنان: ۶, ۳۷, ۷۳, ۱۱۵, ۱۱۸, ۱۲۲, ۱۴۸, ۱۶۴, ۱۶۵, ۱۸۰, ۱۹۰, ۱۹۵, ۱۹۹, ۲۲۸, ۳۰۵, ۳۶۹, ۳۸۷, ۳۹۶, ۴۰۷, ۴۱۰, ۴۱۵, ۴۱۶, ۴۲۸, ۴۶۴, ۴۹۰, ۴۹۳, ۵۸۷, ۶۶۱, ۶۹۹, ۷۱۳, ۷۱۴, ۷۲۶, ۷۳۸, ۷۴۹, ۷۷۸, ۸۳۳, ۸۵۸, ۸۶۶

لرستان: ۳۱۵, ۳۱۶, ۴۰۴, ۵۵۲, ۶۳۵, ۶۷۹, ۸۲۵, ۸۵۱

لمرشان: ۸۱

لندن: ۵۰, ۵۹, ۶۷, ۷۱, ۷۷, ۷۸, ۸۲, ۸۵, ۹۰, ۹۳, ۱۳۱, ۱۳۸, ۱۷۷, ۲۰۰, ۲۲۰, ۲۲۱, ۲۴۴, ۳۱۴, ۳۲۸, ۳۳۷, ۴۶۴, ۴۷۵, ۴۷۷, ۴۸۱, ۴۸۵, ۴۸۶, ۵۵۶, ۵۶۴, ۵۶۵, ۵۶۷, ۵۷۵, ۵۷۷, ۵۷۸, ۵۸۷, ۶۲۵, ۶۲۶, ۶۵۴, ۶۷۴, ۶۸۴, ۷۰۱, ۷۰۲, ۷۰۵, ۷۲۵, ۷۲۸, ۷۷۲, ۷۸۰, ۷۸۱, ۷۹۰, ۷۹۲, ۷۹۹, ۸۰۰, ۸۰۱, ۸۰۲, ۸۳۸, ۸۳۹, ۸۴۴, ۸۴۶, ۸۵۳, ۸۶۵, ۸۶۶꿀

لنگرود: ۷۵۴, ۸۶۳

لوس آنجلس: ۶۵۴, ۸۵۳

ماچکه: ۶۷۰, ۸۵۴

ماداگاسکار: ۳۱۸

مادرید: ۶۰, ۶۱, ۶۷, ۷۶, ۷۸, ۲۳۷, ۲۴۴, ۲۵۱, ۲۶۲, ۸۰۵, ۸۰۶, ۸۲۱

مازنداران: ۲۰۱, ۳۰۰

ماکو: ۲۰۱, ۵۲۵, ۶۷۸

مالزی: ۱۱۵, ۳۵۵, ۳۵۶, ۸۲۹

مالی: ۳۵, ۴۳, ۴۴, ۵۳, ۸۰, ۹۷, ۱۲۱, ۱۳۶, ۱۴۹, ۱۵۴, ۱۸۳, ۱۹۱, ۱۹۲, ۱۹۶, ۱۹۸, ۲۰۷, ۲۰۸, ۲۱۴, ۲۱۸, ۲۱۹, ۲۳۳, ۲۳۷, ۲۳۸, ۲۴۱, ۲۴۳, ۲۴۴, ۲۵۰, ۲۵۶, ۲۶۰, ۲۶۴, ۲۷۱, ۲۷۹, ۲۸۰, ۲۸۴, ۲۸۷, ۲۸۹, ۲۹۳, ۳۰۸, ۳۰۹, ۳۱۰, ۳۱۱, ۳۱۲, ۳۱۸, ۳۲۰, ۳۲۹, ۳۳۶, ۳۴۰, ۳۴۹, ۳۵۰, ۳۷۱, ۳۷۷, ۳۷۸, ۴۰۰, ۴۱۴, ۴۳۷, ۴۴۰, ۴۴۱, ۴۴۴, ۴۴۵, ۴۶۷, ۴۷۶, ۵۳۰, ۵۳۶, ۵۴۱, ۵۵۱, ۵۵۴, ۵۷۴, ۵۸۶, ۶۰۴, ۶۰۸, ۶۰۹, ۶۳۳, ۶۹۵, ۷۲۵, ۷۲۶, ۷۳۲, ۷۳۷, ۷۳۸, ۷۳۹, ۷۵۰, ۷۷۹, ۷۹۶, ۸۰۷, ۸۱۲, ۸۱۸, ۸۴۲, ۸۴۷, ۸۶۱, ۸۶۳, ۸۶۶, ۸۶۸

ماناگوا (مرکز نیکاراگوئه): ۲۵۲, ۳۰۷, ۳۱۷, ۳۱۸, ۳۲۱, ۳۳۷, ۸۲۵, ۸۲۷

مبارک آباد: ۲۷۶

مبارکه: ۳۱۵, ۴۶۹

مجارستان: ۱۳۶

مجبورآباد مهاباد: ۵۶۹

مجتمع پتروشیمی بندر امام خمینی: ۱۹۹, ۴۱۱, ۸۱۷, ۸۳۴

مجتمع پتروشیمی شیراز: ۳۹۹

مجلس خبرگان: ۵۴, ۷۴, ۷۵, ۹۰, ۱۱۷, ۱۲۰, ۱۴۴, ۱۸۱, ۱۸۲, ۲۰۹, ۳۱۶, ۳۳۹, ۸۰۶

مجلس شورای اسلامی: ۳۷, ۵۶, ۷۱, ۷۴, ۷۵, ۱۰۶, ۱۰۷, ۱۱۵, ۱۴۶, ۱۵۳, ۱۶۳, ۱۶۹, ۱۸۸, ۲۲۷, ۲۸۱, ۲۹۶, ۳۰۴, ۳۳۹, ۳۶۸, ۴۳۵, ۴۳۶, ۴۶۲, ۴۷۳, ۵۱۸, ۵۵۰, ۶۳۷, ۶۹۸, ۷۳۴, ۷۵۵, ۷۶۷, ۸۰۶, ۸۳۰, ۸۳۶, ۸۳۸, ۸۴۰, ۸۵۱

مجلس کویت: ۴۱, ۳۵۶, ۵۳۴, ۵۳۵, ۸۲۸

مجلس مؤسسان: ۷۹۲

مجمع گروهک های محارب خط۳ (اتحادیه؛ مکان ها و سازمان ها
رزمندگان، پیکار، پیشگام): ۴۴۶

محله ی رضوانیه: ۲۵۸

محله ی عباس آباد, ۳۶۷

محله ی مدینه الحربه الثانیه(بغداد): ۵۴۹

محمدآباد پرتاله: ۱۱۵

محمله: ۷۵۱

محور ارتفاعات فوقی: ۴۵۴, ۵۴۳, ۸۲۴

محور ارومیه به سرو: ۳۹۲, ۸۳۲

محور اشنویه – نقده: ۷۰۷, ۸۵۷

محور الله اکبر: ۵۰۰

محور بانه – دشت آبادی: ۸۱

محور بانه – سردشت: ۸۱, ۱۵۹, ۸۱۳

محور بغداد – قاهره: ۴۰۷, ۴۱۵

محور بوکان – سقز: ۱۰۴, ۸۰۹

محور بوکان – مهاباد: ۶۳۳

محور بوکان – میاندوآب: ۸۳۵

محور پسوه – جلدیان: ۱۶۸, ۸۱۴

محور پسوه – مهاباد: ۷۹۴, ۸۶۸

محور پیچ انگیزه: ۱۹, ۲۴۶

محور تلول بند: ۸۲۱

محور جاده ی آسفالت چزابه: ۵۲۳

محور جاندار و خناوین: ۳۲۶, ۸۲۶

محور جلدیان – پسوه: ۱۱۵, ۸۱۱

محور چومو: ۵۵۷, ۶۱۴, ۸۴۴

محور خال: ۶۱۳

محور دارخوین: ۵۰۴, ۵۰۵

محور دویرج: ۴۱۸

محور دیواندره - سنندج: ۶۷۰

محور دیواندره: ۶۷۰, ۸۵۴

محور سردشت - پیرانشهر: ۵۱۳, ۸۴۰

محور سردشت - مهاباد: ۷۹۱, ۸۶۷

محور سقز - بوکان: ۱۶۸, ۷۱۹

محور سقز - دیواندره: ۵۴۸, ۸۴۳

محور سقز - میاندوآب: ۴۰۳, ۸۳۳

محور سقز: ۱۶۸, ۴۰۳, ۵۴۸, ۷۱۹, ۸۳۳, ۸۴۳

محور سنندج - دیواندره: ۵۱۲, ۵۸۰, ۸۴۶

محور سنندج - قروه: ۶۳۴, ۷۳۱, ۷۹۱, ۸۵۰, ۸۶۰, ۸۶۸

محور سنندج - کامیاران: ۳۷۴, ۵۱۳, ۸۴۱

محور سنندج - مریوان: ۲۱۴, ۲۶۳, ۳۹۲, ۴۳۳, ۵۹۵, ۶۷۰, ۷۵۳, ۸۱۴, ۸۱۸, ۸۲۲, ۸۳۲, ۸۳۵, ۸۵۴, ۸۶۳

محور صفریه - چزابه: ۸۳۴

محور صفریه: ۸۳۴, ۸۳۷

محور طاوسیه: ۴۱۸

محور طیب: ۴۵۴

محور فکه - چزابه: ۲۴۸, ۴۵۳

محور فکه - حلفائیه: ۸۰۵

محور فکه - طیب: ۴۵۲

محور کامیاران - سنندج: ۳۱۶, ۵۲۷, ۵۴۱, ۸۲۵, ۸۴۰

محور کامیاران - مریوان: ۶۹۱, ۸۵۶

محور کامیاران: ۳۱۶, ۵۲۷, ۵۴۱, ۶۹۱, ۸۲۵, ۸۴۰, ۸۵۶

محور مریوان - چناره: ۲۱۴, ۲۱۵, ۸۱۸

محور مریوان - سنندج: ۲۶۴, ۸۲۲

محور مهاباد - میاندوآب: ۵۴۷, ۵۶۰, ۵۷۰, ۶۳۴, ۸۴۳, ۸۵۰

محور مهاباد به ارومیه: ۳۳۸, ۸۲۷

محور میاندوآب - بوکان: ۴۳۲, ۶۷۰, ۷۰۶, ۸۵۴, ۸۵۷

محور نقده - اشنویه: ۶۶۹

محور نقده - پسوه: ۱۴۴

محور نقده - پیرانشهر: ۷۰۷, ۸۵۷

محورسنندج - سقز: ۸۱, ۸۰۷

محورفکه - چزابه: ۲۱, ۶۲, ۲۴۸, ۳۴۷, ۵۴۲, ۵۷۷, ۶۷۴, ۸۲۴

مخابرات العامه: ۵۵۰

مخابرات: ۷۴, ۱۷۵, ۳۲۷, ۳۴۸, ۵۵۰

مخازن نفتی خسروی: ۳۱۸

مدرسه ی عالی شهید مطهری: ۵۷۱, ۸۴۵

مدیترانه: ۴۵, ۲۲۵, ۲۵۲, ۴۲۷, ۶۰۵, ۶۰۷, ۷۴۹, ۷۶۰, ۷۷۰, ۷۸۷, ۸۶۴

مدینه: ۸۸

مراکش: ۲۰۶, ۵۸۲, ۶۰۵, ۶۶۱, ۷۳۹, ۸۶۱

مرز خسروی: ۸۶۰

مرز شیخان – نیسانه: ۱۰۵

مرزن آباد: ۲۰۱, ۲۷۵, ۷۵۱

مرغاب فارس: ۷۰

مرقد مطهر حضرت رضا(ع) : ۲۰۲

مرند: ۲۰۱

مرودشت: ۳۰, ۱۶۰, ۸۱۴

مریوان: ۸۱, ۸۵, ۹۵, ۱۰۴, ۱۰۷, ۱۶۸, ۳۱۶, ۳۲۶, ۳۳۷, ۴۳۲, ۴۸۹, ۵۲۸, ۵۴۱, ۶۵۲, ۶۷۸, ۷۱۸, ۷۱۹, ۸۰۹, ۸۱۰, ۸۲۴, ۸۲۶, ۸۳۵, ۸۳۹, ۸۴۱, ۸۵۲, ۸۵۸

مسجد امام خمینی: ۵۹۸, ۸۴۷

مسجد آیت الله بهشتی: ۶۷۷

مسجد جامع (دامغان): ۴, ۳۰۰, ۳۰۵, ۵۹۹

مسجد جامع شهرستان کرج: ۳۰۰

مسجد حسینیه ی داداش آباد (تبریز): ۶۷۷

مسجد خیاره: ۵۴۸, ۸۴۳

مسجد ده سبزی: ۴۳۲

مسجد زین العابدین (اهواز): ۴۶۷, ۸۳۷

مسجد قراملک (تبریز): ۶۷۷

مسجدالرضا: ۴۳۴

مسقط: ۱۳۰, ۲۶۸, ۲۷۴, ۴۵۱

مسکو: ۳۴, ۱۲۵, ۱۲۶, ۱۹۷, ۲۸۶, ۳۰۸, ۳۳۱, ۳۵۷, ۳۷۰, ۴۸۱, ۴۸۲, ۶۱۰, ۶۴۱, ۶۵۹, ۶۶۵, ۶۹۳, ۷۰۲, ۷۰۳, ۷۸۸, ۸۱۷, ۸۵۳

مشکین شهر: ۲۷۵, ۳۵۱, ۶۷۸, ۷۵۱

مشهد: ۴۹, ۷۲, ۱۱۰, ۱۱۲, ۱۶۶, ۲۰۰, ۲۰۲, ۲۶۰, ۲۶۵, ۲۷۷, ۳۲۵, ۴۳۱, ۵۹۳, ۵۹۴, ۶۱۸, ۷۳۲, ۷۴۱, ۷۵۱, ۷۶۴, ۷۸۰, ۷۸۴, ۷۹۱, ۷۹۳, ۸۰۴, ۸۱۰, ۸۲۳, ۸۴۷, ۸۴۹, ۸۶۴, ۸۶۷, ۸۶۸

مصر: ۴۵, ۹۰, ۹۱, ۱۳۷, ۱۳۸, ۱۶۵, ۱۷۴, ۱۸۰, ۱۹۳, ۲۰۶, ۲۲۵, ۲۳۱, ۲۶۹, ۲۸۷, ۲۸۸, ۳۰۵, ۳۰۷, ۳۲۲, ۳۷۱, ۳۷۵, ۳۷۶, ۴۰۰, ۴۰۱, ۴۰۷, ۴۱۵, ۴۲۷, ۴۲۸, ۴۳۰, ۴۷۲, ۴۷۵, ۴۷۷, ۴۸۲, ۴۸۴, ۴۹۷, ۵۷۳, ۵۷۴, ۵۸۲, ۶۵۷, ۶۶۱, ۶۷۵, ۶۹۹, ۷۱۴, ۷۲۲, ۷۳۰, ۷۴۷, ۷۵۰, ۷۵۹, ۷۶۰, ۷۶۳, ۷۷۰, ۷۷۵, ۷۷۶, ۸۰۸, ۸۱۲, ۸۳۰, ۸۳۱, ۸۳۳, ۸۳۸, ۸۵۵, ۸۵۸, ۸۵۹, ۸۶۰, ۸۶۲, ۸۶۴, ۸۶۵

معبر فکه: ۴۵۴

معدن سرب نخلك: ۶۸۰

مقر حزب دمکرات کردستان: ۷۶۳

مقر نیروهای خوی: ۶۱۵

مکان ها و سازمان ها

جاده ی دیواندره - بیجار: ۲۷۶, ۶۹۱, ۸۵۶

روستای حنا: ۲۶۷, ۲۶۸, ۷۵۱

روستای رشنش: ۲۱۴, ۸۱۸

سنقر: ۷۹۰, ۷۹۳, ۸۰۲

شیروان: ۲۷۵, ۳۵۱, ۳۶۶

مکه: ۱۷۰

ملادره: ۸۲

ممسنی: ۷۵۱

مناطق نفتی بزرگان: ۶۴

مناطق نفتی زبیدات - بیات: ۶۴

منامه: ۱۱۵, ۱۵۰, ۳۴۶, ۳۶۵, ۳۷۲, ۶۱۲, ۷۱۷, ۷۵۲

منجیل: ۳۵۵

مندلی: ۶۲۱, ۷۰۰

منصورآباد: ۶۷۹

منطقه ۱۰ تأمین اجتماعی: ۳۵۳

منطقه ۴ (خراسان) : ۵۰۵

منطقه ی ۴ کشوری: ۵۲۸, ۷۴۴, ۸۶۲

منطقه ی ۹: ۳۶۲

منطقه ی ام القصر: ۳۴۹, ۶۵۲, ۷۳۰

منطقه ی آویپنک: ۳۳۲

منطقه ی بحرگان (خلیج فارس): ۷۸۹, ۸۶۷

منطقه ی بقاع (لبنان): ۷۱۳, ۸۵۸

منطقه ی بناویله: ۶۱۶

منطقه ی بند: ۷۰۷

منطقه ی پست ده کیلوواتی: ۱۳۱

منطقه ی پنج تهران: ۸۳۳

منطقه ی توریور (سنندج): ۷۹۰, ۸۶۷

منطقه ی چاه عینی: ۵۲۷

منطقه ی چنانه: ۵۶۹, ۸۴۵

منطقه ی چوکا (طالش): ۷۳۲, ۸۶۰

منطقه ی رشیده: ۲۲, ۶۴, ۵۲۴, ۵۵۷, ۵۹۰, ۵۹۲, ۶۱۴, ۶۳۰, ۶۳۱, ۶۵۱, ۶۶۸, ۶۸۷, ۷۶۲, ۸۴۴, ۸۵۰

منطقه ی زاخو: ۹۵

منطقه ی زبیدات: ۶۲۷

منطقه ی سرشیو (مریوان): ۲۹۹

منطقه ی سرو (ارومیه): ۴۹, ۸۷, ۱۷۸, ۴۱۹, ۵۲۸, ۶۹۱, ۷۳۱, ۷۴۳, ۸۰۴, ۸۰۸, ۸۱۵, ۸۳۴, ۸۴۱, ۸۵۶, ۸۶۰, ۸۶۲

منطقه ی سلدوز: ۱۶۰

منطقه ی سنجی (ارومیه): ۶۱۶, ۸۴۸

منطقه ی سیدصادق: ۱۷۶, ۶۲۵, ۸۴۹

منطقه ی شورشیرین (مهران): ۱۵۹

منطقه ی شیب: ۴۶۶, ۷۹۷

منطقه ی شیخ سله: ۵۱۳, ۸۴۰

منطقه ی صلوات آباد: ۶۳۴, ۸۵۰

منطقه ی عملیاتی طریق القدس: ۵۰۵

منطقه ی عملیاتی محرم: ۲۰۱, ۳۵۹, ۴۶۶, ۵۱۲, ۶۶۹, ۸۱۷, ۸۲۹, ۸۴۰, ۸۵۴

منطقه ی عملیاتی والفجر مقدماتی: ۱۷, ۲۲, ۶۲, ۴۶۵, ۶۹۰, ۷۶۲, ۸۰۵

منطقه ی عمومی فیروزآباد: ۴۸۰

منطقه ی فکه – چزابه: ۴۱۸, ۴۷۸, ۵۴۲, ۵۷۷, ۸۴۱, ۸۴۲

منطقه ی قادرآباد: ۷۰

منطقه ی قراویز: ۶۱۵, ۸۴۸

منطقه ی کشاورز: ۱۰۴

منطقه ی کمیت (عراق): ۲۲

منطقه ی لیلاخ (سنندج): ۵۴۸, ۸۴۳

منطقه ی مندلی: ۸۰

منطقه ی ناسپاریز: ۸۷

منطقه ی نفتی نوروز: ۷۸۹

منطقه ی هیدج: ۶۸۲

مهاباد: ۲۷, ۶۸, ۱۰۴, ۱۰۷, ۱۴۴, ۱۵۹, ۲۰۳, ۲۱۵, ۲۴۹, ۲۹۳, ۲۹۵, ۳۱۰, ۳۳۱, ۳۵۹, ۳۶۷, ۳۷۴, ۳۸۳, ۳۹۲, ۴۵۶, ۴۵۷, ۵۲۷, ۵۴۷, ۵۵۶, ۵۶۹, ۵۸۰, ۵۸۱, ۵۸۸, ۵۹۵, ۶۰۹, ۶۱۲, ۶۳۳, ۶۴۶, ۶۵۳, ۶۶۵, ۶۹۱, ۷۰۷, ۷۹۰, ۸۰۶, ۸۱۰, ۸۱۳, ۸۱۷, ۸۲۱, ۸۲۹, ۸۳۰, ۸۳۱, ۸۳۲, ۸۳۶, ۸۴۱, ۸۴۳, ۸۴۴, ۸۴۵, ۸۴۶, ۸۴۷, ۸۴۸, ۸۵۰, ۸۵۲, ۸۵۶, ۸۵۷, ۸۶۷

مهدی شهر: ۳۱۵, ۶۸۳, ۷۵۱

مهران: ۱۵۹, ۱۸۶, ۲۰۲, ۲۱۴, ۳۰۱, ۳۰۴, ۴۶۲, ۵۰۸, ۶۸۲, ۷۸۹, ۸۱۳, ۸۱۶, ۸۱۸, ۸۶۷

مهریز: ۷۵۱

موریتانی: ۱۵۶, ۱۵۷, ۸۱۳

موزامبیک: ۶۰۴, ۷۷۱, ۸۴۷

موسیان: ۶۳, ۵۵۳

موصل: ۹۵

میبد: ۲۷۵, ۷۵۱

میدان انقلاب (تهران): ۱۷۹, ۸۱۵

میدان بهارستان: ۱۱۰

میدان حیوانات (مهاباد): ۱۰۴, ۸۱۰

میدان شاه: ۵۱۴

میدان طالقانی: ۴۹

میدان فردوسی: ۱۱۱

میدان نبوت (سنندج): ۶۵۳, ۸۵۲

میدان ولیعصر: ۷۱۰

میدان های نفتی کرکوک: ۷۴۹

میشداغ: ۶۲

میمک: ۳۹۱, ۸۳۲

میمند: ۷۵۱

نامدارآباد: ۶۷۹

نامیبیا: ۱۹۰

نبطیه: ۷۷۸

نجف اشرف: ۲۰۹, ۵۴۰, ۵۹۰, ۶۱۳, ۶۲۸, ۶۳۱, ۶۶۸

نجف آباد: ۲۷۶

ندامتگاه شهربانی مشهد: ۶۸۳

نشوه: ۵۰۸

نطنز: ۵۶۲, ۶۷۹

نظرآباد: ۷۹

نفت شهر: ۳۱۸, ۳۲۱, ۷۶۹

نقده: ۹۴, ۲۹۹, ۳۳۸, ۳۴۶, ۳۵۰, ۳۵۹, ۳۶۰, ۶۱۶, ۶۷۰, ۶۸۴, ۷۶۴, ۸۲۴, ۸۲۸, ۸۲۹, ۸۴۸, ۸۶۴

نگل: ۳۱۶, ۵۹۵, ۸۴۷

نمایشگاه تجاری عراق: ۴۹۷

نمایشگاه سفارت جمهوری اسلامی ایران: ۸۵۳

نمایندگی کمیته ی بین المللی صلیب سرخ: ۱۴۹

نهاوند: ۲۷۵, ۴۶۸, ۵۲۵, ۵۹۴

نهر شاخه: ۲۲۳, ۴۸۸

نهر طیب: ۱۵۴, ۸۱۳

نهضت سوادآموزی استان اصفهان: ۵۶۲, ۸۴۴

نهضت سوادآموزی شهرکرد: ۶۷۸

نوار غزه: ۲۹۰

نوار مرزی: ۶۲, ۶۴, ۱۸۶, ۲۸۰, ۲۹۳, ۴۵۴

نور: ۶۷, ۹۳, ۱۰۱, ۱۱۲, ۱۴۸, ۱۷۷, ۲۲۱, ۲۶۲, ۳۱۱, ۳۴۶, ۴۱۷, ۴۳۱, ۴۴۴, ۴۴۸, ۴۷۷, ۵۰۱, ۵۰۷, ۵۰۸, ۵۲۲, ۵۷۸, ۵۸۲, ۶۱۷, ۶۲۶, ۶۴۷, ۶۶۵, ۶۷۸, ۷۰۵, ۷۰۹, ۷۱۷, ۷۴۱, ۷۵۱

نورآباد: ۶۷۹, ۷۵۱

نوسود: ۳۸۲, ۴۷۹, ۸۳۱

نوشهر: ۲۰۱, ۲۰۴, ۲۷۵, ۳۵۵, ۷۵۱

نویسیب: ۴۱

نیجریه: ۴۶, ۳۹۷, ۴۱۲, ۴۵۹, ۴۶۰, ۶۰۴, ۷۴۸

نیروگاه رامین اهواز: ۳۴۹, ۸۲۸

نیروگاه هسته یی تموز: ۴۹۵

نیروگاه هسته یی عراقی: ۴۹۶

نی ریز: ۵۹۴, ۷۵۱

نیسان: ۵۰۰

نیشابور: ۲۷۵, ۶۸۱

نیکوزیا: ۲۰۰, ۵۶۷, ۶۶۵

نیوزلند: ۱۰۹, ۸۱۰

نیویورک: ۱۲۸, ۲۶۷, ۲۷۴, ۳۸۸, ۳۹۰, ۷۷۹, ۷۸۰, ۸۳۲, ۸۶۶

هانی گرمله: ۴۷۹, ۴۸۰

هرسکیه: ۴۸۰

هرمزگان: ۳۴, ۲۰۳, ۲۰۴, ۳۰۲, ۳۱۵, ۶۸۳, ۸۱۷

هشمیز (سنندج): ۳۱۶, ۸۲۵

هلال احمر اردبیل: ۷۵۱

هلال احمر برازجان: ۵۴۶

هلال احمر ساری: ۶۸۰

هلال احمر شهرکرد: ۷۵۱

هلال احمر کازرون: ۷۵۱

هلال احمر مهاباد: ۵۹۵

هلند: ۴۹۳, ۷۶۱

هلیان (ایلام): ۷۵۲

همدان: ۸۲, ۱۱۳, ۲۶۴, ۲۷۴, ۲۷۶, ۴۰۴, ۴۵۵, ۴۶۸, ۵۲۵, ۵۹۴, ۶۶۹, ۶۸۰, ۷۵۴, ۸۶۳

هندوراس: ۳۳۵

هندیجان: ۷۵۱

هنرستان صنعتی دیباج همدان: ۳۵۱

هنرستان فنی ارتش: ۶۳۵, ۸۵۱

هنرستان فنی همدان: ۷۰

هنرستان مرشدی اصطهبانات: ۳۵۱

هور ام السوده: ۶۳

هور ام النعاج: ۶۳

هور بن عمران: ۶۳

هور: ۶, ۶۳, ۶۴, ۱۴۱, ۲۱۳, ۴۱۹, ۴۶۵, ۵۵۸, ۵۹۱, ۶۵۱, ۶۶۷, ۸۴۴

هورالسناف: ۱۷, ۲۱, ۲۲, ۶۲, ۶۳, ۶۴, ۱۴۰, ۲۱۳, ۲۴۶, ۵۴۲, ۵۴۳, ۵۴۴, ۵۵۷, ۵۹۳

هورالهویزه: ۱۷, ۲۲, ۶۳, ۶۴, ۱۵۲, ۵۰۰

هورز: ۴۸۰

هولاندشت: ۶۷۹

هولبر: ۴۹

هویزه: ۵, ۳۱۷, ۴۶۲, ۵۵۲, ۶۸۰, ۷۲۵

واحد دریایی ایران: ۷۸۹, ۸۶۷

واحد گشت کمیته ی مرکزی اراک: ۵۴۹

واحد مرکزی خبر از لندن: ۷۷, ۷۸, ۳۳۷, ۶۱۲, ۶۲۶, ۷۸۰, ۸۰۱, ۸۰۲, ۸۶۵

واشنگتن: ۱۲۶, ۱۲۷, ۱۳۷, ۱۳۸, ۱۸۵, ۱۹۲, ۲۶۷, ۳۲۵, ۳۹۰, ۴۶۴, ۴۷۵, ۵۱۱, ۵۴۱, ۶۰۸, ۶۱۲, ۶۵۴, ۶۶۳, ۶۶۵, ۷۱۵, ۷۴۹, ۷۵۲, ۷۷۶, ۷۷۷, ۷۸۰, ۸۱۱, ۸۱۶, ۸۳۸, ۸۴۸, ۸۵۳, ۸۵۸, ۸۶۲, ۸۶۶

ورامین: ۳۴۱, ۷۵۱

وره رود: ۶۷۹

وزارت ارشاد اسلامی: ۲۶۲, ۳۶۹, ۵۳۳

وزارت امور خارجه ی اتحاد جماهیر شوروی: ۱۲۴

وزارت بازرگانی: ۱۰۸, ۳۵۵, ۳۶۳, ۶۰۳, ۸۲۹

وزارت بهداری: ۷۲۳, ۷۴۳, ۸۵۹, ۸۶۲

وزارت خارجه ی الجزایر: ۴۸۲

وزارت خارجه ی ترکیه: ۴۹۴, ۸۴۰

وزارت خارجه ی چین: ۳۲۴

وزارت خارجه ی سوئد: ۳۴۵

وزارت خارجه ی شوروی: ۳۴, ۱۲۴

وزارت خارجه ی مصر: ۱۳۸

وزارت خارجه ی هند: ۱۰, ۲۸۵

وزارت دفاع عراق: ۸۰۴

وزارت دفاع فرانسه: ۴۴, ۴۱۴, ۵۷۳, ۶۰۷

وزارت دفاع کویت: ۴۲, ۵۳۵, ۵۳۶

وزارت دفاع: ۴۲, ۴۴, ۲۰۴, ۴۱۴, ۵۳۵, ۵۳۶, ۵۷۳, ۶۰۷, ۸۰۴, ۸۰۸, ۸۱۷

وزارت راه سنندج: ۷۱۹

وزارت راه: ۸۱, ۸۷, ۳۷۴, ۷۱۹, ۷۹۰, ۸۰۸, ۸۳۰, ۸۵۹, ۸۶۷

وزارت صنایع نفت: ۵۶۵

وزارت کشاورزی امریکا: ۷۷۷

وزارت کشاورزی: ۶۷۰, ۷۷۷, ۸۵۴

وزارت کشور: ۷۴, ۹۰, ۱۱۲, ۲۵۴, ۲۶۲, ۳۳۱, ۳۷۲, ۴۱۷, ۶۹۲, ۶۹۳, ۷۰۵, ۷۹۲, ۸۰۸, ۸۲۱, ۸۵۶

ولینگتون: ۱۰۹

ونزوئلا: ۴۵, ۴۱۲, ۴۱۳, ۴۲۴, ۴۲۵, ۷۴۸, ۸۶۲

ویتنام: ۲۲۶, ۳۷۰, ۴۹۷

ویسیان: ۶۷۹

وین: ۴۵, ۴۶, ۵۸, ۱۲۲, ۱۲۳, ۱۲۴, ۲۲۷, ۸۱۹

یاسوج: ۶۹, ۷۰, ۷۹, ۱۱۰, ۲۰۱, ۳۱۵, ۳۵۱, ۳۶۶, ۵۲۵, ۵۹۴, ۸۰۷, ۸۴۱, ۸۴۷

یزد: ۷۵, ۱۱۰, ۳۵۲, ۳۷۵, ۴۶۷, ۴۶۸, ۵۴۶, ۵۴۹, ۵۵۲, ۶۷۸, ۷۵۱

یمن جنوبی: ۱۳۳, ۴۰۹, ۴۱۰, ۶۴۱

یمن شمالی: ۲۲۵, ۶۷۴, ۷۸۱, ۸۵۵

یوگسلاوی: ۷۷, ۱۲۷, ۱۲۹, ۳۲۷, ۳۲۸, ۳۵۵, ۳۶۲, ۳۶۳, ۳۶۵, ۴۸۱, ۶۱۲, ۶۴۲, ۶۴۷, ۸۰۶, ۸۲۶, ۸۲۹, ۸۳۹, ۸۵۱

یونس آباد: ۲۷۶, ۲۷۷

نیروهای نظامی ایران

ارتش

پایگاه پدافندی اهواز:۸۰۸

پایگاه نیروی هوایی سمنان:۶۸۳

تیپ سوم از لشکر زرهی (لشکر۹۲ زرهی):۵۰۵

تیپ سوم لشکر۶۴ ارومیه: ۵۸۰

تیپ نوهد:۲۷۷

تیپ۱۴ قمر بنی هاشم(ع):۲۱۳

تیپ۲ لشکر۱۶ زرهی قزوین:۲۴, ۲۵, ۶۶۷

تیپ۳ لشکر۷۷:۵۰۴

تیپ۳۷ زرهی:۱۸, ۶۲

تیپ۴۳ نور:۱۵۲

تیپ۸۴ خرم آباد:۱۸, ۶۲

دادستانی ارتش:۱۶۱, ۸۱۴

رکن سوم:۶۷, ۱۱۲, ۱۸۵, ۲۲۰, ۲۳۳, ۲۶۲, ۳۱۴, ۳۲۵, ۳۳۷, ۳۷۲, ۳۸۰, ۴۰۲, ۴۱۷, ۵۰۳, ۵۲۲, ۵۴۱, ۵۵۶, ۵۸۸, ۶۶۵, ۷۱۷

فرماندهی نیروی زمینی ارتش:۵۷۶, ۶۳۲, ۶۴۹

گردان احتیاط قدس لشکر۲۱ حمزه:۸۲۸

گردان۱۵۵ لشکر ارومیه:۷۱

گردان۱۶۴ تیپ پیرانشهر:۹۴

لشکر ۹۲ زرهی اهواز:۶۹۰

لشکر۲۸ کردستان:۹۵, ۱۴۴, ۱۶۰, ۷۳۱, ۸۱۲

لشکر۸۱ زرهی باختران:۷۸۹, ۸۶۷

لشکر۹۲ زرهی:۳۴۸, ۵۰۵, ۶۹۰

مرکز آموزش پادگان یگان دریایی ارتش جمهوری اسلامی:۲۶۶

هوابرد:۴۵۶, ۸۳۶

هوانیروز باختران:۵۷۶

هوانیروز کرمان:۵۷۶

هوانیروز مسجد سلیمان:۵۷۶

سپاه پاسداران

اطلاعات سپاه:۱۶۶, ۲۷۴, ۳۳۷, ۴۰۲, ۴۳۵, ۴۵۶, ۴۵۷, ۵۱۹, ۷۰۵, ۷۲۸, ۷۸۱, ۷۸۸, ۷۹۳, ۸۳۶, ۸۴۴, ۸۶۶

بسیج اهرم:۷۵۱

بسیج بابلسر:۷۵۱

بسیج باختران:۷۹, ۸۰۷

بسیج بندر شر ف خانه:۷۵۱

بسیج تهران:۴۴۹

بسیج خراسان:۷۵۱

بسیج خرم آباد:۲۰۱

بسیج خمین:۷۰, ۷۵۱

ص:۹۰۱

بسیج خمینی شهر:۷۰

بسیج خنج:۷۵۱

بسیج درچه:۷۵۱

بسیج رفسنجان:۷۵۱

بسیج زرین شهر:۷۵۱

بسیج زنجان:۷۵۱

بسیج ساری:۷۰

بسیج سپاه پاسداران ارسنجان:۶۹

بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خراسان:۲۰۱, ۵۹۳

بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ساری:۵۲۵

بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی:۲۰۱, ۳۵۱, ۳۶۶, ۵۲۵, ۵۹۳, ۵۹۴

بسیج سپاه پاسداران برازجان:۷۰

بسیج سپاه پاسداران پارس آباد مغان:۷۰

بسیج سپاه پاسداران خمینی شهر:۲۰۱

بسیج سپاه پاسداران خنج:۵۲۵

بسیج سپاه پاسداران روستای بادوله:۷۰

بسیج سپاه پاسداران زرین شهر:۷۰

بسیج سپاه پاسداران ساوه:۵۲۶

بسیج سپاه پاسداران سیستان و بلوچستان:۲۰۱

بسیج سپاه پاسداران شاهین شهر اصفهان:۷۰

بسیج سپاه پاسداران شهرکرد:۷۰

بسیج سپاه پاسداران قزوین:۷۰

بسیج سپاه پاسداران کاشان:۵۴۶

بسیج سپاه پاسداران گوار:۵۹۴

بسیج سپاه پاسداران منطقه ۵:۵۲۵

بسیج سپاه پاسداران نور:۲۰۱

بسیج سپاه پاسداران یاسوج:۶۹, ۲۰۱

بسیج سپاه منطقه ۹:۷۵۱

بسیج سپیدان (فارس) :۲۰۱, ۷۵۱

بسیج سمنان:۷۵۱

بسیج شهرکرد:۳۵۱, ۷۵۱

بسیج شیراز:۷۵۱

بسیج قائم شهر:۷۵۱

بسیج قم:۷۰, ۲۰۱

بسیج قمشه:۷۰

بسیج کاشان:۷۵۱

بسیج کرج:۷۵۱

بسیج کهکیلویه و بویراحمد:۴۷۱

بسیج کهنوج:۷۵۱

بسیج کوار (فارس) :۷۵۱

بسیج گچساران:۷۵۱

بسیج گرگان:۷۵۱

بسیج گرگر (آذربایجان شرقی) :۷۵۱

بسیج گرمی:۷۵۱

بسیج گلپایگان:۷۵۱

بسیج گنبد:۲۰۱

بسیج لامرد:۵۹۴

بسیج لرستان:۷۵۱

بسیج مبارکه:۲۰۱, ۷۵۱

بسیج منطقه۳:۲۰۱

بسیج منطقه ی داران:۲۰۱

بسیج نجف آباد:۲۰۱

بسیج یاسوج:۷۵۱

بهداری سپاه:۷۲۴

پاسدار:۷۰, ۷۱, ۷۳, ۱۴۹, ۱۷۸, ۲۱۵, ۲۳۵, ۲۴۲, ۲۶۴, ۲۹۱, ۲۹۴, ۳۰۳, ۳۰۴, ۳۱۳, ۳۲۷, ۴۴۴, ۴۴۵, ۴۴۶, ۴۴۸, ۴۴۹, ۴۶۹, ۵۰۰, ۵۰۶, ۵۰۹, ۵۱۰, ۵۴۶, ۵۴۷, ۵۸۳, ۶۱۵, ۶۱۷, ۶۷۰, ۶۸۲, ۷۹۶, ۸۱۸, ۸۴۳

تیپ ابوذر:۵۴۰

تیپ امام رضا(ع) :۱۸, ۴۱۸

تیپ قدس:۷۵۳, ۸۶۳

تیپ مستقل ۱۰ سیدالشهدا(ع):۵۴۰

تیپ۱ الهادی:۵۴۰

تیپ۱ حزب الله:۵۳۹

تیپ۱ لشکر۸ نجف:۲۲, ۶۶۷, ۶۹۰

تیپ۱۳۳ المهدی:۱۸

تیپ۱۴ امام حسین(ع) :۵۰۴

تیپ۱۸ جواد الائمه(ع) :۵۴۰

تیپ۲ حضرت معصومه(س) :۵۴۰

تیپ۲ روح الله:۵۳۹

تیپ۲۱ امام رضا:۵۴۰

تیپ۳ جندالله:۵۳۹

تیپ۳۵ امام سجاد:۵۳۹

تیپ۴۴ قمر بنی هاشم:۵۹۲, ۶۸۵, ۶۸۹

جندالله سنندج:۵۱۳, ۵۲۷, ۸۴۰

جندالله:۳۲۶, ۳۷۳, ۵۱۳, ۵۲۷, ۵۹۵, ۷۵۳, ۸۴۰, ۸۴۷, ۸۶۳

روابط عمومی سپاه پاسداران ناحیه ی کردستان:۳۳۸, ۷۸۰, ۸۲۷

روابط عمومی سپاه:۳۳۸, ۴۴۷, ۴۴۸, ۶۷۷, ۷۸۰, ۷۸۲, ۸۲۷

سپاه ۱۱ قدر:۱۸, ۲۱, ۱۳۹, ۱۴۳, ۲۴۶, ۲۴۷, ۴۵۲, ۴۵۴, ۵۴۴, ۵۸۹, ۵۹۲, ۵۹۳, ۶۱۳, ۷۸۰

سپاه اراک:۴۷۱, ۸۳۸

سپاه اردبیل:۷۵۱

سپاه ارومیه:۷۳, ۳۰۲, ۵۴۹

سپاه اشنویه:۱۶۰, ۷۸۸, ۷۹۳

سپاه بابل:۷۵۱, ۸۴۵

سپاه بندرعباس:۷۳, ۳۰۲

سپاه پاسداران آمل:۴۴۸

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی استان سیستان و بلوچستان:۵۶۰

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۹:۵۹۴

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ناحیه ی کردستان:۳۳۹

سپاه پاسداران بانه:۳۴۶, ۸۲۸

سپاه پاسداران بندرعباس:۷۲

سپاه پاسداران رودبار:۷۶۴

سپاه پاسداران سبزوار:۳۵۱

سپاه پاسداران سنندج:۱۴۴, ۲۴۹, ۸۱۲

سپاه پاسداران سواد کوه:۷۰

سپاه پاسداران کاشان:۳۵۱

سپاه پاسداران گیلان:۸۱۶

سپاه پاسداران لنگرود:۲۶۲

سپاه پاسداران مهاباد:۵۷۷

سپاه پاسداران نکا:۶۸۰

سپاه خلخال:۲۷۵

سپاه خوزستان:۵۲۴, ۶۵۱

سپاه دیواندره:۲۳۴

سپاه سردشت:۷۹۱, ۸۶۸

سپاه سلماس:۲۱۱, ۲۷۷, ۳۵۸, ۵۴۹, ۸۲۳

سپاه سنندج:۲۶۴, ۳۶۷, ۷۰۷, ۸۲۱

سپاه سیستان و بلوچستان:۵۶۰, ۸۴۴

سپاه شوشتر:۸۰۶

سپاه قدس:۶۱

سپاه کامیاران:۵۱۳, ۸۴۰

سپاه کرج:۳۶۱

سپاه کرمان:۵۰۸

سپاه گیلان:۸۷

سپاه لار:۷۵۱

سپاه مریوان:۱۶۸, ۵۲۸, ۸۱۴

سپاه منطقه ی ۷:۱۱۵

سپاه مهاباد:۷۸, ۲۲۱, ۴۰۲, ۶۱۲, ۷۹۳, ۸۱۸

سپاه نقده:۳۳۸

سپاهی:۲۱۸, ۳۴۲, ۴۴۷, ۴۹۸, ۵۰۱, ۵۰۶, ۷۴۶, ۷۵۸

ستاد بسیج مستضعفین:۴۴۸

ستاد پشتیبانی سپاه پاسداران منطقه ی۵, ۶۷۷

ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی, ۲۱۱, ۳۷۲, ۴۸۶, ۵۹۶, ۶۱۲, ۶۲۵, ۷۰۴, ۷۵۲, ۷۶۱, ۷۸۰, ۷۹۳, ۸۰۲

ستاد مشترک سپاه, ۲۶, ۲۲۲, ۵۳۹, ۸۰۵

طرح و عملیات ستاد مرکزی سپاه:۱۵۲, ۴۷۸

طرح و عملیات قرارگاه کربلا:۱۵۲, ۴۸۷, ۵۴۱

طرح و عملیات مرکز:۱۵۲

طرح و عملیات منطقه ۸:۵۰۱

فرماندهی پیرانشهر:۱۱۲, ۷۴۰

فرماندهی نیروی زمینی سپاه:۴۸۷, ۵۳۹

قرارگاه تاکتیکی لشکر۱۹ فجر:۱۸

قرارگاه سپاه سوم:۵۸۹, ۵۹۰

قرارگاه سپاه۷:۱۳۹

قرارگاه فجر:۵۴۵

قرارگاه قدس:۲۷۴, ۳۱۴, ۴۷۹, ۴۸۶

قرارگاه نصر:۵۰۶, ۵۰۷

گردان دریایی سپاه:۲۶۶, ۸۲۲

لشکر۱ قدس:۱۸, ۵۴۰

لشکر۱۹ فجر:۲۱۲, ۵۳۹

لشکر۲۵ کربلا:۱۸, ۱۵۲, ۲۴۶, ۵۴۰

مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه:۲۹۶, ۳۱۴, ۳۲۵, ۳۳۱, ۳۴۶, ۳۸۰, ۴۰۲, ۵۲۸, ۷۹۳, ۸۰۲

نمایندگی امام در سپاه:۶۱۴, ۷۸۲

نیروی زمینی سپاه:۲۶, ۵۲۴, ۵۳۸

واحد اطلاعات سپاه خوزستان:۵۲۴, ۸۴۱

واحد دریایی سپاه: ۳۴۱, ۸۲۷

واحد یگان دریایی سپاه:۲۶۶

نیروهای نظامی مشترک (ارتش، سپاه)

اطلاعات عملیات قرارگاه نجف, ۱۵۱, ۱۵۲

ستاد عملیات غرب کشور: ۵۴۰

ستاد قرارگاه کربلا: ۱۵۸

شنود قرارگاه خاتم(ص):۶۴۵

قرارگاه مشترک نیروی زمینی:۵۶۳

ژاندارمری

ژاندارمری اردبیل:۳۵۱

ژاندارمری خوزستان:۱۷۵, ۳۵۸, ۸۱۵

ژاندارمری سلماس:۲۰۲

ژاندارمری فرانسه:۷۹۲

ژاندارمری همدان:۲۰۲

هنگ ژاندارمری اردبیل:۷۵۱

سایر

جوان مردان (هم کاران بومی ژاندارمری):۱۶۸

شهربانی اصفهان:۳۰۱, ۸۲۴

شهربانی خرم آباد:۵۹۴, ۷۵۱

شهربانی ساری:۷۵۱

شهربانی:۵۱, ۵۴, ۸۳, ۹۳, ۹۷, ۱۰۰, ۱۰۱, ۱۳۰, ۱۵۳, ۲۲۰, ۲۴۳, ۲۷۴, ۲۹۶, ۳۰۰, ۳۱۴, ۳۲۵, ۳۷۲, ۳۷۴, ۴۴۸, ۴۵۱, ۴۵۷, ۴۵۸, ۴۷۰, ۴۷۱, ۴۸۹, ۴۹۱, ۴۹۲, ۵۵۶, ۵۶۳, ۵۹۴, ۵۹۷, ۶۴۶, ۶۵۳, ۶۶۵, ۶۸۴, ۶۹۲, ۷۰۸, ۷۲۸, ۷۵۱, ۷۵۶, ۷۸۸, ۸۲۴, ۸۳۷, ۸۳۹, ۸۴۷, ۸۵۲, ۸۵۶

ص:۹۰۳

نیروهای مسلح عراق

تیپ گارد ریاست جمهوری:۴۵۳

تیپ۱۰:۴۵۳

تیپ۲۴۰ مکانیزه:۵۰۷

تیپ۳۸ لشکر۱۲:۴۵۳

ستاد حزب بعث:۵۴۹

ستاد فرماندهی عراق:۷۸۹

لشکر۶:۴۵۳

نیروی هوایی عراق:۱۰۲, ۲۰۸, ۵۴۵, ۵۵۴, ۷۴۷

سایر

آتش نشانی:۵۰, ۳۱۵

اجلاس خدماتی وزیران خارجه ی کشورهای غیر متعهد:۲۲۷

اجلاس ژنو:۴۷۳, ۴۷۴

اجلاس سازمان کنفرانس اسلامی:۱۲۹

اجلاس صندوق بین المللی پول:۳۲۰

اجلاس کمیته ی مرکزی جبهه ی آزادی بخش ملی الجزایر:۱۵۷

اجلاس کمیسیون مشترک عراق و هند:۳۰۸, ۸۲۵

اجلاس گروه های ۱۹گانه ی مخالف حکومت عراق:۶۶۲

اجلاس ماناگوا:۳۳۴, ۸۲۷

اجلاس نهمین کنگره ی حزب بعث عربی سوسیالیست:۷۹۷

اجلاس نیکاراگوئه:۳۳۴

اجلاس وین:۱۲۳

آر.پی.جی:۶۹, ۸۷, ۳۲۷, ۳۴۸, ۴۴۸, ۵۱۳, ۶۳۳

آر.پی.جی۷:۴۴۸

ارتش اسرائیل:۸۶۳

ارتش بعلبک:۱۲۲

ارتش شاهنشاهی:۵۱۷, ۷۸۵

ارتش مصر:۳۶۴

ارتش ملی:۲۲۸

ارتش یمن:۶۷۵

ارتشی:۲۲۸, ۲۷۲, ۲۷۳, ۲۸۱, ۳۱۳, ۳۳۷, ۴۴۴, ۴۴۷, ۴۶۶, ۴۹۸, ۵۸۱, ۷۰۴, ۷۲۱, ۷۵۸, ۸۴۶

اردنی:۲۱۹, ۳۴۴, ۴۷۹, ۶۰۸, ۷۴۲, ۸۳۸, ۸۶۲

اردوزبان:۱۲۹

آرژانتینی:۶۰

ارمنی:۲۱۰, ۲۲۷, ۸۱۹

اروپایی:۳۲, ۴۳, ۱۰۹, ۱۲۷, ۳۷۰, ۳۹۷, ۳۹۸, ۴۸۱, ۵۷۴, ۷۴۷, ۸۳۹

اسپانیولی:۶۷

استکبار جهانی:۵۳, ۷۶, ۱۶۳, ۱۶۹, ۱۷۲, ۲۱۸, ۴۱۰, ۵۶۳, ۶۰۴, ۶۴۱, ۶۹۷, ۷۳۸, ۷۳۹, ۷۵۸

اسرائیلی:۱۸۴, ۶۵۷

اسلحه ی برنو:۷۳, ۳۰۲

اسلحه ی رولور:۹۶

اسلحه ی کلاشینکف:۶۸, ۷۳, ۸۰, ۸۷, ۹۵, ۲۷۳, ۳۰۲, ۴۵۷

آسیایی:۷, ۱۸۸, ۶۴۲, ۸۱۶

اطلاعیه ی ۱۱۱۹۶ ستاد مشترک ارتش:۸۳۷

اطلاعیه ی ۱۱۹:۵۱۲, ۸۴۰

اطلاعیه ی ۱۱۹۹ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران:۵۱۲

اطلاعیه ی نظامی شماره ۱۸۷:۹۵۵, ۱۹۹

اعراب:۳۸, ۳۹, ۴۰, ۴۵, ۱۷۴, ۱۸۲, ۱۹۵, ۲۲۹, ۲۶۹, ۲۸۷, ۲۸۸, ۳۲۲, ۳۲۴, ۳۴۴, ۳۶۴, ۳۷۱, ۳۷۹, ۳۸۷, ۳۸۸, ۴۰۱, ۴۱۰, ۴۲۷, ۴۳۰, ۴۳۹, ۴۴۰, ۴۴۱, ۴۷۹, ۴۸۲, ۴۸۵, ۴۹۵, ۵۵۵, ۵۷۴, ۶۰۵, ۶۴۳, ۶۶۱, ۶۶۲, ۷۱۵, ۷۳۸, ۷۷۶, ۷۷۷, ۸۱۲, ۸۲۳, ۸۲۹, ۸۴۸, ۸۶۵

اف۱۴:۵۷۶

افریقایی:۷۳, ۱۵۶, ۲۲۷, ۳۸۶, ۴۲۴, ۶۰۴, ۶۴۲, ۶۵۹, ۷۳۶, ۷۹۶

الجزایری:۱۸۱, ۲۸۵, ۷۵۸, ۸۲۳

آلمانی:۸۵, ۱۰۸, ۳۳۱, ۵۳۳, ۸۲۶, ۸۴۱

ام.پی.فایو:۳۰۴

امریکایی:۶, ۵۲, ۵۹, ۷۲, ۹۱, ۱۲۳, ۱۲۷, ۱۲۹, ۱۳۰, ۱۶۳, ۱۶۵, ۱۷۰, ۱۸۲, ۱۸۳, ۱۹۲, ۱۹۳, ۲۰۶, ۲۲۰, ۲۲۶, ۲۵۶, ۲۶۷, ۲۷۴, ۲۹۵, ۳۰۲, ۳۰۳, ۳۱۰, ۳۲۳, ۳۲۵, ۳۳۴, ۳۶۱, ۳۷۱, ۳۹۶, ۳۹۸, ۴۰۸, ۴۱۶, ۴۹۳, ۴۹۶, ۵۵۴, ۵۸۲, ۵۸۶, ۵۸۷, ۵۹۴, ۶۰۸, ۶۱۲, ۶۵۷, ۶۶۲, ۶۷۵, ۶۷۶, ۷۴۷, ۷۷۵, ۷۷۷, ۷۷۹, ۷۸۰, ۸۰۰, ۸۱۱, ۸۳۰, ۸۴۳, ۸۴۶, ۸۶۵, ۸۶۶

انتخابات خبرگان:۷۴, ۷۵, ۹۰, ۱۲۰, ۸۲۵

انتخابات مجلس شورای اسلامی:۷۵

انتخابات میان دوره یی مجلس:۷۴

انجمن دوستی ایران و ژاپن:۶۶۴

انجمن دوستی عراق و سریلانکا:۱۵۱

انجمن مسلمانان:۱۵۱

انگلیسی:۷۷, ۷۸, ۲۳۳, ۲۵۶, ۳۰۸, ۳۱۴, ۳۲۵, ۳۷۹, ۳۹۳, ۳۹۹, ۴۴۴, ۴۶۳, ۵۳۶, ۵۸۴, ۶۲۶, ۶۶۳, ۶۷۶, ۷۰۲, ۷۰۵, ۷۲۶, ۷۷۲, ۸۳۲, ۸۳۳, ۸۵۴

ایتالیایی:۲۳۳

ایران ناسیونال:۴۴۵

ایرانی:۲۲, ۲۴, ۳۲, ۳۳, ۳۵, ۳۶, ۳۷, ۶۰, ۶۴, ۷۳, ۷۶, ۸۲, ۱۰۲, ۱۰۳, ۱۱۱, ۱۲۵, ۱۳۴, ۱۳۷, ۱۴۵, ۱۴۹, ۱۶۴, ۱۶۷, ۱۸۹, ۱۹۶, ۱۹۷, ۱۹۸, ۲۳۲, ۲۳۵, ۲۵۳, ۲۶۷, ۲۸۲, ۲۸۴,

۳۰۷, ۳۱۹, ۳۲۸, ۳۳۴, ۳۴۱, ۳۴۲, ۳۴۳, ۳۶۳, ۳۶۵, ۳۶۹, ۳۷۰, ۳۷۱, ۳۷۷, ۳۷۸, ۳۹۱, ۳۹۴, ۳۹۵, ۴۰۴, ۴۱۴, ۴۱۵, ۴۵۶, ۴۷۹, ۴۸۱, ۴۸۲, ۴۸۴, ۴۹۰, ۴۹۳, ۴۹۴, ۴۹۵, ۵۰۰, ۵۲۳, ۵۴۲, ۵۴۷, ۵۶۶, ۵۸۶, ۶۰۶, ۶۱۹, ۶۲۷, ۶۳۰, ۶۳۸, ۶۴۳, ۶۴۵, ۶۴۶, ۶۵۱, ۶۵۴, ۶۵۹, ۶۶۵, ۶۶۷, ۶۷۳, ۶۸۳, ۷۰۰, ۷۰۳, ۷۱۴, ۷۲۷, ۷۴۵, ۷۶۳, ۷۷۲, ۷۷۳, ۷۸۶, ۷۸۷, ۷۹۷, ۸۱۰, ۸۱۲, ۸۱۸, ۸۳۲, ۸۳۳, ۸۳۹, ۸۴۰, ۸۴۹, ۸۵۱, ۸۵۲, ۸۵۵, ۸۶۴, ۸۶۵, ۸۶۷, ۸۶۸

ایل شوهان:۳۸۲, ۸۳۱

بحرینی:۲۳۸, ۸۲۰

بریش:۶۷۹

بشرویه:۲۷۵

بلوچ:۱۸۸

بورس کویت:۷۷۹

بیانیه ی ۱۱ مارس:۵۲۱

بیانیه ی الجزایر:۴۹۳

بیانیه ی انجمن دانشجویان مسلمان ایرانی شعبه ی انگلستان:۷۱

بیروتی:۴۱

پاکستانی:۱۲۹, ۱۶۷, ۵۷۲, ۸۴۵

پتروشیمی ایران:۱۳۵, ۱۹۵, ۱۹۸, ۲۸۴, ۳۲۸, ۳۹۹, ۴۱۱, ۴۷۴, ۶۶۳, ۷۰۰, ۸۳۳, ۸۳۴

پتروشیمی بندر ماهشهر:۸۱۲

پتروشیمی بوشهر:۱۹۵

پلیس اسپانیا:۷۶

پلیس آلمان فدرال:۲۳۵

پلیس پاریس:۵۶۶

پلیس سوئد:۶۰۵, ۸۴۸

پلیس کراچی:۷۹۷

پیش نویس قطع نامه ی اجلاس نیکاراگوئه:۸۲۷

پیمان ورشو:۳۲۵

تانک پی.ام.پی:۳۴۸

تانک تی۵۴:۶۳۳, ۸۵۰

تانک تی۶۲ روسی:۷۰۰

ترکمن:۱۷۹, ۱۸۸

تروریسم بین المللی:۴۹۶, ۷۷۷

تسنن:۱۰۷, ۱۶۲, ۱۸۷, ۴۳۳, ۴۶۶, ۶۸۲, ۷۵۱, ۸۱۴, ۸۱۶, ۸۳۷

تشیع:۱۰۷, ۱۶۲, ۱۸۷, ۶۸۲, ۸۱۴, ۸۱۶

تفنگ دورزن قناسه:۷۵۴

تفنگ۵۷ میلی متری:۵۹۵

تکریتی:۱۹۲

تلویزیون دولتی عراق:۷۰۳, ۸۵۷

تهرانی:۷۴, ۷۸۲

توپ خانه ی۱۵۲ میلی متری:۵۰۶

تی.ان.تی. :۵۳

جت رنجر:۵۷۶

جنبش آزادی بخش افریقای جنوبی:۳۱۹

جنبش سوسیالیستی کارگران:۶۲۴

جنبش متحدین آزاد:۶۲۴

جهان سوم:۷۳, ۱۵۷, ۱۷۲, ۲۲۷, ۳۲۳, ۳۳۵, ۳۳۶, ۳۵۵, ۳۶۲, ۴۱۶, ۴۹۰, ۴۹۱, ۵۳۲, ۵۵۳, ۶۰۴, ۷۲۲, ۷۳۸, ۸۱۹

جیپ میول:۵۰۶

جیش الشعبی:۹۲, ۸۰۸

چینی:۱۶۴, ۳۲۳, ۳۲۴, ۵۵۳, ۶۸۲, ۸۱۴

حجتیه:۷۶۵

حزب الله:۶۵, ۸۴, ۱۰۷, ۱۲۰, ۱۲۱, ۱۲۲, ۲۲۵, ۲۴۰, ۲۴۱, ۲۴۲, ۲۴۳, ۲۵۵, ۲۵۹, ۲۹۳, ۳۰۷, ۳۶۲, ۴۳۵, ۴۳۸, ۴۴۷, ۴۶۱, ۴۶۹, ۵۴۹, ۵۷۲, ۶۴۰, ۶۷۷, ۶۸۰, ۷۳۳, ۷۹۶

حکومت پهلوی:۵۶۵, ۶۵۶, ۶۹۴, ۸۵۳, ۸۵۶

خبرگزاری اوپک:۵۸, ۵۶۴, ۵۶۷, ۸۴۴

خطوط هوایی آرژانتین:۶۱

خلفای اسلام:۱۷۰

خلیجی:۴۹۷

خمپاره ۱۲۰ میلی متری:۴۸۷

خمپاره ی ۶۹:۶۰

خمپاره ی۱۱۹:۱۲۰

خودرو ایفا:۳۲۶

خودرو گاز:۲۰۳, ۷۹۴

دمکراسی:۲۹۲

دوشکا:۴۳۳, ۷۵۴, ۸۶۳

دینامیت۲۵:۲۵۶

رادار آبادان:۹۴, ۸۰۸

رادار پایگاه چهارم شکاری نیروی هوایی:۲۶۳, ۸۲۱

رادار تبریز:۶۷۷

رادار راپیر:۷۹۹, ۸۶۹

رادار رازیت:۷۹۹, ۸۶۹

رادار مراقبت زمینی:۷۹۹

رادیو اسرائیل:۳۹, ۱۳۰, ۱۹۳, ۲۰۰, ۲۲۸, ۲۳۳, ۲۶۸, ۲۷۴, ۳۴۳, ۳۴۵, ۳۴۶, ۳۷۰, ۳۷۲, ۳۸۷, ۳۹۰, ۴۲۸, ۴۳۱, ۴۴۲, ۴۵۱, ۵۱۱, ۶۱۲, ۶۷۲, ۶۸۴, ۷۴۹, ۷۵۲, ۷۸۷, ۷۸۸, ۷۹۸, ۸۰۲, ۸۱۱, ۸۱۹, ۸۲۲, ۸۲۸, ۸۳۲, ۸۳۵, ۸۴۰, ۸۵۵, ۸۶۲, ۸۶۷, ۸۶۹

رادیو کلن:۱۷۷, ۳۳۱, ۳۴۴, ۳۴۶, ۳۶۹, ۳۷۲, ۴۷۹, ۴۸۶, ۵۴۱, ۷۲۹, ۷۴۰, ۸۲۸, ۸۳۰, ۸۳۸, ۸۶۰

رزگاری:۴۸۰, ۸۳۸

روس:۵۸۷

ژ۳:۵۳, ۷۲, ۹۵, ۹۶, ۱۱۹, ۲۰۴, ۲۴۰, ۲۴۲, ۲۵۸, ۲۷۲, ۲۷۳, ۲۹۱, ۲۹۳, ۳۰۴, ۳۱۲, ۳۲۶, ۳۵۰, ۳۹۵, ۴۵۰, ۶۱۷, ۶۹۱,

ص:۹۰۵

۷۴۳, ۷۶۴, ۸۰۹, ۸۶۲

ژاپنی:۱۶, ۳۵, ۳۶, ۱۳۴, ۱۳۵, ۱۳۶, ۱۹۵, ۱۹۶, ۱۹۷, ۱۹۸, ۲۸۴, ۳۲۸, ۴۱۱, ۴۷۴, ۴۷۶, ۵۶۵, ۵۷۵, ۶۰۲, ۶۲۳, ۶۲۶, ۶۶۴, ۶۹۹, ۷۰۰, ۷۵۰, ۸۱۲, ۸۱۷, ۸۲۳, ۸۲۶, ۸۳۸, ۸۴۴, ۸۵۷

سرلق هیز پیشوا:۶۸

سلاح های هسته یی (اتمی) :۴۹۶

سمینار فرماندهان سپاه:۱۵۵, ۸۱۳

سمینار هفته ی وحدت:۱۸۷, ۸۱۶

سنی:۱۰۵, ۱۰۷, ۱۶۲, ۱۶۳, ۱۸۷, ۱۸۸, ۲۹۲, ۳۷۴, ۸۱۶, ۸۳۰

سوئدی:۴۶۱, ۶۰۵, ۷۶۰, ۸۳۷, ۸۶۴

سوپر اتاندارد:۴۴, ۵۷۳, ۵۸۴, ۵۸۵, ۸۴۵

سوپر فرلئون:۵۸۵

سوپراتاندارد:۵۸۴, ۵۸۵, ۶۰۷

سودانی:۱۳۷, ۱۷۶, ۴۳۰, ۴۷۹, ۸۳۵, ۸۳۸

سوری:۳۱۹, ۳۶۹, ۴۱۵, ۷۷۰, ۸۶۲, ۸۶۴

سوسیالیست های فرانسه:۳۵۴, ۷۳۸

سوسیالیسم عراقی:۴۸۰

سیا:۶۱۰

سیزدهمین اجلاس اتحادیه ی پارلمانی اعراب:۷۳۹, ۸۶۱

شاهنشاهی:۱۷۱, ۷۶۷

شصت و ششمین کنفرانس اوپک:۵۸

شمشیر ذوالفقار:۷۷۴

صلح خاورمیانه:۶, ۴۲۸, ۶۶۱, ۷۱۵

صنایع فولاد ایران:۶۴۱

صندوق بین المللی عدم تعهد:۸۴۷

صندوق عمران جهانی:۳۸, ۳۸۹

صندوق قرض الحسنه ی حضرت ولی عصر:۸۶

طایفه ی ساری قشلاق:۶۸۳

طایفه ی قشلاق گورتلی:۶۸۳

طایفه ی گیگ لو:۶۸۳

طرح تجزیه ی لبنان:۷۷۹

طرح تشکیل وزارت اطلاعات کشور:۴۶۲, ۸۳۷

طرح تیرانا:۴۳۹

طرح حمایت از حرکت های اسلامی و نهضت های آزادی بخش: ۱۴۶, ۸۱۲

طرح سالم سازی جنبش:۵۵۱

طرح صلح خاورمیانه یی:۲۸۷

طرح صندوق مشترک:۵۵۱

طرح عملیاتی والفجر مقدماتی:۶۷

طرح مانور عملیات والفجر:۸۴۴

طرح مانور قرارگاه نجف:۸۳۴

طرح مشترک دادستانی تهران:۵۱

طرح و برنامه ی سپاه سوم:۱۴۰, ۱۵۲, ۴۱۸

عثمانی:۵۲۱

عراقی:۱۹, ۲۱, ۲۲, ۲۴, ۳۰, ۳۲, ۳۷, ۴۱, ۴۲, ۴۷, ۵۰, ۶۳, ۸۰, ۸۶, ۹۱, ۹۲, ۹۴, ۹۵, ۱۰۲, ۱۱۴, ۱۱۹, ۱۲۷, ۱۲۹, ۱۳۲, ۱۴۹, ۱۵۴, ۱۶۷, ۱۶۸, ۱۷۴, ۱۷۶, ۱۷۸, ۱۸۶, ۱۹۰, ۱۹۱, ۱۹۳, ۲۱۰, ۲۲۰, ۲۳۴, ۲۶۳, ۲۷۵, ۲۷۹, ۲۹۹, ۳۰۸, ۳۲۱, ۳۲۲, ۳۲۳, ۳۳۲, ۳۳۷, ۳۳۸, ۳۴۴, ۳۴۸, ۳۴۹, ۳۵۶, ۳۵۹, ۳۷۷, ۳۸۱, ۳۸۲, ۳۸۸, ۳۹۱, ۴۰۳, ۴۰۴, ۴۳۲, ۴۵۴, ۴۵۶, ۴۶۶, ۴۷۵, ۴۷۶, ۴۷۸, ۴۷۹, ۴۸۰, ۴۸۱, ۴۸۲, ۵۰۴, ۵۰۵, ۵۱۲, ۵۲۳, ۵۲۴, ۵۲۵, ۵۴۵, ۵۴۹, ۵۵۰, ۵۵۴, ۵۵۹, ۵۶۰, ۵۶۹, ۵۸۰, ۵۹۷, ۶۱۴, ۶۱۵, ۶۱۶, ۶۱۹, ۶۲۱, ۶۲۳, ۶۲۴, ۶۲۵, ۶۲۷, ۶۲۸, ۶۲۹, ۶۳۰, ۶۳۲, ۶۳۵, ۶۴۴, ۶۵۱, ۶۵۲, ۶۶۱, ۶۶۳, ۶۶۸, ۶۶۹, ۶۷۴, ۶۷۵, ۶۸۶, ۶۸۷, ۶۸۹, ۶۹۱, ۶۹۸, ۷۰۱, ۷۰۳, ۷۰۶, ۷۱۸, ۷۲۵, ۷۲۷, ۷۲۹, ۷۳۰, ۷۴۲, ۷۴۴, ۷۴۸, ۷۶۰, ۷۶۳, ۷۷۰, ۷۷۶, ۷۷۷, ۷۸۱, ۷۸۳, ۷۸۶, ۷۸۷, ۷۸۹, ۸۰۱, ۸۰۷, ۸۰۸, ۸۱۳, ۸۱۵, ۸۱۶, ۸۱۸, ۸۲۰, ۸۲۲, ۸۲۷, ۸۲۸, ۸۲۹, ۸۳۱, ۸۳۲, ۸۳۳, ۸۳۷, ۸۳۸, ۸۳۹, ۸۴۰, ۸۴۲, ۸۴۴, ۸۴۷, ۸۴۸, ۸۴۹, ۸۵۱, ۸۵۲, ۸۵۶, ۸۵۷, ۸۵۸, ۸۵۹, ۸۶۰, ۸۶۱, ۸۶۴, ۸۶۶, ۸۶۹

عربستانی:۱۲۸, ۱۷۲

عربی:۳۸, ۳۹, ۴۰, ۴۱, ۴۳, ۴۶, ۸۰, ۸۳, ۹۱, ۹۲, ۹۳, ۱۰۰, ۱۱۵, ۱۳۳, ۱۳۷, ۱۷۷, ۱۸۳, ۱۸۴, ۱۹۹, ۲۲۶, ۲۲۸, ۲۲۹, ۲۶۹, ۲۸۵, ۲۸۷, ۳۰۸, ۳۲۰, ۳۳۰, ۳۵۶, ۳۵۷, ۳۶۴, ۳۶۹, ۳۷۵, ۳۸۴, ۳۸۵, ۳۸۹, ۳۹۷, ۴۰۰, ۴۰۲, ۴۰۶, ۴۱۲, ۴۱۳, ۴۱۵, ۴۱۶, ۴۲۴, ۴۲۸, ۴۳۰, ۴۳۱, ۴۳۹, ۴۴۰, ۴۴۱, ۴۵۱, ۴۸۱, ۴۸۲, ۴۸۵, ۴۹۵, ۴۹۷, ۵۳۶, ۵۳۷, ۵۶۴, ۵۶۵, ۵۶۷, ۵۸۱, ۵۸۲, ۶۰۶, ۶۱۲, ۶۲۲, ۶۳۳, ۶۳۷, ۶۵۷, ۶۶۱, ۶۶۲, ۶۷۲, ۶۷۴, ۶۷۵, ۶۸۴, ۶۹۹, ۷۰۰, ۷۰۱, ۷۱۵, ۷۱۶, ۷۲۲, ۷۲۵, ۷۲۶, ۷۲۸, ۷۳۶, ۷۳۸, ۷۵۰, ۷۵۹, ۷۷۵, ۷۷۶, ۷۷۹, ۸۰۰, ۸۱۶, ۸۱۹, ۸۲۲, ۸۲۵, ۸۳۰, ۸۳۱, ۸۳۵, ۸۴۲, ۸۵۱, ۸۵۳, ۸۵۵, ۸۶۱, ۸۶۵, ۸۶۸

فاجعه ی معروف ششم بهمن:۲۵۸

فاشیستی:۶۲۴

فالانژها:۸۱۸

فرقان:۴۳۶

فلسطینی:۱۷۳, ۱۸۱, ۲۸۸, ۳۷۹, ۳۹۶, ۴۱۶, ۷۳۸

فیلیپینی:۷۶۳, ۸۶۴

قرارداد ۱۹۷۴:۸۳۳

قرارداد ارض روم دوم:۵۲۱

قرارداد دفاع مشترک عربی در برابر تجاوز بیگانه:۲۳۲

قرارداد لایار:۵۲۱

قرارداد هم کاری عراق و ژاپن:۸۳۳

قطع نامه ی ۲۴۲ شورای امنیت:۱۸۴, ۷۳۸

قطع نامه ی اجلاس فوق العاده ی غیر متعهدها:۸۲۵

ص:۹۰۶

قطع نامه ی فاس:۶۷۴

کاتیوشا:۲۱۳, ۲۲۳, ۴۰۳

کالیبر۶۱۷:۵۰

کانادایی:۴۴۳, ۴۹۵, ۸۴۰

کره یی:۳۶, ۱۳۴

کشتار سپتامبر (سیاه) :۵۲۱

کشتی اسکای مون:۵۰, ۸۰۴

کشتی ایرانی باهنر:۳۲۸

کشتی لیبریایی ارتیت هورایزن:۱۶۷

کلاش:۴۶۸, ۶۸۳

کلاشینکف:۵۳, ۱۱۹, ۲۴۰, ۲۷۳, ۳۰۴, ۳۸۲, ۴۶۸, ۶۱۷, ۸۰۷, ۸۳۱

کلت کالیبر۴۶۸:۴۵

کنفرانس اتحادیه ی بین المجالس عرب:۶۰۵, ۸۴۸

کنفرانس اوپک:۲۸۳, ۳۰۶, ۴۰۸, ۴۲۶, ۵۶۵, ۶۰۱

کنفرانس بغداد:۱۹۳

کنفرانس دهلی نو:۷۲۲

کنفرانس سازمان وحدت افریقا:۱۷۲

کنفرانس سران عرب:۶۲۲

کنفرانس عالی اعراب:۱۸۴

کنفرانس فاس:۲۳۲, ۴۲۸, ۴۶۳, ۴۸۱, ۴۸۵, ۶۶۱, ۶۷۴, ۷۱۵, ۸۵۵

کنفرانس وحدت افریقا:۳۷, ۱۹۰

کنفرانس وحدت:۳۷, ۱۹۰, ۲۴۱, ۴۴۳

کنفرانس وین:۱۲۳

کوبائی:۴۹۱

گردان عملیاتی پیش مرگ مجاهد کاک محمود:۶۱۷

لق ۲ هیز پیشوا:۴۱۹

لیبیایی:۴۱۵

مسلسل ام.پی۴۶۸:۴۰

مسلسل۴۶۸:۳۳۱

مسلمان:۳۲, ۶۵, ۸۰, ۹۲, ۹۵, ۱۰۴, ۱۱۰, ۱۱۱, ۱۱۶, ۱۱۷, ۱۲۴, ۱۲۵, ۱۳۳, ۱۳۵, ۱۵۶, ۱۶۲, ۱۷۰, ۱۸۰, ۱۹۱, ۲۰۵, ۲۳۵, ۲۴۰, ۲۵۸, ۲۷۰, ۲۷۱, ۲۹۱, ۲۹۳, ۳۰۵, ۳۱۱, ۳۱۷, ۳۶۲, ۳۷۳, ۳۹۱, ۳۹۵, ۳۹۶, ۴۰۹, ۴۱۰, ۴۱۶, ۴۳۵, ۴۳۶, ۴۴۶, ۴۸۶, ۴۸۹, ۵۲۶, ۵۲۷, ۵۴۹, ۵۵۰, ۵۸۱, ۵۹۴, ۶۰۴, ۶۰۵, ۶۱۱,, 꿀۶۴۴, ۶۵۴, ۶۵۵, ۶۵۸, ۶۶۵, ۶۷۴, ۶۷۸, ۶۸۰, ۶۸۱, ۶۸۳, ۶۹۲, ۷۱۲, ۷۱۳, ۷۳۸, ۷۴۶, ۷۵۵, ۷۵۹, ۷۷۲, ۸۰۸, ۸۰۹, ۸۱۹, ۸۳۹, ۸۴۳, ۸۴۶, ۸۴۸, ۸۵۸, ۸۶۵

مسیحی آشوری:۲۱۰

مسیحی:۲۱۰, ۲۶۵, ۳۲۷, ۳۲۹, ۴۷۶, ۶۰۶, ۶۵۸, ۷۱۸, ۷۳۴, ۷۳۵, ۸۱۸, ۸۱۹, ۸۵۸

مشروطیت:۴۲۰, ۴۲۱, ۵۱۴, ۸۳۵

مصری:۹۱, ۱۹۳, ۴۷۵, ۶۲۲, ۶۲۳, ۷۰۶, ۷۴۲, ۷۵۰, ۷۵۹, ۷۶۳, ۷۷۵, ۷۷۶, ۸۰۸, ۸۴۹, ۸۵۳, ۸۵۷, ۸۶۲, ۸۶۵

معاهده ی صلح با اسرائیل:۷۷۵, ۸۶۵

مغول:۵۱۶

موشک تاو:۱۱۹

موشک انداز آر.پی.جی۷:۱۴۶

موشک های ۱.ام.۵۸۴:۳۹

موشک های ام.ایکس:۵۷

موشک های دریا به دریای اگزوست:۴۱۴

موشک های دفاع هوایی ریلاند:۴۱۴

موشک های دوربرد زمین به زمین و سام۸:۸۶۶

موشک های دوربرد زمین به زمین:۷۸۱, ۸۶۶

موشک های زمین به زمین:۲۸۶, ۳۱۷, ۳۴۹, ۳۷۰

موشک های سام:۵۳۵, ۷۸۱

موشک های ضد تانک هات:۴۱۴

مین ضد نفر:۷۱, ۷۲

ناتو:۱۷۳, ۱۷۴

ناسیونالیسم عربی:۴۸۰

ناوچه ی شفلید:۵۸۴

نفت دریای شمال:۵۵۵, ۸۰۱, ۸۶۹

نفتکش اسکای مون:۵۰, ۱۶۸, ۸۰۴, ۸۰۹, ۸۱۴

نفربر ام۶۳۵:۱۱۳

نفربر پی.ام.پی. :۶۳۳

نفربر زرهی خشایار:۳۴۸

نمازجمعه:۸۲, ۸۳, ۱۱۷, ۳۸۵, ۴۴۹, ۷۱۰, ۷۱۳, ۷۹۰

نیروهای تأمین ۲۰۳ امداد ژاندارمری:۱۵۹

نیروهای تجاوز سریع:۲۲۵

نیروی دریایی فرانسه:۵۷۳, ۵۸۵

نیروی واکنش سریع ایالات متحده:۱۶۵

هرکولس سی۴۹۶:۱۳۰

هشتمین کنفرانس سران غیر متعهد:۲۸۵, ۸۲۳

هلی برن:۲۲, ۲۳, ۲۲۳, ۴۱۹, ۴۶۵, ۵۵۸, ۵۸۰, ۵۹۱, ۶۵۱, ۸۴۴

هلی کوپتر هیوز:۱۹۴

هندی:۳۰۸, ۳۰۹, ۳۲۹, ۷۳۹, ۸۶۱

هواپیماهای باری سی ۱۳۰ کویتی:۷۳۰

هواپیماهای دریایی:۶۰۷

هواپیمای ۷۲۷ بوئینگ:۴۹۶

هواپیمای ۶۱:۷۴۷

هواپیمای انتونوف:۴۸۲

هواپیمای جنگنده ی چینی لیوشا:۹۱

واقعه ی خونین ششم بهمن آمل:۲۶۱

یمانی:۱۰, ۴۶, ۳۰۶, ۳۰۷, ۴۰۱, ۴۲۴, ۴۲۵, ۴۷۳, ۵۲۰, ۵۶۴, ۵۶۵, ۷۲۷, ۸۰۱, ۸۳۳, ۸۳۵, ۸۴۴, ۸۵۹

یمنی:۸۵۵, ۸۶۶

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ .ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

قائمیه
مرکز تحقیقات رایانه‌ای
اصفهان
www
برای داشتن کتابخانه های‌تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشـانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹